SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. ʏ w rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2657

Za nawóšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčahnje so stajnje nawěšći a tabele so wyše wobkedźa. Za reklamowy ʏ tu rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje ʏ ʏ

Čisło (Nr.) 126 — Budyšin — Pjatk, 1. junija 1926 — Hamtcn — Lětnik 37

Wo wulworjenju nowcho knježerstwa w Němskej.

Na sandźenym schadźowrtt bě němski president ſ Hindenburg dotalnemu presidenta němskeho ţejma Loebu k ţebi pschepruſyć, ſo by ţebi wo politiſkim położenju po wólbach dał rozprawjeć. S tym ţo offizielne jednanje wo wutworjenju nowcho knježerſtwa zapoca. Němſki president dyrbi pschedběžne jednanje wo nowym wutworjenju knježerſtwa tak pschewodować, ſo móže ţo, hdyž nětčiſke knježerſtwo wróći ſtupi, jenemu ſ politiſkich ſwjednikow pomnjeć, ſo by nowe knježerſtwo ſeſtajał. Mjez ſwjednikami politiſkich ſtronow, kotrež po ſwojej ſylnoſći a ſwojich politiſkich pomyslach pschi wutworjenju knježerſtwa do praſchenja pschińdu, njemoja ţo pschedhyđa ſozialdemokratiſke ſtrony **Hermann Müller**, pſchedſyđſki pschedhyđa němſkeho ſejmiſke frakcije zentrumſeje ſtrony **Guerard, Scholz** ſ němſkeje ľudoweje ſtrony a **Koch** ſ demokratiſkeje ſtrony.

W nowinach je ţo hižo wospjet praſchenje rospominało, ſ kotrych muzi budźe nowe knježerſtwo wobſtejeć. Zentrumſka ſtrona ſtejiſchcźo ſaſtupuje, ſo ma ţo po wólbnym wunoſchku ſozialdemokratiſka ſtrona niż jenož aktiwnje pschi pſchichodnym knježerſtwje wobdźělić, ale ſo dyrbi w tymle knježerſtwje wjedniſtwo pschewzać, po taſkim kanzlera ſtajić.

Kaž je ţo w ſozialdemokratiſkej nowiniſkej ſłužbje hižo wospjet prajiło, je ţo ſozialdemokratija roſtudźiła, nadawki, kotrež jej wunoſchi wólbow napokoj, pschewzać, to rěka, wona dźe na knježerſtwowe cźoło ſtupić. Hač budźe jej móžno, nawjedowaca rólu w pschichodnym knježerſtwje hrać, wot ſtejiſchcza politiſkich ſtronow wotwiſuje, je kotrychſi ţo knježerſtwo wutwori.

Loebe je w audienzy pola němſkeho presidenta namjetował, ſo by Weimarſka koalizija (ſozialdemokratija, demokratija a zentrum) hromadźe ſ němſkej nalećeſtej ſtronu a bayerſkej ľudowej ſtronu nowe knježerſtwo wutworiła. Tele ſtrony bychu ţo mohle na wjetſchinu w němſkim ſejmje ſepjerać. Wulku koaliziju, wobſtejaju ſe ſozialdemokratow, demokratow, zentrumſkeje ſtrony a němſkeje ľudoweje ſtrony njeje Loebe pokoſał.

Wo jednanjach dr. Beneša w Barlinje.

Dopiſowaŕ Winſkeje „Neue Frei Preſſe“ je wo rozjěrjenjach cźěſkoſłowakſkeho ſwonkowneho miniſtra dr. Beneſcha ſ němſkim ſtatnym ſekretarom ſe Schubertom rosprawu podał. Dr. Beneſchowe ſtejiſchcźo w nałeſnoſći hoſpodarſkeho hromadźeſłanja ſrjedźoeuropiſkich ſtatow je ſnate, runje tak pschecźiwjenje cźěſkoſłowakſkeje republiki pschecźiwo kóždemu politikenu ſwjatſkej nałeđowaſych ſtatow nětkuſchcze arſtrifo-muherſkeje monarchiji a pschecźiwjenje pschecźiwo pſchijaſnkuſenju Awſtrifkeje k Němſkej. Na tymle ſtejiſchcźu a na dotalnej cźarje cźěſkoſłowakſkeje politiki njeje ţo ſ wopytom miniſtra dr. Beneſcha nicźo pscheměniło. Teſ w pſchichodźe njemóže ţo na tym nicźo wjele pscheměnićeć.

Kommunniſtiſka napſchećiwna demonſtrazija ſo ſakasała.

Napſchećiwnu demonſtraziju, kotruž běchu kommunniſtojo a ſwjaſk cźerwjenych frontſich wojomarjow pſchezriſowali, je Hamburgſki ſenat ſakasał.

Hamburſka kataſtrofa pſched němſkim knježerſtwom.

Němſku miniſtrowje ſu ţo hyſeđu w pođpěrjenju ſ pra-ſchenjemi, Genfſke pođpadanje Rady Swjatſka Ľudow naſnapazymi, mjez druhim teſ ſ Hamburgſkej ſoſgenowej nałeſnoſću, ſaběrali.

Dźělanje jědojtych plunow.

Blišſche pođpadanje Rady Swjatſka Ľudow ſnađej wo praſchenju dźělanja jědojtych plunow roſpuđi. Na ſjeđnje ſozialdemokratiſkich lěkarjow ſ němſkeho ſtata w Dźěđzjanach je ţo wo teſe nałeſnoſći ſlěđowaca reſolucija pſhijaſała:

Kataſtrofa jědojteho plunа w Hamburgu, kotraž je nahle wumrjeće a ſkoſenje wjele ľudźi ſawinowała, ſłeſy nahle wumrjeće a ſkoſenje wjele ľudźi ſawinowała, ſłeſy towaſſtwa ſozialiſtiſkich lěkarjow Němſkeje na dźěłanje, ſkoſenje a transport chemiſkich wojerowdrowow w Němſkej ſkoſenje a transport chemiſkich wojerowdrowow w Němſkej ſkoſbrjeża.

Sozialiſtiſkje lěkarjo, kotſiž nałeſenje jědojtych plunow we wójnje ſ dźěła ſe ſkamžnjcho naſtojenja ſnaja, ſađaju, ſo by ſo ſakaſało, w Němſkej jědojte plunу dźěłaċ. Teho-dla dyrbja dźěłarſkeje ſwjaſki a dźěłowe rađy ekonomiſke dla dyrbja dźěłarſkeje ſwjaſki a dźěłowe rađy ekonomiſke produkziju kontrolowaċ.

Pſchi tym na ſo ſtrowotna inſpekſija niż jenož w chemiſkich, ale też we wſchěch ſtrowotnje ſchkódnych dźěłarnjach polěpſchiċ a wudospołnjeċ.

Tole roſhudźenje ma też ſo Sakſku ſwój wobſeżny wopjam, dokelž ţo, kaž je ſnate, w Radebeulu pola Dźěđzjan ſoſgenowy plun dźěła a ſo wulka hromada tchoje plunа ſkowa. Mnohim ſkěi, ſo dźěłanje a ſkowanje jědojtych plunow w blišſchoſći wulkeho měſta Dźěđzjan ſtajnu ſtrach pſchedſtaja a měnimy, ſo ſmérowaca wopomeđ, kotraž je ſo mjez tym wot wſjchnoſeje wotedała, naſche ſtaroſeje njewotſtroni. S teje nałeſnoſeje budźe dźe ſo ſakſki ſejm w ſwojich blišſchich pođpadanjach ſaběraċ.

46-hodźinſki dźěłanſki ćeſ za hórnikow.

Internazionalny ſjeđ hórnikow w Nimesu (w Frankowſkej) je reſolucziju, ſe ſtrony jendźelſkich ſaſtupjerjow podatej, pſchihłoſował, ſo ma ſo ſa hórnikow 46hodźinſki dźěłanſki tđeń ſawjeſeċ. Sjeđ ſtónčnje hiſchcze reſolucziju pſchija, w kotrejž ſo wospjetnje na ſtrowotnje ſchkódny kharakter hórniſkeho dźěła pokaſuje a ſo energiſke wobaraſe napraſny žadaju. Krajne organiſaſije ſo napominaju, ſu bychu pola ſwojich knježerſtwow njepſcheſtawaliwy na to cźiſchcźeċe, ſo bychu ſo internazionalne napraſwy cźiniłe a ſo bychu ſo naſnonjenja pſchi woboranju pſchecźiwo khoroſcźam hórniſkeho dźěła wſajomnje ſamjenjałe.

Puczowanje nětkuſcheho němſkeho khězora do Němſkeje.

Wobſedźi dopiſowaŕ Pariſkeho „Journala“ pſchiſe, ſo je nětčiſchi němſki khězor Kejſa hižo tſi króć do Němſkeje puczowaŕ.

Pólske ſkórzbu na Stresemanna.

Rěcź ſwonkowneho miniſtra Saleſkeho w ſwonkownym wuboſerku pólſkeho ţejma roſpominaju ſo ſapóſłanc Waleſyſti ſ knježerſtwowſkeho bloka ſ nětcźiſchim pólſko-němſkim położenjom ſaběrſche. W naſtupanju jednanja wo wikowańſtim ſrěcźenju praji, ſo dwie ſo Pólſka wo normalne ſtyſłodne ſtuki ſ Němſkej proſyſe, ſo pak ſtejći Němſka ſa to rewiſiju pólſkeje wjecźorneje nałeſy ſada. Dale rěcźnik praji, ſo je němſka politika k Pólſkej dwojaka, na jenej ſtronje w duchu Locarneſkeho pakta ſwađawa, ſo ţebi dobre pomjery ſ Pólſkej pſchejeſe, mjez tym ſo wona Ruſku na wójnu pſchecźiwo Pólſkej pſchihotuje. W Genfu je Stresemann pólſkemu ſwonkownemu miniſtrej rjekł, ſo jemu wo to dźe, ſo by ſo jednanje ſ Pólſkej dale wjeđło, w Barlinje pak je wſcho cźiniło, ſo tele jednanja njebychu žadyn wunoſchk mełe. Hđyž je Stresemannowa ſtrona pſchi wólbach ſe rozhojeńſu ſa rewiſiju pólſkeje wjecźorneje ſtrowy ſ lépſchemu Němſkeje žadała, dyrbi ſo jej rjec, ſo je taſka rewiſija jenož ſ wójnu móżna.

Politiſki program francowſkeho knježerſtwa.

Pſchi franzowſkej miniſterſkej radźe je ſo ſwonkowny miniſter Briand, kotryž je ſo po cźeſkej thoroſći muſtrowił, wodźělił. Poincareowy knježerſtwowy program, ſe kotremuž ſo parlamentowe nuradźenja wotwirja, jenomyſlne pſchihłoſowanje nađeńdźe. Po Poincareowym nazjerjeńe ſo wobſamtnu, ſo ma ſo žadanje ſapóſłanza Waltera ſa **wobſtnađejenjom ſafuđzenju elſaſkeju autonomiſtow** Riclina a Roſſica **wotpokłaſaċ**. Dźěłowe miniſterſtwo je ſo wupróſdnjło, dokelž je detalny dźěłowy miniſter Falliéres dla pſchepađanja pſchi wólbach wróćo ſtupił. Wono ſo je ſapóſłanzow Loucheurom wobſadźi.

Franzowſka deputerſiſka komora ſo ſendże.

Nowowuwolena franzowſka deputerſiſka komora je ſo ſa pjatk popołdnju ſeſchła. Dokelž je nětkuſe 80 ſapóſłanzow hiſchcze njeje roſpuđźiło, ſ kotrejž frakcij ſo pſchiſłankum, njeje hiſchcze móżno rjec, kak ſylne budźa jenotliwe ſtrony.

Napjatoſć italſko-južnoſłowjanſkeje krizy njeje popuſćeła.

Kaž Milanſki dopiſowaŕ Pariſkeje „Information“ pſchiſe, je w miniſterſtwi rađe Muſſolini jenej ſtróżni ſpomnjeńſe, ſo w miniſterſtwi rađe Muſſolini jenej ſtróżni ſpomnjeńſe, ſo w tajnej ſeſji ſtatnych ſtronow ſtejiſchcźo ſa wójnu ſ Jugoſławiju ſaſtupjeł. Na ſpomnjeńſe italſkich jugoſłowjanſkich rađow ſaběrſche. Na ſpomnjeńſe italſkich jugoſłowjanſkich rađow ſaběrſche. Na ſpomnjeńſe ſaſtupjerjow njeje ţo wo pođpadanju zanje ſdźeſenjeli dela, dokelž puncje Muſſolini wiſtki rěcź w ſenatu. Mjez tym ţo ſeſi ſnje ſeſtrowe pſcheje, ſo bychu ſo pomjery mjez Romom a Beograđom polěpſchiſe, italſke nowiny na to pokaſuja, ſo ţo njeměry pſchede wſchěm w tych ſtronach ſłowja, hđyž dyrbja ţo poſtajenja Rettuſkeho ſrěcźenja nałeſeċ, mjeniſyj w Dalmatiſkej.

Kommunniſtojo pſi niemčerach w Beograđe.

W roſprawje Beograđſkeho pođzjaſkeho prefekta ſo praji, ſo je ſo pſchi pođkeđnich njemčerach w Beograđe **wjacy kommunniſtiſkich dźěłaćerjow dr̆ži ſtudentow wobdźěliło**. Zandarmam bě ſo kruće ſakaſało, piſole wuźěć. Naſpjacy wutſkałow je ſo je ſtrony demonſtrantow wotkedało. Jeđni zandarmojo ſo hakle pſchećiwo barrikađe pójſkachu, hđyž ſyrkawy wobſtojnoſe woboru njemčejachu wuſpěcha. Wſcho hromađje je ſo 76 wołowow ſajało, mjez nimi 43 kommunniſtow. Nětkuſe 30 wołowow je ſo ſjeźo ſranilo. Liczba ſranjenych mjez ſo mohła ſwjeſeċ, dokelž ſu ſo lohko ſranjeni doma dali ſwobaliċ. Jenož dwaj ſranjenaj ſtaj ſo do khorownje dałaj.

Měni ſo, ſo je ſ pſchiſčinu njemčerow napjatoſeć cźuwoć, runje tak na ſtronje demonſtrantow, kaž na ſtronje zandarmow.

Italſko-turkowſke ſrěcźenje ſo podpiſaſe.

Muſſolini a turkowſki pókłanz ſtaj 30. meje italſko-turkowſke ſrěcźenje neutralnoſeje podpiſałoj. Wono ſo pjatk wojſeni.

Nałeđnik generała Wrangla.

Nowiny ruſkich emigrantow powěđaja, ſo je wulkowjeſki Nikolaj Nikolajewicź, jako pſchedhyđa ruſkich monarchiſtiſkich emigrantow wjercha Kiriejowa ſa ſwjednika ſjednoczenych wojerſkich ſwjaſkow Ruſkeje na mjeſto ſenerałeho generała Wrangla pomjenował.

Twar ſtrateğiſkich żeleſnizow we wjecźornej Ruſkej.

Kaž ſo ſ Minſka we wjecźornej Ruſkej powě, ſu we Worſojowſkim wokrjeſu ſapoczeli, wuſſokolitatu żeleſnizu ſtwarjeć, kotraž ſo pódla pólſkeje mjeſy cźehnje. Tale żelezniza ſo ſu widźomnje dla ſtrateğiſkich pſchiċinowu ſtwari.

Kommunniſtiſke ſoſiſahanſtwo w Japanſkej.

Japanſki ſmutkowny miniſter je ſłěđowaju roſprawu wo wotkrjeću kommunniſtiſkeho ſpiſiſahanſtwa w Japanſkej wojſewił. Japanſka polizija je ſhonila, ſo japanſky kommunniſtojo na kupje Formezy a w Korezji politiſki puez pſchihotuja. Japanſka polizija 66 nuſowana podhladnych ľudźi ſajeċ. W mjeſe Oſazu ſu 27 Korejzow ſajeli. Polizija je ſhonila, ſo japanſky kommunniſtojo ſ kommunniſtiſkej internazionalu w Meſſwje wobſhađeja, a ſo jich ta ſ pjenjeſami podpjeruje. W Japanſkej ſo hiſchcze wjazy ľudźi ſjima.

Chineſke połodniſe wójſko 20 kilometrow pred Pekingom.

Wjſchſchi kommando chineſkeho połnóżneho wójſka je poražene pola Poatingfua ſjawnje pſchiſnał a ſ dobom pſchepowěđźił, ſo połnóżne wójſko Peking wopuſcźi. Wono je ſ tonu nuſowane, dokelž je lěwe khćidło połodniſcheho wójſka jenož hiſchcze 20 kilometrow wot połodniſkeje Pekingſkeje murje ſdalene. Cźangtſolin by dyrbjał ſo hiſchcze raſ ſ bitwu połodniſchemu wójſku napſchećiwnu ſtajiċ, jeho niſſchi generałojo pak hižo zoſanje wójſka pſchihotnja. Sſejiſchcze połnóżneho wójſka je ponđenje pſchihódne, dokelž ma hiſchcze żeleſnizu pſches Tientſin w ſwobjej ruce. Wot Tientſina je połodniſche wójſko hiſchcze 100 kilometrow ſdalene. Dokelž ſu Japanzy pola Tſinanfua móſt pſches Hoangho wobhađźili, móże ſo rěka jenož po wulkim wokołopuću pſchekročiċ. Połodniſke wójſko ſo jako dopołnje reorganiſowane wobhađuje. Kaž hłowny komando chineſkeho połodniſkeho wójſka powě, pređuje wójſko ſ dowjeſenja hđyž wojakow wobſtoji, kotſiž ſo rubjeżnjowo wojuja. Wjeſſchina wukrajanow tohođa we ſwojich ſudźeńſkich wojnach, ſo tu japanſky zibilitſoj i dźěła na hłowach jeſinitkich wojow, ſo ſo wróćazymi wojakami połnóżneho wójſka wobſhađeznych. Pſched połodniſkim wójſkom ſjeđnaja.

Cźangtſolin je połodniſkemu wójſku, pſchi Pekingſko-Hankawſkej żeleſnizy ſtejaſemu, powěcźił, ſo by ſo na żeleſnizu hłobjańſkeho Kuilihe 20 mil ſ frońſemu wjecźornej

twoi Pekinga leżazemu, wróćzo sejahnyło. Cjangtsolin chze so pjerza do Mukdena wróćzo sejahnyeć.

Śćia mexikanskeho generalucheho slaba zajcli.

Mexikanski president Calles je schefa generaluchego ślaba, generala Josef Alvareza, je służby puschcejł, dokelż je we Vjahcjenojcji i nekotrymi wutrajanami dowolił, so śu so jakajane twory do Mexika dewonyle. „Ći Univesal“ powe, so śu generala Alvareza fajeli a do jaiwa śadźili.

W mjerce Mexiku je 30. meje je we hłownej wólcnej wuprawlekti generala Obregona **bomba rosbuchła.** Jenoż śmadna śchkoda je so wocźinika.

Powedźenje a semjerźenje w Guatemali.

Potenśi wokrjeż w Gratemali w Sćrjedźnej Amerizy je so ś wichorom zapuścił. Pola Santa Tomasa je rźka po śnanych desećach dalokc jerom kraja powodźła. Pódla tcho je so jeła krajina je semjerźenjom rosśchaśła. Farmerjo, kotśi śu w Potenśtim wokrjeżu gummjowe śchtomy źadeli, śu cźeko śchkodowali.

Ze Serbow.

Dnjowniśca.

Pjatk, 1. smažnika.

Nikomeda — Juvencija.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1“.

† 1861 Krześćjan Kubica, kralowski superintendenta we Wojerowcach, jenoż 56 lét stary. Běše so na serbskim kuble w Spalach narodźił a w Budyśinje a we Wrótśławju studował. W lěće 1831 bu za fararja do Lejna, 1835 za kaplana do Wojerec powołany. We lěće 1843 pomjenowa so za pěrwjeho fararja a 1846 za superintendenta. Kubica běše horliwy Serb, kiž so swérnu wo zdźerżenje swojeho ludu staraše. — Nalěwo wšitkich wćełowanosćow wudoby, zo so we Wojerowcach serbska śula załoži ze serbskimi wučerjemi. Sinje do sobuzałoženjow Maćicy Serbskeje a wobroći so na pruska wyšnosć, zo by tež pruskim Serbam dowoliła, do tutcheo towarstwa zastupić. Najnutrnišo lěże sej wćełowanje z Handrijom Zejlerjom. Mjeńe tež wjesołu wutrobu a druhdy spisa žortniwu pěsničku. Jeho dźowka wuda so na wótčinca Bjedricha Augusta Bergera. Swój śestaj wjesoły kwas, při kotrymž běše tež Handrij Zejler z kwasarjom. We Kśesćijanje Kubicej pak je sej wzał při jeho 25tym zastojnskem jubileju:

Wěne njezwjadły pak serbska sława
Ći, mužo Bži, inbowany,
Za twoje zasłużby dźens dawa
Wo serbske Boże winjcy.

Słónčne dny a radość junij ma,
Zeznja kśe każ Boża zakreda:
Bóžaw śćełka wón nam wokrjew je,
Budźi w dušach žnéa lubosće.

Korla Fiedler.

Přisłowo: Manźelstwo bjez dźěći je swět bjez słónca.

*

— **We wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, śegrometer 0, thermometer we dnja + 22. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 745, śegrometer — 6, thermometer w nocy + 5. Wuhladko na śnjeże a hymne wjedro. — Schtohja je śdała na rjene. Raitśe je so wczera na wjeczor a w nocy ś dalokimi njewjedrami jako wuwjedrilo. Po wećerawschej rezprawje wjedrainźym je wyschnu nad połnocy kśiwjejce. Nad jogkej Europje wuźimy lećadło. Te so najbórze nćko rosćahuja a wyschinu nad połnocy so jośtkuje. Rozaż by rady wjazk dośchcza a cźopje nazo wjal. Dźeśeli njerozśe a trawa na łukach je hischcze jara mała. Njedźelu je pokuty mjeśaczk. Pschedźenak staja jasne a rjane dny. Jutśe sobotu śkhadza khłowćko 3,46 hodź. a khowa so 8,11 hodź. Mjeśaczk śkhadza wieczor 7,15 hodź. a khowa so ranu 3,17 hodź

Junij abo smažnik.

S dźenśnišchim dnjom k nam pschidźe mjeśaz rěkowa a barbow. śmažnik abo junij. Mjožowik, kiž so wokoło

nami pschetorhujene. Tehodła ſu powdżeſe wo powodżenju ſu cżęſto dostacż. Dokelż pak ſo žiwnje dale deſchcżuje a ſu taje, ſo boja, ſo woda hiſchcże dalſche pschestrenje dyrbi. Hižom ſu wobydlerjo někotre dalſche wožy wopuſcżili dyrbjeli. Kujeżerſtwo je ſ khwatkom pomozte expedizionſkoho. Wotrjetujenym wobydlerjam zbroha a jawa ſ letadlami pschinjeſcż ſpytaju. Schkoda, kotruż wjedżenje nacżinichu, njeſchodži hiže ſo nikto hiſchcże widżeſ, wona pak dże hižom milijony tuacżinja.

Pschicżina powodżenja je, ſo je ſo jatwjeru pschekomała, ſo běſche jena drjewowa firma natwerila, ſo by ſchtomy nadżiła, kotrež po rěcy, kiž ſo Petit Discharge River nanje, dołoſpuſchowachu. Poſłednje dny běſche ſo ja tutej rěcy wjeſy hacż milijon ſpuſchczejnych ſchtomow nahromadżiło. Te na jatwjeru tłoczachu, ſo je wona njewudżerża. Wjetſche hromady drjewa pluwachu po rěcy dele a běſche ſo ſo ſtuhja. Tohodła dale delkanh pjecż jatwjerow nadżichu, ſo bychu ſtonki jadżerjeli. Sſtuteje pſchicżiny powaſche woda w St. Johnſkim jeſoru, kiž ſo ſtónczeſches ſwoje brjohi ſmła a dałoku wokolinu powodżi.

Dokelż pak w tuttym cżaſu runje ſtuchy ſtuhje tacż poczo, wuroſcże po powodżenje do kataſtrofy.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powječź wo wjedrje ſa jutſchnu ſoboru:** Nihdże w Němſkej njedóńdże ſ wjetſchim deſchczom a wjechom wotſtanje khětko khłódno, poſdżiſcho khwa pomałke wocżopłenje.

Pola Waldenburga w Schleſiſkej ſtaj ſo ſobotu we wuiſej wodje jedyn dżěłacżer a jedyn ratař ſtopiłoj. Někotre wuhlowe podkopki we Waldenburgſkim revěrje ſu ſo pózdżejše.

*

Dwaj Barlinſkaj wyſchſchaj pinczinkaj ſtaj boſzy frak wobleczenaj ſa 25 dujow ſ Barlina do Genja pſchiſchłoj. Wotpóſłanzy internazionalneho ſjednoczenſtwa hotelowych pſchiſłužbjenzow jeju tam powitachu.

*

Na dróży njedaloko Großbeerena pola Barlina ſchtwórt jedyn automobil jenoho drjewowoho wikowarja do ſtadi ſelenjowu ſajeżbe. Schofer mózy nad wožom ſtrabiwſchi d ſchtoma ſawadżi. Schofer a wikowař ſo cżęſto ſranuſchtha

*

We winjach w St. Goarſkim a Neuwiedſkim wokrjeſu a w druhich ſtronach nad Rheinom je ſcżenje wiſnowoz ſmjerſło. Naſtata ſchkoda ſo na ſcżeſcż miljonow hrivnow wobliczja.

*

Do powěſtnoſa koryż bě ſo w Pittsburgu ſ dru himi powětrounjemi na napſchemoc leżenje do powětra pu ſcżeżił, je błyſk dyrił a wjednika morił. Powětreń ſo ſpal Do druhich powětrounjow tchornuja błyſk ſajeżbe, toka ſo neſe ſchkody njenacżini.

*

Dla krwawyneho potłoczenja njemſrow w Beograđe i w ſtupſchtinje k herſeſkaſtim wuſtupam dożcho. Hdyż m niſtrow do pożedżenje ſaſtupichu, opoſitija wołaſch „Prjecż ſ mordarjemi, prjecż ſ Muſſolinowymi ſchłk dami!“ Sapóſłanzy opoſitije na ławki ſtupłoſchi n redyn hymnu a ſpěw „Iſtrijka je jużnoſłowjanſka“ ſan ſcżechu. Podobna herżekanja bě w pożedżenju finanzne wubjerka. Opoſitija żadaſche, ſo bychu ſo winikoſo wež rawſkich krwawnych podawkow khłoſiłoli. Hdyż wubjerk wy pſchedłyża nanjet wotpokaſa, ſo Radżejowi pſchiwiſ warjo na pſchedłydowe blido walichu a wiſché protſtolle akty roſtorhachu. — Kujeżerſtwo je opoſitiſſke nowin „Rěcz“ a „Nowoſti“ konfiſkowało.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 1. junija 1928:

Wěcrawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	4,173	100 pólſk. złotych	46,75
1 engelſki punt	20,382	100 czeſkoſt. krónow	12,37
1 walc. frankow	80,45	100 franc. frankow	16,435

Barlinſka burſa w dotalnym žiwym wobchodże je wcżera ſawoſta. Kurſy cżeſkow bija dale horje. Zyte mórwy ſu wobchod na wikach ſ wołżnami a rentownymi liſtami.

Produktowe wiki běchu też wcżera dale mórne. Dowoſ žita je dohanżau. Pſaczižny ſo ſtrje jeſtlabiwachu. Rożka a wowſ ſo zentnarjo wot 5 pj poruja hižedżi tuſtcho pſchepowanja, nekótry jecżmjeń wot 3ano 10 pj. Wcżera płacżiſche zentnaŕ

w Barlinje

pſchenicy 13,10—13,25 hr., rożki 13,90 hr. hacż 14 hr., jecżmjenia naſtinjeho pak 12,50—14,25 hr. wowſa 12,15 hriwnow nowy hacż 13,45 hr

w Lubiju:

pſchenicy 13,15—13,50 hr., rożki 13,75 hr. hacż 14,25 hr., jecżmjenia naſtinjeho 12,50—13 hr. wowſa 12,50—13 hr.

ſchtwórtk w Kamjenzu

pſchenicy 12,80—13 hr., rożki 13,80—14,10 hr., jecżmjenia 14—14,50 hr., wowſa 13—13,25 hr.,

bórny 3,60—4 hr.,

proſata 16—23 hr., libjata 2,50—3,50 hriwnow

w tormijowym wikowanju

ja mejiu: pſchenicy 13,90—13,95 hr., rożki 14,50 hr., wowſa 13,70 hr.

ja julii: pſchenicy 14,40¼ hr., rożki 13,65 hacż 13,62½ hriwnow,

ja ſeptembru: pſchenicy 13,52½ hr., rożki 12,66¼ hr.,

Zetwinjace wiki wežera ſchtwórtk w Khorzebuſu.

Na nje běchu pſchihnjtali 1091 proſtatow a 174 běhato... Wože płacżachu

proſata.

małe	9—14 hr.
hrjenje	14—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhali:

małe	32—40 hr.
hrjenje	40—55 hr.
wulke	65—85 hr.

Wiſi běchu hrjenje.

Wiki ſchtwórtk w Komjenzu.

Schrěſi 1,20 hr., kolrabi 15 pj., hyndywu kał 90 pj. hacż 1 hr., rožowy 50—90 pj., ſelery 45 pj., libjata loboda 12 pj., morchej 35 pj., zybła 25 pj., bóły kał 35 pjenjezkow, cżerwjeny kał 45 pj., rjewjeń 20 pj., bórny 6—7 pj., zybła k hadżenju 0,80—1,50 hr. Libjata 2 hr. Cżołowej 15—20 pj., rjewjeń 20 pj.

Wiki ſchtwórtk w Lubiju.

Butra 1—1,10 hr., jeja 11 pj., rjewjeń 15 pj. a tany wolij 1,60 hr., kukerjka 10 pj., zybła 18—20 pj., hołowej kěſcż 10—15 pj., rjetkeſ 5—10 pj., cżerwjena rěpa 20 pjenjezkow, ſelleryj 1 hr., jabłuka 15—35 pj., ſchparſ 1,20 ſchtwonow, mjeſ 1,40—1,60 hr., libjata punt 65 pj., ſtuhły kał 12 pj., ſwinjaze mjeſo 0,90—1,10 hr., howjaze mjeſo 1—1,30 hr., cżelaze 1,20—1,30 hr. Libjata 2,50 hacż 8 hr.

Wiki ſchtwórtk w Khorzebuſu.

Butra 2—2,10 hr., twaroh 30 pj., jeja 10 pj. a tany wolij 1,40 hr., howjaze mjeſo 1—1,10 hr., cżelaze mjeſo 0,80—1,30 hr., ſkopjaze 1,20—1,40 hr., ſwinjaze mjeſo 0,90—1,20 hr., kury 2,50—4,50 hr., hołuby 60 pj., lepony 2—3 hr., ſchcżuki 1.10—1,30 hr., morchej 50 pj., libjata loboda 10 pj., hyndywju kał 1 hr., zybła 20 pj., bórny zentnaŕ 5,50 hr., hołowej kěſcż 20 pj., rjewjeń 20 pjenjezkow.

Wiki wežera w Khorzelzu.

Butra 1—1,05 pj., jeja 9—11 pj., bórny 4 pj. a libjata loboda 15—20 pj., morchej 20—30 pj., zybła 18 pj., hołowej kěſcż 10—20 pj., hyndywju kał 40—90 pj., radiki 10—15 pj., ſchcżuki 1,20—1,40 hr., karpy 1,50 hr., rjerſti 40—70 pj., liny 1,80 hr., wuſcżany mjeſ 1,40 hacż 1,60 hr., we płaſtach mjeſ 2,80 hr., ſkopjaze mjeſo 1,20 hr., cżelaze 1,10—1,20 hr., howjaze 1,20—1,30 hr. kozjaze 0,80—1 hr., ſchmuſ 1,70 hr.

Pschichodżejcz pytaja:

Wotſu do domu, Gelsdorf w Wjetej Wodże: Barthelowa... dróha 1—6.

„ Kordzienowa w Rudnowiu pola Lodża.

„ na farſu w Huſzy.

„ Cżepłka (Tſchöpel) w Wjetej Wodże. Schulze Delitzſchowa haſa 2.

„ Nömerka w Budyſchinje, Kamjentna haſa 35.

Samkaſtſchelo, Hoppa w Rakezach.

Lakirarja, wojſowehu, Scholka w Budyſchinje, Fa kaſarnu 11 na Hwo.

Murjerjow, Rauſendorf w Lubſchizach.

Roboržinſkeſ ſwójbje, knjeſi dwór we Lasu.

Wotroczka, Abrahama we Wulkim Wožyzu.

Pohonera, tachantſke kablo w Hrubjelzach.

„ a dżowku, we Laſy 15.

Na pſchedań.

Kruwa, młoda dójka, w Jelenjowje **Ž**

„ wyſokotuſcżelna we Sſtipniku 56 pola Hródka.

„ wyſokotuſcżelna ſ 2. cżelećerom w Brěſowje 5.

Jałowja, 13 mjeſazow, w Dobroſchczach 25 pola Dolnjeje Hórki.

Pata ſ 12 turjatkami w Boſchczach 27.

Buhotowanje kuchiny, Lehmann w Wjetej Wodże, Hlowna haſa 23.

Wóz dżerżazy w Budyſchinje, Hórſta haſa 5II, dom w jadrodże a Scholz, Auktatſtr. 9II, Schierz, Arnoſha wa haſa 16II.

Kóſa, młodej dóſaj w Tſchnitu 32.

Kupjeż pyta

Ssenu, 20—30 zentnarjow, Müller w Barcże, telefon cżo. 80 w Huſchinje.

Sſudnizja na pſchedawanjo

ſobotu 2. junija 1928:

w Brěſowje pola Kamjenza dop. w 9 hodź. w hoſcżenzu „K ſelenjej“: rjeſak ſelenſcha,

w Lubiju na ſtunzanſkim hanicże dop. w 11 hodź. pſchaſchi blido, ſofa, ſchpihel,

w Biſkopżach na ſudniſtwje dop. w 9 hodź.: kóſ, wiſchnjake mjeble, khłuſjane kachle a ſelezne, wichelake barby a lati,

we Sſmilaci dop. w 9 hodź. w „Serbſkej gmejcże“ ſchijeſka maſchina,

w Hródku na Wojerowſkej dróży cżo. 9: 30 wobleſkow, auto. kolo, pjenicżny ſamo-, drjewjanowa maſchina, billard, klawſr, khſchło, pjerzy, wonjcże mydło, ka maſzke twory, twaſke drjewo, zigary.

Skrowe dienże.

Produktowe wiki w Barlinje dżenja dop. 3/11 hodź.:

Pſchi najzhudnischim wobrocże ſu pſaczižny mało pſchemjenjene.

Dop. 3/12 hodź.: Termijowe pſaczižny ſa pſchenicu ſu poſtajicżile, rożowe pſaczižny ſo dżerża

Pſaczizny na Barliaſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, howk 100 kg

Pſaczizny po złotej hriwnje

	31.5.	30.5.		31.5.	29.5.
Pſchica	282-285	282-285	bunw	23-24,00	23-24,00
rożka	278-280	279-281	woka	24-26,0	24-26,0
nal. jecżmjeń	250-285	252-290	małe łupiny	14-15,25	14-15,25
naz. jecżmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,25	15-16,25
wows	263-269	264-270	zemadełka	—	—
kukurica	237-240	237-240	raps. wosmk	19,00	19,00
pšeńe muka	32-38,75	32-26,75	lany wosmk	22,81	23,80
rżana muka	36-36,90	35-36,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	bérnš. kruske	26-32,0	25-26,00
rżane „	18,75	18,75	syny, 50 kg	0,70-0,80	0,70-0,80
lane symjo	—	—	rżane słoma	0,91-1,0	0,91-1,05
raps „	—	—	pšeńe „	1,00-1,0	0,90-1,05
hrěch „	35-38,00	35-38,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluski „	24-24,00	24-24,50	jeczna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Wiče płaczizny ſtwórtk	w Kamjenzu	w Lubiju
zo. V. Wšo po złotej hriwnje	za 1 centa	za 1 centa.
Pšeńca	12,80—13,00	13,15—13,50
Rożka	13,80—14,10	13,75—14,25
Jecżmjeń (nałat.)	14,30—14,50	12,50—15,00
Wows	13,00—13,25	12,50—13,00
Syno	3,00—3,50	3,00—3,50
Słoma z maš. młóc.	2,00—2,25	1,50—2,00
Słoma k zaslaju	1,80—2,00	—
Słoma z ruku młóc.	2,50—3,00	2,50—3,00
Bórny pola ratarja	3,60—4,00	3,25—4,00
„ hač na żeleznicu	—	—
Butra	2,00—2,10	1,00—1,10
Jeja	0,09—0,10	0,10—0,11
Pšeńcne wotruby	—	9,00—9,15
Rżane wotruby	—	9,20—9,50
Pšeńcna muka	—	21,00—22,00
Rżana muka	—	21,00—22,00
Prosata, wulke	16—23	—
„ „ srjenje	—	—
„ małe	—	—

Cyrkwinske powěsće.

Z Budyšina.

W Michalskej cyrkwi:

Na swjatu Trojicu rano 1/8 hodź. Boże wotkaz nje němsce, farař Tišer; dop. 1/9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża służba, farař Kapler.

Wutoru pop. towarſtwo žonow na Flincu, zeńdź nje 1/3 hodź. pola „Stadt Muskau“.

Krajnocyrkwinske zjednoćenſtwo w Budyšinje pi Pólnym brodźiku 6.

Njedźelu dop. 1/11 hodź. njedźelska šula. Pop. w 3 hodź. je kſesćanski rěčny ſwjedźeń w Blumenthal pola Dźěžnikec, při dešćojtym wjedrje w Hórnjoj hoseńcu w Hornjej Hórcy. Dujeſki a spěwny khó zjednoćenſtwa skutkujetaj sobu. Rěčnicy: knjeź krajnosudniski rada Handwerk, knjeźeſtſtwowy rad Rysek z Budyšina a druzy. Při rjanym wjedrje nj budźe wječer w Budyšinju žaneje zhromadźizny Sejdeń pop. w 4 hodź. je hodźina za žony, štwórt wječer we 8 hodź. biblińska hodźina (2. list na Thes lonskich).

Zjednoćenſtwowy wothladar Zimmermann zwěſći biblisku hodźinu wutoru w Hodźiju, ſrjedu w Zem cach a štwórtk w Budyšinje.

Zwjazk młodźiny za rozsudź. kſesćanſtwo w Budy šinje při Pólnym brodźiku 6.

Njedźelu pop. w 3 hodź. wobdźeržeje na lěsnym ſwjedźenju w Blumenthalu pola Dźěžnikec. Wutor wječer we 8 hodź. je zhromadźizna za młodźencow ſrjedu wječer we 8 hodź. telehrmija za młode holey.

Krajnocyrkwinske zjednoćenſtwo w Běłej Horje.

Njedźelu pop. 1/2 hodź. je njedźelska šula.

Zjednoćenſtwowy wothladar Křižan zwěſći bibli sku hodźinu njedźelu pop. w 3 hodź. w Blumenthal wječer w Nowych Porsicach, pónđźelu w Zubornicc wutoru w Rodecach, ſrjedu w Motydle, štwórtk w Wolbramecach a pjatk w Kotecach.

Z Barta.

Swjedźeń swj. Trojicy rano we 8 hodź. serbska 1/10 hodź. němska Boża służba. Pop. w 2 hodź. roz rěčowanje z konfirměrowanej młodźinu. Pónđźel wječer we 8 hodź. biblińska nutrnosć w Zubornicc (k. zhrom. wothladar Křižan).

Z Budestec.

Swjedźeń swj. Trojicy zwěſći farař Bóje rano w 7 hodź. [illegible] ſkan spowěd, stud. theol. Rößler we 8 hodź. [illegible] a 1/10 hodź. serbske předowanje. Dop. w 14 hod[illegible] ſenje za dźěći, pop. w 4 hodź. zhro madźizna [illegible]. tow. młodźencow. Srjedu wječer 3/8 hodź. [illegible]madźizna křesć. tow. młodych holcow.

Z Budyšinka.

Swjedźeń swj. Trojicy budźe dopołdnja 1/10 hodź serbska Boża służba (farař Handrik-Poršiski).

Z Hodźija.

Swjedźeń swj. Trojicy zwěſći farař Wjeſar rano w 7 hodź. němska spowědź, farař Voigt we 8 hodź. němske a 1/10 hodź. serbske kſesćenje. W 11 hodź. je kſesćenje za dźěći a pop. w 2 hodź. rozrěčowanje z konfirměrowanej žónſkej młodźinu.

Wutoru wječer 1/9 hodź. wječer zjednoćenſtwowy [illegible] farař Zimmermann z Budyšina w spomo [illegible] zwěſći biblisku hodźinu.

Z Hrodźiſza.

[illegible] Trojicy rano w 7 hodź. serbski [illegible] hodź. serbska, 1/10 hodź. němska Boża [illegible] Wjaz Hušanjanski).

[illegible] Amalija Ernestina Grossowa, man [illegible] Gustawa Hedrichen Hermanna [illegible]ſkeho, 61 lět, 5 měſacow a 13 dnjow [illegible] Frida Elza Lehmannec, pomocnica w Lu [illegible] Drježdżjanach, 25 lět, 9 měſacow a 28 dnjow stara. [illegible] 13. junija wječer 1/9 hodź. biblińska hodźi na w Drježdżjanach (zjednoćenſtwowy wothladar Křižan z Běłeje Hory).

Z Bučiny.

Swjedźeń swj. Trojicy rano we 8 hodź. serbska Bo ža służba.

Z Khwaćic.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. němska spowědź a we 8 hodź. němske kemšenje. Pop. ½2 hodź. serbske Gustav-Adolfske swjedźeńske kemšenje ze předowanjom k. fararja Tišerja při Michalskej cyrkwi w Budyšinje. ¼4 hodź. němske Gustav-Adolfske swjedźeńske kemšenje z předowanjom knjeza superintendenty Fröhlicha z Budyšina. Čah k cyrkwi. Sobusnutkowanje posawneho khora. Spěwanje ze khora. Kollekta za Gustav Adolfsku wěc.

Z Klukša.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. němska spowědź z Božim wotkazanjom; we 8 hodź. němska, ½10 hodź. serbska Boža słužba. We wobědnaj, kaž tež na kjarchowje sobusnutkowanje Bukečanskeho posawneho khora.

Zemrěła: Martha Frieda Kaplerjec, fabriska dźěłaćerka w Lichanju, 33 lět, 2 dnjej stara.

Z Kotec.

Swjedźeń swj. Trojicy je rano we 8 hodź. němske misionske předowanje (wosadny farar); popołdnju wobdźěli so wosada na misionskim swjedźenju we Wósporku.

Z Łupoje.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. we 8 hodź. serbska a ½10 hodź. němska Boža słužba.

Z Malešec.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a ½10 hodź. němska Boža słužba. We 2 hodź. cyrkwinske rozrěčowanje.

Srjedu při dobrym wjedrje 8,49 hodź. wot Huńnjanskeho zastanišća wulět žónskeho towarstwa.

Zemrěli: 19. 5.: Wilhelm Ernst Wukaš, khěžeŕ a fabriski dźěłaćeŕ w Malešecach, 55 lět, 3 měsacy a 8 dnjow stary. — 27. 5.: Jan Pawoł Glin, žiwnosćeŕ w Malešecach, 40 l., 5 m. stary.

Z Minakała.

Swjedźeń swj. Trojicy dop. ½9 hodź. so serbske předowanje čita.

Z Njeswačidła.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska, ½10 hodź. serbska Boža słužba.

Z Nosaćic.

Swjedźeń swj. Trojicy rano we 8 hodź. němska Boža słužba; předowanje so čita.

Pjatk, 8. junija wječor ½8 hodź. towarstwo žonow.

Z Poršic.

Swjedźeń swj. Trojicy budźe rano w 7 hodź. serbska spowědź. We 8 hodź. serbska Boža słužba. Dźěćikemšenje w Bošecach: ½2 hodź. za młódše, ½3 hodź. za starše dźěći. ½2 hodź. rozrěčowanje z młodźinu, ½3 hodź. wosadne towarstwo młodych muzskich. Wječor bibliska hodźina w Nowych Poršicach (knjez wothladaŕ Křižan).

Wutoru pop. w 3 hodź. wosadne žónske towarstwo pola Dietrichec w Kubšicach.

Z Rakec.

Swjedźeń swj. Trojicy je dop. ½9 hodź. němska spowědź, w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje, pop. w 2 hodź. je němski nešpor.

Póndźelu rano w 7 hodź. je piskanje na wěži a rańša nutrnosć.

Z Rychwałda.

Swjedźeń swj. Trojicy je dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. němske kemšenje.

Z Wósporka.

Swjedźeń swj. Trojicy je we Wósporku lětni swjedźeń misionskeho pobočneho towarstwa za Lubij a wokolinu. Dop. w 10 hodź. je misionske dźěćace kemšenje (zdobom za doroseńcych přećelow misionstwa): stud. rada duchowny Köberle z Lipska; pop. w 2 hodź. je misionske swjedźeńske předowanje (stud. rada duchowny Köberle z Lipska); pop. w 4 hodź. swjedźeńska zhromadźizna w zali Třeleŕnje z misionskimi rozprawami z dźěłowych krajinow ev.-luth. misionstwa w narańšej Indiji a narańšej Africy (Misionska zběrka).

Z Wóslinka.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske, ½10 hodź. serbske kemšenje. Kollekta. W 11 hodź. kemšenje za dźěći.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóždu sobotu wječor we **8** hodź. Přińdźe tohodla wšitcy a to z časom! Sokolwanje je strowe!

Baćon. „Tow. serbsk. kat. młodźeńcow“, změje přichodnu njedźelu, 3. junija, wječor ⅛8 hodźin we młodownj w Baćonju swoju hłownu zhromadźiznu. Starši prosy wšěch sobustawow wosebje też tajkich, kotříž hišće w našim towarstwje njejsu, zo bychu na tutu gen. zhromadźiznu wěsće přišli. Kóždy čestny serbski kat. młodźenc je nam wutrobnje do našeho tow. witany. Starši.

Delni Wujezd. Jednota Sokoł ma njedźelu 3. junija pop. w 3 hodź. swoju generalnu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: 1. Rozprawa. 2. Nowowólby. 3. Wšelčizny. Winowatosć kóždeho bratra, aktiwneho a pasiwneho je, zo je přitomny. Starosta.

Kursus serb. narodnych rejow. Zwučowanska hodź na sobotu, 2. junija wječor ⅛8 hodź. (z dypkom) we Serb. Domje. Njech je wopyt prawje bohaty. Zarjadnistwo.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 8—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej stwi).

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Přiměrjene płaćizny, najlěpša kajkosć

wobućow

pola firmy

Marf. Jähne w Budyšinje

na Sulerskej hasy 9 Telefon čisło 2705

4500 hr.

mam na wěstu hypotheku wupožčić.

Požadanja pod „E 14“ na „Serb. Nowin“.

Serb. posłužowanje

Ultimo-poskićenje

Serb. posłužowanje

Dźěćace nohajcy wulk. 6-10 **49 pj.**

Jenož w kupn. domje **Max Herde** w Budyšinje Kamj. hasa 12

Dźěćace nohajcy wulk. 0-5 **39 pj.**

Běłe žonjace stupnje	składnosć	**2.95**
Kožane domjace stupnje	„	**3.95**
Žonjace brokat. stupnje	„	**5.95**
mužace lakowe stupnje	„	**13.95**
eleg. žonjace lak. stupnje	„	**13.95**
eleg. žonj. stupnje	we wšěch barbach	**13.95**
samowjazaki	židźane . . . . wot	**0,75**
mužace kłobuki	. . . . jenož	**3.95**
muž. słomjane kłobuki	„	**1.95**
muž. sportske čapki	el. formy „	**1.95**
žonjace kłobuki	. . . . . „	**3.95**
cetirowe wobleki	. . . . wot	**1.95**
muslinowe wobleki	. . . . „	**1.95**
wobleki z płoćliweje židy	„	**2.95**
cetirowe bluzy	. . . . . „	**0.95**
dźěćace šórcuchi	we wšěch wulkosć.	**1.35**
dźěćace šlypiry	. . . . . por	**0.49**
žonjace šlypiry	. . . . . „	**0.75**
kupańske kholowy	štrykowane .	**0.25**
kupańske wobleki	eleg. wuwjedź.	**1.95**
kupańske čapki	. . . . .	**0.95**
ručne dźěła	wosebita dźěłba . . .	**0.95**
płoćliwa žida	pisane mustry . . .	**1.35**
wolmjany muslin	jónkróćna skład.	**2.50**
mužace kholowy	jendźelska koža	**5.95**
mužace kholowy	Manchester . .	**5.95**
mužace kholowy	tennisowe, běłe	**15.95**
mužace kholowy	tennis. štrykow.	**15.95**

Hišće tuńšo

kupujeće nětk **žonjacu, mužacu a dźěćacu drastu**

Při Mjasowych jětkach 5

Někotre přikłady:

Za mužow

Hórbske potuńšenje woznamjeja naše

jenotne płaćizny

Mamy wjac hač 200 woblekow, wšě nowočasneje formy a barby, z jenym a z dwěmaj rynkomaj a to w sćěhowacych serijach

1. serija	2. serija	3. serija	4. serija	5. serija
37⁰⁰	47⁰⁰	57⁰⁰	67⁰⁰	77⁰⁰

Pyšne Šwedske mantle	za młodźencow wot	**25⁵⁰**
Pyšne Šwedske mantle	za mužow „	**35⁵⁰**
Covercoatowe paletoty,	cyle podšite „	**33⁵⁰**
Lětne jupy	z dobrych tkaninow . „	**4⁷⁵**
Njepřemokawe kabaty,	z dobrych tkaninow „	**9⁰⁰**
Lacy	we wšěch wulkosćach . . . . „	**3⁵⁰**
Kholowy	ze wšelakimi smuhami . „	**3⁷⁵**
Płoćliwe wobleki za hólcow	„	**2²⁵**

Za žony

Wobleki z płoćliweje židy,	wumjelska žida . . 12.50 8.75 6.75 3.75	**2⁷⁵**
Wobleki z płoćliw. musclina	6.75 4.50 2.95	**1⁷⁵**
Indanthrenowe wobleki	8.50 6.75 5.75	**4²⁵**
Volowe wobleki	pěkne mustry 19.50 hač do	**7⁵⁰**
Bohatske bluzy	. 9.75 8.75 7.75	**6⁷⁵**
Suknje	domjace a tajke do dźěła 2.50	**1⁹⁵**
Plisejowe suknje	módre a běłe 12.50 8.75	**6⁷⁵**
Eleg. mantle z muž. tkan.	39.50 29.50	**19⁵⁰**
Ripsowe mantle,	cyle podšite . .	**29⁵⁰**
Suknjowe mantle,	w nowočasnych barbach 39.50 29.50 19.50	**12⁵⁰**
Kaša-mantle	. . . . . 19.50	**14⁵⁰**
Gumijowe mantle,	kašć. 29.50 24.50	**22⁵⁰**
Kostumy,	cyle podšite . . 29.50 24.50	**19⁵⁰**
Njepřemokawe kabaty	za žony 16.50 12.50	**9⁵⁰**

Wobleki za dźěći najtuńšo

Drastowy dom Leo Häufler w Budyšinje

Při Mjasowych jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

„Lanz“-

najl. kajkosće a z rukowanjom Napłaćenje 10 hr. — Tydźeńske wotpłaćowanje po 3 hr.

Joh. Klemm

na Serbskej hasy 1

Wuporiedźenja naituńšo!

Tunje tofle

dźěćace —.90, mužace 1.20, **žonjace 95 pj.**

Heinrich Mohr

w Budyšinje na Žitn. wikach

Zwjersne gardiny

story, vitrage, zapowěšaki k čahanju, **kromki,** wšě připrawy za nutřkownu dekoraciju

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapřeća hosć. „Zł. Hwězda“. Ręčt serbski

Pytam hnydom

pohonča

Smola w Pozdecach

Jałojca 1¼ lěta stara je na před.

w Boranecach čisło 3

Žony! + Žony!

Wupłokowace aparaty irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pječiwšowe khołowěški podkłožki, štalčiki za prědki, štalčiki za pažemi, też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa

w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami čo. 9

Wowsnu słomu

předawa po wagonach

Pawoł Bennewitz

w Budyšinje

Telefon 2076

Kožce „Panther“-stupnje

na wobłuk šite/pyšne formy wuwjedźenje z čistej kože připózn. tunjo

Předawarnja za Budyšin

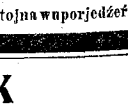
Fahle Schuhwarenhaus Bautzen, Lessingstr. 5

Wikowarnja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jězdne kola šijac. mašiny šim. mašiny gramofony z platami

Wčcy wustojna wuporjedźerńja

Dr. Starck

zapućuje hač do 25. junija

dże mineralne zjawiny kwasowe a wobsahuje 5 rozlinowe hnoj.

Wobhfacże rosliny w pódze saleji na tym, kelko je we pódze nakaślivinow. Cźim wjazy je w pódze nakaślivinow, cźim wjazy wuhliczinate kiśalinu ho wutwori a cźim bóle bywaju rosliny je zimnami sastarane. Tehodla ma ratat na to hladacź, so ho po możnosći wjele nakaślivinow do pódy dostanje. Kak pak możemy nekto nakaślivinu s hródźnym hnojom pschisporjecź. To stanje ho, hdyż je hródźny hnój s njerjadom a mocju dosć stajnje pschemeschany. S 800 zentnarjemi tajkeho hródźneho hnoja dostanje ho 10 zentnarjow nakaślivinow do pódy.

S toho możemy widźecź, so telko nakaślivinow w pódze też nješto samoja.

Tute nakaślivinu pak jenoż potom spomożnje skutkuja, je-li so na prawu a pschihódnu pódu trjechja. Tohodla mamy hnydom z wopredka na to dźerżecź, so nam hródźny hnój hnydom swopredka derje sahniwa. Wjeso możemy też s pschikupnym dusykowym hnojom hnojicź, tola s tym žane nakaślivinu do pódy njepschindu. Wuhliczinatu kiśalinu możemy jenoż s organiskimi maczinami dozpecź.

S swutwarjacym selenelu hnoja je hródźny hnój jenicźka maczinna, z kotrejž pódu wo wuhliczinatu kiśalinu wobhacźimy. So pak hychmy z hródźnym hnojom dospolny wužitk mělí, mamy hladacź, so jón na prawe waschnje do pódy damy. Hródźny hnój ma ho hišo doma na prawe waschnje sadrożdźicź, so by ho potom w pódze wuhliczinata kiśalina na prawe waschnje wutworiła. Taiske pschihotowanje hnoja dozpějemy wonka na hnojowej hromadze lśvje, kaž w hródźi.

Schto pak je někto hnój z hluboheje a hnój z nikheje hróže a kajki rosdźel je mjes nimaj? Hluboka hródź je tajka, to kotrejž tšót hlubscho stoji hacź je hródźna thódba. We taiket hródźi hnój nutska wostaja a jón potom sa 6—8 njedźeli wschón nadobo wukidaju. Je to swjetscha dotalne stare waschnje naschich hojpodarjow, kotrež je dźensa hischće mjes wjeschimi z domom. W hlubokej hródźi też wjazy žlomy trjebamy. Tu na 1000 kg. stotu 12—24 puntow žlomy wuješélemy, mjes tym so w nikkej hródźi jenoż 10 hacź 20 puntow trjebamy.

Hnój w hlubokej hródźi ho potom stajnje derje satepze. S tym ho powětr z hnoja wutkocźi, mjes nim stoji sucha, zyrowaze nakaślivinu njewutraja, mjes nim a tohodla njeschnije. Tohodla ho ani schtapik (Ammoniak), ani wuhliczinata kiśalina, mjes nim njewutwori. Mocźowina pschemeni ho potom na wuhliczinato-kiśaly schtapik. Tón pak shóla we hlóžnym hnoju wostanje. Wschě druhe maczinny pak ho malo rospuschcza, wobzebje ho žlóma na tele waschnje njepschemeni. S jenym žlowom prajene: hnój njeje sadrożdźeny. Tohodla ho w nim žane nakaślivinu njepschisporjeja.

S hnojom w nikkej hródźi ma ho sa to zyle hinak. Tutón hnój ho kóždy dźeń won na hromadu nošy. Haczrunjeż pak ho tónle hnój też na hnojowej hromadze kruże satepze, mója ho tola nakaślivinu pschisporjecź. S tym ho hnój na prawe waschnje sadrożdźi a shnije. Wjeso ho s tym nješto dusykka s hnoja shubi, ale sa to ho nakaślivinu cźim bóle pschisporjeju a tak ho nam potom też póda prawje sadrożdźi, kaž žebi to pschejemy.

Tu potajkim nahladaj pschecźiwo žebi stojitaj. Na jenej stronje hnój z hlubokeje hródże z wjazy dusykom ale sa to njesadrożdźeny a na druhej stronje hnój z nikheje hródże z mjenje dusykom ale sa to bohatschi na nakaślivinach. Na tym potom hódnoscź hnoja saleji.

W lóšschej pódze ho nam potom też skónczenje hnój je hlubokeje hródże bórzy sadrożdźi a bórzy shnije. Tu njeje rosdźela mjes wobéma. Na cźežkej, wobzebje sikoješ pódze (Tonboden) ho hnój z hlubokeje hródże pomalku a hubjenje sadrożdźi. Na tajke póday pak by ho hnój z nikkeje hródże lépje hodźał.

Szbla saleji pak też wjele na tym, kak z hródźnym hnoja [illegible] też kejžo wo wjele lépschi bół. [illegible] mamy-li dosć słónv. Hluboka hródź žada [illegible] sche mudamki. Hluboka hródź dże [illegible] stotej horoi, niż pak dójkam a stajdomna stalu.

Wschelazy stotarjo, kotiż pochowinu jesću, [illegible] zyka žane suchowe samy. Lóscha ucha sažatnje do pó- winy. Tołame hychmy w hlubokej hródźi dospecź, mógł hychmy-li tam pochowinu žłali.

Tu smy widźeli, so na hnój z hlubokeje abo z nikkeje hródże kóždy žwoje lépschiny. Hlowna wěc je, so derje z nim wobkhadźamy.

Rólnistwo.

Hluboke woranje.

Możemy wobkedźbowacź, so rischém płodam a rosli- nam hluboko pschedźěłaneje pódy derje howi. Je-li też spódnja póda trochu pschedźěłana, móża ho korjenja na wschě strony wupschestrěwacź. Cźim lépje móże ho rosli- na we swojich korjenjach wutwiwacź, cźim kruceschca a žiwnischa je nad semju. We hluboko wobdźěłanej roli tohodla najlépje njerodź snieżimy, dokelž tam nam njerodź plahowaze rosliny podurjecź pomhaju. Też njerodź bies žłónczneho žwětła a bies dożahazych žiwin njerosesze. Jeli pak druhdy njerodźime korjenje nuworamy, sebérajmy je a snieżmy. Cźežemy-li polo juno prawje hluboko pschewo- racź, dha je to najlépschi cźaš sa to, nasymu. Tak móże póda w symjee prawje wumjerinjecź. Też nasymu k běrnam abo k rěpje hluboko sworaźmy. Tak ho nam potom na taiskim polu běrny rěcźe derje radża. Běrnam we cźeskinej sworanej pódze tak njehowi, kaž w derje pschenjerstnjenej a s powětrom nabżeżenej. Schtóż hluboko wora, dyrbi wjeso też derje a bohacże pohnojicź.

Prašenja a wotmołwjenja.

Praschenje: Kak mam w symje dóstu pizowacź. Wobsnjeje žłomy mam dosć, też pschenżnje, wotwa- ha a wotrubow. Njewěm pak telko jadrneje pizy mózu dawacź, so bychu kruwy pizu najlépje sarunale. Dale kak mam pizu pschihotowacź, so bychu dóstł pizu derje žrale?

Wotmołwa: Pizujeze waschim kruwom tak kaž że- bi sažłuži, to réka, kotraž wjazy deji, dostanje wjazy. Kru- wom po cźeleczu dawajcze 6 puntow jadrneje pizy za dźeń. Kruwom, kotrejž mjenje deja, dawajcze 4 puntły na dźeń. Też tym, kotrejž na stare deja. Wschě tute jadrne pizy da- wajcze jim, też dosć juschkojteje pizy. Też njelubudźcze skotej pizu trochu wobżelicź. Na kruwu liczinu dwaj pun- taj žebi na měżaz.

Praschenje: Mam dwělétneho srěbza, kotryž ma na schiji a plezach twjerdu kožu. Kak mam tomu wot- pomhacź?

Wotmołwa: Dawajeze srěbzej nješto juschkojteje, w lécze seleneje pizy. K pizy pschidajeze prišku hórkeje žele. Twjerdu kožu z olivowym wolijom (bomjelom) ma- sajeze, do kotrehoż jcze 20 dekagramow saneho wolija a 1 dekagr. karboloweje kiśaliny pschiméscheli. Też borikowa žalba je schwarna. Druhdy wumyjeze samasanu kožu s linkej wodu, do kotrejež jcze nješto malo židkeho mlydła (Schmierseife) a mloka pschidali.

Praschenje: Najcha 6 létna wyšoko žuczelna kru- wa hubjenje stawa. Pschaham ju. Poslédni cźaš też jara cźežko cźahasche. Schto mam cźiniecź?

Womołwa: Krunje prawje sascźelcze a pschidawaj- cze ji pizne wapno a rybjazy tuk. Sadnje nohi możecze spytacź z flujidom schamacź (Mažiexen). Derje ju pizujcze a njepschahajcze.

Cisło 22 Budyšin, 1. junija 1928 Lětnik 35

Koza čornoho lěsa.

(S wobrazom.)

Cźorny lěs žu horischcźa we wjecźornej Němskej. We dolinach plahuja wobežitu družinu losow. Wot tam je žo jeje plahowanje wuplchestrěło na žużodne krajiny, wobżebje te pschi rětomaj Dunaju a Nekar. Cźornoléžka kosa žłuscha žobu do najlépschich družin naschcho kraja. Jeje kožmy žu wschelakeje barby, kaž bruneje, žorncźeje schéreje, na žołcź a na bélo. Tohodla móhli ju po tychi- snamjenjach pschidźělicź do pižanych družin. Dźenżnischi dźeń wschat žo prózuja, tutu wschelakorjesej w barbad-

trochu samjesowacź. Bjes dwěla maju žo pschi plahowanju zważnischimi wobżebitosćemi zaběracź, hacź jenoż z tutymi swonkowonymi. S wjetscha žu Cźornoléžne kosy žorncźeje barby. Po khribjecze cźehnje žo wusta žmuha cźornych kožmow. Po bokomaj a pod brjuchom pschekhadźeja kožmy bóle na jažne. Kožmy žu krótke a žo žybola. Koża je nežna a mjechka cźehnita. S wjetscha tuta kosa rohow nima. Wusichi staj pomérnje makej a wuske. Wjeżele a žiwje tukoli je žwojimaj wóczkomaj do žmětа. Cźeńke nohi maja krute žuche žily a twjerde panochty abo schparky. Na naschim wobrazu tute wobżebi- tosće derje dosć wustupuja.

Wumjo je derje wuwite. Létnje dejt 600—700 li- trow mloka. Potajkim žkuscha žobu do najlépschich hór- skich kotlow. Plahowarjo žo prózuja tutu družinu tak wu- plahowacź, so by pschezo lépje dejska. We nasymje žo rje-

poze. Kóslata, nalěto wulehnjene, wotrostu w khlěwje abo hródźi.

Plahowarjam je žo paradźiło, tutu kosu cźistokrejnu sakhowacź. W njej maja nékto strowe, pschecźiwo hru- bym wjedram struczene skoczo. Nady druhe družiny z njej khcźiżuja. Plahowarjo tuteje družiny žu mjes žobu žwoje sa plahowanje wuběrane skoržata wumě- njowali. S tym žu tutu družinu pschezo bóle wudo- spokojowali

Tutu kosu w jeje domišnje jenoż mali ra- tarjo dźerża. We tutych horaitych krajinach je sa nich też najpschihódnischa mloko a mjaso dawaje skoczo. Je maja z wjetscha w khlěwach. Tola paszu je na schczermischczach, kukach a ladach hacź podźe do novembra. Wuščopnje a wusłocznje paże žo na nahłych hórkach, žlédźo pschezo sa žłódnymi selami a krompo- tymi travami. Tak žo paso a žimjo kosa strowa wotrosće, je pružna a bibiczawa. Skа- kajo běha wusłocznje też po nahłych skalnych brjohach a hórkach. Grube wjedro jej njeswa- dźi. Kosa žama sa žo lubuje žwobodu a žime bibanje. Horischciate paslwy žu jej naj- lubische. Tohodla je wulki njerosum, tajke hi- biczime skočzato na krótki powjas pschiwjasane do cźemneho khlěwa sawrjecź. Pschebywanje a hibanje w cźerstwym powětrje žplni wutrobu a pluza a dopomha k tomu, so derje dejt. Ssamo w symje kosy howi, so może žo wona wubéhacź. To skrucźi jeje strowosć. We cźerstwym powětrje žo hibajo a hrějo ko jejeka nasymni. Shy-li pak nusowany, ju w khlěwje méći, njepschiwjasaj ju. Njech žo też tu w dosć wobschérnym khlěwje do žiteje wole pschebéha.

Kosarjo w Cźornym lěsu žu derje sapschimnyli, kak je možno plahowanje spěchowacź. Sa nje žu postajili wěšty kruty samér. Po wupruhowanych sažabach naba- dźuja žo j plahowanjom, kotry hacź nanajlépje wothla- dujo. Sa plahowanje postajene kolosy a kosy kebžblivje a žwědomnjimje wuběraja. Na wschěch ratarskich wusta- jenjach poslednich lét je žo tuta družina kosow wobżebje wusnamjenika.

Kolik pola koni.

Kolik pola koni, kotruž thoroseš z naschich hojpodarjow kóždy snaje, je sjednoczenje wschelakich wodow w snutskom- nym a to w kutle kaž w cźrjewach. Wschě z kolikow žu je-

nak bolostne, haczrunjeż je pschiczina wschelaka. Najwjazy kolikow pothadża ſ toho, ſo je ſo ſkoczo pschetykało. Tu może ſo ſtacż, ſo ſo druhdy czjerwo ſajchlipnje a potom je ſlé. Potom pſchida ſo k tomu hiſchcze ſahorjenje czjerwow a ſtykł a czjerwo ſo vosſtorhnje. Sajimawe pola kolika je, ſo bórzy naſtanje ale bórzy ſo tež ſaſo ſhubi. Czivilowanje ſkoczesa traje druhdy jenoż nekotre miensſchiny, druhdy pak ſamo hodżiny. Traje-li pak kolik na 24—36 hodżinow, dha nimamy ſo ſaneho dobreho ſonża nadżesż, możebje ſu-li pschezo jenajke bolosce. Je-li pschiczina kolika na tym ſależi, ſo je ſo ſkoczo pschetykało, dha kolik czaſto dny dolho traje a ſkoczo ma voulke bolosce.

Dokelż ſu koliki ſwjetſcha mjes konjemi ſ domom a mózemy prajicż, ſo wone ſwjetſcha do powſchitkownych ſmutkowych khorosczi kluſchcju, tola dyrbimy je czim bole ſeſmacż, ſo bychmy je wotwobroczicż mohli. Lepje je khorosczi wotwobroczicż hacż ju hojicż. Wélo nijemózemy kolik wſchédnje wotwobroczicż, dokelż druhdy ſo nam kolik tola zole njejapaju pschilacżi. Nimo toho je tež nekotry kolik tež abo tamnej khorosczi nathilnischi hacż nekotry. To ſależi na tym, kak je żoldk toho abo tamneho konja anatomiſcy ſtojeny. Kutko konja je pomérnje male a tón żenje wrótcżecż njemóże. Jeho pożeradło (Schlund) żaha pſche bluboko do kutla a tohodla je wotczeſenje njemóżne. Tehodla ſo jemu piża abo pluny żenje wjazy do tlamy njewrótcża. S tym ſo wélo lékowanje kutla pſchi koliku lhétſo poczeſi, dokelż njemózemy ſkoczesu taſte żredki darjicż a pomozu kotrychż by wrótcżał. Nimo toho hiſchcze czjerwa kónża dożicż njepſchijomnje leża. Tolhi wotrétk tolſteho czjerwa leży wſchelako ſaſhibnjeny w brjuiche a po tymle wotréſtu dyrbi piża do wiſchéch kónczinero pſchecż. Tehodla ſo czjerwa tak lóhko ſatrkaju. Te tónzy czjerwow, kotrez leża, móża ſo hiſchcze nekotre kaſe wobwiertowcż a tak je bjes dżiwa, ſo ſo czjerwa ſatrkaju [illegible] hiſchcze ſ winu wſchelakich czejſkich njeſlabojow [illegible] bycż. Nimo toho hiſchcze cżwak piży tež [illegible] czjerwu wotſtanje, ſchtož najczeſe koliki ſawinuje. Nimo toho ſo ida, ſo ſu hiſchcze pczimadla (Verdauungsorgane) toni na ſwokowne wlitwy pſchitrody wożebje czuczine. Na prénim méſtnje kolik braſchna piża ſawinuje. Skażena pija, pléſnive żyno a ſloma, ſtuchłe żytanje atd., to wſcho ſu je blowonymi pſchiczinami kolika. Taſte pży tón njeſmjeſe. Nimo toho ſawinuje kolik mlody dżeczel, wótczejſchka (Luzerne) abo mlode travy. Mloda piża ſo drezdżi a ſ tym naſtanu pluny, kotrez ſo potom nihdże wudobycż njemóża. Tež imjerlka abo pſchejſymna piża kolik ſawinuje. Nimo toho ma na kolik wjedro wulki wliw. Tak móże tużne a horze wjedro druhdy kolik ſawinowacż, abo pſchinđże-li tón do jara czoſnego konjerża, je-li wonka zymna. Tež kedżbujeſe, ſo pſchecżeneho konja wétr njepſchedunda (Zugluft). To ſawinuje czaſto nahle koliki. Dalſche pſchicziny kolika ſu zuſe czeleża w kutle. Kón na pſch. druhdy pésk, pjerſchcż abo nékchto podobne ſobu ſeżerje.

Wſché koliki, haczrunjeż wſchelakoho waſchnja, pokaża pak jenajke pſchedſmamjenja, możebje pſchi ſapoczatku. Tak je nam mózno, tózdy kolik lóhko ſwjeżicż. Kón je njemérny, léha ſo, ale hnydom ſaſo ſtanje. Czaſto wopſtanje ſeżo, ale pjerje ſe wſchémi ſchtyrjomi a ſo wala na tu, pak na druhu ſtronu.

Dale pytnjemy, ſo je temperatura konja njeſtajna. Nohi a wuſchi ſu zymne, mjes tym, ſo je dalſche czeło horze. Druhdy ſo tón ſamo pocži. Hibik ſpéſchnje pukoże, ſo minitu 50—60, haj ſamo 100 rajow dyri. Skoczo ſ napinanjom dycha. Dale njemocži a njenjerjedżi. Je-li pak njerjedżi, je njerjad huſty, ſe ſchlintorami (Schleim) poczehnjeny a jara huſty. Druhdy je njerjad tež żidki a pſchecżiwnje żmjerdżi. Kón njemóże ſo k mocżenju dowſtacż, haczrunjeż ſo czaſto pſchihotuje. Czaſto jenoż nékotre ſapki wotkapnu. Skoczo ſo czaſto na ſpodżiwne waſchnje prózuje, ſo by bolosce motpoło. Druhdy ſo wala, ſopa, kuſa abo wſcho mózne. Sku-li bolosce popuſchczicż a kón ſo wjazy njepocżi, wémy ſo je kolik pſchetraty. Potom ſkoczo tež hnydom ſanu pżu njedawajeſe. Hewak je ſaſo na ſtarym blaku a kolik ſo rozcżi.

Njepſchihodne ſnamjenja, to réka, ſtojiſli ſ konjom ſle, ſu njepſchestawaze bolosce, ſpéſchne bicże bibika, wudyrjenje lódżymneho potu cżemnozeżrosene wocżi abo nahle rozcżenje. Snajemy kolikt po jich ſaſkocżi a to ſatyſowazy kolik, widliſchczowy kolik, wétſikowy kolik, wakowy kolik a kolik na ſcżehwki ſaſchlipnjenja cżjerwa. Haczrunjeż je kolik tajkeho abo hinajſcheho raſu, dha mamy tola po mózno ſci wſchédnje ſtótneho lékarja ſawolacż. Hewak mózemy ſnadno wulke ſamożenje pſchiſtadżicż. Cżim ſpéſchniſcho pſchi kajſimżkuliż koliku jednamy, cżim wjetſchi ſtrach ſmy wotwobrocżili. Druhdy ſpżerjenje konja ſame na jenicżkej hodżinzy ſależi.

Kolik, dokelż je wſchelaki, dha jón tež na wſchelake waſchnje lékujemy. Jedyn a tón ſamy żredk ſa wſchitke koliki njeje. Wélo nam wſchelake radża, tola radſcho żadyn njeradżujemy, hacż wopaczny. Nékotre potpſchihtowne rady ſa wſché druzimy kolika pak dżemy tudy podacż Tak bórzy hacż pytnjemy, ſo ſo pola konja two kolik jedna, potwjedżemy jeho hnydom do konjenza. Derje ſajcżelemy a wodżemy na konja nékotre pſchihtowki (Decken), kotrez kucże pſchipaſamy. Nimo toho mózemy konja ſ wécżemi ſlómy ſchudrowacż, ſ czimż ſo kokdéh trewje ſtychli a cżjerwa ſaſo dżélacż ſapocżnu. Se wécżeſom ſlómy jédżimy na kożu wot hriwow po khribjeze pſches brjuch hacż k jadnim noham. Pſchi tym mózemy brjuch ſ kafernikom (Kampferſpiritus) abo ſe żinym palerżom, do kotrehoż ſmy nécżto terpetinoweho wolija limpli, wotrjepicż. Je-li cżopto, mózemy konja po dworje wodżicż, tola pak kedżbujmy, ſo by ſo nam njelehnył a njerwoſtanjemy ſ nim nihdże ſjezo. Hewak by ſo nam naſtymnił. Lepje je, hdyż jeho lóhku rookmjanu pſchikrywku wodżejemy. Sémyſli konja wokolo pol hodżiny takle po dworje wodżiti a pytnjemy-li, ſo jemu w brjuſche kreżi, abo je-li ſón mozi abo njerjedżi, dha je to ſ dobrym ſnamjom. Je-li pak ſo pot hodżiny konjej w brjuſche njekoreżi a tón njehjerjedżi abo njemoczi, njeſmémy jeho dale po dworje wodżicż. Tu ſpytamy khoremu ſkoczesu nécżto mało liwleje mydliſnoweje wody do ſchije linċ. K temu trjebamy lit a hadżizu (Schlauch), kotryż jemu do ſchije ſtorczimy. Na tele waſchnje konjej na 10—20 litrow wody do kutla ſtijemy, kotraż potom njerjad ſmjehcżi. S tym cżjerwa ſaſo dżélacż ſapocżnu. Je-li kolik pſchetykanje ſawinył, mózemy do wody ſdobom pol punta abo punt glauberſolweje ſele ſypnycż. Jane lékarſtwa pak konjej bjes ſtótnolékarjoweje dowolnoſcze na żadyn pad dawacż njeſmémy. Haczż ſarodawanje lékarſtwow je ſamo na żebi doſcż ſtraſchne, dokelż mohło nam lékarſtwo do pluzow ſaſkocżicż a ſ tym bychmy konjej ſaborjenje pluzow naparali na kotrez by ſkoczo ſahinyło. Skótny lékaŕ wjetſcha lékarſtwa ſa kożu żyła. Tak wone cżim lépje ſtukuja.

Wothladajcże derje ſubożne kobły.

Hlowna wéż je, ſo ſubożne kobły prawje derje ſ tajke pżu ſaſtaramy, w kotrejż ſu macżiny, kotrejż wona k tworjenju mlodeho ſrébża trjeba. S najważnjiſchimi macżiſnami ſu bélkowiny. Tola pak ma tež wapno a koſcżowka (Phoſphorſäure) wulku ważnoſcż, dokelż wobé macżinje k tworbje koſcżi ſluſżitej. Dobry cżeſtkowy wonkż a dobre tucżne żyno ſtej w tutym naſtupanju najkmanſchej pżiż. Sſuſchenu dżeſcżel njedawajcże ſubożnym koblam, dokelż konje radż po nim bubnja. To je ſkérſcho ja tajke konje, kotrejż wjele pſchahacże. W pożlednim méżazu możemy koble punt abo dwaj pſcheńczneho ſchróta pſchidacż. Po nim pſchi koble bóle na mlóko cżeri. Wożebje pak hladamy, ſo nam kobla njeſtoſtnje a ſo pſchejara njewukorimi. Tohodla ju tež hiſchcze pożlednje njedżele pſchahamy, ale kedżbliwje, ſo by do woja abo ſnadż nehdże druhdże njeſtorczika. Tajke pży, po kotrejż kobły bubnja abo ſtajene, ji njedawamy, na pſch. ſmjerſte bérny a répu a podobne. S kobu mamy ſ żyta pożledni cżaż mérnje a lahodnje wobkhadżecż, ſo by ſo żanych ſtych waſchnjow njenatwuczika. Njeſtorkajmy a njebijmy ju njetrjebatoſchi. Pożledni tydżeń kobu cżaſto po dworje pſchewodżimy, a ju wożebje do cżejżeho njepſchahajmy.

Zaměr a wužitk mlóko-přehladowarskich družstwow.

Dżeńżniſchi dżeń nuczi hoſpodarſke położenje tóżdeho, ſo w jenym żyłku ſtukuje, dokelż tak kiwa jemu, wéſcżiſchi dobytk a tak móże pſchi nétcżiſchich wobſtejnoſcżach ſtherżcho wobſtacż. Hewak w ſwojim hoſpodarjenju na żiwoje njepſchihóże. Wſchudże pſchihażdi a dyrnjeż na małych tworach bywo. Skotarſtwo je runje to, ſchtoż ſo na mnohich kubłach najbóle ſanjerodżi a to jenoż jako nucżene ſto wobhladuje. Cżohodła? Mnohi żiwi myſli, ſo ma ſtót jenoż dla hródżneho hnoja a tola móże je ſkotu w nétcżiſchim cżaſu najwjazy dobywcż, je-li wſcho derje wobtedżuje. Mnotcy méni, ſo doſaha, ma-li ſa domjaznoſcż doſcż mlóka a bultry a doſcż hnoja na pola a tola by rady nékotre kany butry pſchedał. Hdże pak nabracż. Stót njedeji. Mlóko ma mało ſmjerany. Stót je hubjeny atd. Podobnje żiwinu naſchich hoſpodarjow ſtorżcż. Schto pak je wina. Wy ſami. Wy hoſpodarjo. Organiſujcże ſo, je-li hiſchcże njejſcże a ſaſtupcże do mlokopſchehladowarſkich družſtwow.

My ſami doma njemózemy prajicż, kotra kruwa je woprawdże najthmanſcha dójka, khiba, ſo ju jenoż jednotliwcż, kotiż to ſpóſnaja. Njeje pſchezo prajene, jo je to najkhmanſcha dójka, kotraż nam runje najtwjazy deji. Tajka kruwa móże nam druhdy drohe mlóko dejicż. Wóh wé, kelko jadrneje pży jej hoſpoſa abo hréżga mjelczo wudawa. Potom wéło derje dej, doniż ſmy ju pſchi wſchej dobrej pży njewukormili aniż bychmy dżeli. Potom nam je deſenżtom wopſchestawa. To pak je njerozum, ſchkoda pży a dobreje dójki.

Hdżej ju mlokopſchehladowarſke družſtwa, tam nam mlokowy dohladowar bórzy dobru dójku ſwéſeji a tak potom żane ſkoczo w hródżi podarmo njepżijużemy. Kóżda dójka dóſtanje po ſaſłużbje. So mamy tym kruwom, kotrez na ſkare deja, mjenje pży dawacż, to ſamo roſtunti. W mnohich hoſpodarſtwach na to ſyka njedżiwaju. Wſchému ſkotej jenak brója. Mnohi hoſpodar derje dowidży, kajki njedoſtatk w hródżi ma, hdyż na tele waſchnje prawje ſa ſkotom njehlada, tola nima khwile, ſo tak podrobnje ſe ſkotom ſabjeracż. Tohodła woſtanje pſchi ſtarym. Kak ſchwarne je tudy mlokopſchehladowarſke družſtwo, kotrez wſchém tymle njedoſtatkam wotpomha. Tajki ſaſtojnik ſwéſeji nam thmanoſcż tóżdeho ſkoczesa wożebje, pſchedpiża nam, kelko mamy tomu abo tamnemu ſkoczesu pſchidacż abo wotebracż.

Tajke pſchehladowanje pichewjedże ſo kóżde dwé abo tſi njedżele. Kóżda kruwa budże pruhowana, kelko deji a kak tucżne je mloko. Potom ſo poſtaji, kelko ma kruwa we pſchichodnych tydżenjach doſtawacż. Tež pſchepytowanje tucżnoſcże mloka je nujne, dokelż ma ſo ſwéſcżicż, kak tucżne mloko kóżda kruwa ma. To je wajne ſa tych, kotiż mloko do mlokarnjow woża, dokelż mlokarjo mloko tež po kajkoſcżi płacża.

Tajke kruwy, kotrychż dójnoſcż abo tucżnoſcż mloka ſo nimale runa, ſtajimy hromadże a tak naſtanu nétotre ſtupiny. Potom tóżdym pſchipokajanu pżu dawamy. Tajke pżawanje njemuſemy ſkupinowe. Pſchi tym pak hladamy, ſo jene ſkoczo druhemu pżu njeſeżerje.

Tak mjenowanu ſakładnu pżu dawamy nimale wſchém ſtorżatam jenu a tu ſamu. Je to ſkoma, ſmo a répa. Nosdżel je jenoż w żimnjazej pży. W żimnjazej pży jedna pak ſo ſaſo wożebje two bélkowiny. Te żu wożebje k two-rżenju mloka trébne. W naſchich domjażnych pżach je mało bélkowin a tohodła ſmy na drobe wutrajne pżu pokaſani. W tych je w nékotrych na 5—6 krócż wjazy bélkowin hacż w naſchich. Tohodła radżimy, ſo bychu je naſchi hoſpodarjo njedżiwajcy toho kupowali, dokelż ſo to derje dani. Wédżecż jenoż dyrbimy, kelko je w jednotliwych pżach bélkowin a kelko ſkoczo tajkeje pżu trjeba. Potom taſku pżu, bohatu na bélkowinach, ſ mjenje hódnej mélchamy.

Njeje tymane, hdyż hnydom nékaſku ſmeſchanu pżu kupimy. Kupimy wſchelake pży a ſmeſchamy żebi je doma ſami. Hacż 10 puntow ſyna a 60 puntow répy pżu-jemy abo 20 puntow ſyna a 30 puntow répy njeje wélo wſchojene. Tohodła njeſmémy hotowe ſmeſchane pży kupowacż ale dyrbimy dżiwaju na wopſchijate bélkowiny ſami pżu doma mélchecż. W tóżdej pży je rozdżel mjes bélkowinami a ſchtródowej hódnotu a tutej dwoj ſylnjazej żiwinje matej ſo k żebi pſchimérnéj. Hewak wopaczny ſa-mér dożpéjemy.

Haczrunjeż pak krumy ſtajnje a po pſchedpiſmach pżu-jemy a to tajke krumy, kotrez ju jenak dołho po cżelatach, dha nam tola druhdy wſchelako deja. To ſależi na thmanoſcżi dójki a tohodła dyrbimy też k plahowaniu ſamemu trochu kedżbliwoſcże pſchewobroczicż. Naſche plahowanje ſkotu móże jenoż potom poſtupowacż, hdyż jenoż tajke ſlo-cżata horjecżehnjemy, kotrejż wot dobrych dójkow pothadża. Też na byka mamy tudy dżiwacż. Je-li ju wu-ménjenje ſ wobojich ſtron dożahaze, jenoż potom móżemy ſ dobrym wunoſchkom liczicż. Też na tucżnoſcż mloka tu-dy dżiwamy, dokelż ju też tuta pſchenjeże. Wobżedżerjo tak mjenowanych gmejnſkich bykow dyrbja na to dżerżecż, ſo jich byk wot dobrych krutwow pothadża.

Dokelż pak ſa hoſpodarja ſamoho mało cżaża k tajko-mu ſaberaniu ſe ſkotom ſhywa, trjebamy cżim bóle mlóka pſchehladowarſke družſtwa. Te je jeniczay k tomu poſta-jene a ſa wſchém hlada. My ſo potom pod tym ſkojimy, ſchtoż nam mlokowy pſchehladowar pſchedpiża. Pomalku ſo potom naſche ſkotarſtwo ſhéhnje a w naſchej hródżi ſnémy jenoż hiſchcze ſamon dobry ſtót. S mémamy w Sserbach ſu hiſo ſ mlokopſchehladowarſkimi družſtwami ſapożeli. Tajzh hoſpodarjo, kotiż ſu ſ jich ſobuſtawami móża nam dopokaſacż, kak wone ſkotarſtwo podżeraju. Dokelż druhe hoſpodarſke twory malo płacża, dha dyrbimy ſo bóle na ſkotarſtwo położecż, ſo bychmy ſ nim żyke ho-ſpodarſtwo pożhélpili.

Je hnój z hłudokeje abo z nilkeje hródże khmańši.

Kóżdy hoſpodar na to dżerży, ſo by też żiwój hnój naj-thmańſcho wužił. Pſchi tym mamy wobkedżbowacż, ſo mózemy ſ hródżnym hnojom dwoji wužiłk dożpécż. Na prénim méſtnje pódu na żiwinach wodożażimy. Dale mamy ſ hródżnym hnojom pódu na prawe waſchnje ſa-drożdżicż.

S roſtlinſkich żiwinow je w hródżnym hnoju dużnk ſe najważnjiſchej macżiſnu. Na tón mamy najbóle kedżbowacż, dokelż nam ſ hnoja cżeka. Dalſche żiwiny jako koſcżowka (Phoſphorſäure) a drażło móża ſo nam jenoż w ſpódnjej pódże ſtużicż. K tomu mózemy lóhko ſadżewacż.

Dużnk je w njerjedże (Kot) w hinajſchej podobje hacż w mocżi. W mocżi je wón jako morżowina, kotraż je lóhko we wodże roſpuſchczena. Mocżowina ſo lóhko na ſchtarik (Ammoniak) pſchemény. Najſchcżo tomu pak ſo dużnko-wa wjaſba w njerjedże cżeſko roſpuſchczi. Tohodła ſu k roſpuſchczenju njerjadowego dużnka nakażliwiny trébne. Nakażliwiny, kotrejż ſu w njerjedże, maja pak hiſchcże druhi nadatok. Wone k tomu dopomhaju, ſo ſo ſ hródżnego hnoja wuhliczniata kiżalina wuwije. Tuta potom w pó-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrjnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zep. ńr. s w ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2857.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wozjadź, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobčežnje so stajnce nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w u rjadk płaći so 60 słotych pj. Rabat po tarifje a w

Čisło (Nr.) 127 — Budyšin — Sobotu, 2. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Ratarski zjězd w Sakskej.

Pjatk žu so sakše swjatkowe družtwa k 38. swjatkowemu sjězdej w Drježdźanach sešłe. Swjatkowy direktor **dr. Schöne** w lětnej rosprawje praji, so dochody a wuhody tworow w Němskej pśibiraju. Njedźiwajcy teho njeje so **pasiwnosć wikowańskeje bilanży pśicheměnita. kapitalowe wiki žu kaž pśedy tež někto napjate.** Jako tajke so powšitkowne hospodarske połoženje pokazuje. Porno jenu je hospodarśki wobraz ratarstwa cełnny. **Sadołženje je so zhorśiło.** Pyta so za pucjemi k polepšenju.

Jako hłowna pśicyna tuchle hubjenych wobstejnosćow so hłabosći organizacije ratarskwa porno organizaciji industrije, wikowanja a bankow wobhladuje. Siednoćenju wšich hospodarskich zamóžnosćow w kartellach, trustach abo konzernach nima ratarstwo nicžo napśeciwo stajiś. Tohodla swonkowne mozy wutworjenje jejnych płacjiznow wobkśnježa. Družstwowe schikanje je cyłe wobaroze, kartellowanje a trustwowanje wupadowaje. Družstwa buchu tohodla twaze swjasane był dobrjake, so bychu mohle jako hospodarśki zwlk a hospodarska móz wustupowaś. K tomu je wěsty kapitalowy zasok trěbny, z kótrehoż najwažnischimi sakładami su sažo kreditne družstwa.

Wo nusownym programje němskeho tśežeršstwa rěcznik praji, so wschelake dobreho wopschija, hdyž na rosćišanje wobkwańskeho pśašenja a racionalizowanja dźeła. Se pśebytworjenjom wusokodanskeho krótkocasnego personalneho dołha do dołhokhwilneho realneho dołha może so ratarstwu nusna hibicźiwosć daś. W krizowźischim wšěrym rosmyślenjom dyrbi pak **wotbywanske pśašenje** stoś.

Kóńc nowembra 1927 sapłacyna pósledna rata wotwiwańskich kreditow rentnske banki je so z pomocu zašłych, statnje **banki hdyž** wobcežnosćow saplacyła.

Na to **dr. Schiele** z Naumburga wo **pśicheměnjenju ratarskeje nuzy** rěcžeše. Tale krisa je z dowosom wukrajneje **produkty nastaka**, kótraž němskemu ratarstwu wotebrarjowo sjerje. Dowos **na** so sažo pśicheměrnym wukrajnym wobcežonkam pśichwatacz. Ratarska krisa pak njeje nicžo rajneho, ale może so pśicerśiśnycź do zadanja sa wjetšchej produktiwitu. Sa wšyche produkty su so žiwětowe wiki wotewrile, te pak **hdyž jenotnu tworu** žadaju, kótraž je **prěnjotnjenja.** **Wulki rozdźěł** placźišny mjes prěnjotnym produktom a hotowym **wudźělkom** wikowanje njesawinuje, ale **pśichewulke sadołženje zhyleho** ludoweho hospodarstwa. Zdobite wikowarstwo by z wužitkom było; wono njeźmje so jenje wusamknyś.

Njedźiwajcy teho buchu ratarźi wuplodźerjo dyrbjeli wikowańske poměry po družstwowskim puću spytaś pospyšiś. Teź tak może pśichi tym wjele pomhaś. Dospjeze zmakeje twory, z kótrejž może so bjes pruhi wikowaś, bu pśichwatanje składowanjow **zmóžniło**, a tak **nakhwilnemu** pśicheplawanju z twarami sadźěwało. Twarowe zertifikaty **hdyž so mohłe wustajeś a lombardźe pożeńki** bychu so mohłe braś. Na tajke waschnje by so potom nusny hospodarski kapital dostaś. Ratarstwo dyrbi žebi žame pomhaś.

Krajne sytwu plahowace towarstwo za Saksku.

Dźeń pśched 58. swjatkowym sjězdom ratarskich družstwow w Sakśej, schtwórtk 31. meje, je sakśe žiwu plahowace towarstwo družstwowu zhromadźiznu wołmělo. Na měsny pśedźenda, rjeźerkubłowny najeźd **dr. Kirsche,** zhromadźiznu wotewrjuwšchi wo **nusnosći kartellowanja ratarskeho** rěcžeše. Wšyche pśicheměrki, wot kótrychž ratarstwo kupuje, su žo do kartellow sjednośrźile a kupowanje a pśedawanje organisowale. Jim napśeciwo njekartellowane ratarstwo stoji. Dr. Kirsche namjetowaše, so by so ratarske runje tak kartellowało kaž pśicheměrki.

Direktor **A. Maennel** a direktor diplomowany ratar **M. Jokusch** potom wo **družstwowych dnjowych pracźenjach** rěcžeštej. Direktor Maennel pśichi tym mjes druhim **pśichodźowanje jedźnych běrnow** napomni, kótrejž je towarstwo do swojeho wobkhoda pśichjało. Lońšche lěto je Sakśej **kontrolowy** winoschk běrnow wobradźiło. Družstwo je pśiheštili do wšěch pjeć dźełow žiweła rospóśěrało. Němske ratarstwo dyrbi žo wo to prózowaś, so by žo tej wikowanje **zajnych** běrnow zmjenjowało a so by dowos **z** połobnischeje Europy, wosebje z Italskeje, zamjeršowało. To by možno było, hdy buchu so běrny po hollandšim waschnju žadźałe. Wosebje dyrbi so ratarstwo wo družiny běrnow prózowaś, kótrejž žo **z** zakonu njenakaža. 1910 je w Sakśej jenož jene rokowanišćejo było, nětko je jich 303. Družstwo krajneho **pśichodźowanje** plahowaceho towarstwa **z** podpjerańom hospodarskeho ministerstwa nakažene krajiny **z** družinami, **z** rakom **njeranliwymi**, saslaraju.

Trawowego a dźerjelowego žmnjenja Němska telko njenapłodża, kelkož potrjebuje. Pśichi tym žo pokazuje, so je na pśikład italski cźerwjeny dźerjel mjenje hódny dużli němski. Krajne žiwu plahowace towarstwo może nětko wyšokoplahowany cźerwjeny dźerjel wobstaraś. Luzerna pak dyrbi žo **z** Madźarskeje kupowaś, dokelž frankha luzerna na njedóstaha. Towarstwo może trawowe a dźerjelowe žmnjenja najlěpšeje družiny podawaś.

Pśicheljerjej połnózneho pola pola němskeho presidenta.

Němski president **z** Hindenburg je pjatk dopoldnja pśicheljerjow połnózneho pola Wilkinša a Eyersona pśichjał. Po jeju pśichodnoschku wo lecźenju **k** połnózenemu polej jimaj žłoże pśicheješe, so staj žwoje swažliwe pśichewzaśe žłožowanje dokonjałoj. Pśichi jeju pśicheješu běchtaj amerikanski pólěanc Shurmann a sastupjer ienděelskeho pólěanskiwa pśichtomnaj. Podpśisko Barlinšti wyšichi měšćeanosta lětarjow w Barlinskej radnizy pśichija a jimaj **k** cześći žnědanje wuhotowa.

Rada Zwjazka Ludow diez Briand a Stresemanna.

Pod napinjenom „Chamberlain w Genfu bjes Stresemanna a Briandu" žo „Echo de Paris" **z** mózným Briandowym nałožeńkom sabera. Francowska a jeji swjatkarjo **z** Briandowym wuwołtarjom wožebje njeschkodźa. Wot někotrych smulkow wotkladane, je **Paul Boncour** we Genfskej wotbronjeńskej komisiji dopołnjał, so ma žylina napscheśiwne móz. Jenakožtam njepśichitomnosć Briande a Stresemanna w Genfu šmješe so Francozskim dobuzk, so by pśicheje wupróśdźenja Porheinskeje wotlorcźi, kótrejž by Stresemann helwk roswił. Sšnadź pak Stresemannowy sastupjeŕ statny sekretaŕ se Schubert spyta to cźiniś.

Ke Kolmarskemu procesej.

Kaž Parišći „Temps" pišche, žu so na pschišaženo Kolmarskeho proseża Lintzera hrožaze głowa nawołacke. Póndźelu w nozy je so cźrjada młodych ludźi do dwora jeho doma dobyła a Straßburgski spew wuspěwawschi Lintzerej hrosyła, so jeho skónzitża. Lintzer je so pod schkit žandarmerije stajił.

Ćežke njewjedra w Francowskej.

W Bloisu w Francozskej mějachu žujedu cźežke njewjedro se žylnym krupobicźom. Krupy leźachu 20 zentimetrow wyšoko. Mnohe **z** nich wažachu hač do 20 gramow. Na wjele městnach błyst dyri.

Druhe, runje tak žylne njewjedro šmicźi žně we wokolinje Lemanža. Błysk na někotrych městnach lěsny woheń sawinowa. W Benehordu powali wichor tśi pósthkody wysoke twarjenje a pohrjeba zyku žiwźiu pod rospadankami. Cźežka nana a dweju dźeśeji bórzy wuhrjebachu.

Z cuzoboniskeje legije ćeknuli.

Pśichi dokach w Singapore w ranšchej Jndiskej **z** rosharjazym wustupam dóńdźe, hdyž schtyrjo němscy wojacy franzozskeje zusobniskeje legije spytachu, **z** franzozskeje parneje łódźe „Athos" cźeknyś. Hdyž łódź wotjeźe, z njeje do morja skocźiju. Tśo z nich **k** brzohej pśischwimachu, hdyž jich łuodźi Europjanaj se žamžnym žmjerchnym strachom pytaschtaj jeho wukhowaś. Cźełko njeje žo hišće namakało. Na mjenowanej parnej łódźi bě wotdźelenje někotrych stow zusobniskich legionarow, kótrejž žo se Saigona do Marseilla wjesechu. Wulkej liczbje legionarow bě žo dowolilo, na kraj wuśiś, 70 legionarow **z** Němskeje pak, do kótrychž schtyrjo cźeknjenjezy žłuchachu, běchu na łódźi zdźerżeli.

Tśioch legionarow, kótrychž bě policija sajała, su podźišćo na žwobodu puschcźili. Němski generalny konsul je sa to pośiara, so budże jim mózno, žo do Němskeje wrócźiś.

Litewska wobhonjeńska špionaža w Pólšcźi.

W Schwjenzanskim wokrjesu Wilenskeho kraja je pólska policija rosšěrjenu špionažnu organizaciju wuśěhła, kótraž sa Litwu dźełaše. Kaž pólšće nowiny powěda, su mjes sebranymi papjerami žłowowe kluče litewskeho knjeżerstwa namakali.

Hišće přeco demonstracije w Južnoslowjanskej.

Južnoslowjanski lud, kótryž je **z** dołholětnym njepschecźelstwom Italskeje nanaihłubje rosporjeny, njeje so hišćeže dla nałožnosćow Italijanzow w Sadru pśeciwo južnoslowjanskim pśichekupcam w Sadru (Zarje) smérował. W Skopli w połodnischej Sjerbiji su nowe njemšrny wudyrile, pśeciwo kótrymž je žandarmerija hnydom sakrocźiła.

Južnoslowjanske knjeżerstwo je žo rosžudźiło so na italiku wobcežowańsku notu njewotmołwi. Pśiedy hač so schkoda njeje šwjeźiła, kótruž su južnoslowjanske krjelate w Sadru, Trjesu a Rěcy **z** italskimi nałožnosćemi pocźerpiłe a pśedy hač italske knjeżerstwo nadpadnikow njeje potrjostkało, kótrejž su južnoslowjanskeho konsula w Sadru krwawego sbili.

Francowska na stronje Južnoslowjanskeje.

Parišći „Matin" pišche, so je južnoslowjanske knjeżerstwo **z** tkwalobnej rahnosću pśeciwo napołnjenosćam sakrocźało. Wulkomozny budźa žeby tole rozumne a rosžudźene stejiśnjeżo jara waźiś. Rendźelka a Francozowska, kótrejž njeźitej ženje pschestałej, Južnoslowjanjku **z** jeżerstwosći napominaj, tule politiku mudrosće pschipóśinawajt, tola je mylne, so by to tež Italika po njej słoź. **Hdyž Italika. mějo so by žebi sadźeršenje Beograđskeho knjeżerstwa kaž je saleź, ważiła, **z nadrośnymi demonstracijemi** wobmołwja a tak, je žoda, so wšy mera malo kłuji.** Musolini dyrbi pśichwatanje wšyknu pomnyśliś, so ma w Beograđe knjeżerstwo pśiheb hubu, kótrejž je so niedźiwajuc sylnje opposicije rosžudźiło, pśiheb tśioni lětami podpśisane pśicheješłowe srěcźenje potwjerdźeju. Oddaj ko opposicije **k** demonstracijam storhnjeź dałwa, by rosžudźenosć, kótruž ministrowo kralа Alexandra pokasuja, go durbjała cźim bóle waźiś. **Hdyž Italika hinak kuždi, mózemy žebi myśliś so nałožnoś je w Južnoslowjanskej wopraudźe italskim planam polěkuja.**

Rozhorjace wustawy w skupschtinje.

W skupschtinje je opposicija namjetowała, so dyrbi žo parlamentowe dźeło **k**ak dołho sastajiś, dóńdź knjeżerstwo njeje winikow wotžadźało, kótrejž bu **k**rejpschecźele pśichi posledních njemérach sawinowali. Knjeżerstwowe strony namjet wotpokasachu. Opposicijiti a jejnym wjednikam porokowachu, so revolucźiju w kraju šhudźuja, njes tym so opposicija knjeżerstwu tón žanny porok cźinjesche. Musolini njeje w Italskej žanej jeniczkej demonstracźiji sadźěwał a ani kapki italiskeje krwje pschelecź dał, ale južnoslowjanske knjeżerstwo dawa do luda stśelcź a **z** bajonettami do wjeho kłacź. Radiczowa ratarska strona je revolucźiju sapodała, w kótrejž bo žada, smutkowneho ministra Korošcźa wobskórźiś. kótryž je kreipschecźele dowolił, kraj a zdźělaśiju wonjecźeješći a sto patriotow sajecź dał, kótrejž bo **z** dźěła je žmjerzu bźdza. **S** dołom opposicija pśicheźwo wudawaniu protesmuje, so žu mjes demonstrantami kommunistojo buli. To je ža. Demonstrantojo žu wjele bóle wótczińske spěwy spěwali.

Rumunska pśicheźiwo porucźenju Rady Swjatka Ludow.

Stajny rumunski sastupjeŕ pola Swjatka Ludow we Genfu je po porucźnosći swojeho knjeżerstwa generalnemu sekretaŕej Swjatka Ludow notu pśichepodał, w kótrejž bo rumunske knjeżerstwo sapowěda, po porucźenju Rady Swjatka Ludow **z** měrza tchole lěta madźarsko-rumunskich optantiu swadu wurunacź. Rumunske knjeżerstwo praji, so jejny sastupjeŕ na sjeźdźe Rady Swjatka Ludow pschicźiny jeho sadźerżenja wosjewi.

Njeměry dźełonjemcźerjow w Moskwje.

Kaž žo **z** Moskwy powě, je žo pjatk cźrjóda dźełonjemcźerjow pśched Moskowskej saradźerinju dźeła sbežała, so by pśicheźiwo hrubemu wobtwahdźenju se strony wyschnjosćow protestowała. Miliza spyta cźrjódu bjes izbjenja brónjow rosćišnuć, ta pak je bo sastojnikow da a **z** internacionalu spěwosche. Někotre wotnowe sdźełerje sa radźerinju dźeła bo wubichu. Hałke sapschimunjenje pschodźedy Moskowskeje nješcźasnjeje rady Wolkowa, kótryž šmjerzu **k** ludej rěcźeše, mózeše rosheržensej šmjerći.

Wjednikow dźełonjemcźerjow je policija sajała.

Połoćniše wójsko před Pekingskimi wrotami.

S Pekinga so powě, so połodnišce wójsko bliščze dny do Pekinga pšiběžejbnje. Cžangtsolin pšihoty cžuł, so by ko město na mérne wojšnje pšechopodało.

Marschall Cžantajihek, rostajowaŕ połodnišcheho wójska, je japanšceho pósłanca w Pekingu namołwił, so by k njemu japanšich jasnjerjow pósłał, so by so i nimi wo facžebnjenju połodnišcheho wójska do Pekinga sprožał. Pósłanc je wotmołwił, so je sobustaw k tomule frěcženju postajeny, tola Cžantajihek dyrbi so najprjedy da njewaženja japanšcje khorboje pšeched někotrymi njedželemi samolwić.

*

Marschall Cžangtsolin je jasnjerjam wukrajnych mozow spožtik, so ja krótki cjas Peking wopušcheći a so je wšěch pšihoty cžuł, so by so po wucžehnjenju połnóžneho wójska měr a porjad zachował.

Spiecženca w połnóčnym wójsku.

S Pekinga so powě, so je so 8. korps chinešceho połnóžneho wójska spiecžił; wojazy su so zarjadowali, dale postupuchaja a wobjedowaja. S teile spiecženzu bě generalej Fengjutšjanej mólno, so pšeched fryedźišchcžo połnóžneho wójska pola Hodźenjna pšehredźeł a hač 18 mil pšeched Peking pšicžahnył, tak so je železnica mjes Dientsinom a Pukowom sa wrócžeczenjenje połnóžneho wójska wohrožena.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 2. smažnika.

Marcelina — Erasma.

Ze zbĕrki „Serbow 356 a 1".

† 1864 wučeŕ Jan Wałko, z přimjenom Klapik, wučeŕ w Běłej Wodze z Krušwicy, kiž běše so w lěće 1890 w Horje pola Mužakowa narodźił. Z Marju Mazulec z Wochoz je sebi wubjerny serbski dom zadźełał, w kotrymž so jemu wósom dźěći narodźi. Z tutych bu Jan August faraŕ w Jabłoncy, kiž bohužel bižo 1862 zemře, hdyž běše naćomu ludej Čelakowskeho basnisku knihu Wothlós pěsni ruskich pšełožił. Hendrich zemře 1897 jako kantor na wumĕłcu w Rychbachu, kiž je wjele serbscy basnił a Salomeowy Wysoki kěrluš pšełožił. Bohuwĕr zemře 1898 w Nizkej jako kantor. Krjejbanski, wuley fosery w bratrowskej [illegible], do kotrejž běše so khorosće dla hižo zalu[illegible]ł, pode[illegible]ł, wón je serbscy dopisował a [illegible]ł, kiž bu z nasledníkom naš na jako [illegible] w Běłej Wodze. Jeho dźowka je so na nětčišcu [illegible] a Kulhawcu wudała. Dobry duch je w jeho d[illegible] leżeł. A [illegible]dźasc jeho połomnicy skutkuje [illegible] zasłužbach a nahladnych powołanjach [illegible] sprawnosći a połožnych počinkach swojich [illegible]skich wótcow.

† 1864 Ja[illegible]ko w Běłej Wodze.

1577 přińdźe khožor Rudolf ze swojimaj bratromaj Matejom a Maksimilianom a z bamžowym runcinom do Budyšina.

* 1715 Jan Bjerada, faraŕ Klukšanski, w Budyšinje, horliwy pšeća a pósłowaŕ Bratrowskoje wosady njjez serbskim ludom.

Łuki, hory, doły, hola
Dyšene su z kwětkami,
Z radnym žitom žołmja pola.
Kčžo kłoś so zakuri. H. Zejleŕ.

Přisłowo: Słóž je Labjo přepluwał, njechoji so sprjewić.

*

Njedźelu 3. smažnika.

Najswjećiša Trojica.

Ze zbĕrki „Serbow 365 a 1".

† 1669 Jan Ćichor (Cichorius), magister, kiž běše so jako syn faraŕa Davita Ćichorja we Wulkich Zdźarach 1630 narodźił. Studowawši w Budyšinje a Wittenberku, bu 1655 diakon we Wojerecach, lěto pozdźišo archidiakon a 1663 faraŕ we Wóslinku, hdyž jenož 39 lět stary zemře. — Abraham Branel mjenuje jeho serbskeho Cicerona, dokelž běše wubjerny serbski rěčnik. Jeho pšedowanja wšak su wězo hižo pšed lětstotkomaj zawěte, ale jeho mjeno je so nam tohodla zakhowało, dokelž bu jeho pšełožk sćeńskich knihow wot hornjołužiskich stawow komisiji za wudaće perikopskich knihow pšepodaty. Tuta jeho pšełožk khwaleše. Ćichor zawostaji po swojej smjerći dospołny pšełožk sćenjow a epistołow. Sto je so z nim stało, njewĕmy. Snano nadeńdźe so w faŕskej knihowni Wósličanskeje cyrkwje, w kotrejž tójšto drohotnych starych knihow a pismow smy wohladali.

* 1864 Jakub Nowak-Neander na Horje, nětši faraŕ w Radworju, stawizna ŕ serbskeho ludu a pilny spisowaćel, kiž je daloko pućował.

† 1669 mag. Jan Ćichor. — Wo nim Abrah. Frencel pisa: Habuerunt Sorabi Ciceronem suum B. M. David Ciehorium et habent plures.

Hołćka a khójnićka.

Nětko mi powěz hołićka,
Kotry čas chceš moja być!
Tón čas chcu ja twoja być,
Hdyž b'dźe khójna wopadnyć.
Khójna ženje njewopadnje
Tak toć mój njebudźeš.
Hólčik wozmje sekerku,
Podruba tam khójničku.
Khójnička ta wopadny,
Hołćka hólčka popadny.

Ludowy spĕw z Hóźnicy.

Přisłowo: Hdźež maš wlohu, tam rosće.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 745, hygrometer —1, thermometer wo dnju —22. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer —10, thermometer w nom —4. Wuhlad na symne a fuske wjedro. Suma. kaž wokoło Michała. Hač do 2 hod. symy dźowje w nozy w Budyšcu wokałnje sadźiwadnjo. Tutón wuróś je jara swadźił. Smjerśło je jeho hnuwom kórkoń, toma... a wichelaflich njeskich rostlinkow. Wóśe wotjejśinowe lisćo bu wośrjedź meje śmjerśło. Stoła hišćeće kaž khojcha. S nowa wubliwaše lisćo je dźiwša jnowa smjerśło. Schkleńca stuha daše na rjanc. Tola je nadźija, so wo-cyołi. Wśchina nad połnócnej Europu hišo so k polenin, tohodla [illegible]ćelowe na rjanc fuwa. W wotwory na jeje město nišina bu rozśěrja. S tom latuka so łuźoś wśchi pśawa łodyjnych wótrow. Wóś chyli so śmiśeć a nam śilaci wocźerwjowe bolśerce. Dźeśele a trawy su po mjerśle a łukowinje rosły. Dośeśił mohł wiele porjedźić. Nasch wjebrawastojny ma za pśichodny wótźeń tuto ... dro sa mózne: Njedźela krśiśiki dźeń; wóndźelu rjenje a wótrośito; wutory a śwjedu njewjedra; śeśwórtk śwjedźen Božcho cźełaŕ, wótrośito; pjatk rjenje; sobotu mutuo a samróćjeno. Jutśje na njedźelu śwjatośe Trojizy hódźa śłubućko 3,44 hodź. a kkowa so 8,12 hodź. Mjśnjeć śłudźa njedźelu 8,24 hodź. a kkowa so wot 2,41 hodź.

— **Bližšcha darmotna radźowadźowańska hodźina** je śłabowuśśich, na padawni bolośej cźerpjacych a duchownych wobsłužerjow mósta Budyšcina budźe śtwórtu 6. junija wot 11—12 hodź. w mĕšćańskej khorownji.

— **Wobjsłužny zapołožak** nałožowanja dźśći. S nałožowanjom schulskich dźśći w mĕśće Budyšcinje so wutoru 5. junija sałko zawołuje. Dźśći dostawa wschitkich 376 potrjebnych dźśći.

Budyscy Serbja přindu

přichodnu wutoru 5. junija wječor do Małsec k małej zabawje w tamnišim Pjetašec hoscencu. Sobastawy „Nadźije" wuleća sebi raz do rjanceho Sprjewineho dołа a pozastanu w Małsecach, hdźež chcedźa so rjenje zabawjeć. Na tutón zabawny wječork přeprošuje „Nadźija" wšitkich lubych serbskich přećelow a serbske přećelki z Małsec, Hněwcec, Wownjowa, Bórka atd. Serbjo, njedajće sebi to dwójcy kazać, ale dźće k Pjetašecom do Małsec, kać so njebudźeće. Serbska zabawa a towaršnosć so wam tola tak porědko poskića a tuž njedyrbjał nichtó tajki přihódny wječork skomdźić. „Nadźija" wotendźe z Budyšina wječor we 8 hodź. wot hoscenca „Stadt Muskau".

— **Dźensnišiche wiki.** Na šwinjarjach wikach bychu prošata sahe wupischedate. Hinak na butrowych wikach. Butra so cźešćo předuawaśche. Wona płaćeśche 1 hr. hać 1,10 hr., jeja 11 pf., jaarch 25 pf., łuby z dwanm pjerjom 6—7,50 hr. Na šelerinowych wikach płaćeśa punt morchwje 40 pf., pjenjeza 15 pf., zybe 25 pf., jdźeneje łobodu 20 pf., hrochnała 0,70—1,20 hr., šudrowcheho łaku 0,60—1 hr., kerwu 60—80 pf., walcźe radyšow 15 pf., punt jabłukow 20—60 pf., kerwow 6 pf. a zentnaŕ 5—5,50 hr., kelcźi połotwje 10—15 pf., litr łanehu wolija 1,60 hr.

— **Rozprawa dźeławoscze nakrajneho žandarmstwa we Budyškim wotrjeju za měśaz meju 1928.** W tutym měśazu śta so 1264 wojśewjenjow, mjeś nimi 16 wojśewjenjow sajeza. Wone rozdźěla so takle: 3 dla wopacźneho pjenjcźeŕstwa, 2 dla wopacźneje pśhišahi, 8 dla njekasanstwa. 5 dla fśichwidźenja a cźełneho śranjenja, 1 dla mordaŕstwa, śkóźowanja a šcźerjenja, 54 dla paduśtwa, pśheśkśiwjenja a pśheśkehowanja, 1 dla rubjeństwa a wunuśowanja, 29 dla jebanstwa a falśchowanja liśejnow, 5 dla wobśchkodźenja wězow, 7 dla šapaleŕstwa, 4 dla khłostajonneho šadźerźenja nastupajo hoitwjeśtwa a wybaŕstwa, 10 dla hrubeho njekmanśtwa a kajenja měra, 2 dla prošeśeŕstwa a dundanja, 329 dla pśheścźewjenja pśheśiwo pśichodźiwšmam dróhowneje policije, 13 dla pśheśtupjenja pśheduźiwšnuow pśhemocźerjowe policije, 82 dla njewobjedźowanja hewaśchich khłostaniśich postajenjow, 23 na šaktadźe pśhikaśa sajeza, wupiśanja we kojeńśich cźaśopiśach atd., 27 dodatnych wojśewjenjow a 659 hewaśchich fśuśnych wojśewjenjow a wospomnjanow. Sa atwh bu 17 wojśowv a to: 2 dla šapaleśtwa, 3 dla proścheśtwa a dundanja a 12 na šaktadźe pśhikaśa sajeza, wupiśanja we kojeńśich cźaśopiśach atd.. Paduśtwow bu 17 cźeśćich a 30 jednorych wojśewjenych, ſ nich bu 9 cźeśćich a 18 jednorych wotbiwtych. Śsamonorodźaśtwo bęśche jene a šunjertne šnjeśbožejnje też jene.

— **Měśchcjańśki omnibus njeśbo.ił.** Dźensa hobotu rano krótko do 7 hodź. bo pola měśchcjańśkeho **omnibusa** 2. jéśdnoje cźary na Khěžorśkej dróšy pśheđ **Zentralnym** kupnym dworom šadnja wójśka-šiama, je hnydom kolo wołecźa. Wóś bęśche šłobje wobhadźeny. Cźłowjekoju do šchkody, njepśhindźechu, Wołśchkodźeny, wóś, dajwśechu k wupśredźenju a šaśtajchu narumanśiti wóś na tutu cźaru.

— **Budyške hajtuki** su wšědne dny hać do 7 hodź. wjecźor wotewrjene, njedźelu pak šamknjene. Nózny šłuź bu a njedźelu wotewrjene ma jenaž jena hawtyka ſ mĕśachnym wotmĕnjenjom. W jinšim je to Měśchcjańśka hawtyła na Hłownim torhošcźu.

S Bukcz. We šwjatej cźišćinje pożłuchachu najśi kantscherjo 3. dźeń šwjatkow w naschim Božim domie, ſ hłuśchachu lubeho młodeho pr'dara, knjeza kandidata [illegible]lera ſ Lipśka. Wón je rodźeny Nuza a je so rozhuł, naschemu šerbskemu ludej złužićź. Kak dyrbi kóždeho šprawneho Šserba šwjeśelić, hdyž šerbšći muža lubeho, kiž je šuśeho šamka, tola w tak krśnjej šerbišćinje duchapośne hłuboke słowa rěcźeć. S radośću możachmy nutrnje hobu šwjacź „Niech Bohu šakuje šo wutroba wschich ludźi. Kuśeśej kand. Röšlerej pak prajimy wibitaj wu wutrobje „Šaytaćk Bóh". Šwjaty šmówy jeha šćchu šo raš hłušchcź.

Marica a Hanica.

Roman.

39] (Pokračowanje.)

Pšchi tom pšchinamy Meinhardźowu ruku a tuješche šo k njemu, so jeje lizo šo k jeho pšchiłchowaśche. Nětko pak běšchtaj wonaj šamaj we wodźelu: hušejaj běšchtaj w Arco ſ cźaša wulutowśoj. Meinhardt šlehny šo ſ šjwojim ramjenjom wo jeje ramjo a hladaśche na šwoju šonu še hłóžnym pożmĕnjom, mjes tym so wona won šhladowaśche, šchtó dije wuchowanje dobudźe, wóś abo cźaj. Tu cźiniješche droha kolo, šdowom, kaž šo zda, bě rośśkobjeny šhadła konia šaśa šaśkapił: wóś wośta šady. Se pśheśhlajenjom pohlada Marija na šwojeho muža, tak bliśko pśhi nim, so jeje mikotaze šo mikawśki wo jeho wuźy šawadźachu. Nadobo wona to pyny, šjedźe wróćo, šłany a wuprawi šebi draśu.

Powětr w Nivje dujeśche jimaj khłódno napšchećo po horjoćo w żelešnicznem wośu. Resp. hołzu pśhłaśchtaj we fiakru ſ waćołkom k pśhišławoniśchcźu dopródka. Wonaj pak dźěśchtaj pěśchi. Po runej dróšy, wot palmow, jako wot šchobjezowych šchtomow, pśhewódźanaj, bóndźeśchtaj do starych wulizow małeho pśhišławoneho mĕśta. Meinhardt bě šwojej ułodej zonje ruku pośćiśił ſ tajśi prawy kwašny por ſ nĕmśkeho ułokośtego hewjera. Šda šo, jako by wona jemu šo pśhibliżowała ſ kóždej hodźinu bóle dyžli njedźelu w Göllanje.

Pśhed šarym kaśtelom, někto łaźarnami, kiž wobronjena murja ſ śtśnizomi wobdawaśche, wośta Marija šoja: „Haj, to šym hižo widźała!"

Hdyž šo nětko pśhišławnišchcźo rozwźeraśche, hładźina jéśora złe pśheđ nimi šo błyšcźejśeśche w makem pśhišławoje šo cźołmy kołebachu a wulke łybaśke cźołmy še śerśawobrunjnymi łaćaśkimi płachtami, to wona šawoła: „Nětko wšchitko jaśnje wĕm. Tamle ma paroźdź bycź!"

Runje wona pjejśeśche ſ pśhišławnišchcźa pśhi hotelu Lido. Lopatowe koleśa mózneje šahrabowachu, šaraćujo jéśon, tak šo šjónzo w bślem jeśćeju žołmow błyśkotaśche. Nětko bě šo šalwóćiła, majeśtotnje hwaha pśhišćeśe k bjoźu. Na komandowem mośtu pśheđ pravidłowym domiśom nakhili šo kopitan k rĕćnej trubje wobĕ ruzy šprĕwajo. Koleśa šajachu. Łódź šajeźe ſ pośledním wotmachom runje na to mĕśto, hdźež dwórjeśche, a pśhišławi.

Napśchemobĕhanja a wołanja pśhi žónišśiwje šwjeśeśche wokoło kwaśneju pucźowarju. Marija mĕješeśe to ja jara njerycźeśiwje, jo dwórjeśche šwój kofe wocźinjeć. Meinhardt šo šmĕješeśe:

„Mi njejšu dań wocźakiź! To je ta njedowĕra pśheścźiwo wšchej žónišśosći!"

Šaśo cźiniješche to dźiwnje bolesme wobliczo.

Wón tkéśeśche jeje ruku: „To dźe je jenoš žort. Twoja duścha leži jaśna a wotewrjena pśhećede mnu."

Ale šaśoźnik njemśćeśche šmjśka ša wutkuśchenje duśchow. Wón ponuri taśaju niz runje cźišu ruku do Marijźnych nowych niewjeśćźnišch śćatow.

Potom pocźachu šo na pśhišławniśkum mośće parałódźe, kiž dwórjeśche hnydom wróćo jéć, dokelž bě šo šapołnił, cźišćejo a šłorkaźo. Na šćajnośći nośćerjo wocźakachu. Woni naśtajowachu pśédku na łódźi kórb, kaśśeśe, mĕchi, kurjaze fléśki, waćołki, drjewa, kolije še żeleśa we pśiśanej mĕśćeńcy. Marija pytaśśe Tereśu, hać traśch šo teź wona njeśe šhubika. Nĕ, tu šjośeśe złe pśheśkłapjena dla wścźeho tehole hołka a tołka. Potom šjmćhu naśtupaj mośćiś wróćo. Šnamjo da šwój, a paroźdź pocźa šchepotaćź a ſ kopatami šahrabowaćź. Naśad šo naśtaji do jéśora won.

Tu a tam jéśdźachu cźołmy nimo, ſ wulkimi śtiróžkawmi płachtami. Nětko pokaśowachu šo pśhénje zitronowe šchtomy, bźiwnje wołdate ſ wyšokimi murjenti, pśhérośćeżnymi še śtołpami, kiž mĕjachu wokenźy, šo łychu w šjmje pśhed nózynmi mrójanmi šchkitake.

Hdyž bu nětko jéśor pśhećeżo bóle śchérśchi a nałśe śkaliśke wrócźośtupajo pśhedkrajej mĕśtu dawachu, pocźa wokhłódnjowaś duch šadumaćź. Woda bě šeźemniła, žytniścha, jednotkime žołmy šo jeśchćachu, pśheżeż wiazu žołmowych khribjetow šo šahbyśknychu, napośledku pokry šo zyła jéśorowa hładźina ſ bĕłkymi thołmami.

Śkónźnje pśhišłóźechu poślednje šaśtawki pśhed Gardone-Riviera: tam cźyśche młody por wušupiść. Hóźeł bĕchu hać dotal w šchktarnych šaliwach runje jenož limonowe hadźby abo wunśke rybaśke wóźy mĕśtna nawałake, wośtry šo na jene dobo šchéroka kraiina, w pośadu wot šwaha bo pośĕhowazych horow šamknjena. Tu bě mĕśto ja mĕśtaczkom, villa ša villu. Šchérośelene wolijowe lĕhy pokrywachu hórki. Wokoło kóždeje zwrkwiczki šiojachu cźorne thutne zypreśy. Pśhi bjobach cźehnjechu šo pśhićhróżne murje, małe pśhišławy, cźołmowe thĕźi, pille. Po šełady nich šdĕhazym šo procźhu da šo myślić, šo je tam dróha. Dale do kraja nuts pak śwéżeśche šo ſ winizow a wołijowych hajow jedyn lětny dom po druhim: Riviera Gardaśkeho jéśora.

Do dołhośeje wupśheśtrĕte, ſ wéju krónowane tvaśenje šo wunuri. ſ palmowej šahrodu pśhed šobu. Narołódź pocźa pomałku jéć, mózynje dźełachu łopatowe koleśa nawrócźośejo, šo žołmy hora wyhołkowałe šajeśdźachu a łódź mjeśćo šadrkny. Na pravo bě šo naklonika, pśhećeżo wšchitky šuchu na pśhićhróżnem boku.

„Gardone!"

Naśtupny mośćiś šuny šo doprĕdka a žyły tłóčachu šo na pśhišławniśchcźo. Jśtwy bĕchu dawno jśałane. Tśi pornje šebi. Najwjeśćka, najrjeńśa ša młodu žonu, na jenej śtronje ta ša hołzu, na druhej ša Meinhardta.

Nadoba bě nowa, taka, kajku bęśche Marija ledy hdy widźała, po drjewje, formach a wobbitkach. Tajśego nĕcźeho njebźwaśche w šarem Göllanje, a tam — pśhipódła šamo kupjeł. Młoda žónka chyśche ſ wyłkom šwojeho muža šawołaćź a dźeśche k durjam: wone bĕchu šamknjene.

(Pokračowanje ſleduje.)

S **Mateje Borischeje.** Swjeselaza kroczel je ho tu sajo na sajubleliskim polu stala. Psched krótkim czasom dotwari ho tschja sa swojoho rólneho dzéłacerja. W blizschim czasu budże dalsche hotowa. Stej to klóżi sa jenu swójsku, kiż stej ho uż jenoż jaonka ale tej smutka derje poradzike. S po- nym njenjes, kiż je krajne sajubleliske a bohdźelske towar- ho policzido, mó'cschtaj hebi dźełacerjej zamóm statok la- cż. Leżownosć k twerjenju je tudomny knjeti dwór pschedak. Schmy hebi pschelt, so by ho dale tak twarilo.

S **Hodija.** Ratar tudomneje wokoliny mjesesche wob- ymonne a spodźiwne njesboże. Jako wón kruwu dżer- sche, bu wona ſ nékajsche pschicżiny njeměrna a wu- ny jemu palz ſ ruki. Sranjeny dyrbjesche ho hnydom lacerjej podacz. Posdźischo dyrbjachu jeho do Budyschez ponownje dowjesć.

S **Brězy.** Sjawny pacz ſ Brězy do Nowych Spytez wo- sanje dla wujadźenja ſ kamjenjemi hischcze hacz do 15. ginja t. l. sawrjeny.

S **Druzkez.** Nowosméschczańska druża, wot schtyrjoch fi- wow hacz do Wjelich Rołsiz, je dla nazbowanja na Druż- schczańskich honach wot 2. hacz do 9. junija t. l. sawr- Jeje wobsedženje so ju na každi dwór w Druzkezach.

S **Khrésta.** Se samknjenecho khlébwa ju w nozy wot nowcow na sjedlu dwa kuzło Kdo dwě małej kóly kand- ri a hnydom farbali. Sa paduchami dotal nimaju jedu.

Z **Njebjelkic.** Po pilnym zwučowanju, na kotrymż małachu so hischcze wjacy wobdźělić, zeńdżechu so so- stawy nawjeczornecho wokrjesa Serbskeho Sokola zamdżeny stwórtk wjeczor w Zurec hosćencu k swojej stwórčtnjej zhromadźiznje, kiż bě pomérnje derje wopytana. Wšo jednoty běchu zastupjene. Zu nawje- dowase bratr Pjetaš-Khrósćanski. Nahlawniši dypk bě wżo předstejacy wokrjesny swjedżeń w Pančicach, kiż so nětko na 1. julij postaji (prjedy bě 29. mili — swjedżeń swjatoju Pétra a Pawola — wot- mysleny). Dokelż ma so w Lipju na srjedźnej luey swjećiwać, dyrbi so wżo na synowe žně dźiwać, hač hižom tak daloko budu. Swjedżeń sam ma so podob- nje wetwiwać, kaž loni we Worklecach. Na nim so dźeći wobdźěla, kotrež wšelake předstejanja a hry ckiéu, na prénim městnje sokolske. Zo jich wšela- e wokrjewjanja zwjesela, to njech je jenoż připódla spomnjene. Najwažniše budu wżo předwjedżenja ich Sokolow w prostnym a na narjadach. K temu zamknu so wšelake narodne scény. Prostne wu- du so po możnosći z hudźbu. Nadrobnišе zarja- wanje leži w rukomaj wubjerka, kiż so twori ze sta- stow a načolnikow (też dźěłacych). Tutón ma, kaž wobkedźe, hižo wjedże wosebje wobkedźe

Wufowc
rjemjesłnik z małym ratarstwom
pyta k 1. julijej staršu
HOSPOZU
Adresy maja so wotedać w „S. N.“

Rjany $3^1/_2$ mě-sačny **zrěbc**
je na předań
pola **Winklera w Stróži**
pola Wulkich Zdźarow

2 jehnjeći
stoj na před. **w Ertzynicy čo. 7**

Pytam hnydom
pohonča
Smola w Pozdecach

Dobry kón
jako 1- abo dwojopřežny
je na předań
w Rudeli 7 pola Delń. Wujezda

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5—$8^1/_2$ procentami
po wutinjenju

Šekowe konto z 4 % bjez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypothesi a hodnostne papjery kaž wše druhe bankowske dźela

Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Serbsku
służobnu holcu
pyta
rěčnikowa Wegrichowa
we Wojerecach

Pytam k 15. jun abo k 1. jul
holcu
k mojej podjerje.
Ella Rysekowa w Budyšinje
na Drježdźanskej dróży čo. 9

Wysokosuć. ialojca
je na předań
w Hrodźišću čo. 53

Běrny su na předań **w Lemišowie 5**

Jědźne běrny
su na předań
w Smjerdźacej čo. 10

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje
W Lehmanec kofejownji
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pjećwa / jědźny lód
šlomowe łykancy / šokoladu
Wosebitosć: Torty
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja
We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Dźěłanske kholowy	po	4.00—7.00 hr.
módre bluzy	„	4.00 „
leżace khornarje	„	0.75 „
rjane samowjazaki	„	1.50—2.00 „
prima pótne nohajcy	„	0.80 „
prima pisane nohajcy	„	0.90 „

poručuje
Pawoł Bjenada w Kukowje

Překwapjace mustry
za šórcuchi k firmowanju
su dóšle.
Poslednje nowosće
wolmjaneho muselina,
wumjelsk. židy a wšěch tkaninow
za rubišća a šórcuchi
Alfons Schauseil
w Budyšinje
Wosebity dom za serbsku drastu

Wše družiny
hnoiidłow
ma stajnje na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotnady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe bleše, wše druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.
Popp na dorjenje, hasy 18 telefon 3427.

Syru wołmu kupuje
po najwyšših płaćiznach abo wumění na česan. tkaniny
Otto Osswald
dźěłarń a nohajcow w Budyšinje

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Pytam žiwnosć
12—15 kórcow wulku
Poskićenja pod **E 13**

Hotel „Běły Kóń“
mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413
Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje
Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšerniši wubjerk za wječerje
Wšědnje wumětski koncert
Njedźelu wot $^1/_2$12 hodźin dopołdnja
snědański koncert
Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa
Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Spušćomneho křesćijanskeho muža
za rozšěrjenje nabožneje nowiny při dobrych dokhodach so pyta.
Bliže zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“

Fotografowy Meister
atelier w Budyšinje na Kěžorsk. dr. 15
hodźu mjeńšeju wotewrjene
Zhotowjenje portrětow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a niewjesćinskich Wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**80—1.10** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrownu kolbasu		**10** pj.
ćopłe kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje
rězniski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

I. hypothcki
za rataršstwo a za rjemjesl-nikow — też na way —
wobstara spěšnje a bjez kóždeho doprědka płaćenja
hypothekowy bürow Hermann Rostock
w Budyšinje, na Seminarskej hasy 1
— Telefon 2302 —
Najlěpše poručenja

4500 hr.
mam na wěstu hypotheku wupožčić.
Požadanja pod „E 14“ na „Serb. Nowin“.

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Wowsnu słomu
předawa po wagonach
Pawoł Bennewitz
w Budyšinje
Telefon 2076

Vogtl. Gardiny
kupujeće jara tunjo pola firmy
K. Erler w Budyšinje, jenož na Žitnych wikach 11
znapřeča hosćenca „Hwězdy“.

Dźěćacy wóz
derjezdźeržany je na předań
na Fabrikskej dr. 28 II na pr.

Gardiny
tkaniny za gardiny
etamines
vitraže / polstores
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje
při Mjasowych jatkach 3.
Telefon čo. 3162.

Najl. Elderski
tučny twarožk 20%
9 puntow = 6,30 hr. franko
Damofkäsefabrik Rendsburg

Přikrywy na sofa na bidło na diwan
we wulk. wuběrku a jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znapřeča hosćenca „Hwězdy“

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składźe
wobuwkowy dom Mark w Kukowje.

Zmorščizny,
fałdy so zhubja. Rozprawa darmo, jenož wróćo porto.
Erha-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30

Za tak mnohe nam wopokazane zbožopřeća a dary při naju kwasu džakujemoj so z tuhym najwutrobnišo z dobom też w mjenje naju staršich.
Franc Megel a mandź.
Marja rodź. Rudelec
w Barće w junju 1928 w Bukoinje

Džak
Za bohate znamjenja lubosće a česćowanja na naju kwasnym dnju dowolamoj sebi w mjenje naju lubych staršich so horco džakować našemu knjezej fararjej Mjerwje za jeho natwarjace słowa, spěwnemu towarstwu „Radosć“ a jeje dirigentej kn. wučerjej Wjele za spěwanje w Božim domje a spěwn. tow. „Sołobikej“ za rjany kwasny dar.
We Wysokej, swjatki 1928.
Jan Škoda a mandź.
Łejna rodź. Křižanec.

Tunje wupjerki
zaso dóšle
80 100 115 130 140 160 cm šěroke
210 260 290 330 360 410 pjenjezk.
prawobarbne **pjerjo njepřepušćace**
Hilger w Budyšinje
jenož Seminarska hasa 2

Přiłoha k čisłu 127

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 2. junija 1928

Hłowna zhromadźizna Towarstwa pomocy za studowacych Serbow.

Towarstwo Pomocy za studowacych Serbow wotmě srjedu popołdnju swoje posedźenje, tak mjenowanu **hłownu zhromadźiznu.** Sudźo po słabym wobrěće, njeda so prewukl zajim za tute nimo měry mnje towarstwo mjez Serbami być. Tola chcemy to njedosahacym wozjewjenjom w *našich* časopisach wotmołwić. Předsyda, knjez wyšši wučeř K r a l - Zarjanski, je drje po wustawkach zhromadźiznu dwě hodźinje wjedł, mnohim je so to z pomjatka zhubiło, druzy zaso njejsu rozpominali, zo je wjetša rjadowna srjedła historiski dźeń za tute towarstwo, tak so hižo lětdźesatki na nim skhadźuje. Postaji so, to by so w přichodze też wjacy króć w „Powěstniku" na posedźenje pokazało, eventuelnje wabjacy natawk napisał. Tole k zwonkownemu wobrazej.

Wažnosć towarstwa, kiž před 48 lětami serbscy wótčincojo załožichu — za dwě lěće swjeći potajkim swoje pjećdźesaćiny —, je drje do wšěch kruhow serbskeho ludu so přećišćało. Kelko wučerjam, duchownym, lěkarjam, prawiznikam, wumělcam a druhim duchownym powołanjam je porjadna a też wurjadna podpjera pomhała studije dokónčić a puć do zastojnstwa přihotować! Haj, někotrym je towarstwo scyła rjane dopomhało, zo móžachu swój zaměr doćpěć. Bohužel njejsu sej wšitcy wědomi byli swojeje winowatosće, *pozdźišo* serbskemu ludej služić a swoje mocy wěnować. Su šli do cuzby dobrowólnje, njestarajo so wo dalši dórst swojeho wohroženeho naroda, kiž kóždu hłowu a ruku trjeba. Njebychmy *na př.* tajki njedostatk na wučerjach měli, bychu-li wšitcy serbscy wučerjo mjez s w o j i m i skutkowali. Dźěchu a du radšo do městow, sej hladajo lóžšeho dźěła. Dyrbimy so kóždy bóle zamołwity čuć za wobstace swojeho naroda. To bohužel mnohim pobrachuje. Nochcemy być najeńkojo w narodnej zahrodze.

Towarstwo financielnje pomału postupuje. Někto *móže* znajmjeńša mału sumu zasy swoju mjenować, hdyž bě inflacija skoro wšo z prochom a z mochom *zežrała.* Wo *pjenjeżnym* położenju *rozprawješe* dołholětny zličowař, knjez wyšši wučeř P o l a n - Budyšski, a to na lěto 1927. Ze zličowanja zhonichmy, zo je towarstwo 479,50 hr. porjadnych přinoškow (wot sobustawow) mělo. Dobrowólnych darow bě so 363,68 hr. nazběrało a dań so na 222,04 hr. staji. Na 3353 hr. požčonkow, hypothekow atd. wróco płaćichu, tak zo wšě dochody hromadźe na 4506 hr. wučinichu.

Podpjery dósta 15 studowacych a to hromadźe 920 hriwnow. Zbytne dochodne pjenjezy dachu so zdźěla na Serbsku Ludowu Banku, zdźěla wupožčichu so na hypotheki, kupichu so hódnostne papjery abo wudachu so jako požčonka. Zličowanje běštej swědomiće kk. wyšši wučeř Wjerab a redaktor Marko Smoler pruhowałoj a we wšěm za prawo spóznałoj a tak bu zličowař, kiž swoje njedźakne dźěło na wšě 39 lět wukonja — ze złotym jubilejom budże potajkim swój złěborny „zastojnski jubilej" swjećić, tak jolho chce po swojim wuprajenju „hišće wutrać" — zwuswobodźeny. Dźak předsydstwa a sobustawow je jemu za jeho swědomite dźěło wěsty. Wšelacy su pjenjezy po złotej hóduości požčonki dóstali, je drje we khětro wothódnoseenych pjenjezach wróćili, maja so potajkim tola pohódnosćić. Tak daloko hač su tute a druhe pjenjezy zwěsćene, móže so wo zamoženju rěčeć, kiž so khětro 6 000 hr. bliži. Sto to je pornjo prjedawšemu do wójny. Kak snadna to suma dźiwaja na pjenjeżne potrjeby, hdyž naši studowacy zwjetša hospodarscy słabych worštow wukhadźeja. Tuž trjebamy hišće mnoho srědkow, wosebje wjele stow porjadnje płaćacych sobustawow. Kajke maličkosć to je — 1 hriwna přinoška wob lěto, a tola po stach a tysacach dawana, rjana suma. Tuž wołamy wospjet do kraja: Serbja, *přistupće* tutemu ważnemu towarstwu, kaž nam pomha naš duchowny dorost zwěsćić. Z maličkosće, wjele króć data, narosće kapital, kiž móže so potom we wjetšej měrje za towarstwowe zaměry nałožować. Wěmy drje, zo je bospodarska nuza mjez nami wulka, wjetša pak hišće duchowna. Tej so hodźi poměrnje zadźěwać z materielnym přinoškom. Kak zwjeselaca je tuklıwilna lićba studowacych Serbow, ale kak porażaca myslićka, hdyž traś wšitcy njemóža swój zaměr doćpěć dla njedosahacych pjenjeżnych *srědkow!* Sakski stat čini po možnosći swoje a podpjeruje našich studowacych, kotřiž dyrbja so potom na lěta wjazać, mjez Serbami skutkować. Stoż so tu z podpismom stawa, činimy to, my synojo a dźowki maćerski Serbowki, z nutřkowneho přeswědčenja a z narodneho swědomja. Wobhladajmy wšitcy wuždźełani skutkowanje mjez serbskim ludom a za serbski lud jako swoju swjatu winowatosć. Potom budże zawěsće lěpje z nami, štož sej kóždy narodowe a wótčine z horcej wutrobu přeje.

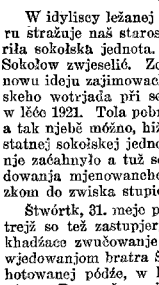
50. zwjazkowy jubilej ev. luth. zwjazka młodźencow w Sakskej.

Swjatkowny jubilej ev. luth. swjatła młodźencow swjatkowneje swjatej dnjej w Duježdźanach (wopcka bo i pósłochowarjej powitanikej zhromadźiznu w Knjeninej zyrkwi, kotraž běše z mejsami rjenje wuzwjeršena a z młodymi ludźimi hač wupołno na tuhje rjenje wobsadźena. Wjednizy hibanja ev. luth. młodźencow w Sakskej ličerachu powitanske narěče. Wjeczorny pósłuch pojawnow pod nawjedowanjom krajneho pojawnoweho mišitra farara Adolfa Müllera pschiwabi na Radnizynym namětnje nutrnu hyłu człowjekow.

Sobotnowniczku swěčerjesche dawno poładane hłózo zehnicow, hdyž so na wobsadnym kemšenju wobdźěłichu. We Domšej zyrkwi předowaše krajny biskop D. Ihmels, we Kichšnej zyrkwi měchćerjanili superintendent Ficker, w Knjeninej zyrkwi D. Stange i Kässela, nětk kolatum wjednik cr. ji nutła młodźencow, w Jakubowej zyrkwi farar Bolfrath Müller, nětkonjchi fararjakowy wjednik swjatła młodźencow we Saksej. Po kemšenjach zhromadźi so wjele pschez 3000 młodostnych k posławnowemu wustupjenju na Nowym torhošchu, hdyž bu pod wysławom wołanju młodźiny pschi Lutherowym pomniku wěnc delepołożeny.

K najwuchitschemu sthodźenjej swjedźenjskich dnjow dowjedźe popołdnju swjedźenjska zhromadźizna w pschepełnjenej Knjeninej zyrkwi, w kotrejž sajo mózne ferluiche s hudźbu klinčachu. Wjednji zyrkwinjki radu Reimer, swjasłowny pschedsyda, mějesche zahorjacu swjedźenjsku rěć, kiž sjedźeše pod heslom „Swjaty wobeń!" Na to witachu swjatł w mjenje krajneje zyrkwje a krajneho konsistorstwa krajny biskop D. Ihmels, němkostatny w rjedu D. Stange, kiž s bratrowskeje pomocy 4000 hriwnow pschedowda, hrobja Bitztum se Eckstädt, jako pschedsyda smutkownego misijonstwa w Saksej, tajny rada Lotichius, jako veteran stutka za młodźencowych wyschich sarjadnistwow sjubnišći rada s Dećen w mjenje sichcišćanskich towarstwow młodźencow a sasiwjerjej stutka za młodźencach w Schlesiišći a němskej Ćěšej. K mózneniu wustupjenu 600 posławnow na Nickrajnich górach pschi amfiteatrowskich cjah je smólnjazami po měrje, kiž so na łukach pschi Lobiju sfónčeli.

Swjatkowna póndźelu zhromadźi so 600 młodostnych k posłoboważej Božej wjeczeri w Knjeninej zyrkwi. Nowodobiu bóhdže k wjeczernym hram na traniuku. Dostoina wobsamknjenska swjatočnosći wjeczor w 6 hodź. w Knjeninej zyrkwi namaka swoju wyschinu w mózney rěči nemškostatneho wjednika D. Stange: „Na stronje dobrocerjo." Swjedźenjske dny, s najwjetšim swjatkownym sjłkowanjom su skutk młodźenzow w Saksej znowa wožiwile wołiwile a je krutemu dźěłu w towarstwach sajo znowa pohonjale.

Farař Heumannowe hojeńske srědki

su stajnje na składze

w Hrod. haptycy w Budyšinje na Hošic hasy 27.

Farař Heumann-knihu

272 stron z 150 wobrazami dostanje

kóždy čłuk dokładuje darmo a bjez porta wot firmy

Ludwig Heumann & Co., Nürnberg M. 28

Cyrkwinske powěsće.

Z Budyšina.

Njedźelu swj. Trojicy, 3. junija 1928:

W Pětrowskej cyrkwi rano ½7 hodźin ma sup. Fröhlich spowědź a swj. wotkazanje; ½8 hodźin ma farař Große předowanje a ½10 hodźin w drastowni kemšenje za čežkosłyšacych; přip. w 12 hodź. ma farař Schneider předowanje.

W Marijnej-Marćinej cyrkwi ma dop. w 9 hodź. farař Berg předowanje.

W Tuchořskej cyrkwi ma farař Schneider wječor w 6 hodź. wjećernu nutrnosć. — Zběrka za nas dźěćacy dom.

Póndźelu pop. ¼4 hodźin zeńdźe so w Naturskim domje při Delnjo-Kinjanskej drózy wosadne žónske towarstwo. — Wutoru pop. ¾4 hodźin je w Pětrowskej cyrkwi modleńska hodźina za njedźelnišće. — Wutoru wječor we 8 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi duchowna wječorna hudźba. Programy płaća 30 pj., tola so k zapłaćenju wudawkow wo dobrowólne dary prosy. — Wutoru wječor we 8 hodź. ma w ev. towaršowni farař Berg biblisku hodźinu. — Srjedu wječor we 8 hodź. ma w Tuchořskej cyrkwi sup. Fröhlich biblisku wječor. — Stwórtk pop. w 4 hodź. zeńdźe so towarstwo wowkow w ev. towaršowni. — Stwórtk wječor we 8 hodź. ma farař Große w ev. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6 přihotowanje za dźěćace kemšenje. — Pjatk wječor we 8 hodź. ma farař Schneider w ev. towaršowni biblisku hodźinu. — Tydźeńske zastojnstwo ma we wobmaj cyrkwjomaj farař Berg.

Z Bukec.

Swjedźeń swj. Trojicy rano ½7 hodźin serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a ½10 hodźin němska Boża służba. Popołdnju w 2 hodź. rozrěčowanje z konfirměrowanej młodźinu — Wumrěła: Emilija Augusta rodź. Rabowskec, Jana Arnošta Pacherta, šewskmištra w Bukecach, mandźelska, 69 l. 6. m. 16 dnjow.

Přilopk.

* **Požwjećenje bytyma w Pasławskim domje.** Nowe bytyle w Pasławskim domje, kiž su najmjeńše zyrkwine pischodźele zyłeho města, so swjatki zyrkwinskeje pohwjećenja. S tuteje pischiny wotnjć so swjate dny zyłdom zyrkwinskich konzertow. Bytyle su wulkotny stuk bytyleměrstwa.

* **Sćmjertne wopory pschez jajdźowjenu kołbasu.** Na dniu Božeho stśěća bě kupca jenoho rataja we Wachenbrunnje skazena kołbasu pódła. Zyła swójba kaž też dźěćo i pschećelstwa skhori na to cźežko. Mataŕ a jena je bjezmokow staj so sajdźowjeli, druhe dźěćo leži cźežko khore. Też druhi skhorjeni su w smjertnym strašnje.

Sokołstwo, sport a hry.

Nowa sokolska jednota w Sowrjecach.

W idyliscy leżanej wjescy Sowrjecach, kotruž swěru stražuje naš starosławny Cornobóh, je so wutworiła sokolska jednota. Tuta powěść budże serbskich Sokołow zwjeselić. Zo so tam hižo před lětami za nowu ideju zajimowachu, dopokazuje załoženje sokolskeho wotrjada při serbskim towarstwje „Sołobiku" w lěće 1921. Tola pobrachowachu narjadowace mocy, a tak njebě móžno, hižo tehdom so zjednoćić k samostatnej sokolskej jednoće. Nětko pak je nowe žiwjenje začahnyło a tuž so rozsudźichu dla znowazarjadowanja mjenowaneho wotrjada ze sokolskim zwjazkom do zwiska stupić.

Štwórtk, 31. meje powoła so zhromadźizna, při kotrejž so też zastupjerjo zwjazka wobdźěłichu. Předkhadźace zwučowanje zrostnych pachołow pod nawjedowanjom bratra Seleiga swědčeše wo hódnje přihotowanej póńe, w kotrejž sokolska mysl njezahinje. — Po zwučowanju zeńdźe so w Palerjec hościńskej jstwje rjana lićba zajimcow. W zhromadźiznje, kotruž bratr Seleig nawjedowaše, rozłoži zwjazkowy starosta, br. Šajba, nadawki Serbskeho Sokoła, jeho wažnosć za kóždeho jednotliwca kaž też za cyłe naše serbske narodne žiwjenje. *Cłowzučowanje* a sport trjebamy my Serbjo runje tak nuznje kaž druhe narody. Pokazujo na dotalne dźěło Serbskeho Sokoła přeješe sebi, zo bychu też w Sowrjecach zapřinyli do zhromadneho dźěła. — W sćěhowacej rozmołwje so přitomni jednohłósnje za załoženje sokolskeje jednoty wuprajichu a so też jako sobustawy zapisachu. — Wuzwolichu sebi předsydstwo: starosta br. Sołta; městostarosta br. Palef; nałolnik br. Seleig; městonałolnik a pokładnik br. Bartho; zapisowař br. Błažij. — Zo mohło so znutrkowne a zwonkowne dźěło k skrućenju młodeje jednoty po wuprubowanym systemje přewjesć, jimaše so zwjazkowy jednaćel br. Janak słowa a rozjasnowaše z pomocu mnohich pokazkow organizaciju w jednoće a zwjazku, wo prawach a winowatosćach sobustawow, kaž też wosebje wo našej pomocnej pokładni při znjezbożenjach. Wšitko to zawostaji najlěpši začišć a zbudźi přeswědčenje, zo też Serbjo něšto zamóža, hdyž kruće hromadu steja. — Bratr Seleig dźakowaše so za poskićene přednoški a słubi w mjenje sobustawow, wšitko to po dobrej woli spěchować.

Tak skónči so ważna zhromadźizna w najlěpšej harmonizaciji. Njech nětko plody njese hač do najdalšich časow a njech zajim zbudźi pola tamnišeje serbskeje młodźiny. Swój k swojemu! Na zdar! -a.

Olympiske hry w Amsterdamje.

Němska w kopańcy přećiwo Šwicy 4:0 dobyła.

Zańdźenu sobotu z dypkom w 2 hodź. započa so ze wulkim zajimom wočakowane wulke wojowanje we kopańcy. Jako prěnjej mužstwje zetkaštej so němske ze šwicarskim pod wjednistwom hollandskeho sudnika Eimersa. Nětdźe 30 000 přihladowarjow bě so zešło. We 18. mjeńšinje móžeše Hofmann-Meeranski prěni wuspěch dopěć. Dwě mjeńšinje do přestawki tréli Pöttinger dalše wrota. Jako móžeše Hofman-Meeranski pjatnaće mjeńšinow do kónca ličbu wrotow na 3 powyšić, bě dobyće němskeho mužstwa zwěsćene. Tola pjeć mjeńšinow do kónca mjeńše mjenowany Hofman hišće jónu zbožo. Němske mužstwo je hrało jako cyły a sebi dobyće zasłužiło. Přiklesk 30 000 přihladowarjow bě hobrski.

Portugalska—Chile 4:2 (2:2)

Belgiska—Luxemburgskej 5:3 (3:3)

Egyptowska—Turkowskej 7:1 (2:0)

Italska—Francowskej 4:3

Portugalska—Južnosłowjanskej 2:1

Argentiniska—Americy 11:2 (4:0)

Španiska—Mexikanskej 7:1 (3:0)

Uruguayska—Hollandska 2:0 (1:0).

W tutej hrě wojowaštej dwě wubórnej mužstwje mjez sobu. Wubědźowanje běše tež tohodla wuznamne, měješe dźě so rozsudźić, štó budźe z přichodnem přećiwnikom Němskeje. Uruguayske mužstwo je jene z najlěpšich docyła, štož dźě je tež we wojowanju přećiwo Hollandskej dopokazało. Zo je Hollandska jenož tak nizko přehrała, njeje připad, ma muž stwo, kiž je wupruhowane a nazhonite, kaž zrědka druhe. Tribuny běchu přepjelnjene. Hollandski mužstwo wojowaše z wobdźiwanja hódnem napinanjom, njemóžeše pak so hač k wrotam předobyć a tak wuspěcha docpěć. K temu přidrući so, zo bě uruguayski wrotnik Mazali runjewon njepřewinjomny. W uruguayskim mužstwje bě kóždy jednotliwc za mištrom.

3. junija wojuje němske mužstwo přećiwo uruguayskemu a změje w nim strašneho přećiwnika.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 2. junija 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1730	100 pólsk. złotych	46,725
jendźelski punt	20,378	100 čěskosł. krónow	12,367
100 swajc frankow	80,45	100 franc. frankow	16,43

Barlinska bursa tež wčera w skrućenju efektow a kursow pokračowaše a wosta skrućena hač do kónca. Tež na wikach z rentowymi a bankowymi tyčinami japtachu ješitnješe kursowy.

Janeje nowoje inflazije njebudźe. Po tym, so hižo poslednje wótre dobowe kónčinach stron pichinješe, so wichelaw nowoje inflazije bog. Tola słowjesi je zyle nic-tryebawiska. Runje nowowal. Wukrat ma ławizowanje knježestwom wjazy dowéry. Tute strony su pischečiwo nowym wójnam, mjes tym, so lychu prawnješe rady nowu wójnu wjale. Inflaziju je nam pod statnym kanzlerom Cuno knježestwo prowizionach stron pichinješe. Dźensa statna banka (Reichsbank) njesteji wjazy pod dohladom knježestwa. Ta je nětka samostatna banka. So wjedu do nowoje inflazije wischčicho, štož pod kontrolu wukrajnych statow, kaž Amerika, Jendźelska, Francowska a druhich. Papjerjanych pjenjez smědźa so jenoł 2 miliardže a 400 milijonow hriwnow wudawać. Do kóždeho němskeho papjerjanecho pjenjeza je pjerjažat internationalneho kontrolera wutwórjenu. Dale leža jako wótkowej za te papjerjane pjenjezy za 800 milijonow hriwnow čżistego złota w jendźelskej statnej barze. Mjeze tohodla dowěru do wobstatnieje hódnoty němskich pjenjez. S tym wobarnja nuzy a podwinjenja sudowe hoibadarstwo.

Produktowe wiki ničko nowcho njepichinješechu. Płaczizny so niepichemnichu, a wowjaczom wowsa. Tón zentnar wo 5 pj. tučnich pichadowachu. Hewak bě wobrot šnadny, wosebje w pšenicy a rožu, dokelž muku malo kupuja. Zentnar płaczizny wjera

w Barlinje

pšenica 13,10—13,25 hr., rožki 13,90 hr.
hač 14 hr., ječmjenka 12,50—14,25 hriwnow, wowsa 13,10—13,40 hr.

w Chorjezu

pšenica 13—13,80 hr., rožki 14—14,70 hr.
ječmjenka 13—15 hr., wowsa 12—13 hriwnow, hórcy 2,50 hr.
w Drježdźanach (jadnotna wótčežka)
pšenica 13,35 hr. (13,25—13,50 hriwnow,
rožki 14,20—14,45 hriwnow, (14,35 hač 14,60 hriwnow),
ječmjenka narětnicho 14,75—15,50 hriwnow (14,75—15,50 hr.),
ječmjenka 11,75—13,50 hriwnow (11,75—13,50 hr.),
wowsa 13,25—13,40 hr. (13,25—13,50

w Hornjotuskim wikowanju

pšenica 14,17½—14,15 hr., rožki 13,50—13,40 hr.
ječmjenka 13,50—13,75 hr.,
wowsa 11,12½ hr.,
hórcy 13,55 hr., rožki 12,60

Dopisk k tutej měrjenej rjaji w Barlinje.
Na pon. wikowanju bě 492 wozow dowjezenych, 16 prodawkow a 140 cjelatow, 4 prosy.
Młode běki a kruchne krowy płaczachu 280—550 hr
Sčerje we jatowy 250—400 hr.
Wuli prodawachu, kóst k wjazanju a
kormjenju po zentnarju 44—47 hr.
Wuběrny rjaw kóst dožo hišće wyschiše płaczizny.
Wiki běchu mórne.

Pichilajicej pytaja:

Holzu do fontora a pobla. Gorliwa knihježiłčerjenja w Hrodku, Drježdźanska hola 2.
Rabowčan tu rjemjeny knježi dóme w Schejchowje.
Pichedawarja za kolonialne towary. Julius Schmidt we Hrodku, Dolha hola 21.
Schofera. Wehner w Čžikowje pola Njedźichowa.
„ wuběrčerska piwowarnja w Kulowje.
Kowarskeho. Broda w Budestezach.
Bidarskeho. Winař w Hamorach.
Piwarskeho wurjadnika mjeschčańska piwarnja w Kulowje. —
Dźowku, starschu, Kasper, rěznik w Hórnim pola Mikowa.
Dźiłaczerjow a dźiłaczerki, zyłcznu we Ssalowje pola Kulowa.
Holzu do domu. Treptowa to Budyschinje na Hoschcu hažu čžisło 33.
Holzu do domu, Hermanka, žona wuschitkeho inżenéra we Njeswačidle.
Holzu do domu, Fleischerej konditarnja w Budyschinje.
Stwinišku a kuchiniku. hoscenc „K złotej kótwizy" we Wojerezach.
Sanikarjow. Weitz na Drježdźanskej dróhy we Wojerezach.

Na pichedań.

Khěža we Wojerezach, Bahnhofstr. 1. Erna Brandt, Neubabelsberg bei Potsdam, Steinstraße 61.
Rataftiwo je statnym wikowanjom w Kulowje za 45000 hriwnow, napł. 25000 hriwnow.
Hoscenc ſ rataftiwom, 30 jutrow, za 15000 hr., napł. 20000 hr.
Hoscenc njedaloko Nalcz ſ 21 jutrami, za 42000 hr.
Sšmo a wotawa, Nötz we Wojerezach, Komorowska dr. čžisło 12.
Krowa wuschkoßnuczelna abo młoda bójka, Pawlik w Dubrawje pola Hródka.
„ w Małej Dubrawje 3.
Paia ſ kurjatkami we Sšomjenju pola Wehnic na Muzakowskej dróhy 37.
Kolosche lonsche w Nowych Poschčizach 52.
Kolo mužaze w Budyschinje, Tišlańska dr. 24 delka na prawo.
Kalowe hodźeńki. Barth w Tišanach, Kra'owski mlun we w Delnjej Kinje.
Koja bjes rohow, bóla, w Budyschinje na Mužakowskej dróhy 9.
Buczk. knježi dwór w Schežeńzy.
Kóń we Wojerezach, Sstrjelna hała 2.
Kóń a rólnej wozaj w Płaczezach 32.

Sondrišan na pichedawanje
pondźelu 4. junija 1928:

w Lubnjichu dop. ½11 hodź w kartinje, schpihele,
w Płaczezach pichip. w 12 hodź. w Schlenkrichej hoscenzu pisańske blido,
w Blunju pop. w 2 hodź. w Säuberlichej hoscenzu: meble, schafy, gramofon ſ 10 płatami,
w Kocžinje pichip. w 1 hodź. w hoscenzu dwě jalowy,
w Kulowje pop. w 2 hodź. w hoscenzu „K 3 krónam": bilard, fredenza, 4 mužaze kola, žonjaze kola, schijazej maschinje,
dopołdnja w 10 hodź. sofa,
dopołdnja w 11 hodź tehornuja sofa, Wobej pisched radnim.

Wichelake awžije.

njedźelu 3. 6. popołdnju w 3 hodź. pola Besbankez hata (w Kobliczańskej hole pola Wojerez): 20 metrow palmja, kuluchow a 15 łoſtow klania,
watoru 5. 6. klóschtrike luki pola Kulowa pop. w 3 hodź. pola Sauschez, pop. w 5 hodź. Brěchkowske luki.

Šarowe dźensa.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Sa pšenicu a rožu žadaju žeby wyschiše płaczizny. Termińowe płaczizny sa pšenicu a rožu su trochu słabiše. Wiki su powschitkownje malo wutwrte, powschitkowna tendenza je wocžakowaca.

Drježdźańska burza (1. 6.)

Pšenica	262-267	běrnjace kružki	27,00-27,50
rožka	284-289	pšenič. wotruby	16,60-17,00
nalětni ječmjeń	295-310	ržane wotruby	17,60-18,60
nazymsk. ječmjeń	235-270	pšenična muka	46,00-47,50
wows	263-268	ržana muka	44,00 45,50
čerwjeny dźećel	170-185	woka	28,50-29,50
rapa	340-350	pjeluški	30,50-31,50
kukurica (Mais)	244-246	hróch	31,00-38,50
suche truhanški	16-16,60	cokrowe truh.	21,50-22,50

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	1. 6.	31. 5.		1. 6.	31. 5.
Pšenica	262-265	262-265	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	278-280	278-280	woka	25-28,0	24-26,00
nal. ječmjeń	250-285	250-285	módre lupiny	14-15,50	14-15,25
naz. ječmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,50	15-16,25
wowsa	262-268	263-269	zeradella	—	—
kukurica	237-240	237-240	rapa, wosmk	19,00	19,00
pšenič. muka	33-36,25	33-36,25	lany wosmk	23,60	23,80
ržana muka	36-38,90	36-38,90	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	běrnj. kruški	28-26,5	26-26,20
ržane „	18,75	18,75	syno, 50 kg	2,70-3,10	2,60-3,00
lane symjo	—	—	ržana sloma	0,90-1,15	0,90-1,05
rapa	—	—	pšenič. „	0,90-1,05	0,90-1,05
hróch	35-40,00	35-38,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-24,50	24-24,50	jačna „	0,90-1,00	0,80-1,00

Probnowikowanske płaczizny w Budyšinje.

2. junija 1928 po hamtskim postajenju.
Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniš. płaczizny hr	najwyš. płaczizny hr
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Čelace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,60	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,00	2,80
Pšenična muka	1 „	0,52	0,60
Ržana muka	1 „	0,52	0,56
Khlěb	1 „	0,40	0,45
Jědźne běrny	1 „	0,10	0,12
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	—	1,80
Sušeny połc	1 „	2,00	2,40
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,20	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,12
Jědźne huny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamejitne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Wiene płaczizny w Budyšinje.

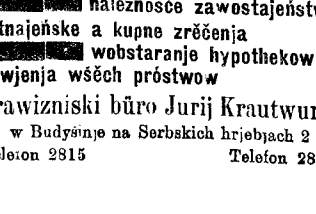
2. junija 1928.
Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaczizna	najwyša płaczizna
Pšenica, nowa	50 kilo	13,00	13,30
Rožka, nowa	50 „	13,50	14,00
Ječmjeń,	50 „	14,00	15,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	13,00	13,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. džělb.)	50 „	3,00	3,25
Butra	1 „	4,20	4,40
Syno, nowe	50 „	3,50	3,25
Sloma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ k zast.	50 „	1.70	2,00
„ z cypami młócena	50 „	2,70	3,00
Pšenična muka, 60%	50 „	22,00	22,75
Ržana muka, 60%	50 „	21,50	22,50
Pšenične wotruby	50 „	9.50	9,75
Ržane wotruby	50 „	9,75	10,00
Jeja	1 štk.	0,10	0,10
Prosata 705 štuk	1 štk.	13.00	21,00

Na wikach so prosata dorje kupowachu.
Najlěpše twory so hišće wyše płaca.

Młode, syne wysokosućelne **Kruwy** tež tajke z **ćelatami** ma na předań **Grams we Wukrańcach.**

Należnosće zaniska ležownosćow
należnosće zawostajeństwa
Wotnajeńske a kupne zrěčenja
wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch próstwow

Prawizniski büro Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815.

Parny vulkaniserowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jatkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźenia za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž też za šlawchi.

Hłódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.
Žane čakanje! Žane čakanje!

Transport mebłow — Zamjenjenja bydlenjow

Twarske městna
z dobrym přichodom

při Drježdźanskej statnej dróży, kiž so tuchwilnje też za Šrebarske zahrody hodźa, su přijomnje na předań. Poskićenja pod „E 15" na wudaw. „Serbskich Nowin"

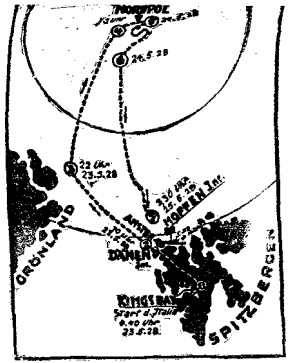
Fotowe projekcijowe powjeršenske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatérske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

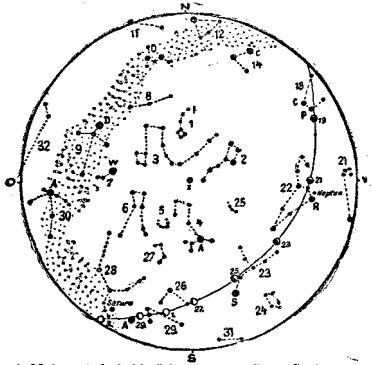
mójišel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotčahi wěcywustojnje a najspěšnišo.

Hwězdna kharka na měsac junij.

Dypkate čarki zwjazuja hwězdne wobrazy a su čisłowane. Pismiki su přikroćeńki jasnych hwězdow. Kóždy druhi dźeń je pod měsačkom naspomnjene, hdźe steji. Šip pokazuje, do kotreho kónca khodźi.

1. Mały mjedwjedź (Bär)
P = polarna abo połnócna hwězda
2. Wulki mjedwjedź
3. Zmij
4. Čołmaj
A = Arktur
5. Krónа
6. Herkules
7. Waryto
W = Wega
8. Cepheus
9. Kołp
D = Deneb
10. Cassiopeja
11. Andromeda
12. Perseus
14. Wóznik
C = Capella
18. Dwójnikaj
C = Castor
P = Pollux
21. Wodowy had
22. Law
R = Regulus
23. Knježna
S = Spica
24. Rapak
25. Berenicyne włosy
26. Waha
27. Had
28. Nošeř hadow
29. Skorpion
A = Antares
30. Worjoł
A = Atair
31. Centaur
32. Pegasus
Z = Zenit

Planety abo khodźace hwězdy: Saturn a Neptun
Měsačk je widomny wot 1—8 a 19—29 junija.

Auf tausend verheiratete Frauen
Kommen in einem Jahre lebend
geborene Kinder:

unbekannt
bis 160
160 – 190
190 – 220
220 – 250
250 u mehr

Kelko dźeći porodźeja ženjene žony w Europje.

Z našeho wobraza spóznawamy, zo słowjanske žony najwjacy dźěći porodźeja, mjez tym zo we wšelakich krajach wječorneje Europy porody strašnje spaduja, najbóle w Francowskej a Němskej. Wučenjesu wobličili, je-li w Němskej porody kaž hač dotal wróćo pódu, změje Němska po 75 létach jenož hišće połojcu telko wobydlerjow kaž dźensa.

„Je-li zhonju zo so dale z tutym njezrałym njepłechom nasadźuješ, ći hižo pokažu."

„Njeboj so, wo tom ničo njezhoniš."

Hdźe je młynski?

Wupytanje wobraza w předposlednim čisle: Wobroćće wobraz na prawo, w halozach nad khěžcynnymi woknami wuhladaće přikhwatacehо hólca.

Hódančko: Hdy rapak wjacy čorny njeje?

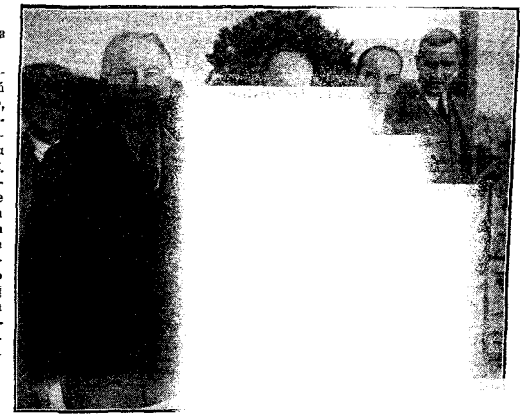
Wuhódanje poslednjeho hódančka: Karan a woda.

Čo. 22 W Budyšinje, 2. junija 1928 4. lětnik

amerikanskaj lětarjej Wilkins a Eielson w Barlinje.

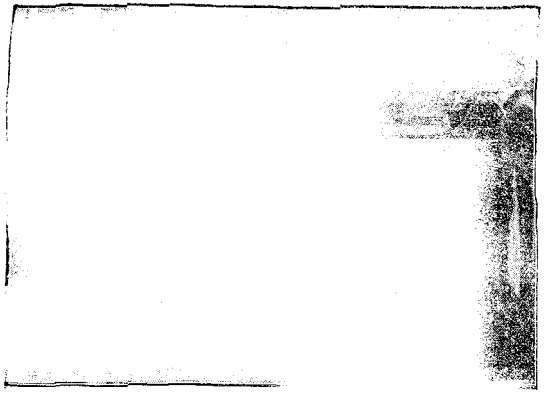
Dźensa cyły swět čaka na powěsće, hdźe je italski powětroń „Italija" wostał. Kaž je nam znate, bě pod wodźenjom italskeho generała Nobile so na puć k połnócnemu čopej nastajił. Na dompuću je so hač dotal bjez slěda zhubił. Wěsto njedźel do teho běštaj Amerikanaj Wilkins a Eielson w lětadle z połnócneje Ameriki přišłoj a połnócny čop wobłětałoj a potom dale do Europy lećałoj. Wšudźom su jeju z wulkim česćowanjom witali. — Z Kopenhagena, hłowneho města Danskeje, přikhadźejo, staj do Barlina přilećałoj. Na lětanišću na tak mjenowanym Tempelhofskim polu su jeju zastupcy knjeństwa amerikanskeho a jendźelskeho wupósłanstwa witali. Na wobraz nam khrobleju lětarjow při powitanskej hościnje předstajuje.

Z mórskich žołmow wućahnyli.

Po přěhratej wójnje je Němska wšě swoje wójnske łódźe hač na někotre mjeńše škorpawy wotedać dyrbjała. We jendźelskich wodach pola Scapa Flow běchu němske łódźe zhromadźili. Tam dyrbjachu čakać, što so z nimi stanje. Na łódźach bě němske muštwo wostało. Či jedyn rjany dźeń łódźe podnórichu. Nětko so Jendźelčenjo prócuja, je zaso ze žołmow zwućahować, zo bychu je jako stare železo hišće na wužitk stajili. Wjele łódźow su hižo z morja zwućahali. Njedawno poradźi so jim też křižak „Moltke" zběhnyć. Na našim wobrazu widźimy, zo jón do přistawa (Hafen) Firth of Forth wleku. Łódź je so přećisła. Spódź je zwiercha.

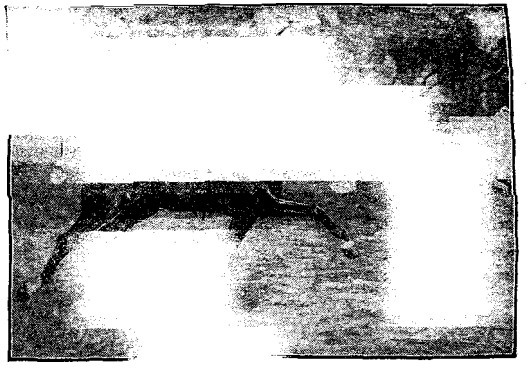

Wobraz z wolbneho dnja.

Naš wobraz přesadźuje nas na njedźelu 20. meje do Barlina. Na tym dnju běchu, kaž nam wšěm hišće wědomne, wólby do němskeho sejma. Na našim wobrazu widźimy, kak němski president z Hindenburg swój awtomobil wopuščiwši so podawa do wuzwoleńje, zo by tež wolił. Jeho přewodźa statny sekretar Dr. Meißner. Wuzwoleńja za wolenje presidenty bě při tutych wólbach w Hołbjowskej hasy (Taubenstraße) w Barlinje. Zo smy w bliskosći wólbneho lokala, tež spóznawamy na tu stejacych mužow. Jedyn ma na khribjece plakat, namołwjacy wolić na wólbnej lisćinje čo. 1. Na mjezwočach mužow spóznawamy, zo němskeho presidenta z tym přisłušnym česćowanjom strowja.

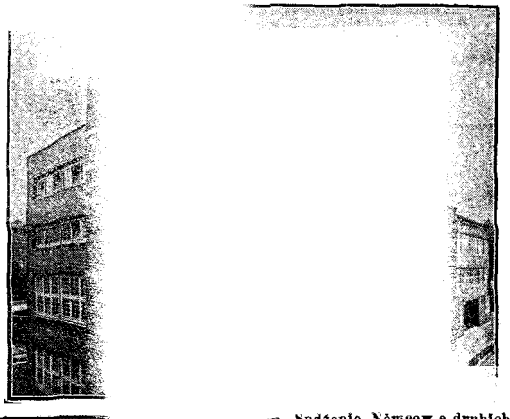
Najrjeńši kóń świeta.

Tu pschedwjedźeny kóń je jendźelitej raży. Wo nim praja, jo je tuchwilu najrjeńšim konjom świeta. Pschi tym hladaja na jeho twar, jeho swonkowne nosćą a tak chodźi a běha. My j nechcheho žerbskeho stejišćeża njebuchmy eho na tutu wysokosć posběhnyć mohli. Skoćżo je swobidźene, dokelž ma pschirubnjenu wopuschi. Stworićel je we swojej wschěmomudrosći stworjata tak wuhotował, jo su w kóždym nastupanju dospołne. To pak kóń j pschirubnjenej wopuschu njeje. Njemóże žebi muchi felcherić, hdyž jeho cźwiluja. Po nahladach naschich žerbskich konjerjow je kóń j pschirubnjenej wopuschu pod konja. Dołha połna wopuschi je konjej woprawdźe j pychu.

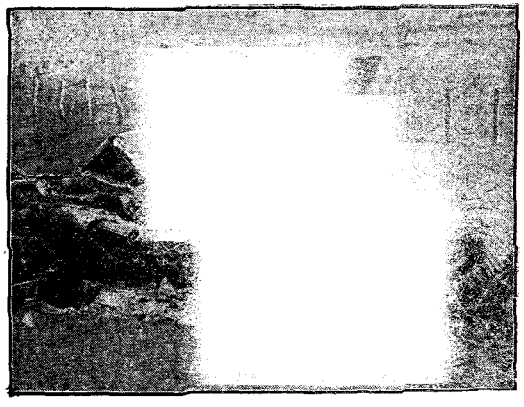
Nowočasne twarby.

Naš wobraz staji nas před twarenisko, z jeho zwonkownym napohladom nam cyle njeznate. Po zdaću nima tšěchi, znajmjenša nic kóńčojteje, ale runeje, z kajkimiž so zetkujemy w rańšich krajach. W našim kraju počinaju tajke twarjenja hakle twarić. Čechojo su z nimi hižo před nimale dźesać lětami započeli. Kaž z našich „Serbskich Nowin“ zhonimy, pojědu naši spěwarjo lětsa do Brna. Po puću chcedźa tež w Hradec Kralowej pozastać a tam spěšny wječor wuhotować. Z dwórnišća do města ducy přińdu na naměsto, koło wokoło wobrubjene z tajkimi nowočasnymi twarjenjemi. Štóž na tuto města stupi čuje so do noweho swěta přesadźeny, snano do połnócneje Ameriki. Słyši pak wšudźom jenož słowjanske zynki, rěč nam Serbam tak blizku, rěč česku. Twarjeńsko na našim wobrazu je składowniśćo dźiwadłow w Hannoveru.

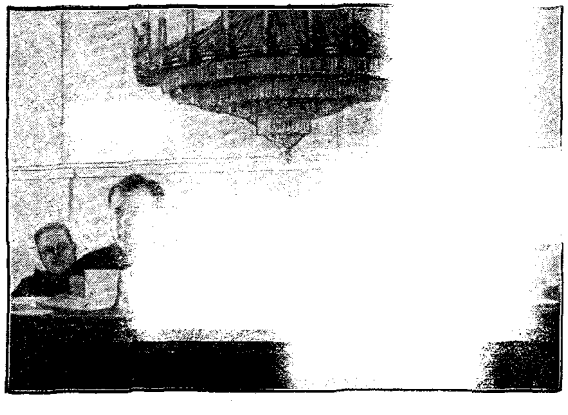
Spalene lětadło.

Kaž morjo žanych hrjadow nima, tak też powětr nic. Čim wjacy lětadłow w powětře lěta, čim časćischo słyšimy wo znjezboženjach. Sobotu do swjatkow, 26. meje słyšachmy zaso wo tajkim njezbožu. Lětadło čo. D 533 padże njedaloko Barmena (we wječornej Němskej) k zemi a so spali. Bencinowe sudobja běchu při zraženju wo zemju rozbuchłe a so zapališe. Wjednik lětadła a pućowacaj so spalištaj. Dalšeju pućowarjow wućahnychu čežko zranjeneju z rozpadankow. Na našim wobrazu stejimy při zbytkach spalenego lětadła. W lětadłu je pječa něšto w njeporjadku było. Tuž chcyše so wjednik z nim k zemi puščić. Při tom padny a na zemju prasnywši so zapali

Sudźenje Němcow a druhich wobskorženych w Moskwje.

Poslednje njedźele wotměwa so w Moskwje spodźiwanje wuwabjace sudźenje. W połońšej Ruskej w stronach blizko rěkiDona je so sylna industrija wuwiła. Su tam wuhlowe jamy. W blizkosći ryja ze zemje rudu. Bolšewikske knježstwo je połne njedowěry přećiwo kóždemu. Jemu běchu donošowali, zo rnscy inženěrojc we zwjazku z wukrajnymi wosebje z němskimi w tutej krajinje so přihotuja, dotalne ruske knježefstwo powrośić. Na tute donošowanja zajachu wjele inženěrow a přistajenych z tychle stron. W Moskwje jich nětko sudźa. Naš wobraz wjedźe nas do sudźeńskeje sale. Ruski generalny statny rěčnik *Krylenko* čita skóržbu.

Italski powětroń „Italia“ je znjezbožił.

Wjele su nowiny pisali wo tom, kak je italski wodźliwy powětroń (lenkbares Luftschiff) so na jězbu k połnócnemu čopej hotował. Wot Kingsbaye, na Spitzbergenskich kupach, sobu najpołnócnišim kraju Europy, je so powětroń srjedu, 23. meje na puć k połnócnemu čopej nastajił. W Kingsbayi bě powětroń k wosebitemu żeleznemu stołpej přiwjazany, kaž na pódla stejacym wobrazu widźimy. Powětroń měješe připrawy za rozesłanje bjezgrotnych powěsćow. Na cyłym swojim lećenju dawaše powěsće, hdźe je a kak so jemu wjedźe. Z khartki na přichodnej stronje wukhadźa, kak je lećał. Je woprawdźe połnócny čop woblećił. Potom je wróćo lećał do Kingsbaye. Haš do pjatka, 25. meje rano 1/4 hodź. je stał powěsće. Potom je wotmjelećał. Do *Kingsbaye, wot kotrejež bě něhdźe 300 kilometrow* zdaleny, so njeje wróćił. Za nim dźe sćédźa, ale boja so, zo je so zhubił.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.» płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., za pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. z w ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 bodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje w w

Č. so (Nr.) 128 — Budyšin — Pondźelu, 4. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 57

Žónska spionaža.

1. khłostańſki žud němſkostatneho žuda w Liwiu je prjedawšchu stenotypistku Marthu Königez ſ Barlina dla pſcheradźenja wojeńſkich potajnoſćow k jaſtwu na 2 lěće ſ wotličenjom 14 měſačow pſchepytowańſkeje jatby ſaſudźił. Jej ſo cźeſne prawa wotrjekuchu a pódla teho jej 1600 hr. ſpionažnych pjenjez wotewſchu. 39lětna wobſkorżena, dźowka jeneho pruſkeho majora, bě priedy wójny ſe priwatnej ſekretarku generalom hrabje ſ Goltza a hrabje Yorka ſ Wartenberga, w lětach 1914 hač 1920 bě wona we tajnej kenzliji wójniſkeho miniſterſtwa a w depotowym wotdźelenju wuſchnoſeje za namórſke prawo pſchiſtajena. Franzowſki ſpion Reynolf wobſtorżeny ſa měſačnu mſdu jako ſtajnu agentku dobu. Wona Franzowſkam w lětach 1925, 1926 a 1927 wſchelaki na wójſko ſo poczahowazy material podawaſche.

Stahlhelmowy ſjeźd w Hamburgu.

W Hamburgu je ſo pjatk Stahlhelmowy ſjeźd wotewrił. Na nim je ſo pjeza 120 000 muži wobdźelilo. Na ſjeźdźe je ſo druhe Stahlhelmowe pohołſtwo cźitało, w kotrymž ſo praji: Po wólbnej porażcy, kotruž ſmy ſami ſawinowali, dyrbja antimilitariſtiſke ſtrony pokaſacź, ſo ſu pak khmani, wuſmyſłowdźaze wojowanje Němſkeje pſchewjeſeł, pak dyrbja tónle nadawk druhim pſchewoſtajicź.

Pſchi demonſtracźiji ſu ſo mnohi nźhuſchi generalojo a też **dwaj ſynaj nźhuſcheho němſkeho kronprynza** wobdźělili, kotrajž ſtaj do weſtneje Hamburgſkeje banki ſaſtupiłoj.

Chamberlain pola Briando.

Tele dny hańe wotkhowiwſchi ſo franzowſki miniſterſki pſchedſydo Briand **pſchi** nětcźiſchim pohładanju Rady Swjaſka Ludow njewobdźěli. Do Genfa puczuje je tohodla jendźelſki ſwonkowny miniſter Chamberlain w Pariju ſaſtał, ſo by ſo ſ Briandom wo praſchenjach roſrěcźał, kotrež na programje wuradźenjow Rady Swjaſka Ludow ſteja.

Corn z Buladha Poincarecej.

Barou Clauß ſ Buladha je Poincarejej ſkedźiwazy telegram półſkał: S nowin ſym ſhonił, ſo chcedźa po wotewrjenju deputěrſkeje komory žadaź, ſo by ſo wólba ſapółſtanow Roſſea a Ricklina njepotwjerdźiła. Haćrunje ſym aktivnu politiku wopuſchćił, proſchu Waß, ſo byſchcze na ſtupjenje elaſſkeho wobydlerſtwa dźiwali a ſo njeby ſchcze krute naprawy cźinili. Byſchcze dyrbjeli elſaſſke wobydlerſtwo ſmĕrowaſ. Franzowſka nechce chcyź, ſo by ſo po Colmarſkej demonſtraziji Elſaß druha Irſka ſcźiniła.

Saſtupjenje elſaſſkich ſapołſtanow do franzowſkeho ſejma.

Dźiwajo na pſchecźeſenje franzowſkeho miniſterſtwa ſjawneho dźěła ma ſo w niu wobſebite wotdźělenje ſa ſtrowotnoſć a ſozialne ſawěſcźenje pſchipraſowiś, na kotrehoż ſole budze ſtatny ſekretar ſtejeć. Tale wobſtejnoſć je ſo ſobom muźika, ſo by ſo Elſaßej ſaſtupjenje w knjeſerſtwje poſkcźiło. Poincare je ſaſtojnſtwo ſtatneho podſekretara elſaſſkemu ſapołſtanej Oberkirchej poſkcźił. Tón pak njeje hač dotal poſkcźenje pſchijał, jeho roſſudźenje wot cźeſſchcźa wotwiſuje, na kotrež ſo jeho kollegojo i elſaſſkeje ludoweje republikanſkeje narodneje jednoty ſtoja.

Južnoſłowjanſka italſke žadanja dopjelni.

Južnoſłowjanſke miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſćow je italſkemu półſlanjej w Beogradźe wobſkarowanje wuprajiło, ſo je ſo italſkimaj konſulatomaj w Schibeniku a Splitu ſchkoda nacźiniła. Nadpjerarjo naſtupnoſćow ſo ſudniſtu pokhkoſtaju, mózna ſamowliwoſć wyſchnoſćow ſo ſwĕrći, naſtała ſchkoda ſo ſarnua a wſcho ſo ſtanje, ſo bychu ſo taſke podawki njewoſpjetowale.

So je južnoſłowjanſke knjeſerſtwo na italſku notu wotmoſliwo, priedy hač je italſke knjeſerſtwo na južnoſłowjanſki proteſt wotmoſliło, ſo w diplomatiſkich kruhach jako nowe dopełkanje mĕrniwoſcźe ſwonkowneho miniſtra Mazimkowicza wobhładuje. Dokelž ſo ſo demonſtrazije w Schibeniku a Splitu ſ demonſtrazijemi w Sadru ſubdźiłe, by ſo ſaležało, ſo by italſke knjeſerſtwo najprjedy na proteſt južnoſłowjanſkeho knjeſerſtwa wotmoſliło. We ſoſtajnje ſpěſchneho wurunanja njeje južnoſłowjanſke knjeſerſtwo na to dźiwało. Se ſwojim napſchecźopſchiſłodźenjom je ſnowa kntu wolu wobſwĕdźiło, ſo chce pſchecźelne pomĕry k Italſkej wutworicź.

Demonſtracije w Lubljanju.

W Lubljanju w Sſlowinſkej ſu ſo pjatk wulke demonſtrazije wotmĕle. Po proteſtowańſkej ſhromadźiznje we tamniſchej univerſitezje ſo žadaſche, ſo dyrbi knjeſerſtwo Nettunſke frĕcźenje wrócźo wſacź a policajſkich ſaſtojnikow pokhłoſtacź, kotříž ſu do Beogradſkich ſtudentow tſĕleli. Wo ſhromadźiznje ſhonjeniſchi policija mĕſtno pſched univerſitu wobſtupi a ſtudentow do univerſitneho tworjenja wróćo ſcźiſchcźa. S pożrĕdnoſtnom univerſitneho ſekretara policija ſtónčnje ſtudentam dowoli, ſ univerſity wunjeć. Cźěrſtoho ſtudentow na to pſched franzowſkim konſulatom Franzowſkej žiwoje ſympathije wupraji.

So buchu pokaſali, ſo ſo ſolidarni ſ Beogradſkimi ſtudentami cźuja, ſu Lubljanſcy ſtudentojo tſidnjowy ſtrajk wuwołali.

Konferenca Maleje ententy.

Wſchĕ połwĕſcźe wo nowſchim pſchefſunjenju pſchedſtejaceje konferenzy Maleje ententy ſo w Bukareſtu ſapraſowaju. Konferenza ſo w poſtajenym cźaſu, po taſkim 18. junija, w Bukareſtu wotmĕje. Kaž daloko ſo nĕtkole hodźi ſwĕſcźicź, budźe ſo konferenza ſ madźarſkej agitaziju ſa wobnowjenjom Madźarſkeje w jejnych mjeſach pſched wójnu, ſ Kellogowym namjetom na tamanje wójnu a ſ wobſaronnymi podawkami w Južnoſłowjanſkej ſaběrać. Hač runje to Beogradſke knjeſerſtwo preje, ſu w Bukareſtu pſchejſchwdeceni, ſo jendźelſzy pjenjezniju na južnoſłowjanſke knjeſerſtwo cźiſchcźa, ſo by ſo Neitunſke frĕcźenje potwjerdźiło. S tymle wumĕnjenjom bychu jendźelſzy pjenjezniju Južnoſłowjanſkej wjeſtſchu pożcźonku pſchiſłowolili.

Bukareſtſke nowiny „Lupta“ powĕdźa, ſo ſu dźenſa ſchef rumunſkeho generalneho ſtaba Samſonowicź, generalny inſpektor rumunſkeho wójſka Mardarascu a najſkerje tež generalny ſekretar we wójnſkim miniſterſtwje, Dumitrascu, do Warſchawy wotjĕli. „Lupta“ praji, ſo wo wopyt ſdźiwarliwoſcźe dźe. Mjenowani generalojo ſu jenož pſcheproſchenje połſkeho knjeſerſtwa pſchijeli. „Lupta“ pak nima ſa njemóžne, ſo budźa ſo we Warſchawje tež ſhromadźe ſajimowace praſchenja roſpominaś. Tónle wopyt dyrbi ſo ſ połſkeje ſtrony ſ podobnym wopytom w Bukareſtu wotpłaćicź.

Prisaha ratariow w Albje Juliji njeſkładźi.

Synoda, najwyſchſcźa wyſchnoſć prawoſławneje ſyrkwje w Rumunſkej, je ſ jenohłoſnym wobſtajenjom roſſudźiła, ſo pſchiſaha ratariow, w Albje Juliji ſtóžena, niczo njeſkładźi. Wudźĕlenje a wotewrjenje pſchiſahi we Albje Juliji pſchitomnych ratariow pſches tam pſchitomnych *wyſchnoſtnych ſo njeſtrowili*. Pſchedſtejenja *zyrkwinſkich* wyſchnoſcźe dyrbja pſchecźiwo mĕſchanſkej diſziplinarnej prozeſi ſamjeſcź. Wyſchnoſcźam je ſo poruczkło, ſo bychu ſo we ſajimje kraſjoweho mĕra w pſchihodże duchowni politiſkich demonſtrazijow ſdalowali, kotrež ſyrkwinſkim ſakonjam napſchecźiwo rĕcźa.

Pólska nota Litwje.

W ſwójzu ſ pſchemĕnjenjom litewſkeje wuſtawy, w kotrejž ſu Wilnu jako ſtołwne litewſke mĕſto wuwołali, je pólſki ſwonkowny miniſter Saleſki 31. meje litewſkemu ſwonkownemu miniſtrej Woldemarajej notu pſchepodał, we kotrejž ſo praji:

Tónle jenoſtronſki cźin litewſkeho knjeſerſtwa njemóže woprawdźe prawa Pólſkeje na Wilenſki kraj pſchikrocźeć. Wone ſu ſo ſe ſwjedźenſkim wotkhłoſowanjom ſaſtupjerjow Wilenſkeho wobydlerſtwa we Wilenſkim ſejmje 20. februara 1922 dobyłe a ſ wobſaunkunjenjom pólſkeho ſejma 24. měrza 1922 potwjerdźiłe. Po žadanju pólſkeho a litewſkeho knjeſerſtwa je rada ſwjatſkaſkich półſlanzow 15. měrza 1923 njeſy Pólſkeje we Wilenſkim wotkrjeju pſchijěmała, a Rada Swjaſka Ludow je tola wobſaunkunjenje 20. haprleje 1923 na wědomje wſaka.

Wobžaruju, ſo žada litewſkeje nowieje wuſtawy wo Wilnu nĕtcźiſchce jednanje njes Pólſkej a Litwu poczahuje a pſchiwótſta a ſo nowa litewſka wuſtawa w tymle naſtupanju wobſaunkunjenju Rady Swjaſka Ludow ſ 10. měrza 1927 napſchecźiwo rĕcźi.

Pólſka kroczel w Genfu dla Wilna.

Pótſche knjeſerſtwo je pjeza Radźe Swjaſka Ludow piſmo pſchepodało, w kotrymž pſchecźiwo žadże **nowieje litewſkeje wuſtawy** proteſtuje, hóždź ſo Wilna ſtołwne mĕſto Litwy mjenuje.

W Pólſkej ſaſo kommuniſtow jimaju.

Pożledne dny je pólſka policija w Bialyſtokſkim, Nowogrodſkim a Wilenſkim wokrjeżu nĕhdźe 150 ludźi ſajała. Mjeſ ſajatymi ſu pſchiſłuſchnoſcźu nĕkotrych narodnoſćow, pódla Bĕłorušow a Litwinow tež Polazy. Illuſtrowany „Kurier Codzienny“ piſche, ſo ſu ſajeźi partiſanſke cźinjody wutworili a ſe pſchihoty pſchecźiwo ſtatnym żelejnicam a wſchelakim wojeńſkim transportam cźinili. Nĕkotre tachle partiſanſkich bandow ſu hižo rubježne napady ſkuſiłe.

Proces pſchećiwo Doneckim inżenieram.

Inżenieur Baſchkin je ſo pſched pſchiſłażnym ſudom w Moſkwje wuſnał, ſo je 6000 rublow ſa keſyżanje dźěła pſchijał a ſo je na ſwojich kłužbnych puczowanjach do wukraja dyrbjał priedawſchim wobſtejerjam podkopkow roſprawy wo Charkowſkej induſtriji a wo pſchewjedźenju kapitala podawaś.

Ruſke wotdźělenje Barliuſkeho Powoſchitkowneho elektrizitetneho towarſtwa je pjeza Charkowſke wotdźělenje ſe Barlina wodźiło. Němſzy wobſtorżeni, wobjehe Otto a Meyer, Baſchkinowe wuprajenja jako njewěrne wotpokaſachu.

Wobhoſpodarſka naležnoſć ruſkeho woſeńſkeho attaſcheja w Rigu.

Lotyſſke miniſterſtwo ſwonkownych naležnoſćow je pjatk notu ruſkeho knjeſerſtwa dóſtało, w kotrejž ſo pſchecźiwo ſajeźu ruſkeho woſeńſkeho attaſcheja w Rigu Langi, proteſtuje. Se ſtrony lotyſſkeho knjeſerſtwa ſo praji, ſo ſu Langu na ſakładze jara wažneho wobwinjenja ſajeli, ſo ruſku wobhoſpodarſku organiſaziju namjeduje. Pſchepytanje ſo dale wjedźe a dołiž njebudźe ſkónčene, ſo njemóže ſo na běhu wěcy niczo pſchemĕniś.

Jendźelſka ſćuwańca pſchećiwo Amanej Ullahej.

Afghaniſtanſki kral a kralowa ſtaj ſo pjatk popołdnju na domejſčju ſ turkowſkej parnej łódźu „Ismir“ ſ pſchewodom ruſkich a turkowſkich wójniſkich łódźow naſtajiłoj. Łódź kralowſkeju mandźelſkemu do Batuma dowjeze, wot tam ſo pſches Bakı k perſiſkemu pſchiſtawej Engeli podataj. Kral ſo potom po runym puczu do Kabula wróći; wopyta jenježku Teheran a ſ automobilom do Herata pojedźe. Kralowe pſchebywanje w Turkowſkej je krótſche było, hač je ſo priedy poſtajiło. Pſchikrocźenje programa pjeza ſ pondźelſkemi ſwĕtnje, ſo jendźelſzy agentojo ſo próżnja, wěſte dźele Afghaniſtana pſchecźiwo kralej naſchetnjowaju. Agentojo pjeza ſ tonu wobrazy tſcźedaju, kotrež kralowu w balſkim wobleczenju pokaſuja, ſo by ſo fanatiſmus wobydlerſtwa naſchkarał.

Pytanje za „Italiju“.

Sobotu wjeczor je italſka łódź „Braganza“ ſ Kingsbaye ſ 13 Italijanzami wujeła. Mjeſ nimi je hejtman Sora ſe ſwojimi alpſkimi honjerjemi, kapitan Tomaſelli a jedyn radiotelegrafiſt. Łódź pſchi pſchihódnym ledowym wobſtejnoſcźach nĕhdźe tydźeń na pſchijeźach wotſtaje. Łódź „Hobby“, ſ kotrejž ſo norwegſki lětaŕ Lützow-Holm pſchiwoſeje, njeje hiſchcźe do Kingsbaye pſchijěła, wona pak ſo bliſcźe dny tam wočakuje. Na kraj ſtupiwſchi chce pilot hnydom na wuſhlĕdźenje „Italije“ wuklětowaś.

Połnócne wójſko z Pekinga cźehnje.

Schĕſcźdźeſaty cźaſowy ſ wojakami połnócneho wójſka je ſtołowu ſ Pekinga wotjĕło. Korps ſa ſakhowanje mĕra dyrbi mĕr a porjad w Pekingu ſakhowaś.

Cźangtſolin chce pjeza do Mukdena ſ automobilom pſches Jool puczowaś, dokelž ſo boji, ſo bychu jeho nazionaliſtojo w żeleſniſtim cźahu ſajeli. W Mukdenje je ſo wójniſki ſtow wuwołał, 80 000 muži połodniſcheho wójſka pſchecźiwo Tientſiſkej poſtupuje. Se wojſkow je ſo ſo zoſtajne połnócneho wójſka pſches Peiho a Hſianbo naſtarało.

Amerikanſzy farmerjo chcźeja do Kanſas City cźahnuś.

Wĕžera ſu ſo w Chikagu wjedowcy farmerowe ſeſchli, ſo bychu ſo ſrĕcźeli wo ſamjeſcźe wulkeho cźaha farmerow do Kanſas City ſo cźaſ frĕcźeli, w kotrymž ſo w tymle mĕſcźe republikaniſki narodny kowent ſeſdźe, kotryž kandidata republikaniſkeje ſtrony na ſaſtojniſtwo preſidenta Sjednoczenych ſtatow połnócneje Ameriki poſtaji. S teile demon-

frazija je wotmyślene, so by republikanska strona do swojeho wólbneho programa wobsćerne zakonjedowarstwo k spjechenu katarstwa pśichjasa. Na cźahu do Kansas City so pśeźa 100 000 farmerow wobdźeli.

Ze Serbow.

Dnjowonica.

Póndźelu 4. smažnika.

Karpacija — Kwirina.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1".

† 1906 Michał Bjenada w Zahorju, jednory serbski muž, rojeńk Kocorowy a jeho pśećel z młodosće, kiž je hač do swoje ejsmjerśe wšitke wulke ludowe swjedźenje a koncerty wopytał. Też pśi poswjećenju Serbskeho Domu bź wón ze swojej bźelej, sóźdźiwej hlowu mjez poslucharjomi. Pśehrywajo w narodnej wsy naśeho Kocora, bź wón wosebity lubowar serbskeho spěwa. Bź napadny pśez swoje mudre, jasne wóśko, znaty pśez swoju horjacu lubosć za wšo narodne naložnosće. Wjeselešo so na drubi dźeń swjatkow. Na tutym dnju měješe jeho młódši syn kwas w Bóśecach. Kwasny dźeń bźeše jemu z zaswitał. Wjesely bźeše so hižo swoju njedźelsku drastu woblekł, jako so cyle nahle z Bożej ruku zaja. Tak je tutón swérny pobožny serbski sóźdźiwe do njebjes zašoł, zo by tam swój wěčny kwas swjećił.

† 1789 Jan Jurij Prokop Hańcka w klóštrje Marijnje Hwězdy, wuda paćerske knihi „Duchowne bróńenja" a spisa rěčnicu. Dopisowaše sebi z Lipsćanskimi Serbami a śeśowaše sebi jako pśećela fararja a basnika Jurja Mjenja w Njeswačidle.

* 1738 w Bórku pola Budyšina Michał Hilbjene, kiž je serbski pósnił a jako farar Michałskeje cyrkwje w Budyšinje 1816 zemrě, na kléty wot Rożeje ruċki zajaty.

Khwalmy tych ludźi,
Kiž Bože pismo nam w serbskej rěċi dachu
A njewěstosć pśez knihi rozehnachu,
Kaž słónco, hdyž so w rańšich zerjach šěri,
Cmu rozeċěri. Michał Hilbjene.

Přisłowo: Hdyž nuza z durjemi nutř dźe, dha pśeċeljo z wokнami won skakaju.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera thermometer we dnju +16. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer —1, thermometer w nozy +8. Wichodź na cłopjišće wót hóre hinanja. — Nad połnocnej Europu wupśichśerjowaja so jasne wyšiny. To pokazuje na rjane a suche wjedro. Bohužel, na symne nozy. Wjedro je pokazało dosć wjeselacy. Mjasy teża nad połnocnej a połnocnej Europu. Tuž symne nozy nam wjedra trjebne mačenje pśichśerjeć. [illegible] wuzwi sćahaja hlónčko 3,43 hodź. a hora [illegible] hodź. W nocy sćahaja wječor 10,24 hodź. a hora [illegible] 1,09 hodź.

— **Sćahowanje.** Ze šamjuej njedźele wobkładny wobjeg je šandźenu [illegible] dopołdnja 9,10 hodź. šćahowaśej z indonanje wobłuženja na žórach wikań do łobjeda zapjadwa ta- bźeśał, ki je nimo [illegible]. Je padnył a bu pśeśejedźeny. Wósće so w wjes [illegible] śeśo wobdźeli, hewak dalšeje [illegible].

— **Wupśikaz w puczowanim cźasu.** [illegible] wupśikaz, kótaraž so na wóśerjowanje, [illegible] mjeńšowanje padeja, poruċamy [illegible] so swoje njepśichilomnosće da- [illegible] wupśikaz pola pśichśerjeneho pó- [illegible] dženja namjetowałe a póśej hi- [illegible] bźeśitle bydlenje w kupjelach atd., [illegible] tak rucze hacź je bydlenje znate. [illegible] dženja wuźiwaja so mjenujizy na [illegible] so wobźebite formulary, kótaraž su [illegible] śicherjow darmo dóstaś.

— **Mytowany wukhowak.** Budyške wokrejne hejtmanstwo je gralowemu samkarjej Burkhardźej z Budyšcina pjenježne myto pśichśiwolilo, dokeż je 12. haprelee t. l. pśi samźnym zmjerśnym strašne dźeśco a žonu je Schprewje wuczahnył.

— **K zajeśwożenju mjeńšcźańskeho omnibusa** pśiche nam mjeńšcźańska policija: Sandźenu sobotu wokoło 7 hodź. je śo jenemu mjeńšcźańskemu omnibusej na Khježorskej dróšy jadwa wóśka na prawym kónju złamało. Wobzobu wjeźiśa do šćkody pśichśiśe. Po zamjenjenju wóśki móžeše wóz njedźe hodźiwu wobjeźišću sajo dale jeźe.

— **Hdy je mjetno w cźahu wobžadźene?** Pśiheżo sajo so pokaże, so puczowarjo njeje powuceny, hdy abo pod kajkimi wobstejnosćami puczowarjo prawo na hižo wobžadźene mjetno šubi. Schtož puczowanje nastupi, njech śebi potajśim mjetno porjadnje jwjeźi — je to we wšeċi schtyrjoch rjadownjach mózno. Njech śebi kruch drasty, kłobuk abo pśiheworblek, abo też kóst na šydło położi abo staji — niż pak do šaka abo na dešku, kiž je nad hlowu pśiċiźinjena, pśiheżo to njeplaċi — potom šmě wotdźeł wo mjerje na thwilku wopuśċejcźi. K swjeźenju mjetna njedośahaju pak nowiny, zigaretowe tyłka abo podobneho. Tajśi naporjadk wostaja puczowarjo po dołónczenej jśśbje husto leżo, tak so śo w tom žane swjeśenje mjetna spóńaċ njehodźi. — Najlépje dźe je, so nichtó swoje mjetno njewopuśċejcźi njeje-li to zyle nujne, pśiheżo paduschi stajnje „dźekaju" a njepśichepaju žaneje śkadnosće.

S **Małeho Wjelkowa.** Tudomne turnarśke towarstwo poswjeceśi wječerawschi njedźelu swoju khorhoj. Rano wot 7 haċ do 9 hodź. wotmě̂chu so wubźeżowanjske wojowanja. Popołdnju hibaśche so pśches zyły wjeś rjany swjedźeńśi cźah. Poswjeceńśi swjedźeń žnu wotmě so na turnowanišćejcźu pola Wulkeho Wjelkowa. Farar Bratrowskeje wosady khorhoj poswjeceśi. Mnoho šuśodnych towarstwow bźeše pśichitownych, kótaraž swoje dary, śekle a hodźe pśichepodachu. Na sportowniśejcźu pśiheda- śajachu so wschelake sajimawe cźekosćowuczowanja.

S **Porchćiz.** Naśicha šokolika jednota wotmeje tu njedźelu sa tydźeń, 17. junija, žadny swjedźeń. Je źebi jako pśenja šokolika jednota rjanu nowu šokolitu khorhoj kupiła, kótaraž chze mjenowanu njedźelu swjedźeńśiju poswjeceźiś. S tuteje pśichileżnosće wuhotuje so w Porchćiach rjany šokolitj swjedźeń, na kótarymž naśichi šerbjan Ssokolio j bliska a j daloka pokajuja wschelake druźiny śkrowego cźekowuczowanja. Njech źebi kóždy Sserb a kóżda Sserbowka njedźelu 17. junija swobodnu wostaji sa wopyt šokolitskeho swjedźenja w Porchćiach. Pśicheżo tajśi ważny swjedźeń njesmě nichtó śkondźiś.

S **Njeswačźidła.** Sandźenu sobotu a wječera njedźelu wotmě so w naśichej wśy swjatkowy dźeń wokrejeńskich wohnjowych woborow zyleho hamtiskeho hejtmanstwa. We rjenje wupśichenej wśy kujeśeńske hižo sobotu pśichi śkładnosći powjedźenja wotpółkanzow wulke žiwjenje. Njedźela jako hlowny swjedźeń wotewri so j budźejtjom Njeswačźidłeje wohnjowoborowje kapały. Po derje poradźenej pruwy wječejśe jako šaftujpśeć hamtiskeho hejtmanstwa dr. Jungmann j Budyšcina k śkromadźenemu woporam a jśkwali jich pśichikładowne dźeśe. Njeskónčnje dołhi swjedźeńśi cźah kwečeśe pobudnju pśches naśichu pśeśeczelnu wjeś won na žiwjedźeńśku łuku, pśichewdźany wot wjazowych mjeńśichich a wjeśich hudźbnych kapałow. Tam podźakowa so pśichedźiwa towarśchan hišće jónu a j tym jśónźi so derje wopytany jśeź. Wobšćerniśchu rospravnu wo swjatkowem dnju pśichinjeźenym jutźje.

S **Rakez.** Autowe njeśbože śta so sobotu na statnej dróży w łéżu pśched Rakezami. Automobil, kiž jenemu šejerjanzarjej j hornich wśow šlužbnje, jédźeśe je schtyrimi wožubami wobžadźeny po dróży. Nadobo so pola pśedujcźo kola wobruśej puśny. So bo njeby wjetśe njeśbože stało, da wjednik autej do śchtena jadžeźe. Wóz je rossći. Nutśkadźerjow je śroželeni a łožićhimi ranjenjemi wśerdźechu. Pśicheża pśichiważa wobkhad autow poczina sa wobwdźerjow pśichi śtatnych dróhach a druhich pazmatach j wopraudźitej cźiwitu bycź. Dźiwje honjenje na śtawnych dróhach dyrbjało so zakazaċ.

S **Lubija.** Tudomne pśekaśka jenota wobśtoji śo 600 lět, bu wotajkim w lécie 1328 załožena. S tutej pśichiżinu wośmi Lubijiti pśekaśka jenota jutśe wjeśor w Tśelni jednora źiwjenjowa, na kótaruž so 58 łobuńkowje je śwojimi pśichiwuźmami a cźeńerjami hojeźeni jeźdźe.

S **Wojerez.** Na śpodźiwne waśnje wjeśeli je so nam wotpołanym nawoźi na śwój j nźiwnjchej njewjeśeśe. Je nozy, jako wśichnjch śpachu, tradeny je tutón t jeje tomnem wokni, wotewri je a wuśpya nad łożom, w kótaryż njewjeśta śpałeše, mjeńśi źiwych, śkałotałych zabow. Śe je so wboha hołśa nad tak njewobzaźerwanem wopytom njemało dźiwała, dyżeż jej radźiwje wěrzeċ.

Posedźenje župy „Jan Arnošt Smoler" w Budyšinje.

Předsyda župy „Jan Arnošt Smoler" běše zastupjerjow do župy słušacych towarstwow a zwjazkow na njedźelu popołdnju w 3 hodź. na wažne wosedźenje do Serbskeho Domu přeprosył. Dajowy porjad běše jara ważny a zajimawy a by było derje, by-li posedźenje bohatšo wopytane było.

Knjez župan Krječmar poda po powitanskich słowach dokładnu rozprawu wo **župnym swjedźenju w Hodźiju**, na khtrymž so 18 serbskich towarstwow a tři družstwa wobdźělichu a kiž běše so w kóždym nastupanju derje poradźił. Rozprawjeŕ wupraji wšitkim towarstwam za wobdźělenje a sobuskutkowanje swój dźak, wosebje knjezej dirigentej Wowčerjej za nawjedowanje spěwow, serbskemu tow. „Łužicy" Hornjo-Hórčanskej za předwjedźenje dźiwadła, wosadnymaj knjezomaj fararjomaj za swjedźenskej rěči. Z dźaknymi słowami spominaše župan też na přikładne dźěło zlětoweho pokładnika. Župny swjedźeń w Hodźiju je měł moralisey każ też w pjenježnym nastupanju spokojacy wunoš.

Lětsa ma so zaso **ferialna kolonija** k wóćerstwjenju 10- hač 14lětnych šalskich dźěći zrjadować. Starši, kotřiž su sobustawy serbskeho towarstwa a chcedźa swoje dźěći do tuteje kolonije pósłać, njech so wobraća na předsydu swojeho towarstwa, pola kotrehož su zamołwjenske formulary dostać.

Z rozprawy wo **dźěławości** župy „Jan Arnošt Smoler" **dowidźachmy z dosćěinjenjom, zo so w župnych towarstwach pilnje za narod dźěła.**

Knjez župan Krječmař narěžny dale prašenje „Domowina a my" a zwěsći k spokojacemu rozjasnjenju, zo w Domowinje so njećini rozdźěła mjez evangelskimi a katolskimi, wšitcy smy Serbja a tak jedyn cyłk.

Domowinski zlět w Budestecach njedź. 8. julija bźe dalši dypk dnjowneho porjada. Knjez župan zdźěli swjedźeński porjad Wšotowarstwoweho zlěta, za kotryż je župa „Jan Arnošt Smoler" zarjadowanje pinzwała a tež swjedźeńsku wóz staji. Porjad je sćěhowacy: Wot 1/2 12 hač 1/4 1 hodźin je witanje towarstwow, wot 1/4 1 hač 3/4 1 hodźin zhromadźizna předstawow, 3/4 1 hodźin położenje wěnca na Budarjowy row. 1/2 hodźin nóšpor w Hajnicach, 1/2 hodźin swjedźeńske kemšenje w Budestecach, po tym so swjedźeńscy čali, kiž so 3/4 hodźin přez wjes hiba, zostupa. Swjedźeński porjad wotmě̂wa so wot 1/4 hač 3/4 hodźin. Swjedźeńsku rěč zmje̊je knjez ludźiny direktor Bjarnat Krawc-Drježdźanski. Dale poskiječa so klóčowe spěwy, deklamacije, narodne reje, sokolske zwučowanja a narěče wšelakich knjezow. Wječor wot 7 hodźin su reje w Budestecach a Rašowje, stari knježi zeńdu so k rjanej zabawje pola Rúsikec. — Tu wuprěžny so při wčerawšim posedźenju zwizkarjow a autow mjez Budyšinom a Budestecami, kelž toku wšitke zwonkowne towarstwa na

Na hanica.

Roman.

(Pokračowanje.)

Tu je wona šandźi. Jeje duscha [illegible] wona dyrbjeśe so jenu tola dźakowaś [illegible] wen wuwjedźi z domjajcych wuzkotjowu a [illegible] Zamjelena wośta pśichi wotewrjenych durjach [illegible] wjedrjanych śtoje.

[illegible] woda, woda, jenož woda w bjesstónčnej daleċ [illegible] Jadnake pśidźerźowajśeśe źebi morje. Njebjo [illegible] wupruśaśe — hižo nahlejśeśe so źiwjo na [illegible] w błedonadźelych, w śjatkowych barbach, de- [illegible] wjenych, horjeka żołtych. K prenjemu rajej nje- [illegible] karka j mźdownuu wóźkom žanych horow. A [illegible] dala, ko jej jejda, jako bychu so też jeje myzie [illegible] Gólłan widźeśe śtoje, potom śedźeśe na [illegible] Njebje, j wośtaś bź tak cźasto je žadowjen dele- [illegible] ej wón njepśichilhadźa po śtwedach horje pśches [illegible] hač njewjem po jeho cźernu hlowa a wile wobliczu, [illegible] j ketśerej, ko bźele hubu błuśkatej. Tole cźłowjeze wobliczo, [illegible] wósćerwane nźdy we hlupej, pśenjej, błudźajcej njewjeśći bźeśaj źadośći. Tole wobliczo, kotrež bź potom podarmo pytała, pśicheżo jako podarmo, hdyż hižo wjazy njeźiwjeśaśe. Tole cźłowjeze wobliczo, t pośledźanjemu raźej wuśkowne za tamnem wjeśiem pśichi hacźe, jednorale, wot- [illegible] nowe, nimale wuśmjeśowace. Wona dźiwśe śebi [illegible] pśeśejedźeś, jeho wjaśaċ, jeho, kotrehož wjasaċ njeśe [illegible] Nźdy tak błudokrajne pśches błyśeźajcu hladźanu [illegible] ju, by wón jej ka tamny bat, pśichi kotrenž bź wona [illegible] jomu pśeśe jenu ruku wokoło cźije pokajśa, pokornje [illegible] Wona śtejśeśe na hrudźi dyrjenje tuteje mudra- [illegible] wośi, kotrež bź wona błaśita hłupa hołśa, nźdy [illegible] Wona widźeśe mjes cźernymi jeźinami zypre- [illegible] sowu jeho postawu so źiwdźeś. Pśiśed njej śtojachu wjśe te cźorne śchwiżne južne śchtomy, kiž bźeśe dźenża wuhladała j hrodowaje hory Arco, pódla zyleho brjoha, jeje wjeśiśchi roshlibowachu so, śchwikachu hromadźe a cźmurpachu so, cźmurpachu wećerje tam a žem. Se wjśej mozu wutorhnuli so je śwojich myślow. Gdźe bźeśe Gólłan? Gdźe mimojeśe? Pśiśed, daloko śaśdne! Pśiśed njej leżeśe Gardaśi jśor, nźrwy, wjśoki njemźr roswjapśaju, je śwojej śkźrcźeli, bjesstónčnej hładźanu. Cźopto a śłódko wotrazowaśe so jej j jeho błyśkotanja śłonzo napśeceżo, njechźe, nźne barby śichpetatu tam na wobśoru.

Młoda žona śedźe j wobźmaj rukomaj pśched wocźi a wotrě śebi wocźi. Potom śtupi won na wuśtupk hać k wobźenju. Wuśka śahrada leżeśe pod njej, hać horje śahachu dołge njeśichki datlowża, kałoty konopjowych palmow. Pśches jśśorow murju so naklonjeju śladachu ludźo śo njehibajo tam dele, gdźej tyhy śehrawachu.

Marizy bźeśe, jako by była wumnožena, wotnuźena po cźśtnjazem cźwilowazem žnu. A nadobo śacźu horju ludźej śo śwojim mużom, kiž by tamnehu druźehu mohł je śwojimaj ljubymaj rukomaj rosmjaśeś, by-li jenož tohu śedźiż. Nźr bź jako by ju śeźu widźała k lźwźju. Wona śo wobhladuju a śaiwoła j njewupraźnej radośću: „Meinhardo!"

Bźu śtupi k lźżuju śwojeho balkona, zyle blisko jeho: „Nó, njeże to kraśnje tudy?"

„Haj, to je kraśnje."

Buthóś j jeho śtwy j jenym wokнom wśchak bźeśe jenoż matukli, mjes tym so w jeje wulkej śtojeśchtaj dwaj pleźenej śtolaj. Tuž wona prośchesche:

„Njepśichódźeśchi-li ke mnje?"

„Śsmém dha?"

Bźu wotmutnuły durje śwojeje śtwy, a hdyż śaśtupi, padźe wona jemu wokoło cźije: „Meinhardo, ja śo cźi dźakuju, so by śebi mje brał."

Jeho duscha njebź runje wośwobśchena: wón bź pjenježnej mjeno napiśał, tohodla wotmołwi pśeczjejmy:

„Mje ja mam śo tola t e b i dźakowaċ."

„Nź, nź!"

Wona śtbowa śwoje wobliczo na jeho wutrobje. Wo- bładźeśche jeje śkribjet, a mysliczka jeho pśchewina [illegible] śpokojnej radośći:

Ja źebi jo tola dośmu.

XIII.

Kajśej wocźi cźimjeśche Marija, kiž niźdź jenje j Gólłana pśchiśchła, dyż w jedźeńi wulkeho hotela śedźeśe. Hdyż śe śwojim mużom k jedźi dźeśche, pośtrowchu je z hižo wobžadźenje tafle wocźi, a jónu śłyśeśche, kak [illegible] njekedźśłónje wótśje rjekny: „Wona derje je Italka!" Śłyśeł potem ja śwojim blidom śamaj śedźeśchtaj, śkepny jenu mużej j poćśtom na ruku: „Meinhardo, hu-li śpi- śchał? A ja jeźi myślu, so śym tola tak nźmiśa ka!

Potom prajeśche jemu, kak in njedźeli, kotruż nałó- hižo tudy pśchećowyśchtaj, wśchźdnje bźśe śaćjuweśche, jo je j jeho nahladami pśchesejdita. Won powźdaśche jej ze śwojim wobžydźiwje a wjeśeleśeje śo hiža, so jej wśchitko pokaże, jo je j wśchudže śobu wośmje na śóźdem puczu śa- jim. A nźśko, śako we wulkej źórli śa jeju rózkwumym bźe- kom, śedźej mójeśchtaj każ śkowanaj śedźerj a tała zolo nźśnjeśej pśchećowidźerj, zapośa śnowa wo tom. Hdyż wona njewótmołwi, śo won wopraścha: „Njewjeśćijśchi-li śo za to?"

Wona rjekny: „Tola!" ale to njeśśinjeśche jara wo- śudnje, tak śo won śnapśchećerjiwi:

„Mi ju źda, zako by śo ći jara nechźało?"

„Nź, ju je tak kraśnje, a ja śo też tak wjeśelu na ka- śchće puczowanje dale do Italśkeje nate. Śsym tak śpokoj- na, zaneho cźłowjeka njewidźerj!"

„Bójiśch li śo ty tudy?"

(Pokračowanje śe śnidź.)

...sku přijedu. Wjednistwo župy chce ze zarjadnistwom železnicy jednać dla wosebiteho ćaha, kiž by pojednaju snadź wokoło ¼1 hodźin z Budyšina wotjěł. To by wězo jara přihódne było za wšitkich, kotřiž ze Wejerowskim ćahom přijedu, kiž je ¼1 hodźin w Budyšinje, też za Serbow z Bukec a wokoliny so tutón ćah derje přihodźi, dokelž maju tohorunja w Budyšinje dobre přizamknjenje. Štóž chce, móže też omnibus wužiwać, dokelž drje też tam reservne wozy pojedu. Hłowna wěc je, zo so Serbjo bohače na swojim ...ju wobdźěla.

Posledni dypk wuradźowanjow běše posmjertna pokładnja župy „Jan Arnošt Smoler". Bě zwjeselace słyšeć, zo sobustawstwo posmjertneje pokładnje stajnje rosće, štož je z dopokazom, zo so Serbja za nju zajimaja. Tohodla so wěcra też wobzamknu, zo so wot nowa za kóždy připad smjerće 200 hr. hnydom wuplaći. Wobzamkny so też, zo ma so hač do 31. julija t. l. za jedyn smjertny pad přinošk doprědka zběrać. Posmjertna pokładnja wobsedźi hižo telko kapitala, zo je na někotre připady přihotowana. Serbja, wosebje młodši ludźo, dyrbjeli lěpšinu tajkeje pokładnje wo...mić a k njej přistupić.

Na kóncu prošeše knjez župan, zo dyrbjele towarstwa so ze swojimi towarstwownymi należnosćemi najrjedy na župu wobročić, z čimž by so husto wjele njetrjebawšeho dźěła zalutowało. Kóžde towarstwo našeje župy ma dospołny zapis wšěch swojich sobustawow z jich dospołnym mjenom a bydlenjom na župne předsydstwo zapodać hač do kónc měsaca.

Wón namołwješe dale, zo bychu towarstwa, wosebje te w župje „Jan Arnošt Smoler", swjedźeń poswjećenja khorhoje jednoty „Sokoł" w Porśicach 17. junija bohače wopytałe. — Wupołożene běše też jara derje poradźena serija wobrazow wo serbskim swjedźenju w Hodźiju. Wobrazy móže sebi kóžde twarstwo a jenotliwe w Serbskej kniharni skazać.

Nahdźe ½7 hodźin skónči knjez župan zajimawu a žiwu zhromadźiznu z wutrobnym dźakom na wšitkich zastupjerjow.

Z Łužicy

* S **Wjasowizy.** Wospjet móžachu w jenem tudomnem haće pjenjezny ...ěčarku satsćěć, tutón króć poradźi so kujeej ...

* S **Rowneho Gersdorfa.** Tudomneho 68-letnjeho kravca Wilhelma Donata njedawno Neuwaldy morjewoju nahakachu. Wón bě...e swojemu žiwjenju sam kónc sčinił. Donat bě...e so 23. meje je swojeho bydlenja zhubił.

* S **Ruppersdorfa.** Sčitwórtk rano je hebi tudomny zahrodnik a domjazy rěsnik Heinrich Rückert žiwjenje wsak. Wón je so na lubi swojeho doma wobwěsnył. Sćito je 50-letnjeho, hdyžkuli je cěłesłowo muža do smjerće hnało, njeje znate.

* Se **Shorjelca.** Mandželska hajnika Gustawa Keßlera w Heiligensee w Shorjelskim wokrjesu je tele dny 16. dźěćo porodźiła. S tuteje přičiny je jej pruski minister za ludowe spomožeństwo wumjelcy dźěłanu schalku jeje...ćik, kotraž bu w statnej porzelinowej manufakturje w Berlinje zhotowjena.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (W Sakskej Schwizy delewadnył.) Delni primaner jeneho Drježdżanskeho gymnazija padże druhi dźeń jwjatkow pśi kaźejny w Schrammsteinskich skałach dele. Wón stama hebi nohu a jeho dyrbjachu do Königsteinskeje ...horownje dowjesć.

* S **Kötzschenbrody.** (W horjej wodźe so woparila.) W Lindenawje bě 9letna holćička na hać dotal njesnate waićho do kotoła horjeje wody padnyła. Wbohe dźěćo dyrbjachu do ...horownje dowjesć, hdyž bórzy na to wumrě.

* S **Auerbacha.** (Pśi...owje swojeho nana so ...ašćelik.) Pśi...owje swojeho nana na zentralnym pohrjebnišću...a w Lipšku sašćeli so wyšicht sekretar ludomneho finanzneho ...amta. Pśi...ćina ...amomordaństwa je njeźwěra we ...astojnstwje.

* S **Lipška.** („Jagnowidźeć" ...o wulnak.) Murjerski polěr Keller z Delnjeje Rüsćnizy, kotreho bě pśi...ašany ...ud 25. meje bla ...pśenyšleneho sapaleństwa a jebanja sawěsćenskeho ...ovańca k ...ehtyrjom ...ětam ...hłokanja sadźeć, je so nětko dospołnje wusnał a ...hłokanje pśi...owoł.

Hospodarski rozhlad.

Pondźelu 4. junija 1928:

Barlinska bursa japa...a ...adźenu ...obotu ...dźela ...itanje powšechnje efektowneje kursowje. Sa to bźchu wiki ...potrjebnił a rentowniši lisćinami cźim mérnišće.

Produktowe witi bźchu ...adźenu ...obotu dźe mérne, ze pśicźinu powšitkownje ...truchźene. Sa poi...śiche terminy ...apa...achu ...nadne powy...šenje. Sobotu pla...eše ...ulnał

w Barlinje

pśicheźu 13,10—13,25 hr., rožki 13,90 hr.
hać 14 hr., nałutnjeho ...ezimjenja hr. 12,50—14,25 hr., wowsa 13,10—13,40 hriwnow.

w termijowym wikowanju

za julij: pśicheźu 14,20 hr., rožki 13,65 hr. wowsa 13,45 hr.
za september: pśicheźu 13,57½ hr., rožki 12,62½ hr., wowsa 12,10 hr.
za oktober: pśicheźu 13,55 hr., rožki 12,62½ hriwnow.

Na pśichedan.

Krowa wu...otu...ezelna, Pe...ćin w Malem Bukowje pola Hródka.
„ wu...otu...ezelna w Ho...nje 29.
„ wu...otu...ezelna w Lu...nju 14.
„ wu...otu...ezelna w Kotnizy 12.
„ wu...otu...ezelna w Cze...nje 18.
„ wu...otu...ezelna w Bilej Hory 20.
„ wu...otu...ezelna w Wikach Nošnizach
„ wu...otu...ezelna w Shrjódźinje 7.
„ wu...otu...ezelna w Hoje...nowje 4.
Krowa 3, ...nich 2 wu...otu...ezelnej, we Wyšokej 17 pola ...nicza.
„ ...nowy, w Kortnizy 12.
„ ...ezelna w Pšorjedź 11.
„ ...ezelna w Hrodźišću 53.
„ ...ezelna w Hodźiju 19.
„ ...nal, we Wyšokej 17 pola Kamjenza.
„ ...ej ...e. 7.
„ ...e wuchrt, Bola w Kamjenzu, Schützenstr
Jałowica ...ezimy w Budyšinskim, Sahrodkowa haša
„ 6 dźěla.
„ w Hornjej Kinje 3.
„ sobra bóśka w Budyšinskim, Hrubjelźanski wuzoł 21.
„ 10 wuliśi, w Pa...ećicach 19.
„ ...i pśirym pjerjom w Brězjanach 8.
„ ...e ...adźeći, Hórnik w Hornjej Kinje.
„ wuje...ke w Hródźu, Bjedrich Ebertowa haša 16
„ wu...otu...ke w Ji...ećinu 39.
„ ...brém, hnjedowobrocźat, 2 wu...ke hrabje, kuwajary
„ Lubeda w Stonjezach pola Sewrja.
„ 4 ...otowśi, w ho...ćenju w Nowej Sedlnej.
„ ...ezy wos w Lubiju, Neue Sorge 33.
„ ...a, na knježim dworje w Malich Radmerizach.
„ ...a, w Wi...ećezach 17 a w Mo...ećezach 14.
Jałowica 20 zent., a ...ynu 10 zent. w Mo...ćezach 11.
„ ...a, Nowak w Lejnje pola Bałcy.

Kupśi pyta

Ćeleno, Hennersdorf w Budyšinskim, Fichtowa haša 4.
Ćeleno, ho...ećenz „K złotej ...wězdź." w Budyšinskim.

Pśichśitaśi pytaja:

Hólca do domu, Stoika, ...yćkaś w Kochanowjach p. Hródka.
„ ...arišću, Henelka w Hródźu, Drježdżańska dr. 411.
„ Wišinganka w Hródźu, Rosplatz 4.
„ dr. Bohmowa, mandźelska Marja w Wikowjach.
„ Anjelka w Lubiju, ...ohannikowa haša 16, telefon ...ślo 2669.
„ w Lubiju, Fichtowa haša 16.
„ ...ieharnja w Budyšinskim, Mo...tkowa haša 2.
„ w Budyšinskim, Klinzowa haša 14 dełka.
Ćeleno, ho...ećenz w Hnašecach.

Sesedniza na pśichedawanje

wutoru 5. junija 1928

w Jamnjenzu dop. w 9 hodź. w ...ahamach, komorny dom ma...ćiskich ...ćiłkow: Madźiowa pśichiprawa, 3 ...ećer. ...anuje, wuzi ławicha, njedźelski wóz, ...ajazy, ...uchinske wuho...owanje, ...ćasowa ma...ćina, 8 ...ćelow, wobraz, fryzirka ...oleca, wuzowy ...amorećel, ...ejazy ...ćasnik, ...ćasowe blido, ...redenza, dwójne ...oło, wuhotowanje ...ćornźe, ...ćelejećźach. Kupcy ...erdon ho dop. w 9 hodź. w „Serbskej gwarcy": ...ejazy ...ćasnik,

w **Khrósćizach,** kupcy ...eida ho dop. w 11 hodź. we „Serbskej gwarcy": ho...odaśi wóz,

w **Kólach** pśichip. w 1 hodź. w ...orećnjenje tam ...tripk z motorom 7½ PS.

Wiśchnje na pśichenajenje

Hodźijiśeje gmejny, pośiśerjenja hać do ...rjedy 6. 6. wjećor w 7 hodź. na gmejnskim ...anśe...e.

Sstonoborśchańśe gmejnje ...rjedu 6. 6. wjećor w 6 hodź. w Schubiju ho...ećenju w Sstonej Borschći.

Wiśchnje a teź trawjenje Budyšeje rady pśichi ...ćišćanej ...ahrodje w Tśelanach na 3 l...a, **pośiśerjenja** hać do ...chwórtka 7. 6. na ...ahrodniske ...arjadnistwo na Žitnych wiśach 3 l.

Jawoŕiśeje gmejny, ...obotu 9. 6. wjećor w 6 hodź. we „Serbskej gwarcy" w Jaworje pola Kamjenza.

Drjewowa aukcija

wutoru 5. 6. dop. ½10 hodź. w ho...ećenzu w Nowej Wśy pola Kuježiny:

20 metrow kóśmowych ...ćećkowow,
200 metrow kóśmowych a 40 metrow bŕ...ćowych ...lumpaćowow.
60 metrow kóśmowych ...ławśich kuluchow.
200 metrow kóśmowych 2 mtr. ...ćećkowow,
200 metrow kóśmowych 2 mtr. ...uluchow.

Škrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźeńa dop. ¾11 hodź.:
Žitowe pśicźiny ...ierge drožšeje.

Dop. ¾12 hodź.: Žito je ...ažne a nětko...e 3 pj. po zentnarju drožšeje, tola wobrot ...nadny.

Pśicźiny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Pśicźiny po ...otej hriwnje.

	2. 6.	1. 6.		2. 6.	1. 6.
Pšenica	282-305	282-305	bany	23-24,00	23-24,00
rožka	278-280	278-280	woka	25-27,00	25-28,00
nal. ječmjeń	250-285	250-285	módre lupiny	14-15,50	14-15,50
naz. ječmjeń	—	—	žołte lupiny	16-16,50	15-16,55
wows	262-263	262-268	zeradella	—	—
kukurica	237-240	237-240	raps, wosuśk	19,00	19,00
pšeńc muka	33-36,25	33-36,25	lany wosuśk	23,60	23,60
ržana muka	36-39,00	36-38,90	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	bźrnj. kruški	26-26,50	26-26,50
ržane „	18,75	18,75	syno, 50 kg	1,70-3,10	2,60-3,00
raps symjo	—	—	ržana sloma	0,93-1,10	0,90-1,03
„	—	—	pśeńc. „	0,90-1,04	0,90-1,05
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-24,50	24-24,50	ječna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Pśicźiny rěznego skotu na Barliuskich skótnych wikach.

2. junija 1928. Pśicźiny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druźiny a wuznamjenjenje.

Woły: 597.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetśeje rěsnje hódnośe hać do 6 lět .	60—63
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene .	55—59
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše .	50—53
Mjenje picowane wšěch starobow .	44—47

Byki 674.

Polnomjasne, wurośśene, najwjetśeje rěsnje hódnośe .	55—57
Polnomjasne, młódše .	52—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše .	48—50
Spatne .	45—47

Jałojcy a kruwy: 1013.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetśeje rěsnje hódnośe .	47—51
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetśeje rěsnje hódnośe hać do 7 lět .	35—44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy .	26—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy .	20—22
Mjenje a špatnje picowane .	—

Ćelata: 2120.

Najlěpše wukormjene (2. druž.) .	80—90
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3. .	70—78
Spatne (4.) .	55—65

Wowcy: 8678.

Młódše a starše wukormjene (1. družina) .	61—65
Starše wukormjene (2.) .	55—60
Mjenje wukormjene (Márzschafe) (3.) .	50—56

Swinje: 11904.

Polnomjasne, wosebitych rasow a ...ich křižonjow, hać do 1½ lěta stare .	72
Wukormjene .	71—72
Mjasne .	70—71
Spatne .	68—69
Kuney a kundrowy .	63—65

Nowy dom Serbskeje Ludoweje Banki w Choćebuzu.

Nascha Serbska Ludowa Banka wobjeźdźi w Choćebuzu na Zandowskej haju tśeju. W njej bź ...woje wobkhodne rumnośe sameśćiła. Wobkhad niz jenoź w naśchim Budyšinskim a Wojerezach, ale teź tam delka pśichoźo bóle pśichibźera. Khźeja w Choćebuzu ...dwěmaj posthodomaj bź ...ioro a mohł rjeń dodźerjana. Wjednitwo banki ...esjeśche pśched rosćuźenjom, pak ju pśichedaś a ...ebi nowu pśichijomnišću ...upiś a pak ...wuporjedźaś a pśichetwaś. Sa pśichedaze ho njerosćuźiś. Khźeja je na najźiwšichej haju, blišo ...udnistwa a ...erbskeje ...zyrkwje. Pośledniśtwu wobdawa wjetśe nameśto. Na nim wotmětwaja ho wiki ...e ...eleninu. Na nje pśichitkadźeja naśchi Sserbjo ...e wjeśe wokolinu. Tuž rosćuźiś ...o wjednitwo banki, stary dodźerjany dom, ...dźěła lěpšenjowy, ...wottorhaś a najmodernišchu banku ...e wšěmi nowoczažnymi bankowymi pśichiprawami natwaricź.

Wjednitwo ...o ...oni w lěcje rosćuźiś ...a nowotwar. Najmu ...apoczažu twaricź. Dźeńa je dom ...dźěławšu města Choćebuza. Se ...wojimi 4 posthodami hižo ...wonkownje ...erbśi lud a ...erbśe hospodarśke a kulturne prozwanja w Choćebuzu hódnje reprezentuje. Nimo njeho ...olmi wšchodnje ...iwy wobkhad. S wojami, ...kolami, pśśchi pśichikhadźeja naśchi delnjołuśiśy Sserbja do města, ...onke we ...wojich nimo měry ...yšnych a pśi...anych drastach. Pśiches Žandowśku wuliźu bźe ...i wjelśa autowy wobkhad ...Mu...atowa, Wśeśe Wody, Budyšchina, Sherjelca, Barlźeca, haj ...zyleje rauńśeje Schlesnjeńe ho naśchich ...ubońnych ...erbśiśich Błótow a dale do Barlina. Na tymle wažnym mésnje ...trowi pśichikhadźajnych dom naśjeśe Sserbśeje Ludoweje Banki. Skoro wobźehnjicho hać ...wonkowna ...ajada, tola ...olidnośći a ...oliditnośći mu...ažowaja, ...u wuhotowane méśtnośće banki delka pśihi ...enił. W ...wětłych a doseź wobśchérnych méśtnośćach wobstaraja pilni pśichitajeni wśěchny nźiko ...tajnje ...osćaju wobrot. Hłowne...wobthodnej ...ali pśichdźuju ho mjenje...e ...ituwy ...a njemjeńe wołkuje pśichitkuśnych dźěłow. S hażdy ...astupiśeś do małeje pśchedkhéže. Sćěnj ju wuho...o ...e marmorowymi platami wobśtajane. Do marmorowe...e platy je ...ekryte hešło naścheho Cźimśkhinśeho a mjeno ...uekhwiśin. pśchedśtejećerjow a dohławowarjow. Mélko ...astupiśch do banki ...amej, do méśtnośće, postajenej ...a ...udźi, wobkhadźazych ...i banku. Sćěnu ju wśches pokoju wobśtajane ...i ...rašnymi ...o na ...olźebruno ...ybelazymi dełami drohotneho ...uśokraśneho drjewa. Hewak ju horje ...ćěnu a wśech jenoź ...měhbźe. Tuto wuhetowanje wuwaśi doźkoju a ...olidnu ...ačiśiśch. S tuteje méśtnośće wjedu dwoje durje do runje tak doźkonje wuhotowanje ...itwy wjednitwa banki. Dwoje durje ...u ...ohodla, ...o móhli ho ...i banku dźěłaze wobo...y niemyleni ...i wjednitwom dorećeći. Dale wjedźe ...i wulkeje bankoweje ...ale ...śhod do pinzy. Na pal metra ...olśe ...elezne durje ...awjeraja wośebitkem otdźělenje. Do tobo ...atwaraja w blížśich dnjach ...truhy ...at mjenowany treśor ...i wozźa a betona. W tymle wohnjej a paducham dokkadnje njepśichitupnym ...howje ...amé...śiśe banka ...woje pjenjezy, ...iśiny a wśchelake ...obnośći. Wše ...ójdy druhi móje ...ebi ...aśchćiśi, we ...ajtim treśorje ...a ...howanje ...woich ...obnośćow wotnajeć. Wśchełe banki ...u wobydlenja ...ara ...jenje wutwarjene a ...i dobrym ...pśchemyślowanjom wuhotowane. S ...enym ...kowom: dom je w ...ójdym naśtupanju poradźeny a ...o banzo ...i wjazy hać 11 proz. ...adani. Wobydlenja, ...eńe po nimale 3000 hr. ...itrje, uźehu hižo ...pśchenajete pśiedy hać ...twaricź ...apoczažu. Tole hižo ...a to rěkaś, na ...al pśichibźene méśtnośći ...ieśi.

Sadźenu ...obotu poda ...o wjednitwo banki ...e ...obstawami dohładow. do Choćebuza. ...o buchu ...i małej ...wjatoczinośću wažnym dźeń wośwjećiśiś. K tomu bźehu pśichepreglśi nestora pśichejśeje wédowniśe, ...ižeje ...ud. radu prof. dra. Mutu, pśichedźiwu Maćźiju Sserbśiśe, ...

notara a justiznego radu dr. Herrmanna, kaž tež wjele lubych wusnamnych delnjoserbskich Serbow. Dom swonka a s nutska wobdźiwawšich běchu wschitzy pokneho pschekwapjenja nad widźanym.

W hosčenzu „K běłemu konjej“ w Choćebuzu sjednowačichu so wobdźělniźy k zwjatočnemu pohrjebjenju. Je wotewri s powitanskimi rjekowami pschedźynda dohladowarstwa, knjes Rjenč, rynčerktubleiski najeńk nad Worklezami. Ssobustaw bankoweje direkzije knjes wyschschi wuczer Sygmank poda krótku stawisnu nastacza doma. Do zameho měsna, hdźež stejesche něhdy w schérej staradawnosći kruty hród mózneho serbskeho wójerha Chotebuda, zu sapuschczene hluboko do semje sakłady naschego noweho doma. W saudźenym lěcze so wjednistwo banki rosshudźi, stary dohdźerjany dom swotorhacź a na jeho město stajicź nowy. Dźěło pschepoda znamjenitej firmje Schmidt a Arnold w Choćebuzu. Tuta dźěło pospěschi. W derje pschemyslnych nacźiskach twar pschihotowa. Wobstara wschě wobuzne jednanja s wyschnoscźemi a hamtami a dźěło na wschelakich rjemjeźlnikow rosdźělowaschi šwědomliwje wschudźom dohladowasche. Nasymu sapoczachu twarcź. Psches zymu twarjachu a nětko nalěto s Božej pomozu dotwarichu. Bóh je dźěło a dźěłacźerjow zohnowak a wschě snjesboženja wotwobroczźił.

Knjes direktor dr. Pohedel poda krótki pschehlad wo stawisnach banki. Hižo wjele, wjele lět do wóiny woschachu so serbscy wótczinzojo s myslicźku, salozicź serbsku wjenejznu zentralu, serbsku banku. Zdobohda dawacź nje schе pjenjezy do zuzych mišlow a zuzych pjenjezných zentralow, tak hebi prajachu. Nasche pjenjezy njech doma wostana, tu zynjo domjace hospodarstwo. Hischcze we wichorach revolucźije, serbscy muzojo tutu myslicźku do skutka stachu. Na dnju 15. nowembra 1919 salozichu naschu „Sserbsku Ludowu Banku. Derje wuwdźe i wosstschagenjow inflacije. Sswoje dźěło bnyb schе po prawom wot nowoty zapoczeć. S 1. januarom 1921 bě nowa filijalka w Khoćebuzu wotkewrila, druhu nschto poidźischo we Wojerezach. Jako swonkowne wustawy služi banzy 10 so derje wuwinowazych agenturow. Sserbski lud na swojej banzy dowéru, We pschihódnazej mérje dowérja jej swoje nalutowanki. Hdyž naschi Sserbjo praja, so du na banku, mésna s tym naschu serbsku banku, runje kaž hdy, praja, so du do mésta, mésna Budyschin a naschi delnjoserbski Sserbio Choćebuz. Banka wénuje so drobnemu bankowemu dźěłu wosebje za nasche male a srénje rataršwo a drobne wiowarstwo. Runje kaž ma banka dowéru tukrajneho serbskeho ludu, jej mózne wutrajne banki swój sajim a podpieru pschiwobroczuja. Rimamy zaneje pschicźiny, tole taticź. Wschako zyke némske hospodarstwo dźensa s pomozu wutrajnych pjenjes s nowa twarja. Schtož maja pola druhich sa dobry skutk, nam Sserbam tola wobaracź njesmědźa. Nékto schа banka swój salozny kapital hacź na 250 000 hr. powyschowschi, so pschizo rieńscho a rjeńscho wuwila. Sadny dom leżownoscźe pschewostaja banka sa potrjeby Dolnoluzišskeje Maczizy a je też s trěbnymi blidami, stołami a polzami wuhotuje. Tu ma swój sklad delnjoluzišskich serbskich knihow, hrjedźischo kulturnych prózowanjow masschich tamnych bratrow.

Ssobustaw dohladowarstwa, wobsedźer młyna a rjaka knjes Voigt s Wjerbna je Jortuzni filowani pschichodnu rosprawu wo drobnych wobstaranjach a jednanjach s firmu Schmidt a Arnold poda. Jejnej rozhladnitwozi je so rozradźilo, podruźnikow stareho doma hižo sa 3 hodźiny wuzohnowacź. Poslednji muczahowasche, hdyž bě tšicha hižo dele.

Knjes architekt Schmidt wusdźěhny, so je twar snutska a swonka najrjeńschi bankowy dom w Choćebuzu. Wón je s debjeńku tutoho města. Sswjatocźnje pschepoda kluče noweho domu knjesej direktorej dr. Pohedelej S jeho rukow pschijimasche je wjednik Choćebuskeje filiale knjes direktor dr. Zoš, hlubjo, se wschej zwéru a šwědomliwosću sajimam banki słužicź.

Knjes justizny rada dr. Herrmann pschejesche s dobom w mjenje stud. radź. dra. Muti banzy dalschi rosrós̀t też w nowym domje. Jeho rjekowam vschijsamkny so sastupa delnjoluzišskeje Maczizy knjes kantor Jordan se Wyšokeje. Dźakowasche so banzy sa pschewostajene městnoscźe a jich wuhotowanje. Wusnam Choćebuza kaž też šuzbownych Błótow steji a padnje se Sserbstwom. Tuto spóznacźe so dźensa też mjes Němcami tamnych stron pschezo móznischo pschedobywa a s pschecźelnej pschikhilnosću shladuja na prózowanja Serbow. Banka bě k tutomu šwjedženiej se stronu tamnych wulkobankow a wobkhodnikow wjele jara pschecźelnych sbožopschejaznych pschipiszow dostała.

S pschileżnosću, so banka do swojeho nowego doma sacźahny, spožcźi wjednitmaj bankow w Choćebuzu k. dr. Zwjeź a we Wojerezach k. Domaschyn titul „direktor“ a prokuru. — Pschi małej wjeczeri woitachu wobdźělnizy we wjesełej bjesadźe a viannych serbskich spěwach hischcze nětko hodźiny hromadźe.

Nainowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješć wo wjedrje sa jutšischu wuturu:** Mróčźele so pschecźahuja a je pokhalenje k njewjedram. We pokonischej Jendźelskej cźopło, bóle k polnozy khłódno a deschcźowate.

Kaž we Luzizy je nózne mjerjenjenje też w Drježdźanskich stronach, w Schlejskej a w druhich krajach Němčeje wulku schkodu nacźinił. Wobsedźe su tomaty, bumy a bérny cźežko cźerpjte. Krjenje kosmacźkow a Janskich jahodkow je hižo tydźeń pryedy smjerstło.

*

W Niederebersbachu pola Radeberuga je so byk do kubleria Spillera dał, hdyž chzyische jemu tón pizu dacź. Pryedy hacź mózachu druhi ludźo Zillera wot byka wuswobodźicź, bě jeho bok smjercź strašchnje sbodł. Kubleŕ je hischcze tón samy dźeń wumrjel.

*

Winski krajny žud so pjerja sapowědźi, Belu Kuna madźarskej justizy wudacź, dokelž su pschestupjenja, kotrychž dla Belu Kuna pschesćěhuja, politiskeho charaktera. Belu Kuna pjerja jenož swowa s Awstriskeje wupokasaju; pschetož material, kotrjž su namakali, hdyž su jeho sajeli, niczo wosebje senjazniskeho a notwendo njewopschija. S njeho je widźecź, so je Bela Kun do Wiena pschiešł, so by madźarskich kommunistiskich cźeknjenzow organisowak a so by madźarskich małych ratarjow sa kommunistisku myslicźku dobył.

*

W Schwedskej je so pjatk wješ Löwbo wotpalila. Woheń je s pschetorhnjenym elektriskeho pruda w młynje nastał, kotrjž so hnydom s płomjenjom palesche. Woheń so na milinarnju wupschestrě a so wot tam na zyłu wješ, a pschimjesowazu łěź wupschestrě. Jenož jedyn statok je stejo wostał.

*

K 71. narodninam dosta bamž schitwórtk we wulkej mnohosći sbožopschecźa s zyłeho świeta. Sastuperjo diplomatiskeho korpsa a mnohe druhe nahladne wobsoby sapiskachu so w běhu tuteho dnja do knihi, kiž w bamžowej pschebywanišći wulezesche. Schwizarska straža bě pschi tuiej sławnosći swjedženisku uniformu wobleczena.

*

Pjatk dopołudnja su w Korinthu znowa semjerzenje sacźuli. Někotre khleje su so sasypyle. Wobydlerstwo je so do hrozy dało.

*

W Covertu w Kansaskim statu w połnocnej Ameriźy so farmišti statok s wowsjom snieži. Wobsedźeć. jeho žona a schesći dźeći su w płomjenjach zmjerzli namakali.

*

Létadło „Połodnischi ptschi“ je so se San Francizka na leczenje nad Cźichim oceanom do Awstraliskeje puschczilo. Pjatk je k Sandwichiskim kupam doleczało. W městze Honolulu lěcarjow nimo měry wulka hromada ludźi se zahromjenym powita, kotrjž běchu na ptschileczenje létadła strachowcźiwje cźakali. „Połodnischi ptschi“ s Honolula dale k Fidschiskim kupam le-i.

Hamtske wozwjesenje z Budyšina.

Lěkarske radupodawanske hodźiny

za žlabomyslnych na wadmu chorosći cźerpjenych a też duchalkhorych wobydlerjow města Budyschina

wotmědźuja so kóždu 1. srjedu w měsacu w měšcźanskej khorownji na Zlinzowej dróhi 1.

Blížšcha radupodawanska hodźina je srjedu 6. junija 1928 wot 11—12 hodź.

Radupodawanje je darmo.

W Budyschinje, 1. junija 1928.

Měšcźanska rada. Spomožerski hamt.

Jenkecźanska gmejna je wo dowolnosć wprošyła, so smě ła dźeł sławneho pucźa sahon cźo. 441 mjes sahonomaj cźo. 314 a 315 Jenkecźanskeje sahonskeje knihi sahnacź.

Pschecźiwjenja pschecźiwo sahnaczu pucźa maju so w běhu 3 njedźel na Budyšce hamtske hejtmanstwo sapodacź.

W Budyschinje, 30. meje 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Bónjecźanska gmejna je wo dowolnosć wprošyła, so smě ła jawnu schcźežku sahnacź, kotraž pisches sahon cźo. 211 Bónjecźanskeje sahonskeje knihi wjedźe.

Pschecźiwjenja pschecźiwo sahnaczu schcźežki maju so we běhu 3 njedźel na Budyšce hamtske hejtmanstwo sapodacź.

W Budyschinje, 30. meje 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Lězne wohnje.

K sadźěwanju lěsnych wohnjow a k jich hasenju so na sćěhowoje pschedpisma dopomina:

1. Kurjenje tobaka s wuwjazkom kurjenja s kruće sacźinjenych tobakowych trubkow, prjecźinjetanje so palazych sapałkow, njedowolene wohenbźiwanje, wobsebje pak też warjenje se hudym twirtuhom a podobnymi palidłami, ka teń wot-

palenje wschelakich wohnjostrojow w lěsach a na holach, też na dróhach a puczach, pisches lěsu wjedźazych, je sakazane.
2. Pschi wohnjach w lěsach a kekkach su wobydlerjo najbliže lekazych wjsow, dalokož tu njeje nuzmich sadźewanjes dla pschicźinowy, winowacźi, so so i pschi tym gratom hjes kombdena k wopalnej městnoscźi podadza a wohenbalcheja.
3. Mischizy starschi a wschitke dohladowe wobsoby maju sadźewacź, so sawolki, sapałdła a podobne wezy dźěcźom do rukow njechndu, a maju jim tóžde hrozanje abo njewobhladnizwe wobkhadźenje s wohnjom a swézu najkrucźischo zakazacź.

Pschecźiwjenja pschecźiwo tamle postajenjam so, dalokož so postajenja w §§ 368 licźb. 6, 8 a 380 licźb. 10 abo wótrische postajenja khłostankeje ka ni nakožowacź mogu, s pjenježnym khłostanjom hacź do 150 hriwnow abo s jatbu hacź do 14 dnjow khłostaja.

W Budyschinje, 23. meje 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Skótne wiki w Nieswačidle

srjedu, 6. junija 1928 Gmejnska rada

Towaŕstwowski powěstnik.

Posmjertna pokładnja pr. župje „Jan Arnošt Smoler“.

Po wobzamknjenju zhromadźizny 3. junija t. l. so wot nětka při smjertnym padze polne **200 hriwnow wuplaćuje.**

Z dobom je so wobzamkło, zo ma so prinošk za dalši smjertny pad doprědka, a to hač do 31. julija t. l. zapłaćić Předs.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónđželu w Serb. kofejowni.

Budyšin. „Nadźija“. Wutoru (5. VI.) wulět do Malsec, tam měsačna zhromadźizna. Městno zhromadźenja: hosćene „Stadt Muskau“ rózk Mužikowskeje dróhi. Cas: wječor we 8 hodź. Wotcińdźemy 1/4 hodź. Bratŕa, sotry, přińdźe z dypkom a we wulkej licbje. Wšěch lubych Serbow Budyšina rad witamy. Předsedyca.

Ralbicy. „Lilija“ spěwa zaso wutoru 5. t. m. 1/4 hodź. Dirigent.

Pančicy. Pančanske a Worklečanske sokolske dźěći zwučuja wutoru 5. junija wječor w 7 hodź. na šuli w Pančicach. Njech wšitcy přiňdu. Načolnik.

Sowrjecy. Jednota Sokoł ma přichodny štwórtk wječor z dypkom 1/4 hodź. pola br. Palerja zwučowanje. Nowe sobustawy so přijimaja. Načolnik.

Sewjerny wokrjes Sokoł (je zoty Ralbicy, Komorow, Kulow a Wulki Čisk) dyrbi na swjedźenju khłostoposwjećenja w Porśicach při wokrjesnym zwučowanju zaso z tym „Njechornskim prostnym“ wustupić. Tuž so njech w kóždej jednoće zaso přeprunuje. Naš wokrjes dyrbi tam znajmjeńša 20 muži stajić, potajkim njech žana jednota mjenje hač 5 muži njewotpósćele. Šewćik.

Slepo. Přichodny štwórtk 7. junija změje towaŕstwo „Swěrnosć“ p. Heidana swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Dokelž ma so nowy předsydu wolić a dla našeho wuléta do Budestec 8. julija na Domowinski zlět dyrbja wšitke sobustawy so přijimaju. Tute móža so hišće na wuléće wobdźělić.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžncy. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje.

Spušćomneho křesćijanskeho muža

za rozšěrjenje nabožneje nowiny při dobrych dokhodach so pyta. Bliže zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“

Kałowe sadźeńki

ma na předań

Hornij w Hornjej Kinje

Pytam k 15. jun. abo k 1. jul.

holcu

k mojej podpjerje.

Ella Rysekowa w Budyšinje na Drježdźanskej drózy čo. 9

Wysokosuć. jałojca

je na předań

w Hrodźišću čo. 53

Běrny su na předań **w Lemiskowje 5**

Pytam žiwnosć

12—15 kórcow wulku

Poskicenja pod **E 13**

Dźećacy wóz

derjazdźerjany je na předań

na Fabrikskej dr. 28 II na pr.

Wudowc

rjemjeslnik z małym ratarstwom pyta k 1. julijej staršu

HOSPOZU

Adresy maja so wotedać w „S. N.“

Jedźne běrny

su na předań

w Smjerdźacej čo. 10

Serbska

służobnu holcu

pyta

rěčnikowa Wegrichowa

we Wojerecach

Rjany, 3½ mě-sacen stary **zrěbc**

je na předań

pola Winklera w Stróži

pola Wulkich Zdźarow

Dobry kón

jako 1- abo dwojopřeżny

je na předań

w Rudeji 7 pola Delu. Wujezda

2 jehnjeći

stej na předań **w Brěžncy čo. 7**

Pytam hnydom

pohonča

Smola w Pozdecach

Prosu čisło

2687

jeli maće mały nawěšk

do „Serbskich Nowin“.

Ručne dźěła

předkreslene tunje pola

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownem torhošću čisło 9

Platowe stupnje
platowe črije
sok. stupnje
sandale
sandalcitty
we wulkim wubjerku
po najmišich
płaćiznach

Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Zitn. wikach

Gardiny

wot krucha a hotowe wokna we wulk. wubjerku a jara tunje

Kurt Erler w Budyšinje na Zitn. wikach 11 znapřeča „Złotoje Hwězdy“.

Někotre zběrki basnjow

Jakuba Čišinskeho

su bórzy rozpředane! Njech sebi čitarjo „Serbskich Nowin“ hišće zbytne eksemplary zwěsća!

Serbska kniharnja w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pf., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pf. Wudawa a čišći Smolerjowa knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinju. Telefon 2587.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pf. Wobźěrne so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z z rjadk płaći so 60 złotych pf. Rabat po tarifje. z z

Čisło (Nr.) 129 — Budyšin — Wutoru, 5. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Strach jědojstcho pluna za Drježdźany.

Dopišty w nětkrótkich Drježdźańskich nowinach žu na to pokazałe, so žu w Radebeulu, w najwjetšej blizkosći Drježdźan, nimo měry wulka hromada 7000 kilogramow tesgena chowa. Tónle skład ly dožahał, so by pschi někajkim njesbožu zyłe Drježdźańske wobydleństwo morił.

Kaž je znate, je Drježdźańske wokrjesne hejtmanstwo k smérowanju wobydleństwa na to pokazało, so žu fosgen w Radebeulu w kótłach njetkowa, kaž w Hamburgu, ale we worzłowych bleschach, kotrychž njepschepuschczitosći žu s khwilemi pruhuje. S tym pak njeje wschón strach wotstronjeny. Mjes druhim móža žu na pschikład s wulkim wohnjom blesche tak horje sčinjicź, so bychu rosbuchłe. „Drježdźańske ludowe nowiny“ tehodła hischcze raz w najwótrischej formje žadaju, so dyrbi žu fosgenowy skład sničiś. Jeli so žu to njeby bórzy stało, by žu na to we jakkim žejmje je wschej wótrosću cźischczało.

Barlinskeho policajskeho presidenta z gummijowym klumpachom nabili.

Pola Barlinskeje polizije je žu standalna należnosć stała, kotraž dyrbi žu hischcze rosjaśnicź. Po dopišu komunistiskeje „Cźerwjeneje khorhoje“ je sobotu wjeczor Barlinska polizija **policajskeho presidenta dr. Weiša šamego nabiła,** hdyž won pschi srażenju polizije z demonstrantami inšertuje pożrědkowaćz pytajo polizistow namolwjesche, so bychu swoje gummijowe klumpachi wrócźo tyknyli. Cźah komunistiskich demonstrantow, mjes kotrymiž bě kommunistiski sapósłanz Hoffmann, bě do polizistow srażył. Sso policajskeho presidenta dohladawschi, jeho Hoffmann na njesałesne sadźerjenje policistow kedźbliweho sčinił. Na to Weiš porucźi, so bychu policistojo swoje gumijowe klumpachi wrócźo tyłki. **Policistojo pak do Weiša šamego, kotrehož njesnajachu, pjerzchu. Ton wospjet sawoła: „Sšym policajskich namětnych presidentow!“** ale to jemu njepomhasche. Barlinska „Pschedźelska pósta“ podawk rospominajo, sadźerjenje policistow a system, kotryž nětkole pola polizije knjezi, wótro pożrubuje. Praji, so ma žu jara powitaćz, so je ras jedyn z najwyschich sastojnikow žam widźał, kak husto bjes rosmyślenja žu policajski klumpach trjeba.

Wo podawku žu dale pischе: Sraženje kommunistowo do policije žobotu wjeczor w rańschim Barlinje žu Barlinskeho policajskeho presidenta Zörgiebela pohnuše, nadrobne pschepytanje sawjesći. Pschede wschém dyrbi žu rozjasnicź, kak je k tymle podawkam sžyła doschło. Policajski namětny president Weiš w tu khwilu w Barlinje njepschebywa. Je žu na policajsku konferenzu do Kölna podał a žu hakle wutoru do Barlina wrócźi. Policajski namětny president Weiš a wyschi schef leutnant Helfriegel w zwilnej drasce demonstraziju **wobkedźbowaschtaj.** Policajski namětny president Weiš a wyschi schef leutnant Helfriegel w zwilnej drasce demonstraziju wobkedźbowaschtaj. Policajski namětny president žu se žowjim automobilom nětkuž žrjedź cźasa pódla demonstrantow wjesche, mjes tym so kommandant schtitanskeje polizije na kónju cźasa kommunistow pschewodźesche. Kaž wyschi schef leutnant Helfriegel praji, je we wokomiku, hdyž žu hara sapocźa, tak balsko wot městna być, so njeby mohł pożrědkuju sapschinnyć. Dokelž bě tehotunja w zwilnej drasce, by jeho sakrocźenje runje tak mało samohło, kaž pożrědkowanje namětneho policajskeho presidenta. We wokomiku, hdyž k pschimanju mjes kommunistami a policistami dóńdże, Weiš se žwojeho wosa słocźinschi k cźłowjeze khwatasche a k policistam z wotpohladom stupi, podobnemu podawkej na kóždy pad sadźerwacź, kajšiž je žu njedawno w Bismarckskej dróży w Charlottenburgu wotmětł. Policistojo běchu pak tak sahorjeni, so na słowa namětneho policajskeho presidenta sžyła njepożłuchachu, ale z gumijowym klumpachom do njeho pjerzchu.

Žadanja podrnžnikow.

Swjask němskich podružniskich towarstwow je 1., 2. a 3. junija we Wrótšławju žwój 23. podružniski sjězd wotmětł. Na nim žu wobsamknuli, nowemu němskemu žejmej žadanja podružnistwa pschepodaćz. Swjazkowy pschedsyda, Hermann w Drježdźanach, žadanje podružnikow na nowy němski žejm žwupraja a na to pokaza, so je wólbny wunoschk rosrisžaty sa němsku wobydlersku politiku. Dotalne němske knježerstwo je bohužel pschepólnało, so je wobydlerske knježerstwo je bohužel pschepólnało, so je wobydlerske prašchenje i jadrom wschoje sozialneje politiki. Monopolske stejischeho khežerjow na spekulatiwnym podkoła dyrbi žu pschewinyć. Jene j najwažnischich žadanjow na němski žejm je, so němski stat sašo jenotnosć w nastupanju podružniskeho pjenjesa a sdźiłanja podružnikow wobnowi. Sjednoczenstwowny pschedsyda Kugler z Kiela wo dobytku khežerjow z khežneje danje rěčeschе. Hypothekarju wěricźeljo a lutowarjo žu z inflaziju a nahódnosćenjom 70 milijardow hypothekiskich žadanjow zhubili, za kotrež žu khežerjo w pschedwójnskim cźasu 4 milijardy danje letnje zapłacźili.

Opposicija w Južnosłowjanskej přeciwo wotmołwjacej noce.

Wotmoliwa južnosłowjanskeho knježerstwa na italsku notu je mjes sapósłanzami oppopisije wulke roshorjenje zbudźiła. Knježerstwu porokuja, so je Italiske pschedałoko na pschećiwo pschisłało a so njeje italiske wotmołwjenje wocźakało. Oppopisija pola knježerstwa napraschenje sapoda, Runje tak w stupschtinje resolucije sapodadža, w kotrychž žu knježerstwo namołwja, so by w běhu diweju njedźel rosjasnjenje wo postupanju policije pschi pożlednich demonstrazijach podało.

Powěsć z powětrowcje łódże „Italije?“

Ruska schkrickowarnja we Wožneżenju pschi Onegaskim jězorje je powěsće z „Italije“ na kraju Franza Josefa dostała. Powěsć z Italije pak žu njeje hodźała wuczitaćz, dokelž dostawarjo njesłu rěcź wotpohlarja rosumili. Schkrickowu powěsć žu też někotri radioamateurojo dostali.

S Moskwy žo 4. junija powě: Radioamateur Schmidtl we Wožnażenstku w Ssewjernodwinskej guberniji je na žolnje 33 hač 35 metrow, kotraž ko mowej dołhosći z Italije“ wotpowěda žiedowazy schkrowy telegram pschisłaty „Italija Nobile kraj Franza Josefa SOS. SOS. SOS. SOS. k krajej pschisłajita.“ Tudomne Nobilowe pomocne towarstwo měni, so je Italia nětkhe na kupach Franza Josefa w polarnym morju k krajej pschisłajita.

Rusko-pólska napjatosć

Rusko-pólske pomery žu so w pożledním cźasu widźomnje połubjeischite. Pólske nowiny žu ruskemu pózłanzej Bogomolowej porokowali, so rusku špionažu w Pólskej wodźi. Po ruskonjepschecźelskich wuprajenjach sastupjerja pólskeho knježerstwa Holomka w Litwje žu rusko-pólske pomery sažo jako napjate wobhladuja.

Přeschčhanje židow w Ruskej.

Wjednik židowskeho dźełacźerskeho swjasła w Palestinje, dr. Chaim Arlosorow, a pschedsyda amerikanskeho zionistiskeho studentskeho swjasła, Max Rhoade, staj senatorej Borahej we Washingtonje nadrobnu rosprawu wo pschescźehanju židow w Ruskej pschepodałoj. W tu khwilu je žo pjerza psches 700 ruskich zionistow do Sibirskeje, Krimskeje, Urala a na Ssolowjejowskie kupy wuhnało. Ně-

Čangtsolinowy posledni dźeń w Pekingu.

Marschall Cźangtsolin je s Pekinga njedźelu s wosebitym żelesniskim cźahom wujeł. Pschez Tientsin je do Mukdena, hłowneho města swojeje domowiny, Mandźurskeje, puczował.

Hischcze pryjedy jeho wotjesda **polnózne wójsko** w najlepschim rjedźe s piłkazymi herzami s města cźahnyłej. Wójsko žadsche žu hischcze dobreje myśle być. Marschallej, kotryž žo po dróhach, s wojakami polnych, je swojim automobilom k dwórnischcźu wjesesche, Pekingske wobydleństwo pschecźelne božemje pschiwokasche. Sa cźaš jeho knježerstwa je Peking w měrje žiwy był a je žo wot swojich pryjedawschich wójnskich cźerpjenjow troschu zhrabał.

Cźangtsolin je, pryjedy hač je žo rosłudźił, s Pekinga wucźahnyć, nałkwilne knježerstwo postajił, kotreż na městu měr a bjesstrach sałkowaćz. Policija a żandarmerija na spokojowe waschnje swoju słužbu cźinitej. Wutkanjenjo, kotrež běchu žo pożlednich podawkow dla do hrosy dali, žu žo tehodła smérowali. Cźangtsolin je žo s wutrałnym pożłostwom s Pekingom rozožnował. We nimo praji, je je jeho zwědomje psched zwětom a pschichodnymi narodami cźiste. Wobydleńska wójna je hospodarske wobstejnosće kraja do wulkeho stracha pschinjekła, wulke dźele ludu žu bjes bydła a hłodej wudate. Tele sćežki won njeje cźahł a tež njeje wocźakał, hdyž je wójnu pschecźiwo kommunistam sapocźał. Won je chcył stat schkitaćz, tola wožud jemu njeje tónle samér dospjeć dał.

Po Cźangtsolinowym wotjesdże je žo w Pekingu wójniske prawo wuwołało. Wschě wulkrajne wotdźelenja wojakow žu žo alarmowałe, a w tu khwilu: žo wo dnjo a we nozy na wobtwjerdźenju europiskich zwědlesćejow dźěła.

Bombowy attentat na Cangtsolina.

Spionojo pokodnischeho wójska žu pola Mukdena spytali, i attentatom na Cźangtsolinowy panzerowany cźah Cźangtsolina morićź. Helska maschina rosbuchny, hdyž Cźangtsolinowy cźah po Laotaokaskim mosće jědźeschе. Se cźahowych 15 waggonow **žo tři, mjes nimi Cźangtsolinowy wós, zyłe wupuseschu.** Na wokomik nimo měry wulka schmatanża nasta. Se wschěch maschinskich tšełbow panzerowaneho cźaha so njemdra tšeleniza sapocźa, a żelesniski **drjewjany mójt žo poca palićź.** Japanszy mostowi straženjy pschiběžachu a mjes nabpadnikami a wojakami we cźahu k wótrej tšeleńy dóńdże, hacź słónčnje wulke wotdźelenje japanskeho wójska pschitkhwata, nabpadnikow wotchna a wukhowańske dźěło sapocźa.

Hdyž bě žo marschall swobalał, s pomoznym cźahom, Chiny njewróćźi. S tym mohła žo żelesniska swada mjes tym do Mukdena dowjeść. Po ménjenju lékarjow njeje jeho sranjenje straschne. We Mukdenje žu žo s podawkami jara wustrózili. Telefonska słužba je žo hdźela sastajiła, a 10 000 muži žylna garnisona je w alarmiskej hotowosći, dokelž so njemérow boja. Sšylne wojeske patrouille po městje cźahaju a wschitkich podhladnych ludźi jimaju. We smutskownym městje žu dweju Chinesow, po sdaću nasionalistiskich špionow sajeli. Pola njeju žu bomby namakali, a tehodła žu jeju hnydom satšélili. Cźangtsolinowu residenzu najtrucźišcho strażnja, dokelž druhe attentaty pschecźiwo njemu wocźakaja.

Cźangtsolinowy stab hižo pschihoty cźini sa samécźenje polnózneho wójska, kotrehož prénje bataillony pjerza hižo blížsche dny dóńdu. Wójsko, kotreż je marschallej zwérne wosłało, so blišo Mukdena zhromadźi.

Wo bombowym attentaze na marschalla Cźangtsolina žo i Mukdena hischcze sledowaje nadrobnosće powědźa: Hdy marschallowy wožebity cźah po mosće pola Laotaokaa jědźeschе, bomba pod Cźangtsolinowym salonskim wosom rosbuchny. Tutón a dwaj druhaj wosaj žo cźežko wobschkodźischtaj. Cźangtsolin žo s tšelełkami we wobliczu cźežko wobschkodźi, runje kak general Wuczunfsun, kotryž jeho pschewodźeschе. Wóbla jeho je žo wjetšina liczba wobojeho pak morika, pak sranika. **Mjes morjenymi je japanski major Giga,** kotryž bě jako radźicźel pola Cźangtsolina. Cźangtsolina hnydom s automobilom do jeho Mukdenskeho broda dowjesechu, hdźeż lékarjo jeho rany hoja.

Wozy chineskich żeleznicow w Mandźurskej.

Jendźelske nowiny pischu, so žu žo skoro wschě żelesniske waggony polnózneje Chiny do Mandźurskeje wotwjesle. Dokelž żelesnizy a jich material wulkrajnym towarstwam słuschcheja, ako žu jim sastajene, **drje žo ł teho hischcze daloko hańaze internazionalne praschenje roswije.** Sda žo wšse być, so žo tónle material s Mandźurskeje ženje do Chiny njewróćźi. S tym mohła žo żelesniska wójna mjes Japanskej, Chinu a Ruskej na dobo shórićź. Najbóle je Cźangtsolinowe wojerwjenje pschekhwatało, **so budże jeho knježerstwo w Mukdenje dale jako „chineske knježerstwo“ dźełacź,** hacź budże mózno, žo do Pekinga wrócźi. Hacź runje žo to nětkole jenoź hra je złowanu być sła, tola Cźangtsolinowe pschipowědźenje zwonkowno-politiske położenje jara poczeji.

Cźangtsolinowe wójsko wschu nadobu do Mandźurskeje žobu bjerze, kotrež je w Chinje pschebywajo nahromadźiło. Dwórnischcźa žu pschepjelnjene i domjazej nadobu, złocźatami, hudźobnymi instrumentami, tkachlemi a podobnym materialom. Wóbla papagajow a wopizow tež mjedwjedź na Pekingskim dwórnischcźu nadpadowasche, kotryž chineskemu offisérej žłuschesche. Cźangtsolinowy cźah žam je někotre sta automobilow a njepschewidźne hromady wózow s thežorskeho hroda wotwjesł. Pokodnischeho wójsto pomałku i pokodnja a s wjeczora k Pekingej postupuje. Wlížsche dny žo rosbudźi, schtó je cźeścźelskomnych wjednikow pokodnischeho wójska knježitwo nad Pekingom pschewojnje. Pschi tym by mohło k thežnym pschekhwatanjam dóńcź.

kotre sta ju w jatbje a na wotkudzenje czakaju. Wuhnaczi a sajeczi ju j wjetschego dźela studentoju. Borah je słubił, jo budźe, schtož samóje, czinicz, so by jim pomozny był. Bolschewiftka Ruska so wulkej tykostarni runa, schtož sa wosobinstej swobodu żada, teho do wuhnanstwa wuczerja abo salsta.

Ze Serbow.

Pjatownica.

Wuteru 5. smažnika.

Bonifacija.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1785 Pětr Ponich, jako farař w Malešecach. Bě so na Židowje z dźěłaćerskeje swójby 13. jan. 1716 narodźił. W Budyšinje a w Lipsku studowaše a běše potom z domjacym wučerjom w Budyšinje pola primarija Dolicha. W lěće 1743 bu do Budyšinka a 1747 do Nowaksich Jenkec a 1759 do Malešec za fararja powołany. Wón so wosebje zajimowaše za stawizny serbskich wosadow a je jara wjele zórłow studowa[ł] a powěsće z nich hromadźił. Z jeho rukopisow su wšitki spisowaćelja čerpali. Tutón zajim namrě[ł] je[n] Bohuwěr Samuel, kiž bu tož z naslědnikom swójbna nana w Malešecach a tam 9. haprleje 1798 ze[m]. Wón rozšerješe swoje studije na cyłkosć serbskeho ludu a założi sobu towaršstwo wědomosćow we Ž[itawje], do kotrehož despisa je wjele nastawkow [we]ch Serbach [pi]. Podobne zasłužby je sebi [ja]ko Bohačec [Ch]. kiž jako farař we Łuću [Ch]erš, dobył. W[ón] najdaniše serbske knihi ze[m] prócen hromad[y], wotpisał a khował. Tfo P[ó]smo su čosć Mal[e]schego fary.

† 1880 Marja Mina Lorenc, 19lětna serbska knjeżna, kotraž je Towaršstwu Pomocy stud. Serbow 3000 hriwnow wotkazała.

Přenja klóska.

Přenja klóska, o ty radosć,
Witaj nježnje na słónco,
Z njebjes pósle, nasa žadosć,
Bożich dźiwow potajnstwo,
Witaj naše lubowanje,
Nowy zawlawk nadźije,
Bólnej prócy zarunanje,
Zletom zto, zdźerżenje!

Kwětki, róże, wšitke kćenja,
Kajkejož sće rjanoty,
Kajkež maće zybolenja,
Stwarjće ji do zady,
Kiwajće ji powitanje,
To je waša kralowa,
Jeje krony žołnowanje
Waču krasnosć přesaha!

H. Zejlef.

Přidowow Wjetschego starych Serbach njeje nichtón z prošerjom [b]. [k].

*

— Wa wjedrje. Wječera wječor w 7 hodź. barometer 740, [te]rmometer 14, thermometer we dwór 25. Dźens rano we 8 hodź. barometer 741, barometer 4, thermometer w [ru]ce 8. We[tr]adw so zmje a snjeh wjedro. — Dźensa w [ra]no je snadnu dešćik padnył, kjez dwěla [ju] tón mróčel dešćik niewjedrow pschinjesche. Wjedro [ju] wotkaz[a]ło, hdyž so wjetschi a radiowny strojach bź nimale [ni]któn na Khójcej njeluhe schkrabanje. To je [sn]amje[n]je za sněhu, to rěka błysć, hapeja. Nětko [wo]schat schkrabe tołko na rjane słupa. Bohužel je jasko jara symo. So bóle wotkaz[u]je, wjele nadźije nimamy. Nad połnocnej Europu so [ni]ckero jasko wuschitny rozschěrjeja. Tuž wot tam [w]ětr jasko jasny znamjo wupytra pschichadźeja. Njedźiwajcy tołko ju niewjedra móżne. — Jutkje hrjedu jthadża Hłuńcko 3,42 hodź. a khowa so 8,15 hodź. Mězačk jthadża wječor 11,19 hodź. a khowa so rano 5,41 hodź.

— **Sjawne jětraschczěpjenje.** Lětuschе sjawne jětraschczěpjenje dźěći, kiž su so w lěcze 1927 narodźiłe a kotrejž buchu dotal wróćostajene abo bjes wuspěchu schczěpjene, budźe wutoru 12. a hrjedu 13. junija 1928 wot dop. we 8 hodź. w sastarańi czěschnych dźěći na Kralowskim wału 3. Sa khore dźěći ma so nakhwilne wuspěchowanje wot jětraschczěpjenja a lěkarskim wuspěchowanjom dopołnjać. Na dźenfnische hamtske wosławjenje nješcho dźenika wosłebje pokafujemy.

— **Saschka krajna lotterija.** 2. rjadowanja 193. Saschkeje krajneje lotterije poczehnje so pódźelu, wutoru a hrjedu, 11., 12. a 13. junija 1928. Losy 2. rjadowanje maju so hnydom hacź najpozdźischo do hoboty 9. junija ponowicź s pschedpołożenjom losow 1. rjadowanje pola lotterijoweje kollekzije, kotraž je na loku wotnamjenjena. Na loży, kiž njebuchu z czasom saptaczene, njemóżesch hebi po § 5 hadźe 1 potajnjowu lotterijnebo porjada žanebo dowjeża žadacź. Pschede wschém pak wobzelje na to pokazuje my, jo smě lotterijina kollekzija lóź 2. rjadowanje jenoż wotedacź, hdyż so ji lóź 1. rjadowanje pschi ponowinju pschedpołoži. Potajfim ma so lóź 1. rjadowanje na lóżdy pad zobuschinjesch.

— **Wulki do Małeje k serbskemu harfowarjej Pjetaschi.** Dźensa wutoru wječor wulecki hebi serbske towaršstwo „Nadźija“ do Małeje. Tam smješe siwoju mišnaznu shromadźiznu a rjanu zabawu. Bóży Dserb, kiž chze so wjesełej cźrjódży pschisamknycź, je lubje witany. Towaršstwo sendże so s dwyhom we 8 hodź. pschi hoscenzu „Stadt Muskau“, rózk Pfitzmaerje dróhi. S dwyhom 29 hodź. wotcźehnyny. — Wulzy swjesełi běchu dwěrnu cźrjódku Małleczańzy, Womnjowzy, Nowo-Małleczańzy, Nowjeczańzy a Wotrowzy Serbzy, hdyż běchu so sej pschisiamkli w Potaschez korczmje k sbromadnemu rjanemu sabawnemu wječorkej.

— **Kradnyl je** nječto 2. junija t. l., wječor w 7. hodźinje s jenecho dwora Komjczinje haby jonjaze koło mamki „Wanderer“ cźo. 198 799, kiž mějesche cźorne krožna, tehorunja swjena a błótowaj schlitaka, horjeschónjene wodźidło s cźornymaj pschimadłomoj. S kotrejuž jene krucze njeschędżesche, juwnyk s napjschmom „Gebr. Lehmann, Barzen“, wczine swinadło czerwjenej gumijowej wobrucźi, tónkejstu gratowu toschku, jazynkowane spinje. — We wokolinje ju w nozy na 1. junija t. l. s dobrjczom do twarjenja kradnyli kapona a 10 kur. Skót su na mětnje sarjesali. — We wjesowne spjelenja prošu kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

S **Torowzy.** Sjawny pucź s Swjetschina a Torowzy do Raboz je dla nasypowanja na Torowskich honach wot 7. hacź do 16. t. m. jawriveny. Jtsny wobkhad pokasuje so na Budyschin a Ludjecz.

S **Brjsowa.** Samjedźeli Wisowemho kwasu swjerczeschtaj sobotu 2. junija knjes pobrjedschikowy dźiwadzer August Schołta se swojej mandželskej rodź. Roharcej.

Se Sdowrjez. Sjawny rěd do Miechcja je dla nasypowanja na Ssowrjowskich a Miechczskich honach wot 5. hacź do 10 t. m. jawriveny. Jtsny wobkhad pokasuje so na Trjebjezyn.

S **Demjan.** Sjawny pucź s Budyschina do Wjasoricy je dla nasypowanja na Demjanskich honach (wola Kleebuschkeje korczmy) wot 4. hacź do 9. t. m. jawriveny. Jtsny wobkhad pokasuje so na Nowu Wjeź, Trjechowy abo Wielecźin.

S **Klukscha.** Saschdźenu njedźelu běsche naschu wokadu posawnowy khor Burkecźanskeje wokady wopytał. We woběmaj Božimaj słužbowmaj nam pod wjednistwom swojeho dirigenta, k. kowzerja Fielta, modlitwy wot Glucka a motettu „Knjeże, twoja dobrota“ na posawnach pschedujeże a też swjenanje khérluschkow pschewodźesche. Mjes woběmaj Božimaj słužbomaj na kérchowje psched pomnikom posawnistwo trojaki khérluschi dujachu, schtož wosebje njeje tkluczesche. Tak bźsche to natwarjaza służba, kotru wobadu druhej perskesche; a posawnistwo su sebi wosadu sasłużili.

S **Parta.** Saschdźenu schwórtk pada so tudomne towaršstwo pschi pschihódnym wjedrje a bohatym wuju na mulčt. Autobusaj a pryzowssi auto dem towaršstwowe kubłarjow do krajnje lejsnoho wjenz stacźka Ochranowa (Gerrnwitz). Tu wotstajeny nasej a wudźerża jich na Wjasowskim horu, i[ž] so jim posłedźi rjany wuhlad na wokolinu, kotraž [je] rjeschej sełenej wjelke krajnjesche, a na dalsche horn krótkim pschedawskim rosłoji wjele dróbka kujeni wsy s Lipje, jo su w 17. kilometrach tehodownitschim [k]im stawnym kujeżtwom, tu[d] Dorf, porjedni pj[a]stuwa s hrabju Rnzendorfe[r] dale. Zinzendorf [a] jednore rowy Bratrow[ja]ny, na pahrje[u] pod nohomaj hory, shrom[a] rowytachu, jako dele bźechu. Jako bźchu w [k]a Bratrowskeje powołjedowali, wopytachu hiżdże modleliske kale, zyle bźše, musej starych czasow a wulke rjane knjez jahrodu. Na domjezżeschje posłachu hischcze w Lu[b] bychu pscheproschenju nźhudźeschego zhubustawa towe[r] knjenje dwórnischczowoje inspektorki Schołczinje sczeh kotraž wschitkich 38 wobdźelnikow towaršstwa na pschi wotschuje s kofejom a tykanzom pohosći. Wjeselesce wrócźi so źenske towaršstwo wjecźor zhožownje do Bau[t]

S Kotez. Pschi liczenju swini 1. junija su t[u] domach, w kotrychż hebi swinje dźerża, 225 swini [m]. Na jenoklive zjadowanje starobu rosłeji so: Hacź 8 mě[s] starych 43; wot wótzom njedźel hacź do pot léta starych [n] wot pot léta hacź do léta starych 31, léto starych a [st]. 138.

S Kotez. Tudomne tchożebne towaršstwo „Wiłtoscha wotnje zhowotu 2. junija w zjwojim rownowahowym hoscenzu swoju pjatu mjeżaczu shromadźiznu. Khołowoju dla wotka[z] žiwa rosmołwa. Knjes Felfa rosprawjesche wo zjwojich jednaniach f tjsomi krawzami. Wjetschina rozsudźi, jo na knjes krawski mischtr Hommel w Hrodźiszczu tholowny hósć. Někotre towaršstwa běchu towaršstwo na zjwój zwjedżeń pscheproschnje, Wjelczźin, Saleń (Sohland, Spree) a Klukscha. Towaršstwo wobsanknu, jo 22. julija do Klukscha wójdże a jo tam na 35. jahożebnikim swjedżenju, kiż je f lećnym swjedżenjom hjedniczenu, wobdźěli. Do Wjelczźina towaršstwo njewójdże jěch, dokelż ma 17. junija same lećni swjedżeń. Po wuradżenja wo někotrych mjeńschich towaršstwowych nałeżnoschach słónczi p.chedźhoda shromadźiznu f napominanjom, so bychu so zhobuschtawy na jěhże do Klukscha bohaże wobdźelile.

S **Wósporka.** Njedźelu rano w schestej hodźinje wobkedźbowachmy tu powětrowoju ballonow, kotrejž zhěry njeso[u] k ranju leczeschtaj. Napisnmo njebesche wjedro pla[n] jnačej. — Wjische radupodawanje sa maczerje a mażenje cźeschnych dźěći budże pjatk 8. junija popołdnju wot ½3 hacź do ¼4 hodź. na tudomnej farje.

S **Hornjeho Wujesda.** Saschdźenu tydźeń zwjeczischeje w naschej wobadje nimale nasztarschi wobydlěr, knjes Wjebrich Gnanck we Wulkim Wosyku pschi cźełnej a duchownej cźerstwoścźi swoje 90. narodniny. Nasztarschi wobydlěr wobadu je knjes Donat, nětkuschi wjesnjanosto w Stupcźizy, kiż stej w 92. lécze zjiwjenja a je tohorunja hischcze cźiły a strowy.

S **Ruschizy.** W nozy na sobotu spadnu tu thermometer na 1 stopjent nize 0 po Celsiju. W sahrodkach a na polach je tchodła wjele schkody nastało. Syma je wobsebje serkow, bunem, banjam a dalsjam sejckkodźalo. Na połach su j wjele městnami běrny smjerschče. Też winowe pjenki su pod njewyschnje njemnym wjedrje cźeżko cźekpiłe.

S **Wojerez.** Smjerschż w nozy na saschdźenu sobotu je we wokolinje naschcho města wulku schkodu nacźinił. Na polach a w sahrodkach su nimale wschitke běrny, buny, tomaty abt. smjeczene.

S **Kleńcho.** Tudomna dobrowólna wohnjewa wobcna swjerczeschce saschdźenu njedźelu swoje 25lětnje wobstacze a

Marka a Manca.

Roman.

41] (Pokračowanje.)

Wona so k njemu nakloni:

„Njejsadcho bych nikoho njewidźała! Ja njejsym ženje lubowała, hacź nětko, hdyž sym z domu pschecź! To dnje je njedźelowe? Ale ja dyrbju wěrnołcź rjec.“

„Ty sy potajfim zhowenka je unuu zamyni?“

Wona khwilku so brozesche, potom wupraženy cźopka wutrha i jeje wocźow:

„Haj, tak zhowenka, Meinhardto, kaž njechudźech n'hdy wěrika, jo to hdy budu. Ty by tajfi dobry, tajfi . . . tajfi . . sledźiny! Ja sym so trochu tebje bojała a —“

Wón so śmjerschche.

Wonaj zhodźeschtaj hromadźe so pschechadźowaczej do posadnjeho kraja, wujeschkowatschtaj cźasto hodźiny dołho, psches wininy a wolijowe hadźiny i jich zhtonzikami se błóbernym lśtkom, kotrychż dudkawe sdonki so rosskócźachu, so by myślił, so niemohe wětschej so pschecźiwjecź. Meinhardy naseche swojeje wocźi po krajinje:

„Jenoż nikotre hodźiny wot naš a tola zyle hinak wjesko! Na dlichi cźaš bych njemohł tuchy wostacź!“

To bě, jako by cźichi stysk sa hrodowskim khabinskom i tołho klinczał. A wón molowaschе jej wobras, kak je hemjera dele wot Braniborskeho pésla po krajina pschemjenja pschez Turinkskeje śmějaze so źiwe lśtko a błótki, psches bazerst, rjanomilodny moch, hamotne hrube Alpiske bolimy se skaliznami s śnjehom pokrytymi, dele do mileho kraja Elscha k błónzu a pschez selenym pahrjanu. Pschi tom njedźi waizy palmow a kawrjenja w jóhtinaej nijinje, pschi hórskich klonjnach lěź, nămśri lěź! Tu wjschak horjachu so pschi wschej hry barbow dźiwnje na misdzień, błébrojeze abo poczornjeze błoschczego rostlinstwa zołte-czerwjenoschere śwjerzaze so śtonmy a skaliśa hole a nale w śmje drje lubje wobrěwazeho błónza w lécze pak śnschajeze žałoty

Njedźiwajcy tołho su njewidra mózne. — Jutkje hrjedu jthadża Hłuńcko 3,42 hodź. a khowa so 8,15 hodź. Mězačk jthadża wječor 11,19 hodź. a khowa so rano 5,41 hodź.

— **Sjawne jětraschczěpjenje.** Lětuschе sjawne jětraschczěpjenje dźěći, kiż su so w lěcze 1927 narodźiłe a kotrejž buchu dotal wróćostajene abo bjes wuspěchu schczěpjene, budźe wutoru 12. a hrjedu 13. junija 1928 wot dop. we 8 hodź. w sastarańi czěschnych dźěći na Kralowskim wału 3. Sa khore dźěći ma so nakhwilne wuspěchowanje wot jětraschczěpjenja a lěkarskim wuspěchowanjom dopołnjać. Na dźenfnische hamtske wosławjenje nješcho dźenika wosłebje pokafujemy.

— **Saschka krajna lotterija.** 2. rjadowanja 193. Saschkeje krajneje lotterije poczehnje so pódźelu, wutoru a hrjedu, 11., 12. a 13. junija 1928. Losy 2. rjadowanje maju so hnydom hacź najpozdźischo do hoboty 9. junija ponowicź s pschedpołożenjom losow 1. rjadowanje pola lotterijoweje kollekzije, kotraž je na loku wotnamjenjena. Na loży, kiż njebuchu z czasom saptaczene, njemóżesch hebi po § 5 hadźe 1 potajnjowu lotterijnebo porjada žanebo dowjeża žadacź. Pschede wschém pak wobzelje na to pokazuje my, jo smě lotterijina kollekzija lóź 2. rjadowanje jenoż wotedacź, hdyż so ji lóź 1. rjadowanje pschi ponowinju pschedpołoži. Potajfim ma so lóź 1. rjadowanje na lóżdy pad zobuschinjesch.

— **Wulki do Małeje k serbskemu harfowarjej Pjetaschi.** Dźensa wutoru wječor wulecki hebi serbske towaršstwo „Nadźija“ do Małeje. Tam smješe siwoju mišnaznu shromadźiznu a rjanu zabawu. Bóży Dserb, kiż chze so wjesełej cźrjódży pschisamknycź, je lubje witany. Towaršstwo sendże so s dwyhom we 8 hodź. pschi hoscenzu „Stadt Muskau“, rózk Pfitzmaerje dróhi. S dwyhom 29 hodź. wotcźehnyny. — Wulzy swjesełi běchu dwěrnu cźrjódku Małleczańzy, Womnjowzy, Nowo-Małleczańzy, Nowjeczańzy a Wotrowzy Serbzy, hdyż běchu so sej pschisiamkli w Potaschez korczmje k sbromadnemu rjanemu sabawnemu wječorkej.

— **Kradnyl je** nječto 2. junija t. l., wječor w 7. hodźinje s jenecho dwora Komjczinje haby jonjaze koło mamki „Wanderer“ cźo. 198 799, kiż mějesche cźorne krožna, tehorunja swjena a błótowaj schlitaka, horjeschónjene wodźidło s cźornymaj pschimadłomoj. S kotrejuž jene krucze njeschędżesche, juwnyk s napjschmom „Gebr. Lehmann, Barzen“, wczine swinadło czerwjenej gumijowej wobrucźi, tónkejstu gratowu toschku, jazynkowane spinje. — We wokolinje ju w nozy na 1. junija t. l. s dobrjczom do twarjenja kradnyli kapona a 10 kur. Skót su na mětnje sarjesali. — We wjesowne spjelenja prošu kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

S **Torowzy.** Sjawny pucź s Swjetschina a Torowzy do Raboz je dla nasypowanja na Torowskich honach wot 7. hacź do 16. t. m. jawriveny. Jtsny wobkhad pokasuje so na Budyschin a Ludjecz.

S **Brjsowa.** Samjedźeli Wisowemho kwasu swjerczeschtaj sobotu 2. junija knjes pobrjedschikowy dźiwadzer August Schołta se swojej mandželskej rodź. Roharcej.

Se Sdowrjez. Sjawny rěd do Miechcja je dla nasypowanja na Ssowrjowskich a Miechczskich honach wot 5. hacź do 10 t. m. jawriveny. Jtsny wobkhad pokasuje so na Trjebjezyn.

S **Demjan.** Sjawny pucź s Budyschina do Wjasoricy je dla nasypowanja na Demjanskich honach (wola Kleebuschkeje korczmy) wot 4. hacź do 9. t. m. jawriveny. Jtsny wobkhad pokasuje so na Nowu Wjeź, Trjechowy abo Wielecźin.

S **Klukscha.** Saschdźenu njedźelu běsche naschu wokadu posawnowy khor Burkecźanskeje wokady wopytał. We woběmaj Božimaj słužbowmaj nam pod wjednistwom swojeho dirigenta, k. kowzerja Fielta, modlitwy wot Glucka a motettu „Knjeże, twoja dobrota“ na posawnach pschedujeże a też swjenanje khérluschkow pschewodźesche. Mjes woběmaj Božimaj słužbomaj na kérchowje psched pomnikom posawnistwo trojaki khérluschi dujachu, schtož wosebje njeje tkluczesche. Tak bźsche to natwarjaza służba, kotru wobadu druhej perskesche; a posawnistwo su sebi wosadu sasłużili.

S **Parta.** Saschdźenu schwórtk pada so tudomne towaršstwo pschi pschihódnym wjedrje a bohatym wujnu na mulčt. Autobusaj a pryzowssi auto dem towaršstwowe kubłarjow do krajnje lejsnoho wjenz stacźka Ochranowa (Gerrnwitz). Tu wotstajeny nasej a wudźerża jich na Wjasowskim horu, i[ž] so jim posłedźi rjany wuhlad na wokolinu, kotraž [je] rjeschej sełenej wjelke krajnjesche, a na dalsche horn krótkim pschedawskim rosłoji wjele dróbka kujeni wsy s Lipje, jo su w 17. kilometrach tehodownitschim [k]im stawnym kujeżtwom, tu[d] Dorf, porjedni pj[a]stuwa s hrabju Rnzendorfe[r] dale. Zinzendorf [a] jednore rowy Bratrow[ja]ny, na pahrje[u] pod nohomaj hory, shrom[a] rowytachu, jako dele bźechu. Jako bźchu w [k]a Bratrowskeje powołjedowali, wopytachu hiżdże modleliske kale, zyle bźše, musej starych czasow a wulke rjane knjez jahrodu. Na domjezżeschje posłachu hischcze w Lu[b] bychu pscheproschenju nźhudźeschego zhubustawa towe[r] knjenje dwórnischczowoje inspektorki Schołczinje sczeh kotraž wschitkich 38 wobdźelnikow towaršstwa na pschi wotschuje s kofejom a tykanzom pohosći. Wjeselesce wrócźi so źenske towaršstwo wjecźor zhožownje do Bau[t]

S Kotez. Pschi liczenju swini 1. junija su t[u] domach, w kotrychż hebi swinje dźerża, 225 swini [m]. Na jenoklive zjadowanje starobu rosłeji so: Hacź 8 mě[s] starych 43; wot wótzom njedźel hacź do pot léta starych [n] wot pot léta hacź do léta starych 31, léto starych a [st]. 138.

S Kotez. Tudomne tchożebne towaršstwo „Wiłtoscha wotnje zhowotu 2. junija w zjwojim rownowahowym hoscenzu swoju pjatu mjeżaczu shromadźiznu. Khołowoju dla wotka[z] žiwa rosmołwa. Knjes Felfa rosprawjesche wo zjwojich jednaniach f tjsomi krawzami. Wjetschina rozsudźi, jo na knjes krawski mischtr Hommel w Hrodźiszczu tholowny hósć. Někotre towaršstwa běchu towaršstwo na zjwój zwjedżeń pscheproschnje, Wjelczźin, Saleń (Sohland, Spree) a Klukscha. Towaršstwo wobsanknu, jo 22. julija do Klukscha wójdże a jo tam na 35. jahożebnikim swjedżenju, kiż je f lećnym swjedżenjom hjedniczenu, wobdźěli. Do Wjelczźina towaršstwo njewójdże jěch, dokelż ma 17. junija same lećni swjedżeń. Po wuradżenja wo někotrych mjeńschich towaršstwowych nałeżnoschach słónczi p.chedźhoda shromadźiznu f napominanjom, so bychu so zhobuschtawy na jěhże do Klukscha bohaże wobdźelile.

S **Wósporka.** Njedźelu rano w schestej hodźinje wobkedźbowachmy tu powětrowoju ballonow, kotrejž zhěry njeso[u] k ranju leczeschtaj. Napisnmo njebesche wjedro pla[n] jnačej. — Wjische radupodawanje sa maczerje a mażenje cźeschnych dźěći budże pjatk 8. junija popołdnju wot ½3 hacź do ¼4 hodź. na tudomnej farje.

S **Hornjeho Wujesda.** Saschdźenu tydźeń zwjeczischeje w naschej wobadje nimale nasztarschi wobydlěr, knjes Wjebrich Gnanck we Wulkim Wosyku pschi cźełnej a duchownej cźerstwoścźi swoje 90. narodniny. Nasztarschi wobydlěr wobadu je knjes Donat, nětkuschi wjesnjanosto w Stupcźizy, kiż stej w 92. lécze zjiwjenja a je tohorunja hischcze cźiły a strowy.

S **Ruschizy.** W nozy na sobotu spadnu tu thermometer na 1 stopjent nize 0 po Celsiju. W sahrodkach a na polach je tchodła wjele schkody nastało. Syma je wobsebje serkow, bunem, banjam a dalsjam sejckkodźalo. Na połach su j wjele městnami běrny smjerschče. Też winowe pjenki su pod njewyschnje njemnym wjedrje cźeżko cźekpiłe.

S **Wojerez.** Smjerschż w nozy na saschdźenu sobotu je we wokolinje naschcho města wulku schkodu nacźinił. Na polach a w sahrodkach su nimale wschitke běrny, buny, tomaty abt. smjeczene.

S **Kleńcho.** Tudomna dobrowólna wohnjewa wobcna swjerczeschce saschdźenu njedźelu swoje 25lětnje wobstacze a

Marka a Manca.

Roman.

41] (Pokračowanje.)

Wona so k njemu nakloni:

„Njejsadcho bych nikoho njewidźała! Ja njejsym ženje lubowała, hacź nětko, hdyž sym z domu pschecź! To dnje je njedźelowe? Ale ja dyrbju wěrnołcź rjec.“

„Ty sy potajfim zhowenka je unuu zamyni?“

Wona khwilku so brozesche, potom wupraženy cźopka i jeje wocźow:

„Haj, tak zhowenka, Meinhardto, kaž njechudźech n'hdy wěrika, jo to hdy budu. Ty by tajfi dobry, tajfi . . . tajfi . . sledźiny! Ja sym so trochu tebje bojała a —“

Wón so śmjerschche.

Wonaj zhodźeschtaj hromadźe so pschechadźowaczej do posadnjeho kraja, wujeschkowatschtaj cźasto hodźiny dołho, psches wininy a wolijowe hadźiny i jich zhtonzikami se błóbernym lśtkom, kotrychż dudkawe sdonki so rosskócźachu, so by myślił, so niemohe wětschej so pschecźiwjecź. Meinhardy naseche swojeje wocźi po krajinje:

„Jenoż nikotre hodźiny wot naš a tola zyle hinak wjesko! Na dlichi cźaš bych njemohł tuchy wostacź!“

To bě, jako by cźichi stysk sa hrodowskim khabinskom i tołho klinczał. A wón molowaschе jej wobras, kak je hemjera dele wot Braniborskeho pésla po krajina pschemjenja pschez Turinkskeje śmějaze so źiwe lśtko a błótki, psches bazerst, rjanomilodny moch, hamotne hrube Alpiske bolimy se skaliznami s śnjehom pokrytymi, dele do mileho kraja Elscha k błónzu a pschez selenym pahrjanu. Pschi tom njedźi waizy palmow a kawrjenja w jóhtinaej nijinje, pschi hórskich klonjnach lěź, nămśri lěź! Tu wjschak horjachu so pschi wschej hry barbow dźiwnje na misdzień, błébrojeze abo poczornjeze błoschczego rostlinstwa zołte-czerwjenoschere śwjerzaze so śtonmy a skaliśa hole a nale w śmje drje lubje wobrěwazeho błónza w lécze pak śnschajeze žałoty

„Mariza, njeje dha to sbožu? Hdy bychmy pschecź jenoż na saschłosej myślili, njebyły sa pschitemnosej mócnu było!“

Wona śda so byczź rospjerschena, tohodla rosschere[n] wasche won swoju myślicźku:

„My dyrbimy mětnio dźěłacź nowym saczińkam. Schtož je so stało, schtož je nimo, cźišnjesch wrócźe. To je kaž hnjezdo lubeho cźłowjeka. Ja hym buł tak bohaty, bacźowjez wy to njejsce zyawje pytli, to njejsym swojeho rona wjazy zhoho nadeschoł! A nětko? Ja myślu na njeho, ale zhokolnje, kaž na lube dopomnjeze, hacź hdyż dołho, hdyż dołha wjazy nje. A tomu njeje hischcze tu fatwórcź léta. Ja myślu, to nječtózkuli dy by bołał, to wuznaeź. Tebi, Mariza, wschak mózu wschitko rjec! A ty trasch n'z mi?“

Wona nakloni so nad pohladnicźku, kotruż rusje pisasche.

„Njeschitko traje jenoż khwilku, łóždenmu na jenu je se naturiskim sakonjom swój cźaš pokajeny. Hdyż pohlaju jedyn cźłowjek wot naš bje, a nu mużemy i lubjesch na njeho spominacź, dyrbimy byeź hyżni a sebi rjec: wón je swój cźaš dopjelnił, schtó dyrbjał wjazy cźinicź? To je mam ja wjeschun czeżełowuoseź hacź hłoun wjeschcź a zakoljesch, hnadź je to hamo nětsajc wopytanje, kiż cźaš wudokonja.“

Wona poschkyny hlewu: „Kak ty to mjenisch?“

„Tak so sabuzje nasche dusche wocźischeje wot spomnjenjow na wobłyte wězy kaž nałeżo leż woczischcje wot swjereho drjewa a liścja!“

Na tutom wjeczoru woraj dołho sedźeschtaj na balkonje pschi Marizynej sjiwje. Nóz bě pschesłało, jenoż i błyskatymi hwězdami rozswětlena, kotrejež wotbywschej i Cyrkneje zolmicźej Gardaskeho jězora je zako wotdźiwatwarje a błyskotanje wotrażesche. Na prawo i dalmy, wot pschehorh, kiż wustupowasche na tannej stronje Salosteho jezliwa, padasche śwětło sem. Runjewon leżesche cźarna, cźorna śmuha na wodach: Gardaske kupy.

(Pokračowanje sdźěluje.)

nějsche je swojim šwjedženjom połny wušpěch. 21 wohnjowych woborow je 3 kapałami a 5 hudnałskich wotbźelenjow běšche na jubilejnej šwjedženj pschischło. Też 5 wjesnych towarštwow je na šwjedženju wobdźeli. Pop. we 2 hodź. hibajsche je wulkotny šwjedženski cźah, na kotrymž je nběhdże 400 wobzołow wobdźeli, je wšu na šwjedženske městno. We cźahu wjesecha je 16 nětrote šmuhłapołne muhotowane šwjedženske wozy. Na šwjedženskim městnje nějsche wjesnjanosta Eichleiter šwjedženju rěź. Wotrjesowy wopałny mischtr wušikanjerni na to dźiwejcej jubilarow. Na šwjedženskim městnje, kiž běšche ſ budami bohacze wobstajene, postiśi je potom darmotny koncert. Šwjedženi wobšamknu je ſ rejemi na wobėmaj šalomaj. Wobydlerstwo we Klětnom a Jamnom běšche wšy ſ plětwami a cźestnymi wrotami bohacze wupyschiło, to šwjedźi, je ma wobydlerstwo sajim ſa wohnjowou woboru.

S **Dyrbacha.** We nozy na ſobotu pobuchu paduschi we domje tudomneje wudowy Kruparjowje a kradnychu je drastjowych chamorow wudowinych synow tři wobleki a diwaj płaschcej do dešcha. Nimo toho hišcze wšelekake małe wěcy ſobukasachu. Paduschi su ſ wobtiežnoscjemi w domje derje šnarji dweri dyrbjeli. Hońtwinitli najeńt Schewčik ſ Jamnoho fetka w nozy w 2 hodź. diweju kokoješnjeju ſ pełnym nahribjetnikom, kotrajž je rucze po puću do Koschle wotsalischtaj.

S **Kriechja.** Ssobotu rano je tudomny żelesniski pschekhodny straźnik Domaschka nahle wumrěł. Jeho w słužbje Boża ruka saja a jeho žiwjenju nješu hlaji.

S **Wochoš.** Pschedńdźenja Wochošanskeho ſherbiskeho towarstwa nam pische: Dźenja 5. junija šwjecza we Cźšnom tśo hrabśia, knjeza Gustav Klan, Hendrich Klan a Korla Klan šwoje 21. narodniny. Woni su ſo pschez 21 klami w Cźšnom w khudej hurschej khěžy narodźili. Sa khudeju starschenju tehdy njeběšche lohka wec, w khudym kraju, kajkiž Muńkowska hola je, pschi wjazy dźěćach trójnitkow derje wothladacz. Tola wonaj stej ſo šwéru po błokach derje dźerkałoj: „Dźeći su dar Knjeza a błud žiwota je darjeny“. Sdyž wot starschego pschecźelstwa słyschał, kiž je ſ jich njeboh nanom derje šmaty kupił, kak je won jemu tehdy skorźił, je ma polnej ruzy dźěłacź, a wschędnje jeho wužiwni bohaći knjeza je šiwotnimi wopytanmi wobcźežuja, je bychu małych trójnitkow widżeli, ale šwjedźi ſ wopytowanjom hrěbi njeponuknu, je by nanej je jeho ſtrondu małe zarmanje dał. Tajke wopyty su ſa khudeho bura wšěcze k wobcźežnoscji, tón njemóże šwoju nitku ſtwórcźku ſ tepłami wulkodźenu a ſ gardinami wupowješcham měcź. Trójiniti su ſrowe wostałe. Jako běchu 7 lět stare, ſhubichu šwojeho nana pschez šmjerć. Woni su potom ſherbiśi konfirmérowani a ſu też dale bobrí Sserbja wostali. Jedyn ſ nich, knjeź Hendrich Klan, tiž we Waschach bydli, je pschi naschich ſherbiskich šwjedženjach je ſherbiskim ſpěwom a dźiwadłom šwoju wjeſołu hrózź wušmamjenił a kedźkuleż na ſo ložił. Pschejemny jim dalschu ſtrowoscź a ſo bychu dale bobrí Sserbja wostali.

S **Rósbórka.** W tydźenju wot 24. hacź do 30. meje t. l. je licźba dźěłoujemnych wot 322 na 307 spadnyła, licźba prózdnych městnow je ſo wot 64 na 32 zmjeńšiła. Licźba dokatarjow podpjeru je pak ſo wot 137 na 168 powyschiła. Powschitkowne wobšerjnoscje dźěłowych pschileżnoscow ſo pornjo prjedawšchemu tydźenjej njejsu pschemieniłe.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 5. jun'ja 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . . .	4,1745	100 pólsk. złotych .	46,725
jendželski punt .	20,388	100 čěskosk. krónow .	12,375
100 swajc. frankow	80,43	100 franc. frankow .	16,41

Na Barlińskej bursu ſo wobrazy pornjo ſobocze trochu pschemieni. Wschelake efekty su dale poskitowaze kurſy jakhowachu, mjes tym, ſo ſ wjetscha ſo wotdrjebowachu. Na wiłach ſ rentowymi a dołarnymi ſliźinami ſtoro ſmuch pschemjenjenjow njebě.

Produktowe wiki wjese nowoho njepschinjeschechu. Jitśe je dale ſadne. Mnożſtwo ſo njeschcemi wiłach. Pschedawarjo njeſpokojowachu do ſaneho ſniženja. Stśe bychu płaczibny wosebje ja podźiſche termije, ſtruczene. Wežera płaczejche zeńtnar

w Barlinje

pschenicy 13,10—13,25 hr., rožſi 13,90 hr. hacź 14 hr., jećmjenja nalćka 12,50 hr. hacź 14 hr., wowsa 13,10—13,40 hr.

w Drježdźanach (pjatk)

pschenicy 13,10 hacź 13,35 hr., (teź tal), rožſi 14,20 hacź 14,45 hr. (teź tal), jećmjenja nalśtańſcha 14,75 hacź 15,50 hr. (teź tal), jećmjenja najpanſcheho 11,75 hacź 13,50 hr. (teź tal), wowsa 13,15 hacź 13,40 hr., (teź tal),

w termińſkowym wikowanju

ſa julij: pschenicy 14,18½—14,15 hr., rožſi 13,67¼ hr., wowsa 13,47½ hr.,
ſa ſeptember: pschenicy 13,57½—12,65 hr. rožſi 13,67½ hr.,
ſa oktober: pschenicy 12,55½ hr.

Wjeſelacy pytaja:

Holzu do domu, radu wjazu w Kulowje.
„ Kamjenja, twjerdy mischtr w Rjetej.
„ Eisenbeijowa w Siłſowizach.
„ Koflina we Wulkim Bukowie pola Hródka.
„ Schumińkowa w Lubiju, Gaschowa haſa 10.
„ Brodźina, pjekarka w Budeſchinje, na Jitnych wiłach 32.

Murjerjow, twaſſi mischtr Mittag w Bilkowizach.
Stenotypiſtku, Vereinigte Hoerswerdaer Glasfabriken, Strangfeld u. Hannemann we Wojerezach.
Pjekarſkeho, Mirſch w Halſchtrowje.
Pſtowarju, Harkowa, žona pschichodneho hajnika we Wojerezach.
Hoſpodarſku pomocnizu, kiž ſnaſ dwór w Dažinku.
Dwě ſriedu ſu w Njeſwarſkich ſtótne wiki.

Na pschedań

Kolo mužaze, Bilang w Lutobórju pola Hródka.
Konjej hyſnebo a błabícheho, tama Eintracht na Horach 9 pola Wojerez.
Kóń ſrjnjołtiny we Wojerezach, Sprjedźna haſa 2.
Karjata mlode, Teſchnicźanſki mlyn pola Hródka.
Krowi mlodej, hyſnej, ſtuchelnej w Płaczejach 43.
Sěno, 10 zentnarjow, w Kelligach 25.
Słoma 60 zent. a bérnow 50 zent. we Wulkich Dešnach cźišło 25.

Sſudniſan na pschedawanje

ſrjedu 6. junija 1923

w **Berlinje** pola Kamjenza w hoſpjenzu „K wjeſelemu kubłej“ bow. w 9 hodź. 60 wojoło drobnych pſtrinafow ſ.
w **Rjebjelczicach**, kupzy ſeidu ſo dop. w 9 hodź. we „Herbſtej grucheze“: cźeſtny wóz,
we **Wulkim Cźišku** w Nikolajec hoſpjenzu dop. w 9 hodź. pišańſkej błidźi, ſchpihel, regulator, hodźinſkej rjśtiže, mužaze kolo, pjenježny ſamot, 25 twjerdych metrow wuſitkowych drjewa 15 twjerdych metrow telegrafowych derdźow, 6 twjerdych metrow jamowoho drjewa, błidodraſtnej ſamot, kowboa, ſoja, ſchilaja maſchina,
w **Hermanezach pschich.** w 1 hodź. w hoſpjenzu jałoſta a woſ

w **Rišej** dop. ½11 hodź. w hoſpjenzu „K hwězdže“: Klawěr, bjſej, kredenza, ſtejazy cźaſnik, kłukowej ſofaj a pišańſke błido a ſtrój, auto, wjeſelake mužaza draſta,

ſchtwórtk 7. junija 1928

w **Budyſchinje** na hudniſtwje dop. w 9 hodź.: 7 pišańſkich błidow, ſofaj, lawka, błido (ležinowe), 3 pišańſke ſtroje, mužazy ſwjerſchnik, 4 żonjaze wobleki, żonj. mantlaj, mužazy wobleł bjes laza, wolnjanu hlabat, pianoforta, draſtnej kamoraj, knihowej kamoraj, cźłakſtowej kamorcźkaj, konſoła, błido, vertike, ſtejazy cźaſnik, radiowe pschijimarjy, hońtwinſtej rjśtiži, 10 gruſow thołow. kneflow, draſtowy pschedźiwiny wonjeſchak, 8 klamarſtich połzow, 10 rubow. 79 mtr. płaczika, wjeſelake wolnjana mužaza a żonjaze draſta 4 cźaſnikl, porzelinowa ſchtka, porzelinowej pasa, kofejowy ſernik, dečinſki ſamor, 6 wobraſow, lodowy ſamor, wobeſtajny aktowy ſamor, błido, klamarſke błido, ſ groſom ſchijaza maſchina, kuhłak mjeſeſkeho Boka, kłowakowej pozlenjeni, 1 ſ wa płachta, gramofonaj, labr, ſtol psched klawěr, 5 porow ſukanjow, 5 ſchijazych maſchinow, 10 kofejowych ſerwizow, 5 żeleſnizow (hraſki), huſak ſnihjazeho lobi a 6 bjſejow, ſofa, ſchpihelaj, błoſty psched ſofa, ichtawy ſamor, muchaſchewniſke błido, 4 ſtoły, 39 porow nohawizow, koſchla, kholowy, ſpódnja ſukanja, wobuzki,

ſe **Swobodnje je ruſi:** wjeſelake dźele motoriſtiſ kolow a wuhotowanje do kantora.

Škrowe dźewje.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.:
Pschi ſnadnym wobroze, kaj wežera.

Dop. ¾12 hodź.: Kaj psched hodźinu, žito je ſo ſadne, ale jeho wjele njepożadaja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wołjowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	4. 6.	2. 6.		4. 6	2. 6.
Pšenica	262-265	262-265	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	278-280	278-280	woka	28-27,00	28-27,00
nal. jećmjeń	250-280	260-283	mórce lupiny	14-15,50	14-15,50
nar. jećmjeń	—	—	ſolte lupiny	16-16,50	16-16,50
wows	262-263	262-268	zerdella	—	—
kukurica	237-240	237-240	raps. wosuſk	19,00	19,00
pšenc. muka	34-36,25	33-36,25	lazy wosuſk	23,60	23,60
rżana muka	36-39,00	36-39,00	noen. melasa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	brźnl. kruški	26-26,60	26-26,50
rżane „	18,65	18,75	syno, 50 kg	2,70-3,10	2,60-3,00
lane ſymjo	—	—	rżana ſloma	0,90-1,10	0,90-1,05
raps	—	—	pšenc. „	0,90-1,00	0,80-1,05
hróch	33-40,50	35-40,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-24,50	24-24,50	jećna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Drježdźanska burza (4. 6.)

Pšenica	262-267	bérnjace kruški	27,00-27,50
rožka	284-289	pšenc. wotruby	16,30-16,70
naletni jećmjeń	295-310	rżane wotruby	17,60-18,60
nazymsk. jećmjeń	235-270	pšenična muka	46,50-47,00
wows	263-268	rżana muka	43,50 45,00
ćołwjony dźećel	170-185	woka	28,50-29,50
raps	340-350	pjeluški	30,50-31,50
kukurica (Mais)	244-246	hróch	31,00-38,50
ſuche truhanćki	16-16,40	cokrowe truh.	21,50-22,50

Płaćizny rěznjeho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.
4. junija.

106 woł., 334 byk., 301 kruw. a jałoc., 855 ćelat, 734 wowc., 3178 ſwini.

Płaćizny za
woły: 1. 58—61, 2. 50—54, 3. 39—46, 4. 35—37;
byki: 1. 58—60, 2. 51—55, 3. 46—50;
kruwy: 1. 54—57, 2. 46—51, 3. 35—42, 4. 28—33;
jałojcy: 1. 58—62, 2. 48—55, 49—51;
wowcy: 1. 62—62, 2. 54—60, 3. 46 52;
ćelata: 1. 88-91, 2. 80—85, 3. 73 78.
ſwinje: (přez 300 pt.) 67—69, 2. (240 — 300) 58—69, 3. (200—240) 66—67, 4. (160—200) 65—66.
Rancy 58—60.

Misijonski ſwjedżeń we Wosporku.

K ſwjedženjeſmemu dnjej ſ ſyle wošebitym ſwjetkom a błyſchczom bu na dnju ſwjateje Trojizy tu letni ſwjedźeń Lubijiſkeho mišijonſkeho pobocznego towarſtwa, kiž k prěnjemu rjesej w tudomnej wošadze ſwój ſwjedźeński a pschiwabjerſki dźeń wotmě. Spěſchne a pilne ruzy běchu dźeń pryedy ſe ſelemnymi pleńwami a krapnymi wěnzami we wjeſołej myſli naſchu lubu měſchczańſku zyrkej do krapneje kwětkoweje zahrody pſchewobrozile, do kotrejež bohołdna w 10 hodź. najrjeńſcha pycha, kiž ſo hódźi wunrykliź, zaſahny. Ludobroha zyrkej wošadnych dźěći. Na dźěćom roſſumliwe waſchnje poſtiśi je jim ſtud. rada duchowny K ö b e r l e ſ Lipſka wobrazy je žiwjenja ſ mišijonſkima mjes pohanami narańſcheje Afrikje, ſchtož jako kymjo na nadźiju do wutrobow podźišchich mišijonſkich pschećelſtwow padasche.

Popołdnju je 2 hodź. pjelnjeſche ſ nutrnoſću pokhwalcha ſwjedženſka wošada dorozjeneho pschećelſtwa mišijonſtwa, do kotrejež ſtarowa lubi ſwjedżeńſzy hoſcho ſ dalſcheje wotolinu hacź do Wukrancźiz, Klětnjeho a ſamo hacź do Rychwalda liźachu, naſch Boži dom. Po nutrnym ſpěwanju wošady, po naſtěpje poſtiśenym ſhórowym ſpěwje a ſjwjatocznej ſawodnej liturgiji roſkładże ſtud. rada duchownh. K ö b e r l e ſ Lipſka ſwjedomne wobtiſo ſ Mat. 28, 18—20 „winowatoſcź, pravo a ſohnowanje lutherſcheho mišijonſtwa“.

W ſwjedżeńſzej ſhromadźiznje w 4 hodź. w ſali Tſchernje, kotruž farar P f a l z ſ Lubija wotewri a narjedowaſche, rěčeſche najprjedy w ſajadnych, ſmérdźawnych wowjedźenjach k dźenjſnjſchemu mišijonſtwu a jeho dźelu wuſkotkodostojny knjes ſuperintendent F r a n k a ſ Lubija. Tomu ſcźehowaſchtej mišijonſkej rospravje, kotrejž pschipoſtuchowarjow hacź do poſledka bóle a bóle jimaſchtej. We mišijonſkim predowanju w narańſchej Indiſkej a narańſcho-indiſkim wuſko wobmjeſowanym Smanenſkim mišijonſtwje rěčeſche ſtud. rada duchowny K ö b e r l e ſ Lipſka; jeho wu puću k wutrobam narańſcho-afrikanſkich ezornuchow pschi horomaj Kenia a Kilimandżaro rěčeſche wuſtojnje farar Geh. K a n i g ſ Kellig, kiž běſche ſa ſwój cźaſ ham ſ Lipſcźanſtim mišijonarom w narańſchej Afriji. Wobėmaj rospreſowmaj ſhromadźeni ſapſchihmnjeni a hnuſi dźakownje poſtuchachu.

Se ſhromadnym pozohnowanjſkim kěrluſchom ſtónzi ſe 147 hodź. ſwjedźeńſke ſkhadźowanje, kotrehož dobyk ſ kſpchenu nasbeho lubeho ev.-luth. mišijonſtwa w Lipſku je liczbje nune 200 hriwnow wuczinja. Njech też ſmutkowny dobyt a zohnowanje wožiwitej a wotſtajcźej we wſchitkich ſtawach mišijonſkeje wošady, domach a wonkach! Bóh ſpoſej jo ſ hnadu!

Z Łužicy

* Se Slonoja. (Sobſtanda). W tudomnym wjeſnym dźele, kiž ſo mjenuje Hrjbowz, je jako jena wošoba nětko ſtyrtich. To je w ſtarſtnym wjeſnym dźelu, kotremuž psched ſtjomi klami množi na tśi ſtyrtich.

* S Walterez. Pola tudomneho kubłarja Wawera dyrbjachu wyſokoſkólſcy kruzy dawdźacy. Pola njeje namakachu cźelo ſ dwěmaj klowzaj. Cźelo cźiſche dobrowólnje wunoſchene a by mohłe žiwe być, njebychu-li trjmwu trje bali dorźacź.

* Se Hitawy. Pschi njewjedrje ſchtwórtk popołdnju dyri błyſk do domu pjekarſkeho miſtra Niedla, njeſapali pat, ale rozbi jenoż uſkotre zyhle na ſtśiche. — Pod cźežiły automobil pschijidże na Nowoſadſkej dróhy nětko ſtśitny hólz. Sadnje tolo cźežeſko woza ſajdże jemu pschez nohu. Cźežkoſranjeneho dowjezachu jeho do khorownje dowjeſeć.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* **Drježdźan.** (Se-wjatkowny wopyt „Wětſcheho roſhlada“. Lětſchi ſwjatkowny wopyt „Techniſkeho mjeſta“ wobliczuje ſo ſ dźelenju direkſije na 100 000 wobſobow. Tutón wopyt pyſchcherjeli minjene wuſtajenju lětnjeho roſhlada nimo jahrodniſteje wuſtajenju 1926. Też ſtecźi dźeń ſwjatkow běſche wuſtajenja jara derje wopytana. Kulojty twar a worzłowy twar ſtej nimale dowutworjenej.

* S Radebarga. (Bjk nowi ſjasejho knjeſa.) W Delnich Habrachcźiſach poła Radebarga dźiwiſche kubłer E Zitter ſwojemu bytſej pjan bacź. Radobo da ſo ſtocźe do Zittera a jeho tak cźeſko ſkani, ſo wón bórſy na to wumrě.

* Halty. W jenej korczmje ſo njejrali pachołcy do bukowy dachu. Saſtopniſkaj ſakſkanſkeje policije chyſchtaſtaj jich ſmérowacź. Pachołcy pat ſo hordom do wolizſkow dachu. Tutni pat ſo ſ wótrej bróńuje wobtrjeć ſpitalſkeje. Kaſo pak jenemu ſaſlonjeſki rebał wuhrabnychu, tutón cźiſneſche. Pschi tśiſeju ſo ſkowny ſchlarof zatſkeny a jeho towaſchej buſchtaj kranjenaj. Jedyn ſ njeju je cźeſko kranjeny.

Kěska z drjewjanym khomotom.

Porjadne hojenje ptaczkow ſ ſpěchowanju ſasowcho a winowcho wuneſchła.

Krajny ſwjaſt Sakſkeje je hadaſtwo a winizarſtwo pytaze ſo hižo leta dołho wojowanje pſchećiwo ſchkodnikam w hadaſtwje ſ porjadnym hojenjom ptaczkow ſpěchowacź. Nrožowanja k ſpěchowanju hajenja ptaczkow maju pak jenoż potom ſmyſł, peradźi-li ſo, kaž cźiſtu wotſtronicź, kiž je po wupraſenjach ſadowniſkow we wſchich kónczinach kraja jenak ruſta.

Psched krótkim je nětto krajny ſwjaſt we ſwojej hamtſkej nowinje na zyle jednory puć pokaſał, kiž by ſ wulkim wužitkom był, by-li ſo a ſchnoże nałożowcź. Namjet je tón, je ma ſo w cźaſu, kiž je ja ptaczki tritiſti, — powſchitkownje wot mjeza hapreje hacź do junija — łóckam deſcźiſtu njeſch hlowu tuknucź, aſ thomat, ſchtož by tóžſo kóżde ſwazi we łażenje njiemóhnilo.

Naše serbske pismowstwo.

„Łužica". Wot tutoho měsačnika łužisko-serbskich spisowarjow je 2./3. čisło za rožownik 1928 wušło. Tón raz je so zaso bohata a krasna poradźiła. Časopis pyšitej wobrazaj wo swěrnymaj serbskimaj wótčincomaj, wo knjezu just. radźe Michale Cyžu w Budyšinje, kiž 7. meje swoje 70. narodniny swjećeše, a wo našim serbskim synodale knjezu wyššim wučerju a kantoru Arnoštu Hančki w Poršicach, kiž je njedawno swjećił jubilej 40lětneho serbskeho wučerstwa. Mejski wudawk přinjese tež rjane basnje wot Pětra Bezruča a pokračuje z powědančkami, w prjedawšich čisłach započanymi. Dale spomina naš měsačnik na universitnoho prof. dr. Jurja Polivku, kiž je 6. měrca swoje 70. narodniny swjećił. Wón je w cylym kulturnym swěče znaty jako wulki znajeŕ słowjanskeho rěčespyta a narodopisa. Zajimawa je tež runočasna powěsć wo nabožnych zjednoćenistwach mjez evangelskimi Serbami w času po załoženju Ochranowskeje bratrowskeje jednoty. Měsačnik wobzamknje so z bohatym přehladom wo literarnych nowosćach, wosebje nas Serbow nastupacych. Kóždy Serb měł tutón naš časopis čitać.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powjeźej wo wjedrje ša jutřiščnu ŕrjedu:** Mróčźele ŋo pšheczahuja, tola wostanje ŋwjetšca ŧhłodno, podobne wjedro maja w Jendźelskej.

Sozialdemokratiska ŕrakcija němskeho ŋejma ŋo 11. junija w němskej ŋejmowni šendje. Frakcije němskeje ludoweje, centrumskeje a demokratiskeje strony ŋo tam 12. junija ŧhromadža.

*

Pšchi ŧhowanju kommunista, kotrehož ŋu wólbnu njedźelu w Barlinje saješelili, ŋu cźerwjeni frontźaj wojowarjo do polizije srahli. Pjeć policistow je ŋo sranilo. Policistojo běchu nuŋowani, ŋo ŋ gumijowymi klumpachami do kommunistiskeje cźrjódły dacź.

*

Na kanalisowanym Lobju je w motorskej łódźi jeneje wulkowikowarnje Dieselski motor rosbuchnył. S mozu rosbuchnjenja ŋo łódźine sćeny rosŋuknyłu, so ŋo woda do łódźe dobu a ju potepi. S nakłada je ŋo nęhdźe 6000 zentnarjow kolonialnyeŋ tworow ŋ wobu skałyło.

*

S Linza do Prahi jędźaźy automobil na dróhowym pjchejędźe automobil, je 14 wicźnymi ludźimi wobšadźeny, pola Hohenfurta šhrabny. Schtyri wožoby ŋo morichu, dźesać ŋo cźeźko srani. Automobilowy wjednik njestajeny wošta.

*

S Karlowych Warow (Karlsbada) jędźaźy kubjelnski cźah w direktnej na dróhowym pjchejędźe do cźeźiteho wosa šawadźi. Pohonc̆ a kóń ŋo šmjerjeschtaj.

*

W Gdańsku ŋo nětkole lětny sjězd wědomostneho towarstwa ša lětanje wotmětwa. Na nim je tajny knjezeŕitwowy radźicźeŕ profesŋor dr. Lorenz wo leczenju raketowego lětadła rěcźał. Leczenju raketowego lětadła do ŧwětoweje bjeskónczności ŋo njepjchewinliwe wobcźežnosće napjchcźiwo stajeja, tola teŋ leczenje do wyšschich powětrownych worschtow njehodźi ŋo wuwjeść.

*

Amerikanskaj podmórskaj cźołmaj „S 18" a „S 12" staj do ŋe srahłoj, hdyž „S 12" do hłubiny ŋo podnórimschi ŋo na ŋwjerch wody wunóri. Cźołmaj staj ŋo cźeźko wobschkodźiłoj a staj ŋo do Nowo-Londonskeho doka k wuporjedźenju dowjesłoj.

*

Wo bombowym nadpadźe na Cźangtšolina ŋo ŋ Pekinga powě, so ŋu ŋo bomby, ŋ kotrymiž je ŋo attentat šnećił, we Ruŋskej nadźełale.

*

W rańschej Mandźurskej je sběžk pjchecźiwo Japanzam wudyrił. Sa rubjeźnikami šłędźo, kotříž ŋu jeneho japanskeho leutnanta štónzowali a nětkotrych japanskich nanjesłnych štražnikow wotwjedli, ŋu japanšty wojazy nětkotre łošy a mjeńske města ŋe sapałnymi kanonskimi kulemi sapalili.

Zapósłane.

(Bjez zamołwitosće redakcije.)

Po wólbach so wšelake njewjesełe wěcki wukopaja, kaž smy to njedawno w S. N. zhonili. Tak tež serbski najeńk, kotremuž z wjetša serbscy dźěłaćerjo na dźěło khodźa a tak pomhaja pjenjezy zasłužić, do wólby napřeco někotrym wjesnjanam praješe: „Dyrbju so před Němcami hańbować, zo Serbja serbsku stronu wola. Wolć̆a mojedla kažkužkuli chceće, jenož nic serbsce." — Tutón najeńk słuša najskerje do tamneje kategorije Serbow, kaž wony serbski bur, kiž zjawnje w korčmje praješe: „Pola mje přińdźe najprjedy hospodarstwo, potom wěra." Tón najskerje ničo wo Khrystusowych słowach njewě: „Pytajće najprjedy Božе kralestwo, wšo druhe so wam přida." Tamnemu serbskemu najeńkej bě potajkim wšo jene, hač Serbja kommunistow wola. Toho so wěsće hańbować njeby. Po jeho słowach mójemy sudźić, zo je ze Serbstwom hotowy. Njeńe wjacy ze swojim narodom a tak dyrbja so dobri Serbja bóle za njeho hańbować, zo so seyła hišće do serbskeho ludu liči. Nima ani kroška zrozumjenja za naše narodne dźěło. Derje jenož, zo Serbja njejsu na toho hłós posłuchali. Su mudriši byli a wjacy dorozumjenja za serbsku wěc měli. Za to słuša jim dźak. Němske přisłowo praji: „Stož rozumčk rozumnych njewidźi, to wukonja dźěćo w ponižnosći." Tajcy njejsu hódni serbskeho mjena. Wotřasmy jich. Na nich Serbstwo ničo njezhubi, když so ńewak nihdźe k njemu njewuznaja. W přichodźe chcemy zaso po našim narodnym swědomju wolić, kaž to druhe ludy činja. Njebudźemy so ŧanemu najeńkej abo druhemu narěčeć dać. X. w Z.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sjawne darmotne

jětraschćejpjenje

dźěćeri, kiž ŋu ŋo w lěcźe 1927 narodźiłe a kiž buchu datał wróćźoŋtajene, bješ wuŋpěcha schćejpjene abo njejšu ŋo doźyła hišchće schćejpiłe, wotmeje ŋo

wutoru 12. a ŋrjedu 13. julija 1928

wot dop. we 8 hodź. w šaŋtarańi cźeŋschnych dźěćeri pšchi Kralowskim walu 3. Dźěćeri maju ŋo w schćehowazym cźasu schćejpjenju pšchedstajićź: kotrychž ŋwójbne mjena ŋo sapoczinu ŋ pišmikami:

A hač G wutoru 12. junija 1928 wot 8 hodź. dop.,
H hač L wutoru 12. junija 1928 wot 9 hodź. dop.,
M hač R ŋrjedu 13. junija 1928 wot 8 hodź. dop.,
S hač Ž ŋrjedu 13. junija 1928 wot 9 hodź. dop.

Wobhladanje schćejpjenych dźěćeri je tydźeń podšitšcho, potajkim **19. junija 1928 a 20. junija 1928,** ša wschitke dźěćeri wot 9 hodź. dop. w šaŋtarej městnosći schćejpjenja.

Dźěćeri maju ŋo domach pryedy ŋ mydłowej wodu prawje ŋmyć, wosebje na hornich rućźkach a maju ŋo cźiste schatki woblez. Sa tóžde dźěćo ma ŋo papjerka ŋ derje ŋo cźitacym mjenom, narodnim ŋnjom a narodnim městnom dźěćeri, kaž teŋ mjenom, powołanjom a bydlenjom nana, wocźehnjerśeŕskeho nana abo maćerje abo wocźehnjerśeŕskeje maćerje ŋobutšchinjesć̆ a ŋo w městnosći schćejpjenja wotedać.

Se ŋwójbow a domow, w kotrychž natykowaŋe chorosće kaž wošyŋjacy, cźorlach, duschaty kaschel, difterija, róža, błeźkaty tyfus, tyfus atd. knjeja, njejsmě ŋo dźěćo w žanym padźe do schćejpjeńskeje městnosće pschinjesć. Starschi, wocźehnjerśy starschi abo pšchedporučnicźnjy, kotříž ŋwoje k schćejpjenju knane dźěćeri a jim dowěrjene dźěćeri pola priwatnych lěkarjow schćejpicź dadźa, maju je **hač do 30. septembra 1928** schćejpicź dacź a pšchedpisane wobkrućenje, so je dźěćo schćejpjene abo ŋ kajkeje šakośnjeje pšchicźiny njebu schćejpjene, hač do tuteho dnja na podpisanu měšchćanšku radu, policajske šarjadnistwo w Kupnizy po 2. postkhodomaj wó ŋtwórtym cźo. 11 pšchedpołožić.

Sa ŧhore dźěćeri ma ŋo natkwilne wuńiwobodźenje wot schćejpjenja ŋ lěkarśkim wuńiwědźenjom dopołnjacź. Bu dźěćo, kotrež ma ŋo jětroschćejpjenju podcźišnyć, na šakładze lěkarśkeho wuńiwědźenja wot schćejpjenja dwójcy wuńiwobodźene, dha może ŋo dalšche wuńiwobodźenje jenož pšches měšchćanšteho schćejpjeńskeho lěkarja, knjeza dra. Traegera, šacź.

Njewobhódźbowanje tuteho wosjewjenja ŋo khłosta.

W Budyšchinje, 4. junija 1928.

Měšchćanska rada, ŋpomožerśi policajskeje hamt.

Sawjera Drježdźańsko-Šhorjelskeje šatneje dróhi mjez Budyšchinom a Lubjom je ja pšchekhodny wobkhad mjez Lubjom a Budyšchinom zběhnjena.

W Budyšchinje, 4. junija 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Dyrbjenska jenota ša mlokarńske a twaroźarśke pschemyšlo.

Lišćina wo wothłoŋowanju dla šakoŋenja dyrbjenskeje jenoty ša mlokarńske a twaroźarśke pschemyšło we wokrjeżu Budyšcheho wokrjeżneho hejtmanstwa bu šamknjena a je wuŋołożena wot 4. junija 1928 2 njedźeli dołho k nuŧŋohladanju a k šapodacju pschipadnych pschećiwjenjow wobdźělenych pschemyślnikow w kupnizy (Gewandhaus) po 2 ŧhodomaj wó ŋtwórtym 10 wschědne dny wot 8 hač do 1/2 13 hodź. a wot 1/2 15 hač do 17 hodź., ŋrjedu a sobotu pak jenoż wot 8 hač do 1/2 13 hodź.

Pokazuje ŋo na to, so ŋo na pschećiwjenja, kiž ŋo po ŧhónčenju postajeneho cźaśa šapodadźa, wjazy njebźeŋo.

W Budyschinje, 30 meje 1928.

Komitšar: Dr. Förśter, měschćanoŧa.

Wokrjeżny ŋejm (Bezirkstag) je 17. hapryeje 1928 wuŋtawki wokrjeżneho ŋwjaŧka Budyšcheho hamtšeho hejtmanstwa wo sběranju pschiraźkow k dawkej na łuźenje leżownoscźow (Grunderwerbsteuer) a wo sběranju dawke na pschiroŧ hódnosće (Wertzuwachssteuer) wobšamknył.

Wuŋtawki je Budyške wokrjeżne hejtmanstwo ŋ pokmonozu ŋutnikowneho ministerstwa abo wobšamknjeńśeje wyšschnosće dowoliło a wone ŋu na hamtskim hejtmanstwje w Budyšchinje na Bismarckowej dróhi 21 wó ŋtwórtk cźo. 12 w běhu bliščeju ŋweju ŧhódnjowu k nuŧŋohladanju ša kóždeho ŋjawnje wupokoŕene.

W Budyšchinje, 2. junija 1928.

Wokrjeżny ŋwjaŧ
Budyšcheho hamtšeho hejtmanstwa

Pšchi ŋtatnej dróhy ŋ Bikopiz do Nowjeho Města na Delnjopółkowšich honach je nęchto młode wischnje ŋ wotmyślenjom wobšchkodźiŧ. Hamtśe hejtmanstwo wuŋtaja ŋnowa myto wo 50 hriwnow ša teho, kiž wobšchkodźerja šchtomow tak wuŋhlędźi, so może ŋo ŋudnišu pokkoŧacź. Wuńlędźa-li nętoŧre wožoby jeneho šlótnika, dha hamtśe hejtmanstwo myto ŋ wuŋamknjenjom prawneho puća po ŋwojim nahladze rozdźeli.

W Budyšchinje, 4. junija 1928.

Hamtśe hejtmanstwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija". Wutoru (5. VI.) wulět do Malsec, tam měšačna zhromadźizna. Městno zhromadźenja: hosćene „Stadt Muskau" rózk Mužakowskeje dróhi. Čas: wječor we 8 hodź. Woteńdźemy ½9 hodź. Bratřa, sotry, přińdźće z dypkom a we wulkej lićbje. Wšěch lubych Serbow Budyšina rad witamy. Předsyda.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź., w towaršowni na Hornčeŕskej hasy (Christl. Vereinshaus).

Lichań. „Zernička" spěwa srjedu wječor ½9 hodź. pola Rudolfec. — Wšitcy njech cyle wěsće přińdu.

Poršicy. Jednota Sokoł prosy wšě br. jednoty, zo bychu nowe prostne nawuknyle, kotreż ma so 17. VI. při posŋwjećenju našeje sokołskeje khorhoje, zwučować.

Sewjerny wokrjes Sokoł (jednoty Ralbicy, Komorow, Kulow a Wulki Čisk) dyrbi na swjedźenju khorhojeposwjećenja w Poršicach při wokrjesnym zwučowanju zaso z tym „Njechornskim prostnym" wustupić. Tuž so njech w kóždej jednoće zaso přepruhuje. Naš wokrjes dyrbi tam znajmjeńša 20 muži stajić, potajkim njech žana jednota mjenje hač 5 muži njewotpóśele. Sewěrk.

Slepo. Přichodny štwórtk, 7. junija změje towaŕstwo „Swěrnosć" p. Heidana swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Dokelž ma so nowy předsyda wolić a dla našeho wulěta do Budestec 8. julija na Domowinski zlět dyrbja wšitke sobustawy přińć. Nowe sobustawy so přijimaju. Tute móża so hišće na wulkóc wobdźělić.

Sowrjecy. Jednota Sokoł ma přichodny štwórtk wječor z dypkom ½9 hodź. pola br. Palerja zwučowanje. Nowe sobustawy so přijimaja. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Bržnycy — Za nawěšći: G. Janak w Budyšinje. —

Jednota „Sokoł" w Poršicach
poswjeći **njedźelu 17. junija 1928** swoju nowu
sokołsku khorhoj
PROGRAMM:
Swjedźeński cah / swjatočne poswjeć. khorhoje / sokołske zwučowanja z přewodom hudźby a druhe poskićenja
Započatk w 14 hodź. Wječor pušny bal!
Bratrowske jednoty a wšěch Serbow na swjedźeń wutrobnje přeprošujemy
Swjedźeński wuběrk

I. hypotheki za ratafstwo a za rjemjesnikow — teš na wsy —
wobstara spěšnje a bjez kóždeho doprědka płaćenja
hypothekowy dźěrow Hermann Rostock
w Budyšinje, na Seminarskej hasy 1
Telefon 2302 —
Najlěpše poručenja

Płatowe stupnje płatowe črije sok. stupnje sandale sandaletty
we wulkim wubjerku po najtuńšich płaćiznach
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Gumijowe twory
za žony a mužow
wopłokowadła, žiwotowe wobwjazki, měšać. wobwjazki a tajke přez wustupowanje. Wobroćće so dowěrliwje na
Wagnerowu
w Budyš. před Sulešk. wrotami 9

Tafiowe a bildowe **přikrywy**
Twjelki, trjenja, kup. rubiźa, tkaniny za kołe, kopřiwina
Wulki wubjerk! — jara tunjo!
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znap. „Złot. Hwězdy"

Kunjatko
(Marder) cyle skuldne a přiwisliwe, je dźełko. Za dobre myto wróći **kobłarnja we Wudworju** p. Worklee

4000 motor. kolesarjow na D-kole
z nęhdźe 6000 wobdźělnik. běchu swjatki na Brockenje
Jězdźi z D-kołom!

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, :: wótřeńske rjemjenje ::
poruča w najlěpšim wuwjedźenju
Ernst Frick, britwjowa točerńja na Třelanskej drózy 4
Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž teš wšeho krawskeho gratu.

Stare knihi
wšěch družin, wosebje časopisy (Łužičan, Łužicu, starše lětniki Maćicy Serbskeje atd.) zběrki pěsnjow a tehorunja kupuje stajnje
Serbska knihaŕnja w Budyšinje

Jurij Čornak we Łazku
dostanje w přichodnych dnjach nękotre wagony
rżaneje prasowan. słomy
na Rakečansku staciju a poruča tusamu po najtuńšich płaćiznach. Skazanki maja so hnydom wotedać.

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. knihaŕni" w Budyšinje skaz. Wukhadża měsačnje a płaći šwórćetnje 2,50 hr.

Příloha k číslu 129

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 5. junija 1928

Zwjazkowy zjězd wobrěsnych wohnjowych woborow w Njeswačidle 2. a 3. junija 1928.

Tuteniny zwjazkowy dźeń wotewri so zwobu popołdnju z hymnu wobdźělenju towarišchow z wonkownych wobow a Njeswačidłskich wohnjowdźerjow. Pilne ruki blachu wjele z kłopom nastupanju rjenje wupyšchite. Po zwjatočnem powitanju pšichi dwórnischězu pšes wopalnego direktora wobodneho knjesa dra. ſ Bietinghoff-Riesch, wobneho mišchtra Schuberta a Njeswačidłskeje wobory k tamu, wodachu so wschitzy pod komandom ſtatnika Säuberlicha na torhoschcza, hdjež so woborniczy rosschěchu, po tym hacž běchu zhonili, pola koho maju we zwjazu spacz. Na to so wo Säuberlichez hoščenju pohdźenje pschedźudow.

Pohdźenje wotpósłanzow

norewni kapała Njeswačidłskeje wohnjoweje wobory 1/5 obd. se flóschtnem pschespołom. 1. zwjazkowy pschedsyda wokrjeznych zastupjeŕ knjes wopalny direktor Fischer-Zittapczanski jomasche zo jako prěni słowa z postrowi na zhnim městnje k. knjezeŕskeho radu Ryšela ſ Budyšina jako zastupjerja hamtskeho hejtmanstwa, knj. komorskika ſ Bietinghoff-Riesch nad Njeswačidłom jako zastupjerjow gmejnu a wschitzkich towarischow. Pschedsyda pominasche na jenrrčeho krajneho zwjazkowego pschedsyhdu Jamola Reinholda-Meerantschego, kiž je pschedewsche pohrjownych woborow na pschikładomne waschnje spschował. Bóh njeje jo wuznamjenił jenoż w cjeżnych zastojnstwach je dał tež dźiwadne zarjadźenja a jako tajki wobluhowanny. Jo pschezjitanju nekrologa je strony krajneho wubjerka zobrachowchu jo pschitomni ſ městnow, so hdyžtu zemrěchmu towarischez pohdźenu cjeżcej wopokasali, mjes tym so kapała zwjazny spěw „Ja towarischa ras mějach“ zapiła. Pschedsyda rospominaschze, zo budże jara cježko naſtupnika nakazacj, dokelž dźeło je tak rozsłe, so je wot nikoho njemóże zdarzcj, so je jako cjeżne zastojnstwo wukonja. Jako pschidatnu wěcżesche knježerstwowy rada Ryšel, dźakowaschze so za pschepročzenje a pschedźeje pohtrowy k. hamtskeho hejtmanta dr. Jungmana, kiž je jutsje njedźelu pschi zwjezenju wobdźeli. Nježli jeho pschesc, so by wobora w tajm duchu dale skutkowała, wjeseli so, zo so gmejnu a wschitzkich mjes zobu rozumja, schtož je jako dezernent wobsjet mohł wobkedźbowacj. Na kónzu napominaschze, so by wobjasnena wobora so dale po wyšokim hrěchu měła „Bohu k zdźakej, k zhschtemu k schkitej!“ a pschcje Njeswačidłskej zwobrje wjele zboża k jeje 40lětnemu wobstacju, z kotrejež pschizżeju so wuzakowy pohdźenki tu wotmětwa. Pschedsyda dźakowaschze so knježerstwownemu radże za zlowa pschinjesła a pschecjelske jemu k pschewjazcju dezernata tehodnja wjele zboża. Na to witaschze k. wrchez Kóžlar a mjenje gmejnskich zastupjerjow zhromadzenych na zwobrnischko a dźakowaschze so wjesnej woborje, so je zwjazkowy zwobrěsny dźeń zarjadowała: k jeje 40lětrennu wobstacju zdźele jej teborunja wjele zboża. Ale tež gmejna njeje zdźiwadowała, je nowu zwobrnju natwarcj dała a nowu wozelku zwobrnu kupiła, schtož je tež za woboru ſ wulkim wuzitkom a wobornikow k nowemu dźelu pohonja. Witzchemu k pomozu a k schkitej bycj je wopraždże samóż, kiž wobdźěli hdyžtu bjes wuznjesa zeschowacj. Niech tudy so wobrěsnjenje wuradowanja k temu pschinoschuja, so by wschitzkim wobornikow powyschi.

Knjes wopalny mišchtr Schubert postrowi je wjesnje zwjedźeń wuhotowajeze wobory wschěch wobdźělnikow, zdźelowschem cjeżnych zobustawow, na pčerinu městnje Zimmerwitz ſ Bietinghoff-Riesch, gmejnskich zastupjerjow a zwobrnischkowego wubjerka a dźakowaschze jo jim za ... Na to pschecjita so dźakny list zaw... wopatrjeho direktora Reinhelda. Mjes ... wobjesni so majmy pschedźiwowebu zobustawa ... dopołnjeho direktora dra. Kauffmana ... wowanych ſ wulkej wodu je krajny zwjazk ... dowadźił. Krajny zwjazk ma w tuchwilu 2180 wobornow ze 63 197 muzjenji. Spomnjeźełka pokładna za tutneho zwjazka ma zo sebnjnicj. Tehodła ma tódy zwjazkowy pschinoschk we wuzitkowcji 1 hr. hacž do 31. meje 1929 zawjazacjeź.

Knjes wopalny direktor Fischer poda bohatu rospravu wo dźěławosći zwjazka za wobtkodne lěto 1927 a 28. z pschedsyhdowa wukmjetchu knjeza Schubert, Krumbholz, Eckhardt a dr. Kauffman. Woborny ze Schorniczki, Michanja a Strože zo pschinoschu. Pruhowało je zo 16 woborow. Zwjazk liczi 78 woborow ſ 3103 muzjenji jako tohodn ſ najzyłnischich w Sakſkej. Wot wopalneho mišchtra Kužiha ſ Makeje Borschcze wotedaseje pokł. rosprawy zdźeji so tuta kaž sczehuje: Wobstatk 1927 46.37 hr., zastupy 1986.00 hr., wudawki 1919.48 hr., wobstatk 31. decembra 1927 122.89 hr. Pokładnik je jenoblóżnje wuzwobodźił.

Nětko sczehowasche rosprawa wo Lamprechtowej podpjerajej pokładni pšches pokładnika wopalneho inspektora Krumbholza-Budyškeho za lěto 1927. Liczba zobustawow 2388, dobrowom 2342 hr., danje 32,70 hr., zarjadnistwo 200 hr. Wobstatk 1967,70 hr. Wuſwobodźenju zo jenoblóżnje pschihlobowasche. S wuſnupowajych zobustawow ſ pschedsyhdowa wuſwolichu zo znowa knjeza wobneho mišchtra Schubert (Njeswačidło), Krumbholz ſ Eckhardt-Budyški, na dra. Kauffmanowe městno wobneho direktora Szukora-Maleschanski. — Jako zwjezerske městno za bližschi zwjazkowy zjězd wuſwoli zo Horja Górka.

Sa wotpósłanzow w jenoliwych tšoch wokrjeschach zwjazka zo wuſwolichu kaž sczehuje: 1. wokrjeſ Biskopicy: wobneho wjednik ja Fischera Weinek-Semiczanski, Baldrijanezy, Wujesd, Stachow; 2. wokrjeſ Budyschin: wotrjesny wjednik Kaschpor-Hajniczanski, bratraja Weigangez-Budyšzy, Drohajz, Hodźij; 3. wokrjeſ Adolfiska Hóta: wokrjeschny wjednik Schubert-Njeswačidłski, Bart, Bujona, Brěsow. Shromadźizna stónczi zo krótko do 1/27 hodź.

Mjes tym so bě zo popołdnju dźełało, bě wjeczor wjesełej towarischnoscji wénowany. Njeswačidłska dobrowólna wohnjowa wobora bě na **sabawnym wjeczor** do Klahnez hoščenza pschepročyła. Pohlyniena kapała Njeswačidłskeje wohnjoweje wobory pod wjedźenistwom knjeza Sperlinga ſ Noweje Wsy k tanu rjenje hudźeše. Wjesne muzikle spěwne towarischow swjeżeli pschitomnych ſe spěwomaj „Čjesći Boża“ a „Hymna na nóz“.

We zwojich zawodnych słowach powita knjes komornik Zwobodny knjes ſ Bietinghoff-Riesch jako pschedsyda cjeżnego wubjerka pschedewschem cjeżnych hosći a zwjazkowego pschedsyhdu Fischera ſ Bitkopic, kaž tež druhich towarischow zwjazkowego wubjerka, wschě zasze wobory najwutrobnischo. Sobuſtawkarjerej wobory pšched 40lětami, tuješej zapiłowarjej klampnarskemu mišchtrej Pawokej Weberej pschejescze, so by hischcze dołhe lěta swoje zastojnstwo wupjelnicz mohł. Hładaju-li Njeswačidłscy jenaž 4 hacž 5 lětdźesatkow wróżo, dha móża je spokojenom wjesacj, so zu wohnjowe wobornistwo na wyšoki zhodźent zbehnyli.

Knježna Schołcżiż ſ Njeswačidła zlamjesche móz ale tež hróšnu wohnja we wjasanej rěczi. K temu pschikamknu zo zwjedźenski pschednoschk knj. wopalneho direktora dra. ſ Bietinghoff. Na dołkadne wuhotowanje rospominaschze rěcznik rozwiwanje wohnjoweho wobornistwa w Njeswačidle. Najstarsche aktu w Njeswačidłskim hrodże zahajnu nětkdże 200 lět wróżo. Jara dokładne a wobsčerne pschedpijšmu, kak ma so ſ wohnjom a zwobu wobthadźecj, pokładajcz ſ lěta 1777. Dyžo tehdy mějachu w Njeswačidle mjenowanu wohnjowu wobory. Djensa njejwjecji fo potajkim jenoż 40lětne wobstacje dobrowólneje wohnjoweje wobory, ale 151 lětne wobstacje wohnjoweje wobory w Njeswačidle dozyła. Knjes dr. ſ Bietinghoff wopišowaschze potom wulki wohenj we Wbohowje dnja 13. dezembra 1779. Schło je potom było, njemóżemy zhonicj. Hakle po załoženju dobrowólneje wohnjoweje wobory lěta 1888 je so zaso porjadnje protokołowało. Wschitke podawki je zapisował wjesnjan Weber. W zapiskach zhonimy wo cjeżich wohnjach, pschi kotrychž je Njeswačidłska wohnjowa wobora haschała. Pschednoschk bě zajimawy a tehodła ſ bohatem pschikłesknom wutowany.

Pschi składnosći 40lětneho wobstacja Njeswačidłskeje wohnjoweje wobory spožczichu fo wschelake

cjesne myta.

Dobrowólna wohnjowa wobora w Njeswačidle pomjenowna knjesa komornika ſ Bietinghoff-Riesch dźiwaju na wulke zasłużby wo domjazne wobornistwo sa cjeżnuse pschedsyhdu. Knjes wopalny direktor Fischer-Bitkopski wuznamjeni w mjenje zwjazka Sakſkich wohnjowych woborow dalschich jubilarow. Knjesej měschczanoseje Schołcże spožczi fo cjeżne znamjeschko za 25lětne zobustawstwo, knjesej klampnarskemu mišchtrej Weberej za 40 lětne, knjesam Herzogej, Korli Schołczam Herzej za 20lětne a knjesowaj Gneušej a Irrgangej nadschiwki za 30lětny złužbny cjas.

K temu pschisłamknychu fo hischcze dalsche spěwy, hudźba a dźiwadłowy zmężch, tak so fo nikomu wosnudźiło njeje.

Swjedźeńska njedźela.

Po budźenju Njeswačidłskeje wohnjoweje wobory pschihładajesche jena wohnjowa wobora po druhej, tak so hišo ſ cjasom žiwjenje na puczach a schczejžkach kuježesche.

½11 hodź. zapocza fo na knjezim dworje schulske zwuczowanje a pschca złužbu. Nětko pschisłamknu fo zwuczowanje ſ narjadami a to ſ wobėmoj zykawomaj, nowej motorskej zykawu wot Müllera ſ Dóbelna, kiž sa mjenschinu 600 litrow wody wuczera a ſ Kladerowej zykawu ſ lěta 1888. Po tuttych zwuczowanjach dě nadběh ſ podwjenu nusowanjeze wohnjoweje wobory ſ Njeswačidła, dobrowólnych wohnjowych woborow ſ Nakez, Schescholwa, Bóschez, Sarcza, Luha a Mitkez myšleny. Jako prěnja pschihdże Schescholwska, mjes tym dosta Njeswačidłska motorska zykawa ſ pomozu auta po nětkdże 800 metrsłim nadběhu a po alarmje sa 4 mjenschinty wodu, stara zykawa sa 5 mjenschinow, Bóschezy sa 7 mjenschinow, Sarcez, sa 14 mjenschinow, Luh sa 22 mjenschinow a Nakezy sa Mitkezami swjasanej sa 24 mjenschinow. Na kónzu pohdźi knjes Fischer pschedwjedzenja a zkhwali pilne a dokładne dźěło.

Knjes hamtski hejtman dr. Jungman wuprají w jeżele nad tym, schtož je widźał a dźakowaschze jo w mjenje hamtskeho hejtmanstwa za ſtatnu pschihłuknjenoſć dobrowólnych wohnjowych woborow. Njeswačidłskej woborje pschejesche k jeje 40lětnemu wobstacju wjele zboża a pokaſa na pschihładnosći a tradizionelnu wožebitosć zwóhy ſ Bietinghoff-Riesch, hdjež nan a hyn njeběrbnje jako bohuſtawaj wobory skutkujetaj.

Po krótkej pschipołdnischej pschestajzu sešmpachu fo wjesne towarischwa a wohnjowe wobory k dołhemu zwjezdjenskemu zjahej. Nimale 80 towarischow je fo pschi tom wobdźěliło. Na zwjedźenskim namětnje rěczesche knjes wopalny direktor Fischer. Nětkniž wuprají swoje wjesele, so załke a pruske wobory pschikładownu towarischnoſć a dobru dišziplinu haja. Wón je pschepročyło, so muzikla tež w nuznem padze njesapraja. Dźakowaschze fo Njeswačidłczanam za sprózniwe pschihoty k swjatkowemu zjězdej a wuſwołnym jich hospodarliwoſć. Na kónzu pschejesche towarischam hischcze wjeſełu a towarischnu zabawu a zbožowny dompucz.

Evangelsko-socialny kongres w Drježdźanach.

Sswjatkowiu wutoru běsche zwjatočne kemschenje w Kichižnej zyrkwi w Drježdźanach se zawodom Evangelskeje zozialneho kongreza. Sswědomje pschimajo a ſ wjesołosći wěru widźejsche předaŕ rozsłužbje za wopschimnjenje a zwuwjedzenje zozialneho praschenja w tom, so siej Bożej wócza nad zozialnej nuzu.

Zdawny ludowy wjeczor wotewri němski minister na wuſłł. dr. Külz. Sčežkowachu powitanja ſtatneho kinja ježitwa, krajneje zyrkwje, Drježdźanskich wobadow a měſta Drježdźan, tehorunja tež Lipzejanskeje univerzity.

K zapadze **„Ludowa schula a zozialna dźělawosć“** rěcze zche ministerialny direktor dr. Kaestner. Wón wuzběh ny myšl hromadu zbłuschenja. Do ludoweje schule hluschi wocżehnjenje k ludowemu zjednoczenstwu, to czim bóle, do kelž wona husto hospodarskeje nuzy dla ſtarschichi dom na tuma. So zo wo druhebo staramy, to ma być nětchto schtož zo zamo wot so rosumi.

Potom rěczesche knjeni knježerſtwowa radzicżelka dr. Heynacherowa wo **„wlivanju młodźiny a zozialnym zamołwitnym“**. Wlivanje młodźiny wopsche pschečzěwo wschě podaczněj kulturje a njech je wono tež jara wschelake, zbo madna je wola k zozialnej zamołwitoſći. Nałcha nadźiju je, so tute mozy naſche politiske a hospodarſke žiwjenje pschetkkaja.

Sčrjedu rano wotewri president němſkoſtatneho ſudu D. dr. Simons kongreż je ſakładnymi rozkoženjemi Wobsehje Jerusalemſka mišijonſka konferenza je pjeczu nimo wſchitzkich druhich dźelawſkich ſkhadżowanjow nuſnoſć zozialneho dźela wuſdźehnyła. Je zyle nuſne, so fo na tuh zadanja dźiwa. Wobžarowacz je, so kongreż hakle wot lět 1890 ſtutkuje. Wón je fo wot toho czaſa po tuthych praschenjach horjebrał, jenoż praschenja wójny je Sdwětowemu zwjatej ſa pschecjelſke dźěło zyrkwjow pschewotajił. Wón fo nadźija, zo budże tež ſ naboženſko-zozialnymi, ſ proletariatom dozyła, dźełacz móz, ani fo by pschi tym trjebał zwoju wěru pschedaŕdźicz.

Zarać D. Herz pschednoschowasche na to wo zentralnym praſchenju evangelſkeje zyrkwje pod zadatu **„Zozialny zarać.“** Wón poſtajі zadanje, zo ma evangelſki zarać być zozialny zarać. Jeho nadawk leži we wujednanju cżłowjekow nascheho czaſa, kotrjż fu bjes domiſmy, fu zimi w zwojich zadoſczach a bjesbożnje. Wón změ jenoż „blizschcho“ znaczi. Trjebamy zozialneho cżłowjeka, kiž zake zarać ſ hłubokej myšlu za twarawdźitoſcżej wjesełu powěſcż pschinjeſe. K temu matej jemu zyrkej a wobonſcżej podawacj zakładu.

„Zónſka w zozpodarſtim žiwjenju“ bésche zaſada druheho jednanſcżeho dnja, ke kotrejż wyſchcha knježerſtwowa radżicżelka dr. Kata Gaebelez ſ Barlina a pschedsyhdka dźelowneho zjednoczenſtwa němſkich zónſkich powołarſkich zwjazkow, Klara Mieinekez, rěczeschtej. W lěcze 1925 bésche mjes 32 miljonami na zakłużbu dźełazych 11,8 miljonow zónſkich a licżba pschezo pschesche pschibéra. Wozebje ſ dźełom pocżeſcza je němſka burſka zona. Domjazne pschiſtłajenzy fu zo po licżbje zniſke. Njenadeńdżenny pak zónſku we wyſchcheich zaſtojnſtwach. Tohodła je trébne, ſo je zónſka w powołanju dokładnje wutnuczi. Jenoż potom móże zónſka w zwojim powołanju nęschto zyle wuſtutkowacz. S tym je wumėnjene wukubłanje za powołanje o **manbželſtwo**. Zonje pschiſtłuſchza zakoſtki ſchkit a nune zaplaczenje pschi runej dźełarſkej zamożnoſći. Wożenjena njejmě na zakłużbu dźełacz, tak ſo fo zakładnje ſtary ideal zónſkeje zakhowa.

Wobhladanja powołańſkeje radupodawarnje, młodźinſkeho łyodu na Hohnſteinje a porzlinoweje manufakturyw Miſchnju wobſamknychu kongreż, kiž pschi zwojim ſkhadżowanju tež zhromadźiznu zobuſtawow wotmě.

Přilopk.

*** Dźěcżo psched nanowmyslej wocżomaj pschejědżene.** W Dahlenje pola Dschatza zwjatkowniczżu najeſći auta schcżešchtnu holczku pschejědże a ju hnydom mori. Nana, kiž dźěcżo w poſlednim wokomiku wukhowacz spyta, automobilowy błótowy schkitak zhrabny a jemu rjeſko ſtama.

*** Kruwa ſ 5 cżelatami.** Nimo měrу płódnu kruwu ma jedyn ratař w Langenawje pola Hajdy. Stoczo porodźi pschedpołdnu tróczi dwě a w poſlednim lěcże ſamo tſi ſtrowe cżelata. Lětha móżachu nětko zwjeżicz, ſo je kruwa ſ pjeczimi cżelatami noſchna. Po radże ſtótneho lékarja pak zhjedża tón tróczi porodej zadżewacz, ſo bychu płódnu kruwu pschi žiwjenju wobthowali.

***** 106 lět ſtara wumrěła. Zwjatownu ſobotu je najſtarſcha wobydlerka Hamburga, knjeni Johanna Madlena Woschkowa nimale 106 lět ſtara wumrěła.

***** Sſamomordarſtwo. we Winje. Sſwiatkowne zwjatke dny je žeby we Winje 11 wożobow žiwjenje wſaho a 10 dańſchich je žeby žiwjenje wſacj zwjtalo. Pschicziny ſamomordarſtwa ſu pschezo rożane, pak bjesdźěłnoſcż, pak hospodarſka nuſa.

*** Schwiza cżita najwjazy nowin.** Każ na Kolnjanſkej „Presſa“ ſhonimy, cżitaju w Schwizy 3 959 000 wobydleri ni mjenje mjenje dyžli 3 137 nowin. Na kóżdu nowinu pschiſłuża potajkim nětkdże 1000 Schwizarjow. To je na zwłym ſwěcże najwyſchiſchcha proz ſadżba.

*** Podjemſke ſtorki w Italiſkej.** W Antonje zu ſrjedu wjeczor po 9 hodź. zyline ſemjerżenje zaczuli, kotremuż hnydom druhe ſcżehowanje. Wobydleſtwo roscżeła ſe twarjenjow a pschedewschem w nozy pod hołym njebjom. Hakle na ranje wrócżichu ſo wobojeni wobydlerjo do zwojich bydlenjow.

*** Njeżyschána hrubosć.** W Gerlthe pola Bochuma nawobsichtaj trawisaj pomoznikaj swdomlknjenju hó'zow do dźěłarnje a plotowaschtaj jimaj chołowy na cźele. Wbohej dźěsczi ho cźežko wopalischtej. Najlépsche chłołtanje sa hrubeju pacholow by było, bychu-li jimaj na šamšune waschnje njekniczomnosć saczuć dali.

*** Do šładła jelenjow saiét.** Na drózy mjes Großbeerenom a Genshagenom pola Barlina sta ho sćěwórtk dopołdnja cźežke njesboże s automobilom. Jedyn Barlinski brjewowy wulkowikowar sajedže je swojim automobilom do šładła jelenjow. Psichi tym šłubi wjednik mój nad wosom a sajedže do schtoma. Automobil ho cźežko wobschkodźi a brjewowy wikowar a jeho schofer wostaschtaj s cźežkimi ranami leżo. Wobeju sranjeneju dyrbjachu do šporownje dowjesć.

*** Dźiatniu mopaczujych pjenjes wujběžnyli.** Wjeršnjenjo w Nirdorfje w Cźešłožlowaklskej šdźelichu policiji, so ho w jenym šahrodnišim twarjenju w nozy hušto se hamoram bijesche. Policija, kotraž kriminalnych šastojnikow s Drježdżan na pomoz šłasa, namaka w pinzy dźěłarnju wopaczujych pjenjes. Šastojnizy sajachu schtyrjoch młodych pacholow, kotśij běchu w pinzy derje poradżene dwěhriwnarje biti. Policija popad dale pschepytuje.

*** Tilmarje lět w Ruskej pschebywaš.** Wojak Kuśebauch je Schredensteina w Cźešłožlowaklsej pschindże pschi paenjenju Przemyšła w lécze 1915 do rusleje jatby. W lécze 1917 dóndże poslednja powéšć wo nim do domiznu. Wot teho cźasa niczo wjacy wo nim šłyschcesć niebésche a wón wosta šłubjeny. Tele dny pak dóndże šdźelcźka, so ho Kuśebauch bórzy do swojeje domizny wróći. Wón je pschego pišał, njeje pak ženje žaneje wotmołwy dostał.

*** Worjoł hólczeja morił.** Na špodźiwne waschnje je młody arabiti hólczej s Semmora pola Orana wo žiwjenje pschischoł. We tutej wšy bě šebi blišo zyrknje na njéhdže tšicezi metrow wyšokej skale habrišti worjoł hnězdo natwarił. Wschédnje pschinoschowasche tutón šwojim młodym karnyzle, kurwoty a młode jehnjatka. Dźeći domoródnych běchu tole wobledžowałe a wujichu njepschitomnosć worjoła, so bychu šebi hnězdo blišo wobhladacz a pjeczeńki šwotnołyež móhli. Tale šwažliwa hra pak mějesche šrudny kónz. Psched někotrymi dnjemi šaleže šapo arabiti hólczej do hnězda, so by s njeho sajaza wotnjeśi. Nadobo pak pschilecza rubježny ptak, puschczi ho jako błyšk na hólczeja a šrani jeho šrašnje na hłowje. Hólczej padny dele a wosta morwy pschi skale leżo.

*** Šswětowa wójna pschećiwo wulkim myschám.** S Parisa jo pišche: Kongrez pschećiwo wulkim myscham, kiž ho tu w blížšchim cźašu šthadźuje, ma pschećiwo wulkim myscham šwětowu wójnu organisowacź. S dwanacźe krajow šu ho šastupjerjo knježeństwa šamolwili. Ma ho potom šhromadnje pschećiwo wulkim myscham šakrocźicź, kiž šebi s rosschérjenjom natykowazych thorocźow létnje njeličzomne šmjerthne woporv žadaju a hewak wulku šchkodu nacźinja. Schkoda, kiž wulke myschе jenoż w Franzowskej wob léto šawinuja, je ho na milijardu šotych hriwnow wobliczilła.

*** Nitšchowy pomnik.** Artur Nitšch, šwětašławny dirigent, budże w Lipšku pomnik dostacź. Profesor Hugo Lederer, šnaty rěšbar, je Nitšchowy pomnik wudypał, kiž ma ho městnje pšched kupnizu (Gewandhaus) postajicź, pšched theźu, w kotrejž je wulki Nitšch triumfy šwjecził. Nowy pomnik dóstanje městno pornjo Mendelsohnowemu pomnikej.

*** Nasny protest dla wobydlenšteje nuzy.** Po dolhim wojowanju je wobydlenška wyschnosć w Nizzy młodeju Perinez mandżelšteju na dróhu hadźiła. Njedźiwajcy na wschě prózowanja njemóžeschtaj noweho bydlenja namacź a rozhudźišchtaj ho tohodla, do Parisa puczowacź a šwoju próšbu justizneniu ministrej pschednjesecź. Mandżelštaj naštajischtaj ho s dźešcźomaj, jeju do dźešcźanego wošyczka hadźiwšchi, kiž porjadu cźišchcźeschtaj, pěschi na pucź a dozpěschtaj po wobcźežnym a dalokim puczowanju hłowne město Paris. Po puczu dostawachu wot cźuczliwych ludźi dary lubosćze. We tóždym městze a wšy pschednoschowasche młody mandżelšti wo šwojim a druhich cźežkopjenju a da šebi protest pischerjiwo tajkemu poczinanju podpisacź. Dźeczazy wós bě s plakatami wobwěschany, na kotrejž bě wotpohlad šwojeho puczowanja s wulkimi pišmikami napišał. Mandżelšteju s dźešcźomaj wschudże witachu a na tajše waschnje nahrombźišchtaj nimale 500 000 podpišmow. W Parišu cźinjachu wšo wulke woczi pschi pschikhadże špodźiwn. wopyta. Perin ho wot justizneho ministra pschija a pschepoda jemu protest s połmilijonom podpišmami. Wón cźaka na wuhud a chże potom šajo pěschi s dźešcźazym wosom dompucź nastupicź.

*** Bleczkaty tyfus w Moskwje.** W Moskwje šu pola 17 šthorjenych bleczkatym tyfus šwěczili. Sanitetne wyschnosće šu tohodla Moskwu jako wohrožene město wuwołałe a wobšamkle, jo maju ho wozebite baraki natwarićź. Chżedźa pschede wschém pschenješenju wschow sadźewacź, dokelž šu w šapocźanym twarišim cźašu dźešacźerjo wožebje wohroženi a šu najšrašchnischi rosnoschcerjo tuteje thorosće. Wot léta 1922 ho šdasche, so je šo bleczkaty tyfus w Ruskej šoto šhubił.

*** Balon ho s khojkom japalił.** W Pittsburgu w połnózanej Ameriźy wotmě ho šrjedu rano napschemołtanje powětrownych balonow. Do jeneho balona dyri błyšk, mori wjednika a šapali balon. Błyšk trjechi też zyły šrjad druhich balonow, kiž ho na pschemołtanju wobdźělichu, ale tim njeseschkodźi.

*** Kapitan Courtney chże s Lissabona do Ameriki lećeć.** Kaž ho s Londona powě, bu kapitan Courtney, kiž hižo dlšchi cźaš na wudoipołnjenju planow ja lét pches ozean dźěła, nuzowany, šwój wotpohlad s dźěła pschemeniće. Město s Plymouthu w Jendźelšku poleći wón wětšo s Lissabona w Portugalšku do Ameriki. Dernierjki-Walšti lětałšticzolm, kiž mje s metana wobšteji, poleći s Pisy do Lissabona a wot tam pisches Azorske kupy do Ameriki. Wróćo pschileżecź chże kapitan Courtney po połnózanej lětałšlej cźarje.

Kónc wulkeho proccsa w Prazy.

Słowny winik k šmjercźi šajudženy.

Cźešte nowiny wojsewjachu tydżenje dołho wobšchěrne rosprawy wo procesu, kiž šu po zyłkym kraju s njewšědnym šajimom sćěhowali. So bychmy pschedstawiny *krótko naspomnili: Michałko* bě žebi *wěstu Margitu* Börösmartyez, šiarschu holzu, na to waschnje šwěczišł, so ho s njej w towaršwje dobrych pschećelow posdačnje šwěrowacź da. Potom je ju narěczał, šobu do Wyšotich Tatrow jěcź, hdźež šu ju Klepetar, Michałko a dr. Schiskorški sajedźowcźili a murubili. Nještut je ho hakle wjele posdźišcho woitrył, po tym hacź běchu ho winowacźi pšches darjeńi s wobjedźeństwa šamordowaneje podhladni sćinili.

Pschihażny šud šaždži žurnalistu Jana Michałka ke šmjercźi, Jana Klepetarscha k jašwu na cźaš žiwjenja a dra. Miłkajcha Schikorskeho k pjatnacźe létam cźežkeho jašwa.

Listowanje.

R. S. Hdyż ho lekownosć bódnosći 10000 hr. pschi cźa 2000 hr. ho napłaći a šmitne 8000 hr. ho jako 1. šapłaćenja šapiša, naštanu na notarišich a šudnišich wudawałach wot ho 115 hr. Njeje pschedacze w kupnym wuczinjenju wopschijate, ale do wobžedźenje šlicźiny šapišane, dha ho 8 % na 130 hr. powyšcha. Wušche teho ma ho na 500 hr. dodała na šapłacenje lekownosće (Grunderwerbšteuer) płaćicź.

Sokołšiwo, sport a hry.

Ola Lilienthal.

K jeho 80. narodninam.

Dźensa, hdźež nowočasne wobkhodne lětadła wšudnje kraj a města přeletuja, zda so nam być, jako by so lětanje samo wot so rozumiło. Při wšém tom zabudźemy rady na dźěło a prócu, kiž su prěni wojowarjo na polu lětałstwa měli.

Tak dołho hač budże so wo lětałstwu rěčeć, budże mjeno Ota Lilienthal stać sobu na prěnim městnje. A hdyž so w tutych dnjach jeho 80. narodniny lětnja, dha je to winowatosć cyłeho swěta, zo so na njebojazneho lětarja dopomni. 23. mejc 1848 w Anklamje rodżeny, zaběrałše so hižo jako pjatnaćelětny zhromadnje ze swojim bratrom Gustavom, kiž je hišće dźensa w Barlinje žiwy, z prěnimi lětałskimi pospytami, kiž běchu wězo hišće jara jednore.

Wobšěrnje studowałšy zlět ptakow a ptačkow, *prjedy hač so praktisey spytałšaj. Zo njebychu jeju* towaršoju jankować a škrěć mohłoj, činiłšaj wšě pospyty za ćichim a we wopuščenych kónćinach. Tola bórzy spóznałšaj, zo so lećacy ptak wot człowjeskeje ruki njehodźi jednorje twarić. Při wšěch pospytach pak noweho nazhonišłaj a spóznałšaj, štož při nowem dźěle wužišłaj. Dołhi čas pak njeměješłaj naspomnjenja hódneho wuspěcha. 1867 hižo twarještaj swoje třeće lětadło. Bóše wokolo léta 1890, jako so jimaj prěnje „zlěty" wot nětudże dwaceći hač do třiceći metrow poradźichu. Při pytanju za lépšej krajinu ke přewjedźenju pospytnych zlětow poskići so jimaj tajka w Stöllnskich horach pola Rhinowa. Tola jeneho dnja, 9. augusta 1896, dyrbjachu z pospytami dla ćežkeho njezboża zastać. Na tutym dnju wjerhny sylny stork wětra lětadło, kiž njeměješe tehdy wězo hišće motora, k zemi. Ota Lilienthal zlemi seši při tom šijacy padeř. Na sćěhowacem dnju, 10. augusta, wudycha swoju dušu, po tym hač bě krótko do teho hišće prajił: „Wopory maju być". Wosrjedź dźěła potajkim je přišła niesmilna smjerć a rubiła muža, kiž bě přeswědčeny wo wulkej ideji. Tehdy hišće wusměwany a wobsmějkotany, je swět hakle pozdźišo lódnosć Lilienthalowych dźěłow spóznał.

Knjeni Mensendieckowa wopyta Němsku.

Knjeni Mensendieckowa wopyta Němsku.

Před někotrymi dnjemi wopuści w Goteborgu starša, žiwjenja wjesoła žona scěnjeje postawy amerikanski parnik. Wona je hibićiwa, čiła a strowa, po zdaću wjesołeje mysle, ma mudrej energiskej wóčcy a je přećiwo *kóždemu jara přećelna.* Žónska je knjeni Boes Mensendieckowa, wumysłeńka systema, kiž je jej swětnašławne mjeno wunjesł. Kaž rozprawjerjej jeneje šwedskeje nowiny praji, pojědže do Norwegskeje, zo by w Oslu měsac dołho wo swojim systemje přednošowała. Wot tam chce so do Němskeje podać, zo by tam tehorunja wo mensendieckowskej přednošowała. „Mój system je nětkole nimale 20 lět stary", praji knjeni Mensendieckowa. „Je pak so hakle we poslednim času předobył. Wjesela so, zo je so we skandinawiskich krajach, w Jendźelskej a Japanskej w šulach zawjedł. W Hollandskej je mensendieckowanje w statnej dźiwałowej šuli z obligatoriskim předmjetom. Před dwaceći lětami so mi wusmjewachu a hanjachu mje. Nětko pak sym dobyła. Přikhadźam kóžde léto do Europy, zo bych nałožowanje mojeho systema we wšelakich krajach dohładowała a wudospołnjała".

(Mensendieckować rěka, swoje čěło po cyle wěsteju systemje zwučować. Porjadne tajke zwučowanje na za sćěhwk, so so čěło bóle a bóle skruženje a njetopiwši tak čěła wotsteri, doniž so cyle njerhuli. Mensendieckować by też někotrejžkuli serbskej žonje dyrbjało, zo njeby sebi sama k wobčežnosći była).

Olympiske hry w Amsterdamje.

Urugwayska zdźe Němsku 4 : 1.

Runjewon wohanbjacy kónc je wzał dźeń, na kotryž je cyły sportski swět, přede wšém Němska, z napjatosću čakała. Nje tohodla, zo je Urugwyska dobrla, ale dokelž maju jenotliwi němscy hrjačery winu na poražcy.

Urugwayscy nastupichu z trošku hinašim nastupstwom, dyžli su brali přećiwo Hollandskej. W němskim muštwje njebě so nicho přemjeniło, a tola zda so być, jako njehy było to same muštwo kaž přeco Swicy. To je zaso dopokaz, zo muštwo tak derje je, kaž přećiwnik to dowoli. Wobej muštwje wašteju hnydom wot započatka z wupraječej zasnéu a hrubosću, tak zo stajnje k zražcnjam a wolenemu storkanju na woběmaj stronomaj dr. A po tym hač běchu Urugwayscy prěni kroć wusprěbéraše hra na wótrosći. Krótko do přestawki so K a l b tak daloko, zo jeneho z přećiwnikow mašyšane wašnje přimaše, njez tym zo tutón dobala njeměješe. Tohodla wuzamknu sudnik Lewy. Přiładowarjo z južnych krajow, kiž běchu jara hołatej lichje zastupjeni, mytowachu zakrjeschudnika z runjewon nješyšanej haru a přikiwali, dokelž bě hra z wuzamknjenjom najwažnišeho hrača z cyleho muštwa k lětu. Urugwayscy zwěsćena. Jako Němcy přez Hofmann-Meeranskeho prěni wuspěch doepěchu, połožichu Urugwayscy tak mócnje do dźela, jako by sło wo hnjc. Štož so nětko poskići, bě wšo druhe hač sportowe. Zestorku mjez Nasazzijom a Hofmanom-Meeranom wupokaza sudnik wobeju z měsnua. Z tym bě so čiła hra, kiž dyrbi nahladnosći němskeho sportowa wukraju zeškodźić. Tfo wuzamknjeni hrjačery Nagel a Kalb a Hofman maju přimérjene khłostanje kowané. Němske muštwo wopuści dźensa Zandvoort a wróći so domoj.

Argentinska přećiwo Belgiskej 6 : 3 (3 : 2).

Španiska přećiwo Italskej 1 : 7 (0 : 4).

Egyptowska přećiwo Portugalskej 2 : 1 (1 : 0).

Jězdny plan autoweje pósty z Budyšina do Minakała

wot 15. meje 1928.

				Železniske přizamknjenja			
5[38]	D 11[29]	16[58]		z Drježdżan . . . . . do	8[21]	14[09]	D 20[]
7[09]	D 12[26]	18[56]		do Budyšina . . . . . z	6[34]	12[25]	D 18[]
4[19]	11[19]	D 18[18]		ze Zhorjelca . . . . . do	8[37]	D 13[12]	20[]
5[34]	12[29]	D 18[58]		do Budyšina . . . . . z	7[18]	D 12[29]	18[]
W 5[57]	11[35]	18[13]		z Wjelećina . . . . . do	7[44]	14[48]	20[]
6[23]	12[01]	18[41]		do Budyšina . . . . . z	7[14]	14[14]	19[]
5[25]	10[17]	W 17[44]		z Kumwałda . . . . . do	W 7[28]	W 14[43]	W 2[]
W 6[00]	11[14]	18[41]		do Budyšina . . . . . z	W 6[43]	W 13[14]	W 2[]
2	**4**	**6**	**Tarif km**	**Jězbne čisło woza**	**I**	**3**	
7[15]	13[30]	19[30]	—	z Budyšina, dwórniščo . . . do	6[28]	12[00]	18[]
7[18]	13[33]	19[33]	—	„ pósty . . . . . ze	6[26]	11[58]	18[]
7[21]	13[36]	19[36]	1	„ Drjew. wikow	6[23]	11[55]	18[]
7[27]	13[42]	19[42]	4	Bórka, hoscenca	6[17]	11[49]	18[]
7[32]	13[47]	19[47]	6	ŕóhi do Dobrošec †	6[12]	11[44]	18[]
7[38]	13[53]	19[53]	8	Delnjeje Hórki	6[07]	11[39]	18[]
7[43]	13[58]	19[58]	9	Ješic	6[00]	11[32]	17[]
7[47]	14[02]	20[02]	11	Khwačic	5[56]	11[28]	17[]
7[51]	14[06]	20[06]	12	puća do Małeje Dubrawy † .	5[52]	11[24]	17[]
7[58]	14[13]	20[13]	13	Wulkeje Dubrawy	5[48]	11[20]	17[]
8[04]	14[19]	20[19]	15	puća do Adolfskeje Hěty † .	5[38]	11[10]	17[]
8[08]	14[23]	20[23]	16	Khrósta	5[35]	11[07]	17[]
8[17]	14[32]	20[32]	18	Łomska, pósty	5[28]	11[00]	17[]
8[19]	14[34]	20[34]	19	puća do Drobow †	5[24]	10[56]	17[]
8[25]	14[40]	20[40]	21	do Minakała, pósty	5[18]	10[50]	17[]

† Zasnmje po potrjebje D = spěšne čahi W = jězdźi jenož dźěławe dny S = jězdźi njedźelu a swjate dny.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawańi 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrańkow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiśći Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. z o. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinju. Telefon 2687.

Za nazhońki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u n

Čisło (Nr.) 130 — Budyšin — Srjedu, 6. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Němski sejm je so na srjedu 13. junija zwołał.

Němšti žejm ło žrjedu 13. junija seńdże. Swołańske pišmo preśidenta Loebe rěka:

Na zakožu stawow 23. a 27. nėmjkošatneje wustawy so nowowuswolenj němšti žejm śwoła, so by ło žrjedu 13. junija popołdnju w 3 hodźinach zhromadźił.

W Barlinje, 5. junija 1928.

Löbe, preśident němšk. žejma 3. wólbneje periody.

Němske knježerstwo powyšenje železnišćich tarifow wotpokazało.

Němške knježerstwo je namjet towarstwa němšteje železnje na powyšenje tarifow wotpjet rozpominało a pruhowało. Hačrunje njepśichopśinało, so je finanzne położenje towarstwa němšteje železnjy ćežko napjate, njeje je wono tola mohło ł podkožkom pśiwołowćicej, so je hižo nėtkole nuzne, tarify za wobłhad wobožbow a wożenje twowjenjow powyšiće. Po jeho nėnjenju njeje hišće pśichodny pśiwołowaćicej, kak ło wobstejnośće w běžnym wobkhadnym lěće, za wobsahnjenje rozšěrjaże, roswija.

Němšći aktivni offizjerojo ł khežorśeho yachtśeho kluba wusłupja.

Němšti woborny minister Gröner je porućił, so dyrbja wšitke pśichiłuśnizny němšteje wobory a wójnšteho łóžstwa, kotrež su hač dotal łodustawy khežorśeho yachtśeho kluba byli, ł njeho hač do žrjedu měšaca junija wustupiće. Tónle wukas je žo wudał, dokelž je žo yachtśi klub zawowědźił, je žwojeho mjena łkowo „khežorśi“ wuwostaśiła.

Kommunista Thälmanna w Hamburgu sajeli.

Kaž „Hamburger Volkszeitung“ powe, su pśichi składnosći Stahlhelmowcho śjeda w Hamburgu kommunistojo wusłupjeł do Stahlhelmarjow frasyli. Pśichi tym su kommunistiskeho němšteje hejmska zapóžlanza Thaelmanna sajeli.

Poincare wo předsjedźacym skručenju franka.

W senatu je žo wutoru ministerski pśedsyžyda Poincare na wótre wupady senatora Herya wotmołwjejo wo pśichodnjejšim skručenju frankowcho kursa wuprajił. Poincare naprjódy swěśi, so Franzowska banka njeje žanych tajnych operazijow pśiwjedła. Wona na zakožu formalneho zakonja połnupnje, kotrež je žo w parlamentu w lěcze 1926 wobsahnyła. Po nim žine Franzowska banka nowe bankowki na podležu nowonakupjenych devišow wudawaćz. Franzowska banka je je śtwojej pjenježnej politiku dozpika, **so je žo sa 18 měsazow kurz franzowskeho franka skručił.** Dośtonśne skručenje je pśichitowane a žo po możnosći bórzy pśichwjedźe.

Za serbsko-bołharske zbližnjenje.

Bołharske nowiny „Jutro“ su wopowědź pśedsydskeho južnosłowjanskeho ministra Lafara Markowića wo stejśišću južnosłowjanskeje radikalneje strony k pražencju serbsko-bołharskeho sbližnjenja wosjewiłe. Radikalna strona politiky serbsko-bołharskeje solidarnosće a dorosumjenja pśichwalujo. Też Paśchić je tule politiku sastupował. Tale politika na sjednoćenje Bołharskeje a Južnosłowjanskeje njedźela. Na Balkanje je město kaž sa Wulku Bołharsku, tak sa Wulku Južnosłowjansku. Dorosumjenje mjes Južnosłowjanskej a Bołharskej by na Balkanje měr zawěsćiło, ł cźimž njebychu na žane waschnje Grichiska, Rumunska abo Albanska schkodowake. Tole dorosumjenje by žo mohło ł złownej unuju sapoczeć. We wopowědźi žo praji, so žu so Južnosłowjenjo rozšěrjaśił, w połitiskej politiky też potom pokračowaćz, kdy by majedonśki wuzwjerjenje atentaty w połodnjoschej Serbiji skućiła. Tale wopowědź je w Sofiji žylny sacźišćej cźinika. W tu tkwiłu wschak maju pśichiwižowarjo serbsko-bołharskeho sbližnjenja cźežke stejišćo. Pśichiwižowarjo wotchnjateho krala Ferdinanda maja hišće politiku nóż w ruzy, kotrejž žu je Stambułijskeho ratarske knježerstwo powróćiwšchi smjerowali. Italska a Jendźelska tule zwólnu na wsćo możne waschnje podpjerataj, so by žo Sśkowjanstwo na Balkanje śłabiło.

Mała ententa je Sśwjatogotthardskim dobrosdaćom njespokojom.

Rosprawa wo Sśwjatogotthardskim pśeśejmykanju italskich maschinskich cźełbow do Madźarskeje je žo w tajnym połoženju Rady Swjasła Ludow rospominała. Sastupjerjo Makeje ententy žu ł njej njespokojom. Rumunska, Cźeśkosłowakika a Južnosłowjanska maju rosprawu sa njedobrjabaju, dokelž žaneho rukowanja sa pśichodny njepośicźa. Franzowska Makej entenze pśichłośuje.

Nuczeny dźiwum žo mjes Južnosłowjanskej a Cźeśkosłowakskej wotśitroni.

Južnosłowjanske knježerstwo je wojśewiło, so je žo wot 1. junija nuczeny dźiwum w pucźowańskich pašach cźeśkosłowakskich stacźanow śpuścźiło.

Wopačne powěsće wo Pilsudskim.

S Warschawy žo pśiche: We wukrajnych nowinach, wosobje w „Manchester Guardianje“ a w Barlinskej „Germanii“ žo powěźe rozšěrjeja, so je marschall Pilźudski zyle śtwonka ćežko khory. W połskich połitiskich kruhach žo tehodła wo cźanuje, so wón je śtwojeho wójskoweho města wrócźo stupił. Se strony połskeho knježerstwa je žo pśeciwno tejle powěsći snapscheźiwito, so je marschall Pilźudski zyle śtrowy a so žo jeho wotthorjenje bórzy skónći. Dale žo pśeje, so je žo marschall Pilźudski na generała Sśobnokowskeho ł namjetom wobroćił, so by ministerstwo sa wojeńske pśewosał. Marschall Pilźudski nima myśle, ani śwoje ministerske sastojnstwo złožić ani wobkhad śwojeje dotalneje dźeławoscje samjesowaćz.

Žadanja Połskeje přeciwo Litwje.

„Petit Parisien“ ł Genja powe, so je žo połski śwonkowny minister Saleski krucze rozšěrił, žadaćz, so by Swjasł Ludow litewskeho preśidenta Woldemaraja nawarił. Jeli so žo Swjasł Ludow njeby rozšěrił, Woldemaraj porok wuprajićz, a jeli so njeby možno było, wodpowědź litewśeje wustawy wrócźiś, kotraž Wilno sa śtwonje město Litwy postaja, potom **Połska diplomatiki wobkhad ł Litwu sajmje.** Połśta nocźe žo dźeje Woldemaraj sa nóž wodźićz dacź.

Chamberlain přeciwo přidźělenju Wilenskeho kraja Litwje.

Jendźelski śwonkowny minister Chamberlain je wutoru popołdnju sastupjerjam jendźelskich nowin śwoje stejišćo k połito-litewskemu praschenju rozjasnił. Litewskemu ministerskemu pśedsydstwu Woldemaraj njeje sa cźas jeho pśebywanja w Londonje nicźo złubił. Nawopak, je jemu należnje radźił, so by kat bórzy hacź możno normalne diplomatiske poćahi ł Połskej wobnowił. Jendźelska ł małymi ludami derje mėni, tola žo njeboji, so wone jendźelske sympathije njewužiwaja.

Chamberlain pośom ł wulkim dorajom na to pokaja, so by ja bludnoscej měł, kdy by žo Wilenski kraj Litwje pśidźělił, dokelž by žo ł tym žórło njepśichestawajcych njemėrow a wobrěžnjosćow śtworiło.

Chamberlain potom hišćeze pśichśpomni, so dwaje praschenja, na dujerwym rjedźe nětcźišćeho poprjedanja Rady Swjasła Ludow stejaze, ja pornjo litewsko-połśtim praschenjam mjenje ważne.

Śled za zhubjenej powětrowej łodźi „Italje“.

Posdźe w nocy ł njedźele na póndźelu je radiowamateur w Treleberga w Schwedzeji schkowu depeschu popadnył: „Halo, halo — Italija — Nobile SOS. — 1a — Commission Rome Kingsbay Invisible Radio Bordeaux“. — Podobne signale su też druhe radioamateurojo popadnyli.

Powschitkownje žo mėni, so je „Italia“ nuśowana była, na kupach Franza Josefa ł poknoy wot kupy Nowej Semlje ł semi pśichśitajcź. S bźela horace kupy, kotrejž je nėdźe 60, su śwjetschа zyle lėto ł lodom pśichkryte. Klima je wurjadnje krute. Jenož krótki cźaj w lěcźu je połodnjiska a wjeczorna strona nėkotrych kupow bjes loda, tola może žo ł proviantom sastarana expedizija na nich dźerzećz. Austrisko-Wuherska połnócnopołska expedizija pod Peyerom a Weyprechtom, kotraž je 30. augusta 1873 kupy wuzwědźiła a jim mjeno „kraj Franza Josefa“ tele kupy wuzwědźiła a jim mjeno „kraj Franza Josefa“ tele kupy wuzwědźiła a jim mjeno „kraj Franza Josefa“ narjekła, je je 1874 na dlėschej expediziji nadrobnje pschepytała. Nansen je na nich žamo symu 1895-96 pschebył. Kraj Franza Josefa je też wospjet se sepjeranischzom polarskich expedizijow był. Wot lėta 1914 won Rusket ztluscha a je sarjadnischu Archangelskeje gubernije pschidźelenj.

„Połodnjischi khiż“ na Fidschischi kupach.

Lėtadło „Połodnjischi Khiż“ je wutoru w Suvje na Fidschischich kupach k semi pschistajiło. Lėtadło je hacź dotal 3138 mil sa 43½ hodźinu pschelećało. Wono je na dalsche leczenje k Awstralskej wulezało.

Wobstejnosće w Mandźurskej su so zhoršile.

S Mandźurskeje do Tokia pschichodźaze powėsće su niedobre. Attentat na Cźangtsolina, je niz jenoż jeho pschiwiržowarjow, ale też jeho pschećiwnikow najbliže roskrił. We Mukdenje Japanzow sa nadpad samolwithch cźinja, dokelž mėstno, khdyž je žo attentat stał, we japanskim pasnje leži. Naitazija pschećiwno Japanzam tehodła w Mandźurskej pschdėra.

S **Londona**, 4. junija. Po powėsćach, kotrež su je japanskeje strony do Shanghaia doschle, je k tśelenju po attentacźe, mjes Cźangtsolinowymi cźelnymi straźnikami a japanskej żandarmerju doschło, kotraž mėsciske żelesnizne dohladowaćz. Cźangtsolini straźnjuju po attentacźe ł naschinskich tśełbow tśełachu a žo pschi tym wosebje pschećiwno japanskim żandarmam mėrjachu. Japanzy wotmołwjachu, a tśelenja je pjeza 40 minutow trała.

Sakitanje Tientsina.

Kaž žo ł Tientsina powe, žo wojacy Cźangtsolinowcho generała Sunczuanfanga pola Peitsinga a Yangtsina shromadźuja. Nėhdże 20 000 muži žylne wójsko generała Cźangtsia pola Maczanga wostanje. Wón ł generałom Sunczuanfangom radu ikkaduje, hacź by możno było, Tientsin ł wuspėchom pschećiwno połodnischemu wójsku sakitaćz.

Wo attentace na Cangtsolina.

je „Petit Parisien“ wosebitu rospravu dostał. Cźangtsolinowy żelesnitski cźah ł 22 wosow přeńsze a druheje cźahowe wobsteješe a bė ł hlownemu dźełu ł gardami nėhdyschcho diktatora wobsadźeny. Khdyž cźah 136 hodźin do Mukdena pschijėdźe, na chinesskim dwórnischcźu, ł barakow wobsteješe, njesasta, ale dale k nowemu dwórnischcźu jėdźeschc, kotryž žu Japanzy natwarili. Jėdna bė hacź dotal derje wotbrźała. Na hlownych sastanischczach wyšehosteje Cźangtsolina powitachu. Khdyž krótko psched sajėdźom do nowcho dwórnischcźa cźah pod Laotaokowskim mostom jėdźeschc, nėkotri muzojo ł mosta dele na žrjedźiny wóz bombu cźišmychu. Tśi wosy žo wupurśćichu, wjele wozbowow žo mori abo žo krani. Cźangtsolin je žo, kaž hižo znate, we wobliczu kranił. General Puczangczan pak je žo cźežko kranił. Garda do nadpadnikow tśelejcze, dwaju mėzacu sajeczi; jeju hnydom wotprawichu. Cźangtsolina a jeho pschewodnikow ł automobilemi do hlownego kwartka dowjesechu. Japanzy wojazy žu w blischosći cźłowjeka mórili, kotryž bombu pschi žebi njeschesche. Powėda žo, so žu mordarjo śłabjenj wojazy połodnischcho wójska byli, tola žo sa to njeboji dopokasnow pschinjesech.

Cangtsolin hižo wumrjeł?

Kaž Mukdenske nowiny „Jiji“ pischu, je marschall Cźangtsolin na **sćěhunkach franzenzow, kotrež je pschi bombowym attentacze pocźerpił, wumrjeł.** „Jiji“ praji, so žu žo marschalkowe rany na dobo shórschiłe, a so je wón njenadźiwy wumrjeł, hacź runje ruce zawołani lekarje, jemu do cźěła kampor śtykaju, ło prózowachu, jemu žiwjenje zachowaćz. **S druheje strony žo pak tale powėsćej njeje potwjerdźiła.** Swėdźenje je, so žu je jeho rany śmjertnemu nóż shórschiłe. Njeličomne powėsće psches město dir, a hibanje mjes wobhdarśtwom hladaju rojże. Jeli je ły marschall wopriwdże wumrjeł, ł cźimž dyrbi je dla śtrašchneho charaktera jeho ranow liczeć, ło dalokožkožnych sćěhowych boja. Maju žamo sa możne, so dźeł chinesskeho wobhdarśtwa pschećiwno japanskemu knježerstwu postanje.

Tehorunja pschi bombowym attentacze pschećiwno Cźangtsolinowym panzerowanym wosam franjeny gouverneur mandźurskeje połnócneje Heilungkiangskeje prowincy **Wuczungczeng** je žwojim franjenjam połdźelu wjeczor podležał. Dale je na žwoje rany dotalny ministerstwowy pschedsyda chinesskeho połnócneho knježerstwa **Panfu** wumrjeł. Kaž je někto znate, bė cźahowy pschewod nadpad wocźakał a bė tehodła trėbne instruksije dostał. To je hižo

ſ teho ſpóſnacź, ſo bź jim, wot prěnich ſtróżelow ſo ſhrabawſchi mózu, cźrjódu nadpadowazych zivilistow ſatkeliecź. Każ ſo ſda, ſu tuczi zivilistoje ſababjeni wojazu połodniſchcho wójſka byli. Njeſchiwajcy zivilnoje drasty njeje ſo dako ſakrycź, ſo tymle zivilistam jedyn wyſchſchi wjedniy a nźekoſi nižſchi wjedniy roskaſowachu.

Japanſke nowiny „Dźi dźi Schimpo“ a „Osaka Mainicźi“ ſu powěźeź ſ Mukdena wocźiſchcźale, ſo je marſchall Cźangſolin na ſwoje rany wumrjeł. Agentura „Toho“ je pjecźa potwjerdźenje teźele powěźeźe doſtała a praji, ſo ſo knjeźerſtwowa roſpraua hiſchcźe njeje wudała, dokelż zbjeda ſo politiſkich ſchmatanźow ſmimyeź. **Cźangkolinowy ſyn, kotryż w Tientſinu pſchebywaſche, je ſo ſ létadłom do Mukdena podał.**

Chineske połnocne wójſko rozpadło.

Po powěźcźach, kotreż ſu do Tokia doſchle, ſu wſchźe połnózne wójſka, ſwonka Mandźurſkeje ſtejaze, w ſyłnoſcźi 80 000 muźi, wutoru k połodnišchim wójſkam pſchiſchle. S tym je ſo wobſtaźerſka wójna we wopraſtadźe chineſkim kraju na njekrwawne waſchnje ſtónczźiła. Noſſépſchi wojazu połodniſchich wójſkow ſu ſo k mandźurſkej mjezy do prědka ſunyli.

Nankingſke knjeźerſtwo w połnózney Chinje wſchudźe provinzialne knjeźerſtwo poſtaji. **Peking ſo provinzialne město ſcźini.** Diplomatiſki korps ſo wo tymle wobſtamknjenju knyhdom wuprai. Dźiwajo na ſpěſchne rozwiéje wobſtejnoſcźow w Chinje, **pyta ſo Japanſka k Nankingſkemu knjeźerſtwu zbliżicź.** Tak je japanſki miniſterſki preſident rjekł, ſo ſo w blizſchim miniſterſkim poſjedźenju pſchiſprawne kroćele k wutworjenju normalnych poćźahow k Nankingſkemu knjeźerſtwu wobſtamknu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 6. smažnika.

Benigua — Bohota.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

1849 założi so w Dźiwoćicach serbſke evang. towaſtwo. Jeho duša běše naš ludowy basnik Zětr Młónk, kiž 1887 na hórcy pſred Praskowom zemrě, pſrewodźnjo jako nawjednik ſpěwa pohrjeb dźěſća na puću do Hodźija. Tu dyrbjał nizki zornowecowy kříž ſtejeć, kajkichž w ſłowjanſkich krajach je, kiž by na tysac lět dołho wo tym ſwědčił, zo je ſo tu nběhdy čiſta duša połoženho ſerbſkeho kěrluſerja wróćiła k Bohu. *Njech ſo to hórcy ſtanje!* To je dźakna přiſluſnoſcź ſerbſkich evangelſkich wosadow! Pětr Młónk je poł tysaca kěrluſow pěſnil, z kotrymiž ſo hiſće dźenſa naš lud troſtnje. A běše tola jenož khudy podruſnik, kiž hiſće jako ſtare boſy na dźěło khodźeſe. Jako 17létny młodźeńc běše ſo woženił, zo by ſo dołholětneje *wojeńſkeje ſłużby zminył*, kotruż tehdy khudym młodźeńcam njeſmilnje napołožichu. Ale běše ſo podarmo tolu nadźijał. Su jeho tola do wojakow brali. **Ale na ſtraži w Drježdźanach, w dołhich nócnych** hodźinach pěſnjeſe ze ſtyſkaniom po ſwojej domiznije ſwoje prěnje ſerbſke pěſnje. Wſitko je pozdźiſo ſpěwał k česći Božej abo zo by ſwojim wobźeźenym a zrudźenym Serbam troſt a pomoc přinjeſł. We ſwojim khuduſkim wumjeńku w Dźiwoćicach mějeſe huſto wopyt. Prašachu ſo jeho wo radu, kotruż dawno dawaſe. A ſwoje kěrluſe je dostał jako Boži dar ſtajnje po nutrnych modlitwach.

✝ 1134 Norbert, arcybiſkop Magdeburgſki.

* 1855 Edmard Jelinek, češki ſpiſowaćel a přećel ſerbſkeho ludu.

1548 ſo Budyſka rada přez zaſtupjerjow kěžora Ferdinanda wotſadźi (Poenfall).

Čišinski za Pětrom Młynkom.

Mi přeſtaníće na Serba kidać ſwary,
Zo niwa hłowy, wušika zo nima.
Młynk, na płuh wuſtojny, ſo pjera přima
Też, ſtaja Serbam česć a pěſnjam twary.

Wón też do Pernaſskeje kukny hary
A ſpěwa, ſtoż ſo jeho duše jima.
A runje Němcej ſpěwy z powzki žima
A wozy k Smolerjecom połne kary.

Każ Hans Sachs za kopytom pěſnje babił,
Tak Młynka za płuhom Apollo wabił.
A dawał jemu rym a hrónčkow měru.

Młynk znał je w Serbach płuh a kosu z lyru
Wjeſć pod pažu. Tuž khwalmy Młynkec Pětra,
Zo huba banjerjam ſo ſtuli khětra.

Přiſłowo: Dobra njedźela chce měć dobru *pándźelu*.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. baromeſter 741, thygrometer 0, thermometer wo dwě 18. Dźeńſa rano we 8 hodź. baromeſter 741, thygrometer +2, thermometer w nozy +9. Wuhladny na mało ſo pſchemjenja, wjedro. — Porno pſchedchadźazym dnjam wjele nowſcho w rozpołoženiu nižinow a wuſchinow njeſchadźamy. Nad połnózynymi ſtronami pſchezo hiſchcźe wyſchiny leža a ſ pſchicźinu, ſo nocźe prawie wot Łopitca. Nižiny leža je wjeczora Europu. Pſched nimi, wot połnózneho morja pſches ſrjedźnu Europu hacź k Cźornemu morjej hajaje cźehnje ſo wyſke pahmo wyſchiny. Naſchemu wjedru dawa rjany raſ. Njewěźera ſu móžne, dokelż ſo hynne a ſtare powětrny nad naſchimi ſtronami zeltuja. — Jutſe ſchtwórtk ſwjeći ſo ſwjedźeń „Božeho cźěła“. — Sałnco cźo dźa 3,42 hodź. a khowa ſo 7,16 hodź. Měſacź ſchadźa do połnoźy 11,46 hodź. a khowa ſo rano 6,41 hodź.

*

Božeho cźěła.

Jutře ſtwórtk ſwjeći katolſka cyrkej ſwój najwjetſi ſwjaty dźeń, ſwjedźeń Božeho Cźěła. Tutón ſwjedźeń je z dopomnjeńſkim dnjom załoženja najſwjecźiſcheho ſakramenta woltarja.

Swjedźeń pokhadźa hižo z 13. létſtotka a złožuje ſo na zjewjenje, kiž je měła kłóſtrſka knjezna Julijana Lüttichſka. Léta 1246 poradźi ſo jeje přiwiſnikam, wot njeje namjetowany ſwjedźeń zarjadować. Wósomnaće lět pozdźiſo připózna ſwjedźeń Božeho Cźěła też bamž Urban IV.

Z najważniſim podawkom po Božej mši je kroćenje k woltarkam, při cźimž ſo nimo duchownſtwa też zaſtupjerjo wyſnoſcow a wſitke wěriwe towaſtwa wobdźěla. W naſich ſerbſkich katolſkich wſach, ale też druhdźe, připrawja wěriwi tute woltarki na wy, ke kotremž w ſwjatočnym procejonje kroča, zo bychu ſo tam z duchownym modlili.

Zwjeſelace by bylo, hdy by rjane wjedro tute nabožne wobrjady přewodźało.

*

— **Němſkoſtatny indeks.** Statiſtiſke wotdźelenje pſchi policajſkim kamcźe města Budyſchina nam ſdźěluje: Po nowej (powjetſchenej) methodźe wobſtejena liczba němſkoſtatneho indeksa za ſeźimjeſiće twudawki (zmrobu, bydlenje, tepjenje a wobſtrowſtenje, wobleczenje, wobkhad a hewaſchu potrjebu) wuczinjeſche w pſcherſčku měſaca meje t. l. 150,6 (1913/14 = 100).

— **50 hriwnow myta** wuſtaji *měſćańſka rada* ſa tych, kotříž ji wohrobu dopokazaju, kiž wulkodowanſchcźa wobſchkodźenja. Dokelż njedźiwajcy wſchitkich naromninanjow wobſchkodźenja wulkodowanſchkowy njejſu pſcheſtane, nadźija ſo měſćańſka rada, ſo na tuto waſchnje ſtóſtnikow dóſtanje. Wona ſhebi też wumenja, ſo mjena tych, kotříž wobſchkodźenja a nicźenje wulkodowanſchcźow, kiž ſtawnemu łěpſchemu ſtuſchu, po idaciu ſa riekowjenow wobhladuje, wojeſwi.

— **Na Natalija wuſtajenju w Lipſku** pozdźetaj dźeſu 10. junija je Sborrjelza a Zitawy jarjadniſ. woſcehitaj cźaſaj 4. rjadowniſe. Jźdna płaceźina je jźbu tam a ſem wo 33½ proc. potaniſchena. S Budyſ na a wróćo płaci jźba 7,73 hr., Cźaſaj jźdźeja w hotwazym płanje: Sr. Zhorjelza 4.12 hodź., ſ Budy 5,26 hodź., do Lipſka 9.05 hodź.; wróćo ſ Lipſka hodź., do Budyſchina 23,54 hodź. a do Zhorjelza Hiſnje tiſéźi płacźedowanjo ze ſeźenk hacź do ſob junija, wop. w 4 hodź.

— **K njeſbožu na dróży** dóńdźe wczera wutoru wjeczerom pola Budyſchina. Njejſuki wjeſobnik ſ W Dobſcź běźeſe ſ japiſchahom po puću do Radworja. běźeſe ſ Budyſchina wujeźi a po horje k Zdorjelſemu dele jedźeſche, njemóźeſche konja prawje dźerżeć, ſo wós do ſadnich nohow ſajedźe. Kóń ſo cźiſmy a pola ſleni ſo wjoſe. Nimo wobodrěnjach pola konja ſo ſcźeho njeſbożja njeſta. Ludźo rěſnjiſchemu wuczeńſkej bachu, ſo móźeſche ſwoju dróhu dalejeź.

— **Swjatkowy hjeſd cźaſnikarjow w Budyſchinje** ny ſwjatk cźaſnikarjow w ſakiſtym ſwobodnym ſtatu bo wot 9. hacź do 11. junija t. l. ſwojenu 23. ſjezd Budyſchinje.

S **Hnaſchcźej.** Sławny puéź je Stźakez a Gnaſ Dryſkez je dla naſtupowanja na Hnaſcźanſkich wot 6. hacź do 12. junija t. l. ſawrjeny. Fribny

S **Wujeźka** pola Bukez. Sławny puéź ſ Wujeź Bukez woſtanje na Wujeźcźanſkich honach hiſchcźe 9. t. m. ſawrjeny.

S **Minakala.** Pola jeneho tudomneho wobſedźe hušnja ſ pjecźich jeji ſydom libjatow wulahnjła.

S **Rakez.** Każ na mnoho druhich wſnach Ra je ſhebi też tudomne wotdźělenje Jungbowa (Jun prawiło. Tſłunk je natwarjenj na Nowowſeſnjanſ ſowinojcźi w tak njenowanych ſchibjaſcźnych ſkónc (Tam je nběhdy ſchibjeńſka ſtała.) So ſo wjeſy pſchi nju žane njeſboże ſtało, ſu ſo jóſtinaſke nawrjen Tſłuſy bóſtanu ſobuſtawy wot ſwjatowego wjedr Statny wyſchſchi hajnik Budoſł ſ Połcźic je ſtunił hował, tak ſo móże ſo ſ tym jara wjeſołowaſ. Tute je wſchak jenoż ſport za młodź lud. Nowa. Ludom ſ wójna, ſo ſ plunom powjeſe. Sčo plun wuſtaw *kotryż je wjele hórſchi hač ſojen. Žana plunowa* žiwe ſtworjenja pjched wótke ſtujerſku wjaſu njeſ hdźeſ ſo tutón plun roſpuſchći. Nenoſ wótre ſ Ludła wotčiſnjene doſtanu, wſcho žiwe ſtwor we hłubokoſći 70 kilometrow dołpalaje ſnježiſ. ſchtomy a wjeſu trawu. To ſo njeſnje „Zouenb Tute ſdźetſe dymy tak dokładnje a wutrajne ſtuk ſydom lět dołho žane žiwe ſtworjenje w ſajdo krajinje pſchebywaceź njeſmiźe. Tak pſchikłonje hdy *wjeſtwo ſamo tón wot domnych cźaſow ſem wſcho* ſydom hdźeń a kóń njeje wjazy daleko.

S **Wóſporka.** Jono ſ Rudnych hór dźiwſche ſobotu ſa jeho bratra, tatarja Henſela, wopytaci. Duzy ba Widow ju Bauža ruczka ſaja, ſo po puću wumrě. Jeje cźěło ſo tudomneje cźěłownje dowjeſechu.

Z Baćonja. Mnoho, z dźěła nowe *předmjety za na* ſe rěčnjeměſane ſule běchu z přičinu, zo ſo ſobuſta wy Swobodneho zjednoćeńſtwa kat. wučerjow jen we ſwojim ſtawje wčera tu *zeńdźechu. Po prawom* za měſtnoſć ſkhadźowanki tudomna Młodownja p ſtajena. Ale w njeposrědnej blizkoſći ſtejaceź wě znaty dom kiwaše k zaſtupej a hoſpodliwe C ſwljba witaſe kóždeho z ruku a z wutrołu a — z nym wokřewjenjom. Bjez dźiwa wſak potom, zo jeej *pohnuwanje konferencarjo hnydom tam* we chu, hdźež pódla druho łčło na ſwoje přińdże. dźakanymi ſłowami za tjuku hoſpodliwoſć wotewri čiſi *předſyda*, k. wučeř **Jakubaš-Njebjelčan** ſkhadźowanku, ſtrowje wſčech, kotříž běchu ze ſwo přitomnoſću zajim za přeſłeżacu maćirnu pokaz Pčeni dyrk dujoweho *porjada mějeſe ſo po wo* mocnych ſrědkach při elementarnej wučbje“ zah

Marica a Hanica.

Roman.

42] (Pokračowanje.)

Pſchi ſtarnymi pſchibrožnymi murjemi hotela jěźdźeſche cźołm: zuboniy dachu ſo tu wotwjeź. Jich cźěmne ſćěny noſchachu papjerjane latarnje, kotrychž žwětle kule pſchi kóždem pohibu ſaczahowanja rjemjenja dopředka a dołady ſe ſatorhowachu. Sčnjeh ſaklincza horje, ſcźowkanje kóſow, poſkubjowaje ſo ſwuki ſe dróhowu měſta, potom ſa ſo wſcho wocźichmy.

W pſchedſahrodźe hotela, hdźeż palmy ſtojachu, krocźachu w milem wjeczornem powětrju poſtawy po ſaſunych puczkach, ſe ſchcźerkom muſywanych, tu a tam. Bě widźeć, kak ſo běła pſchedkoſchła žwěźeź, abo ſchal, kiž bě nkłajka žónſka na wuréſł ſwojeje hoſcźinſkeje drasty cźiſła. Hdyž a hdyž klincźeſche ſchepotanje k nimaj, kotrajž w pleczenym ſtółczomaj ſedźeſchtaj, njepohibliwje won hladaju do nózneho jěſora, ſchepot ſe wicźech tych balkonow pod nimaj, wódła njeju, hdźeż ludźo ſedźachu, ſo bychu hiſchcźe ſchtwórcź hodźinki powětra ſo nahrěbali, prjedy hacź ko na nóz wokeiży jich ſtłowy ſawrěchu.

Meinhardt naktoni ſo k Marizy.

„Bužmeź ſo mi mojedła, ale wěch, pſche cźo žnym tak ſhožowny? *Sčo ty naſtajnoſci njerěcźiſch.*“

Wona ſo jenož poſměwkny.

„Haj, haj, jako njeježeńſy cźiniſch žebi tola tak ſwoje myſlicźi, kak ježo to budże, hdyž ſo wojeńſch. Potom ſnym žebi pſchezo myſlił, hdyž ſnym takle widźat, ſo Jindrichſchyn jeje babotawka ani wokomika njeſakla: hdy by ty tajkule žonu měł, kotraž ſo pſchezo ſměje a pſcheze baboze — žakoſtnje by byko! A Bohu dźakowano, Mariza, ty rěcźiſch w prawem cźaſu, ale ty maſch też wěſte cźucze, kiž njeměźeſch nikomu pſchi wucźeńcź: nětko dyrbiſch ſměrom być. Pſchetoż ſu wokomiki, hdźeż je bachtanje abo ſamo ſmjeczje ſ khchiwdźenjom!“

Tu poſunu wona ſwój ſtółczk mjeſcźo k jeho ſtółczeźej, a woraj woſtaſchtaj blizko k ſebi ſtuſenaj a ſhladowaſchtaj won pſches dałoku ſhwětlinu jěſora, w kotrejž ſo wotbłyſchcź hwězdźiczkow na njebju wuſhynych wotbłyſkowaſche. Bě bóle a bóle woćichko, žadyn cźołm njeſołebaſche ſo wjazy nimo, žadyn ſmuk njepſchikhadźeſche wjazy ſ Gardune, žadyn ſmuk też niz wot ſcźerokeje fronty hotela.

Mariza poſtany: „Ja ſym ſpróżna!“

Balkony běchu wopuſtke, wokeiży ſo ſawrěle, hotel, każ ſo ſda, bě wo mérje. Wón pomhaſche jej dwójne durje ſawrěcź, potom rjekny proſto: „Dobru nóz!“

Wona wobja jeho wokoło cźije, a k prěnjemu raſej wona jeho wokoſchi, prjedy hacź bě wón ſo jej dótknył. Hdyž wón do ſwojeje jiſtwy wotſhadźeſche, ſo njewobhladuje, hładaſche wona dołho ſa nim. Hołza, ſ prjedawſcheje ſłużby ſnuczena, ſwojej knjeni na nóz włoſy cźeſcźaſ, ſaſtupi nuts każ kóždy wjecźor, ale Mariza, kiż niebě ſebi jenże poſkužowaczej dała, roſpleźe ſebi ſama włoſy. Pſchi tom roſmołwjeſche ſo ſ Tereju. Wona ſo jeje praſcheſche, kak ſo ji tu ludi. „Jara derje!“ měnjeſche hołza, ale to njeklincźeſche tak, jako by wo tom jara była pſcheſpokojena. A napoſledku pſchida: ſtajnje wſchak nochzyła tu bycź — jej ſo trochu ſtyka. Mariza drje ſo jej wuſmja, ale bě jej to każ ſ pohoršchkom, a wona ſebi pſchedewſa, najaſtra ſwojeho muża poprožnycź, ſo by dale jěł.

Hdyž bě hołza wotejchła, khodźeſche młoda mandźelka po ſwojej jiſtwje dołho horje a dele: *wona njemóźeſche ſpacź.* Sčónczńje poſtyđze ſo zyle muczina ſa blido a wſa ſe ſwojeho pucźowanſkeho wacźoka liſty, kiż bě doſtała. Bě to zyła hromada. Wona je *pſchehlada*, a jej bu napadne, ſo, byrnjež běſchtaj też ſtarſchej piſałoj, ſo Hanica dełowa poſtrowicź, tola ſotra ſama njeběź ani ſnamjeſchka žiwjenja wot ſebje dała. A Mariy pſchińdże myſl: *to je ſawiſcź!*

Bě-li to ſchwarna ženitwa? Jeje poſtajenje? Bě-li to ſnadź ... ſo ... ſo ... lubowaſche Hanizo traſch Meinhardta? Ně, potom by wójna była a wichorjenje, pſchi wona ſnajeſche Hanizynu roſpalitoſcź. Muſkiſcźa na ta neho cźłowjeka, kotremuż běźeſe jónu ſwojon njeje młoda wutroba dariła, wumuri ſo jej nadobo ſaſo. Nemóźeſche-li to ſamuże też ſ Hanizu być? Njebźiwachu wſchitkim nad podobnoſcźu wojeńſkich ſotrow?

Ale wona dźiwſche dopomnjeźeje woſcheſoſcź, ſaſkaczi běhaſche ſaſo tu a tam, kruczeſe ho dźerżo Meinhardtowe wobraſa: kak nźjny, kak ſtedźbliwy bě tutón wuſtł, muż! Wobdźiwanje ju pſchewa, horja radoſcź, ſo ju hnj wobſhowachu. Jej ſo ja nimi ſaſtajka. Wona ſowni na dołhe hodźiny, hdyž běźeſe ſ nim khodźiła, hdźeż běſ tej ſo jeju duſchi pſchezo bóle namakaſej.

Wona wujeſchła na to, kak bě runje ſ nim na balkow hedźała, a jej běźeſe, jako by wón pſchezo hiſchcźe tu Ale: hdyž ſo roſbładuny, bě jiſtwa puſta.

Tuž běhaſche roſhorjena. Jejſchnjiſcho tam a ſem, wu ſa błowu ſnknjenej, hłowu najnaſ ſinkenu, wocźi ſawrjene, wo nim ſonjo. Ani wokomika wjazy njepokaſa ſo hdźeż wobliczo, w kotremż ſo běźe ſuby ſwěźeſchu, tole ſměwko ſo wobliczo ſaſwjedźiła, ně, niz wokeiżi, ale pſchezo běźa jeje mysle jenoż pola tamneſe, kiż pſched Bohom a cź wjekami jej pſchebłuſcheſche, a tola jeje njebě.

Tu ſaklepa ſo do durji. Najprjedy wona to njeſłyſ ſchcźe. Saſo ſaklepa ſo wójſkiſe, a nětko wona połaſła we ſwojim khodźenju, ſo by ſłuchała. Wotpjet ſo ſaklepa. Wona běźeſche k durjam holzyneje jiſtwy pódła ſwojeje a wopraſcha ſo ſcźicha:

„Teresa?“

Žana wotmołwa. Hołza ſpoſche. A ſaſo w jiſtwy myſlach ponurjena pſchekhodźowaſche ſo Mariza po jiſtwy dale. Snowa ſaklepa nichtó. Wona ſo ſaſtrózi. Cźerwjeń ſala jeje liży, a wona běźeſe w nóznem wodźowy, kajtaż běźeſe k małym durjam k pódlanſkej jiſtwi jeje muża.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

kaž bě so mjenje pak bóle na poslednjoj konferency we Worklecach postajiło. Referent, k. wučeŕ Nawka-Radworśki, dótkny drje so tuteje maćizny a předpołoži zhromadźiznje někotre tajke wučbne wołožońki, mjez druhim teŕ abejecjnu liščinu, kiž hodźi so po potrěbnosći roztřihać a wot dźěći potom do złožkow a słowow wutworić. Réčnik złoži swój přednošk bóle na nawučenje čitanja a pisanja serbskich dźěći w prěnim a druhim lětniku a pokaza nam wšelake puće a srědki, kak móže so pismik w zynku a njo docynje do jeho duchownoho swójstwa přešoł. Tuta maćizna je tak wobšerna, zo ma so z rozmnoženjom kóždej serbskej abo měšanej šuli přistupna sćinić. Na bektografowanych eksemplarach, štož k. wučeŕ Pjetaš-Khróšćanski dobroćiwje wobstara, móže kóždy swoje nazhonjenja přidać a maćizna so potom zhromadźi a eventuelnje w ćišću wuda. Z dobom bychmy z tym někajki plan za elementarn. wučbu w našich šulach měli. Wězo njepočahuje so jenož na pisanje a čitanje, ale teŕ na ličenje a spěwanje a druhe. Wo spěwanju poda réčnik wšelaku nowu maćiznu, kiž so derje a lohcy za našich elementaristow wužić hodźi. W tym widźachmy rjany postup. Tak so jenotny plan za naše šule wutwari, štož je nuznje trěbne. Réčnik pak z dobom prošeše, zo by so nuznje k čitanju přisporiła a to pod wěstymi wobsěrnišimi thematami a dawaše cyłu čyjódu pokiwow. Sam dźěn bě pod tutym heslom kopicy nahromadźił, ale teŕ dźěći dyrbja tomu pod nawjedowanjom wučerja přinošować, zo po času radosć tajkich přiručnych knižkow za čitanje nahromadźimy. Přednošk wubudźi a žiwu a wobšěrnu rozmołwu, tak zo ani časa njezbywaše za druhi ważny thema, mjenujcy „Nowy krajny šulski plan za sakske šule". Tuž so na přichodnu zhromadźiznu 4. julija w Khróšćicach wotstorći. Wo nim budźe nam k. wučeŕ Bejmak-Pančićanski nadrobniše referować, tola so wćakuje, zo kóždy teŕ wosobinsey z planom bliže so zaběra. Ke tutomnemu předmjetej měješe skoro kóždy něšto ze swojeho nazhonjenja přidać a tak z rozmołwy hišće wšelake płody wuskočiełchu. Pokazaše so na to, zo by so hižo z prěnim lětom dobra serbšćina dźěćom podawała. Z radosću so powěsć přija, zo so někotři serbscy wučerjo w Němcach do Serbow wróća. Tak dosta Pančićanska šula k. Bena Šołtu, prjedy w Glawchawje, a Wotrowska drje teŕ dołho na to čakać njebudźe. Po nimale tŕihodźinskim wuradźowanju skóńči so posedźenje z dźakom za sołudźělawosć a hospodliwosć.

Z Radworja. Zjawny puć z Radworja do Kamjenje je dla nasypowanja na Radwořskich honach wot 8. hač do 16. junija zawrjeny. Jězdny wobkhad pokazuje so na Łutobć abo Radworśki haj.

Z Radworja. Hnydom wobsadźić ma so wučerske přisłuženje při wósomriadowanjowej katolskej ludowej šuli w Radworju, městna rjadownja D. Wobłuźiwšo serbskeje rěče so žada, khmanosć za

Wšěm serbskim towarstwam a sokolskim jednotam!

Kaž je so hižo wospjet přez Serbske Nowiny wozjewiło, poswjeći Porśiska sokolska jednota 17. junija swoju nowu khorhoj. Naša jednota je wšěm serbskim towarstwam a sokolskim jednotam přeprošenje ze swjedźeńskim porjadom připósłała. Jeli smy snadź jene towarstwo zapomnili, prosymy je, zo by nam to za złe njewzało. Tajke towarstwo njech nam to hnydom zdźěli. Připóśelemy jemu potom swjedźeński porjad. Wšě towarstwa a jednoty pak nětko należnje prosymy, zo bychu nam najpozdźišo hač do přichodneje wutory zdźělili, w kak wulkej ličbje přińdu a we kotrym času do Budyšina přikhadźeja. Wot serbskeje katolskeje cyrkwje wotjědže omnibus 1/4 10 a 1/2 14 hodźin přez Porśicy do Barta. Bychmy pak teŕ za druhi čas autowy zwisk mjez Budyšinom a Porśicami wobstarać móhli, jeli nam to towarstwa hač do horjeka naspomnjenecho časa zdźěla. W tutym padźe bychmy potom nadrobniše w Serbskich Nowinach wozjewili.

Swjedźeński wubjerk sokolskeje jednoty w Porśicach.

turnowanje a rysowanje so přeje. Tukhwilnje je tu jenož bydlenje za njezonjeneho z dwěmaj jstwomaj. Zamołwjenja maju so hač do 30. junija na wokrjesneho šulskeho radu w Budyšinje pósłać.

S **Protez.** Zjawny puć wot Kamjenšće-Bišlopšćeje statuje dróhi hač k młynej je dla nałoženja wot schwórtka 7. junija za wjchićłon jśdwy wobkhad zawrjeny. Přichadowny wobkhad pokazuje so na połdnišku puće.

S **Halšćrowje.** Sćrjedu 13. junija t. l. wotmě ja so we Halšćrowje wiki howjasego skotu.

Z **Kulowa.** W nocy na srjedu wokoło 1 hodź. tu nadobo elektriske swětło wuwosta. Z přičinu je drje, zo je při Božim njewjedrje błysk něhdźe do elektriskeho powoda dyrił. — Tudomny wučeŕ Beier je wot 16. junija na šulu we Werwinghoffje přesadźeny. Na jeho městno přińdźe čakanski wučeŕ Boždar Tomiček z Katowicy. — Sylny mróz mějachmy w nocy na sobotu teŕ w našej krajinje. Nimale wšudźom je wulka škoda na rostlinach nastała. Najbóle su ćerpjale běrny a buny. — Tudomne towarstwo tŕělcow wotmě njedźelu a pónđelu swoje kóždołětne swjatkowne a kralowske tŕělenje. Swjedźeń měješe lětsa wosebitu ważnosć, dokelž prěnje wotdźělenje swoju khorhoj poswjeći.

S **Łaša.** Na dróhi ſ Łaša do Stwjčina je na hubjenym puću motorowemu koleŕarjej koło wobrazyło, zo je wón ſ nim cźišny. Druhi motorowy koleŕaŕ, kiž za nim pschińdźe, na njeho sajedźe a je swojim sojuškom tehorunja padny. Prěni koleŕaŕ běšče so na hłowje a rukomaj tŕěsto ranił, druhaj dwaj pak ſ lóšćim wobschkodźenjom woteńdźeschtaj. Wobej kole śtej so kěrko wobškodźiłej.

S **Łaša.** Na dróhi ſ Łaša do Stwjčina je na hubjenym puću motorowemu koleŕarjej koło wobrazyło, zo je wón ſ nim cźišny. Druhi motorowy koleŕaŕ, kiž za nim pschińdźe, na njeho sajedźe a je swojim sojuškom tehorunja padny. Prěni koleŕaŕ běšče so na hłowje a rukomaj tŕěsto ranił, druhaj dwaj pak ſ lóšćim wobschkodźenjom woteńdźeschtaj. Wobej kole śtej so kěrko wobškodźiłej.

S **Wojerez.** Na ſwinjatje wiki běchu saładźenu ſwobołu 225 prošatow a 4 běhaki pschinjesli. Kupzow běšče jara wjele a prošata běchu bórzy wschitke pschedate. Pschi poſtupowajcych płaćijnach płaćachu prošata 10—20 hr., bě hali 26 hr.

S **Wojerez.** Pschichodny pjatk 8. junija zwjeći tu domny wyschschi telegrafowy sekretaŕ Hendrich Bulank ſ swojej mandźelskej Luziju rodź. Lukowizej swój šlěchotny dwaj. Jubilarej bydlitaj na Goethowej dróhi 11.

S **Wojerez.** Lětny wohoń naita pónđelu pschipołdnju blisko jeleńskeho pschekhoda pschi Bukńanskej hrodźi. Wětr běšče rosschěrjenju wohnja jara spomožnyl. Jeleńcarjo a wohnjowej woborje ſ Narcźa a Bukńic woheń samjesowachu a poduschychu. Wón je najschkerje ſ njekedźnjesću cźłowjeka nastał. Potrjechena hola fluschca do Bukńic.

S **Wojerez.** Tudomny pschekupc Erich Wohma mł. pschińdźe do cźežkeho njeſboža, jako ſo ſ jśdwym kolom domujwrócźi. Njedaloko Narcźa jeho automobil, kiž jemu napscheczo pschijědže, hrabny a ſ jemi potorhny. Druhi automobil, kiž po njeſboju nimo pschijědže, wja hač wědomja na dróhi ležajcego ſobu a dowjeze jeho do tudomneje wokrjesneje khorownje.

S **Rósbórku.** Knjezejelitowany praktikant Streckenbauer wot Lěhnicźanskeho knjezejelitwa bu ſa komisarijskeho ſarjadnika městna wokrjesneho wyschschego sekretara pschi krajnym radźicźelſtwje w Rósbórku wot 7. meje postajeny.

S **Khrósćicach.** Sćrjedu 13. junija t. l. wotmě ja so powdźerowy wobkhad mjes Khrósćicham a ſjednocźenym lětnišćerjom pola Hallu a Lipšk (w Schkudźicach). Maschina, kiž po tutej cźarje lěta, je 1565-dźesatnišćnik. S njej mója schkiwrjo puczowazy ſobuwobcźesć.

S **Wojerez.** Na ſwinjatje wiki běchu saładźenu ſwobołu 225 prošatow a 4 běhaki pschinjesli. Kupzow běšče jara wjele a prošata běchu bórzy wschitke pschedate. Pschi poſtupowajcych płaćijnach płaćachu prošata 10—20 hr., bě hali 26 hr.

S **Wojerez.** Pschichodny pjatk 8. junija zwjeći tu domny wyschschi telegrafowy sekretaŕ Hendrich Bulank ſ swojej mandźelskej Luziju rodź. Lukowizej swój šlěchotny dwaj. Jubilarej bydlitaj na Goethowej dróhi 11.

S **Wojerez.** Lětny wohoń naita pónđelu pschipołdnju blisko jeleńskeho pschekhoda pschi Bukńanskej hrodźi. Wětr běšče rosschěrjenju wohnja jara spomožnyl. Jeleńcarjo a wohnjowej woborje ſ Narcźa a Bukńic woheń samjesowachu a poduschychu. Wón je najschkerje ſ njekedźnjesću cźłowjeka nastał. Potrjechena hola fluschca do Bukńic.

S **Wojerez.** Tudomny pschekupc Erich Wohma mł. pschińdźe do cźežkeho njeſboža, jako ſo ſ jśdwym kolom domujwrócźi. Njedaloko Narcźa jeho automobil, kiž jemu napscheczo pschijědže, hrabny a ſ jemi potorhny. Druhi automobil, kiž po njeſboju nimo pschijědže, wja hač wědomja na dróhi ležajcego ſobu a dowjeze jeho do tudomneje wokrjesneje khorownje.

S **Rósbórku.** Knjezejelitowany praktikant Streckenbauer wot Lěhnicźanskeho knjezejelitwa bu ſa komisarijskeho ſarjadnika městna wokrjesneho wyschschego sekretara pschi krajnym radźicźelſtwje w Rósbórku wot 7. meje postajeny.

S **Khrósćicach.** Sćrjedu 13. junija t. l. wotmě ja so powdźerowy wobkhad mjes Khrósćicham a ſjednocźenym lětnišćerjom pola Hallu a Lipšk (w Schkudźicach). Maschina, kiž po tutej cźarje lěta, je 1565-dźesatnišćnik. S njej mója schkiwrjo puczowazy ſobuwobcźesć.

Gustav-Adoliski swjedźeń w Khwacźanach.

Saładźenu njedźelu měješe Budyšće Gustav-Adolfske towarstwo swój lětniski ſjednjeń w ſtarkiwi w Khwacźanach. To bě jara derje pschihotowany a teŕ krasnje poradźeny ſjednjeń, na kotrymž bě jako widźeć, ſo zyła evangelska ſtrej je wulke Gustav-Adolfske towarstwo. Zyła luba wośada je dźěł brała, Bože dom ſo krasnjeſche w mejſkej ſelenoſeji ſwjatkownej, a ſtarkiwinki khor pod knjeſom wyschschim wučerjom a kantorom Fischerom kaž teŕ posawnischtoju wjeſelskosći tenkcherjow powdźěchu. Knjes tajny radźicźel Rosenkranz jako pschedsydha bě pschitomny. Teŕ knjes wyschschi ſtudiny direktor Eisenschmidt, knjes faraŕ Rada, knjes měſchćanſki rada Bulitheim, knjes wobjedźer fabrik dr. Reinhardt a knjes bankowy direktor Weigt jako ſobuſtawy pschedsydźidstwa běchu ſobu pschitomni.

Sserbski předaŕ, kiž na ſchćinku lista na Pžilemowo ſaložujo, Gustav-Adolfske towarstwo khwalcźeſche jako evangelſkeho rjeka a bratra, jako prawego Pžilemona, **kiž myſli** ſ lubosću na bratrow, a ſkutkuje wohorniwje ſa wschitkowjesne wutrobow. Jene tajke wulke towarstwo ſamsće powěźe je 6600 wośadow w rospschestrenym pu wschem ſwěcze hromadźicź a pornjo Pžilemowej wulke ſtutk lubosće a pomocy dokonjeź, hdyž kterejkuli wośadu w ſuzbje njemóža wobſtacź.

Němſki předaŕ, knjes ſuperintendenta Fröhlich, wjeſelſche ſ blišćkoſće do dalokoſće. Powołanje evangelſkeho khcheſćijanſtwa: jednotu ducha dźerjeć pschez ſtrjatk měra a jedyn druheho njeſej w lubosći (Ebr. 4, 1—3), to bě porjad jeho khwalokeho ſwołanja. Kaž je Jeſuš chcył, ſo dyrbi jene ſtadło a jedyn paſtyŕ bycź, tak ſu wschitke evangelſke ſyrkwje dawno w Gustav-Adolfſkim towarſtwje ſjednoćene k ſyrowadnemu ſkutkej lubosće na wschěch wośadach w ſuzbje. 68 miljonow hriwnow je ſtacź do lěta 1918 nahromadźenych (ſtotych hriwnow!), a 300 Bozidomow ſtej, natwarjenych je ſjednotliwej pomocy tuteje ſkutkej lubosće.

Na fónzu němſkeje Bojeje ſtrjeły bě khwona ſhromadźizna, w kotrejž knjes tajny radźicźel we wulkim towarſtwje rosprawjeſche. Kaž hižo na ſwrchkim předwanju ko ſkutkowjesnej D. Panla, rodźeneho Sserba, kiž je psched krótkim w Lindowje 90 lět ſtary wumrěł, cźeſcejeſche, tak teŕ knjes faraŕ Rada D. Paulowe krasne ſkowa nałpomni. Přenjejſim rosprawu knjes direktor Weigt poda. Nałpomni 997 hriwnowych darow ſ Budyſchina, i kotrychž bě 750 hriwnow Michałſka wośada namdała. Kaž knjes tajny radźicźel, kiž teŕ knjes wośadny faraŕ Sarſcźk dźał wuprajł ſo wſchitku ludźkosć, kotraž je bo w Khwacźanſke; wośadze tak rjenje ſtawiła. Zyrkej kola njeje mortwa, ale žiwa, a Gustav-Adolfske towarſtwo ſłužbuje wjeſelokeſej, dźejſkuli jeho ſatmujerjo pschiłubadźeja. Bóh pombaj dale, ſo tak wostanje!

Hospodarski rozhlad.

Sćrjedu 6. junija 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,179	100 pólsk. złotych	46,825
jendźelski punt	20,402	100 českosł. krónow	12,457
100 swajc frankow	80,56	100 franc. frankow	16,425

Barlińska burza pokazowaše wčera wschelakore wjeſelowcźe. S khwalcźenim wjeſelske ſyły wobrot i khwalcźenim jako wopschiſecźu. Kurſy někotrych ſortow jako ſtajnje wokupowachu, druhich ſo jako ſchłabjźowachu. Wobrot na wikach i dołhajmi a rentowymi liſtinami wěſe wulki a kurſy wschelake.

Produktowe wiki w Jaunym naſtupowanju wjele mjenje wjeſelowcźe. Tuſtrowje žito je we wikach dźeń a ſadnjeſe, ale ſajim ta nje jara ſnadny. Płaćijny běchu ſame tej pondźelu. Zentnaŕ płaćeſche wčera

w Barlinje

pschenicy 13,10—13,25 hr., rožki 13,90 hr.
hacź 14 hr., jećmjenja naſtinſkeho 12,50
hacź 13 hr., wowſa 13,10—13,40 hr.

w termińowym wikowanju

ſa julij: pschenicy 14,18¾—14,15 hr., rožki 13,70 hr.,
ſa ſeptember: pschenicy 13,60 hr., rožki pak 12,70 hr.,
ſa oktober: pschenicy 13,57½ hr., rožki pak 12,72½ hr.

Pschiſtajcej pytaja:

Murjerjow, Wünſcha w Lubiju.
Połera murjerſkeho, Müller we Wojerezach.
Dźěłarjeŕa, Jandak w Hródku.
Krawiſcha, Stupſch w Hródku, Badergaſſe 6.
Połzu do domu, Loka, pjekaŕ we Wóſkowicach.
„ Stillerez konditorija w Budyſchinje.
„ Hentzſchez pjekaŕnja, Lotzowa haſa w Budyſchinje.
„ Treplowa na Hoſchcźi, gaſy 33 w Budyſchinje.
„ „Herbſta gruchta" w Semjicach.
Samkaŕſkeho, parny rěźaŕ w Kulowje.
Kowaŕſkeho, Schmidt w Huckinje.
Połowneja, w Budyſchinje, Fichtowa haſa 6.
Pjekaŕſkeho, ſwob. Heſſemanka w Halšćrowje.

Na pschedań.

Wjoły, Schlotter w Pšiwanym Dole.
Koſa bobra bóſka w Khelnje 31.
Kolrje nowe w Kamjenzu, Oſtſtr. 6.
Krowa młoda wobkoſkuceźena, w Nakoſidach 24.
Wóſ dźeźacy w Kamjenzu, Grenzſtr. 7.
„ dźeźacy, Herbig w Bźelej Wodźe, Hłowna dr. 9.
„ w Budyſchinje, Weſtſtr. 10 II.

Kachle grudowe w Budyſchinje, Sserbſki Krakhoŕ 31 n. wr.
Bołchela, kiž ſu dwór w Cźeſchorjach.
Schijaza maſchina w Wikowicach, Drjeźdźanſka dr. 3.
Rośata w Njedaſchecźach 24
Koleja muſaze, Strauch w Budyſchinje, Hornjecźſka haſa cźo. 18.

Wiki w Halšćrowje.

Sſrjedu 13. junija ſu ſtóne wiſi w Halšćrowje.

Seudnišan na pschehladowanje

ſchwórtk 7. junija 1928

w **Lubiju** na ſundnišłwje: meble, kamaſkej kamoraj, kamaſke blido, ſloty pjelſchesich, 8 wałcźkow bórnizy a motor, hobanka ſ tocźiſkom,

w **Kamjenzu** w kaſarnach, **komorna dom maſchinſtkich hdźbow**, dop. w 9 hodź.: profaj, kamaſka pokładnja, ložo, ſ matrazu, pjisaſiki ſkrjeń, bźjeſej, blido ſa ſchicze wobraſ, lodowy kamor, polzy, kamaſkej bźjeſi, cźipaſ, awta, wuhotowanje cźhanzje, ſojz, ſuhaſiti, drahiſki, nóznej kamorcźaſaj, pjiſchowy ſofa, 6 pjiſchowych ſtołow, ſchpihel, cźaſowa maſchina, tuchiniſke wuhotowanje, pjiſaniſke blido.

Wiſchnje na pschenajenje

na halejach kuježeju dworow w Halšćrowje a Jśdłowje. Poſtajenja hacź do 11. 4. 1928 na p. Halšćrowſke Dekonomie, Werw. Eſkra.

Škrowe denješe.

Barlińſke produktowe wiſi, dźenſa dop. 3/11 hodź.: Sšo ſložuju ſo powdźeſchach wo ſuſtjenych płaćijnach we wukraju ſo w termińowym wikowanju płaćijny wo 7½ hacź 10 pj. na zentnaŕ ſnjeſkow. Wiſi woſtanu ſtudne. — Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hedźinu, trećiu wjazy łóſchta ke ſupowanju.

Płaćizny na Barlińskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunź abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	5. 6.	4. 6.		5. 6.	4. 6.
Pšenica	232-265	262-265	buny	23-24,00	23-24,50
rožka	278-280	278-280	woka	25-27,0	25-27,50
nal. jećmjeń	252-280	250-280	módre łupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	16-16,50	16-16,50
wowſ	262-263	262-268	zeradella	—	—
kukurica	237-240	237-240	raps. wosuſk	19,0	19,0
pšeńc. muka	33-33,25	33-36,25	lany wosuſk	23,60	23,60
rźana muka	26-29,0	28-30,0	poom. melasa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	b'rnj. kruški	26-26,6	26-26,60
rźane „	18,65	18,65	ſyno, 50 kg	2,90-3,30	2,60-3,10
lane ſymjo	—	—	rźana ſłoma	0,90-1,10	0,90-1,1
raps	—	—	pšeńc. „	0,80-1,00	0,90-1,0
hróch	35-40,00	35-40,00	wowſna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluſki	24-24,50	24-24,50	jećna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Z Łužicy

* **Ze Schtrachowa.** Pjatk wjećor wokoło 9 hodź. ſta ſo na ſurowej dróhi cźeſće wobſhadne njeſboże. Automobil wobjedźerja pschenajeſkiſkeho auta Kuhny ſajěcze wot jadu do ſapſchahu ſ dołhim drjewom, kotrehož ſadni dźěł njeběſche wobſwětleny. Se ſylnym ſcażenym pschichłapi ſtonk lchcźiſtanku ſchtrěchu a ſadni kraj automobila a wobjedźerjowi njeſbożo cźeſko na wutrobu a brjuſche, ſo dyrbjachu jeho do Khemnitzſkeje khorownje dowjeźć. Wón je ſ kołomi ſpuſchował ſwój

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrišchi schtwórtk: Po zyłej Němskej žo wjedro slěpschi, ale sa poczaś wostanje pschekhlódno. W Frendželskej smjeła i městnami deschcje, we Franzowskej też njewjedro.

Ratarska wustajenja w Lipsku.

W Lipsku je wutoru tajny ratarski radźicel Steiger 34. puczowanišku wustajenju němskeho ratarskeho towarstwa wotewrila. Němski ratarski minister Schiele mějesche rěcź, w kotrejž praji, so wot pschewjedzenja ratarskeho nuzowego programa wjele wołojenje sa ratarstwo wocakuje. Hešto sa pschichodne lěta dyrbi rěkacz: Hódnosć a organisazija, wožebje organisazija wotbywanja ratarskich wupłodow.

*

Sswjatkowny tydzeń žu sakske statne kupjele w Elsteru 80 němskich lěkarjow hospodowaše, kotrjž běchu žo seschli, so bychu žo pschi 3. lěkarskim twodspołnjazym kursu wobdźělili.

*

S Grünberga w Schlesynskej, žrjedźischcza ranschoněmskeho seleninskeho sahrodnistwa, žo powě, so žu tam w poslednich symnych nozach tomaty, górki a zajne běrny smjerše. Też žadowe lězenje je cźerpiło. Tehorunja je žo lezenje Grünbergskich winizow sniczilo.

*

W Schtyrskej je wichorowa katastrofa městaczko Straden podeschła. Tschi i khežow žu žo wottorhše a nětotre chěže žu žo sažyple. Też weža jeneje kapały je žo sažyła. Wichor žo je žylnym krupobiczom pschewodżesche. Krupy 20 zentimetrow wuhoko semju pschikrywachu. Někotre dźěcźi žu žo sranile.

*

Internazionalny spěchny cźah z Linza do Prahi jedźo pola Vienendorfa do cźežkeho automobila na żelesnischim pschejescźe sawadźił. Tśi wožoby žu žo morile, jena wožoba žo sranika. Cźežki automobil je žo rozbił. Żelesnischo wothladarja, kotryž je sakomdźał, sawjeru dele puschcźeć, žu sajeli.

*

Póstske lětadło, mjes Warschawu, Prahu a Parisom lětaze, je nědźe 600 metrow sady němskeje mjesy pola Lubowa k semi padło. Pilota morweho pod lětadłowymi rosbitkami wucźežechu. Jeho pschewodźeć je žmjerca strašchnje sranjeny. — Loni 27. junija je hižo raz póstske lětadło w tamnych stronach k semi padło. Pilot a pschewodźeć staj žo tehdy sarasyłoj.

*

Banž je žobustawy romisko-katolskich studentiskich towarstwow pschijał a tuke składnosć wužił, so by na wobcźežowanja pokasał, kotrymž žu katolscy studentojo se strony fascistow wustajeni.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Wulke skótne wiki w Halštrowje srjedu, 13. junija

Towarstwowski powěstnik.

Pesmjertna pokładnja při župje „Jan Arnošt Smoler“.

Po wobzamknjenju zhromadźizny 3. junija t. l. so wot nětka při smjertnym padze połne **200 hriwnow wuplaćuje.**

Z dobom je so wobzamkło, zo ma so přinošk za dalši smjertny pad doprědka, a to hač do 31. julija t. l. zapłaćić. Předs.

Drježdźany. Serbske towarstwo „Cornobóh“ wotmějo njedźelu swój wulět do Poisentala. Trjechimy so z dypkom w 14 hodź. kóne dróhoweje żelezniey 15 Gittersee. Też naše Janske spěwarske tow. Dominznoweho zwjazka budże so při tym wuléće wobdźělić. Tuž prosymy wšitkich sobustawow, zo bychu so z jich znatymi prawje bohaće wobdźělili. — Kedźbu! Njedźelu 8. julija wobdźěli so naše towarstwo połnoličbnje z khorhoju na wšotowarstwowym zlěće w Budestecach. Žadyn njesmě doma wostać, kóždy sobustaw dyrbi swojeho muža stajić.

Předsydstwo.

Njebjelčicy. Jednota Sokoł ma kóždy štwórtk wot 8 hač do 10 hodź. zwučowanje.

Kołojězdne towarstwo „Błysk“ w Hasłowje ma štwórtk pola. Měrćinka zhromadźiznu.

Khróšćanski Ratarski Dorost ma štwórtk 7. junija na Bože Cźło w Jasenicy pola Handrikee wjećor we 8 hodź. pućowansku zhromadźiznu. Předsyda naležnje prosy, zo bychu wšě sobustawy połnolicźnje přišli.

Pančicy. Jednota „Sokol“ zwučuje tón tydźeń pjatk (nic štwórtk) wjećor w Pančicach a wočakuje so bohate wobdźělenje. — Sokolske dźěći z Pančic, ze Wotrowa a Worklec zwučuja tohorunja pjatk w 7 hodź. na šuli. Njech wšitcy přidu. **Starosta.**

Sewjerny wokrjes Sokoł (jednoty Ralbicy, Komorow, Kulow a Wulki Cisk) dyrbi na swjedźenju khorhojposwjećenja w Porśicach při wokrjesnym zwučowanju zaso z tym „Njeehornskim prostnym“ wustupić. Tuž so njech w kóždej jednoće zaso přepruhuje. Naš wokrjes dyrbi tam znajmjeńša 20 muži stajić, potajkim njech žana jednota mjenje hač 5 muži njewotpósćele. Šewčik.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej stwi).

Wšěm sokolskim jednotam. Tkaniny za swjedźeńske drasty su zaso dóšle. Skazanki njech so hnydom na Zwjazk zapodadźa. Štóž hnydom skaza, móže ližo za tydźeń swoju drastu měć.

Ważne posedźenje zjednoćeństwa serbskich wučerjow srjedu 13. junija popołdnju ¼4 hodźin w Serbskim Domje. 1. Zmutřkowne należnosće. 2. Nowa spěwna zběrka za serbske šule. Kral, předsyda.

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Předsydstwo a wubjerk matej njedźelu 17. jun. připołdnju w 1 hodź. z přileżnosću poswjećenja přenjeje sokolskeje khorhoje w Porśicach w Handrikee hosćencu posedźenje. **Starosta.**

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bržinecy — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Twarske městna
z dobrym přichodom

při Drježdźanskej statnej drózy, kiž so tukhwilnje też za Šrebarske zahrody hodźa, su přijomnje na předań. Poskićenja pod „E 15“ na wudaw. „Serbskich Nowin“

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopatka, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5I

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu.

Poskićam:

ćelace mjaso .	punt **1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso .	punt **85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso . . .	punt **0.80** hr.
howjaze mjaso . .	punt **80—1.10** hr.
mjasowu jušku	**10** pj.
hejdušnu a jatrownu kołbasu .	**10** pj.
ćopłe kołbaski	**10—20** pj.
wšelaku kołbasu . .	**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Překwapjace mustry
za šórcuchi k firmowanju
su dóšle.

Poslednje nowosće

wolmjaneho muselina,
wumjelsk. židy a wšěch tkaninow
za rubišća a šórcuchi

Alfons Schauseil
w Budyšinje

Wosebity dom za serbsku drastu

Wudowc

60 lět stary, (při pruskej mjezy) pyta znajomstwo ze staršej knježnu abo wudowudla pozdźišeje žeńtwy Poskićenja pod **E 16** na „Serbske Nowiny“

Barchen, płat za košle, nóhcu-, wanske ruby, šórcuchi, wołnu k štrykowanju we wulkim wubjerku.

W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 9

Prošu čisło

2684

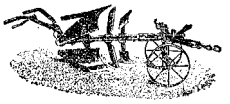
jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin“.

Najlěpša nakupowańja

mužaceje, žonjaceje a dźěćac. drasty

Najrjeńše wobleki, najl. zhotowjenja z włosanc. kiž runje tak derje sedźa kaž po měrje šite wot 90.-, 80.-, 70.-, 60.-, 50.-, 40.-	**pyšne žonjace mantle suknjowe, ripsowe a kašowe,** jara derje sedźace a po najtuńšich płaćiznach
nowoč. mantle z pasom coverkoatowe a ćemne mantle wot 40.— hr.	**čorne jaki** za starše žony, sukni, a z česanych tkaninow wot 17.— hr.
najl. čorne wobleki z cyle dobrych tkaninow wot 72.— hr.	**cleg. kostumy,** čorne a módre, wot 35 hr. hač najlěps.
woprawdź. bayerske kosmičkate mantle gumijowe mantle wot 23.— hr.	**gumijowe a kosmičkate mantle,** jenož dobre kajkosće we wšěch wulkosćach
njepřemokawe kabaty Breeches-, lüsterowe a płatowe wobleki a jupy	**Zhotowjenje po měrje** za mužow a też za žony!

Drastowy dom Karl König na Zitnejhasy 4
w Budyšinje Telefon 3480

Jurij Hänscl w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Čehnjenje 2. rjadownje

Saksk. krajnoje loterije

Póndźelu, wutoru a srjedu 11., 12. a 13 junija 1928
Hłowne dobyće 40 000.— hr.
Losy prosymy hnydom zamjenić!
Kupne losy też hišće mamy:

1/10	1/5	1/2	1/1
8.—	16.—	40.—	80.—

w jenej rjad.

Statnaj loterijskaj běrcaj w Budyšinje
Friedrich Rother na Kěžorskej drózy 22
Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy 45

Wšém Serbam a přećelam „Serbskeho Sokolstwa“ poručamy

„Sokolske Listy“

Redaktor: wučer Michał Nawka

płaća lětnje jenož 2.50
4. lětnik započina so z wulkim rózkom 1928

Skazanki přijimuje

Serbska kniharnja w Budyšinje

Wuporjedźenja awtow

kóždeje družiny spěšnje, tunjo, wuwjeduje hišće

Carl Gast w Budyšinje na Drjewowych wikach 27

Za tak mnohe namaj wopokazane zbožopřeća a dary při naju kwasu džakujemoj so z tutym najwutrobnišo, zdobom też w mjenje naju staršich

Jan Winkler a mandź.
Truda rodź. Křižanec

W Delnjej Hórcy

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžda so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihidźaćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2567.

Za nawěsткi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobčežnje so stajace nawěsткi a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 131 — Budyšin — Stwórtk, 7. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Demokratojo a němska ludowa strona so zjednoča.

Hižo wospjet su demokratojo spytali, so z němskej ludowej stronu sjednoćeju. Tónle swjatk pak njeje ženje dołho trał, dokelž su rozdźele politiscki zastadowi wobeju liberalnej stronow pschewulke. Demokratiska strona, kotraž je je pozdenich wólbow khětro poślabjena wuschła, njedźiwaja teho snowa pschisamknjenje k němskej ludowej stronje, prjedawschej nazionalliberalnej stronje pała. S wobeju stronow je so hižo Liberalne sjednoczenstwo wutworało. Do teho pschedpołdnjom su pódla tajneho radźićela Kohla prjedawschi demokratiskeho ministra Kocha a zwonkornoho ministra dr. Stresemanna wusnowili. Pschedsydstwo je wobsamkło, poslednje dny junija powschitkowny zjězd zjednoczenstwa liberalneho sjednoczenstwa swołacź. Jednanje, kotrež su na sjednoczenje demokratiskeje a němskeje ludoweje strony zamjerjene, je hižo khětro daloko doschło. Najpózdźi chcedźa so parlamentnu wuzisne **sjednoczenje mjez demokratami a němskej ludoweje stronu dopjerić.**

Socialdemokratojo wo zestajenju nowcho němskeho knježerstwa.

Sćežedźu popołdnju je so w Kölnje sjezd wubjerka socialdemokratiskeje strony wotewrił. Politiku rosprawu pschedsydże frakzije Hermann Müller-Frankenski poda. Jednanje bě dowěrne a so z wuprajenjom stronineho wubjerka wo stejiscźu socialdemokratije k wutworjenju knježerstwa skónči.

Hermann Müller je pječa radźił, knježerstwo wulkeje koalizije sestajeć. S nim pschewažaza wjetschina stroniného wubjerka to žane stejiscźo sastupowasche. Hermanna Müllera chcedźa za němskeho kanzlera, Severinga a smutkowneho ministra, Hilferdinga za finanznehо ministra namjetowaś. Pódla teho socialdemokratija hišće dwě druhej ministerstwej žydle žada. Prašenje naslědnika za němskeho dźěłoweho ministra Braunsa njeje hišće wótzjaznjene. Landsberg dyrbi jako justizne ministerstwo pschewzaś. Pschećiwnizy wulkeje koalizije, kotrež mějachu wobmyslenja pschećiwo khromadźenju z němskej ludowej stronu, dźěchu w małej mjenschinje.

Wulke studentske njeměry w Barlinje.

Wutoru je na Franz-Josefskim naměsće psched uniwersitnym twarjenjom w Barlinje k wulkim njeměram mjez nazionalistiskimi a pomjernymi studentami doschło. Policija dyrbjesche wjazy króć zakročiś a wadźakow rozeběraś. Wutoru pschipołdnju w 1 hodźinje bě so wulka studentska khromadźizna za wobdźelenje pschi wólbach k powschitkownemu studentstwu powołała. Tole powschitkowne, to rěka nazionalistiske studentstwo dyrbi na město organizacijow stupiś, kotrež je pruski kulturowny minister loni rozpuscheźił. Dojednało so bě, so dyrbjachu sastupjerjam wschitkich politiskich stronow rěčeźe daś. Tola hižo wjele pschedy, hač bě so khromadźizna zapschipowedźiła, běchu nazionalistiscźy studentojo wyšše městna wobsadźili. Mjes nimi bě teź mnoho njestudowanych w Hitlerskej uniformje a z hokatym kschižom. Prěni dźěł demonstrazije so z měrnu minu. Jako prěni rěcznik němskonazionalny na pomjerne waschnje rěčeźesche, prajiwši, so dyrbi měr z wyschnjenjemi sćežnicź. Na to so druhi rěcznizy hłowa jimachu, wosebje kommunistoju, kotrymž nazionalistojo rěcze kazachu.

Antisemitiske wudma so wołachu, a hara pschiběrasche, dokelž jedyn nazionalny socialist židowskich studentow wołaše. **Nazionalistojo a pschiwiskowarjo druhich stronow so do rukow dachu.** Policija z gummijowymi stumpachami do biczkow pjerjesche a jej so na taste waschnje poradźi, jich dźělicź. Dźěł demonstrantow do uniwersitneho twarjenja dźěsche, wjele nazionalistow so za nimi cźišcheźesche. Snowa duri padachu, a sako dyrbjesche policija zakročiś. Policija so do uniwersity dobu, tola so psched protestowazymi studentami wotbali.

Němskonazionalni praja, so je herjetkarja z tym nastała, so su kommunistojo, kiž je so němski spěw spěwał, hwizdali a so z cźerwjenymi khorhojemi do uniwersity dołnyli.

Nowy mzdowy tarif w českej metallowej industriji.

Schtyri njedźele trajeze jednanje wo nowym wuprawjenju dźěłańskich a mzdowych poměrow mjes cźěskoslowakskim swjazkom metallowych industrialnych a dźěłacźerskimi organizacijami je so wutoru z dojednanjom skónczyło, z kotrymž so wschě dnjowe a akkordźe mzdy powschitkownje wo 5 procentow powyscha. Dale maju so najmjeńsche (sakalne) mzdy wo 12 procentow powyschiś. S dobom dźěłacźerjo jako jenokróżnu pomoz tśiprocentske pschipłacźenje k mzdze dostanu. S wobsamknjenym dojednanjom so mzdowe wobstejnosće něhdźe 40 000 metallowych dźěłacźerjow wuprawja.

Rozhorjace wurěčowanje wo Radźe Zwjazka Ludow wo Swjatogotthardskim přesmykanju brónjow.

Dla dobrosdacźa kommisije wo Swjatogotthardskim pschešmykanju italskich brónjow do Madźarskeje je k rozhorjazemu wurěčowanju doschło. Sastupjerjo statow Maleje ententy a Franzowskeje žebi žadachu, so dyrbi so Radźi nemu presidentej połnomóz daś, so mohł pschichodnje hłowny pschepytanje pschewjesć. Jelikž so Rada njeby mohła pschichodnje pschešmykanju brónjow wobaraś, bychu staty Maleje ententy z teho trěbne sćežiwki wotwodźałe a winowatosće k wotbrońenju wotpokasałe.

Němski sastupjeŕ so pschećiwno tomu wuprajі, so bychu so postajenja k pschepytanju pschešmykanja brónjow pschiwótsisle. Italski sastupjeŕ po źaržu to žame stejiscźo sastupuje, a Jendźelska je mało swólniwa, tejele naležnosće dla Radźinemu pschedsydźe wjazy prawow daś.

Polsko-litewska zwada.

Rada Swjasa Ludow w Genfu je wutoru wo polsko-litewskim konfliktu jednała. Kaž je znate, je litewski ministerski pschedsyda wschě jednanja skontinuje skakył. We Genfu spyta so z tym wurěčeć, so Polazy pschi jednanjach njejsu dosahaze podjaty podali, a so su pólske bandy litewski nanijeny kraj njepeknjsile. Polski ministerski pschedsyda znapschećiwi, so je podarmo spytał, litewske podpjerna pod Königsbergske dojednanja dostaś. Wobronjene bandy su, kaž je dopokasane, jenož w fantastiji, schtož je litewski sastupjeŕ pschi Königsbergskich jednanjach sam pschijnał. Hdyž Woldemaras někotre fotografije se swojich dokumentow wuzeże, kotrež sajate wobronjene bandy pschedstajeja, **Chamberlain wotpokasuje z hłowu tschażesche,** mjes tym so někotre Radźine hobustawy wuznamjeńcźuju wobliczo zjawachu.

Chamberlain pschi powschitkownej cźichosći Woldemarasa naležnje napominasche, so by konflikt z Pólskej wurunał. Pólska je njewotwisnosć Litwy pschipóznała, a jenož wot Litwy wotwisuje, so by so měrne a dobre poćahi wutworiła. Litwa może z tym liczeć, so Rada wschitko cźini, so by je jeje prawa hladała a schkitała.

W debaze, kotraž so tomu pschikamknu, franzowski sastupjeŕ Paul Boncour namjetnu, so by so wjesta termija za wurunanje postajiła. Hdy by so tale termija njedźerżała, by dyrbjała Rada wěź je žebje rozrěźaś.

Hollandski zwonkowny minister, kotrež Litwje porokowasche, so njeje swólniwa była, jeho w jeho dźěle podpjerać, Woldemaraša namotwjesche, so by ruku k dojednanju podał. Chamberlain pschećiwo Woldemarasowemu protestej namjetowasche, so by Rada wo wurunanju konflikta rozsudźiła.

Stónczenje so resolucija pschija, w kotrejž so praji, so so hacź do pschichodneho Radźineho pozdźanja w septembrje wocakaluje, so so khmany wunoschk dospe. Pschećiwo tomu Woldemaras pschezo nowe wobmyslenja zanoschowasche, tak so so debatta skónczenje na popołdnju wotstorži.

Proces prećiwo kommunistam we Waršawje.

W Białystoku w Pólskej je so póndźelu prozeł pschećiwo 136 hobustawam kommunistiskeje strony skónczyło. Dwaj wobsorzenaj so k khłostarni po 18 lětach, 3 po 7 lětach, 13 po 6 lětach, 13 po 4 lětach atd. zastudźichu. 26 wobsorzenych je so wuwinowałko. Po wospjetnjenju wufuda wobsorzenych internazionalu zanjeżechu. Demonstrazije zastudźenych so tež pokłukarjo skupschijsamknychu. Njezijі zastudźenych so tež pokłukarjo skupschijsamknychu. Njewobimnuma wsches hodźinu traiasa hara nasta. Sudowny pschedsyda bě skónczenje nuzowany, policiju na pomoz zawołaś, kotraž pozłucharjow z galerije wulna a zastudźenych do zastwa wotwjedźe. Zastudźeni, kotrymž bě so zastwo po 1½ hač 3½ léta napołožiło, so hnydom na swobodu puschćichu, dokelž so jim pschepytowańske zastwo wot pschisłudźeneho khłostanja wotliczi.

Wopyt jendźelskeho wójnskeho łódźstwa w Baltiskim morju.

Wjelše njedźele jendźelske wójnske łódźe pschistawy Baltiskeho morja wopytaju. Kaž jendźelskemu admiralstwu blisko stejaca „Morning Post“ powe, su so pschichodny runje skónczile, a program je so połnił. Kschižaki a sanicźaki atlantiskeho wójnskeho łódźstwa po stupinach Baltiske pschistawy, mjes druhim Helsingfors, Libawu, Rigu, Reval, Klaipedu a Gdansk wopytaju. 2. julije druha eskadra tschižakow do Kiela pschijźe a psches Kielski kanal pojźe, podawk, kaž so njeje z cźaha wójny wjazy stał. Mjes tym 6. tschižakska flotilla Oslo a druhe skandinawiske pschistawy wopyta. W Londonje so wuraduje na to pokazuje, so łódźiwowy wopyt nima žaneho politiskeho wuznama, tbiba je dyrbja so pschećelne stykt k žuźodam po morju wobtwjerdźić. Njemóże pak so tomu wobaraeź, so so hižo někotre powěda, so wo demonstraziju jendźelskeho wójnskeho łódźstwa pschećiwo Ruskej dźe.

Slědźenje za „Italiju“.

Letarjo ruskeje pomocneje expedizije za „Italiju“ su je 24. sagrada wuslědźowali. S nadwodnym flugłom do Archangelska polecza. Letadło z Noweje Semlje hač k wótstemu městnu na Franz-Josefskim kraju poleczi, so by tam we wobłaku 150 kilometrow za „Italiju“ złdźiło.

Njedostatk žita w Ruskej.

Ruska je pjched žiwotowej wójnu wulki dźěl Europy se žitom zastarała. Te cźasy su nimo. Kaž borzy bě so bolschewitske knježerstwo w Ruskej zawjedło, wumóchi žitnych žnjow hladajzy wróćo dźěsche. We wjele stronach Ruskeje je so wospjet tak mało žita domoj zbowało, so je wozebje wobdźelskowo w městach hłodu mrěło. Też létsa njeje knježerstwu mózno, dosć žita nakupowaś. Wobźeje we Wukrajinje, w žitnej komorje Ruskeje, je so mało žita naplahowało. Tónle njepjeschestawaza njedostatk žita we powójnskim cźasu je so z bolschewikskej hospodarskej politiku sawinował. Ruski rataŕ je w swojim hospodarźiwanju z bolschewikskimi zakonjemi pschejara wunujasny. Po nich so njeje wjele wjetscha wot wina pytaź, kotraž wschitko wuspjeschne dźěło znjemóżnja. Hdyž žebi nichtó njeje na pschichodu maleho samoježićzka nahromadźiś, potom teź nihdźe žaneho pohona k dźěłu a prózowanju njeje. Ruski rataŕ něttole z wjetschego dźěła jenož telko wuźiwa, kaž k swojemu sejźiwenju trjeba. Schtož wjazy zwe wunjesu, dyrbi statej za tunju płacźenu pschewosłaźiś. Swobodne wikowanje je w Ruskej kuzze zakšane a so cźežko khłosta. Tole wuputanje wschitkeho swobodneho hibanja w hospodarskim žiwjenju słónczenje k swrschcźenju kommunistiskeho systema w Ruskej powjedze. Mišijony w Ruskej za tym žadaju, so bychu so z kommunistiskich putow wuwrobodźiłej

Połodniše wójsko Peking wobsadźiło.

Połodniske wójsko je zyły Peking wobsadźiło. Sa zbylu Chinu so nětko jenotne knježerstwo postaji. Generalissimo połodniskeho wójska fu wobsamknuł, Chinu do schěźkow wokrjesnych rosdźělicź, kotrež so wschě nazionalistiskej zentralnej radźe w Nankingu podstaja. Hlowne města tuchle wokrjesnych dyrbja Nanking, Kanton, Hankaw, Kaifeng, Peking a Mukden być. General Fengnuschiang dyrbi Kaifeng, general Li Kanton, general Yen Peking dostaczi. Telewcejnjenja su so z wumjenjenjom wobsamkle, so je Cźangtsolin pak morwy pak swólniwy, so wot politiki wjacej zezahnjeje.

Čangtsolin mrěje.

Wczerawscha powěsć wo Cźangtsolinowym wumrjecźu njeje dźe hišće potwjerdźena, tola je so jeho khorosć tak słóržiła, so dyrbi so z mózno scu liczeć, so bórzy wumrje. Haczenje je zwojemu japanskemu wojeskemu radźe dawarjej, wyschkej Diharje, zjekł, so na to derje, njeje iemu mózno ličić a husta tak morwy leži. Pódla nowocźaš

nuch japanskich lekarjow so hischze někotši chinesky mašnizy prózuja, jeho tamy sahojicz. S dorafom hebi žadaja, so by jich sajtarske hredki nalożuja. Kak sle je s marschallowej khorosciu, je s teho spóznacz, so su wsche jeho 16 dźecži a wjace zony a pschihożnizy pschi jeho khorolożu shromadzene. Ssamo jeho druheho starscheho synu, kotryż w tu khwilu w Tokiu sindze, su telegrafisky do Mukdena sawokali. Wobydlerjowo swoje dźelowanje na marschallowym wohnidze wobswedżeja. Zyły dżen wulka cżrjoda ludzi psched jeho residenzu steji a powschitkowny njemér s pohubienischczenjom jeho hrowosce pschihera. Japanska kommandantura je hižo wsche pschihoty cżinila, so bychu so njemérny, kotrejż so po jeho wumrjecżu wocżakuja, potkórcżile. Wschitzy we Mukdene bywaju japanjzy wojazy su w trajnej alarmiskej hotowosczi, a strażowaza patrouillowaza kniża je so pohibnika.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 7. smažnika.

Božeho Cżła.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1".

† 1897 Michał Domaška na wopyće pola swojeho syna w Ketlicach, dołholětny farař Nosačanski, kiż běše so 23. junija 1829 w Komorowje pola Rakec narodźił. Michał Domaška słuša do tych wótcincow, kiż su serbski narod zbudźili. Z jeho spěwom „Naše Serbstwo z prócha stawa" su so zahorili za swoje narodne dźelo. Też mnohe druhe narodne a swětne pěsnje je Michał Domaška wosebje w młodych lětach spisał, ale přede wšém je wón přez wjacy hač 50 lět jako jud prědowdał z nabožnymi pěsnjemi. Po stach su jeho kěrluše. Wšitke cyrkwine swjedżenje je ze swojemi porjenšit, je wozjewjujo w našich serbskich časopisach. W nich so wupraješe bohata znutrkownosć jeho pobožneje, čisteje a tola tež přeco wjeselece duše. Nichtó njewědźeše tak pokojeć, kaž wón. Wótcez Hendrichej Imišej je w jara cežkich khwilach bratrowsey ze swojej luboscu polěkował. Měješe wulki zrozum za wecrawedże dobre nahožne basnistwo. Do swojeje wulkeje zběrki „Zionske hłosy", kiż su so we dwěmaj dźělomaj wudale, je přijał też wjele kěrluschow ludowych pěsnjerjow. Nimo tutych našich psalmowych knihow je spisał „Póstnu harfu". „Adventsku harfu". swjedżeńsku hru „Swjaći tšo kralojo, wjele nabožnych knihow a nastawkow, mjez nimi: „Bukowanske". „Swjatcha na Božu wolu" je we wšě 20 lět sam wudawał časopis „Mis. Posol". Přeco je dźiwał na potrěbnosć nabožneho a cyrkwinskeho žiwjenja. Wótkhodżejcze wubjernje swoju serbsku rěc. Tohodla je spodla jemu Imiš přełožk „Serbskeje cyrkwinskeje mdy". Tajke wulke žiwjeńske dźělo je naš wótc ni kěrluschow Michał Domaška wukonjał. Jeho ž 18 a, 83lětny w Pienu.

† 12 law I., Rujanski.

1469 wotpo z Žnžicow přisahaja we Wrótslawju kralej M ej swéru.

Bóh chce.

Bóh chce, zo byšče zakhowali
Sej swoju serbsku narodnosć!
Bóh chce, zo byšče wukublali
Tych wótcow swěrnosć, pobožnosć!
Bóh chce, zo byšče lubowali
Rěč swoju swoje žiwe dny,
A swěrni Serbja zawostali
Hač do poslednjej hodźiny.

Michał Domaška.

Přisłowo: Raniši dešć a njewjesćinski płašć jenak dołho traje.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer —1, thermometer two dnjo +17. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer +4, thermometer w nozy +7. Wuhladny na malo so pschemjenjasze wjedro. — Dźensa rospołożenje nižinowe a wyschinowe skrje na wocżopjenje pokazuje. Też wjedrarske mjenja, so nětko wocżopli. W połnocy drje wyschina leži. Tola njes njej a naschimi stronami leża nižiny. Pschiwlaw lodowitych wětrow i połnocy je i tym bóle podwjasany. Skitkeiża wschak je ikrje na njasc sdża. Wutorn powołuja su we wjeczornej Nimitzi cżekle njewjedra mělí. Jutre pjatk sthadża słónczko 3.41 hodź. a khowa so 8,17 hodź. Mšacżk sthadża w połnocy a khowa so dop. 7,52 hodź.

— **Wulki „Nadżije" do Mathez.** Hižo prěnje wjeczorne hymrki hona kojchachu, so na tšišchi Budyschina lehachu, jako nastaji so swérna cżrjódka „Nadżije" na puć do Mathez. Tam chżische wuraznowacz wo dalschim ikutku sa narod, so sabatowcz po tym we wjeselej myšli. Wowschczišwischi Budyschin, spěwaiche cżrjódka krjedź płódnych żitnischczow, swérnych łukow a jesen kerczkow k Božemu hodźeschku. Rožowe žołmy wotwocżowachu na brjožkach a lucżnych pschestrjenach. Lóma sacżu so nity sadnuw wětšeżka. Spěwajo a žortujo dojdże dóržy Boże hodźeschko, pschijimaiche jich schtomow hai, kiż by jim rad chżył schcżitacz wo Sserbstwo jandżelosczi. Skriedł ikasilnow we hłubinje cżehnje Schprewja bórhotajo swoju silbornu cżarn. Schto wschjo w hebi thowa, schto je wobjacz w rjeschczi cżasnej dobje naschego herbskeho ludu? Jónu bě rjeschcu hacż Dżensa. Sserbja wojowachu tehdy pschecżiwo hrubemu njepschecżelej, dżensa pschecżiwo podkłócżerjej a s dobom bratrej je Jandżelo Khwa. Sserb je a bu swojich prawow wurubjeny a tola namakaju ho tež dżensa hischcże tajke, kiż dżża rany do swérneje, za narod skutkowaze cżrjódki, so bychu swoje lipsche i toho mšli, hotowe bjłło do swojich rukow wzali, a s lohkej prózu so s druheho rjerami pyschili. Schprewja pluskkaiche dale w wotajnoscli pschilomnosci, tschepot prěnich swětłeschkow hóstnich Mathez wabjeschc k sebi. Do wjeseli, ke korczmaż Pictschez domschnu dorowschkli, hu cżrjódka lubje witana. Knjes hoscżerjaż, jeho mjeni mandżelka, dobrej Serbskej duschi, cżahodźeni hižo njeschczelipwje. Dżi radostnu a luby dż jich postrow. Njeże běchu sadnu hoscżenzarstu jsnwiczu s kwétkami wuobili, bliża rjenje pschitkoli. Haj tu so cżrjódka wona cżahnesche. Pschehoni s folesfom dokkwatacku a tak njehnjesche „Nadżija" jsnwicz hacż do poslednjescho kwatka. Wjesni pachołło a towaschi pochcżesczku towaschwo s wopytom, tak so žedżachmy wulko jednu pschi sdżahu. S dypkom w10 hodź. wotewri wichedźuda mžhacżne shromadżizniu, lubje witawschi. „Niana Lużiza" jskmicze a spěwnje wotwi so wobschirny dujowy porjad, wotczuj bě najkrafnischi: „Nadżija pschija s bratrow i Wasschczanscze wokolinu do towaschwa a 8 rjanolinkow so samowi, k pschijeżu. To bě rjany dohnyk. Wjeselé klinczenje tuž towaschiche tyschow s erta lubeje cżrjódki a pschitajna, wjesela, radożena mysl kaiesche sucz sboka tkwiše. Każ wodźicka hórleschc spěw s erta. Pschedźydho pschedźita k tomu hischcże wšu na hasnicżki se Sejserowieje sdżeli a wosschesnje ludowe hajli. W hoscżenzarskej sjwi sakliczachu hnjże, hrohże spewżeli nam schewtacku. Nerzow, pěnczk młodych Sserbow, wša towaschwo do swojeje hrjeżnizny a na pschemo klinczeschcz sdżwa trana. Pschitomni šarschi Sserbja s wokolinu wuradżowachu wo nacżinjeżi założenja herbskeho hwobodneho sjednoczenstwa s mjenom „Sserbske blido" za Mathez a wokolinu. Kżdżu druhu niedżelu, pak ras w mésiacu zhodża ho swéż k towaschnosci. — Sdawa jim! Tak bohu „Nadżija" wutroby starych a młodych se sdżwom a pschikłasonnym skutkom za narod! Dżak jej! Niech wichory lowcza, wo domike torhaja, kruta a swérna, wostań „Nadżija"! — Se sdżwom „Hdyż bratria bliżscha hodżinka" rozhłonowa ho Budyska cżrjódka se lubymi wjesnjanami, „Mi tu dołu nóz, tak klinczesche s Božeho sjudleschka dele do dołiny, w kotrejež klinje s „Nadżiju" tak rjane hodźinki wjesel'wich. Na sjwn a wostanu jej swérny!

— **Na nalutowanju města Budyschina** sapłacichu měsazu meji 175040 hr. nalutowanskich pjenjes, s schżnych 124656.— hr. Wotajtim jn dokhody 50394 wyschc hacż wudawki. Wobstacż nalutowanskow wuc sche kónz meje 3732272 hr. Liczba nalutowanskich tow' sinpi wo 178 na 9163.

— **Nowej powolanskej rjadownizi pschi wyschischej k luzkej schuli.** Méschczanska rada, schulski hant, s schżnje: W pospletnim cżasu su ho w tudomnych nowi powésce wosiewske, kotrejż pokasuja na pschewjedsone znadź bórzy so pschewjedżaze sakoczenje rjadownje a s dawarti a powokanje rjadownje sa kronikow pschi tu nej wyschischej pschekupskej schuli. Tute powésce n thadżeja ani wot méschczanskeje rada ani wot direkcije s kuzkeje schule. Tu jedna ho jenoż wo nanjeczaki, maju ho dale wobdżelacz. Nalożnosć hischcze dozyka s jeli dyrbjało k tomu dóżcz, so snajmjenschcha tuthym schulskim lécże nasponmjenez rjadownu njepschi witej.

S **Kelliz.** Sjawny pucz s Kelliz do Luchowa je schiwórtka 7. junija 1928 hacż na dalsche sawrjenj. Sa wobłhad pokazuje ho na Wujef.

S **Kamjenza.** Kamjeńki tšelnikki zwjedżeń, s stejnje prawy ludowy zwjedżeń, wotmeje ho wot 17. do 19. junija t. l. Na wschitkich tšoch dnjach tšeży zwjedżerskim cżasu muczahnu. Wulki wohnjostrow, kiż nje wiele ludzi pschiwabi, wotpali ho pondżelu wje S tradizionelnym sacżehnjenjom tšerzom wuterni wje so zwjedżeń słónczi. — Pondżelu pewodnju w 5 hodź Lessingowym namécze automobil do tšiklenieje holcżi ižże. Hacżerjaczej wjednik zwój auto hnydom sapina sajtaji, wón dżesce tola nékotre metry dalewjerchnu, s runja dżesczowu macz, kotraż bésche jo w pospletnim w milu wrócżo srahka. Dżesczo je ho na hłowje franzo dyrbjesche ho k likarjej podacz. — Na méschczanskim polu fu strożu je hybotu nébdże 65—70 zentimetrow w wotwczeński boż pschibéżał. Wobhedżeż njech ho tam h dom samolwi.

Z **Kulowa.** Hižo dléši cżas stawachu so w tud nej farskej cyrkwi wsolake mjeńse paduszkwa. P cija zaja jenemu tudomnemu mésczanu, kiż je pjeca padachom. — W nocy wot 3. na 4. junija kradny nécht jenemu tudomnemu wobydlerjej nowe żóżdże koło. Wyssi żandarm Schoepa jo dórzy zaso jenemu wotrocżkej wotewza.

S **Wujerez.** Pschi poslednim leczenju swini 1. junija t. l. su w našim mésczu njeneje farschczakow nalicżili hacż pschez 500. Nowak nalicżichu wjele psches 500, kiż ho renoż 419. Sdnadnischi wobstacż swini ma po swojich swinjeplahowarjow swoju pschicżinu w tym, so su pra schachu pschecżeże dostacż a so su pornjo placżijnam swinje pschedrobne.

Z poswjećenja Kamjeńskeho wokrjesneho wuběrka.

Każ běsche ho pschi poslednim pohedżenju wobsam wolnež wokrjesnym wubjerk Kamjeńskeho hamtšeho hej mansiwa swoje 6. sjawne pohedżenje pondżelu 4. junija dop. w 9 hodź. w „Němšim Domje" w Sserjach. Pschi wotjejdżom do Sserji wobhladachu sebi zobudżawy wokrjesnego wuběrka nowy wokrjesny kżorobny auto, kiż běsche sobu dojeł.

Jednanje, ke kotremuż běchu so wschitke zobudżawy sesche, wsjedżesche 33 dypkow. Wokrjesny wubjerk wse to k wéżcenju, so je smutskowne ministerstwo jenej gmej w cżeskich finanznych wobstejnoscżach s fonda za wurunan cżejow (Lastenausgleichsfiock) 6000 hr. wurjadnje pschiw mohły a 4000 hr. dopředneje pomozy pschijmolko. — Gmej nam we wokrjesnju je ho wyżokosej wokrjesneho dawka l 1927 dżélika, 21 gmejnow na dopłacżicz, pola 96 gmejnow ho pschinoschk sażi. — Dnja 2. junija 1928 běsche w Ko mjenskim wokrjesnu dożyka 923 dżélowjenjazych dostawa rjam krizoweje podpjery. Dnja 31. meje 1927 běsche w Kamjeńskim wokrjesnu jenoż 397 podpjerazych dżélowjenj jazych. —

Marica a Hanica.

Roman.

43] (Pokračowanje.)

Wona sluchasche a wobhladniwje pschimmy a satorhnty ruczizu. Teho wona njewidżesche. Dale wotewri durje: nětko wuhlada jeho na balkonje hedżo, hješ kabata a laza.

„Meinhardto!"

Wón ho nahle wobroczi. Hdyż ju wuhlada, pschindże k njej.

„Mariza?" rjekny ho spodżiwajo, hdyż ju psched sobu wuhlada, wocżi ho haubujp k semi skożinschi. Wón sejeże ju k sebi a shladkowa jej włoży s cżoka.

Wona ho woprajscha: „Sby-li ty klepał?"

Wón ho jara dżiwasche, każ ho sda: „Ja?"

Wona pohlada sastrójana na njeho: „Ty njejży klepał?" „Nē!"

Tu ho wona j jeho rukow haúby pokna wutwiny. Wón shżyjsche ju dżerżejcz:

„Mariza, Mariza, ja żym tola tak sbożowny, so by pschischka."

Ale wona storczi jeho wot sebje. „Mē, nē, nē!" a cżekny do swojeje jstwy. Kreucże wona durje ja sobu sawrě. Dychajo posasta a hladajsche na ruczizu. Myšlesche, so budże dele sklóczena a so ho Meinhardt sjewi. Ale wschitko wosta cżicho.

Wotewrjena toscha leżesche na blidże, listy leżachu wokoło. Wona chżische ho ruczicz, starschimaj pijacz, stupi k blidu a pschebérasche ho w papjerach. Tu bechu postrowy wot pschecżelnizow s Merana, tam ważny, rjany list pschirodnieje maczerje a wjesoka depižnija pódla wot Polzija, Rudija a Jirnzichi; wopraudże ho „Benedigа we Winje". jako budżesche ho wschē błasniwe sony mkodeje holczki dopjelnite. Mariza wsa pjero, ale njewidżesche, komu by pschacz měta. Mamje? S jeje lilia klinczesche jej něschto zuse napischcze. Sdnadź bě ho k pobożnosczi wróczika? Papje? Tón, każ ho sda, bě ho spokojił. Hanizy? Nē. Njebé-li dże wona jej žama napischeczo pschijschła, a hischcże ani rjadki? Hdyż ho jej takle ruka j pjerom jwjese, pomyšli žebi: jenoż jenicżkeho cżłowjeka mam na tutom srodże, kiż je mój, kiż nje rosumi, je mi najbliżši, a ja nochżu jemu być najbliżšcha? Bé-li to prawje, by-li to hłuposć, schto cżinjesche? Njebé-li w tom, so bé ho s jeho żonu stała, wschitko psched cżłowjekami każ psched Bohom? Njeby-li wona hewak hižo tehdy była psched wotkazom „nē" rjez bywjała? Wot srodżomja cżiwilowana se sobu wojujo, saso wukrocżi a bésache po jitwje tam a sem. Wocżi ho jej sasiupschetej. W njej howjesche bludny stysk, wosamocżenosczj a hněw a żałosczj nad sobu samej. Pschesso stojesche postawa jeje nuża psched njej — żuněschnje — każ bésche jeho runje wuhladała, hješ kabata a laza, we jeho běłej koschli — a wón wotewri swojej ruzy — —.

Wichor pschetschaże jeje cżelo, rostschaże jeje nervy, wichor, kajkiż wotpoczowaschc w jeje mérnej krwi, runje tajki, kajkiż w Hanizynej krwi, hdyż njebé ke kważnej holczinje pschischła. Mariza běżasche horje a dele. W bolosczi, hnéwje, roshorjenosczi nad sobu samej dyri j pjenkom wo senju.

Tu ho saso saklepa. Wona posasta. A sluchasche. To pschindże jako wot deleka. W stoku ho natkili a poklakny, so by wscho pschi seni dżerżała. Nětko sażkyschcza sażnje sakłobjene kłepanje wo wjerch. Wona sapschijsa. Jedyn, kiż njemótżesche spacz, dla jeje nóznemu pschekhodżowanja. Tu jwjese ho do stólza; bjes maka budżesche ho sażnjała. Ale we żamknem wotkomiku prażny jej cżełwjenosez do wocżow. W o n a bé k njemu pschischła, w o n a bé swojeho nuża pytała. Wona pschedeżu, so bé wón to wopak srokumił, a pokry swojej wocżi i wobkmaj rukomaj.

Wusu ho cżicze, kiż bé hischcze na nohomaj měta, a sejdże do swojeju najehżom, mateju tošicżkom. Njedżiwaj teho dżesche wobhladnuwje na palzach k blidu, sawali sli a sacżini tołchu. Wo jstwje bé jej borzo hacż k sabuschnju, tohodla kradny do mjesczo k schkleńczanym durjam bel kona, wotkżuny sażuwaku, wocżini durje a storczi wokn won. Ta trochu sawrjeschcza. Sso wustrójawschi wo sakta a stojesche psched wotewrjenymi durjemi wo stjwje. Wonka leżesche kalotu, cżichi, dalóki jéżor; we nim wotrożwachu ho je swojim njeżmilnje hymnym hwésiom hwésdze. Mariza běsche unecena a stwasche w nerwowej sprażnjwosci tši-schtyri krócż. Potom saúdżeli wocżi a wosta saso stejo stuknjenej ruzu założiwschi sa cżornymi, cżeżlimi wopuschcżmi. Hdyż wokreczeju posochnu, wuhlada na balkonje pschipódla Meinhardia na wuzkim malem drjewjanem stolczku hedżo. Wón bé ruzy na wobłożenju balkona na kżiżu położił a hłowu potkilił, tak so widżesche jenoż jeho běłu kosdu lu bo błyschczejcz. S porstom wona rjekny: „Meinhardto!"

Wón sjedże hromadu.

„Meinhardto, ty że sajmunisch!"

„Ah, mi to niczo njerozdżi!"

„Njemóżesch spacz?"

„Nē!"

„Ja też niż."

Wón niczo njewotmolwi. Wona ho woprascha: „Chżeschi-li mi něschto k woli żeżinicz?"

„Radłubje!"

„Dżi spacz!"

Njerjekwnywschi słowa po wón wobroczi. Wona tykny ruku k njemu. Wón ho natkili, ale tłoczesche ju jeno njepholadnjo na swoju żomu. Tu sležny ho Mariza pschez wobłożenje a seżeże nadobo, pryedy hacż mógesche wón t sawobaracz, jeho porsty k hubomaj. Potom bé cżekla.

(Pokračowanje sležnuje.)

* S wobkhoditeje rosprawy autowego towarstwa „Freistaat Sachsen“ na lěto 1927 bě spósnacź, zo běšche wobkhodne lěto dobre. Towarstwo rozdźeli za minjene lěto 7 proz. dźiwidendow. Dokelž ma Kamjenski wokrjesny swjask 15 000 hr. podźelow, směje z teho rjane dochody wo 1050 hr.

Wunoschk wobkhada na statnej automobilowej cjarje je Drježdźan do Kinsbórka a Kamjenza smě so hižom sa prěni měrjaz wobstaraca, sa haprleju, pschijomny njemjenowacy. Sarjadnistwo je hižom dla dobreho wunoschka płacźiznu sa kilometr wot 10 na 8 sr. snižiło. Sa meju so dołasu njebudże trjeba, so wokrjesk rukowanšku sumu płacźi.

Po měrjazy trajacym jednanju su stónčnje k postajenju mjesow a wokrjesnju dźěłowych hamtow pschijschli. Zyke Kamjenske hamtske heftmanstwo twori někto jedyn wokrjesk dźěłowego hamta je Bydkom w Kamjenzu. Wotnoźki pschiwrawja so najsterje w Połcźnizy, Wulkich Nědarjecach a Kinsbórku.

We wokrjesku Kamjenskeho hamtskeho heftmanstwa je so w pomognym tydźenju za wumělzom spokojacy pjenjes wo 1100 hriwnow nahromadźił.

Bližschi wokrjesny zjezd (Bezirkstag) swěnduje so pónđelu 25. junija 1928, dop. ½11 hodź. na radnizy we Kamjenzu.

Z Łužicy

* S **Wopakeje.** Splóschceny kóń, kiž pschi pohrjebje wós i wenzami wjesesche, cźerjesche i nim po nahlej horje pschi zarowańšim donje dele. Jenu žonu wós łožy wobsedł. hewak wona je strózelemi wotendźe.

* Se **Schmerlbacha.** Póndźelu popołdnju je w Kamjenej stale tudomny 71lětny skaćer Korla Müller smjertnje smjechožił. Pschi wottšelenju 5000 zentnarjow cźežkeho kamjenja njeběsche so snjesboženy dalsko dosć wotpalik, so jemu wschitki kruch kamjenja do hłowy sleza a jeho na městnje zarasy.

* S **Połcźnizu.** Pjatk wjecźor w 8. hodź. pschebźe automobil kowarskeho wuczobnika, kiž wola kowarskeho mischtra Rotha w Leppersdorfe wukjesche. Niedźiwujcy napominanja zabźa wuczobnik runu šmuhu do auta, kiž jeho smjertnje pschejědźe.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Sso šmjertnje wospalika.) W domje ze Seminarskej hažy 2 w Bjedrichowym měsce je so wčera njeboze stałe. Tam bydlaca 49lětnja mandželska rólowarja Mathilda Friedrichowa pschinjóze spirituzowemu worjaku pschebytšiku, so by jeje drasta sapali. Wo wotmoj wolaze khwratasche wobjarujomna do wokježa. Dokelž pak tam zaneje pomocy njenamaka, wróći so jeje sadko do swojeho bydlenja, hdźež bu bjesmólna swjese. Pschikhwacaci domjacy wobsedźerjo podnjatych pjomjo. Cźežkowopalena Dowjoseku do khorownje w Bjedrichowym měsce, hdźež twora tšidźom sa někotre hodźiny zwarć.

* S **Kamjenzy.** (Njedźiwacy šmertnicy wjedra njeje minjeny.) * S Grimbaina pola Kamjenzu je powsć, so hy, bacrinujcy je wjedro lětnischeho nalěca dosć syrine a rjedke było, na tamnischej radnizy hižom 59 morjenych šmijsow wotedali a sa nje kojenske myta dostali.

* S **Krimiczawy.** (Se sabkhadźenej kulku satsełenu.) Jako njedźela tšeźu na tšelnischću w Gosełu k prenjemu rafej i wótrej muzikaju tšelachu, wjechi sabkadźena kulka 66-lětnjeho żelesnischkeho wothladowarja na wušk. Peuckerta i Frankenhausena a jeho mori.

* S **Zwikawy.** (Sjesd sakskich wojnarjow). Pod sylnym wobdźělenjom z zyleje Sakskoje wotmě so zjobotu a njedźelu w Zwikawje 8. sjesd zwjaska sakskich wothnywarjow a wojnarjow.

* S **Glawchawy.** (Tkalski a domjinski zjwjedźeni.) Sa připóznjetscu 400lětnjeho jubileja zednoty wotmě so w katolskim měsce tkalnym, w Glawchawje, tkalski a domjinski zjwjedźeni, na kotrejž běsche nědźe 60 000 zužych, i dźela teź z Ameriki a druhich krajow pschischło. Sbožopschecza sakskeho knježeństwa schedowaše finanzny minister Weber. Se zjwiedźenjom je sjednoczena bohata wustajeńca wudźelkow tekstiloweje industrije a industrije wumělstwje žydy. Kajki wusaam Glawchawsko-Mezranesta tekstilowa industrija ma, zjwisnajemy, hdyž wopomnimy, so ju w lěcze 1927 w nimale městomaj 23 miljonow metrow tkaninow nadźełali, kiž buchu do wschěch kónćin świeta wotesłane.

* S **Barlina** (Ssamomordarskiwo 13lětnjeho — dokelž běsche dwě hriwnje sjubił.) Póndźelu dopołdnja nanakachu 13lětnjeho schulerja Herberta Kaju satsełeneho. Norwy, kiž běsche syn schofera, sastuji žeri w swojim bywšadownym cźasu swój dybsajcy pjenjes, dokelž sa jenu firmu pusce khodźeche. Sobotu sebera schuler sa wotchod 9 hriwnow. Jako dypyše pjenjesy wotedacź, pytny, so běsche 2 hriwnje sjubił. Nacźerpnjeć starschej schodu jemunajchtaj, njemóžeše hólcźej podarć pisches wukrotu pschenjesć a so satsełi.

* S **Barlina.** (Khripa w Barlinje.) Kaž zo powě, su Barlinske khoromnje tele dny pomérnje žylnje wobžadźene. Licza tam z nimale 12 000 sthorjenymi. Powschitkowne běsche napadło, so je wobźeže wjele ludźi na naschmjenje a schijine khorosce sthoriło. Hkowny šmertnistwonjenje a schijine khorosce sthoriło. Hkowny šmertnistwonjenje a schijine khorosce sthoriło. Hkowny šmertnistwon

Swójbne powěsće.

Semrjelej: Arnošt Wilhelm Schönfelder, živnosćer w Błóžanach, 65 l. — Karla Hermann Pewtař, wyšichi tejeř na lokomotiwje na wušl. w Lubiju, 60 l.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

S wobsahnjenjom podpisaneho hamtskeho suda j 22. meje 1928 je dźělačer

Julius Ota Schieber w Budyšinskim na Kamjentnej hažu 9 wopilstwa dla pod pschedpornjenišnjo stajeny.

W Budyšinje, 4. junija 1928.

Hamtske sudnistwo.

Hornjokinjanska gmejna je wo dobrowolnosć prošyła, so šmeła schadźaku šahnać, kotraž wot hoscenja „Dweju lipow" w Hornjej Kinje do skały, šahora čo. 112 mjes šahonami 103, 104, 106, 109a a 109 wjedźe.

Pschecźiwjenja pschecźiwo požadanemu šahnaću pušća maju so w běhu tšoch njedźel na Budyške hamtske hejtmanstwo sapodacź.

W Budyšinje, 4. junija 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Mytowanje.

Płaćimy hač na dalsche kóždemu, kiž nam wozobu wosjewi, kiž su w naschich wukhodźowanischćach schkodu nacinile, myta wo 50 hriwnow. Ssu-li na wuwučenju skhinika někotre wozoby wobdźělene, wumjenjamy jeno rosdźělenje tuteje 50 hriwnow mjes wosjewjerjow.

W Budyšinje, 4 junija 1928.

Měšćanska rada, polizajski hamt

W měšćanskej hłownej kenzliji (na radnizy po 1 skhodźe) su cźišće 20 a 21 prěnjeho dźěła a cźišća 21—25 druheho dźěła němskotatneho šakowskeho kopjena kaž też cźišća 12—14 šakowskeho kopjena w dźěle blizšeho dweju tydźenjow k nutspohladnjenju sa kóždeho wupokopjene.

W Budyšinje, 5. junija 1928.

Měšćanska rada.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Pola wudowy Marje Nocźinje we Lucźu je cźornopišany byk j hwězdu, 1½ léta stary, cźornopišaneho nižinskeho skotu swonka termije hač do meje 1929 swobodny.

We Wojerezach, 30. meje 1928.

Pschedźiwa wokrjeźneho wubjerka
Saling, sarjadnik krajneho radźiśelstwa.

Nastupa: **Dowol hamtskich pschedstejićerjow.**

Hamtski pschedstejeř a stawnik **Baldamus w Małej Nydeji** je khorosće dla wot 4. junija t. l. hač na dalsche na dowolu. Sastupowanje je hamtsko-pschedstejerskemu sastupjerjej samkarjej **Powołej Balzarej w Małej Nydeji** a stawnikowemu sastupjerjej **Khěšeršanej Sulkej w Małej Nydeji** pschepodate.

Dale je hamtski pschedstejeř **Kluga w Delnim Wujesdźe** hač na dalsche na dowolu a jeho sastupuje hamtsko-pschedstejerski sastupjeř **Jan Sykora w Delnim Wujesdźe.**

We Wojerezach, 1. junija 1928

Pschedźiwa wokrjeźneho wubjerka
Saling, sarjadnik krajneho radźiśelstwa.

Hłowna pschekhodna dróha j Wojerez do Budyšinskeho bźišće dla nahromadźenja mjes km. 4.9 hač 5,9 (pola Muczowa) sawrjena, je sašo sa wobhlad šiwobodna.

Na nowonahromadźenym dźělu šmě so, dołhož su tam talle j napismom „Schritt", jenož pomalu jěsdźić a jěchać.

Njewobkedźbowazy so khłostaja.

We Wojerezach, 31. meje 1928.

Sarjadnik krajneho radźiśelstwa. Saling.

Pola jeneho šwinjeca ratarki Bamborowoje w Blunju je šwinjazy mór hamtsu swěsćeny.

W Blunju, 2. junija 1928.

Hamtski pschedstejićer. Säuberlich.

Dróha j Blunja do Prožyma je šmuporjedźana a je sašo sa sjawny wobhlad šiwobodna.

W Blunju, 5. junija 1928.

Hamtski pschedstejićer. Säuberlich.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. Jednota „Sokoł" zwučuje sobotu wječor we 8 hodź. Też starši wotrjad. Po zwučowanju je zhromadźizna. Kóždy sobustaw njech cyle wěsće přińdźe. **Starosta.**

Drježdźany. Serbske towarstwo „Cornobóh" wotměje njedźelu swój wulćt do Poisentala. Trjechimy so z dypkom w 14 hodź. kóne dróhowoje železnicy 15 Gittersee. Też naše Janske spěwarske tow. Dominoweho zwjazka budźe so při tym wuléće wobdźělić. Tuž prosymy wšitkich sobustawow, zo bychu so z jich znatymi prawje bohaće wobdźělili. — Kedźbu! Njedźelu 8. julija wobdźěli so naše towarstwo połnoličbnje z khorhoju na wšotowarstwowym zlěće w Budestecach. Zadyn njesmě doma wostać, kóždy sobustaw dyrbi swojeho muža stajić.

Předsydstwo.

Hodźij. „Jaroměr Imiš". Naša měsačna zhromadźizna je ważnych přičinow dla nje 17. 6., ale hižo 10. junija popołdnju w 5 hodź. pola Mrózec. Dowěrnicy chcyli to sobustawam sobudźělić. Nowe sobustawy su wutrobnje witani. **Předsyda.**

Kursus serbskich narodnych rejow. Sobotu 9. junija wječor ½8 hodźin zaso zwučowanska hodźinu we sali Serbskeho Domu. Přińdźe w bohatej ličbje. **Zarjadnistwo.**

Khróšćanski Ratarski Dorost ma štwórtk 7. junija na Boże Cźělo w Jasenicy pola Handrikee wječor we 8 hodź. pućowansku zhromadźiznu. Předsyda na leżnje prosy, zo bychu wšě sobustawy połnoliczne přišłe.

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa" ma wěstych přičinow dla hižo přichodnu njedźelu popołdnju w 2 hodźinach posedźenje. Ma so wo swójbnym wječoru jednać. Wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Spěwarska kupka „Lumir" studuje sobotu 9. junija popołdnju z dypkom w 5 hodź. w Serbskim Domje. Njezapomńće spěwniki, też „Dobry wječor" nic. Kóždy trochu z hłosom wobdarjeny lubowar spěwa kiž chce so dale wudospołnić, je lubje witany. Wječor z dypkom ½8 hodźin wuwučowanje serbskich rejow. **Bjarnat Krawc.**

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Wšěm sokolskim jednotam. Tkaniny za swjedźeńske drasty su zaso dóšłe. Skazanki njech so hnydom na Zwjazk zapodadźa. Štóž hnydom skaza, móže hižo za tydźeń swoju drastu měć.

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Předsydstwo a wubjerk matej njedźelu 17. jun. připołdnju w 1 hodź. z přileżnosću poswjećenja prěnjeje sokolskeje khorhoje w Poršicach w Handrikec hosćencu posedźenje. **Starosta.**

Zwjazk serbskich spěw. towarstwow změje swoje 2. hłowne posedźenje sobotu 7. julija popołdnju ½4 hač 5 hodźin w Serbskej kofejowni. Dnjowy porjad: 1. Kocorowe nałćo. 2. Skowronćk. 3. Wšelćizny a namjety. Prošu, přińdźće wšitcy.

Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Łožowy damast
(Stangenleinen) rubiška, smuhate počehnjenja, wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znap. „Zlot. Hwězdy"

Nowy
kruwjacy wóz
je na předań
w Kowarni w Drožđžiju

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Sym Serb!

Cesćena knjeni, moje direktne nakupowanje je Waš dobytk!
Čas solotwje so započnje!
Najl. talowy wolij najl. jeđźny a pječny wolij, spory a bjez přisłoda punt **60 pj.**
wolij ze zemsk. worjechow najl. solotwjowy wolij z ruk. čisty a miły punt **70 pj.**
najlěpši solotwjowy wolij wuběrny dobry, čistosłodźacy, němski wudźělk punt **80 pj.**
olivowy wolij (měšenje) słodźi runje kaž čisty olivowy wolij punt **1 00**
olivowy wolij najlěpši italski, z rukowanjom čisty a miłeho słoda punt **1 60**
jěđźne kisało Wšě wolije, też w blešach, najtuńšo. litr jenož **20 pj.**
Lany wolij najlěpša Khočebuzka znamka . . . . . litr 1.25
znamka „Spreewaldperle" . . . . . pt. 0.70
Tunje płaćizny a nimo toho hišće 5% rabata!
Wostajće so starych nahladow, zo za tuni pjenjez ničeho dobreho njedostanjeće! Z wotkel pak nětko tak tunje płaćizny?
Dokelž dźěje hač 8 lět tři stwórćiny swojich **jeđźnych wolijow a kokosowych tukow** z dopokazmje **najwjetšich wolijowych fabrikow Europy** bjez kóždeho pódróžnja dostanu. Budźće mój woteběrař; Wy maće dobytk!
Wosebity wobkhod jeđźneho wolija **Schleinitz w Budyšinje** **na Zadnej Bohatej hasy čisło 8**

Walter Rimnelt
na Kamjentn. hasy 17 **w Budyšinje** při hotelu „Krony"
wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

khotowja wšě włosowe dźěła, kaž wotčihanje po wašnju bubiskim a paźskim (Bubi u. Pagenköpfe). Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow. / Připrawjenje towarstwowych a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž też twasnych frizurow. | Najspěšnišo a porjadne posłužanje. —
Wosebity dom cigarow a cigaretow
Wuporjedźenja awtow
kóždeje druziny spěšnje, tunjo, wuwjeduje hišće
Carl Gast w Budyšinje na Drjewowych wikach 27

K zhotowjenju wina
wšě druziny **drožđžow, korkow, špundow, bleše a balony k drožđženju, Kork-mašiny** atd. pola
Winter bratraj Miersch nasl.
w Budyšinje na Žitnych wik. 30

Kola za dźěći
we wšěch wulkosćach ma tunjo na předań
Jan Schieback w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. kniharni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćetnje 2,50 hr.

Wosob. poskićenje
Pakćik pralinow } hromadźe
Tafla mlok. šokol. 100 gr. } jenož
„ „ worj. šokol. 100 gr. **88 pj.**
Za kurjatka
Jahły, punt jenož 25 pj.
Łamany rajs. punt jenož 22 pj.
Thams & Garfs

Twory kupowace tow. w Budyšinje zap. dr. z w. ruk.
Dla nowopřiprawjenja mamy **stare pjecy, připrawu k měšenju muki z mašinu k wuprošenju měchow, automatisku mašinu ke khlěbkulenju a tajku za wukulenje calkow** na předań. Mašiny su hišće jara derje zdźeržane. Wšě mašiny móža so bać do soboty při dźele wobhladać.

Starša hospoza so hnydom pyta. Dale je zhonić w 8. N.

Žiwnosć z 31 kórcow wulka je hnydom na předań w Njeswačidle čo. 27

Młoda holca so do ratarstwa a do domjacnosće hnydom pyta **Zaunik** Minakalski młyn

Najl. Elderski tučny twarožk 20% 9 puntow = 6.30 hr. franko **DampfkäsefabrikRendsburg**

Přimjerjene płaćizny, najlěpša kajkosć
wobućow
pola firmy
Mart. Jähne w Budyšinje
na Sulerskej hasy 9 Telefon čisło 2705

Dźělbu trjebanych
žonjacych a mužacych kołow
ma na předań
Jan Schieback w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4
Nawěstki přinjesu wužitk!

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składźe
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Domjacy srěđk
přećiwo bolenju ćuwow a bjezsparnosći je
bałdrijanowe wino Virona!
Schloss Apotheke Bautzen.

Příloha k číslu 131

SERBSKE NOWINY

Stwork, 7. junija 1928

Młodźinowy hamt.

Powjeschitkowne.

Młodźinowy hamt swjeżeła so pschiběrazeho dowěrjenja pschestrjelstwa niż jenoż jako hamtski pschedporuczník, ranzija sa jednotnych pschedporuczníkow, ale też jako wobsedźerka wyschnosćow. Dźěło rozsczeże wobsedźe w hamtskim pschedporuczníkowje.

W młodźinowem hamcze bě 20 192 doschedschich, a 169 wuschedschich.

Wedla wotkrjećnych wothladarkow dźěłasche młodźinowa pschestrjelska, kiž mějesche winowatosć, so starać we młodźinskim hudźiku pomoz, wo wobstaranje wobrozenych a dozpjelenje cźežkich pschipadow sastarańskeho wozchěnjenja a dźěłanskeho dohladowanja. Wona je 1698 wopytow po domach wukonjała.

Pschichodnomadze dźěłachu w młodźinowem hamcze: 4½ dźěłarjenych, 1 pisarka na maschinje s polic. 1 młodźinowa sestra — pod wobdźělowej wjedźizu sarjadnizu Hagenfelder.

A. Prawotno — hospodarske wobstaranje.

1. Schkit wothladanzow. W spočatku rozmnoweho léta bě 811 wothladanzow, na kónzu toho samsneho léta 908 wothladanzow pod dohladom młodźinskeho hamta. Mjez tutymi bowazymi 882 njemandźelskimi wothladanzami běchu 466 w zusej žiwjenje, 416 pola maczerje samoźeželi. Pschi tom njejedna so wo hamtskich poruczenzow pola maczerje.

Po starobje běchu z wothladanzow 192 młodsche 2 lět, 92 mjez 2 a 6 létami, 402 mjez 6 a 14 létami.

K dohladowanju wothladanzow placzachu 1266 wopytowarjow pschez 365 dnjow. Pschezo bóle pschiběrasche wužiwanje młodźinskeho hamta jako pokrjepschenja sa wothladanske mjetna.

Młodź nowy hami w pschedporuczníkowje.

Hamtske pschedporuczníkowstwo.

Wobstawk 531 hamtskich poruczenzow pschiběrasche we wobsedźe lěcze wo 501 poruczenza na 1001 pschedporuczníkow. Pschichódnjace nanowstwa sta so pschez młodźinowym hamtom w 252 pschipadach. Pola hamtskeho wustawa wobdźełachu so 193 wudźerjenjskich skórzbow, z rozsrubachu so je sasnadźenjom 161, z wotpokazanjom zdźby 12 padow. W 468 padach dopjelni dźěsćerjowy nan tu wudźerjowanske winowatosć zyle, w 203 padach z nim z dźěla, w 151 padach dojpja niz. Wot młodźinskeho hamta su 356 skórzbnych termijow dowuczakanych a 269 z nich pschedpadźowanjow wustatkowanych. S legitimacijow sczěhowazym mandźelskim je so 96 pschedporuczníkow, ze sanjerczu 48 wotbyło. Na kónzu rozmnoweho léta bě 840 hamtskich pschedporuczníkowstwo wobzahnjo komsse a Wjasorskše. Hamtskim poruczenzam placzachu 93 wopytowarjow do domach, hewak hladaj wobstaranje cźerjenow.

3. Gmejnska hyrocźinska rada. Młodźinowy hamt dźěłasche so 77 wothladanzow zasa gmejnska hyrocźinska rada.

4. Wuskedźowanje z lepschenym dźěćerjom z dźěłanych manželstwow mějesche młodźinowy hamt sa hamtske sudnistwo we 16 padach.

5. Podpjerowanja pomocy potrjebnych małoletnych. Liczbu podpjerowanych pschiběrasche. dokelž so fwjetschza nanjesbě wěstnow kotrychž wothladanje bźěsche hacz dotal wobsedźe. S 252 małoletnich, kiž buchu podpjerowani, bě 26 pod hamtskim pschedporuczníkowstwom. W 33 pschipadach pschipadach bu młodźinowemu hamtej jako wobsedźerjej wobstaranja winowatemu fojaškej winowatosć nadpokazana.

B. Wukubłowanje wobstaranje.

1. Schkitowy dohlad. S bowazym, wot młodźinskeho hamta wjedźenym 40 schkitnym dohladowanjam pschidachu so 27, z tutych salećelche w 14 padach schkitny dohlad na rozsudźenju młodźinskeho hamta bjes sudnistkeho wukasa. Mózesche so z schkitnych dohladow w běhu léta sdźěłanych. Schkitnemu dohladej podstejachu 45 muzskich a 15 žonskich młodostnych, na kotrychž pschináu 142 wopytow po domach.

2. Wozchěnjenje na sjawne khóšty po § 26 S. B. G. Liczba padow, w kotrychž wopraschenych k wukublanju hami wozchěnjenišće prawidła zebi pschecza abo schkwalesa, pschiběrasche w rosprawnem lěcze. Na tajke waschnje pschepodatych 14 dźěćo bě wschěch mjez 6 a 14 létami, schtož je se znamjenjom, so bu młodźinowy hamt w prawem cźasu wužiły.

3. Wobstaranske wukublanje. K bowazym 130 wobstaranskim khowanzam pschidachu so 9. S druheje strony mózesche so z wobstaranskim wukublowanjom w 19 padach pschestarć, a to dla polnoletnosće w 11, dla wupruhowanja w 8 padach.

Tuczi schkitanzy młodźinoweho hamta běchu z wjetschego dźěła w dźěłanischczach pomježcheni, a to běchu w gwójbach 12, we wustawach 17, w khžiżje a w dźěłanskich poměrach 86, w jasnoje 3. — W dohladanistwje wukublowanskich wothladanzow bu 329 wopytow po domach wukonjanych.

Jako hodowne dary podawachu so tutym młodostnym wobrocze a domowinske knihi.

4. Pomoz pschi młodźinowem sudnistwje. Młodźinowy hamt dyrbjesche w 95 padach pomoz pschi sudźenjach młodostnych posticzerjej, pschi kotrychž młodźinowa sastarańka pschi jednatzach młodźinoweho sudnistwa so wobdźěli a 478 wopytow po domach wukonjesche. Swjetschewo dźěła běchu kradnyli.

Na sakładze dobreho wjedźenja we wupruhowanskim cźasu buchu w 16 padach pschiznadźene khóstanja sprócźenje.

Dźěćerjow młodźiske 14 lět, kiž hischcze dla małoletnosće pod sakonjom młodźinoweho sudnistwa njestaja a so njeskoknaja, pschiwsachu so fwjetschego dźěła do sastaranja. Młodźinowy hamt dosta 42 tajkich pschipowědźenjow.

5. Wobstaranje za pózziwostnje wohrozenych.

W rosprawnem lěcze bě 34 holzow we wobstaranju, z tutych bě 9 młodschich 14 lět, 17 w starobje wot 14 hacz 18 lět a 8 starschich, 18 hacz do 21 lět. Liczba wopytow po domach wuczinjesche wobjimnitzy połoschitkowe młodźinowe wobstaranje 777.

C. Spomóžerske wothladanje młodźiny w schérschim sandźele.

1. Wólny cźas za dźěłonjemjazych młodostnych zarjadowa so po nastorku ministerstwa w cźasu wot 10. hacz 24. januara 1927 we Wjasorskim Bełhlebemskim wukawje se wobdźělenjom 20 młodostnych. Wjednik, wyschschi wuczeř Fritzsche, wotmeńschesche po swojim dźěłanskim planje njes cźelnymi swuczowanjemi, dźělowymi shromadnoscźemi a sabawnymi dźělami sa wólny cźas. Najwjazy da so na žiwe shromadnotne zimjenje. Wólny cźas bu dospolnje poradźi.

2. W rosprawnem lěcze sakoji so wokrjesnym wubjerk nemjelskich młodostnych swjasskow, kiž wobjimuje sastupjerjow 7 naczolnych swjasskow. Wubjerk ma po wustawkach za nadawk wojowanje pschećziwo njeschkarnosći, njerjadej a alkoholej, spěchowanje młodźinowych hospodow, sportowanischczow atd.

3. Wobstojace dźěćerjowuje a sahrodki za dźěći buchu wot młodźinoweho hamta zjenjesnje podpjerowane. Pschiješcźu wothladanzow młodźinoweho hamta khóstesche wobsedźe wokrjesna dźěćerjowuja we Natarjezach.

4. K spěchowanju wothladanja młodźiny podawasche młodźinowy hamt pschichodnomadze cźeskonuczowanskim a sportowym towarschwam, Wulkodubrawskej młodźinowuje a Hohensteinskej „Jugendburg“.

K poswjećenju sykawje

njedźelu 10. junija w Malesćezach.

Gmejna w Malesćezach a dobrowólna wohnjowa wobora hotujetej so na ważny zwjedźenj, kiž njeje wušnamny jenoż za wjesnjanow ale też za žuždone wjes. Njedźelu 10. junija ma so wopwjećeźicz nowa sykawnja. Pschiješina k twarej sć jeschowaza: We wsyu stej dwě sykawje, jena je gmejnska a druha sklušcha twjerzenu dworej. Dokelž bě so 3. augusta 1926 kólnja na tutejim dworie wotpalita, w kotrejž bě druha sykawa samešćenjena a w gmejnskej sykawni tuma sa dalšne sykawy njebě, mějesche so gmejnska rada rosšudźicź, hacź nowu, wjetšu sykawnju natwarć, we kotrejž ma sdobone być samešćenjeny wschón dalschi haschcerki naporjadk. Sastupjerjo gmejnskeje rady so tehodla rosšudźichu, so ma so k tutomu samérej twarske mésno na ležownosći ratarja Augusta Sskykory-Wrětschanskeho kupicź. Po wupiwźanju pschepodachu so twarske dźěła Lóhnertez a Rötschez firmje w Budyschinje. Pilne sobustawy dobrowólneje wohnjowneje wobory dachu so jenoho wjeczora wjesele do dźěła a zapocźachu z wušpopowanjom twarskeho sakładu. Twar krocźeze někto pschěchnje dopódka a bórzy mózachu sakładny kamjeń sakopcź. Hižo w nowembren sašćěnjeneho léta bu twarjenje sdóhane. Bórzy pak sastupi zymny smjerk a so njebychu cźaju podarmo nimo hicź dali, pschihotowachu a wuradowachu sobustawy dobrowólneje wohnjowneje wobory wo wuhotowanju pozwjeršeńskeho dnja. W zajmem nalécźu mózesche pak so zykawnja dothwarić, tak so z nětko z wopraschowitej pychu sa wjeź a gmejnu. W žrjedź wósu pobrěhuje so twarjenje, wobrubjene je selenej zahrodku a z namélsom, tšj je z rjanem pěskom posypane. Tši wulke selene wrota daiwaju twarjenju žiwy napohlad. Na tšelche zykawnje je samešćenjena elektrikska sirena. Na lěwej stronje steji bóla a selena stupańska wěża.

W běhu 30 lět je so dobrowólna wobora k lepschemu wobydlerstwu bóle a bóle wuwinyała. Wósche kónz léta 1901, jako so nadobni muzjo za zwonozym wěż faborichu. Nětczischi statnik Herman Polnik załoži lehdy woboru a zdadźowaznje so jemu pschisamknychu. Wjednistwo pschewsja nětczischi statnik Maks Cźech. Po krótkim cźasu pak pschebudu tutón wjednistwo dźenšnischemu statnikej Arnoschtej Helescheju. Sasso posdźischo je wobora potom tehdyschi statnik Arnošt Sskykora nawjednowak. Krutej woli wjednistwa a wutrajnemu nuzźiwu ma so dźakowacź, so jimaj sebi wobora hacź do dźenšnischego dnja zachowak. Dobrowólna wohnjowa wobora je wobkedźbowała stajnje hežto: „Wschitzy za jeneho, jeden za wschitkich!“, schtož je cźej mnoho dźaka a pschipósnacza wunjesche. Léta 1903 pschewza wobora wot gmejny nowu zykawu a hischcze w septembru zamknjeno léta pschija so pisches kij. Guida Reichu z Budyschina do wokrjesneho swjatša. S podpjeru hrabje z Schall-Riaucour z Huski kaž też wschelakich druhich dobrocźelowo z gmejny, mózesche zebi dobrowólna wohnjowe wobora w nalécźu 1906 drjewjanu stupańsku wěžu postajicź. W zamknjem lěcze wuwuceźi k. dr. Pětranz-Malescheanski rjanu cźešdźu zobustawow w sanitetnej złužbje. W juniju léta 1910 wotmě so wobsdźerne pruthowanje zyleho wohnjowehe wobornistwa. Sarjadnistwo kujeżeho diwora rosšudźi so léta 1911 prastaru drjewjanu zykawu z nowej narunacź a ju do służby dobrowólneje wobory stajicź.

Dobrowólna wohnjowa wobora njeběsche w sanšćenych létach jenož pschi kaschenju wohnjow pomozna, ale też pschi

Kak je so Cibanec Maćij wozenił.

(Se serbskeho žiwjenja.)

Bohaty Maćij bě blizko Hrjeźi. Mějesche w Nětkojcach sto na 120 korzow wulke a w hrodźi na 50 kusow hrjadu konje a chżemi-li wjsko sobu liczeć, na 80 kus a wjele hanjeho honoza. Domske bě nimale nowe. Nješchto dwanaschwasche, njemiłzy žona. Też njemějesche wjele zjedźe. Nětko pschedź dźesaci létami bě jóm za jeńsoje pobył. Njewjesta pak jo jemu sadawé. Wjesnjenu jo jeanu fundźachu a jeho radżenje dołho schkrejachu. Tuj Cźibanec Maćij na jeńtwu zahy a njeschěri sebi zanu wjacy wo ruku prošyeź. Wschě žónske běchu jemu z skowy hitake.

Ale tola pak mějesche na Cźibanej Maćija nikotraj małiłj wóczo. Bě rjany, sprowy, dźěławy, njeżywdasche we wjerjmje a bě dosć bohaty. Tak bórzy hacź Maćij do swojeho dwora sastupi, mějachu so domjace holzy i prózu, dokelž myślachu, so Maćij i narom nětkore skowcza na jeńtwoje powjeda. Tola, Maćij mějesche wjsko mózne za žarosći, jenož nij jeńtwu.

Cźeladnych mějesche tehodla tak malo, dokelž so hakle wokolo swjatoho Mikławscha dopomni, so je cźaj cźeledź schitsjaceź. Ty hłódke dobrota. Wschitzy cźeladni běchu zawno pschewuderjani a wo hubjenych njerodźesche. Tak jo i njedohajasej cźeledźi léto wot léta brjeźesche. Kóżde léto njeżesche zyły warzoć bankowkow na dań a pschi tym ale wschelake nowe wěży do hospodarstwa pschikupowasche. Tola žwožowmy pschi wschém swojim bohatstwje njeżesche. Mjenjesche so nastajnostej wopuschczeny, wożeże hdyż jeho wokolnni tak prawje wobkredźnychu a wosebacźu. Njewěsche, za koho ža dreże. Tuj bu cźasto wobużny a pukolesche so na wschó.

Tola prénju njedźelu po Tśjoch krałach pschihótowże do Hrjeźi wuikoffocrjow. Jeho dźowka so mjenjesche pschipowědaschc. Jenu jo sforo jezmy jako w kemšćiach sedźesche a nadeho tak zyle njenadźiwy jeho dotalna hospoja ſ tkiti padże. „Tajkale huhuzza“, ménjesche. „Hdy by tola snajmjeńsca dwě njedźeli do hód nješchto spomnika, to so mi wożeni kaž mi a tebi nječo, tole schamake holczischczo. A kak mjeńcźo te jeno mějeschtaj. Hdy bych to tola pryedy wědsał. Rohi bych Kaschporjez Pětrej, tomu dźiwanej pschebił, hdyż k njej na jeńtwu waźesche. To so wschitzy wożenja a ja tu pschecźo sedźu, bjes žony a hospoji. — A žana rosonna holza nětko wjacy dostaeź. Nasche holzy jo žane do kuchnje njehodża. Tym je mészchatka a lźiza wusohna kaž pśej zypy.“ Tak a podobnje žantorjesche duzy wote nusche.

Ale Cźiban wjedźesche hebi womhacź. Mějesche na dobre sboże schwarnesko prénika. Tón wot nětka narjadźesche a Cźiban sam wopschokowasche. K wschemu tomu so pschihladowasche kaž bychu so thachkontarjo do zelenja schatow dali. Za tydźeń runasche be zyły dom hrodźi. Sterčik nosbali. Za tydźeń runasche be zyły dom hrodźi. Sterčik nosbali. Za tydźeń runasche be zyły dom hrodźi. Sterčik nosbali. Sa

wschelakich druhich składnosćach, kaž pschi wjetschich zhromadźiznach, pschi poswjećenju nowje zyrkwinske wěže dnja 19. awgusta 1913, pschi składnosći pschewjesenja nowych zwonow atd. Lěta 1924 załoži Jebi wobora šamtam hudźbnu kapalu, wobstejacu z 12 muži, kiž knjes August Balach nawjedowaše. Wyšoke sćelej dosta ju bobrowólnej wohnjowej woborje na hłowownej zhromadźiznje dnja 9. januara 1927, jako gmejnska rada wyšoke sćežnistwo. Jako słonika knjesa Ssykora so wopalnicho direktora pomjenowa. Dźenża je wobora derje organisowała a wuwućena. Mnohe liczi ju tuhowiu 62 aktiwnych, 9 pasiwnych a schtyri sćelne hobustawy. Dźeń njejwróćniwych prózowarjow nětsećiskeho wjednistwa a pschipóstnaca hódnje podpjeru je strony gmejnskeje rady mamy wohnjowu woboru, kiž może ju też psched najschćerschej sjawnosću dać widźeć.

Njech dobry duch wobory tej nasch dorost wožiwja a wobhnjeź, so diy mohł dotwarić to, schtoż ju wótrosu nědy z wulkej truchu a nutrnjosću po nětčim natwarili.

Z drožku do Pariza.

Njedźelu popołdnju je drožkar Gustav Hartman z Wannseja pola Barlina, hdźež je ma 2. haprleje ze swojej drožku na puć do Pariza nastajił; do franzowskeho hłownego města pschijěł a ju hnadnosnje powołał. Franzowske nolotnarstwo je mu jěsbu z wulkim sajmom ležehowało a drožkarjej pschimjeno „Želesny Gustav“ (Gustav de fer) dało.

*

Franzowske drohi ju sa awtomobilistow z wopraudźitej wołkschewizu — schćerok, runc, z terowej macźiznu pospěchajene, po kotrejž ju zyle wěsće lěpje jěchali hač po pleśe němskich dróhow. W poslednich dnjach pak so na dróży, kiž z Verdunа do Pariza wjedźe, husćischo awtomobilowy wobkhad hačesche. Wušy sastawachu. „Hlejcze, stary drožkar!“ wołachu jedni, fotografowe mjachu polne dźěła, krótke hłowa je wumjenjachu, ruzy zebi podawachu. Potom bórzejachu motory z nowa. Poslednji postrow: „Sbožowne puczowanje! Na sahowidźenje w Pariźu!“

Hospodarski rozkład.

Schtwórtk 7. junija 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1815	100 pólsk. złotych	46,85
jendźelski punt	20,414	100 čěskosl. krónow	12,389
100 swjaz. frankow	80,56	100 franc. frankow	16 453

Na Barlinskej bursy so wobraz wczera trochu pschemeni. Pschi zwoženku běchu kursy efektow strucźene, w běhu dnja so sešlabjowachu a chutźiwje wotdźerjowachu. Sšlabe běchu tehorunja kursy na wikach z dołżnymi a rentowymi liśćinami.

Produktowe wiki pschiniesechu wczera powschitkom ze sešlabjenje žitnych płaćiznow. Te pschišłodźichu 5—10 pf. po zentnarju. Muka nima wupaw a wukrajne wiki běchu słabe. Wczera płaćeschе zentnar

w Barlinje

pschenicy 13,05—13,20 hr., rožki 13,85 hr.
hacź 13,95 hr., jećmjenje nałinjeho hr. 12,50—13,90 hr., wowsa 13,05—13,10 hr.

w termijowym wikowanju

za julij: pschenicy 14,07½ hr. a rožki 13,62½ hr., wowsa 13,40 hr.,
za september: pschenicy 13,57½ hr., rožki 12,65 hr.,
za oktober: pschenicy 13,53¾ hr., rožki 12,67½ hr.

Swinjaze wiki wczera žrjedu w Barlinje.

Na nje běchu pschihnali 102 běłatow a 437 prošatow. Te płaćachu

běłaki:

wulke	63—72 hr.
hrjenje	48—63 hr.
małe	30—48 hr.

prošata:

wulke	22—30 hr.
hrjenje	16—22 hr.

Wczerawsche płaćiśiny z Drjezdźanskich wikow (Marthalten)

Sarźjana pjerjina: Kury bare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., huśy młode 1,60 hr., kačźi 1,60 hacź 2 hr., bolbje 50—130 pf., tśibjata 3,50—6,50 hr., kórki 55—70 pf., bunty selene 1,20—1,50 hr., bórny zentnar 4,50—5,50 hr., hromak 70—130 pf., jźdźna koboda 12 hacź 15 pf., małotej ketśeft 8—12 pf., kiśały pał 30 pf. mjeń 1,40—4 hr., butra 2—2,30 hr., twaroh 30—32 pf. muka 27—34 pf., jeja 11—13 pf., rjawjeń 15 pf., karpy 1,40 hr., linu 2,20 hr., kati 10—70 pf. a schćuki 1,10 hacź 1,20 hr.

Pschihšitajuci pytaja:

Dołzu do domu, Weber w Ritźi.
„ Brücknerka, mandź. prawidnika w Lubiju, Kwětkowa haša.
„ „Derbiśka grychta“ w Semjizach.
„ do Budyschina, na Seminarišku hašu 9 delka.
„ Kralowski nakup w Delnjej Kinje.
„ do hrodu w Manjowsce.
Pohonca, Handrik w Spytźach.
Piekarskeho, Heinrich w Lubiju w Nowej Mjeśe.

Na pschedań.

Krowa dobra dójka, Klinaun w Kamjentnej Wołeschi.
„ blisko k sćelenju w Delnjej Kinje 4.
Koła, dobra dójka, w Raschonje 26 c.
Wós dźěłaca, Haubizowa w Semizach 42 D.
„ ruchan w Budyschinje. Sukelnička haša 51.
Kolo motorske w Małem Wjelkowje, kolonija 8.
Kachle hlinjane we Wojerezach Bahnhofstr. 10 a I.
Sšyno a ślomu, Müllerez narbjenja w Lubiju.

Kupuje pyta

Sšyno, Scheffler a Jüttner w Hródku.
„ Mader w Budyschinje na Sukelnišći haši 1, telefon 2107.

Dobrowólne pschejmdźowanje.

Goiz w Mužałowje wiceźerdźuje dobrowólnje pjatk 8. 6. dop. w 10 hodź. na Zyrkwi. Zaty 31 wschelake tatarske maschiny, grat, tola, želesne hornzy a pleczadło.

Wischnje na pschenajezje

sobotu pop. ½2 hodź. na Kellinjez halezi w Kamjenzu.
sobotu pop. ½3 hodź. rožt kasernitkeje haše w Kamjenzu.
sobotu wječor w 6 hodź w „Herbiśki grychcze“ w Jaworje pola Kamjenza.
póndźelu 11. 6. pop. w 3 hodź. w korczmje we Walowach pola Lubija.
wutoru 12. 6. pop. w 5 hodź. w Mitanez hoschenzu we Niesnarowach.

Sšudnizu na pschehladowanje

pjatk 8. junija 1928

w **Brěsinje** pola Kamjenza w hoschenzu „K wiceźerwenu kubłu“ dop. w 9 hodź. 5—6 wosow drobnych pfesternatow,
w **Bikopizach** na hnadnistwje dop. w 9 hodź. wschelake awtowe dźele, klader, sofa, drastnej kamoraj, komoda, ložo z matrazu, ništ, šamtki khabat, wschelake dźěłaze hrajki,
w **Schprjewjezach** dop. w 10 hodź. w hoschenzu schwjez,
w **Ditnizu** w Šauberlichez hoschenzu pschiw. w 1 hodź. pišałski stroj, kotel, mandlawa,
w **Delnim Wujezdźe** pschiw. w 1 hodź. w hoschenzu „Kworjolej“: Hoblowaza maschina, telef. pschitrawa,

Sšudnišće pschehladowanje ležewnosće

Kubli w Sdźarach pola Klukicza hłuschacze herbam mišćeho ratarja Augusta Zienoty tam. Na pschedań pschiwidźe **schtwórtk 26. julija 1928 dop. w 10 hodź.** na kuble šamom. Hačrunicz dwě kubli hłuschacej hoiwodaźiny hromadźe. Jene nabźe 48 górzow wulke ma domišće, hródź z wšawu a brózami. We hródźi je konjeńz, trawowanja a trawienk. Gmejna postaja hódnotu na 15 399,40 hr., Do wopatnje pokładnje su warjenja te 7600 hr. šapisane. — Druhe nabźe 52 górzow wulke wopschija domišće se žitnej lubiu a pschimatkom hródźe z rišanju, brózami a drjewowej kótwu. We hródźach su šwiniarnje chłow wołowe kólnje. Gmejna postaja hódnotu na 2,864 hr., do wopatnje pokładnje su twarjenja z 6250 hr. šapisane.

Škarowe kenješe.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Žitne płaćiśiny su snowa skruźene, pschenica a rožla stej wo 5 pf. tuńšchej.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu, tola wobrot wostanje žnudny.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe symjo po tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	6. 6.	5. 6.		6. 6.	5. 6.
Pšenica	261-264	262-265	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	277-279	278-280	woka	25-27,0	25-27,00
nal. jećmjeń	250-278	250-280	módre lupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	16-17,00	16-16,50
wowsa	261-262	263-268	zeradella	—	—
kukurica	238-241	237-240	raps. wosušk	19,00	19,00
pšenč muka	32-36,25	33-36,25	lany wosušk	23,60	23,60
rżana muka	26-29,50	28-29,50	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	brnj. kruški	26-27,00	26-26,60
rżane „	18,50	18,65	syno, 50 kg	2,90-3,30	2,60-3,10
Vane symjo	—	—	rżana słoma	0,90-1,10	0,90-1,2
raps	—	—	pšenič. „	0,80-1,00	0,90-1,10
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-24,50	24-24,50	ječna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

6. junija 1928. Płaćizny po centn. a zl. hriwnach.
Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 293.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	60—68
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	55—59
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50—53
Mjenje picowane wšěch starobow	44—47

Byki 385.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	55—56
Połnomjasne, młódše	52—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Spatne	45—47

Jałojcy a kruwy: 703.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	47—51
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	35—44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 3106.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	75—85
Mjenje wukormjene a tajke wot cyen (3.)	68—75
Spatne (4.)	55—65

Wowcy: 7100.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	68—64
Starše wukormjene (2.)	53—59
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	50—56

Swinje: 14251.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	72
Wukormjene	71—73
Mjasne	71—72
Spatne	68—70
Rasey a kundrosy	64—66

Nowy a stary cząs běschtej so setkałoj. Na boku drohi drožta, z wjele khorjecźkami pyschena a se znjadkemi rózyčkami wobtykana, wulki brunj tóń, kiž žebi wuběrk jeho um trawa schćipa, a stary muž w schćerem zylindarju a z čzetwjenej brodu, to dźe je drožkar Gustav Hertman z Wannsina-Wannseja. „Želesny Gustav“ mjenowany, kiž je 2. haprleje hłowne město Němskeje wopuschćił. „Berlin-Paris-Paris-Berlin“, mużemy na bokomej drožki cytaś. Psches deschćojtu haprleju a tymmu meju je pobjedni wot linisti drožkar wschědnje 20,30, 40 kilometrow jěł. Mjedze burg, Brunšchwig, Hannover, Bielefeld, Dortmund, Essen, Düsseldorf, Köln, Koblenz, Trier, to běchu hłowne stacije w Němskej. Wschudźe je so dosć žiwownym muhł Wertmanho drožkarja jako romantiski dokument mrěźazeje doby wobkładowali a pohódnoscźili. Srědka je žebi schtó je na krótli cząs hłowne mjeno dobył, kaž tutón nimale hydźe dźesaćsetny drožkar.

We wschěch němskich městnach poczesćichu „želesneho Gustava“ na njerozdźelne waschnje, hdyž duzy psches město jědzeschе.

Tola też w Franzowskej, niż jenož w Lothringiskej, ale tam w rusy franzowskich městach witachu drohowarja jako dawno wotzakowanego znateho. Sšamo we wjesnach, hdźež je nikoho njeznaše, hromadźachu wusy a starowki a rychu maj jako znamjo pschipósnacja, dźeśi běchachu psched wozom a wokoło wosa, wołajo: „Monsieur Gustav, Berlin-Paris!“ Wschitke nowiny wopisowachu puczowanje nadrobnje. Lódy, kiž bě někotre kilometry z němskeje nawinknył, dźakowe so Gustavom rosmołwjeceź. Staruschki drožkar pak dobrocźiwych Franzowsow a jich waschnja njemóže frosmicź. Tu njeby so jemu tola wudźało, so je kraj, hdźež konje zakanja njedostawajn, hdźež je wowk cźorny, hdźež kamodsken bórny njesnaja, so tam je snadź jenož pschećźiwy lisčk źiwy a bóły kofej z theirych napachow pija. Nješchto pak je Gustav nowuniył, we francz wot centime rosesnawacź, a wotpraschnimale z hidu bełasći pjenjes, hdyž jomu někajkemu Berlinczanej swoje pobladnjo pschećza, dokelž wě, so je belgiske franc mjenje hódny dołi franzowski.

W Pariźu ju „želesneho Gustava“ wěso z wulkej cźešću powitali. Pariźski drožkarjo a studencza ju jemu napschećo sćelili. Najstarschi drožkar w Pariźu je swjedźenski cźah psches hrady je swojej drožku nawjedował.

Němske powětrowe łódźiwo je drožkarja pschepraschało, so hmě ju z wulkołětadłom do Barlina wróćicź.

Přilopk.

* **Dalscha powěsć wo połowym rubjeźniku a morderju Heinu.** Sšudnišći lěkaŕ w Koburgu je połoweho rubjeźnika Heina, kiž je z dejerjom Larmom 21 nutsbohowanskich paduschćiwow ukrućił a ju do pójzy w Klosterlausnizu dowjedł, na jeho ducha pschepytał. W lěkarjowym dobrozdaću je Hein jako połnje samolwity wosrnamjenjeny, dokelž je kriminalneho sastojnika Heša w Jenje, kriminalneho komižara Schmidta w Plawnje a komandanta žandarmerijowoje stazje Schelera w Untersiemanje satkłił. Někotrych dalschich sastojnikow hrani a pschi swojim sajesće přeśejche, so je jich morjeź chcył, budźe je hišcźe w junniju psched pschidźažnym sudom w Koburgu samolwicź dyrbjeć.

* **„Nowokatolska zyrkej“ w Czejtkowakiej?** Jedyn „hamny konsistorij w Prazy“ prózuje so wo sałoženje nowokatolskeje zyrkwje, kotraž chce sa swojich duchownych jakultatwne mandźelstwo, sa wěriwych fakultativnu spowjedź a jako liturgiju wěcz maczerna rěcz jenotliwych wotrjadow tuteje zyrkwje sawjesćej.

* **S njedźelskeho loża stanyuschi wolicź schća.** Jake pschiłład njech płaczi wschitkim, kotrejž su „wolenja prózni“ mješczanka w Zlatowje pschi narańschich mjescach Pruskeje. Na udaju wółbow, ranu wokoło 4 hodź. porodźi wona swoje me dźěcźo. To běschе žamo na žeh! swoježelazy popadnyć, njeběschе pak po žadanju macźerje, so je dźěcźo runje tuńn dźeń narodźił, dokelž mějeschе tuta krutny wotpohlad wotlicź hicź. Wopraudźe pschińdźe wona też žydom hodźin po porodźe do wótbneho lokala a woteda zwjej hłóp.

* **Sšamuelowazete dźesećo** Mandźelda George Bydeschowa, nětkorze lěta pisches 40, porodźi na jěsbje w puczowanskim wosu pola Chertseya w Jendźelskej swoje 24. dźěcźo. Sedmoich 24 bźěcźi pak je žona 12 sajo pisches thorjeź žiwych ma.

* **Arzbiskop w Toulouse wumrěł.** Tele dny wumrě w Toulouse arzbiskop Augustin Germain, kiž běschе najstarschi biskop Franzowskeje. 89 lět stary.

* **Lódźi do žo frajsłej.** Pschi mórskim brjozy pola Massachusettskeho stata w Ameriźy sawadźi pjatk rano parnik lódź „President Garfield“ do tworeweje lódźe „Kerjshawa“. Tworowna lódź ho hnydom podnuri. S 30 muži zyłneje wobsadźi ho 15 muži satepi.

* **Kónz wulkomordarja.** S Tarragony w Sćanjolskej so powješ, so ju wulkomordarja wuńdźili, kiž je 21. mejowym zlocźinu wobsołu sešatkał. Dokelž ho wón nochcźeschе podacź, jeho ju tśibim satstrělichu.

* **Cźežke želesniške njeschoso w Ameriźy.** Njedźelu je Fithiana mjes Danville a Champaignom w Illinoisskim stacje w połnocznej Ameriźy snjeschoži schtwórtk wjeczor pschedmjestowy cźah. Sydom wosobow pschińdźe wo žiwjenje.

* **Maharadźiske trieba 205 tukrow.** Maharadźiska je Indore je je swojej mandźelskej do Parila pschijeł. Jeho swojim puczowanju mjesesche 11 sługowniłow bobu. 205 tukrow dyrbjachu na nětkorze cźahi wodźeźicź. Maharadźowa mloda mandźelska budźe žo w Pariźu do operacźije podacź dacź.

* **Tornado a jemierzenje w Guatemale.** Petenitź wokrjeź w Guatemale w južednej Ameriźy je žydnu wichor, kiž je tornado mjenuje, potrjechił. Pola Santo Tomaja je jena rěka swoju wokolinu žyłnje powodźiła, dokelž žu tam posledńje dny žyłne dešcźe mělł. Přimo toho pak je zyłez trajnje žyłny podsemśki stork jaczuł, kotrehož dla je žo wobydlerstwo do wulkeje hrozy dało. Mějeczelo płahowarjow, kotrejž maju w Potenstinu wokrjeźu prawo gumij płahowacź, boja so cźežkich schkodowanjow.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 sł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 sł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžda čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćernja, nap. dr. s w. rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

Čisło (Nr.) 132 — Budyšin — Pjatk, 8. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Jednanje wo zestajenju nowego němskego knježerstwa.

Po wunoščku póslednich jednanjow sda so, so so knježerstwo wulkeje koalizije, to rěka so sozialdemokratiske, zentrumiske, demokratiske a němske ludoweje strony zestaja. Sćěhowaca lisćina ministrow sda wěrnosći podobna być: Kanzler: Hermann Müller (sozialdem.); smitskowne należnosće: Severing (sozialdem.); justica: Landsberg (sozialdem.); wobkhad: so se sozialdemokratom wobšadźi; zwonkowne należnosće: dr. Stresemann (němsk. lud. str.); hospodarstwo: dr. Curtius (němska lud. str.); finanzy: dr. Köhler (zentrum); dźěło: dr. Brauns (zentrum); němsko-statna wobora: Gruener; sejiwnjenje: Tantzen-Oldenburgski (demokrat); pósta: dr. Schätzel (bayerska lud. str.)

K tomule pschedběžnemu sestajenju ma so pschede wschěm pschipomnić, so so hischcze njewěste być, hač zentrumska strona swojej ministerskej hyźle njepscheměnjenej wobkhowa. Tak so tež kandidatura demokratiskeho zapósłanza **dr. Reinholda** za finanzne ministerstwo rospomina. Zentrumska strona mohła jako narsnuńše abo jako sćerje hyźło znadź hischcze ministerstwo za **wobšadźene strony** dostać. Też wobšadźenje sejiwnjenskeho ministerstwa z demokratom Tantzenom sda so hischcze njewěste być. Sčinadź so město teho wobkhadne ministerstwo demokratam poskići.

*

Pschi składnosći swojeho pschebywanja w Neubrunku je prjedsadźeri pruski ministerski president dr. **Stegerwald** fśdeśijonsko-sozialnej korrespondenzy rosrěčenje pschisłuschi, w kotrymž je wo politiźy zentrumskeje strony po wólbach a wo nětčišćim pokojenju a stejišćeju zentrumskeje strony w blišćim cźasu mjes druhim prajił: Zentrumska strona do myślow njepschińdźe, do pschi koalizźi wobdźelić, w kotrejž by jenož z pschiwěšćenom sozialdemokratiskeje strony była. Zentrum na stejišćeju stej, so dyrbi so sozialdemokratija z połnej samolwitosću pschi knježerstwje wobdźělić. Sozialdemokratija njeńmé na žane waschnje wólko na knježerstwo dostać a pódla teho podobnu agitaziju kaž kommunistojo wjesć.

Wokna italskeho pósłanctwa w Barlinje wubili.

Sćrjedu wječor 1/10 hodźin so něhdźe 20 pacholow z automobilom psched italske pósłanctwo na Viktoriastu dróhu w Barlinje pschijeźe. Na dróhu psched pósłanctwom so sesłupowschi **plestrowanske kamjenje do pósłanctwowych pschisenišćich woknow mjetachu.** Pósłanctwowy wótnik hnydom policiju na pomoz sawoła. Prjedy hač so tuhe wotdźělenje policistow pschijeźe, běchu so nadpadnizy wotwjesli. Po wschěm sdacu so wo prjedy wotrěčanu demonstraziju jedna. Wocźišći swědźu praja, so su so kamjenje po kommandźe mjetałe a so je so pschi tym wolałe: „Wjerch ś Mussolinom!“ Itališći pósłanc bě so prjedu wječor runje z pućowanja wrócił a bě da swojeje dźěłańśeje stwy sastupił, hdyž so bombardement z kamjenjemi sapoča.

Hischcze we wječornych hodźinach **Barlinšti policajski president dr. Weiß**, do pósłanctwa pschińdże, so by w mjenje wyschnoćerjow pósłanctwa swoje wobšarowanje nad nadpadom wuprajił. Poruči, so dyrbi so pósłanctwo hač na dalsche policajsku schkitać. Blišće dny budźetaj dwaj strażnikaj psched pósłanctwom stejeć. Dale policajski president poruči, so hischcze w nozy sastojnik politiske policije do pósłanctwa pschińdże a so tam hač na daliche wostanje. W policajskim presidiju njeběchu wo nětkajšim njepschećelskim wotmyślenju pschećerstwo pósłanctwa nicźo sdźiwili, runje tak pósłanc sam nic. Kamjenje, z kotrymiž su so wokna wubile, njejsu w blišćosći, a dawaju spóznać, so drje je so demonstrowała prjedy derje pschihotowała, so pak so wo wupraworźity attentat njejedna, dokelž su demonstrantojo cźas wuwolili, wo kotrymž znježdźachu žeby myślić, so so w stwach, kotrychž wokna su wubili, wjazy njebźěła. Tehodła tež so nichtó z pósłanctwowych pschihotowarjow njeje skanił. Hischcze w nozy hodźinje so někotři wocźišći swědźu podawka žłujschachu, kotrejž wuprajenja pak njejsu pschesejene. Policija nima hischcze žaneho sadźerźała, so by mohła někoho z winikow sajeć. Psched tydźenjom su kommunistiscy dźěłacerjo do italiskeho pósłanctwa pschischli, a su pschećiwo tomu protestowali, so su w prozedu pschećiwo kommunistam w Romje někotrych wobstorżenych z khłostarni na wjele lět sajudźili. S tutym kommunistiskim protestom nadpadnje njeswinjuje.

Po wuprajenju jeneho źiwdku je wokoło 1/49 hodźin wječor privatny automobil, w kotrymž 6 abo 7 muži po-

Kosy ze slěbrowórcla

w znatej najlěpšej kajkosći a připrawy
za kosyklepanje, kosyšća, drjewj. hrabje
poručuje tunjo

Walter Voigt, wikow. ze železom
Telefon čo. 2320 **w Budyšinje** na Jerjow. hasy 3

fodnischokrajneho typa hedźeschе, se Swěrinskeje zahrody pschijěł a psched pósłanzstwowym twarjenjom sastał. We tym znamym wokomiku wožołny z automobila stoczichu a žobu pschinjesjene kamjenje do woknow pósłanzstwoweho twarjenja mjetachu, na cźož je automobil wotjěł.

Po druhim wuprajenju je so cźerjódka puschkrajnych pěschkow, kotrejž běchu wschitzy selenu kochlu wobleczeni, pschi mjetanju kamjenjow wobdźělila. Też pěschcy su so skoku wotžałili, tak so policija, kotrejž bě so hnydom powěsć dała, njeje mohła niczo swěsćeć. **Wschо hromadźe je so pjeć woknowych schkleńcow rozbiło.** Policajski president je hischcze wczera wjeczor italskemu pósłanzej swoje wobžarowanje wuprajił a hnydom policajskeho strażnika do pósłanzstwoweho twarjenja stajił.

Pawoł Goehre †.

W Ratzeburgu je 64 lět stary něhdy znaty sozialny reformaŕ Pawoł Goehre wumrjeł. Jako sčěrkježadowaceźi-lětny wón knihu wosjewi: „Tři lěta fabrikiti dźěłacer a hantwjerśi“, kotraž mjeńsche tehdy hobrtki wuspěch a za zyle dźěłacerske praschenja hibanje sbudźi. Goehre, kotryž je so we Wurzenje w Sakšcy narodźił, je Mišnijanstku wjerchowsku schulu wukhodźiwschi teologiju studował a tónle studium stónczjwschi do dźěłacerskeho praschenju pschiwobroćił. Někotre měsazy w jenej Kamjenicanskej fabriju dźěłacer a potom jako hantwjerśi po Rudnych horach cźahajo bě Goehra macźišnu sa swoju knihu nasběrał. Posdźišcho jeho sa generalneho sekretara evangelisko-sozialneho sjězda wuswolichu. Jako farar w Frankfurcze nad W. je won pschi sałożenju nazionalno-sozialistiskeje strony Biedricha Naumanna wobdźěli, w kotrejž bě z druhim pschedsydu. 1899 k sozialdemokratiji pschestupi, kotraž jeho 1903 do němskeho sejma pósła. Po herjelanskich podankach na Dryezdźanskim sjězdźe sozialdemokratiskeje strony hišo někotre měsazy poddźěwaj swój mandat staji, a so hatle 1910 sałżo do němskeho sejma wuswoli. Pschi wudyrjenju wójny so jako pjeczdźesaćlětny dobrowólnje samolwi a bu 1916 leutnant krajneje wobory. Po rewolucziji jeho sozialdemokratoja sa statneho sekretara pomjenowachu. Tole sastojnstwo je schtyri lěta sastawał. Potom je so wot wschoje politiki dosołnje wróćo sćahnył.

Khorhojowe hozdźiki ●●

we wulkim wubjerku a tunjo

F. A. Lenke w Budyšinje na Hošic hasy 25

Słowakscy hórnicy w Sakskej.

Cźěskosłowakska dźělowa wschitzkoć w Prahy je wot sapoczatka haprjele 750 słowakskich hórnikow w sakskich wuhlowych jamach pschistajiła. Cźile dźěłacerjo su hač dotal 400 000 cźěskich krónow nalutowankow domoj pósłali. Po skónczenju rólneho dźěła so dalschich 750 słowakskich hórnikow do Sakskeje pschesćelu.

Dohra ke Kolmarskemu procesej.

Kaž Havaska powěsćerńja se Straßburga powě, su schtwórk dopodlnja Elsaßanow Baumanna a Köhlera, kotrejuž běchu w Kolmarskim prozeju wuwinowali, dla spionaže k jastwu po 8 měsazach, k pjenjezownu khłostanju po 300 frankach a k sakasanemu bydlenju w Elsaßu po 5 lětach sajudźili. Pódla teho su jim cźełne prawa na pjeć lět wotrjekli.

Cźěskosłowakska a Hulcinski krajik.

Po skónczenju źiwětwórce wójny je Němska dyrbjała Hulcźinski krajik, kotrehož wobydlerstwo je po wulkej wjetschinje słowjanske, Cźěskosłowakskej wotstupiła. Někotre wóły tehole krajika su Raczjborskim wyschnoćerjam pschidźělene byłe. Wone su so do Cźěskosłowakskeje pschewsałe. S tym dyrbi so konsolidazija w Hulcźinskim krajiku pospěšcźiś a so nadźiji sałożk wsaćs, so mohłe so tele strony sałżo Němskej wrócić.

Wodskórźba přećiwo južnosłowjanskemu ministrej Koroscej.

W skupschtinje je so źrjedu namjet sapohał, so by so snutskowny minister dr. Korosches na podkładu sakonja wo samolwitosći ministrow wobhorźił. 52 sapósłanzow opposicijelskeje ratarsko-demokratiskeje koalizije je namjet podpisało. Korosches, wjednika słowinzskeje ludoweje strony, winuja, so je stawaj 114 a 127 južnosłowjanskeje wustawy z tym sranił, so je z wokolnym wukasom na wóchł podtajene wyschnoćerje sakałał, sjawne sbromadźizny abo posdźenja w samknjenych městnoscach wotmeł, a porucził, so maja so wschitzy, kotřiž sakasanju pschestupja, sjimacz, hač runje może so taski wukas po wustawje jenož se sakonjom a we wobsebitych wuwinjacźnych padach wudacź.

Sagrebske nowiny su źrjedu powěsće wo nowych demonstrazijach w Sadru (Zarje) pschinjesłe a praja, so su sapřewanja italskeho knježerstwa a rosprawy italiskich nowin wo podawkach w Sadru njewerne. W Sadrje su woprawdźe dwě južnosłowjanskej khorhoji rósdrěli a spalił, južnosłowjanski konsulat nadpadli, wjele měšćanskow južnosłowjanskeje narodnosće nabili a sranili, też su wjele Južnosłowjanow w Sadru jako sajaćejnzow sajeli, wudawaju, so su Italijanzow nadpadnyli.

Nadźiny předporučnik za Woldemaraza.

Hacźrunje je litewski ministerski pschedsydża Woldemaras z Genfa, hdźež je litewskeho pósłanca Sidzikauskasa sawostajił, wotwjeczował, so z pólsko-litewskim konfliktom w Radze Swjatstwa Ludow hischcze žiwje saběraju. S francozowskeje strony so na to pokazuje, so by so Pólska we septembrje, jeli so by so jednanje z Litwu dale hacźiło, mohła na stam 15 pakta Swjatstwa Ludow powołacź, kotryż by pschi możnej njejenohłósnosći Rady Pólšcej wójnu pschećiwo Litwje dowolił. K tomu pak sćejcze dóńdże, a z tymle hrożenjom by so dyrbjało jenož na Litwu cźišcźejcz, so by so dale njespjerjeźowała.

Sa to pak maja sa możne, so by Swjatk Ludow w septembrje wobsamknył, Raðźinym sastupjerjam poruczeł, so bychu pólsko-litewske jednanje tak wjedli, so by so porjadny wobkhad mjes Pólšcej a Litwu wutworił.

Zarunanje za němskich rycerkublerjow w Estonskej.

W estonskej ministerskej radźe je źrjedu zwonkowny minister wo zarunanjkim jednanju z němskimi zemjanami rosprawił, kotrychž žu sa cźas rewolucije z jich kubłow we Estonskej wuthnali. Wobsamknny je, wubjerk sa tole jednanje postajiłź. Tón znamy dźeń je zwonkowny minister notwinam sdźělenku wo rosrunanjkim jednanju podał. Ponimo ma so wschо hromadźe 1120 wobsobow wotschkodźicz, kotrejž su 120 milijonow słotych hriwnow wotschkodźenja žadałe. Se žiwnym napschećiwopschihodźenjom kublerjow je so summa na dźěłacźimi prěnjotneje summy, mjemiznj nad něhdźe 12 milijonow słotych hriwnow smjerschiła. Niedźiwajzy teho so też tale summa hischcze estonskemu knježerstwu pschewulka hrozy sda; wono cźe jenož tři milijony słotych hriwnow sapłaczeź.

Nowa powěsć z „Italije“?

Jedyn lubowar schkrizkowanskeje telegrafije w Filadelfiji, Albert Byler rěkaty, je na króćku zofmu 42 metrow zdźěłowaze zwowa fizykal: „Pschinjesjene wuzze pomoz, stejisćego 84 gradow 15 minjeschinow 10 sekundow połnóżneje schěrokoscze, 15 gradow 20 minjeschinow 40 sekundow rauschcze dołhoscze. Nobile.“

Tole městno by něhdźe 450 kilometrow k połnozy wot Spitzbergenow leżało.

„Italija“ pjerja na Petermannskich kupach k krajej pschistajila.

Kaž so z Moskwy powě, je pomozny wubjerk towarstwa pschećelow letakstwa, schtwórtu powěsć, kotruž je lubowar schkrizkowanskeje telegrafije Schmidt popadnył, znowa pruhuje, zwowa Petermann wuczitał. S tehо so hudźi, so je „Italia“ na Petermannskich kupach, k połnozy wot Franz-Josefskeho kraja leżazych, k krajej pschistajiła. Ruske nadwódne letadło tehodła najprjedy k Franz-Josefskemu a potom k Petermannskemu krajej poleczi.

Peking so wobtwjerazi.

Kaž žo se Shanghaia powě, je general Jen w njenje bohodnischeho chinesckeho knjeżerstwa žrjedu wječor zentralnim politiskim radu w Pekingu sakožił. Połodnische wójsko Peking wobtwjerdži, dokelž žo boja, se město Tjangtsolina trjechu oppositijny wjednicy pschećiwo Pekingej pschićahnu.

General Jen je nowinarjam rjekł, so žmě w Pekingu jenoj schitanske wójsko wostacy, kotrež dyrbi garnisionsku službu sastawacy. S franzowskim a jendźelskim pódłanjom jednaju je žo pschešwědčeli, so žo s tejele strony njebudže jeho wojskam žanych wobežnjowcow činiłc. **Wschitzy Tjangtsolinowi sastojnizy, kotříž žo po Suwjatsenowych sadach sloża a žo s pschišahu na nje swjasaju, dyrbja we swojich sastojnitwach wostacy.** Nankingske knjeżerstwo chce pschećiwo nědbudschim ministram Pekinskeho knjeżerstwa pschepytanje dla pschekschimjenja ...

Tjangtsolin na khorołožu.

Powěsće s Mukdena a Tokia praji, so je Tjangtsolin ćežko franjeny. Dwěluja na tym, so žo wulěkuje, dokelž jeho mozy ftajnje woteběraju. Jeho japanšti radudawar, wyschi Dihara, je wutoru marschalla wopytał. Tjangtsolina je jara skabeho nadeschoł, tola pischeże njeje nadźiju pschećiw, so wotkhori. Tjangtsolin je jemu rjekł: So mnu je wscho w rjedže. **Prajeże mojim ludźom, so žebi njeměrdża žanych starosćow wo mni činiłc. Na moje žiwjenje žu žo tak husto nadpady činiłe, so žym pschećiwo nim kruczeny.**

Sswojemu žynej, kotryž w Tokiu w jenym pschim regimenze žiłuji, je Tjangtsolin telegram pósłał, w kotrymž jemu każa, so dyrbi w Tokiu wostacy a žiwoju žiłużbu dale činiłc. Japanske wonkowne ministerstwo je powěsć dostało, so drje je Tjangtsolin cežko khory, tola so njeje wumrjeł. Japanskim lěkarjam, kotříž chodża marschalla lěkowacy, Tjangtsolinowi žiwobnj a pschiwišowarjo pjecza dźelo jara poczeżuja. Žadaju, so dyrbi žo Tjangtsolin po sastarskich chineškich rezeptach lěkowacy. K tomu nałožuja město chirurgiskich methodow lěkowanje s rostołkanymi tigerskimi kosćemi a pillemi, kotrež su s cłowjeskich jatrow a morija dźełane. Japanske nowiny dale pischu, so žo wulke hromady kadźidłow a wonjadkow do hroda nošcha a so nichtó, kotryž je wó jitwje khoreho pobył, njesmě hród wopuschćicy. To je s pschičinu, so žebi ludźo myśla, so je marschall hižo wumrjeł.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 8. smažnika.

Medarda.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

* 1758 Jan Sigismund Bjedrich Sindler we Wjerbnje jako syn fararja. Po woli swojcho nana měješe we Wětošowje knihiwjazarstwo nawukonyć. Rektor Fryco, pozdźiši přełožeł biblije spózna jeho dary a přihotowaše jeho na gymnazij. Młody Sindler studowaše na gymnaziju a na universiće w Halli. Powoła so jako wučeř na gymnazij w Khoćebuzu, zdobom skutkowaše jako pomocnik swojeho nana we Wjerbnje w duchownem zastojnstwje. — Tehdy wuda hospodarske knižki za serbski lud a bibliske stawizny. W lěće 1792 dosta čestne powołanje na bohate němske farstwo, štož je z luboseu k Serbam wotpokazał. We lěće 1796 bu za wyššeho faraja do Piena powołany, hdźež je z wulkim žohnowanjom hač do swojeje smjerće skutkował. Zemrě 19. augusta 1841. Wosebje je sebi w tutym swojim zastojnstwje přez nowy wudawk cyłeje serbskeje biblije, kaž też přez wudaće swojich předarskich knihi a přez wšelake pisma, wyšnosći a knjeżerstwu přepodate, w kotrychž je Serbow a jich rěč před wobemaj mužnje zastupował, wulke zasłužby wo serbski lud dobył. — Jako so serbska rěč dospołne zakaza — je Sindler njebojaznje za nju wustupował jako woprawdźity duchowny rjek.

† 1886 kantor Urban w Gołkojcach, swěrny Serb.

* 1658 w Kulowje **Jan Jozef Mlynk** (Mollerus), pozdźiši katolski farař w Budyšinje.

† 1740 Jan Pjech, diakon w Budyšinje, kórluśeř.

† 1901 kantor Janaš w Ketlicach.

† 1889 Korla Wanak, přikładny serbski młodźenc we Banecach.

Dopomnjenje z młodosće.

Hdyž młodźenc póznach hakle na cuzobje,
Kak serbskej rěči zaprótej so zlě dźe,
Hdyž doma widźach, kak lud ćerpi w bědźe,
Sym Serbam poswěćił so we wutrobje.

A dźełał za nich, drěł so we khudobje
Sym w žiwjenju, we wumjelstwje, we wědźe.
Sym kruty stał, hdyž skoro wšo mi zjedźe,
We wichorach, we ćmach, we łzach, we złobje.

Hdyž w myslach zlět a w duchu woheń khowa
So, mało wabi wšědna kariera,
Kiž do kolijow móe a mysle kowa.

Ja myslow swobodnosć a zjawnosć słowa
Přec hajił sym a česć a serbskosć pjera,
A wukhowal sej swójskosć charaktera.

Čišinski.

Přisłowo: Nima žona drjowa, bórći ći kaž čmjela.

*

— **We wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer +4, thermometer we dnjo +25. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer +6, thermometer w nozy +13. Wuhladny na dešcheže, hewak mało so pscheměnjaje wjedro. — Wječera wječor po 7 hodź. žu w Drježdźanach słyšne njewiedra s wjele deschcom měli. Wječera popołdnju nad Mnichowom (hłownem městom Bayerskeje) Boże njewjedro na 2 hodź. stejesche. Deschcžik so s mróčzelow sijesche. We wječornej Němskej mějachu pošlednje dny wjele njewjedrow. Pola mać je so w nozy jenoj mało deschcża schło. Nadźijomnje popołdnju njewjedra dawno požadawy deschcžik pschinjeżu. Sklonzo hižo wot ranja kała, džakowano Bohu, so je wopschało. Nad zulej Europu mjelčesche dešc, kotryž je wjetšche nižiny leża. Wyschi na nad połudnjanej Europu je sešklabjana. Nowa s Azorskich kupow pschikhadża. Jutřa sobotu khadża hłónčko 2,41 hodź. a khetka so 8,18 hodź. Mjeżacžk khadża w połnozy 12,15 hodź. a khowa so dop. 9,07 hodź.

— **Kradnyli žu we wokolinje** w nozy na 4. junija t. l. s nutsdobrowanjom mužaze kolo šnamki „Schladitz" cžo. 389 123. Koło mějesche cžorne kroźna, schtitanskaj blachaj a swjena, horjeschtbnjene wodźidło s cžornymaj pschimadkomaj, jažnobrune kožane ředło a gratowu toschku, Torpedoski žamoběh, karbidowu lampu (Torpedo), cžornu pomětrowu dychawu. Dale žu kradnyli mužaze kolo šnamki „Diamant" cžo. 461 406. Mono mějesche cžorne kroźna se selenymi šmuškami, tohorunja błótowej schtitakaj, žołte swjena, horjeschtbnjene wodźidło s kožanymaj pschimadkomaj, jažnobrune kožane ředło a gratowu toschku, šwónčk s dwěmaj šnukomaj, cžerwjenej gumijowej wobruczi a maku elektrisku lampu. We wězowne zdźelenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Wobrabita pschikoha.** Naschich cžesćerjenych cžitarjow w Běłej Wodźe a wokolinje pokazujemy na wobrabitu pschikohu firmy Wilhelma Hübela w Běłej Wodźe, kotruž k dźensnischemu cžišku pschipołožichmy.

— **Kurzus serbskich narodnych rejow** wotmječe so jutře sobotu wječor wót 8 hodź w zali Serbskeho Domu. Zwučowanske hodźiny su při tom hodź. wjesela! Serbja, přinđźe tuž w hołatej ličbje!

Se **Sstónkez.** Sjawny puć se Sstónkez do Warnolcžij je dla nałožowanja na Sstónkecžanskich honach wot 8. hacž do 16. t. m. sawrjeny. Jězdny wobkhad pokazuje žo na Hnaschcžy.

S **Koporz.** Wječera schtwórił indoumy wołnydźer Maks Schołta, kiž w Politerez ikali w Kubschizach dźała, do cžežkeho njeschoža pschińdże. Pschi wożenju kamjenjow žo jemu kamjeń na nohu wali, so dyrbjesche hnydom lěkarskim pomoc pytacy. Snjeschonemu pschijmjeserku s autom do starschiskeho domu, hdźež jemu lěkar rann saschi.

S **Nachlowa** pod Czornobohom. Sa dotholetnje zwěrne a sahłužbne zwjasanje zobustawiwo spoczi žo towarschej knjesej žiwnoscerjej Handrijej Kubjenzej wot Satiskeho wojerskeho towarstwa w Bukezach wot zwjaska 11. junija 1920 wustajene noschonne stote cžetne znamja. Knjes Kubjenz je 50 lět ze zobustawom wojerskeho towarstwa.

S **Lubija.** Po wunoschkach liczenja 31. meje je žo pola žudom dźełowych saradźerjerjow Lubijskeho wokrjeża w ličbu mějaza liczba muzkich dźełonjemějacych wot 1412 na 975 sinzika; liczba žonskich dźełonjemějacych je pak žo wot 610 na 724 swjedźała. Nutsowi dźełarjerjo pschi sporichu žo wot 219 na 243. W krisowym sastaranju stejesche 83 (mějaz pryedy 91) muzkich a 15 (mějaz pryedy 26) žonskich dźełonjemějacych, kaž też 7 (mějaz pryedy 5) nutsowych dźełacjerjow.

S **Konjec.** Pučowanske rudupoławanje za maćerje budźe srjedu 13. junija popołdnju w 2 hodź. w Konjecach na Šuli a 4 hodź w Smjerdźaneej pola Krawcec. Lěkař budźe přitomny.

Ze **Smjerdźaceje.** Wčera dopołdnja wokoło 1/10 hodźin, hdyž běchu ludźo na wysokim swjatym dnju z wjetša w cyrkwi, wudyri w Krawcec (prjedy Donatec) statoku woheń, najskerjo dla znutrka wobskodźeneho wuhnja. Domske bě drje z twjerdej třěchu kryte, tola je hewak lóžki twar. Wjesnjenje běchu nimale wšitcy na Božich službach w Ralbicach, tež wobsedźer a tuž zawołana wohnjowa wobora z Marijneje Hwězdy z motorskej sykawu na pomoc přikhwata. W tym času běchu też z wjetša wšitcy w cyrkwi. Bórzy wuješe sirena, kiž je pola měšćanosty wosebiće zatwarjena, zo by při wohnjach a druhich njezbožach ludźi na strach kedźbnych činiła. W našej wsy je znaty njedostatk na wodźe. Tuž njemóžeše wjesna sykawa wjele pomhać. Klóštrska sykawa bě tu přenjа na městnje a dyrbješe 300 metrow dołhu hadźicu położić a tak móžeše so domske naše měšćanosty hišće wukhować, hyrnjež běchu swisle hižo woheń zapopadnyłe, runje tak hodźeše so nowe natwarjene pódlanske twarjenje zdźerżeć. Woheń je cyły Krawcec statok znicził, potajkim domske, bróžeń a khlěw. Jako druha sykawa bě tu Sunowska, pozdźišo dojeżdżešcz Ralbičanska a Njebjelčanska. Tola njetrjebaštej wjacy zapřimnyć, dokelž bě woheń nimale wuhasnył. Po jenohodźinskej dźělawosći móžeše klóštrska wobora, kiž bě na 22 muži sylna přikhwatała, zaso wotjěć. Z wjetša běchu hišće w dobrej njedźelskej drasće. Z jenym druhim autom a na motorskich kołach běchu druzy přijeli, kotříž na motorskej sykawje městna njemějachu. Tak přisłuša prěnja premija klóštrskej a druha Sunowskej sykawje. Wot klóštra hač do Smjerdźaceje je na wšě 8 hač 9 kilometrow. Njeby-li klóštrska sykawa zapřimnyła, by njezbožo hišće wjetše było. Wospjet widźimy, kak krótkowidźace je, hdyž wo wsy njej za tajke pady wo dosahacu wodu k hašenju postarane. Maly abo wjetši hat hodźi so wšudźe připrawić. Bjez tutoho elementa njehodźi so přećiwo wohnjej wjele wučinić. Po zdaću zdyžn skót wo žiwjenje přišoł njeje.

Ze **Zejic.** Njezbožo z autom, kiž mohło lohko ke hóršim scžěhwkam dowjesć, sta so srjedu wječer wokoło 1/47 hodźin při statnej dróży na Hornje-Wujezdźansko-Khróščanskim puću. Na hubjenje přewidliwym křiżenju puća zajěždżeštaj spěšny cežity auto z Drježdźan a privatny auto z Budyšina hromadze. Wosebowy auto z Budyšina zajěžde do zadnjeho dźela cežiteho woza, kotryž wuzběhny, zo so nakhili a za wobłoženjowy kamjeń wisajo wosta. Pola wosobowho auta běše so khłódźak zmjatł, zo njemóžeše dale jěć. Cežity auto móžeše dale jěć, jako běchu jón přihladowarjo pomhali do porjadka stajić. Clowjekojo njeisu do skody přišli.

Z **Pěskec.** Wot njedźele 10. junija pojěźe kóždu njedźelu póstowy autobus do **Kamjenca.** Autobus wotjěźe wot Pěskečanskeho hosćenca 18,35 hodźin a přijěźe na Kamjenske dwórniśco 19,00 hodźin.

Ze **Serbskich** Pazlic. Radupodawanje za maćerje w Serbskich Pazlicach budźe tón ras wutoru 12. junija pop. 1/3 hodź pola Kralic. Lěkař budźe přitomny.

Marica a Hanica.

Roman.

44] (Pokračowanje.)

XIV.

Jedne hornjoitalske město po druhim wón jej pokazowasche. Jónu dopołdnja běschtaj w Brejzja; we Veronje, w Mantuwje psches nóz; dny dołho pschebywaschtaj w Milanje. Młoda žónka, kotraž njebě jenje niczo wo wumjelstwje wědźała, namaka so do jeho radosće nad wobrazami a rysbarstwom, nad sastarskimi palastami a nadobnej twarbje noworodneho wumělstwa. Wona so prózowasche, je jeho wočomaj widźeć. Wuraziy, kiž wón wuzliwasche, žebi pschikhwoji a wone so potom naiwnje wróżeschu, kaž pola jeneho, kiž hałe zuiy jasck kama.

S kóždym dnjom, kiž žwoje pucžowanje inženje dale pokračowaschtaj, so jeje duscha roswjeseli, n'z tak Terezyna. Na spodźiwnje krażnem wječorni w Mentonje, hdyž so pschi morju pschechodźowaschtaj, powědaschе Marija, jo bě so jeje holzy stystało. Wón so hnydom wopraschа: „Tebi też? Chcemoj so sawročicy?"

Ale wona smjeju wujaznt, so drje bě so holzy wostudźiło. Někto, hdyž kóžde por dnjow **mětno** hrozjeho pschebywanja pscheměnjataj, je nadobo spokojom, a dźensa je žamo prožyła: dokelž je telko wo Monte Carlo słyschała, hacž njemohła ras kasino wohladacy. Wón so najprjedy žmějeschе, potom pak rjekny, so hrajeńa njeje sa holzy je pschibytkom.

Mariza so wopraschа: „Maschi-li ty tajku starosćz?"

„Wo kóždeho cžłowieka dyrbiśch so starcy. Teresa nima wězu sawohladacy, kiž jej tola nibdy dospołne možno niebudże, bjes kotrejž snacža nunje tak žiwjenna wostanje. Cžehodla žanu wichitko wědźeć? Njeje ani trjeba, so ludźo, kiyrnjej bychu žebi zyle bliżej byli, žebi wschę wězy wupowědaju."

Wona hladaschе tak spodźiwajo na njeho, że wón pokračowaschе:

„Stawśće! Ja mohł tebi někto wichitko rjec, njedźiwajty toho žu wězy, kiž tebi njepowěmu. Jónu dyrbi měł poczahi k žónkam. Hacžrunjež na je tódy muż, to cžt praju zyle wotewrjenje. Ale to je dźensa wuschmórnjene. K čjemu bo toho dótkacz? Pod saschkosćz — — — žunuhu!"

Błyschcz nadźije muroni so j jeje wočzow. Wón rjecžeschе płschczo žiwischo dale:

„Ja njejsym zenje sapschijecz mosł, cžehodla dyrbjał cžłowiek to, schtitj je morwe, snowa wurykwacz. Kóżda holza je tola sawsčze nčkaku rospałitoiej mčta. Sajimuje mje to? Budu-li je cže praschecz, ta koho je twoja wutrobicžka ras bita?"

Hłuboky naklon je jeje hłowa. Wonaj dźěschtaj s pucža dele k pschibrjohu, wo kotrym je jomy mójnje łamachu. Tam, hdźež w žełmow hrě je wobras wcžnje pschemenjeschе, pohybje je wón s njej na rospadanu murju, a pschczo hišcheże njepruschczi wot swojich myślow: „Ja ho njeprascham a njechcam žo praschecz! Wschi-li cžehodla?"

Wón wotewri wobe ruzy: „Tohodla so ma bycz jenake prawo mjes namaj, pschetož ty žu tež praschecz nimasch. Žiwjenje muża njeje pschczo — cžiste. — Ja žo redlischi njeczinju hacž žym. Ale cžehodla dyrbjał to frjwacz? Wschako je dawno wschc morwe! Hewak njebudźach tola k tebi pschischoł! A dźensa žu ty jenicžzy ty, jenoż ty! Bjes tebje njemohł žebi žiwjenje wjazy muzikicz. A bacžrunjež ty nejžy zyle ke mni pschischła. Ty wschak hischcze raz pschińdźesch."

Wón, kaž žo sda, njechaschе wotmołwy, stany, a wonaj wrócžichtaj žo do wulkodźowarschcznow, mjes ludźi.

Ale njedźiwajcy kusła jużnje pschirody, njedźiwajcy pisanje błyskotatcho žiwjenja, pschczo žo pscheměnjaschczo, wotucži pomału žadosć. I macjerju žo sažo widźerz a rjecžerz, błyschczerz, kak paya hwijda a spěwa. Bjes postawy tanuczo muża, kiž běschе jeje žonu fescherik, widźeschе wona Göllan někto cžasto kaž powětrne widmo stoja. Meinhardt bě jej po cžasu wschc listy žobudźelił, tež wobschodne. Bě někotrejkuli praschenje, kiž žebi po prawom pschitomnoj knjesu žadaschе. Wón běschе jej powědał, kak bě na Rochuskowem hrodźe hnězdo sa žwoju młodu žonu natwarił. A j jeho žkowami wubudźi žo tež w njej wczjipnosćz, dopinjanosćz wohladacz.

Wonaj pak běschtaj cžesze Angliolinje žłubicz dyrbjałoj, na wróżcžpuću jeje pschirodnym patru, hrabinku Chiara Perpher, kotraj bě w Pestrinje pola Trienta žiwa, wopytacz. Wo tym wocža Mariza hižo powědacz. Wón cžjeschе, so wona na domowjeschu myślł, tuż rjekny jenoho dnja: „Někto dekanczmoj hišcheże swój porjad, njemjazy Genuo, Pisa, Florenz, Bologna!"

Přjedy běschtaj wo Romje rěcžałoj; Neapel. Capri, Wjedy žebi wona k tomu wuprosyła.

Někto prajeschе: „Hišcheże wschitko tole?"

„Chcżeschi-li ty domoj?"

„Hdyžkuli ty chcżesch!"

Wón wsa ju do rukow: „Hdy wotjedźemy?"

„Jutře?"

„Jutře!"

(Pokračowanje ležkrie.)

⊙ **Wyhorjeje pola Kamjenza.** Sjadowy puć ł Wyhorjeje do Čornowoja je dla nabjwpowanja na Wyšporjanskich honach wot 9. junija t. l. hač na dalsche sa wschitkon jeđnu wobhad sawrjeny.

⊙ **Brěnje** pola Wojerez. Pschi zjwjedženju kołojeđaceje nehnju đžowku đžěłaczerja Mrótka pschejeđže a zježko ranił. Smjerjeboženu dyrbjachu do Wojerowskeje khorowje domjesechu.

⊙ **Khođzebuša.** W nozy na jeđnu je đo na jenej ławzy w meschczańskim parku znapjeschcza milinarnje 19lětny pomocnik schuleř Erich Zedler ł Khođzebuša zaměrił. Jako jeho krótko po 1 hođž. namakachu, běschе won hižo mertwy. Sčinnomordar je zyn myschičeho leutnanta krajneho zandarmstwa Zedlera, kiž bu hakle psched krótkim do Khođzebuša pschejaty. Schto je młodeho człowieka do tuteje nuzy pschinjesł, njeje znate, dokelž nicžo pišomneho zawostajił njeje.

⊙ **Ludwik w Zemjej Sakskej.** We nozy na minutu zapschečahny njewjedro naschе město. Pschi tym dyrì błyst do jeneho twarjenja na Spielbergskej dróhi, kotrež mějachu žłuscha. Wón sajeđže ł wuhnjom na lubju a po elektriskim powođe dele, rosdì elektriski leczak, njeznapali pak twarjenje.

Cyrkwinske powěsće.

Z Budyšina.

W Michałskej cyrkwi změjże 1. njeđželu po swj. Trojicy farař Kapler ⅛ hođžin serbske Bože wotkazanje, farař Tišer ½9 hođžin serbsku Božu službu a w 10 hođž. đžěćikemšenje. — Zemrěći: Jan August Kerk, đžěłaćer we Wulkim Wjelkowje, 82 l. — Bjedrich Korla Herm, żelezowjerćer w Małym Wjelkowje, 23½ l.; wobaj w hojeźni w Budyšinje, pěnši we Wulkim Wjelkowje, druhi w Małym Wjelkowje pohrjebany.

Z Barta.

1. njeđželu po swj. Trojicy đuo w 7 hođž. serbska spowědź, we 8 hođž. serbska Boża služba. — Wutoru popołdnju w 3 hođž. posedźenje towařstwa žonow.

Z Budyšinka.

1. njeđž. po swj. Trojicy budže so nano w 8 hođž. serbske prědowanje čitać.

S Budestec.

1. njeđž. po swj. Trojicy změje farař Bójc rano w 7 hođž. serbsku spowědź, we 8 hođž. serbske a ½10 hođž. němske prědowanje. Dop. w 11 hođž. je kemšenje za đžěći.

Wutoru pop. w 5 hođž. změjo farař Bójc we Kobanec domje w Čornych Noslicach serbsku spowědź. Wutoru wječor ⅛8 hođž je zhromađzina křesć. towařstwa młođžencow (pućowanje na horu).

Stwórtk wječor w 7 hođž. je posedźenje cyrkw. předstejićerjow w młođžinowni.

Z Rakec.

1. njeđž. po swj. Trojicy rano we 8 hođž. serbska, dop. ½10 hođž. němska Boża služba, prědowanje so čita. Pop. w 1 hođž. němska spowědź, knjez farař Răda z Budyšina.

Zemrěli: Khorla August Hendrich Gurka, wobydleŕ w Kolwazy, 69 l. 6 dn. stary. — Reinhold Erwin Seibt, wyšši đrohowy đohladowaŕ w Bukecach, 52 l. 2 m. 10 dn. stary. — Arnošt Wilhelm Schönfelder, žiwnosćeŕ we Błócanach, 65 l. 9 m., 22 dn. stary.

Z Hođžija.

1. njeđž. po swj. Trojicy změje farař Wjezaŕ rano w 7 hođž. serbsku spowědź, we 8 hođž. serbske a ½10 hođž. němske kemšenje. W. 11 h. je kemšenje za đžěći a pop. w 2 hođž. rosrěčowanje z konfirměrowanej mužskej młođžinu.

Z Hrodźišća.

1. njeđž. po swj. Trojicy rano we 8 hođž. serbska Boża služba, w kotrejž so předowanje čita.

Z Hućiny.

1. njeđželu po swj. Trojicy rano we 8 hođž. serbska, ½10 hođžin němska Boża služba. w 11 hođž. kemšenje za đžěći. — Zemrěli: Marja Melteyna rođ. Linakee w Nowej Wjescy, 72 l. 9. m. — Jan Jurij Petaw w Hućinje, 71 l. — Hana Khrystina zwud. Meltcyna rođ. Kobanec, rentudostawaŕka w Brězynje, 75 l. 10 m.

Z Khwaćic.

1. njeđž. po swj. Trojicy je rano w 7 hođž. serbska spowědź, we 8 hođž. serbske a ½10 hođžin němske kemšenje, w 11 hođž. đžěćikemšenje. Pop. w 2 hođž. cyrkw. rozrěčowanje z konfirměrowanej młođžinu. — Póndźelu wječor ½9 hođžin změje k. Křižan biblisku hođžinu we Wulkodubrawskej šuli. — Wumrěł: Franc Jozef Haniš, rentudostawaŕ we Wulkej Dubrawje, 75 l. 4 m. 3 dny.

Z Klukša.

1. njeđž po swj. Trojicy rano w 7 hođž. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, we 8 hođž serbske kemšenje, dop. ½10 hođž. đžěćikemšenje.

Z Kotec.

1. njeđž po swj. Trojicy je dop. ½10 hođž. němske prědowanje, w 11 hođž. němske kemšenje za đžěći, wosadny farař.

Z Łupoje.

1. njeđž. po swj. Trojicy rano we 8 hođž. serbska a dop. ½10 hođž. němska Boża služba, kotrejž so đžěćikemšenje přizamknje.

Z Malešec.

1. njeđželu po swj. Trojicy rano we 8 hođž. němske a ½10 hođž. serbske kemšenje.

Z Minakała.

1. njeđž. po swj. Trojicy poje w 3 hođž. serbska a ½5 hođž. němska Boża služba, kotrejž so němska spowědź přizamknje, knjez farař Křižan ze Klukša.

Z Njeswačidła.

1. njeđželu po swj. Trojicy w 7 hođž. serbska spowědź; we 8 hođž. serbska, ½10 hođž. němska Boża služba. — W 2 hođž. za serbsku a němsku konfirměrowanu młođžinu (tónle raz hromađže). — W 3 hođž. towařstwo młodych hólcow a towařstwo młodych holcow na farje.

Popołdnju ¼4 hođž. biblisku hođžinu na kaplanstwje (k. zjednośćenstwowy wothladaŕ Zimmermann z města).

Zemrětaj: Marja Zschippankowa rođ. Pětrikee za Šešowu, 51 l. 4 m. 27 dnjow stara. — Max Gusta Hentschel, wikowaŕ w Šešowje, 62 l. stary.

Z Nosacic.

1. njeđželu po swj. Trojicy rano we 8 hođž. němska Boża služba; po tutej němska spowědź a Bože wotkazanje (farař Kanig-Ketlicanski).

Z Poršic.

1. njeđž. po swj. Trojicy budže rano w 7 hođž. serbska spowědź, we 8 hođž serbska a dop. ½10 hođž. němska Boża služba, ⅝11 hođž. đžěćikemšenje w Poršicach, pop. ½2 hođž. rozrěčowanje ze młođžinu.

Wosadne towařstwo młodych holcow sebi wuleći do Moritzburga.

Wutoru wječor rozwučowanje pozawnistow.

Z Rakec.

1. njeđželu po swj. Trojicy je rano we 8 hođž. serbska spowědź a swj. wotkazanje, w 9 hođž. serbske a ½11 hođž. němske kemšenje, po tym serbske kemšenje za đžěći.

Póndźelu rano w 7 hođž. piskanje na wěži a rańša nutrnosć.

Z Rychwalda.

1. njeđželu po swj. Trojicy je dop. w 9 hođž. němske a ½11 hođžin serbske kemšenje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 8. junija 1923:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1775	100 pólsk. złotych	46,775
jendželski punt	20,396	100 čěskosł. krónow	12,384
100 šwajc. frankow	80,53	100 franc. frankow	16.425

Barlinska bursa njesamó žo wječera prawje sbrabacź. Powjadkowanje wostachu kurzy efektow sežłabjene. Wiki ł rentowymi a dołżnymi ličinami žanesło pischemjenżja njeschapjachu.

Na Barlinskej bursy bě też wječera wobrot žnadny. Tola płaczišny běchu jśkrje stuczene. Jenož naležni jeczmjeń šnowa 10 pj. pschišadži. Wječera płaczesche zentnar

w Barlinje

pschenicy 13,05—13,20 hr., rožki 13,85 hr.
hač 13,95 hr., jeczmjenja naležnjeho 12,40—13,90 hr., wowsa 13,05—13,35 hriwnow,

w Lubiju

pschenicy 13,15—13,50 hr., rožki 13,75 hr.
hač 14,25 hr., jeczmjenja naležnjeho 12,50—15 hr., wowsa 12,50—13 hr.

schtwórtk w Kamjenu

pschenicy 13—13,25 hr., rožki 13,80—14,10 hr., jeczmjenja 14—14,50 hr., wowsa 13—13,25 hr.,
běrny 4,50 hr., prošata 16—24 hr., łibjata 2,50—3,50 hr.

w termijnowym wikowanju

ja julij: pschenicy 14,07½—14 hr., rožki 13,63¾—13,58¾ hr., wowsa 13,40 hač 13,37½ hr.,
ja september: pschenicy 13,55—13,52 hr. rožki 12,63¾ hr.,
ja oktober: pschenicy 13,53¾ hr., rožki 12,70—12,65 hr.

Swinjaze wiki wječera schtwórtk w Khođzebušu.

Na nje běchu pschihnałi 1149 prošatow a 165 běhałow. Wone płaczachu

prošata:

małe	9—14 hr.
hrěnje	14—18 hr.
wulke	18—22 hr.
běhaki:	
małe	22—40 hr.
hrěnje	40—65 hr.
wulke	70—90 hr.

Wiki běchu dobre.

Wiki schtwórtk w Komjenzu.

Khěrěł 1,20 hr., kołrabi 15 pj., hudrońy kał 60 pj. hač 1 hr., rožowy 50—90 pj., selery 45 pj., jedźna łoboda 12 pj., morchej 35 pj., zybła 20 pj., bětr kał 35 jenejčkow, cźerwjeny kał 45 pj., rjewjeń 15 pj., běrny 6—7 pj., zybła k žadženu 0,80 hr. Libjata 3,50 hr. Sotołej 8—15 pj.

Wiki schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,05—1,10 hr., jeja 11—12 hr., rjewjeń 15 pj. łany wolij 1,60 hr., kulerěna 10 pj., zybła 20—25 pj. a hołotej łećejk 10—15 pj., rjećkej łuk pj., cźerwjene rěpa 20 pj., mšo 1,40—1,60 hr., łóšlata punt 65 pj., łišaty kał 12 pj., šwinjaze mjaso 0,90—1,10 hr., howjaze mjaso 1—1,30 hr., cźelaze 1,20—1,30 hr. Libjata 7,50—8,50 hr.

Wiki schtwórtk w Khođzebušu.

Butra 2—2,10 hr., twaroh 30 pj., jeja 10 pj., łany wolij 1,40 hr., howjaze mjaso 1—1,40 hr., cźelaze mjaso 0,80—1,30 hr., skopjaze 1,20—1,40 hr., šwinjaze 0,90 hač 1,20 hr., kury 3,50—4,50 hr., hołbje 0,70—100 hr. kapony 2,50—3,50 hr., schćuki 1,30 hr., morchej 40 pj., jedźna łoboda 20 pj., hudrońy kał 1 hr., zybła 20 pj. a běrny zentnar 6,50 hr., hołotej łećejk 10 pj., rjewjeń 20 pjenjejčkow, kóšlata 70 pj.

Wiki wječera w Thorjelzu.

Butra 1—1,05 pj., jeja 10—11 pj., běrny 5 pj. a jedźna łoboda 15—20 pj., morchej 20—30 pj., zybła 15 pj., hołotej łećejk 10 pj., hudrońy kał 40—90 pj., radiški 10 pj., schćuki 1,30—1,20 hr., karpy 1,20 hr. rjerški 40—70 pj., linty 1,80 hr., wubžany měd 1,40 hač 1,60 hr., we płatkach mšo 2,80 hr., skopjaze mjaso 1,30 hr., cźelaze 1,10—1,20 hr., howjaze 1,20—1,30 hr., šwinjaze 0,80—1 hr., schmalz 1,70 hr.

Šwinjaze wiki sandźenu hrjedu w Orótku.

Pschiwjesli běchu 391 prošatow a 9 běhałow. Te płaczachu

prošata	12—25 hr.
běhaki	35—65 hr.

Wiki berje đžěchu. Dop. w 9 hođž. bě wicho rospschedate.

Wiki sandźenu hrjedu w Hajschtrowje.

Pschenica 13—13,25 hr., rožla 13,75—14 hr., wowsa 13—13,25 hr., běrny 4—4,50 hr., šmo 3—3,50 hr., łoma maschinsta 1,90—2,10 hr., butra 1,05 hr., jeja 11 pj., prošata (30) 20—30 hr., běhaki 43—50 hr., łibjata 2,50—3 hr., hołbje 1 hr., hołotej 10 pj.

Pschišłacyj pytaja:

Murjerjow, B. a R. Gróža w Kamjenzu.
Rěmischkeho, Jurich na Židowje.
Kowařskeho, Boden w Jitrn.
Piekařskeho, žoboty na wupomoz, Huhn w Orótku.
Klampnařskeho, Wernaŕ w Orótku.
Đžěłaczerjow. Kerstan w Hrótku, Drježdźanska dr. 26.
Hołzu do domu, hojeżenu w Jušy.
„ Žnjez młokarnja w Wětšej Wodźe, Schützenstr. 2.
„ Helmez piekarnja w Hrótku.

Na pschedań.

Wóz 4-zołowišči w hojeżenju w Nowej Šemilnej.
Wóz jitwinišči w Budyšinskim na Lubjańskej dróhi 22, dom w sahrodze I na Lěmo.
Kóń belgišči a prošata, Trěger w Semicach.
Srěbz, 3-lětna kobła w Trupinje 11.
Kóń, młodej đžěj, Lehmann w Schenkach na Zokrowej horje.
Žiwnosć ł 31 hórami w Njeswačidle 27.
Kněža ł 4 hórami wola w Małeschczach 52. Daschče wukjuje Kuckła w Budyschinje, Nowe hrjebje 5, telefon 2177.
Jałojza huczelna a jehnjecži w Stolnej Worschczi 14.

Kupjej zuta

Sšuno, spedițer Steffen w Budyschinje, Hornjeżeńska haša čisło 19.

Sendnišay na pschežadźowanje

w Bitkopizach na šudnišiwje dop. w 9 hođž. sosa a wobrotk.

Wiśkinje na pschenajerje

na gmejnskich halach w Wětšanach žjedu 13. 6. 28 pop. w 5 hođž. w Thienez korčmje.

Škrowe denješe.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hođž.: Płaczišny žu šeklađjenu, wobrot je šnadny.

Dop. ¾12 hođž.: Kaž psched hođžinu płaczišny žu wo 5 pj. šnižene.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tonl abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	7. 6.	6. 6.		7. 6.	6. 6.
Pšenica	281-264	281-264	bumy	23-24,00	23-24,00
rožka	277-279	277-279	woka	25-27,00	25-27,00
nat. jeczmjeń	248-278	250-73	módre łupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jeczmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,00	16-17,00
wowsa	261-267	261-263	zeradella	—	—
kukurica	238-241	238-241	raps. wosušk	19,00	19,00
pšenič muka	33-36,25	33-36,25	lany wosušk	23,60	23,60
ržana muka	36-39,00	36-39,00	poon. melasa		
pš. wotruby	17,00	17,00	brnj. kruški	26-27,00	26-27,00
ržane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	1,90-3,30	2,60-3,10
lano symjo	—	—	ržana słoma	0,90-1,10	0,90-1,1
raps „	—	—	pšenič „	1,80-1,00	0,90-1,10
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-24,50	24-24,50	ječna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Wiše płaczizny Stwórtk w Kamjenu		w Lubiju
7. VI. Wšo po złotej hriwnje	za 1 centn	za 1 centn.
Pšenica	13,00—13,25	13,15—13,50
Rožka	13,80—14,10	13,75—14 25
Ječmjeń (naležt.)	—	—
Wows	13,00—13,25	12,50—13,00
Syno	3,00—3,50	3,25—3,75
Słoma z maš. młóć.	—	1,50—2 00
Słoma k zaslanju	1,90—2,10	
Słoma z ruku młóćena	—	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	4,50—4,50	3,50—4,50
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,80—2,10	1,05—1,10
Jeja	0,10—0,11	0,11—0,12
Přeńečne wotruby	—	9,00—9,15
Ržane wotruby	—	9,20—9,50
Pšenična muka	—	21,00—22 00
Ržana muka	—	21,00—22.00
Prosata, wulke	16—24	—
„ „ srěnje	—	—
„ małe	—	—

Płaczizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

7. junija.

1 wol., 4 byk., 7 kruw. a jałoje. 816 čełat, 48 wowc., 711 swini.

Płaczizny za
čełata: 1. 87—91, 2. 80—85, 3. 72—78;
swinje: (přez 300 pt.) 66—68, 2. (240—300) 67—69, 3. (200—240) 66—67, 4. (160—200) 64—65.
Barwy 58—60

Z Wósinka.

1. njedźelu po swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a ½10 hodźin němske kemšenje. Zběrka. ¼12 hodźin Boža služba w Cisowje.

Z Wósporka.

1. njedź. po swj. Trojicy je rano we 8 hodź. předowanje, pop. w 2 hodź. křćenja (wosadny k. farat). Pop. w 3 hodź. lětni swjedźeń wosadneho zónskeho towarstwa w Třšleśni z dźěćacymi předwjedźenjemi. Wječor we 8 hodź. zhromadźizna tow. ev. młodźencow.

Póndźelu wječor spěwa cyrkwinski khór, wutoru wječor wosadne žónske towarstwo, wohoje we 8 hodź. na farje.

Z Wochoz.

1. njedźelu po swj. Trojicy dop. w 9 hodź. němska šitańska Boža služba.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěšć wo wjedrje ja jutšišchu ßobotu:** Mrócejele ßo pšcheczahuja, bruhdy njemjedra, njebudźe pšheczopło. W Jendźelšiej deschcje, bruhdy ſ njemjebrami.

Saidźeny schtwórtk ßylne hrimanje nad Drježdźanami cjehnjesche. Młody kolojeśdny, pjekarśki wuczobnik Steindach ſ Wojcerez, bě, jo dy ßo pscheczíwo deschczej schkitał, cjapku hluboko pśches cjoło ſcjahnył. Na Kinsbórśkej dróšy ßo tohodla cjeźitscho automobila njedohlada, kotryž jemu napschecziwo pschijedźe. Dwaj metraj pśched automobilom kolojeśdny ſwórćzi a pod automobilowe koła pschindźe, kotrež jemu hłowu a wutrobno ſmjeczechu.

*

W Raúschej Pruśkej je ßo w zyłej Nomintenśkej holi wulki ßněh naschok. Luki, schtomy a keśki ſacjiśchcej ſymśleje krajiny cjinjachu. Teſ i druhich ſtronow Raúscheje Pruśkeje pschu, ſo je ßo tam ßněh schoł.

*

W schwajzarśkich Alpach je 22śětny Wolfgang Lomatzſch ſ Drježdźan 300 metrow hluboko padnył a ſ rozbitym nopom mortwy leżo wostał.

*

Pschistajenzy Parišśkich dróhowych żeleśnizow a automobilnych omnibušowo ßu eneralny ſtrajk wobſamknyli, dokeľ ßu ßo tjjo ſekretarojo jich organiſazije ſe ſłužby puschćili.

*

Po Napoleonſkich wójnach bě duchowny Fuhrmann do Ameriki wucjahnył. Wón je 16 miljonow hriwnow ſawoſtajił, do kotrychž ßo wójnik Fuhrmann w Königsbergu (we nowej marzy) a jeho ſchtyrjo bratja dźěła.

*

34 000 hriwnow kradnywſchi je bankowſki wuczobnik Alois Höchtl w Lipšku cjehnył.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Nadźija zeńdźe ſo wutoru 12. junija wječor ½8 hodź. w zali Serbskeho Domu k spěwanju. Přińdźe wšitcy!

Bukecy. Jednota „Sokoł" zwučuje ſobotu wječor we 8 hodź. Też starši wotrjad. Po zwučowanju je zhromadźizna. Kóždy ſobuſtaw njech cyle wěśe přińdźe. **Starosta.**

Domowina. Stóž chce swoje dźěćo ſou na **ferialnu kolonilju do Pólskeje** pósłać, njech ſo zamołwja hač do 15. junija pola k. wuč. Pjetaša w Khrósćicach.

Delni Wujezd. Serbske towarstwo „Zahrodka" zmèje njedźelu 10. junija swoju měsačnu zhromadźiznu pola Haškec popołdnju w 4 hodź. Rozrěčenje dła złěta a khorhojposwjećenja w Poršicach. **Předsydstwo.**

Hodźij. „Jaroměr Imiš". Naša měsačna zhromadźizna je ważnych přičinow dla nic 17. 6., ale hižo 10. junija popołdnju w 5 hodź. pola Mrózec. Dowěrnicy cheyli to ſobuſtawam ſobudźělić. Nowe ſobuſtawy ſu wutrobnje witani. **Předsyda.**

Njeswačidło. „Jutrnica" ma njedźelu dopołdnja lidy-dom po serbskich kemšach posedźenje. Jedna ſo dla Poršic a Budeſtec. **Předsyda.**

Nawječorny wokrjes „Sokoł" zwučuje přichodny štwórtk 14. junija wječor we 8 hodź. w Pančicach.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) ma póndźelu ½9 hodźin w Pančičanskim hoſćeńcu ważnu pruhu. Też ma ſo dla wobdźělenja na Domowinskim zlěće w Budeſtecach jednać. Pojědźemy z póſtowym autom. Nejch też passivni ſobuſtawy přińdu. Wočakuja ſo wšitcy ſobuſtawy. **Předsydstwo.**

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa" ma wěſtych přičinow dla hižo přichodnu njedźelu popołdnju w 3 hodźinach posedźenje. Ma ſo wo ſwójbnym wječoru jednać. Wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Spěwarska kupka „Lumir" ſtuduje ſobotu 9. junija popołdnju z dypkom w 5 hodź. w Serbskim Domje. Njezapomńće spěwniki, też „Dobry wječor" nic. Kóždy trochu z hłosom wobdarjeny lubowar spěwa kiž chce ſo dale wudospołnić, je lubje witany. Wječor z dypkom ½8 hodźin wuwučowanje serbskich *rejow.* **Bjarnat Krawc.**

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Sokołhi njech wukmu pilnje pśeni dźěł 8. złěta. Zhromadna hłowna pruha je **w Poršicach** 17. junija připołdnju ½1 hodźin. **Načolnica.**

Ważne posedźenje zjednoćeństwa serbskich wučerjow srjedu 13. junija popołdnju ½4 hodźin w Serbskim Domje. 1. Znutřkowne należnoſće. 2. Nowa spěwna zběrka za serbske šule. Kral, předsyda.

Wšěm ſokolskim jednotam. Tkaniny za swjedźeńſke drasty ſu zaſo dóšłe. Skazanki njech ſo hnydom na Zwjazk zapodadźa. Stóž hnydom skaza, móže hižo za tydźeń ſwoju drastu měć.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynch. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Tunje serijowe dny

dobrych a eleganinych mužacych wobłekow

Hobrske potuńšenje woznamjenjeja naše

jenotne płaćizny (Einheitspreise)

Mamy wjac hač 200 wobłekow, wšě nowočasneje formy a barby, z jenym a z dwěmaj rynkomaj a to w sćěhowacych serijach:

1. serija	2. serija	3. serija	4. serija	5. serija
37⁰⁰	47⁰⁰	57⁰⁰	67⁰⁰	77⁰⁰

Wopytajće nas hnydom, wuběrk je hobrski!

Při Mjasow. jětkach 5

Pyšne Śwedske mantle za młodźencow . . . . wot **25**⁵⁰
Pyšne Śwedske mantle za mužow we wšěch wulk. „ **35**⁵⁰
Covercoatowe paletoty, cyle podšite . . . . . „ **38**⁵⁰
Lěcne jupy z dobrych tkaninow . . . . . „ **4**⁷⁵
Njepřemokawe kabaty, z dobrych tkaninow . . „ **9**⁰⁰
Lacy we wšěch wulkosćach . . . . . „ **3**⁵⁰
Khołowy ze wšelakimi ſmuhami . . . . . „ **3**⁷⁵
Płodźiwe wobłeki za hólcow . . . . . „ **2**²⁵

Žonjacu a dźěćacu drastu we wjele tuńšo!

Drastowy dom w Budyšinje

Leo Häufler — **Při Mjasowych jětkach 5**

Wobhladajće sobi naše 4 wukładne wokna!

Bilanca k 31. decembrej 1927

Bilanz per 31. Dezember 1927

Aktiva		Passiva	
Pokładnja, Cassa	101.29 hr.	Wěrićelja, Gläubiger	88476.91 hr.
Póstowy šek, Postscheck	270.74 hr.	Podźěle družstwa, Genossenschaftsanteile	8254.24 hr.
Maśiny, Maschinen	19451.26 hr.	Reserwne fondy, Reservefonds	4262.18 hr.
Pisniki, Schriften	10100.35 hr.	Přenošk z lěta 1926, Vortrag v. 1926	18.34 hr.
Nadobn w stajeńi, Setzerei-Inventar	1598.52 hr.	Dobytk, Gewinn	2102.48 hr.
Powšitkowna nadoba, Allgem.-Inventar	1692.83 hr.		
Čłěć. pap. a čišć. list. Druckerei, Pap. u. Druckb.	8058.82 hr.		
Knihikupstwo sklad, Buchhandlg. Bestand	28144.80 hr.		
Now. papjera a žadanki za naw. Zeitung, Papier, Inserat. Aussenst.	8756.64 hr.		
Žadanki, Aussenstände	24938.90 hr.		
	103114.15 hr.		103114.15 hr.

Smolerjec knihićišćeńrja a knihańrja

zap. družstwo z wobmj. ruk.

Schmalers Buchdruckerei u. Verlagsbuchhandluug e. G. m. b. H.

Arnošt Bart — Ernst Barth
Dr. Bl. Posedel — Dr. Bl. Posedel
Rěčnik a notar Wićaz — Rechtsanwalt u. Notar Lehmann

Bestand Ende 1926: 70 Genossen mit 86 Anteilen und 8600 RM. Haftsumme
Zugang 1927 — Genossen mit — Anteilen und — RM. Haftsumme
Suma 70 Genossen mit 86 Anteilen und 8600 RM. Haftsumme
Abgang 1927 — Genossen mit — Anteilen und — RM. Haftsumme
Bestand Ende 1927 70 Genossen mit 86 Anteilen und 8600 RM. Haftsumme

Hotel „Bčły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńrja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnoſće za zhromadźizny / swjedźeńſka sala

Zwjerśne gardiny

story, vitrage, zapowěšaki k čahanju, **kromki,** wšě připrawy za nutřkownu dekoraciju

K. Erler w Budyšinje

na Zitnych wikach 11, znapřeča hoſć. „Hwězda". Rěcu serbski

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihićišćeńrja w Budyšinje

Poskićam:

ćelace mjaso	punt **1.20—1.30**	hr.
swinjace mjaso	punt **85—1.10**	hr.
zmjerzłe mjaso	punt **0.80**	hr.
howjaze mjaso	punt **80—1.10**	hr.
mjasowu jušku	**10**	pj.
hejdušnu a jatrownu kołbasu	**10**	pj.
ćopłe kołbaski	**10—20**	pj.
wšelaku kołbasu	**0.80—1.60**	hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mištr, na Šulefskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Nošće „Panther"-stupnje

na wobłuk šite/pyšne formy wuwjedźenje z čistej kože připózn. tunjo

Předawańrja za Budyšin

Tunje tofle

dźěćace —.90, mužace 1.20, **žonjace** 95 pj.

Heinrich Mohr

w Budyšinje na Žitn. wikach

+ Hygieniske wěcy +

za žony a za mužow

žiwotowe wobwjazki a tajke pře wustupowanje, bjedr. formarje, stalćiki, podłožki, pjeluchowe kholowčki

Wagnerowa

w Budyš. před Šulefsk. wrotami 9

Zmorščizny,

faldy so zhubja. Rozprawa darmo, jenoż wróćo porto.

Erha-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30

Najlěpša nakupowańrja

mužaceje, žonjaceje a dźěćac. drasty

Najrjeńše wobleki, najl. zhotowenja z włosanc. kiž runje tak derje sedźa kaž po měrje šite wot 90.-,80.-,70.-,60.-,50.-,40.-	**pyšne žonjace mantle suknjowe, ripsowe a kašowe,** jara derje sedźace a po najtuńšich płaćiznach
nowoč. mantle z pasom coverkoatowe a čěrne mantle wot 40.— hr.	**čorne jaki** za starše žony, suknj. a z česanych tkaninow wot 17.— hr.
najl. čorne wobleki z cyle dobrych tkaninow wot 72.— hr.	**eleg. kostumy,** čorne a módre, wot 35 hr. hač najlěpš.
woprawdź. bayerske kosmičkate mantle gumijowe mantle wot 23.— hr.	**gumijowe a kosmičkate mantle,** jenoždobre kajkosće we wšěch wulkosćach
njepřemokawe kabaty Breeches-, lüsterowe a płatowe wobleki a jupy	**Zhotowenje po měrje** za mužow a też za žony!

Drastowy dom w Budyšinje **Karl König** **na Žitnej hasy 4** Telefon 3480

Přenajeće dźećela!

2 kórcaj dźećela při Wětešćanskim puću budźa so 10. junija pop. w 5 hodź. po parcelach za hotowe pjenjezy přesadźować

W Smječkecach číslo 20

hišo w meji k wožnej a špižowacej. Zdesi pak so nam na tajkich nowych kukach njerodź pokasa, smješimy ju hnydom wot wscheho sapoczatka.

Skotarstwo.

Kak smamy kruwoje rohi.

Někotre kruwy maju cjasto wohidnje kschiwe rohi a mnohi hospodarjo žedi tudy rady njerwjedźa. Wěz pak je zyle jednora. Pjerženemy-li chlěb, napjerženemy maku pokruku. Tak bórzy hacź je twarjerzena, potajkim hischće horza, kattójmy ju na kschiwy róh. To tak chwilu wostajmy a potom wotstronimy. Někto mózemy rosparjeny róh derje zmnacź. S tym smy skoczo hrosneho napohlada sminyli. Skoczo zame pod kschiwymi rohami czekpi.

Kak pizujemy župrozschnu ranju.

Kaž wěmy, nožy so ranza z pkodom 17 njedźeli. Druhdy wo nješchto dlěže. Hdy ma ranza prohata, hacź prjedy abo posdźischo, to salezi na wothladanju, pizy, czopkowe abo druhich pschiczinach.

W prěnim czažu po pschipadnoschenju njesmětnemy rany zenje jara zadrnu pizu dawacź, hewak by stosiska. Topoła mamy ji wjerjedowu wóa na pch. rěpa, warzene běrny, wopłokowanki a podobne. K tomu pschidamy jenoź malo wotrubow. W lecze mózemy ji město rěpy selenu pizu dawacź, na pzch. młodu trawu, dźeczel, spadowy žad atd. Selena piza njech je wschědnje młoda a czerstwa. Najlepje je, hdyž ju rosrědźamy, a z druhej pizu smješchamy. Rěpu mózemy hnydom zyku dawacź, abo rožnykamy ju na njetsche kruchi. Běrny pak wcarimy a z wopłokowankami pschemělchamy. K tomu po potrjebje nješchto wotrubow pschidamy.

W pozdnejsej dobie dawamy ranzu nješchto mjenje pizy, ale sa to sadrnischu, to bychu ju prožata derje zuwite a so by ranza ta nje dosez mlefa a. Najlepe je hoc. ju toteženy jeczmjeń. Schrót pak mjenje jenje se strichelho abo saparjeneho žita byez. To by nam ranza zmjetała. Njemózemy-li ranzu na czerstwy powětr puschczeć, kemu ji nješchto malo wuhla, hlinu, pjerschcze a kuchinskeje sole k hromadźe.

[illegible] prohata [illegible]
[illegible] mozebje pjesc se
[illegible] a to we rzepho
[illegible] ranza mjenje
[illegible] k pizu
[illegible]
[illegible] z
[illegible]
[illegible] 20
[illegible] mjenje
[illegible] wokolo 22 puntow [illegible], 11 puntow [illegible], 2 puntaj wotrubow a 4 puntaj wowsa. Wobjez pak je dale sa bitej zelko wody dawamy, kelkoż sa dźeń trjeba. Je-li jeho pschecziwo njepschipuschczamy, możemy jemu nješchto mjenje pizy dawacź. Hewak nam stosinje. A to je wulki impuls, so nesche byli rum a sahe rěkamy a tak njewmimy kajke mamy po nim potomstwo, schtoż na kajkosczi dobrcho była wjele salezi.

Jara a kuchina.

Barba napanzane schaty

abo drastu derje wuczischczimy, hdyž blak z lapku, w petroleju wotrunkanej, rubujemy. Blak tak dołho z lapku schdrujemy, doniž so njeschubi. Wjelo mamy lapku sabo mjes tym czaseczischo w petroleju wotrunkacź. Na tele waschnj wožebje postawe blaki (Firnisflecke) wotstronimy. S jed norej barbu napanzane blaki możemy też w petrolejowe wodze płokacź.

Worjeschkowy tykanz.

Smětschej do ¾ punta mukl ¾ kusa butry, wožel, sezi wožrjedźa jamku a sejt do njeje dale 4 jejkowe czorki, 2 gr. drožbji, kotrež so w 5 ljizach mleka rospuschczicha, 2 ljizy zokora a 2 ljizy žmjetany. Nětko cjasto derje pschedźelaj. Na to njech so cjasto hiba. Sa hodźinu cjasto rosklej a z mlokom jeneho kokoßowcho worjecha pomasaj. Tak njech so tykanz hischcze trochu hiba a potom jón na wohnischczeju pjecz. Płykk (Streußel), na tykanz žedi na jesthorcaze waschnje pschihotuj: Wzmi punt mjedu a k tomu pschidaj pol punta abo punt worjechowych jadrow, kotrež maju so najprjedy derje rosktacź, (najlepje pches so drotow wjerczawu pschewjerczecj). dwě horjcy drjebjeneje zdźi, wanjli (Vanille), a lžicu prawoweho palenza (Rum) a 150 gr. zitronoweje bělisny. To nischo hromadźe derje pschemělchej. Město worjeschkow możeze też mal nałožicź.

Prašenja a wotmołwjenja.

Prašenje: Mam kóro staru kobu, kotraž druhdy na někotru sadnju nohu thromi. Pschi tym jej koleno jaczi. Kak mam to lěkować?

Wotmołwa: Hladajcje, so je kobla w cele hacź mózna na czerstwym powětrje a dalcje ji na mjechkej pschje wokoł běhacź. Też pschikrawajcje ji do pizy nješchto malo z gnejcowapna.

Prašenje: Nasch kół ma po zymym brodawki. Kak móżu je wotstronicź?

Wotmołwa: Wjelake brodawki dyrbjcze wurdsach abo mjenjej, kaž nam jenoź słotny lěkar pschemjedźi. Mjenjich, hač dha je namazanje z rtušnikowej tinktury (Jodtinktur) a to 5 dnjow za dnjom. Po tele waschnje brjecawk za [illegible] a jatdn.

Prašenje: Mój [illegible] je žyli pschi nim holu zmjenjenje natrarił. Nětko dyrbi [illegible] pschi nohi mjesu z płatom [illegible]. Mjelo so cjerpjecz a njebudje so tak pschi mjelke nohi [illegible] wodźiłacź?

Wotmołwa: [illegible] mjelke zyle wjelke hwoźu so [illegible] pschi wschědnej [illegible] dale [illegible] hač dokoła, doniž so [illegible] pola njeschczinje. Mjelke pak mam pschi [illegible] pola [illegible]. Prajcze pak jemu, so by mam kuh mjesu mesnjał, pak je [illegible] wokoł płotu pschenicz mokłaj.

Prašenje: Nasche prosata kaschlaja. Mi so zda, so maju kluzowe [illegible]. Kak móżu temu wotpomhacź?

Wotmołwa: [illegible] dwóch zy nad czopkej wodu do kotrejž [illegible] inoweho wolija abo krewlina pschidali. Po [illegible].

Prašenje: Moja kobla so pschi wschěm najmjenschim napinanju poczi. Dawam ji łožu dźeń 14 puntow wowsa a schwedzki dźeczel. Zdala pak dele bjerje. Schto mam pschecziwo temu czinicz?

Wotmołwa: Njech kobla z pschilěznoszu jónu słotny lěkar pschehlada. Sčinadź ma wascha kobla wałi, dokelž dele bjerje. Hewak wam njemózemy nicjo dale radźicz.

Čisło 23 Budyšin, 8. junija 1928 Lětnik 35

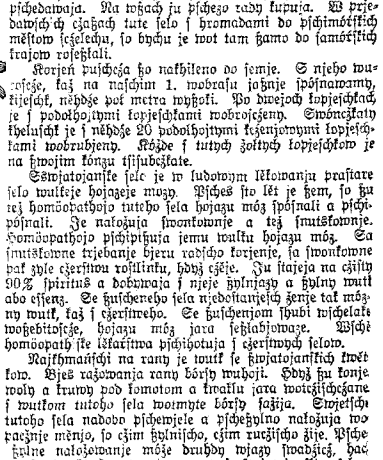
Swjatojanske zelo.

(S wobrazomaj.)

Industrija saplawi naš se zołmu dwemiłich wudźełkow, dokom jich hospodarstwo móz wukhwalujo. Sa hobrsku propagandu rosbroji po milijonach a milijonach tohoż tola *hischcze na nich po wjele sakrażnjenych* milijonach saždźiwajo tohoż tola *hischcze na nich po wjele sakrażnjenych* milijonach saždźujo. Tola nam Boża stwórba wschudźom we selach, korjenjach a kwětkach hojace lěkarstwo darmo podawa. Mnohi wótrojo znajachu wjele bóle hacź my dźensnischeho

1. wobraz.
Korjeń swjatojanskeho zela z kiješkom.

2. wobraz.
Kłenje a pupki swjatojanskeho zela.

dnja sela, jich howjazu móz, hdy a kak maje je nałožowacź. Sšlědźmy też w tomle nastupanju sa tym, swjoz po naschich prjedowtnikach mamy a nałožujmy je prawje. Do tajkich selow słuschca też swjatojanske zelo.

Sa swjatojanske zelo maja Serbjo wschelake pomjenowanja, kaž runaje zelo, njembre zelo, mudre zelo, runawa, runawka, žolte kwětki a mudre kwětki. Po łacjanskej rěka Arnica montana. Tohodla znajemy tute zelo też pod pomjenowanjom arnika, harnika abo arnikowe zelo. Wot starodawna žem žedi howjazu móz tuteho zela na wjacy wotrołko wažimy. Wjesoe mamy k tomu dosez pschicżinu, pschetoż hewak dźensnischi dźeń na swjatojansku kwětku nichtón wjazy spominak njeby. Wotrjezbj lecza, w junija a julliju kwětne na rožnych hórstich łukach, lěsnych łukach a ładach. Na wołach ju nasche selowe žony z hromadami pschedawaja. Na wołach ju pschezo rady kupuja. W prjedawschich czažach tute zelo z hromadami do pschimotskich městow sceledu, so bychu je wot tam zamo do samotskich krajow rosesłali.

Korjeń puschcza so nałhileno do semje. S njeho wuroscze, kaž na naschim 1. wobrazu jožnje spohnamamy, zijeschk, nejbdże pol metra wyschoki. Po dwojich kopjeschkach je z podobnych kopjeschkami wobrosczeny. Swónczkaty kheluschk je z nejbdże 20 podobnymi kzenjenymi kopjeschkami wobrubjeny. Kóżde z tutych žołtych kopjeschkow je na žiwotnm konzu tsisubżkate.

Sswjatojanske zelc je w ludowym lěkowanju prastare zelo wulkeje hojazeje mozy. Psches sto lět je žem, so ju też homöopathojo tuteho zela hojazu móz spohnali a pschipohnali. Je nałožuja swontkownje a też smutskownje. Homöopathojo pschipiznuja jemu wulku hojazu móz. Sa smutskowne trjebanje bjeru radschu korjenje, za swontkowne pak zyle czerstwu rostlinku, hdyž cżeje. Ju stajeja na czisty 90% spiritus a dobrowaja z njeje žylnjazy a žylny wutl abo essenz. Se žuschenego zela njedobtanzejsi ženje tak możny wutl, kaž z czerstweho. Se žuschenjom zhubi wschelake wożebitosczje, hojazu móz jara sežlabjowaze. Wschě homöopath ske lěkarstwa pschihotuja z czerstwych zelow.

Najthmanischi na rany je wutl se swjatojanskich kwětkow. Bjes rażowanja rany bórzy wuhoji. Hdyž ju konje woły a kruwy pod komotom a kwaklu jara wotczischczene z wutkom tuteho zela wormyte bórzy zażija. Swjetschi tutoho zela nadobo pschewjele a pschežylno nałožuja wopražnje mjenjo, so czim žylnischo, czim ruczischo žije. Pschežylne nałożowanje móże druhdy wjazy stwadźicź, hač pomhacź. Hdyž wotewrjene rany se swjatojanskim zelom maczeju, wjmi na dźel 9 dźelow wody. Sdyli žedi mjaso z wutkom tuteho zela wormyte bórzy zażija. Swjetschi tutoho zela nadobo pschewjele a pschežylno nałožuja wopražnje mjenjo, so czim žylnischo, czim ruczischo žije. Pschežylne nałożowanje móże druhdy wjazy stwadźicź, hač pomhacź. Hdyž wotewrjene rany se swjatojanskim zelom maczeju, wjmi na dźel 9 dźelow wody. Sdyli žedi mjaso z wutkom tuteho zela wormyte bórzy zażija. Swjetschi tutoho zela nadobo pschewjele a pschežylno nałožuja wopražnje mjenjo, so czim žylnischo, czim ruczischo žije. Pschežylne nałożowanje móże druhdy wjazy stwadźicź, hač pomhacź. Hdyž wotewrjene rany se swjatojanskim zelom maczeju, wjmi na dźel 5 dźelow wody pschidacź a pak zyle bjes wodt nałożowacź.

Hdyž wutk swjatojanskeho zela smutskownje trjebasch žylni czło w žylom. Wotstroni ruczе sprožnosć a mucź

nosch, kotrež po cžeškich cželnych napinanjach sacžuwasch. Sebjelni a wocžerstwi wschón wobběh krewje. Wotstronja wutrobiny spink a popěschi dychanje, dželawosć pluzow sežiwinjowschi. Pschi drjenju a sprotnjenjach ju wutk tuteho sela s dobrym wutpěchom nakožowali. Sa khmany je žo wopokasał, hdyž brjusche pschimka abo kulka rěsa. Smutskownje žmešch tutón žrědt jenož dospołnje rozšidnenu bracž. Do schleňcy wody kapń jenož někotre krjepjelki. Na bow wody wšmi jenož poł cžasowje žiščki. Tu skutkuje lěkarstwo najlepje sežidnjeno wjele lěpje hacž žiwny medikament. Po pschipósnatej wucžbje homöopathije po Schulze Arndtowych sakonach rěka: Słabe nawabjenja — to rěka najrjetsche sežidnjenje — rosbudża najmóznišcho žiwjenje, posčěhuje wustrowjenje. Sšerjenje nawabnjenje je mjenje pospěchuje. Sylne nawabjenja w njesežidnjenych lěkarstwach niczo njepomha, wone žame wabža. Tu wjele njepomha, kaž wjele ménja ale skerje wabži. Homöopathija nakožuje žiwje žrědki we milijóniškim sežidnjenju. S tym swjetscha wusfutkuje spodžitone wuhojenja.

Naschi skotarjo dyrbjeli žo sašo k tutemu prastaremu selu pschiwobroczicž. Hdyž je prawje nałožuja, spěchuja strowosć žiwojeho skotu k lépschemu žiwojeje móschnje. Tute lékarstwo podawa nam Boža stworba darmo. Wumamk sa dobry spirituž je znadny. Khorosć prawje spóznawschi a tuto selo prawje nałožiwschi, hdyž móże pomhacž, pschinješe nam strowosć. Strowosć je najwožebnischi dar nascheho stworiczela. Ju spěchowacž je nam dał tak mnoho selow, trawow, korjenjow a kwětkow. Pytajmy a nałožujmy je.

Mak w rěpje.

Nětkle dyrbi kóždy hospodar hladacž, kak by swój wunoschk s polow swyschił. Mějach léta 1925 na dwěmaj kórzomaj polu pschenżu, ke kotrejž žym s hróbjanym hnojom pohnojił. K rěpje žym też potom nasymu derje pohnojił. Nałeto pschičišćiznych 120 puntow 40% drasłoweje žele a 6 zentnarjow superfossfatu. Polo žym wšo derje pschihotowak a do rěpy smešchach někotre horsche maku. Rěpu žym s małej jednodukowej zyjawu žyk.

Hdyž bě rěpa sesthadżała, njebě mo maku hischcże nicžo widżecz. Też niz, hdyž žmy rěpu k prenjemu rajej pschecžahowali. Pschi druhim wobloporowanju bě jeho dojeż mjes rěpu, potom mšobje rosczesche a bě jeho dojeż po zyłym polu. Tu někto wěm, cžehodla mnohi hospodarjo mak rady mjes rěpu njesyja. Jeho njeżmémy bozyla wjele žyeż. Sewak je hnydom pschehusty a s méstnami rěpu sadużny.

Mak jara młódne a spěschnje rosczesche a mějesche 2—5 makozejčkow (hłowčkow). Dżěła s nim wjele njemożachmy, dokelž bě na rynczach. Tehodła możachmy jón hnydom se rěpu žobu wobkopowacž bjes teho, so bychmy rěpje abo małej žamemu swadżili. Se žnjemi mamy wšo n̄ěschto wjazy harv, dokelž dyrbimy po zyłym polu khodżicž. To pak je sdobom schwarne, so žo nam padu schi tak bórzy do njeho njedadża.

So mak rěpje njewadżesche, je dopokaš s tym, so bě žo nam rěpa storo lépje radżila hacž druhe léta. Maku mějach s tuteju dweju górzomi mjes rěpu 114 puntow. Tehodła wschém radżu, so bychu s makom mjes rěpu spytali, wobeje mali hospodarjo. Nimacże-li dosež hróbjaneho hnoja, wožcże k rěpje juchu abo mjetajcże schtapik (Schwefelammoniak). Mak žebi wobeje dużny žada ale wam wudarki derje saruna. Nimo toho też rěpa, ke kotrejž tola hewak jenje dojeż hnojicž njemożemy.

Liczimy-li punt maku 40—50 pj. dha mamy s tym rjany wunoschk. Dżěło sapłacża nam hischcże makowe stwjelka, kotrež możemy na walczki rosrubacž a tepicž.

Dżenżnischi dżeń dyrbi kóżdy hladacž, hdże wostanje. Jacž dotal pola naš na mak mało kedżlibiwosce sfojichmy. Kola dżemy-li druhdy do druhich krajinow, widżimy, kak žo pola s makom pżanja, hdyż kcżeje. Tuty mak na west kuch pola žyeż je pola naš w płodnej krajinje skoro schko da, tola mjes rěpu ani mnoho městna njerozsnje, ani jara pódu njerwacżehnje a ani žebi pschew ele njetrjebarschehu dżěła njejada. Rěpa pod nim na žane waschnje njecżerpi, dokelž je mak siwjelzowa rostlina a tak žo pomér mjes rěpu a makom wutruna.

Bětu dzeczik (Steinklee).

Bětu dżeczelk žo hewak na žuche pěstojczne pódy derje hodży, hdżež žo druhi dżeczel s cżeża radży. Bětu dżeczelk jara hluboko korjenje cżerí a tehodła na ože bóle s hłubokosce pódy žiwiny cżerpacž. Je-li žuchu, cżahnu jeho dołhe korjenje s hłubokosce wódu a tak nam dżeczel njerwuschnje. Někto pak žu žo mnohi pschestrodżili, so žebi też s mokrotu niczo njeschi. Wésty ratar mějesche na cżežkim jikotym polu żito, kotrež bě w symje žneh muleżał, dokelž bě żito žnéżna plěżeń napadnyła. Wón chcżyschi żito nałeto sawaracž, ale dokelž žo wjele deschczowaschke sawaranje rowesta. Tehodła naży do żita bětu dżeczelk. Haczrunjež wjele njerwczakowaschke, dha tola bětemu dżeczelej na tutej pódze hromsche. Haczrunjeż póda po cżažu, jako deschcże wopschesłachu, satrwerdżny, bětu dżeczelk tola njeżoltny ale narosce hacž do żnjow na meir wyżoko. Żito bě żylne sunjelzate i dothimi kłobami. S méstnami, hdżež bě żito pidherédże, žu dżeczelk i njeho wutschażli a wuschkli. Dalsche żito wżasachu do małych żnopkow. Tak méjesche sdobom dobru żkomu na żytanje. Někotsi měrża, so słót bětu dżeczelk rady njeżerje. To pak njeje měrno. Bětu dżeczelk dyrbimy jenož psched kcżenjom pożyc̣ a pschi żuschenju hladacž, so pschewjele łopjeschkow njerootdżebimy. Potom możemy jón gamo konjom dawacž. Kosy žu tola hewak dojeż žlédne a tola žo wo bětu dżeczelk torhaju. Bětu dżeczelk je też s dobrym selenym hnojom. Jeho korjenje pódu derje pschetocża. Tehodła też druhim płodam wobeje runkliży abo zokoroweje rěpje po nim derje hotwi.

Mamy polo pschi sépu. hdżež žo njemożemy ikoro dżiwich kralikow a sajazow bowobtrocž. Tuż žmy tam jómu lupinu wożyli a myślachmy, so na nju njepóńdża, kotrež je hórka. Tak bórsy pak hacž mějesche prénje łopjeschka, žu ju dożyła wobkuzałe. Bżemu dżeczelej pak kraliki a sajazy telko njewadża, dokelž nałeto spěchnje rosce̊je. Hdyż žo słót na bětu dżeczelk srowczi, jón rady żerje. Je tola khmarschi hacž druhe pizonańke rostliny.

Rólnistwo.

Pschihódne hnojenje plahowanych rostlinow.

Pschihódne hnojenje ma też wulki wliw na wuwicże njerodże mjes płodami. S nasłonjenja mózemy prajicž, so žo dżenża jenož tohodla njerodż na naschich polach tak pschijworja, dokelž płodam zyle hinak hnojimy hacž prjedy. Tehodła mamy pódla hnojenja tez derje a dokładnje pódu wobdżélacž. Hnojenje žame njedobaha. Jenoż tehdom je derje pohnojene polo polne njerodże, je-li sdobom njerodż njenicżimy.

Druhdy žebi też polo sanjerodżimy, je-li rostlinam nje pschihódnje hnojimy. Tu žo cżasto wjele hrěschi, dokelž mnohi hospodar prawje hischcże njewé, kak ma po prawym hnojicž. Wschě plahowanske rostliny trjebaju k žiwojemu dospołnemu wutwicżu dżeżacż biogeniskich matwišnow (Biogenische Urstoffe). Sšu to wuhlik, (Kohlenstoff), kiżik, wodżik, dużnik, żwrik (Schwefelstoff), kotcżolnka (Phosphor), żeleso, hórczik (Magnesium), napnik a drażnik (Natrium). Pobrachuje w pódze jenoż jena jenicżka i tychle macżisnow, njemóża po płody derje wutwiwacż a njerodż dostanje pschewahu. Pschi hnojenju dyrbi potajkim kóżdy hospodar kedżbowacż, so by żana i tutych żiwin njepobrachowa. Praktisży je hnojenje hewak jednoriche a jedna žo jenoż wo dodawanje 4 sežbowazych żiwin: dużnik, kotcżolnku, drażko a wapno. Wo tamne žo hospodar njetrjeba staracż, dokelž je jich dosež w pédze a w powétrje a tak wone rosti nam żenje njepobrachuja. Maju-li pak rostliny też pischcże dosež dużnika, drożża a kuicżowki w pódze, abo pobrachuje jim wapno, dha žo tola żenje dospołnje wuwicż njemóża. We tutym pschipadże ma žo rostlina poprawnym po tej żiwin.e, kotrež je w pódze w najmjenschim sastupena. Tudy je to wapno. Je-li někto w pódze mschich żiwin dosež, dha žo rostliny hnydom s wopředka derje wuwija. Tak wschu njepódu podusche. Wémy, so je nascha póda na wapnje bosež buda a tehodła žu naiche pódy tižate. Naschim plahowanym rostlinam pak w kiżalej pódze njebowi, sa to pak wobje derje njerodżi. Wapno samjesuje tudy thétro pschejwo njerodżi a tehodła by było wopaki, njebychmy-li pobu cżicż wapn'li. Bżes wapna njeje w pódze dozyła żaneho rowneho żiwjenja.

S kajkimi rostlinami njerodż sniczimy?

Wschelaku njerodż możemy s plahowanymi rostlinami nicżicż, wożebje pyr. W mnohich krajinach k niczenju pyra cżežacż (Kammgras) wożyja. Druhdże sažo polo hnydom po żnjach spodworaju. Bórzy pyr sažo łhadża, ale tu podworaju znowa. Słónczńje wożyja woku, kotruż nasymu jako seleny hnój zaworaju. Méschenka s pełuschki a woki rosrosce tak, so žo pyr bórsy sadużny. Na pěskoznej pódze wożyjemy pěskozjnu woku. Mamy-li polo jara s pyrom sarosene, wożyjemy hižo w meji lupinu na polo, kotrež žmy prjedy s hródżnym hnojom derje pohnojili. Je-li wjedro pschihódne, wuwinje žo méschenka tak, so je zyłe polo sacżinjene a njerodż ani sekthadżecż njemóże. Jenoż tam hdżež žu próżdne blaki, tam žo njerodż pschedobudże., Też możemy po sdżerańschcżu żonop (Senf) wożyc̣ a zaworacż, hdżż kcżeje. To pschichodnemu żitu wożebje hotwi. Pyr pak žo po żonopje zhubi.

Wósty sniczimy, hdyż na polo wójcżeschku abo rěpik (Raps) wożyjemy. Wósty trjebaju wjazy cżaża k rosczenju hacž wójcżeschka. Dokelž pak wójcżeschku 3—4 króc̣ża na léto sycżemy, pożyczemy wósty žobu. Te po cżažu tak sesłabnu, so dospołnje sabinu.

Kóżda njerodż, kotraž žwěrko a powétr trjeba, dyrbi sabinowyć, hdyż huste rostliny na polu wożyjemy. Njerodżi njeżmémy ani méstacżu popschecż, dokelž schroda kóżdeho bleczka pódy, na kotrymż je strujelczko njerodże.

Kajki wliw ma żywy pschi niczenju njerodże.

Cżim kedżbliwischo a żnědomicże wukonjamy dżeło pschi żywje, cżim bóle k niczenju njerodże pschigperjamy. Sšmy-li wschě dżěła dokonjeli a wscho pschihotowali, żyjemy. Dżenża nimale wschitżo hacž na někotrych zyle małych hołpodarjow je żyjawu żyja. S tym też najdóle k sniczenju njerodże dopomhamy. Sšmemy-li z ruku na wschěroko, dha żenje tak njerodż njewuwiócżimy. Też powétr może sferje do pódy, żyjemy-li je żyjawu. Nimo toho mamy je życzom je żyjawu hischcże druhe wulke wużitki.

Sšymżo žo stajnischo rosdżélí a tak žu jenotlíwe sjwjeża jenak wot żebje sdalene. To pschi żywje z ruku nihdy njedożpjemy. Na próżdnych blakach někto njerodż płodżi. S méśmami pak, hdżež je żyw pschehusty, tam leži. Njestajny żywy žo njestajnje wuwije a tak mamy też njestajne płody. Sšu-li rostliny na jenym a tymżaunym kruchu pódy žamżne, dha móża żwělko, powétr a żiwiny jenak stajnje wuzicż. Też nam tajki żywy i rědka kdy wumjerjnje, dokelž je stajnje hluboko w pódze. Pschi żywje z ruku pak je jene sornjatko hluboko a druhe nitko.

Wunoschk je s prawidła pschi życżu se żyjawu wschédnje lépschi hacž pschi żywje z ruku. Nimo toho wulutujemy na żynjenju. Na jenym hektaru możemy 120 fg. a wjazy żynja wulutowacż. Na hektaru pak na 500 fg. sorna nażnéjemy.

Tohodła měli po możnosci wschitzy radżicżo se żyjawu życ̣ a schkoda żynjenja, kotrež je njetrjebawschi rosmjece. Schtoż někto wużywu nastupa, mamy na sanjerodżenych méstnach husceschko życ̣ hacž na cżistych. Hewak žo nam na pożledku sažo njerodż mjes smjelzami pschedobydże.

Pschi pizných rostlinach jako měschenkach (Gemenge), wozy, wojeżeschzy (Luzerne), żonopje, cżežacżku (Kammkraut) a podobnych se żynjenjom njelutujmy, cżim skerje žo njerodż saduży. So by żynjo prjedy sekthadżało, walżujemy rolu cżasto hnydom po wożyczi. S tym dostanje sthadżace żynjeschko wjazu włożnoty a prjedy sekthadża. Pschi tym pak njeżmémy sabyeż, so žo walzowana póda sažo prjedy wupari. Tehodła mamy polo hnydom po walzowanju sažo pschewlócżicż, so by póda swjerscha runa njebyła. Swalkowane żitnischcżo psches zymu leżo wostajicż, njeje khmane. Někotsi sekthadżane żito nasymu hischcże jómu pschewlócża. To je žama na żebi zyle dobra wěc, tola wschudże żebi to njemóżemy dowolicż. Wjele njerodże dychmy s tym wšo sniczili. Możemy dże to na małym kusku jómu spytacż.

Kak sniczimy wósty?

S wulkimi wobcżežnosczemi sa hospodarja žu cżasto wósty. Cżežko je wukorjenimy, dokelž maju jara hluboke korjenja, jara spěchnje rostu a tehodła w żitach telko wadża. Siwetscha setkamy žo s nim cżasczischo w mokrych pódach a to w mokrych létach. Na żuchich polach nadeńdżemy mało wósstow. Wósty tehdom na polu sacżerimy, hdyż je hnydom s korjenjemi sroutorhamy a njedamy žanemu s nich wukeczeż. Najlépschi žrědk k sacżerjenju wósstow pak je, hdyż wojeżeschku na polo wożyjemy. To jara hluboko korjenje cżerí a jara spěchnje rosce̊je, tak so wósty i njej žobu njemóża. Tohodła dyrbja bórzy sabinyć. Damy-li pak wóstam dofrawicż a je-li je potom hischcże na jemi leżo wostajimy, njettrjebam žo dżiwacż, hdyż mamy je polo sanjerodżene.

Wotwodnjenje pschemokrych polow.

Hlowna wěc pschi dospécżu wjetschego wunoschka s naschich polow je wódny pomér w pódze. Pschewjele wody na polach runje tak wadżi kaž njedostatk.

My mamy w naschim kraju mérne podnjebjo. Tohodła dyrbimy zbytnu wodu s polow wotwjesicż. Mokre pódy na wschelake waschnje płodam wadża. W pódze žo tworja wschelake schkódne płumy, tak so rostliny njemóża prawje dychacż. Póda je też pschejwynna. Mózemy hakle pódu posóże a to hischcże na njedożahaze waschnje wobdżélacż. Żita w mokrych pódach cżasto wumjerjnu. Żně žu sapoždżene, dokelž je mjes płodami wjele njerodże.

Tajke pódy mózemy jenoż słepschicż, je-li je wotwódnimy. K tomu njesbyła nam nicżo lépsche hacż drenaża. Bórzy po drenérowanju pola žo nam wschón njerjadż je pola żhubi, wożebje ta njerodż, kotraż wjele wody trjeba. Je cżażatka, pizpżornik (Spanische Fliege) abo lékarski puchež abo kaž ju hewak mjenuja.

Drenérowane pola mózemy nałeto bórzy wobdżélacż a też w lécże w kóżdym cżażu. S tym możemy wschelaku njerodż, każ pyr a podobnu cżim dokładnischo wuplécż.

Dokelž mózemy tajku pódu nétko dokładnischo wobdżélacż a derje pohnojicż, mamy też i pola wjazu wunoschka. Dokelž žu plahowane rostliny žame na żebi huste, njejsanjerodżene pola tak mózne.

Kak pschemóninmy pschemokre pola na luku.

Njemóżemy-li pschemokre pola na żane waschnje wotwódnicż, mózemy je na luku pscheménicż. S tym możemy żebi potom néschto wjazy żtoku dżerżecż. Dokelž żebi łucżna hospodarstwo mjenje dżěła żaba, ju wone wożebje w tajkich krajinach witana wjeż, hdżež njeżu żami dżélawi ludzi dostacż. Na tajke pschedżélane polo njeżmémy pak ně kajke żmjecże i rěsanży męsto travy wożyjeż. Kupmy żebi cżiste żmjało, so bychmy njerjad na luki njemjetali. Najlépsche jednamy, hdyż żebi polo spuschczomnje żymjenarskeje firmy wschelake travy wożyjemy, najlépje nałeto do wosża. So wotwódnm hischcże néschto mało dżeczela wożyjemy a potom hakle travu, kotruż jenoż żawalżujemy. Też do żita możemy travu nałeto wożyjeż, tola pak dyrbimy żito

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobdźěnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobmjerja. Za reklamowany w 3 rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 133 — Budyšin — Sobotu, 9. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 81

Pruski sejm so z wulkim hołkom započał.

Pjatkowne přinje pohrjebnje nowoho pruskeho hejma je so z wulkim njeměrom po zjednowanišich wustupach stónčiło. Pohrjebnje so z rěču 83lětneho starobneho presidenta hrabje Posadowskeho-Wehnera sapoča. Kommunistojo hnydom po jeho přenich žłowach wołachu: „Wrjeć je koalizišim knježeństwom! Puschčenje politiskich jatych! Hdyž bě hara wočišcha, starobny president dale rěčeše, kommunistojo jeho rěč z hanjazym mjerwołanjom myslachu. Kommunist Caspar žiwotnym towaršam pschiwola, so hischče diwaj kommunistiskaj sapósłanjaj na twjerdźinje jataj žędźitaj. Zadasche žebi, so by je kommunistiski napjet na hnydomne puschčenje tejsule sapósłanzow hischče dźenja bjes debatny pschijak. Starobny president na to pokaja, so je to jenoż mózno, hdyž tomu nichtó napschećiwo njerěči. Na prawizy pak někotři sapósłanzy na pschećiwo rěčachu. Hnydom po pola kommunistow wulka hara sapoča. Pschego dźiwiske wudma so na swonkownu prawizu wokachu, z wokal bě pschećiwjenje pschichło. S fickeschźijansko-raiaiskeje strony nowowuwolenty dr. Pontick so wusna, so napschećiwo rěči. Na to twichitzy kommunistoju k njemu běžachu. Druhi sapósłanzy mjes njeho a kommunistow stupja. We žeżmowni so wurěčeju, wokaju a fischicza. Pontick jeho pschećeljo do žrjedź sale cźischcza. Kommunistojo so sa nim tłócza a so na dobo na njeho wala. Se pjaschemi do njeho bija. Dóndże k powschitkownym pukam. Po zyłej żeżmowni phi a hańba wokaju. Sapósłanz Pontick z někotrych ranow we wobliczu krwawi. We powschitkownym zdźerje hrabja Posadowski presidentowy stow wospjeschi. Pontick do thorobnje stwy wotwjedu. Na kniwili so starobny president na žiwoje měsno wróći. Nastajetuje, so by so blizsche pohrjebnje pjatk we 1 hodźinje sapoczało. Kommunist Pick wuprajenje njedowéry pschećiwo knježeństwu Weimarskeje koalizije cźita. Na to nastajetuje, so by so jeho hižo prjedy sapodaty namjet na amnestiju na bliżchi dnjowny porjad stajił. Pschewenmu namjetej so pschihłosuje. Kommunist Caspar wo njedawnych fražencjach policije z cźerwjenymi frontfiktami wojowarjemi rěči. Też wo tym dyrbi so w bliżchim pohrjebnju jednać. Nazionalni sozialistojo tomu napschećiwo rěcza. Njewopisomna hara nastawa. Też wobsedarjo tribunow sobu harowachu a z wulkim hołkom so pohrjebnje stónči.

Rozrěčenje němskeho presidenta wo wutworjenju nowehu knježeństwa.

Němski president z Hindenburg je pjatk němskeho kanzlera Marxa k rozrěčenju dla sestajenja nowehu knježeństwa pschijał. Sobotu je wón rozrěčenje z presidentom němskeho žejma Loebu a z wiednikami sdružjzow němskeho žejma měł.

Rozbuchnjenje na němskim minykładzaku.

S Kiela so 8. junija powě: Wczera wjeczor je pschi swjeczowanju minykładzageho kommanda w mórskej stronje z ranju wot Schleimünde z dotal njesnatej winu na minykładaku C 12 rozbuchało rozbuchło. Na C 12 a na póbla lezajym C 8 su so schesćo wojazy žmjerc straschnje, tjo druhi wojazy a jedyn pschistajeny cźežko sranili.

Podźischa powěść praji, so je pschi njesbożu schesć pschistischnikow němskeho wójnskeho łódźiwa žmjerc pocżerpiło, schitryjo so cźežko sranichu, tjo lohko. Na swjeczowanišich łódźach pschitomny lěkaŕ je sranjenym prěnju lěkarsku pomoc podał. Łódźe so njejsu wobschkodźike. Njewujaźniena pschicźina rozbuchnjenja so pschepytuje.

Poincare wo Elsasu a Lothringskej.

W depuderitskej komorje je ministerski pschedsyda Poincare knježeństwowy programm pschednjeł. Wo nałożenju nowych sakonjow na Elsaš a Lothringiu je wón rjekł, so su w Francowskej tři departementy, kotrymž dołhe dźelenje wot Francowskeje njeje dowolika, so bychu žiwoj błóh žiwjeńcej dale, hdyž su so francowske kulturne sakonje a konkordat wobsamkle. Tele tři departementy su žebi wot 1870 kaž przedy stare sakonje sakhowale a se lětstotki dołhim swjeczenjom na wusnawarskej schuli witjaju; w nich je so pódla francowskeje a němskeje rěcze wobzetita narěcź rěcżała. Ani prawda, ani strowy cźłowjeski rozom, ani njekhabłaza lubosć njedowola jim sakonje nanusowacź, kotrež zenje njesnajachu. Knježeństwo waźnosć na to kładze, hischcze was wospjetowacź, so schulske a zyrkwinske sakonje w tychle departementach njepschemjenjene wostanu, kaž dołho žebi wone to zadaju. Knježeństwowa wola w tymle dypku wot nakhwilnych pschiwabow njewotwisa.

Na swonkownopolitiske praschenje Poincare pschenđże, pokasujo na to, so so w Francowskej jenoletna wojerska słužba sawjedźe. Nichtó njeje na swěcze, kotryż by na spratnosći měrnych wotmyślenjow francowskeho ludu diwełowak. Se wschěch stalow, kotrež su so pschi wójnje wobdźěłe, je Francowska jena z tych, kotrež su najbołe cźerpike a kotrež maja wo najwjazy morwych a rospadanko zarowacź. Tohodla sa měrom žada, sa smutskownym a swonkownym měrom. Chcemy sa zjednoczenje twórcźiny, Europy a cźłowjestwa dźěłacź. S wójny jako dobywcerjo, tola franjeni wumdźechmy.

Po tóždym konflikiu so dobywcerjej saleji, sbitemu ruku podacź, hdyž je tón swólniwy, so frećenjowo spratnje dźerżecź, hdyž so krapne dopomnjenja na njepschećelnołoće njeprěndża swěcznicź. Ale pódła teho dyrbja wschě ludy, dobycerjo, sbici a neutralni, rozumnicź, so by nichtó z nich njemóże dospołnje sbrabacź, hdyž žebi wschitzy z wutworjenjom hospodarskeho, intellektuelneho a moralskeho dorozumjenja wsajomnje njepomhaju. Francowska zanu składnosć njepschepschisći, so by dopokazała, so pschećiwo rosrinjanju mozy wupratwjenju rosrunanišich sbudow lěpschinu dawa a so je k sbližanju swólniwa z wumělenjom, so tajne wotmyślenja na rewizinu srěcźenjow mohły k pschećelstwu sbłam njewotłamaju. Francowska jenoż žada, so by winowatoće dopjelnja, kotrež su so na nju wobsamkle. Wona žama budże so winowatošcźow dźerżecź, na kotrež je so swjasała. W tymle dichu budże Francowska jutsje kaž dźenja wo diplomatiskich praschenjach jednacź, kotrež mózaj jej druhe ludy pschedkładacź. Mamy krutu wolu, Francowsku pschećo wuże europiskemu a universalnemu zjiwjenju pschisłamknjcź.

Po Poincareowej rěči je **kommunist Brethon** zełowa zimasche, so by so kommunistow amnestiju zadał. Hdyž chyżche na to sapósłanz Walter zwój namjet na amnestiju Kolmarskich sabudźenych a na hnydomne puschčenje sapósłanzow Ricklina a Rossca roskoźcź, w žejmje taka herjekanża nasta, so dyrbješe so pohrjebnje pschetorhnyć.

Khorhojowe hozdźiki

we wulkim wubjerku a tunjo

F. A. Lenke w Budyšinje na Hošic hasy 25

Wobzamknjenje Zwjazka Ludow w Swjatogotthardskej należnosći.

W druhim tajnym pohrjebnju Rady Swjasła Ludow, w kotrymž so wo rosprawje tfistawateho wubjerka wo Swjatogotthardskej należnosći a wo rosschěrjenju prawomocy Radźineho pschedsydy jednasche, je k dojednanju we tym smyśle došło, so Rada w rezolusiji wobzamknje nad spytanym pschešmytanju brónjow wuprazi. Częśkowakiski a južnoslowjanski sastupjeć hnydom w spočatku prajeschtaj, so njemóżetaj rosprawje tfistawateho wubjerka pschihłosowacź, dokelž jeho pschepytowanje njeje ani najwěsnischich faktow swěsćiło. Jeju wopowědźi so rumunski sastupjeć Antoniade a francowski sastupjeć Paul Boncour pschisłamknytschtaj. Protestowazy sapósłanzy žebi kritiku wo rosprawje tfistawateho wubjerka sa sjawne pohrjebnje wumělenchu. Paul Boncour prajі, so by investigazija łěpschi iwunoschk podała. Wón runje kaž sastupjerjo Małeje ententy na to tuka, so žu so hižo prjedy brónje do Madźarskeje pschešmykłe, so žu druhe pohrjebki dyrbjałe žłedowacź a so je madźarske knježeństwo dźěł sabłudźenje pohrjebki wotstronilo. Pawoła Boncoura też jendźelski sastupjeć minister Chamberlain podpjerowasche, kotryż, kaž „Matin" pischo, praji, so by so dyrbjała Rada Swjasła Ludow k wurjadnemu pohrjebnju swołacź, hdy by so podobna wěz stowa stała.

Prawomóz pschedsydy Rady Swjasła Ludow njeje so rosschěrił, dokelž so sastupjerjo Jendźelskeje, Němskeje a Italskeje tomu pschećiwjachu.

Rumunska prynzeza Helena so wot Carola dźělicź da.

S pschihłosowanjom regentstwa je rumunska prynzeza Helena sfórzbu na dźelenje mandźelstwa pschećiwo žiwojemu mužej, nětkuždyžemu kronprynzej Carolej pola wyschschiho krajneho žuda w Bukarestu sapodała. Jako pschiczinu dźelenja so njemuja trajne cźežke pschidźiwdźenja, sbożolne wopuschčenje a Carolowe žiwjenje we wukraju, kotrež so z duchom mandźelstwa njesnjeże.

Škrowa powěść z „Italije".

S Altonny w Pennsylwanskej w Sjednoczenych statach so powě: Tudomny lubowar schkrićkowanja Cyde Amos praji, so je schtwórkt wjeczor 149 hodźin schkrićkowanišu powěść dostał, kotraž je po wschěm spadzu z „Italije" wuschła. Schkrićkowanska powěść, kotraž je pjeza sażnje pschestała, rěkasche: „SOS — SOS — SOS — Nobile. Zadyn wulkhom, z wurwjacźom schytkow „Italije", kotraž je so wo horu rozbiła. Leżenje 84 stopnjow 15 minutschinow, 10 sekundow połnóżneje schěrokosće, 15 stopnjow 20 minutschinow, 14 sekundow rańskeje dołhosće. Temperatura jara nisła. Pósłelcźe tucze zyrobu. Wschitzy su žiwi. Někotři sranjeni. Zanych schkrićkowanskich powěsćow dostali. Budźemy w 6 hodź. rano Greenwichskeho cźasa sažo wołacź. — SOS — SOS — SOS — Nobile." Mjenowane położenje je nětkuždy 750 kilometrow z połnozy wot Spitzbergenow, hdźež po dotalnych wuzłędźenjach hischcze njeje žadyn kraj namakany.

Mordarski nadpad na Tanaku.

Na japanskeho ministerskeho pschedsydu Tanaku je so pjatk rano mordarski nadpad sćinił, kotremuż je so je spěschnym sakrocźenjom jeneho sapósłanza sadźewało. Hdyž ministerski president, kotryż k politiskej konferency w Ufunomiji puczowasche, 1/4 10 hodźin na tydźenu w Ujeno stupi, so na dobo z małym mjezom wobronjeny muż do njeho da a sypta, jeho sakłócź. Mordarstwu we posłednim wokomiku sapósłanz Matsumura sadźewa, kotryż mjes woheju stoczi a sakrocźenju je swojej sukuju sadźewa. Nadpadnik sypta cźeknyć, tola rozhorjeny lud jeho sadźerża, a tak mózachu jeho sajacź. Hdyž jeho na policajstwje w Ujeno pschepytowachu, tak hłudnje rěcźeše, so je policija pschepowědźił, so ma duchalhorcho psched žobu. Tanaka zyłe smérom wosta, tola běchu go po sdaczu jeho cźinowy rozhorite, dokelž dyrbješe khwilu w dwórnischczowym twarjenju wotpocźowacź, prjedy hacź bale puczowaschu.

Dalscha powěść z Tokia praji, so je nadpadnik pschi spytanym attentatu sapósłanza Matsumaru do nohi kłół a jeneho tajneho sostojnika lohko sranił, hdyž spytachu nadpadnika wupschimnyć.

Połodniše wójsko w Pekingu.

Pekingske wobdźěleństwo wojakow połodnischeho wójska wuzkajo wita. S knježeństwowych twarjenjow, a z wjetschiny priwatnych domow khorhoje smahuja. Najwažnischе knježeństwowe sastojnstwa a městowe sarjadnistwo su go hižo z dobycerjerni wobhadźike. Porjad njeje so kasyk. Wukrajenjo, wobeje Japanzy su pak we wulkim njemérje. Boja go, so so njedźiwiskipinowani žobudźerjo k nażyłnoscźam storhnyć dadźa, kotrež mózachu lohko k cźežkim konfliktam dowjesć.

Wukrajne pósłanzstwa su wschitkich wukrajanow po sdaczu namolwili, so bychu so kruce wróżo dźerżeli. We Pekingu a Tientsinu stejazym zułym wójskowym wotdźělenjam je go porucźiło, so dyrbja jenoż w najwjetschej nuzy sapschimnyć. Amerikanski pósłanz Mac Murray je se Washingtona instrukcije dostał, so by Amerikanzow k wobsebitej wobhladnitwosći namolwił. Amerikanzy wojazy, kotřiž je 4000 muzenj najsylnischu wukrajnu wojerisku mózu w Tientsinu pschedstajeja, dyrbja go wschudże po możnosći wróżo dźerżecź a go na to samjesowacź, so bychu amerikanskich stacźanow schkitali, hdy bychu dyrbjeli z města wucźahnyć.

Wšechnjejska narodna zhromadźizna.

Nazionalna chinieske knježeństwo w Nankingu je po wo wěcźach, kotrež su djenja do Londona doschle, wobjamtka, wschochnitetku narodnu zhromadźiznu swołacź. Manifest z tymle samyślom go w tu khwilu w Nankingu pschihotuje. S dobom tónle manifest na to pokaje, so někto prěni kročź po wudyrjenju wobdźěleriske wójny knježeństwo wobsteji, kotrež **zyłu Chinu** pschedstaja. Wokomik je pschischoł, na kotryż su wulkomoczy chineskich nazionalistow wot jejele lět pokasowale. **Rewisija starych wuczinjenjow,** nowe sjadowanje finanzowych winowatosćzow a chineskich zlowych tarifow, dale podstajenje wschěch wukrajnych žudiskich cźowow dyrbi so někto pschewjesćź. Nankingski manifest, kotryż so wschudże z wulkej napjatosću wocźakuje, budże **prěni statny dokument sapożjednocźeneje Chiny.** Kak so statna móz mjes jenotliwe skupiny nazionalistow rozdźěli, njeje hischcze wéste, a wobhadźenje Pekinga, kotrež je so

schtwórtk sapoczało, móże hischcze k wobežeńnym politiskim wobstejnosćam dowjesć. Wojazy pokodniischeho wójska žu schtwórtk s wulkej žylnosću do Pekingskich wjeczornych, połodniischich a połnóznych pschedmještow zaczahnyli. We mješce staj žo wobleshnjeńskí staw a nahły žud wuwołakoj.

Drobne powěsće z Chiny.

Cžangtšolinowy žyn, Cžangtšuschiang, je žo pschi zrafenju dweju želesnischnju cžahow mjes Pekingom a Mukdenom shubił.

Na Cžangtšolinowsho generala Cžangcžungcžanga žu w Tientšinje attentat spytali, kotryž pak njemješesche wuspěcha. Cžangcžungcžang chze pjecza Tienšin pschecziwo połodniischemu wójsku sakitacz.

Marschall Cžangkaišek žo wo to prózuje, so by Mandžuriska po měrnym waschnju na nazionalistowe pscheschła, mjes tym so Litšungdjen w Hankawje wójnu žada.

Chinesojo Japanzow winuja, so žu attentat pschecziwo Cžangtšolinej pschihotowali a so žu też Cžangtšolinowsho najtarscheho žyna na jěžbje do Mukdena wotstronili. Powěsće žo rosschěrjeja, so chzedža Japanzy chinelskeho wotstadženeho khežora na mandžuriski trón žadžić.

*

„Petit Parisien" se Shanghaia powě, so žu Cžangtšolinej nohu wotewsali a so bjes wědomja leži. Wo attentatu žo něšto powěda, so žo njeje s cžišćinjenom bombow stało, ale se 100 kilogramowy dynamita wopschijazej minu pod mostom. Japanski straschnik, kotryž je hewak móst straschował, je žo něktore hodžiny psched pschijěsdom cžaha wróčo wsał. Načžinjerjo attentata žu tak něktore hodžiny khwile měli, attentat pschihotowacz. Też wosud Cžangtšolinowsho žyna je njewěsty. Želesniski cžah, s kotrymž je do Mukdena jěł, je pjeczo do druheho cžaha sraschł. Pschi tym je žo Cžangtšolinowy žyn shubił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 9. smažnika.

Prima.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

1868 zemrě w Dźiwoćicach mandželska našeho serbskeho ludoweho kěrlušerja Pětra Młónka, Hana Młónkowa, rodžena Bundemannec, nimale 70 lět stara. Jejne mysle a słowa do jejneje smjerće je Pětr Młónk do woprawdže krasneho kěrluša zestajał, z kotrehož mózemy tu jenož tři stučki wozjewić, we wóstej nadźiji, zo kóždy sebi přeje cyły kěrluš we kěrlušowej knizy Pětra Młónka zeznać.

Kak rady chcu ja domoj hić
A swětej wšitko wostajić,
Stož swětni lubo maja,
Kak so mój duch k wam wjeseli,
K wam, kiž wy prjedy mje sće šli
Dom do njebjeskoh' raja;
K wam, kiž wy tudy na zemi
Puć wuzki prjedy mje sće šli.

Haj, kak so domoj wjeselu,
Hdyž žanu starosć njezmětu,
Hdyž próca, nuza njeje,
Hdyž moja duša wšitko ma,
Stož je sej tudy žadała,
Haj, njebjo budźe jeje,
Duž khwatam domoj z wjeselom
Trać njechdźe dołho, dha sym dom.

Ja widźu hižom nazdala
Mój wěčny dom, te njebjesa,
Kiž Bóh mi dawa z hnady,
Kaž jene dźěćo posłušne
Rad domoj k swojim staršim dźe,
Je pola nich też rady,
Tak so ja też dom wjeselu,
Hdyž moji lubi starši su.

† 1900 Pětr Łahoda, 88lětny farař Bukečanski na wuměnku w Drježdźanach.

† 1886 Korla Aud. Jäckel, Hornjowujezdźanski farař na wuměnku w Lipsku.

Přisłowo: Stož stari zhromadźa, to młodźi rozbroja.

*

Njedźela, 10. smažnika.

1. njedźela po swj. Trojicy. — 2. po swjatkach.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

* 1780 Handrij Wićaz w Korzymju, kiž 9. měrca lěta 1849 zemrě jako wučeř Michałskeje šule w Budyšinje. Do swojeho zastojnstwa bě so 1804 jako wučome Budyšskeho gymnazija powołał na tehdy runje natwarjenu Michałsku šulu a hač do swojeje smjerće je swoje zastojnstwo, potajkim 45 lět ze wšej swěru wukonjał. Běše zdobom kantor, organista a zwónk. W tutym času je wjele tysac synow a dźowkow našeho Serbowstwa z daloka a z blizka w zbóžnočinjacej wěrje a we swětnych wědomosćach rozwučował a wulku lubosć sebi dobył. — Jeho bratr běše zdobom z khěbtarjom Michałskeje cyrkwje. Za nim spěwaše njeznaty jeho wučome:

We sprawnosći sy znamjo dał.
Kiž krasnje so nam swěći.
We swětle sy ty skutkowal,
Ha muž sy był we rěči;
Z tym pomnik sebi stajił sy,
Kiž rjeńši je hač dejmanty.

1902 załoži so w Budyšinje towafstwo serbskich cyrkwinych wučerjow, Z předsydu bě Kapler, z městopředsydu Hančka, tajemnik Kefk, pokładnik Kalich. —

1923 poswjeći so khorhoj towarstwa „Zahrodki" we Delnim Wujězdźe.

1718 zawadźi Bože njewjedro do piščelow cyrkwje we Wósporku.

Kwas serbskeje holčki.

Ha dźěše to holčič po zahrodźi,
Ha wšitke su róže so pokhileli,
Somotka, lilija,
Nalika, fijałka —
Haj, wšitke su róže ju postrowjeli.

Po holi, po haju to holčo je šło,
Wše ptačatka k hokej tam hromadźa so,
Tujawka zakroči,
Sylobik fifoli: —
K nam witaj do hajnišća zeleneho!

Ha dźěše to holčo puć do cyrkwički
Kaž sněžoro zwony su zabrinčeli,
Piščele zaklinča
Kemšerjo posł'chaja
Tón kěrluš su jandźelojo přewodźeli.

Tuž stupaše holčo před woltař Boži,
Wěne zeleny błyšći na hłowje so ji,
Zawdawa ručičku
Młodźencej čestnemu —
Tu fijałku z róžu su wěrowali.

Handrij Zejleŕ.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +23. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer —1, thermometer w nozy +12. Wuhladny na malo so pschemjenjaze wjedro. — Koło wokolo najscheho krajika su wječera a też samcžeratuschim njewjedra a deschcze mě... linje mjachu wečera dopołdnja s khmelemi ... sche strony wečera wjecžor wotołko 8 hodź. ... mrócžel pschecžahnywschi, nješkoły beschcze pr... hladny žu na pschemjenjate cžopje wjedro. W ... wyschinow a nišinow žo wjele pschemjenšiło nje... za je skerje na riane zchła. Nasch wjedrowuschowy nowy tydžeń sezkhowaze wjedro ja mózne: Njedź. pondźela: krituski dnjej, wutoru i jerjedra, srjedu s schtwórtk krituski dźeń, pjatk mutno a samrócženo, botu wótrojto. — Jutrje. 1. njedźelu po swj. Tro... sschadża hłónčko 3,40 hodź. a khowa žo 8,19 ... Měsiacžk sschadża w połnozy 12,37 hodź. a khowa žo 10,26 hodź. Póndźelu je połsedni bórtik měsiacža.

— **Schkódnika wukhodźowanišcžowe sažłapili.** Dź... rano wokolo 5 hodź. je hnto móžno, tudomneho ... cžišćerja Dunsia swěsćeli, kiž je w schtwórtej hod... w tudomnych wukhodźowanišcžach a na Biedrišc... kowym namješcze cžełow ...ódow mackerel. a žeb... wjelicžki dźěłbu wotlemjenych kwótkow do swojeho ... nja žobuwsał. Món na chłostanje wocžakacz.

— **Dźenjšnjiše wiki.** Na žwinjazych wikach žo pr... ta a běhaki derje pschedawachu, wokolo 11 hodź. h... měsino nimale prózne. Na butrowych wikach płacz... butra rano 1,10 hr., poldźicžo jenoj hišcze 1 hr., 10—11 pj., punt twaroha 25 pj. Suš s prěnim pjer... běsche tójschto na wikach, wone płacžachu s mje... 7—8 hr., zyle wulke šamo 9 hr., libjata běchu ruže p... date a płacžachu powschitkownje 2 hacž 3 hr. Na s... nowych wikach płacžesche kerčž połtwje 10 hacž 15 punt rewjenja 15 pj., zyble 20 pj., hromaka 0,70 1,20 hr., walcžk radiškow 15 pj., róža žydrotjeho 40—80 pj., punt kórkow 60 pj., kukrabija 20 pj., njeje łobody 15 pj., jabłukow 20—60 pj., běrnow 6 zentnar 5 hr., punt nowych běrnow 15 pj., litr la... wolija 1,60 hr.

— **Podpjera za sozialnych rentnarjow** ja měšaz... nij wuplacžuje žo schtwórtk 14. junija 1928 dopo... wot 8 hacž do 12 hodźin w Ssejmowni na Hrodow... hasny 10 po 1 khodże wó jitwje cžo. 41. Hischcze žo na to pokaluje, so žo podpjera jenoš w postaj... cžasu wuplacžuje.

— **Weigangej fabrika chze dźelacz pschesłacz.** Ka... powě, je tudomna Weigangej firma fakticmu hospodaš... mu ministerstwu namjet sapodała, so chze w swojej fa... dźelacz pschesłacz. Dowoli-li hospodarske ministerstwo ... mjet, ma žo na to liščicz, so pola Weigangej dźelacz pł... stanu. Pola Weigangej dźela na 550 dźelacerjow a p... stajenych, kotriž bychu wschitcy sažłužbu shubili.

— **Budyske haptyki** su pódsobne kny hacž do 7 ... wjecžor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nóznu ... bu a njedźelu wotewrjene ma jenoj jena haptyka ... žacžnym wotmłonjenjom. W juniju je to Mischcza... haptyka na Klowanym torhoschcžu.

— **K zapałerstwam w Barskej wokolinje** wosem... salitowar žiwnoscžerja a wobornego hejtmana Gud... w Nakojdach, rěznik dr. Hauswald w Budyschinje, ... jeho nadawku, so dotal nkajka wina knjesa Gud... na žane waschnje njeje swěscžena a so žu wubawe... w tamnym nominim nastawku snajmjenscha pschekwa... tane. Wobnjowny woborny hejtman Guda žo dotal ... paleršiwa abo namołwjenja k tomu njeje wuznał. H... ne jednanje žo hischcze njeje wotmołko, k tomu hi...

Marica a Nanica.

Roman.

45] (Pokračowanje.)

Něšto jědźeschtaj jako do swojeje Tirolskeje domizny wróčzo. Meinhardt njemóžesche dočakacz, Marizy pokasacz, kak rjenje bě wschitko na Rachuškowem hrodže pschinjarwił, kak bě kóžbjičzte do predka wumyšlene, schtož mohło młodej žonje radosćz cžinicz. Ale najprjedy wustupischtaj hischcze w Trienezje. Wonaj běschtaj žo pola Angiolininych pschiwuznych pschipowědźiłoj, so pschinjabjetaj jich wopytacz. Na dwórnischcžu, kaž žo sda, jeju nichtó njepowita. Hdyž pak běchu žo ludźo rosbeželi, njewosta nichtó tam, chiba młody knjes s małymi na cžerwjeń wutkanymi, w kulojtym, twjerdym, brunym klobuku, cjornym wobleku a na módrejš krawatu. Jeho módrej wocži měsiachtej němški kuras Ale wón praschesche žo drózo za kusinu Marizu. Něšto žo spóšnachu. To běsche Ettore Pergher. Wonaj wotstajischtaj swoje wulke wacžoki na dwórnischcžu, jenož mały kofr połožischtaj na wós. Hdyž Meinhardt je swojim nowym wujowzom němški porěcza, žo tón najprjedy pocžinješche, jako by njerozumił, ale hrabja Aich njeda žo samylicz, a tu žo nadobo wupokasa, so rěcži conte Ettore Pergher běžnje němški.

Potom dźechu nimo Dantoweho pomnika pschez stare město, we swojim italskim wodźewje dosmuk, ale tola jenož skromny, Italskeje. Marija da žebi palazzi mjenowacz, kiž je swojimi hordymi cjohmami na puste, njewobhladne dróhi shladowachu. Młody hrabja Pergher wusaženjesche jej po italšu kraznosći swojeho ródneho města. Pschi hrodže pschicžeže je sebrawacej hudźbu bataljon kežorskich hajnikow nimo. Młody poručnik, wuzmahnjeny a saprózheny wot dołheho puća, strowjesche. Marija žo pokazkowa, Meinhardt žejmowaschе swórkliwje swój klobuk. Ettore pak wobroczi žo na druhu stronu, jako by kežorowego hajnišskeho ofizera njewidźał. Młoda mandželska njenowaschе swojemu mužej jeho mjeno. Wón běsche do Meinhardtoweho pschikhada w Meranje w službje stał.

Borzy pschińdźechu s města won. Staraj klepotakaj cžehnjeschtaj s wulkej prózu wós po dróhy do Val Sugano horje. Hdyž puć pomału postupowaschе, wupinaschе žo pschezo dale a rjeńscho panorama, a wonaj hladaschtaj na *zinjnu Cžeku, w njej Trient se žiwjenjom zaskarkinej domami*, cjyrkwjemi a palastami, nad kotrymiž kastell trónowaschе.

Meinhardt khwalesche žebi wuhlad. To po žadźu swoježeli wujowza, a wón wobroczi žo něšto też jako narabiju Aicha, ale pschezo po wjóršku. Hakle hdyž mjes žamotnymi winizami jědźechu, tu a tam jenoj jónu nimo žnadowneho žwjeczeža abo rospadanehо fakurjeneho domu, wopraschа žo Ettore Pergher němški:

„Ty tola italšti rojumiš?"

„Sawěsće, a ty dže rěcžiš wubjerne němški!"

Ettore rjekny něšcžo wo štedžonosći a wo politiskich poměrach, jeho pschecželjo w Trieneze deleka njebychu jenu nihdy wodali, hdy by němški rěcžał. Meinhardt mjelcžeschе. So wotmołwy njedosta, jeda žo Trienezanej byeš njepschijomne, a wón něšto teš niczo wjacy njerěcžeschе. Tu počza Marija wo swojim kwajnem puczowanju powědacz. To padže na pschihódnu pódu, pschetož něšto pocžeschе Ettore je saworjenosću wo Italskej powědacz, kaž wo swojej žamnej wótczinje, pschezo dale němški rěcžo, tu na žwobodnem polu, hdyž žo wuschow irredenty njebojeschе. Ale kóždy krócz hdyž setka měrnej wocži Meinhardtowej, bě, jako by sašo trochu pozopłnył.

Subjene jědźadła italskeje družiny, kiž tak špěchnje njejědźeschе kaž rakuski wóspjacz, hibalschе žo jenoj pomału dopředla. Stonecznje wujewi pak žo tola wulki, wobšěrny, cžerwjenje žo błyschcžaty kaschcz, wokna i wopacžnymi wobkromami pomolowane, w... jahrodże i murjeni woddatej. Woni saborzichu do saješka, na kotrehož marmorowem torhoschcžu na ławiju wulkotna kula žedźeschе, njes tym so wot jeje napschecžiwnizy na prawizu jenoj hischcze želesna žerdź horje tcžeschе, na kotrejž bě jónu žedźała. Nad domowymi wrotami wustupowaschе wulki wopon, samurjowana nad nim hrabinska króna, kiž bě s wupadnjenjom schtyrjoch parlow sažo na jednoru semjansku žo ponižka, jako bychu conte Pergher žo nawróczili k tamnym ryczerjam s Bergez, s kotrychž běsche jónu Mariza Terezi hrabjow cžinika.

Běłobrodaty stary knjes tłoczeschе Meinhardtej ruku *wotcheschi Marizu na swóe cžuły. Potom zhetri go cžekoh* s wobliczom błědožołtcje barby a s módroczornymi wjegami: Ettorowa mandželska Giacomina, po kotruž bě je w Toskanje pobył. Meinhardt rěcžeschе k njej w jeje ... cžeškej rěcži. Wona wotmołwjeschе, tójpe hłowu je ... wotpowědajem machanjom pschewodźejo, schtož běsche ... s podbjeranjom pschichrody.

Něšto wotewrichu po durje a wonaj sasunpschtaj ... wulkeje jitwy, w kotrejž błyschcžeschе po palerowana ... doba. Psched stokpowym hladadłom šujeschе hlódo ... kowej marmorowej desku. Stara jórsta pschińdże jim ... pschecžo: tołsta, s kulojtymaj, wuhlocžornymaj wocžoma, ... gnébkelynj wukšami, šacžkowanym schalom wokolo ram... njow. Bě, jako by cžeta Angiolina, jenož wo dźesacz ... starscha, psched nimaj stała. A baronina Durazzijo pschi rodna kotra wobja swoju postinu, kotruž běsche napeh... widźała, hdyž hołsa hišcze krótku dražcžicžku nošeschе.

Stary hrabja rěcžeschе němški, ... Winjk'm pschsitnukow. Tam běsche runje tak kaž nehdy baron Durazzi, sluji.

Teš cžeta Chiara rěcžeschе němški. Jenož hdyž ... hdyž jo Giacomina do rosmołwy jobu sapjeczе, pschewnde ... italskemu jazyku.

Cžeta Chiara, wot Giaconiny pschewodźana, wiedźeschе Meinhardta a Marizu s cžežkim stupom, tak so itkuh... hischcžachu, do swojeje jitwy. Wona bo samołwjeschе, ... to jenoj jena sa wobeju, ale nětkole runje žo w poriet... a twari, a potom rěcžeschе jako wo kachlach, ... kurí, ... krótka, bě widjecz, hdyž po prawom wórnosći ... W hornjej khłódnje stojeschе pschi wokuje kulawa a schi... nasrot. Młóschcže worjechi ležachu na fuschenje na ... dźi. Jyła nětnjoseć, kaž so sda. bě k tomu, so hyšće ... hospodarske pschednjety wutkowate. Cžeta Chiara wotewri durje: „Luba Marija, to wschak je jara sfromnje tu, kaj mózemy waju pomócz cžez. Ja žłyschu dźe, jo na twój mandželski tak krasny hród. Tuž drje budźetaj jara wot... kruczenaj."

(Pokračowanje sležehuje.)

wjele cząsa sanidże. Knjes Guda kładże ważnosć na to, jo so k sakhowanju jeho wobsobinskeje a powokanskeje cjesce ménjenju napischeczo stupi, jo je wón pschi sapatestiwach pomozny był abo k tomu namotiwacz. Réčnik pschilspomni, jo njeje srosumiczi, kak możesche tajki nadrobny nastawk s wudawanjemi, kiž j niczim dopokasaje.

— **Dobrowólna wohnjowa wobora** bě so fjrjedu wjecjor we 8 hodź. je wschémi 4 kompanijemi a hasczerskim naporjadkom na Hitnych wikach sestupała. Potom cjehnjesche pod wjedniskom komandanty Krumbholza, pschewodżana wot swukowu kapały, na Tsélnik. Po sestupanju muzijnowu padachu zenotliwi wjednicy kompanijow komandantej rosprawu. Na to sczéhowasche pěschna służba wschéch schtyrjoch kompanijow pod dohladom kk. sudzjenscha radna a méschczanskeho radsczela Henzu kako dezernenta méschczanskeho wohnjowego wobornistwa a wopalnego direktora Górlinga. Pschi swuczowanjach j narjadami nałożowasche so też wukhowanjski schlawk. We pschestawszy sendżechu so wjednicy po poruczenosczi komandanty w hoscjenzu na Tsélniku. Pschi sapożatku postrowi knjes Krumbholz pschitomnych knjesow méschczanskeho radsczela Henzu, wopalneho direktora Górlinga a dr. Witta jako samariitskeho lékarja wohnjowoje wobory, a dźakowasche so jim za jich pschitomnosć. Mjes druhim wospjedźi so pschiwsasze nowych zubustawow a sti pschesposczenja: 25létne wobstacje wobory w Bélschczach sjednoczene se swjasdowem pschedstajenjom, potwjerdzenje nowele wolenje w Malescheczach j létnim swjedżenjom a létni swjedżeń 4. Budyschcje kompanije w Scéjzach. Wschi sti swjedżenje su pschichodne njedżelu. Dla wobschérnischeho swuczowanja wrócżi so wobora hakle 10,15 hodź. po Sserbskej hodźinje. Jitnej hašy a Bohatej hašy domoj. Pschichodne swuczowanje, kiž budże schtwórtk 14. junija, so jako zyklowe swuczowanje wotmeje.

— **Wobmyślcje symsku pokrjejbu wuhla!** Je radno, so pschetołkujaco briefetow a wobsedże też domjasnjosczje bjezo wjetschischim pocżakju a to po możnosczi bórzy, jebi wuhlo, ... symu trjebaju, skasaju. Wuhlowe jamy a wuhlo- ... worjo su na kupowanje wuhla w lécze placżiny ... buchu j tym nakupjenje wołożili. W tuthwilu ... wuhlowe jamy wuhlo po snizenych placżisnach a ... o su też wobzebite léczne placżiny postajili. So ... tule pschichodnosć wuzsit, je też j pohonom na ... sandżeneje symy, hdżeż pschi pukrym snjerscu ... je wuhla njemózachu wschitke skasanki dopjelnicz ... a njemózesche dowopsyć, so dyrbjachu wschelazy ... a dolho czakacz. Tehodla njech so tódy j czasom ... pschi kupjenju kupjelom sastara, so njeby w symje do wuskoscjow pschischol.

S **Rakecz.** Sjawny pucz j Raboz do Jażeżyz je dla ... Raboczanskich honach wot 11. hacz do 18. junija sawrjeny. Jedyny wobkhad pokasuje so na Dadżschin.

S **Njeswacżidła.** Tu lécje jadna kwétka, prénja dakija. sadżenka. Wobsedżer je stawny pschecżel dalšich, knjes Schneider w Nowej Wsy, kiž je kwétku pola knjesa rjeznischa mischtra Köhlera w knjezim hoscjenzu we wukladnym raknje wustajił. Kwétka mjenuje so „mórdrohwáda". Njech je wobsedżerjej na tutym polu hischce dale wjele sboża spożjenego.

S **Njeswacżidła.** Sstarschine stótne witi méjachu twoju pschecżelstwischeho raju dnjeli mészaz prjedy. Nékdże 150 bewjadkow bésche na pschedań. Wikowanje mózesche so zwle dobre mjenowacz. Wobsedże pokasowachu mjeschi rastarju wjazy fajima za kupowanje. Placżiny pschewnyschko mjeschipicżin, mjenowasche so 400 hacz 600 hrimwon, sredka pisches 700 hrimwon. Na wikach bésche tójschto hlabschebo stoku a mjenje dojnych krumow. Prosżatom bésche jara malo na wikach, nékdże 75 schtuk, kiž bechu hizom wokoło 11 hodź. pschedate. Placżiny sa prosżata bechu wyschsche hacz na pósledních wikach. Sa schtuku zadachu zjebi w pschecżelstwu 25 hrimwon. Też bébaki bechu drósżsche.

S **Łuczíny.** Pondżelu na dróhi j Maleschcz do Hurczíny motorowy kolejaz sinjesbóh. Wón dyschche krumjasy łapschach, j kotrymż jónsta jédżesche, pschesczébnyjcz. W pólednim wakowniku pak bo krowa nadobo na lewo winy, so dyrbjesche motorowy kolejaz, so by wjetschemu njesbożu zadżewał, jara na lewo sajecz a fajédże pschi tym do pschecżowa. Dokelż bésche pomalku jél, je so pschi padnjenju jenoż trochu wobodrél. Też motorske koło bésche so trochu wobschkodżiło. Wón pak dyrbjesche jo w Malescheczach wupórjedjecz dacz.

S **Lemischowa.** S bischcze njesnateje pschiczíny wotpali so fjrjedu pschipołdnju wokoło 1/412 hodź. tak mjenowany stary młyn, kiž knjezinje burowym Nowakez hłuschesche a w kotrymż dźéłacżerjez symójsche, Worschchez a Bjerschez, bydleschcz. Wobé symójsche njebéschtej doma, jako wobeh wudyri. Pschitkwatani pomogni ludżo dyrbjachu wokna a durje j mozu wołbicz. Dokelż bésche twarjenje łépjenzowe, njemózachu j hornjeho poschboda, hdżeż je wobeh w komorzy nałat, sloro dospła nicżo wukhowacz. Młodaj Worschkez mandżelskaj wobsedżitaj jenoż to, schtoż mészchtaj na cżele. S delnjeho bydlenja mózachu nimale wschitko wuthowacz. Twarjenje, kiž je sawésczene, wotpali so hacz na murje. Prénje mytó dosta Strójanka, druhe Bréhnjanska wobnjowa wobora. Nimo tuteju béschtej hischcze fykawje se Kjsliizy a Suborniczi pschijéjej.

Z **Jawory** pola Pančic. Na křižnišću statneje dróhi mjez našej wsu a Miłočicami zrazy wčera na wječor jedyn Drježdżanski privatny auto do psyčeho zapraha. Městnosć njeje prewidomna. Wysoki brjóh zadżewa rozhladej, bě też létsa z příčinu, zo bu tam dróha docyla zawéta. Tak dyrbjachu auta a druhe jédżadła na Miłočicy jėdżić. Też warnowanska tafla tam njesteji. We wokomiku, hdyż chcyše psyči zapřah dróhu křižować, přijédże wot Kamjenca auto z wjetšej spěšnosću. Zo njeby do zapřaha a do dźéci zrazył, wotbočí auto do hrjebje a zlama čeńši štom. Při tym pak hrabny psa a wóz a šmórny wobej na stronu. Wjetši pos, słušacy Jaworskemu wobsedżerjej. so khitro zrani. Kaž přez dźiw niesta so

tšom dźéčom, kiž zapraš přewodżachu, nicžo dale, jenož zo so trošku wobodrěchu. Běchu z časom na stronu skočile. Też auto njeje so přejara wobskodźił, ale jédżeše dale, hdyż bo wjesna žandarmerija pad zapisała. Słušeše jenemu Drježdźanskemu skótnemu wikowarjej, kiž bě z čežitym autom transport skotu do Wutołčic pósłał a chcyše so přeswědčić, kak jo. Najskerje bě to přez Biskopicy a Wujezd jěł, dokelž jón hač do Pančic nadošoł njebě. Přez kedźbnosć šofera bu wulke njezbožo wotwobroćene.

S **Kamjenza.** Pod bohatym wobhlźenjom wobydlerstwa bu tu nowopschipraujene méschczanske sportownischczo swojomu samérej pschepodate.

Z **Kulowa.** Džélonjemějacy, kiž při swojim pućowanju też přez Kulow přińdże, storči też na dom blidarskeho mištra Comaka na Hózkowskej dróży. Tam pak njeběše nichtó doma. Džélonjemějacy poda so do dwora a zalěze wot tam do twarjenja a kradny dwaj połcej. Kedźbliwym susodam pak so poradži, 31létneho padnecha, kiž běše so hižo druhdże z mjasom a palencom bohače zastaral, do policajskeho jastwa sadźić.

S **Dubrjenka.** Tudomne Michał Schołcźij lubko še młynšiwom a pječarniu a 60 jutrom semje je šebi knjes Domaschka we Wojerezach kupił. Potajkim nieje powěsć Schołcźijowa, kiž pišeju, so je Sserbska Ludowa Banka lubko kupiła.

S **Wojerez.** S postupowazym industrialisowanjom naschcho wokrjeża je hó też wobydlerstwo posledne léta rjadnje pschisporće. W lécze 1825 mějesche Wojerowski wokrjeż 21 500 wobydlerjow, w lécze 1850 hakle 30 000; w lécze 1910 dospě wobydlerstwo hižom liczbu 43 000. Wot tehi czasa, jako bo krunizowa industrija we wokrjesu sažydli, bo wobydlerstwo na wjele schérschim składże pschinicżiło rosrowasche. W lécze 1919 liczesche wokrjeż hižom 50 800 wobydlerjow a w lécze 1926 stupi liczba wobydlerstwa we wokrjesu, kiž je 86 778 hektarow wulki, na 54 300. Pschi 868 kóśmych kilometrach naschcho wokrjesa pschindże na kóśmy kilometer nébdże 64 wobydlerjow.

S **Wojerez.** Pondżelu popołdnju kupachu so pod dohladom kupańskeho mischtra nétkotre holzy w tudomnej wéčnej kupańni. Nadobo jenu pluwarku spink saja, so so wona podnurjesche a satepicź hrożesche. Pschitomny tudomny invalid Erich Dubiel skoči połnje sdrasczenu do wody a pschinjesze wohrożenu spożomnje na brjóh. Khrobky skutk invalida, kiž hischcze na sczéhnkach hłowineje khrypy cjerpi, sasłużi sebi wysoke pschipósnacże.

S **Bréwki** pola Slépeho. Tu je šebi instazija nowy wopor žadała. Piatk rano je šebi tu 70-létnja wumélkarka Marja Lištowa w duchownym sacżéhnjenju s wobwjeselenjom žiwenje wsała. Wona bésche nékdy bohata žona, ale w cżasu inflacje je swoje zale samożenje sthubiła. Tu bésche za nju poražene, kiž njemózasche wjazy pschewinycz. Pomału je hola njeje sthrożenje ducha pokasowasche a w posledním cżasu bu j njej tak sik, so. so je si rosum zwé samucźi, dóniż piatk w jadwótkowanju ruku na ko mjeschoži.

Se Sdmuka pola Hrósta. W nozy na sriedu je we tudomnej Kubiśez kamarni padnuschi rutekkamacha a zbrobu schaty a pjenjezy kradnychu. Schroda, kotruż wobstrandjenu ma, wuczinja nékdże 250 hrimwon. Jyse waschnje pschi kradnjenju pokasuje na paduchow, kotiż prémi krócz njekradnu. Nékajschko hlédża za nimi njemózachu namakacz. Policija sa paduchami sjdoki.

S **Koczebuża.** Na wuhlowej jamje Beigicze sta so nósdżelu po dźéčkej pschekwapy soso smjertne njezbože. Dźéckaczerja P. Langa pschebżeże cżoh, kotrehoż wjednik njewsdżésche, so won pod cżahom dźéckesche.

Z Łužicy

* S **Wjasowizy.** W gmeinach Rynaćni. Hornjej a Delnjej Wjasowizy bésche po sawišu 1. junija jenoż hišćesze 42 dźéčonjemějerjow, kotšii běchu na podpjeru połapani, 19 muzšich a 23 jónšich wosobow.

Se Zitawy. Wutoru wjecżor we wožmej hodźinje je s jeneho twarjenja na Zelesnjanej dróży 3létne dźéczo ze prénjeho poschboda do dwora dele padnyło. 14létnja bésche so jenoż krótku khwilku tjes dohlada wostajiła. Mjes tym je dźéczo sjano wokno wotewrito a też hnydom snjesożito. Jo dyrbjachu cżeżkotsranjene do khorownje dowjesez.

* S **Ruchbacha.** W domje žiwnoscerja Pawoka Riedricha na Shorjeliskej dróży pondżelu na ranje wokoło 1/21 hodź. woheń wudyri. Pschikhwatane wohnjowe wobory hnydom z wuspěchom sapschinnychu a woheń samjelowachu, so so na fusodne twarjenja njewuspschelnk. Woheń je po wschém idaciu šlošinstka ruka sakožika. Tehodla su też hižom dweju pohladnyu sajeli. Sšmšcht.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

S **Noweho Mésta.** (Seamomordarstwo.) 78 lét stary invalid A. Mičerling j doma sa starych ludži, kotrehoż běchu dla fakalowanja žilow do khorownje dowjesli, słoczi w njewobhrožowanym mokomiku j wokom prénjeho poschboda wan a wosta se schchabentymi mothami leżo, na cżoh wumrě. Krótko do teho běše jimal, so sa drastown wišnzan wobwižnycz.

* S **Drježdżan.** (Kelko maju Drježdżany wobydlerjow?) Liczba wobydlerstwa mésta Drježdżan j Albertowym městom wuczinjesche 1. meje t. l. po wunoschku s dalepisanja 629 600.

* S **Drježdżan.** (Sso palazy wolši na Lobju.) Na Lobju blišo wuliwa rěki Weißeritz sta so jchtwórtk popołdnju spodżiwne wohnjowe njezboże. S hischcze njewujasnjenjeje pschiczíny běche so na Lobju pluwaty w tij sapalił, najšterje, dokelž je nechtó so palazu sapałku prjecź czihnył. Jako wotdźélenje wohnjowoje wobory ... rězy pschichwata, bě woheń hižom hasnył a wolši běsche so swalił. S wotkel wolši běšche. nicie znate.

Lětarjo lětadła „Bremen" so do Němskeje wróća.

Wczera pjatk popołdnju je wobžadka lětadła „Bremen", ko na parnu łódź „Columbus" podała, so by so do Němskeje wrócżiła. Po žiwojim dojdże do Bremerhavena dyzeju woni j lětadłom do Bremena dolecjesc. Tam chcyedże dwaj dnjej pschebywacz a potom do Berlina dale lecjesc.

Lětarjo su jastupjerjam amerikanskich nowin, powitanskemu wubjerjej mésta Newyorka a direkzji Połnoznomerskeho Lloyda a łódźi „Columbus" rosžohnowansku hoscjenu pschihotowali, pschi kotrejž su so amerikanskim nowinam j wobsebitnym wutrobnym słowami podakowali.

Pschi wotjédźitym łódże „Columbus" wobydlerstwo Newyorka zlawnym lětarjam hischcze junu wulkotnje łodowasche. Parnik „Columbus" w Bremerhavenje wokoło 17. junija wočakuja.

Přilopk.

* **Amoniak rosbuchnył.** W rěsarskej pinzy wschesche rěznischeho mischtra Weidmüllera na Hilźnej dróży 17 we Lichterfelde pola Barlina schiwórtk dopołdnja j hischcze njesnateje pschiczíny amoniat rosbuchnyu. Pinnowy mějrjak a zyka chłodżenska pschipraua sleza do powětra. Wustupowazy amoniak samó wohnjowoa wobora jenoż j wulkej prózu sahaczicź. Zonje rěsnischeho mischtra so cżinyu rosschażowchu. Weidmüller a dwaj jeho pomosnikaj, kotiż we pinzy bżélachu, so se schkleńzami tranichu.

* **Napaczi nan.** W jenym Parišzkim wschedmésczu wuhlada policista pkakazeho hólczeza a wopraschа so jeho, schto je so jemu stucżiło. Hólczez wotmołwi, je je so z nanom po hasach wuhłodował. Nadobo pat je jeho non stejo wostajił a praji: „Mam byte, so dźéc wo tebje staraci. Nochcu wjazy nićchto wo tebi słyschecz." Hólczez brje chzwische sa nom běżeż, njemózesche pak dobrzeż. Policija jwésczi, so je wo wulkraniku jedna. Jako so ja nim w hotelu dopra schowachu słyschu, so je hižo wotpuczował. Měsczanske sajadnistwo pschimja makeho do zyrotownje

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutšišchi njedżelu.** Tužno, mróczele so pschecżahuja, njewjedra pu mózne. We Jendżelskej deschczowanje.

*

Němški kanzler Marx je w rosrěczenju s němšim presidentom rjekł, so by na podstażu wólbneho wunoschka wulka koalitija z wjedniskom sozialdemokratiskeho kanzlera najpraunischa było. Jako najschmańschu wobowu je kanzlerstwo je wón Hermanna Müllera-Frankenskeho mjenował.

*

Němskonazionalni ględża w prušim sejmje pscheziwo zykemu knjezerstwu a pschezjiwo kultuzownemu ministrej Bekerej wobsedże namjet na wuprajenje njedowérjenja podaj.

*

Sa presidenta württembergskeho zwobodneho stata su zentrumskeho sapósłanza dr. Bolza j 39 f 80 wotedatych hłosow wuswolili.

*

83létnu khježku Nowakowu na Stargardskej dróży w Barlinje frjedu, kdyż so j wukhoda domoj wrócżi, njesnaty muż nadpadże a k semi porasy. Potom słoťnik 1500 hrimwon rubi a f rubjenstwom cżehny.

*

W Bockenemu pola Hannovera běchu njedawno wjelschi skład bróinjow sebrali. Tele dny je w Bockenemu sabrikant Wenle 29 tšelbow, 18 karebinow, 2 maschinskej pištoli a 25 000 patronow policiji wotedał. W Schlewicku su pola ratarja Klingemanna 180 tšelbow wuzłedźili, kotrejž běchu w brózni tkowane. W Volkersheimje je ratař Wolter lokku maschinsku tšelbu a dźélbu je jo ithych a fjatych granatow a dwaj kajschej munizije policiji pschepodał. Ludże pola kórychž su fjo bronje namakale, prajachu, so je jim němškostatna wobora je na tkowanje dała.

*

Na artilleriskim smuczowanischczu w Bourges (w Francozowšej) ho pschi wuphptanju noweje stupki cżejke rosbuchujenje sta. Reka so puknu, pschi czimż so zivilnyj pschistajenj wósitowaju sarjadnistwa na méjese sarasy. Sphtatiske tšelenje wodżazy hejzman so tak cżejko sranj, so nje smjerczej thory leżi.

*

Schtwórtk popołdnju je so w Korinthu w Grichiskej nowy podżemski stort sacżał. Murje nétkotrych thešow so powalichu. Wobydlerjo su so do hrosy dali. W Loutakri jenja tekornuja sarja. Nékotre thęże so sahpynychu.

*

Czangtsolinowy general Czangzsungczang je połnózne wójsko swalowa shromadźił. 18 mil k krótkemu ranju wot Tientsina won j połodnischim wójstem wojuje. K połnozy wot Tientsina ju wo'ezy połnózneho wójska batterija posstajili, schtož brje móże so jako znamjo wobhladacz. Jo chzeża so tam połodnischemu wójsku nasdżesez wo stajicz.

I. hypothcki za ratafstwo a za rjemjeslnikow — też na wsy

wobstara spěšnje a bjez kóždeho doprótka płacenja

hypothckowy bürow Hermann Rostock

w Budyšinje, na Seminarskej hasy 1

— Telefon 2302 —

Najlépše poručenja

Trawa

pastwiśkowych łukow budże so **póndżelu 11. jun.** pop. w 3 hodź. zjawnje na přesadżowanje předawać. Kupcy zeńdu so při wagonowej fabricy při Sprewjinym mosće.

Budyska měšć. rada. wotdź za bosn. wažor

Walcy
wótfi a dypa
Alfred Frauenberger
młynytwarc w Budyšinje
na Nowosalcskej drózy 19
Telefon 3725

Cehniwa kruwa
z čelećom abo nowodójna je
na předań
w Zdźarach 22 pola Klukša

Nowy kruwjacy wóz
je na předań
w kowarni
w Drježdźiju

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5–8½ procentami
po wučinjenju

Šckowe konto z 4 % bjez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypothekl a hódnostne papiery kaž wšc druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy fež pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Ždźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Vogtl. gardiny
kupujeće jara tunjo pola firmy
K. Erler w Budyšinje, jenož
na Žitnych wikach 11
znapřeća hosćenca „Hwězdy".

Młoda holca so do ratarstwa a do domjacnosće hnydom pyta
Zaunik
Minakalski młyn

Dobry kóń
je na předań
w Šešowje čo. 4

Divan-přikrywy
před lohi za łoža
běhače z tkanin
tkaniny za počehnjenje mehlow
dekoraclske tkaniny
we wšěch płaćiznach
Otto König w Budyšinje
před Mjasowymi jatkami 8. Telefon 3162

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje
W Lehmannec kofejowni
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff kondiforske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykancy / šokoladu
Wosebitosć: Torty
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja
We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Jednota „Sokoł" w Poršicach
poswječi njedźelu 17. junija 1928 swoju nowu
sokołsku khorhoj
PROGRAMM:
Swjedźeński ćah / swjatočne poswjeć. khorhoje / sokołske zwučowanja z přewodom hudźby a druhe poskićenja
Započatk w 14 hodź. **Wječor pušny bal!**
Bratrowske jednoty a wšěch Serbow na swjedźeń wutrobnje přeprošujemy
Swjedźeński wuběrk

Hdyž chceće
woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Kóždu njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

Młóćadło „Lanz"
z prasu ma tunjo na předań
Laukus w Budyšinje
na Lubijskej drózy 27

Tunje wupjerki
zaso dóšće
80 100 115 130 140 160 cm šěroke
210 260 290 330 360 410 pjenježk.
prawobarbne **pjerjo njepřepuščace**
Hilger w Budyšinje
jenož Seminarska hasa 2

Šwajcarska
Lactina
znamka „Anker"
hižom wot lěta 1882 najlěpše narunanje mloka k picowanju čelatow a prosatow.
5 kg 4.— hr. daju 80 Liter Lactina-mloko
10 „ 7.50 „ „ 160 „ „ „
25 „ 17.50 „ „ 400 „ „ „
50 „ 35.— „ „ 800 „ „ „
poručuje
Žitny dom w Kamjencu

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje
derje a tunjo
wobućowu dom Mark w Kukowje

Překwapjace mustry
za šórcuchi k firmowanju
su dóšle.
Poslednje nowosće
wolmjaneho muselina,
wumjelsk. židy a wšěch tkaninow
za rubišća a šórcuchi
Alfons Schauseil
w Budyšinje
Wosebity dom za serbsku drastu

Dźěłanske kholowy . .	po 4.00—7.00 hr.
módre bluzy	„ 3.00—4.00 „
ležace khornarje	0.75 „
židźane samowjazaki . . .	1.50—2.00 „
prima pótne nohajcy	0.80 „
prima pisane nohajcy	0.90 „

po. cuje

Pawoł Bjenadaw Kukowje

Należnosće zapiska ležownosćow
[redacted] należnosće zawostajeństwa
Wotnajeńske a kupne zrěčenja
[redacted] wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch próstwow
Prawizniski büro Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich brjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815.

PAUL POTSCHKE NASL.
Cl. Schulz w Khrósće
ma wulki sklad nowočasnych mužacych wobleków, hotowych žonjacych a dźěćacych wobtekow. Płočliwe wobleki hižo wot 3.50 hr.

Trjebane
sofy
jara derje zdźeržane ma tunjo na předań
W. Despang
w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4

Šěre włosy
dostanjeja zaso natursku barbu a młodnosć bjez barbjenja. Wulkotnje wupruhow. Bliže darmo Wróco-porto připołožić.
Erha-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30

Přikrywy na sofa na blido na divan
we wulk. wuběrku a jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znapřeća hosćenca „Hwězdy"

Por wokolo 7 a 8 lět stareju
šwedsko-belgiskeju
konjow
por wok. 6 a 7 lět stareju dołhowopuš. seelandskich čemnolišakow, kiž su w piwarni khodźite. Tute konje so tež jenotliwje do dobrych rukow předawaja.
Dresden-N. Lößnitzstr. 3

Transport młodych wysokosuć. ranšoprusk

kruwow
blizko ke čelatam a tež tajke z čelatami mataj na předań abo zaměnjataj w knježim hoscenc w Njeswačidle
Max a Pawoł Köhler
w Njeswačidle a w Niježej Wsy

Wšě družiny knojidłow
ma stajnje na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnośe.
Popp na Hornčersk. hasy 18 telefon 3427.

Syru wołmu kupuje
po najwyšších płaćiznach abo wumění na česan. tkaniny
Otto Osswald
dźěłarnja nohajcow w Budyšinje

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Starša hospoza
so hnydom pyta.
Dalše je zhonić w S. X.

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Pomnik
běły marmor, podstołp z křižom, derje zdźeržany, je tunjo na předań. Bliže **w Budyšinje na Wallstr. 14** (w bürowje)

KELLING

čisći chemiscy
barbi
Ličnu drastu
porćery
mebl. tkaniny
tepichi
přikrywy
spěšnje, derje a tunjo.
Najlěpše zhotowjenje přez nazhonitych wěcywustojnych.
Samsne přijimarnje:
w Budyšinje na Kózorskej drózy čo. 6 telef. 3638
na Přišćanskej drózy 16
w Khoćebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej drózy čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy čo. 26

Přiloha k číslu 133

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 9. junija 1928

Přeprošujemy na Wšoserbski zlět „Domowiny“

w Budestecach 8. junija 1928.

Tež lětsa ma so wotměć **Wšoserbski zlět** a to we **slawnje znatych Budestecach.** Wšitcy swěrni Serbja chcedźa so tam zeńć a sebi ruku zawdać k zhromadnom wótčinskemu dźěłu; chcedźa so wokřewić a posylnić w kupjeli **hordoznego narodnego swjedźenja,** zo njebychu wustali w horeym bědźenju za wobstaće lubowaneho serbskeho ludu.

Tohodla prosymy wšěch lubych Serbow, zo bychu **8. julija do Budestec** přikhwatali a přeco cyłym sobom wobswěděili, **zo su Serbja hišće žiwi a zo chcedźa wostać žiwi!**

Přede wšěm přeprošujemy nanajwutrobniše naše **čestne towarstwa,** wšěch jich sobustawy, jich swójbnych a přećelow, zo bychu w prawje bohatej lićbje přišli.

Žane serbske towarstwo a žadyn Serb njesmě lětuš. Wšoserbski zlět w Budestecach zakomdźić. Přindźe wšitcy.

Přihotowanske wubjerki dźěłaju hižo tydźenje dołho njesprócniwje, zo by so wšo nanajrjeńso radźiło. Krasne swjedźeńske wozy chcedźa towarstwa stajić a pisanosć serbskich dratow Hornjeje a Delnjeje Łužicy, ze Sukskeje a Pruskeje, budźe wóčko křewić, ze hordym přědarjom serbskeje zmyslenosće našich žonow a knjeńzow budźa serbske narodne drasty. Cyle zastórske reje, reje našich prjedownikow, budźa so přeniwjesć. Maćor Łužica, kralojo z Lubina nas napominaja k sobudźěłej, k zakhowanju toho, štož hišće swoje mjenujemy, štož njemóže nam nichtó rubić, khiba my sami přez zasparnosć. Kóždy Serb, kóždu Serbowka dyrbi sobu swjećić swjedźeń wuznaća Serbowstwa, swjedźeń skutka a zboža.

Swjedźeński porjad je sćěhowacy:

½12—½1 hodźin: Witanje přikhadźac. towarstwow.
12—¾1 hodźin: Zhromadźizna předsydstwow serbsk. towarstwow.
¾1 hodźin: Położenje wěnca na Budarjowy row.
½2 hodźin: Nyšpor w Hajnicach za katolskich wobdźělnikow.
½2 hodźin: Pobožnosć z předowanjom w Budeščanskej cyrkwi.
½3—¾3 hodźin: Zestupa so swjedźeński ćah.
¾3—¾4 hodźin: Swjedźeński ćah po wsy na łuku.
¾4—½7 hodźin: Swjedźeńska zhromadźizna:

1. Narodna hymna.
2. Předsyda wjesn. wubjerka powita „Domowinu“.
3. Prolog.
4. Spěwaj.
5. Powitanje předsydy. Zhromdany spěw „Hdźe statok mój“.
6. Swjedźeńska rěč.
7. Spěwaj.
8. Postrow župana župy „Jan Arnošt Smoler“.
9. Khór młodosće (50 wosobow).
10. Serbski Sokol.
11. Narodne reje.
12. Doslowo. Zbromadny spěw „Hišće Serbstwo“.

Wot wječor 7 hodźin **reje we wjesnej žurli a we Rašowje.** Za starših knjezow a njerejwarjow tow. **zabawa pola Rösikec.**

Při dešćikojtym wjedrje by so swjedźeńska zhromadźizna we wjesnej žurli po samsnym rjedźe wotměwa.

Kóždy Serb budź z přeprošerjom na Wšotowarstwowskiz lět. Naši předsydojo, naši funkcionarojo nejeh dźěłaju njepřestawajcy, zo by był zlět wokřewne zeńdźenje. 8. julija swjećimy tutón hordostny dźeń, jenož krótka časna doba leži mjez dźensa a jutře. Ze wšej mocu dźěłajmy. Wšitcy dyrbja přińć! Kóždy dyrbi za swój čestny nadawk měć, tež tych liwkich a zdala stejacych dobyć! Bratře předysojo: **Hdyž naša móc, naša dowěra so dyrbi raz pokazać, potom je kóždeho čestna winowatosć, wšo do skutka stajić, štož mohło naš swjedźeń porjeńšić, štož mohło junu hromadu zwjesć cyły serbski lud.** Do dźěła, njepřestawajcy, njesprócniwje. Naš lětuši Wšotowarstwowski zlět dyrbi być najrjeńši, najbohatšo wopytany. Domowinski swjedźeń dyrbi być najhordostniši skutk. Na Was, bratřa, sotry, združených w serbskich towarstwach, na Was, wy krući wjednikojo našeho narodneho žiwjenja, so spuščamy.

Cyły serbski lud pak budź lubje přeprošeny, zo by był ze swědkom hordostneho swjedźenja, zo by był z hódnym dźěćom maćerki Łužicy, w kotrehož khinje ma swój domčk. W mnohotysacornej lićbje chcemy ruku sebi zawdać w Budestecach dnja 8. julija 1928 k skutkej a wjeselu.

Kaž žehliwa kula khowa so słónco z wječorom, posywajo pola, hena a njobjeski wobzor, kaž błyšćate wóčko kuka z ranjom přez naše łužiske hory, tak budź po wječorach lubosće a skutka Domowinski Wšotowarstwowski zlět z hordostnym ranjom serbskeho ludu! -ŕ.

Wjesna njedźela.

(Wobras je wjzn.)

Haj wjchaŕ, moja luba wjesćičźka, śteji hižo jaśo luba njedźela pjched durjemi. Hólcže, to jenoź podstaj pob tójde wojo kólit a beźy pjchipreŕ jenu k druhej, kaž tśecha, so woda po nimaj dele běži, dyrbjaŕ wjchć wězy jutśje deśćicźi pjchijińcź. Sbrahaj wjchón njerjad na dworje hromadźe a wjdaj ſo tak dołho druheho dźeła. Te njech dožźała hacź k sajutśijchim. Njeśjeŋ dha ſtyjchaŕ, cźelaje wucho, cźiŋi ſwjatok. Dźi potom k rěźnikej a pčhinjeśt kolesko kołbukoweje kołbaśy — mojedla „Knoblauchwurscht“, hdyž měnijch, ſo to rěźnik njerośumi. A žona, ty wutkupaj dźěćzatka a ſwobleŋaj je cźiśte koſchulli. Jutśje je njedźela. Njechamy jim ſchtyri njedźele w nich běhacź dacź kaž pola Hampetitlez, ſo potom njewěſch, hacź w cźornych abo běłych kołchlicźkach thodźa. Mužojo du k truharjej a dadźa žebi ſwoje ſchćerniſchća nałhotkacź. Jony pſchihotuja hižo k jutśijchom běłe ſtowki, nudle, te naſch Jurij rad jě. Wutkuleja je na wobrocźenym dźěžownym wěźu.

Sſo wě, moja nježna wjesćica, wy lubi ludźićźta, to ſtym ja, njedźela wam luba. Njewěrno, mje tójdy radu pſchińcź widźi. Na dźeśatych dnjach dyrbicźe tak jahe won a hnydom do cźeśtcho dźeła. Khiba ſtebi dacźe derje hicź, ſpicźe hacź do ſednacźich a njeſtaracźe ſo wo Boha a ſwět. Dam wam dlěje ſpacź, trjebacźe hakle na dopołdnijche temiſche. Khiba je na wami rjad a dyrbicźe na rańſche, dha wam wšo pomhacź njemožu. Potom rěka won a hórnjeź nochjaŕ. A hdyž ſtónczinje dźěćzatka ſwoje kukacźe wocźinja, dha hižo dawno i wotnom nuts hladam a ſměju ſo jim lubośnje do mjeſwocza. Teź wone ſtanu ſ mjeſtnym wobliczom, troſchu hinak, hacź hdyž wjecźor bjecźo do łóžka du. Rano ſ cźaſom pósćecźu wam pjekaŕſchke ſ knjitotaŋmi zaŋtami do domu, to rěka, hdyž ſtebi miſchtr ſaležaŕ njeje. Ma teź rjane rózśt, makowe a butrowe zatty. Njewěrno, něchto na waſche ſtšone huby, hdyž je tyŋanz wjchón. Hlejcźe, keſko macź jich natupuje ſa drobne dźěćzatka. Proſt na dobre ſmědanje!

Cźiŋe ſo rjedźa a běrny te kulkam ſo hěla, hadźiŋy ſtataja a toleſo pſchihotuja. Stote tnćte ſpyta pohonca pſches pſchedkoſchlicźku tnkacź a hdyž nječidźe, powjeſchuje dźěry ſ wožiŋami. W ſpodnjej ſuknji pſchibźeŋ hiſchcźe macź thćtije do jtuwy a pyta ſa ſapinagej jehku. „Hólcze, ſtuchaj, hacź hižo ſwonja.“ Schtóž hiſchcźe był njeje, dyrbi na dopołdnaſche kemſche, wšo ſerbſke. Sſuchaj jenoź, moja wjeſta, kak rjenje runje dźenſa twoje ſwony tlinczа. Kaž by Bóh luby Knjes ſam był. Sa kěrluſchom ſo jaſo ſwoni. Wſchelazy w khorejtach pſchijébu ſ daſchich wſow. Wojeŕſki pomnik, liž na kěrchowje ſteji, blſchcźi ſo w rańſchim ſtónzu.

Njedźelu ſo teź tróſchu hinak jě hacź wſchędne dny. To pſchcźo do dwanacźich wobjedujemy, ſ wjeſtcha bórſy po kemſchach, ſo ſmy potom ſe ſtołom a ſ druhim we domje wokoło jenej tak daloko hotowi. Hdyž je ſo poſabyło abo ſaſtało wſchędnje ſ jédźi pacźerje ſpěwacź, njedźelu ſo to hiſchcźe ſtawa. A Fryna ma prawje: Tajki dobry wobjed łaŋ dźenſa mohła macź tójdy dźeń pſchihotowacź.

Mjeſna njedźela. Hužo cźampaja po mjeſnym puću do haja, hdyž naſch ſnaty cźołmaŕ dźěćzi ſwoje tumichtny

---

Sensaciski proces před Nowo-Strelicskim přisažnem sudom.

Pšched pšchiſahajnem ſudom w Nowej Strelizy ſapocža ſo pónđelu ſenſazijſi mordaŕſki proſeſ. Njedźiwajo na njewoſchćeny podłoſć je jednanje teź tohodla ſajimawe, dokelž fórzbu wjele mjenowany wyſchſchi ſtatny rěcźnik Müller ſaſtupuje, kotrehož je ſjawnoſcź w potłednim cźaſu dla njewinowacźe k ſmjerći ſaſudźeneho Polaka Jakubowſkeho wótrje pſchimała. Wobſtorźenaj w tutym jednanju ſtaj ratař Hellmuth Krygaŕ a ſawěſcźeńſki agenta Ota Brauer, a to pſchedewſchćem dla mordarſtwa. Njewſchźdne na podawku ſu někto wobſtejnoſcźe, pod kotremiž je ſo mordaćiwo ſtuciło a ſ kajkim wobźicźenjom je ſo wuwjedło.

Sfórzba praji, ſo je ratař Krygaŕ ſ pohrebniſtwom ſobuwobſtorźeneho Brauera pod wſchelakimi wudawanjemi ſwojemu wotrockej Korli Rhodźe ſ 50 000 hriwnami žiwjenje ſawěſcźił. Po Rhodowej ſmjerći mějachu ſo pjenjeſy na rataja Krygara wupłacźić. Sawěſcźenje je ſo ſ tym ſmóžniło, ſo ſo Brauer jako Korla Rhoda pola lekarja pſchepytaŋ da a pod ſawěſcźeńſki namjet mjeno Rhody napiſa. 6. ſchrawca 1927 namakachu Rhodu jako cźeło we wurjeźay ſady Krygarjoweje bróžnje. Wobſtorźenju někto winuja, ſo je Brauer Rhodu po ſercźenju pſchi ſſlednoſći jěſby po cźołmie tepił, ſo by ſawěſcźeńſku ſumu wupłacźenu doſtał. Sfórzba poćeźuje Krygarja w tom, ſo je ſtajnje w pjenježnych wuſkoſćach tcźał a hižo podkładny byk, ſo je ſwoju cźetu morił, k je k łépſchemu Krygarja ſe 26 000 hriwnami ſawěſcźena była. Jednanje budźe pſchedwidnje zhły tydźeń tracź.

Kak je so Čibanec Maćij woženił.

(Se ſerbſkeho žiwjenja.)

(Skónczenje.)

„To ja njewěm. Hlowna wěc, ſo je prawje ſchwarna. S tajkej hoſpoſu pſchejo někotre lěta wudźerſćišch.“

„Ale dłeje dyrbi tola k kwtracźu bycź, hacź por lět.“

„Haj wjchaŕ, ſym ſamžneho mjenjenja. Njeczerpju njepſcheczelſtwo.“

„A hromadźe ſnjeſcź ſo dyrbitaj, njeje to zyle łóhti ſtaw.“

„Haj, to je wěrno, to woprawdźe nicźo łóhte njeje, wozebje pſchi nětcźiſchich wobſtejnoſcźach. Burſki ſtaw je cźeſki ſtaw.“

„A ſamolwjenja połny.“

„Haj, haj, hromadźe dźerźcź dyrbimy my ſarjo. — Ale cźemoj ſo někto dojednacź.“

„Wo kotru dha chcźeſch, dha tola praj?“

„Mi je łójda prawa.“

„Nó, hdyž ſo ty ſ zyła k wukěranju nimaſch“, prajeſche Wróbl, dha dyrbju cźi pomhacź. Ja ſtebi myſłu, Hana je pſchećarka ſa nětko, Kſyta a Madlena budźetej pſchemłodej. To ſanej burowaŋ njeſtej. . . . Ale Wórſcha, ta je ſtjeczi hyła, to by tajſta ſa tebje była.“

„Ta drje tola ſ nikim ſtužbena njebudźe?“

„To ſo njeboj, tak daloko tola ſwoje hołzy ſnaju.“

„Tak ſmój potajkim pſchcźeſjene.“

„Nuku na to, Maćijo! . . . . Ale něſchto mam cźi hiſchcźe prajicź. Wulke wěno ji dacź njemožu, poſdźiſchu wšo něſchto doſtanje. Moja žona ma teź něſchto ſtow ſotreź.“

„Schto ſtebi tola myſłiſch. Tak daloko pola naſ hiſchcźe njeje, ſo dyrbi ſtebi hoſpoſa wóſs cźapra ſobu pſchinjeſcź.“

„Wěſo, wſcho, khcźinju, komodu, połſtcheczo a kolebku ſwoh doſtanje,“ wotmołwi ſpěſchnje Wróbl.

„Khcźinju a komodu mojedla, ale połſtcheczo ſane njetrjeba a kolebku dozyła njetrjeba. Mh ſane dźěćzi nimamy.“

„Te hižo po cźaſu budźa, je-li budźe Boža wola.“

„Kóz dracź,“ to drje mam tola ja teź ſłowcźko k tomu rjecź. Sane nózne wokołocźahanje a lubłowanje w ſwojim domje njecźerpju.“

„Ty ſy mi połſtedni thabło, ty drje maſch mje ł łépſchemu.“

„Ty drje teź ſorunjeſch.“

„Dźi mi dźi. hewak ſo hiſchcźe napołſtedku ſwadźimoj a to ſtrjeba njeje tajſich połdanſkich maćicźſoſcźow dla. Ja radſcho Wórſchu ſawołam, rjekny Wróbl.

„Haj budź tak dobry, ale njemóječh ji to ſam w kuchini prajicź. Ja wſchat rady ſe ſónſtkimi njerěcźu.“

„Ale dźi mi, ſłowcźko dyrbiſch ji tola ſam popſchecź . . . . je to tak waſchnje pola naſ a Wórſcha mohła cźi hewak ſa ſto wjacź, chcźeſch-li hnydom tak hłuboje ſapocźecź.“

„Nó, hdyž hinak njechaſch, cźiŋ łaŋ chcźeſch.“

„Wórſcha — Wórſch-a-a-a — . . . . . pój wſchak jónu nuts.“ Wórſcha truchu ſaſtróžana ſaſtupi.

„Ty Wórſcha, Cźibanjeź Maćijej je ſo hoſpoſa woženiła a tuž nuſnje druhu trjeba. Je mje wo twoju ruku proſył. Njechamy cźi nicźo ſchćedpiłožowacź, ale rosmyſłi ſtebi derje, Maćijo je duſchny muž a ma rjane łubke. . . . . Praj, Wórſcha, njechaſch ſ nim hicź?“

Wórſcha ſo ſaczerwjeni, hacź wſchcźe wuſchow a njelcźeſche thwoliu. Potom ſdychny pomałku: „Haj!“

Tu Maćij roſta a prajeſche:

Haj budź tak dobra! Ty dyrbiſch waricź a dom w porjedźe dźerźcź. . . . . Na poło njetrjebaſch, khiba druhdy na ſynach a na ſitach, je-li nuſne . . . . ja cźi hižo dam ſchtoż budźe prawje!“

Wórſcha wotmołwi: „Mi je wſcho prawje.“

Tu ſo ſaſo Wróbl ſtowa jimaſche:

„Hdy dha chcemy to někto ſ tutym ſapocźecź.“

„Mi je łépje dźenſa hacź jutśje,“ wotmołwi Maćij.

„Ja wſchat teź wjele do pſchewulkeho a dołheho cźaſa nja niedźerju, tola tak ſpěchnje to njepóndźe. Tyrbimy tola najprjedy ſ ſararjom wo tom porěcźecź.“

„S ſararjom, cźehodla dha?“

„Wó ſo jómu knihi wotewrći, kak ſtaroj wobaj ſtaj.“

„To mój tola ſamoj wěmoj. K cźomu je to trjeba?“

„Nó wój dyrbitaj wěź tola na kłétzy wotſwěcźi dacź.“

„Schto dha wotſwěcźi? ja tola niczo khubił njeſtym, abo měnijch, ſo mamoj ſo pſchłpowědacź?“

„Chcźeſch dha ſo ty woženicź jako źid bjes pſchipowědanja.“

„Schtó dha je ſchto prajił, ſo chzu ſo woženicź. Ja tola žanu njewjeſtu nimam.“

„To pał njech tola wſcho dohromady dracź wotnjeſe. Ty dyſ ſy runje wo moju dźowku proſył!“

„Schto — ſchto — kak? — he ſchto-o-o —? jakotaſche Cźiban a pſchi tym jemu kłobuk wupadny. Drapaſche ſo ſa wuſchomaj. Wórſcha chzyſche najradſcho ſe ſtumy cźeſnyeź. Nan ju wróćzo ḥjerźa a Wórſcha poćza płakacź. Cźiban ſobuježnje na Wórſchu ſkładowaſche. Skónczinje pał prajeſche trochu ſtrachoczinje:

„Chzych wſchat poprawnym jenoź hoſpoſu abo dźowku měcź, tola hdyž ſtuny junu ſapocźeli, mi je teź prawje.“

Potom dźeſche k Wórſchi:

„Wórſcha, chjeſch dha mje woprawdźe měcź?“

„Haj“, wotmołwi Wórſcha na pół płacźo.

„Někto pał cźinimoj, ſo ſ ſararjej pſchihłédnemoj.“ rjekny Cźiban wſchón ſbożowny, „hewak hiſchcźe Bóh wě, ſchto na préći pſchińidźe.

A hiſchcźe ſamžny wjecźor dźěchu k ſararjej.

Sa dwě njedźeli bě Cźibanej Maćijej młody muj a njewjeſtješche kak je ſ leſcźu k ſonje pſchiſchoł. A ſa léto a dźeń hižo młody Cźiban wo kolebku ſchćrěcźeſche.

ma wodze wucki. Młodži hólaj karkuła na žwětłych kolesach je wjzy, won do kraja a potom wječor nětkle na reje, so žamo k wječeri njepišinidu. Kupja žebi ju w torčmje. Wšchato maja dosć pjenjes. Hatle w pódnej nozy domoj pšchiidu. Dźěći wolaja a žebi hrajkaja, kóšla žo na wšchěch schtomach a płotach a waža do wšchich kutow w rjanej njedźelskej drasce. Nó, macj budże waž rjenje cješčicá, hdyž domoj pschiidźece. Nan njeßmé shonicj, hewak nješchto na hołowczti žnda. Wulkane hołzy cjahaja po wzy a maja hólzow k norje. Na hnojowej hromadze ješwa honacj a chze nam jutfische wjedro skajcj. Tam a žem du starschi ludźo do poslow a raduja žo na Božej stwórbje, kak rjenje wschо na polach stej.

Najwjazy ludźi wosćanje doma, wosebje sestarjeni, šedźa w cjopkych jstwach, hdyž dyrbi žo na wšchelakich dnjach hišche krucze šatepicj, so njebychu ludźo w nalécju „smjerjli". Hospodar šapali šebi njedźelsku trubku, cžita „Sserbske Nowiny" a ma „Pschedjenat" pschi šebi leżo. Hlada hušcžišcho do njeho a wobkedźbuje protokarjowe potiwy. To žo tu pjesl pkata a kakaw wari. Wowka „lasuje" w bibliji, njemóże žo hišcže na nasche nowocžasne „cžitanje" šwuczicj a nodże nowy prawopiš męcž. A na tajke stare wowki dźiwa nasche pišmowstwo a složuje žo j dźela po nich. Na to waschnje niemóżemy dopredla. Mizka šedźi na kachlowej kawje a baje baßniczki. Nan nacžahuje gramofon a da najnowische kuski pišlacj. Wowka žo njemóże dodźiwacj, so móże ho j tajkeho wulkeho lika rěczecj a špiwacj. Macj šedźi a pisa list na holcžeza w dalokej zuibje. Je šebi won do šwěta wušeł a chze tam šwoje šbože syntacj. Wisa šerbišci, to ji bóle wot wutroby dże, byrnjej prawopiš dospolnje njesnata. Nicje w schuli šerbšti pišacj nawukla. Pola naš tak je: Hdyž wětši ludźo niechadża, so žo šerbšti wucži, dha njetrjebaju. To wschо wot jich „dobreje wole" wotwisuje. Niczo druhe pak niz, jenož šerbischcžina. Wisa jemu, so dyrbi prawje pékny byc, w zuloje niz na Boha lubeho Knjeza šahnjcj, teš niz na macžerischcžinu. Sczele jemu tohdla hušcžišcho šerbšte cžakopiwy, so by teš thonit. schto žo w Sserbach žawa a kak žu sta a tyhazy Sserbow pschi nětczišchich wólbach šwój lud a narod šapréli. Napomni jemu wschelake wjesne nowinki, kotrej „Sserbske Nowiny" njepschinjeju. So chze žo Wjerschez Selma Jenicz, kowar nowe domste wartcj a stara Pclowa budże drje bórsy cžašnosć žohnowacj, kujes je hižo pola njeje pobył. Nimale zyliczte popoldnjo pisa list. ruzy žu wot wjele dźeła šprosnjene a pisane njeje šwuczena. Ale muj k tomu njepschiidże a hólcjej wdcje na nětkotre rynczki wot njeho cjakta. — W torczmje hraje Jan schtot j nětkotrymi wjesnjanami a pola Burez šteji wós, hdyž hižo šazo wo pschedaczu konja jednaja. Pola njeho je tak: Ma-li nětkaiseho konja nětkotre tydzenje, dha hižo šazo wo druhebo „schacherwie". Njemóże šebi hinak pomhacj. Tola j wjetscha pschi tym pjenjesy pschišhadźuje. Hlejcze, tak j „handlerjom" na dworje thodźi a žo j nim wuréczuje. Dołho wschak njebudże tracj a smeje burita wokolo. Schtó dha to staj, tij tamle kolega na horu cžischcžitaj? Ach haj, to dźen je Hejduschtej Madlena je šwojim nawożenju. Njenje dženja je a jedźetaj j města domoj. Stej mjelczo po šlubje. ale ludźo šebi hižo dawno powédaja, so budże bórsy por.

Na lubej njedźeli mója wschě tajke wězki wukonjecj, sa kotrej na wischdnych dnjach thwile njeje. To móże šebi tódy pschedewzacj, schtož dże a ras wupischadźnycj wot wichdneho dracžowanja, mojedla na konopej žo lehnycj a zyliczke popoldnjo lecjecj a šmorczecj. Hdyž šu njebjo, pola a hona, hdyž ty, moja luba wjesecjczka a wschо druhe wo wjele šwjatoczńiche nam byc šda hacj na wschednych dnjach. Te šu thutne, ale njedźela naš wospjet na nohi staji, naš wocžerstwuje a noweje mozy dawa sa dalsche dźeło. Sa kóždeho ma luba njedźela něschto wosbožaje, wschitky šu wjeselejeje mysle. Kaž by nam dary we wulkej ticje posticzika. W njej šu mnohe thlóschczenki, bóle duchowne, a kóždy pschindże pschi tym na šwoje. Najbóle bojasliwje cjinja to šalubowane porn, njeswérja šebi do tity pomasacj. A na wjeczor je wscha boiaiscjcj žo shubiła. Hrabaja j polnymaj rukomaj do titu a niešdu pschi tym hubjenje. Na hnjez je hišcže wjele khłóschczenkow. Sstuchaicje jenoż, kak žo ja nimi wobliwuja. Spokojena nakhita žo niedźela, je telko ludźi wolbożita, kotrjż šu ju prajene wužiwali. Ale šu jich dosć, kotrjż ju niemuzitnje trjebaja. Tym je sterje šatrach a k hudźenstwu. Tola witamy cže ljubje, o wjesna niedźela!

Wokrjesny sejm (Kreistag).

Rósbórskeho wokrjeża.

Sańdźenu póndźelu šeidże žo wokrjesny šejm Rósbórskeho wokrjeża. Hospodarski plan sa 1928, tij žo we dokhodach a wudawkach w porjadnym planje na 2 492 600 hr. a we nuzjadnym na 682 500 hr. staji. žo po dleschim jednanju pschija. K porjadej wo korczmarskej koncejsiji, kotrjż w Rósbórskim wokrjesu wobsteji, wobsamkuchu sapółplanzy, jo ma žo dodawk wudacj, po kotrymž žo dawk po wyšokoscji pschiprawneho a wobkhodneho kapitala a letneho wunoschka njewobliczja, kaž bésche to dotal waschnje, ale jenož hischcze po wunoschku pschemyšla. Dalsk wuczinja pschi letnim wunoschku wo 1000 hr. 10 prozz., pschi druhim tyhazu 15 prozz. a sa kóždy dalschi sapocžaty tyhaz 5 prozentow.

Wobsamknu žo tež wokrjesny dawk na pschirost hódnoscje (Kreis-Wertzuwachssteuer) sa pschekhod wot kezownozejow na dźele kezowno zejow w Rósbórskim wokrjesu. Dale wobsamknu žo nowy mjdowy porjad sa šaslužnikow a stajnych pschisitajenych wokrjesneho sarjadnistwa.

Sa twarjenje dróhow pschisiwoli wokrjesny šejm pschinjesce požczonki wo 200 000 hr. Namjet, so mél žo wokrjesny kommunalny lékar pschistajicj, žo wotpokasa. Wokrjesny šejm wobsamknu stónežnje, so pschewosmje dróhu j Nowosalza do Zitawy w Rósbórskim wokrjesu jako hlowmu pschekhodnu dróhu pšches Delnjoschlesiski provinzu a wokrjesny swjask pschewoimje 40 prozz. wudzerzenskich wudawkow wot 1. haprleje 1928 sem. Wokrjesny šejm stónczi žo j wólbami.

Wotewrjenje 34. pucowańskeje wustajeńcy němskeho ratarskeho towarstwa, 5. junija 1928 w Lipsku.

Hižo rano sahe kuješčeše na wustajeńšim namešnje wulke žiwjenje, w pyšche rójow, chorhojow a chorojckow poskich w prawem cžasu desrjadowana wustajeńza žwjedženi napohlad.

Wčl2 hodžinach pschipoldnju shromadźichu žo w bohatej liczbje pscheproscheni hosczo k wotewrjenjesej žwjatocznosczi. Mjes cžestnemi hosczemi bechu pschikhwatali šaslužerjo němskeje wyschnoscje, statneho kuješčerstwa, krajneje rady, němskohospodarskeje rady, města Lipska a druhich žužednych městow, kaž tež ratarske a ratarstwu blisko stejace swjasti. Teš j wutraja, tak pschedewschim j Awstriskeje, Wuherščeje, Hollandskeje a šamo je šamoščiski krajow bechu šastupjerjo w bohatej liczbje pschitomni.

Tajny ratarski radźicjel dr. Steiger-Drjezdženski wotewri wustajeńzu j postrowjazemi słowami a pschejesche wschěm, so bychu žo spokojeni j njeje wróczicj mohli.

Po nim rěczeše wyšeckubleć dr. j Helldorff-Baumersrodski. We swojej rěczi pokaša na to, so měła industrija bóle na sajmy ratarstwa dźiwacj. Jenoż rosmne shromadne dźelo może naš do predka pschinjesecj. Puczowańska wustajeńza němskeho ratarskeho towarstwa pokasuje industriju a rjenjesko w strowej konkurenzy, njesabudje pak teš na domjace ratarske dźelo a dopokasa ludej, so maju wschitke powołańske worschty hospodarskju jenotu tworicz.

Na to jimasche žo němski šežinjenski minister Schiela słowa tołmacžejo postrowy a pschecža němskeho presidenta a němskeho knježelstwa. Wustajeńza žwědči wo krutej woli šebjesdźerjenja němskeho ratarstwa. Sarjadowanje lětuschoje wustajeńzy we wikowańšim a masowem měrje ma wyšoki rusnam a dyrbi pokasacj, kak mišne je ratarstwo w hospodarskim žiwjenju wschěch narodow. Tši hospodarske skupiny su mjne, mjenujcy industrija, wikowaństwo a ratarstwe. Kóždy staw mjes šobu je wotwisny wot druheho. To ma žo dosć derje špótnacj. Jenoż potom móżemy natwarjcj šašo to, schtož šmy psches wójnu shubili.

Tajny dwórski rada prof. dr. Le Blanc, protektor Lipsčanskeje universitu, pschedinjeju postrow a pschecža wdomiscjow.

W mjenje pschedhładnika němskeho ratarskeho towarstwa djakowańske žo rucžerkubleć dr. j Webiky-Karlsdorfski w mjenje n. rat. tow. wschém tym, kiž žu j njespróżnjenem dźełom a podpjeru tutu hobrstwu wustajeńzu šmóžnili.

To tym wobhładacym šebi pschitomnu wošchérnu wustajeńzu.

Kak stejachu sywy w Němsej srjedz meje 1928.

Němski statistiski hamt je ruuje wožjewił, kak našymske naletnje žywy srjedz meje stejachu. Porunjo lońschemu létu może žo prajicj, so letusche žywy njejsu tak rjane, schtož ma šwoju pschicžinu w tom, so je nimo méry wólzne wjedro rosnvoju šywoh schkodżało. Našymska pschenica je žo porunjo šańdźenemu mężazej wo nješchto šlepšcjna, schtož płacži pschedewschem sa ranšchu Němšku. W južnej Němšej pak našymska pschenica njeje tak rostła kaž w hapr leji. Našymska rožka je we wšetem naštupanju wróczo wostała, wobšebje w nekotrych kónczinach ranšcheje Němšteje, mjes tym so je žo w Schleswig-Holsteinskej, Badenskej, Mecklenburgskej a Oldenburgskej derje wuwika. Teš našymski jeczmjeń njemóże porunjo hapreji spokojicj. Pomatu rožcjesche teš trawa na łukach.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Freiberga.** (Lastojesce hnězdo pod lampowem šwonom). Dwě lastojeczy běschtej šebi w jstwi tudomneho wobydlerja hnjžo natwarjłej a to pod šwonom elektriskeje šwězy. Hižo w šańdźenem lěcže šu jo tam šamšny porik šašydlił. Dla šanjerodźenja jstwy nochzyšche šebi to wobydlerstwo na to wobdlenje, doniž ho wobydlerstwo nad ninaj šmyli a jeju šašo w pokoju wostajł.

* S **Erlbacha** w Vogtl. (Do elektriskeje mandlawy pschischła.) Tu pschischła 8-ljetna hólczka do elektriskeje mandlawy. Wbohemnu dźěsczu žo nop pukny. na cžož wotkwumrě.

* S **Barlina.** (Nadpad na staru žonu.) Hako po hrjedu popoldnju 83-ljetna khězewobydlerka Sofija Nowakowa na Stargardskej drózy w Barlinje j wuhładowanja domoj wróczi, ju w jeje bydlenju njeznaty muzšli nadpadny, shrabny ju la schija, cžišny ju na ložo a ju dyri, so pohluschena ležo wosta. Jako wona šašo k sebi pschindże, rytny, so bésche ji nadpadnik tschka j 1500 hriwnami, tij pod bluku noschesche, kradnył. Cžłuje ho nadpadnjena bórsy shraba.

* S **Nürnberga.** (Se 14 ljetneje jatby žo wrócził.) Po 14ljetnim pschebywanju w fabrikliej jatbje je žo njeježnjeny ratař Harrer do Seußlinga pola Nürnberga domoj wrócził.

* S **Mnichowa.** (Cžežke njewjedro.) Schtwórtk pschipoldnju rospuschczi žo nad Mnichowom a wokolinu wuražnje šylne njewjedro je šlinkojitym dešczom, kotrejž nehdże 2 hodźinje dołho j nještabnjenej mozu žochnowasche. Sa krótki cžaš bechu wschitke dróhi a wodowe wótnuczki powodżene a pócžrěte, so žo wschitkim wobkhad šam wot žo šakasa. W jenej milinarni žo elektriski prud pschetorhny, so w pokodnischim dźelu města elektriki 20 mjeušchinow dokho jeżdżicj njemóżachu. Błysk je na wjele měšnach dyrik, na šboże pak njeje nihdże šapalił.

* S **Opole.** (Ši šmjertne nještaja j motorskim kolom w Hornjej Schlesiskej.) W Grundorfje pola Carlsruhe w Schlesiskej šajedże pschistajenz Bellmont j motorskim kolom w šawinjenju drohi j potnej špěchnoscju do schtoma. Won wosta j pukniejnym nopom a tak šwohidżeny leżo, so hnydom wumrě. — Na dróhy j Krapizy do Gogolina šajedże po nahle špadowajej dróhy dele bankowy šastojnik Ringel, do dróhowebo pschérowa. Won šebi htowu a mohy cješko šrani. Jeho bowjescheu do thorownje, hdyž won tehorunja lóšny wumrě. — W Nowym Měste wujedżeschtaj šebi šynaj jenebo tamnischeho witkowarja j motorskim kolom. Jedyn nawjedowasche thwilu koło, hačzrunjej wjednistkeho wopjšna njemějesche. Won šawadźi do automobila. Bratr, tij na šoznistkim šedże šedżesche, bu morjeny, wjednik šam pak šo cješko šrani.

* S **Prahi.** (Cžežke plunowe rozbuchnjenja.) Schtwórtk popoldnju nastróžichu šo wobnbleršja znjeho druheho Prazskeho wotrjeża j zylym rjadom rozbuchnjenjow, tij šo krótko sa šobu stachu. Kaž šo wupokaja, bésche plun we wobtežeńskich kanalach na wischelkich městnych rozbuchnył. S mozu rozbuchnjenja šo senja wulkotny a rozmjel kanalowe pschikrowy skakachu do powétra. W jenym padże pschcraju tajti pschikrowy pschi oclepadnjenju tžchu schtyri, posthody wyšokeho twarjenja. Je dźiw, so žadyn cžłowjek do schkody njepschitudże.

Zajedojćenje z mjasom w Špandawje.

Schtwórtk shori w koloniji Haselhorst pola Schpandawy 42 wošwobow, tij běchu žyre schkrabane mjaso jedle. Sajedojćenja pokasowachu šo pola jenotlitych wošwobow j wróczenjom a njemozu. Dźewjecz skhorjenych dyrbjachu do thorownje bowjesc, dokelž bu j nimi bliščke k njeczoru pschezo bórje. Kaž je šo j policajstkim pschepytowanjom dopokasało, su wschitcžu skhorjeni pola jeneho rěmika we Haselhoršcje schkrabane mjaso kupowali a wot njeho šdli. Policija je šobitne mjaso šebrała, so by je bakteriologiski pschepytacj dała. Rěsnikowe klamy šu samknyli, doniž wuzlédk pschepytowanja njebudże šnaty. Žadyn je šhorjenych pak njeje w šmjertnym strašche.

Cyrkwinske powěšće.

Z Budyšina.

1. njedźelu po swj. Trojicy, 10. junija.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano ⅛8 hodź. superintendent Fröhlich předowanje, dop. ¼12 hodź. ma farař Schneider kemšenje za dźěći.

W Marijnej a Marćinej cyrkwi ma rano we 8 hodź. farař Große spowědź a swj. wotkazanje, w 9 hodź. farař Schneider předowanje a w 11 hodź. farař Große kemšenje za dźěći.

W Tuchořskej cyrkwi ma wječor w 6 hodź. farař Paul wječorna nutrnosć.

Zběrka za cyrkwinske wothladanje khudych.

Póndźelu pop. w 3 hodź. je konferenca duchownych. Přednošk změje farař Paul.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi modleńska hodźina za njedźelniče.

Wutoru wječor we 8 hodź. ma w ev. towařšowni farař Berg biblisku hodźinu.

Bibliski wječor srjedu w Tuchořskej cyrkwi wupadnje.

Štwórtk wječor we 8 hodź. ma w ev. młodowni na Hrodowskej hasy 6 farař Paul zhromadźiznu „Mórdreho kříža".

Pjatk wječor we 8 hodź. ma we ev. towařšowni farař Paul biblisku hodźinu.

Tydźeńske zastojnstwo ma we wobmaj cyrkwjomaj farař Schneider.

—

Njedźelu 10. junija wot dop. 10 hodź. hač do pop. 4 hodź. su w ludowych šulach wólby do staršiskeje rady. Wobaj staršej šulu wopytowacych dźěći, nan a mać, mataj prawo wolić.

*

Krajnocyrkwinske zjednoćenstwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. w 11 hodź. je njedźelska šula, wječor we 8 hodź. evangelizaciska zhromadźizna. Póndźelu wječor we 8 hodź. zeńdu so křesćanscy železniczarjo. Štwórtk wječor we 8 hodź. je biblisku hodźinu.

Zjednoćenstwowy wothladaŕ Zimmermann změje biblisku hodźinu njedźelu pop. ¼4 hodź. w Njeswačidle, njedźelu a štwórtk wječor w Budyšinje, póndźelu w Kumwałdze, wutoru w Cokowje, srjedu we Delnjej Hórcy a pjatk w Tučicach.

Zwjazk młodźiny za rozsudź. křesćanstwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6.

Wutoru wječor we 8 hodź. je zhromadźizna Běleho kříža za młodźeńcow. Srjedu wječor we 8 hodź. je zhromadźizna za młode holcy.

Krajnocyrkwinske zjednoćeństwo w Běłej Horje.

Njedźelu pop ½2 hodź. je njedźelska šula a w 3 hodź. bibliska hodźina w Běłej Horje.

Pućowacy předaŕ Křižan změje njedźelu dopoldnja serbske a němske kemšenje w Małešecach, dale bibliske hodźiny njedźelu wječor na Židowje, póndźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru we Wjazońcy, srjedu we Droždźiju, štwórtk we Wjelećinje a pjatk we Čornowje.

Přilopk.

* **Najwjetscha syma w juniju sa 130 lět.** Se Schlesiskeje so powě, so su tam sa 130 lět we wschelakich kónczinach najhymniscnu temperaturu w junoju sapisali. Thermometer špadny hač na 3 stopjenki nižo. Na dalokich pschestrenjach hrjebnje a delnjeje Schlesiskeje su kwětki, tomaty, kórki, buny a šajne běrny šmjerše. Šmjerše je tež na pólnych płodach j městnami wjele schkody nacžinił. Najhymniscnu běsche w Löwenbergu, hdyž běchu pola rano

...łym mrošom pšichkrypte. Wěrny drje ju tam sniječene. ...selišchego běšche zyłe czorne smjerste. Schkoda jenotch ratarjow a fahrodnikow wuczinja ...wjele mětinami ...e wuhaj hriwnow. Schlesyšzy ratarjo a fahrodnizy ...le sadwěrja, dokelž je to nětko hižom tšeče lěto, so ...jsches móh pšichrodu wo płody swojeho dźěła pšihlježowała. Też wěchnjam je symne wjedro jara często ...rodźało. Po smjerstu jenož hišcheze jenotlíwe wischi ...na schtomach wotpadnu.

300 listowch ja „Gustava", „Gustave", Barlinski dróžki je se swojim kontkom a dróžku ja dwaj mužaj ...arlina do Parisa dojeł, je nětko ludzkich Parišerjow ...dlešstwa. Na mješchczanske jarjadnistwo je hižom ...300 listow na Hartmannez Gustava dóschło.

Schwjedske dźěrži pšichijedu do Němskeje na prohoninu. ...je dny nowoho tydzenja pschijědze 500 schwjedskich ...i do Němskeje. Dźěrži budźa 4 njedźele dołho ſ hornjich němskich liwjowjow. Hdyž je wone sajo do swojeje ...ny wróćka, wošmu 500 němskich dźěrži bodu, so ...ho w Schwjedźe wocześtiwje.

Pšichrijedanje listowych znamkow. Towarstwo znadze pósty je w nowischim czasu statistiku wo listowych ...tach swdatko, kiž ju ſo w lěcze 1925 we wschelakich ...ch pschetrjebake. S tuteho wosšewjenja pschinjeße ...espondenza swjatka němskich sastojnikow sežełowaze ...owe liczby: Na cźole steja Sjednoczene staty połnóża Ameriki ſ 22 miljardami listowych znamkow, kiž bě ...,7 miljardow schwizarskich znamkow hódne. Snyhdom ...meriku pschijěde Jendželska, kiž je ſa 840 miljonowe ...ch znamkow listowych znamkow pschetrjebała. Sa Jendželskej steji Němska ſ pschetrjebanjom 762 miljonow słotnych znamkow. Potom pschijdu Francowska, Italska, Japanska, Awstriska, Schwizа, Hollandska a Schpanjska. Turkska mójeze we lěcze 1925 jenož 4 105 000 słotnych znamkow ſ pschetrjebanja listowych znamkow sapitaczi. ...mjenje hacź Gdańkowska (Danzig) republika, kotraž ...215 000 słotnymi znamkami w sapišu steji.

Cźerne njeschoże. Bola Kiečasa we Wukrajinje znjeczuli automobil. Tři wožoby po morschu, 19 bu cźežko ...nych mjes nimi někotre cźežko.

Na Łužiskich němski fotograf wumrěł. W Appeldornje ...lewšk na wokrjeżu je 92 lět stary fotograf Němskeje ...ži. Je to wěsty Adolf Bredekow, kiž běsche někdy ...umělskich kruhach derje znaty. Wón pschijdże sebi za ...ntu cźesć, so hmjedźische tłoch němskich khežorow. ...ima I., Bjedricha III. a Wilhelma II. fotografowacz.

Ti krócź ſ cźahom „pschejedżeny". W Emmerichu ...tu pola Limburga padny wjednik cźaha ſ lokomobee tak so by to schtó ſ jědneho personala pytnył. ...wérnu padny runje mjes tunelowej sćěnu a kolije...ške pak dołej duchapschitomny, po podobnosći na sedźomnoc, tak so cźah nad nim nimo jěhżeše. Dokelž ...i pschi padnjenju rutu a nohu złamał, dyrbješe hodołho na straschnem městnje leżo wostacź. Sa tutón ...pschejedżeschtej kolije hischeze dalschej cźahaj. Jako ...personal tworoweho cźaha stónchnje sa tym pschiwo...je so wjednik thubił a jedyn sastojnik cźaru pschemamała wobchěrje cźłowjeka, kiž bě ſi krócź smjertnje...rachet wustajeny był.

S błyskom wokleśił. W Hackneym pola Londona ...ał autobusa pschi japnjenju błyska wosłepi. Błysk ...o radiatora, kaz autobuſ na sastawańskim mětnje ...he. Nimedźy tym cźłowjek wustiknja satschit: „Sćym ...ym złeby!" Sdobom widźesche, so rjadowar wu...ěny dekkach psched swojej fawku leżeche. Wobsa...na słužbi wedowje a jeho dyrbiachu do khorownje do...

Najpodźiwnische je pschi tutym padomku, so automan zanjeho wobschkodźenja njepokasowasche a so žadnu dźěrži njebu franjeny.

* Wulki woheń pola Gdanska. We wyšy Gischkawje pola Gdanska wudyri wohej, kiž so pschi tymmy wětrje ruče wupschestrě. Sa krótki cźaš wotpali ſo 8 statkow, mjez kotrymiž běsche wjeżnu mlyn.

* Banditojo nadpadnychu nowinarske twarjenje we Amerizy. Schtyrjo banditow nadpadny w Detroitu w Sjednoczenych statach dom jenoch nowinow ſ hottiwinskimi tšělbami, pola kotrychž běchu rośki swotrěsali. Woni wotrohowchu 150 wołobow, swjetschka pschiślušejazow nowiny a cubiczny 65 000 dollarow. Na to cźekachu. Dźěl rubjenych pjenjes jhubichu pschi cźekanju ſ twarjenja a posdźischo pschi tšelenju ſ policiju na dróhy. Pschi tšelenju sranichu policajskeho sastojnika. Banditojo so w dróhowym wozhadze jhubichu a kulki, kiž policija sa nimi tšelesche, ...h njetrjechichu.

* Cźežki wichor pschi połnóżnym brjohu Czornego morja. S Mosłwy so powě, so je pschi połnóżnym brjohu Czornego morja šilny wichor sašhadźał. Łódźe njemóhachu pschišławy wopuschczeć. Wichor pschekhwata nje...tre ruske łódźe na morju, tutrej wójnske łódźe pod swojim ...chkitom do pschišława dowjeseźu. Ruske schkrěcźkanje dosłuchu powěsće wot łódźow tiš běchu w najwjetschej nuzy.

* „Zigarowy kral" njeboži. W Penath w Jendželskej semrě psched krótkim 83lětny William Williams, kotrehož sa najsylnischeho kurjerja w Jendželskej wobhladowachu. Běchu jemu pschimjeno „zigarowy kral" dali a wobłožili, so je we swojim žiwjenju 300 000 zigarow wukurił a to w běhu 70 lět, wschědnje 12 schtuk.

* S winowej schkleńzu do smjerće. Na żelesnischtu kolijach njedaloko Mohlema w Pohreinišcy namakachu cźežko studenta ſ Lipska. Sćmjertnje pschejedżeneho kiž mějesche hischcze winowu schkleńzu w dyhsaku, je najskerje cźah we pjanosći pschejěł.

* Pohroma w Holandšel. We wschelakich dźělach Hollandskeje so mjes howiażym słotom pohroma straschnje roschěrja. Pěnja komora holleandskeho knježeństwa wupraji ſo sa krute naprawy pschecźiwo roschěrjenju straschneje słotneje khoroscze.

List z Ameriki.

Duarte Calif. U. S. A. 9th May 1928.

Nakładej Serbskich Nowin w Budyšinje.

Cześćena redakcija!

Wy budźeśe so dźiwać, zo je pola Was skazanka za „Serbske Nowiny" dósła — z Ameriki. Njemóžach pak Wašu nowinu paročas, dokelž sym hižo wot lěta 1920 z čitarjom „Serbskich Nowin" był a z nich stajnje zajimawe wěcki a podawki z domizny nazhonił, a štó njeby lubował swoju dominu? Lěta 1926 sym do Ameriki wupućował. Z dawna sym měł za swoju swjatu přisłušnosć, swoju maćernu rěć, serbsku rěć, sebi zakhować. Wěrju, zo so mi to najlěpje poradźi, hdyž čitam pilnje „Serbske Nowiny".

Jako dźěćo sym wotrostł we wjesey Klětnom. Wukhodźiwši šulu sym přebywał w Brězowje, Porsičach a Budyšinku. Tam hakle sym prawje serbski rěčeć nawukował, dokelž sym wulki zajim za to měł. Po wójnje sym dźěłał w městačku Wojerecach. Wot lěta 1926 přebywam nětko w „złotej" nawješ'ownej Americy, hdźež žanoje zymy njeje a hdźež citrony a złote jabłučka kćěja.

Čuju so tu zbožowny a móžu so też derje žiwić. Bych nětko rady Waš dźenik čitał a prošu Was, zo byšće mi jón porjadnje připósłali, njehodźi-li so wšędnje, potom pak na kóždy pad tydźeńscy. Wudawkow w tutym padže njeznaju.

Bohužel dyrbjacew Wam němski list pisać, dokelž so pola nas w šuli tehdy njeje serbski pisać wućiło. Serbski postrow z Ameriki sćele Wam

Ota Krawža.

Strowotnistwo.

Sběrajcje strowotne jela a korjenjki.

Wjele ludźi ma ſo na sjeni je wschelakimi khorosćemi a wobješenjosćemi wobdźěłej. Tehodła tež wschelaczy ja wschelkimi możnymi strowotnistimi prědkami hrabaju. Tola mnoho ...a nětkoreżkuli jeła a hojace rostliny pschi pucźu a na mjesach teptaju. To je ſ winu, ſo ſu pschi hischcze wjele ſ nich njeznajemy. Naschi prjedowniza mějachu tajke jela błe w khěžu. Woni ſ nimi lěkarjachu jako dźensa lěkarjo, schtož runje tak pomhasche, hdyž je bolosće wołoske. Wšelo dźenża toho wjazy tak trjeba njeje, dokelž mamy wjazy lěkarjow, tola ſ lóżdym kuskom też njemóžemy k lěkarjej běžeć. Sa lěkarja ſo wjele njepjenjes wudawa a khudši nimaju ani k tomu prědkow, so mohli lěkarja sapłaczić. Tak mnohi cźasto hdyž nadźije cźerpja.

Wšitke lěkarstwa a leśby dźě ſo ſ wulkeho dźěła ſ rostlin pšihotuja. Stare jelarstwo a korjenkarstwo bě še sakladowi nowocźažnieje lěkarskeje wodomolcze. Dźenża dźě ſo jenož na lěkarjow spuschczamy, tola dyrbimy sebi też druhdy sami pomhacź móz. Mjedy jenje w janej khěžźbje tajke domjace prědki njepobrachuja. Hromadźmy pak jenož tajke rostliny a jela, kotrež derje znajemy a kedźbujmy na ...ebjote. Je-li jela, kotrež lóżeja hromadźimy, mamy je derje wušuschicź, nia pak na złotnežu. Najlěpje strinja jela na hornej luźi. Potom je dale na ſuchim městnje khowamy. Najlěpje khowane ſu w blachowych tyſach kruże jakrijene. Hewak wuwonjeju a ſ tym wotej mozu sjubja. Stuchłe jela njeměmy wužiwacź. Khowajmy wobješe babybuschku, polon, sipowe kćenjo, hermanezit (Kamille)), schćerku (Tausendguldenkraut), jatwoćezki (Wacholderbeeren) wutrobny korjeń (Kalmuswurzel), abo druhe jela, kotrež hewak jako dobre znajemy. Bychmy-li sjzła wjazy jelow pili hacź piwa, abo druhich alkoholnych napojow abo łoseja bychmy cźim strowschi byli a niz tak nachilni ke khorosćam, kotrymž cźasto podležimy.

Hojenska mózˇ pschichmow.

Wotwar šuschenego lišća topschikowego je strowy wobješe, hdyž naš na wutrobu hoši abo žymli sebi žołdk staršli. Korjenja topschikowy ſu dobry hrjbk pschećiwo wódnizy, wobješe na sapoczatku. Też kórschikowe šumjo możemy šuschicź a na prószki rozdźělicź. To je dobry hrjbk pschećiwo žiłdawje a sabuschiwosći (Engbrüstigkeit). Wšmimy ſi 4 krótk a dźeń a noc hacź jenu lžicźku. Mlode kopschikowe placza jako dobra a strowa jedenina, kotruż mózemy sebi jako selenu łobodu (Spinat) pschihotowacź. Schtóż na wicź cźekeji, njech ſo ſ kopschikowymi šchwita, wobješe tam, hdźež jeho najbóle dóże. Tak hebi bolosće wołoši.

Listowanje.

J. B. Hdyž Wascha dźowka w khorowni jako khorowna ...otra ſo wutrowcźuje, budźe ſo wóźeje też we wukuhlanju ...ejschnych dźěći rozwuczowacź. To je temu trěbne. Też wuwucźowanje w domjacnosći ſo žada. Pokasamy na to, so ja wukuhlanje jako statuje pruhowana khorowna kotra wobješe khorownje evangelskich diakonišow a katolšich kongregrazijow ſo poruczeja. Wuhlady ja statnje wupruhowane khorowne kotre ju w tukwoilu jara dobre. Macze tej mózmotu, jako spomóżejša wukuhlatko (Wohlfartsspiegerin) swój khlěb jen sabuschiwosći. Tola k temu je wěsta pschekupstwa wobwrótnuwosć trěbna, schtóż ma ſo psches wukuhlanje dopokasacź. Tutemu postajenju pschisłuschnje ſo hischcze druhe spezialne. Wobhonźe ſo to'a pola powokanskeje sarabźenje.

C. R. Hacź wuporjedźenje kuchinskich kachlow a pokoženje nekotrych dełkow ſa schpudowanje w kuchni do tak mjenowanych tranotnych reparaturow (Schönheitsreparatur) ſtuchła? — Nałwomnjene njedostatki padnu pod bźne wuporjedźenja. Nałépje je, ſo ſo na wuwjednjanski hamt wobroczicźe. Tón postaji, hacź je wuporjedźenje nuźne a trěbne a móże potom wotnajerja nuźowacź. Tute dźěła wuwjesći dach. Jeli nochże, dha Wam prawo da, so wuporjedźenja wuwjesći dacze a móżeze bej prostom nastate wudawki wot podruźnych pjenjes wotcisahnjeći.

Směški.

K lěkarjej Dr. Wenzej pschidźe ſ wjeczora žónska a proschesche jeho, hacź njeby tola hnydom k njej pschišłcź chcył — jene dźěćo je na wužypki słhoriło.

„Wožaruju," wotmołwi Dr. Wenzel młódschi, „mój nan njeje doma."

„Tak pschišłdźeće tola Wy, młody knjeze — Wy sće tola też ſ lěkarjom,"

„Haj — ale studuju hatle prěnje lěto."

„Pschišłdźeće jenož — ja tak mate dźěćo budże hižo dobjahacź."

** Hłuboko dojcź. „Bych rad hatne knihi wjak. Tak prawje hłuboke." — „Sću hnaž te hłuboke dojcź? Mjenuja ſo: „20 000 metrow pod morjom!"

„Cźohodla njedźěłacźe, hdyž sće płódny?" woprascha ſo stara knjeni dundaka.

„Sćym hižo spytał", wotmołwi tutón, „hym pak pisches to jenoi błidźe wjetschi hłób dostał".

Pola brachcźerja. „Mólecze mi dźenża hischcze tu knjeni m'enowacź, kotruż mi pscheb tjomi njechcelemi namjetowaschcze? Mějaju tammu, tiš te dźěnacź tyšaz hriwnow ſobu pschinjeße a tiš je na jene wócźko schćehlawa."

„Wobžaruju, ta je ſo hižo wudała. Ale ja mam podobnu partiju sa wak."

„Ma tuta też dźěnacź tyšoz hriwnow?"

„To niz, ale na jene wócźko je tola schćehlawa."

Amtske wozwěsće ſuse z Budyšina.

Do wikowańskeho registra je ſo dźenża sapisało: 1. Na kopjeno 349 nastupajo firmu **Adolf Boetius w Budyšinje:** Gustav Adolf Boetius je jako mějicjel wustupił. Helena ſwud. Boetiušowa rodź. Hilgerjez w Budyšinje je mějicjelka.

Sokolstwo, sport a hry.

Poswjećenje prěnjeje sokolskeje khorhoje.

Dźeń 17. junija 1928 nima jenož wosebitu wažnosć za Poršisku jednotu, ale za cyłe łužisko-serbske Sokolstwo. Prěnja sokolska khorhoj postaji so na čoło nałožbanja a budże nas napominać k bratrowskej ...nosći a swěrje. Wona budże nam widomne znamjeno, za to, zo njebychmy ženje zapomnili sokolskeho ...ła.

...hodła napominamy was — bratra a sotry — zo ...byli swědkojo poswjećenja prěnjeje sokolskeje ...oje. W Poršicach dyrbimy so zhromadźić a ...ć z dobom wo našej krutej woli k narodnemu ...iu.

...wa Poršiskej jednoće za prewjedźenje tutoho ...nohe skutka. Mnoho zdaru wuznamnemu swje...u! Njech je žiwa bratrowska přezjenosć ...ćny połnjb — wšěna njespokojnosć, ...reco dale a wyše hač na najwyšši kónc!

Na zdar!

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk.

...ajba, starosta. P. Kerk, načolnik.

G. Janak, jednaćel.

Olympiske hry w Amsterdamje.

Kopańca.

Argentinska dobudże nad Egyptowskej 6 : 0.

Uruguayska přećiwo Italskej 3 : 2.

Tola hra bě podobna na hru urnguayskeho mužstwa přećiwo němskemu, přede wšěm, štož wótre, haj ...ko hraće nastupa. Při tym je so wospjet pokazało, zo uruguayscy přećiwnika njenapadnje zranić spytaju, zo bychu łóžše wojowanje měli. Připómnać ma so wuraduą a też lěpša technika uruguayskeho mužstwa, nihdy na nihdy pak takje zadźerženje, z kotrymž sebi sympathije njestroniskich přihladowarjow njedobudże.

Po tutej hrě je nětko jenička hišće europiske mužstwo prawo na rozsudnej hrě zhubiło. W rozsudnej hrě budźetej sebi nětko jutře njedźelu Uruguayska a Argentinska napřećiwo stać.

Kalb a Hofmann so bižo pokhłostałoj.

Dla njehańbićiweho zadźerženja při wubědźowanju mjez Němskej a Uruguayskej je němski kopański zwjazk Kalba za čas šěsć měsacow wuzamknył a jemu zakazał, w běhu dwejoch lět so při mjezynarodnych hrach wobdźělić. Mceranski Hofmann wuzamknyny so na tři měsacy a dyrbi so lěto dołho wšěch mjezynarodnych hrow zdalować.

Wotpokazane.

Němski kopański zwjazk je napřemo-wubědźowanja egyptowskeho olympiskeho mužstwa w Hamburgu, Kielu, Hannoveru, Barlinje a Lipsku wotpokazał. Rozsudźace za to je było spodźiwne zadźerženje egyptowskeho sudnika při hrě mjez Němskej a Uruguayskej.

16 narodow wobdźěli so

při tenisowym turněru, kiž je so 7. junija započał. Su to sćěhowace kraje: Amerika, Argentinska, Jendźelska, Němska, Francowska, Norwegska, Češkosłowakska, Južnosłowjanska, Awtsriska a Hollandska. Francowska budże drje z najsylnišim mužstwom zastupjena. Za Ameriku hraje Hunter. Wubědźowanja budu hač do 17. junija trać.

Wo němske mištrstwo w kopańcy.

Njedźelu 1. julija započina so wubědźowanje wo němske mištrstwo w kopańcy. Też w Budyšinje derje znaty Drježdźanski sportowy klub (D S C) so při tym wobdźěli a hraje na tutym dnju w Mnichowje přećiwo Mnichowskemu klubej Bayer.

Jutře njedźelu hraje na polu Budissy

S. V. 06 Drježdźanska liga — Budissa I.

Započatk popołdnju ½4 hodźin.

2. Na topjeno 414 najnapajo **nowotwarne, kaolinowe a schamotowe dźěłarnje, akcijowe towarstwo w Khrósće-Adolfiśej Hěrje.** Te 55 akcijow po 100 tlatu. hriwnach njejsu wupisane na mějiczelu, ale na mjeno. S wobstajenjenom generalneje shromadźizny 23. meje 1928 je so po notariatnym protokollu z tuteho dnja sakładny kapital na 324 800 statnych hriwnow znjižił a § 18 towarstwoweho frejenja je so pschemjenił.

W Budyšinje, 6. junija 1928.

Hamtske sudnistwo.

Nowe syno

kupuje kóždu dźělbu

Wojerski zastaranski hamt w Budyšinje

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Nadźija zeńdże so wutoru 12. junija wječor ½8 hodź. w zali Serbskeho Domu k spěwanju. Přińdźe wšitcy!

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pónđźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. Jednota „Sokol" zwučuje sobotu wječor we 8 hodź. Też starši wotrjad. Po zwučowanju je zhromadźizna. Kóždy sobustaw njech cyle wěsće přińdże. **Starosta.**

Domowina. Wobšérny a lokalny wuběrk za Zlót zeńdże so srjedu 13. junija pop. w 5 hodź. k posedźenju w Rezikez hosćencu w Budestecach.

Domowina. Stóž chce swoje dźěćo sobu na **ferialnu kolonija do Pólskeje** pósłać, njech so zamołwja hač do 15. junija pola k. wuč. Pjetaša w Khróśćecach.

Delni Wujezd. Serbske towarstwo „Zahrodka" zmjeje njedźelu 10. junija swoju měsačnu zhromadźiznu pola Haškec popołdnju w 4 hodź. Rozrěčenje dla zlěta a khorhojposwjećenja w Poršicach. **Předsydstwo.**

Drježdźany. Serbske towarstwo „Čornohóh" wotmjeje njedźelu swój wulět do Poisentala. Trjechimy so z dypkom w 14 hodź. kónc dróhoweje železnicy 15 Gittersee. Też naše Janske spěwarske tow. Dominznoweho zwjazka budże so při tym wulěće wobdźělić. Tuž prosymy wšitkich sobustawow, zo bychu so z jich znatymi prawje bohaće wobdźělili. — Kedźbu! Njedźelu 8. julija wobdźěli so naše towarstwo połnoličbnje z khorhoju na wšotowarstwowym zlěće w Budestecach. Žadyn njesmě doma wostać, kóždy sobustaw dyrbi swojeho muža stajić. **Předsydstwo.**

Hodźij. „Jaroměr Imiš". Naša měsačna zhromadźizna je ważnych přičinow dla nic 17. 6., ale hižo 10. junija popołdnju w 5 hodź. pola Mrózec. Dowérniey cheyli to sobustawam sobudźělić. Nowe sobustawy su wutrobnje witani. **Předsyda.**

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk. Předsydstwo a wubjerk matej njedźelu 17. jun. připołdnju w 1 hodź. z přileżnosću poswjećenja prěnjeje sokolskeje khorhoje w Poršicach w Handrikec hosćencu posedźenje. **Starosta.**

Njeswačidło. „Jutrnica" ma njedźelu dopołdnja hdydom po serbskich kemšach posedźenje. Jedna so dla Poršic a Budestec. **Předsyda.**

Nawječorny wokrjes „Sokol" zwučuje přichodny štwórtk 14. junija wječor we 8 hodź. w Pančicach.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) ma pónđźelu ½9 hodźin w Pančičanskim hosćencu ważnu pruhu. Też ma so dla wobdźělenja na Domowinskim zlěću w Budestecach jednać. Pojěđemy z póstowym autom. Njech też passivne sobustawy přińdu. Wočakuja so wšitke sobustawy. **Předsydstwo.**

Poršicy. Jednota „Sokol" w Poršicach prosy wo to, zo bychu wšitke jednoty sebi prostne za khorhojposwjećenje derje nawukli. Njedźelu 17. junija při połdnju w 12 hodź. je pruha.

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa" ma wěstych přičinow dla hižo přichodnu njedźelu popołdnju w 3 hodźinach posedźenje. Ma so wo swójbnym wječoru jednać. Wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **pónđźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Zwjazk serbskich spěwnych towarstwow. Předsydstwo „Domowiny" sebi přeje, zo by Zwjazk někotre spěwy na Wšotowarstwowskim zlěće přednjesł, ženuž so wězo zapowěđźić njemóžemy, hdyž so wo narodna česć jedna. Tuž chcemy sćěhowace spěwy spěwać: Towaršny spěwnik čo. 179 a 180, Wulka lubosć čo. 18. Dobry wječor čo. 26 a Zerja čo. 1 a 16. Njech hišće so derje dowukny, po móžnosći wšo z pomjatka. Na swjedźeńskim dnju 8. julija wotměje so hišće zhromadna pruha w Budestecach. Čas a městnosć so hišće postaji.

Hłowny dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy — Za nawěšćki: G. Ianak w Budyšinje. —

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 9. junija 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1815	100 pólsk. złotych	46,60
jendźelski punt	20,414	100 češkosł. krónow	12,39
100 swa c frankow	80,56	100 franc. frankow	16 435

Barlinska bursa też wčera žłaba jawosła. Efektowe kursy so dale wordrjebjowachu. Na tónju bursy jewjachu so znamjenja nowsho skruczenja. Na wikach z dołhujmi a rentowy liśćinami bě tu kurs z nowa skruczenje.

Produktowe wiki wošacha też wčera mérne, dokal mału njeknupja. Płaćizny běchu jebłabjene, wostachu pak na schiwórtkowonym sakładźe z nawisańcom wowsa. Tón bě wo 5 bi. po zentnarju tuńši. Wčera płaćesche za to nal:

w Barlinje

pschenicy 13.05—13,20 hr., rožki 13,85 hr.
hacź 13.95 hr. jačmjenja 12,40—13.90 hriwnow, wowsa 13—13,25 hr.

w Shorjelan

pschenicy 13—13,80 hr., rožki 14—14,70 hr.
jačmjenja 13—14 hr., wowsa 12—13 hriwnow, bérny 2,90 hr.

w Drježdźanach (jadźenu pónđźelu)

pschenicy 13.05—13.30 hr. (13,10—13,35 hriwnow),
rožki 14.20—14.45 hriwnow, (14,20 hacź 14.45 hriwnow),
jačmjenja nalětnjeho 14,75—15,50 hriwnow (14.75—15,50 hr.),
jačmjenja nazymskeho 14.75—15.50 hriwnow (14,75—13.50 hr.),
wowsa 13.10—13,25 hr. (13,15—13,40 hriwnow),

w termijnowym wikowanju

za julij: pschenicy 13,90—13,92½ hr., rožki 13,57½—13,60 hr., wowsa 13,32½ hr.
za september: pschenicy 13.50—13,47½ hr., rožki 12,62½—12,63¼ hr.,
za oktober: pschenicy 13.50—13,47½ hr., rožki 12.62½ hriwnow.

Wiši wužitkowsho skotu wječera pjatk w Barlinje.

Na nje bě su pschihnali 550 mlodych dójkow, žuželnich krumow a jałojzow, 16 prósnikow a 170 cźelatow, 5 bykow.

Mlode dójki a žuželne krumy płaćachu	280—550 hr.
Sćuželne jałojzy	250—460 „
Boli, prósniki, skót k wuskanju a	
kormjenju po zentnarju	44—47 hr.

Wobrany rjany skót dowjo jišćesze wyšschiše płaćizny. Wiši bě su mérne.

Pschihajaca pytaja:

Kontoristka, Robert Bjar w Cźežnjanych Nošlizach.
Cźischirjerjesseho, Bräuninger w Běłej Wodźe, Luźiška cźisło 25, telefon 126.
Klampnarskeho, Werner w Hródku.
Pohonca, Panach w Budyšinje, Trombergstr. 41.
Hotzu do domu, Wissingerka w Hródku, Rožplatz 4.
„ Herlingowa w Nišej.
„ dr. Rohdowa w Hródku, Wjedrichowa haša 2.
„ Augustinowa w Sćuželicźanach.
„ Rychtarjej pjekarnja we Wojerezach, Elsterstr. 6.
„ Grundmanka w Cźornem Cholmcu.
„ Münzner we Łasu.
Pohonca, twarz Müller we Wojerezach.

Na pschedań.

Sćoloma, knježi dwór w Dźěžnych.
Sćoloma a bérnu we Zicźenju 11 h.

Hobanka we Wojerezach, Sankatska haša 2.
Kóla mloda dójka, w Hródku na Wjeczornym dwórnischcu cźo. 2a.
„ mloda w Chojanach, Kocźebuska dr. 9.
„ mloda w Budyšinje, Mužakowska dr. 9.
Wichezadu, Pokał na Ssalowej dróhy 7 w Kulowje.
Kundrós w Nowej Luzy 2.
Piana, Wöllner w Hodźiju
Łóžko z matrazu w Budyšinje, Fabrikska haša 42 delka na ławo.
Wós sportisi w Budyšinje, Bohata haša 29a na l.
Wós dźěćazy w Budyšinje, Fabrikska haša 28a n. hr.
Srědź 2½ lětny we Lětonju 2.
Běhak, Lehmann w Jenkezach.
Jušak, kowaŕ Wagner w Delnjej Hórcy.
Trawjenje, Korch w Swalach.

Soudnišan na pschedawanje

pónđźelu 11. junija 1928

w **Jenkezach** bérnowu wujšdźowak, žłamowa praša; kupzy sudu ho dop. w 11 hodź. na gmejnskim hamcźe,
w **Nebelcźicach** kuzy sudu ho dop. w 9 hodź. we „Serbskej gruchcźe": pišańske klido.
w **Bukowju** pschiw. w 12 hodź. na gmejnskim hamcźe: fijowa.
w **Kulowje** pop. w 4 hodź. w hosćencu „K 3 krónam": zentrifuga, gramofonai kołesnow wobkuk,

wutoru 12. junija 1928

w **Hornjej Kinje** w hosćencu „K lipowaj" dop. ½9 hodź 140 tunow pšestrnatow II.
w **Kulowje** w hosćencu „K 3 krónam" dop. w 11 hodź. prochśrěbak, schpihel sofa, cźołnik, schijazna maschina.

Soudnišće pschedawanje leżownosćow.

W **Nješwačidle** leżaza, 1½ hóra tenka leżownosć, žłaschaca Amalii Gutšli wokenjenej Dehmichowej rodź. Niebleź. Tuta je pschi wuzu z Nješwačidła do Lomika. Na njej steji na fótnim połobne njeśotowe twarjenje, najšćerje za rěsak postajene. Do wobalnje połładnje njeje hišćeze sapisana. Gmejnska wyšchnosć hódnoći na 3890,50 hr. postaja. Na pschedań pschišłe schtwórtk 2. augusta dop. w 10 hodź. na sudnistwje w Budyšinje, jstwo 141.

Kóžkarska žiwnosć, nětkle 13½ jutra wulka, žłuschaca dźěłaćerjej Ernstej Jaszy a jeje ženi Marji Jaszyneje rodź. Wollarjej w Khrjebi. Na pschedawanje pschišłe pónđźelu 1. okt. 1928 dop. w 10 hodź. na sudnistwje w Nišej, jstwo cźo. 7.

we Scheschowje kupzy sudu ho na gmejnskim hamcźe, motor 5½ PS.,

Škarowe denježe.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Wiši žu mérne, skerje truczišche.
Dop. ¾12 hodź.: Kaj pschch hodźinu.

Drježdźanska burza (8. 6.)

Pšeńca	261-266	bérnjace kružki	27,00-27,50
rožka	284-289	pšeńč. wotruby	16,00-16,70
nalětni jačmjeń	295-310	ržane wotruby	17,60-18,60
nazymsk. jačmjeń	235-270	pšeńčna muka	45.50-47.00
wows	262-267	ržana muka	43,50 45,00
šerwjeny dźećel	170-185	woka	29,00-29.50
raps	340-350	pjeluški	30,50-31,50
kukurica (Mais)	245-247	hróch	31,00-38.00
suche truhanćki	16-16,40	ocźkowe truh.	21,50-22,50

Płaćizny na Barlinskich prodnikowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	8. 6.	7. 6.		8. 6.	7. 6.
Pšeńca	261-264	261-264	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	277-279	277-279	woka	25-27,00	25-27,00
nal. jačmjeń	248-278	248-278	módre lupiny	15-15,50	14-15,50
naz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	16-17,00	16-17,00
wows	260-265	261-267	zeradella	—	—
kukurica	240-243	238-241	raps. wowsik	19,00	19,00
pšeńč muka	32-36,25	32-36,25	lany wowsik	23,60	23,60
ržana muka	36-39,00	36-39,00	poen. melassa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	bérnj. kružki	28-27,00	26-27,00
ržano „	18,50	18,50	syno, 50 kg	2,90-3,30	2,60-3,10
lane symjo	—	—		0,90-1,10	0,90-1,10
raps	—	—	pšeńč. „	0,80-1,00	0,90-1,10
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-24,50	24-24,50	jačna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Wiene płaćizny w Budyšinje.

9. junija 1928.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa	50 kilo	13,00	13,25
Rožka, nowa	50 „	13,50	14.00
Jačmjeń,	50 „	14,00	15,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	13,00	13,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	3,00	4.00
Butra	1 „	4,00	4,20
Syno, nowe	50 „	3,50	4,00
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,70	2.00
„ z cypami młóćena	50 „	2,70	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	22,00	22,75
Ržana muka, 60%	50 „	21,50	22,50
Pšeńčne wotruby	50 „	9 50	9,75
Ržane wotruby	50 „	9,75	10,00
Jeja	1 šk.	0,10	0,11
Prosata 887 štuk	1 šk.	16,00	30,00

Na wikach so prosata derje kupowachu.
Najlěpše twory so hišće wyšše płaća.

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

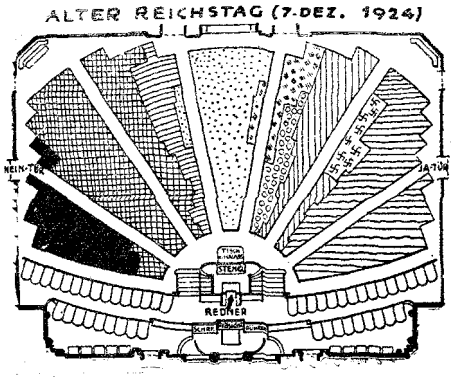
9. junija 1928 po hamtskim postajenju.

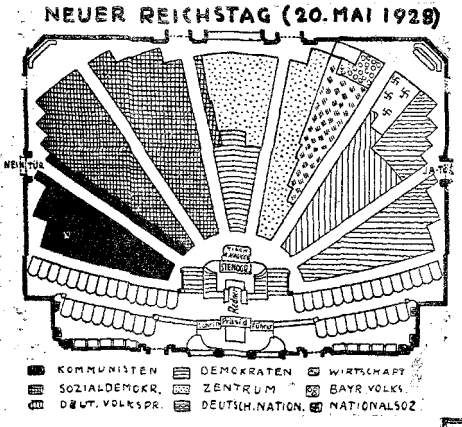
Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Čelace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,00	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Ržana muka	1 „	0,54	0,56
Khlěb	1 „	0,40	0,45
Jědźne běrny	1 „	0,10	0,12
Raś	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	—	1,80
Sušeny połě	1 „	2,00	2,40
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4.20	4.60
Jeja „ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,12
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamejitne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	2,10
Brunjakowe brikatty	1 „	—	1.30

Stary sejm 2e 7. decembra 1924.

Naša pódła stejaca khartka nam žiwje wobrazuje sylnosć partajow abo stronow stareho sejma. Z njej pohladujemy do posedźerńje. Najbóle z lěwicy sedźa so wšelkake kommunistojo. Potom přińdu socialisći, demokraći, centrum, jemu blizko stejaca bayerska ludowa strona, wšelake mjeńše strony, němska ludowa strona a najbóle na prawicy němskonarodni.

Nowy sejm po wólbach z 20. meje t. l.

Pódła stejaca khartku z předkhadźace přirunajo najlěpje spóznawamy, kajke strony su při poslednich wólbach dobyle a kajke su na sydłach w sejmje přisadźile. Pod khartku je rozpisane, kajka strona sydła zajimuje. Tuto rozpisanje je płaćace też za předkhadźacu khartku.

Roman Knoll, nowy pólski wupósłanc w Barliniu.

Kak rjenje je w morskich kupjelach! Hdže pak wostanje dźensa mój hrajkanski towaršš?

Wupytanje wobraza w tydźeńšim čisle: Wobroćće wobraz na lěwo. W kamjenjach z praweje strony dróh namakaće cyłu postawu wotročka.

Hódańčko: Kak to, zo ma so kosa lěpje hač wolij?

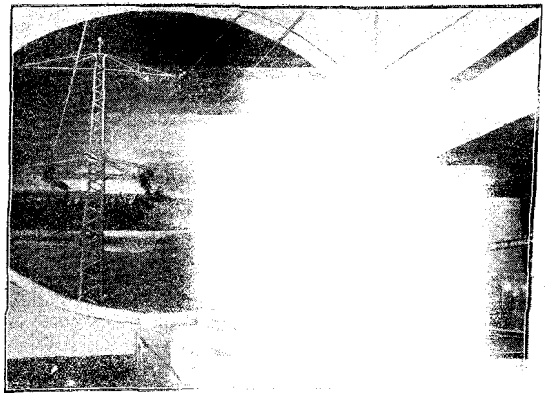
Wuhód. hódańčka w tydź. čisle: Hdyž je woskobany.

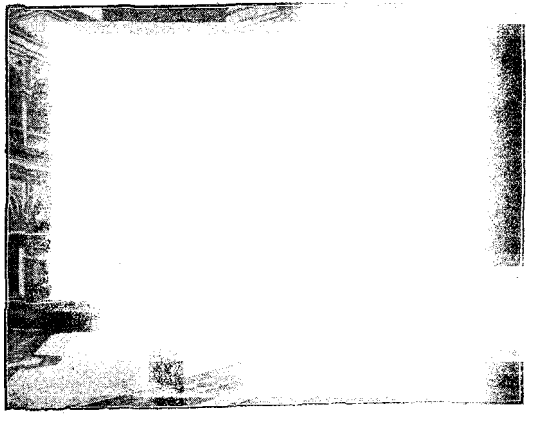

Čo. 23 W Budyšinje, 9. junija 1928 4. lětnik

Milinarnja přichoda.

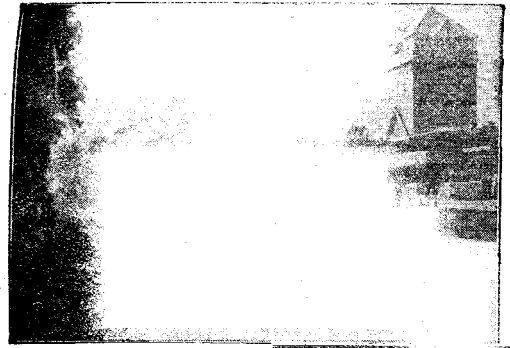
W našich Drježdźanach wotměwaja w tutom lěće wustajenu pod pomjenowanjom *techniske město*. Mjez wjele wohladanja hódnym je tam modell milinarnje wustajeny, kajkuž sebi ju za přichod mysla. Dźensa milinu w blizkosći wuhlowych podkopkow dźełaja. Ze zemje wuryte *wuhlo mjetaja do tak mjenowanych* retortow. Tam jo tak wysoko zhrěja, zo zajeho płun wustupuje. Płun honi milinu dźěłace mašiny. Štož z wuhla wyše wostanje njeje popjeł ale koks. Tón móža tepić kaž wuhlo, dawa wjele horcoty a so při palenju njekuri.

Krasny twar w měsće Sevilla.

Město Sevilla leži w połodnišej Španiskej při rěcy Guadalquivir. Hižo do časow starych Romjanow steješe tu sydlišćo a rěkaše Hispalis. Pozdźišo so jeho Romscy zmocowachu. W lěće 712 město mohamedanscy Arabojo dobuchu. Ći běchu přez 400 lět z knjezom w tutom měsće. W lěće 1248 jo Ferdinand III Castiliski Mohamedanam wotdobu. Ze časow Arabow pokhadźa wjele krasnych twarow. Te zu byle zwjetša swjatnicy muhamedanskeje wěry. Jako so křesćijenjo města zmocowachu, słužachu za křesćijanske Bože *słužby. Do jeneho tutych krasnych* twarow dowoli nam naš pódła stejacy wobraz pohladnyć. Je to dwór w tak mjenowanym Pilatusowym domje. Jón maja za mištrske dźěło architektury.

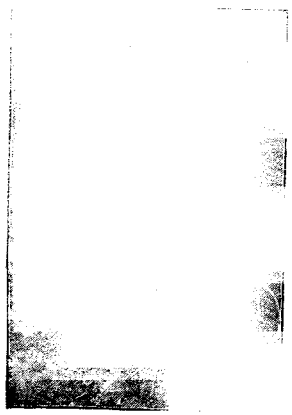
Raketowy awto jědźo.

Twarc awtomobilow Opel w Rüsselsheimu nad Mainom je nowy awto wunamakał. Tón njehoni motor ale wubuchowanje dymow. Dymy, z mócnym storkom wustorčene, awto z wulkej spěšnosću doprědka storhnu. Na našim wobrazu widźimy spodźiwny awto, jako jón jedyn z bratrow Opel sam na znatym Barlinskim wujězdźowanišću „Avus“ wodźeše. Widźimy, kak wustorkane dymy so z tołstej mróčelu kura za awtom waleja.

Raketowy awto.

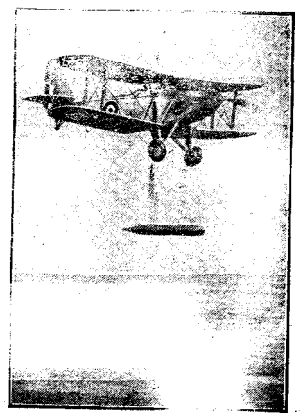
Na našim pódlastejacym wobrazu móžemy tónle nowy awto wobdźiwać. Widźimy jón wot zady. Z kóždeho boka mjez kołami sahataj z awta blachaj. K čemu matej służić, njemóžemy prajić. Trubki, dymy wubuchowace, na našim wobrazu spóznać njemóžemy. Na dnju 23. meje jón Oplec fabrika prěni raz na Barlinskim wujězdźowanišću „Avus“ zjawnosći předwjedźe. Tu přinjesechu spěšnosć hač na 195 km wob hodźinu. Z Budyšina do Drježdžan bychu jenož 20 mjeńšinow trjebali. Jich wunamakań praji, zo móže spěšnosć hač na 300 km powjetšić.

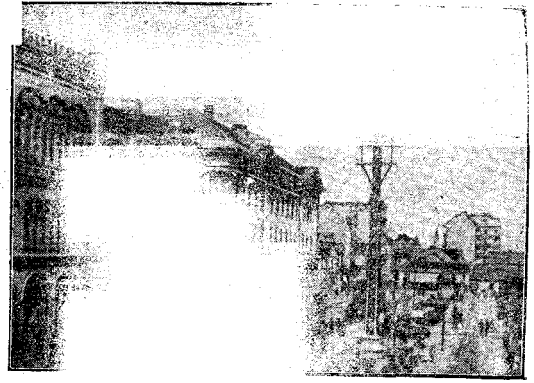
Železny sud.

W nim khowachu jědojty fosgénowe dymy w jenym sudže w předměsće Hamburga a tutón je rozbuchnył

Jendźelske wójnske łódźstwo

je lětadła do swojeje służby stajiło, zo bychu torpedy na łódźe mjetałe. To widźimy na našim wobrazu.

Wulica abo hasa w Beogradźe.

Beograd je z hłownym městom Serbije abo kaž dźensa rěkš Južnosłowjanskeje. Z našim wobrazom stupimy na wulicu tuteho tak zajimaweho města. Widźimy, zo je cyle nowočasnje wutwarjene. Ju wobrubjuja krasne cyle nowočasne domy. Na sćěžorach wisaja telefonowe groty. Elektriske železnicy wołožuja wobkhod na dróhach. Wšitko kaž bychmy w Drježdžanach byli. Před 10 létami bě město hišće w rukach Serbam njepřećelskich statow. Sta léta hač do najnowišeho časa su tu Turkojo knježeli. Ale w rjekowskich wójnach su Serbja wšě cuze kwakle wotrasli. Dźensa je nimo-měry na ćěle a na duši strowy a jara wobdarjeny lud Serbow swobodny na swojej swobodnej zemi.

Dom skupštiny w Beogradźe.

Swój sejm mjenuja Serbja skupštinu. Naš wobraz wjedže nas před jeje Dom w Beogradźe. Zwonknje drje je jednory. We nim su Serbjo wjele rozumnych zakonjow wuradźili. Jich ratařske zakonje su runje won přikładnje, za wšě ratařske staty. Serbjo knježich dworow nimaja. Jich zemjenjo su, hdyž Turkojo w kraju knježachu, k nim přešli, kaž naši serbscy zemjenjo k Němcam. Z tym zapadnychu do turkowskeje lěnjosće. Drobny lud pak wosta křesćijanski a pilny. Z pilnosću a zlutniwosću wukupi přeturčenym zemjanam zemju. Z mudrymi zakonjemi škitaše swój drobny ratařski lud.

Wólbny dźeń w Barlinje.

Wobdźělenje na wolenju při posledních wólbach do statneho a z dobom pruskeho sejma bě snadniše kaž při předkhadźacych wolenjach. Wšě strony sebi so wě wšu móžnu pŕocu dawachu, swojich přiwisowarjow k wolenju powabić. Bědnych a khromych wožachu z automobilemi k wólbnemu městnu. Khorych kładźechu do nosydła a jich nošachu. Tajki podawk nam naš wobraz předwjeduje. Mužskaj njesetaj khoreho k wólbnemu lokalej.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płuda měsaćnje we wudawarni 20 n2. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 n2. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a čišći S. Smolarjec knihtišćerńja, sap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinju. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći no za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje se stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za rekłamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 134 — **Budyšin — Pónjeźele, 11. junija 1928 — Bautzen** — Lětnik 67

Předsydstwo pruskeho sejma.

W pruskim sejmje je so wobsamknyło, zo by so předsydstwo wuswoliło. W pośedźenju dnja 6. junija pak njeby so ani jedyn z dotalnych sobudźełaćerjow wuzwolił. Socialdemokratowje a centrumowcy su sej wuzwolili jenoho z dotalnych wiceprezidentow, Bartelsa, kiž je pak wot komunistow a nacionalnych socialistow dóstał jenož 224 hłosow, dokelž su wone swoje kandidatow wróćili. Za Bartelsa su hłosowali wšitcy socialdemokratowje, centrumowcy, demokratojo, wjele wosadnych a wšitcy komunistojo. Wot nacionalnych socialistow pak je jenož 11 Bartelsa wuzwolił, dokelž su wone swoje kandidatow wróćili. Za Bartelsa su hłosowali wšitcy socialdemokratowje, centrumowcy, demokratojo, wjele wosadnych a wšitcy komunistojo. Wot nacionalnych socialistow pak je jenož 11 Bartelsa wuzwolił, dokelž su wone swoje kandidatow wróćili. Za Bartelsa su hłosowali wšitcy socialdemokratowje, centrumowcy, demokratojo, wjele wosadnych a wšitcy komunistojo. Wot nacionalnych socialistow pak je jenož 11 Bartelsa wuzwolił, dokelž su wone swoje kandidatow wróćili.

Komunista Gohlka ju po wobsamknjenju starschišeje rady wusamknyli. S teho źěłduje, zo Gohlka najźerje hač do nastupy dnjowe pjenjezy a darmotnu jěźbu khartku słuži.

Dla pjatkownych herjeńskich podawkow dyrbi so spěšnje revizija **wobkhodneho porjada w žejmje pśiwoje**ś. Pokazuje so na to, so maju w Franzowskej a Jendźelskej uniformowani pośedźerjo błižownje parlamentow winowatosć, pśi ćeženju měra w pośedźerni abo na tribunach hyndom sakrocyć.

Hdyž dyrbješe so žejmowy president wuswolić, je wopśet k murjeźowanju doschło. Sapóńzanc Herold namjetowaše, pśedawšeho sozialdemokratiskeho žejmowego pśedsydu Bartolsa znowa wuswolić. Nazionalny sozialist Kuba tomu napśeśiwo rěčeše, tehodla dyrbješe so pśinamnje wothłosowaś. Pśi tym **Bartelsa znowa** z 348 **hłosami za žejmowego presidenta wuswolichu.**

Ministerski president dr. Braun w knjeźerstwowym mjenje dožili, so su nowowólby wjetšinu za dotalnu knjeźerstwowu koalicyju podale. 20. meje žu so wujwolerjo ja **politiku pruskeho** knjeźerstwa wuprajile. Tehodla knjeźerstwo nima pśicyny, wróco stupiś. Knjeźerstwo je so wjele bóle w měnjenju, so je tale politika prawa, posłuschało a ju tehodla dale powjedźe. Tehodla njeje trjeba nowego knjeźerstwowego programa.

Železniske njezbože w Bayerskej.

Njedźelu rano 1/28 hodźin je so pola Siegelsdorfa nježe 15 kilometrow wot Nürnberga zakoženje železniske njezboże stało. 200 metrow sady Siegelsdorfskeho sastarischcza spěšnych cłah, ś Minichowa do Kólna jědźazy, ś kolijow wuskoči. Sćežkowki běchu zakoženje. Lokomotiwa so po 10 metrow wyšokim brjohu dele walikowski so pśechrśiny a ś tenderom do semje zaryta leżo wosta. Sśledowazy brěmjenjowy wós na železnizy stejo wosta, mjes tym so pjerej śledowazych wozbowych wosow so smórći a so ś dźěła do so sestorka. Sćrjedźny wós je so zyle pscherchnył, tak so wobej połojzy pódła žebje leźiłej. S tehole wosa so najwjazy morwych domjezuje. Pśidatny wós je skoro njewuschkodźeny wostał. Hač dotal su ś cłaha 22 morwych, 11 cežkokrajenych a nětko 100 lohkokrajenych zwucałali. Boja pak so, so pod rozpadankami hischcze wjazy morwych leži. Mjes morwymi je tež lokomotiwnik, mjes tym so nejpjerwe w pośledninu wokomiku wotkrěži. Najwjazy ludźi je so ś paru załožnje woparili, kotruž powróćena lokomotiwa wupuschceješe.

Dr. Bolz z württembergskim statnym presidentom.

Württembergski žejm je pjatk statneho presidenta wuswolił. Sozialdemokrat Ullrich pśedy wuswolenja praji, so je centrumska strona hakle krótko pśed spócatkom pośedźenja sdźělita, so hromadźe ś mešćanskimi a rataćkimi pśisłušnikami knjeźerstwowu stronu wutwori, kotraž so posłužnjaše knjeźerstwowu stronu wutwori, kotraž so posłužnjaše. Nesocialistiske pak dotalneho ministra Bolza za statneho presidenta namjetnychu. Sozialdemokratiska strona w tym njeznajenje ludoweje wole, ś wólbnym wunoschkom wupraženeje, widźi. Wobsyjet je sdźělka, so je swólniwa k zaměrnemu hłosowanju za sastojnstwo statneho presidenta Keila namjetuje.

Pśi złeźowazym wothłosowanju so wschěch 80 sapóńzanzow wobdźeli. Pśedawšeho ministra dr. Bolza ś centrumskeje strony ś 39 hłosami za statneho presidenta wuswolichu. Pódła teho dostachu sozialdemokrat Keil 22 hłosow, dr. Stribel ś ratańskeje strony 1 hłós, kommunist Schneck 6 hłosow. Běłych papjerkow so 12 wotedachu. Dr. Bolz wólbu pśichija a za justizneho a hospodaŕskeho ministra dotalneho justizneho ministra dr. Bayerla, za kultuzowego ministra pśi wulkim hołku lěwizb dotalneho statneho presidenta a kultuzowego ministra dr. Bazillu a jako finanzneho ministra dotalneho finanzneho ministra dr. Dehlingera pomjenowa.

Na to sozialdemokratojo namjet njedowěrjenja pśisłušnemu knjeźerstwu a demokratojo namjet njedowěrjenja pśisłušnemu kultuzowemu ministrej dr. Bazilli zapodachu. Wobaj namjetaj so wotpokazachtaj, demokratiski je 40 pśisłušnikow 40 hłosami. Demokratiski sapóńzanc Scheef na to praji, so je ś tymle wothłosowanjom śwjerzene, so **kultuzowemu minister dr. Bazille wopraŵdźe dowěrjenje tehole žejma nima.**

Němsko-polski šulski konflikt před Zwjazkom Ludow w Genfu.

Rada Swjatła Ludow je so ś nalěžnosćeju němskeho ludowego swjatła sabjerała. Tón je wótkeji hornjej Schlesiskej němske šule załožiło, kotrejž so ś wjerschcego dźěła ś dźěćimi pólskich starschich pśijmja. Rada je sa němske mjeńšinowe šule sledowaze sapady postajiła:

1. Kóžda wobsoba, kotraž namjetuje, so by so dźěćo do hižo wobstejazeje šule pśijało, dyrbi po swojim samknjonym śwědomju na žiwoju samknju samolwitosć rjeź, kotru rěcź dźěćo rěcźi, za kotrejhož wocźehnjenje je samolwita. Sćwobodnosć pśichwalowdźenja wo dźěćowej rěcźi, hačrunje je k tomu nětćto kunka date, njeje kak njerwobmjejowana, to móže so rěcź, ś kotrejež pomozu dyrbi so dźěćo rozwucźeć, po dobrowólnoju postajiśe.

2. Pólske knjeźerstwo ma prawo, do mjeńšinowych šulow te dźěći niz pśichpuschćicźeć, kotrejž jenož pólski rěcźa, ale wo kotrejhž rěcźi so njeje niczo prajiło.

Lećenje z Ameriki do Awstraliskeje so poradźiło.

11 700 kilometrow dołhi puć pśeleceźawschi je lětadło „Pokodnischi ptschiż“ sobotu popołdnja w 10 hodźinach 45 minutach w Bisbanje na lětaniscźo z Oakland pśischija. Nimo měry wulka cźerjoda ludźi bě so na lětaniscźu sjeschła a lětadłowemu wodźerjej (pilotej) Kingsfordej Smithej, a jeho tśom pśewodźerjam njepśestawaje poćeśenja wopokasała. Ministerski pśedsyda Bruce a queenslandski gouverneur jich najmutrobniscźo powitachtaj. Sahorjena ludowa cźerjoda horjeka lawrjerjowy wěnz wokoło Smithowoje schije powěźny a lětarjow na ramjenjach ś lětaniscźa njeśesche.

Pśichład lětadła „Pokodnischi ptschiż“ bě so troschku zapodpółdźił, dokelž je so lětadło, kaž so pospólnje słyšeć, je žylnym wětrom ź boka je swojeho kurza wuśehnało a je hakle 200 kilometrow bóle k połodnju mohło sweźeć, do kotreje strony leźi. Sćawna źěrka je so hnydom za wupśeśimych lětarjow zajwedła a so jim sdobom ś 50 000 jendźelskimi puntami (1 milijon hriwnami) pśepoda.

Njeměry w južnosłowjanskej skupšćinje.

Južnosłowjanska skupšćina je schwórk pśedsydstwu namjetej pśichłoźowała, so ma so 8 sapóńzanzow dla sdźělenja njeměra na tśi dny ś parlamenta wusamknyś. Wusamknjeni sapóńzanzy pjelnje napschećiwo rěcźachu. S rosharjajnymi zwukami hrožachu, so parlament pśedy njewopuschćeja, dóniž so policija ź pośedźerinje njewotwześ, kotraž je do luda sśelała. Wuradźenje dyrbjeśe so złóncźnje dla wulkeho njeměra pśechetorhnyć.

Sobotu žu so herjeńske wustupy w spuschćinje wospjetowale. S wótkom sapóńzanzow, kotśiž běchu na tśi posdźenja wusamknjeni, běchu schtyrjo njedźiwajuzy teho pśichitomni. Pśesident jich namolwi, so bychu so wotdalili. Wusamknjeni sapóńzanzy pak so ź městna njehibnychu. Pśesident tehodla pśichipowědźi, so dyrbi jich ź parlamentowej policiju wotwjesć dacź. Kommisjar parlamentoweje policije, dr. Jowanowicź, tóždeho se schtyrjoch sapóńzanzow po njeźe napominaschе, so by so ź pośedźerinje wotšłalił. Sapóńzanzy so tomu jarjeschnychu. Na to dźesnjeje posliźiłam pschinicź dachu. Haćrunje sapóńzanzy opowliśe spěchtachu wusamknjenych schtitacź, policistojo wusamknjenych na ramjeni wschitu a je sale wunjesechu.

Opposicija herjeńschе, brbnowschе na błida, wokaju: „Pśecź ź knjeźerstwom! Njedź je žiwa ludowa žiwodoła!“ a narodnu hymnu sanješe. Wjednik opposicije je roskorjenej rěcźi praji, so je tónle dźeń najcźornischi w stawiznach južnosłowjanskeho parlamenta a so ź knjeźerstwom sjednośeni demokratojo, ź kotrychž wjednikom je Dawidowicź, knjeźerstwowu politiku podpjeruja.

Jendźelska nowe cła zawjedźe.

Jendźelski delni žejm je po namjeze sira Cunclitta je 225 pśećiwo 84 hłosam wobsamknył, zło na wukrajne kowane, emaillowane a hornjezelne twory wo 25 procentow powyschiś. Lister praji, so je pśichepytowański komitej swěźił, so je mjeda w Němskej a w druhich krajach nišcha dyźi w Jendźelskej. 66 procentow dowoza mjenowanych tworow je ź Němskeje, 10 procentow ź Belgiskeje a 12 procentow ź Belgiskeje.

Sapóńzanc Kenworthy ź dźěłaćerskeje strony znajscheźiwi, so je mjes mjdu w Jendźelskej, Němskej a Cźěskosłowakskej jenož źinadny rozdźěł, pschisna pak, so belgiszy dźěłaćerjo njedožahaju mjdu dostawaju.

„Kalinu“ skóńcnje namakali.

Italskej schkrićzkowarni w Kingsbahi na Spitzbergenach je so po dołhim prózowanju poradźiło, se schkrićzkowańskej telegrafiju swjasanje ź „Italiju“ dośpaś. Pjatk w nozy w 11 hodźinach je so schkrowa powěźcź ź „Italije“ popadła, kotraž praji, so „Italija“ 80 stopnjow 30 minutschinow połnóżneje schěrokosće a 28 stopnjow rańskeje dołhosće leźi. Po tym so rozrajena „Italija“ k połnocy wot kapa Smitha, rańskeho konca połnóżneho rańskeho kraja pyta, k ranju wot Gonnoya nětšze 16 kilometrow wot blišćeho brjoha. Pilot Riiser Larsen je źiwojim lětadłom „Italiju“ pytaś poleźi a, jeli so njemóža na mórskim lodźe pschistajeś, zhrobu wotcźišnuje, jeli so „Italiju“ nadeńdźe.

Nadźijeja so, so by pomérnje lohko było k muzijwu „Italije“ pśches racźitnu lodownych schkrutow ź pśiwzaću žanjemi dośeźś. Mjenja pak, so dla schkrutowych racźijnow do blišćosće „Italije“ pschistajeź njebudźe móżno. **Po wschém sdaću njeje muzijstwo w straschе.** Powětrowa łódź pak je so, kaž so wěźe bycź ma, hdyž je na lodowe schkruty pschistajiła, tśěrko wobschkodźiła.

*

„Italia“ ma proviant na 40 dnjow.

Wjednik „Italije“, general Nobile, je schkrićzkowańskemu powěźcź do Kingsbaye wotpósłał, so je hischcze na 40 dnjow ź proviantom zastaraty. Proša wo to, so by so jemu ruski lodokamak na pomoź pósłał.

Kaž so ź Archangelska powě, je so ruskemu lodokamaku „Maliginej“, kotryž sa „Italiju“ hlédźi, sobotu po wulkich wobcźežnoscźach poradźiło, schkrićzkowańsku telegrafiju ze „Italiju“ wobnowiś. Lodokamak je njedźelu spytał, lětadło wupósłaś, kotreż by „Italiju“ namakało.

Pśiched statnym pśichwótom w Albanskej.

Južnosłowjanske nowiny powěźcź rosdźerjeja, so je žebi Ahmed Zogu wotmyślił, so sa albanskeho krala króniwaś dacź. Wustawa Albanskeje dyrbi so tehodla pschemeniś, Albanika so jako kralestwo wuwołaś a so Ahmed Zogu jako kral pschipósłaś.

Japansko-amerikanske pśećiwnistwo so zhórsiło.

Japanske nowiny Nitschi Nitschi wo spodźiwnym japansko-amerikanskim podawku pischu, kotryž je so 6. junija stał. Japanske lětadło so ź wobhonjenjom błišo Tientsina sabjerasche. Amerikanske lětadło sa japanskim leźeśe a tak manewrowasche, so stajnje pod japanskim lětadłom wosta, so by jemu dele widźeć njedało. Mjenowane nowiny pischu, so wojerska wyschnosć ménjenje sastupnje, so by japanske wyschnosće w Tientsinje nusowane byte, trěbne naprawy cźiniłe, hdy bychu so take podawki wospjetowale. Japansko-amerikanske pśeschěźiwnistwo w Cźinje, kotreż je hižo wot dlejschego cźasa spóznaś, hischcze bóle wustupi ź powěśćenji, so ju Amerićanojo so nadobo sapomdźiłi, pschi pschipraŵjenju internacjonalnego żeleśniskego cźaha žohu dźěłaćej, kotryž dyrbi po Tsientsinsko-Pekinskej cjarje jěźdźiś.

Jendźelski konsul w Pekingu, dwaj Amerićanaj a jedyn Nimc, kotśiž žu so ź automobilom ź Tientsina do Pekinga pschijołeli, žu so pjelnje wobtśěleli a jich wóś je so wjele króć trjechił. Kaž ź dźiwom žu w automobilu jědźaze wobhoby njeśranjene wostałe.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 11. smažnika.

Barnaba.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

* 1770 Póndźaj Bóh Aug. Bohla w Bluńju pola Wojerec jako syn kurwjerchowskeho hajnika. Studowawši we Wittenberku běše najprjedy z domjacym wučerjom 5 lět, potom z rektorom we Złym Komorzowje, potom farař we Lejnom, hdyž so ze dźowku serbskeho korěmarja woženi. W lěće 1799 powoła so za archidiakona do Wojerec, w lěće 1807 za fararja do Wulkich Zdźarow, hdyž je 23½ lěta dołho pod wulkimi wobćežnosćemi skutkował. W lěće 1815 měješe jako zastupjeŕ pruskeho łužiskeho duchownistwa pruskemu kralej we Merseburku sobu holdować, jako běše so přez Pražski měr naaš Łužica dźěliła. W lěće 1825 pomjenowa so za superintendentu a 1830 powoła so jako pastor primarius do Wojerec. — Tu zemrě 21. maleho rózka 1843. — Z jeho dźowku woženi so swěrny Serb Mandrik Lubjenski, ale wšelma mócny wuchowanc Lubjenski jako pastor primarius města Budyšina 1840 zemrě. To zlomi też mocy jeho přichodneho nana Bole. Złoži swoje zastojnstwo a bórzy za nim dźěše. — Bola běše swěrny duchowny. Wo nim po jeho smjerći prajachu, zo je wšitko „strowosć, móc, zamoženje swojim serbskim wosadam woprowała“. To je wulka khwalba!

1706 wotpali so Kamjenc.

† 1779 Jan Bohuwěr Běmař, farař w Budestecach, přełožeŕ Lutheroweje postille.

K spokojenju.

Njeplač, hdyž też bolosć w duši žerje
A hdyž žałosć woku woheń bjerje:
Wšitko čas we swojim klinje měša,
Ból do duše, błyšć do woka wěša.

Wutraj tuž, so spokoj khwilku tola,
Jutře już so twoja stanje wola!
Njezboža a zboža časnik bije,
Ranje nowe do ćmy swětło hije.

Čišinski.

Přisłowo: Wudowe skerje žonu dostanje hač syrotka maćeŕ

*

— **Wo wjedrje.** Dźakowano Bohu dźensa w našich Budyšich stronach tyhaźy ratarjow praja, hdyž mikry drobny deščźik naše łanje hona macja. Wčera měšachmy wot ranja hižo nimale njeńsnjenu horzotu. Wětr duješe tak horje, mohł rjez, kaž je žehliwe pjeły. W pschipołdnischich hodźinach stupi horzota na stónju hač pšches 40 stop. Bórzy po pschipołdnju dałeke bluke hrimanje na hołu dele pschipowědźeše pschibližowanje njewjedrow. We jaunym czasu pschicźahny druhe njewjedro pšches hory. Pola Wósborka kacź do Ruśkeje žo sjednoczźischcej. Njewjedri rozdružźischcej žo w ilinkoitym deščźu. Schumjenje nam pschipowědaše, jo kruhy bija. Kaž słyschimy, žu tak wulke kaž hołbjaze jejka padałe. Naczinjene sapuscźenja su hrotne. Zitnitschcza žu, kaž bychu wojazy pšches nje jěchali. Se schtomowy je liscźo sdrjene. Bérnjaze jelo a pschešada staj do błóta sbiłej. Najhórje žu krupy a deščźik w Schorjelcu a wokolinje sakładźałe. Njeliczomne schkleńzy wokrowow žu wubite, sahrodki swohdźene a pola sapuscźene. Wot powołonja 4 hodź. kacź do sameho wjeczora žo deščźik lijesche. Krupy padachu a njewjedro bijesche. Na wjele městnach je błyk sapakił. — Kaž wjedrańnje měnja, smjeje wjedro někto bóle maczaty ras. Schkleńza pak rano na njane stupałe. Jutrje wutoru słónčko 3.29 hodź. zhładza a žo 8,20 hodź. khowa. Měsačźk po połnocy 1,11 hodź. khadźa a žo po pschipołdnju 1,06 hodź. khowa. — Wječera njedźelu najwyschischa temperatura 34 stop. cźopłoty po C. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer — 5, najnischischa temperatura w nozy 15 stop. cźopłoty.

— **Rjana cźopła njedźela,** pyšnja žiwojeho raju w tutym lěcźe, běšche nam wčera špodźenca. Hižom hnydom wot ranja słónco z mozu wohrěwasche a cźopły wětřik je połodnischich stron dujeschе. Sloro njeńschomnje horjo pak bu wokolo pschipołdnja. Thermometer pokazowaše w khłódku wokolo 2 hodź. 26 stopjeńskow po Celsiju. Wósče ihšchu pak žo nasdala tołste njewjedrowe mróčele. Ko rěź žo na sjerinja mróčelow wusleja, wótrachu hižom rano na hžiwnych rostorhanych wrjoschtach mróčelach, so žu njewjedra wěste. Na pschikład pokazowachu žo tajke mróčele s krótkeho ranja z Budyschina, wźhdže wokolo horow. A zyle połodnjo žu w tamnych stronach njewjedra stałe, na stronu k Lubijej a Hitawje. Krótke njewjedro je sjutrnym hrimanjom pschećahny też krajinu i połodnju a ranja Budyschina, kaž też wźhdže sady Kamjenza a wokolo Wojerec. Ratarjo wschak pschdny dóschčźik z radosću witaja. Na wječerawschich njewiebrach je žo wjedro jasno rjenje wothłódźiło.

*

Před łuńskimi deščemi?

Swjetscha tóžde lěto sajnupi w juniju mjes 10. a 20. abo też po 20. dnju deschczowy a njewobstajny cźas, kiž swjetscha dlěje kaž tydźeń traje. Nad Atlantiskim morjom je žo też wopraudźe zyła žiwójba zyklonow (nižinow) sjewika, kotraž je hižom žiwój prěni staw hacź do Europy sehnała. Zyklonowa žiwójba wupschestrěwa žo pšches zyły Atlantiski ozean hacź hamo k wulkim ječoram, kiž w snutskownym kraju Połnóžneje Ameriki leja. Kaž žo někto sda, poczajnu zyklony mjes wschinomaj, j kotrejuž jena nad połodnischej Europu a druha nad połnóžnym łodowym morjom leži, prěki pschez źrjedźenu Europu do Ruśkeje, potajkim pšches naschu krajinu. Tehdy budźe wjedro swjetscha njewobstajne a deschczowate. Dostanjemy pomérnje cźopłe dny, kiž žo j njewjedrami skónźa a kotrymž žo khłódnische dny a samróčzenym njebjom a deschczemi pschisamknu. Wjele pschi tajkim wjedrje njemóža wjazy hymne wětry je połnozy k nam bucź. Wjele cźopłischе pak wjedro někto też njebudźe, dokelž hižom pomróčzene njebjo a deschczowanje šame wot žo powětr khłódny dźerži, so śmeja bliščze dny wětry njeluboscy ras a njebudźemy wo wopraudźitym lěcźu rěcźeć móz.

*

— **Ssylne niewjedra i krupobiczjam** žu wczera popołdnju wulke dźele Łužizy potrjechiłe. Krupy sapeczachu padacz j połodnju Budyschina, cźehnichu pschi horach dale k Lubijej, hdyž su hižo jara wulke sapuschczenje nacźinile. Najhórje žu wokolo Shorjelza sahadźałe. Nadrobnische powěcźe žo hischcze wocźakuja.

— **Kradnuł je něchtó** we wotolinje w cźasu wot 31. meje hacź do 3. junija t. l. muźaze kolo mamki „Eger“, kiž mjescze cźorne krohna, cźehorianja błotowaj schkitakaj, žolte spjena j cźornymi łuńuškami, horjejhibnjerje swdźidło j cźornymaj pschimadłomaj. J kotrejuž běšche prawy wobschkodźenc, cźorno-ichrej wobrucźi, šamoběh a wrócźoskupne spinadło, stare runne łožane hedło, tiróžłatu gratowou toschku, ruczne spinadło. — Dale žu kradnuli w nozy na 10. junija t. l. 6 schrótschejerkatych kur a tehorunja kapona, dale 2 mjeju karnikłow, j kotrejuž běšche jedyn běły, druhi běło-cźerny błeschaty. — Wo wózowne zdźelenje prošny kriminalne wothdźelenje w Budyschinie.

* **Wulkich Debjez.** Sjawny pucź j Raschowa do Wulkich Debjez je dla nałuzowanja na Wulko-Deseczańskich honach wot 11. hacź do 16. junija t. l. sawrjeny. Jězdny wobchad pokasuje žo na Hajnizy.

* **Delnjeje Hórki.** Wósin Schelita ma pschi pucźu do Jeschiz khźu, halle lětsa dotwarjenu. W njej wikuje je drobnymi a wurušnymi twormi. Tute też po wokolinje rosnoschuju pschedawa. Sawdźenu sobotu rano, hórcy po 4 hodź., jeho žona wotucźi a žo dohlada, so je 1½haźna połna duschazeho dyma a kura. Nucźe žiwojeho muża a wolawoschi, błidźeschtaj sa pschećinu. Tuž žo dohladaj taj, so žo w klamach pali. Schołaja mandźelskaj a pschiwołanaj husłodźa wobeh w klamach załachu. Tutón hižo wjele twarow imějał. Wschitke nałoże a hotowe da bź hižo dołkadne spalena. Tkanina na kulschach wuhjene, jo rozpadnja. Durje i pinzy bźhu wusłe. Tak mjescze wobaiwi nawołał, kaž bi někotre wo ta so do klamow dobywschi, wobeh załoschi. Schołaja dawaische, jo su žo nižźe 550 hr. pojerjenych wa ja tele dwa płaczonnu instenta pschihotowarje, žeby ipalile. Połaj tutym wudawanjom dóšeł njewjed wotwjedże mějaceła khźe a wołchoda Schelin do wpiowańskeje jatby.

* **Hluschiny.** Khětro schkodowała je nascha mała gmej na pšches 63lětnjeho dnitawarja renty Korku Lickefetta, fi wot lěta 1926 w nadawku gmejnskeje rady dawki jbérasche a w tutym hamtikim stawje 2747 hriwnow pschisłuschi. Pšched sawnitkim sudom w Lubiju wobkrućeji wobtorjany, kiž po žiwojim wuprajenym mějarzinje 26 hr. renty dołuje so žiebi njemóże wujasnicź, kak pschińdże, to pjenjezy wo brachuja. Dźeł sebranych dawkow je w samknjenym hamorje na najstrje, druhi dźeł w delnjej jstwje w samknjenym blidowym kaschćiku khowak. Wěrno je, so je j Lickefettom pschećeleny puczowacy M., kiž někto w krajnym wustawje pschebywa a běsche k termiji jako świedk pschijchoł, jemu 130 hr. kradnył. Lickefett pak je ménjenja, je jemu jeho pschećeżel dalschich pjenjez njeje kradnuczej mohł. Dokelž je Lickefett dla paduschiwa hižom cźežko khłopjany cunjeł hižom pjeć khłódźakami, dha dyrbjesche Lubijski sawniski hnd jeho je 7 mějazami jastwa pothłoiacz.

Z **Róžanta.** Němski zwjazk wójnskich wobškodźenych a zawostajenych a to Kukowska wotnožka měješe njedźelu 3. junija popołdnju swoju měsačnu zhromadźiznu w Eiseltee korčmje. To wašnje, na wšelakich městnosćach so zeńć, hdyž su sobustawy khětro rozbrójeni, so w pschichodze dale pschewjedźe. Tak je wšém zmóžnjene, na wjacorych lětnych posedźenjach bjeze wulkich zadźěwkow so wobdźělić a wo dźěławosći zwjazka a skupiny słyšeć. Wokrjesny sekretar K. Wrona z Budyšina rěcźeše wospjet wo zamérach a nadawkach zwjazka a dótkny so z krótka też němskeho zastaranskeho zakonja. W mnobich padach je zwjazk sprawne žadanja swojich sobustawow napreco statnej zarjadował a wubdźił. Po zhromadźiznje wostachu towaršojo hišće we wjeselej zabawje hromadźe a pschajachu sej, zo by so to husćišo stało. Pschichodna zhromadźizna budźe 8. julija pola Natušec w Kukowje a to popołdnju w 4 hodź. Nadźijomnje so sobustawy prawje bohaće wobdźěla, štož je jich winowatość. Stóž ma někajku należnosć abo naprašowanje, njech so na zapisowarku, towaršku Egerowu w Kukowje, wobroći.

Z **Łazka.** Tele dny swjećitaj swój sćeborny kwas knjez Jurij Błažik a jeho knjeni mandźelska Hanža rodź. Glawšec. Bóh spožel jubilarowaj dale strowosć zo byštaj za 25 lět strowaj a zbožownaj mohłoj swjećić swój złoty kwas.

S **Krjepjez.** Sjawny pucź j Krjepjez do Jdźowa je wot 11. junija hacź na dalsche dla nałuzowanja ja wjchitkón wobchad sawrjeny.

S **Ruschizy.** Cźežše njeboże i motorskim kolom žo po ljatk wjecźor we 8. hodźinje na Kamjenšku-Wisporskej statnej dróhi. Skałaš Nyeża i Jdźowa pschijědźe se swojim motorskim kolom, na kotrehoż jozinskim šedle jeho brair hebješche, wot dwórnischcza, jo by žo na statnej dróhu sawinył. Tu srajny do Kitawskeho automobila. Wjetnik motorskeho kola bu j kola wjerchujcznj a jeho do wjesnego hospezenza doujescheu. Jeho brat slecka we automobilu khłódźał, wotendże pak na sboże jenoż se strócźenu. Motorske kolo žo doświolnje wobsći. Też automobil běšche žo wobschkodźił a njemóżeschе wjazy dale jěź. Wospjet bu w automobilu hedźakim, žo njestraniczu. Hnydom sawołachu Łkać dr. Güntzer i Halschtrowa swójski, jo běšche šeb Nyeża ruku złamał; dokelž pak běšche strach, so je ta

Marica a Hanica.

Roman.

46] (Pokračowanje.)

„Cźeta, sapimplena ja dozyła njejšym. Ty wschak wěsch, w Göllanje njeje dozyła tak wulkotnje.“

Ale tu wubudźi žo w cźesce Chiarje tola znowk sa žiwóbu napschećezo halle pschińdźenjenemu hrabi Richei, a wona powědaschе, kak swyšoka su žiwi byli w jich wótrjem statoku, dónźi jeje njebožcźežći nan njebě pschi swrěchcźenju Mailandskeje banki žiwoje zyle samoženje pschijšadźał. So je jenož hischcze bjeźaczyhaźy schpěžnakow wucźinił, wona wěso njeprajі. Sa to wuwalesche žiwojej wulkej wocźi, jkoro kaž cźeta Angiolina, a wonej słojschchej žo skradźu też na Meinhardta, hacź je wón też wschikko prawje rozsumił.

Wožrjedźa jsiwy stojesche hobrske blido j empire-mahagoni-drjewa, wokolo njeho nějchto stólzow j katunom pocźehnjene. Dwě wujdale na blidže pschi woknje šwědzeschcźej je žiwojim špodźinowym błyschcźom wo tom, jako byschtej hakle k tutej kładnosći bylej kupjenej. Sawěschk psched sahadźenymi durjemi bě na pok wróćoscźehnjeny, so bě krywak paženja widźeć, na kotremž běchu niczeho njedźiwazy wiłgzy saschrubowali k powěschenju sa drasty. Dwě łoži wudospołnjeschcźej zyłu naprawu. Městnoscź bě trochu hola we žiwojej wulkosći. Mariza rjekny: „Ow to je rjane . . . . tole městaczko!“

„Haj, wój dyrbjeschtaj města dosć měcź za diwju, a tehodla smy nadobu wunjeli. Po prawom tu jara wjele w tutej stwje hewak stoji.

S tutymi słowami wotkhadźeschе, wot žiwojeje pschichodneje dźowki Giaconniny pschewodźena, pomałku a je cźežkim stupom je jstwy.

Mariza dóńdże k puczowarskemu waczokej, kiž pódła łachtow na jenu stojesche. Meinhardt posałta a žo njehibny. Wona žo wobroći: „Schto dha cźi je?“

Wón rosbladny žo po jeniczkej měšnoscźi, kiž jeju zhromadnje wobja:

„Ja njemóżu niczo sa to.“

Wona jenož prajesche: „Proschu, wotamkli mi naju kofrik.“

Wón pschimny jeje draštu k pschewobleczenju se žiwojimaj wulkimaj rukomaj wobhladnivje a nežnje a njeješche ju na druhe łožo. Potom rjekny: „Ja njes tym pónźu won, dóńdź njejšy žo pschedrasćźika. Mam Tereju jawołacź?“

Wona nakhili žo nad toschu:
„Ja tym hnydom hotowa.“
„Ja nimam wotenćź?“
„Něchtó klepa . . .“

Wón dowěja k durjam. Holza pschinješe wodu. Wón jej ju wotewsa, staji karan na wumywanske blidko, wosta pschi wokrje stojo a hladasche won. Mjes tym so žo pschewoblekasche, rjekny:

„Hlupy Ettore, kak žo poczina! Ale Giacomina je lubosna! . . . Ty niczo k tomu njeprajisch?“

Wón wotpjetowawsche: „Ja toho chyl njejšym.“

Tola wona cźinjeschе, jako by njejšłyschała, hrabny sa wubork jeho kabata, sćeže jeho hlowu dele a wokoschi jeho.

Pschi jeji powědasche cźeta Chiara wo žiwojim wobhdźiwje: Dešrino je jene i najtražnischich wokolinh. Wona hordźeschе so j dołkodami j wina a žadu, mjenowaschе wulke sumy pjenjez, wopjetowaschе je, so bychu so tola sapomnikе, najšerschcźo so bychu byłe w Göllanje sašo njenewane, a pschi tom napschećezniwschе žiebi cźasto šamej sa nějchto žadow posdźicźcho. Stary knjes jedźeschе šmérom, žrěbuschе žiwoje wino a njerćezeschе pschi šamom ani słowa.

Wo wobjedźe žedźachu sašo hromadźe. Mjelczizy kuriesche hrabja Pergher žiwoje zigarety. Njejschestawajcy bjesadowaschе cźeta Chiara, mjes tym so mioda italska žona žiwojej pschijwuznej ruku majkaschе a s njej schepnaschе. Ale cźeta Chiara njecźerpjeschе, so by nějchto do toho rěcźał.

Mariza špohladowajsche tak strachocźiwje na žiwojeho muża, jo tón stany a žo pschi njej pożbydźe. Nětko pocźuł też wón powědacź, jako by dyrbjał žiwoje hrodowitše hrabinstwo do praweho špětka stajicź, napschećezniwo cźetu Chiarinchu jenoschronjeschо wokrašnjenja „Trentina.“ Hrabina Pergher jeho bórzy pschetorhny. Wón hischcze ras započa.

Wona jemu słowo wotrubny. Tuž dha jej słónczniše šamej rěcźeć. Pšches městnosći klinjeschе jenoż hischcze jeje hłóž, dwě žadže némški, jena žada italski a dwě žadže italski a jena žada némski, mjes tym so Ettore pschikłonjesche jo j hlowy kiwasche, Giacomina, do žiwojeho stólcźka sledzenjena, nicžo wjazy njebě šacź njerano wobras w dymu zigaretow, kiž stary hrabja ani hlowa njerćezo pjched žo rozscherjowasche.

Bě hižo dosć pozdźe. Wschitzy stanychu. Giaconnina pschewobsješche mlody por po sthodach horje. Mariza rjekny, so by lubemu stworjeńcźku wjeselo cźinika:

„Ach, bě to tola rjenje w Italskej!“

Woczi Toikancznti, kiž žo šda, šahladajchtej žo je djenjom do daliny. Potom žo šonšlej wobjimaschtej. Meinhardt wokoschi Giaconnije ruku, a lubosna, nežna bytejschа njeješche po žo sthodach dele, tak so njebě nicžo wonka jo njej słyschecź.

Nětko běschtaj šamaj. Mariza stupi krewi do hlowy. Wutroba jej biwasche. Dlijo wosta pjched durjemi stojeo pod ruku žiwojeho muża:

„Meinhardte, šdy by ty tudy njebył, ja myślu, so bych cźekła!“

„Ale wonj cźi tola nicžo njecźinija?“

„Ja cźuju žo tu tak zuła, tak wopuschcźena. Ettore njeje prawy, a cźeta — to je njehańbicźe, kak ta tji! Je jich pěknoscźam njewěrju. Cźłowjek ženje njewě, schtwoprawdźe myślja!“

(Stónczenje scźežuje.)

mutskach sranjeny, póšła jeho łkać do Miłošćiwego wustawa w Kamjenzu. K temu wužichu k pśenjemu rasej nowy sanitetny auto wokrjesnego swjasła Kamjenskego hamtskego hejtmanstwa. Nycża njemóžesće wjednjośe wo-pśijuna.

Se Schumberna pola Biskopiz. Swój stoty kwaž swjeceśitaj sandźenu njedźelu tudomny murjer Gustaw Better a jeno mandźelska. Jubilar je 74, jubilarka 72 lět stara.

S Wětšeje Wódy. Tudomny pimowy pobonc B. je žedźi kom žiwenje wiak. Niesbožowne zwólone wobsteji wósće na drje i pśicinźinu sadu-łowazcho njeskutka byke.

S Jenjelnizy pola Mužakowa. Pśiśed nźkotrymi dnjami pola tudomneho wobsedźerja Boschana wohek wuberi. Bróžeń pśichi wjesnej dešiž so zyke wotpali. Plomjenja wupśestrěchu so też na hospodarske twarjenja wobsedźerja Bonusneho mjenu, Baschana, i tamnjese strony wjesnjese dróhi. Wohnjowa wobora pak tute twarjenja pśied wotpalenjom schśitaśe.

S Róśbórska. W tyżdenju wot 31. meje hacź do 6. junija t. l. je so licźba dźełonjemźiwych we wokrjesu Róśbórskeho dźełoweho hamta wot 307 na 313 swjeršiła, licźba wosjewjenych próżnych městnow wot 32 na 34. Dospałowarjo podpjerc snižichu so wot 168 na 127. W jenej fabrizy barakow su nźkotre bidarje nakhwilnje bjes dźěła. Hewak so dźełowe połoženje we wokrjesu powšichkownje njeje pśicheměniło. 57 wosobam dźełowy hamt hyšće wobstara.

Zjawna dźełowa zaradźerńa za Budyšin a wokolinu.

Dźełowe połoženje je so w meji sašo trochu zlepšiło. Wuhladny na dalsze pśichódne wotwiwanje su pak žłabe, dokelž hyšće hyšom w pósledním tydźenju mšźaza wjazy pśichśijenjowjon dźěłoppłaznych dyšli wotsćejenjow. Wulki dźěł je we wichelakich powołanjach jenož na krótki cas pśichśitajeny, schtož swjetscha bórzy sašo k puschćenju i dźěła bowjeźe. Na dźełowej zaradźerni so tohodła stajnje licźba dźełoppłaznych fylnje łkabła. W metalowej industriji po skónčenju hospodaršich wojowanjow samkarjow, formarjow, kowarjow, maschinistich dźełaćerjow a pomocnych dźełaćerjow pśichtajachu. Też mózachu so hódlarjam, tapezérarjam, bidarjam a dźiwjakowneho swjeddźenja dla hoścenzarskemu personalej derje městna wot starach. Potrjeba na murjerskich hodźelach bo powschitkownje swjesća, mjes tym so bě loni w tutym cźasu hiśom kóžny njedostatk. To je też se znamjenjom ktuśiceje hlubeho wuskoka a hlubokeho kwasa, kiž je w dźełowym połoženju tśěch lět jara cźuł. Cźěžkoje, motorjo a barbjerjo su hyšće dosta-k, też dźěłarske mózy se wschelkich druhich powołanjow. Jenož na wustojnich załužbnich stawach hyšće njepśemjenjeny njedostatk. Specijalne stenotypistki tehorunja njedóstanu w tutnej mnohosći dostać. — Licźba podpjerancych dźěłonjemźiwych we wokrjesu je so w meji wo 230 — to je 15,6 procentow — na 1239 snižiła. S nich pśichcźeje 777 (528 muzich a 249 žonskich) na mšto Budyšin a 462 (368 muzich a 94 žonskich) na wjesne gmejny. Nimo toho wokolnjesche pśichcźeńcy mšźaza 227 dźełonjemźiwych (125 w mšeze a 102 na wjacy) nuzowe dźěła, to staj 2 wjesne hacź tónja hapriłeje. Pornjo najwyšschej licźbje podpjerancych dźełonjemźiwych, kotrejž běše 15. januara 1928 wjace 2000 we wokrjesu (12,4 % w mšeze a 1756 na wjacy), je so jich licźba hacź do tónja wjele wo 58,7 proz. sniła. Na sniženju su wjesne gmejny se 73,7 procentami najsylnjischo wobdźełene, mšto je 37,5 procentami.

Prošu žo, so by so kóžde dźełowe mšano Sjanoej dźełowej zaradźerni w Budyšinskich, telefon 2861 a 2868 — abo jenej z jeju wotnožkow, we Bukec Dubrawje — telefon Khrošt 78 — abo w Budestec, ach — telefon 233 — wosswilo.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 11. junija 1928.

Barlinska burza skónczi sobotu tydźenski wobkhod je pscheźelnischim mjeswoczom. Kuchy efektow so z nowa struczowachu. Wiki i dołżnowy a rentowymi liscźinami bźchu žłabe.

Produktowe wiki pornjo posledźenjemu pjatkej žanoho pśikmjenjenja njepśichilnjescho. Wobrot wosta žnadny. — Wažera placźesche zentnar

w Barlinje

pscheńcy 13,05—13,20 hr., rožki 13,85 hacź 13,95 hr., jeczmjenia nalétn. 12,40 hacź 13,90 hr., wowsa 13—13,25 hr.

w termijowym wikowanju

za julij: pscheńcy 14,02½—14 hr., rožki 13,65—13,72½ hr., wowsa 13,35 hr.

za september: pscheńcy 13,55 hr., rožki 12,67½—12,72½ hr.

za oktober: pscheńcy 13,55 hr., rožki pak 12,70—12,72½ hr.

Pśichtajaca pytaja:

Murjerjow. Thormann pśichi nowej schuli w Slepom.

Piekarskeho. Ruchtarjez kokelowna w Hródku.

Piekarskeho a wohonca, mlym w Bělej Horje.

Holzu do domu, Hopka w Hródku, Barschćejowska dr. 3.

„ prof. Rauina w Budyschinje, Wilkelmowa h. 9.

„ hoscźenz w Hujay.

Schwalczu. Halangowa w Hornjej Hórzu.

Na pschedań.

Krowa, mloda, hnczelna, Kulisch we Wujitzi.

„ mloda, wysokopscheleńa. Schubert w Nowej Wsy pod Barthamorow

„ 3 we Wujitzke 37 pola Lubija.

„ mloda wysokopscheleńa w Dažinje 17 a w hoscźenzu w Błoźanach.

„ z cźelescom w Kortnizy 12.

„ abo jalowza we Lahowje 21.

„ podkobna wysokopscheleńa w Malescźezach 87 a w Hrodźišcźu 59.

„ fylne wysokopscheleńa w Ltonju 14.

„ do cźahanja w Sricźinje 8.

Jalowza, 3/4-stna w Dobrošcźezach 3 pola Delnjeje Hórki.

„ w Khejnje 9 a w Kitzach 8.

„ wysokopscheleńa a jednjecki w Sslonej Borschcźi cźišło 14.

Schewcźiki maschinje, Pohl w Bělej Wodze. Shorzelska haza cźišło 18.

Mlodźenki Schötz we Sslomjenju, Mužakowska dr. 36.

Kyš. Tröger w Semizach cźo. 16.

„ we Wusokej 17 pola Kamjenza.

„ w Kamjenzu na Pakelskich brjoh 41.

„ mlody w Kortnizy 12.

„ belgiska kobla w Budyschinje, Wilhelmowa haza 3.

„ srknioschtuk w Radworju 26.

Prošata. Tröger w Semizach 16.

Wóz hólczazy, Engelhardt w Bělej Wodze Schulska hoda cźišło 4.

„ deskowany lohki w Lźwalźe 124.

„ dźełczazy w Budyschinje, Szukelnska haza 181.

„ za khorych w Kschiwej Boschcźi 10.

„ dźełczazy w Budyschinje, Drjezdżanska dr. 17 a pr.

Krowa mloda dójta w Nowej Wsy pod Worthamorow

Rjezaky lokcźaj, Brnd we Sslomjenju, Kirchhofsweg 6.

Schijaza maschina, w Budyschinje, Mottkowa haza 18a

Wjas, 3/4 twjerdeho metra w Jenkezach 28.

Kólo tśischne w Budyschinje, Hornjolska dr. 23.

Pschechadźowanje.

Trawjenje na Brězowitich lukach we sostawje 273, pjatk 15. 6. dop. w 9 hodź.

Sšlanje w Trebinskim rewěrje pschi Trobli w sostawje 309 sobotu 16. 6. dop. w 9 hodź.

Gramofon na Zidowje 259a.

Kolo motorske w Budyschinje, Mottkowa dr. 51

Zimowcź, 28 jutrow, w Bělej Wodze, Kasdorf, Hlowna haza 14.

Klicźa we Wujeriu, za samkarskej dźěłarńiu a 2½ kórzom sležowoscze. Dalsche wukasuje prawijnik dr. Knoblich w Lubiju, telefon 2587.

Kupicź ptaja:

Sšyny, Greischel w Hrodku. Sahrodowa haza 8.

Na pschenajeze:

Kowarnja gmejnsta z wobydlenjom, hrodźišcźu a kórzom pola k 1. 7. w Konjezach pola Kubschiz. Sa pschewlacze je 1400 hr. trobnych. Pšbomne posticzenja mjech so hacź do 1. julija 1928 na gmejnski hamt tam sapodaća.

Wischnje na pschenajeze wutoru 12. junija 1928

Plušnicźanske gmejnske w Lišnizej korcźmje pop. w 1 hodź.

Dobroschanske gmejnske w Kunatez korcźmje wjecźor w 6 hodź.

žrjedu 13. junija 1928

Cźornowske gmejnske w Albertez hoscźenzu pop. w 1 hodź.

Mutka-Bošcźanske gmejnske w Grosez hoscźenzu pop. w 1 hodź.

Hornja-Wujesdźanske gmejnske w „Herbitej grychcze" popołonju w 3 hodź.

Porchowske gmejnske we „Wicźeznej korcźmje" pop. w 4 hodź.

schtwórtk 14. junija 1928

Wujesdźanske gmejnske (pola Lubija), w Scholcźiz korcźmje wjecźor w 6 hodź.

Ssudnizy na pschedawanje

wutoru 12. julija 1928

w **Kamjenzu** dop. w 9 hodź. w kasarnach, komorny dom maschinistich ifśiłow: wozowinski auto, lodowy kamor a dezinmalna waha, cźiriowy mas, tkaniny na wobleć, šwjecźnikaj, wuhotowanje trucźiny a cźahanje, wobraz a frišcźka toileta, nózne kamorcźki, stejazy cźasnik, cźahjowe blidło, kredensa, dwójne loże, tadiowe pschijimacźe, w Semiecźkezach w hoscźenzu dop. w 9 hodź. sofa.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Hišcźe malo wuzwity wobkhad.

Dop. 3/12 hodź.: Pscheńcźne a rožkowe ptacźiny stejce krucźene. Tola wobrot wosłanje žnadny.

Piaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Placźizny po złotej hrivnje.

	9. 6.	8. 6.		9. 6.	8. 6.
Pšeńca	261-264	261-264	bony	23-24,00	23-24,00
rožka	277-279	277-279	woka	25-27,00	25-27,00
nal. jeczmjeń	248-278	248-278	módre lupiny	14-15,50	14-15,50
nal. jeczmjeń wowe	260-265	260-265	žolte lupiny	16-17,00	16-17,00
krukurica	241-244	240-243	raps, wosmšk	19,00	19,00
pšeńć muka	32-36,25	32-36,25	lany wosušk	23,00	23,00
ržana muka	36-39,00	36-39,00	poon. melasa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	bírnj. kruski	27-27,10	16-27,00
ržane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	2,90-3,30	2,69-3,10
lane symjo	—	—	ržana slama	0,90-1,10	0,90-1,1.
raps	—	—	pšeńć. „	0,80-1,00	0,90-1,10
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
vjelhski	24-24,50	24-24,50	jeczna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Placźizny rěznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

9. junija 1928. Placźizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 677.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšoje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	56—60
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	51—54
Mjenje picowane wšěch starobow	44—47

Byki 546.

Polnomjasne, wuroščene, najwjetšoje rěznoje hódnosće	56—56
Polnomjasne, młódše	52—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Špatne	45—47

Jałojcy a krowy: 1049.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšoje rěznoje hódnosće	46—50
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšoje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	35—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—23
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 1800.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	70—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	62—72
Špatne (4)	50—60

Wowcy: 9026.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	59—62
Starše wukormjene (2.)	52—57
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	50—53

Swinje: 10089.

Polnomjasne, wosobitych rasow a tak křižonych, hač do 1½ lět stare	72
Wukormjene	71—72
Mjasne	70—71
Špatne	67—69
Raney a kundrosy	64—67

Poswjećenje sukawnje a składownje za hašerski Grat w Malešćecach.

Naša wohnjowa wobora je na najrjeńšim městnje zyłeje wsy statny dom stajiła. Tuzin ſłuži w delnich rumach za podstajenje jeje dweju ſpkawow a sołhowanje wschelkeho hascherskeho gratu. W hornym poſthodże ſu tři rjane a pscheſelne wobydlenja. Se tśichi zaha wešćicźa. S njeje masch traźnu rosblad po łubośne, płoninje kołowokołu Malešćeze. Tuźne łuki a derje wobdźełane pola ſwjedźża wo pilnosći Malešćanskich ratarjow. Sady Malešćez z Delnjej Hórzu a Brěźnyzu ſybóla ſo haty, wobdate ſe jelnymi kekkami a hejemi. Nadała ſtrowja wěcźne módre horn łukiśe, wokolne wšy a wobzady a nadała kiwa Budyschin ſe ſwojimi wežemi.

Tuźny powětr ſaſtaji wczera nimale dyń. Ale wobornikow ſwjedźowych a też zdalenych wobornow njewotdźerżowaſche ſo, do Malešćeza na pucź naſtajicź. Malešćanska wobora bě jich pscheprożyła na pożwjeczenje ſwojeho noweho ſajimaweho twara. Wot pschipołdnich pschijimachu ſo hoſći. Hudźba Malešćanskeje wobory z jejumi ſwojoraſnymi hudźbnymi ſtrojemi jich ſtrowjeſche. Borzy po 2 hodź. popołdnju ſaru truba (ſtrena) ſ wóſe ſynkownje. Se ſwojimi pohlađowarjemi ſtokom wobornikow a hoſći, ſo bychu ſo do cźaha ſeſtupali. Tohodła ſkromadźichu ſo w hornym knježim dworje. Dokeže ſynkowny běchu konje ſapſchehnjenej a do druheje Jołuſowy auto. Wot tam cźehnjeſche nahladny cźah pśeſes ſ plettwami a wěnzami wupyſchenu wjeſ. W cźahu kroczachu wjazore hudźbne thóry, mjes nimi tež hudźba Malešćanskeje ſokolſkeje jednoty. Wjeſ pscheczahnywſchi pschicźežeczu k nowemu domej. Hejtman wohnjowe wobory, knjes Sspkora, witaſche ſ wutrobnymi a jadrinymi ſłowami hoſći a towaršſchow wobornikow.

Poſwjećenje noweho domu wotewri murjeſki poſłer a wjednik twara knjes Kobanja ſ nźkotrymi ſdobnymi ſłowami, na derje poradźenu twar pokaſujo. Budyſki twarz knjes Lohnert pschepoda kluče nowemu domu mešćiczanoſći knjeſej Jurakej. W mjenje gmejny je pschijimawſchi, je hejtmanej knjeſej Sspkori doporuczi. Knjes Sspkora ſo podźakowawſchi ſłubi, jo wobora bude klańnje po ſwojim ſtarym hesłu „Bohu k cźeſći a bliſchemu k ſpomóżenju" ſwoju ſłužbu ſe wšěch ſwěrnu a ſwědomitoſcźu wukonjeź.

Knjes hejtman Sspkora poda nźko ſajimawu rosprawu wo ſtawiznach hascherſtwa, ſynkowje a woborje. Hižo w cźaſach ſakliſch kurwjeſchow běchu wukaſy wuchiſte, ſo darbja pschi wohnjowej nuſy jedyn ſkuzeb druhemu a jena wjeſ drujej pomhaći w haſchenju. Pschez 120 létami kupi Malešćanſke knježſtwo prěnju ſynkawu. Ta pak njemješeſche hiſchcźe žanoho pschinoſchowaka wody. S bowami dorhźachu je, ſ ruki z ruzy podawajo, wodu do njeje leći. Woldiſcho ſebi cźeſ emejne ſynkawu kupi. W lěcźe 1868 bě we Sakſkowje wobeſi. Muſiwa Malešćanſkeje ſynkawy běchu mucźne ſ napinanym cźahanjom ſynkawy. Wołaſ ſpschi jich nźko do dźěła pschi druhej ſynkawje ſeſnaći. To tehdomniſchemu hejtmanu Nolenka rozmierſa a ſo ſapowiedźi. Tón nźko na to ſ dźěłaſche, ſo muſiwa ſynkawu oſtacźu wobsebite wotkmanjenja. W lěcźe 1902 na dniu noweho ſtaſa ſakcźišu w Malešćezach dohromadźnu wobnjowu woboru. Semši móſ ſ rěbleni khowachu w knježich brózńjach. Tako ſo loni wotwalichu, ko wóſ ſ rěbleni bohu wali. Dotalne ſynkawnja, bóle na kólnju nadobna, ſtejí pſchi dróhi naſchecźo Sendźiz heleſcźan. Tu konja cźetomnjese nimo. S toho nazawaju próch naſpodniſche ſo na nowu ſynkawu a ventilam tara wadleſche. Tuž wobſtamkowany kruſki nowu ſynkawnju natwrócźi a dochow ſe wohoniom w niej pschiſtrowi. Dokeż wobſchérowa darbiſche hreš, hrabja Schell ſwoju w lěcźe 1908 kupjenu ſynkawu dohromadźnej wohnjowej woborje pſchepoda. Znuy twar ptacźi 22 800 ſcźinowow.

Po nim jimaſche ſo jako ſaſtupa wyſchnoſcźow knjes hamtſki hejtman dr. Jungmann ſłowa. Wón roſłoži wuzitny ſamér wobnjowych woborow a wupraji ſwoje wjeſele, ſo tu w Malešćezach ſo wónzia ſ tajim roſtumjenjom wohnjohaſcherſtwu. Pſchedźiwna ſwjaſka wohnjowych woborow, knjes Fiſcher ſ Biſłopiz, pſchinjeſe ſwjaſkowny poſtrow, pſchejo woborje dalſchi roſkćeh.

Sa cjesthnych hosćji porečza knjes kantor Polak ſ Budyſchina. Nĕhdy bĕ ſaſtarnom w Maleſchezach a tehdom jeho ſa cjeſtneho robuſtawa wobory pomjenowachu. Nětko wotewrichu ſo wrota ſtykawnje. Synkawy a haſchenſte graty ſaczahnychu do ſwojeho noweho doma. Pod pſchewodom hudźbu ſanjeſechu wobornizy ſ nutrnym hłoſom: „Njech Bohu djakuje". K ſwjatoczneiſchi pſchiſamknu ſo wjeſelcy ſwjedźenk.

Jako wulku pſcheſłapjerſku witachu Maleſchenjo nowe raketowe wozydło, runje ſ mĕſaczkowe pſchikhadźaze. To wſchĕm praji, ſo ſu na mĕſaczku jużo dale hacź ſamo we Opelowych fabrikach. Bĕchu ſo trohſchu ſakomdźili, tuž oſtajiſelny ſwjedźeri ſkondźichu. Nimo hwĕzdy Marſa jĕžo ſhonichu, ſo tam runje cjeſtwo budźit natyſkaja. Horjo bĕ a łaćini bĕchu. Tohodla tam poſaſtachu a daſchu pi-cjałku ſwou wſachu. Tu po pweju wutcubichu. Ale kaik ſwodźiwne ſtworjeńcka ſ mĕſaczkowcho awta wulĕſchchu? Na ſwodźiwnych ſtrojach ſapoczachu konzertowacź, ſo ſahy w ſuſodnych hatach womjelknychu. To bĕ ſamo Maleſchanam pſchewjele. Nucze mĕſaczkowe ſworjeńcka łožiichu a do awta ſtykachu a w runej mĕrje na mĕſaczkoſkach. Maleſchezy nĕtko ſaneho pólzaja nimaja. Wot toho cſaſa ſo tam wjazy njepali. Tohodla bĕchu wczera imitiŕowaneho pólzaja na noht ſtajili. Tón nĕkaſkeho Kunwaldſana ſaja. Se ſnateje ſerdźe wotpadnywſchi bĕ ſo do Maleſchez ſabĕžak, dokelž bĕchu tam we wſchĕch domach pjekli.

Wusudźenja.

§ Barbjeńſki pomoznik St. bĕſche 21. novembra ſaſtdźeneho lĕta pola Nĕmzow ſ automobilom, kiž bĕſche wjedł, do żeleſniſkeho cjaha ſrafnk. Wožowu njeběchu ſo ſranike. Pſched ſudom prenjeje inſtanzy bĕchu St. wot wobſtorżby njerodneho wohroženja żeleſniſkeho transporta winowatowali, dokelž jemu na wudawanje, ſo tehdomniſchcho ſnĕhowego wjedra dla żeleſniſke kolije a cjah njeje wiołał, najſcheſiwne dopokaſacź njemóſachu. Pſcheſiwo prenjemu wuſudej bĕ ſo powokanje ſapodako. Powołakiſli ſud w Shorjelu ſa ſudźi St. ſ 10 hrivnam pjenjeżneho ſkoſtanja.

Ze Sakskeje a dalſich krajow.

* S Drježdżan. (Wo palenju cjełow.) W mĕżazu mejí je ſo w tudomnym krematoriju 237 cjełow ſpaliło. Se ſemrĕtych bĕſche 185 evangelſkich a 52 diſſidentow. We 184 padach wotmĕ ſo nabożna ſwjatoczneiſoć.

* S Mniſchowa. (Schto płaceſi jim żiwjenje?) W nozy na ſchiwórk ſtaj żebi w Mniſchowje ſchulerjej realki ſ pluſnowym ſajĕdojcjenjom żiwjenje wſatoj. Nĕtko pak buſchtej mjes tym hjżom ſaſo ſamomordarſtwje dwoju holzow ſnatej. Tak ſkoczi 21ĕtnja pĕſtoŕcza pſchi pſchekhłyſchowaniu w pokazaſſej direkzíji ſ druheho pokhoda do dwora dele a woſta cjeżkoſranjena leżo. We Wilhelmſkej dróży cjitnu ſo 25ĕtnja wothladarka dźeci ſ wokrom druheho pokhoda na dróhu dele a woſta morwa leżo.

Přilopk.

* Semjerżenje w Nĕmſkej. W Büſſy pola Gelſenkirchena ſu nĕhdże 2 mjeńſchinje trajoze ſemjerżenje ſaczuli, kiž bĕſche hjżom tak kyłne, ſo ſo wobrały na ſcjĕnach hibachu a ſu durje ſtwoŕ a thamorow wotewrichu. Wobydlerzo wopuſcheſchu ſo ſtrachom ſajeceſi ſwoje wobydlenja a bĕžachu na dróhu. Wuſtojni mĕnja, ſo ma ſemjerżenje ſwoju pſchiczinu a pſcheſunjenju horow pſchi podkopkach.

* Pſchinarodżene ſamomordarſke wotpohłady. Saſimawe ſamomordarſtwo je ſo ſapoczałk meje w Parižu podako. Budże drje to jeniczki pad pſchinarodżeneje żadoſce ja ſamomordarſtwom, kiž je hacź dotal ſnaty. W rue de la Paix w Parižu namakachu nĕhdże 70ĕtneho ſajĕdojcjeneho muża, kiž ſwojźje pſchiſłuſchcheſche, w kotrejž bĕ w ſchtyrjoch pſchekhadźazych ſplahach żadoſcją ſa ſamomordarſtwom pſchinarodżeno. Dźeń bĕ żebi bibił pſcherĕſnył, nan a wuj bĕchtaj ſo ſatſelikoj, jeniczka dźowka ſamrĕteho bĕ ſo tepika. Jenoż wón ſam wobſtrowa hłowu horjeka a ſda ſo buć roſſudżeny, ſo djałej ſamoſniczenja ſpjeczinjeczi. Jako pak bĕ żebi tola żiwjenje wſak, nawakachu w jenym jaku ſajĕdojcjeneho papjerku, na kotrejž bĕ piſane: „Sſym ſmużicje wojowak, ale njemóżu wjazy dale. Dyrbju ſo ſrudnemu boŭtej podwolicź, kotremuż ſu zyki moji prjedomniezy pſches dlĕje hacź ſto lĕt ſ wopoŕej padali." Pſcheptowanja ſu jwĕſchke, ſo je żebi nĕtkole ſajĕdojcjeny hjżo pſched pjecź lĕtami jĕd kupił. Pjecź lĕt je potajlim ſam ſe ſobu wojował, doniż ſo wołud njedopjelni. Tutón pad pokaże, ſo ſo huſto ſtaważe ſamomordarſtwa we nĕkotrych ſwójbach njejſu ſ pſchipadom, ale ſu cjkowjeſej pſchinarodżene.

* Nowe wyſoke hory. Kak mała je naſcha ſemja na ſwojej ſwjeſchnoſci pſchepytana a pſcheſlĕdżena, dopokazuje wuſlĕdżenje wyſokich horow w narańſchej Sibiriji, kiž je ſo halle pſched kroŕkim cjaſom ſtało. Nimo vulkanow we Kamczatzy ſu wjeſchći tuhych nowych horow ſ najwyſchſchimi poſbĕnjenjemi w poknóżnej Aſiji, dokelž ſahaju hacź 3300 metrow wyſche morja. Tute nowe hore cjahnu ſo nĕhdże 100 kilometrow daloko ſwjetſcha mjes rĕkami Janje, Indigirku a Kołymu, kotrejž ſo do lodowcho morja wulíwaju. Sſwoje mjeno ſu hory doſtałe po ſnjeſoŕenym ruſtim wuczenym Čjerſtim. Hacźrunjeż hory tak daloko w poknożu leża a je tam w ſymſkim pocaſu 50 hacź 60 ſtopjenkow ſymu, njejſu tam żane łódnikí (Gletſcher) nadeſchli. Jenoż bĕke ſnĕhowe hawby pſchikrywaju wjeſchći ſamotnych horow.

* Krupy ſabichu ſchĕſcź dźeci. Cjeżki wichor ſ krupobicjom roſpuſchcjeſi ſo nad mĕſtom Clujom w Rumunſkej. Wobydlerſtwo, kiž prenju meju ſwonka mĕſta ſwjeczeſche, njewjedro pſchekhwata. Krupy, kotrejž każ kurjaze jeja wulke padachu, ſaraſchu ſchĕſcź dźeci a ſranichu mnoho druhich wożobow.

* Nowe cjeżke njeſboże ſ autobuſom w Ameriży. Na jenym żeleſniſkim pſchekhodże w Illinoiſkim ſtacje ſhrabny ſpĕchny cjah automobil a jón nimale doſpołnje roſbi. Schĕjcź wożobow, mjes kotrymiž bĕchu tſi dźeci, woſta morwych leżo.

Wšĕm ſerbſkim towarſtwam a ſokołſkim jednotam!

Kaž je ſo hižo wospjet přez Serbſke Nowiny wozjewiło, poſwjeći Poršiſka ſokołſka jednota 17. jun. ſwoju nowu khorhoj. Naša jednota je wšĕm ſerbſkim towarſtwam a ſokołſkim jednotam přeproſenje ze ſwjedźeńſkim porjadom připołſała. Jeli ſmy ſnadź jene towarſtwo zapomnili, proſymy je, zo by nam to za zło njewzało. Tajke towarſtwo njech nam to hnydom zdźĕli. Připóſćelomy jemu potom ſwjedźeński porjad. Wšĕ towarſtwa a jednoty pak nětko naležnje proſymy, zo bychu nam najpozdźiſo hač do jutřišeje wutory zdźĕlili, w kak wulkej ličbje přińdu a we kotrym času do Budyšina přikhadźeja. Wot ſerbſkeje katołſkeje cyrkwje wotjédże omnibus ½10 a ½14 hodźin přez Poršicy do Barta. Bychmy pak też za druhi čas autowy zwiſk mjez Budyšinom a Poršicami wobſtarać móhli, jeli nam to towarſtwa hač do horjeka naſpomnjeneho čaſa zdźĕla. W tutym padże bychmy potom nadrobniše w Serbſkich Nowinach wozjewili.

Swjedźeński wuhjerk ſokołſkeje jednoty w Poršicach.

Listowanje.

A. W. Hdyž je Waſch ſaſtaranz (Mündel) bjes Waſcheje dowolnoſće koſeło kupił a wupſrajedźenje ſkaſał, dha tajke wuczinjenje nicžo njepłaći a dołtanje hałke płaćiwoſći ſe Waſchej dowolnoſću. Też ſaſtaranz njetriebe tamne wucińenja dopjelnicź, runje tak njetrjebacze Wy jako ſaſtaracżel (Wormund) na koleſarja nicžo płaćicź.

L. S. Dla powwiſchenja Waſcheje podpjery mózeze ſo jenoż na tamniſchi wiejny ſtudobny ſwjaſk (Ortsarmenverband) wobroćicź. Tutón pruhuje Waſche wobſtejnoſće a wupoſ tutoho pruhowanja je ſa wyſokoſcź Waſcheje podpjery wuraſny. Junkrózna ſtatna pomoc ſa małych rentnarjow je ſo ſwjeſcheho dźela hižo wupłaćiła. Hdyž ſo to hiſchcze ſtało njeje, drje ſo w błižſchich dnjach ſtanje. Trjebaze ſo pola Waſcheje wupłaćerńje jenoż nadrałchowacź. Najlepje je, ſo ſo we tym też na wjeſnu ſtudobny ſwjaſk wobroćiſće, to rĕka. Je-li Wy podpjeru ſa małych rentnarjow doſtawoce.

Swójbne powĕſće.

Semrĕkoj: Powoł Beer, najeſt knjeżeho dwora we Sylófku, 42 lĕt. — Hendrich Bachmann w Starym Lubiju, 60 lĕt.

Najnowiše z cyłeho ſwĕta.

— Schkrowa powĕſcź wo wjedrje ſa jutřiſchu wutoru: Deſchczíki popiſcheſtawaja a ſo wucjahuje. W Jendźelſkej rjenje, cjopło a ſuchło.

Pſchedsyda ſozialdemokratiſkeje ſtrony, Hermann Müller-Frankenſki, je nĕmſkemu preſidentej wojſewił, ſo je ſozialdemokratija ſo roſſudźiła, wjednińſtwo pſchichodneho knjeżerſtwa pſchewjacź. Demokratiſka, zentrumſka a nĕmſka ludowa ſtrona ſu ſwólniwe, ſo pſchi knjeżerſtwje wulkeje koalizije wobdźĕlicź.

*

Njedźelu rano je w Drježdżańſkej holi na dróży pola Radeberga do motorſkeho kła, na kotrejž ſadnim żydle knjeżna żeńſcheſe, dźiwje ſwinjo ſabĕżało. Motorſke kło padże a ſo żywinje wobſchkodźi, mjes tym jo jĕdyn a ſeho pſchewodźeńka ſ łohkim ſranjenjom woteńdźeſchtaj. Dźiwje ſwinjo bĕ ſo ſaſo do hole wróćiło.

*

Prjedawſcheho poliziſkeho wachtmiſchtra Jankela, kotrehož bĕchu pſched pjecź lĕtami dla padańſtwa k ſaſtwu na jene lĕto ſaſudźili, ſu w nowym prozeſu wuwinowali. Jankel bĕ tehdy ſamjeſeżał, ſo je jemu woprawdźity padoch, poliziſki wachtmiſchtr Jaſiat, ſnaty. Tuteho ſu mjes tym, dokelž je ſo ſam wujnał, dla wopaczneje pſchiſłuchi a dla padańſtwa k khłoſtarni na połdra lĕta ſaſudźili.

*

Pſchiſłużny ſud w Hannoverje je prjedawſcheho generalneho ſekretara nĕmſkonzionalneje ſtrony Eriċha Henſella w Hannoverje dla ſkhidowdźenja republiki a prjedawſcheho nĕmſkeho ſwonkowneho miniſtra Rathenaua k ſaſtwu na pjecź mĕſazow ſaſudźił.

*

Kapitan Kingsford Smith, kotryż je ſe ſwojimi pſchewodźerjemi ſ Ameriki do Auſtraliſkeje pſchileżał, je ſe Buiſbana do Sydneya dale leżał. Tam poł miliona ludźi lĕtarjow ſe ſahorjenjom powita. Wuſpĕſchne pſchewodźenje leżenja ſ Ameriki do Auſtraliſkeje w jendźelſkich a amerikaniſkich nowinach jako podawk najwjetſcheje ważnoſeje ſtajwja.

*

Nad połnożnym wójſkom dobywſchi a Peking wobżadźiwſchi ſo wjednizy połodniſcheho wójſła wo mózadźa. Hłowny roſkaſowaŕ połodniſcheho wójſła Czankaiſhek chże tehodła wróżo ſtupicź.

*

Blizo San Sebaſtiana w Schpaniſkej automobilny omnibuż ſ wulĕtowarkami ſ mołta do rĕki ſajédże. Hač dotal ſu 8 morwych a 10 ſranjenych młodych hołzow ſwuczahali.

Towarſtwowſki powĕſtnik.

Budyšin. Nadźija zeńdże ſo wutoru 12. junija wječor ½8 hodź. w zali Serbſkeho Domu k ſpĕwanju. Přińdźe wſitcy!

Budyšin. „Bjeſada" ſkhadźuje ſo kóždu ponjezelu w Serb. kofejowni.

Domowina. Stóż chce ſwoje dźĕco ſobu na ferialnu koloniju do Pólskeje pósłać, njech ſo zamołwja hač do 15. junija pola k. wuč. Pjetaša w Khróſćicach.

Hrodźišćo. Towarſtwo „Zerja". Srjedu 13. junija wječor we 8 hodź. je ſpĕwanje pola Symankec w Njechornju. Kóždy dyzbi wĕſće přińć. Dirigent.

Liehań. „Zernička" ma ſrjedu wječor ½9 hodźin pola Rudolfec ſpĕwanje. Předsydstwo.

Nawječorny wokrjes „Sokoł" zwučuje přichodny ſtwórtk 14. junija wječor we 8 hodź. w Pančicach.

Poršicy. Jednota „Sokoł" w Poršicach proſy wo to, zo bychu wſitke jednoty ſebi proſtne za khorhoj poſwjećenje derje nawukli. Njedźelu 17. junija připołdnju w 12 hodź. je pruha.

Sowrjecy. Jednota Sokoł ma přichodny ſtwórtk wječor z dypkom ½9 hodź. pola br. Palerja zwučowanje. Nowe sobuſtawy ſo přijimaja. Načolnik.

Ważne poſedźenje zjednoćeńſtwa ſerbſkich wučerjow ſrjedu 13. junija popołdnju ¼4 hodźin w Serbſkim Domje. 1. Zuntřkowne naležnoſće. 2. Nowa ſpĕwna zbĕrka za ſerbſke šule. Kral, předsyda.

Łužiſko-Serbſki Sokołſki Zwjazk. Sokołki njech wuknu pilnje přeni dźeł 8. zlĕta. Zhromadna hłowna pruha je w Poršicach 17. junija připołdnju ½1 hodźin. Načolnicy.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnoſt Bart w Bĕrzynej. — Za nawĕſtki: G. Janak w Budyšinje. —

Kuča, ſkleńčany wóz, parkowy wóz, hońtwinſki wóz, kuču ze zadnimi durjemi z krywom a bjez toho, ſamojĕzdźak z gumijom a kabrioletowy grat ma tunjo na předań
Pawoł Jähngen w Biskopicach
na Nowym torhoſću 8 na Nowym torhoſću 8

Spušćomneho
kŕesćijanskeho
muża
za rozšĕrjenje nabožneje nowiny při dobrych dokhodach ſo pyta.
Bliže zhonić we wudawarni „Serbſkich Nowin"

Sokołski ſpĕwnik
Njech ſebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenoż 50 pj. Na předań
w Serbſkej knihaŕni w Budyšinje

Gardiny
wot krucha a hotowe wokna we wulk. wubjerku a jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitn. wikach 11
znapřeča „Zloteje Hwĕzdy".

Primĕrjene płaćizny, najlĕpša kajkoſe
wobućow
pola firmy
Mart. Jähne w Budyšinje
na Suleńſkej hasy 9 Telefon čiſło 2705

Starša hoſpoza
ſo hnydom pyta.
Dale je zhonić w S. N.

Jara ważne za woteběrarjow „Serbſkich Nowin"
(Tu wutřihać).
Junij 1928
50 pj.
(Podpiſmo woteběrarja „Serbſkich Nowin".
Tutón wotrĕzk płaći za nawĕſtki w měſacu junju 1928

Por wokoło 7 a 8 lĕt ſtareju
ſwedsko-belgiſkeju
konjow
por wok. 6 a 7 lĕt ſtareju dołhowopuſ. ſeelandſkich cĕmnoliſakow, kiž ſu w piwańi khodźile. Tute konje ſo też jenotliwje do dobrych rukow předawaja.
Dresden-N. Cössnitzstr. 3

Zo bychmy wšĕm naſim čeſćenym čitarjam ſkładnoſć dali, ſo móhli wšo, štož maju na předań, abo je li chcedźa ſebi něſto kupić, abo maja nĕkajku druhu naležnoſć
z nawĕſtkom
w „Serb. Nowinach"
wozjewić, smy k lĕpſinje wozjewjerjow wotrĕzki zawjedli. Kóždy čitař „Serbſkich Nowin", kotryž při ſkazanju abo připóſłanju nawĕſtka wotrĕzk předpołoži, dóſtanje nawĕſtk wo 50 pj. tuńſi hač hewak płaći. Wotrĕzk ſmě ſo jenoż w postajenem měſacu wužiť. Skazań nawĕſtka ma ſwoje połne mjeno a wjes podpiſać. Nowy wotrĕzk ſo kóždy měſac wošćeſi
Nakład. „Serb. Nowin".

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,80 xl. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 60. płaći 10 xl. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2887.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobsěžnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z a rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z z

Čisło (Nr.) 135 — Budyšin — Wutoru, 12. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 81

Nadźija na wukhowanje mužstwa „Italije“.

Mužstwo „Italije“ na dwě połojcy dźělene.

Italska pomozna łódź „Citta di Milano“ w Kingsbayi je njedźelu jako powěsć z mužstwa „Italije“ dostała. Se kajkej pśicyźinu je žo „Italija“ rozbiła, njeje znate. Myślja sebi, so je žo se znjeńom a ľodom dele stłóčiła, a so žu žo wotśichła wo ľodowe sćkruty rozrasyła. Wótuj je powětrowa łódź do ľoda sawadźiła, śtej žebi je falětanjom dwě wobjeźe w cyłomiku nosy stamakej.

Kaž je žo se sćkrowanych powěśćow zhoniło, je mužstwo „Italije“ wśicko móžnego pytało, so by žo na stronu k brjohej pśichadźiło, tola je so to mało wuhladow. Wuhotowańśich wězow njeje dosćej, wobjeźe wobuźe njedobaju. General Nobile je sdźělił, so ma hišće proviant na 40 dnjow a z dowěrjenjom do pśichoda hlada.

„Citta di Milano“ je Nobilej wotmolwiła, so dyrbi žo smjeć, dokeľ bórzy pomoz z pśigótnimi sanjemi a lětadłami dojśanje. So pak by žo pytanje a wukhowanje połóžiło, by dyrbjał śiwoje śeśišćego z wohnjemi spśinacy dacź.

Mužstwo „Italije“ je na dwě wulkej sćkruce dźělene. Jena z njeju žo k krajej honi. Kara wobcežnje je, ľudźom na pomoz pśichwaćej. Jenička móžnosć by była, so by lětadło k jenej z wulkeju sćkrutow pśichistajiło a potom po nim ľudźi wotnjeźło.

Kak je žo njesbože stało.

Kaž je z pśenjeje rospravy, kotruž je general Nobile Italskemu knježeśtwu podał, spóznacź, je žo pśi śnjesbožanju „Italije“ **cyłomik z ballona wottorhnył.** Wón cyłomiku **bź** general Nobile a wóśom muži, mjes nimi ľódź wobsadźił offizjer. Druhich žydom muži wobźadki je pak žo z ballonom a tśomi motorskimi cyłomikami dale wotnjeźło. Wobaj dźělej mužstwa mógetej hórki Dolhorańskego kraja widźeć. S ballonom wotnjeźona połojca z dweju wuczeńcow, jenoho twarza powětrowych ľódźow, tśoch mechanikarjow a nowinarja de Lage, dopśijarja „Popolo d'Italia“ wobsteji. W ballonu žu bróńje, drasta a žywoła. Mjes ludźimi, kótrejž žu pola Nobila wostali, śtej dwě wobjeźe se skamanymi stawami. Kak žo druhej połojcy wobźadki wjedźe, njeje znate. Lekarjo na ľódźi „Citta di Milano“ žu generalej Nobilej radu pódali, kak ma se franjenymaj wobchadźeć.

Ľód, na kótrymž mužstwo „Italije“ pśichebywa, k dolhemu wječorjej pkuwa a je skóźeś mil wot kupy. Fołyn rěkaze, skaleny. Próśuja žo, so by žo jim pomoz podała.

Pomozne naprawy za „Italiju“.

W telegramje Riisera Larsena na wójnskeho ministra žo praji: Ssym kapitanej „Citty di Milano“ porucził, so by najśybnischi ruški knježeśtwowy ľodołamak žadał. Ssym teź porucził, so by žo teź hišćeze pśezej sapśichaj se Green Harboura žobu pśichwjedł, so bychu žo pódla brjoha Dolhoraśicheho kraja skady zrobły pśichiprawiśe, jeli so žo ľodołamak njeby mógł do pśédka dobyć. Dale žym porucźił, so bychu ľetarja Madźenu proštli, so by po możnosći ruce wulećał. Naše maśiny njemóža žanych wótchódkow žobu wjacy, dokeľ žmy nusowani, kóžde městaćko za trśebny benzin k nawróśej twarjenju. Plany za naše wobhonjenje ľetanje wot teho wotwisuja, kak daloko może parna ľódź „Braganza“ pśijśeć. Po nawědźenju Lütjowa Holmja a wobźělenjow, kótrejž žu na kraj stupiśe, je njemóžne, so by „Italija“ k wječorjej wot Hingopena ležała. Chcemy pak njedźiwajcy teho k rańśicej stronje ľetajo połnóžny brjoh Dolhoraśicheho kraja pśeheźedźeć.

Dalše powěsće wo „Italiji“.

S Kingsbaye žo 11. junija powě: Wobźadka „Italije“ ma jenož mało palidła. Někotrym ludźom žu ruzy a nohy śmjerśe, dwaju ľaj žebi nohy złamakoj. Wottorhnjeny cyłomik powětroweje ľódźe žo pśichezo dale cźeri. Na ľód žo skoro njehodźi stupaś, wón žo biła.

„Citta di Milano“ je póndźelu zyły dźeń se sćkrućkowazej telegrafišin z generalom Nobilom wobchadźał. Nobile mjes druhim praji, so žu žo pśichistajenju powětroweje ľódźe cyłomik a motory rosbiłe, mjes tym so žo powětrowa ľódź wotrože. Pśichi tym je žo wjetśichi dźel provianta a wuhotowanja zhubił, tak je mužstwo skoro zyle bjes zyroby. General Nobile se pśejźi muśemi k wječorjej k krajej dźe a nadźija žo, so k ľódźi „Breganza“ bóndźe. Dokeľ je žo ľód do hibanja dał, je skoro njemóžno, po nim kročeź. Wódła teho někotre srobustawy expedizije žanych śnjehakow nimaju. Tohodła žu dyrbjałe wrócźo wostaś.

*

Po pózlednich powěśćach mužstwo „Italije“ 45 kilometrow k połnocy wot kapa Smitha a 25 hač 30 kilometrow k ranju wot maleje kupy Foyna pśebebywa. Tole městno móže žo z cźełta z ľódźu dožahnjeś, dokeľ ľód tam hač na dno dožaha. Mužstwo wśicko śpyta, so mohło na kraj bóniś, tola na wjele městnach žu we ľodze wotwjery. Tohodła žu wo cyłom prošyli. Pilot Riiser Larsen méni, so budźe ja wukhowanje mužstwa „Italije“ znajmjeńśicha schtyrnacze dnjow trjeba.

Geografiski wustaw powě, so žo na Switzbergenach žyśny połnócny wětr wocźakuje, a horuca tehodła, so by žo by wukhowańśe dźeło z najwjetśichim śpěchom pśechwjedło, dokeľ by hewak strach był, so bychu žo wśicke sćkruty, na kótrychž Nobile se swojim mužstwom pśebebywa, z połnóžnym wětrom do dalokeho morja wotehnałe.

Amundsen wo pomoży ja Nobila.

Roald Amundsen w Oslu je rjekł, so žu strony, we kótrychž mužstwo „Italije“ pśebebywa, jara straśne. Ľód, kótryž z połnóžneho pola runje na městno cźehnje, hdźež expedizija na wukhowanje cźaka, je starp sćkrutaty ľód. Ľodowe wobstejnośe žu tam pśecźo jara śe. Mužstwo dyrbi žo pak na Dolhorański kraj podaś abo dyrbi žo se sćkrutow na ľódź pśichwaćej. Móžnosć, so bychu pśichwaćej prud a wětr ľód k krajej dohnałoj, je jara mała. Amundsen méni, so by mohło wulke lětadło, kaž němske Dornierśo-Walfše, mužstwa k žebi pśichwaćej. Teź ľodołamak mohł wjele pomhaś. Mało je nadźije, so mohło so mužstwo blížśe dny wukhowaś.

Kommandant „Citty di Milano“ praji, so mužstwo wobsebje na njedostatku lekarstwow a žywnośe cźerpi. Se najskupiśichim pśichdźenjom budźe žywnosć sa 40 dnjow dožahaś. Kommandant méni, so žo z lětadłom ludźo njehodźa wukhowaś, tola ľodołamak by dobru słužbu cźinił.

S Norwegskeje žo 11. junija powě: Kapitan Thunberg se schwedskeho wójnskeho ľódźstwa je do Narwika pśichi norwaśkim wjeźornym brjoh pśichiśeł, so by z dwěmaj Heinkelskimaj lětadłomaj schwedskeho wójnskeho ľódźstwa za Nobilom śledźił.

Nowe wojeske rěcźenje mjes Rumunskej a Polšej.

Kaž Bukareśtske nowiny „Dimineata“ powědźa, žu rumunśiy generalojo po pśepśoseńju polskeho knježeństwa do Warśichowy pśichjeli, so bychu nowe wojeske dojednanje wobsamknyli. Wono dyrbi žo pjecza na twjerdźichi podkóžk dyźli nětcźiske stajiś.

Polska Wiśliny móst pola Münsterwalda wotlama.

Wot dlešcheho cźasa žu žebi Polazy wotmyślili, jeleśiski móst nad Wiśłu pola Münsterwalde strategiskich pśicinowo dla wotkamaś. Móst dyrbi žo na druhim městnje w Polšej sajo natwaricź. Njedźiwajcy wśicheh protestow je polske knježeństwo němskemu pózłanjej we Warśawje sajstojnjuju sdźělilo, so dyrbi žo móst woprawdźe wotkamaś. Sa wobtkad mjes wobéma brjohomaj žo na tamnym městnje parne pśichewoźenje pśichiprawi.

Swjedźeń za zasonatwarjenje města Reimsa.

W pśichitomnosći statneho prezidenta Doumerguea, dźakježerskeho ministra Tardieura, komorineho a senatowego prezidenta a pózłanza Sjednoczenych statow žu nowu radnizu w Reimsu a znowanatwarjenje města wobswjeźili. Statny president we wobswjeczajcej rěcźi praji: Se žiwjej zyłej duschu žo Franzowska wo smuśkowny a swonkowny měr prózuje. Wona je z wójnu bóle hač druhe kraje cźerpiła. Žadyn druhi kraj njeje žo tak zakopnje zapuścźił a žadyn njemóže bóhnosć méra zwónaś a nochje tak horliwje strachi wobronjeneho konflikta wotstroniś kaž Franzowska. Franzowska jenož žada, so žo někotre srěcźenja dźerza. Wot cźasa podpitanja pśichimera žu wśichitzy franzowšy statnizy dwójny nadawk wótli, bjesstrach cźerpeho žamuźneho kraja a sobom bjesstrach druhich ludow zarucźiś, dokeľ wedźachu, so dyrbi žo sa wśichitkich bjesstrach zakhowaś.

Wobśórźba pśecźeśiwo Beli Kunej a towaršcham.

Winske statne rěcźnistwo e pśecźeśiwo Beli Kunej a towaršcham wobśórźbu nastajało a to pśecźeśiwo Beli Kunej dla tajneho swjatkowanja, dla swjatka z wutkajnymi tajnymi towaršstwami, dla wopaczneho pśichipowědźenja a dla zakasaneho nawróta. Furija Mayhofera žu wobśorźili, dokeľ je śiwoje městnośce z skhadźowanju tajnych towaršstwow pśechenjał.

W Chinje so dale wojuje.

Pola **Tientsina** hišćeze 90 000 muži žyłne połnóžne wójśo steji. S nim general **Fengjuśiang** wojuje, so by Tientsin žam za žebje dobył. To pśecźeśiwe prjedawšchim dojednanjam mjes hłownym roskasowarjom połodnischich wójskow **Cźangkaiśhekom a Fengjuśianom** rěcźi a so jako **sjawna spjeczeńca** wobhladuje. Cźangkaiśhek dyrbi po tajkim pak pśecźeśiwcu generalej Fengjuśianej wojowaś, pak jeho śpjeczeńcu pśichipósnaś.

General Fengjuśiang je žo teź namjetej Nangkingskeho knježeśtwa zajowědźił, po kótrymž by dyrbjał śiwoje wójśo z Pekinga wrócźo wjacy. Žada, so bychu jeho za hłownego roskasowarja Pekingskeho wojeśkeho wokrjeża ponzenowali.

General **Jensiśan**, roskasowak Schansiskeho wójska, je chinesśim nowinarjam rjekł, so je wśicke naprawy cźinił, so by sadźewak, so by jeho wójśo do Fengjuśiangowego wójska spraško. Fengjuśiang žada, so by Jensiśanowe wójśo hnydom Peking wopuśćeśko.

Swada wo nadobnyk mjes dobycześćimi generalemi połodnischeho wójska hrozy k wobronjenemu konfliktej dowjesć. Fengjuśiangowe wójśo pśecźo bliže k Pekingej cźehnje a je někotre wójśo generala Jensiśana wobsuśiło. General Jensiśan, kótryž dyrbješe někotre do Pekinga pśijśeć, so by mešto sam pśichepodał, je bjesstrachowemu wubjerkej zdźěłał, so dyrbi bla hubjenych dróhow puścźowanje wo dwaj dnjej wotstorcźiś.

Fengjuśiang Peking wobknježi.

General Fengjuśiang je pśecźeśiwo śiwojenu dojednanju z generalom Jensiśanom Knježeśtwowe twarjenja, banki, póstu a twarjenja republiskeho prezidenta wobsadźił. S tym Fengjuśiang města Peking wobknježi. Jensiśan hrosy, so śiwoje wójśko z Pekinga wrócźo wosuje, jeli so Nankingske knježeśtwo Fengjuśiangej njepśichaja, wobhladźene twarjenja wopuśćeju.

Južnosłowjanska a Italska.

We pocźahach mjes Južnosłowjanskej a Italskej je prjedawšchi južnosłowjanski swonkowny minister **Ninczicz**, kótryž je nětdy Netinnje dojednanje podpisał, sajsnjerjej Parizkeho „Matina“ mjes druhim rjekł: Jednory cźłowjeśi rosum je Nettinske dojednanje pśichisał. Mjeży mjes nami a Italskej stronu pśicerkaju, kótrejž žu pryedy w politiśnej a farjadniśnej jenoseći byłe. Tehodła dyrbjeśeše žo wjele praśichenjow wupraviś, kótrejž tele stronu nowemu porjadej pśichiprawjeja. To je z pśicinżinu wśicheh dojednanjow było, kótrejž žmy wot wobstacza noweje kharty Europy mjes nami a Italskej wobsamknuli. Pśichijecze Nettinskeho dojednanja śmeje dobry wliw na nasche pozaji k Italskej. Wódły atmosfáru njedowěrjenja mjes wobéma krajomaj rosćeźiny, njebudźe žaneje pśichiźiny wjazy, so niż wo wśicheh praśichenjach dorěcźeć, kótrychž wuprajenje je nusne za wobnowjenje dowěrjenja hódnych pocźahow.

Jyle druhe stejiśeho dyźli Ninczicz wjednik južnosłowjanskeje opposizije **Pribicźewicz** sajsnjupje, kótryž je „Matinowemu“ sajsnjerjej mjes druhim rjekł: Južnosłowjanska je Italskej pśichwalenja cźinika, na kótrejž je Mussolini je pśecźeśećhanjom Južnosłowjanow wotmolwił. **500 000 Khorwatow a Sślowinzow pod italskim pśichazom bydli.** Sa cźaš Habsburgskich žu tuźi někto pod italskim knježeństwom hydlazy Južnosłowjonjo 200 ludowych śkulow měli. Nětko ninnaju žaneje jenicźeje śkule. S krajom, kótryž wśichdenje z wójnu hrosy, Južnosłowjanstu łśichwdźi a so nta nje pśichiłodźuje, njemóže žo žanych pśecźeśelśiwowych pocźahow wudźerźeć. Opposizija nochje žaneje wójny je Italskej, tola wona dha cźełne pocźahi a žanych sebjakrawnych wobjasredźenjow pśecźeśelśiwa.

Wojowanje pola Tientsina

„Times“ ſ Tientsina powědża: Sobotu je ſo **bitwa pola Fanglinczinga, ſtudom mil pſched Tientsinom bita.** Artillerija generala Czang-Czunga Changa je połodniſchnu wójſku dowobarała, Wulki kanal pſchekroczieć. Czang-Czung-Czang pjeza wo pſchepodaczu Tientsina tajnje jedna.

Ze Serbow.

Budyšowica.

Wutoru 12. smažnika.

Bazilida.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

* 1802 Handrij Brósk w Rakojdach, kiž 2. nov. 1877 jako bywši farař Budestečanski zemrě. Sluša do najstarših serbskich wótčincow Zejlerjoweje doby, z kotrymž je hromadźe w Lipsku studował. Jako so Handrij Brósk z Lipska do Łužicy wróći, dosta wot Handrija Zejlerja rjany spěwčk:

Česćomny wopomnik staja ći wutroby serbske we Lipsku,
Přetož přez přećelny zwjazk spłodźi ty lubosć do nas —
K tebi a zhromadnje serbskeho jazyka spróceniwje hladać.

Lipska spomń, hdyž budźe rjec luba: Ja lubuju će. Wot njeho wobsedźimy wšelake přědowanja, kiž je jako farař w Małešecach a w Budestecach poměł. Wulku zasługu je sebi cyły serbski lud dobył z tym, zo je so wo to staral, wulkemu dobroćelej serbskeho luda Michałej Budarjej pomnik na Budeśćanskim pokrjebnišću stajić. Handrij Brósk měješe też basniske dary, z kotrymiž rady serbske swjedźenje porjeńšeše. Na serbskej zhromadźiznje lěta 1846 na Winicy pola Budyšina sławješe Zejlerja w žortniwej rjanej pěsni: „Stary Serb wot poslednjeho kónca měša so do Wašoh' towarstwa.“ Na drnhim spěwanskim swjedźenju přednjese při hosćinje spěw: „Stawaj horje njeroda!“, kiž so jara lubješe a wjacy króć wotčišćeše. A 1860 sławješe Zejlerja a Kocora po swjedźenju na hosćinje jara rjenje jako tkalca a předlčn. Z cyłej wutrobu wobdźěleše so Handrij Brósk při serbskich swjedźenjach. Přeco přinjese tajku krasnu wjeselu pěseń sobu. Te swědča wo tym a wo nim!

† 1899 kaplan Jakub Šołta w Khrósćicach.

1754 spali so farа w Friedrichsdorfje pola Zhorjelca z knihownju fararja Kh. Knota (Knauthe), kotruž běše sebi přez 40 lět dołho nahromadźił ze žadnymi rukopisami.

† 1799 Jurij Rak, advokat w Budyšinje, pěsnjeř.

† 1757 Khrystof Gabriel Fabricius, farař w Dubom, wuda delnjoserbski katechismus.

* 1851 Jan Aug. Kapler, kantor em. swj. Michała we Budyšinje, dołholětny knihownik Maćicy Serbsk. a jejny česny sobustaw.

Z pěsnje wo njerodze a přenjej železnicy.

Stawaj horje njeroda
Z paru jězdźić póčneja,
Słonjenjo k nam přiđerja
Ze spanja će wubudźa.

Žónske, kiž rad wjerća so,
Mužcy, kiž chcu daloko,
Su ći wuicy česerjo
Toho puća železno'.

Železnicy nakładża
Wot nas hač won do morja.
Wšeće wy pak čohodla?
Topić ma so njeroda.

Handrij Brósk 1846.

Přisłowo: Žonu sebi bjeř ze susodstwa, kmótrow proš sej z daloka.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer 0, thermometer wo onjo -|-16. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer —5, thermometer w nozy —|-11. Wuhłady na khłódne a suche wjedro. — Schkleiza stuja bjez sadźerjenja na rjanc. Nižina, wječera nad Pólskej ležaza, bě nam rjany mały deschčik pschinjesła. Po sdaču je nětko rosćažnje. Se Zgorićich kupow je wyschina pschibliżiła. Nad połnocnej Europu je wyschina wuzjechestwa. Sandźenu njedźelu na wječor je w naschich stronach Němskeje czežke wjedrjo sakhadźale. W Gubinje a wokolinje sakhadźesche hrozny wětr ſ kemjami. Deschčik je liješe. Też ſ Pomorskeje wo czežkich njewiedrach a wulkich slinkach wjeđaja. W rauschcej Pruskej slinki wulke powodźenja sawinowachu. Nayožledk počza je sněh hicź a nawóde je na 20 cm. wuſoko. Wón stłóżi žita k semi, so ju, kaž bychu swalzowane byle. S połnischcej Wuhorskeje tehornuja powješće wo czežkich njewiedrach pschikhadźeja. — Jutſje sirjedu ſkhadźa słónczko 3,39 hodź. a khowa ſo 8,21 hodź. Mjezačk na ranje 1,29 hodź. ſkhadźa a khowa ſo pop. 2,29 hodź.

— **Kradnyli ſu** we dalschej wokolinje w nozy na 4. junija 1928 rjeczas muzazeho czažnika, dwójmy, bubleiowy, ſ dołhimi a krótkimi wójmadlami ſ medajlonom a žónſkim wobrazom, honiwinſku tſelbu (pschećělany wojeński karabiner) ſ nalemjenym dżerżadłom, kiž bjsche wot delka še ſchrubom hromadżerżane; muzazy czažnik, kiž je wuporjedżenja trčmy, muzaze kolo ſnamli „Seidel & Naumann“ czo. 1 013 768 ſ czornymi krosnami. — Wo wyżowne ſdżělenja prosy kriminalne wotdźělenje we Budyschinje.

— **Konjej ho ſplóſchiloj.** Konjej wonkowneho ralaria, kiž bjschtaj do wosa ſapschebjenaj, na kotrymž běchu ſwinje, a ſtwikłu bjes dohlada ſtejeſchtaj, ho wječera pschipołdnju w dworje tudomneje rólarije ſplóſchiſchtaj a czerjeſchtaj hač na Sedanſke nam. ſta, hdyž wóz wo telefonowy ſczełoł wrjeżny a tak ſtejo wosta. Konjej a rěne ſkoczałe njeběchu po ſranile, tola wóz bjesche ho ſylnje wobſchkodźił.

— **Sakſka krajna lotterija.** Pschi pondźelnischim czehnjenju 2. rjadownje 193. Sakſkeje krajneje lotterije padże dobyczе wo 10 000 hr. na czišło 50 506; dobyczа wo 5000 hr. na czišła 28 923, 70 253, 135 902; dobyczа wo 3000 hr. na czišła 80 065, 100 141, 122 957, 124 339; dobyczа wo 2000 hr. na czišła 40 319, 76 165, 87 806, 98 567, 114 707, 128 097; dobyczе wo 1000 hr. na czišła 38 263, 40 411, 56 495, 71 558, 72 472, 88 467, 89 322, 107 449, 124 787, 130 031, 141 885; dobyczе wo 500 hr. na czišła 13 411, 16 631, 19 037, 20 752, 25 715, 28 289, 31 059, 34 630, 42 965, 48 772, 54 711, 74 806, 79 860, 82 761, 96 306, 105 211, 109 138, 116 435, 117 581, 118 447, 129 295, 132 272.

— **Sběranſki tydźeń ſa Budyſkn dźěłaczeriku ſamaritiſku kolonu.** Budyſka dźěłaczeſka ſamaritiſka kolono, kotraž wudźerżuje wojſewjenju ſa ſnjelbożenja, je wodnjo a w nozy bjes pschetorhnjenja wojewrjena. Jeje ſobuſtawy wobroczeja ſo w dnjach wot 9. hač do 17. junija w sběrkach na bróhach a po domach na wobydlerſtwo Budyſchina wo wſcheczelny dar. Ssobuſtawy njeſkłukluja jenoż w dźěłarjach abo ſportowniſczach, ale poſlicżeja ſwoju pomoz zyłemu wobydlerſtwu. S tuteje pschicżiny wſchak maju też prawo, ſo ſo na wſchitkich wo dary ſa ſwoje napominacze a wopominacze bźěło wobroczą. S daranu móże wobydlerſtwo ſkutkej, kiž bu ſ lubosće a njeſebičnoſcje ſakoſeny, pſches czejżu hoſpodarſku kriſu womhać.

— **Skhadźowanje czažnikarjow w Budyſchinje.** Krajny ſwjaſk ſakſkich czažnikarjow wotmě w Budyſchinje wot ſoboty 9. hač do pondźele 11. junija ſwój 33. ſjeźd kraj-

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer 0, thermometer wo onjo -|-16. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer —5, thermometer w nozy —|-11. Wuhłady na khłódne a suche wjedro. — Schkleiza stuja bjez sadźerjenja na rjanc. Nižina, wječera nad Pólskej ležaza, bě nam rjany mały deschčik pschinjesła. Po sdaču je nětko rosćažnje. Se Zgorićich kupow je wyschina pschibliżiła. Nad połnocnej Europu je wyschina wuzjechestwa. Sandźenu njedźelu na wječor je w naschich stronach Němskeje czežke wjedrjo sakhadźale. W Gubinje a wokolinje sakhadźesche hrozny wětr ſ kemjami. Deschčik je liješe. Też ſ Pomorskeje wo czežkich njewiedrach a wulkich slinkach wjeđaja. W rauschcej Pruskej slinki wulke powodźenja sawinowachu. Nayožledk počza je sněh hicź a nawóde je na 20 cm. wuſoko. Wón stłóżi žita k semi, so ju, kaž bychu swalzowane byle. S połnischcej Wuhorskeje tehornuja powješće wo czežkich njewiedrach pschikhadźeja. — Jutſje sirjedu ſkhadźa słónczko 3,39 hodź. a khowa ſo 8,21 hodź. Mjezačk na ranje 1,29 hodź. ſkhadźa a khowa ſo pop. 2,29 hodź.

— **Kradnyli ſu** we dalschej wokolinje w nozy na 4. junija 1928 rjeczas muzazeho czažnika, dwójmy, bubleiowy, ſ dołhimi a krótkimi wójmadlami ſ medajlonom a žónſkim wobrazom, honiwinſku tſelbu (pschećělany wojeński karabiner) ſ nalemjenym dżerżadłom, kiž bjsche wot delka še ſchrubom hromadżerżane; muzazy czažnik, kiž je wuporjedżenja trčmy, muzaze kolo ſnamli „Seidel & Naumann“ czo. 1 013 768 ſ czornymi krosnami. — Wo wyżowne ſdżělenja prosy kriminalne wotdźělenje we Budyschinje.

— **Konjej ho ſplóſchiloj.** Konjej wonkowneho ralaria, kiž bjschtaj do wosa ſapschebjenaj, na kotrymž běchu ſwinje, a ſtwikłu bjes dohlada ſtejeſchtaj, ho wječera pschipołdnju w dworje tudomneje rólarije ſplóſchiſchtaj a czerjeſchtaj hač na Sedanſke nam. ſta, hdyž wóz wo telefonowy ſczełoł wrjeżny a tak ſtejo wosta. Konjej a rěne ſkoczałe njeběchu po ſranile, tola wóz bjesche ho ſylnje wobſchkodźił.

— **Sakſka krajna lotterija.** Pschi pondźelnischim czehnjenju 2. rjadownje 193. Sakſkeje krajneje lotterije padże dobyczе wo 10 000 hr. na czišło 50 506; dobyczа wo 5000 hr. na czišła 28 923, 70 253, 135 902; dobyczа wo 3000 hr. na czišła 80 065, 100 141, 122 957, 124 339; dobyczа wo 2000 hr. na czišła 40 319, 76 165, 87 806, 98 567, 114 707, 128 097; dobyczе wo 1000 hr. na czišła 38 263, 40 411, 56 495, 71 558, 72 472, 88 467, 89 322, 107 449, 124 787, 130 031, 141 885; dobyczе wo 500 hr. na czišła 13 411, 16 631, 19 037, 20 752, 25 715, 28 289, 31 059, 34 630, 42 965, 48 772, 54 711, 74 806, 79 860, 82 761, 96 306, 105 211, 109 138, 116 435, 117 581, 118 447, 129 295, 132 272.

— **Sběranſki tydźeń ſa Budyſkn dźěłaczeriku ſamaritiſku kolonu.** Budyſka dźěłaczeſka ſamaritiſka kolono, kotraž wudźerżuje wojſewjenju ſa ſnjelbożenja, je wodnjo a w nozy bjes pschetorhnjenja wojewrjena. Jeje ſobuſtawy wobroczeja ſo w dnjach wot 9. hač do 17. junija w sběrkach na bróhach a po domach na wobydlerſtwo Budyſchina wo wſcheczelny dar. Ssobuſtawy njeſkłukluja jenoż w dźěłarjach abo ſportowniſczach, ale poſlicżeja ſwoju pomoz zyłemu wobydlerſtwu. S tuteje pschicżiny wſchak maju też prawo, ſo ſo na wſchitkich wo dary ſa ſwoje napominacze a wopominacze bźěło wobroczą. S daranu móże wobydlerſtwo ſkutkej, kiž bu ſ lubosće a njeſebičnoſcje ſakoſeny, pſches czejżu hoſpodarſku kriſu womhać.

— **Skhadźowanje czažnikarjow w Budyſchinje.** Krajny ſwjaſk ſakſkich czažnikarjow wotmě w Budyſchinje wot ſoboty 9. hač do pondźele 11. junija ſwój 33. ſjeźd kraj-

neho ſwjaſka. S tuteje pschicżiny wotmě ſo ſoboty ſhromadźizna wyſchſchich mischtrow, ke kotrejž ho powitawši wječor w „Sozietät“ pschiſtupichu. Niedźela běſche wuſ- wana wobłohowym jednanjam a pschednoſchkam wo ſ- nych a hoſpodarſkopolitiſkich praschenjach naſcheho cze-

— **Tſelenje ſ piſtuljemi** kriminalnych ſtražnikow 9. junija 1928 wotmě ſo na tudomnych wjeſelſkich nikach ſtuſche ſmužowanſke tſelenje ſ piſtuljemi ſtražnikow Budyſchkeho kriminalneho wotdźělenja. Tſelerjo wu- ſu wſchitke jara dobre. S najwyſchſim tſelom běſche minalny konſtabler Müller ſe 121 kolesami a druhi ſ kriminalny wyſchſchi Kraźmiſter Schickentanz ſe 112 lesami.

— **Kurſus ſjerdſich narodnych rejow** ſaſtupi ſobotu bě poměrnje derje wopytany. Dźiwi ras ſmužowachu ho też diwe zyle nowej reji a wótcink. To rólaſche ſmužowanju prózowacz, ale pod wjedniſtwom knjeſny Mirowi Sche- ſchawiz a knjesa directora Biarnata Krawza ſtutej pěknej rejzy nawuknychmy! To běchu ſajo rjane a wjeſele hodźinki pod hłónczkym ſjednom mischtra! Haj próza ſłodźi ſtrjo.

S Khelna. Khelnjanſko-Wiſſkowſke ſtrjelowſtwo (małe kaliber) je na bliſchich tſjoch njedźelach wulke tſelenje na mytа ſarjadowało. Hižo na 15denju njedźelu knjeſelske na tſelniſchczu, kiž je na korczmarja Kirkowej ſahrodze ja- mětnjene, wulke žiwjenje. Buchzajerjch je wſcho hromadże dźeſacz mytow, pjecz wulkich a pjecz mjeńſich. S khow- nem dobrym je dohołny radiowy aparat ſ wóſjerſkim- kom. Tſelanje ſapoczina ho powołnju w 1 hodź. Na- dźijonnje ho wſchitke mytа wuſtrelaju.

S **Brěmjenja.** Sandźeny ſchtwórtk ſakoži ho dobre- wólna wohnjowa wobora ſa Brěmjo. Sa woborneho hejt- mana wuſwoli ho knjes tſchikhrjeſer Hermann Reichel, ſa namjeſnika a njednika wotdźělenja knjes Wilhelm Krawza, kubeř a hoſczenzař, ſa feldwebla knjes ratař Jan Lehmann, ſa pokładnika knjes ratař Handrij Helgeſt, ſa pikna- wjeđerja knjes Ota Schreckenbach a ſa ſanitetnika knjes Jan Lehmann. K woborje pschiſtupi pschi jeje ſałożenju 15 muži.

S **Barta.** Njewjedro, kiž njedźelu popołdnju w ſchtwórt- tej hodźinje pſches naſchu krajnu pschićahny, běſche ſ kru- pami pschewodźane a je wożeſche we wokolinje na połach wjele ſchkody nacżinilo.

S **Barta.** Tudomne ſpěwne towarſtwo wuhotuje bliż- ſchu njedźelu w Müllerez hoſczenzu konzert, ke kotremuż ho pschedwjedźenje diweju dźiwadłowskim kruchow pschiſtamkuje. Pſchećeſcelſo a popſchewaczeſlo towarſtwa ho na to pokaſuja.

S **Barta.** Pſchi poſłednim liczenju ſwini ſu w naſchej wſy dospła 492 ſwini naliczili.

S **Debjerkez.** Sſawny pucź ſ Błohoſchez do Hodźija je dla naſypowanja na Debjerczezanſkich honach wot 11. hač do 14. t. m. ſawrjeny. Jędnaty wobchad pokaſuje ho na Zanezy abo Nowe Błohoſchezy a Tſi Hwjezdy.

S **Wětkych Nožlij.** Sandźenu pjatk je paduch w naſchej wſy na tſjoch měſtnach pobył. Na ſwoje pak je mohł jenoż wěſy kradnyez, kiž njemějeachu pſchewulkeje hódnoſcje. Dal- ſchi poſzyt ho paduchej njeporadźi, dokelž běſche poſ wó ſtrwē. W dwěmaj padomaj běſchtaj pak pſaj **we wofkeji** a pódlanſkej měſtnoſci. Paduch je ho też w ſuſodnych Druzezach do dweju wrazenjow dobył, je pak tam tehor- nuja wězu ſnadneje hódnoſcje ſobukalacej mohł. Pſchi wſchitkich ſwojich paduſchſtwach je njeſhmanik wokolnoſe ſchkleiży wutkożił. Kaž ho ſda, je jenoż ſa pjenjeſami ſchoł.

S **Lěſkeje** pola Wóſſlinka. Sſawny pucź ſ Lěſkeje do Debriz je dla naſypowanja na Lěſczanſkich honach wot 12. junija hač na dalſche ſawrjeny.

S **Wóſporka.** Sandźeny ſchtwórtk je mandźelſka tu- domneho wobkhadnika a inſtalatéra Kurta Hilberta nable wumrěła. Wona běſche popołdnju hiſchcze ſtrowa na polu dźěłała. Wječor bu ji nadobo ſłě a hnydom na to ho morwa ſwjeſe. Boża ruczka běſche ju ſajała.

Marica a Hanica.

Roman.

47] (Pokračowanje.)

Wón ſcheptaſche: „To pſchińdże wot poſtawjenja mjes dwěmaj wobnjomaj: ſu-li Ktallzy — ſu-li Rakuſzy? To wupraja ho potom też we waſchnju a powaſy. Sbožowny tón, kiž je nječhto zyke. Czorny abo běły, měcź abo nje- měcź . . . . a . . . . “

Wona pſchejta rěczecź. Ruczizu w ruzy, komdźeſche ho wotewrjecź. Wona rjekny: „Pój, ſaſtupmoj! Hewak naju deleka hiſchcze ſtſyſcha!“

„Ja ho boju, Mariza!“

„Pſched kim?“

„Pſched tobu! Njeſžym-li kaž tuczi ludźo? Njewěrſiſch- li, ſo je mje ćwilowało a ćwiluje? Ty . . . . haj ty! Ach, Mariza, ale ja žym czi ſlubił a mam će tola tak rad!“

„A ja tebje!“

„Wopraſwdże? Ale . . . . mi ty njeſžluſcheſch!“

Wona pohłada jemu do wocżow: „Tola! Ja žym twoja.“

„Mariza!“

Wona wſa jeho ſa ruku a wocżini durje.

XV.

Tak ſwětleſche ho ſaſo Nochuſowy hród tam horjeka ſe Sſrjedźnych pohór dele, kaž běſche jónu ſe ſwojim bły- ſchczenjom woknow hrabja Meinhardta Aicha ſ Naypur ſtrowił a witał, hdyž bě po ſwojom létach k prěnjemu rafej ſwoju wótczinu ſaſpowidźał. Nětko wón jedźeſche ſe ſwojej młodej žonu na ſmężwazym nałymſkim dnju a pokaſowaſche jej hród tam horjeka, jeho, jeje domiſnu, pſchetoj Mariza bě jeho.

Na dwórniſchczu ſtame ſnate wobliczа. Noścherjo wa- czokow ſtrowjachu, a hdyž wuſtupichtaj, ſtojeſche tu wóſ, na łóſliku ſchérku ſlivrej ſe ſelenym kornarjom a rohowymi kneſlemi, ſe ſchérkowaj, ſelenymaj ſmuhomaj na khołowach a ſe Schtyrkim kłobukom. Sſkużobnik ſtojeſche pſchi wotewrjenych durjach.

Hrabja Aich poda ſwojim ludźom ruku a wopraſcha ho wječeſe: „Sſu-li wſchitzy ſtrowi?“

Meinhardt a Mariza ho wołhladowaſchtaj, jako bychtaj tu léta hižo njebyłoj. Wonaj hladaſchtaj k ſubatym horam, wot wjerſchcha Muta hač Tſchigatej, pod nimi hrady Tirol, Brunnenburg a Thurnſtein. Potom hahaſch- tej ſeju wocżi do dala pſches Kłuhelberg, hdyž běſche jónu w lěcze 1809 poſłednja bitwa pſchećiwo Franzowſam howrila.

Pſchi tkomu puczа wobſahny jeho ſpohładnjenje krajinu Etſcha, kiž nětko žiže w njemałej hłubinje pod nimaj leże- ſche, w nałymſkej barbowy hrě ſe ſeleneho na bruń a na ćežerjeń a žołcź, w kotrejž jenoż wěczinje ſeleńe roſtlimy ſahrodow pſches zyke léto jenajke błaki tworjachu: „Nasch łubu krajik!“

Mariza tam pokaſa: „Göllan!“

Wokomik wonaj jón wołhladaſchtaj, potom ſakry tſecha wille jón jeju wocżomaj.

A nětko ſtupaſchtaj po ſtarożnatem łubem puczu horje, pſches Naif, nimo hrodu Rametza. Winowe liſcżo běchu tudy ſ dźěła hižo k wotpocżinkej na ſnyu wotſtrontili. Mein- hardt ſpóſna to ſ daleka ſe ſnajećiſkim wócżkom tajżeko, kiž je ſam wobjedźeł.

Hdyž do wjeſiſchka doſtupiſchtaj a roſbłaď ho roſſcheri daleko po hrodowem hrabinſtwje, pod kopytami konjow khróſtkotaſche hromadu ſanjeſene liſcżo jamorzow. Trochu prjedy wſchak ho tu ſyma tola nawali hač tam deleka. Wonaj ho we waſy wurunaſchtaj, kóżdu maliczkoſcź wón jej pokaſowaſche. Sſkowa ſo ſyppachu na pſchemo: „Tu — hlej ſtoły ſe ſwjerżczećom! Ja žym jón halke poſtajił! Njeſžu pucże derje wudźerżowane?“ Tamle — mój pónd- moj jutſje tam — ſtoji nowa roſtlinaćnja, tamle . . . tamle . . . nětko je hižo prjecź —“

Kopyta koni klepotachu pod torhoſchczom a wotraźo- wachu ho wo pleczży dwora. Sa wokном jewi ho ſpěſch- nje wróczoſcżehnjena hłowa, potom tłóczeſche ho we hłow- nem ſajéżdże zyke ſłużownifstwo. Pſched ſtarem wopo- nad durjemi wiżachu wupinjene pletwy, pod nimi wulka papjera, na kotrejž bě wocżiſchczane: „Poſtrow Waju Bóh!“

Mariza bě w prěnim wokomiku trochu wuſkoſtlimje. Wona podawaſche wſchém ruku, a Meinhardt wuſaſni łóżdy króć, ſchtó to je.“ Domjaza, kuchinſka, ſahrodniſti pomocznik, ſahrodnik, konjerńik, kucharka. Sſkużowniſtwo žona wołta pokornje w ſtromu. Wonaj ſaſtupichtaj do ſchérokeje hale, hdyž ſtojachu bróniđka, potom dźěſchtaj do ſchérokich wijazych ho ſłhodach horje do ſjtwy, hdyž bě jónu pſchirodna maćz Meinhardta powitała.

Wón ſamkny durje. Nětko běſchtaj ſamaj, a wón wobja ſbóżnje ſwoju młodu žonu. Potom rjekny: „Nětko ledź- buj!“ a wonaj ſtupiſchtaj do ſchdiđka, kiž běſche hakle pſchi- twarił.

Tu pak ſplazny Mariza ſ rukomaj! Tajkeho nječhto njeběſ hiſchcze widźała. Zyle kaž ſakuſkana wołta ſtejı. Stojachu tu pękne ſłote ſtołcźki ſ runymi nóżkami a wurě- ſanymi wobłokjenjemi, ſnjeſchne boranjaze hlazy na nimi, ſoły ſ poſwoženymi pletwami, lenoſchki, w kotrychž ſedabłe kubiczłoſte, jaſnoſiđzane puzawki ko naduwachu. Hladawka błyſchczachu ho na ſcżenach, ſ wjercha wiſaſche kriſtalowy ſwětłon, kotrehož tołſte ſchkleńczane kule a kapli we wſchich barbach ho ſyholachu. Po ſchpundowanju leżeſche bohrli pſchećiſtrěnz wupſchećtrěty, ſ pleczżadkami a karłuſchemi, a po běłych, ſ połkotkom wutłażenych ſcżenach běchu tapiſſerije wupjate: „berdüry“ a paſtyrſke hry. Menhardt wołta kroczałku ſa žiwoj žonu wróżo a paźeſche ho na jeje dźe- cżajej radoſcź. Wona ho wopraſcha: „Sſe to ſalon?“

„Nó, twoja ſjiwa! Njewidźiſch-li tu błidko ſa ſchićze a tamle kſchidło?“ Wón ho wocżini: „Wono dyje je wěſo nowe, hacżrunjeź we žkołu cżaża, cżim rjeńſcha dyrbi kli- cżecź.“

Sbożowna wſcha wona nękotre ſwuki ſahra: „S wołt- dha ty wěſch, ſo ja na klawérje hraju?“

„Wot cżety Angioliny!“

„A ty njeſžy mje ženje wo to proſył?“

(Pokračowanje ſeſtkuje.)

S **Kamjenza.** Wječera wondželu popołdnja splóchi so na Klóchtriskej haji nadobo kóń cżežitcho sapschaha Schillowskeho młyna. Rozhorjene skoło cżerjesche z majwetschej spěschnosczu pjches Klóchtriske wrota, nimo Schulskeho namjesta a pschi Mnischej mnri dele, hdžež so pschi jadżdże do Wasseje dróhi cżinne. Kóń a wós staj so na skoje jenoż lokko wobschkodżikoj. Podawk běsche wjele hórki pschiwabił.

S **Kamjenza.** W nozy na njedżelu wobuchu padnschi w twarjenjach pschi Ssukelustim hacże. W hoscżenzu „Ke trouprynzej" kradnychu z koreżmarskeje sjuwy něhdże 50 kilowow, w hoscżenzu „k wicżeżenemu kublej" nětkole metry dale, kasachu něhdże 80 hr. a za 200 hr. tworow zobu. We schestim padże je pschi posljedze wotkało. — Sobotu popołdnju dyrbjesche policija jeneho wobydlerja Halschtrowskeje dróhi do schkitańskeje jatby hadżicz, dokelż z pjanosczu we swojim bydlenju woknowe schkleczny z pjasczu rosbiwasche a na to na drósty dale zychnowasche. Wusmup běsche wulku zgrudu ludzi pschiwabił.

S **Hródka.** Kaj Hantiska pruska nowinarska służba wozjewja, je pruske statne ministerstwo knjeżerstwowsko radu Zachu wot wobstarańskeho hamta w Gelsenkirchenje k wutrjenjenju kommunalneho sarjadnistwa Hródkowskeho wokrjesa posłało.

S **Drjewka** w Delnjej Lužicy. Pschi wurjwanjskich dżełach w leżownosczi, kiž jenemu wosschedżerjej hajtnyk skasjersche, namakachu dżełacżerjo schtwórtk rano pod prohom 3 lětnich durjow něhdże metr hluboko stare słébrowe a

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 12. junija 1928.

Wcerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,180	100 pólsk. złotych	46,625
1 angelski punt	20,405	100 českosł. krónow	12,388
1 swajc. frankow	80,50	100 franc. frankow	16,43

Barlinska bursa pokrjacżowasche wczera dale w sprócznym efektowych kursow. S wikow z dołżnymi a rentowymi liecżenami njesajpiasmy žanehu pschemenjenja.

Produktowe wiki pschinjeschcza snadne sesłabjenje zjawjacych płaczijnow. Pschenicza a rożki wo 5 pj. a nałtny jenicżeń wo 15 pj. po centnarju tuńscho pschedawacha. Njecżera płaczesche zentnar

w Barlinje

pschenicży 13,00—13,15 hr., rożki 13,80 hr.
hacż 13,90 hr., jecżmienja nałtn. 12,25
hacż 13,75 hr., wowsa 13—13,25 hr.

w Drježdżanach (pjatk)

pschenicży 12,95—13,20 hr. (13,05—13,30 hriwnow),
rożki 14,20—14,45 hr. (14,20—14,45 hr.)
jecżmienja nałtnjejsa 14,75 hacż 15,50 hr.
(14,75—15,50 hr.),
jecżmienja najsunjcha 11,75 hacż 13,50 hr.
(11,75—13,50 hr.),
wowsa 13,05—13,30 hr. (13,10—13,35 hr.)

w termijowym wikowanju

za julij: pschenicza 13,32½—13,90 hr., rożki 13,67½ hr.,
za septembr: pschenicza 13,42½ hr., rożki 12,65 hr.,
za oktober: pschenicza 13,47½ hr., rożki pak 12,65 hr.

Pschistajicj pytaja:

Kamjenarskeho, Langa w Wisłopizach, Albertowa haja cżisło 18 a Werner w Hródku.
Hospodarskeho pomocznika. Grośe w Budyschinje, Mużakowska dr. 13.
Widarskeho. Kühn w Jżonje.
Kowarskeho do Budyschina, Hornjeżelska haja 51.
Knihiwjednika Wilh. Schmidt Nachflg., Kolonialwarengros w Mużakowje.
Kuchinsku. hoscżenz „K sterej kótwizy" we Wojerezach.
Holzu do domu, Meichowa, wikowanja se żelesom we Lubiju.
„ Weberka w Niskej. Mużakowska dr. 21.
„ Schütz w towarstwowni (Vereinshaus) w Niskej.
„ Gruża, blidak w Chornem Kholmzu.
„ Hauptmanka we Wojerezach.
„ Raschowa, Hródkowska dróha 37 we Wojerezach.
Dżowku, Schnitter w Starem Lubiju.
Sahrodnika, Heimberger w Hródku.

Na pschedań.

Wós dżerżazy w Wisłopizach, Nowomjeschczanska dr. 31 delka.
„ **dżerżazy** w Budyschinje, Pósłowe nameszto 2ne.
„ **dżerżazy** w Budyschinje, Schäfferowa haja 15 **delka na prawo,** k wżam 6—7 hodż. wjecżor.
Lózko w Hródku, Luiszina haja 9a I.
Pschesjadu. Müller w Hródku pschi rżezarni (Schlachthof) we Wojerezach, Halschtrowowa haja 8.
Strózu, 3½ mężaza, Winkler w Strózi.
Wohnitschczo (Herd), Mayer we Wojerezach, Wilschkowa haja 5.
Trawjenje we Wojerezach, Drježdżanska dróha 1 delka.
Selena haja 24 a wola Zajzerwobkta.

Kupicj gtaja:

Ssyna, Mudrak w Hródku, Lipiczanska dróha 14.

Ssudnitzy na pschedhadżowanje

hrjedu 13. junija 1928

w Brěžnje pola Kamjenza w hoscżenzu „K żelesnizy" dop. we 9 hodż. cżežity auto,
w Milorzizach w hoscżenzu „Herbska gruchta" dop. we 9 hodż.: sofa, stol a wuczahowake blidło,

we Wojerezach dop. w 11 hodż. w hoscżenzu „K stolenu lawej": meble, klawir, pisarski stroj, hudżbny stroj a hospodarski wós, Wohlmuthowy aparat, cżasnikaj a dwoje sanki. 20 durjesamjerzakow, kamarski polzy a kamarske blido, barbicze, fżežcze, barby a laki.
w Niskej dop. w 10 hodż. w hoscżenzu „K hwjezdże" klawir a bufej.

schtwórtk 14. junija 1928

w Budyschinje na hudnistwje dop. w 9 hodż.: Schijaza maschina, wahata wila, hdżiwak, njeboż, tarczatej pile, kamarska wokladnja, blidło sa pisarski stroj, blidło sa kurjerjow, stolaj se sewjerawkom, kartotekowy kamor, ogżlowy kamor, studżak fjancżany, 3 gramofony, hedlarska schijaza maschina, 10 rubow, 77 mtr. płaczika, konjaze pschikrywcza, aktowy kamor, blido, 6 bitżejow, stejazej cżażnikaj, 16 koschow, sofa, pjenżezny kamorzik, schórzuchi, schafy a draka, dalokowidy, drastowy newjeschak do pschedstwy, Chańskej sofje, rżiniki wós, kuża, kamarskej kamoraj, 3 kamarske blida, vertikl a kredenza, pólny wós, 24 pjen. cżežanego pschedżenja, hedlarske tworu, dezimalna waha, 5 klawirow, 4 drastne kamory, kostum, hudżbnej kamoraj, 4 schibikle, sofowe blido, 6 pisarskich strojow, 9 pisarskich blidow, kinbowy sofa, cżwiczka kognaka, 7 polzow, blidło ke schijezu.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje djenża dop. ¾11 hodż.:
Mérne wiki, płaczijny sterje sesłabjene.
Dop. ¾12 hodż.: Wobrot wosstanje znadny. Pschenica a rożka stej wospjet zentnar 5—10 pj. tuńschej.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.
Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	11. 6.	9. 6.		11. 6.	9. 6.
Pschenica	260-263	261-264	buny	23-24,00	23-24,00
rożka	276-278	277-279	woka	25-27,00	25-27,00
nal. jecżmjeń	245-275	248-273	módre lupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jecżmjeń			żołte lupiny	16-17,00	16-17,00
wows	260-265	260-265	zeradella	—	—
kukurica	242-245	241-244	rapa. wosusk	19,00	19,00
pšeńc muka	32-36,25	32-36,25	lany wosusk	23,40	23,90
rżana muka	26-39,00	36-39,00	pocn. metasa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	bérnj. kruški	27-37,10	27-27,10
rżane	18,50	18,50	syno, 50 kg	2,90-3,30	2,60-3,10
lane symjo	—	—	rżana sloma	0,90-1,10	0,90-1,10
raps	—	—	pšeńc. „	0,80-1,00	0,90-1,10
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-24,50	24-24,50	jecżna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Drježdżanska burza (11. 6.)

Pšeńca	259-264	**běrnjace kruški**	27,50-28,00
rożka	284-289	**pšeńc. wotruby**	15,90-16,50
nałetni jecżmjeń	295-310	**rżane wotruby**	17,60-18,60
nazymsk. jecżmjeń	235-270	**pšeńana muka**	45,00-46,50
wows	261-266	**rżana muka**	43,50-45,00
čefwjeny dżecel	170-185	**woka**	29,00-29,50
raps	340-350	**pjeluški**	30,50-31,50
kukurica (Mais)	248-250	**hróch**	31,00-38,00
suche truhańcki	16-16,40	**cokrowe truh.**	21,50-22,50

Płaczizny rżezneho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.
11. junija.
133 woł., 354 byk., 366 kruw. a jałoje., 968 čelat., 718 wowc., 3175 swini.
Płaczizny za
woły: 1. 58—60, 2. 50—55, 3. 39—46, 4. 35—37;
byki: 1. 57—60, 2. 51—55, 3. 46—50;
kruwy: 1. 52—55, 2. 46—50, 3. 35—40, 4. 28—33;
jałojcy: 1. 56—60, 2. 46—54;
wowcy: 1. 62—67, 2. 52—59, 3. 45—50;
čelata: 1. 80—85, 2. 80—78, 3. 64—69;
swinje: (přez 300 pt.) 66—63, 2. (240—300) 67—69, 3. (200—240) 65—66, 4. (160—200) 63—64.
Raney 57—60.

Z Łužicy

* S **Holbina.** (Taubenheim). Sobotu rano w 7 hodż. bu w Holbinje macj ratarja Arnoschta Loschki w Hornim Holbinje morwu se Schwjerwje wucżahnyli. Ju bu po dwacu cżežke myšle do żmjercze sahnate, na kotrej wboha wobstarna żona bjezom dleschi cżaj cżerpjesche. — Ssamżny dżeń njesboži żelesnizar Hartig se Sakonja (Sobland) pschi ranżerowanju na Holbinskim dwornischczu. Pschi pschejwanju wosa na rólowanski wós makeje żelesnizy sajedże wós z jenej wósty psches rólowanski wós won. Hartig pschinjdże mjes rólowanski wós a storkacz a bu na nohomaj cżežko ssrani. Jenoż z tym, so wós z wjerczanym wusbowmjcom, možachu wobžarujomneho wuswobodzicz. Hartiga dowjesechu do klinik knjesa dr. Warki w Habrachczicach. Njesboże sta bo dopołonja wokoło ½12 hodż.

* S **Mulkeje Sswódnizy.** Kaž direktzija Duncanez płatowneje industrije pschi składnosczi jeneho jednanja piatk psched Lubijskej dżełacżerskej komoru wosjewi, widzi bo wona z wutworjacjom nowych skasankow nusowana, so dyrbi pola sakiskeho hospodarskeho ministerstwa snowa namjetowacz, so stwoju dżełarnju sawrje. S nětkole 450 dżełacżerjow běchu hižom 12. meje na 150 dżełacżerjow a dżełacżerkow, puschcżej dyrbjeli, kotrejž hyjetschcza we Wulkej Ssnódnizy a Delnich Kundracżicach bydla. Samożemu bobotu firma sajo 12 dalschich dżełacżerjow puschcżi. Nimo dżełacżerjow, kotrež su swjetschcheho dżela žonitše, dżela pschi tutym snatym pschedewsacżu 45 pschijatejnych a 4 direktorjo.

* S **Bjarnaczizy.** Pjatk rano mjeješe dejeł jeneho Bjarnaczanskeho kubła sajzałe wojowanje se straschnym bykom. Jako dejeł do sahrjeneho pasliwischcza sahnuł, bu bjes tóžbeje pschicżiny byk do njeho da. Wón cżišny dejerja, kiž jebi jeho myšlesche, jo k semi a wobdżełacże jeho z rohomaj. Buk běsche jo tak rucże na njeho walił, so jebi dejeł myšlesche, so je sbubjeny. Dha pał ho jemu poradzi, byka sa nóz pschimnyjeć a s porstami druhoje nuki do wócżka storcżeć. To běsche jeho wumożenje. Rosharjene skoło wostaji dejerja ležo, kiž ho hnydom zhraba a pod płotom z kakackojtym grotom pschelesje. Lekar spórna, so je dejeł nimo wobderžnoho na wutrobnu a lewej nohy wysche kolena smjerzeny.

* S **Marijneho Dola.** Pjatk wjeczor je sjebi tu wucżownik Gustav Erich Sommer z Wóstrowza, kiž je hakle minjene jutry schulu wukhodził, žiwjenje wsał. Sótž běsche k jenemu garbarskemu mischrej do wucżby sahnuł, mischtr pak běsche jeho z njesnaseje pschicżiny sajo puschcżił. Sommer běsche swojimaj starschimaj samjelezał, so je mischtr jeho wuhnał. Starschej běchtaj pał z druheje strony we tom zhonitkoj. Jako běsche je swojimaj starschimaj jo wurjeczował, wothali ho 14lětny pachoł je starschikeho domu a cżišny bo wokoło ½8 hodż. krótko sa stażiu w Marijnym Dole psched Zitawsko-Ssorjeliski wožobowy cżah, kiž jemu hłowu wotrježe. Starschej, kotrejž wobaj w Zitawje dżełataj, shonitschtaj hakle nasajtra wo kantomordarstwje swojeho bjesca.

* S **Wulkeho Schunowa.** W jeho fabrizy su tudomneho 66lětnjeho drastowego fabrikanta Hermanna Hentpela morwego namakali. Dla rostschasenja cżuwow je sjebi wón z wobwěsnjenjom žiwjenje wsał.

Wopyt na pucżowanskej wustajeńcu němskeho ratarskeho zwjazka w Lipsku.

Němske żelesniske towarstwo je spóznało strach, kotryž jej z konkurencu hrožy. Tohodla swidawa k njedżelam tak mjenowane njedżelske cżkartki abo farjadnje hódź a hódź wožebite cżahi, pschede wschěmi potom, hdyž je něhdże někajki hjrjejdżeń abo wustajeńca. Tajka pschedmjetna polskicj bo Lužicżanam někto sandżenu njedżelu se farjadowanjom wožebiteho cżaha na 34. pucżowansku wustajeńcu němskeho ratarskeho towarstwa w Lipsku. Hižo krótko po 4 hodżinach rano knjeżeche na Budyschim dwórnischczu w tak łažnej hodżinje hewak njesnjwucżene žiwjenje. Haj, ratař je ssyknom a njelubuje dołhe spanje po ranjach. Mjes cżakażymi bě mnoho Ssorbow, haj możemy rjec, nimale wschitzy. To dóš njebě pschipad, ale dopokas, so je ratařski lud daloko wokolo Budyschina žerbski. Swjeżelaze bě wobkedżbowacz, so bo nitz jenoż tu na dwórnischczu w Budyschinje, ale tez na jédże mjes Němzami a na wustajeńcu w Lipsku jako Sserbjo wusnawachu z tym, so w maczernej rěcżi mjes sobu rěcżachu. Spodżiwnje, so dyrbi so tuto pschipównacze hišcheze wobkedżbowacz, a tola pschecżo sajo wobkedżbujemy, so so Sserb we zuzbje, mjes Němzami słowjcho žerbskeho wusnasa haněbuje. — Tola někto hischcze zyle krótko nješto wo jéżbje samej. Cżoły pschijéżdże dwórnowe je Schorjela a wopuschcżi ½6 hodż. jako Budyschin. We Kiczenju a Semjczach hischcze dalschich dżeń wsa, so by so we Wiskopizach je Zitawskim wożebitym cżahom sjednocził. Potom jédżechmy dale pschez męsta, wjzy a wjesti, mjes pinanemi łukami, so smahowazemi žitami a selenymi łukami. Po krótkej saklawsy w Drježdżanach dowjese nas worsłowy tónik pschez Riesu, Dschatz, Worzyn z malem łapoždżenjom do Lipika. Lipiczanske wulke dwórnischczo je pschehładne a tohodla bo tam nichtó sabježecz njemóże.

Mjes tym so bě pschi tak horzem ranju hižo někotremużkuli schija wuschła, so dyrbjesche so w rumnych a tola hižo pschepjelnjenych dwórnischczowych hoscżinskich rumnoscżach wokhcżewicz, njekombżadżnu so druhy, ale jédżechu s prénjej lépschej elektriku, kotrejž jena po druhej jédżeschu, won na wustajeńcu, kiž bě z wulkeho dżela w rumnoscżach technikskeje mały samélstnjena. Hižo wot nasdala bě widżecz powětron, kiž so nad wustajeńcu namélstnom snoschowacze. Daloko psched nutskhodom stejachu murje cżłowjekow.

34. pucżowanska wustajeńca němskeho ratarskeho towarstwa sjmě so pschikladomna mjenowacz. Sakupwjschi do wustajeńskich twarjenjow, wuhladachmy tak wjele rjanoscżow a wschelakoscżow, kiž smědżachu wo tym, kak strowe a spomożne je ratařske dżeło porunjo dżełu w industriji a w nětkrotnyżkuli druhich powołanjach. Skoty płuh na selenem pole, kiž je wotrjedżeny z wumělskimi zaczinjom natwarjeneje wožebiteje wusitajenja ratařskeje komory města Hale samélstnjeny, rěcżi z dorasom, schto ratařstwo sa stat wosnamjenja.

Powuczażcho a wohladanja hódneho je Lipiczanska pucżowanska wustajeńca tak wjele posliczika, so to tež s najlépschej wolu njemóżemy wschu wopitacz. Budżemy pak wo tym a tamnem, schtož wożebje naschich ratarjow sajimuje, bżinje rosprawjecz. To budże tež tych sajimowacz kiž su jebi wustajeńcu hanl wobhladali.

S wożebitym cżahom wrócżichmy so z wulkim sapoždżenjom nozy w 1 hodż. do Budyschina. Po napinasej njedżeli su wobdżełnizy zyle wěsche derje spali

Přilopk.

* **S Kroßnu nad Wóbru.** (Sebi wóčko wukalnył.) Jědnaczełětny žyn tkježerja Lehmanna chžyšche schtwórčk wjeczor žiwojej młódšchej sotšie stupnjowe schnórowanje wotwjasacz. Dokelž pak běšche jene schnórowanje sabukanc, wja šebi hólczej widliczki k pomoz. Widliczki žo wobrašchu a sajěžděchu hólzej do wóčka, kotrež dyrbjachu wobžarujomnoju w khorowni wotewsacz.

* **S Mnichowa.** (Sśmjerć na motorskim kole.) Cžeške njesboże se motorskim kołom sta žo na Kemptenskej dróhy blisko pšched Füssenom. 22ětny Wórz ſ Weißenserja pšecheproży na dróhy žonu, kotruž šnajesche a kotraž chžyšche do Füssena na pšechwódženje, to by žo k njemu na motorske koło žynyła. Žona to pšchija a jěděsche na sozjuskim žedle zadu. Krótko pšched Füssenom sajěžde motorske koło do schtoma a pšchi frajenju namakaschtaj motorowy kolěsař a žona žmjerć. Sranjenje běšche tak žołne, so motorske koło do schtoma satłuknjene tcžazy wosta.

* **Sśmjerć pšchi swuczowanju wohnjowoje woboty.** Po swuczowanju wohnjowoje woboty w Turnje w poknózných Čechach autowu žykawu do žykanje storkachu. Jako běšche hižom do depota sawjesena, sjědže nadobo trochu wróćo a pšchitóčzi wobornika Aloisa Kühnela k sčežnje a jeho sajejcze.

* **Wojowanje se žornikom.** Wołoko Cžeškeje Lipy nadpadny žornik žonu, kotraž kopšchiwy pytasche. Wona dyrbjesche dołho snim wojowacz, priedy hacz wón wot njeje puschežł. Jako so se žylnym sdonkom do žornika do, hakle autón cžekny. Sžornik běšche žonu wobežje na nohomaj itraschnje sbodł.

* **Hižom sašo lětadło do elektriskeho powoda sajerzało.** Pola Metza sawadži lětadło Chartreskeho lětaršskeho polka na žwojim wróćołośce ſ Mainza do grotow elektriskeho powoda. Lětadło žo sapali. Schtyrjo mutskašedžazy buchu cžežko sranjeni.

* **Wichorowa katastrofa w Chilejskej.** Pšches Chilejsku je hrózbny wjercžaty wichor dał, kiž je we wjsčich potrjechenych krajinach wjele schkody naczinił. Wołsebje cžežko potrjechił je krajinu pola Valparaisa. Wón žwótrtk žyte twarjenja a swuwała schtomy. Někotši cžłowjekojo pšchitdžechu wo žiwjenje. Na ...toriu schrabny wichor mjenjsche łódže a sehna je na ikaliska pšchi mórskim brjoh.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutjischu žrjedu:** Rjenje, žuchо, cžoplischo. W Jendželskej žo znowa pomrócžuje a deschcžuje.

Pšchi njewjedrje je žo Jfariny dół pola Muichowa se jatraschnym krupobicjom podeschół. W Nollnu, Grünwaldze, Deisenhofenje atd. krupy, wulke kaž muzaza pjasć a hacž 180 gramow cžežke, padachu. Póbla njeličžmnych wokonowych schkleizow žu žo we wschelakich wužach zbhelowane tšchi do cžista rosbile. Njepschewidźna schkoda je žo tuj jenož na polach a fahrodach, ale też na twarjenjach nacžinika. Też wjele stow ludži je žo ſ cžežkimi krupami sranjło, wobežje wulětnizy ſ Mnichowa, kotiž pod holym njebjom žo ſ njewjedrom pschekhwatachu. Hołwa, wobliczo a ruzy žo jim krwawe špichu. W lěsu mjeż Grünwaldom a Deisenhofenom žu po njewjedrje wjele stow ptaczkow motrowych na semi leżałe. Někotši ludžo žu žo ſ cžežkimi halosami, kotreż žo pschi njewjedrje je schtomow wotraschychu, tak cžežko sranili, so žu žo dyrbjeli lěkarjej hojicz dacz.

*

Kmjeżerstwowa kommišija je krajnemu radźicželej we Saarbrückenej naczisł wukasa pódlała, po kotrymž žo wschě sjednoczenstwa zakasaju a rospuschcza, kotreż žo ſ wojeskimi wězami nałładuja, wobežbje tajke, kotreż žwoje zobustawy we wojeskich swuczowanjach a w trjebanju wójnskich brónjow wutwucžuja. Dale je zobusitawam towarstwow zakasane, uniformy a medaille wojeskeho kharaktera nošyc.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Pawoł Marx w Khwaczizach, 26 lět. — Marja Dučmanez w Budyschinje, 82 lět. — Pawlina Hauptowa rodź. Hajnzez w Budyschinje, 83 lět. — Johana swud. Geyhowa rodź. Müllerez w Lubiju, 79 lět. — Hilžbjeta Rudloffez w Lubiju, 55 lět. — Ota Hampel, džełacžeŕ taflojteje schkleńzy w Běleje Wodze, 57 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Z wobsamknjenjom podpisaneho hamtskeho žudnistwa ſ 2. junija 1928 je dostawaŕ renty

Arnoschť Nowak w Budyschinje na Schäfferowej dróhy 19 wopišťiwa dla pod pschedporučnišťwo stajeny.

W Budyschinje, 9. junija 1928.

Hamtske žudnistwo.

Poschcženja

k wulkemu mješchczanskemu strjelenju, kiž žo wotmě we czasu wot 8. hacž do 15. julija 1928, nastupaja.

Hudžbne poschczenja, špěwne pschedwoschti, wustajenja, reje a hewasche wjeselenja, wuhraca atd. na Tšlnitu šmědža žo jenož potom wotmě, hdyž je žebi wotmějeŕ **pridy trěbnu policajsku dowolnosć** wobstaraŕ. Tchorunja je korczmarjenje a drobnowikowanje ſ palenjom na Tšlnitu jenož tym dowolene, kotšiž maju k tomu wobžebitu dowolnosć.

Prostwy sa spožczenje dowolnosče maju žo hacž najpoždišcho **zobotu 30. junija** na mješchczanšku radu, policajski hamt, w Kupnizy po 2 schodownaj ſ pschedpołożenjom nusnych wupokasańskich papjerow sapodacz.

Pola šamnjenje wyschnosče žu wupołożene **powschitkowne policajske postajenja** wo dopuschczliwosći poschczenjow pschi wulkim mješchczanskim strjelenju, wo postajenju, wobkwětleniu a wuprzschenju šanow, budow atd. na Tšlnitu ſ 22. septembra 1914 ſ **nutsypohladnjenju**, na kotrež wopschijjecze žo ſ tutym wobžebje pokasuje.

Pschecžiwjenja pschecžiwo tutym postajenjam. žo, dałoko druhe postajenja njesasydžinnm, ſ pjenježnym khłostanjom hacž do 150 hr. abo ſ jatbu hacž do 14 dnjow khłostaja; nimo teho maju pschecžiwjerjo wocžakacz, so žo jich wobkhod sastaji abo jich wobkhodne městnoscze samknu.

W Budyschinje, 11. junija 1928.

Mješchczanska rada, policajski hamt.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Moleršte a barbjerinke dźěła sa nowotwar hospody sa młodsinych w Panczizach maju žo **wotedacz**. Płaczijinowe naczisłi maju žo na wotrjebnej poładni sa sarunanje 2 hr., kiž žo pschi sapodaczu wupjelnjeho płaczijinoweho naczisła sašo wróćitej, wotewsacz a hacž do **zoboty, 16. junija** dop. w 11 hodź. sašo tam sapodacz.

Wokrjesny zwjask Kamjenskeho hamtſ. hejtmanstwa.
11. junija 1928.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni na Hornčerskej hasy (Christl. Vereinshaus).

Bukecy. Naše „Serbske towarstwo“ a spěwne tow. „Radosć“ wobdźělitej so na swjedženju w Porsicach 17. t. m. z khorhoju. Zhromadźimy so pola Lubjeńskeo a wotjódźemy z kolesami 1/21 hodź. Wo bohate wodźělenje prosytej wobej předsydstwo.

Domowina. Stóž chce swoje dźěco sobu na **ferialnu koloniju do Pólskeje** pósłać, njech so zamołwja bać do 15. junija pola k. wuč. Pjetaša w Khrósćicach.

Drježdźany. Serbske towarstwo „Čornoboh“ zeńdże so přichodnu sobotu k swojemu měsačnemu posedźenju w towaršnym hosćencu na Khrystijanskej dróžy 22. Njech so wšitke sobustawy a znaći Serbjo prawje bohače zeńdu. Też hosćo su nam witani. — Kedźbu! Njedźelu 24. junija popołdnju 1/24 hodź. wotměja so we „křižnej cyrkwi“ naše serbske kemšenja, a so wšitce swěrni Serbjo wutrobnje přeprošuja. **Předsydstwo.**

Hrodźišćo. Towarstwo „Zerja“. Srjedu 13. junija wječor we 8 hodź. je spěwanje pola Symankec w Njechornju. Kóždy dyrbi wěsće přiś. **Dirigent.**

Lichań. „Zernička“ ma srjedu wječor 1/29 hodźin pola Rudolfec spěwanje. **Předsydstwo.**

Sowrjecy. Jednota Sokoł ma přichodny štwórtk wječor z dypkom 1/29 hodź. pola br. Palerja zwučowanje. Nowe sobustawy so přijimaja. Načolnik.

Ważne posedźenje zjednoćeństwa serbskich wučerjow srjedu 13. junija popołdnju 1/24 hodźin w Serbskim Domje. 1. Znutřkowne należnosće. 2. Nowa spěwna zběrka za serbske šule. Kral, předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje. —

Jězdny plan autoweje pósty z Budyšina do Minakała

wot 15. meje 1928.

				Železniske přizamknjenja			
5[35]	D 11[22]	16[58]		z Drježdźan . . . . . do	8[21]	14[00]	D 20[01]
7[09]	D 12[36]	18[50]		do Budyšina . . . . . z	6[34]	12[26]	D 19[09]
4[19]	11[12]	D 18[18]		ze Zhorjelca . . . . . do	8[37]	D 13[15]	20[28]
5[04]	12[22]	D 18[58]		do Budyšina . . . . . z	7[14]	D 12[28]	19[06]
W 5[57]	11[35]	18[13]		z Wjelećina . . . . . do	7[41]	14[48]	20[16]
6[23]	12[01]	18[41]		do Budyšina . . . . . z	7[14]	14[14]	19[48]
5[25]	10[17]	W 17[44]		z Kumwalda . . . . . do	W 7[28]	W 14[13]	W 22[28]
W 6[00]	11[14]	18[41]		do Budyšina . . . . . z	W 6[43]	W 13[16]	W 21[45]
2	**4**	**6**	Tarif km	**Jězdne čisło woza**	**1**	**3**	**5**
7[15]	13[30]	19[30]	—	z Budyšina, dwórniščo . . . . . do	6[28]	12[00]	18[25]
7[26]	13[33]	19[33]	—	„ pósty . . . . . ze	6[26]	11[58]	18[23]
7[21]	13[36]	19[36]	1	„ Drjew. wikow	6[23]	11[55]	18[20]
7[27]	13[42]	19[42]	4	Bórka, hosćenca	6[17]	11[49]	18[14]
7[32]	13[47]	19[47]	6	dróhi do Dobrošce †	6[12]	11[44]	18[09]
7[38]	13[53]	19[53]	8	Delnjeje Hórki	6[07]	11[39]	18[04]
7[43]	13[58]	19[58]	9	Jěšic	6[03]	11[32]	17[57]
7[47]	14[02]	20[02]	11	Khwaćic	5[56]	11[28]	17[53]
7[51]	14[06]	20[06]	12	puća do Małeje Dubrawy †	5[52]	11[24]	17[49]
7[58]	14[13]	20[13]	13	Wulkeje Dubrawy	5[48]	11[20]	17[45]
8[04]	14[19]	20[19]	15	puća do Adolfskeje Hóty †	5[38]	11[10]	17[35]
8[08]	14[23]	20[23]	16	Khrósta	5[35]	11[07]	17[32]
8[17]	14[32]	20[32]	18	Łomska, pósty	5[28]	11[00]	17[25]
8[19]	14[34]	20[34]	19	puća do Drobow †	5[24]	10[56]	17[21]
8[25]	14[40]	20[40]	21	do Minakała, pósty	5[18]	10[50]	17[15]

† Zastanje po potrjebje D = spěšne cahi W = jězdźi jenož dźěławe dny S = jězdźi njedźelu a swjate dny.

Bilanz am 31. Dezember 1927

Aktiva

	RM
1. Kassenbestand	2490,25
2. Darlehen	23406,45
3. Guthaben in laufender Rechnung	25835,09
4. Immobilien (Lagerschupp.)	2000,—
5. Mobilien	170,—
6. Beteiligungen	2500,—
7. Forderungen für Waren	16920,76
8. Warenlager	2796,21
9. Zinsreste	2298,70
10. Sterbekasse	4,—
Sa.	78421,46

Passiva

	RM
1. Gesch.-Guthaben d. Mitglied.	3120,—
2. Reservefond	784,05
3. Spareinlagen	34114,41
4. Guthaben d. Warenabteilung	3612,50
5. Guth. d. Mitgl. in laufr. Rechng.	1152,15
6. Guthaben des Finanzamts	11,52
7. Guthab. der Mitgl. für Waren	76,13
8. Wechsel	14100,—
9. Aufw.-Rückstellungs-Konto	293,—
10. Rückstellungskonto	2000,—
11. Deutsche Raiffeisenbank	16339,—
12. Aktien-Einzahlungs-Konto	1760,—
13. Gewinn 1927	1058,70
Sa.	78421,46

Mitgliederbewegung:

Mitglieder Ende 1926	134
Zugang 1927	11
Abgang 1927	6
Mitglieder Ende 1927	139

Ralbitzer Darlehnskassen-Verein e. G. m. b. H.
zu Ralbitz

N. Tzemer **M. Zschornak** **J. Buck**

+ Gumijowe twory +
za žony a mužow
wopłokowadła, žiwotowe wobwjazki, měsač. wobwjazki a tajke přez wustupowanje. Wobroćće so dowěrliwje na
Wagnerowu
w Budyš. před Šulefsk. wrotami 9

Stupnje za pućowanje
tofle za pućowanje
stupnje do kupjelow
płatowe stupnje
w najwjetšim wubĺrku
Heinrich Mohr
w Budyšinje
na Žitnych wikach

Wysokosćelna
kruwa
je na předań
we Sćency čo. 31 pola Lazu

Mužace a žonjace šaty
přešiwaki za łoža, dźěćace a klanki
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 9.

Tafłowe a blidowe **přikrywy**
Twjelki, trjenja, kup. rublišća, tkaniny za košle, kopřiwina
Wulki wubjerk! — jara tunjo!
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znap. „Złot. Hwězdy“

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihiełšćerńja
w Budyšinje

I. hypothcki za ratarstwo a za rjemjeslnikow — też na wsy —
wobstara spěšnje za kóždeho bjez doprědka płaćenja
hypothekowy bürow Hermann Rosiock
w Budyšinje, na Seminarskej hasy 1
— Telefon 2302 —
Najlěpše poručenja

Wšěm Serbam a přećelam „Serbskeho Sokolstwa“ poručamy
„Sokolske Listy“
Redaktor: wučer Michał Nawk
płaća lětnje jenož 2.5
4. lětnik započina s
z wulkim rózkom 192
Skazanki přijimuje
Serbska kniharnja w Budyšinje

Příloha k číslu 135

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 12. junija 1928

Dobrowólna wohnjowa wobora w Běłšecach.

Sobotu 9. a njedźelu 10. junija zwjeselichu Běłšečanjo swojeho 25ćěstnoho wobstaca, k čimuž so njedźelu wokrjesnje pśichodstajenja pśichodnjuchu. K tutomu swjedźenjeju bě so cełotny wubjerk šćitajak, a to z měšćańskeje V. Martina z Běłšec, Bónjećańskeho, Bobolćańskeho a Dźenkećańskeho měšćańskeje. Kaž cełotnych wobsedźerjow a hódnjenoni pśichodnoškanci. Budyšći měšćańskí a dźiwadłowy orchester hudźeše pod wubjernem wjednistwom kapelneho mišitra Keitnera. Po tym hač bě kapała k jadwoj sabrała, wotewri knjes wopalny mišitr Kalich komers z potrichkowanym postrowom, so by k zwjedźeńskej narěći pśiseł. W kótrejž na wusnam jubilejna pokaza. So bě sala z towaršichemi, blišćimi a dalokimi, tak derje wobhadźena, je dopołnas. Hač mukli je sajim sa wohnjowu woboru jako spomožne zarjadowanje. Na kónzu pśinjeseše wjela poćeśićelnu ko mnohe šobutkarjow. K temu jimaše so wokrjesnju sajtupjeś a swjatkowy pśiwótowanje knjes wopalny mišitr Fischer słowa a dźakowaše so w mjenje pśihłownych šobutkarjow pśichodźiwšu knjesonaj wobrjesnemu wjednikej Kaschworej-Hajniczanskemu a wopalnemu mišitrej Eckhardtej-Budyšćemu za pśichopśiśenje a tolmačenje złožonjeśa hamtskeho hejtmanstwa, krajneho a wobrjesnjeho swjatła. Na to pśichopoda so kt. wopalnemu mišitrej Arnošćikej Kalichej, słotnikej Makśej Kapterjej, sanitećarjej Herm. Schnajderej a dyrkawnikej Jarej Hohlfeldej złužbne wusnamjenjenje za 25ćěnu złužbu cyn. Knjes měšćańskeje Martin pśichesełe na znamjenjenem towaršam w mjenje swjatła złukowoju wjesełoša a pśichepoda kóždemu z pśinjeju knjesow ćěstnu zekeru a z pośćelnjeju kóždemu wikowu śtof.

Knjes Kalich dźakowaše so w mjenje jubilarowa za wšitke ćeśeśowanja. Swjatk dyrkawnoju pomjenowa zwjatkowanje w cerkwi Schustera za wjelećesnu zwjazanje z jadnej narańcinju. Wobrjesnjeny wjednik Kaschpor pśichesełe Běłšećerjam woborje w mjenje 2. wobrjesnja wjesełoša a pśichepoda jej dar Hajniczankeje woboty, tehdom wjekuje towaršiwa. Hrubješćańska wohnjowe wobora bě z pśiwjedźenjej złožonych jazu telegram pśichipóśłała. W mjenje ćěstneho wubjerka pśichepoda knjes měšćańskota Martin woborje jako jubilejnemu dar sirenu z alarmowanjom. Kaž hišo postajene, ma so za Běłšecyz junu trubicu, pśi čimž so awtom Bónjećańskeho, Bobolćańskeho a Dźenkećańskeho dyrkawnoho dwórnika swjatła, za wšitke dalšne wjes pak ze kšu. Alarmowaca sirena je na stupańšći wóśi pśichośiwa. S naiwutrobnišimi złowami dźakowaše so wopalny mišitr Kalich w mjenje woboty sa tak mnohe dary a pśiśeśowanja. Na kónzu komersa połnješi so dźiwadłowa hra „Baron Schežilija“ kiž so derje poradźi. S tym bě so šabawny wječork stónožił, kiž je so wšykim jara derje lubił.

Njedźela jako swjedźeńśi dźeń sapoca so z budźenjom Budyšćeje měšćańskeje kapały. We wójnje padnjenych towaršichow poćeśićelu z połoženjom wěnca pśichi pomniku za padnjenych. Dopołdnja w 10 hodź. bě śiwućowanje wotrěsnych wjednikow z pśiseł službu, kiž Běłšećerjanska woborа pod wjednišwom wopalneho mišitra Kalicha, śiwućowanje je złukowo pod wjednišwom Schuriga-Kaschowskeho a stupańske śiwućowanje pod wjednišwom Bulko-Dobrjećańskeho stupańskeho wjednika wuwjedźe. Temu pśichłamkny so nadobły Běłšećerjanske, Raschowskeje, Groźno-Kinjanskeje, Bulko-Dobrjećańskeje, motorśeje złukowy firmy Grütznera & Faltis-Hajniczańskeje a Borakez-Budeśećańskeje na bróžeń kubleja Penziga. Społóčańska woborа njemóžeše so wobdźeliś, dokelž bě jej jedyn z cźešnych šobutkarjow wumrěł. 1411 hodź. alarmowaśe wotwa sirena k prénjenu rafej. Jako pótom dowarjo běchu pśichitomni kt. wopalny direktor Görling, wopalny inspektor Neumholz, wodaj z Budyšćina, a wotrěsnju wjednik Kaschpor-Hajniczański. Złukowy pśichijedźechu z wulkej śpěšnosću mjes tym słonika, kaž bě so wobkšuśiło, a wótrěsnju wjednik Kaschpor-Hajniczański. Złukowy pśichijedźechu z wulkej śpěšnosću sejkhuju: Běłšecyz ja 1 mjeńšinu, Raschow ja 5 mjeńšinow, Hajniza ja 8 mjeńšinow, Budeśecyz ja 9 mjeńšinow, Wulke Dobrjeźa ja 11 mjeńšinow, a Hornja Kina ja 12 mjeńšinow. Pobjednišcha měšećke łopke njeběše z konjom. Śiwućowanju pśichiładowaśchaj knjes komandant Engemann-Budeśećańśi a knjes direktor Opitz-Hajniczański. Po śiwućowanju śestupachu so mnóstwa pśiseł wjesnej korcźmu, hdyž knjes wopalny direktor Görling śiwućowanje pośudź. Pśichi tom wuśkownu wošeśe, so maju někotři tajke śiwućowanja za njezrjadowańske a wyšche. Schtóž tajśi nahlad zastupuje, jo jara mył. Nunje pśichi wulkich wobnjach je so pśiseło šaš dopołkałało, kak nuśne tute **hromadne** śiwućowanja su. Pośudźowaś praji, so je jeho śiwućowanje jara spokojito. Pśichedźowdźenje je pokałało, so by woboru na wohnjowy schłat derje wusteja. Knjes Görling dźakowaśe so wšykim wobornikam, kiž su je w tak nahladnej ličbje wobdźěliłi. Knjes Kaschpor pak dźakowaśe so wšykim wokolnem wohnjowem woboram, pśichedewšykim też knjesomaj Görlingej a Krumbholzej.

Popołdnju w 2 hodź. **wowiadne** bu wowkowne wobory a wjesne towaristwa, kiž su k swjedźeńskemu cźahej pśiseł wjeseł sestrukchu. Horje słónčne pruhi pśichewodźachu cźah, kiž so na swjedźeńśim namešśe słónceł. Tam pak bě za rjana šabawa pohtarance. Se swjedźeńskimi rejemi słónceł so Běłšeńi jubilej Běłšećerjanskeje wohnjowеje woboty.

Miljonaf pŕećiwo swojej wóli.

Muž, kiž žełeł złowne dobyśe njepśiseła.

W Pariźu je so hyšće mjeze wójka podała, kiž pyta we zwětowych sławnjach zwjeho dobyśe runjeca. Młody mužeł pyta žełeł zwjenje wjacy, so tym hač bě pśiseł někotrenti dujemi złowne dobyśe w loterii we wyšokotśi miljona frankow cźinił. Jeho mójzahu pśiseł šujerćin wutkowaca a tak je miljónaś potajkim pśiseźiwo swojej wóli zaśuchdźeny z bohatem muzom być. t. r., jeli žeł wóz njepśicheśmyśli a łóž někomu njedari. Wo podawku famem na žeł słonimy sćěhowaśe:

Złowne dobyśe wulkeje lotterije, kiž bě Pariźska banka sarjadowała, bě so tydźeń do podawka wuloźowało. Wulki łóž pśichipadny 27ćětnemu krawśenmu mištrej Leclerce, kiž w Roubaiz swoje cźešne rjemjeśło wukonja. Krawz bě łóž wot muzikeho dostał, kotremuž bě krótko do teho złokowy śeśkił. Dokelž pak tamny muzikł dźeło njemóžeše zaptaćeś, da krawśenmu mištrej łóž, do cźoj Leclerce tej słónceńe swoli. Jako krótke dny po wuloźowanju pśichipadnje do nowiny pohlada, kiž wobśerkowany rospravu pśichinješe, po kotrejž złožowemu wobdźeśeć łosa, na kotryž je złowne dobyśe padło, bu hišcheze samołwił njeże, so by złoże pjenjeśa wotewiał, pohlada krawśeli mištrł za złowjim leśom, kiž bě žełł do bliźoweho kaśkeźka pokajś a móžeśe k złowjenu pśiseśpaśenju swěśeś, so je so pśiseś nóz se milijonarom sćinił.

W prénim wokomiku njewědźeśe, śehto ma tak njenadźitemu złožu prajiś, potom pak žydowy je na złoże blido a pśalaśche rostorthane złokowy bale. Wo złožu, kiž bě jeho njesajxy k bohatemu muzej śeźiniło, njeprajł złowjim pśicheśełam ani złowjeźka. Pśichichodny dźeń dojeźde do Parisa a da žełł złoże pjenjeśy pola banki wupłaćiś. Wot tutoho wokomika njeměśeśe muž, wo kotrehož złožu bě śiawnosć mjes tym słonika, žaneho pokoja wjaz. Mały hotel, w kotrymž dźeśe pśichenazowaś, bu tuł ludźi runjewon nadběhowany, kiž dźiwchu jemu namjetowaś, kaž pjenjeśy najśkpje nałožił. Prénł wopytowaś bě wšyo awtomobilowy agenta, kiž dźeśe jemu na złoże pod elegantny wós pśichedaś. Podarmo pokaśa jemu krawśeli mištrł durje. Muž njeźdźeśe jemu prjedy se śśiże, doniž njebě jemu woprawdze wós wotkłuł. Potom pśichińdźechu agentoju sawěśćeńskeho towaristwa, kiž dźiwchu nawopjećnemu miliźonarej złożenje zapśećiś. Wbohi Pawoł Leclerce z Roubaiz, kiž njebě śrěźniwośći ludźi śrośeny, da to teź woprawdźe zawěśćiś.

W popołdnišćich hodźinach poćeśeśi jeho potom elegantna kśeni f wopytom, kiž so jemu wušna, so je wón tón jeniczki, kaśeboj je bitej hižo pśichaja pśichała. Złożka ponvědaśe někto młodźenjej f Roubaix, so dyrbi khudźichkenu złożenju prajiś Bożemje, dźeśe f nim do drastoweho salona, hdyž dyrbješe so nowy šadrasćeś, potom k juwelérej, so by teź ji nješto kupił, so by so podałk hódnje wobwjeźeś, wotmě so wjeźor wulka hośćina, na kotruž bě někdże dwadześi pśiseźelow pśichitkwatało, kiž wbohi Pawoł Leclerce k pśinjenu rafej sejna. Krótko do pokroźu bě hižo saśubjeny. Jako so pśichi raśśichi śmérkach domoj woześ, bě wo 30 000 frankow lóžśi.

Hdyž bě wo hotelu, kaśeźe so njeswuźeneho wudawka dła tak jara, so žełeł britwej wsa a hišći pśiseréśny. K wulkemu złożu mózachu bu wótrěsnju pśichitkwatali podawk hišćeze w prawem wokomiku pytnyeź a wo pomoz wołaś. Wótžom dujom leźeśe w khorowni, potom móžeśe so sajo do Roubaiz wróćiś. Leclerce pśichźahaśche, so nihdy na

W diabowskich pasłach.

Powědańcźko s wjesnego žiwjenja.

Horje julijske słónco palešće na žerbitku krajinu. Burje mějachu njewuprajomnje nuśne. Sćynowe žně hišćeze trajachu. Wšichnitzu khwatachu, so bychu swoje posledne sćyna domoj złowali, dokelž hižo pśiseś tydźeń tóžby dźeń brimanje hrożeśe. Hižo so sajo k wjeźorni cźorne mróćśele horje walachu. Teź Měśchkanezy mějachu swoju pośledniju kuku leźo, kotruž dźiwchu dźenża domoj wjaźi. Sćyno bě tak śuche, so wšyko pikotaśe. Měśchkan bě złoże na kuzy a pomhaśche pśichebrabowaś. Pśichi tym so pocześche a jachleśe. Njebě runje najśépje smyślenу a žantowješe.

„So pak to runje dźenża sajo tajke njewjedro hrozy, hdyž dźemy my žyno domoj braś. Kak dołho budże tracź a njewjedro tu budże a potom nam tón cźertowski njerjad zmoknje a podarmo budże próza a dźało. A potom śebi wšichitzu hišćeze hubu torhaju so mamy my burjo pokne jaśi a pokne blida. Tuchwilu pak złe burstwo! Nakazam śebje. Haj wšchak to njeuóże hinak być. Hdyž hišćeze Bóh kaj tomu polśkuje!“

„Jakubje! njehaj toła Boha,“ napominaśche jeho mandźelśka. Hana, trochu ćhorowata žónka.

„Schto, Boha hanju, schto teź to tola ty rosemiśh, ty modlawa,“ herjeśaśche Měśchkan. „Dźerj luhe abo cźi nekotre s hrabjemi pśicheczahnu, ty śiwla!“

Nětko cźehnješe žwarjo sa nakładźenym wosom domoj. Wjetśchina dźełaczerjow wošła na kuzy, mjes tym so bruły domoj wokkładowaczj dźechu.

Cźi na kuzy chżchu hišćeze śkoku wós nakłaśeś, so bychu hišćeze nětchto pśiseb dźeśchnom wukhowali.

Tola hižo prénje wulke krjepjeśki pśichkapowachu a hrimanje rźeśche pśichezo wótśiśche. Se śłobanu wrjeźnu Měśchkan swoje hynowe widły na wós a skoczi do korczmy pśichdoży, mimo kotrejež runje jeźdźechu.

Tam so wšchdźnje wukhowa, hdyž mějeśche runje najbórśhe mjerśanje. Tam mójeśche śeliś a kleś kaž dźiwźe, hišćeze tam jemu nichtó njemołowaśche, mjes tym, so jeho doma śtajnje Hana, ta stara modlawa, napominaśche. Se tym jeho hišćeze bóle rospyri.

„Ferrancźk piwa!“ zarejі na korczmarja. Wo śtyrjoch hewak nichtó njebě hacź jedyn starý wandrowiśk za blidom pśichi durjach. Korczmaŕ jemu porjedśi a hladaśche dźenża spodźiwnje na njeho, myślo, tebi dźenża nicźo dobre se korczow njeblado.“

Měśchkan drje bě najdohatśhi hur we wśy, tola njeluboważche jeho nichtó, khiba jenoź jeho mandźelśka. Bě hordeho, njeluboźcźiweho ducha, njestrowješe rady nikoho, bě žełeźny, hrubý pśicheźiwo swojim cźeladnym, swojej mandźelśkej, symmy pśicheźiwo khudym. Hanjeśche, hdyž mójeśche, zvrkej a nabožna. Jeho nihdże njeluboważchu, cźim bóle hidźachu. Jeho mandźelśka płacześche wšchudże jako dobra bohabojaśna hotpoła. We khudeho khéjkarja dźeźo, tola jara rjana ponižna a mějeśche złotu wutrobu. Njebě pak nětko jako bohata kurowska špodźiwnišća. Mějeśche pod hrubošcyu muża wjele cźerpjeć, tola ženje njeścerpnje njelkorjeśeśe. Jene pak ju njeźměrnje rudźeśche a to śé, so jeje mandźelśki pśicheźo na zvrkej žwarjeśche a šakrowaśche. S wopŕdka myślješe, so jeho ś prośchenjom nakaśa, tola niczo njepomhaśche. Wón bě a śwosta sajaśkły. — — —

Korczmaŕ jemu potajśim druhi karanczk nałe. Teź tón bórzy wupi a stupi śo k wokneź.

Sčy dźenża zyle roshorjeny, Jakubje, śehto dha pak sajo masch? dźeśche korczmaŕ.

„Niczo!“ bě krótka wotmołwa.

„Dha tola tak hrožnje njehładaj!“ mjerśeśche korczmaŕ a dźeśche se jśiwy.

Mjes tym so hrimanje zyle horje śeźeśe. Wo śtiwje bu cźima jako na žmérkach. Błysti śapachu, kiźiźowachu a žeklowachu so na cźemnym njebju. Tu hižo nihdże we blistkoźi do śchtoma Boże njewjedro dyri, Měśchkan śatśheśpota. Korczmaŕka po Bohu wołaśche a nucześche śwojeho mandźelśkeho, so by k nim do śiwy pśiśchoł. Wotewri śwoje modleśćke a modleśche so wótśe. Teź dźeźi a korczmaŕ modlachu so z njej.

Měśchkan po śim wo śtiwje pśichi žebi śmějeśche. „To je runje tajka modlawa kaź nascha Hana“, mémjeśche. A je je muź je hadrjeśchżo — — ha, ha, ha — ně tak daloko nże nascha hišćeze nima, so bych so pśeśi kuźtu hrimanju bnydom ś njej žoju połkatmyć. Hrimanje je zyle naturźka wěź a žebi njeda porucźeź. Tu modlenje žmorje pomha a —“

Tu so zyle njeźjo śaśwěźi, hrom wrjeźny, zyła śemja rźeśche, korczmarjej śiwa bě jako w płomjenjach, — a potom bě sajo wśyo cźicho.

Měśchkan śatśhepota a pścheśta se śwojej bjeśkóźnej rěcźu. „To je nihdże dyrko“, mémjeśche a bźeśeśe někotre wokomiki śmérom.

Tu cźerjeśche nětchtó po wźy horje wołajo, „woheń! woheń!“

„Hdże bha?“

„Pola Měśchkanez! Boże njewjedro je do domścheho dyrko! Zoły śtatok je w płomjenjach!“

Měśchkanej so śezny. „Pola naš!“ śtonaśche tśchepotajo, „pola naš runje!“

A jako dźiwi śleźa je śtólczka a cźerjeśche je śtiwy. „Derje, je-li pola naš dyrko, je kóuz j mojim modleńjom. To pśichśahaml! Ani Wótrże nascha vojazy.“

Tu widźeśche, kak so hižo kur horje wala.

Doma bo hižo wśyho s ludźimi mjerwjeśche, śtót rujo po sahrodźe bźhaśche, ludźo wokacha a rumowachu. Jeho mandźelśka žałosćeśeśe. A pśchi tym so bećśheź lijeśche. Hižo śtojeśche zyła tśchca w płomjenjach.

„Moje pjenjeźy!“ rejeśche a cźerjeśche do so palazeho domu. Pśchi tym śtorcźi śwoju zomu wot žebje, kotraj jemu płakajo napśheczo pśchibźa.

Stónczuje wulkorji wśyhón bjeś rośuma se so palazeho domu a dźerjeśche śwój wacźok pjenjeś w horśhcźi. Na to śydowy po na někajki kamjeń a pśchitkładowaśche jako bludwy płomjenjam, kotrej jeho śtatok jerjeśchu. Tak žebjeśche zyłu nóz.

Stónczuje tamo wołeń śałachu.

„Luby Jakubje! dźeśche jeho mandźelśka. „Bóh je naš cźeźko domapytał, ale dźemy to śejerpnje śnjeść. Sśmy žebi śaśkuźli, ty niz ale ja. Tola njebudź hnérwny. Chżu dźkacź a łutowacź a Bóh budże naš śajo dale žohnowacź. Chżemoj pak śo śajo modlić. Njemźerno Jakubje!“

Měśchkan ju jej wutorhnu.

„Schto chżeśch ś twojim žwanjom“, bórcźeśche. „Zyke kubło łeźi w popjele a tu dźeśch, so bych śo nětko hišćeze modlił, ně nihdy, to žy ze mylika!“

A pśchi tym hišćeze ćhérro śaśeli. „Wśchak mam sawěśćeńe.“

II.

Sa tydźeń wuplaći jemu śastojnik sawěśćeńcje 24 tyž, hriwnow sawěśćeńśkich pjenjeś. A ć toma bośe hišćeze wopalny pjenjeś.

„Tak rudy mach twoje Bože domapytanje!“ hanjeśche Měśchkan a cźijeny męśchk pjenjeś na blido. „24 tyhaz hriwnow. Sa to natwarju želi hinaśchi dwór a bźśkowo śtaju na śćehi a potom dźemy widźeć, śchtó je ś kujeśon nad mojim domom!“

Hana njewotmołwi ź bołeźcu ani śłowa. Takke płóśtuje njebě śwojeho muża tola hišćeze rźeźeć płychała.

Nětko Měśchkank je wśchémi mudrymi wuradźowaśche, kajże nowe twarźenje by žebi natwarił. Nihdże w zyźej wokolinje njeźmědźeśche so žane jeho dworej runaeź. Pśchi tym teź cźaśto do měśta jeźdźeśche, hdyž je wśchelakimi twarzami jednaśche. Dugy domoj, śtajnje w někajkej korczmje śaśta.

mihay wjaz do „parija njerwoje“. We zwojim wotenju cžłaschne na njeho druhe pschiwapjenje. Sa cžaŋ, kiž bě we Pariśu pschebywał, bě jo jenu pisches ſi tyńaz listow pschipółtalo, pisane wot holzow, kiž chcychu jo na njeho wudacź, wot wobkhodnikow, kiž chcychu jebi jeho sa wobkhodnicho towarśicha dotyczź, a hischcze wjele druhich. Sswojim pschecžełam pak praji, ſo jo nad zylem dobrycžom njewjesełi, pschecz jebi dale byczź a wostacź ſ kramſkim mijchtrom we Renbaig.

Strowosć a módа.

W dźensańschim cžaſu muſeju wjcho módu ſwobu cžiriła. To pak je k pórjenu jara drohe wźa a k druhemu njeje ranjo najſtrowſche, ſo wſchitkuje ſo nowej módje drascžiź. Móda wobnjeſi ſmjt. Módy běchu hižo w ſtarych cžaſach protiſte a njepraktiſke. Spominamy jenoż na to, kak krucze łaſchnówowani muſeli khodźa. Tajka ſónſta njemóże druhdy ani dwě ſ wjcžełakich cžaſach wſchelake módy. Jónu noſicha jakrosć Zanty abo ſchwórki, hrubby ſaſo wuſke, pak dołhe, krótke. Dźiwa maja ſchéroke ſukne a k tym wo nęſchto wuſche. Spominamy, kak ſo w predawſchich cžaſach pródźachu: Jónſte w tołſtych wołmi nowych (wattiert) ſpódnich ſunjach khodźachu. Tute nje nowachu pudruchi. Poldźiſcho ſamo we ſukńjach ſ wobruczźanmi khodźachu, kaſchi, ſónike we Wojerowſtich ſtronach dźensa hiſchcze noſicha. So je ſónſtej w tajſtej pichcžoſchrokej abo pschecžoſzoſej ſukni wſchudże cžopło a wobcžeſno, ſo ſamo rośumi. — Teź nużaze módy bźiju w bohu cžaſa wſchelake. Dobra draſta pak ſo w ſtarych cžaſach mało wotmeńeńſche, dokeź bě broha a lud nje mężiesche telko pienies. Tuk woſta módа nimale ſtajna.

Dźenża pak je tonu zyle hinak. To bychu ſo mnohy najradſcho kóždy mężaj po nowej módje drascžiłi. Nękotre módy dźe ſu hiſchcze rjane, tola wjeſchina ſ nich wobſeże ſónſtkich módow njeje wjele hódna a je druhdy doſcź njehańbita a hroſna, tak ſo ſónſta wupada jako kalowe ſchérjenje. Wobzeże mėni ſo cžaſto ſwětowa draſta. Mjes khalolſkimi mjenuja ju nėmſku draſtu, dokeź maju khatolſzy wobjedźu ſerbſku draſtu. Tola pak njedraſcża ſo jenoź Nėmzy tutu draſtu ale ludźo po zyłym ſwėcže, njedraſcžeſi ſo wobzeże krajnu draſtu (Landestracht). Sónſte, kotrež ſwětowu draſtu noſicha, móżemy cžaſto ſ poknym prawom njewólniźy nowehо cžaſa njenowacź. Wone ſchłodża jebi ſ nowej módu ſtajnje na ſtrowoſcźi a móſchni. Kelko jenjes tajka mėſchcžańſka żona druhdy na draſtu rośbroji. Muż pak dyrbi jenjeſy cžeżko ſaſłużicź a jebi na druhe waſchnje, ſtrach na jėdźi wottorhowacź. Kak zyle hinak rjenje je tajka wjeſna żónſka żiwa, kotraż nowe ſe módy ſkoro ani kedźbu nima. Wėſo ſo nowa a njepchiſtojna móda teź do naſchcho wjeſneho luda żerje, tola nic hiſchcze tak każ w mėſtach. A kelko njepokoja naſtanje cžaſto ſ tym, ſo żona pſchewjele pjenjes na njetrjebawſche trundle wudawa. Dyrbimy ſo k jednorcmu żiwjenju pſchimurzicź. Jenoź ſchkoda, ſo nėkotre rjane módy dłeſchi cžaſ njewobkhowanmy. Kelko ſtarośćżow a wudawkow łuchmy ſalutowali. Daleko njenje cžerpja pod módu mużoje, hacžrunjeż mamy teź mjes nimi tajſich, kotſiż wjele pjenjes na wſchelaku módu rośbroja. Chcemy pak nėſto nėſchto wo tym ſpomnicź, **kak móże** móda naſchej ſtrowoſcźi wudźicź. Sapoczńjenmy ſ nohomaj. Tajke ſónſte, kotrež w cžrijach zyle po nowej módje khodża, maju ſwjetſcha khėiro wyſoke pjeſki. To ſo tłumanje njekhodźi a nėkotrażkuliż je jebi pichi tym hižo nohu wuwalika. Tola njeje doſcź na tym. Mnohy kupuja jebi prawje wuſke a małe cžrije, ſo bychu praloje małe a wuſke nożki ſdźerżałe. Potom ſo hiſchcze dźiwaju, maju-li ſkane kurjaze woka abo hewak druhe wotkłóżniny. Tak dałeko pak w tajſich małych a wuſkich cžrijach pſchiſtojnoſcź? Nihdźe. Kóżde wobucže ma byź na doſpahaze waſchnje wuſke, radſcho wo nėſchto wjetſche hacž pſchemałe. Teź pſchejara kónczojte wobucže wadźi. Cžeſke nohajzy njeſmu w ſymje a ſahe nikeho tłymane. Kelko ludźi je woſebje ſe wiſmi pſchelėbłich nohajzow na wiecź abo drjewje ſtworjeła. Runje tak wobcžežne ſu pſchewuſte gumijowe podwjaſki. Teź njeſmėmy ſo wokoło paſa pſchekrucže wutſinacź abo wuwjaſacź, ſchcź je w nowiſchim cžaſu ſaſo mjes ſónſtkimi mėta, ſo bychu pranje wuſke ſwoſtate. Ale niż jenoź to. Teź mnoże ſónſte wo mėſtach mało jėdża a ſchtoź jėdża, to ſu hwjetſcha jenoź njeſone jėdże. To cžinja tehodła, ſo bychu ſo njeroſtyſtale, ale rjenje wuſte woſtale. To je ſmėſchny bój pſchecžiwo pſchirodże. Take ſónſte jebi na to njemyſlła, kaſ ſ tym ſoldźi a wutrobnu wadźa, woſebje młode hołzy. Mėſto hrcſniſche pak njeje, hacž pſchewuſte wurėſli pola ſónſtkich wokoło ſchije. Pſchi tłómym wjedrje ſo tajſi łóſko naſymnja a potom ſo hiſchcze dźiwaju, ſo ma mjes nami telko ludźi kaſchel, ſmorkawu abo chrypu. Schtóż ma ſo pſchejara po módże, tomu njeje radу, hdyż je khory. Woſebje młode hołzy ſo radу pudruja, barbjo abo na druhe waſchinje molaja. Take wėże ſu prėnjonu doſcź druhe a druhemu wadźa koži. Kak ſtrowoźiwe take liża potem ſa tróſti cžaſ wupadaju. Jónſte w mėſtach ſo tehodła molaja, ſo bychu ſwoju thudobrejnoſcź abo druhe khorośće pſchikryte. Nasche wjeſne jónſte ſo njetrjebaju barbicź a nimaju ani khwile k tomu. Dale je tajke wjeſne jónſka wjele ſtrowſcha ſe ſwojimi cžerwjenymi lizami. Je ſkrucžena wot krutcho burjeſcho dźela. Sdźełamy a potrocžny cžłowjek nowcho cžaſa draſcźi ſo jednorje a bjes wſchelakeje ſtyjnoſe wofdaby. W lėžje draſcźimy ſo łóſki draſtu, we ſymje cžeſłchu a doſcź cžopłu.

Rośumny cžłowjek draſcźi drje ſo teź po módże, njewopicžu pak ſo je wſchemi najkubſchimi módami. Pſchejatoſcź wſchelakich módow je drje nėkotremużkuliż exiſtenzu ſnicžita a ſwójbu wokhudźiła. Draſtu mamy jebi w porjedże dźerżecź a tehodła cžiſcźimy a hładajmy jebi draſtu derje. Pſchiſtojna a cžiſta draſta pyſchi cžłowjeka. Cžłowjeka pak njepożudźujmy po tym, kak rjanu abo wobzeżnu draſtu ma, ale kak pſchiſtojnje je ſdraſcźeny. Pod jednorym thabatom abo wſchedniym dźełańſkim ſchłatom je cžſi teź cžaſto dobrocžina duſcha, mjes tym, ſo je tajſi, kotrež ſo wſchędnje po najnowſchej módje draſcźi, druhdy wuplnik cžłowjeſtwa a wſchelakim roſzałoſcžam nakhileny. W lėcže khodźmy jenoź w łóſkich cžapkach abo w ſtomjanych klobukach. Sewak włokam a moſhowym cžuwam ſwadźimy. Wobzeże ſtrowe je teź khodjenje ſ nahej hłowu. W deſchcžoſtym wjedrje je gumijowy abo njepſchemokniony płaſchcź ſahwarny. To njepſchemokniony a ſo njenaſymniny. Mnohy ludźa jebi wjele na ſtrowoſcźi wadźa, dokeź ſo njechadźa żenje pſchecžiwo módje pſchehrėſchcźi. Tohodła wolmy wſchudże prėnju ſchcźeźu. Niebrójmy njetrjebawſchi, dokeź pſchepych pſchecžo drogo ſaptacźimy. S wjetſcha na wjacy ſo jednoriſcho draſcźimy hacž w mėſtach a tak je prawje. Mėſchcžeńjo chźedża druhdy i nowej módernej draſtu żiwoje ſmyſli ſawodżecź. W turnym pſchihwadże je na wjacy khwaliſcho. Tehodła na to dźerżimy, ſo nam draſta njeby żenje ſe ſtrowemeho ſtejniſchcža wadźiła. Po draſcże ſpóſnajemy dalſchu cžłowjeka.

Myſlički.

Wólbny dźeń 20. meje je ſo pominył. Wukóne njeje tajki, kajkiż ſebi myſlach. Z wotpohladom njeprajim myſlachmy. Sto ſebi druzy myſlachu, njemóżu tola wėdźeć. Po wſelakich rozpisach w naſich ſerbſkich nowinach a po wſelakich prędnoſkach pri wólbnych zhromadźiznach běch ſebi wėſte nadźije zeſtajał, kotrež dyrbjachu ſo znajmjeńſa dopjelnić. Njebėch tak wyſoke zażeł, każ wſelacy rėčnikojo to rysowachu. Dokelž nazhonjenje wuči, zo pri tajkich agitacjach wo mózne a njemózne ſo na wahu njeſeta, ſo by nam k lėpſemu wažiła. Hdyż ſo nara dwaj mandataj cyle wėſtaj wobliczźataj a treći nam jako njewėſty, ale tola mózny wulicź — ſo ſ jeneho nadźach. Hdyż pak ſo nam ani tuto njeporadźi, njeje nėhdźe nėſto w rjedźe.

Zo ſu naſi agitatorojo łżeli, ſebi zawėſce nėchtóżkuli myſli, kiž wėc njerozumi. Druzy ſu hižo do prjedy wotmyſlenje měli, hinak wolić hač ſu ſo počinjeli. Potajkim za khribjetom hinak hač do mjezwoća. Tajſele tajeſtwo ſłuſa do naſich ſerbſkich hrėchow, do hrėchow naſeho noweho cžaſa. Stari Serbja ſebi wėrnoſć do . . . wočow prajichu, a po tym możeſe ſo woprawdże mėć. Raewaſoć — ſo hinak počinjeć, hač myſlić — ſu naſi Serbjo hakle wot druhich, wot cuzbnikow nawukнyli. Nėtk smy tak daleko, zo nam Nėmcy raewaſoć (Hinterliſt) poroſkuja.

Stóż by ſwoje wobmyſlenja prjedy wuprajił, by dobry ſkutk cžinił; přetoż pak by ſo powuſił, pak by ſo njedoſpodobanje wotſtroniło. Ale ſkradžu ſerbſkemu cžaſopiſej nėmſke wólbne naporninanje pritykuwź, to nėkotry Serb dokonja — Nėmc nic; na to drje mózemy dołho cžakać. Pri přehladowanju wólbnych wuſpėchow dyrbju z hłowu wić. R.

** „Wodajće, knjez Bjarſo, jedyn z Waſich znatych knjez Witka, je mi Was jako referenen mjenował, wėrźe, zo mózu tutomu knjezej za ſto hriwnow cigarow pósłać?“ — „Haj, ſchodła nic! Stcž tón Witka je, tón jara wjele kuri.“

Listowanje.

K. M. Schtóż dałeko muſaje, njeje prakliſy wuſyſlenu, hdyż mużeſe namórſke kupiele ſebi wuniwoſt. Podźenja drje ſu trúchlu tuńiſche, ſo ta wot je ſchmórne drje-ſche, dokeź zuje pożiwadła ſcžiſcho dótanie. Podźanie mi ſo ſ cžaſom dopraſka ſkaleć, kaſi dżerże w cžiſtu hłowu-nego ſejona jene dołtacź. Kupiele w kliſtowſki Wiſbrowſkeho wuliwa, każ na kupaŋ Uſedom, Wolin a Rauch (Rügen) ſu tehodła tak wulke a drohe, dokeź hodźa ſo ſchtyri a ſpółwuje ſe żeleſnizu a ſ Lodźu dojcź. Kupiele kwjecžkom a k ranju ſu wo nėſto tuńiſche, ſo to nak je wu-cžowanje do nich drużſche a wopłudźiſche. Tak ſo wjele wuruna. Teź możeſe we wulkich kupjelach bóle wotſtronjeć bydlenje tuńiſche dótacź a ſo ſtanc i jódu łatwarcź, ſtaj ſcže prawe żórło wuſiłdźił.

Tam ſo jemu bórſy zuſy cžłowjek pſchidniżi, kotrehoż drje pryedy hižo ſeſenje widźał njebė. Tón pak bė ſ nim dżeń a pſchecžełowiſchi a liſchcžeſche ſo k njemu, jako bėſchtaj ſo hižo lėta dołho ſnałoj.

„Widźicže, knjes Mėſchkano!“ mėnjeſche zuſy. „Waſ drje je wulke njeſboże protſechi'ło, tola pſchi tym hłowu njeweſchcže a ani do zwrkwje njebėſhacže każ tajzu ſtari ſtiwłakojo, kotſiż ſebi rady njewėdźa. Wy ſcže wulkotny cžłowjek. Teź ſ ſararjom njechacže niczo cžiniez mėcź. Tak je prawje. Tak mėli wſchitzy jednacź.“

Mėſchkan ſo ſmėwkotaſche.

„Schtó dha ty ſy,“ mėnjeſche hordże a ſo ſpodźiwaje.“

„Komiſaŕ wotmołwi zuſy.“

„Aha, lichowaŕ ſy, ſa to cže woprawdże njemėjach.“

„Sa cžo dha hewaſ?“

„Na ſa nėkajſeho piſarja abo pſchepadnjencho ſtudenta. Tola hdyż ſmėj jómu na ſo rėczakoj, — ty — njemohł dha mi k twarej nėſchto pjenjes pożcžicź?“

Zuſy woſkotaſche ſo pod brodu a drapaſche ſo ſa wuſchomaj.

„Potajkim pjenjeſy — hm — kelko dha trjebaſch?“

„Nó, wokoło 20 tyńaz hriwnow!“

„Wjazy niz,“ mėnjeſche zuſy małowažnje.

Mėſchkan ſo ſmėwkotaſche.

„Maſch dha ty telko pjenjes k wupożczewanju? praſcheſche ſo ſpodźiwajo.“

Ja wſchak ſam ſany nimam, ale chcžeże-li wokoło 35 tyńaz, wobſtaram wam je do tydźenja.

Mėſchkan khwilu ſamyſłeny ſedźeſche. S telko pjenjesami by ſebi najrjeſchi dwóſ natwarił, tola dołh ſebi rad napraſkacź njechaſche. Hacž budże jón mós hdy ſaptacźicź?

„Kelko prozentow dha żadacże.“

„Nó takke ſchtyri — każ je pola mje woſchnje.“

Mėſchkan ſpodźiwnje a njedowėrliwje na komiſara pohlada.

Tón pak ſebi zyle mėrnje trubku ſaſełi.

„Potajkim ſcže ſebi roſmyſlił?“

A Mėſchkan jemu pſchikłoſowaſche.

Sa tydźeń jemu na bauzy 35 tyńaz hr. twrdźachu.

„Knjes Mėſchkan, wy hiſchcže pſchi tymle poczżenju zyle łubko pſchiſładźicže,“ mėnjeſche njemėrnje bankowiſk.

„To njewėrju, knjes aſſeſor, naſch jedyn tola teź wė, ſchto chże“, wotmołwi Mėſchkan.

„Ale 48% je tola ſchemwjele!“

Schto — a 4 proz. wucžiniene!“ wołaſche ſe ſtrachom Mėſchkan.

„Cžehodła ſcže potom komiſarjej ſmėnku na 4 proz. ſa mężaŋ podpiſał? Tam je cžorne na bełym.“

„To njejżym cžital. Tuż ſmėnka njepłacži,“ dźerżeſche bur.

To ſebi ſ waſchim wėricžełom wucžinicže, dźeſche bankowiſk.

Wy mamy lichowarjow ale niż jakoń pſchecžiwo nim.

Mėſchkan ſ hłowu wijeſche a jėdźeſche domoj. Njemėjeſche dołho mėra. Tola ſłónczńje jeho łóhkomyſlnoſci a hordoſcź ſtrach pſchewinu. To hižo pódźe, myſłeſche a ſapocža twaricź.

S dałeka pſchiſhlėdźechu ſwojetſcha jenoź zuſy dźiwi dźełacžerjo. Jako jim prėnju ſobotu prėnju mſdu wupłacžowaſche prajeſche: „Potajkim juſtje budźemy tyż dźełacź. Ja njemóżu dowoliczź, ſo tóżdn njedźeln ſwjeczżeże. Hewak do ſymy njedotwarimy.“ A naſajitra dźełachu.

Kemiſcherjo ſ hłowu wijachu. Jeho mandżelka jeho na hodźinu dołho proſcheſche, płakaſche a żałoſcžeſche. Podarmo.

Po kemiſchach knjes ſarał ſam k Mėſchkanezom pſchiwdże a jeho thutnje ale mėrnje napominaſche. Mėſchkan ſo ſtobjeſche. Stónczńje mėnjeſche: Knjes ſarał! dźakuju ſo wam ſa waſche predowanje, tola pomhało njeje. Ja ſwoju hłowu na to ſtaju, niedźelu budże dźełanc!“

A ſarał ſrudny woteſdźe.

Tak to dźeſche dale. Mėſchkanka ſo tak haŋbowaſche, ſo ſo ſtoro mjes ludźi njeſwėri. Wſchudże na jeje mandżelſkeho ſwarjachu.

Naſymu dė zyły dwór dotwarjeny. Hana proſcheſche, ſo by ſarał nowy ſtatok poſożnował. Mėſchkan wo tym niczo wėdźeć njechaſche, praja, ſo jeho hońiż pekuż njetrjeba. Na ſwojej ruzy ſo ſpuſchcža.

Rjany dże nowy dwór bė, tola jako Mėſchkan wjeczor w knihach liczież wocža, tytny ſo tola ſkoro nimale wſeży jeho njeje. K hoſpodarjenju mėjeſche drje hiſchcže 6 tyńaz hriwnow, tola ſchto bė to na tak wulkim kuſku. A ſ tym dyrbjeſche hnoje kupowacź, mſdu, dań a njemjeſlnikow płacžicź.

A wón dźełaſche nimale wodnjo a w nozy. Nėkotſi żebi jeho ſamo ſwałachu, ſo wjazu w korczmje njeſydźaſche. Rano ſ cželedźu ſtawaſche, dźełaſche a roſkazowaſche, kutowaſche a hromadu drapaſche. —

Tola wſchło niczo njepomhaſche. Boże żohnowanje bė ſo pominyło. Kubło łėſeſche dale a hłubſcho do dołha a dań ſeżra wſchė nałutowane kroſchki.

Jeho mandżelſka drje jeho cžaſto troſchtowaſche, jako ſamyſłeny hłowu do dłóni ſaprėnu ſedźeſche. Tola ſ tym jeho hiſchcže bóle roſpyri.

„Schto mi to twoje błady pomhaju. Wſchak widźiſch, ſo ſo dréżu jako wotrocź, ale wſchundże dże wróżco.“

„Uuby muże! tebi Boże żohnowanje pobrachuje. Ty ſy njedźelu wonjeczeſći. S tym ſy ſo pſchekreſchił. Mi wutroba krwawi, hdyż twojemu żiwjenju pſchihladuju. Sły żiwy jako póhan. Ty ani rócže cžaſy wjazy ſcžiſcži njeſdźeſch. A potom ſo hiſchcže dźiwaſch, ſo do dołha łėſeſch. Jakubje, hdyż proſchenu, nakaſaj ſo, abo budźemoj hiſchcže na ſtary dżeń po proſcheniu thodźicź!“

„Schto ty ſtara prėdałka! ha ha ha, tak dałeko hiſchcže njeje, ſo mi proſcheſchi kij do rukow ſtłócža!“

Rjeſche a pjeriſche ſ pjaſcžu wo błido. „Hładaj ſtara ſ tymlemaj mojimaj rukomaj hiſchcže wjele ſamoju. Tuż ſo do mojich naležnoſczow njemėſchcež!“ Sapraſny dur je ſa ſobu a cžerjeſche na dwór.

III.

Ssurowa ſyma bė do kraja ſacžahnyła. Bė pſched hodami. Mėſchkanka łeſcžeſche khora. Pódła w kolebu łeſcžeſche lubojne dźcžatko. Mėſchkanez mandżelſkeju prėni ſym. Mėſchkan bė tak wjeſeły, ſo ſo nimale pſchemėni. Zyle hodźiny, cžaſto hacž do poknogy ſedźeſche pſchi łożu pola khoreje Hany a pėſtonjeſche malcho Janka.

„Nėtko ſnajmjeńſcha wėm, ſo koho ſo drėju“, ſwojim ſnatym? „A kak ſtrowy tutón hółcžk je. Schkrcži dże, ſo je po zyłym domje ſłyſchcež.“

Tola wotſrjedź wſchcho wjeſeła ſo tola nadobo ſaſo poknutri. Hiſchcže njebė naſymſku dań wotedał a liſtowoſnoſcež noſcheſche liſt po liſcže. Wėricžeſlo jeho ſ dobrym napominachu a jemu tam a ſem hrożachu.

Nichtó jemu wjazy poſcžicź njechaſche. Tola jedyn bė jemu hiſchcže pomhacź mohł. K tomu pak na żane waſchnje hicź njechaſche. Bė to wotſadnły ſarał.

Hana wėſe pytnu, ſo ſ Jakubom nėſchto w rjedże njeje, tola wożiwniſche ſo ſa pſchicžinu praſcheſche, cžim njeje ſhoni: „Mje jenoź trochu hłowa boli“, prajeſche.

Sarał wopyta wſchcho hłorn Mėſchkanku. Teź jemu bė Mėſchkanowe ſadżerżenje napadne.

Jónu ſo ſ Mėſchkanom ſaſo na nadkhżi trjechi, „ſchto wam po prawym je Mėſchkano,“ woprajcha ſo.

Mėſchkan ſo ſtróji. „Wi dożyła niczo njeje, dożyła niczo!“ wotmołwi. Pſchi tym pak ſo ſacžerwjeni.

„Kelko pjenjes dha trjebacže?“

„Dźakuju ſo knjes ſarał, żane. Wſcho je w naiſkepſchim rjedże.“ „Nó, hdyż pjenjeſy njetrjebacže, dha wodajcže ſo ſym ho mylił. Hewaſ bych wam pomhał.“

Hiſchcže wokomik wojowaſche ſe ſobu. Po thwitzy bė ſararjej rutu a murały: „Budźicže proſchenu, knjes ſarał, pomhajcže mi.“

(Pokraczowanje ſcžehuje.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličerjo, zap. tow. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 groš. pj. Wobdźěluje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 136 | **Budyšin — Srjedu, 13. junija 1928 — Bautzen** | **Lětnik 37**

Marx wróco stupił. Müller-Frankenski nowe knježerstwo zestaja.

Němski kanzler **Marx** je wutoru **němskemu prezidentej z Hindenburgej** zdźělił, so zdyž němski ministerski kabinet wróco stupi. Němski president je wrócostupnjenje přijał, tola je kabinet prošył, so by knježerstwowe dźěła dale wjedł, hač budże nowe němske knježerstwo sestajene. Na to je němski president němskorjemjenskeho sapółłanza **Müllera-Frankenskeho** přijał a jemu poručił, nowe knježerstwo wutworić. Sapółłanz Müller-Frankenski je tole poručenje přijał.

Wot němskeho presidenta so wróceństwi je Müller-Frankenski hnydom z wjednikami politiskich stronow wo wutworjenju noweho knježerstwa jednał. Najprjódy je so je sapółłanzom z Guerardom z zentrumskeje strony rozwučał. Nochze najprjódy politiski program noweho knježerstwa rospominać, ale chże mužow sa nowe knježerstwo dobyć, kotrjž je swojej dotalnej politiskej dźěławosći we wukonjanju sa wulku koalizju posłuchja. S dotalneho knježerstwa ministrojo **Stresemann, Curtius, Groener** a hnadź tež **Schätzel** so wschém sdaču swoje sastojnistwo wobkhowaja. Tež **Brauns** z zentrumskeje strony, kotryž chyšce so sastojnistwa dźěkowneho ministra wdać, budże hnadź nowemu knježerstwu přisłuchować. Do zbytnych ministerskich sastojnistwow so sozialdemokratoju, demokratoju a zentrumaju dźěla. S tokrymi sapółłanzami so wone wobkhadźa, so hakle bliže dny rozsudźi.

*

Wobježnosće so spěšnemu wutworjenju noweho němskeho knježerstwa napscheźiwo stajeja.

Sa sestajenje noweho knježerstwa budże hnadź dłuši cząs trěbny. Němska ludowa strona chce so přichi knježerstwje jenož wobdźělić, hdyž so jeje žadanja dopjelnja. Wona na tři dnjeri ważnoju kładze, njemuja na podbjeranje katastrofy, dźiwanje na sasimy žrěnjeje worschty a sahowanje nětčišcheho systema němskotatneje wobory. Tomu napscheźiwo sozialdemokratoju žadaju, so ma so hyštem rekrutowanja němskotatneje wobory i nowa organisowaca. Wumělenjenja demokratow a zentrumskeje strony hischcze njeje znate.

Rozprawa reparaciskeho agenta.

Generalny agent za reparazijske płacenja Němskeje **Parker Gilbert** je rosprawu wojerwik, kotraž prěnje dźesjeć měsačow schtwórteho reparazijskeho lěta (wot 1. septembra 1927 hač do 31. meje 1928) wopschija. Rosprawa wobsoni statwow, dale sawod a poćudźenja wobsahu.

W sawodże so praji, so je Němska wschě płacenja pozjadnje a z cząsom wotedawała. Wobsehite městnosće Dawesowego plana su so tak rosmile, so su **polne płacenja Němskeje wot pjateho lěta saručene.** Generalny agent na to pokasuje, so je móżno rosdźěleništi kluč sa płacenja industrije wo 20 prozentow sniżiceć.

Towarstwo němskeje železnizy je dopokasało, so móże polnu reparazisku summu sniesć.

Hospodarstwo je w sandźenistéi žylnje woziwiko. Wot loniscHeho lěta je so produkcija žylnje smutskokrajnemu konjunkturej přichiwobrocika. W sandźenych měsačach je němski **wutwos žylnischo pichibowak dyžli hdy predy sa cząs Dawesowego plana.** Wschelake znamjenja wschak na to pokasuja, so je konjunktura na najwyschischi khodźeńć stupiła.

Němske finanzy so po strowych sdadźach wodża. We statnym hospodarstwje so po możnosći lutuje. Statny dołh Němskeje je w posledních měsačach dale woteběrał. Wutworjenje kapitała je wjetsche było, dyžli skopjenje wukrajneho dołha.

Protest za Eupen a Malmedy.

Sozialistiski sapółłanz Sommerhausen je so wutoru pschipoldnju w belgiskim žejnuje dla njefalkowiskeho pomjenowanja Zimmermanna za Eupenskeho měschčanostu wobžałował. Wěcznik praji, so je knježerstwo wumsačne nazéjowak. Wěcznik praji, so je knježerstwo wumsačne nazéjowak. Wěcznik praji, so je knježerstwo wumsačne nazéjowak

na nju cźišny a so do Mossel Baya wróćźi, hdźež dyrbjesche cźakacź, hacź bě łódź možno, zebi puć psches łód pschedowcź. Powěźi z Kingsbaye, po kotrejź je so Lützow Holm nejes ty nima Holby wróćźi, njeje so hišcźe potwierdźiła.

*

Wjedro w Spitzbergenach wotmjakło.

Wjedro pola Spitzbergenow je so pscheměniło. Pschi dołhowjeźornym wětrje znjěły dźe. Boja so, so z tym muźstwam „Italije“ nowe wobcźežnosće nastanu, wobcźežne robustawam expedizije, kotrejź pytaju, k krajej dóńcź.

*

S **Kingsbaya** so powě: Italšzy alpizy honjerjo tu hromadze z lětarjom Lützowoni Holmom hišcźe pschezo we Mossel bayi. Parnej łódźi „Hobby“ je so póndźelu schłacźiło, jim dweju muźow jako podpjerańše wotdźělenje se benzinom a žiwnosću póskacź. Taj muźaj staj dyrbjałoj wurjadnje cźežke łodowe sadźěwki pschewinycź. Pomoznej parnej łódźi „Hobby“ a „Braganza“ staj hišcźe pschezo z łodowymi schkrutami wobdatej. W nozy njejsu žanych powěsćow wo Nobile a jeho towarschach žitschcźeli.

Strajk tobakowych dźěłacerjow w Macedonskej.

W Kawali, Pravi, Kontotini, Dramje, Xanthi a Dedeagaczu je so generalny strajk tobakowych dźěłacerjow wuwołał. W Kawali dźěłacerjo zjawnu demonstraziju za strajk spytachu, tola žandarmojo zhromadźiznu rozehnachu. Pschi tym so jedyn žandarm rani. Tež w Pravi je policija zhromadźiznu strajkowacych dźěłacerjow rozpuschcźika. Jedyn dźěłacźer a dwaj policistaj so ranischtaj. Hewak je so porjad wschudźe zachował.

Nankingske knježerstwo zhebi žada, so bychu wschě wukrajne wójska Chinu wopuschcźile.

Po powěsći Londonskeho „Daily Telegrapha“ za Shanghaia je Nankingske knježerstwo w manifestu na zuse mozy žadało, so bychu so wschě wukrajne wójska hnydom z Chiny wróćo scźahle, so by so njedorozumjenju a wsajomnemu njedowěrjenju zadźěwało. Cźaj je dosch, wo nowych sprěcźenjach jednacź, kotrejź dyrbja so na runoprawosć a wsajomne cźešcźenje zakładźicź.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 13. smažnika.

Tobija — Antona Paduwaskeho.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1884 w Budyšinje Jan Arnošt Smoleŕ, wulki zbudźeŕ Serbowstwa, kiž běše so 3. měrca 1816 we Łuce jako syn wučerja Jana Korle Smolerja narodźił. Smoleŕ studowaše we Wrótslawju najprjedy theologiju a potom štyri lěta dołho słowjanske rěče. Wot młodosće sem zaběraše so należnje ze studowanjom serbskeje rěče a ludnosće. W lěće 1843 wuda swoju wulkotnu zběrku „Serbske pěsničźki“, na kotrejź běše wot młodosće sem dźěłał. Z njej je sebi njezachodny pomnik stajił a za naše serbske pismowstwo nowu dobu postajił. Jeho druhi wulki skutk je założenje Maćicy Serbskeje a jejneho wučeneho Časopisa we lěće 1845. Lěto pozdźišo poda so do Lipska jako wudawaŕ němskich „Słowjanskich lětopisow“. Tu cźežko na pluca skhori, zo dyrbješe so dołhi cas we Łazu hojicź. Bě mało nadźije na wotkhorjenje. Ale z Božej miłosću a přez jeho mysličku zdźeržliwosće so spodźiwnje wustrowi. Wot lěta 1848 přesydli so do Budyšina, hdźež je 36 lět dołho ze wšej woporniwosću za swój lud skutkował. Tři (!) króć poskićowachu so jemu wulke počesćowace powołanja do wukraja. Ale wón wosta swojemu ludej swěrny a žiwješe so z nim we skromnych poměrach. Na pućowanju w Ruskej, hdźež chcyše pjenjeznikow za twar Maćicznu Domu dobyć, so cźežko nazymni. Jeho stara khorosć zaso wudyri a jeho mocy zlemi. — Jeho zasłužby wo naš narod su tak wulke, zo so tu docyła njemóża wopisać. Najbóle pak so błyšći jeho čista, nabožna a njesebicźiwa nowaha. Ničo za sebje — ale wšitko za swój narod —, to běše zasada jeho žiwjenja. Wón běše cyle konservativny, lubowaše měr, běše swěrny swojej wyšnosći — ale hdyž so Serbam kŕiwda sta, wustupowaše bjez bojosće. Tajkeho nadobneho wulkeho muža mějachmy we nim!

1747 wotpali so Budyšink, štož so tam wot tutoho lěta sem w kóždym lěće na tutym dnju z wosebitym prědowanjom wopominaše.

† 1904 wudowa za wótcźincom Juliusom Wjelanom, 92-lětna, kiž sebi žadaše ze serbskim prědowanjom pohrjebana być.

1848 5. serbski spěwanski swjedźeń w kupjelach Marijneje Studnje pola Smječkec.

† 1884 Jan Arnošt Smoleŕ.

Za Janom Smolerjom.

Hdyž Serbja běchu zabyći, hdyž spachu,
Je Smoleŕ prěni wbohich Serbow budźił,
Je po wsach serbskich jako z wohnjom smudźi'
A buchał do wutrobow we wotmachu.

Nje pře sebje, pře Serbow był by w strachu,
Nic pře sebje, pře Serbow by so rudźił,
Hdyž bóle tež by wosud jeho krjudźił,
Zo z časom sněhi na nop napadachu.

Wón z cuzby česć a złoto wotpokaza,
Ze Serbami w jich khudobje so zwjaza,
A khudy wosta, khudy wumrě Smoleŕ.—

Phi haňba, štóž so serbski kabat swleknje,
Za lěpšim žiwjeńckom do Němcow cźeknje
A serbsku předa wutrobu za toleř.

Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Wcźera wjecźor we 7 hodź. barometer 750, hygrometer —3, thermometer we dnjo +18. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer —9, thermometer we nozy +8. Wuhladny na ranje, hewak malc so pscheměniając wjedro. — Schkleńca je wyšoko na rjane stuwsła. Wyschina z Aworišich kupow wupschećeńcźa so nad zyłej srjedźnej Europu. W polnocy leža mšiny. Tak šmekny znano też za blišcźe ony rjane, cźopje, hynowe wjedro wocźakacź. Njech maja so naschi ratarjo do spěcha, so bychu žyta, Bóh mjenje rjane, znamjenišcźa rjane we pod šuche thowali. — Jutše schtwórtk khadźa šćěnčko 3,39 hodź. a khowa so 8,21 hodź. Mjezacźk khadźa na ranje 1,46 hodź. a khowa so pop. 3,53 hodź.

— **Wunoschk wólbow do starschiskeje rady w Budyšinje.** Njedźelu běchu w Budyšinje wólby do starschiskeje rady evangelskich ludowych schulow. Wólby su so stónkróć z dobyćzom swjatka khcźesćanskich starschich. Wón pschidobny dwě měrnje. Powschitkowne schulske towarstwo, kiž zwěrnu schulu sastupuje, wobkhowa swoje dotalne měrnja. Shromadna licźba khcźesćijanskich sastupjerjow starschich w tudomnych schtyrjoch evangelskich schulach wucźinja 23 pornje 21 w sandźenym lěcźe; zwěrnych sastupjerjow je 10.

— **Rój pcźołow na měschcźanskej haju.** Sobotu popołdnju pschilecźa rój pcźołow na Zitnu haju, schtož wěsto sa wobkhod jara witane njeběše, dokelž bo wón zehodła khětro hacźeše. Skónčnje je rój na rekkamowu tafku firmy Nowacźej nasłědnika sesjuha, i wotkelž jón knjes wuczeŕ Müller pschi Michałskej schuli na wustupne waschnje wotstroni. Podawk, kiž je sa měschcźanow něšchto zadne, je sche wjele pschihladowarjow pschiwabił.

— **Polkroma je fachka** mjes schparatym skotom zjawschcźerja Hendricha Schkody we Wotšaschezach, schtož je sa hamtšny swěscźišo. Naprawny sa šaw. erasti a wobtež wanšti wukrješ su so sajo schkitnje.

S **Wuriz.** Sjawny puć z Wuriz do Rabe. a Khow. pjowanja na Wuriščich honach wot 13. hacź do 23. jun. je zawrjeny. Jšiny wobkhad pokaźuje so na wotpowěd cźo abo na Dźěłnikezy.

S **Wulkeje Dubrawy.** Mnišostatny swjatk wojschkodźenych, wójnišich wobkhadnikow a wojerjow wostajenych, mšstna skupina sa Wulku Dubrawu a okolinu smje njedźelu 17. junija popołdnju we 3 hodź. Schcźeja hosćencźu w Khwažizach swaru mkhacźmu a madźišnu.

S **Barta.** Sandźenu njedźelu poswjeći so tu w rjanem wjedrje na zwjatocźne waschnje khorhoj tudomneho towarstwa młodźiny „Jednota“. W nahladnej licźbu běchu wonkowne bratrowske towarstwa sastupjene, tež mno wojerskeho wjcźe wjesne towarstwa. Wješnjanow a wobydlerjow z wokoliny bě ko tehorunja wjele scźehko. Knjeni prynzejna z Lippe, prynz Ferdinand z Lippe se swojej njewjesću prynzejnu Schönburg-Waldenburgskej poscźeschchu zwjatocźnosćej se swojej pschitomnosću. Wot 12—1 hodź. witachu so wonkowne towarstwa. Pola měschcźanskeho zhromadźizhu so knótsja nowoje khorhoje kk. prynz Ferd. z Lippe, měschcźanosta Schkoda, kantor Bejmar, wyšnji inspektor Vogel, hajnik Hennig, wucźeŕ Panach, kaž tež knjes farař Mrókař, gmejnske sastupjerstwo, zyrkwinske a schulske pschedstejdstwo.

S **pschewodom hudźby** podachu so tuchi we 2 hodź. ko zwjedźenišej městnosći. K sawodej hrajesche Budyška měschcźanska a dźiwadłowa kapała hymnu „Njebjo khwali wěcźnebo cźesćer“. Na to postrowi pschedstejdu knjes Pawoł Wałer-Bartiši zhromadźeny, kiž z wutrobnymi zlowami witasche. Knjes farař Mrósak wuzběhny w zwjatocźnej rěcźi pschedewsćerjen, so towarstwo młodźiny nima być ze sawjeselenišim towarstwom, ale so ma hajicź a pěstowacź porjad, pschecźesćelnosć a dobre nałožki. Na wrjenim městnje ma knježicź luboscź a pschesjenosć w towarstwje, so by so napišmo khorhoje dopjelniło. Po zwjedźenišich wobrjadach a wotkrywcźu khorhoje zaspěwa spěwne towarstwo “Stoj krucźe moja wótcźina“. Na to pschepoda pschedźiwa khorownikej, knjesej Jurjej Mikanej, khorhoj, kiž z krótkimi zlowami dźakujo zlubi, so chce ju k cźešcźi towarstwa nošyć. Po prologu, kiž bě knježna Wakerez pschednieška, pschepoda knježna Thünterez z Bukowiny we wjasanych zlowach a w mjenje khorhojnych družkow kraśnu khorhojowu šerku. Prynz z Lippe pschesche towarstwu też pod nowej khorhoju wjele šboža a dari khorhojowy hodźik. Dalše hosćiśi darichu knjes pokładnik Winkler we mjenje gmejny, kn. šedlaŕski mischtr Puttrich w mjenje spěwneho towarstwa, k. kantor Bejmar w mjenje kmótrow, poddelni też hischcźe pjenjezny dar. Knjeni prynzejna z Lippe pschepoda w mjenje žonskeho towarstwa zjanu šelku. Nimo teho pschepodachu hischcźe bratrowske towarstwa se Kumnjawda, Wuhańcźiz, Koblicy, Khaźowa, Jabnjeje Gory, Komorowa, Suborniy, Wuriz, Hněwjez, Drožźija, Wukrancźiz, Delnjeje Górki a Hucźiny khorhojowy hodźik. Też dobrowólna wobnjowa wobora, turnaŕske towarstwo a swjask ratarski dźěłacerjow pschepoda tajki. Po spěwje Barischeho spěrnego towarstwa dźakowasche so towarstwowy pschedźiwda za mnohe počescźowanja a dary a zlubi zwěrnu a bratrowstwo w towarstwje młodźiny hajicź. Na kónzu hrajesche kapała kŕerlusch „Budź khwalba Bohu zamenu“.

Někto sestupa ko zwjedźenišej cźah, kiž pak njewjedro kazeše, tak so niemóžeše so po wotmyślenju pschewjesć.

Marica a Hanica.

Roman.

48] (Pokracźowanje.)

„Dokelž dyrbjesche to wot tebje pschińcź a ty njejsy mi ani zlowcźka wo tom rjekła!“

Wona so swaha pobjudže na maly židźany stólcźk pschi schdźele, kiž mjesesche na wobkloženju lyru wurešanu. Mjes tym so jeje lěwa ruka na taflach je zlonoweje kośce wotpocźowajwsche, potom so je zwojej prawizu za jeho ruku:

„Ja hidźu to zebjepokasowanje. Stajnje zym so za Hanizu hańbowała, hdyž dyrbjesche po maminej poruczy nosći za cźaj-picźom zahracź, pschetož wona tola derje njehrajesche.“

„A ty móžesch też spěwacź!“

„Że pak to papa wubledźił?“

„Nć!“

„Potajkim schtó hewak? Proschu, praj mi tola!“

„Nó, Siebenlehn je mi to prajił!“

Jeje stawy nadobo popuschcźichu, kaž by ju Boža ruczka sajała, tak to na nju pschińdże. Wobledźnywschi hladasche na njeho z wulkimaj, sprostunjenymaj wocźoma. Ale wón toho njepytny, ale rošładowasche so po jimi, zam wschon sahorjeny wot domjaznosće, kiž bě zwojej žonje pschihotował. Wona sebra wschě zwoje mozy, so by so mérnje wopraschała:

„Kak dha je to pschischło?“

„Ja to wopraždże wjazy njewěm; ja zym z tym cźłowjekom lědy zlowcźko porěcźał. Wón so mi njelubi. Ja njejsym žadyn zwjaty był, ale njerodźu wo wch lubkowanjow. Někto je, kaž so powěda, zyle so zlubił. Někto pschiźidże mi dozyła do mysłow: nchtó je to rjekł: Ty a Haniza matej jara rjany hłoś. Tón pak je rěcźadło měnił, a tu je Siebenlehn prajił, ty tak rjenje spěwasch! Ale někto pój dale, pój pój!“

A wón wotewri durje, so by wona też druhe jimy widźała. Ale młoda žónka wosta pschi klawérje. Hakle hdyž wón hischcźe zas sawola, so wona shraba. Hdyž potom Meinhardtowu ruku wokoło zwojeju ramjenjom skoženu cźujesche, pschituli so k njemu, a pod jeho sakitom bě wschitko sabyte. Někto wobkhadowaschtaj zebi druhe městnosće. Směrći pocźachu padacź.

Hdyž k wjecźeri dźěschtaj, bě so, kaž so ida, wscha wobužnosć zhubiła. Kak bě to pohódnje, hdyž mózeschtaj k prěnjemu rasej za zwojim zamknym blidom zedźecź! Jej so dozyła wjazy stanyć njechasche. Meinhardt prosche so dowolnosć, zebi trubku sajehlicź směcź, potom storcźi talerž wrócźo, a wona jemu znapischcźa hedźo kluchasche z napjatosću tonu, kiž telko rjaneho rěcźesche, schtož drje bě jej hischcźe zuse, schtož pak wona pschijimowasche z kóždźicźkej zwojej myślicźku. Wona dychsche zebi wschitko zpomjatkowacź, so by tuho muža hódna była, kotryž, kaž so jeje małym zonjazym mosham sejda, wjazy wědźesche hacź schtóžkuli na zwěcźe.

Po něcźim so Marizynej wocźi počcźesćtej sandźelecź, jeje wobliczo sćahowajsche so do dołhosće.

Po starem waschnju nacźahowasche wón cźažniki, kiž tu tikotachu.

Mjes tym so wón někto Marizy khribjet pschińwobroscź, nacźahnu pjera, wopraschа so wona njepospěšnje: „Meinhardto, hdy by něchtó so pschecźiwo mi skhroblił, schto by ty cźinił?“

Wona hedźesche na malem stólcźku bjes wobkloženja sa blidom, lohcźi wo koleni sprětej, brodu w dłońjomaj. Wón so wobrocźi:

„Kak dha ty na to pschińdźesch?“

„Jenoż tak!“

Wón stojesche tu rosnobaty, zuny wobě rukawje horje, so manschetki šobudźěchu a so bě jeho žylna běła podpaza widźecź. Potom hibasche wón se zwojimaj pjasćomaj tu a tam: „Schtóž by tebi bliško pschischoł, toho bych . . . . , ach, ty mój Bože, a bych jeho prosto wsał“ — wón pschistupi k zwojej žonje — kaž ty tu žedźisch, a . . . .“

Wón wusběhny Marizu, kiž saschikny, hromadze se stólcźkom hacź do wuzkokosće biedrow horje. —

„A bych jeho prjedy hacź by mohł zlowcźko prajicź, psched durje. Ale ja bych je wot nutska sacźinił. Rozumiesch?“

S wotmachom lěwizy pschiźuny spody stólcźka, puschcźi prawizu, scźepe zwoju zonu k zebi, wokoschi ju a derje ju do jeje zjimy.

Wón bě kaž dźecźo, sbožowny, wólny wot zjiwjenišcźe radosće a wjeselea. Měšto so byschtaj do loża schlicź, tež běschtaj zebi pschedewsaloj, sezrowasche wón z njej, tra- wasche wěznicźku, hdyž so je kchidko a pocźa hrać: ro- njace fantasije, dopomnjeca z Wagnerowych operow, ta- lake motivy, pižanskoje pschemešcźane.

„To dže ja też wědźała njejźym!“

„Widźiscź-le, mój zmój jedyn kaž druhi. Rosdźelne zjiwjenje zmój wjedźoj. A někto dźemoj jedyn pucź bra- madźe, njewěrno Mariza?“

Wona kiwny. Nadobo pschińdże jej myšlicźka, a wona njemóžeše docźakacź, doniž wón niebě pschestał hrać. Po- tom pschińdźeźi k jeho městnu. „Sa tebje ja spěwam!“ Sonotnjejschi, cźemny pschirodźinski klóš. Kaj niejo njeje wo techniju dychanja a regiśtrowem pschechodźe, wutroni je cźopje do jśiwy.

Někto njebě ani rěcźe wo tom, lehnycź hicź: wokno wón wocźini, wonaj lehnyschtaj so do njeho a njemóžeschtaj so nahladacź na krajnoscźi nózneje semje tam delcźa i tam śpěźanmi do dolinje a na zjanoscźi śpěźow tam horjeka na njebjeźach. S Marizynoje dusche běchu wschě scźiny wuschle. Wona powědasche kak dże tu skutkowacź mjes schiwjcź- mi scźěnami tu jako hospoza, jako domjaza maczerka. Wo zanu towarschnosć njerodźesche, zyle zama sa to chcyła zjiwa być.

Wón radowasche so je jeje zonam, pschi zebi myšlesche: do zjiwjeta wschak so ty jónu wrócźiscź, mała luba, mała žona, ale se zolnjenja ludźi, w kotremž dźemoj so pomni- rićź, wuczeńkjenoj so kóždźicźki króśej jow [illegible] do naju cźicheje domjaznosće.

(Pokracźowanje scźěhuje.)

Na žujedźeńskej łuzy bě sa sabawu, jěsć a pić postarane, tak so žo nikomu wustudźiło njeje.

S Lubija. We wjerćenje šudźazej wyšokosći dźěła w nutrnišu tśichtrjerśi mišstr na hawbje wěże tudomneje Mikławšowneje zyrkwje, so by koprowe platy, kiž su žo toni swottorhale, sajo pśichtrjerdźił. S rolliwom wjedra bě žo na wěšći toni wjele koprowych kruchow puśiśiło, so bě śe dokładne wuporjedźenje nusne. Tśichtrjerśi mišstr wulkuja swoje dźěło na powjasu wišaju. Ludźo jemu wot dekśach je sajimem pśihljadaju.

S Lubija. W tudomnej mišśańskej khorowni wumrě po hołosłownym cśerpjenju młodostny mołerśi pomocnik Grett ſ Lubija. Młody cśłowjek bźiše so pśichi drjewotakanju wjśech nʼhbže dźiwnaj njedźełomaj na ruzy śranišć. K ranje bźiše so symny woheń pśichdał a mjeńšše wjam mśano, młodeho cśłowjeka pśichi žiwjenju ždźerjeć.

S Čornowa pola Kamjenca. Sjawny pucź ſ Čornowa do Wyšokeje je dla nałapowanja na Čornowiśkich honach wot 15. junija t. l. hač na dalśe ja wšitkich wobkhad zawrjeny.

Ze Žurie. Zjawny pućze Žurie do Hłupońcy je dla asypowanja na Žurćanskich honach wot 15. junija t. l. hač na dalśe za wšitkon wobkhad zawrjeny.

Z Kulowa. Zańdźenu njedźelu bźeše nam ćopły naletni dźeń spožćeny. Tola hižo popołdnju wokoło 2 hodźin so pśi tuźnoće njewjedrowne mróćele na njebju wjerśelu. Sylny wichor so zběhny a wottorha nješkim khorhoje. Z jenej wottorhnjenej khorhoju pśi cyrkwinskim jastwje so milina pśetorlny a groty so rozsypachu. Dokelž pak so zdaše, zo njewjedro ruče pśiźeje, wotmě so procesijón Božeho Cśěła wokoło cyrkwje. Z njewócakanej spěšnosću pak so nadobo dešć sypać poča, zo dyrbješe so swjatočnosć pśi woltarju pśetorhnyć, pśedy hač bě staćijon dokóńcenyh. Torhošćo bźeše za krótke wokomiki próźdne a procesijón khwataše do cyrkwje, hdyž so woltarne pożohnowanje wudźěli.

S Wojerez. 23létnja mandźelska Kinnerowa ſ Brigittendorfa, kotraž ſ kołom do Wojerez jěduśeše, srasy do motorjeho kola. Pśichi tym wona tak nještožownje padźe, zo so šmatkach cźežko śrani a na žwoje rany we Wojerowśkej khorownji wumrě.

S Morikowa. Sjawny pucź ſ Morikowa do Kobliz je dla twarjenja a nałypowanja wot šaršda do łeža hač ke Kobliczańskim mjeśam za wšichtón sjawny wobkhad sawjeny.

S Turjego. Tudomna wjesna skupina wokrjeźneho ratarśeho dwjatka (Kreislandbund) Rósbórkśeho wotkrjesa wotnjć w Michalez hoscźenu swoju shromadźiznu, kotraž bźeše dźe wophitana. Na końcu buchu wschelake wuzitne wěcy wuložowane. Pśichi rejach a wjeśołej sabawje wostachu wophitowarjo hač do ranja hromadźe.

S Mérjawa. Jako šklak Annosćit Schtrjeka šańdźeny tydźeń ſ dźěła pśichśěbźe, žo je žiwotim kołom schuleriej wuminy a pśichi tym ſ kola padny. Wón padny pak tak nještožownje, jo jemu lohć wuškoćki a žo ruka we dłóńi wuminy. Snjeśdoženy dyrbješe šklaśku pomoc pytać.

S Wjelcze. Tudomnaj dźěłaćerjej E. a H. so hwadźiśchtaj. Stónćnje je hrabiny hłaz. Pśichi wjeźhanju bu dźěłaćjeř E. tak cźežko śranjeny, jo šklaśa trjebaśche. S nim śeji woprawdźe śrašćaše. Polizija je hižom ſ naležnošću sabźera.

S Jemjeliźy pola Mužakowa. Sšuły wjercźaty wichor tiž njedźelu popołdnju w schtwórtej hodźinje njejapy ſ njewjedrom nasta, je jedyn se šylnych schtomow, kiž pśichi drohy śeja, wumalił. Bjes mała by jo schtomisło na twarjenje waliło. Wobydźerjo twarjenja mója śichcźe wo šwoju rěcźeć, dokelž schtom bliśo ſ boka tśeje padny. S njewjedrom pśichcźahnychu tśi krupy, kiž běchu sdźela wulke jako hołbjaze jeja a naćinichu wulku šchkodu.

Spušćomneho křesćijanskeho muža

za rozšerjenje nabožneje nowiny při dobrych dokhodach so pyta. Bliže zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“

Z Łužicy

* S Ramnowa. W nozy na ſobotu je w maschej wožy na pjerć mětnach paduch pobył. Won je wschudźom motrownu schtelenzu wuttłóčźiwschi do twarjenja salšł. Pola pśitowjeho agenta Dreślera kasałche paduch 40 hrywnow ſobu. Mjenje ſboža mśesće pola calawa Schuberta, hdźež po šdaću nicźo njeje nanałat. W „Herbśej grychće“ spokoji ſo pakoćźał ſ wećerjanjakom šistow, kiž bórły sajo pjerć cźišny abo šhubi. Pola šrjera Lischki kradny paduch ći wložnjatźiwe maschiny a pola hoscźenarja Richarda Klugi malu dźišlu tuczeńskich twarow a tři kofałki. Polizajśi pój je drje šlěd namałał, ale je jón na dróhy sajo šhubił, dokelž bźeše tam hižom pśichwjele ludźi ſhodźiło.

* S Ruchnowa. Nětkotre šchulske dźěći šałšeschu do winoweje pinzy hoscźenza „K hosarej“ na Zitawškej dróhy. Dźěći su nětkotre błesće wocźinjałe a wupiłe.

Hospodarski rozhlad.

Sćerjedu 13. junija 1928.

Wěcrawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,182	100 pólsk. złotych	46,825
100 šwedźeńskich punt	20,411	100 čěskosł. krónow	12,392
100 šwajc. frankow	80,56	100 franc. frankow	16,44

Barlinjska burša šapadny wjeźera nowa do jeśłabjenja ejstowych kursow, šo słožiło wo wukrajnych bursach. Jara mjenje běšmy wiśi ſ bolšmimi a rentowymi śiśejinami.

Produktowe wiki pśiśinjeźeńu nʼkto ſ kóždym bujom so wobźerdźowaze płaćiśimi. Muka nicźiže. Žito na wikach njeje žadne. S tukrajnych a wukrajnych powjeśćow wuśtadża, jo wschudźom žywy rjane ſboże a dobre žně ljubja. Pśicheńża a rožka bźichtej wjeźera pomjo póndźele sajo we 10 pj. po zentnarju tuńśchej. Wjeźera płaćeśeże zentnar

w Barlinje

pśicheńzy 12,90—13,05 hr., rožki 13,70 hr.
hač 13,80 hr., ječmjenja nałmjeńšego 12,25—13,75 hr., wowsa 13—13,25 hr.

w śermnjowym wikowanju

ja julij: pśicheńzy 13,80—13 77½ hr., rožki 13,62½ hr.,
ja šeptember: pśicheńzy 13,42½—13,40 hr. rožki 12,58¾ hr.,
ja oktober: pśicheńzy 13,40 hr., rožki pak 12,60 hr.

Pśichtitajśej pytaju:

Hožu do domu, Neuling w Wětej Wodźe.
„ Leuśchelka w Lubiju, Dwórnišćowa haša.
„ knježi dwór w Rakzach.
„ Trejtowa w Budyšchinje, Hoschija haša 33 delka.
Dźěłaćerjow do twornje zementowych zyhelow, Schenk w Bagenzu.
Samkarśkeho, Heinza w Hródku, Barlinjska dr. 8.
Tśichtrjerśkeho, Kotwica we Sdómicnju, Hórska haša čisło 5.
Kowarśkeho, Winda w Rěcźnach.
Puhanćza twarz Müller we Wojerezach.
Dźěłaćerki, Quaas w Dźěžnikach.

Na pśichedań.

Tśišne zuhele, 4000, Heinzec brogerija w Wětej Wodźe.
Schćěpel tśišnu, (Dachschiefer), 60 kóžnych metrow, Schojer w Krejpjezach.
Krowa, mloda bóśka, we Lojowje 6 bola Hródka.
„ wuježkołuchcźelna w Hlinje 23.
Sćoma, Bjedrich-Ebertowa haša 16 w Hródku.
Khěža w Sdmilnej 27 b.
Wóchezadu, Nowak w Schenkach pola Hródka.
Pśichćahu kukrjopow, knježi dwór I w Lejnje pola Kamjenca.
Wós sportšti w Kamjenzu, Alberiowe namješto 5 delka za Uwo.
Kolo motorske w Budyšchinje, Wjerćichowa haša 8 delka.
Kóń, 5-lina kobla, knježi dwór w Milkezach.

Kury mlyn w Mjeśchizach.
Sšyno, Berud w Halšchtrowje.

Pśichenjarja.

Wišnnje Njebjeśćańśeje gmejny pjatk 15. junija pop. w 4 hodź.
Trawjenje na łukach we Wlašćinje a ſchibjeńzy pola Kanlowa šchtwórtk 14. 6. pop. w 5 hodź..
Trawjenje na knježich łukach w Njedźichowje ſobotu 16. 6. pop. w 4 hodź. šeźdu ſo łuzy pśichi parkowanych wrotach.

Šoudnišzy na pśicheźadźowanje

šchtwórtk 14 junija 1928

w **Kamjenzu** w kasarnach, komorny dom maschinišćich šćitow dop. w 9 hodź.: Hoewonium, 11 rubow, wjeśćelake šchaty a kóšchaze łkanuny, 5000 zigaretow, 2200 zigarow, rěšał, łodowy kar or, połzy, łkamatśkej bitši, drastny kamor, kóšleśćany kamor, błido, njechkej šłołaj. 5 wobrasow, 44 rámow, wubrotowanje łkanuc, pišańśe błido, wšchelake twory ſ šcheśu.
w **Khróšćizach**, łuzy šeźdu ſo oop. w 10 hodź. we „Herbśej grychće“: šchtešeńzany kamor, hospodarśki wós,
w **Malbizach**, łuzy šeźdu ſo pop. 1/2 hodź. na gmejnišćim hamuze: kuća. mšćhaj rybjazeje muchi,
w **Lubiju** na šudnišnje dop. w 9 hodź.: meble, wobras, šmokingowy wobłek, łonjazy manił, łołuchowy kormaš drašcha, motor, hobanła, tocźnił, piwo wotwjeźowazu šłołu

Do šapjika mandźelšeho prawa

šu na šudnišćiwje w Kamjenzu šapjšali, jo Willi Schwarzbach w Kamjenzu wina pobźała na šarjadowanju a wuživanju šamoženja šwojeje žony Marje Hany rodźeneje Stojanej

Škrowe dźeneše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.:
Wiki ſu jara mérne, płaćišny šnewa šeśłabjene.
Dop. 3/12 hodź.: Wobrot wostanje šnadny, płaćišny wo dalšne 5—10 pj. šnižene.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woliowe symje po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	12. 6.	11. 6.		12. 6.	11. 6.
Pšeńca	258-261	260-263	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	274-276	276-278	woka	26-27,00	25-27,00
nal. ječmjeń	245-275	245-275	módre łupiny	14-15,50	14-15,50
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,00	16-17,00
wowsa	260-265	260-265	zeradella	—	—
kukurica	242-245	242-245	raps. wosušk	19,00	19,00
pšeńc muka	32-36,00	32-36,25	lany wosušk	23,40	23,40
ržana muka	36-38,75	36-39,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	14,00	17,00	brnj. krušk	27-37,10	27-27,10
ržane „	18,50	18,50	syno, 60 kg	3,10-3,50	2,90-3,30
lane symjo	—	—	ržana sloma	1,00-1,10	0,90-1,1
rapa	—	—	pšeńc. „	0,90-1,05	0,80-1,00
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,05	0,80-1,00
pjeluški	24-24,50	24-24,50	jačna „	0,80-1,05	0,80-1,00

* S Delnjeje Wóbrizy. W nozy na pjatk twudyri we škładownji firmy C. G. Deutscher nałš. mjeješel Rudolf Salchow woheń, kiž škładownju hač na jeje murje do pojeka pśichewobroći. Płomjenja šniciśicha wulke škłady zbrohy.

Lipšćanska pućowanska wustajenca nć. raf. low.

W 10. junija wotmětej hłownej šhromadźiśnje němšeho ratarśeho towarśtwa šdźeli pśichedźeju šwjatša, so žo letušcha nałmjńša šhromadźizna wot 11. hač do 17. oktobra we Heidelbergu wotmėrwa. Nałmjńša šhadźowanka ſa lěto 1929 na w Drjezdźanach bźeš. Sa łćetušchu pućowanšku wustajenzu w Mnichowje cźinja ſo hižo prénje pśichoty. Lěta 1930 budźe pućowanšća wustajenźa w Kólnje.

Mały šłot na pućowanšćej wustajenźy.

Mjes druhim šłotom móžachmy na wustajenzy też kosy, pjerišmu, karnitle a jako najmjeńšche, pęšoły wuhladacz. Kosy, kotrychž bź jich 150 wustajenych, běchu wšchě bjeschrohnje a w mnohich druźinach šaštupjene. Kara wobšchěrnje bě pjerišnaćtwo ſo šaštupjene, pšchedenoschkim maju ſo naspomnicź Leghornske, italške, Plymouthšćo-Rochśe, Orpingtonśke, Rhodelandśke a Mechelnśke kury. Mjes kaczjanmi wušnanjenichu ſo indiške a Pekingske a mjes hušnymi Endenśke a pomorśke. K hižo šnatemu dnu žinam karniklow běchu pšchidružene make Chinchilla śke a Castorśke.

Sswinje.

Kajkoſcź wustajenych šwini bě tak dobra, ſo bě cźežko wošhudźiśź, kajke žiebi mjto šaštuji.

Wowzy.

Wo némšćich šaštupjenych wowzach móžemy pśajiś ſ mója ſo w kóždem naštupanju ſ wukrajnymi runacź. Ka na kóždej dotalnej wustajenźy, bź teź w Lipšku wurttemberšśa wowza naježlujnišcho šaštupjena. Na druhim měšće nje njjenujemy rauśchchorjeśće dójne wowzy. Holandšće wowzy dopokašachu, šchto móže ſo pšchi rosumnem płahowanju teź na najkhudšchej šemi dozběcź.

Krowa „Pelušchke“.

Tuta krowa je žana hordoścź wustajenźy. Wona dowjpšcherśku łoščhednje 31 litrow mloka. Djiwamy pak na to, ſo žana krowa pśicheš žyke lěto njedeji, ale ſ cźašanu tśeji, potom je krowa „Pelušchke“ ſ jeje 50 litrami mloka wšchędnje nęšchto woprawdźe žadne. Ninto krowy „Pelušchke“ dyrbjimy też raušchofrieśišku krowu „Frohsinn“ njenowacź, kiž móže ſo jako jeniczka ſ „Pelušchke“ runacź.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Kamjenicy. (S parnej walzu pšchejédźene dźěcźo. W Cubje w Kamjenicźanšćim wokrjesu dźiwke kubłer wobžedźeź parneje walzu Ulšich žiwjeho wotrocźka Schroedintera roswuczicź, kak ma ſ parnej walzu jěcź. Pšchi wukrjenju pšchejédźe wotrocź šchtyrišćine dźěcźo wobźe dźerja tak nještožownje, ſo walza wóhnjowšonnemu hnjdom hłowu rošnjeze. Nad tutym nještožom wotrocź šadiwšowa a špyta ſo na šynowym pšchatru wobdźěłowaze. Jeho mózachu pak šaźo do žiwjenja wrócźiś a do khorownje donjeśeź.

* S Wrášćława. (Tworowy dom ſo wupalił.) Tele duny šafkadźejśe wulki woheń w Fuchśej nohajzowych klamach na Schweidnitźej dróhy we Wrótkźawju. Zyły wobhodny dom ſo dospołnje wupali. Teź w hornich poškhodach pšchenjesła wšchitko šnicźi.

* S Barlina. (Pšches 25 000 hriwnow židy kradnyli.) W nozy na njedźelu dobuchu ſo paduśchi do jeneho twarjenja na Krónowej dróšy a kradnychu wulke hromady židy. Schkoda wuczinja ſo dotalnym wobliczenju pšches 25 000 hriwnow.

* S Mnichowa. (Sšmjerć w jołmach.) Saldźeny njedźelu kupachu ſo šchtyrjo pšcheźelo w rěcźy Iller. Nadobo šhubiśchtaj ſo bratraj w jołmach, 30létni woženjeny Jan a 26létni nježenjeny Gottwald Wagner. 25létni kulvat Simtel namaka tehorunja šmjerć w jołmach. Schwótrteho ſ pšcheźelow pak móžachu wukhowaćź. Tśjo šatrjeni płaćachu ſa wušlojnych płunarjo.

* S Kólna. (Milijón wophitowarjow na Pressu.) Nowinarśka wustajenza Pressa w Kólnje šhromadźeše šańdźeny njedźelu šwojeho milijónteho wobhitowarja witaćź.

* S Hamburga. (Sšmjertny skok ſ padańśkej płachtu.) W Flensburgu w Holšteinśkej wotmě ſo njedźelu športiśke létanje. Létańśki šchuler Kries ſ Lauenburga škoči ſe 400 metrow wyšokoſcź ſ padańśkej płachtu ſ łkadła. Dokelž pak ſo padańśka płachta njerosnhaš, padny won zaš kanjeń na šemju a wošta morwy a rošranjeny leža. Winc nještoža najšśerje je, ſo je wošehnjeńšśi powjas padańśkeje płachty ſo ſa pilotowy nahrjébjetnik šaschmjatał, ſo žo płachta njemóžeśe wotewiśź.

* S Kralowza. (Cźežke njewjedra w narańśkej Prusce.) Tele dny ſu teź narańśku Prusku cźežke njewjedre potrjechiłe. W narańśkim a połodnišćim dźělu prowincy padańśke šamo šnéh. W Pillkallenśkim wokrjesu je ſo 20 zentimetrow wyšoki raschel, ſo mójachu žitowe połe po jeho rostacu napołšał, jako bychu šwalzowane byłe. W Romintenśkej holi ſo pod šnéhowej cźeju hakohy šchtomow łamachu. Na rěcźy Njemenju je tak wulka woda, ſo łuźi ju wot lěta 1863 wjazy njeſpomnja. Pšchi brózne twarjenja w Tilšitu ſu powodźenje. Jara wulku šchkodu je Njemjen na pravej stronje šwojeho brjoha naczinił, hdźež je woda wjele łukow a łéžow pócźekła. Miedźelu popołdnju w tamnišćich krajinach šylne krupobicźa šafhodźachu.

Přilopk·

* Sšudne nještože pšches šłóšćeneho konja. W Zeitzu wotmě njedźelu tamnišće kavalleriśke towarśtwo šwobodźeńśi cźašy po mésće. Nadobo šplóšchi ſo kóń jeneho thorhojnika a cźerješe do pšchihladowazych ludźi. Skoczo powali dźěcźazy wós, w kotrymž make dźěcźo leźeśe a śrani lohko wobžedźerku woła. Jéšdny ſam padźe ſ kenja a šebi ruku

lokko wobschkodźi. Dale bu franjeny pschedbyda kavalleriskeho towaršstwa, kiž na pomoz pschihwaia a chzyschc konja sadgerjecz. Kóń zo sakopny a wali zo na zoušku, kotraž hizom wumrě, jako ju do khorowuje wjesechu. Dźesco, kiž bu też zobu franjene, je hischcze žiwe. Tónle njesbožowny pschypad je czim srudnischi, dokelž je hakle njedawno muž morjenje zony wumrěł a pjecz dźeczi sawostajił.

* **Czežke njewjedra też w Pomorskej.** Pola Nowego Schescjecjina rospuschczi zo njedźelu pschez wjeczorom czežke njewjedro se zylnym wichorom a krupobiczom. Krupy potrjechichu 2 hacz 3 kilometry schéroku zmuhu kroja. Se mésmanmi zu wone w tutej krajinje zrjé nimale dospolnje rosbite. Daloke luki su powodźene, wode je też na běrnischczach wjele běrnow zwuwopłakowała. Krupy su had dosczista rosbite.

* **Czežke njewjedro w Münsterskej krajinje.** Nad Münsterom we Westfalskej a wokolinu rospuschczi zo njewjedro, kiž mésstu hamenu jenoz krótki desch'ik pschinjese, we wokolinje pak czežku schodnu naczini. We wuju Gelmeru je zylny wichor, kiž běsche z krupami pschewodźany, wjazu hacz dwanaczet metr tolstych schtomow zwuwalak abo je hnydom pschi semi wotwjertnył. Pola wjele twarjenjow wotkry wichor sticzu. We wsach Gimbeck, Szpraklu a Cürbke je njewjedro na sadowych schtomach wjele schkody naczinilo. Też zito bu zyle z semi bite. Krupy běchu wulke jako holbjaze jeje.

* **Hrózbne njewjedro we Wuherskej.** W pokodnischim dźelu Baranyaskeho wokrjesa pschi južnoslowjanskich miesach je zobotu popołdnu tak zylne njewjedro zychnowało, kajkez tam hizom leidżesatki dolho wjazy njepomnja. Sa-traschny wichor je sa krótke mjenischiny zyle kémsche zné sniczik. Hdjez zu błyski do semje bite, zu tajke dżery nastale kaž we wójnje po granatach czežkeje artillerije. W potrjechenych krajinach zu telegrafowe powodły rostorhane. Wjele ludźi je pschi njewjedrje wo žiwenje pschischło, wjele bu mjenje abo bóle franjenych. Njedźesche hnydom mózno naczinjenu schkodu wobliczicz ani liczbu franjenych swésczicz. Se strózelenimi pschi błyku stej dwé wobsobje rěcz sbubilej.

* **Ssmjertne njesboje na kwaßu.** W Brehmje chzyschc pschi kwaßnym swjedżenju mlody człowiek z wjeselu je pistolje wutschicz. Jako zo tšélenje hnydom njepowdarji, dyri 16 lětnja holza mużikemu na rucu. Sz tuleje pschi-czinu wutkli wjesely a holza trjechi, kotraž bórzy na to wumrě.

Listowanje.

H. K. Jedna zo wo to, hacz tamne bydlenja dyrbjeńskemu hospodarstwu podleża abo niz. Po § 1 postajenjow sa wobłoženje bydleńskeho dyrbjeńskeho hospodarstwa wot 11. 11. 26. njepodleża hacz do 1300 hr. a wjazy a te, kotrež su po 1. 7. 18 spotowicze a naiwarcze, dyrbjeńskemu bydleńskemu hospodarstwu. Na wschch druhich bydlenjach ma bydleński hamt roskasowacz. Wschitkokasanje bydlenja złożuje zo po potrjebnosczi. Wotnajcz nima zawsdy wólma na postajenje podruznikow. Ale we wschych padach może zo takle žadanje na bydleńskim hamcze wuprajicz. Sdnadź zo po tym ma.

S. W. Hdyž zo leżownosczi, na 10 000 hr. hódna, pschedża, 2000 hr. zo naplacza a ibydne 8000 hr. zo jako hypotheka sapisa, dha naistanu sudniskich a notarskich wudawkow nježhdże 115 hr. Nje je sapisz w kupnym wuczinjenju wopschihjaty, ale je zo we wobjednym spisu stał, dha zo wudawki na 130 hr. powyscha. Wysche teho ma zo na 500 hr. leżowinostneho dawko (Grunderwerbssteuer) płaczicz.

Do Pruskeje. Po § 1 policajskich postajenjow wyschicheho presidenty schleskeje prowinzy dla zwjeczenja njedżele a zwjatych dnjow se 14. februara 1912 zu wschc sławne postorkowaze dźeła sakasane. Do tutych sakasanych dźelow po policajskich postajenjach hłuscha też honjenje skotu na sjawnych dróhach a puczach w sawrjenych zydlischczach. Tuta sakasnja zo njepowczahuje na dźeła, kotrež zo w katastrofach abo sahrodnistwje — kaž dowozowanje pizy, pizowanje žame, honjenje skotu na pastwischczo a domoj — wschędnje wukonjecz dyrbja. Też niz honjenje skotu k nasajtra zo wotmjenowazym skótnym hermankam. Te w § 1 sakasane dźeła, tak dołko hacz zo wo rjemjeslo a pschemysło njejedna, może namétna policajska wyschnosczi na jenotlitwych njedżelach a zwjatych dnjach dowolicz, je-li su k wotwobroczenju wjetschepe schkody trébne abo jich potrébnosczi zo njeje njetrjebawschi sawinowała abo trébna kedżbnosczi zo njeje nałożowała.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powjesczi wo njedrje sa jutrischi schtwórtk:** Rjenje, žucho, czopłischo. W Jendżelskej znowa žylne deschcze.

W Pomorskej, Wjeczornej a Rauschej Pruskej su zo njedżeln se slihkami a krupami z dżela zita hacz do 90 prozentami sniczile. Na połach su zo bérny z wulkej wodu wumlóle. Sšad je zo se schtomow sbił. Na twarjenjach je wichor wjele schkody naczinił. S krupobiczom je zo wjele pjerjiny sabiło.

*

Jedyn z wodżazych inżenieurow Nürnbergskeje żelesnischeje direkcije je rjekł, so je zo żelesnischa katastrofa pola Siegelsdorfa, kotraž je 24 człowjekow jako žmjerne wopory žadała, se stamanjom jeneje lokomotiwneje wósći sawinowała.

*

Zakopnu žmjercz je jedyn wobydler Waltershausena pola Erfurta poczerpił. Hdyž je zwojim automobilom domoj jedżesche, zo jadni dżel automobila sapali. Automobilowy wobjedżer, kotryž njemóżesche dosez rucze z njeho wuskoczicz, zo pschi żiwym cżele spali.

*

W Brnje na Morawje je zo jubilejna wustajenża we pschitomnosczi czżeskosłowakskeho presidenta Mażaryka wotewrila. S dobom je zo swjedżenu zobotu załkadny kamjeń prénjeho twarjenja Mażarykowoje universitny położył.

*

Južnosłowjanski finanzny minister Markowicz je knjezerstwu rosprawu wo dojednanju pożyczki w Londonje pósłał. Ministerska rada je Markowiczej pokmózi dała, wumjenjenja za tule 50 milijonow puntow sterlingow (1 milijardu hriwnow) wuczinjazu pożyczku podpisacz.

*

Pólski zwonkowny minister Saleski je w Parisu pschi hosczinje zjednoczenstwa pschecziełow Pólskeje rěcz wótł, we kotrejż praji, so czi, kotrejż rewólsu mérowych frjedżenjow zadaju, na rozbicze nóczischcheho porjada dżełaju a zyłemu mérowemu twarjenju hroża. Praschenje bjesstracha ma za Pólsku runje tajcha ważnosczi koż za Franzowsku.

*

W Foligno w Italskej zhpta jedyn dżiwjacz bombu sa lojenje rybow zpraszicz. Bomba rosbuchnywschi dwoju człowjekow mori a tsjoch žmjercz straschnje skami.

*

Japanske wójnske ministerstwo je powjesczi dostało, so je Czangtsolin na rany, pschi attentacje poczerpjene, wumrjeł.

*

Hoover ma najwjazy wuhladow, so jeho na sjezdże republikanskeje stronY w Kansas-City za kandidata presidentstwa Sjednoczenych statow ponjesnja. Hoover je sa dalsche zakhowanje zakonjow pschecziwo wopitstwu.

*

W dołhorańschej Brasilskej je z wutrajnej zuckoliu hłód wudyrił. Pisches sto ludźi je hłodu wumrjelo. Też wjele stotu je kónz wzało. W mésesu Sao Joao je hłód wosebje wjele woporow zadał. Rubjezne bandy po kraju czahaju.

Poswjećenje prénjeje sokolskeje khorhoje.

Dżeń 17. junija 1928 nima jenoz wosebitu ważnosć za Poršiscu jednotu, ale za cyłe łužisko-serbske Sokolstwo. Prénja sokolska khorhoj postaji so na czoło našeho hibanja a budże nas napominać k bratrowskej přezjenosći a swérje. Wona njech je widomne znamjo za to, zo nochcemy ženje zapomnić sokolskeho sluba.

Tohodla napominamy was — bratřa a sotry — zo byšče byli swědkojo poswjećenja prénjeje sokolskeje khorhoje. W Poršicach dyrbimy so zhromadźić a swědčić z dobom wo našej krutej woli k narodnemu žiwjenju.

Sława Poršiskej jednoće za přewjedżenje tutoho nadobneho skutka. Mnoho zdaru wuznamnemu swjedżenjej! Njech je žiwa bratrowska přezjenosć

Wčeny pohib — wšěna njezapokojnosć,
Přeco dale a wyše hač na najwyšši kónc!

Na zdar!

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk.

J. Sajba, starosta. M. Keŕk, načolnik.
G. Janak, jednaćel.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Do registra kubłowego prawa je zo dźenja sapisało, so pschekupz **Emil Gustav Berg** w Suborniczach po mandżelskim rjeczenju f. 8. junija 1928 nima prawa sariadowacz a wukazowacz samozenje swojeje mandżelskeje Friedy rodz. Meisterez.

W Budyšinje, 9. junija 1928.

Hamtske sudnistwo.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. Naše „Serbske towarstwo“ a spěwne tow. „Radosć“ wobdźělitej so na swjedżenju w Poršicach 17. t. m. z khorhoju. Zhromadźimy so pola Lubjeńskee a wotjědźemy z kolesami 1/2 1 hodź.. Wo bohate wodźelenje prosytej wobej předsydstwje.

Domowina. Stóž z čescenych towarstwow přeproženje na **wšoserbski zlět** (8. julija) hišće dostał njeje, njech so wobroći na: Domowina, Crostwitz b. Kamenz i. Sa.

Drježdżany. Serbske towarstwo „Čornobóh“ zeńdże so přichodnu sobotu k swojemu měsačnemu posedżenju w towaršnym hosćencu na Khrystijanskej dróży 22. Njech so wšitke sobustawy a znaći Serbjo prawje bohače zońdu. Też hosćo su nam witani. — Kedźbu! Njedźelu 24. junija popołdnju 1/4 4 hodź. wotmeja so we „křižnej cyrkwi“ naše serbske kemšenja, a so wšitce swérni Serbjo wutrobnje přeprošuja. **Předsydstwo.**

Minakał. Serbske towarstwo „Statok“ wotmeje sobotu wječor we 8 hodź. w Sołčic hosćencu w Minakale swoju zhromadźiznu. Dokelž so wo Poršiskim swjedżenju a Budešćanskim wšotowarstwowym zlěće jedna, prosy so, zo bychu wšitke sobustawy z wě-stosću přišle. **Předsydstwo.**

Njebjelčicy. Jednota Sokoł ma kóždy štwórtk wot 8 hač do 10 hodź. zwučowanje.

Nawječorny wokrjes „Sokoł“. Wuwjerk za lěcny swjedżeń w Pančicach (1. julija) zmeje sobotu 16. junija wječor we 8 hodź. w **Khrósćicach** na šuli posedżenje. Njech so wšitke jednoty zastupjene.

Pančicy. „Lipa Serbska“ zarjaduje rejwanski kursus nowych serbskich rejow. Pjatk 15. junija wječor so započina. Knjeżna Měrana Lešawic z Drježdżan budże jón nawjedować a knjez Bart z Brěžynki ji swérnje pomhać. Na kurzus so cyła serbska młodźina kłóstrskeje wokoliny přeprošuje. Tute reje dyrbja być po času swójstwo cyłeho serbskeho ludu. Měsany khór „Lipy“ budże při tym tež spěwać. W prawje bohate wobdźělenje so prosy.

Zarjadnistwo.

Ralbicy. „Lilija“ spěwa štwórtk wječor, ale wšitcy!

Dirigent.

Wšěm sokolskim jednotam. Hłowna pruha za prostne zwučowanje je z dypkom připołdnju w **12** hodź w **Poršicach.** Prosymy wo bohate wobdźělenje.

Načolnik.

Zwjazk serbskich spěw. towarstwow zmeje swoje 2. hłowne posedżenje sobotu 7. julija popołdnju 1/4 hač 5 hodźin w Serbskej kofejownj. Dnjowy porjad: 1. Kocorowe naléćo. 2. Skowronćk. 3. Wšelćizny a namjety. Prošu, přińdźće wšitcy.

Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžyncy — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje. —

Překwapjace mustry
za šórcuchi k firmowanju
su dóšle.
Poslednje nowosće
wolmjaneho muselina,
wumjelsk. židy a wšěch tkaninow
za rubišća a šórcuchi
Alfons Schauseil
w Budyšinje
Wosebity dom za serbsku drastu

Prosata
su na předań w Lemišowie 5

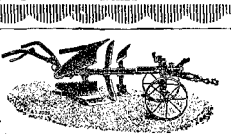
Rjane, sylne
kulerěpowe sadźenki
předawa
rycerski kubło w Lejnje!

Vogt.gardiny
kupujeće jara tunjo pola firmy
K. Erler w Budyšinje, jenoz na Zitnych wikach 11
znajdźeja bohacy wuběrk „Hwězdy“.

Sprawna a pilna
Serbowka
pyta w Budyšinje službu
Bliššo je zhonić we wud. „Serb. Now.“

Zmorščizny,
faldy so zhubja. Rozprawa darmo, jenož wróco porto.
Erika-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30

Ručne dźěła
předkreslene tunjo pola
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čisło 9

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje
Skład rolarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Naturska hojerka H. Freund
Magnetopatka, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej drózy 5I
3 mjeńšiny wot dwórnišca
Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu.

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. knihafni“ w Budyšinje skaza. Wukhadża měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 kl. pj., na pósće a pola dowěrjenkow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 kl. pj. Wudawa a čiści: Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 klot. pj. Wobdźarje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeje. Za reklamowy tr w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. tr w

Čisło (Nr.) 137 — Budyšin — Štwórtk, 14. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 57

Němski sejm so wotewrił.

Sérjedu je 82létny sapósłanc Boc z Gothy jako starobny president nowowuwolenemu němšći žejm wotewrił. Tole přenje pohrjebenje přichilkadny wobras dźiwjelinu a dobreho parlamentneho sadźerženja pokaza. Jenož, hdyž so mjena sapósłanzow sawołachu, so komunistojo njemóžachu sdźerżeć, zornine pschipomnjenja cźinić. Sozialdemokrata Crispina jako njedźelskeho prědarja, Graßmanna jako strajkowego kamarja, Schicku jako hłodowego ministra powitachu. Kochej pschiwołachu: „Bitka na pohrjebnjej trunje."

Kommunistiski sapósłanzu, kotriž su jako robustawny kommunistiske zentrale wjelepschedy dla wobstorżeni a so tehodla sa cźas dwóch wołbow psched policiju khowachu, běchu nimale wschitzy pschitomni.

Kommunistiszy sapóslanzy so do němskeje žejmowonje wukhowali.

Kommunistiszy sapóslanzy, kotriž su do prozeha pschecźiwo kommunistiskej zentrali psched němskostatnym sudom zapleceni, su psched policiju wuczek w němskej žejmowni namakali. Tam jich policijstojo njecźmědźa sajecź. Nětko hdyž je so němski žejm wotewrił, su wona sazo njesrańsiwi.

Jednanje za wutworjenje nowcho němskeho knježerstwa njepokračuje.

Němska ludowa strona sozialdemokratiskemu wjednikej Hermannej Müllerej pschi wutworjenju nowcho němskeho knježerstwa wulke wobcźežnosće cźini. Žada, so by so, hdy by so w němskim žejmje k knježerstwowym stronam pschisamknuła, so tež pschi knježerstwje w Pruskej wobdźěliła. To pak so do kozialdemokratiskeje politiki w Pruskej njehodźi. W pruskim žejmje maju sozialistojo z demokratiskej a zentrumskej stronu wjetschinu a so tuž rad hodźiła němskeje ludoweje strony wsdawaju. Też na druhe žadanja němskeje ludoweje strony, kotrejž wołebje wóšłe nastupaju, nochce so sozialdemokratija swjatajcź dać. Wuhladny na wutworjenje němskeho knježerstwa wulkeje koalizije su tehodła jara hubjene. Na tym so skoro wjazy dwělowacź njehodźi, so jednanje Hermanna Müllera z wjednikom němskeje ludoweje strony, dr. Scholzom, njesměje žaneho wutspěcha.

Němska hospodarska strona do němskeho knježerstwa wulkeje koalizije njezastupi. Rozrěcženje Hermanna Müllera z wjednikom hospodarskeje strony, sapósłanzom Derwitzom, njeje k žanemu wunoschcej dowjedło.

Rozšćěpjenje starych socialistow w Sakskej.

Po njewuspěchu, kotryž je strona starych sozialistow we Sakskej a w druhich stronach Němskeje poczerpiła, so znamjenja rospadnjenja w njej pokazuja. Samóžni wjednicy starych sozialistow su žadanje pschecźiwo cźeli, so dyrbi strona swoje nětcźiske politiske prawidła tak złožcź, so by so po pschewinjenju wobstojacych taktiskich differenzow je sozialdemokratiju sazo sjednoczíła. Tehodła je hłowny redaktor starosozialistiskich nowin „Der Volksstaat" Arthur Nietsch, kiž je zastupnjow sakskej stronje pschewodnjak. Wón je do Barlina woda, so by wot tam sa pschetworjenju starosozialistisku stronu dale dźěłał. Program, kotryž je starosozialistiska strona pozdźenje měsacy zastupowała, je wuplód jeho ducha. S nim so stari sozialistojo pschezo bóle k swojskam radikalneje prawizy, k kotrejž nazionalni sozialistoje z Hitlerom na cźole płuschcheja, pschihlizcź. Starosozialistiska strona bě so z tym na puće sćěžcźała, na kotrejž hebi pschi jejnym sałożenju muž, kaž na pschikład Buk, njebě ani penyhlik.

Jednanje w pruskim sejmje.

W pruskim žejmje je president **Bartels wutoru pschi** swoczatku pohrjebenja złožił, so je dr. **Ponsick**, kotrehož žu we wotewrjazym pohrjebenju kommunistojo krwawego sboka, we wotewrjazym pohrjebenju kommunistojo krwawego sboka, dwě njedźeli dewoleisy za sahojenje ranow žadał. Komunist **Golka**, kotryž je Ponsicka nabił, je z pijmom na žejm pschecźiwo swojenmu wusamknjenju protestował, na to so Ponsick na kommunistow nawołał: „Schto chcecze, Wy łapkiści prako?" a jich z tymle sćichnodźenjom k nadźiwnosćam wuzadał.

Kosy ze slěbroworcla

w znatej najlěpšej kajkosći a připrawy za kosyklepanje, kosyšca, drjewj. hrabje poručuje tunjo

Walter Voigt, wikow. ze Železom

Telefon čo. 2320 **w Budyšinje** na Jerjow. hasy 3

Debatta wo knježerstwowej wopowědźi so z herjekanjom kommunistow njekazesche. To drje ma so tomu pschipisacź, so **w pruskim žejmje kommunistiski městopschedźyda Schwenk jednanje wodjesche.**

K wulkemu hawtowanju pola němskich nazionalnych a nazionalnych sozialistow dóńdże, hdyž ministerski president **Braun** na rěcze oppozijiskich rěcznikow wotmołwi. S khwalemi njemóžesche rěcecź. Kóždy krócź, hdyž chzyschce rjec: „Moje knjenje a knježa" nazionalni sozialistojo, wosebje sapósłanz **Haake**, sawołachu: **„Rěcźun žwobodu sa Adolfa Hitlera!"** Kommunistiski městopschedźyda stónčnje Haaku k porjadej sawoła a hrožesche, so hischcze dalsche bredźi nakoži.

Němskonazionalny **Baecker** praji, so jeho pschecźelsko njemóża **nětcźiske pruske knježerstwo jako wotstawne wobhladacź**, kaž dołho je žejm njeje potwjerdźił. Ministerski pschedźyda Braun wotmołwi, **so žejm po wustawje jenoz mini**sterskeho pschedźyzda woli. S wotpohladom pak je so we wustawje pokazenje twjerdźiło, so dyrbi so tale wólba po kóždej zakonjedawajcej periodze wospjetowacź. Dewak by n na **wuwuez wotrazenja** njedowěrjenja pokaza. Njech so hischcze naspomni, so Braun pschisłuschnje **kommunista Kaspera** wotpokasa, kotryž praji, so munjuźe Pacelli politiku němskeho zentra žiwa. Hewak ministerski president napominasche, so bychu so wschě strony wězownosće a njestronitosće dźerżake, z cźimž by so na pohlad ratarskemu najlepje pomhało. Ratarski minister **Steiger wo wupraje**nju **płacźiznow žiwini** z krótka porěca. Słónčnje sapósłanz **Keller**, fichtesćijansko-nazionalny ratak; statnemu knježerstwu njedowěrjenje wupraji, dokelž je cźeše njedostatkatiszy rozsudźiło. Schtwórtk budźe so wo nanjetach njedowěrjenja jednacź.

Płaćizny kamjenitneho wuhla so powyša.

Němski wuhlowy syndikat a wulki wubjerk němskeje wuhloweje rady staj wuhlowe płaćizny Aachenskeho kamjenitnowuhlowego rewěra wo 1 hriwnu 10 pj. po tunje powyschiłoj. Drózdźe płaćizny wot 11. junija płacźa. Też brunizowe płaćizny rańschopokłobskeho brunizowego syndikata so podroża.

Konflikt mjez Mišnjanskim biskopstwom a sakskim knježerstwom?

Sakske knježerstwo je njedawno sakiki krajny wuczbny plan wudało, kotryž ješ za podawanje nabožeńskeje wuczby po němskostatnej wustawje nadrobne postajenja wopschija. Sakske ministerstwo za ludowu wosdźěłanosćej je, pryedy hacź je so krajny wuczbny plan wudał, pjecza z katolskimi duchownymi wyschnosćesemi jednał. Dospołna pschesjenosćej krajneho wuczbneho plana z wuczbnym planom Fuldaskeje biskopskeje konferency wschak ko njeje mohła dospjecź. Kaž so jsa, nochce Mišnjanske biskopstwo žebi wo podawanju nabožeńskeje wuczby w ludowych schulach žanych pschedpisanow cźinicź dacź a tehodła w tym nastupanju krajny wuczbny plan njepschihódnuwa. Wono je sledowazy wokolnik rospósłało:

„Wyšokobostejnym farskim a duschepastyrskim sastojnstwom so z tutym poruca, so bychu w pschichodze w nabožinje jenoz hischcze po wuczbnym planje sa katolsku nabožeńsku wuczbu w ludowych schulach, wubatym po poruczkosći Fuldaskeje biskopskeje konferency, rozwuczowale. Sacźnuje je so schulske lěto hižo sapoczało, ma so wuczba po mjenowanym wuczbnym planje złožcź. Namołwja so, so by so to wuczerjam, kotrjž tehorunja w nabožinje rozwuczeja, wosjewiło."

Sakske ministerstwo sa ludowe rozwuczenje njeje so hischcze wo tymle mokolniku zjawnje wuprajiło. Móžno je, so złožcźnje k nahladej dóńdże, so so katolskej duchownej wyschnosćesi saleji, wuczbny plan za podawanje nabožiny w ludowych schulach postajicź, a so so pyta konflikta z Mišnjanskim biskopstwom zminycź.

Badstieberowe wobskórżby přeciwo Knappec firmje.

Monteur Badstieber, kotrehož je Knappez firma do Rukeje k stajenju maschinow póšłała, je w Mosłowskim prozeju pschecźiwo sajatym Donezkim spezialistam cźeške wobskórżby cźinił. Knappez maschiny su hubjenje sawalene, a schtož je hnydom widźecź było, starehu systema byłe. Dla strachow, kotrejž maschinistam hrožachu, je so z wopródka sapowědźił, z tymile maschinami dźěłacź. Słónčnje pak je po pschikazni cźinił. Tola hižo sa krótki cźaš njejsu maschiny wjazy dźěłacź mohłe. Knappez inżenierej Seebold je w Charkowje je to złožił. Tón je jemu poručił, so dyrbi roskamane maschinske dźele wuporjedźicź. Seebold je rjekł: Krittiłowacź njeje Wascha wež.

Dale Badstieber praji, so je jemu Knappez firma poručiła, so njejsmě pscheradźeź, kotra firma je motory maschinow podała; njedźiwajcy teho pak je firmu njenowak. Pschi hoschcinje pola Gawrjuschenka, kotryž je žebi njes tym žiwjenje wsał, je pjecza Seebold rjekł: „Ke cźemu Rukejo dobre maschiny trjebaju; dyrbja je z starymi maschinami sadrańcowacź. Badstieber je jo tehdy bojał, nješchto rjez. Seebold je jemu dwaj sakpjenaj kowertaj za Nikischina a Gawrjuschenka dał a jemu gamenu dźeržacź rublow. Badstieber njeje pak wo tym niczo dłuhi wědźecź a je Nikiśchinej rjekł, so je kowert za jeho dźelo.

Dokelž běchu so maschiny wotewsałe, je Seebold rjekł: Nětko su maschiny wotewsate, **nětko** móża je Rukejo mojedła na hnojowe hromadu cźišcźacź. Pschecźiwo maschinam su so powschitkowne poroki cźinikle, wone běchu serjawe a hubjenje dźełane. Tehodła je radźił, je wrócźo póšłacź. Njedźiwajcy teho su so na prahu stajile.

Rozprawa generała Nobila wo padnjenju „Italje".

Nobile je wo padnjenju „Italje" złödowanju rosprawu se schkrizćowańskej telegrafiju podał: 25. meje wokoło 1/11 hodźin „Italija" we wyšokosći 500 metrow leczeshe. Na dobo so wona počzeja a ruče padasche. Padnjenje na ledowu racźasnu nětkuze dwě minjeschinje trajesche. Kabina a dźeł hornich kreżnow so rosbichu, mjes tym so je powětrowa łódź k ranju honiesche.

Pod rosvadankami so kaž z dźiwom wschě wožowy na ludze namakachu, kotrejž běchu w kabinje pschebywałe, tej skoro wschna nadoba so nadeńdźe. Wjecźor 30. meje so 12 kilometrow k dołhemu ranju kupy Fonna italiśaj majoraj Mariano a Zappi a schwedski wucźeńz Malgrin wot žiwych towarschow dźělichu a se žiwnoscźu so sastarawschi so na pucź k połnóžnemu kapej nastajichu. Mužłachu sebi, so budźa wschědnje 10 kilometrow pośinowacź móz. Cźeśkoślowakski wucźeńz Wohunek, namócśi leutnant Biglieri, inżenierr Troiani, technik Cecioni a schkrizćekowar Biagi hu *pola Nobila. Druche zhubjatemu expedicźje, kotrejž hic nic* powětrowej łódźi wostali, maju pschi sebi pjecza žiwnosći na tři měsazy a zyke wuhotowanje.

S **Kopenhagena** ho 13. junija powě, so Nobilowa posłednja powěsć praji, so je expedizija w najwjetschej nuzy a so je so hydom jejnych zobustawow zhubiło

„Berl. Zeitung" z Roma powě: Niedźiwajcy wobhladniwosće Rumskich nowin je Nobilowa mandźelska tola wo strascźnym położenju Nobilowego muzźitwa zhonika. Wona ho je zwjeżonymi druhich zobustawow muzźitwa nimale zyły dźeń w zyrkwi modli.

*

Też general Nobile ho franik.

Po powěsći, w Romje wosjewjenej, je ho też Nobile pschi sniježbjenju „Italije" franik, a to na prawej ruzy a na prawej nosy. Nobile pak je rjekł, so je franjenje ruki hižo zažito a so, kaž ho jsa, też noha žije.

Zaleski pola Brianda.

Rosrěcženje, kotrež je wutoru późnjeho zwonkowny minister Saleski z Briandom měł, maju w franzowskich politiskich kruhach jako jara wažne. To ho zwonkownje też i teho spóznawa, so staj późnjej ho w Parisu a generalny sekretar w franzowskim zwonkownym ministerstwje, Berthelot, pschi rosrěcženju pschitomnaj bołoj.

Saleski je ho wo wschelakich połskich starosćach z Briandom rosrěcźał. Kedźbliwosć franzowskeho knježerstwa je na njepokojaze sdźerżenje Litwy wotbrocźił. Rozkład je, kajke sćežkosći bychu sa Franzowsku nastałe, hdy by wobžadźenske wójsko Porheinsku wopuscźiło a hdy by ho zdobom nětcźiska němsko-połska mjesa njesawěscźiła. W Pól-

skej ho próńuja, so by ho ja Wiisku to hame rukowanje dokało, kotrež ho ł Locarnskimi srěčenjemi pschi postajenju franzowsko-němšcje mjesy Franzowskej dawaju. Porheinske praschenje je, kaž je Saleski sattupjerjej „Petit Parisienne“ rošłožił, wurjadne khutne a wjele wostajenja. Wono dyrbi ho je wschěch stron wobhladowacz, prjedy hacz ho w Franzowskej k nčkajkuzkuli krocželam rošudža.

K swojemu směrowanju je ho podaczu Saleski ł rosrěčenja ł Briandom pschepwědčił, so ho w Parisu ł praschenjom wuczehnjenja wobhadźenskeho wójska ł Porheinskeje ł runje tak wulkej wobhladniwosću saběraju, kaž we Warschawje. W franzowskich politiskich kruhach su žebi wotmyślili, pódla „mirnych“ sowěrčenjow hischcze finanzne dojednanje žadacz, kotrež budze na pschichodne sadžerjenje Němskeje runje tak wobmjezowanje skutkowacz, kaž wojerske wobhadźenje.

Poczahi Pólskeje k Gdanskej (Danzig) ho zo, kaž Saleski praji, polěpschile, mjes tym so ju poměry k Mosstwje normalne, ale niz lohke, dokelž Rusa Pólskej njewěri.

*

Saleskeho diplomatiski wuspěch w Franzowskej.

Parišske nowiny maju za wěste, so je ho Saleskemu poradźiło, franzowske knježerstwo za pólski nahlad wo ranschej Europje dobyczź. Kaž je ho hakle něsto zhonilo, je Saleski rosdźěłanym franzowskim statnikam namjetował, dožalne wuczehnjenje wobhadźenskeho wójska ł rukowanjom njeskranitwosteje pólskeje wjeczorneje mjesy swjasacz. Franzowska by dyrbjała sa njeskranitwosć němsko-pólskeje njesy rukowacz.

W Parisu ho we wobhonitych kruhach měnjenje sastupuje, so budze zwonkowny minister Briand w septemberskim pożydanju Swjatka Ouzow se Stresemannom tele pólske žedanja rospominacz. W „Journalu des débats“ ho Gavin dokładnje ł Parižskej rěcju Saleskeho a ł wothkosnom saběra, kotruž je w Němskej namakała. Pólski zwonkowny minister Gawin praji, so je jenoż na ruzy leżazu wěrnosć wuprajił. **Wobkhadźenje Porheinskeje je we Versailleskim měrowym srěčenju jako rukowanje za europiski měr załožene,** tola niz za Franzowsku zamu, tehodła to njeje nałežnosć, kotraž może ho ł rosrěčenjom njes Stresemannom a Briandom wuprawicz. Pólska ma to zamne prawo kaž druhe staty, ho ł tymle praschenjom saběracz. Dale Gawin praji, so ho **wojowanje za rewizija měrowych srěčenjow ł měrowej politiku njesnjeże.** Derje by było, hdy bychu w Němskej na to dźiwali we wokomiku, hogy ho zapósłanz Müller hotuje, na podłožku wupada wólbow 20. meje nowe knježerstwo wutworicz.

W Němskej njebudźa tymle pólskim a franzowskim nahladam pschikhłoložowacz. Dosez husto je němski zwonkowny minister dr. Stresemann sjawnje rjekł, so Němska za to, so je ho Elsaska a Lothringskeje wotrjekła, sarunanje pschi swojich ranšich mjesach pyta. Pschede wschěm žebi Němska žada, so bychu ho je pólske Pomorje, kaž mjenowany pólski korridor, a pólska Hornja Schlesyska wrócźeli.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 14. smažnika.

Eliasa — Bazilija.

Ze zbérki „Serbow 365“.

† 1898 Jan Bjedrich Tešnař, farař w Nydeji, kiž je čas žiwjenja ze wšej lubosću za delnjołužiskich Serbow dźěłał. Běše so 18. oktobra 1829 jako syn Khoćebuskeho měšćanskeho hajnika w Gołkojskej Pódgoli narodźił. Přez Hornjožičana K. A. Jenča dobu so za wulki nadawk swojeho žiwjenja. Wopyta wulki serbski koncert w Budyšinje, hdźež so zezna ze Smolerjom a Jmišom. Na wšitkich delnjoserbskich klětkach je stejał a Boże słowo připowjedał. Hdźež serbskeho prědarja potrachowaše, jeho prošachu, a ženje so nježarjekny. Jara wjele je wón pisał do „Bramborskeho Casnika“ a druhich časopisow, wjele nabožnych knihow je wudał, wjele kěrłušow pěsnił. Jeho najwoseb-

niše dźěło pak je jeho prědarska kniha „Tón Knjez je mój pastyr“ z prědowanjemi za kóždu njedźelu lěta, kiž je wšitke sam spisał. Štyri króć je so tuta kniha nakładowała. Jako so w lěće 1880 delnjoserbski wotrjad Maćicy Serbskeje załoži, wuzwoli so za jeho prězniho prědsydu, štož je hač do swojeje smjerće wostał. We swojich prědowanjach je kaž też bewak přeco za duchowne potrěbnosće Serbow wojował. Tak praji we prědowanju wo dobrym pastyrju: „Chodźa-li do waših wosadow tajcy pastyrjo so čišćeć, kiž serbski njemóža, ja was hoźella prošu, wobarajće jim, přetož woni chodźa jenoż měć tu wołmu.“ Serbja w Delnjej Łužicy so njejsu móhli dowobarać. Přez tři stwórčiny delnjołužiskich Serbow maja dźensa němske prědowanja. Wokřewjuja so jenoż sami z Tešnarjowymi prědowanjemi.

1880 wulke powodźenje w Budyskej krajinje.

1866 započnje so wójna mjez Pruskej a Rakuskej.

† 1740 Jurij Rak w Čornych Noslicach, serbski pěsnjeř.

† 1898 Jan Bjedrich Tešnař.

Nalětnja rosa.

Nětk je zaso zemja rjana,
Wšudże pycha nalětnja,
W dołach zaso rosće trawa,
Wšitke hórki zakćěja.

Na łukach je polno kwětkow,
Hola połna wónje je.
Stomy połne ptačkow, swědkow.
Zo tu nalěco zas' je.

W trawje zo saz' rosa błyšći,
Pada jasna z powětra,
Wjele tysac parlow wěšći
Jenoh' krala króna da.

Arnošt Helas.

Přisłowo: Stóž nochce woči rozdźerać, dyrbi snošeń wotwjerać.

*

— **We wjedrje.** Wječera lojeczor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer 0, thermometer we dnjo +23. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 742. hygrometer —4, thermometer w nozy +13. Wotkładny na cyłnjišne wjedro a dešcheze. — W połnozy nimoczahase nišiny sy nam se swojimi wuhźkami wjedro trochu nakahle. Sćłonzo sćhabźeche do mróčelow, wětr dujiše ł połodnju do rožy, tyscho znamjenja na dešcheźit pokasowaze, hačrunjež ho słónzo wječera jara rjane khowniche. Schkleńza, wječera na wobstajne wjedro pokasowaza, je pak trochu wróćo schła, ale pokasuje pschezo dišcheze na rjane. Wjedrownje stajeja nam dale rjane wjedro a wočakowanje. S krótkeho wječora Kristeje nišina leži. Tola z połnoch a połnoca kuzy Islanda su wyschnje. Tohodla je nišno, so ho wuhźk połnozneje nišiny bóry minje, hačrunjež ratar schcźe dróuvy dešcheźik z dźalnej matrobu mita. Domaca(l) pak hišcheze nieje. Sayne jasnjatka. Lišu su jara hnadne. Sšamo na Schprjewinych lutach su wonjo druhim sa tam małe wostałe. Dokelž su pomjerske, su rosći pschestałe. Wšsche hač dotal pschesoma. Nkotre cyłe nozy niesamóchu wjele porjebźicź. Jutše pjatk sćhabźa słónczko 3,39 hodź. a thowa so 8,22 hodź. Mšacźk sćhadźa na ranje 2,07 hodź. a thowa so pop. 5,23 hodź.

— **Wulki běły tydźeń** wuhotuje wot hoboty 16. hač do pjatka 22. junija t. l. **kupny dom Max Herde** we Budyšinje na Kamjeńtnej haju 12. Zyła pschedowarnja budże tutón tydźeń widźerjanjahodnoćej zamna sa ho. Tohodla njech tež nasche zerbske zony se wšow pschichodnu sobotu, hdyž do města na wiki pschindu, Herdez kupny dom na Kamjeńtnej haju wopytaja. Móža tam njemuzy muzage a zonjage a dźěcźage schaty a druhe wězy, kaž ruby, gardiny, połowe porzebnjenja, słonjane kłubuki za muzow a pachołow, kupanšu potrjebu atd. tutón tydźeń hišcheze tuńsche hač hewak kupowacz. W nadwěschtu na sadnjej zronje dźensnišcheho cźišća wosiewja kupny dom Maks Herde też, so je mytowanjske hódołicko sepisałał, kiž wěka: Kelko jeden bietow bu za dekorazijn běcho tudźenja trjebanych? Kelko hódarjow su rjane myta wustajene.

— **Njekajanz.** Jedun tudomny 36-lětny wjeselak dźěłaczeł je ho wječera hrjeda dowabiła na zjawnej napschecžo Žónšim se sowjelom na wschadnischeze a nje wotkrył. Jeho tchodźe wodany połnjatši łakotnik a pschiličenej kriminalnej policiji pschepoda, kotraž dale ł nałežnojcźu sahora.

— **Zane 25-nasarje!** Jedun połpodatši rosnosujaš bjšche nanjetował, so mźe ho też 25-pjenišej pjenjesy bicź. Dźeżdżanska wikowaška komora je ho to pola drobnowinkowarstwa, handlow a industrije sa nosću tajkeho pjenjesa wopraschowała a je nimale wschitkich wotmołwu dóstała, so njewobsteji potrjeba tajšt pjenjes a so by wón we wobkhadze jenoż jenjam popałkował, hdy-li so dyrbjało wjazy drobnych pjenjes bicź. Dale sdźeli Dźeżdżanska wikowaška kamora, so je ho we wotmołwach na napraschowanje je wschitkich stron bjes namołwjenja na nowe 50-nowarje skorźiło, kotrež ho hrosne a njepraktiske. Komora žada žebi znowa, so by so němske finanzne ministerstwo wo Łysche rozsudźenje nimskich pjenjes postarało.

— **Wojnamjesce wozwy ł amilinowymi barbami!** Pschecžo sahe ho wobkedźbuje, so płahowarjo wozwy swoju wolnu we jeje žónowsći sjami inšuja ł tym, so wozwy se šmołu a kolmasu wosnamjenjeja. Nimo toho so je pjchi rosdźělenju do druźinow šmoła wot druhich mafanosće cźasto rosefnawacź, jakpjia wona pschi wobdźenju maschiny a hotowa twora je brachosta. Nowonatnja Natališeje komory parucża nalešnje, so bychu płahowarjo wozwy swoje špicźata ł amilinowymi barbami wojnamjenjeli, tele žarby su w łóžnej drogowni za tunni pjenjes dostacź. Njepschestarju płahowarjo barbu je šmołu wojnamjenjeć, dokelž ho pschecze njemje němšcje wojny tupuje a płahowarjo wozwow smeja jchkoli je tcho.

— **Salšia krajna lotterija.** Pschi watornischim cźehnjenju 2. rjadowanje 193. Salšheje krajneje lotterije padźe dobyczź wo 40 000 hr. na cźišło 132 038; dobyczź wo 20 000 hr. na cźišło 121 499, dobyczź wo 20 000 hr. na cźišło 37 228; dobyczź wo 5000 hr. na cźišła 114 691 a 139 328; dobyczź wo 3000 hr. na cźišle 141 897 a 146 851; dobyczź wo 2000 hr. na cźišła 18 329, 65 565, 94 532, 108 444, 116 866, 118 109; dobyczź wo 1000 hr. na cźišła 8824, 33 521, 50 653, 59 048, 60 155, 61 776, 117 397, 132 694; dobyczź wo 500 hr. na cźišła 106, 15 869, 26 567, 37 153, 44 437, 45 770, 50 907, 53 411, 89 512, 100 415, 101 764, 119 423, 119 885, 127 542, 132 706, 135 478, 137 825, 144 853.

S **Bobolz.** Sjawny puć ł Wětšchej na Budyško-Wjeczanšku dróhu je dla nałožowanja na Bobolskich honach wot 14. hač do 21. junija t. l. sawrjeny. Jěžony wobkhad pokasuje ho na Hornju Kinu.

S **Budestez.** Jako Kamjeńšzy kopańzowi hrački, kiž pschecžiwo tudźenskemu sportowemu towarštwu sa Budestez a wokoł. hrajachu po dokonjanej hrě wubkhadźowarške pelo wopschecźiwcźu, stejesche šyrjze hrimanje nad wokolinu. So njebychu tak šyrjze smołli, sestupachu ho na Dwórnišchezowej dróhi šrody schtomow. Na dobo pak dyri šlyšł pod šyrjzem wrjeskom do jeneje ł tamnych kastanijow a wjerchny pod njej stejazeho hracka po wušokim nałožyje dele na kuru. K wuskemu służu pak trani ho do šmjerze wustrašeny jenoż lohko, tak so wješcźe ho wjecžor sapo do swojeje domizny wrócźeli.

S **Wjeleczina.** Kaž zhonimy, jedna so sapo dla twarjenja żelezniz mjes Sslankowom a Salonijom. Pschichodna ta cźišn nacźišk, wo kotrejž je ho hižo do wójny wojowało, bźeše tehdy hižo tak daloko dokónczene, so bě cźara wotmerjena a wottkana. Bě tehdy jenoż hišcheze krótki cźah trała, a dźela bychu ho sapowcźale. Pschi žiwym hobpodarstwie wobkhadźee mjes połodnjischim Budyšinim wokrjesom a šukodowymi Cźechami je ho jako wuwokasało, kak mišny tafi dwiše je. Pschede wschěm wobkhadnizy, kiž maju najwjetschemu sajimu na twarjenju tajšeje cźary, dyrbja w tutej nałežnosći ł wuschnosćenej jednacź. Wobuzeł ho wobcźe-

Marica a Hanica.

Roman.

49] (Pokračowanje.)

XVI.

Wot jeneje njedźele běschtaj tam hovjeka hižo sthowanaj žwaj. Wón sydaschе za pižanškim blidom pschi žwojich sarjadowanskich wězach ako thodźeschе ł Marizu po domje a dworje, do wschěch kutow žwojeho wobžhydstwa ižo. Trošchu njesmołczena bě najprjedy tuh tak cźišeze wudźerżowanach puczikow w parku. Wona myšleschе, kajke hu tola ł trawu sarosčene wone w sahrodze jeje starschcźu, wo kotrychž by papa pschezo prajił, so jenoż takle so pschichodźa do ikładu k staremu sprochnjenemu sydlischcźu. Meinhardt bě hinaschcźe smyslenja: wón dźerżeschе na jara krutu rjad a ikład, wschitko dyrbjeschе cźiste a sywčerzage być, jako by pschebywanje we jenerjenych krajach jeho druhe ideje nawucźiłe. A wona pschemišleschе po něcźim ł jeho nahladam, wona nawukum ł jeho wocźomaj widźecź.

Hdyž hižo druhu njedźelu we žwojej tajnosći na Rochuzowem hrodźe pschebywaschtaj, krejsche rano pohladnicźka ł Göllanom na blidźe. Nicźo njebě na njej napišane hacź adresa wot starcheho barmowege truchu tschepotateje ruki. Wonaj rosumischtaj, pohladaschtaj na ju, cźitajeschtaj dołhe wobliczo a dóndźeschtaj ł pohnikanu do Meinhardtoweje jsiwy. Sšedźo na dúwanje pódla krèje pschenyhlewaschtaj, kak ma ju woda sapo naranacź. W žwojej wólnosći poczo Meinhardt spěwacź po žwojim wumyhlenem najpévje:

„Mój hnoj lósej dźeczći, slej jte, slej . . .“ Potom sawoła: „Pfui!“ a pohlada žwojej młodej žonje hluboko do wocźow:

„Nieje tebje hańba?“

Wona zyle khutnje snapscherźiwi:

„Nč, mje hańba njeje.“

Potom sapo kiwnaschtaj, so krucźe wobzimnuju, dóuiž pružiny schcźerczachu, tak so wuskrožanaj pschesłaschtaj a na ho hladaschtaj, kaž w tom wokomiku, hdyž běschtaj list dotkoj. Wona rjekny: „Nětko bě nješchto na kruchi!“

Swaha a kedźlokrive postarnyschtaj. Wón wsa ł pišanskeho blida swój „Zeiß-Frieder“ (dalekowid) a shladowaschе w stronu, hdyž leži Göllan:

„Cźeta hrosne hlada.“

„Daj jow!“

Wona pschinmny ja schkleńzu, pytasche ł napintanjom, tola dokelž njemóżeschе nikoho spóznacź, dyri jeho na ruku:

„To wschak wěrno njeje!“

Potom da wón sapschahnyczź, a wonaj dojeżdżeschtaj do Göllana.

Tu stojesche stare sydlischcźo ze žwojimi rosprochnjenymi wrotami, tu wišachu shody, tu cźehnjeschе ho hłodba ł hubonymi marmorowymi stolpikami, ł zjawnymi wschelakorymi stolpowymi klowami. A rospuklina w žwišlowej krejnje tu pschezo hrischeze běche, a durje torggela stojachu pschezo hišcheze wotewrjene. Mariza zeżahny sa žwonjadło, tłóczeschе na tłóczadło, so tak klinczeschе po tichi a konjenizu, w hornim kaž w delnim posthodze. Wuštrózane wobliczo žo pokasowachu. Wežitna pschihódże dźowka ł naschimaj rukomaj a wotewrjenej hubu ł torggela, za njej wuhórceriche Sejowe brodate cźernoschcźere wobrubjene wobliczo, pschetesć hłche hižo piaik a žerschcźe stojachu zyły tydźeń. Kuchařka wušunu klowu do khódby. Sklužownik wotewri durje. Tu stojesche papa, cźeta Angiolina trochu dale posady w cźemnosći khódby na sthodach. Wona bě małotnu ruku na žylnu hrudź sklożiła, zyle samuczena wot hrózeńow, kiž běsche jej žalostny schcźerkot naczinił. Mariza pak leżeschе hižo w rukomaj žwojeho nana, potom wotkwapi wot njeho, a dołho wobjimowaschtej so maczź a dźowka. Cźeta Angiolina płakaschе. Też mkodeje žoninej wocźi so sasu pišchtej se šklanami.

Starý baron pak wokoschi žwojeho pschichodneho žyna a pschecźeła wjazy hacź jónkróć, pschi tom wyskaschе wótre, hyrnjeż traschi to trochu dyhawje klinczako. Ma[illegible] na taikele wubudźenja wuskanja dołho sakhowane wosnosće wjazy tak wuczena, bě w prěnim wokomiku [illegible] wón tola po prawom jara so sekarił se žwojim njemjwaj blukoke leżazymaj wócźinjomaj, na ko[illegible] ho prěni króć dokłada. Meinhardt ho wopraschа: „Cźo dha je Hanica?“

Bě šlyschcźeć, so nechtó wo sthodach dele dje. Nětko tu wona bě, hischcźe bóle schwinjischa, dyżli bęsche była.

„Marija, hdes tebje bě cźesko, ale nětko wschak pomału dje. Wschitko dje!“

Wona wotmołwi:

„Mój budźemoj waż cźasto wopytowacź.“

Hdyž Hanija žwojemu žwakej napschecźo stupi a wón ju runja druhim wotkschi, to też wona jeho wobja. Potom ho wopraschа: „Wotkanjeiaj wój ł kwójedu? Ja dyrbja to wědźecź.“

Meinhardt ho spodźiwaschе, a wona ł tomu doda łaskajnjeje: „Ja žym tu ł hołpodu! So je cźłowjek tola na žwěcźe ł něcźemu! Ty dyr ju mi to też nas prajił, Meinhardto, hdyž ju wróćo pschischol, hdyż bě wój nan wumrěł.“ Wón ho na to njedopowmni: „Schto dha?“

Wona wospjetowaschе sapomnjene wot njeho słowa, kiž bźchu jej w pomjatku tżazy wostałe:

„Kóždy cźłowjek dyrbi dźěłacź, to jeho pschcze wschitke pschenjeże. A prawje maschi, Meinhardto!“ Potom shubi ho do kuchinje.

(Pokračowanje ježi.)

nosće dźenja wjetsche hacź do wójny. Tola chcemy so nadźeć, so jo jednanja f wuspěchom stórcża.

Z **Marijneje Hwězdy.** Dróha z Marijneje Studnje do Rózanta je dla nasypowanja hač na dalše zawrjena.

Za **Sunowa.** Při njewjedrje wutoru připołdnju dyrbi blysk při wječornych wrotach tudomneho knjezowho dwora do topoła a jón zdźěła wot horjeka hač dele wobeli. Blizko topoła stejo na wěžu podobny žitowy skład, kiž ze žanym błyskowodom skitany njeje.

S **Khoćebuza.** Zbyty połodnjischi dźeł Braniborskeje a wulke dźěle pschimjesowazeje Schlesiskeje su sandźenu nje-dźelu cźełe njerjedra potrjechiłe. Nad Gubinom rospuschi-ešo so cźełe njerjedro, pschi kotrymž furowy wjerćaty wichor hrózwinje sakhadźesche. Wichor, kiž w tudomnej wokolinje wobsebje hylnje zychnowasche, swuwala wjele wjazy hacź sto schtomow, spowala sćežory telegrafow a elektriskeho powoda. Pschi żelesniskej cźarje f Gubina do Wrótsławja wichor tźěłu pschekhodneho srażnika k semi swuna. Też nad Zahanom a wokolinu sakhadźesche njedźelu cźełe njerjedro se slinkojtym deschćom. Woda pórcźe někotre dróhi a bydlenja. W Zahanskej wokolinje też hylnje krupy bijachu. Rěka Bober ma dla hylnych deschćowy wulku wodu.

S **Deschna** pola Khoćebuza. Njedźelu sakhadźesche mózny wichor nad naschej wsu. Spěwanske towarstwo pobwjeseschese swoju nowu khorhoj. Wulka cźełoda hosći bźěsche so f wokolnych wsow sescha. Nunje bźechu dóschli na swjeselišćo, wichor hrózwinje sakhadźesche. Wichor, kiž w tudomnej wokolinje wobsebje hylnje zychnowasche, swuwala wjele wjazy hacź sto schtomow, spowala sćežory telegrafow a elektriskeho powoda. Pschi żelesniskej cźarje f Gubina do Wrótsławja wichor tźěłu pschekhodneho srażnika k semi swuna. Też nad Zahanom a wokolinu sakhadźesche njedźelu cźełe njerjedro se slinkojtym deschćom. Woda pórcźe někotre dróhi a bydlenja. W Zahanskej wokolinje też hylnje krupy bijachu. Rěka Bober ma dla hylnych deschćowy wulku wodu.

S **Deschna** pola Khoćebuza. Njedźelu sakhadźesche mózny wichor nad naschej wsu. Spěwanske towarstwo pobwjeseschese swoju nowu khorhoj. Wulka cźełoda hosći bźěsche so f wokolnych wsow sescha. Nunje bźechu dóschli na swjeselišćo, dźěłske městno, jako mrócźeli hromadźe sporcźischcźej a woda so lijesche kaž f khanami. Wschitcy so rosběhachu. Ale prjedy hacź pod fuche pschińdźechu, bźechu hacź na kožu pschemokani. Budy so f wichorom sesłamachu a dobre kuski pkuwachu we wodźe. We wsy nasta wschelaka schkoda. Wjele krowow mějesche dźěry, pola Schebiz je prěki pćeles zyku tśěchu rjad zbźelow zwotkeżu, runje tak pola Schimmizez. Mnoho schtomow je zwuwalowanych abo sesłomanych. W pschedewšy pola Masnikez bu schtaj wuzokej zylnej dubaj na raś wuwalenaj a staj na Konwjez domjse padnyłoj. Tśeha je pschekrajena, hewak pak twarjenje njeje dale wabschkodźene, dokelž je kruće sложene. To wschitko su so za schtworcź hodźiny, potom so khwilu desćowowalche a na ta zlónzo sasso zwećeschche. Schwjedźeli su dobrowjerzeny, ale mnohi bźeschcź wjeselo a drasta słajenej. W nozh je so sasso schło hacź do połodźele dopołdnja. Desćcź je nam jara se wujitkom, dha chcemy schkodu sa lubo wsacź.

Hospodarski rjedu.

Schtwórtk 14. junija 1928.

Wćerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,180	100 pólsk. złotych	46,825
jendźelski punt	20,407	100 čěskosł. krónow	12,39
100 šwajc. frankow	80,545	100 franc. frankow	16,425

Barlinska bursa bź wćera wschelaka. Pschi zwoćatku bźechu kurzy sesłabjene. Na kónzu bźechu sasso skruczene. Wili f dołżnymi a rentowymi lisćinami wołtachu mérne.

Na **produktowych wikach** też wćera placźiny so jesłabowachu. Pschenźa a rožka pschińdźachu sasso po 5 pjenźešnach za zentnar. Wobrot pak jara šmadny wosta. Žita, wosebje pschenźy, bź wjele na wikach. Wćera placźeschce zentnar

w Barlinje

pschenźy 12,85—12,95 hr., rožki 13,65 hr. hacź 13,75 hr. Jećmjenja naschtnjeho hr. 12,25—13,75 hr., wowsa 13,05—13,25 hriwnow,

w termińowym wikowanju

za julij: pschenźy 13,79—13 67½ hr. a rožki 13,50 hr., wowsa 13,30—13,22½ hr.

za september: pschenźy 12,37½ hr., rožki 12,55—12,57½ hr.,

za oktober: pschenźy 13,55 hr., rožki pak 12,58¾ hr.

Swinjaze wiki wćera rjedu w Barlinje.

Na nje bźechu pschihnali 209 bźehakow a 691 prošatow. Te płaschachu

bźehaki:

mułke	67—76 hr.
ćelnje	52—67 hr.
małe	34—52 hr.

prošata:

wulke	25—34 hr.
małe	20—25 hr.

Wšě bźechu dobre płaćźiny postupowachu.

Wobarnistwe płaćźiny f Drjezdźanskich wikow

(Markthallen)

Sawisna pjerwina: Kurki stare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,90 hr., hušu młode 1,50—1,6C hr., tacźki 1,60 hacź 2 hr., holbje 50—130 pj., libjata 3,50—6,50 hr. a kórli 55—70 pj., huny żelene 1,20—1,30 hr., bórny zemnać 4,00—5,50 hr., hromaź 70—130 pj., jdźina sosdna 18—15 pj., holatej kećźki 5—8 pj., kiłały kał 30 pj., mlź 1,40—4 hr., butra 2—2,20 hr., twaroh 30—32 pj., muka 27—34 pj., jeja 11—13 pj., rjewjeń 10—12 pj., reki 10—70 pj., schćuki 1,10—1,20 hr.

Skótne wiki.

W Wiłtorjowach bu pónđźelu 18. junija 1928 skótne wiki.

Pschichadźeći pytaja:

Hozju do domu, Hoyzuna w Hródku, Drjezdźanska dr. 6.
„ 16—17 Stinu Hientzschowa w Lubiju, Dubrawiscy.
„ cźowa hasa 27.
„ Kleblingowa w Starem Lubiju.
„ Geisslerez mlokarnia w Hródku.
„ rjeźnik Nachtigowa w Budyschinje, Wjeleczanska dróha.
„ do Wojerez, Komenćna hasa 1.

Tischlermeischo, Pschiman we Wulkej Dubrawje.

Kowarskeho, Kerstan w Chójonach pola Hródka a Neumeister w Kamjenzu.

Bildtarskeho, Rasch we Wojerezach.

Samtarskeho, Hoch- u. Tiefbaugei. w Hródku.

Piekarskeho, Duda we Wurbitu.

Kruwarskeho, Schönberger w Delnich Wujezach.

Wotrezźa, Glaser we Wjeleczinje.

Wojnarskeho, Hasa w Rodźezach.

Na pschedań.

Motor benzolowy, 5 PS a twarśa buda, kował Kerstan w Chójanach pola Hródka.

Truta w Budyschinje, na Wjeleczanskej dróży 15.

„ hrěnjokletnej w Jarezach 1.

Pschesada we Wojerezach, Dolha hasa 41.

Kruwa młoda, wysokoskuschena, w Kornoschkach 27.

„ podobna, wysokoskuschena, w Dobruschi 29.

Sćud šmórnizowy we Wojerezach, Bauzenoscienschaft 14.

Wćaki 4 a šuproschena rama w Dobruschi cźo. 8.

Kupicź pytaja.

Sćomu, wolkowy, Siedmorcźene kólt-nuczelnize, Strawsfeld a Hannemann we Wojerezach.

Pschenajmcźa.

Trawjenje, we Wojerezach na Drjezdźanskej dróży 1 dl.
„ Walda pódl Malo-Cźiscowskim puczu.
„ na Sto-Konopnitzej dróży 6.

Trawjenje na Sänberlichez łukach pola Lejna njedźelu 17. rano we 8 hodź., knježi dwór w Strudowje (to we knježi dwór niedźelu dopołdnja!!!),

Trawjenje, knježi dwór w Dźěwinku sobotu 16. 6. pop ½2 hodź. pschi parku,
„ knježi dwór w Dźěwinje pónđźelu 25. 6. rano we 8 hodź.

Soudnijzy na pschesadźowanje

pjatk 15. junija 1928

we **Brěwnje** pola Kamjenza w hoscźencu „K wićźerjenemu kublej" dop. w 9 hodź. 3 lowiśa,

we **Sśminatni** w hoscźencu dop. w 10 hodź. skripk a fiwaćińska buda,

w **Njebjelcźicach**, kupy seńdu so dop. w 10 hodź. we „Herbskej gruschce": piano, byk, krowa a płótna wahu,

w **Biskopizach** na sudnistwje dop. w 9 hodź. klamatźka pokładna, waha, pisaśi stroj, sołowy kamor, klawěr, motowy kamor, bifer, dwoje sofa,

w **Delnim Wujezdźe** pschip. w 1 hodź. w hoscźencu „Ke worjolej": wujezdźi, ložowe pocźełenjenja, pisaśi stroj a kucźa, nohajzy,

sobotu 16. junija 1928

we **Wukrancźizach** w Meldźa hoscźencu pschip. w 12 h 3-lětny srěbz, kobla,

pónđźelu 18. junija 1928

we **Wulkim Radschowje** pschi prjedkowej korczmje pschiw w 12 hodź. dubowy drasty kamor.

Wosjewjenje.

Konkurs nad zawołanscźistwom bldoarskeho mischtra Jana Kramera, mjeńczela bldoarća w Budyschinje, na Nowosalzajskej dróży 16, je fino, skónczasu terminu wotbjerzawschi, sdźěłnył.

Skrowe dźeńe.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Dale sesłabjene, šnadny wobrot.

Dop. ¾12 hodź.: Pschenźa a rožka we 5—10 pj. tunscha, hewak šnadny wobrot.

Płaćźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wotlowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćźizny po złotej hriwnje.					
	13. 6.	12. 6.		13. 6.	12. 6.
Pšenica	257-259	258-261	huny	23-24,00	23-24,00
rožka	273-275	274-276	woka	25-27,00	25-27,00
nal. jećmjeń	245-275	245-275	módre lupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	16-17,00	16-17,00
wowa	260-265	260-265	zornadella	—	—
kukurica	241-244	242-245	raps. wosusk	19,00	19,00
pšeńć muka	32-36,00	32-36,00	lany wosusk	23,40	23,40
rožana muka	36-38,75	36-39,75	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	bórnj. kruski	27-27,1	27-27,10
rožane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	3,10-3,50	3,00-3,20
lane symjo	—	—	rožna słoma	1,00-1,10	0,9-1,25
raps	—	—	pšeńć. „	0,30-1,05	0,1-8,02
hroch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,05	0,1-09,00
peluški	24-24,50	24-24,50	jeńa „	8,80-1,05	0,0-81,24

Płaćźizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

13. junija 1928 Płaćźizny po centn. a zl. hriwnach.

Skótne druźiny a woznamjenjenje.

Woły: 227.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	58—59
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	51—54
Mjenje picowane wšěch starobow	44—47

Byki 271.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	55—56
Połnomjasne, młódše	52—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Spatne	45—47

Jałojcy a krowy: 633.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetšeje rězneje hódnosće	45—49
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	34—42
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše krowy a jałojcy	25—31
Derje picowane krowy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2600.

Najlepše wukormjene (2. druź.)	70—73
Mjenje wukormjene a tajsce wot cyen (3.)	62—72
Spatne (4.)	58—68

Wowcy: 4811.

Młódše a starše wukormjene (1. druźina)	62—65
Starše wukormjene (2.)	55—60
Mjenje wukormjene (Marzschale) (3.)	50—56

Swinje 13431.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich kśiżencow, hač do 1½ lět stare	68—69
Wukormjene	70
Mjasne	68—70
Spatne	65—67
Tauey a kundrosy	63—66

Z Łužicy

* S **Korjenja.** Wćera frjedu pschipołdnju wokoło 12 hodź. je w tudomnej Friesez fabriku jetźadny woheń 30 metrow dołhu a nježdże 15 metrow wysoku sklodowinu snicził. Walik wotmy so zapali a dokelž njemóžachu ruzke dosć kluć k hydrantej namakaś, woheń so na zyłu sklodowinu wupischestrě, kotraž so hacź na murje wotpadź. S Korjenja a wokoliny pschihwata nnnoho wobrjadnych woborow na pomoz. Jim so tež poradźi, woheń na sklodowinu samjesowaś. Schkoda wućinja někotre sta tyšac hriwnow.

* S **Kunwalda.** K dopomnjeću na dźeń konfirmazije swojeho syna pschepoda wobsedźer fabriki Maks Kalauch w Koblizach tudomnemu farskemu hanttej wolkałanje we 2000 hr. f postajenjom, so ma je 1500 hr. k sakładowniu pokładej za tejenje zurkuje pschipokazaneć a 500 hr. ma je k nakupjenju kokosowych matow wusmjeś.

S **Schěrachowa.** Puczny wubjeżnik worasche tu sobotu wjeczor swoje njepocźinjstwo. Tutón bź so sady njeměł schtoma skhowaś a nadpadny młodu holzu mjes klamami Bena Düringa a Marschnerez twarkini wobkhadom na Salowiskej dróży, jako wona w dźeśatej hodźinje f torhoschcźa sjem pschikhadźowschi nimo schtowna pschińdźe. Mjes tym so hrubý cźłowjek nałrózamu holzu dajesche, móżesche so wona tola dowobarać a wo pomoz wołaś, tak so ju nadyhnik skónczne puschesći a so njepóśnaty skubi.

* S **Habrachcźiz.** Tudomny 70lětny tworitadźer Bruno Wünscha je so sobotu w swojim bydlenju f swojom sejedźeńcźi. Njesahojomne cźerpjenje je dźe f pschicźinu namóżneje smjerće.

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć** wo wjedrje za juzjischi pjatk: Khłódnischo, njewjedro sy można, tu a tam so dóscźuje. W Jendźelskej pschemjenjate, tu a tam deschćyk.

*

Powěsć z Mnichowa w Romjskich nowinach, so je južnosłowjanski połnomócnik w Němskej wo nakupjenju 40 milijonow patronow jednał, njeje hišo tohodła wérno, dokelž Němska njesmě munizijo do kwitkaja pschedawaś.

*

W Trieru w Porheinskej su offizerjo franzoskeho wobsadźenskeho wójska a swójbni offizerow na trichiusu sthareli. Mjasto je so f Luxemburga sawjedło, so bo njeerjebało brohe němske mjaso kupowaś.

*

Najwjetše njedowerjenje pschećźiwo belgiskemu kralejerjitwu dla jeho sadźerżenja pschećźiwo Cyrjenej a Malnedy je so w kermje f 90 pschećźiwo 71 hłosami wotpokasało. Jenoż sozialdemokratojo a flamiscy nazionalistojo sa njo hłosowachu.

*

Sondźenu njedźelu su też w krjedźinach Cźechach sćiwki, kotrychcźe a wikory katastrofalnu schkodu nacźinile. Najbóle su cźerpjele žita, tola też khmjelnizy a sadowe schtowy. Na Mledowarskeju je bo 50 proz. žita sniczeło, we wokolnosći Noweje Huty schkoda hacź do 100 prozentow, na Mledoholeskawsku na 50, 90 hacź 100 prozentow dopada.

*

W Prahy je so betonowy notowiwar zapoczył. Twarjenje mischtra, inżenjera Kirschnera, a jeneho dźěłacźerja su morjewje f rospadankow wuhrjebali. Powjeda so, so su hischcźe tśi druzy dźěłacźerjo pod rospadankami pohrjebeni.

*

W Kopphenhagenje je nedźwdźne lětadło danskeho wójnskeho łódźiwa frjedu dopołdnja w 11 hodźinach w lětanju so kwitnuco do tśich tśěch husto wobdźelaneho města sawabiło. Pilot a dwaj namórniscy kadettaj so f lětadle wjerhnychu. Jedyn pschez tśelone mokno do lubineje komory padźe, druhi na dróhu a tśeśi na składźišćowe padźe. Wschitcy tśo so zarańchu. Lětadło bjes wodźenja hišcźe 500 metrow dale leczeše a słónczaze do jeneje zahrody padźe.

*

Raketowe lětadło je wutoru na Wódnym Kopje prent krótki na druhu leczało. Lětadło, kotrež pilot Stahmer wodźesche, 300 metrow pschelećeschći so hladło na semju puśeći. Dalšeje podrjoby dyrbja so za tśi njedźele cźinicź.

*

Połodnjske wójsko je Tiensin wobsadźiło.

*

Japanske twjerdźenstwo chce skoł f zakhowanju swuskowanskeho mira pschemenicź dacź, so by so mohło kommunistiske nemitarje dowobarać. Wobsoh, kotrejž su fu po wowcźerskim pschepowanju dodawkasale, je wutrilo pokhlostaju. Kelo najwjetšeje hłosowanje budźe cźesto jasiwa fjerjerne hłosowanje dowolene.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dućman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje. —

Trjenja štuka **19** pj.

Mašinski cwjern 200 m 2 rólcy **25** pj.

Cwjern k přišiwanju 1000 m **39** pj.

Nakupowańske měški **0.95**

Přikrywy na blido pisane **0.79**

Wumělske přikrywy na blido **0.95**

Mužace slomjane klobuki **1.95**

Slomj. klobuki za pachołow **1.75**

Spańske wobleki **8.95**

Zwjeršne košle pisane **4.95**

Zwjeršne košle běte **4.95**

Spańske přikrywy **0.95**

Mužace barchentowe košle **1.95**

Mužace kopřinowe košle **2.50**

Běły tydźeń

wot soboty 16. junija hač do pjatka 22. junija

jenož w kupnym domje

Max Herde

w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy 12

Wobhladanje hódna nutřkowna dekoracija!
Wšě twory so w tutych dnjach wo wjele tuńšo předawaja!

Šlajčki **0.95**

Dźeržaki nohajcow šite **0.95**

Dźeržaki nohajcow za žony **0.25**

Nohajcowe paski za žony **0.25**

Přikryw ze wósk. płata **1.95**

Sklitak sćěnow **0.95**

Płat za košle, 80 cm šěroke	wot	**0.49**
Kopřina za košle	„	**0.49**
Parchent za košle, pisany	„	**0.49**
Parchent za košle, běły	„	**0.79**
Kopřina za ložowe počchnjenja, 140 šěroke	„	**1.25**
Jinon, 130 cm šěroke	„	**1.35**
Gardiny	„	**0.39**
Ciamina, 150 cm šěroka	„	**0.69**
Šlebjerdy za wokna	„	**0.39**
Małe gardiny na wokna, jena	„	**0.39**
Story, składnosć	„	**1.25**
Wumělske gardiny, 3 dźělbne	„	**2.95**
Twjelki, pisane	„	**0.39**
Frotérske twjelki	„	**0.95**
Damastowe twjelki	„	**0.95**
Nohajčki za dźěći, wulkosć 1—5	„	**0.39**
Nohajčki za dźěći, wulkosć 6—11	„	**0.49**
Pjedrowe formarje, br. gumijowe	„	**0.95**
Winske šórcuchi, pisane, indantkremowe	„	**1.95**
Přikrywy na blido, połpłatowe 125/160	„	**3.95**
Cankl, pyšne, za košle	„	**0.75**
Cankowe šantki, 6 štuk	„	**1.95**
Batistowe šantki, 6 štuk	„	**0.95**

Žonjaca košla, składnosć wot		**0.95**
„ kopřinowa, składnosć wot		**0.95**
„ z wušiwanjom, składnosć wot		**1.25**
Žonjace kholowy, składnosć wot		**0.95**
Prynccesna sukanja, składnosć wot		**1.95**
Nócna jaka, składnosć wot		**2.95**
Prynccesna sukanja z wumělskeje žíły, wot		**2.95**
Žonjaca nócna košla wot		**2.50**
Mužaca nócna košla wot		**3.95**
Žonjaca košla z kholowomaj wot		**1.95**

Mydło k płokanju składnosć, kilo **0.49**

Mytowe hódančko!

Kak wjele servijetow smy k dekoraciji našeho běleho tydźenja trjebali?

Kóždy woteběrař móže so wobdźělić

1. myto: **1 linoleumowy tepich** Stragula 200/300
2. myto: **por eleg. žonj.** abo **muž. stupnjow**
3. myto: **1 damastowy přikryw na blido**

Myta so sobotu 7. julija wudawaja

Serbske posłužowanje!

Hlowak, kopřina, składnosć		**0.95**
Hlowak, pisany „		**1.25**
Hlowak, linon „		**1.25**
Hlowak, Stangenleinen „		**1.50**
Hlowak, damast „		**1.75**
Hlowak, wupjerk „		**2.75**

Ložowe počchnjenje, kopřina, składnosć		**4.95**
Ložowe počchnjenje, pisane „		**4.95**
Ložowe počchnjenje, linon „		**4.95**
Ložowe počchnjenje, Stangenleinen „		**5.95**
Ložowe počchnjenje, damast „		**6.95**
Wupjerk, poslesco „		**11.95**

Kupańske kholowčki za dźěći **0.25**

Kupański wobleк elegantny **1.95**

Židźana cymplawa **0.49**

Sokolske košle **0.95**

Dźěćace šlupiry por **0.49**

Žonjace šlupiry por **0.75**

Žonjace šlupiry z wuměł. žídy **1.50**

Dźěćace trikoty **0.95**

Mužace trikotowe košle **1.95**

Mužace košle běte **2.95**

Mak. spódnje kholowy **1.95**

Trik. spódnje kholowy **1.95**

Reformske kholowy **1.95**

Stupnje ze spinku běte **1.95**

Příloha k číslu 137

SERBSKE NOWINY

Stwórtk, 14. junija 1928

Kak stejachu sywy w Sakskej spočatk junija 1928.

(Wobjerwjenje statistiskeho krajneho hamta).

W mežazu mejš po rjanych dnjach na spočatku druheje tjeržiny mežaza sachwatjowanka syma sastupi, kiž so hakle i prénimi dnjemi junija skónči. Cjasczisko pschinóżechu rańcy, haj samo w Hornjej Lużicy lohke smjerzki. Mjes tam so bě prénja pokoza meje thětro żuchta, běšche w druhej położy a na lónzu mežaza wjaz deschczow. Na rossiesce żywow mějesche syma a żuchota w mejš wulki wólow; wschitke wużitne rostliny w rosczerju wróczowostachu. Hakle w pożledniej położy żu so żywy wo nješto sbrabate. Rózne smjerški żu żywam poměrnje mało jeschkodżake. Nasymjowy steja jara wschelake. Nimo spokojazych polow namakanny jara rědke a blakate, kotrychż żywy pak żu so je słóbnem wjedrom derje pjeńkowake a psches to sbrabate. W cyołpischich lónczinach je żo rożka nimale dowleka, schtož so wo górskich krajinach hischcze rjez njemóże.

S puschczejenjom runtkizowych żymneschow sapoczachu lubżo hakle pożlednje dny w meji. Symne wjedro je rossenju dżeczela jara wadżiło. Pomaku rożsczesche też trawa na łukach. Ssyna budża pontżo druhim létam thětro sapodżene. Na schlódniki żo létża poměrnje mało skorżi. Knoty a myschе pokłachu je w jenotliwych lónczinach, wokolo Pirny we wjetschej mnohosczi mejtke bruki. Młóżne wjedro żhluenu rosmnożenju schlódnikow njetrjeschce. Njerjadowe rostliny żu żo wósso derje sakósite.

W dolschim je Statistiski krajny hamt sczehowaze pschesrétkowe liczby wo stejischczu żywow wulicżit (1. wosmanjenja jara dobre, 2. dobre, 3. frénje, 4. klakische a 5. jara słabe): Nałymska pschenza 2,9 (2,5), nałétnja pschenza 2,8 (2,6), nałymska rożka 2,9 (2,9), nałétnja rożka 2,9 (2,9), nałymski jeczmjeń 2,9 (2,4), nałétni jeczmjeń 2,8 (2,7), wowk 2,8 (2,7), raps a répit 3,1 (2,4), runklaze 3,2 (2,9), gokrowa réwa 3,0 (2,9), djeczel, też ż trawu naměschany, 3,4 (2,7). Lucerna 3,0 (2,6), powodżowanske a wotwodżowanske łuki 3,0 (2,7), druhe łuki 3,2 (2,8), łupiny —, (2,9). Liczby w symkach poczahuja żo na spočatk junija 1927.

Wusudźenja.

Schromadny lawnišći žid w Budyšinje.

Wutorn a frjedu jednasche żid pschecżiwo dolhoczasnemu hospodarskemu inspektorej Arthurej Deše Neussmannej pschi mešchczanskim hospodarstwje w Budyschinje a jemu podtajenomaj bywschimaj sastojnikomaj, mešchczanskemu sar adwokatskemu sekretarej Josefej Clemenzej Kychtarjej a hospodarskemu farjadnikej Jakubej Zurej. Neussmann bě dla cżežkeho **pschekschinjenja w sastojnistwje**, Kychtar a Zur dla **pschiwomocy** wobstorkowanej.

Wobstórżba winowatske Neussmanna, so je wot léta 1924 hacż 1928 nastajnje do hantliskich knihi a liczenow dżełaczerjow sapiśowak, kajkichż dozwla njebě, so by żebi na take waschnie nisdu njesakoniżny pschiwótschi mohł. Nimo toho je w cżasu wot 1. haprieje 1927 hacż do 31. měrza 1928 dżełaczej zentnarjow żyna i mešchczanskich frédkow w hódnosczi 30 hr. na żiwoje koły pschepizowak. Kychtar a Zur bešchtaj wobskorżenaj, so staj jimaj pschedstajeneho Neussmanna pschi tom wdomnje podwjeraloj.

Wobskorżenej Neussmann wusna żo, so je wopraudże dżełaczerjow do knihi sapiśowak, kiž bésche żebi wumyślił. S pjenjes, kiż je na tajke waschnje do rukow dostawał, pak je jenoż mały dżeł wuził. Je żebi dał żwinjazy chlěw nawarjecz a żiwoje bydlenje bělicz a wumolowacz. Wschе dalsche pjenjesy je w sajinje mešchczanskeho hospodarstwa natożił, wużywny łupował, wschelaki grat sumporjedżał atd. Kwitowanki wo tajkich wuporjedżenskich dżełach je snicził. Kychtar a Zur staj po poruczmości jednakoj. Jimaj je też prajił, so żo pjenjesy w sajinje mešchczanskeho hospodarstwa nałożuja.

Wobskorżenaj Kychtar a Zur wuprajeschtaj, so staj wudawanjam Neussmanna wěrikoj a w dobrej wérje jednakoj.

Wézywnuschtojny, pruhowacz knihi Ehlers, dżeli, so je żo w sapoczatku wob tydżeń sa 20 hriwnow wjazy mjdy zapiżowało a żadało, haczż je to bywó smélo. W běhu cżasa je żo liczba na 180 haczż 200 hr. powyschita. Tak dołho haczż żo dożyła świeżicej hodż, je wschо hromadze psches 4400 hriwnow pschekschiwito. W 95 padach żu żo wutyklene mjena trjebale.

Někotři świedzy wobkrucżichu, so je Neussmann wschelake dżeła a wuporjedżenja sam placżił a niz mešchczanska hlowna pokładna. Każ pak je żo świeżejšo, móże żo tu jenoż wo někotre sta hriwnow jednacz.

Statny rěcznik namjetowaschе sa Neussmanna dwě lěcze khłostańcze a wotrzelenjenje cżežnych prawow na 3 léta, sa Kychtarja 1 léto jastwa a sa Zura 6 mežazow jastwa.

Sud sażuży Neussmanna dla cżežkeho pschestschiwjenja w sastojnistwje **1 léta** jastwa a wotrzelenj jenu cżesnje prawa na 2 lěcze. Kychtar a Zur żo wuwinowaschtaj.

Kiž dłujo dżiwi, tón dłujo hnije.

Dżiwajo na tajemnosczi a pschihodnosczi żo pola starych a młodych rihdże tak niebjeschči, każ pschi hnédanju. Schtó njeje hischcze widżał, i tajtim thwarkom a i kajkej misu na pisch. wjetschi dżeł schulskich dżeci hnéda. Dha pobrachuje hischcze ta a tamna kniha, dha pyta żo sa schankom, abo dha nieje tu żiwaczinstwe tołchči; mjes tym je cżasnik sajo pjecz mjenischinow nakwatał, a nětko dyrbi żo hnédanje tak rucżi każ mójno żwjerzeć. Ale też pola dorosczenych wobkedżbujemy podobne, njeztrowe pschiwinowcenja. Hakle w pożledniem wokomiku żo tón a tamny i tożom rozsbhnje, a ż hnédanju słowna średka hischcze cżasa, kotrejż cżasi abo kakao żo nahle jeschtaja, k nuzy żo hischcze kulka zalty abo pół pomasli sli.

So tajke pocżinan a strowosczi njetuje, je tódżemu jasne. Po dołhej nóżnej pschestawcy żu żoldi a cżerjewa wobsebje derje pschiwótliwe, a dożahaje żeljuinjenje sa wschędne dżeło je sara ważne. To placżi pschedewschém też sa tajkich, kiž hakle popoldnju abo wjecżor wobjeduja abo nješto czopte k żebi bjeru. Wulki dżeł i khorych na żołdk ma so njepowjadnemu a khwatnemu jedżenju sa żwoju khorosczi dżakowacz.

Stawaj potajkim i cżasom, so by bożahożeho cżasa k hnédanju mět. Pschi sestajenju hnédanja dżiwaj pak też na trébny wutk. Kosej a cżaj dostanje hakle żwój wutk, hdyż mloko abo zokor do njeho cżiniesch. Wużitnischi pschitpitk je mloko abo kakao. Butrowa abo schmatzowa pomazka, żnadź też nješto mjedu abo marmeladu je nimo cżescziwego żada i dobrem a żwjetem pschikutkom. Schtóż może żebi dowolicz, njech tej jejko abo cżwaczk symneho mjasa k hnédanju sjé. S dobrej khwilu hnédacz je so dobra a cżeko jenak nusne a sdżerji nam strowy a pschijimliwy żołdk.

Nowe postajenje při słanju pakćikow.

wot 1. julija 1928.

Po rosnjudże sarjadnistkeje rady rosjesnawa němska pósta wot 1. julija dwě druzinje pakćikow:

„Listowy pakćik“, kiž njesmě wjaz hacż jedyn kg. wažicz a nima wulkosczi 25×15×10 abo 30×20×5 cm abo jako truba 30×15 cm pschekroczicz, budże so we pschichodnje po najspschichnischim puczu rosesłacz, każ je to hacż dotal hijo s listami stawa. Paketowy pakćik — na pósce jednorje „pakćik“ mjenowany —, kiž smě najwjazy 2 kg. wažicz a njesmě wjetschi być hacż 40×25×10 abo 50×20×10 cm, w formje truby 75×10 cm, żo na żamnje waschnje rosesłacz każ pakety, smě pak żo na pósce bjes paketoweje karty wotedacz. Mjes tym so sa „listowe pakćiki“ stare pakćikowe wumjenjenja płacżiwosczi wobkhowaju, żo potajkim jako sapiśane, i pomjenowanej hódnotu, jako dobérka a i wróczopiśmom njepschichimaju, porto pak żo na 60 pj. powyschi, żo pola „pakćika“ tele pschiślukki i wumwjacsom pomjenowanja hódnoty dowolene a pschi dotalnem 40 pj. pakćikowem porcze wostanje. Wobe druzinje smětej w pschichodze mérz wumjenjenje „Postlagerub“. Wobe dyrbitej być wosnamtjenej pak jako „Briefpäckchen“ abo „Päckchen“. Winowatosez narunanja pósty sa sdubjenje abo wobschkodżenje jednorych pakćikow njewobsteji.

Khdyż nowosarjadowanje pschi słanju pakćikow nasche pschecża tej hischcze zyle njespokoji, dha ma żo wšéty postup tola witacz a pschijósnacz.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Nowego Města.** Hakle nětkole w junizi je żo wulke cżisdy mejstich brukow pola naż jewile, mjes tym so żo sa zyły cżaż meje ani jenicżki rjeje pokasał. Nětkole pak mózemy wo wopraudżitej cżiwéli rěcżeez, wobeje śle je w blizkosczi Gótzinskeje wyschiny.

* S **Pirny.** (Pschi twanju żo jatepil.) Njedżelu pop. je żo pschi kupanju we Łobju njedaloko Hornjeje Ty ży śmélku podpiśał a tuż je hotowe.“ Po dléschim mjeleżenju dżesche Méschkan. „Njewém żanehu wupucza wjazy.“

„Tola, ty cżelaze brunche,“ wotmolwi leżnje Levi, „masch tola tajki rjany łéż. Tón pschedwaj a saplacz dań a hischcze cżi telko słowna, so masch pjenjesy na khwilu k hospodarjenju, abo dżeł kubła.“

„Schto, mój łéż mam cżi też hischcze do khlamy walicz“, wotmolwi i hnéwom żo pyrjo Méschkan, a kubło mam rosdżelicz, tute poklecżo na łebje walicz.“

„Abo twoje kubło do nawschczika stajicz“, dowotmolwi Levi. „Nicżo druhe cżi njeslowa.“

IV.

Hana bě hižo dlejschi cżas thora. K jeje thorosczi dopomhasche hischcze srudoba a njerjesanje. Tuż bjes dżiwa, so na kuble wschо dale k Nakezam idżeschе, kotrejż bydlesche żo hospodarśtwo i wulkeho dżela zuśnym ludżom a cżeledżi pschewostatcża. Sa njedżo Méschkana wostachu cżeladni 5—10, haj samo 15 lét dołho w służbje. Nětko pak kózde por mežazow służbu wupowidżachu a samo sa tydżeńsku nsdu dżełachu. Dokelż zim misda nihdże njedożahasche a hospodar a hospoża sa nimi njehladasche, kradnyhu, bdżej nózakhu. Khdyż pschedawachu mjesczo żito a hołzu schmatz a jeja. Też po zołych nozady wokolo budachu a wodnjo pschi dżele spachu. Wschе raty, wosy a wschо dżełcże do kruchow, skótka kózdy widżesche, so i Méschkanom dołho wjazy njepschóbe.

Jenoż jedun we wšéy to njedowidżesche.

Méschkan sam.

Schtož bu rosbite a słamane, donjeżechu kowarjej a wojnarjej. Wo płaczenje żo Méschkan njestarasche.

Wotrocż wojesche żito do mésta, dżiwka butru a jeja, tola kózdy hospodarjesche najprjedy do żwojeho jaka. Praješche-li pak Méschkan jónu nješto, potom bě hnydom wehen w njesche. „Mózemy dże nasche puczе hicz a njetrjebamy na waschе staśnе żwarjenje pośłuchacz.“ A tu Méschkanej nicżo druhe njebjeschu, hacż hischcze rjenje cżiniecz, so by żebi cżeledż njerosbnéwał.

Żně bżehu domoj a nasłyma cżehujesche do kraja że żwojimi kurjawami. S Méschkanku stojesche dale a hubjeńscho a lékař bě hižo twschu nadżiju śpuschcził. Méschkanka bě po cżasu na żuchocżimu skhorjeła. Jeje mały żynk skhorje na duschaty kaschel a krej cżeczeschе jemu i hubу a ż nosa.

Na Wschéch żwjatych dżesco k rowu njesechu. Méschkan żałosczesche, jako kaschel i małym cżełkom do rowoka puschczachu. Jako pak we Wótczernaschu: „Twoja wola żo stań, każ na njebju tak też na semi,“ spéwachu, khdyż je żubami a żo słobjesche.

S hróbu spominasche też nětko hižo na blisku żmjercz żwojeje mandżelstkeje. A potom budże żam, zyle żam a wopuschczeny na dalokim śwérzе. Cżasto w kuczisku stojo płakasch. Cżasto słonasche pschi kuli żwojeje mandżelskeje: „Ach luba Hana, kak je żo tola wschо pschemeńniło. Myślach żo budżemy na naschim nowym dworje spokojnje a żbożownje khromadze żiwi, ale mésto tebo mi jedyn po druhim wumrésze. A moje kubło dań sejerze. Je-li ty też hischcze wuńnjesch, Hana, potom ja też njechам wjazy blés je żiwy być.

„Ale Jakubje, njesadwéłaj a dowéż żo Bohu,“ pokojesche jeho Hana. Khdyż tola sażo kemšoj a śmjéjesch dosez Bożeho żehnowanja.

„Ně, nihdy! kemšchi mje nichtó wjazy njenardżi“, wotkasche Méschkan. „Bóh je mój śtatok i błyskom śniczit. To bě sakład mojeho njesboża.“

„Sa — kubje — Jakubje! Njehań Boha,“ wokasche Hana płaczo a pschi tym napadże ju tajki duschaty kaschel jo zyle cżwaki krewje płuwasche.

W nowoletnej nozy Hana wumrě.

„Każ je Boża wola, śpéwny a sańdżeli wocżi.“ Jeje duscha namaka pak śtónczne wéczny pokoj.

Zuły nóż klecżeschе Méschkan pschi marach żwojeje njebocżicżkeje Hany, płakasche a żałosczesche. To ani Wótczenasche njewuśpéwa.

Farać rěcżeschе khutne słowa pschi jeje rowje. Pschewodżerjo żo rosendżechu a pożledni wotendże Méschkan żam. Ludżo jeho wobżaromachu. Méschkan bě sa zyły tydżeń ledom k widżenju.

V.

Bě psched Bożi śpicżom a próstwowe dny. Wokoło wšéy khodżachu prozesijónu. Wschitkży wjeśnjenjo żo wobdżerżachu, jenoż Méschkan bě doma wostał.

„Wschak żym żwoje pola dojcź derje pohnojił. Tak ho njebohu, so mi nicżo njenarosesе“, tak rěcżeschе. Doma pak njemózesche wutracz a tuż cżamptsche won do polow. Tu każ klubu, feika runje prozesijón. Spéschnje żo nimo schmótrny a potom żo na prawo do lésa winy. 10 mjenischinow wo te wšéy bě żamotna korczina.

„Na wohenje“, ji rékachu. Tam sałoj. Dokelż bě na krocżinje jara njerodnje, żo jeje kózdy pschistojny cżłowjek żdalowasche. Wschelazy łumpakojo a wandrosży a nózni bundakojo tam rady żydachu. To jim nichtó njewobarasche, dokelż korczmar żam wjele hódowy njebě. Jeho żona bě stara njerosba a leju dżeżi druhdy hischcze wjecżor njewuzte każ żyganjo wot ranja po lésu wokoło bėhachu.

(Pokracżowanje feżehuje.)

W d'abolskich paslach.

Powědanicżko i wjeśnjeho żiwjenja.

(Pokracżowanje.)

Wjecżor żedżeschcżaj hromadze w sararjowej pižarni. Méschkan mé-esche thétry wacżok bankowskow piched żobu na blidże leżo. „A kelko danje żadacze?“

„Żanu, Méschkano.“

„Ale knjes farać,“

Budżeże jeno śmérom Méschkano a khodżeże porjadnje kenišch. Wu śeże w pożledniem cżasu na Boha zapomnił. Praju pak mam njewróczeżeli żo sażo k Bohu, budże hischcze hórje i Wam.

Méschkan hordże posłany. „Ně, ně, knjes farać, sdżerżeże żebi jeno żwoje pjenjesy. Wy dużiscże mi pschi tutej śkładnosczi lekat wocżitacz jako na kletzu. To pak śeże żo mylił. Wy żebi waische pjenjesy je żwojimi dobrymi wucżbami sdżerżeże a ja wostanu schtóż żym być. Bożemje.“

Sapraśnu sa żobu durze a wotendże.

Symny wétr jemu do wobliczа dujesche jako i facy po wšéy dele dżesche. W korczinje sakóji.

„Derje so dżesch“, njehłuboki korczmar. Tanele w jśtwizy żuły knjes na tebje cżaka.

Méschkan sastupi do jśtwizy. W rógku sa śtółom żedżesche do nétajtich nowinow żamurjeny mešchczanski komizar żid Levi.

Méschkanej żo sezny jako żwojeho wérzicżela wuglada. „Sceże żo wy też sażo jónu k nam namakał?“ prasicha żo Méschkan dych koje.

Levi pokoji nowiny na bok. To żo wé, mam tschelake wobstaranja, kotrejż budża waš wosebje sajimacz. Chzu żwoju dań, kotruż śeże mi dołżny. Njesseże dha moje listu dostał?“ Méschkanej żymny pót na cżoło kupasche.

„Nětkle nicżo płacżicz njemózu!“ śtonasche.

Levi i zamjenjomaj cżakahasche.

„Ty wšéch, so pjenjesy, kotruż żym cżi pożcżił, moje njesiju. A żam dwójcu wyschoke prozenty płacżicz. Njesaplacżijśch-li mi dań, je twoje kubło cżasanc. Potom wasche kubło żidej sa pół pjenjes pichpadnje, kotruż je wam pożcżił. Potajkim wšéch na cżim śy.“

Méschkan śtókdny a śtonasche. „Ale na taśkule dań żo tola njesżym śwjasał. Je to hischcze po cżeschcżanśku?“

Levi żo jemu hanjo śmjéjesche. „Mi żo śda, so mamoj żebi wobaj jenak wo należnosczi śwjedżenja wumjeżowacz. Ja śa to njemózu, so bě ty tehdom tak lémi, so by żebi śmékku pichczitał, kotruż żym cżi pschedpokłził. Tam bě napiśane cżorne na bélym, so dań jenoż na mežaz płacżi.

Ty ży śmékku podpiśał a tuż je hotowe.“ Po dléschim mjeleżenju dżesche Méschkan. „Njewém żanehu wupucza wjazy.“

„Tola, ty cżelaze brunche,“ wotmolwi leżnje Levi, „masch tola tajki rjany łéż. Tón pschedwaj a saplacz dań a hischcze cżi telko słowna, so masch pjenjesy na khwilu k hospodarjenju, abo dżeł kubła.“

„Schto, mój łéż mam cżi też hischcze do khlamy walicz“, wotmolwi i hnéwom żo pyrjo Méschkan, a kubło mam rosdżelicz, tute poklecżo na łebje walicz.“

„Abo twoje kubło do nawschczika stajicz“, dowotmolwi Levi. „Nicżo druhe cżi njeslowa.“

IV.

Hana bě hižo dlejschi cżas thora. K jeje thorosczi dopomhasche hischcze srudoba a njerjesanje. Tuż bjes dżiwa, so na kuble wschо dale k Nakezam idżeschе, kotrejż bydlesche żo hospodarśtwo i wulkeho dżela zuśnym ludżom a cżeledżi pschewostatcża. Sa njedżo Méschkana wostachu cżeladni 5—10, haj samo 15 lét dołho w służbje. Nětko pak kózde por mežazow służbu wupowidżachu a samo sa tydżeńsku nsdu dżełachu. Dokelż zim misda nihdże njedożahasche a hospodar a hospoża sa nimi njehladasche, kradnyhu, bdżej nózakhu. Khdyż pschedawachu mjesczo żito a hołzu schmatz a jeja. Też po zołych nozady wokolo budachu a wodnjo pschi dżele spachu. Wschе raty, wosy a wschо dżełcże do kruchow, skótka kózdy widżesche, so i Méschkanom dołho wjazy njepschóbe.

Jenoż jedun we wšéy to njedowidżesche.

Méschkan sam.

Schtož bu rosbite a słamane, donjeżechu kowarjej a wojnarjej. Wo płaczenje żo Méschkan njestarasche.

Wotrocż wojesche żito do mésta, dżiwka butru a jeja, tola kózdy hospodarjesche najprjedy do żwojeho jaka. Praješche-li pak Méschkan jónu nješto, potom bě hnydom wehen w njesche. „Mózemy dże nasche puczе hicz a njetrjebamy na waschе staśnе żwarjenje pośłuchacz.“ A tu Méschkanej nicżo druhe njebjeschu, hacż hischcze rjenje cżiniecz, so by żebi cżeledż njerosbnéwał.

Żně bżehu domoj a nasłyma cżehujesche do kraja że żwojimi kurjawami. S Méschkanku stojesche dale a hubjeńscho a lékař bě hižo twschu nadżiju śpuschcził. Méschkanka bě po cżasu na żuchocżimu skhorjeła. Jeje mały żynk skhorje na duschaty kaschel a krej cżeczeschе jemu i hubу a ż nosa.

Na Wschéch żwjatych dżesco k rowu njesechu. Méschkan żałosczesche, jako kaschel i małym cżełkom do rowoka puschczachu. Jako pak we Wótczernaschu: „Twoja wola żo stań, każ na njebju tak też na semi,“ spéwachu, khdyż je żubami a żo słobjesche.

S hróbu spominasche też nětko hižo na blisku żmjercz żwojeje mandżelstkeje. A potom budże żam, zyle żam a wopuschczeny na dalokim śwérzе. Cżasto w kuczisku stojo płakasch. Cżasto słonasche pschi kuli żwojeje mandżelskeje: „Ach luba Hana, kak je żo tola wschо pschemeńniło. Myślach żo budżemy na naschim nowym dworje spokojnje a żbożownje khromadze żiwi, ale mésto tebo mi jedyn po druhim wumrésze. A moje kubło dań sejerze. Je-li ty też hischcze wuńnjesch, Hana, potom ja też njechам wjazy blés je żiwy być.

„Ale Jakubje, njesadwéłaj a dowéż żo Bohu,“ pokojesche jeho Hana. Khdyż tola sażo kemšoj a śmjéjesch dosez Bożeho żehnowanja.

„Ně, nihdy! kemšchi mje nichtó wjazy njenardżi“, wotkasche Méschkan. „Bóh je mój śtatok i błyskom śniczit. To bě sakład mojeho njesboża.“

„Sa — kubje — Jakubje! Njehań Boha,“ wokasche Hana płaczo a pschi tym napadże ju tajki duschaty kaschel jo zyle cżwaki krewje płuwasche.

W nowoletnej nozy Hana wumrě.

„Każ je Boża wola, śpéwny a sańdżeli wocżi.“ Jeje duscha namaka pak śtónczne wéczny pokoj.

Zuły nóż klecżeschе Méschkan pschi marach żwojeje njebocżicżkeje Hany, płakasche a żałosczesche. To ani Wótczenasche njewuśpéwa.

Farać rěcżeschе khutne słowa pschi jeje rowje. Pschewodżerjo żo rosendżechu a pożledni wotendże Méschkan żam. Ludżo jeho wobżaromachu. Méschkan bě sa zyły tydżeń ledom k widżenju.

V.

Bě psched Bożi śpicżom a próstwowe dny. Wokoło wšéy khodżachu prozesijónu. Wschitkży wjeśnjenjo żo wobdżerżachu, jenoż Méschkan bě doma wostał.

„Wschak żym żwoje pola dojcź derje pohnojił. Tak ho njebohu, so mi nicżo njenarosesе“, tak rěcżeschе. Doma pak njemózesche wutracz a tuż cżamptsche won do polow. Tu każ klubu, feika runje prozesijón. Spéschnje żo nimo schmótrny a potom żo na prawo do lésa winy. 10 mjenischinow wo te wšéy bě żamotna korczina.

„Na wohenje“, ji rékachu. Tam sałoj. Dokelż bě na krocżinje jara njerodnje, żo jeje kózdy pschistojny cżłowjek żdalowasche. Wschelazy łumpakojo a wandrosży a nózni bundakojo tam rady żydachu. To jim nichtó njewobarasche, dokelż korczmar żam wjele hódowy njebě. Jeho żona bě stara njerosba a leju dżeżi druhdy hischcze wjecżor njewuzte każ żyganjo wot ranja po lésu wokoło bėhachu.

(Pokracżowanje feżehuje.)

Posły młody šahrodnički šatepił, kiž šakle bšešce pjchéd króttkim cžašom wuwuknył. Najšterje žu jeho widlischcža šajale a dokelž jemu njemůžachu z cžašom na pomoc pjchikhwatacž, je ho wón podamił. Jeho cžło njejšu hišchcže namakali.

* S **Drježdžan.** (Njeporjadnosce pjchi direkziji nemškostatneje želesnizy w Drježdžanach.) W direkziji nemškostatneje želesnizy w Drježdžanach žu wjelsche njeporjadnosce wotkrył. Pšchepytowanja žu mele dotal ton wuspech, so buschtaj twarški radžicžel nemškostatneje želesnizy w generalnej direkziji Nicolai a želesnišći wyschschi sekretaŕ Vieweg nakhwilnje se sostojnstwa wotšadženaj. Jedna po pjecu wo 10 000— hacž 12 000 hriwnow. Direkzija nemškostatneje želesnizy je nałežnosc statnemu rěcžnišwu pschepodała. Kaž ho powě, je twarški radžicžel Nicolai swoje wunamakanje ja želesnike cžary, ja kotrež bšešce jschki potrědnostnemo mustra (Gebrauchsmusterschutz) dostał, bjes dowolnosce swojeje šlužbneje wyschnosce jenej firmje pschedał a ji potom hamnjše šlašanki pschiwobrocžał. Wyschschi sekretaŕ Vieweg je na tym wobdžělenj.

* S **Dahlena** pola Lipška. (7000tnu jubilej města.) Šandženu njedželu šwjeczešche město Dahlen šwjedženj šwojeho 7000tneho wobstatcža. Mšchczenjo wuhotowachu wulki domišnišći šwjedžeń, kotrehož najrjeńschi dźěl běšche historiski šwjedženšći cžah. Šwjeczenika hra, kotruž 55šche wyschschi wuczeŕ Schilling šešajał, pola jowašche stawišny města Dahlena wot jeho nadaca hacž do dźensnišcheho cžaša. Wječor kraššeješche bo město w rjanej illuminazji.

* S **Hłohowa.** (S błyšćom jaračzn.) Pschi šytnym njewjedrje šandženy pjatk jaraty błyšk 22ktneho kamjenjeleŋara Maščku i Kutlawy pola Hłohowa (Glogau). Wón bšešce bo je šwojim jěžbnym kołom pod drohowy šchtom štupił, so by wuczeł psched njewjedrom wutał. Njedaloko městna njeboža błyšk motoroweho kolešarja a jeho šoziuša na stronu wjerchu. Wobaj kolešarjej bo šranischtaj. — W Guhrowšćim wokrješu šaraty błyšk 23ćtnju džowku wobšědžerja Hoffmanna ſ Kaltebortschena, kotraž pschi njewjedrje na polu džałašche. Jej šotrn, kotraž w blišćošći pschebywašche, błyšk pohłuschi.

* S **Barlina.** (Tři wožoby bo pschi kupanju šatepile.) Njedželu žu bo tři Barlinjcy pschi kupanju šatepili. We Wannšim jězoru šatepi bo dwaceletinny Gerhard Boß, w Haboli tšiceletinny Adolf Peiers a w Tegelorcze 17ktny džěłaczeŕ Eduard Schneider.

* S **Kralowca.** (Dalšche powěsce wo njewjedrach we Raušchej Prušej.) Šsylne njewjedra, kiž ju njedželu wulke džěle Raušcheje Pruścje potrjechile, žu tam po nowišchich powěsczach šdžěła jara wulku šchodu naczinile. W někotrych tónčejnach šakhadźachu njewjedra pšches žyłu nóž hacž do póndžele dopołdnja. Wokoło Insterburga je błyšk na někotrych městnach šapalił. We wokolinje Nekačzena padachu krupy, wulke kaž pjaseŕ, a smječachu žita. Też ſ Olschtynskeho wokrježa pschihadźeja powěsce, so žu na někotrych městnach wohnje ſ Božim njewjedrom nastałe.

Přilopk.

* **Jednanje pschečživo mordarjej Heinej.** Po powěsczi ſ Koburga je termija sa hłowne jednanje pschečživo Heinej, kiž je dla tšiceho mordarstwa a dwojeho pokušenho mordarstwa wobškoženy, na póndželu 16. julija wotłožena. Jednanje wotmije bo w tak zwanym wjelkim rjadowniskim wowcheho jastwa w Koburgu.

* **Wohenšluwaza hora w Sšedmohórskej?** Kaž bo ſ Prahi powě, žu bo na horje Legaju w Sšedmohórskej wulkaniške šnamjenja pokašałe. Njedželu rano bo wobydlerstwo dohlada, jo ſ hory kur wuštupuje a pschi nohomaj hory bo horze žórła pokalowachu. Wulki dźěl wobydlerstwa je twarjenja wopuschčiło a pschebywa pod holym njebjom. S Bukaresta žu komišiju wuzwuštojnych wupóšłali, totliž dyrbja sjenjenja na horje Legaju pschepytaćz.

* **Cžežke želesniške njeboże w Ameriźy.** S Oxforda we Missouriskim štacže w połnocnej Ameriźy je bo 2½ mile wot Oxforda šdalene želesniške njeboże štało, pschi kotrymž bu 30 wožobow šranjenych, mješ nimi 16 cžežko. Někotři šranjeni žu w šmjertnym šrašche.

Zapósłane.

Połčkowanje němskeho šowinizma cyrkwinskeje wyšnosće, (evang.) abo što ma to rěkać?

Bukecžanšta wožada!

Bukecžanšta wožada licži nětdže 3500 duschow. 80 proz. žu Sserbja.

W rjanym wulkim Božim domje wotmětwaju bo šerbšce a němšce Boże šłužby. W cyrkwinskim žiwjenju knježi najwjetšcha pschešwjenosć a dorostowjenje. S wěteje strony bo khěrko šchkarašche, bóle ſ hidu pschečživo Sserbstwu, kotrež je Bohudžał też w cyrkwinskim žiwjenju žiwe. Tola wot léta šem knježi šloty měr. Njedželu 29. junownika t. l. wotmě bo w Bukecžanskim Božim domje visitazija. Wšchitko bšešce jara rjenje. K. wyschschi šaraŕ Domaschka Sserbow w kraźnym předowanju wokschewi a šahori. Na šerbšćim kemšchenju běchu też pschitomni k. superintendent Franka ſ Lubija a cyrkwinski rada Thomaš ſ Budyschina. Popołdnju bšešce też wožadna šhromadźizna. K. superintendent Franka ju natwjedowašche. Wón dašche też Sserbam prawo šerbšćy rěcžeć.! K. Franka wobšwědčeźi, so ma dobry šacžišchcž i visitazije. Cžim bóle bo někto dźiwamy pitšnowej rospravje, kotraž wot k. superintendenta Franki na Bukecžanske cyrkwinske šostojnšćiwo dóńdže. Mjes wschelakimi wěcami šebi superintendent pšeše, so bychu bo mjes šerbšćimi a němšćimi kemšchemi, **šerbšće napišma w Božim domje a wožebje wołtarne a klěkowe šerbšćy wuschite pschikrywy šawodžałe, so němšcy wožadni kemscherjo njebychu na nje hladaŕ trjebali!!!**

Ničžo pak njeschpomni, hacž měše bo też na šerbšćim kemschenju **němšce napišma pschikrycž.**

Wožada je ¾ šerbšća.

Napišma žu 3, dwě wulkej **němškej** na wjerchu: „Ehre sei Gott in der Höhe", a „Singet Gott alle Lande".

Jene napišmo wjele mješćne, dokelž njeje wjazy měłna, šwoby khora **šerbšće:** „Jedyn dźeń w twojich pschiwarkach, je lěpši dyžli tawšyn."

Pola naš w Bukecžanškej wožadže drje hišchcže nichtó njeje na tajke wuzadanje pschišchoł, niž Sserbja, niž Němzy. **Chže knjes superintendent Franka němškemu schowinizmej połčkowaŕ, kotryž naš Sserbow cžežko rani?!** Bychmy to jara wobžarowali. (Sšmy pak tehole bucha wot cyrkwinskich wyschnosćejow wospjet šacžuli). Dokelž mjes šerbšćimi a němšćimi wožadnimi, napišma w Božim domje w kaježkuliž rěži, nihdy ſ pohorschkom njejšu, my tajke cžinjenje se širomy nachcžu, cyrkwinskej wyschnosće jara wobžarnjemy a pschečživo tomu protestujemy.

Sserbšće šrěwne towarštwo „Radosć".
Pawoł Lubjeńšći, pschedsyda.

Pschispomnjenje redakzije: Jako tutón dopiš bo tutwo dostachmy, mějachmy jeho wopschičzeje k wěrje njepodobne. Njebije tajke žadanje šuperintendenta šaładam tschešćijanstwa do wožow?! Kschešćijanstwo, tutón evangelij lubosće, šnješłiwosće, wujednanja a měra njechcje bo nihdy nanihdy ſ taškim dopišom. Džakowano Bohu wožadni šerbšćy a němšcy žu rozumniši a njeju šwólniwi po nim bo šłožowacž. Džerža bo praštarcje tradizije šnješłiwosće a měra mjes Sserbami a Němzami. Wschudže bo prascheja, hdže tcža schkarazy? Jich derje šnaja. Tuž naležnosć najšterje na druhim městnje respomnja. Tak dałeko hišchcže njejšmy, jo šměli ſ naschimi dawkowymi krotschkami płacženi njejednotu mjes Sserbami a Němzami wuštrowacž!

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Do wikowańskeho registra je bo dźenja šapisało:

1. Na łopjeno 475 nałupajo waggonowu a maschinowu fabriku akc. tow. priedy Buśch w Budyschinje: Se wobšamknjenjom generalneje šhromadźizny 5. junija 1928 je ho towarštwo rošwuschčiło. Jeho šamołenje je jako zyšk na Linke-Hofman-džěłarnje akc. tow. w Barlinje pschenjesene a je ho wuczinilo, so ho likwidazija šamołenja rospuschčeneho towarštwa njeńmě šłaci.

2. Na łopjeno 1070 firma Pschedawatnja wudžělkow šakitich gardinowych fabrikow Hugo Neumann we Budyschinje, wotnoža w Drježdžanach wošlejczeho błowneho wobłhoda, a jako jeje měšćeŕ pschekupa Richard Rudolf Hugo Neumann w Drježdžanach. Prokura je šwoločena Rudolfej Ocže Thiemje w Drježdžanach. (Wobłhodna městnosć na Seminarišej haju 2).

W Budyschinje, 11. junija 1928.

Hamtske šudnistwo.

Swóibne powěsće.

Sšlubjenaj: Haňža Letnišchcz w Kulowje a Mikławšch Kochta w Rachłowje pola Kulowa.

Semrěła: Haňža Nowakowa rodž. Branžeź w Budyschinje.

Towarštwowski powěstnik.

Budyšin. Sokołki zwučuja dźensa štwórtk wječor ½9 hodźin w šali Serbskeho Domu.

Bukecy. Naše „Serbske towarstwo" a spěwne tow. „Radosć" wobdźělitej so na swjedženju w Porščach 17. t. m. z khorhoju. Zbromadźimy so pola Lubjeńskee a wotjědźemy z kolesami ¼1 hodź.. Wo bohate wodźělenje prosytej wobej předsydstwje.

Drježdžany. Serbske towarstwo „Čornobóh" zeńdże so příchodnu sobotu k swojemu měsačnemu posedźenju w towaršnym hosćencu na Kurystijanskej dróży 22. Njech so wšitke sobustawy a znaći Serbjo prawje bohače zeńdu. Też hosćo su nam witani. — Kedźbu! Njedźelu 24. junija popołdnju ½4 hodź. wotmě ja so we „křižnej cyrkwi" naše serbske kemšenja, a so wšitce swěrni Serbjo wutrobnje přeprošuja. **Předsydstwo.**

„Lumir" spěwa srjedu 20. junija wot ½5 hač ½7 hodźin w Serbskim Domje. Stóž chce naše zaměry nadobnje podpjerać, je nam lubje witany. Njezapomńće spěwniki. Wječor budže zwučowanje serbskich rejow. B. Krawc.

Minakał. Serbske towarstwo „Statok" wotmě so sobotu wječor we 8 hodź. w Sołćic hosćencu w Minakale swoju zhromadźiznu. Dokelž so wo Poršiskim swjedženju a Budešćanskim wšotowarstwowym zlěće jedna, prosy so, zo bychu wšitke sobustawy z wěstosću přišle. **Předsydstwo.**

Nawječorny wokrjes „Sokoł". Wubjerk za lěčny swjedźeń w Pančicach (1. julija) změ je so sobotu 16. junija wječor we 8 hodź. w **Khróšćicach** na šuli posedźenje. Njech su wšitke jednoty zastupjene.

Njebjelčicy. Jednota Sokoł ma kóždy štwórtk wot 8 hač do 10 hodź. zwučowanje.

Pančicy. „Lipa Serbska" zarjaduje rejwanski kursus nowych serbskich rejow. Pjatk 15. junija wječor ½9 hodź. so započina. Knj. M. Lešawic z Drježdžan budže jón nawjedować a knjez Bart z Brěžynki ji swěrnje pomhać. Na kurzus so cyła serbska młodźina kłóštrskeje wokoliny přeprošuje. Tute rcje dyrbja być po času swójstwo cyleho serbskeho ludu. Měšany khór „Lipy" budže při tym też spěwać. Wo prawje bohate wobdźělenje so prosy.

Zarjadnistwo.

Radwoŕ. Serbski Ratarski Dorost za Radwoŕ a wokolinu ma příchodnu njedźelu 17. junija dop. ½10 hodźin (hnydom po kemšach) zhromadźiznu pola Kralec. Dla jara ważnych wuradźowanjow chcyli wšěce wšitke sobustawy přiść. Nowe sobustawy su nam lubje witane. **Předsyda.**

Tydźeńska shadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Wšěm sokolskim jednotam. Hłowna pruha za prostne zwučowanje je z dypkom připołdnju w 12 hodź. w Poršicach. Prosymy wo bohate wobdźělenje.

Načolnik.

Župa „Jan Arnošt Smoleŕ". Też lětsa zarjadujemy **ferialnu koloniju.** Stóž chce swoje dźěćo do wóčerstwjenja dać, njech jedna z předsydu swojeho towarstwa dła wšelakich wuměnjenjow. Krj.

Duchownje a čelnje dźełacy
dyrbja čuwy a čało kubłać. Naturski a wěsty srědk je
Haemovin Lecithinom
Schloss Apotheke Bautzen.

Derje dźeržace
šiejace
leżace
wumělske **pliseje**
we wulkim přikładnym wubjerku
podawa ruče a płačizny hódno
W. Kelling
barbjerńja a chemiska čišćerńja

Přimjerjene płačizny, najlěpša kajkosć
wobučow
pola firmy
Mart. Jähne w Budyšinje
na Sulerskej hasy 9 Telefon čisło 2705

Hobrski wubjerk
Něhdže 400 wobručow za kola. Něhdže 300 šławchow, jenož najlěpše znamki. Hobrske nakupowanje zmóžni jara nizke płačizny.
Jan Schichack w Budyšinje
na Mužakowskej dróży 4 / Najwjetša kolesatnja w měšce.
Zane klamy! Spomjatkujće sebi tohodla Čo. 4

Wuporjedźenja awtow
kóždeje druhiny spěšnje, tunjo, wuwjeduje hišće
Carl Gast w Budyšinje na Drjewowych wikach 27

Łožowy damast
(Stangenleinen)rubiška, smuhate počełnjenja, wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 zasp. „Hot. Ruženy"

Rjane, syłne
kulerěpowe sudźeńki
předawa
ryčefkubło w Lejnje I

K zhotowjenju wina
wšě družiny **droždźow, korkow, špundow, błeše a balony k drožděnju, Kork-mašiny** atd. pola
Winter bratraj Mierschmasł.
w Budyšinje na Žitnych wik. 30

Najmutrohniši dźak

wuprajamoj wysokodostojnemu knjezej fararjej Mikeli za jeho hnujace słowa kaž też česćenej gmejnskej radže, wšěm wažanym wjesnjanam łubym susedam a přećelam za wjele česćacych wopokazmow łubosće při naju złotym kwasu

Kubleŕ August Löhnert a mandź.

W Delnjej Hórcy, 12. junija 1928.

Dźensa rano w 9 hodź. zemrě, derje wobstarana ze swj. sakramentami, moja luba mandźelska a naša droha mać, na 9. dnju po porodźe synka,

Hańža Žurowa

rodź. Symankec z Baćonja

We hłubokej žrudobje
Jakub Žur a dźěći

W Njebjelčicach, 13. junija 1928.

Khowanje sobotu, 16. junija, dopołdnja w 9 h. w Njebjelčicach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, nasp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobčežnje se stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifse. w. n

Čisło (Nr.) 138 **Budyšin — Pjatk, 15. junija 1928 — Bautzen** **Lětnik 81**

Sakski sejm so njerozpušći.

Na dwujowym rjedźe schadźowanja sakskeho sejma sašo ras kommunistiski nanjet na rospuščenje stejesche. Kommunistojo a sozialdemokratojo so tehodla znowa wo wótrehu wuměrjowanja dachu. Namjet sakojeho kommunist Böttcher praji, so dyrbi so z namjetom sydom sakskemu knježerstwu njedowěrjenje wuprajić. Poźdźiša wólba do němskeho sejma je dopokazała, so su wolerjo pśeśiwnje kapitalistiskeho systema. S wólbami je so wotmolwiło na rozrězu praxis wulkokapitala a so protestowało pśeśiwo sozialnej a hospodarskej potkóžowej politiju, kotruž kapital pśeśiwo proletariatej nałožuje.

Sozialdemokrat **Edel** so z wótrymi źiłowami pśeśiwo Böttcherej wobroći. Sozialdemokratija je koalizišu politiku za tóždu płaćizmu, kotruž stari sozialistojo sastupuja, wotpokazała. We Němskej pak někotre wo nješćto druzheho dźe, a teź Rosa Luxemburgowa je sobu sastupowała, so dyrbi so do stata hić. Kommunistiska taktika jenoź na nasćiwanje luda dźeła. To nałožnjenje pśichi wólbach dopokazuje, pśichi kotrymž su w Glauchawje sozialdemokrata Parisa stóńzowali.

Pśichi wothłosowanju so nanjet na rospuśćenje sejma se hłośami koalizišich stronow sasćišny.

Demokrat dr. **Kästner** so w mjenje swojeje skazyje wopraseha, hač so fosgen w Radebeulu na waschnje dźeła a khowo, kotreż tóždy strach za wobydlerstwo wusamknje. Sdźeleńka, **kotruž je k** tomu Drjezdźańske wokrjeźne hejtmanstwo dało, njemóže so jako dokazha wobhladać.

Ministerialny radźićel dr. **Kittel** wobsćerenu wopowědź dźełoweho a spomožeśiwu ministerstwa pśidaśeše. To njej je wuchoń strach za wobydlerstwo a dźełaćerjerjow we Radebeulskej fabrizy zyle wusamknjeny.

Sapóśtanc aj **König** z němskeje ludoweje strony a **Kästner** běśchaj z teje wopowědźi spokojenaj. Sozialdemokrat **Geiser** pak žebi žadaśe, so dyrbi kapitalistiski sajim pśeded bjesstrachom wobydlerstwa wobźo stupiś. Wón so nadźija, so Hamburgska katastrofa zykemu zivilisowanemu człowjestwu wo tym woczi wotewri, kajše zakoćne hubjenstwo pśichodna wójna pśichinjeśe. Sozialdemokratija budźe wšeho cźinić, so by so wójnje sadźewało.

Kśesćijanscy starši pśeciwo sakskemu krajnemu wučbnemu planej.

Se žyłtym wobdźełenjom **je** so w Kamjenicy sjeźd wjednikow hibanja **kśesćijanskich** staršich**ich wotmě**ł. Na dźiśeł wyšćicheho krajneho žuda dr. Hering mějeśeše **kśesćijanskich** staršich**ich** pšawje a staršich**ich** winowatosćach". Na to so jenohłośnje resolucija pśichaja, po kotrejž so krucze **kśesćijańskeje** wušuawańśeje šule dźerži. Wot noweho němsteho sejma so wocakuje, so schulski zakoń wobsamknje, kotryž starchim pšawo da, žebi wušuawańsku šulu žadaś. W Sakskej su evangelske šule njedźiwajuc cźitańskich postajenjow stawa 179 němskeje wušuawy sćitcźile. **Kśesćesćijańzy starschi pśeciwo runje wudatemu nowemu sakskemu krajnemu wuczbnemu planej protestuja. Wón zadanja kśesćesćijańskich starschich njedopjelnja a dyrbi so tehodła pśeměniś.**

Mišchnjanske biškopstwo nětko se swojim pśeciwjenjom pśeciwo nowemu sakskemu wuczbnemu planej wjaza samo njeźeli. Jemu je so towarstwo evangelskich starschich pśichsamtko. Mjes woběmaj pak je wulki rozdźěl. Mjes tym so móże žebi Mišchnjanske biškopstwo sćercej, wuczerjam a duchownym porucześ, po kajšej formje ma so nabožina podawaś, je towarstwo kśesćesćijańskich starschich zyle njemóżne. Evangelska krajna synoda by znadź mohła jeho žadanja pśeciwo knježerstwu sastupowaś, jeli so by w njeje telko wojowazeho ducha namakało, kajchož je k tomu tśeba.

Dźeło skitacy zakoń.

Němskostatna rada je, pśedy hač je so rospuśćiła, nacźišć dźeło schćitacego zakonja ze 61 pśeciwo 5 hłosami pśichjała. Na zakonjownym nacźišu, **kotryž** so nowemu němskemu **je**jmej pśehedpokoji, je so wjele pśeměniło. We sadźebje wótromahodźinskeho dźełaćerskeho dnja je so wjele wunjasnjacych pśichiwoliło. Dowolenj je dźeń**dy** dźeśich dźełaćerjow pśichiwoliło. Dowolenj je druhdy

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk 15. smažnika.

Vita — Wutroby Jezusoweje.

Ze zběrki „Serbow 365 a1".

† 1908 Handrij Pawoł w Mjeńcach, nimo Pětra Mióńka wósce naš wuznamnišši ludowy kěrlušeŕ. Běše so 6. winowca 1843 w Koporcach narodźił. Potom je wjele lět służił. Za swoje zlutowanki kupi sebi w Mjeńcach khěžku z polom a khodźeše do skałow. Po čežkim skalarskim dźěle je pěsnił rjanu pěsń. Wšitke jeho pěsnje su cyle samostatne, nic přełožene, su bohate na myslach a so wuznamjenjuja přez swoju čistu rjanu serbsku rěč. Mjez nimi je wězo wjele přileżnostnych. Tute su z dźěła jara zajimawe, dokelž so zeznajemy w nich z krasnymi serbskimi ludźimi. Ma cunje začuće za rjanosć wjesnoho žiwjenja. Jeho nabožne pěsnje jimaja ze swojej nutrnosću. Wjacy króć je pěsnił wo njedźelach „Laetare" a „Rogate", ale ženje njeje so wospjetował. Serbske holey žadachu sebi jeho za hrašku a taž přiwza tuto powolanje. Jako braška je na serbskich kwasach ze wšej česćownosću skutkował. Rjenje je swój nadawk sam wopisał w rjanej pěsni. Skónči je słowami:

A sy tak khuda njewjesta,
Zo nimaš jeńčkoh' kwasarja,
Tež ty přińdź ke mni z dowěru,
Ja k woltarjej će prewodźu.

1163 rozłama so na kupje Ranje wjele stow lět stary templ baha Swjatowita.

† 1908 w Mjeńcach ludowy basnik Handrij Pawoł.

1796 doby serbski dragunaŕ Pětr Běmaŕ z Wujezda w bitwje pola Wetzlara kanonu a dosta 19 čežkich ranow. Jeho rjekowski skutk bu wot prof. Wollmanna w Drježdźanach molowany.

† 1833 delnjołužiski słownikaŕ Dowsa.

1889 swjeći so w Drježdźanach 1000lětny jubilej Wettinskeho domu.

Handrij Pawoł wo sebi.

Ja sym muž khudy, dźěławy,
Po wosobje nic nahladny.
Přez lubu Serbsku Nowinu
Pak znaty w cyłym Serbowstwu.

Bóh z wysokosće dał mi je
Dar žadny, dźěłaŕ kěrluše,
Tuž je wšě zaso Bohu dam.
Też lubym serbskim njewjestam.

Wšěm młodym knjezam, knježničkam
Wšěm Serbam a też Serbowkam.
Hdyž budźa mi so dowěrić,
B'du ze swěrnosću posłužić.

A sy tak khuda, njewjesta,
Zo nimaš jeńčkoh' kwasarja,
Tež ty přińdź ke mni z dowěru,
Ja k woltarjej će powjedu.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wieczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +20. Dźensa rano we 8 hodź barometer 741. Hygrometer —3, thermometer w nozy +13 Wuhladny na malo so pschemjenjace wiedro. — Schkleńca chce sasso sterje na rjane. S Azorskich kupow sasso wyschina wschitkadźa. Dalsha wyschina leži pola kupy Island. Tuž wjedrownje mjenja, so wiedro sasso wobstajnischi ras pschi zomje. Wječera i wieczora pschikhadźasa nižina, wustrupuje so pola nas i khwilemi w njemdrych wětrach. Na puzarh hona so wichory. To je snamjo na snehi cžaš. Sso wó, su njewjedra mózne. Jutre sobotu stihadźa stónčko 3,39 hodź. a khowa so 8,22 hodź. Mžsačk stihadźa rano 2,32 hodź. a khowa so wieczor 6,52 hodź.

— **Khróble nutsdobywarske paduchstwo** je so saudźenym wutworn pop. w jenym domje Wilhelmstreje dróhi w Budyschinje stako. Tam njeběchu wobydlerjo zyrjeho domu nachwilnje pschitomni. Jako so wieczor wokoło 1/27 hodź. dźowka mějićela bydlenja w pschisteni domoswrócži, wuschyscha, jako bysche do bydlenja stupika, w jenej jstwe někaše schudrowanje. Wona bźesche sa tym hladacź, a wuhlada tam zyscheho muža, kiž chyzyše so runje pschewobleknacź. Młoda knjezna je bydlenje hnydom sasso wopuschćika a samknyła, so by po pomoz běžała. Mjez tym je nutsdobywaŕ cžeknył. Won je někotre schadrobne płoty pschestupschi na Mättigsku dróhu cžeknył. Kradnył je wschelake bebjeńki a jasnoschěru aktowu mapu. Njesłuchi so jako scžěhowazy wopisuje: Je 20 hacž 22 lět staŕ, něhdźe 1,70 wulki, sylny, bjes brody, běsche w cžěrnym wobleku a niskej schérej twjerdej cžapy. Na městnje kradnjenja je wón cžěrnomódru matrosowu bluzu i kópera a běše schanko, i J. S. wosnamjenjene, leżo wostajił. Je twěrdzene, so je nutsdobywaŕ psched swojim stónnitwom na Wilhelmskej dróhy po proschenju khodźił. Schtóž móže wo paduchu, kiž je drie pschedy matrosowu bluzu pod pjeslom wobleczenu měł, nješchto sdźelicź, je proschemy, so by jo kriminalnemu wotdźelenju w Budyschinje, hdyž je tež bluza wupołożena, wosjewił.

— **Swobodne mjasowne jěcki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu, 16. junija, dopokdnja wot 7 hacž do 9 hodź. wotedawa so žyre howjaze mjaso, punt po 40 pj. a žyre žwinjaze mjaso, punt po 50 pj.

— **Budyschin ma 40 866 wobydlerjow.** Statistiske wotdźelenje měschczańskeho policajskeho hamta nam sdźěli: Dalepišana liczba wobydlerstwa města Budyschina wuczinjesche kónc meje t. l. 40 866.

— **Wojsewjenje samojenja na finanzny hamt.** Tuto cžišku wopschija sjawne namotkowjenje k wotedaczu samojeńskeho wosjewjenja za protyczne lěto 1928. Na to wożeže pokazujemy. Kaž zhonimy, so najwjazy k wosjewjenju winowatym formularej hacž do kónza tuteho tydzenja pschipósczelu. Tehodla je radno, so by so z wotewsaczom formularow na finanzným hamcze hacž do spoczatka bliżscheho tydzenja cžakalo. Schtóž potom, haczrunjez ma posjawnym namotkowjenju wosjewjenje wotedaczej, formular hischeze dóstaŕ njeje, dyrbi sebi tajki na finanznym hameze wotewsaczeho sebi jón pósłacź dacź.

— **Sakska kralna lotterija.** W frjedźinym cžehnjenju 193. Sakskeje kralneje lotterije padże dobycze wo 5000 hr. na cžišlo 13 432; dobycze wo 3000 hr. na cžišla 20 406, 25 443, 28 697, 69 055; dobycze wo 2000 hriwnow na cžišla 99 936, 101 849, 108 497; dobycze wo 1000 hr. na cžišla 94 198, 97 571, 109 076, 40 177, 45 154, 58 693; dobycze wo 500 hriwnow na cžišla 10 824, 52 303, 76 651, 78 228, 82 914, 83 967, 133 517, 138 495.

— **Strazny zinj zachowanik** je so w tutym lěcze we wschelakich kónczinach sakskeje Hornjeje Łužicy žyhnje zaždźił. Hižo psched dlešim czasom bě ratarjam napadko, so wulki dźěl ptókow wotemrěwa — jedna so na prěnim městnje wo rozku — a to wot deleka, wot swjelza. Myslachu sebi powschitkownje, so je někajki bruk je schkodnikom. Nětko paŕ je so wupokazało, so je nětajki stuk tak mjenowaneho zinscho pucherjatcho nohaczka, kiž do rjadowanje runatschdikakow liczi. Khóżi zoltnu a nakhila so žyhnje. Najcžežscho potrjebeni ratarjo liczą, so tjeczinu zitnych žnjow zhubja. Pschi nutwjednem cžežkim stejnjischczu ratarstwa ma so tajka schkoda cžim bóle wobžarowacź. We tutym lěcze paŕ so pschecžiwo schkodnikej njehodźi wjaz zakrocžicź, dokelž je mjene, so je nutsde žywy hižo w zakuem naléczu i pschihódnem kuhom pokrjepja.

— **Wosen w pěskowej jamje.** Wječera schtwórtk wjeczor wokoło 10 hodź. sawokachu wobnjonym woboru do Holkjanej pěskoweje jamy pschi Wjeleczanskej dróhy, dokelž běsche so tam nawożene žnjerje zapaliło. Wobnjowa wobore pschidźeše z motorskej žykawu a zala wohenj hižom za krótki cžaš a wotstreni wichitkon dalschi strach.

— **Protest hoscženzarjow.** Sajimowe sjednoczenstwo mějićelow salow a hoscženzow sbromadźi so frjedu we Radnej pinzy w Budyschinje, so by sajo pscheciwo pschemultkim dawkownym cžinjam protestowało. Pschetołowanska sbromadźizna bu we wurjadnje wulkim wobsahu wobmjetowana. Sbromadzeni pschi wobhladowanju ... zistichu, so kedźbi jich snjezene dawkowanje ...

— Sjězd je ... schejow ... Budyschinje ... lakskich měschczanskich ... sajimowych ... jsow, bo po ... jmanje ... k prěnjemu rajej pódźe. Sjězd ... wotmje ... 21. hacž do 23. junija w Prusec ...

— **Automobil jenesho** ... wobhdźerja ... Sstrjedu w nozy je knjesa ... hojerja ... schkoda potrjechiła. Na jésnje psches Wetrowy ... hedźeŕ auto dohladza, so pod motorowej ... won zapachu. Won auto hnydom zastaji a ... cunje sebje zaneho a swoju mandźelsku ... so zyły spali; wobeh sničzi tež płaschcź a pschikhowa ... cžina wobnja, je zapalenje pschepuntjaka. Schtóž je ... sawěscženjom narunia.

— **Smjerczowy cžinju po zyłej Europje** kuzej staj sebi Dortmundźanaj Franz Pišula a Hermann Krenska wumyślilo. Wonaj nastupischtaj swoje njewschědne ... wanje pódźelu 4. junija we Wótrtkławju a pschikhowaschtaj swoju cžwizu sandźenu frjedu popoldnju do Budy... Cžwiza je blachowa a waži 126 puntow. Europiscka ... warjej kóždy dźeń něhdźe 25 kilometrow kuzej a ... tym wotměnjetaj. Schtwórtk rano kuleschtaj swoju ... cžnu cžwizu dale a dźetaj sobotu Drježdźany ... Wot tam dźetaj psches wjeczornu Sakku do Bayer. Württembergskeje a wot tam pschi Rheinje dele do Hol... ńskeje pucžowaczej. Tam dźetaj po dacź do Jendźelskeje pucžowjeczej. Hdyž so z Jendźelskeje wrócžitaj, dźetaj kuzej po psches Franzowsku, Zikalsku, Awstriku a Schwajzarsku do swojeho róbneho města Dortmunda wobcžeŕ. Sa něhdźe dwě lěcze dźetaj domoj swój. Wjele sboja na puzi!

S **Hornjeje Kiny.** Njedźelu popołdnju dyrbi Boże njewjedro do domskeho knjesa Rjenca. Wbyst na sboje njespadli, ale twottorkeho dźeń tśeschneho schérka a wobschkodźi na tutoh khamor. Do wjercha wo jstwje wudeŕ blisk dźeru kuž stopa wulku. Na sboje paŕ lndźo njejsu k schkodze pschischli. W zamjnym wokomiku, jako Boże njewjedro dyri, pschihdźe pschewodźenje semrětneho rycžerkubleria Beera-Splészanskeho nimo. Pschi nóznym wjerschu so někotre konje kucžow, w kotrychž zawostajeni jedźachu, pschlóschichu. Smuzicźi muzjoz hnydom konje směrowachu, so by dalsche njeschoje njesta.

S **Bukez.** Njedźelu 17. junija wuhotuje nam nasch zyrkwinski chor z posawnowym chorom hromadźo rjany zyrkwinski koncert w naschim lubym Božim domje. Tež ... wonkowne mozu hobuzkutkuja. Posłuchenja budźa jara ... lakore. Budźe so spěwacz a na wschelakich nastrojach, posawnach, hubłach a byrglach hracź, tak so mózł ... spokojcź. Sseobuzkutkowazy su pschi wuwuczenju a ... njenju wjele cžasa a prózy woprowali, so bychu potrjam po możnosći wulkimanjene pschedniopschi ... Spěwacz budźe so herbstzy a nětušzy. Runje za nas ... baw su he krasne Kozerowe spěwy, kotrez cžuczliwej ... trohy so pschezo dótkaja, natwuczike. Kotryż zwóržmy ... Sesierjowe pěsnje wobsedźi, pschecžitaj sebi, pschedy hacź na koncert pschińdźesch, jeho Podkrjeze, kiż so sawocznje Cžichu kroczel mlode ranje stupa i wrotow purpurskich otd. S kóždeho rymcka Sesierjowe bożnje wopraudźita presija a pobożna mysl dycha, a nasch njesapomnity Kozer je krosunik, zwoje siuntske zacžucza pschi cžitanju tuteje krasneje pěsnje do synkowe wortiez, kiż ho wo jeho lubosnych melodijach jewja. Pschemakto je tutón bohaty pokład narodneje ludźby muskita Sserbam sruaty a pyche porodke je skład-

Marica a Hanica.

Roman.

50] (Pokračowanje.)

XVII.

Krótka syna hrodoweho hrabinstwa bě nastupiła. Liščežowzy wutykowachu žiwoje nałe ruki prosćo k njebju, so by bórzy sasso nałéczo było. Cžěrne zebry skonzachu mjeleżigu žiwoje ischdikate wjerschki. W hłubinje běchu we domow morju Merana widżeć zwětłe kotki willow w jich pschezo hischeze selentsch zahrodach, njes tym so wokoło města hona hižo bjesbarbojty wodżew morjewho cžasa lěta noschachu. Sněh bě hory běłe swodźewał, nimale hacź do Partschina wón zahoschce, a nad hrodom Tirolom bělesche so hacź do dwora Muta dele.

Nětko bě tež na Rochuzowem hrodże sbožny cžaš prěnjeho mjedowjeho měżaza nimo. Žiwjenje zadasche zjawje prawa. Meinhardt dyrbjesche dla swadźby we puez skoro wschędnje k wěcžnitej do Merana. Tuž so zamu rosumjeschche, so Mariza jeho pschewodźesche. Wona to rada cžinjeche. S kóždym dnjom nadoby wjetscheje wjetscheje, zamatźe myslicźi so posłudźowachu, so i Rochuzowemu hrodu przecj njechasche. Na cžich městno stupi radosć widżeć, kak je jeje muż dźeławy, a cžicha hordosć, so może so po jeho boku pokasowacź. Hdyž potom w Meranje ludźo strowjachu, to wona pschecžesenje klowu ikoni, a jeje wocži wotlhkyscheżowaschtej sbożo, kiż bě namakała. Mjes tym so bě wón pola wěcžnika, wobstaracše jebi wona swoje wězy. Cžasto cžinjeschе to też i papu, kiż bě ju hdżejkuli lepik. Wón bězesche i njej runje tak każ jónu i Meinhardtom. Mjes tym so wona něchto wupytowaschе abo w swojim sawjasnika hladaschе, schto jej hischeze njedostawa, bjesadowaschе wón je pożiżowatku, i wobsedżerjom wobkhoda, i młodymi a staršymi, i wulkimi a małymi. Wón wjeselesche so każ dźesco, dokż ludźo derie wo Meinhardtu wěcžachu, trochu i pschenhnaczom drje, dokelž cžujachu, so jemu to błodźi. Mariza posłuchaschе njedźiwajzy swojich skalankow tola i pak wuchom na to. Jeje wutreba bu rosschérjowaschе, hdyż ludźo měnjachu: „Hoj, to je wam knjes!" A lischeschе so to je wědomsny, hdyż nětko papje powědaschе: Žadyn potrěbny njetrjeba so pschi Rochuzowem hrodże sawróczeć.

Stary baron da so cžasto hacź na Obermaiserske póstowe namjeto horje bydu wsacź, jenoż dokelž dyzyschе nješto žtyschesch wo Meinhardtu, swojim lubem pschezeńu.

Tam wón wutěsze, zbożowny, so móże so sasso deleczunesch, pschetoż to wón žmjerca rad cžinjeschе. Stajeschе sady, kurjeschе, jeho wótrej schérej wócžzy wjerczeschtej so na wschе strony, wón kwaschе a strowjeschе. Pryschły drje běschе nékotrejkuli městaczky bylo, hdyż staroho knjesa i Göllan sa cžety Angiolininym khribjetom lohkomyślne slicžowanje wobroży, tak so radschо wulke koło cžinjeschе: nětko paŕ bě wschitko sapkacžene, a je znadnymi pjenjesami do kayby, kiż jemu jeho žona radżiże dawasche, bě nětko, hdyż jemu wjazy na porsty njehladaschе, nadoho hospodariez nawutnył.

Meinhardtowy schczebry kwaśny schek běschе tónke džiw wusłutkował. Ale wěcžnje wón tola dobaschacz njemózgeschе, a cžete Angiolinje běschе psched pschichodom satrach. Bórzy dyrbjeschе žwojemu knjesej a knjezicžerjej mózhnicžku sasso sadżerjecź. S tym paŕ by so nowa dobra pschesjednosć mandźelskeju sasso njepcžinje rosdrjebiła. Psched tym wona tschepotesche a da pschezo hischeze wusłdje wisacź. Ale je nowym lětom hrožachu nowe starosże sa starý Göllan. W strachowczitosći žwojeje wutroby bě tež cžetu Angiolinu lohkomyślnosć pschewjatka, so žebi mysłesche: „Ach, wohladaj so! Jenoż jónu hody žwjeczesch!" Na žwjate dny buchu woni jako prěni hoscžo młodeje domjaznosże na Rochuzowy hród pschepytoschczeni, pisches nóz, pschetoż patrowżżu budżesche dwohodżinski nawrót do Göllana pschejsara njepschihódny bnk.

„Njeczitaj žebi starosczow. Ja sym prěnju, druhu, a tjeczu hypotheku na Göllanje — wjazy dże jich njeje, — dodyk. Danje sa nje ja njetrjebam a njebjeru. Nětko su dołhedy j hospodarskiwa wopraudże wasche a njebudu ho stajnje se satrachnej danju fezracź. Psche to sta; wón tola chorikoj! Nětko staj sasso strowaj, a ty cžeta" — tak je wón pschezo hischeze mjenowaschе — „budżesch bo wo to starasa so strowi wotanjecże!"

Cžeta Angiolina cžinjeschе wulkej wocži a horda na žwojeho pschichodneho žyna a idobont tež jemu dźakowaschе, wjerczeschе je žwoiimaj wohnimymaj kolekkonaj. S prěnim saborzenju radosce dżyschе to hnydom žwojemu mandźej wupowědacź, ale Meinhardt złoži post na cet, a wona frosumi.

S tutym bě sły spocżatk lěta, prěni jann ... cžeskej danju pola Durazzijez w kniłu sapiżan ... pschewinniem, a stary baron běschеze nětko hisch... hordy po wulkhodżownitschcih wokoła, we nor... kuntuschu, kiż, hacź do pot jescheha sapaży, bj... doflak. Kij pódła ruki, ruzy na prawo a na lewo ... Dżiwazym so zuzym powědasche wón hajsi... ženha w Meranje ženje niebywa — a hnydy tola ... léto padasche, hacžrunież jón prawe trajaz ... sajo rostachu — wdżiż zyle wuneseto — a ... wokomiku jadowajache prěni nałéni wjeher po ... hrodach, każ yo zylem cžojkem jahe. Stary ... waschе jón „a Listerl". Wón wodrewjeschе, ... měr w nozy jenoż na 7 stopnjow sradnuł, nětko ... stoji no 28. „Reaumura?" wopraschachu so ... njez by to tež Celsiusa bylo, baron Durazzi w ... schе to se sahorjenym. Wón wjeselesche so ... kupjelow. Wo wtażzy zuzinikow pschibéraschе ... jadrih kóżde lěto, tu mężesche pschezo dosez cžinicz, ... snatnych wopytowaczy.

(Pokračowanje sczihuje.)

nosći pśichi kajkich cśerśiwych žórleschách so wotscheźwieź. Tehódla njedyrbjał žadyn źiwerny Sserb a kemšeŕ njeźiwny nałeźnje, so bychu žo w prawje bohatej liczbje wobźeźili a tak wopokazali, jo jich žiwoje nabożne spěwy a nałožnu hudźbu waža jako pychu naśichich Bożich śłužbow. Tola teź hosćo ſ druhich a śuźbodnych wośadow źu nam jara lubje witani. Sapoczatk je pop. ſ dypkom w 4 hodź. Po konzercze wotměje so shromadźizna wśichich zyrkwinſkich chorow Lubijśkeho wokrjeźna, na kotrejž t. Bj. Kranz śćigi. Sšwoje wuwjedźenja pśiches spěwne pśikłady, wot knjeźnyj ſ. Wunderlichez ſ Drježdźan saspěwane, dokładuje rosćażni. Tutón pśichenoſchź w runej mérje sajimowny. Sastup je darmo a kóždy je jara witany. Tehódla sajo proſtwimy: Pśichińdźśe!

S **Njechornja.** Cźejke njeśboże je mandźelſku tudomneho źiwnoſećerja Lowki potrjechiło. Jako wona w hródźi wótrej kromu wobjaruźomnej zonje ſ nohi mjaŋo hacź na kóśej wudrě. Wósposrśi lékaŕ dyrbjeśe śtraſchnu ranu saśihcź.

S **Kelliz.** W nozy na ſchtwórtk ſu ſo tu ſi khrobje naśdobywanja ſtake. Paduśchi pobuchu pola hoſećenzarja Schódy we Wujezu, pola kubleŕa Sattlera w Kellizach a pola kubleŕi Langoweje w Kelliźach. Na wśěch tśoch nóśnach ſu paduśchi ſ woknom do twarjenja salěźli. Pola Schódy kradnychu tójśchto zyroby. Pola tamneju potrjechenoju pśischerchu wjcho ſa pjenjesami, namakachu pak jenoj jara mało. Sbuśki kradnjenoje zyroby ſu pjeźa we Wujeźdźe namakali.

S **Njeſwaczidła.** Pśichichodnu njedźelu 17. junija t. l. wuhotuje Njeſwaczidźśe wojeśke towaŕſtwo w knjeźinu parnu ſwjatowanſkich parkowych konzeri. Jón wuwjedźe hudźbny korps 2. bataillona ſakſeſkeho pśeſeho polka cźo. 10 pod wotpohlabjenim najwjeźenanjoſnom wyſchſcheho hudźbneho miſchtra A. Käppelera. Sapoczatk konzerta je popołdnju w 3 hodź. Sastup płaći ſa doroſećenych 70 pj., ſa ſchulſke dźeći 40 pj. a dźeći, kiž ſchćeje do ſchule njethodźa, maju sastup darmo. Wječor wot 6 hodź. ſu pyſchne reje w knjeźim hoſećenju.

Z **Kalbic.** Pućowanſke radupodawanje za maćerje budźe tónkróć hižo wutoru 19. junija popołdnju ½3 hodźin w Kalbicach pola Bŕežanec, w 3 hodź. w Nowoſlicach pola Wowćerkee a ¼4 hodźin w Sernjanach pola Korjeńkee. Lékaŕ budźe pśitomny.

S **Ruſchizy.** Wutoru wjeczor ſta ſo tu hižom ſajo njeſboże ſ automobilom, pśichi kotrymž móźa pak potrjechenj po ſkoźu rěćeć. Mieſ Ruſchizu a hoſećenzom „Heiterer Blick“ ſo pola automobila, kiž ſ Salſchtrowa pśichiźeźe wobrućej puśwy, ſo ſo wóſ w ſtronu wjerchnu, mały ſchtom wutorhny a do pścherowa ſajeźe. Schóſeŕ bu ſ woſa cźiſnjeny, wotcźidźe pak nimo wobodrěnźow jenoj ſe ſtróželeni. Wobźeźerjej automobila nabi pak ſo cźejka rana na hłowje, kotruž dyrbjeśeśe jemu jedyn Biłkopśki lékaŕ ſawobaliſ. Automobil połhadźeśe ſ Kamjenicy. Jón dyrbjachu wotwjeźe ſ Kamjenicy.

Wulki lěsny woheń pola Łazu.

300 jutrow lěſa ſnicźenych. — Sceźiwł njedobaſcheneho wohnja?

Wječera ſchtwórtk popołdnju wokoło 2 hodź. je wulki lěsny woheń we Łaſowſkim knježim lěśu a we Wojerowſkim ſtatnym lěźu nětkuźe 300 jutrow pobiteho drjewa, wyſokeho lěſa a młodźiny ſnicźił. Wětkownym wohnjoſwym wobornam a wobydlerſtwu wokolnych wſow poradźi ſo hakle po dołhim napinaźym próſzowanju, woheń wječor wokoło 7 hodź. ſamjeſowaŕ.

Tołſte mrócźele kura pſchipowědachu wječera ſchtwórtk popołdnju w 2 hodź. wulki lěśny woheń na Łaſowſkim knježim rewěrie. Woheń jerjeſche ſo ſ wulkej ſpěſchnoſcju dale a pſcheźeźe na hajniſki rewěr Nalikowcje hory, kiž ſłuſcha Wojerowſkemu ſtatnemu lěśej. S wokolnych wjſow Hwatadźi hnydom wohnjoſwi woborniźy a druſu ludźo na pomoc, ſo bychu woheń haſcheli. Woborne muźſtwa běchu pſchikhwatałe ſ Werminghoffa, Bórkhantora, Cźélneho a druhich wſow wokolnych. Njeźdźiwaju napinazeho próźowanja haſcherjow poradźi ſo hakle wječor wokoło 7 hodź. woheń ſamjeſowaŕ a najwjeźſchi ſtrach wottronił.

S wohnjom potrjechene je 50 jutrow lěſa Łaſowſkeho knježiwa a 250 jutrow Wojerowſkeho ſtatneho lěſa. Na Łaſowſkich honach ſnicźi woheń wjele pobiteho drjewa a młodźiny. Na Wojerowſkim ſtatnym rewěrie ſo wjele młodźiny a wyšſokeho ſtejaceho drjewa ſpali. S lěśnym wohnjom je njeſmérna ſchkoda naſtała, kotrejž wyšſokoſcź hiſchće njeje ſnata.

Wo pſchicźinje wudyrjenja wohnja ſo nam powě, ſo je ſo hiſchće wot lětſneho wohnja druhi dźeń ſwjatkow pod klanjowej hromadu ſchkliko. Wětr je ſo zahleho hnězda ſoduł a woheń ſtudźił.

S **Wulkich Sźarow.** Sanźdźenu niedźelu ſwjeźeźeſche tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ſwój 30létny jubilej. Mnoho pſcheproſchenych woborow ſ blíska a daloka běśche ſo ſeſchło. Na ſwjeźenju wobdźělichu ſo teź wjeſne towaŕſtwa. Pśichi pſchedwjeźenjach najcźeje wjeźenje wobory ſpodobachu ſo wośeźe mérnje a efektnje wukonjane ſpkawine a ſtuparſke ſtwjeźowanja. Njewjedrowy dojcźeź njeſamó ſwjeźenjeſi ſeſchłodźiź. Po ſwjeźeńſkim cźahu ſwołachu hoſćo pśichi wjeſołych rejach hromadźe.

Z **Kulowa.** Wosmy zjězd katolikow pruſkeje Łužicy wotměje so njedźelu 1. julija t. l. w Kulowje. Za tutón wurjadny dźeń ſu wśelake pſredpiſma wotmyſlene.

Z **Kulowa.** We hłownej zhromadźiznje dobrowólneje wohnjoweje wobory wozjewi wyšši wopalny miſtr Emil Čornak, zo je 2. wopalny miſtr Jan Narćik dźiwajo na ſwoju ſtrowoſć ſwoje zaſtojnſtwo złożił. Za jeho naſlědnika wuzwoli wotdźělenjoweho wjednika Mikławša Schücha. Sobotu 23. a njeđźelu 24. junija wotměje ſo tu zjězd wokrjesneho zwjazka wohnjowych woborow, pśi tutej ſkładnoſći tudomna wobora ſwoje 30létne wobſtaće woſwjeći. Na ſwjeđźeń je ſo hižo nahladna liśba pruſkich a ſakſkich wohnjowych woborow zamołwiła.

S **Wojerez.** Na tudomnym dwórniſchczu je rěſniſti miſchtr Korla Wollſ ſ Kulowa ſnjeſbožił. Duzy po ſkhodźe horje, kiž ſ jeleſnjiſſenu naſtupej wjeđźe, je wón wobkuſny a dele padźe. Se ſtamanej nohu dyrbjachu jeho do khorowuje dowjeſeſ.

S **Klětneho.** Knjes wučeŕ Erich Berger, kiž hižom léto dołhi pśichi naſchej ſchuli roſwuchuje, je 13. junija ſwoje 2. wučeŕſke pruthowanje wobſtał.

Kedźbu!

Aułowy zwiſk do Poršic na poſwjećenje ſokołſkeje khorhoje.

Wopytarjo ſwjeđźenja w Poršicach změja zwiſk z autom. Auto budźe niže ſerbſkeje katolſkeje cyrkwje ſtać. Stóž chce z nim jěć, njech ſo tam poda. Auto wotjěđże z Budyſina ½10, ½13 a ¼14 hodźin. Po potrjebnoſći wotjěđźetaj ½10 a ¼14 hodźin dwaj autaj. Zo bychu boſco z Kamjeńſkich ſtron, kiž ze ſtatnym omnibſom přijědu, hnydom přizamknjenje měli, wotjěđże auto ½14 hodźin wot Serbſkeho Doma a pojěđże potom k ſerbſkej katolſkej cyrkwi. Hoſćo z Bartſkich a Hrodźiſćanſkich ſtron maja teź přizamknjenje do Poršic z autom, kiž z Barta do Budyſina jěźdźi. Po ſwjeđźenju jěđźi auto wot 18 hodźin ſem po potrěbnoſći do Budyſina.

Swjeđźeński wubjerk.

Wożne poſedźenje zjednoćeńſtwa ſerbſkich wučerjow

Zjednoćeństwo ſerbſkich wučerjow zeńđże ſo tu ſrjedu popołdnju k ważnemu poſedźenju w Serbſkim Domje. Rjana ćrjódka bě ſo zeſła, ſamo z Wóſlinka běchu přikhwatali, zo bychu w zhromadnym dźěle k lěpſemu naſich ſerbſkich ſułow ſkutkowali. Najprjódcy jednaše ſo wo ferialnu koloniju do Čech. Je to hižo wjacy lět zarjadowane. Přebywanje traje z wjeśa ſtyri njedźele (jedna ſo wo Vechlovice pola Mělnika při Łobju). Dźěći maja z 15 br. k wudawkam přinoſować a z lékaŕſkim wopiſmom dopokazać, zo nima natykowacych abo druhich khoroſeów a zo jim tajke přebywanje w druhej krajinje k woćerſtwjenju tyje. Stóž chce ze ſerbſkich dźěći na koloniji ſo wobźělić — najprjódcy jedna ſo wo tajke, kotrychž ſtarśi ſu ſobuſtawy ſerbſkich towaŕſtwow, dokelž ju Domowina zarjanduje—, njech to ſwojemu knjezej wučerjej hnydom wozjewi. Tohorunja pytataj ſo nawjednikaj. Stóž chcył w běhu wulkich prózdninow abo hišće prjedy dohlad na dźěćoch při wośebitych materielnych lěpśinach tam přewzać, njech ſo na předſydu wučerſkeho towaŕſtwa, k. wyšſeho wučerja Kraļa w Zarěču wobroći. Tam teź wšo dalše zhoni.

Potom referowaše předſyda wo jednanjach, kotrež běchu ſo w Drježdźanach wotmėle. Přitomni hišće wšelakim dypkam ſwoje přidachu.

Wobšérniſu rozmołwu wubudźi nowy naklad Spěwneje radoſće. Je hač na někajke ſto ekſ. rozpředata a tuž ma ſo z nowa wudać. W tym běchu wšelakeho měnjenja. Mnozy rěćachu za wośebity wudawk ſerbſkich ſpěwow za ſułſke potrěbnoſće, dokelž je w Budyſkim wokrjeſu wěſta němſka ſpěwna kniha w najwjacy měſanych ſułach zawjeđźena a mohł rjec zakorjenjena, zo ju nochcychu parować. W tym padźe by ſo ſerbſka pódła tuteje wuźiwała.

druheje ſtrony pak ſo naſpomni, zo je „Spěwna radoſć“ w dotalnym kabaće — mjenujcy němſko-ſerbſka — ze ſułſkim inventarom wośebje w měſanych ſułach Kamjeńſkeho wokrjeſa a teź we wſelakich Budyſkeho. Přitomni njeběchu namjetej wotkhileni, zo snadź ſo eventuelnje zaſo němſko-ſerbſka knižka wuda, ale mnohe němſke ſpěwy z „Klingklang Gloria“, kotrež nochcedźa někotři wučerjo parować, do noweje zběrki přewzmu. Wězo mělo w tym padźe ſo wóſta liśba ſułow zwěśić, kotrež bychu ju potom porjadnje wotběŕałe, dokelž naklad, kiž je tuklhwiu hišće ſwójſtwo Maćicy Serbſkeje, płaći hobrſke pjenjezy. To ſo na přichodnej zhromadźiznje towaŕſtwa dokładnje rozſudźi. Tak dołho ma wuzwoleny wubějerk, wobſtejacy z kk. wyšſeho wučerja Słodenka z Pančic jako předſydu, wučerja Hajny z Komorowa pola Kluſka, kantoraj Lodneho z Bukec a Šołty ze Budyšina a wučerja Jeńa w Poršicach, trěbne přihoty wukonjeć a maćiznu hromadźeć.

W dalšim wozjewi předſyda, zo w bliźšim času zaſo liſćiny k hromadźenju ſobuſtawow za Towaŕſtwo Pomocy za ſtudowacych Serbow a k zběranju přinoſkow wunoſćele. W zajimje naſcheho duchownoho doroſta proſy ſo naležnje, zo ſo njeſwěchu do papjerjaneho koša ćiſle. Materielna nuza mjez naſimi ſtudowacymi, kotrychž ſtarſi njejſu ze ſwětnymi kubłami žohnowani, je woprawdźe wulka. Tu ma cyły ſerbſki lud ſwjatu winowatoſć, kruće zapřimnyć a jim k dokónčenju ſtudijow dopomhać. Z naſim zdźełanym doroſtom, z kotrehož maja nětky wuńć naſi ſerbſcy wjednicy, ſtejı a padnje naſe Serbſtwo, łudźtwo a naš narod. Tuž njech ſo nichtó njedlije, hdyž w naſpomnjenym zmyſlu ſnadź dźěći abo doroſćeni přińdu hromadźić. Njech wšudźe wotewrjene durje a wutroby namakaju.

Předſyda rěćeše horce ſłowa za naſcho literarnu bołcsiwku, za „Raj“, a proſeše, zo by pódła porjadneho wotběŕanja teź na tajke zapłaćenje ſo myſliło. Nic léto a hišće dlěje z tym čakać. Naklad trjeba poradne ſrědki zo mohł ſwój nadawk dopjelnić. Tuž njech ſo na to džiwa. Też dźěći mohłe k jeho rozſěrjenju a wuwiću hišće bóle přinoſować. Towaŕſtwo je na wulki ſokołſki ſwjeđźeń w Poršicach přichodnu njedźelu přeproſene, na kotrymž ſo wězo wšelake ſobuſtawy wobdźěła. Je to wurjadny dźeń w ſerbſkim Sokołſtwje, hdyž ſo přeńja ſokołſka khorhoj poſwjeći. Knjez Krawe-Drježdźanſki ſo pisomnje zamołwješe a narěžny njeluboznu wěc. Tak je dyrbjał ſerbſki wučeŕ w jenej ſuli dźěćeom zakazać w jeho přitomnoſći ſerbſki rěčeć, k čemuž wězo žaneho prawa nima. Jedyn ſobuſtaw bu namołwjeny, to z přijećejcym ſułſkim wjednikom wurunać. Z džakom za rjany wopyt — bě ſo na 26 ſobuſtawow ześło — a pilnu ſobudźěławoſć ſkónči ſo zhromadźizna, hdyž bě na połtřeća hodźiny trała.

Z Łužicy

* S **Nikriſcha.** Cźejke njeſwjedro njedźelu popołdnju je ſej pokodnički kónz Shorjeſkeho wokrjeſa ſłě potrjechiło a tam wjele ſchkody nacźiniło. Daloke kwimanje a njewjedrowy dešcź, kiž ſo wokoło ¼4 hodź. hicź pušća, njedaſche po ſkoro njeſnjeſomnej tuźinje ſo njeźeho dołho dźiwać. Dešcź, kiž ſo ſ pſcheſtawkami ſylnišcho a ſylnišcho na źrěbaze hone liſtjeſche, pſchinjeſe wokoło 5 hodź. ſu kij běchu ſdźěła toułke kaž kurjaze jeja. Na ſtwjedro njeſwjedre naſchu krajinu ſ zuſej ſwojej mału njeſwotrjeſi. Je nacźinjena ſchkoda hišće njeſkał njeſeſ. Někotre ſu pola wſchak ſu bohužel tak ſwalźowane, zo ſi to lětuša žeń tak doſpołnje ſtanje. Stimkotny dešcź, kiž ſo wokoło ¼7 hodź. ſliſeſche, powodźi na błěſchi cźaſ torhoſcheho w Radnicźanach. Dalſche cźejke njewjedro wjeczor wokoło 8 hodź. wobſchkodźi wośebje elektriſti powod, ſo ſpožża hańnj. Jedyn błyſk dyri do hoſpodářſkeho twarjenja wobſebjerja Gustawa Wünſche w Tuchorjach, njeſapali duje, ale ſarafy cźehniweho wota.

* Se **Shorjelza.** Naſtarſcha wobudlerka Shorjeſkeho wokrjeſa, knjeni Rozina Jungowa w Kleſſingswaldźe je 101 lět ſtara wumrěła. Wona běſche je ſwojim njeźenjenym 75 létnim ſynom w cźiſtym wotſaukniſenju žiwa. Wona je běła dwójcy woženjena a wobeju ſwojeju mužeju ſa hrjebała. — Na Hennersdorfſkich honach ſu krupy 60 prozentow rožki ſniźiłe.

Żeleźniſke njeſboże pola Cwikawy.

Wječera ſchtwórtk popołdnja je ſo na Drježdźańſke-Reichenbachſkej cźarje żeleźniſke ſnjeſbože ſtako, kiž je žeſ nimo nětkotrych franjenych tej ſmjertnej woporaj žadało. Wokoło 11 hodź. pśichińdźe pśiches dwórniſchczo w Muſelu dźěłaceźſki cźah, kiž wſchelaki grat na blížſchu ſtaźiju wjeſeſche, hdyž jón pſchi twarje trjebachu. S cźahom jeđźeſche nětkuźe 30 dźěłaceźerjow ſobu.

Hnydom ſa Muſelom ſeſka ſo cźah ſ tworowym cźahom kiž ſ najſcheźiwneje ſtrony pſchijěđże. Dźeſki běſche pal wyhibadła wopaki ſtajene, ſajěcże tworowy cźah dźěłaceźſkemu cźahej do boka. Pśichi ſrażenju ſo ſchiroki woſy powalichu a ſo po wſej dołhe walichu. Jako dźěłaceźerjo ſtrach ſpóźnadźu, poradźi ſo najwjacy z nich, ſej ſ protiſkoćenjom wuſkowacź. Sdobom ſapoczа pak ſo tež ſałoſcheńje. Pod powalenymi wołami leſeſche ſchéſć dźěłaceźerjow.

S Zwikawy hnydom pomozny cźah wotwótałcźu. Mjez tym běchu pak hižom ſnjeſbožených wuſwobodźili. Dwe dźěłaceźerjej běſchtaj ſo tak cźeſko kraniłoj, zo ſtaj hnydom wumrěłoj. Schtyrjo dalſchi dźěłaceźerjo běchu ſo ſmatkach cźeſko kranili. Jich ſ automobilemi do Zwikawſkeje khorowuje dowjeſechu.

Nałnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſć we wjerſe ſa jutřiſku ſobotu.** Njenje, mrócźele ſo pſcheźeźahuja, ſkerje ſuchło, ale khłódne. W Jendźeliſkej njenje a ſajo ejopłiſho.

W jenej luźi pola Sswódnyh w Schleſiſkej ſu cźeſchinrnaceźlétneho Gerhorda Kunzh namakali. Na jeho 16létneho bratra łukaja, ſo je jeho ſkónzował. Młódſchi bratr bě ſtarſcheho pſcheſtrělił, hdyž bě 50 hriwnow je ſtarſchiſkeje pokładnje kradnył, ſo by ſi nimi na dyrbjańſchoſt, kaž bě jón rad cźinił. Hdyž młódſchi bratr ſtarſchemu brośeſche, ſo padaliſchtwo ſterſchimaj pſcheradźi, je jeho ſtarſchi bratr k luźi wabił a jeho tam ſtrělił. Potom je ſo domoj wróćił. Hdyž ſo ſtarſchej ſa młódſchim ſynom ſtaſ roſeſnje pſcheſchołaj, jimaj wotmołwił: „Tu maće dwě lube dźěcźo. Wóſa je ſo 50 hriwnow kradnył a ſ nimi cźeſnył.“ Hakle druhi dźeń jutrow ſo tež ſtarſchi ſynu ſe ſtarſchiſkeje doma ſłubi. Sa cźekanjeźom je ſo policajſki łoſećiſi liſt wudał.

*

Pſchi ſchulſkim wulétu Beclinſkeje ſchule pola Potsdama ſo kroma pěſtowaje janeje wotwali, hdyž dźěći nimo dźěchu. Schtyri dźěći ſo ſakſymyhnu. Dwě mójeſchći ſo ſwej wukſeſchej, kiž pak běſchtej ſo hižo ſadušyłej, hdyž jeju muſtkoe wohnjowoje woborу warychu.

*

W Burzdorfu pola Mühlberga nad Łobjom je błyſk jenemu ratarjej na polu dwoju konjeju pſcheb wozom ſaraził. Ratař je ſo ſmjerćeſe ſ tym ſwinył, ſo runje ſ boka woſa ſteſeſche.

*

20 franzoſkich wojeſkich letadłow je ſo, hdyž jredu ſ Nancya do Le Bourgeta pola Parija lećeſchu, ſ wichorom ſkrabło. Jene letadło je ſo da cźiſta roſbło, hdyž bě nuſowane, pola Meaux k ſemi pſchińdźeć. Pilot a wobkedźowaŕ ſ lokim franjenjom wotcźehnjeſtaj. Druhe letadło pola Luzarches na polo padże. Wobkedźowaŕ ſo ſarafy pilot ſo ſ pramu padajcze płachty wuſkowa. Druhe letadło ſu ſo cźeſke wobſchkodźiłe, a ſu nuſowane bźe. ſemi pſchińdźeć. To Le Bourget ſu jenoj nékotre letadła doleźeće.

*

Pola Meſſetty w połodnjſchej Italſkej je ſo wóſ ſe ſchtyrjomi wołoſabami ſe ſpěſchnym cźahom pſcheſeł.

W Mukdenje žu žo bombowe attentaty na wjele městnach sunskowneho města čžinike. Wjetschina bombowych attentatow je pschecžiwo japanskim sarjadnistwowym twarjenjam samérjena była. Japanscy sastojnizy žu so tohodla do hrosy dali. Attentaty pak žebi nještu woporu na cžowjeskich živjenjach žadale.

Přilopk·

* **Struchły kónz njesbožowneho mandželstwa.** We wsy Hollenfeldže pola Eichstädta jadi 60letny ratař Mühlenbauer žiwoty 55letnu mandželsku i cžežesi motyku. Potom poda so mordař na wjesne pohrjebnischczo, so by so tam na ponniku swojeju starschczu wobwučynił. W zawostajenem lisče pische, so je njeschtuk dla njesbožowneho mandželstwa skucził.

* **„Želesny Gustav" so sašo na domojpucz podak.** „Želesny Gustav", kiž běsche psched krótkim se swojej drózku z Barlina do Parisa dojeł, je swoje pschebywanje w franzowskim hłownym měsče skóncził. Wutoru je so se swojim konikom a drózku sašo na puczowanje do Barlina nastajił.

* **Cžorne jětra w Londonje.** Na konzu minjeneho tydženja žu do wschelakich Londonskich chorowniskow 13 wosobow pschiwjesli, kotrež běchu na cžorne jětra schorile. Dozyła so w Londonje tukliwilnje 67 na cžorne jětra schorjenych wosobow lekuje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Zjawne namołwjenje

k wotedaczu wosjewjenja samožeńskeho dawka za 1928.

I. Wo žwojim zyłym dawku podcžišnjenym samoženju žu winowaczi wosjewjenje wotedacz:

A.

1. Wschitke naturiske wožoby (Mänzy abo Njeněmzy), kotrež we wokrjesu podpišanscho finanzneho hamta pak maju žwoje stajne bydło, abo w Němskej dleje hacz 6 mježazow pschebywaju, je-li žu pschi spočatku 1. januara 1928 pak
   a) žu wobšedźile dawkej podcžišnjene schromadne samoženje (tukrajne a wukrajne samoženje), kiž mějesche wyschu hódnosć hacz 5000 hr., abo
   b) žu wobšedźile tukrajne rataršie, hajniske abo sahrodniske samoženje abo tukrajne sakładne samoženje abo
   c) žu wobšedźile tukrajne wobšhodne samoženje, kiž běsche wjazy hacz 5000 hr. hódne;
2. a) akcijowe towarstwa, kommanditne towarstwa na akcije, kolonialne towarstwa, hórniske prawoxhmane sjednoczenja a prawonjexhmane hórniske towarstwa, towarstwa z wobmjezowanym rukowanjom, družstwa, sawdźenjske towarstwa na sjemnosć (Gegenseitigkeit), hypothekowe banki, a banki sa łódźne požesołki,
   b) prawoxhmane a prawonjexhmane towarstwa, wustawy, wotkasanja, druhe samkrowe samoženja — Zweckvermögen — a hewaiche sjednoczenstwa mješčanskeho prawa, kotrež pod a) njepadnu,
   c) wotewrjene wikowarske towarstwa a kommanditne towarstwa,
   d) kreditne wustawy sjawneho prawa,

je-li bydło abo mšino wjednistwa we wokrjesu Budyšcho finanzneho hamta

II. Wotedacz wosjewjenje wo rataršim, hajniskim a sahrodniskim samoženju, wobšhodnym samoženju a sakładnym samožnju, kiž leži we wokrjesu Budyšcheho finanzneho hamta: žu njedźiwajo na hódnosć samoženja winowate:

1. wschitke naturiske wožoby, kotrež maju žwoje bydło we Němskej abo kotrež tu dleje hacz 6 mježazow pschebywaju;
2. wschitke sjednoczenstwa, sjednoczenja wožobow, samoženjowych mažow, towarstwow a wustawow, kotrychž bydło a mšino wjednistwa we wukraju leži.

B.

Kotřiž žu po tutym k wotedaczu samožeńskeho wosjewjenja winowaczi, žo namołwjeja, so bychu wosjewjenje wusčijo pschedpisanym formular

w čzasu wot 15. hacz do 30. junija 1928

na finanzny hamt w Budyšchinje sapodali. Formulary sa wosjewjenje samožeńskeho dawka žu wot 18. junija 1928 na finanznym hamcze w Budyschinje dostacz. Samožeńske wosjewjenje ma so sapodacz pišomnje (lepje sapisane) abo ertnje pscheb finanznym hamtom (dopołdnja wot 8 hacz do 12 hodź. w Budyschinje na Sedanskej drózy 17, w něhdyschich husarskich kasarnach).

K wotedaczu samožeńskeho wosjewjenja winowaty ma, je-li jemu finanzny hamt formular k wosjewjenju njepschipósćele, žebi formular sa wosjewjenje wot finanzneho hamta žadacz a samožeńske wosjewjenje w postajenym czasu wotedacz.

Samožeńske wosjewjenje na finanzny hamt w Budyschinje wotedacz njetrjebaju pod A wosnamjenjene naturiske wožoby, sjednoczenstwa, sjednoczenja wožobow, samožeńske nazby, towarstwa a wustawy, žu-li samožeńske wosjewjenje pola druheho finanzneho hamta wotedałe a to Budyšcheho finanznemu hamtej sdźełu.

C.

Njewobkedźbuje-li so za wotedacze samožeńskeho wosjewjenja postajeny czas, dha może so pschirazk hacz do 10 prozentow k dawkowej wyšokosczi postajicz. K wotedaczu samožeńskeho wosjewjenja może so ſ pjenježnym khłostanjom nutsowacz. Schtož je samtykom abo njerozumne abo njedospołne rozjewjenje wo žwojim dawkej podcžišnjenym samoženju wotedy abo schtož ſ njewotedaczom wosjewjenja dawkej podcžišnjene samoženje samjelczi, wustajo so cžežkim khłostanjam.

W Budyschinje, 14. junija 1928.

Finanzny hamt.

Přetorhnjenje pruda!

Dla wuwjedźenja ważnych dźełow dyrbi so njedźelu 17. junija wot 6 hač do wokoło 18 hodź. **w Hnaščanskej, Warnołcanskej, Husčanskej, Nowo-Wjesčanskej, Pršečečanskej, Běčicanskej a Debličkowskej** wokolinje prud zastajić.

Direkcija měšćanskeje milinafnje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Parkowy koncert w hrodowskim parku

w Njeswačidle

Njedźelu 17. junija zarjaduje wojerske towarstwo za Njeswačidło a wokolinu parkowy koncert, wuwjedźeny wot hudźbneho wotdźelenja II. battl. 10. Saksk. pěš. pólka pod wosob. wjednistwom wyššeho hudźbneho mištra A. Käpplera

Započatk 3:30 hodź. popołdnju — Započatk 3:30 hodź. popołdnju

Wot 6 hodź. popołdnju **PYSNY BAL** w Knježim hościencu

Zastup: Dorosć. 70, dźěći niže 14 lět 40 pj., za dźěći, kiž do šule njekhodźa, darmo

Wo bohaty wopyt prosy towarstwo

Póndźelu, 18. 6. 28 dopołdnja 1/2 12 hodź. budże so na Třělanskej drózy čo. 8 dla pobrachowaceho městna, 6 zbytkne, jědźomne (z dźěla je hišče dawk zapłaćeny) wosobowe awty, 5—6—8 PS wozy, „Adler", „Stoewer", „Mercedes", „Renault" atd. z 2, 4 a 6 sydłami, wotewrjene a z wotzhadliwej limuzinu zjawnje a dobrowólnje

přesadźować

Na pruhu jězdźenje a wobhladanje 2 hodźiny do časa

ARNO WUSCHICK

přisah. a zjawnje přist. přesadźowar

Hosćenc w Pančicach

Njedźelu 17. junija

Janska kermuša

Wot popołdnju 4 hodź. REJE ◆ Za dobru jědź a pić je postarane ◆ Na nju wšěch přećelow přeprošuje

zarjadnistwo Pančičanskeho hosćenca

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumčelski koncert

Njedźelu wot 3/12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Jednota „Sokoł" w Poršicach

poswječi **njedźelu 17. junija 1928** swoju nowu

sokołsku khorhoj

PROGRAMM:

Swjedźeński čah / swjatočne poswjeć. khorhoje / sokołske zwučowanja z přewodom hudźby a druhe poskićenja

Započatk w 14 hodź. **Wječor pusny bal!**

Bratrowske jednoty a wšěch Serbow na swjedźeń wutrobnje přeprošujemy

Swjedźeński wuběrk

Twarnja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jězdne kola, šijac. mašiny, žimace mašiny, gramofony z platami

Wěcywustoj. wuporjedźernja

— Wulke a małe awtowe drožki. — Wulki omnibus za křćizna, kwasy a wuběty towarstwow. :: Telefon 3004

Stare knihi

wšěch družin, wosebje časopisy (Łužičan, Łužicu, starše lětniki Maćicy Serbskeje atd.) zběrki pěsnjow a tehorunja kupuje stajnje

Serbska knihafnja w Budyšinje

Nošce „Panther"-stupnje

na wobluk šite/pyšne formy wuwjedźenje z čistej kože přípózn. tunjo

Předawarnja za Budyšin **Fahle** Schuhwarenhaus Contigen Lieferer Lausanne 3

Hygieniske wecy

za žony a za mužow žiwotowe wobwjazki a tajke pře wustupowanje, bjedr. formarje, statiki, podłožki, pjeluchowe kholowčki

Wagnerowa

w Budyš. pred Šuleńsk. wrotami 9

Zwjerśne gardiny

story, vitrage, zapowěsaki k čahanju, kromki, wšě připrawy za nutřkownu dekoraciju

K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zł. Hwězda". Rěči serbski

1 Waršot

1 Waršot, nowy
1 Waršot trjebany
2 Hobanej
4 Pčołace kołče

ma tunjo na předań

Handrij Paulick w Hrodźišću

Wysokosćelna

krowa

jo na přodań

we Šćency čo. 31 pola Łaza

Čuće we nohi

noša

Chasalla-stupnje

z wutyk. podušemi a založkami

Heinrich Mohr

w Budyšinje

při Žitnych wikach rožk Kěžorskeje dróhi

Sylny walach

(lišak) 5 lět stary, 1,68 wysoki, skluny, dobry čahař je na předań

Welschke we Wojerecach

na Halštrowskej drózy 24

Poskićam:

čelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**80—1.10** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu		**10** pj.
ćople kolbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Horce dny lohka drasta jara tunjo

Mužace lěčne wobleki	21.-,17.50	**13.—**
Lieg. mužace wobleki	58.-, 48.-	**33.—**
Mužace lěčne jaki	7.50, 6.75, 5.75	**3.50**
Mužace lüster. jaki	14.50, 11.50	**9.75**
„ lěčne kholowy	8.50, 7.50	**6.25**
„ lenis.	„ 21.-, 18.-, 12.50	**9.50**
Lěčne wobl. za hólcow	10.50, 8.50	**5.50**
Płoćl. wobleki za dźěći	6.75, 5.75	**4.25**
Lěčne khol. za hólcow	3.50, 2.25	**1.50**

Kłobuki, čapki, zwjeršne košle, tenisowe košle, košle za pućowanje, wšo jara tunjo

Hugo Pachaly

Staroznaty a sprawny wobkhod!

Z Hrodiska.

2. njedź. po swj. Trojicy rano we 8 hodź. němska Boža služba (farař Konik-Wósporski.)

Z Huski.

Pjatk wječor we 8 hodź. přihotowanje za kemšenje dźěći.

2. njedź. po swj. Trojicy je rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a ½10 hodź. němske předowanje, ½11 hodź. kemšenje za dźěći. Pop. w 4 hodź. misijonske towarstwo: přednošk knjeza fararja Schwara wo nazhonjenjach w Pólskej.

Póndźelu wječor zwučuje mešany khór, we 8 hodź. žónske hłosy, ½9 hodź. mužske hłosy.

Z Khwaćic.

2. njedź. po swj. Trojicy rano we 8 hodź. *němske a dop. ½10 hodź. serbske kemšenje.*

Srjedu zmječe farař biblisku hodźinu wječor we 8 hodź. we Wulkodubrawskej šuli.

Wumrěli: 10. junija Pawoł Marx, prjedy, vicefeldwebel statneje wobory, naposledku w Khwaćicach, 26 l 3 m. 14 dn. stary. Jan August Taffelt, rentudóstawar w Khwaćicach, 77 l 1 m. 18 dn. stary.

Z Kluksa.

2. njedź. po swj. Trojicy: rano w 7 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, we 8 hodź. serbske a ½10 hodź. němske kemšenje. Pop. we 2 hodź. cyrkwinske rozrěčowanje z konfirmowanej młodźinu. W 4 hodźinach serbska Boža služba ze spowědźu pola Jurkec w Jatrobju.

Z Kotec.

2. njedź. po swj. Trojicy je rano w 7 hodź. němske předowanje (wosadny farař); dop. ½9 hodź. so serbske předowanje čita (wosadny kantor).

Z Łupoje.

2 njedź po swj. Trojicy rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža služba, kotrejž so rozrěčowanje k konfirm. młodźinu přizamknje. Zběrka za wukublanje našeje młodźiny w evang. luth. wěrywuznaću.

Z Malešec.

2. njedź. po swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a ½10 hodź. němske kemšenje. — Zběrka za swoju wosadu. Dop. w 11 hodź. dźěćikemšenje, 2 cyrkwinske rozrěčowanje z młodźinu.

Z Minakała.

2. njedź. po swj. Trojicy dop. ½9 hodź. serbske předowanje so čita.

Z Njeswačidła.

2. njedź po swj. Trojicy: rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a ½10 hodź. němska Boža služba. Pop. w 3 hodź. serbske a w 4 hodź. *němske kemšenje w Zarječu.*

Srjedu w 3 hodź. posedźenje žónskeho tow. pola Klahnce.

Z Nosačic.

2. njedźelu po swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a ½10 hodźin němska Boža služba. — Popołdnju: Štož bu wozjewjene, so wotstorči, dokelž farař druhdźe zastupuje.

Z Poršic.

2. njedź. po swj. Trojicy budźe rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska Boža služba; dźěćikemšenje w Bošecach pop. ½2 hodź za młodše, ½3 hodź za starše dźěći; pop. ½3 hodź. towarstwo młodych holcow pola wosadneje sotry.

Wutoru wječor rozwučowanje pozawnistow.

Z Rychwałda.

2 njedźelu po swj. Trojicy je dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje.

Z Wósporka.

2 njedź. po swj. Trojicy je dop. w 10 hodź. předowanje (wosadny farař). Kemšenje za dźěći wupadnje.

Popołdnju w 3 hodź. je lěčni swjedźeń wosadneho žónskeho towarstwa w Tršelerni.

Póndźelu je bibliska hodźina (bratr Křižan), wutoru dobrowólny cyrkwinski khór, srjedu ze luth. towarstwo młodych holcow; přeco wječor we 8 hodź. w farskim domje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 15. junija 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1815	100 pólsk. złotych	46,125
jendźelski punt	20,409	100 českosł. krónow	12,395
100 šwajc. frankow	80,56	100 franc. frankow	16 425

Barlinska burša bě wječera mjerniša a kurzy bachu sterčene. Też na wikach ſ dotalnymi a rentowymi liſćinami, bo wjazy žiwjenja jewješe.

Produktowe wiki ſ kóždym dnjom dalše snižene šitnych płaćišnow pschinjeſu. Pschenża bě wječera sajo wo **10 pf.** po zentnarju, rožka a wowſ wo 5 pf. tuniſchi. Dowoſ žita je ſ kóždym dniom wjetſchi. Muka nima kupzow. Sćiwny hacź dotal wschudźom rjane ſtejo. Wječera płaćeſche zentnar

w Barlinje

pschenży 12,75—12,85 hr., rožki 13,60 hr.
hacź 13.70 hr., jačmjenja nałtunſcho 12,25—13,50 hr., wowſa 12,95—13,20 hriwnow,

w Lubiju:

pschenży 13—13,35 hr., rožki 13,50 hr.
hacź 14,20 hr., wowſa 12,30—13 hr.,

ſchtwórtk w Kamjenju

pschenży 13—13,25 hr., rožki 13,75—14 hr.
wowſa 13—13,25 hr.
bórny 4,50—5 hr., proſata 18—28 hr., liſbjata 2,60—3.50 hr., wulke 6—8 hr.

w termijnowym wikowanju

ſa julij: pschenży 13.60—13,55 hr., rožki 13,45—13,47½ hr.,
ſa september: pschenży 12,27½ hr., rožki 12,53¼—12,50 hr., wowſa 11,15 hr.
ſa oktober: pschenży 13.30—13,27½ hr., rožki 12.57½—12,60 hr.

Sćiwnjaze wiki wječera ſchtwórtk w Khoćebuzu.

Na nje bachu pschihłamali 1560 proſatow a 214 bżachłow. Wone płaćachu

proſata:

małe	8—14 hr.
hrjenje	14—18 hr.
wulke	18—22 hr.

bżhali:

małe	22—46 hr.
hrjenje	40—65 hr.
wulke	70—90 hr.

Wiki bachu dobre.

Na ſtótne wiki wječera ſchtwórtk w Khoćebuzu wjazy ſtotu hacź na prjedawſche wiki pschihłamali. We ſpinkach podamy liczbu ſ podrjelnich wikow pſched 4 njedźelemi. Krowow 211 (150), prośnikow 100 (105), małow 42 (32), bykow 15 (12), cźelatow 22 (23), koni 305 (193) a hrěbzow 13 (1). *Stat pschecowachu a kupowachu* po dotalnych płaćišnach. Wiki derje dźěchu.

Wiki ſchtwórtk w Komjenju.

Khrěn 1,20 hr., kolrabi 15 pf., ſudrany kał 30—60 pf. rdźowy 50—90 pf., ſelery 45 pf., jabłka loboda 12—18 pf., morchej 30 pf., zybła 20 pf., rjenzeń 10 pf., bórny 6—7 pf., zybła k hadźenju 0,50 hr., ſołotej 6—10 pf.

Wiki ſchtwórtk w Lubiju.

Butra 0,95—1,10 hr., jeja 11—12 pf., rjenzeń 10 pf., łany wołij 1,60 hr., tuterzka 10 pf., zybła 20 pf., ſołotej ſerćik 7 pf., rjetſej 10 pf., wěd 1,40—1,60 hr., ſwinjaze mjaſo 0,90—1,10 hr., howjaze mjaſo 1—1,30 hr., cźelaze 1,20—1,30 hr., liſbjata 7,50—8,50 hr.

Wiki ſchtwórtk w Khoćebuzu.

Butra 1,70—1,80 hr., *twarch* 30—35 pf., jeja 10 hacź 11 pf., łany wołij 1,40 hr., howjaze mjaſo 1—1,40 hr., cźelaze mjaſo 0,80—1,30 hr., ſkopjaze 1,20—1,40 hr., ſwinjaze 0,80—1,20 hr., kury 2,50—4 hr., hołbje 0,70—1,10 hr., łapony 2—3,50 hr., idźeńki 1,30 hr., morchej 25 pf., jabłka loboda 15 pf., ſudrowity kał 60 hacź 80 pf., zybła 18 pf., bórny zentnar 6,50 hr., ſołotej ſerćik 10 pf., rjenzeń 10 pf., liny 1,40—1,70 hr., karpy 1,20 hr., ſchćuki 1,30 hr.

Wiki wječera w Thorjetzu.

Butra 1—1,05 pf., jeja 10—11 pf., bórny 5 pf. a jabłka loboda 10 pf., morchej 20 pf., zybła 15 pf., ſołotej ſerćik 6 pf., ſudrowity kał 40 pf., zadźiki 10 pf., ſchćuki 1,20—1,40 hr., karpy 1,20 hr., pjerſći 40—60 pf., liny 1.60 hr., wułdźany wěd 1,40—1,60 hr., w płaſtach wěd 2,80 hr., ſkopjaze mjaſo 1,20 hr., cźelaze 1,10 hacź 1,20 hr., howjaze 1,20—1,30 hr., ſwinjaze 0,80 hr. hacź 1 hr., ſchmalz 1,70 hr.

Wiki ſandźenu hriedu w Hałſchtrowje.

Pschenża 13—13.25 hr., rožka 13,75—14 hr., wowſ 13—13,25 hr., bórny 4—5 hr., ſyno 3—4 hr., ſłoma maſchiniſka 2—2,50 hr. ,ookepje 3—4 hr., butra 1 hr. jeja 11 pf., proſata 25—30 hr. ſchati 60 hr., liſbjata 2—3 hr., hołbje 1 hr., ſołotej 10 pf., pschěſpada: běły kał 50 pf., tulerzka 50 pf., ſołotej 40 pf. po kopje.

Wschitkajtej pytaja:

Połzu bo domu, Köhlerka w Hródku, Jurjowa haja 8.
„ *Schuba w Korjenju.*
„ Krauſena w Njeſwačidle.
„ **Griepo, fahrodnik w Hródku.**

Piećelſche. Broda w Budyſchinje, Mutka Bratrowſka haja.
Hołbju, knjezi dwór w Schěrjowje.
Schufira. Ernſt Hoyſield w Butheńcach.
Moteńkeho bo Mužakowa na Torhoſchcu 194
Kowařkeho. Hampel w Spřihowjanach.
Krawſkeho, Hofmann w Niſkej.
Kanzoriſtku. *Gustav Laugbein w Biſtrowjanach.*

Na pschedań.

Krowa wuſtołeſuczelna w Rimiſchi Paſtjach 17a.
„ wuſtołeſuczelna, młoda, w Nowej Wěſy 4 pola Jułſki.
Motor 4 PS, na wjerzkazny prud, Lehmann w Budyſchinje na Hołcźiz haſy 81.
Konſel ſtrihołeſtuci w Rużezach 1.
Kurn a hołbje, błido a ſchpihel w Nadźamezach 7.
Kamor ſchatowy w Budyſchinje, Aaſkaltſtr. 9b na hrjedźa.
Proſata, knjezi dwór w Sćemiſchowje.
Kubło, 53 tórzow, ſ wječora Budyſchina, pschi 20.000 hriwnach napjaćenja. Dalſche wukazuje Lehmann we Budyſchinje pschi Miaſkowych 15.ach 11.

Saudnišn na pschepadowanje

ſobotu 16 junija 1928

w **Hródku** na Wojerowſkej dróhi 9 dop. w 10 hodź. Namaćke wuhotowanje.

popołdnju w 2 hodź.: Motorſke kolo klawír, jelenju pjenježny kamor, biłard, ſtoł, pišańſke błido a draſtny kamor, büfej, ſofa, 10 thonetow, ſtejacy do nakładnych woknow, łožo ſ pohrěchenjom wſchelaka draſta, ſchórzuchi a wuriſne twory, žonjace a muzace wobuća, zigary, klamaſke twory, pschibrowa za elektriſowanje, w **Bukowcu,** kupay ſeidu bo dop. w 10 hodź. na gmejnſkim hamjeſe: ſłomowa praha.

Wiſchnje na pschedawjerje

njedźelu 17. julija 1928

we Budworju pschi wo 1 hodź. w „Serbſkej gaſchcje". w Dolnjej Kinje pop. w 2 hodź. pschi puću do Bojankec.

Skarowe dźeńe.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: wiki ku měrne a płaćižny ſterje ſtruzene.

Dop. ¾12 hodź.: **Pschenża je bohaſ na wikach, rožka je žadniſcha a tuž je 5—10 pf. drjeſcha.**

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	14. 6.	13. 6.		14. 6.	13. 6.
Pšenica	255-257	257-259	hrochi	23-24,00	23-24,00
rožka	275-274	273-275	woka	25-27,00	25-27,00
nat. jačmjeń	245-270	245- 75	módra łupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jačmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,00	16-17,00
wows	259-261	260-265	*seradella*	—	—
kukurica	242-243	241-244	raps. wosušk	19,70	19,70
pšeńc muka	32-3.,75	32-36,50	łany wosušk	23,40	23,40
rżana muka	36-3.,50	38-39,7	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,50	17,00	bórnj. kroški	27-27,1	27-27,50
rżane „	18,00	18,50	syno, 50 kg	3,10-3,60	2,90-3,30
łane ſymjo	—	—	rżana ſłoma	0,70-1,10	0,0-19,25
raps	—	—	pšeńc. „	0,90-1,05	0,1-8,02
hróch	35-40,00	35-40,00	wowſa „	0,80-1,05	0,1-1,00
peluski	24-24,50	24-24,50	jačma „	8,50-1,05	0,0-81,4

Płaćizny ręznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.
14. junija.

3 wol., 15 byk., 10 kruw. a jałoje. 846 ćelat., 235 wowc., 585 ſwini.

Płaćizny za
ćelata: 1. 78—83, 2. 68—74, 3. 62—65;
ſwinje: (přez 300 pf.) 66—68, 2. (240—300) 67—69, 3. (200—240) 65—66. 4. (160—200) 64—65.
Rancy 57—60.

Wólne płaćizny ſtwórtk 14. VI. Wěc po złotej hriwnje	w Kamjenju za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca	13,00—13,25	13.00—13,30
Rožka	13,75—14.00	13,50—14,10
Jačmjeń (nałět.)	—	—
Wows	13,00—13,25	12,30—13,00
Syno	3,00—4,00	3.25—3,75
Słoma z maſ. młóć.	—	1.50—2 00
Słoma k zaſłanju	2,00—2,50	—
Słóma z ruku młóćena	—	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	4,50—5,00	3.50—4,50
„ hač na żelezńicu	—	—
Putra	1,90—2,10	0,95—1,10
Jeja	0,10—0,11	0,11—0,12
Pśeńćene wotruby	—	8 90—9,15
Rżane wotruby	—	9 20—9,50
Pšeńćna muka	—	20,75—21.75
Rżana muka	—	20,75—21 75
Prosata, wulke	—	—
„ „ srjenje	18—28	—
„ małe	—	—

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" wobdźěli so na poswjećenju pśinjeje sokolskeje khorhoje w Porśicach a wotjědźe njedźelu 17. junija *pripołdnju* ½2 hodźin z autobusom wot serbskeje cyrkwje w Budyšinje. Wo bohate wobdźělenje prosy **předsydstwo.**

Budyšin. Jednota „Sokoł" wotjědźe njedźelu 17. jun. z kolesami ¼12 hodźin a z omnibusom ½10 hodźin wot serbskeje cyrkwje na kamjentnej hasy do Porśic. Winowatosć kóždeho bratra a sotry je, zo so wobdźěli. Zwučowanšku drastu nje zabyć.
Starosta.

Bukecy. Jednota „Sokoł" zwučuje sobotu wječor we 8 hodź. Też starši wotrjad. Po zwučowanju je zbrodźizna. Kóždy sobustaw njech eyle wěsće přindźe. **Starosta.**

Hornja Hórka. „Łužica" wobdźěli so na swjedźenju w Porśicach 17. junija. Zhromadźimy so pola Henselec hosćeńca w 12 hodź. a wotjědźemy z kolesami přez Dźěžnikec. Sobustawy móża też z 12. *ćahom* wotjěć. **Předsydstwo**

Pančicy. „Lipa Serbska" zarjaduje rejwanski kurs nowych serbskich rejow. Pjatk 15. junija wje ½9 hodź. so započina. Knj. *M. Leńawic* z Drježdźan budźe jón nawjedować a knjez Bart z Březnjan swěrnje pomhać. Na kurzus so eyla serbska młoź na klóſtrskeje wokolinu přeprošuje. Tute reje dyrbja być po času swójstwo eyleho serbskeho ludu. Měšany khór „Lipy" budźe při tym też spěwać. W prawje bohate wobdźělenje so prosy.
Zarjadnistwo

Radwoń. Serbski Ratarski Dorost za Radwoń a wokolinu ma přichodnu njedźelu 17. junija dop. ½10 hodźin (hnydom po kemšach) zhromadźiznu pola Kralec. Dla jara ważnych wuradźowanjow chcyli wěsće wšitke sobustawy přińć. Nowe sobustawy su nam lubje witane. **Předsyda.**

Towarstwo kat. serbskich młodźeńcow z Różanta hraje njedźelu 17. junija nowu hru: „Namakanjo hnadowneje postawy w Różeńće", kotraž je wulko připóznaće namakała, w Kulowje wječor w 8 hodź. w „Němskim khěžoru".

Wšěm sokolskim jednotam. Hłowna pruba za prostne zwučowanje je z dypkom *připołdnju* w 12 hodź. w **Porśicach.** Prosymy wo bohate wobdźělenje.
Načolnik.

łka lěpje hrěbi. Też hrěby je stronbschi a kobla je psched hrěbjenjom a po nim strowe a cžika. Tu widžimy, kak je pola kobły a ranzo runje naopak. Ranzy lěpje pizu pched proßatami pschidawamy, mjes tym, so kolke nješchto wotcžehnjemy.

Rasche hospoßy žu sdawna ßam swucžene žuczelnym kruwom lěpschu pizu pschidawacź. Tute naiwucženje pokhadża ſ toho cžaßa, hdźež hischcže ſtót paßedn. Tehdom žo kruwy ſwjetſcha nałeto tak bórſy hacź na paſtwu pſchinđžechu, kócžachu. Wſ symje mějachu cželata a hoſpoſa jim rady dobru pizu pſchidawaſche, ſo bychu po cželeczu wjazy dejſke. Dżenża pak mózemy jenoż tajkim žuczelnym kruwom pizu pſchidawacź, kotrež ßmy w lěcže na paſtwu honili abo kotrež pſchahamy. Kotrež kruwy mamy hewak pſchezo w hródźi ſtejo abo kotrež žo dozyła wjele njehibaju, tym ßamu ßylnjazu pizu dawacź njeßměmy. My naſch ſtót tehodła wjele na paſtwu njehonimy, dokelž hródźmy hnoj trjebamy. To ſtotej runje njehołwi, tola ſchto hrěbi chżemy. Stotej, kotryž žo nałko hiba, njewuwija žo tak kruſchne myſchki (Bauchmuſkeln). S tym nječe tajke ſtorzo tak krute kaž tajke, kotrež žo wjele hiba a hrěbi potom też pſchi cželenju wjele pomhacź njemóže.

Pſchidawamy-li nětko kruwje wjele dobreje pizy pched cželenjom, wutwori žo pſchežylne cželo a druhdy ſ tym kruwu a cželo pſchißadźimy. S tym mamy jara wulki ſchkodu. Kóżda kruwa ma tehdom, hdyž je žuczelna, two pokoizu krewje wjazy hacź pched tym, dokelž k tworjenju cželcža wjele krewje trjeba. Dawamy-li tajkej krunje pched cželenjom hiſchcže wjazy ßadreje pizy, dha dóſtanje hiſchcže wjazy krewje a pſchi cželenju móże hiſchcže mlocžnu paicžinku (Milchfieber) dóſtacź. Kóżda hoſpoſa wjeſeli žo, ſo ßmeje kruwa ſkónczníje cželatko a kak ſrudnje je w hródźi, hdyž naß potom njeſbożo potrjechi. Tehodła budźmy kedźbliwiſchi a njedawajmy žuczelnym kruwom njetrjebawſchi jadernſchu pizu.

Swinjaca paſtwa.

Pſched nětkim 50 létami žo pola naß hiſchcže powſchitkownje ſwinje paſedu a to na gmejnſtich paſtwiſchežach, wſche hromadże. Nětko žu ſo w běhu lět wjeſo tajke paſtwiſchża ſhubile a ſ nimi je też paženje ſwini ſoſchło. We Sſlowakiſej, Wuherſkej a w Rumunſkej žo hiſchcže wjele ſwini paże. Tam žu zyłe ſahony ſaſchlahowane, kaž pola naß ſa młodu ſtót. Tam maju też wjele tajkeje bahnateje pódy, kotrež je ſ niſkej kérczinu poroścżena. W tajkich bahnach je wjele dubow a ſołdże ßu ſwinjom wołżebje witane, Wěſo ſwinje w tajkich bahnjach pſchewjele k ſranju nimaju. Sa to pak žo nimo měry ſtruczą. Wěſo ſwinjom na tajkich paſtwinach lěpje horni, hdźež maju doſcź pizy. Tam žo doſpołnje muwija. Na tajkej paſtwinje měłe prjedy wěſte roſtliny wołżyte bycź. Tajke roſtliny, kotrež žo ſa ſwinjazu paſtwu wołżebje hodża, žu koſcżadło (Komfrey) dżecżel a topinamburh. Mamy-li na pſch. hnydom ſa hurami dżecżelniſchcżo, dha mózemy ſwinje na nje ſehnacź. Najprjedy ſwinje mérnje żeru. Sču-li žo nażrałe, ſapocžnu ryczź. Potom pak je ſ pola do ſaſchlahowy ſacžérimy. Tam njech ryja tak jara hacź dżedża. Na popołdnje abo ſu-li hłódne, je ſaſko napaßemy.

Runje tak rady kaž dżecżel żeru ſwinje koſcżadło a topinamburh. Koſcżadło dże łóżdy ſnaje. Je to hubołożnata roſtlina ſ cžerwjenymi kcżénjemi. Roſcże nětkajžkuliž w ſahrodże a njeżada ßebi wołżebitu pódu. Tehodła mózemy jón na tajke nětma wołżadźacź, kotrež hychu žo ſa ſwinjazu paſtwu derje hodźałe. Sču to mokre bahnoſte měſtna, hdźež hewak niczo druhe njeroſcże. Ssadźenſki abo korjenja koſcżadła mózemy nětkajžkuliž dóſtacź. Koſcżadło je wutrajna roſtlina, kotraž nam na 15 abo 20 lět dołho na jenym měſtnje wutraje. Pſchijporja žo też ſe ßmjerjenjom. Też na tajkich paſtwach, hdźež je koſcżadło, njeßměmy ſwinje dłeje woſtajicź hacź, žo njeſtu nażrałe. Hewak nam korjenje wurjebaju a roſtlina ſahinje. Sswinje nabrobnje koſcżadło żeru.

Też topinamburhy mózemy na ſwinjazu paſtwu wołżadźacź, tola dyrbimy ßebi tajke paſtwiſchcża trochu hinak karjadowacź. Topinamburhy ßłuſcheja do bobłowych roſtlinow jako běrny. Je to po prawym wěſta drużina ßłonczných różi. Bobule abo ßulki, ſ kotrež korjenje nimale wobſteja, ßu módre, cžerwjene a běłe. W ſymje w pódże njeſmjerſnu ale kóżde nałéto wubiwaju. Też topinamburhy ßebi wołżebitu pódu njeżadaju, ale ſpokoja žo ſe ßłabej pěſkojeżnej. Ssadźamy je podobnje jako běrny a to w druhej połojży hapryeje. Seſthadźane topinamburhy jónu ſ wobkopujemy, ſo by žo njerodź mjes nimi pſchejara njerosminożika. Dale žo wo nje ſtaracź njetrjebamy. W ſeptembru najprjedy nacź wotżnjcžemy a ju ſpizujemy. (Wobzyh ju wołżebje rady żeru). Na to ſwinje na wotżnjcžene topinamburh ſacžérimy. Sswinje tam ryja a tak ßebi topinamburowe bobule wurjebaju. Chżemy-li pak, ſo bychu žo topinamburh wołżebje roſmnożiłe, njeßměmy tu prěnim léce ſwinje na nje honicź. Na tajkim topinamburowym ſahonje mózemy ſwinje tak dołho paſcź, bórzi njeſamjerſnje. Prjedy hacź pak dospołnje ſamjerſnje, tajki pſchierjebany ſahon ſwłóżimy abo ſrunamy. Dokelž topinamburhy do wſchěch różkow korjenje cžerja, njetrjebamy žo bojecź, ſo nam ſwinje wſchě korjenje wurjebaju. Wſchędnje jich telko w pódże ſwoſtanje, ſo žo nałéto topinamburowe poło ſnowa ſaſeleni. Wěſo jenoż na tajke ſahony, błíſko pſchi dworje a hdźež žo nicžo druhe njehodźi, topinamburhy a koſcżadło ßadźamy. Na dobrym połu je ſchkoda pola a ſ tym bychmy ßebi też jenoż poło ſanjerodźili. Je-li ſwinje jenoż do wuběha puſchcżamy a nimamy paſtwiſcżeja w blíſkoſci, mózemy jim travnu a dżecżel do wuběha namjetacź. Tak žo njetrjebamy potom ſa ßhły dżeń wo ſwinje ſtaracź, hdyž rano ſ hłéwa wuhnacź a wjecžor do hłéwa ſahnacź. Sswinjom je to nimo měry ſtrowe a hoſpodarjej ſ wulkim wunoſchkom.

Praſchenja a wotmołwjenja.

P r a ſ c h e n j e: Mi je žo jakoſza wocžeſlika a nětko njecha mloko puſchcźicź. Wumjo je twjerde. Schto mam cžinicź?

W o t m o ł w a: Parcźe wumjo ſ cžopłej wodu a je-li twjerde, pomaſajcże wumjo ſ 10 prozent. karbolowym maſom abo ſ kamporniſkom (Kampfergeiſt). Dejcże ju jenoż hdyž cželo ßyza.

P r a ſ c h e n j e: Naſcha kruwa kuſt kaſchluje. Hewak pak derje żerje. Kak bych tomu wotpomhał?

W o t m o ł w a: Pola waſcheje kruwy móże ſo two dwoju winu jednacź. Kruwa ma pak płuzowu tuberkuloſu pak je ßebi hoſpźit ſałkoła. Hacź ma tuberkuloſu, mózecże je ſchcżěpjenjom ſwjeſcźicź. Tu wſchak ſo wjele cžinicź njehodźi.

P r a ſ c h e n j e: W naſchej ſtudni, kotraž je na 20 m hłuboka, pokaſa ſo nadobo hnójniza. Tuta je ſo tam je ſurodneho dwora doſtała, kotryž nima hnójnizowu jamu a hnójiſchcżo zementowane. Móju jeho k tomu nuſowacź?

W o t m o ł w a: Haj. Proſchcże twarſku komiſiju, ſo by wěz pſchehładała a waſch ſuſod budże dyrbjecź ſwoju jamu a hnójiſchcżowe dno zementowacź, dokelž je tudy ſtrowota jara wohrożena.

P r a ſ c h e n j e: Mam ranzu, kotraž nětſche 7 proßatow. Nadobo ſacźekaſche ji wumjo a 5 proßatow ſwitny. Mi ſo ſda, ſo na ſahorjenje cžrjewow po jejnym mloku ſwitnychu.

W o t m o ł w a: Kładźcże na wumjo cžopłe wobkłady ſe jilokiſliſcżnatamu (Eſſigſaure Tonerde) a wumjo ſ ſakrowej ſalbu (Kampferſalbe) ſchamajcże. Ranzu mózecże ßebi dale woſtajicź.

P r a ſ c h e n j e: Mam poltſecźałéta ſtaru jakoju, kotrejž wumjo krej cžecże. Na cžim to ſaleži?

W o t m o ł w a: Njeſtli-li žo jakoju wumjo, dha ßebi niczo ſ toho njeſcźinicże. To ßame wot ßebje pſcheſtanje.

Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 24 Budyšin, 15. junija 1928. Lětnik 35

Nješto wo bozu.

)S 3 wobrasami).

Bosowy kerk ſłuſcha bjes dwěła do naſchich naiſtarſchich domjazych roſtlinow. Jeho lacźanſke mjeno je Sambucus nigra. Bjes cžłowjeczeho pſchicžinjenja wſchudżom pola naß w ſahrodach, ja hródźenji, bróżnjenji a domſtkimi dźiwi roſcże. Ptacźki jeho ſrake jahodki ſcheſipajo a ſpożerajo roſnoſchuja jeho ſymjo.

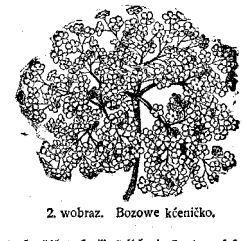

1. wobraz. Bozowa hałožka z hłodymi łopješkami.

S wonjateho kcżénja (2. wobras) pichihotujemy ßebi do poczenja cžerjazy cźaj. Je-li ſe ſuſchenym kcżénjom jédnjenja ſchije a wuſchow pariſch, je ſ tym derje roſcżerjich a bórſy, wulkéjuſch. Sowjaza mózi kcżénjeżka je w jeho bohatoſcźi wéſtcho aetherowcho wolija. Po nim też tak jadrinje ſawonjuje. Kcżénjeżka dyrbiſch rucże po tym, ſo žu kakżeże ſchcżipacź, dokelž wotpadaja. Schcżipaj je pſchi ſuchim wjedrje a je rucże w chłódku wuſuſch. Hrubiſche ſchiſchki wotſtroń. Sbrunjene kcżénjeżka ſ nich ſtuwěraj, dokelž wjele hódne njeżu.

Bosankowa jahodka thorwa we ſwojim mjażu tſi ſornjeſchka. Druhdy mjes ſrakymi cžornymi jahodkami ſelene nadeidżeſch. Tu je halenka (Gallnüſſe) natocźiła, jako bě hiſchcże ſelena. Tehodła ſe ſrawiła njeże. Jeje nacźerwjeń żołty cžerwik pſchebywa w kcżénjeżkowych pupkach. Jeho pſchebytk w nim je ſ winu, ſo je nabubnjeny.

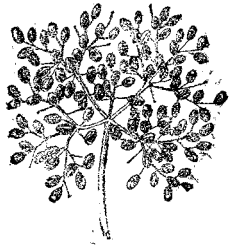
S dotrawjenych bosankow warja naſche hoſpoſy kłódnu poliwku. Se ſuſchenych jahodkow abo ſ nich nawarjeneho ſchmadrunka žanu poliwku w ſymje pſchihotuja. Jadriwje jeſłodźowaju ſchmadrunka nałożuja wſchelażu jako howjazu rjédź pſchi naſymnjenjach a drjenju. Druhdy ſmješcheja jón też ſ kruſchowym a ſłonkowym ſchmadrunkom. Réka, ſo je tutón rjédź hižo nětkotreho na drjenje a bjednizu (Fiſchias) cžerpjażeho wulékował. Ssamo ſ młodych wubiwankow pſchihotuja jédź a ſ prěnich łopjenkow kłódnu ſałotej. Korjenja warja. Tutón wotwaŕ pija, hdyž na puchéſt cžerpja a wodu puſchcżeju njemóża. Praja, ſo běłe żo drjewa ſ mjażom warjene a ſ toho doſtała juſchka ſamu hojerſku móż wutonja.

2. wobraz. Bozowe kcżénicko.

Drjewo po łúhży kocźi, pódła je kruże a ſeßuſchene kóſcź twjerde. Tehodła dżełaja ſ nich ſchewſke kolki abo hoſdźiki. Dla twjerdoſcże też draſchklerja a blidarjo boſowe drjewo rad kupuja. Dżecźi dżełaja ſ njeho ſukawy a pukawy. Boſowe żro je jara łóhke. Jeho panki ßu próſdne. Tehodła trjebaja je ſa wſchelake elektriſke poſpyty. Dokelž je cźiſta a tuła nima, cźiſcźa ſ nim ſchkleżiny nałwożow, łupow a mikroſkopow. Nežnu jażnożołku bélíſnu pod ſwjetſchnej hrubej ſkoru kuſchcża a ſ njej wuſtrowjaſzu cźaj warja. Sbohom hodźi žo też ſa wſchelake barbjenja. Pócźi abo ſornjeſchka jahodkow haptykarjo rad kupuja. S nich pſchihotuja tak mjenowany jantonin. Tutón je ßrědk pſche waki. S tutoho króteſkeho roſpiſanja ſpóſnawamy, kak ßu wſchě dżełe boſa a bosankow mażne a hodża žo na wużitk ſtajicź. Nechtóſi kuſiż, je-li by tole wjedżał, by na tutón kcżt mjenje jako na njewużitnu njerodź ale bóle jako na ſcheżedrjiwy dar Bożi ſhladował.

Bós wuživwaja a na druhe lěto pschegadšuja. Tola je nóžno, wotložiś fodjeś. K temu wuběr fylnische kije a tykši je nětkdyž 20 cm. hluboko do jeorje. Bós je ś kózdej, leš najzhadschej jenzju spelejom.

3. wobraz. Bozowa kitka.

Na wjach pola naš so wo rospjenkowanje a pschisporjenje bosa staraś njerjebarny. W městach sahrodniży wschelake porjedźene druźiny žadjeja a plahuja. Mjes nimi rosefnarwaja so pak ś barbu a pak ś formu kopjenjow. Jena druźina réka stóčany bós, druha sazo gléborny. Posledníschího lisce žu ś běłym wobrubom a pak ś běłymi próschkami. Pěrschilkowího bosa lisco je sazo rosschlebjerdžene. Druhich druźin jahodki žu sazo wschelakeje barby. Pódla cžorneho mamy druźiny se selenemi, běłymi a žołtymi jahodkami. Potom mamy bós w cžerwjeno-jahodkatych kitkach. Do bosowych druźin ńtuścha też pśeze bós. Rosefnarwamy na 12 wschelakich bosowych druźin.

Zahrodnistwo.

Ssadźenje žadowych schtomow a wobhladanje jich króny w prěnich létach.

Dokelž schtom jenož na jene léto nježa dźimy, ale dokelž ma nam na 20—30—40, haj ža mo 50 lět dołho płody njeseš, je teš na prěnim městnje wožebje wažne, kak schtom žadźimy. Kóžda druźina žadowych schtomow ma wěsty měru žalenosce wot žebje wobkhowaš.

Cžaš žadźenja žo složnje po pódźinych poměrach a na podnjebju (Klima). W cžoplischich krajinach abo na pěsčozných pódach je radžomnische, najmu schtomy žadźeš, a to tak bórsy, ha se liscžo spadaku. Je-li pschihódna zyma, móžemy psches zyłu zymu schtomy pscheža dźowaš, niž pak hdyž mjerznje.

W cžežschich a mokrych pódach a we wyschschich krajinach žadźamy schtomy nałéto a to w měrzu a haprleji, tak bórsy hacž je póda rostała.

Nasymnske pscheža dźowanje je khmanšche hacž nałétne. dokelž nasymu, prjedy hacž póda dospoknje samjerznje, sapuschcža hižo małe korušchi. Tehodła potom nałéto tajki schtomik wjele prjedy wubiwa, je fylnischi a w ćuchich létach tak bórsy njewuschnje. Do 80 cm. hluboke dźery namjetamy najprjedy ⅔ dobreje pjerschcže. Do žrjedża stajimy 2,50 m dołhi kolik. Kolik deleka wutalimy abo ś kómasu (Teer) pomajamy. Hewak bórsy shnije. Koliki dawamy schtomam tehodła, so bychu runje rosłe a so by nam je wětšik njepowalił. Tajki schtom ś kolikom žo lěpje jakorjeni. Najkhmanšche žu schmrěkowe abo jédlowe koliki. Kóždy kolik pak njech je wotruhany.

Prjedy hacž schtomik žadźamy, pschirěsamy najprjedy pschedołhe korjenja. Hewak nam korjenja wušchnu. Tajki schtomik ś pschirěsanymi korjenjemi žo lěpje pschimnje. Nowe hušte korušchki žo wutworja. Teš nakamane korjenja dyrbimy wotrěžaś a strowe abo zyłe korjenja pak nětkdyže

schtomiki nasymu, pschirěsujemy je hakle nakóto, pschi nałétnim žadźenju pak hnydom pschi žadźenju. Krónu młodeho schtomika wobrěsujemy na sześchowoze waschnje: Tam, hdjež błowny wuhon wubiwa, wotliczimy nětkdyž 25 cm a nad tymle wuhonom wupytamy nětkdyž schórej wóczkow. Nad najhornischim wóczkom wuhon pschirěsujemy. Dalsche pjeć prutow pscheržnjemy wokoło poleža wyshe wotwóczka, kotrež ś króny pokasuje. Prawe pschirěsanje króny podpjera frót a dopomha k tom, je schtom na wschelakich městnach wubiwa. Se wschěch pupkow potajkim nowe łakoški wubiwaju.

Na pschirodne waschnje žo makohdy schtomik rjenje wuwije. Tehodła dyrbimy jón hnydom wot sapoczatka derje wobhladaś a tak pschirěsowaś, kaž chcemy jón měś. Pschirěsujemy schtomik tak, so je tiklonotwarny (pyramidenförmig). Tajki twar dospějemy pola fruschwinow a jabluczinow hacž do 3.—5. léta a pola ślowkow hacž do 3. léta. Wischenje a brěžki na tele waschnje njepschěrěsujemy. Jenož hušte hakły wurěsujemy. W druhim lécže pschirěsujemy žrjedźni wuhon wot horjeka wo ⅓ a 3 žylnische abo 3—4 žłabische pobocżne wuhony wo ½ a to sasno nad wóczkom, kotrež ś króny horje pokasuje. Sću-li pódnje hałożki dléše hacž 10 cm, pschirěsujemy je hacž na 4 wóczka.

Mužijmy derje pódu w sahrodże.

W seleninowej sahrodże dozpějemy dwoji a tśoji wunoschk, hdyž pódu derje wužijemy. Mjes žaznej seleninu, kotruž bórsy trjebamy, móžemy taiku nałožiś, kotraž je pomałku wuwiwa a je posdźischo srawi. Na pschikład wožadźamy mjes žaznym twérkositym kalom abo kolrabijom symski twétkojty kal abo rynczk górkow. To žanje je pola žołtwje. Na rjadki maku móžemy morchej žobu wožwjeź. Teš mjes rynczkami žaznych górkow w sahrodźu móžemy hischcże nješchto wožadźeć. Hłowna wěc je, so je póda derje pohnojena.

Hnójnisa w sahrodnistwje.

Hnójnisa płaci w sahrodnistwje jako tajki knéź, kotryž spěchnje skutkuje. S njej pak dyrbimy kedźbliwje wobhladźeć. Najlěpje je, hdyž ś hnójnizu nałéto abo nasymu hnojimy. Teš w symje, njemjerznje-li a žahe nałéto móžemy ś njej hnojiś. Tożame płaci wo hnójnizu ś wustupa. W lécže njeje hewak khmane seleninje hnójnizu pschilivaś. Potom selenina swjetscha tak khmanje nješkodźi, žmjerdźi abo ma pod wschelakimi schkódnikami cżerpjeć. Wjelo móžemy se starej, derje pschekišanej hnójnizu w lécže seleninje hnojiś, ale dyrbimy ju žylnje ś wodu měšaś. Hnójnisa ś wustupa je najkhmanšcha na tlajischcžo (Kompost). Tajke tlajischcžo je tak dobre, so je njemóžemy ani ś njenjesami sapłaciś. Skutkuje w sahrodże woprawdże dźiwny.

Picowanske mučki.

We wschěch dźelach cżeka žiwych bycżow žu njerozsudne abo minerałne maciźny, wožebje w kościach. W cżerwych kościach wucżini wjazy hacž połowca njerozsudliwich maciznow. Pola zyzakow (Säugetiere) wucżinja njerozsudliwe maciźny na 70 proz. a pola ptakow 80 proz. fosforicżana wapnowy. Tamne 20 abo 30 prozentow je wubliczniatar a slavsid wapnowy. S toho móžemy sudźiś, so zywe stworjenje k tworbje kościi wjele wapna a wapnowych želi trjeba. Tehodła mamy skotej wožebje, doniž su młode tajku pizu dawaś, kotraž je na tajkich wutkach bohata. Tola

też dyrbi

S mlokom abo ś njerjadom a ś mozu śkeš wjele tutych maciźnow sjubi.

Najbóle dyrbimy na to dźiwaś, so śkót wožebje wapnow a fosforowe žele dostanje. Druhich maciźnow je w druhej pizy dosć. Pizne rosłimy cżerpaju žwoje njerosłiwiše maciźny ś pódy. Skót cżerpi njedostatk na tychle maciźnach, dostanje-li pizu ś taiskeje pódy, kotraž je na wapnu khuda abo w kotrejž je mało kościowki. Teš je tudy šuche léto ś winu. W běrnach, w répje, w répowej nacži, klomje abo w njeskej wódje je teš mało wapna. Wožebitu kedźbliwoši stošnjemy młodenum skotej abo ródam, teš žuczelnemu skotej a pjerśinje. Hewak mohło nam skoco na njeskošej kości khorjeś. Koście skotej teš druhdy njeskéhu, hdyž maju hnyž temu dosć na wapnu a želach bohatej pódy dawaš. Tu pak njeje w poživawjach organach njeschto w njedźe. Mało cżeło žnadź dosć trébnych maciźnow njemóžemy. Tu je potom wužiże, so po chemiskim puczu tajke žiwiny pschidawamy. Pizne wapna njesmuja sekundarne fosforicżne wapnowy. Tuto wapno dźelaju ś kościnu
a ś njerozsudnych fosforicżnych wapnow. Tola je ś kišalinu želenej. Tajke rospuschcžitne maciźny su
maciźnym. K rospuschcženym
S tym je ś tutym kišalina želena
kišalina sraży. S toho naśanje
wapnowy. Tón je wobdźelk wot rospuschcženych maciźnow a je pomałku wužiwschi pschi njesnjej cżopłoce. Na to je rosmólske a pscheda.

Je to tehy pródch bies wónje a nježdźi sa niczim. W nim je pśches 60 proz. wapnoweho fosforicżnanu. Se toho pschipadne wokoło ⅔ na fosforicżnan sekundarny we wódze njerospuschczejny ale rospuschczny we wschelakich kišalinach. Nimo toho je w pizynym wapnje hischcże procentow korczelkowcho fosforicżnanu, dale klinitoho želejatoho a nécžato mało wapnoweho wubliczniatanu. W pizynym wapnje njesmédźa jenje rospuschczene floridy bycź, kotrež žu pódoze. Tajke pizne wapno je najcelž. Je-li bychu we wapnu žłabe žydy arsenikowe kišalimy byle, njeby wapno hischcże skotej dale wadźiło. Pschi kupowanju kždźujmy, so bychu naš njesjebali, dokelž je kościowa mučka a kościowy popjek ł pizynemu wapnu podobny. Kaž žmy hižo spomnili, najtanje pizne wapno je žydnjenjom fosforicznanu wapnowcho. Dokelž je pizne wapno jara dróbny a tak hnydom do kreje pschenidže. Zyła hódnosci pizneho wapna saleži na rospuschczenej fosforowej kišalinje w nim. W nim nima jenje mjenje hacž 30 proz. fosforoweje kišaliny abo kościowki bycź. S toho ma jako najmjenje 80 proz. na rospuschczenu kościowku pschipadnycź. Pschedawaŕ dyrbi nam ja kościowku we wapnu rukowacz.

Kościowu mučku abo podobne druhe próschki njemóžemy žonje na žane waschnje ś pizynym wapnom pschirunacź. Fosforicznan je w njej jara cżesko rospuschczny, a to tehodła, dokelž njemaštanje je žydnjenjom ale ś mlečzom. Sornjatka kościoweje mučki žu teš hrubische. Tehodła žebi wunjaźnimy, so ju žoldkowe židkosce tak derje njepschijimaju a skoco ju tak derje njesprožiwi. Wulki pschirodospytnik Kellner je dwécžił, so skoco je sekundarneho fosforicznanu wapnoweho (pizneho wapna) hacž na 50 proz. a ś normalneho fosforicznanu hacž na 37 proz. kościowki pschijima. S kościowe mučki a kościoweho popjeka pak jenož 13—14 proz. S teho widźimy, so żwjerjenjski organizm njese wschelkich próschkami pizne wapno najlépje pschijima. Kościowa mučka abo kościowy popjek sej wjele mjenje winoštej. Mlěte koście pak žo ja pjerśinu derje hodża. Na jene skoco liczimy 2—3 gramy sa dźeń, wožebje njemóže-li žo pjerśina dosć pschebrachacź.

Je-li w pizy dosć kościowki, ale jenož mało wapna, móžemy tunischi srědk k narunanju wapna rjeschacź. Je to plawjena kryda (Schlemmkreide) abo kaž hewak réka wu-

W poślednich cżasach je teš wschudże chlorid wapnowy na pschedań. Tola, tón žo
waschne ś wuhliczniatanu wapnecznemu njeruna. Na druhej stronje je drózschi
a njeje strowy.

Pizneho wapna móžemy na kuž howjadka abo kobły 20—25 gr. liczimy, wowcam a žwinjom 10—20 gr., šprěbzom a cżelatam 8—15 gr., jejnjatam a prožatam 3—6 gr. Sšuboženemu skotej dawamy wjazy. Plawcżeneje krupy pschidawamy na kuž na dźeń, wulkim skoczatam 30—60 gr. a makym 10—30 gr.

Nimo tychle posliczenja nam we wobkhodach hischcże wschelake zuse próschki ź zuženi
. S tymi nam pschirěczinja, so stót po nich
wjele winošte njeżu. Sću-li dobre a cżato dosć skotej wadża. Tehodła kóždemu pschedi nimi warnujemy.

Skotej móžemy teš kuchinsku žel pschidawaŕ. Kupujemy ś wjelscha hubjenschu abo cżerwjenu žel. Krej trjeba wjele žele. S njeje wsori žo w žoldku želena kišalina, je pomoca kotrejež pożiwamy. Bjes njeje njemóžemy žanu jédź khmanje spożiwaś. W pizach je w žynje, w répowej nacži a w melazy wjazy žele hacž w druhich pizach. Sžel dyrbimy wožebje ś bérnam a ś hruborstóknatej pizy pschidawaŕ, na pschikład répje abo druhim bóle wožanym pizam. Tajka woželena piza skotej jenož derje nježdźi, skót ju teš lépje spożiwa. Móžemy ju želu žanto dójnjosej žwyschcej, pizu jenym-li tajku pizu, je kotrejž hewak wjele žele njeje. Najwjazu žele trjebaju wowcy, potom žwinje a na poślednim howjadka a konje.

Kak mamy sučelne krowy picowaś.

Najlepe hospoży žurželnym krawom rady jadernu pizu pschidawaju. Praja, so krowy potom po wocželenju lépje deja.

Na wulkim pschepytowańskim kuble w Peesce w Pomorskej dóstanu žurželne krowy najlépsche žyno a bohate pschidawki jaderneje pizy. S tym chcedźa dospěcź, so bychu krowy wjele k žebi brate a potom po wocželenju do zyle norweho stawa dojenja zastupite, to réka, so bychu tak žwoju khmanosci dejnoscže wo wjele twyschile.

Wšyscy plahowaŕ w naschej Sakskej pak ma wožebje wjele holandiskich krawow. Tón žo žwojim žurželnym krawom pośledni cżaš psched wocželenjom wjele jadrineje pizy njedawa a to tohodła, so žo krowa njeby kornila. Hewak žo potom hubjenje cżeli. Dóstanje-li krowa pschecžeje jadrneje pizy psched cżelecżom, pschidźuju ju ži po wocželenju rady mlócžna pależinka (Milchfieber). Jeni ménja tak a druhy hinak. Schto dha je poprawnym prawje, abo schto je khmanšcho?

Chcemy tudy župrosčne ranży a žuboźne kobły pschirunacź. Ssuprosčnym ranzam ź prawdła poślednje 6 njedźeli jadrnu pizu pschidawamy. Niz tehodła- so by ranża po prožatach wjele mloka měła, ale tehodła, so bychu so prožata pranje derje wuwiłe. Nimo teho hischcże dobra hospoża na to dźerži, so móża so ranży cżaściščicho pschebéžeć. Tak prožata potom lépje du. Nimo teho, hischcże prožata tehodła lépje du, dokelž maja bóle kónczojte hłowcżki. Dale ma ranża žylnische bruschne myschći (Bauchmuskeln) kaž krowa a ź tym žebi wjele pomha.

Kak pak je to pola pschisterdeneje kobły. Ta žo žaža wjele hiba a to žanto hacž do poślednjeho dnja. Teš strěbz ma podołhojtu hłowu a je-li hewak wscho w rjedże, dha strěbz zyle lóhko pschirdże, hačrunjeż žo kobła pschi tym pschepeżeł. Kóždy rosumny hospodaŕ njedawa k najmjenschomu poślednji měžaz koble pschedobru pizu, dokelž wě, so žo potom ko-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 xl. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so, płaći 10 xl. pj. Wudawa a čišći Smolerjec kniklidźikarnja, nap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3637.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobdźełanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z z

Čisło (Nr.) 139 — Budyšin — Sobotu, 16. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Presidium němskeho sejma pola němskeho presidenta.

Nowowuwoleny presidium němskeho sejma, wobstejacy je sapóšłanzow Loeby, Essera, ſ Kardorffa a Graesy, je pjatk dopoldnja němskeho presidenta ſ Hindenburga wopytał.

President Loeba němskemu presidentej wo schtwórtkownej wólbje rospravjesche a presidium w jeho nowej formje pschedstajі.

Kaž je błyschcej, je němski president pschi tym němskopjemskemu presidentej rjekł, so je wjeselі, so je je hro presidentske sastojnstwo sažo do Loeboweju wuprubowaneju rukow pokóžko.

Stresemann w němskim sejmje.

Siwonkowny minister dr. Stresemann je ſo pjatk popoldnju prěni króć po swojim shorjenju pschi pożedženju ministerskeho kabinetta wobdźelił, kotrejž ſo w němskim sejmje wotmě a ſo ſ błowneho dźela ſ rumunskej požčonku saběrajsche. S błownej pschičinu, kotrejež dla bě Stresemann ſ khorobneje stwy wuschoł, běchu sadźewki, kotrejž ſo wuthworjenju noweho němskeho knježerstwa napschećiwo stajeja. Stresemann je ſa sestajenje knježerstwa wulkeje koalizije, to rěka knježerstwa, pschi kotrymž by ſo też němska ludowa strona wobdźěliła. Wjednistwo tejele strony je wobjamkło, ſo jenoż ł wulkej koalizji pschijamknyć, jeli ſo němska ludowa strona też sastupjerstwo w pruskim knježerstwje dostanje. Na to je pak mało wuhladow. Pruske knježerstwowe strony nimaju žaneho požadanja, ſo do knježerstwa ſ němſkej ludowej stronu dźělić. Stresemann dże pjecza spytaċ, wjednistwo němskeje ludoweje strony pomhnuć, ſo by swoje wumělenjenje na wobdźělenje pschi pruskim knježerstwje wrócyło.

Rozšćěpjenje starych socialistow.

Starosozialistiski „Volksstaat“ je w swojim wčerawschim cyłe powšěch wo rosšćěpjenju starych socialistow potwierdźił. Niekiżej, dotalnemu „Volksstaatowemu“ redaktorej fu pschišli, ſo je wulkemu dźělej starych socialistow jeho sbliżenje a spschećelenje ſ monarchistiskimi wojerskimi organisacijemi ſ pohorschkom. Niekiżi je tehodla ſ „Volksstaata“ wustupił. Wěrno njeje, ſo ſo słyszaja cyrjóška Drježdźanskeho khcidła lewjanymu sozialdemokratam pschisamknje. Žadyn wjednik starych socialistow je hdy spomnik, ſo chcedźa ſo stari socialistowo sažo ſe sozialdemokratami lewizy swjasaċ. Žadyn ſ nich swoju ruku ł tomu njepokaži, so by ſo knježerstwo, podobne Zeignerowemu, sažo wuttworiło.

Zwisk mjez Drježdźanami a Prahu.

Pražske parnokótdne towarstwo 10. julija direktny parnokótdny wobkhad ſ Prahi do Hrjenska (Herenskretschena) wotewri. Wot tam ſo hnydom sa pschijamknjenje k parnym łódźam sakſko-cyješkeho parnokótdźinskeho towarstwa do Drježdźan postaraja. Parne łódże budża pschedběżnje wutoru a schtwórtk ſ Prahi wotjeżdżowacʼ. Jěžba ſ Prahi do Hrjenska budże dwanaċe hodźin tracʼ.

Elsaska debatta w deputértskej komorje.

Pożedženje deputértskeje komory, w kotrejž ſo wo namjenje elsaskeho sapóšłanza **Waltera** a kommunista **Uhrya** na puschcženje sażudżenych elaſkich autonomistow a kommunistow jednasche, je jara njemérne.

Sapóšłanz Walter wożeżbje na to pokasa, ſo by puschcženje sażudżenju sapóšłanzow Ricklina a Rossea rosshorjenje elsaskeho a lothringskeho wobydlerstwa směrowało. Hdyż su Ricklina a Rossea do parlamenta wuſwolili, to njerěka, ſo wjetschi dźeł elsaskeho wobydlerstwa autonomistiske nahlady sastupuje, nawopak, wokerzo fu jenoż błowu wotſwolili, so dyrbi tale politika khłostanja a krutoscje pschestacʼ.

Waltera w jeho rěczi wospjet ſ wulkim herjekanjom pschetorhnychu. Justizny minister Barthou radżesche, ſo by ſo debatta wo namjecze na puschcženje Ricklina a Rossea ſ jatwy wotstorzyła, dokelż ſo juristiske jednanje wo jeju należnosći hišće njeje skónčiło. Tehodła je Walter błowu namjet nakhwilnje wrócyo wsał.

Po **Uhrowym** namjecze dyrbjachu ſo wschitcy sażudżeni sapóšłanzy wobhnadżicʼ a ſ jatwy puschcżicʼ. Justizny minister Barthou praji, ſo staj sażudżenaj kommunistiskaj sapóšłanzaj, kotrymajž dyrbi ſo błowoda dacʼ, wojakow k njespołuschnosći namolwiłoſ. Po knježerstwowym namjecze ſo Uhryowy namjet wotpokasa.

Zlět južnosłowjanskeho sokolstwa.

Ssokolstwo zyłeje Južnosłowjanskeje śmeje pschihodne dny w Skoplju w połodnischej Sserbiji sjeżdʼ. Na njón fu ſo Ssokolsko ſe wschěch ſłowjanskich krajow pschepročyło. Na sjeżdże ſo nběże 1000 cżeſkosłowakiskich Ssokołow, sastupjerjow wschěch ſokolskich jednotow Cżeſkosłowakiskeje, wobdźěli. 26. junija do Beograda pschijědu. Tam budża dwaj dnjej pschebywacʼ a w Koschutnjaku pola Beograda wulke ſnuczowanja wotmějа. Potom ſo do Skoplja powjesu, to bychu ſo pschi tamnischim ſlětu wobdźělili. Wot tam Kołowe Polo wopytaju a na rowy tam padnjenych južnosłowjanskich wojakow wěnzy położa. Dźeł Ssokołow, nětkoże 250, ſo pschi wulkeu ku Ochridy wobdźěli.

27. junija cżeſkosłowakiska wojerska deputazija ſ wjednistwom jeneho generała do Beograda pschijědże, ſo by ſo pschi pożwjerzenju pomnika w Żerſkich horach ſa padnjenych južnosłowjanskich a cżeſkosłowakskich wojakow wobdźělika.

Amerikanski pósłanc w Parizu wróco stupi.

Kaž „Echo de Paris“ powě, je pósłanz Sjednoczenych statow Herrick w Pariju wobſamknył, ſe swojeho sastojnstwa wrócyo stupicʼ. Jako jeho naslednik ſo kaliforniſti bankier Crocker abo prjedawschi Barlinſti pósłanz Gerard mjenowjetaj. „Echo de Paris“ tule składnosć wužije, Franzowſam jara pschecżelnje smyknjenoho pósłanza Herricka pobudźicʼ. Jemu ſo porokuje, ſo je, hdyż je ſo wo měr jednako, błudił, ſo ſo Sjednoczene staty ſa bjesstrach franzowskich mjesow postaraju. Dale je Herrik rjekł, ſo **Sjednoczene staty, ſe schwampom wójnſki doły Franzowskeje wutrěja.** Tehodła je njes woběmaj statomaj wjele njedorosumjenjow nastało. „Echo de Paris“ ſo nadsija, ſo Sjednoczene staty Herrikej nasledníka dadża, kotryż ſo tehole sentimentalneho woſchnja wostaji a Franzowskej stajnje powě, schto ſo w Amerizy stawa.

Jendźelski pósłanc pola Pilsudskeho.

Jendźelski pósłanz w Barlinje, ſir Ronald Lindſay je we Warschawje błeſche rosrěczenje ſ Piłzudskim mėt. Wo wopschijecżu tehole rosrěczenja ſo kruce mjelczi. Sir Ronald Lindſay w błižſchim cżaſu sastojnſtwo ſtatneho podſekretara pschewoſnje a směje ſ tym ſa pschichodne stejiſchcżo Jendźelſtwa k Pólſtej rosſudżaċ wliw.

Europiſzy demokratojo pola Lloyda Georgea.

Lloyd George, wjednik jendźelſkeje liberalneje strony, je demokratow europiſkich krajow na sjeżd do Londona pschepročył, kotryż ſo wot 5. hačʼ 8. julija wotmėje. Wotpóſłanzy jenotliwych krajow budża ſ połsejemi jendźelſkich liberalnych. Pschepročowanje pschijazdzki nětkoſi sapóšłanzy němskeho žejma a krajnych žejmow pſches Paris do Londona pojedu. Mjes druhim budże ſo na sjeżdże, kaž je błyschcej, wo **demokratiſtim ratarſtim programje** jednacʼ.

Dźeł mužstwa „Italje“ namakali.

Po hišćeże njepotwjerdżenej powěſći dopisarja Kopenhagenſkich nowin „Politiken“ je pomogna expedicija ſ pżyczimi žanjemi, ſ parneje łódże „Hobby“ wuſadżena, ſtoch muzi namakała, kotſiż fu ſo po rosbicżu powětrowje łódże „Italje“ pěſchi na puczʼ k połodnju naſtajili.

Kaž ſo ſ Kingsbaye powě, je pomogna łódź „Citta di Milano“ ſnowa ſchkrowe powěſeże wot mužſtwa „Italje“ dostała. Nobile praji, ſo ſo won a jeho ludźo błeſ ſtracha cżuja. Njewědża, hačʼ dyrbja tule powěſcʼ w tym ſmyſle wukożicʼ, ſo je ſo jenu poradżiło, tak daloko k brjohej dóńcʼ, ſo ma nadżiju, kraj doſcżehnycʼ, abo hačʼ dże Nobile ſ tym jenoż rjeż, ſo bórſonnu pomoż wocżakuja. Po padnjenju „Italje“ njeje Nobile łobuſtawy dweju druheju wobdźelenjow wjazy widżał. Wažnywuſtojni mėnja, ſo je dźeł wobſadki, kotryż je ſo hromadże ſ ballonom wotehnał, ſnadź jara daloko k ranju k krajej krala Khorle XII. leczał. Barna łódź „Braganza“ je ſchtwórtk rano k dobremu ranju jeżdżo nimo Norwegiſkich łupow jěła. K połnozy Moſſenſkich łupow je łódź tołſtu łód nadeschła a nětko ſpyta, ſo pſches łodowu racżinu pschebodnycʼ. Ruſki łodokamał w runej měrje k kapej Smithej jědże. Riiſer Larſen je powěſ, ſo je ſ pżnczi ſapſchaħ, ſ dwėmaj mużomaj wobhadżeny, na kraj wuſadżiſ. Dyrbi ſo pſches Dolhoranſki kraj pschebodnycʼ.

*

K powěſczi, ſo fu ſo tyżo nużojo „Italje“ wukhodali, ſo ſ Kopenhagena wudospołnjo powě, ſo fu cżile tyżo muzojo dwaj italſkaj offiżeraj a ſchwedſki meteorolog Malmgreen. **Woni fu ſo wot generała Nobila dżelili a ſo pschi na puczʼ k Spitzbergenam naſtajili.** Hačʼ runje mėjachu jenoż 80 kilometrow k krajej hicʼ, ſo tola wo jich żiwjenje bojachu. Wědomoſcʼ, kotruż nėrko ſchwedſki mużeny poda budże ſa pomogne expedizije rosſudżaża.

Nobile a jeho towarſojo.

Nobile a jeho towarſchojo, kotſiż ſo ſ lodowej ſchkrutu, na kotrejž pschebywaju, k krótkemu wjeżorej cżerja, fu hižo dale kupy Foyna dojeli a nětkole po połednich powěſczach 15 kilometrow k ranju kupy Khorle XII. płuwaju. Woni fu tſelbu żadali, dokelż fu běże mjedwjedże (barby) do jich blisłoſceje pschiſchłe.

*

Norwegſti wujeżdżowar polarneho morja Grunar Jſachſen je ſo na napraſchenje ſa nětcżiſchim położenjom mužſtwa „Italje“ na błedowaze waſchnje wuprajił: Dżelba, kotraż je duży po puczu k krajej, je w lepſchim położenju; pschetoż pomogne expedizije mėża ju doſcżehnycʼ. Nobilowa dżelba je na trojerdym łodze, kotryż ſo runje k krótkowjeżorej boni. Tżeża dżelba je ſo najſerje ſe ballonom tak daloko k rauju donjeżła, ſo ſo ſ płuwazym łodom k połodnju do twotewrjeneho morja cżeri. Syma ſo w tu khwilu ſnjeżej hodźi; pschetoż temperatura jenoż 1 ſtopjeń niże niczki (null) w nozy wucżinja.

Franzowſka pomoż.

Minister franzowskeho wójnſkeho łódźſtwa je w pschesjenoſci ſ wikowanſtim ministrom wobſamknył, lětarſkeho kommandanta Guilbauda ſ jeho dwajmotorſtim lětadłom, kotrež je ſa nadożenanke leczenje pschihotowane, mużſtwam „Italje“ na pomoż pósłacʼ. Guilbaud dyrbi Amundſena namolwicʼ, ſo by expediziju nawjedował. Guilbaud najſerje djerża, ſobotu, do Selenſkeje (Grönland) poleczі.

Lodokamał Malygin do Murmanſka pschijeł.

Ruſki lodokamał Malygin je ſchtwórtk wjeczor do Murmanſka, najpołnocżniſcheho mėſta europiſkeje Ruſkeje, pschijeł, hdyż je ſo ſ wuhlom ſnowa ſaſtarał a lětarja Babuſchkina pschijał. Djenża ſobotu dyrbi ſo lodokamał na jěſoł k kupje Foynej popuſcżicʼ. Wot tam budże Babuſchkin ſ Junkerſkim lětadłom lětacʼ ſa mużſtwom „Italje“ błędżicʼ.

Hoover presidentſtwowy kandidat.

S Kanſas City w Sjednoczenych ſtatach połnocżnej Ameriki ſo 15. junija powě: Hoovera **fu** w prėnim wothłoſowanju republikanſkeho nazionalneho sjeżda ſa presidentſtwowe ho kandidata pomjenowali.

Hooverowy napſchecziwny kandidat, ſenator **Lowden,** pżedy wothłoſowanja pschipowědżi, ſo ſwoju kandidaturu

Serbja! Wopytajće jutře njedź. 17. 6. swjedżeń poswjećenja prěnjeje Sokolskeje khorhoje w Poršicach!

wrócęśi, dokelž mêni, **so jajimy katastrowa pśichi wólbje do wahi njepadaju.** Na to sastupjeś Kaliforniśiske Hoovera za wólbu namjetnika. To bê znamjo za to, so Hooverowi pśichiwiśowarjo 25 mjeńśiśinow dołho wołachu: „Njech je Hoover žywy!“ a potom do rjadow so sestupawśchi nimo njeho cźahnychu.

Wothłosowanje w Kansas City so wulkemu poraźenju farmarjow runia, dokelž ma so namjetu farmarjow na dospjelnjenje jich žadanjow wotpokasale. Jako wólbny program so pśichija, so dyrbja so jakonje pśicźeźiwo alkoholskim napitkam, Coolidgeowa politika, tamanje wójny a snižanje dawkow pśichewjeśeś. Prezident republikanskeje unije je Hooverej žłobjopśichezacy telegram pósłał, w kotrymž nadźiju wupraji, so Hoover dalśne pokraczowanje amerikanskeho puda sawêźi.

Mylnje dźewjeć cźłowjekow wotprawiłi.

Na podłožku telegrafiskeho rośkasa wot prezidenta Callesa je wojeńska wyšnjosć w Huatli w Mexiku tamniśeho měšćanostu a wósmich měšćanskich sostojnikow wotprawiła. Nětko je so wupokasało, so president Calles njeje tónle roskas wotpósłał, ale so su jón měšćanostowi politiźy pśicźeźiwnizy wotpósłali. Offiźera, kotryž je wojakow pśichi fatźelenju kommandował, a druhe do komplotta sapleśone wołoby su sajeli.

Nowe wojowanje w Tientsinje.

S **Tientsina** so 14. junija powê: Wojazy chinesti dźêl Tientsina wurubieja. Hacź runje su hižo 16 rubjeźnikow wotprawili, so dale rubi.

S **Londona** so 15. junija powê: Po powêsćach s Tientsina je schtwórtk dopołdnja w domorôdnym městowym dźêlu k nowemu wojowanju mjes jenotliwymi wotdźêlenjemi połodniśkich wojakow doschło, kotrež su mjes sobu njepśicźeśeśiši smyśleni. Arsenal je so do powêtra buchnył. Swêsćicź njeje so mohło, z kotreje strony je so wubuch stukźił. W rozrêźenju wójskowych wjednikow w Pekingu je so wobjamkło, z krajiny mjes Pekingom a Tientsinom rozpjerśćene wotdźêlenja śiteho połnôcznego wójska wuhnaź.

Čangtsolin je pjeća niśće žiwy.

S Mukdena je pśeschłapjaja powêźeź pśichiśła. **Sa morwego prajeny marschall Čangtsolin je manifest za mandžurskich wojakow wudał, w kotrymž jich namotwja, so njebychu powêźeźam wo jeho wumrjerju wêrili a so bychu dale swoju słužbu cźinili.** Jeho ranjenja njejsu tak cźêžke, kaž so mudawa, a jeho strowosć so hladajcy połepśuje.

Attentat na pśichodnego nana japanskeho kněza.

Hałe nětkole je so do sjednośeje dało, so je so 14. meje na kupje Formosy na prynza Kania, kněžorowego pśichodnego nana, attentat stukźił. Jedyn Korejiski je na prynzowy automobil stokźił a do prynza katacź cźinył, kotryž pak prynza njeje trjechił, tola automobilowemu wjednika z łohka sranił. Automobil khwilu skoku po dróhach jêdźeśe, mjes tym so automobilowy wjednik pytaśe, nadpadnika z wosa storcźeź. Policija je Korejiskeho saklapiła; jeho wotprawja. Formosański generalny gouverneur je dla tuteho podawka wrócźo stupił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 16. smažnika.

Justiny — Bena.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1909 Jan August Pohonč, bywši šulski direktor w Tharanće, hłowny zastupjeŕ Gothaskeje žiwjenjezawêśaceje **banki w Lipsku, kiž běše so 13. julija** 1841 w Nowej Wsy pola Kluksa narodźił, hdyž mêješe jeho nan žiwnosć. Bu na Budyskim seminarje wukubłany a skutkowaše najprjedy jako wučeŕ w Malećicach, hdyž so ze Serbowku, dźowku zapósłanca Fahnanera w Bobolcach woženi. Wot 1867—1870 běše wučeŕ w Nowej Wsy, potom dźêše jako wučeŕ evangelskeje šule do Liberca w Côskej, z wotkal so 1876 za direktora mêšćanskeje šule do Tharandta powoła. W lêce 1892 pak złoži tuto zastojnstwo, zo by w Lipsku hłowne zastupjeŕstwo Gothaskeje žiwjenjezawêśaceje banki pśijał. Tu je 22 lêt dołho skutkował. Pohonč běše docyła mužacy energiski kharakter, stajnje so cuješe jako wučeŕ w najnadobniśim zmysle a je swojim wučeŕskim idealam hač do smjerće swórny wostał. Běše z cyłej wutrobu Serb. W młódšich lêtach je spisał ludowy spis „Napoleon a jeho wójny“, wšelake mjeńše a wjetše pśirodospytne a hospodarske nastawki. Teź w cuzbje je swojemu narodej njehinjacu swêru a lubosć wopokazał. Za wšitke narodne pśicowanja je śêdrijwje darował. W Lipsku běše lêtdźesatki dołho z woprawdźitym wótcom serbskich studentow, kotrychž ze swojim pśećelom fararjom Handrijom Dučmanom za serbskim blidom zbromadźowaše. Běše ponižny a mêrny. Pśez jeho wutrobu klinčachu cas žiwjenja serbske kêrluše a bibliske słowa, kiž běše jako dźêćo nawuknył.

† 1915 Jurij Brósk w Zhorjelcu, farař Křišowski.

1859 nastupi Hendrich Imiš swoje žohnowane farstwo w Hodźiju.

† 1106 Beno, biskop, japoštoł Serbow.

1858 wučeŕska konferenca we Wojerecach pod radźićelom Stolzenhurkom.

† 1880 Ludmila Kollarowa, dźowka Jana Kollara, we Sonnenberku.

1920 serbska wustajeńca w cêskim muzeju w Prazy.

† 1898 Pankrac Handrij Glawš w Brnje, z Dźôžnikee, sobustaw rjada Kapucinow.

1853 deputacija Serbow pola pryncа Alberta a jeho młodeje mandźelskeje Karoly z Waza.

Hdźež zahe jandźel Boži
Je pśez krajinu šol,
Hdźež na nju wóčko złoži —
Cyrillski japošto

Hdźež Benno zakładowaŕ
Je swjate sydliśco,
Zo Serbam pśihotowaŕ
By evangelijo;

Hdźež kaznje Lutherowe
Je Wojêcech pśełožał,
Zo rozswêtlenje nowe
By Serbam poskićał;

Hdźež nêhdy cuze rêče
Muž hurski wukneješe,
Zo kśeśijanske tyče
By dobył z biblije:

Tam rodej serbowskemu
Sy skała T y n móc,
A Němcej wosadnemu
Sy lubowany wóte. Prof. Pfuhl.

*

Njedźela, 17. smažnika.

2. njedźela po swj. Trojicy. — 3. po swjatkach.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

1849 wuzwoli so Jan Dučman z Małeje Boršće pśi założeniu Dźiwočitańskeho serbskeho towarstwa za naměstnika Pêtra Mlónka. — Towarstwo skhadźowaše so we serbskich domach. — Dučmanowy dom mêješe so dla staroby zwotcharjać. — Pêtr Mlónk wo nim spêwaše:

To je ta luba stara jatwa,
Hdźež rano a teź z wjećora,
Hajk jêdźi a teź wot jêdźe
Sće modlili so hromadźe.

Haj, waši starši pobožni
Su jow so horco modlili
A wy teź z nimi — dźêćatka —
Ta zbłubowaśe kolena.

Kak husto su so w tutej jatwi
So khudźi ludźo najêdli,
Jow wyšše klubła zeńskeho
Kliněł njebjeski jim dosta so.

Kak husto njebê tuta jatwa
Swêdk bratrowskeho towarstwa.
Kak husto w tutej wulkej jatwi
Su spêwali — so modlili. —

Ja dźeus so hišće dopomanju,
Kak ja tez z mojej maćerku,
Sym jako dźêćo w tutej jatwi
So sobu modlił z druhimi.

1849 załoži so Dźiwočitanske evangelske serbske towarstwo pśez Pêtra Mlónka.

1858 spali so w Bukecach 30 statokow.

† 1025 Bolesław Khrobły, pólski kral, kiž je w Budyšinje knjeźił.

1722 staji so pśeni kolik k natwarjenju Ochranowskeje wosady.

Pśisłowa: Morwemu krahołcej so ptački smêja. Zła žona je cêrćica pśez dźewjeć cêrtow. Mać je wêndźom znać.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wieczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer 0, thermometer wo dnju +25 Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —9, thermometer w nozy +7. Tuńśady na kuźe, khłódne a jasne wjedro. — Sćikłuźa je sajo wyšoko na niane stupiła. Nižiny so wośahuja. Wyšśiny i Azorskich hrjepow w sćerwjenej fronce wiśikhdźe. Tak mamy nadźiju, jako na nêkotre njane dny. Wjedrownje mêniu, jo tukmuju wjedro swój torhaty rad dale wobtrajowa, nêkotre dny rjenje a potom sajo njewołkojace wjedro. Nutśje mamy młody mêśeśk. Wichejdźenak śiata pśichemnjate, marśate a khłódne wjedro. — Nasch wjedrownikojnik ma za pśichodny tydźeń sćêhowace wjedro za mókne: njedźela so mróześe pśicećahuja, pondźela a wutora kritiśej dnjej, śrjedu, schtwórtk a pjatk rjenje cźopło a khłódne wêtrowo, sobotu zaso mróźeno a wêtrowo. — Nutśje, druhu njedźelu po swjatej Trojizy, sthadźa słónjeźo 3,29 hodź. a ko khowa 8,22 hodź. Mêśaćk sthadźa rano 3,05 hodź. a khowa so wjecźor 8,18 hodź.

— **Dźenjnjśiske wiki.** Na gwinjajcych wikach bêśe dźenja wjele proźatow na pśichodań. Wone pak so trochu cźeźko pśichodawachu hacź tydźenja. Na butrowych wikach pśaćeźiche butra 1—1,05 hr., jeja 10—11 pj., twaroh 25 pj. Buź i pśenini pjerjom bêśe dźenja sajo wjele na pśichodań. Teź nêkotre sibjata tam bêchu. Buźy i pśenim pjerjom pśaćaźu swjetscha 7—8 hr., sibjata swjetscha 2,50—3 hr., punt kóśeśa pśaćeźeśe 65 pj. Na seleninowych wikach pśaćeźeśe kśeźi połotwije 8—10 pj. punt rjenjerja 15 pj., zyźe 20 pj., hromaka 0,70 hacź 1,20 hr., waleź radikśow 15 pj., róża źydrotitcho kalu 40—80 pj., punt kórkow 50—60 pj., kolrabija 20 pj., jêdźenje łobody 10 pj., jabłukow 20—60 pj., bêrnow 6 pj., zentnaŕ 5 hr., punt nowych bêrnow 15 pj., litr laneho wołija 1.60 hr.

— **Wojźewjenje samožerja na finanzny hamt.** We wcźeraśnich cźiśe wojźewiśnych wu hamtiśim dźelu namêśenja Budyśkeho finanznego hamta na wotebjacje wośahowanja samožerja na finanzny hamt. Nasćich cźeśerjow cźitarjow w Kamjeńśiśim, Lubjśim, Wojerowśkim, Bêlborśim, Hródkowśkim a Khociebuźskim wokrjesu na to

Marica a Hanica.

Roman.

51] (Pokraczowanje.)

Cźeta Angiolina bê nêtko swjatśicha z nim. Wona bê pytła, so cźim wjeselśe bê jeje wobliczo, cźim lêpśichi myślow bê teź wón. Jenoź po poldnjach pêtowaśe swoje cźatowe hjeńady. Ale potom swośta wón wot nêtka swjetscha w Gollanje. Dwójzy wschêdnje źebi do Merana sajêcź, bê jemu pśichewjele, jako by ta stara prużnosć jogo zyła w nim njetcźała. W poślednim lêcźe bê so wón widźomnje sestaŕ. Cźaśćiścho rjeku Meinhardtej, swojemu pśećelej:

„Wêśch-li, to je tola wulki wotrêśk, hdyž dźowki worjal du, Bohudźakowano, so mam hišće Hanizu.“

Pśichi tom wón ju po prawom dozyła jara njewidźesće, pśichetuj bê-li hacź dotal pśichego i jeje gotru macź pśichewodźecź dyrbjała, to dawachu jej nêtko pśichego wjazy źwobodu. Cźety Angiolniny swjatk i njebjom, kaž so śa, bê so pśichi snowa wotucźazem domjazem słoźu trochu rozwjasał: rózowy spêwacź a wschêdnje rano kemšeji hicź, njebê jej hižo nusnje trjeba. Dokelž bêchu nêtko domjaze wobsteśnjośe śjadowane, to bê teź tamne khodźenje k buchowanym a śwêtnym pśećeśelam, kiž bê śkadźu mêła, so by pjenjezy wobstarała abo cźaś pobłêśenja za pśaćomnu dań dozpêła, njetrjebawschi.

Hanica bê Marizyne winowatośeśe w domje pśichewśala. Wona da so do wśchelakeho dźêła. Dwójzy za tydźeń hraješe śchtyrirucźnje na kławêrje k nłodej mandźelskej hejtmana Leitnera, wo kotrejž so powêdaśe, so bidźeśe so po prawom k virtuozyju na kławêrje wudospołnicź chcyła. Telko śa so bycź wête, so bê konśervatorij wopytowała. Hudźbne studije wurośćechu so pśichego bóle a bóle k pśicźeślśej wuczbje. Potom źydaśe Hanica hodźiny dołho doma a śwucźowaśe so na starem łkhidle, kiž bêchu nêtko kłónćnje wupor jedźecź a błokowacź dali. A wona, kotraž bê hewak wutrobu na jazyku nośyła a we śjwojej nawalnosći je wschêm wubuchła, śwucźowaśe tajnje a njerêźeśe źenje wo tom, jako by so po Marizynem pśikładzu śkowała, w tom saczuću: jeje źeloje wobkńejeńje bê Meinhardta dobyło.

Tola śchtoź bê źebi cźeta Angiolina pśichaka a śkadźu pśichego hiśchcźe wozjakowała, jedyn, kiž mêješe wušy, k tomu dwê śwucźnej wêży, njemuźy njeno a pjenjezy, njech by so jej łóśiść — to so njeśta. Wêśo njekhwataśe ta wêź su macź, two pśichinoš śwojeje dźowki so staraćź, nêtko tak jara, hdyž be so Mariza wudała a tehodła bê dom, w kotremž so Hanija bórśy i dosć łudźimi pójna. Pśichetuj pśichego bóle bu jaźno, so wośamerćenosć, w kotremž bê młody por źiwy, bórśy źiwiśchemu wobkhadej dyrbjeśće zośaćź.

To śta so jeneho wjećora na Rochuśowem khrodźe. Sbóžneje myśliźcy pśichiśli so Mariza k Meinhardtowemu ramjenju a śaźdźeli woźi: Spróżna wot dnja wušny w cźich'm śbożu. Wón wośta śedźo, a hacźrunjeź bê jemu ruka śjerpła, to so wón tola njeśwaji so hibnucź. Wón hladaśeśe dele na cźemnu hłowu Mariźy, kiž prawidkowuje dychaśche, a myślesche wróćo na lêta, hdyž bê hiśchcźe młody hólź biwał. Nêtkotrajźuli młoda hołza pśichiźe jemu do myślow, kiž bê jemu, kiž njebê byt je jaźnym pśichkadom, ale i tajkim mużom, kaž śtoro wśchitkjo ju, so k wutrobje tułała. Por wjeśeśeju bruneju wocźow pożnêwaśchtej so na njeho śe śtarcho dopomnjecźa. Teź krótke, wograwane wjeśeło so na njeho wośchcźeraśche. Lubośne wobliczko śi Winia jewi so jemu wo śnje, kiž śi wotewrjenymaj wocźomaj dońśeźe, potom zaso młoda źona, tam w Amerizy, śi dotkimi prośonymi wuśchparanjemi, młoda źona, kotrejež śtruchłych śłowow, wo jeśe mandźelśkej źałośći be cźasto so napoźłuchał, wot kotrejež pak be so wottorhnył, dokelž njechcśche go i paduchom śtacź. A tak go tele postawy wokoło njeho śnośchowachu, i dawno śaśchłe go źiwjenja wotucźene, pśichiźe jemu jeźicha myślicźa: „Hdy by wona tole wêdźała!“

Wołomik jeho to pśichewja: Ty dyrbiśch jej to jónu ... Poteńa śmiśleśe go nad tobu śamym. Schto by ś ... było bołujce? Dyrbjeśće wón njemóc śamjeść go cźiśće wutroby jeho ławy? Wona bê dobra, lubowaśche jeho, by bya jemu wśchitko wodała; ale by źnadź njemóźła nêśchto kali, runje to najzjerahładniśche, najnjewozakowaniśche w njej wośtacź, hrjebacź, tyć, — śarakź, kiž rośeśćhe a lubośći cźeźnjeśche, pśicherośeźe a dozyła podusny? Schto by śnał druhe, a byrnjej by to najbliźśi cźłowjek był, hacź do najbliźśich pohnuwanjow jeho bytośeśe?

Jennu go pśichi tom jeźmy, śodowm go hojo, so mohł śpjaź, k jeho ranjenju pśihitaŕ, wubudźiś. Ale wona go njeśłyśi. Jeźe dańśe wotpocźowaśche. Wona njewêdźeśche nicźo wo mnyślach, kiž jeho cźiwiłowachu.

Sćicha śchrawaśche mnyślicźa: Kóždy cźłowjek bêśe tola ham, zyźe ham. Niedrêmachu dźiwne myśle we hłubine dusche? Biesbna kotruźki njebê źebi źadyn wêdomy? Skowo jeho pośledńejśeho pósłanza, hrabje Baranja, kiž chcyśche jeho raś wopytaź, na jeho dowolu do domiśny, pśichźêe jemu do mośhow.

Sdêtanudry wuherśki grandźeigneur, kiž bê wusaw samožny a bê tola w śaźnich lêtach hižo njeśdźiwotu pjenjes pśinaŕ, bêśche jemu raś we Washingtonje rjekł, hdyž bê go we wudaśe paducha rakuśeje pśichźuchnośe jednośe: „Chcemy kobuźelnosć mêć i kózdym cźłowjekom. Schto wê, jehło budźećemy sami w podobnem połoźenju cźiniłi!“

Meinhardt bêśche prajił: „Wozjehnjenje a morała pśiched tym zawobaraśe“, ale śtary diplomaŕ wjeśeśe se śchêdźiwej hłowu:

„Je mjeś nami wśchemi śabałośenych njekmanśkow, we kotrychž śpocźiwow tajnje jêd, kaž w pódźe, ta nahwiłkom khorośćj pśichijimne: Maśch-li śbożo, so bazillus śabicia, mordowanja, paduchśtwa, i krótka, wśchо, śchtoź chcyśe, naśchemu organiznej blitko njeśpchóźe, to śwośanje śe cźeśtnym cźłowjekom. Dobudźe-li pak go do śtrośtwa, to podźeji nêkotrezkuliź śpytowanje, kiž je hacź dotal był i bu śpołnym cźeśtnym cźłowjekom!“ (Pokracź. ścźêhuje.)

njujemy, so hu tamnische finanzne hamty hamtne namoc-
jenje wojsewike, dokelj sa zyhu Němiku płacyli. Wojsewje-
ga wo samoženju ma ho w czasu wot 15. hacj do 30. ju-
nija t. l. na pschisłejny finanzny hamt sapodacz. Schtóz
dot swojeho finanzneho hamta žadyn formular k wosje-
njenju pschipóstlanu dostał njeje, njech so po 18. junju
w finanzny hamt wobroczi a zebi tam formular wotewsa
wo zebi pschipóstlacz da.

— **Tudomna Weigangez firma** je njedawno na sakske
wobydarske ministerstwo namjet sapodała wo dowolenje
za wuwjedzenja dzěła. Jako dopokas za tutón namjet mjeno-
wane postupowazu wobczežnosć dalewjedzenja dzěła, k czeż
so hu w poslednich letach jara powschitkne dawki a wu-
metki, powschitkne wobsah atd. dowiedzene. Sandżeny
z wokrik wotmětchu so někto jednanja mjes ministerstwom,
z knjes pschemyschlowy rada Eschenbach-Budyski saktu-
rowanje, a mjeneczelom a pokmocznikomaj Weigangez
ow, kaž tež dżełarskiej radu a sastupjerjemi dżełacjerskich
ezow. Tute jednanja njejsu pak hischcze k zanemu pra-
u wuzłukkłej dowiedze. Je so wschelake namjetowało,
z mohło k twarjaczliwemu dalewjedzenju dżěła do-
ecz. Kak budża so wězy dale wuwiwacz, wotmišuje wot
kak so jenoskitne namjety pschetwjesecz hodża. W sajt-
tamnischich dżełacjerjow a tež w sajimje města a zukeho
ezba by naischeje było, hdyž by so pschihódny wupuez
nakał, so Weigangez wulka dżełarnja njeby trjebała
z pschestacz.

— **Nejchowne czestne znamjenja powotanjatych komory
radowbudżiwa** hu so w poslednim czasu sakluznjonym ka-
mskim rjadu. Stżebrowe czestne znamjo dostaschtaj
ezpschi sahrodnik Korla Arthelm, wjednik privatneho
ezdnistwa Weigangez bratrow w Budyschinje, a sahrod-
wobjezżer Handrij Pětschka w Budyschinje. Bron-
e czestne znamjo dosta pak privatny sahrodnik Arnoscht
Lechor, kiž je hižom psches 43 lět j privatnym sahrod-
stwom hrabiny E. Einsiedel w Radworju.

— **Budyske haptyki** hu zwschědne dny hacj do 7 hodż.
wjecjor wotewrjene, njedżelu pak jaminjene. Nóżmu służ-
na a njedżelu wotewrjene ma jenoż jena haptyka j mjeżacz-
nym wotmikanjenjom. W junju je to Mježichzanska haptyka
na klowanym torhoschczu.

S Budestez. Jutśe njedżelu, póndżelu a wutoru wot-
ndże ludomne uniformowane towarschtwo tżělcow swoje
ubiske tżelenje. Po starym swuczenym waschnju ho tež
tże rjany brylantny wolnowoj poschtel. Tżelenje tżón-
ci so j kżižnim swjedżenjom tżělcowskich żonow. Njech
e swjedżenstwo wschědnjeczanz clare wjedro swoczenje.

S Khwaczizy. W Khwaczizach ma so wuczežke mšmo
wobhadżacz (mšmo riadowania D). Pschcje so wobsta-
jenje serbskeje rěcze. Tu je swójsbne bydlenje se sahrodn.
Zamołwjenja maju ho hacj do 14. julija t. l. na wokrjesch-
ho schulskeho radu sapodacz, w kotrehoż wokrjesu so
amołwjacy stutkuje.

Z **Radworja.** Zjawny puć z Radworja do Kamje-
ca pola Radworja je hižce hač do 20. junija t. l. za-
ty.

Z **Pančic.** Wčera w nocy wokolo 12 hodż. znjezboži
y piwowy auto z Lěskeje pola Kamjenca na Ka-
anskej drózy blizko Miločanskeje skały. Přijěz-
ny pschecywnymi sudami nakładżeny z Budyšina. Na
amjenym městnje zlama so prědkne pjero a
wrecny z wotnachom do tolsteho štoma a zhib-
i při tym prědknu wlósku. Hewak so hižce tež
wolskodźi. Wodżeř zrazy do skleńcy a zrani
mjezwěn. Přisydnik ze stróżelemi wotešże.
tra dyrbjachu na awe dłši čas dżělaz, prjedy
mózeše wotjež. Z wulkim zbožom běše, zo auto
ajic pomału jědżeše. Hewak by wězo njezbožo
wjelše było.

Z **Ruschizy.** Srjedu wjecjor ho cżežiły automobil
ajerske piwarnje na „hornjej wjsy“ mjes
ym a Ruschizu sapali. S pschičinu sapalenja
e, ho dotal ho pschepytnjak sapalił. Schoźer a pschi-
wjeli hnadom i woja zkożistaj a ho wukhowalaj. Za
ydnał sćežke pridnja połoja automobila w płomje-
ech, minimar a pěć niczo njebeschtaschtaj. Muježi auto
eželi drózy ke a wostalischtaj. Někotři ludżo zrorżichu na
to skutki na tuto. Tżěrjerjej běschtaj też truchi schkleńcy
a pudżene autowe dżele na drózy, leżo wostajiłoj, schtož bě-
schc i muślini strachom so nimojedżejace auto.

S **Wojerez.** Schtwórtk w nozy wokolo 1 hodż. běsche
ho w něhnjischej Kramjez zyhnieli pschi Njedżachowskej
drózy zyhelowa fruschernja zapalika. Sruschernja běsche
wonka z zyhelemi wuhadżena. Woheń ho tżěrko ruczje ros-
schěrił. Tudomnej motorskej a Wětrnianskej zuknuje ho po-
radzi woheń zamjesowacz. Nedżiwajcy tehodla pak je so pat
kónje wotpalilo a někotre tuhaz k fruschenju sestajanych
zyhelow niebudża so wjacy trjebacz. Měnja, so je někto
S **Wermingtuffa** W tudomnej wulkowej dżělarni je
lamkał Wjerich z Kulowa do cżežkeho niesboża pschičich.
Jako pomozny tepjer pschez kolowatinu z ponjekom na-
Hodżeneho czasa tak niebožownje padnu, so maschina
icho pschejědże a jemu prawu nohu pola kolena wotżědże.
Wobžarujomneho dowiesechu do wokrjesnje thorownje.
wobeh sakościł.

S **Lakomeje** pola Khocżebuza so nam pische: W naschej
wjesy wěrja lěto 1928 pschesze mnohy do duchow a schcze-
njowu. Powědaschze so jako wjele wo hrosnem schcrjenju,
wo tak mjenowanej pschipoldrizy je to žonisko, kiž so wo-
kolo žitnych polow bruczi, tak dołho hacj kostrjanj kżeje.
Wěre je tute žonisko, że kżerpom w ruzy, j kotrymž wschem
tym „z tootrubnjen ow hlowy“ brosi, kiž pschi schcżipanju
kostrjanja Wožj dar tentoju. Kaike hrožeze, jako psched
nětcz to dujemi někotre starozpravne wjesnjanki w khěrej
cżinicży nimo žitnischcza pschihódnu hu a mjes žitnemi swjel-
gami na dobo bojazliwu běłu postatu wuhladachu, kiż so hi-
gami na dobo bojazliwu běłu postatu wuhladachu, kiż so hi-
bosche a nadpadnuc j rukomaj mjetasche. To njeje někto
druhi hacj niedufoma pschipoldrizja, schcżenychu sebi nimo
měry natrożane žonki. Satrasche a schcpotaju bżażku
jako sajazy do kakomeje, hdyż pschekwapaza powěsż wschě
możne wěnjenja słuchi. — Schto pak drje dyrbu prajiec,
dyżli-li widżeli, schto je so w žitnischczu we wopraudżito-
schi podało. Dżěschnanske holicżo, kotrejż bě njeżmilna
żmjerc nana rubika, njechasche najebacz żarowanja reje
we Lakomje sakomdżicż. Ale kak dyrbjesche wężku swjert-
mjeć, so we wżyk nichtó we tym pytnył njeby? Nó, holicżo
wědżesche žebi hižo rady. W żarowańskej drasche wopuschczi
domownu wjesu a jako duzy po puczu nimo wotležaneho
pola pschidże, wupyta žebi w žitnischczu bleczk, rozwjasa
žobu pschinjeżene bremjeschko, wza žebi pihanu rejtrawnišku
draszu j njeho a sapocza ho pob hołem njebjom pschewoblec-
kacz, na někajtich pschihladowarjow žebi wżo njemyslin-
schi. Mjes tym so w koschatku a spódnich kholowockach we
žitnischczu stejesche, pschihladowarjow tamne žónki nimo a nje-
wusmróżichu ho pyched posdarznem scherjenjom mu niczo
mjenje, hacj holicżo pyched njewocżakowanemi pschihlado-
warkami. Derje jenoż, so je ho wężka tak wujażnila, he-
wak bychu někotre žónki w Lakomje dale do pschipołdnizy
wěrile.

Z Łužicy

* S **Korsynja.** Kaž zmu hižom piżali, je so w Kor-
synje kładowanja Frieżej pschadowanje a tkajenje wotpalila.
Mamy k temu hischcze dodacz, so j wobnjom nastała
schkoda něhdże 2 miljonaj hr. wucżinja, kotraż je je zawě-
rjenjom kryta. Dżeko w dżełarni njepocżepi j wobnjom
žaneho pschetorhnjenja.

* S **Kunnwalde.** Sandżenju póndżelu saja policija dżě-
lacjerja Arnoscha Kriegela z Ziegkertjala w Budestezach,
hdyż běsche na dżele, dokelj je ho na jiwojimaj dżiwokonaj
pschescha.

Kedżbu!

Autowy zwisk do Porsic na poswjećenje sokolskeje khorhoje.

Wopytarjo swjedżenja w Porsicach zmeja zwisk
z autom. Auto budże niże serbskeje katolskeje cyrk-
wje stać. Stóż chce z nim jeć, njech so tam poda.
Auto wotjědże z Budyšina 1/10, 1/13 a 1/14 hodżin.
Po potrjebnosći wotjědżetaj 1/10 a 1/14 hodżin dwaj
autaj. Zo bychu hosćo z Kamjeńskich stron, kiż ze
statnym omnibusom přijědu, hnydom přizamknjenje
měli, wotjědże auto 1/14 hodżin wot Serbskeho Doma
a pojědże potom k serbskej katolskej cyrkwi. Hosćo
z Bartskich a Hrodżišćanskich stron maja też pri-
zamknjenje do Porsic z autom, kiž z Barta do Budy-
šina jědżi. Po swjedżenju jědżi auto wot 18 hodżin
sem po potrěbnosći do Budyšina.

Swjedżeński wubjerk.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Pirny.** (Se złonzom sežahany.) Po powěsći je
Hinterhermannsdorfa je tam pschi swużowanju wohnjowje
wobory złonczka 31lětinjeho wohornika Hantschela sežahało,
so je na to hnydom wumrěł.

* S **Kötzschenbroda.** (Wino kżeje.) Na najwschidnischich
městnach su tele dny rjane druzjiny wina sakżeże.
Njepschichodnebo wjedro dło je wino kżija wjazy hacj
połdnja połdnischo sakżało hacj loni.

* S **Kamjenicy.** (Dżesacz lět khłostarnje dla sapatelst-
wa.) Pschichażny hud w Kamjenicy sebudži 28-lětnjeho
dżěłarja kulojtych hołzow Wiesnera z Limbacha dla sa-
patelstwa w 12 padach, kiż je w czasu wot lěta 1923 hacj
do junija 1927 w Limbachskej wokolinje, k dżesacz lětam
a schescżom měsacam khłostnjeje a wotrjeknju jemu cżest-
ne prawa na pjeć lět. Schežez měsacow jemu na
pschepytowanišku jatbu wotschicżu. Nimo toho hajicżu
jeho pob dohlad policije.

* S **Wólesławy.** (Bunzlau) w Schlesyšku. (Njewjedra.)
Pschi niedżelnischim niewjedrje dyri błyk do połnjeje bróń-
nje knjezeho dwora w Hornjej Mitlawje a rozbi dżěl swiżle-
lom. — W Nowej Wolschinji (Neuołs) zapny błysk do
bradże wobsedżerja Knapy a saraży kruwu, kotraż pschi sże-
nje stejesche. Tamnym kruwom ho niczo njesta.

Cyrkwinske powěsće.

Z Budyšina.

2. njedżela po swj. Trojicy, 17. junija 1928.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano 1/27 hodż. farař
Schneider spowědź a swj. wotkazanje; 1/48 hodż. ma
farař Berg předowanje; připodlnju w 12 hodż. ma
farař Paul předowanje. Wjecor w 7 hodż. je duchow-
na wječorna hudźba spěwnych wosadow kżesćanske-
je młodżiny w Drježdżanach a Zhorjelcu, zdobom li-
turgiske kemšenje ze sobuskutkowanjom knjeza
fararja Schneidera. Programy — k dobrowólnemu
wotewzaću — su po 30 pj. při cyrkwinskich durjach
dostać.

W Marijnej a Marćinej cyrkwi ma dop. w 9 hodż.
farař Paul předowanje (cyrkw. hudźba: spěw spěw-
nych wosadow kżesćanskeje młodżiny w Drježdża-
nach a Zhorjelcu).

W Tuchořskej cyrkwi ma dop. w 11 hodż. farař
Berg wojerske kemšenje (cyrkwinska hudźba: wo-
jerska kapała), wjecor w 6 hodż. ma farař Große wje-
čornu nutrnosć.

Zběrka za našu cežko wojowacu wosadnu diako-
niju, při duchownej wječornej hudźbje za twař hospo-
dy za młodżinu w evangelskej diasporskeje wosady
w Smječkecach.

Wutoru pop. 3/8 hodż. je w Pětrowskej cyrkwi
modleńska hodźina za njedżelnicze.

Wutoru wjecor wo 8 hodż. ma farař Berg w ev.
towaršowni biblisku hodźinu.

Bibliski wjecor srjedu w Tuchořskej cyrkwi wu-
padnje.

Stwórtk wjecor we 8 hodż. je w **ev.** młodżinowni
na Hrodowskej hasy 6 přihotowanje **za** dźěćace kem-
šenje. farař Große.

Pjatk wjecor we 8 hodż. ma farař Schneider we ev. towaršowni biblisku **hodźinu.**

Tydźeńske zastojnstwo ma we woběmaj cyrkwjo-maj farař Große.

Z Huciny.

2. njedżela po swj. Trojicy rano w 7 hodż. serbska spowědź, we 8 hodż. serbska a 1/10 hodżin němska Boża słužba. Zběrka za woćehnjenje młodżiny w ev. wěrywuznaću. Popołdnju w 2 hodż. katechismusowa wučba. W 3 hodż. towarstwo knježnow na farje.

Z Rakec.

2. njedż. po swj. Trojicy rano we 8 hodż. serbska spowědź a swj. wotkazanje, w 9 hodż. serbska a 1/11 hodżin němska Boża słužba, potom Boża słužba za **n ě m s k e** dźěći. Popołdnju w 3 hodż. serbske kemšenje (ze powědźu) a Boża słužba za serbske dźěći we Hermanecach na šuli. — Póndżelu 3/4 hodżin piskanje na wěži a raňša nutrnosć.

Wo żeleznikskej katastrofje pola Nürnberga.

Direkcija němskostatneje żelesnicy wosjewja po powěsći
z Nürnberga a wusłědźenje pschecżiwo wschelakim tukanjam
wo pschicżinje żelesništeho njesboża njedżelu wo nozy, so
dotalne wjazydnjowe pschehptowanja, z kotrymiž je ho zwły
rjad najwědomnischich wěsywuslojnych na polu hornjeho
twarza a lokomotiwstwa saběrał, njejsu k wukředżenju žaneje
wěsteje pschicżiny žnjesłożenja spěšneho cżaha D 47 pola
Siegelsdorfa dowjedże. W tutym hamtiskim spěšnem cżahu
dale, so je dotal wěste, so je wjednika wóska lokomotiwy naj-
prjedy z kolisow wuskocżił. Pschehladanja we wobsthadnej
słužbje ho njejsu žane stałe.

Dale praji hamtiske wosjewjenje, so hu byle wobsthadne
pschiprawy a kolise w porjedże. Też hu podobi kolisow
dosć krute, so cżah j tuteje pschicżiny njeje mohł z kolisow
wuječ. Puttnjenja na kolisowej podobi mjes dwěmaj
żeleznikkimaj sawjeromaj njemóża ho wobhladowacz sa
pschicżinu žnjesłożenja, ale sa jeho sczěhnoti, kiž hu wohebje
tehodła nastałe, so ho prědni wjerczišny dżěl lokomotiwy do
semje sary.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

W pschcżesenosći z knjesom hamtiskim hejtmanom ho
**wokrjesny sejm (Bezirkstag) Kamjeńskeho hamtskeho
hejtmanstwa na póndżelu 25. junija 1928, doh. 1/11 hodż.**
k sjawnemu pożedżenju do pożedżeništeje sale Kamjeńskeje
radnizy powola.

Dnjowy porjad je wupowěsżenjeny w złužbnym twarjen-
nju hamtskeho hejtmanstwa.

W Kamjenzu, 14. junija 1928.

Pschedsydka wokrjesneho sejma.
Justizny rada Voigt.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje za jutśischu njedżelu:** Njenje, mróżele ho pschecżahuja, khłódno. W Jendżelskej khłódno, ale swjetlcha wjenje, tu a tam njewjedra.

W pjatkownym pożedżenju němskeho sejma hu kommunistojo amnestiju za wschědy politiskich sabłudżenych żadali. Němšenazionalni a wobhnadżenja fenskich morderjow wustupowachu. — Zentrumski sapósłanc Esser žadosche, so by ho sond sa wjeżorne a ranšche namjetne stromy wupłacził. Sozialdemokrat dr. Dawid namjetuje, so by ho Esserowy namjet hospodarčemu wuběrkej pschipokasał.

*

**Schtwórtk dopołdnja dyrbjesche schwajzarske wobsthadne
kładło, kotrež bě ho z Frankfurta nad M. na leczenje do
Züricha puschczilo, njedaloko Frankfurta k semi pschistajicz.
Pschi tym ho wono pschecżiżnuło a ho do mjeńshego rěka hłu-
boko sarylo. S pschażerow ho dwaj mužskaj cżežko franischi-
taj, jena żónska lokko. Tež kładowy wjednik je cżežke ra-
njenja pocżerpił.**

*

**W Doornje w Hollandskej je pjatk nědżenski němski kěz-
zor swój schtyrecżlětny knježestwowany jubilej wobswjecził.
Pschi swjedżenskej hościnje je ho też prjedawschi kronprinz
wobdżěli.**

*

**Powěsć, so hu so z mužstwa „Italije“ schwódši zledżej
Malmgree a italskaj oficerjej Mariani a Zappi j pomocu
pżěcżich kanjow namakali a wukhowali, je ho jako wěrna
potwjerdżiła.**

*

**W dezembrje 1926 je pożewaška Jsia Treiberowa se
Drježdżan w Korunantskich Alpach se skały padnywschi ho
sarasyła. Někto je Drježdżanske statne rěcznistwo jemu
muża sajało, na njeho tukajo, so je swoju żonu do słubjeny
sjerzył. Přiwdy jeho bě jeje žiwjenje se 100 000 hriwnami
sawěsżicż dał.**

*

**Jendżelski delni sejm je porjedżene modleńske knihi se
266 pschecż wo 220 hłosam sacżiwnył. Canterburyski a
Yorkski pożiwarjej staj ho z napomnjenjom na sławnosći wo-
brocżiłoj, w kotrymž ho k měrej a sćerpnosći namołwja.
Zwrócej ludej trěbne wjednistwo da.**

*

**Rumunski zwonkowny minister Titulesen je schtwórtk
j pschewodom swojeje mandżelske, schesa ministerskeho
kabinetta a lékarja do Beogreda pschijěł. Na dwórnischczu
zwonkowny minister Marinkowicz, personal jugosławiskeho
ministerstwa, rumunski pósłanc, cżeskosłowakski po-
słanc a pólski diplomatiski sastupjeř jeho pozdrowichu. Wo-
król Alexander Titulesca w audżencu pschijimaše. Krai
jemu k cżesći swjedżenskeju hościnu wuporucże.**

*

**Londonski „Daily Telegraph“ powě, so je wójsko se
provinzy Schansi Peking a Tientsin wobsedżiło. Nad
Schansiskim wójskom gouvernem general Jenšiczan roz-
kasuje.**

Clemens Kahnt
w Kamjencu
Wšě kolonialne twory
přeco dobre a tunje!

Młódšeho
kowarskeho
pyta hnydom abo pozdźišo
kowarski mišter
Jan Měť w Driečinje.

Vogtl. gardiny
kupujeće jara tunjo pola firmy
K. Erler w Budyšinje, jenož
na Zitnych wikach 11
znapřeća hosćenca „Hwězdy".

Rjane prosata
su na předan
w Kumšicach čo. 10.

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5–8½ procentami
po wučinjenju

Šekowe konto z 4 % bjez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypotheki a hódnosine papiery kaž wše druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy też pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měśće, Wulkich Zdžarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Walcy
wótři a dypa
Alfred Frauenberger
młynytwarc w Budyšinje
na Nowosalcskej dróży 19
Telefon 3725

Přikrywy na sofa na bitdo na diwan
we wulk. wuběrku a jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Zitnych wikach 11
znapřeća hosćenca „Hwězdy"

Čerwjenosć nosa
móžeće sami wotstronić.
Rozprawa darmo, jenož wróćo
porto připołožić **Erha-Haus**
Abtlg. 316 **Berlin W. 30.**

Překwapjace mustry
za šórcuchi k firmowanju
su dóšle.

Poslednje nowosće
wolmjaneho muselina,
wumjelsk. židy a wšěch tkaninow
za rubišća a šórcuchi

Alfons Schauseil
w Budyšinje
Wosebity dom za serbsku drastu

Přesadźowanje

Dla spušćenja ryćeŕkubła budźa so wutoru, 19. junija 1928, dopołdnja ½11 hodź.

na ryćeŕkuble w Bóšicach pola Njeswačidła

zjawnje a dobrowólnje na přesadźowanje předawać:
blida, stólcy, sofy a chaiselongue, drastowe a hospod. khamory, myjne blida, gramofon z platami, łoža z matracami, wjele posleščow, wulke a małe špihele, meble do zahrody, butrobas, centrifuga, próchsrěbak (Staubsauger), mjasowa mašina, žołty honfiwjeński wóz, jara rjany, wóz ze zadnymi durjemi, zeleny rjebl. wóz, sanki, 2 poraj grata (Sielen-Jucker), wšelaki druhi grat, sedło, syće pře muchi atd. atd.

Wobhlad. wot 9 hodź. dop. Železnic. zwisk wot Budyšina 9.34 do Njeswačidła

Arno Wuschidi, přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowar.
Telefon 2970

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje
zap. družstwo z wobm. ruk.

Najlěpše nowe jerje najtuńšo **punt 44 pj.**
Nowe běrny **punt 12 pj.**
Cyle nowe zawjedźene: **banany** **punt 80 pj.**

Jednota „Sokoł" w Poršicach
poswječi njedźelu 17. junija 1928 swoju nowu
sokołsku khorhoj

PROGRAMM:
Swjedźeński čah / swjatočne poswjeć. khorhoje / sokołske zwučowanja z přewodom hudźby a druhe poskićenja

Započatk w 14 hodź. **Wječor pyšny bal!**

Bratrowske jednoty a wšěch Serbow na swjedźeń wutrobnje přeprošujemy
Swjedźeński wuběrk

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje
w Lehmancc kofejownji
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykancy / šokoladu
Wosebitosć: Torty
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja
We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Hosćenc w Pančicach
Njedźelu 17. junija
Janska kermuša
Wot popołdnju 4 hodź. REJE ◆ Za dobru jědź a piće je postarane ◆ Na nju wšěch přećelow přeprošuje
zarjadnistwo Pančičanskeho hosćenca

Transport mcblow — Zaměnjenja bydlenlow

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domj. kinowe } **aparaty**
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**
Richard Hntha
mójičel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotčahi wěcy wustojnje a najspěšniše.

Tunje wupjerki
zaso dóšle
80 100 115 130 140 160 cm šěroke
210 260 290 330 360 410 pjenjezk.
prawobarbne **pjerjo njepřepuščace**
Hilger w Budyšinje
jenož Seminarska hasa 2

Dźěłanske kholowy . . . po	4.00—7.00 hr.
módre bluzy . . . . . „	3.00—4.00 „
ležace khornarje	0.75 „
židźane samowjazaki . . .	1.50—2.00 „
prima pótne nohajcy	0.80 „
poručuje prima pisane nohajcy	0.90 „

Pawoł Bjenadaw Kukowje

Polstrowane meble
nakładne matrace
klubowe meble
kožane meble
kotrež sam zhotowjam, poruča
Otto König w Budyšinje
před Mjasowymi jatkami 3. Tel. 3162

Někotre sylne a srěnje, młode, wysokosućelne, dobre
plahowanske a čehniwe kruwy mataj jara tunjo na předań abo zamjenjataj
Pawoł **Köhler** w Njeswačidle
Max **Köhler** w Nižej Wsy.

Na małe ratarstwo so starša knježna abo žona
za hospozu
pyta. — Poskićenja pod **E. 17** na wudaw. Serb. Nowin.

Pol lěta stara
jałowca
je na předań
w Hatach čo. 4 pola Worlcec.

Warnuju
z tutym wšitkich, zo njebychu njewěrnosće wo mni rozšěrjeli a mje na česći ranili, dokelž hewak kóždeho
před sudnistwo
žadam. **Marja Wjaclawkec**
z Konjec.

płoka ze zaručenjom z mjelkej wodu a z wuliwanjom najlěpšeho mydła a plotuje
zwjeršne kołše,
kornarje a manšety
mój wosebity system **Beda** rukuje za kajkosć
Samsne přijimarnje:
w Budyšinje na Kózorskej dróży čo. 6 telef. 3638
na Přiščańskej dróży 16
w Khoćebuzu - telefon 1774 - na Hrodkowskej dróży čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży čo. 22
w Běłej Wodze na Bismarckskej dróży čo. 26

Zbožopschecze k slotenu kwašej
Jakuba Berla a jeho mandž. Marje rodž. Hejtmankeje
w Drobach pola Minakała
staraj nan 76, macj 75 lět; dźeń 17. junija 1928.

1. Hdyž ćej k jemi pohlitenaj
Wot wyšoće, starohy,
Swětłaj dźeńž swjećelenaj
Saš' psched woltar knjesowy.
2. Do zwjatnicy Bóh Waj' woła,
Jubilejskaj mandželskaj!
Jeho zohnowanje swowa
Wudźelene dostawaj.
3. Prěnjcha lubosćej, stara zwěra
K wotcarjej Waj' pschewodża,
W wutrobje pak čiwa wěra:
Bóh wschdy derje dolonja.
4. Pschichtrate nětk Waju lěta,
Rózjate a zjernjojte,
Sruboby a wjesne kwěta
Waj' duch swowa pscheběhnje.
5. Tak nětk stupaj, spominajo
Na wschu lubosćej zhonjenu,
Djak a khwalbu Bohu proja
Saš' na drohu dalschu.
6. Djalaj s trochtom Božoh' słowa
Po Waj' bróhy dalschej,
Wuswoltaj jaš' hebi znowe
Boha Knjesa k wodźerjej.
7. Bóh daj lischoše dołhe lěta
Strowosći, zjłotosć wobćmaj,
So Wój snim na dróhy swěta
Směrom dale krocjitaj.

To pschejetaj Wamaj
Waju hyn a džowka a dwě džěćidźěći
pyšeš Hańju Budarjowu

Příloha k číslu 139

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 16. junija 1928

Přenja sokolska khorhoj we Łužicy so poswjeći!

Sokoł, horde to mjeno, zlět k wyšinam. Sokoł nowjek rjapa, mocy, samorozsuda! Žadostnje zhladowachmy my Serbja do bratrowskich słowjanskich krajow, kak so tam nad honami stražuju we wyšinach skutka zlětowaše. Přez łužiske hory 1920 zahlny k nam. Lubje jón witachmy, ważnosć wokomika spóznajo, skrući so Serbow młodźina do njekhabłaceho cyłka. Dźeń a bóle skutk bratrowstwa rosće. Zlěty rěča wo moey a žiwjeńskej khmanosći.

Módro-čerwjena a běła, drasta naših Sokoła: Khabat módry kaž njebjo, košula čerwjena kaž morjo płomjenjaceje bratrowskeje lubosće, khornar běły kaž čistosć wutroby a čapka z pjerom — to krej Sokoła.

Módro-čerwjena a běła nowa khorhoj Poršiskeje jednoty Sokoł, w srjedźnym polu tuja Sokoła, krasne plećizna łopjeńkow serbskeje lipy jón wobdawa. Skrućmy so, tak čitamy hesło na njej. Horde to wuznaće a Sokoł to swoje date słowo wysoko waži. Za narod, wótčinu! Bratřa, to je słowo — sława wam.

Tysac lět dołho stonamy pod kwaklu cuzbnika mocy, tysac lět wotroćk! Bratřa, hdyž łopješko po łopješko spadnje w nazymskim času, mamy nadźiju na naléća mócnosć. Tak tež serbski lud. Njech bratr z bratrom wo sławu so bije, Sokoł naš njech wěne sprawnosće wije, kwaklu jim je čežidło, teć bój — za naše Serbowstwo! Łužiske hory, palniśća wótcow, zhladuja k nam, łužiske hory, mrětwišća mocow, što jewja nam! Bratrowstwo sej hajmy, hdźe zadźěwk stajmy.

Sokoł — naša młodźina, naš příchod byća serbskeho luda!

Jutře njedźelu swjeći prěnju khorhoj! Stó chcył domach wostać, sobu njeswjećić dźeń, kiž njezapomniće zapisa serbska Klio! Niehtó! Kóždy tam budźe! Hdźež Sokoł — tam serbski lud, hdźež Sokoł — tam příchod Z mocu lawa, Sokoljo doprědka kročimy! Poršicy! Sokoł?! Hesło jutrišcho dnja! -ŕ.

Ja sym Serb, Serb wostanu!

Aj, ja sym Serb! wěš, znaješ barby moje?
To módra, čerwjena a běła je;
Te barby woznamjenja česće troje.
Je woznamjenja našich wótcow khorhoje.
Lud serbski pyši swěra
A pročelnosć a wěra,
re noša módru barbu njebjesku —
A ja sym Serb — a Serb tež wostać chcu.

Zo z lubosću za kraj a narod wóteny
Serb z krutej wolu moey wopruje,
Zo w strachosćach a křižu steji mócny,
To čerwjeneje barby znamjo je.
Lud serbski lubosć dycha,
To njebjeska je pycha,
Tuž khorhoj ma wot zerjow barbjenu —
A ja sym Serb — a Serb tež wostać chcu.

Handrij Zejleŕ.

Utraquismus (dwojerčinosć) w šuli a statach.

Dwojerčežne schule — też „utraquistiske“ mjenowane — su tam, hdźež po rěcži zuja narodaj bromadźe bydlitaj. Wone maja nadawk, schulskim dźěćom hšchcże jenu swjetscha zusu rěcž pschihwotić. Wschelakorosć rěčzow w jenym kraju — tak su na pšch. w Schwizy tři, mjenujcy němišku, franzowsku a itališku — je dźělaca wuzłobina mjes narodami, mjes tym so jenajki rěcž lud krućišcho k žebi wjasa. Tuž so we wschěch krajach prózuja, jenu rěcž jako statnu postajcć, swjetscha potom druhu połkožuja. Hdźež wulka wjetschina jenej pschihłuschuje, tam to hšeje wschěch sadźěwkow dže. Tak w Němišci, byrnjež pódla statneje bo pólizy, danšty, litwinizy, frišišy, žerbšti atd. rěčzako. Wšo hrajo pschi tym politišce winy wěstu rólu, ale też praktišce. Jednotna rěcž wołožuje wobthod, ale dwojerčežny móže so na woběmaj kulturomaj wobohacjcć a ma we wšěm lěpschinu. Tu a tam žada žej stat nawukunjenje swojeje rěcže dla jenotnosće a tpyta też je swojej rěcži zusrěčnym ludam swoje smyhlenje łaščerčepicć, schtož swobodże so napschećiwi. Tak nasta wěsta pschećiwnosć mjes ludami, tak na pšch. pryedy mjes Madźarami a Słowakami, kiž so potom też na schulu pschenješe a so žanu stronu k lěpschemu njebě. Tajke staty, kiž mějachu móc na swojej stronje, dźěchu kročeł dale: Žadachu žej, so druhorěčni stacjanoju dyrbjachu swoju zyłu idźełanosć jenej w statnej rěcži žej pschihwojicć a zaneho prawa njemšćachu, w smyśle narodnje idźeławoješe ko wutuklacj, dokelž jenotliwy jenej w stacje nětchto płacži, potajkim so jeho móznemu płowu so podwolicć dyrbi.

Tuž leži blišk, so staty k dospěcu tajkeho jednotliwego saućera runje ludowu schulu tamne bitwischcžo a snići so k politišcemu pschiwiznikej. Ale tu ma pódla politiki też pedagogika hłšchcże ważne słowo sobu rěcjeć. Tola nic jenoš ta, ale też hlšchcże druhe wobmnoweše — psychologija a ethika, statwistarstwo a sozjologija. Narodne pschepjatośći wjedże pjecžo k rosdwojenišu. Praktišce wutrjebanje druheje rěcže je naturska podłoha, na kotrej so dale twori. A tutu je žiwjenje wutworiło, niz schula. To wschu pak wotwiśnuje wot stata, kake poměry mjes nim a druhorěčnymi knjeza, mjes jich kulturami. Dale wotwiśnuje też wot Ježby druhorěčnych stacjanow, jich historiskeho wuwitwanja a niz napohlad wo poměrach mjes statnej a druhej rěcžu. Wschu schtoż s tutymi a podobnymi praschenjemi šwišuje, mjenuje so utraquišmuż dwojorěčnosć. Tutón utraquišmuš nje je wschudże jenajki. Hinajšchi w monarchistiskich statach hacj w republikach, hinaschi w kulturnych krajach hacj bieskulturnych, hdźež rěcž na niśtim słudźeńku śteji, hinajschi we wulkich, nimale jenorěčnych statach hacj w małych s wjacorymi rěcžemi, hinajschi w krajach, hdźež dobom politiśe, hospodarśe a kulturne wumjenjenja bohu hraja. Schtoż někto rólu mocerjenje rěcže w roswuczowanju natupuje, mócnemu wschelake druzinu utraquišma rosšesnawacj. Tutón rozdźěl swišuje i swójčhimi a dalschimi pocjahami rěcžow mjes sobu, też wot praschenja wopraudźiteje kultury, hacj so schula jako politišti pschiwiźnik ako jako měšnjotej rozsahnjenja wobkładuje. Tak rošsesnawanny wschelake typy:

1. hdźež je macjerna rěcz dospła se schule wusamknjena a so jenoš w zusej rěcži rosnuchuje hnydom wot spočatka kaž na pšch. **w Prusej, hdźež je šerbšla rěcz je schulow wusamknjena** abo w pryedawšnej Słowakiśej pod madźarskim knjezerśtwom.

2. hdźež je macjerna rěcz we wschěch schulskich pschedmjetach, i wuwučacam nabožina. wusamknjena.

3. hdźež wobej rěcži s dobom w roswuczowanju so trjebatej, ale zusa lěpschinu ma, kaž w Sakśej.

4. hdźež so zuła rěcz jenoj jako schulski pschedmjet wobkładuje kaž w měšćanskich schulach w Schwizy.

5. hdźež so zuła rěcz fakultativnje (dobrowólnje) wuči, dokelž w praktišeh dosć wužicz njebodźi, kaž w Schwizy.

We wschelakich statach je dwojorěčnosć hrědk, so so narodne mjeńšchinu šterje lěpje na rěcz šwjeza, kaš w tutym stacže knjezi. Skutkuje tak pod płaschćikom patriotišma na šmyślenošcj mjeńšchinow, so bychu swoju rěcz spuschćiše. S wulkeho dźěła na mjenapadne waschnje. Potom so šlawa, so žej stat prawo pschizpře, niz jeno swoju rěcz zusym ludowym elementom nanuloważ, ale rěcži tutych elementow prawo wobstacza wotrjepnjcć.

Pod tajšmi wobstejnoscćemi naštanje praschenje: je stat jenoš sameŕ a šmě k dospěcu swojich žadanjow swobodnosć stacjanow woprowacj, abo je jenoš hrědk, so jenotlinzow w swojich prózowanjach a žadjenjach podpjeruje a po tym so složuje. Po sastatišich prawidłach nima so człowjek jenoš jako hrědk za statne samerŷ wuzjcć, ale nawopak, stat je hrědk za pomêry stacjana. Stat je husto pschipadna twórba, ale człowjek je nužne bycże. Wšches cžo je stat mózny a žiwy, hacj wšches dźěło swojich stacjanow? Człowjek je žorło mocy a stworicjel myślow a skutkow. S tehu šeznje, so nima stat swojich stacjanow rěcžnje wunnoważ. Je šterje winowaty, wšcho możne cžinicj, jich kmanosće rosmnožicj, jim swobodu šmědomja spodźicj, so ty dowěrliwje na nich spytaŕ mohł. Stat, ŕ ma dobre šmědomjo a dowěrny ŕ žebi, tón ma też dowěru k ludej. Hdźež to njeje, tam je stat wšches swojich stacjanow rěcžnje wunnoważ. Je šterje winowaty, wšcho możne cžinicj, jich kmanosće rosmnožicj, jim swobodu šmědomja spodźicj, so ty dowěrliwje na nich spytaŕ mohł. Stat, ŕ ma dobre šmědomjo a dowěrny ŕ žebi, tón ma też dowěrn k ludej. Hdźež to njeje, tam je stat wšches swojich stacjanow boji, kaž na pšch. we Rušiśi, hdźež spjeczowace elementy so bjeswšědnosće wotprowja. Wuwjasanje swobody stacjanow je njestrowy pomêr. Pocžšćivcje šamostatnosć wobohy a tak hódnosć duchownych bohatšinow. To jeje i lěpschinu sa jenotliwza, ale też niz sa stat. Město, so bychu so šmtskowne mozy bišake a so rosmnožile, wuwitwaja a kloza i nimi, dokelž

W diabolskich pasłach.

Powědańcko s wjeśnego žiwjenja.

(Skónčenje.)

Tak pschińdże stónczinje domoj. Ale kak tam tola wupadasche. Wschitzy cžinjachu, kaž bychu jeho šanđzene žiwjenje wumjetowachu.

Skónczinje dźěšche na kérchow a cžapny so na row swojeje njebohi mandźelśteje.

Kschiž na rowje bě šekschiwjeny, row i njerozdźu sarošcjenu, pišmo na kichižu wotpuschczene.

„Hacj też to by mje ty luba Hana, ty kakle šastorcžika,“ stonasche pschi žebi. Tomu njeměrzu. Ty bě tola tak dobra a měrna, tak luboscžiwa pschećiwo mi, hdyž běch ja hrubý. Ty mi njedyrbješche wumrjecŕ.“

Potkhili hłowu na kichiž na rowje a wutrnu. A wón honješche wo swojej njebo žonje, kak wona i rowa stany a so k njemu na row žydny . . . . wscho budże sajo lěpje Jakubje; ale modli so sajo! . . . . To njeżmědźešche ženje sabycŕ! . . . . To bě twoje njeschoło. . . . . Sjednaj so sajo s ludźimi, s Bohm . . . . je žobu šamym. Też ja sa tebje proschu a twoje dźěco! . . . . Budź šesćerpny.

Wón wotucžł.

Někto zyle měrnje ruku jemu na ramje położi.

Knjes farař šched nim štojesche.

Měšchkan so štróži a hladasche wobužnje na njeho. Myhlesche žebi, so někto prawe šwarjenje dostanje.

Ale i tym bě so mylił.

Pschecželnje jemu farař ruku poda a rěcžesche měrnje: „Ty njemóžeš na twoju mandźelśtu sabycŕ. To je prawje a rjenje wot tebje.“

„Mě knjeze, to nieje wjele hódne. Wy wšešce i wotkel ja pschihładam. Wschitzy su mje wustorcžili. Tuž žym i morwym na kérchow wucžekny.

Farař šrudnje na njeho hladasche.

Potarkim tak daloko je w mojej wožadże i lubosću ke bližšchomu, mynlesche.

„Schto chcžesch někto sapocžecŕ“, měnjesche po chwili. Měšchkan i hramjenjomaj sčahasche.

„Chcžeh so k někomu sa wotrocžka pschisłužicŕ, tola chtoštanza njecha nichtó pschijimacŕ. Tak pódźu dale a něhdże budźa mje tola pschijecŕ, tam hdźež je hischcže tschešcjanšta lubosć i domom.“

„Pój se nmu,“ praješche farař hubuželnje a twojmy jeho sa ruku.

Ludźo wulke wocži wuwalachu, jako k. farařa i Měšchkanom hicž widźachu. Ssamo hewak tak špěšnje a wobwjertne žónite jasuki mjelczachu.

Wjecžor šedźeschtaj wobaj sabo hromadźe w knjesa farařowej šiwi kaž tehdom na tannym wjeczoru. Knjes farař rěcžeše tak mutrownje, jo bě Měšchkan zyle hnuty. Ale haczrunjeż wo wschěm mójnym rěcžeše, wo khłostarni ani njespomni, ani wo jeho njeskutku.

S tym wobeho Měšchkana zyle sa žebje bohy. Schto měnješe Měšchkano, hdyž by swoj dźenża dale wo tom jednakoj i cžehoš tehdom ničžo njebě, njemuješ wo pożecżnju pjenjes?

Te pjenjesły, kotreż sy tehdom wotpokałał, hišcžeše dźenża w kaščekžiku leža. Sšym je sa tebje šhował.

„Knjes farař“, rjekny Měšchkan šrudnje, „někajkomu łapałci, kotryż ničžo nima a ničžo njeje, nichtó ničžo njepożeji.“

Farař njeměrnje na njeho hladasche a praješche.

„Ty njeżyy žadyn łapał a ja dżu cži tehdoła pjenjesły pożecŕ, so by žebi sajo nowy statok łakožicŕ mohł. Jenoż i pitnoscžu a i dowěru na Boha możeš sajo prawe šhožo namałacŕ.“

Tu pschińdże jomu měšcht i pjenjesami.

Łupjach pochowe pola wotnajecŕ. Pschišłaj žebi dźěłacjerjow a dźěłaj žam pilnje. Nesabudź pak pschi tym na modlenje. Pochowe wuhło budźeš derje wotbycŕ, dokelž želeźniża sa polom jěžbi a tak hnydom sa swoje twory pjenjesły dostanješ. Mi pak daješ 2 prozentaj danje, so by njetrjebał prajicŕ, so ty i hnadu sajo pod šuche pschišchol. Ale žanu njedźelu mi dżeš kemšche njewostaŕ!“

A Měšchkan běšche někto pschedewšacjel pochałstwa. Dźěłasche, wot ranja 3 hodźin hacj do wjeczora i 12 połkami. Druhich dźěłacjerjow njemóžeše dołhacj, dokelž jemu hischcže i wopredka prawje njewérjachu. Do wšcy njethodźeše, khiba jenoj njedżelu kemšchi; tola i modlenjom jemu tak prawje njeńdżeše.

Nasymu dosta hižo wjele pjenjes sa pschedatu pochowinu. Pjenjesły donješe hnydom k. farařej. Też swoju dań porjadnje płacżeše. Tak to někotre lěta dołho dźěłasche a jeho samożenje sajo pschidźěłałasche.

Jónu chżyše i loterišu łpytacŕ, ke kotreż bě jemu jedyn dźěłacjeŕ narěcžał. Tola jako žebi pola farařa k tomu pjenjesły kasałsche, jeho wón wotpołała prajiży: „Bożedła je braczom po njenażadnju. Hewak by njesłożny człowjek cžaż žiwjenja. To by była twoja druha ale hórscha šahuba.

VIII.

Běšche wokoło šwjatkow. Naléina radosć łuježeše we Bożej pschirodże.

Dźeńcaj lět běchu so mjes tym minułe, so bě so Měšchkan i khłostarnje wroćiłi. Ludźo běchu štónczinje we wży na jeho cžinne a njesłożownu šahdźenosć sabyli a Měšchkan bě wopraudźe nowy człowjek. Pschikhilnosć ludźi dobu najbóle i tym, so je šwojimi prěnimi wuhłykowanymi pjenjesami row swojeje njebohi mandźelśteje a dźěsża nawypschi.

Potom, so sajo pilnje kemschi khodźeše a so nimo měry pilnje dźěłasche. Tola njedźelu ani i porštom njemi.

Tola njemóžeše ju wjazy modlicŕ. Bě dże tehdom šapschikahał, so ani Wótcze naša wjazy njewušpěwa a někto bě jemu łužoł hnadny kaž šaprahnjeny.

Nadobo bo Měšchkan šhubi a nichtó njewědźeše, hdźe je wostał. Wjele so někto wo wży wo nim powědasche, wožebje šeko. Jenemu we wży bě jeho šhubjenje wožebje i mutrobje šchło. A to šararjej.

Skónczinje sa dwě njedźeli tu sajo bě a dźěsche tumu tmuhu na šaru.

„Knjes farař!“ šawola šastupiwšchi. Někto je skónczinje sajo wšchitko w rjedże, kaž je mi moja njebo žona wšchežiła. Sšym na dalokim hnadobnym městnje pobył a tam so sajo tak prawje i mutrobu modlicŕ nauwukmył. Někto je mi sajo lóhko, so šym so i tychle djabołskich pałli wudrapał.

* * *

Wjele dołhich lět je so minyło. Pschi rěku štoji nowy domcŕ, dokała wokoło wobdaty i rjanej šahradźku. Je to staro Měšchkanej nanowy wumnêrk. Léta dołho bě dźěłał na swojim pochowym polu a žebi telko wudyhkowak, so by mohł w měrje na šaru dźeń swój wotpoczink wuži'wacŕ.

Cžasto widźa Měšchkanej nana wjeczor, hdyž ho štónzo w Boži domcŕ bliži na šawoj psched swojej tyhżku hedźecŕ. Cžrjóda dźeci je wokoło njeho a rady na njeho pożłuchaju. Wšele we jim puwedacŕ a to wschcho w Bobu šapleseć, so bjes Boha žaneho žohnowanja na šemi njeże.

Skónczinje je Měšchkanej non wumrêł. Wschitzy, kiž jeho šnajachu, pschidźechu jemu na pschewodżenje. Najbóle pak dźeci wo njeho płakachu. Jim bě wopraudy dźiwy pětoł.

Stary Měšchkanej nan je mjes wjeśnjanami hischcže dźenża w najlěpschim wopomnjeczu.

(Kónz.)

ho we wojowanju za prawo a spratwnosć rosbrója a nicja. Sćežnik tajkeho czinjenja je njesajimiwosć, njemoralnosć. Lud, kiž sam ho wobkrućejcz njemóže, posthubuje na smitskownych mozach. Je njemóžne, so ho lud jeno sarjaduje, ale dyrbi sam swoje narodne wobstejnjosće rjadowacz. Pod swobodu ho wschć mozy lépje rozmiwaja, wumělstwo a widomosće lćeża a pschinjeże njewoczakane płody. Też swójbne swjosći su krucschke. Starschi ho prózuja, bóle sa swoje dźeći ho staracz, dyż widża, kak ho jich réć, jich nałożki a washnja cjesća a ho pćestuja. S teho nastanu khmanschi woczełowjerjo. Stat dyrbi potajkim kóżdemu staczanej snóżnicz, so ho roswiwa po swojoj duchownych mozach a njejsmi jemu w niczim sadźewacz.

To je winowatosć stata. Tak wocżełowje jsej swóczenych staczanow. Lubosć a swéra k wótczinje njerwobsteji we wotwisnosći k mozy, kotrejż ho bojisch, też w réći, kotrejż hy nuswany wukrućej, niż w cjesćowanju wschich swonkownych formow, s kotrychż njewobkedźbowanja cji khłostanje hrozi, ale s nutskownoho czuća, kotrejż cłowjek k pódje wjasa, hdźeż je so narodźił. Hdźeż Boże khłonczo sam najprijódy swóczesche. Gdźeż hwézdy njebja najprijódy ho frinkolachu, hdźeż błyšći najprijódy wo Bożej wschehomozy cji predowachu a runjace wětry se swjatosć bojosću cje napjelnichu, hdźeż maczerka najprijódy na klin cże wsa, hdźeż nan cji wěru do wutroby sajchczépi — tam je twoja domina, twoja wótczina. „Tam mje cżehnje, tam chzu ja."

Tak skrucza so jnutskowne mozy, tak rosce patriotizm. Ale mysl, so mohła zusa réć, kiž ho staczanam s mozu nahusuje, tute hódnoscze narunacz, je wulki smytk. Husto wschak je so stako, so buchu staczanjo, kotliż s zyłeł wutrobu a buschu na swojej maczernej réći wišachu a ju pćestowachu, jako krajni pscheradnišy wobhladani. We wotzombdźatych létach saidźeneho kiltatka dźeń so wětnym Sserbam porokowasche, so s pomozu ruskich pjenjes panslavizmuš we Luźizy ho sahnesdźi. Utraquizmus je tam, hdźeż naturizny s wězow njerwurosće, bjes žiwjenja, nésćto mechanizke a s namozu ho njehodźi tu nicżo dozpéć. Duchowne hibanje njeda ho psches mechanizke srédki sadźerżowacz. Hdźeż pak ho s pomozu swonkowneje mozy pocżischczuje, tam je zyke duchowne žiwjenje k smjerczi sadźudżene.

So zahe wożenikoj.

(Wobras se wjzy.)

Haj wschak, hdyž je tu pjenjes dosć, hdyž njenjesetra rjanu nadobu wot doma a nawożenja wschelake zohn dostanje, hdyž jeje a jeho starschej w prénim czasu žiwoju schczedrinu ruku wotewritaj a mlodemu porej pod pazu pschimnjetaj, dha jej nasch jedyn tajšt jort lubicz da. Kak dha potom, hdyž wobaj nicżo nimataj, hdyž staj khudaj kaž zurkwinska myšć a na dźiwdźinstwo žanych wuhladow njeje. Hdźeż khudoba j wokonu nuts hlada. „Dha ho njemóżetaj wożenicz." S tajkej wurěczu su ludźo hnydom hotowi. Hdyž pak staj jej nětko dwaj tak dobraj, so mohłoj ho f lubosczu sežracz, dyžuh rjez sjésć! Gdyž hižom na wschć pok dwzenta lét hromadźe khodźitaj a staj jej žnadź tola nješchto nalutowaloj, schtož je nětko jara srédza.

Skónczinje mataj tajte cjahanje žyte. Ludźo dżen jej też hubu torhaja a maja to a tamne na nimaj wuštajicz. Tuj ho wożenischtaj. Pola Hindraschkez pod tšchu bydlitaj. Mój jedrko, je cji to jitwiczka, so mójezh ho ždoma wobroczesć. Ale, haj wschak, wona dże.

Pschihkowa wschak ma pravuje: Numa sa dweju wschak je, boritaj ho f lubosczu. Staj wschak wjeselkoj, so mataj tajte bydlenje. Pschi nétczischchim njedostatku na nich. Dha mózetaj snajmjenscha žiwoj „trempl" hromadźe sestajecz. A hlejcze, kak rjenje staj hižom jej wscho sarjadowałoj! Loźo wschak hižo kóżdy mésesche, póbla teho Jakub drastowy khamor a Khata cżinak łódki wot swojeje macżerje. Jakub jej pożczi karu a jédźesche jeneho dnja k blidarjej. Tón je wscho schikwanje wobarbik a je skoro runje nowe łaž blido a tamne tři stólczki, kotrejż je blidaŕ pschidźékał. A rjany regulator mataj nad łożomaj wišajo. Tón je Khata wot swojeho knjezstwa jako swatny dar dostała, pola kotrejhoż je na wschć wójsom lét khužiła. Kusk kuchinskeho khamora dyrbjakoj hischcze też nécz. Ale njeje wschak žanehu ruma, khiba so bychtaj jón wonka pschi wuhenju stajiłoj. A tak budźetaj też schczinicz. Ale najprjedy dyzetej tamón wotpłaczicz. Pschi twaju ho nimale zuliczke pjenjeły wuletake. Też jeje dwaczeji tolet, moje dla schczébjehaj brénnow, hdyž ho po starych dobrych tolerjach wjazy njesiczi, žu bobu skoczike. A byrnjez nékotre hornczki a schlicżki abo deszczički ke kanviacjemu khlébej byše. Nicżo bjes pjenjes njedostantjesch. To pak dyrbi wschó byczi. Dźicże mi precz. To tak jednore njeje, so wożenicz. Ale tutaj cżłowjekaj staj pschewschchu mérn žwožownaj, so staj tak daloko pschinjeskoj. Je jimaj, kaj bychtaj w žednych njebjesach byłoj. Wopjet ho wokoschischtaj a k wutrobje silóczischtaj. Kajke po pjeczadwaczesczich létach budże? „Njewérno, budźemoj jej to a tamne pschikupicz, so tej smjenjoj kaž druhy ludźo?"

Wobaj khodźitaj na knjezi dwór na dźéło. Dołho wschak njebuhże a tón kuš dołha žo sapkacji. Potom budźetaj jej njedelu też punt njaża popschecz a rjany pschikrewp na blido kupicz. Kak lubosnje plahuje jej žwojej dwé rjadzy w žuhodźicz sahrodzy! Jakub pipli hacz do późnoho wjeczora a njedźelu rano hischcze też, hdyž dopoldnja że mischi dże. Jumu pschihotowa jej hlimu w jerjazej bikży a samasa kachle a potoji błoty sajsy zunje. Jo móże khata hornzy prawje na wohnischczo stajicz. Wokna wumérci j hornizu a shotowi por tawczkow, jo móże twólki na nje stajicz. Hjo nékotre wjeczory. Dokowowokoło czini mały płoczik. Wschó jara akorat, so by prawje rjane było. Ma hornczk sceleneje a kusk bélcje barby. Że pola blidarja po nju pobyk. A wjeselki jo, kak derje je ho jemu poradźiło. Stachejtowe łónczki wobarbi béle. Kak krażnje ho to wusbéhnje. Se žbywazej barbu wobarbi Hindraschkez jwjedrowu budku, hdźeż muzik won a nuts khodźi. Na, tón ho wjeselki, kak rjana nétko jeho budka je. Po wodu a drjewo khodźi a pontha tak žwojej żonzy. Prażene bérny khéts pschemésscha, so ho njebychu žpalile a dże tucże po butru.

Nétko hrdźitaj hromadźe sa blidom. Potwiecżerakoj hižo staj a mataj žwjatok. Tón pékuje wuzjiwataj. Khata wuschiwa pišany sawšchk sa khahlowu sołwku a Jakub para ho s zigarowej tistu. Chże wobluk sa žwjeczatko wudźékacz, kaj njebob dźéb — špi a wotpoczuje dawno w semi. Sswojeho bratra fotografiju chże saramowacz a nad žwoje łoże na scżénu powésżnycz. Nad Khaczinym łożom hischcze też tene powtżinje. Sstrédża regulator a na bokach wobrasy, to budże zyke rjane. Wobsjet jsladuje na žwoju lubu Khatku a wjeselki ho na jeje rjanosći. Sbożowne sacżucże pschejdu, dyž widźi, kak hischcże po žwjatoku pilnje s jejim dźéla. To łóżda njeczini. Ale też jehata jsladuje skadźu na Jakuba, kaj ho prózuje, kak jemu dołhe czorne włosy bo mjeswoca wišaja a ludźerjowa hlowa ho druhdy satschasnje. Tu a tam pak ho wocżi trjecha a pohladataj jej hluboko do wutroby. Ale hižo dźélaja ruzy dale. Siwiczka dyrbi byczi jednora, ale pyschna a pschitulna. Kak jeno ho błyschczitej nowaj pjerschczenje! Stónczinje flecżi wschó na stronu — jehła a nóž, a njeje wjazy dodjerżenja. Schtyri ruzy wosmu ho wokoło schije. Tak krucże a wutrobicże! Regulator tikoże a lampa ho byšći. To njeje wjazy thudušcha jsliwicżka: Kusk raja to je. A schtuczka, do kulojteje deści wurésana, kaj je jej Jakub něhdy pola Ssmolerjez kupił, ma prawje: „O mój lubu, naju žlubu do wěczinoseje wostanu!" Tamše wišja mjes wolnomaj. Jakub bé ju pscheb létani žwojej khacże darił. Wóh dał, so bychu ho dopjelnile. Žiwjenje wschak wschelko hraje, do rožow też cjerńje kaje.

Spušćomneho křesćijanskeho muža

za rozšerjenje nabožneje nowiny při dobrych dokhodach so pyta Bliže zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin"

Pinčnikaj, kiž staj dopokazałoj, zo móżetaj wot Barlina hač do Genia běžeć.

Póndźelu popoldnju staj žo Barlinskaj wyschschaj pinčnikaj, Nyeża a Wirt s Genfa do Barlina wróćiłoj. Tutaj běschtaj žebi pschedewsałoj, wot Barlina hač do Genfa pěschi puczowacz, so byschtaj mohłoj dopokasacz, schto žo wot pinčnika w žwojim powołanju też hewak žada. K jeju powitanju běchu žo mnohy kolegojo kaž też wjedniby némskeho wotdźela mjesynarodneho Genfskeho swjasta na dwórnischczu sešchli. Nimo teho běchu žwójbni sprózniwerju wyschscheju pinčnikow pschitomni. Też wobsedżeŕ hotela, w kotremż pinčnikaj dźélaschtaj, bé pschikhwatak. Hdyž czaj pod tšchu dwórnischcża sasta, wustupischtaj cżeršwaj a hibicżiwaj wutrajnaj pěschnikaj s wosa a buschtaj s różemi a kwětkami runjewon pożpyanaj a wutrobnje witanaj.

Wyschschi pinčnik Wirt powéda, schto je na puczowanju dożiwił:

„Sémój pschischkoj najprjedy pšches Treuenbrietzen, potom pšches Eisenach, Frankobrod a Karlsruhe. Pola Blumberga w Badenskej pschekroczidmoj Schwizarsku mjeju. Prěni tydźeń bé puczowanje jara wobczežne. Dostawachu pucherje na nohomaj, czim bóle, dokelž w nowych schórnjach drohowachmoj. Po czasu pak swuczidmoj žo na khétro wulke napinanje. Wschudże witachu nas jara wutrobnje, a na najwjazy mésmach posticzkim namaj hotellsy wobhedźerju darmotny nóżelk a sastaranje. Hewak saklužichmoj žebi pjenjesy, kiž trjebachmoj, s pschedawanjom pohladliwoju. S teho ta naju wélo wulke hromady njewuschczichu, a žmój nasche twudarki jenuž s wulkej nuzu kryeż mohłoj. Sémój žo na naju puczowanju sa pschedawanje pohladliwoju tohodła rozšudźitoj, dokelž njechachmoj po proschenju khodźecz, ale nasche puczowanje dyrbjesche we wésiem nasłuchanju měcz propagandiski wuznam. Na kóżdy pad pak wjeselimoj žo jara, so je žo namaj naju pschedewsacże poradźiło, kiž bé khétro napinacze. Po tepichach w korczmach a hotelach žo tola lépje bęha, hacz na kamjentjaŕ dróhy. So naju puczowanje za mnje bjes szżehkoho było njeje, mózeje hižo f toho najlépje spóznacz, so žym po naju pschekhodźowaliwy mjes Barlinom a Genfom we 20 puntow lóżschi. Nadźijam pak žo, so tute 20 puntow w Barlinje sažo sa krótki czaš nabudu."

Wyschschi pinčnik Nyeża powéda:

20. haprleje popoldnju w 1 hodź. žmój Barlin wopuschczikoj. Pucz wot błoknoho města Němskeje hacz do Genfa trajesche 39 dnjow, s kotrychż žmój runje 34 běžałoj, mjes tym so na šowajwažych 5 dnjach naju cżrije swuporjedźachmoj abo druhe podobne dźéła wobstarachmoj. **W prérjeku žmój wob dźeń 43 kilometrow běžałoj.** Najdléschi czasa sa dźeń bé 67 kilometrow. Powschitkownje je namaj puczowanje derje tyło. Frak žmój hischcze žamtžny wobleczenj, w kotrymż žmój Barlin wopuschczikoj. Najprjedy budźemoj žo do žyteje wole wuschacz a potom pónđźelu hnydom sažo do žwojeho dźéła. Też ja žym někotre punty pyches naju puczowanje žhubit, tola nig tak wjele kaj mój kolega. Pschi naju nawrócże s Genfa žmój tej wustajeju „Pressa" w Kólnje wopytałoj. S Kólna jédźechmoj k mojmaj starschimaj do Lipśka, so bychmy jeju pschi tajtej sładnosći wopytałoj, a žmój žo wot tam runu méru do Barlina wrócżiłoj. Też mojej starschej wjeselschtaj žo f namaj nad naju poradźenem puczowanjom."

Wobaj wyschschaj pinčnikaj, kotrejuž drasta drje bé wot daloheho puczowanja tróchu zaprószchena, tola hischcze dosć derje idźerżana, buschtaj po jeju nawrócże do Barlina wot swjaska pinčnikow jako cżestnaj hosczaj na dinej pscheproschenaj, kiž bé žo k jeju cżesći sarjadował.

So modlace žónske.

W Italskej njerėżachu w poslednich dnjach wo nėczim druhim, hacz wo Nobilu. Njech žo dwoje pschi hdle, na hasy abo w nėtajkim wobkhodže trjechschtaj, jeju prénje praschenje bé: „Je nėkajke nowa powėsć wo Nobilu dósch-

Sokołstwo, sport a hry.

Olympiske hry w Amsterdamje.

Uruguayska zaso swětowy mišter w kopańcy.

Nětko přisłuša też druhi dźél Amsterdamskich olympiskich hrow zaúdženosći. Hakle 28. julija budu so wrota olympiskeho stadija k hłownym kram zaso wotewrić. Njedźelsa hra mjez uruguayskim a argentiniskim muzstwom dyrbješe so dwójcy podležić, dokelž njeběše so rozsudźiła. Tola też po podleženju zwosta při **1 : 1. Rozsudna hra so tohodla mjez Argentiniskej a Uruguayskej srjedu wospjetowaše.** Też tón króć dobu zaúdźe, zo je wašnje, po kotrymž argentiniske muzstwo hraje, lépše. Ale zbožo bé hinak rozsudźiło. **Uruguayska dobu 2 : 1** a je z tym swoje swětowe mišterstwo wobkhowała, kiž je sebi před štyrjomi létami w Parizu wubėdźiła. Argentiniska by sebi dobyće skerje zasłużiła, so pak je hinak přišło, přičepěwaju powšitkownje sudnikej, kiž njemóžeše spokojić.

Po dokónčenej hrě zestupachu so tři prénje muzstwa srjedź stadijona, uruguayske muzstwo srjedża, argentiniske na prawo, italske na lěwo. Předsyda mjezynarodneho olympiskeho komiteja hrabja Baillet-Latour kaž też předsyda nižozemskeho olympiskeho komiteja baron Schimmelpenninck van de Oye rozdźělištaj na to olympiske medalje. Na to hraješe hudźba narodne hymny jenotliwych krajow, při čimž so wšitcy přihladowarjo, 40 000 na ličbje, ze swojeho městna pozběchnychu. Přihladowarjo přikleskowachu dobyćerskim muzstwam hišćo dołho.

Chileske kopańske muzstwo w Barlinu

Přjedy hač so južnoamerikanske muzstwo domoj wróći, chce na pjeć městnach w Němskej hrać. Wčera pjatk je so w Frankobrodze n. M. z tamnišim měšćanskim muzstwom měriło, dźensa sobotu hraje přećiwo Barlinskej Hertha-BSC., srjedu 20. junija we Hamburgu, pjatk 22. jun. w Lipsku a sobotu 23. jun. w Kólnje. Přećiwo komu hewak hraje, njeje tukhwilu hišće postajeno.

Šwjedski mišr w kopańcy zbi Barlinske towarstwo Prusakow z 3 : 1.

Drježdźanski sportowy klub,

mišr srjedźno-němskeho pokala, kiž dźensa sobotu přećiwo **znatemu Fürthskemu hrajerskemu towarstwu wojuje, dobu srjedu nad Drježdźanskim kopańskim towarstwom Sportlust 3 : 1.**

Hans Breitensträter budże so 23. junija w Parizu z francowzu Argotom w kole trjechić. Na samsnym dnu wojujetaj Domgörgen a Molina mjez sobu.

Hayman z mištrom ćežkeje wahi.

W Dortmundže móżeše Ludwig Hayman prjedawšeho němskeho mišra Franca Dienera w pjasćowanju zbić. Diener wali so z wulkej mocu na swojeho přećiwnika, njemóżeše pak jemu żeskodźić, wjele bóle trjechi Hayman Dienera wospjet tak derje, zo běše tutón blizko zadwělował. Čim bóle, jako so Dienerowa rana nad lěwym wóčkom z nowa wotewri a wojowanje poćežowaše. Po 7. kole bé Diener dospołnje bjez mocy a dyrbješe so podać.

Zwjazk němskich kolojězdnych

Župa 36 w Budyšinje.

Župa zarjadowa zańdźenu njedźelu 150 kilometrsku khmanostnu jězbu n. čarje Wojerecy—Budyšin—Kamjenc—Kinsbórk—Wojerecy. Jězba bé derje zarjadowana a rjana liča jězdnych bě so zamołwiła. Rano w 6 hodź. wotjédżechu z Wojerec, hdźež měješe so jězba też zaso skónčić. Njedźiwajo wulkeje horcoty dopěchu so dobre časy. Wuspěchi běchu sćěhowace: 1. Starotsa RV. Adler we Wojerecach 5 h. 4 m. 40s. 2. Dučman, Diamant w Budyšinje wo kolesowu dołhosć pozdźišo. 3. Senk, Diamant w Budyšinje, 5 h. 27 m. 21,4 s. 4. Reiman, Diamant w Budyšinje, wo pol kolesoweje dołhosće pozdźišo. 5. Husta, Diamant we Budyšinje wo dwě kolesowej dołhości pozdźišo.

Pjasćowańske balowe mištrstwo nižšich rjadownjow w Hornjej Łužicy.

Ze wšěch kónčin krajiny zetkaju so jutře njedźelu dopołdnja 20 pjasćowansko-balowych muzstwow we Zhorjelcu, to bychu so mjez sobu měrili. W A-rjadowni wojuja TV. z Marklisy. TV. z Rychbacha, TV. z Nizkeje, TV. z Mužnkowa a ATV. z Penciga mjez sobu, mjez tym zo w B-rjadowni Zhorjelski ATV. II, Nowo Hamorski TV., Mužakowski TV, Markliski TV. a Mikowski TV. jako wokrjesni dobyćerjo swój wokrjes zastupuja. Pola starších knjezow, 30—40lětnych, su postajeni Zhorjelske turnařstwo, ATV. z Penciga, TuRV. z Běleje Wody, TV. z Marklisy a TV. z Klětneho, a pola młodostnych staji STC. Zhorjelski, TV. Rušowski, TV. Mikowski a TuRV. Bělo-Wodźanski kóždy jene muzstwo.

ha?" — A njeběsche niczo noweho wo nim słonieź, potom dźiłasche abo dźěłasche kóżdy źiwój puć sam. Dźeń dźe je tak połny druhich wězłow.

Ale żony słubjenych powětrownikow?

Kaž so źiwi, pišaju dźeń wote dnja wo Nobilu, wo pytanju za „Italiju". Źyle krótke, słowowane, ale wěsće strašliwosću spitane, namakanu prěnjej powěsći wo żonach powětrownikow. Jena steji pod słowjeńkami katikana a rika:

„Knjeni Nobilowa je dźensa w nozy w kapału Opera Cardinale Ferrari eucharistiske požołnowanje wopytała. Wona wobdźěli so pśihi wjelich nabožnych wobrjadach a posła na Božej mšchi, kiž so po połnocy cilałache. Modlesche so hacź do ranšichi źmerkow a wróći so hakle pśihi sabuzitanju domoj."

W druhej powěsći rika take:

„Charlotta Nobilowa je k nohomaj Knjeżny di Loreto, kiž dźe je se schkitarku lětarjow, źiwjeceny dar pokazeć dała, so by so stał dźiwy: nana jeje dźowćerčki a jeho pśechodźejerjow njesranjenich fato namakarj. Sćiwi bu pśechodźejow Nobila taśi pśikład błubokeje wery in žiwjehowachu. we wěrje pokoj pytajo, so bychu strachi hrózbneho wocakowanja knje pśechetrałk."

s

Gdźeź teź pśechezo žu, tamni mužojo, kiž dźiwchu sa potajnstwom połnóžneho cłowa źiwiśiś, hacź žu hižo na pół swjerśi. hižo na pół z błodom wumrěli. hacź z jenej nohu hižo w rowje steja, pśechezo modla so w samknjenej hodźinje jich żony a marjerje sa nich.

Hdyž teź pśechezo žu, tamni mužojo, żony modla so sa nich a wopruja źiwjecene dary, so bychu jich sajco wohladale. Rěkałe, so su wumrěli, hdy bychu mějaz so minuśe a nowiny dawno hižo wo druhich pedawkach a wěsćach pišałe — tute žónske budża, cśiśe a sabyte, so dale hacź do sćhadźenja błóndźa modliś, njebudu nadźiju a dowěru spuschćiś, so so tola hišcze stanje dźiw.

Cśesć tutym žónśitnt

K zwrěsćenje delnjoluźiskeho Landbundskeho towarstwa w Khocebuzu.

Sa sandźenj schtwórtk dopołdnja bě so zhromadźizna wěrćicelow swórśěcźeneho delnjoluźiskeho Landbundskeho towarstwa w Khocebuzu do sale tamnišcheho pśichrańeneho hudnistwa powołała. Tuta sała wupokasa pak so sa wulku cźrjódu, kiž bě pśichtwoatała, jako pśiche mała. Tołodla postajł hamtski hudnisti direktor Schołta nowu zhromadźiznu w Altmannez tunnez sali.

Na zhromadźiznje je so nědźe 700 towarśichow wobdźělilo. Wuschiknosći nawjedowarja zhromadźizny ma so dźakowaś, so rosćerjenosći wěrićelow wěste mjesy njepśichekroczi.

Konkursowy sarjadnik dr. Christian-Khocebuski poda najprjedy krótki rozhlad wo tukwólnem połoženju konkursa. Po tym steja poruno 137 900 hr. aktivow a 1 014 571 hr. passivow, tak so je 876 585 hr. njewurunacnych. K temu mjenowaśe konkursowy sarjadnik aktiva hišcze za dwěrnune. Ke kuzu njedostawa je konkursowy sarjadnik namołwił, za rukowazu podźěł rukowańsku sumu wuzwinuzu 10 hr. postajeć, tak so by so swjeśenju wšich rukowaśiśich pjenjes 1 034 068 hr. k nałoženju stało. Konkursowy sarjadnik liči pak s tym, so so 500—600 000 hr. njeswjedu.

Mjeź druhim rěcźeśe so hišcze wo tym, so maju sa podźělnikow, kiž žu w běhu cźasa wumrěli, dźěłaceśelo rukowaśiśi pjenjes zaplaćiś. Potrjecheni pśecźiwo tomu rasuje protestowachu.

Kak dieccźa occanskich lětarjow powitac.

We wulkich wobrysłach běśe program hižo sandźenu wutoru hotowy, po kotrymž dźeśa lětarjow „Bremy" Hermana Köhla a f Hünefelda w Němśej powitachu. Lětarjej wróćiśichtaj so póndźelu s parnikom „Columbus" do Bremena, gdźeź jeju satnupjerjo města a němśeho wobsthadneho ministerstwa wocakuju. Sćrjedu poleźitaj potom dale do Barlina a pśichitajitaj so na Tempelhofskim lěta-

Hospodarski rozhlad.

Wćerawske kurzy w Barlinie.

1 Dollar	4,180	100 pólsk. złotych	46,77
jandźelski punt	20,406	100 češkosł. krónow	12,395
100 swajc. frankow	80,57	100 franc. frankow	16,415

Barlinska burša wćera wjelelake efektowe kursy pśichinješe, powschittkownje bu sterje Schłabiena. Kurso na wikach s rentowymi a dołnymi liśicźkami bźahu bóle skrucźene.

Na **produktowych wikach** w Barlinje pokaśa so wćera dopołdnja wóśe skrucźenje płaćiznow. W běhu dnja wał jasno popuschći. Pśicheza, rožca a wowsa bórnjo schtwórtkej snowa wo 5 pj. po zentnaru pśichabaźichu. Wćera płaćeśe zentnar

w Barlinje

pśicheźy 12,70—12,80 hr., rožki 13,55 hr. hacź 13.65 hr., jećmjenja 12,25—13,90 hrimnow, wowsa 12,90—13,15 hr.

w Schorjelzu

pśicheźy 13—13,60 hr., rožki 14—14,50 hr. jećmjenja 13—14 hr., wowsa 12—12,90 hrimnow, bórny 2,90 hr., młoto 22 pj.,

w Drježdźanach (sandźenu póndźelu)

pśicheźy 12,85—13,10 hr. (12,95—13,20 hrimnow),

rožki 14.10—14,35 hr., (14,20—14,45 hrimnow),

jećmjenja naléśnjeśo 11.75—15.50 hrimnow (14 75—15,50 hr.),

jećmjenja najsmišeho 11,75—13,50 hrimnow (11,75—13,50 hr.),

wowsa 12,95—13,20 hr. (13,05—13,30 hrimnow),

w termińowym wikowanju

sa julij: pśicheźy 13,57½—13,50 hr., rožki 13,52½—13,50 hr., wowsa 13,12½ hr. hacź 13 hr.,

sa september: pśicheźy 13,32½ hr., rožki 12,60—12,57½ hr.,

sa oktober: pśicheźy 13,30 hacź 13,32½ hr., rožki 12,62½—12,60 hr.

Wiki wužitkowego skotu wćera pśez 9 w Barlinje.

Na nje běchu pśichinali 569 młodych dójkow, žuśelnych krutowow a jałojow, 5 próśonikow a 142 cźelatow, 4 bykli a 1 wołu.

Młode dójcźe a žuśelne krowy płaćachu 280—550 hr.

Žuśelne jałojzy 250—460 hr

Bykli, prółdniki, skót k wjasanju a

ke formjenju 44—47 hr.

Wubrany rjany skót dosahowaše liśicźe wyschśe płaćiśiny

Wiki bźahu płabc.

Pśichitajucej pytaju

Pohonarja, Frenzel w Wilsdorfach, Wyšoka haša 3

Engler w Kamjenzu, Schützenstr. 4.

Hołzu do domu, Reišowa w Kamjenzu, Budyska dr. 101.

„ **Lisowa, Pólny hrodźik w Kamjenzu.**

„ **Köhlerka w Hródku, Jurjowa haša 8.**

„ **dr. Rohdowa w Hródku, Wiedrichowa haša 2.**

„ **do Wojerez, Kamjentny haša 1.**

Sćežkow Wiedrich, Berger w Kamjenzu.

Stenotypistku, Vereinigte Spinnerei u. Webereien Aug. Pelz & Co., W. Paul, G m. b. H. w Korjenju.

Kowarśiskeho do Budyschina, Hornjecźerka haša 51.

Pohonarja Buchwald w Nowej Wśy pola Bórtkamorow.

Pśitołaźu, dr. Rohdowa w Hródku, Wiedrichowa haša 2.

Murjerjow, Hansch w Bórku pola Wojerez.

Na pśechodu.

S Thiemanez konkursa we Bukerju pśechadawa prawišnik Knježka w Luźicy: Kowańska pśemysłowa, wulki njebohs, motor 2 PS., nakowa, kowańske wohnišćezko, tocźnik a njedowu zentrěrnu.

Wóś młotowy, w Budyschinje na Swonć. lawśtej haśy cźisło 31.

Kolo žonjaze w Budyschinje, Kantowa h. 17 delka na pc.

„ mužaze w Budyschinje, Hošćiś haša 28 l.

Wóś dźěźaru w Kulowje, Hóśiowska dr. 34.

Kóń bylny w Budyschinje, Wilhelmowa haša 3.

„ 5-letny tischat. Weśicka ve Wojerezach, Eisterstr. 24.

„ młody w Budyschinje, Nowa haša 2.

Ssobotu 16. junija 1928.

Krowa wysokoskuźelna w Lubuschu cźo. 21.

„ wysokoskuźelna, na Horach 20

„ wysokoskuźelna, Schubert w Nowej Wśy pola Bórtkamorow.

„ wysokoskuźelna w Mužach cźo. 9.

Kolo na Kocźinskich honach w Kulowje. Kocźinska h. 12.

Kolo motorske, Wrobl we Wojerezach, Rózowa haša 211.

Trawjenje na luzy we Wojerezach, Mišchanowa h. 9.

„ w Kulowje, Karlowska haša 14.

Pśichsedźowanja.

Drjewowa aukcija w Rychwałdźe sridu 20. junija 1928 dop. 3/10 hodź. pśichi Drójo f Rudwałdskem młynje: nědźe 120 twjerdych metrow dubow, bršow, wjasow a wólschow; 400 mtr. palowych kulachow a schćepkow, dubowych, bršowych a wólschowych.

Wischnje, knježe, we Wutarju. Pśine posćiwjenja maja so na rentšii hamt japodaś.

Trawjenje, njedźelu 17. 6 28 pop. w 4 hodź. w Kulowje Schönizan, kanonikus Jakubezowa haša.

„ sobotu 23. 6. 28 wjeczor w 6 hodź.: Funkez kuczny hat pola Wojerez.

„ njedźelu 17. 6. pśichp. w 1 hodź. pśichi Mischčanikim hacźe w Kulowje.

„ póndźelu 18. 6. wjeczor w 6 hodź., Laffowe łuki w Kulowje.

Pychenajerja.

Luku pśichenaja Pótšicka w hoscźencu „K lawej" we Kamjenzu.

Ssudnistwo na pśechadźowanje

póndźelu 18. junija 1928

we Sśiwinatni dop. w 10 hodź. w hoscźencu: dźěłarska a šwacźinska buda, blido. lawka, mały wós, 10 klinow, kara, strikt, cźapka żeleźna heja, kamj. njebošći, 3 błóśka, nuhel,

we Worklezach dop. w 10 hodź. w hoscźencu 3 mtr. krunje tkaniny na wobkel.

w Brětnje rano we 8 hodź. w hoscźencu: hobanka.

w Tornowje dop. w 9 hodź. w Bawcźez hoscźencu: pišańšti pult, kamaśke błido,

w Błunju w Sćuberlichez hoscźencu pśichp. w 1 hodź: meble. schatu, gramofon f 10 płatnjami,

w Kulowje pop w 4 hodź. w hoscźencu „K 3 krónam": Zentrifuga, kredenza, drastny powjeśichak do pśechadźowy,

Ssudnistwo je skóńcnyło

dyrbjeśiśe pśechadźowanje błoa ofśenja herbstwa na njerozsemrětego kubleria Korle Bohumira Jencka w Klukschu. sapśihanej leźownosće. Pśechadźowanje bu na piatk 15. junija 1928 postajene.

Konkurs.

Nad samoźenjom witowarja f tekstilnymi tworami Pawoła Scholiz w Delnjej Hólcy cźo. 27 b. je hudnistwo konkurs wotewrilo a pśichezkpna Chcitoša w Budyschinje sa konkursowho sarjadnika posajiło. Prěnja termina je na srjedu 11. julija 1928 a druha na srjedu 26. sept. 1928, wobej dop w 11 hodź., jstwa cźo. 141, na hudnistwje w Budyschinje swolane

Wozjewjenje.

Sastaw cźo. 425, njesapisanu do zahoniśkich knihow sa Nowu Wieź pola Huckawy, ma so na leźownostwe łopśešo 47 tutnych pśichwatać. Sćitaj ma wukrjonne prawo na tutón sastaw, dyrbi so hacź do 13. sept. 1928 na hudnistwje w Budyschinje Lórišćo.

Płaćizny na Barliuskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunach abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	15. 6.	14. 6.		15. 6.	14. 6.
Pšeńca	254-256	255-257	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	271-273	272-274	woka	25-27,00	25-27,00
nal. jećmjeń	245-268	245-270	módre lupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	16-17,00	16-17,00
wows	258-263	259-264	keradella	—	—
kukurica	239-243	240-243	raps. wosmk	19,00	19,00
pšeńć muka	32-35,75	32-35,75	lany wosmk	23,60	23,40
rżana muka	36-38,75	36-39,50	pozn. moinsa	—	—
pš. wotruby	16,50	16,75	bórnj. kruški	27-27,10	27-27,10
rżane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	3,10-3,50	3,10-3,50
lune symjo	—	—	rżana sloma	1,00-1,10	1,00-1,10
raps	—	—	pšeńć. „	0,90-1,05	0,90-1,05
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,05	0,80-1,05
pjeluśki	24-24,50	24-24,50	jećna „	0,80-1,05	0,80-1,05

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.: Pśicheza sterje tuńscha, rožka na płaćiśiśe wobstawa. Dop. 1/12 hodź.: Kaž pśiched hodźinu.

Drježdźańska burza (15. 6.)

Pšeńca	257-262	běrnjace kruški	28,00-28,50
rožka	282-287	pšeńć. wotruby	15,80-16,20
nalětni jećmjeń	295-310	rżane wotruby	17,80-18,80
nazymsk. jećmjeń	235-270	pšeńćna muka	45.00-46,50
wows	259-264	rżana muka	43,50-45,00
čerwjeny dźeśel	170-185	woka	29,50-30,00
raps	340-350	pjeluśki	30,50-31,50
kukurica (Mais)	246-248	hróch	31,00-38,00
suche truhańcki	16-16,40	cokrowe truh.	21,50-22,50

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

16. junija 1928 po hamtskim postajenju.
Wóś płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najniža. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi . . 1 kg	2,00	2,40
Cźelace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso . . . . . 1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy šmałc . . 1 „	2,00	2,80
Pšeńćna muka . . . . . 1 „	0,52	0,60
Rżana muka . . . . . 1 „	0,54	0,56
Khlěb . . . . . 1 „	0,40	0,45
Jédźne bórny . . . . . 1 „	0,10	0,12
Raje . . . . . 1 „	0,48	1,20
Hróch . . . . . 1 „	0,70	1,00
Soki . . . . . 1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc . . 1 „	—	1,80
Sušeny połč . . . . . 1 „	2,00	2,40
Dobre mloko . . . . . 1 lit.	—	0,28
Jédźna butra . . . . . 1 kg	3,80	4,60
„ „ wukrajna . . 1 „	—	—
Jeja . . . . . štuka	0,10	0,12
Jédźne buny . . . . . 1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny . . . . . 1 „	0,60	0,64
Petrolej . . . . . 1 „	—	0,40
Kamejńtne wuhlo (domj. tepj.) 1 ctr.	—	2,10
Brunicowe briketty . . . . 1 „	—	1,30

Wiene płaćizny w Budyšinje.

16. junija 1928.
Wóś płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa	50 kilo	12.75	13,00
Rožka, nowa	50 „	13,50	14.00
Jećmjeń,	50 „	14,00	15,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	13,00	13,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Bórny (we wjetš. džělb.)	50 „	3,00	4,00
Butra	1 „	3,80	4,00
Syno, nowe	50 „	3,50	4,00
Sloma, z maš. młóć., praa.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1.70	2,00
„ „ z cypami młóćena	50 „	2,70	3,00
Pšeńćna muka, 60%	50 „	21,50	22,25
Rżana muka, 60%	50 „	21,50	22,50
Pšeńćne wotruby	50 „	9,50	9,75
Rżane wotruby	50 „	9,75	10,00
Jeja	1 štk.	0,10	0,11
Prosata 1242 štuk	1 štk.	13,00	27,00

Na wikach so prosata derje kupowachu.
Najlépše twory so hišće wyšše płaća.

Najl. orig. oldenburgske

ćelata k plahowanju

ma stajnje na předań

Ryćerkubłoš Wutołćanach

nischeźu k jemu. Kam jeju jamupjerjo trjezerstwa wutkaja a nowinarjo powitaju. Schtwórtk budźe znuźtitelju ozeanskeju lětarjow němski president ſ Hindenburg pschijeć. W Barlinje chodźa Köhlej a ſ Hühnefeldej podobnje holdowacj kaž w Ameriży.

Kak je so wóznik přez nóc z millionarom stał.

Wón njechа swoje žiwjenje pscheměnicj.

S Königsberga w Delnjej Marzy žo nam pische: Tudomne wobydlerstwo rěčzi jenoż hischcze wo 16-milijonskim namrěwstwje Jahrmarktej zwóżby. Jahrmarktej žu hižo psches sto lět w tutej krajinje sapydleni. Lěta 1800 wobstejesche zwójba ſ tsjoch bratrow. Jedyn ſ nich stuttowasche w stomaj 1813/14 ja cźaš wójny wo swobodu jako wojerski předak. Druhi běsche ſ palerjom, mjes tym so žo tsjeći jako mały ratar sežiwi. Hnydom po skónczenju wójny wupuczowa duchowny předak Jahrmarkt do Ameriki, hdyž žebi farmu kupi. Lěta 1859 wupuczowa jeho druhi bratr, kiž bě ſ palerjom, tohorunja do Ameriki, mjes tym so tsjeći we wjesy Wietnizach w Nowej Marzy sawosta. Farař, kiž bě někto sdobom wobhdźeł farmy, nseběsche wjaz młody, jako žo ſ jara młodej holzu woženi. Mandźelstwo wobeju wosta bjes dźěcźi. Hdyž farař wumrě, sawostaji wulke samoženje, kiž bě jemu farma wunjesła. W swojej pósledniej woli postaji, so ma jeho samoženje po smjerczi jeho žony dźěczom jeho bratrow pschipadnyć.

Psched schesć lětami wumrě někto wudowa farmowego wobhdźerja. Réka drje, so je žo hischcze jónu wudała, tola někcho wěste wo tym njeje shonicź a też na sarjadowanju namrěwiwa nicžo pscheměnile njeby. **Suwma, kiž ma žo ne dźěczicżelom wuplacźicź, wuczini 4 miljony dollarow abo psches 16 miljonow hriwnow.** Dla sebracża němskeho wobhdźeństwa w Ameriży njemóžachu žo tute pjenjesy hacź dotal wuplacźicź. To pak je žo někto pscheměniło, po tym hacź je Amerika němske wobhdźeństwo puschczyła.

Psched někotrymi tydźenjemi dósta ſwójba někto ſe Barlina powěsć wo namrěwstwje, kiž jej pschipadnje. Jene ſ dźěcźi poda žo na to hnydom do Hlowneho města, hdyž žo jemu póslednja wola semrěteho farara pschedcźita. Podług na namrěwstwje maju też dźěcźi palerja, kiž bě w ſwojim cźasu tohorunja do Ameriki wupuczował. Tute pak žu podług na namrěwstwje ſ teje pschicźiny wotpokasałe, so dosć pjenjes wobhdźa a jim pschimyślene pjenjesy njetrjebaja. Tuta suma ma wjele bóle němsłim dźědźicźelam pschipadnyć. —

Dźědźicźelja steja mschitzy w starobje mjes 60 a 75 létami. Mjes nimi je jedyn jenicźki muźsti dźědźicźel, a to je **73létny ratař a wósnik Róbert Jahrmarkt.** Tamni žu wěsta knjeni Mertenowa, kiž je ſ jenem pohončowym w Blankenjelde jenjena, wěsta knjeni Schwarzowa, kiž ma dźěławerja w Wietnizach sa muża, knjeni jencho kubleiſeho sastojnika w Sternthalu a stara ſlepa knjeżna Jahrmarktej, kiž je tohorunja w Wietnizach ſ domom.

Robert Jahrmarkt a jeho žona bydlitaj w Königsbergu. Wonaj mataj mału, pěknu burſku tkěźku ſ jeżownosću. Jahrmarkt wobhdźi k temu schtyri konje a wósnistwo. 73létny ratař sda žo bycź wo wjele młódschi hacź woprawdźe je. K temu je hischcze cźity a strowy, tohorunja jeho 73létna žona.

W rosmołwje ſ nowinarjom praji stary Jahrmarkt: „Mějo wjeselu žo jara nad dźědźinſtwom, kiž je žo mi wotkłasało. Tola, **schto chzu w mojej starobje hischcze je tak wjele pjenjesami.** Ssym dyrbjał ſwój žiwy dźeń dźěłacź. Jako dźewjeśećletnjeho hólcźa pósłachu mje do zuſby. Sa cźaš lécźa ſym dyrbjał krowy pasć a we ſymje ſym, hdyž běch ſe schule pschischioł, tohorunja truwy pizował. Kuriš, pit a hrał jenjenjež ſym, jenož dźěłał ſym cźaſ ſiwjenja. Sa to wobhdźu žo też hischcze rosſudźił njeſym, schto mam ſ milijonami sapoczecź. To jenicźke, schtoż chzu cźinicź, je, so žebi ſa domſkim hischcze něschto poła pschikupiu. Też na potrěbnych njechам sabyć. Tak množu žebi, so pod kamjennymi wobsteńosćami wumru, pod kotremiž ſym hacź do dźenſnischeho dnia ſiwy był."

Ssotſje ratarja Jahrmarkta, ſ katrychž jena w Blankenfelde a druha w Wietnizach bydli, nadsacźi dyrbi žo, so ſbožowna powěsć njeje wumnožłena, njechcatej pak hischcze tak prawje do teho wěricź.

Kaž žo to w taſkich padach pschezo ſtawa, tak ſu žo też tu hižo mnohi ludźo ſamołwili, kiž bohatych dźědźicźelow wo pjenjezny podpjeru prošeja. Wobsebje wusłědźenjenje hódny je list młodeho dźěkenjemějaceho pschikupja ſe Schekeźina, kiž Jahrmarktej ſwójba psched trótkim dóſta. W tutym liſcźe, kotremuž bě fotografija pschiſpołożena, prózuje žo dźěkenjemějacy pschikupj pola starego Jahrmarkta wo ſaſtojnſtwo jako ſekretar a ſłužobnik, ſ pschipomnjenjom, so budźe Jahrmarkt taſkeho tola pryedy abo pozdźiſcho triebacź. Wschecźe młodeho muſſesche pak ma mało wuhladow, so žo dopjelni, dokelž dóſć je žo Jahrmarktej ſwójba wunrajiła, so dyrbi dotalne žiwjenje też w pschichodźe dale wjeſeć, mjenujzy bjes ſekretara a ſłužobnika.

Přilonk.

* **Tsjecźe wěrowanje na Sněžy.** W kapali ſwjatego Lawrjenza na Sněžy (Schneekoppe) je ſchtwórtk pschiſtejny katoliſki duchowny, farař Eſſmer ſ Arnsdorfa, ſłubjenemu ſwěrował. W tutym natiwiſchcźu leżazym měſtnje Pruſſeje běsche to tsjecźe wěrowanje.

* **Cźejke n'etujedra w Pólſce.** Po wulkej horsoce poſłednich dniow ſu ſaſudźenu wutoru w raniſchej Pólſce cźejke ſłowki měli. Najwěcźiſchi ſchkodu ſu wona we wokolinje Wilna a Lwowa (Lemberga) nacźiniłe. We Wilnoſkej krajinje je Boże njewjedro 14 wobowom ſarasiło. S powodźenjom je wjele wjow wot wobłkada wotrěſnjenych. Zita na polach ſu ſ měſinami dopołnje zbite.

* **Semjerjenje też w Praſ'liſe.** S Kotalaki w Cecrasſim ſtacźe w Braſiliſkej pſchikładża powěsć, ſo ſu žo tam někotre podſemſke ſtorki ſtałe. Kajki ſchkodu ſu nacźiniłe, njeje hischcze ſnate.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" ma pschichodnu póndźelu 18. jun. wnlět do Delnjeje Kiny. Zhromadźimy so 1/8 hodźin pri Serbskim Domje.

Budyšin. „Nadźija" wobdźěli so na poswjećenju prapora sokolskeje khorhoje w Poršicach a wotjědże njedźelu 17. junija pripołdnju 1/2 hodźin z antobusom wot serbskeje cyrkwje w Budyšinje. Wo bohate wobdźělenje prosy **předsydstwo.**

Budyšin. Jednota „Sokoł" wotjědże njedźelu 17. jun. z kolesami 1/4 12 hodźin a z omnibusom 1/10 hodźin wot serbskeje cyrkwje na kamjeńtnej hasy do Poršic. Winowatosć kóždeho bratra a sotry je, zo so wobdźěli. Zwučowansku drastu nie zabyć. **Starosta.**

Domowina, zwjazk serbsk. tow. přeprošuje česćene towarſtwa a wšitkich luhych Serbow nanajwutr. na swój lětni zlět do Budestec (8. VII. 28).

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zwječe njedźelu 24. jun. pop. w 6 hodź. w Mojſeńskej piwarni swoju měſacznu zbromadźiznu. Kk. dowěrnicy so proša, to wěsme sobustawam wozjewić. Wo bohaty wopyt so prosy. Hosćo su lubje witani. **Předsyda.**

Hornja Hórka. „Łužica" wobdźěli so na swjedźenju w Poršicach 17. junija. Zhromadźimy so pola Heſelce hosćeńca w 12 hodź. a wotjědźemy z kolesami přez Dźěžnikec. Sobustawy móża też z 12. cźahom wotjěć. **Předsydstwo.**

Hodźij. „Jaroměr Imiš". Naše towarſtwo wobdźěli so 17. junija na Poršicanskim swjedźenju. Zhromadźimy so pripołdnju w 12 hodź. w hosćeńcu „K třom hwězdam". Wotjědźemy najpozdźiſo 1/4 hodźin ze kołom. **Předsydstwo.**

Hrodźišćo. Tow. „Zerja" wobdźěli so njedźelu 17. jun. při poswjećenju khorhoje Sokoła w Poršicach. Wo bohate wobdźělenje prosy **předsydstwo.**

„Lumir" spěwa srjedu 20. junija wot 1/25 hač 1/27 hodźin w Serbskim Domje. Stóž chce naše zaměry podobnje podpjerać, je nam lubje witany. Njezapomińće spěwniki. Wjećor budźe zwučowanje serbskich rejow. B. Krawc.

Poršicy. Serbske tow. „Swěra" prosy wšěch sobustawow, so prawje bohaće při khorhojposwjećenju wobdźěli. W tutym padźe prawje bohaće, dokelž je wjele sobustawow při wojerskim towarſtwje a wolnjowej woborje. **Předsydstwo.**

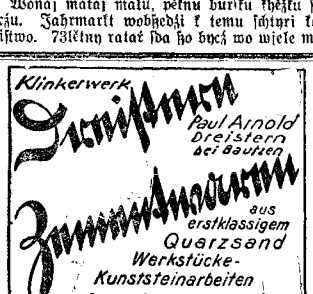
Radwoř. Serbski Ratarski Dorost za Radwoř a wokolinu ma přichodnu njedźelu 17. junija dop. 1/10 hodźin (hnydom po kemšach) zhromadźiznu pola Kralec. Dla jara ważnych wuradźowanjow cheyli wšěsće wšitke sobustawy přiwć. Nowe sobustawy su nam lubje witane. **Předsyda.**

Serbske towarſtwa, kiž jutře do Poršic na khorhojposwjećenje jědu, njech, jeli maju towarſtwowu talićku, sobu přinjesu.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Towarſtwo kat. serbskich młodźeńcow z Różanta braje njedźelu 17. junija nowu hru: „Namakanje hnadowneje postawy w Różeńće", kotraž je wulke připóznaće namakała, w Kulowje wjećor w 8 hodź. w „Němskim khěžoru".

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžncy — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje. —

Woschdity wodnhod za **nawočnicy, šciparje,** (Klemmer) **dalokowidy atd.**

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Parny vulkanisěrowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcy wustotinje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźenja za awtowowe mantle, za mantie motorskich, jězdnych kołow kaž też za ślawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.

Žane čakanje! Žane čakanje!

Wšč wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Wšč družiny kanofli Kow

ma stajnje na składźe

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach

Kumaninu

nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotnady** po 3 pj. **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina** sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.

Popp na Harnčerſk. hasy 18 telefon 3427.

Syru wołmu kupuje

po najwyšších płaćiznach abo wumění na česan. tkaniny

Otto Osswald

dźěłarnja nohajcow w Budyšinje

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach

Rjana ranca

k pławowanju je na předań we Wjeselu čo. 16.

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihidźěrnja w Budyšinje

Młoda kruwa

z čelećom je na předań w Krakecach čo. 14.

Najl. Elderski tučny twarožk 20%

9 puntow = 6.30 hr. franko

Damerkäsefabrik Rendsburg

Poskićam po přihódnym płaćenskim połoženju

Domjorska kola, dobre zamki, **a druhe jězdne kola, ślusarske a kowarske maśiny, dźiwace maśiny, pisace maśiny, rěźadła, zynkowe płaty, připrawa a narunanja wuporjedźenja nahlisko**

H. Paul Gräie

wuporjedźenja w Kamjencu blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěšk do „Serbskich Nowin".

Fotografowy Meister

sidli w Budyšinje na Kěžorsk. dr. 15 kóždu niedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrětow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a niewieścinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Należnosće zapiska ležownosćow

należnosće zawostajeństwa

Wotnajeńske a kupne zrěčenja

wobstaranje hypothekow

zhotowjenja wšěch prostowow

Prawizniski büro Jurij Krautwurst

w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2

Telefon 2815 Telefon 2815.

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

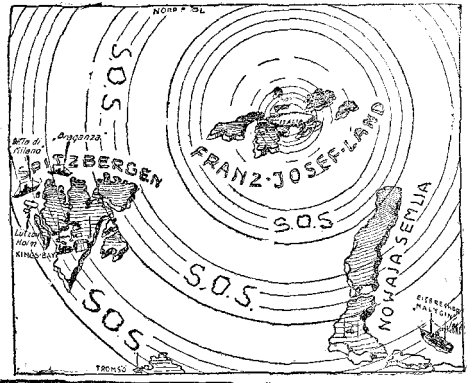
Wokrjesny montěr w Sernjanach

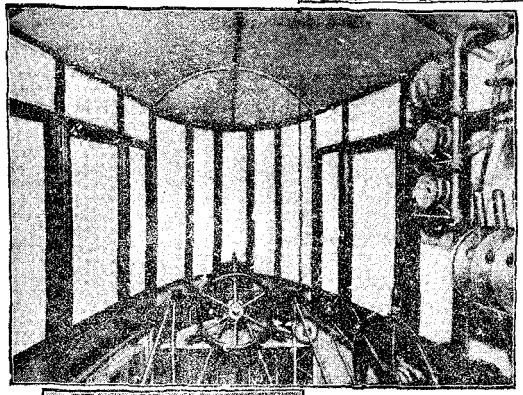
Činimy našich woteběrarjow na to kedźbliwych, zo knjez **August Pointner w Sernjanach 23** nima wjacy prawa, za nas skazanki přijimać a wuwjesć a pjenjezy za prud a instalaciju za nas zběrać. Wokrjesne montěrske městno w Sernjanach wot 14. 6. 28 wjacy njewobsteji.

Direkcija měšćanskeje milinarnje

Wo powětronja „Italiji“.

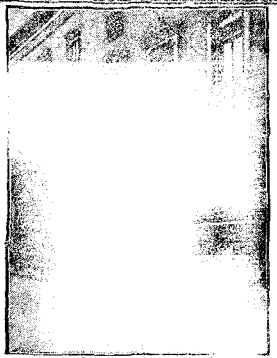
Italski general Nobile bě z wodźliwym powětronjom (lenkbares Luftschiff) „Italiju“ do najpołnócnišich stron zemje wujěł, zo by krajinu wokoło połnócneho čopa přeslědźił. K njemu bě dorpił. Při wróćolećenju bě znjezbožił. Kaž *nětko z jeho škrowych* powěsćow wěmy, bě so šeđźiwina ze sněhom tak tołsto na powětroń nasydała, zo jeje ćeža jón dele stłóči. Wo lód bijo čołmik z někotrymi pućowacymi wotleća a nětko z nimi na jerej hobiskej škruće w połnócnym morju pluwa. Ze wšěch stron *so prócuja*, khroblym mužam *na* pomoc khwatać. Wěsty Lützow Holms jim z lětadłom najnuzniše k pomocy wjeze. Potom parnikaj „Bremen“ a „Citta di Milano“ staj do tamnych strašnych morjow wujěłoj, zo byštaj jim pomoc přinjesłoj. Podamy pódla khaotku tutych jedotłych stron.

„W čołmiku Italije“ (lenkbares Luftschiff).

Italski wodźliwy powětroń „Italija“ bě so do swjatkow do stronow lodoweho morja podał, zo by krajinu wokoło połnócneho čopa přeslědźił. Z pódlastejacym wobrazom wobhladujemy w čołmiku do teho městna, z kotrehož sem powětroń wodźa. *Čołmik* je ze sylnymi powjazami k powětronjej přiwjazany. Ze wšěch stron su wokna, zo móže so wjednik po krajinje rozhladować. Dale wuhladamy wšelake kolesa, přimadła, ručki, truby, pokazowaki. Wšitke tute připrawy su trěbne za wodźenje *powětronja*. W samej městnosći su *zaměšćene stroje za měrjenje* kak wysoko so powětroń nadeńdźe, kak spěšnje leći, kak zyma abo čopło wonka je. Wobkedźbuja kompas, kiž jim pokazuje do kajkeho kónca „Italija“ leći.

Italiske wuposłanstwo w Parisu je 6. junija kommunisći z kamjenjemi mjetaju wokna wubiću a potom mydło wjezechu.

Hdže je jenoż mój towaš wostał?

Wupytanje wobraza w tydź. čisle: Wobroćće wobraz na lěwo. Hólcowu hłowu namakaće pod holcynej pozběhnjenej ruku.

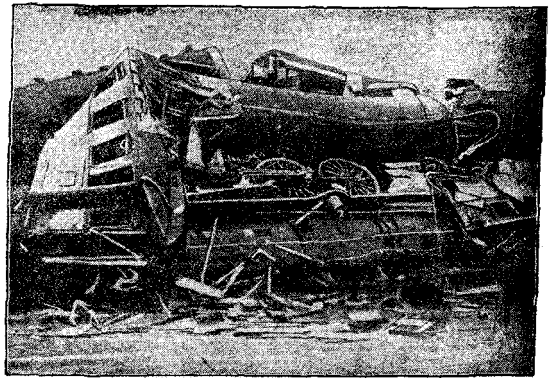
Hódańčko: Kelko hrochatkow do měrki dźe?

Wuhód, hódańčka w tydź. čisle: Kosu jenoż klepaja, ale wolił bija.

Čo. 24 W Budyšinje, 16. junija 1928 4. lětnik

Žałosne njezbože na železnicy pola Siegelsdorfa w Bayerskej

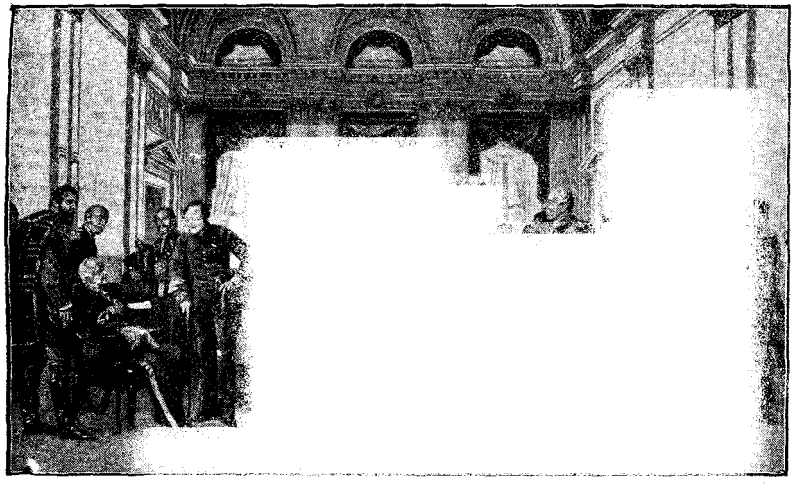
Zańdźenu njeđelu 10. junija rano ½3 hodź., jako switaše, sta so pola Siegelsdorfa njedaloko *Fürtha w Bayerskej* žałostne njezbože na železnicy. — Spěšnik jěđeše z Mnichowa. *W Fürthu pozastawši* sědźeše dale do Würzburka. Sědma bě zastaniščo pola Siegelsdorfa wopuścił, wuskoči lokomotiva z kolijow, jako we zawinjenju z 80 kilometrskej spěšnosću jěđeše. Při wuskočenju so wobwjertnyłši so po 10 mtr. wysokim nasypje dele wali. Jeje kotoł so při *při tom pukny. Železniske wozy padnychu* na *lokomotivu*. Z njeje wustupowaca para spari w tutych wozach sedźacych pućowarjow při živym ćele. Wšelacy so z rozpadankami wozow zarazychu, pak zatłóčichu. Też lokomotiviny wjednik wo živjenje přińdże. Tepjerjej poradźi so wotskočić a swoje živjenje wukhować. Při njezbožu 25 wosobow živjenje zhubi, přez 100 bu zranjenych.

Ćežke njezbože na železnicy pola Halberstadta.

Halberstadt je stare město we Smolinach (Harzgebirge). To su hory we srjedźnej Němskej. Wutoru, 6. junija, je so při dwórnišću we *Baderslebenje njedaloko Halberstadta* ćežke njezbože stało. Lokomotiva tworoweho ćaha wuskoči z kolijow a zajěđe z nasypa dele. Nasyp je na tutym městnje 4 metry wysoki. Při tutym njezbožu zhubichu 3 zastojnicy swoje živjenje a 4 buchu ćežko ranjeni. Na našim wobrazu jasnje *tónle podawk spóznawamy*. Wuhlowy wóz zady lokomotivy, tak mjenowany tender, je so přećisnył. Wšelake wozy so rozrazychu.

Tak mjenowany Barlinski kongres před 50 lětami.

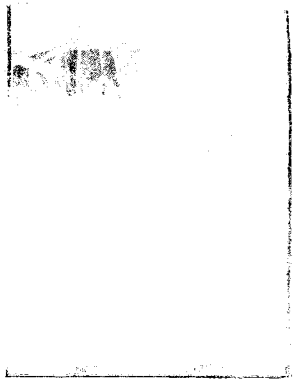

Rusojo běchu po krwawnym bědźenju wulki dźěl balkanskich Słowjanow z pazorow Turkow wuswobodźili. Jako balkanscy Serbjo a Bołharjo přećiwo tehdom hišće jara mócnym Turkam postanychu, jim ruske wójska na pomoc přikhwatachu a Turkow zbichu. Tehdom Słowjenjo zjednoćeni přećiwo staremu turkowskemu njepřećelej wojowachu. To wuwabi bluke začuće we wječornej Europje wo nastawacym zjednoćenju wšěch słowjanskich ludow we Europje. Tohodla hladachu Słowjanow dobyće po móžnosći zesłabić. Na jich nastork połowachu měrowy kongres do Barlina. Tón wuradźowaše wot 13. junija hač 13. julija 1878. Na nim Bismarck hłownu rolu hraješe. Rumunskej a Bołharskej nanuzowachu němskich wjerchow. Tući su Bołharam byli z woprawnym zaklećom hač do dźensnišeho dnja. Naš wobraz wjedźe nas na tutón kongress. Cyle z lěwicy sedźi šědźiwy ruski ministrski president wjerch Gorčakow, jemu na prawicy steji jendźelski ministrski president Lord Beaconsfield. Wosrjedźa widźimy wjercha Bismarcka. Jemu na lěwicy steji awstriski zwonkny ministr hrabja Andrassy, najbóle na prawo na našim wobrazu widźimy turkowskeho połnomócneho Mohameda Aliapašu stejo. Wuswobodźenje a zjednoćenje Słowjanow chcychu podwjazać. Ale Boże puće su dźiwne. Swětowa wójna jenož něhdźe 40 lět po tom wuswobodźi nimale wšě zbytkne słowjanske ludy. Dźensa su nětko po puću k mócnej słowjanskej federaciji w Europje. Z njej nastupi Europa puć měrneho kulturneho dźěła w swětowych stawiznach.

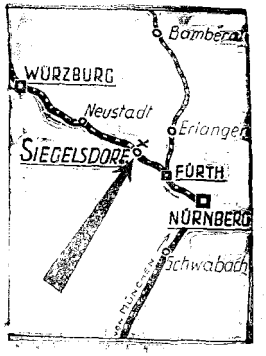

Położenje zakładneho kamjenja za powjetšenje statneje kenclije.

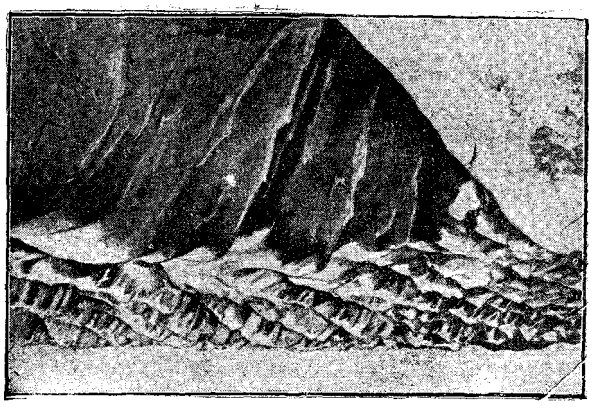
Hačrunjež je Němska wjele mjenša hač do wójny a też kolonijow nima, je so powjetšenje statneje kenclije za třěbne wupokazało. 18. meje zakładny kamjeń za tutón twar položichu. Widźimy, kak statny president z Hindenburg ze łopatku w horšći jako prěni ruku złoži za zamurjowanje do zakładneho kamjenja zapołożenych lisćinow. Twarscy mištrjo steja w murjerskich falach pódla. Dale widźimy při swjatočnosći też statneho kanclerja dra. Marxa.

Połnócna předkara abo němski „Nordkap“ kupach Spitzbergen w lodowym njorju.

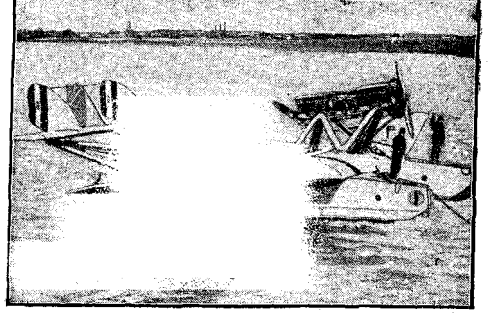

Městnosć žałosneho železničneho njezboža, zańdźenu njedźelu rano pola Fürtha w Bayerskej.

Kraj wěčneho loda.

Naš pódla stejacy wobraz přesadźi nas do kraja wěčneho loda. Lód pječa ze městnami hač na dno morja dosaha. To su strony wokoło połnócneho čopa (Nordpol). Hač runjež tam w měsacomaj juniju a juliju słónco pospochi, swěći tola ženje njeroztaje. So wě w měsacomaj decembru a januaru tam słónca njewohladaja. Tam žanych ludźi njebydli. Tola sebi tam ludźo zwěrja, zo bychu też tute strony přeslědźili. Wjele z tutych pućowarjow je swoju zwažliwosć ze žiwjenjom zapłaćiło. Přeco tute strony wučenych a slědźowarjow k sebi wabja kaž njedawno generala Nobile a z nim wšelakich wučenych.

Lětadłowy čołm so hotuje, znjezboženym mužstwam „Italije“ na pomoc khwatać.

Wo znjezboženju italskeho wodźliweho powětrona zasłyšawši hotuja so we wšěch krajach joho mužstwam na pomoc khwatać. Italske knježerstwo je z khwatkom lětadłowy čołm wuhotowało, zo by so do kraja wěčneho loda podał a khrobłym mužam pomoc přinjesł. Tutón je tak twarjeny, zo móže so na wodu puščić a z njeje zaso do powětra lećeć. We bližšich dnjach pod nawjedowanjom wěsteho Maddaleny k połnocy poleći. Ruski lodołamak „Krasin“ je hižo po puću, zo by při wukhowanju pomocny był.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 140 — Budyšin — Pónjelu, 18. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 57

«S. K.» płaći mjasačnje we wudawarni 90 zł. pj., za pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěłaja Smolerjec knihičišćernja, rap. dr. ż w rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotesłać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z a rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z z

Stahlhelmowcho wjednika Seldtu dla jitschiwdźenja republiki sahudźili.

Wulki lawuiski žud w Frjedźnym Barlinje je stahlhelmowcho wjednika Seldtu dla jitschiwdźenja republiki a nimskofotatnych barbow k jasnuu na tři njedźele, kotrejž so do 800 hrinwnow pjenježneho khłostanja pschemėnichu, sahudźi.

Zaleskcho propagandne pućowanje za njezranliwosć pólskich mjezow.

W Parisu je pólski zwonkowny minister Saleski w rozrěčenju z Poincareom a Briandom nahlad saſtupowak, za wobsadźenje Porheinskeje za sakhowanje krajnych mjezow europiskich statow ruknje, a to niz jenoż we wjeczorje, ale też w ranju Europy. Pólska so tehodła za wuzehnjenje wobsadźerskeho wójska z Porheinskeje runje tak zajimuje kaž Franzowska a Belgiska. Po nahladze pólskeho knježerstwa hmė wobsadźerske wójsko Porheinsku jenoż z wumělenjenom wopuschćecz, so so Nimska na zawěscenje nimsko-pólskeje mjezy zwjatocznje zwjasa, kaž je so to z Locarnskim rěcženjom w nastupanju mjezow mjes Nimcy, Franzowsku a Belgiskej stako. — Briand a Poincare staj pjerka Saleskeho nahladej pschihłoſowakoj. W **Brüsselu** je Saleski tónle nahlad pjerca tehorunja z wuspěchom saſtupowak.

W Barlinskim zwonkownym ministerstwje hischcze jara na tym dźěłuja, so je Saleski za swój nahlad w natupanju nimsko-pólskeje mjezy w Parisu a Brüsselu pschihłoſowanje namakał.

*

S Parisa je so pólski zwonkowny minister do Brüsela podak. S tamnischimi nowinarjemi so rozrěcuje je Saleski na wschelake naprašenja wotmolwjejo na to pokasał, so Litwa prjedy abo posdźischo spóſnaje, jo je za nju wužitne, hdyž styki k Pólskej wobnowi. Po dostatku amerikanskeje pożčonki je so połoženje w Pólskej połepschiło. Saleski potom wo praschenju Porheinskeje rěcžo praji, so dyrbi so runje kaž njezranliwosć nimsko-franzowskeje a nimsko-belgiskeje mjezy też njezranliwosć nimsko-pólskeje mjezy zarucżeć. Wo Ruskej Saleski praji, so je jara nervosna, bocżnuje so Pólska prózuje, so by z Ruskej w měrje žiwa była. Počzahi k Nimskej su korrektne. Wulka wobcżežnosć je pschi jednanju wo nimsko-pólskim wikowanišku rěcżenju nastała. Nimske katarstwo je pschecżiwo kóždemu nowsej pólskich katarskich wuhladom. Tehodła Pólska njemóże žane rěcżenje wobsahnuty, z kotrymž so nimskej industriji łepschiny dawaju.

Rusko-pólske poměry so priwótrike.

Pucżowanje jendźelskeho Barlinskeho póſłanca Lindsaya do Warschawy a jeho rosrěcżenje z Piłsudskim je ruskich bolschewikow nerwosnych sčinilo. Ruske knježerstwo je dla njeporadźeneho attentata na wikowańskeho radźicżela Lisacewa we Warschawje nowu notu pólskemu knježerstwu pschepodało, w kotrejž wot Pólskeje najrazniſche napratwy pschecżiwo ruskim emigrantam żada. Pólskemu knježerstwu blizko stejaza „Epoka“ měni, so maja tajke noty jenoż samyhł, ruſko-pólſte poczahi poczeżeć. „Głos Prawdy“ praji, so je nota ruskeho swonkowneho ludowego kommissara jara brutalna a njehańbicżiwa. S taſkimi Moskowskimi hrubosczemi so zjawne mėnjenje Pólskeje njeda ſatrascheć.

*

Pólski zwonkowny minister Saleski, kotryž je z swoju dźiwadźanjowu dowolenżu po tdaczu dla pólſko-ruſkeje napjatoſcze pschetorhnył, je hižo sobotu wjeczor w pólsku nóżnej hodźinje do Warschawy pschijěł a je njedźelu dźěſche rosrěcżenje z Piłsudſkim mėł. Prjedy hacz je wón sobotu do Warschawy pschijěł, je hižo Piłsudski dwě hodźinje dołho z namėſtnym ministerskim pschedsydu Bartelom napjate zwonkownopolitiſke połoženje Pólskeje rospominał. Saleski je njedźelu Piłsudſkemu też wo swojich rosrěcżenjach we Parisu a Brüsselu rosprawił.

Wólba elsaſkeju autonomistow Ricklina a Rossea jako płacżiwa z pschipósnała.

W spočatku piatkowneho pohrjebnja deputértskeje komory je so wólba elsaſkeju ſapóſtanzow dr. Ricklina a Rossea jako płacżiwa pschipósnała.

Nowiny „Quotidien“ k tomu pischu: Elsaſzy duchowni, bamżiſti mnjenja, ſapóſtanzy a tżo ministrojo ſu so dobamżiſti mnjenja, ſapóſtanzy a tżo ministrojo ſu so dobrěżeli, so je Ricklin a Rosse tóuż tehole tydżenja z jatby puſchczeli a so hnydom pschi wuradżenjach deputértskeje komory wobdźělitaj.

Chineſke nazionalne knježerſtwo je swoju khorhoj w Barlinje a Parisu wupowěſkło.

Nazionalne knježerſtwo w Nankingu je chineſkimaj diplomatiſkimaj ſaſtupjerjomaj w Barlinje a Parisu poruczilo, so byſchtaj na twarjenju chineſkeho póſłanſtwa cżerwjenu khorhoj z módrym kutom w frjedża běłu łulu, z běłymi hwězdami wobdatu wupowěſnyłoj.

Donecki proces a Francowska.

W franzowſkim knježerſtwje ſo ſadźerżenju ruſkeho knježerſtwa w Donezkim prozeſu dźiwaju. W běhu poſlednich jednanjow w Moſkwje je, ſaj je ſnate, ſtatny rěcznik Krylenko franzowſkim kapitaliſtam porokował, ſo ſu ſo pschi pschekhożu ruſkich inżenierow w Schachtach wobdźěliłi. Franzowſke knježerſtwo je pschecżiwo tomu proteſtowało, kola ruſke ſwonkowne konſiſtariſtwo njeje na to wotmolwiło. W Parisu ſo na to cżim bóle hórſcha, dokelż ruſke knježerſtwo Franzowſku hiże wſchěch dopokasow winuje a na proteſty pschecżiwo tomu njewotmolwja.

25 lět dynaſtije Karadżordżewićow.

Pschi ſtładnoſczi 25lětnjeho dnja wuſwolenja Pětra Karadżordżewicza ſo ſerbſkeho kraja Beogradſke nowiny na to pokaſuja, ſo je ſo ſe ſtupjenjom na tron kraja Pětra cżaſ ſapoczał, ſa kotrýž ſu ſo narodne ideale Juhoſłowjanow do ſtutka ſtajiłe. Psched 50 lětami ſu we Winje pschebywacy ſtudentojo z profeſſiſkim rócżſom pschichodne podawki do pjedka widżo Pětra Karadżordżewicza, hdyž je psches Win pucżował, jako juhoſłowjanſkeho kraja powitali. Jenoż 25 lět poſdźiſcho je ſo tónle ſyn Juhoſłowjanow wopraſchaſi ſcżinił.

Generalny ſtrajk w Gridhiſkej.

We ſwitzy ſe ſtrajkom tobakowych dźěłacżerjow, psched nětkotrymi dnjemi w Mazedonſkej wubhrjenym, ſu dźěłacżerjo w Athenje a Byrău generalny ſtrajk pschipowědźili. W Ssolunju, Kavalli, Dramje a Xanthi je k krwawnym ſrażenjam ſtrajkowacych dźěłacżerjow ſe żandarmami doſchło. S kulkami z revolwrom żandarmow je ſo nětkhże 10 wołobow morito a nětkotre ſta ſu ſo ſranite. Pódla toho je pjatk k pſchi maniu je żandarmani doſchło, pſchi cżimž ſu ſo tżo dźěłacżerjo cżežko ſranili. Kniježerſtwowe organy ſu ſwěſcżile, ſo je ſo generalny ſtrajk po pſchikaſni Moſkowſkeje internazionale wuhotał. Wyſchnoſcże ſu depeſche na kommunmiſtiſku internazionalu w Moſkwje wo wotbčežnju ſtraika wucżitali.

Generalna ſhromadźizna dźěłacżerſkeju ſyndikatow we Athenje a Pirău je pjatk w nagy wobſamkła, tobakowych dźěłacżerjow podpjerać. Generalna ſhromadźizna dźěłacżerſkeju ſyndikatow proviantiſkich a tobakowych dźěłacżerjow, krawſkich, pſchiſtałowych dźěłacżerjow, matrojow a żelżnizarjow namołwja, ſo bychu žebi wjeſchu mſdu a wożownohodźinſki dżeń żadali. Knježerſtwo je ſobotu wjecżor wurjadne pohrjebnje miniſterſkeje rady mėło, w kotrejž ſu ſo napratwy k ſakhowanju mėra a porjada wobſamkle.

Bela Kun ſo Madżarſkej njewuda.

Awſtriſke knježerſtwo je ſo rozſudźiło, ſo ſo nėhdyſchi president madżarſkeje kommunijiſtiſkeje republiki madżarſkemu knježerſtwu njewuda. Po ſkónczenju jednanja pſchecżiwo njemu jeho ſ Awſtriſkeje wupokaſaju a jeho pſches Barlin po nórſkim puczu do Ruſkeje połeżeju.

Bjezwuſpěſne ſlědżenje za Nobilom.

Parnej łodźi „Braganza“ a „Hobby“ ſtej nimo połnóżneho kapa Spitzbergenow jeżej a nětkole pola kupy Caſtrasty pluwałej. Riiſerej Larſenej a Lützowej Holmej je też njedźelu njemóżne było, na wobhonjenje ſa Nobilom wuleczeć.

*

Lodowy wětr Nobilej a jeho mużſtwam hroſy.

S pohrjebnjeje Nobilowcje ſchkrowje powěſcże je ſpóſnacż, ſo w ſtronach jeho ljetſchcżeho wurjadnje ſylny wětr duje. Łód wokoło jeho lěhwa ſo łama, tak ſu wón a jeho towaršſchojo w najwjeſelſchim ſtrachu. Nobile je ſnowa lěwo nadpaduwcż.

Prjedy hacz je norwegſki połnóżnopołowy lětar Amundſen z franzowſkim lětadłom Nobilej na pomoz wuleczał, je wón telefoniſky z redakcżiju Kopenhagenſkich nowin „Politiken“ ſo roſrěcżujo rjekł, ſo muże franzowſke lětadło nėhdże 5000 kilometrow dałeko hjes ſaſtaczu leczeć a ſo może ſo tódże jako ſejſeranſkcho wſdacż. Expedicija najpoſdźiſcho pónjelu 18. junija Bergen wopuſchczi a hiſchcze tón ſamy dżeń do Kingsbaye pſchileczi. Jeli ſo wſcho derje póndże, hižo wutorn z Kingsbaye na ſlědżenje ja muzſtwom „Italije“ wuleża.

Nanking — nowe hlowne měſto Chinu.

Nankingſke knježerſtwo je wažny manifeſt wozjewił, we kotrymž praji, ſo je ſo ſjednoczenje Chinu nětko dokonjało. Nowe knježerſtwo chineſkemu ludej zdobnowanja ſtatneje a wobzoſtinſkeje ſwobody a krajej internazionalny měr na podłožku runopraweſcze pſcheje. Dale ſo praji, ſo ſo wezerſta knježerſka forma wobtwjerdźi, a ſo ſo kommunistoju njebudża cżerpicż. Na kóncu ſo napomina, hyrdem wo wobſamknjenju nowych internazionalnych rěcżenjow na podłožku runopraweſcze a wſaſomnoſcze pſchiſpóſnacża ſtatneho knježinſtwa ſapoczeżej jednacż.

*

Wobthadny minister Nankingſkeho knježerſtwa je generalnej direkcżiji chineſkeje pósty w Nankingu porucził, ſo by ſo do Nankinga pſchepoſłała. Kaž je zjawiſcze, też miniſterſtwo zwonkownych naležnoſczow ſwoje ſydło z Pekinga do Nankinga pſchepokaſi. Też zarjadnistwo ſelezneho dawka je ſo do Nankinga pſchecżahnyło.

Mandżuriſka chże ſo z połodnjoſchej Chinu ſjednoczeż.

Mukdenſki ſydlny gouverneur Luſchanſi je Nankingſkemu knježerſtwu ſdżěłił, ſo ſu ſi mandżuriſke rańſke provinzy ſwólniwe, ſo ſ połodnjoſchej Chinu ſjednoczeż, jeli ſo Nangkingſke wójſko pſchestanje, dale k połnocy poſtupowacż.

Jengjuſhiangowe wójſko ſo ſakomdźiło.

Pekingſki dopiſoważ Londonſkeho „Daily Telegrapha“ 15. junija powě: Derje wobhoniczi ludżo mi dżenża powědachu, ſo je Jengjuſhiangowe wójſko ſi dnu ſa ſobu marſchérowako, ſo by Peking a Tientſin pſchedy Schanſiſkeho wójſka doſcżehnyło, ſo pak je nětkotre hodźiny pſchepodże do Pekingſkeje wokoluoſcze doſchło.

Dohrjoważ dale powě, ſo ſu diplomatiſzy ſaſtupjerjo wutrajnych mocow piatk popołdnju pohrjebnje mėli, ſo bychu połoženje pruhowali. Wo tym njeje żaneje rěcże, ſo by mjes dobrjeżerſkimi połodnjoſchimi Chineſami jednoła knježła.

Japanzy ſu Tientſin wot rubježnikow wuſwobodźili.

Jedyn japanſki batallion je po tſihodźinſkim wojowanju z Tientſina rubježnikow wuhnał. Batallion je pſchi tym wo tſioch morjowch a wójkom franzeuych ſchkodował. 8000 chineſkich wojakow ſu wotbronili a do kozentraſiſkich łehwow dobjedli. Japanſzy, amerikanſzy, italſzy a jendźelſzy wojazy nėſto pſched rubježnikami ſchtitaju.

Hoover abo Smith?

Po ſkónczenju republikanſkeho ſjězda w Kanſas City w Sjednoczenych ſtatach połnóżneje Ameriki ſo kdżbliżi wojeſ politiſkich kruhow na pſchedſtejacy ſjězd demokratiſkeje ſtrony 21. junija w Houſtuje w Texaſu wobroczą. So ſo tam Smith ja preſidentſkim wowolenja kandidata pomjenuje, ſo jako wěſte wobhladuje. Spomnjenja hódne je, ſo ſo Smith mjes pſchiſwiſowarjemi republikanſkeje ſtrony jako kedżby hódny pſchecżiwnik wobhladuje.

*

Hoover je ſo 10. auguſta 1874 jako ſyn jeneho kowarja narodźił. Po krutej młodoſczi bu wón 1895 hórniſtwowy inżenier, tola dołhi cżaſ jako dźěłacżer dźěłaſche. We lěcże 1897 Hoover ſa cżaſ bożerſkeho ſbożża w Chinje poſrowne hiſtorje ſa chineſkich cżłowjekow organiſowaſche. Na podłožku tehole ſkutkowanja jeho 1919 na cżoło pomocznje kommiſije ſa pomoz ſa amerikanſke dźěłi powołachu. Hoover poczu ſo w pręnich lětach tehole lětſtwika połoženje nahromadźi. Jako mócżeżel inżenierſkeje firmy żebi wulke ſamożenje nahromadźi. Wdyż wójna wudyri, mėſeche ſo dźěłe hórniſtwom w Amerizy, Awſtraliſej, Judiſſej, Ruſkej a Meziku. Politiſzy wón pręni krócż 1918 jako organiſator ſaſtaranja zwroby wuſtupi. 1921 tehdomniſchi preſident Harding jeho ſa ſtatneho ſekretara ſa wikowanje a pſchemyſło do ſwojeho kabinetta powoła. W europiſkich hoſpodarſkich kruhach jeho dla jeho wojowanja pſchecżiwo europiſkim hoſpodarſtwim monopolam, wobſeżeje pſchecżiwo

kaliowemu syndikatej hušto mjenowachu. Wón je tež pschecziwo tomu, so bychu Sjednoczene staty europiskim statam wójski dołh spuschczile. W swonkownej politiziy wón sliedzeczo sastupuje, so dyrbja so Sjednoczene staty europiskeje politiki po możnosczi zdalowacz. Wón schkitauske zła sa amerikanski industrijn sastupuje. Europa nima po tajkim wot njeho niczo dobreho wotczakacz.

Mésto Mexiko so ze zemjerzenjom podesło.

Mésto Mexiko je sobotu wjeczor z czežkim semjerzenjom podeschło, kotrež nehdże 7 mjenischinow trajesche. Mésto bé dleschi czas bjes elektriskeho zwétła. Materialna schkoda je po sdaczu khérko wulka. Hacz su ludzo do njesdoza pschischli, njeje w tu khwilu hischcze swésczene.

Dwé amerikanskej mésze z wichorom skoro zyle wupuszczene.

Połodnischi dzél Oklahamaskeho stata w połnocznej Amerizy je so sobotu z mózným wichorom sapuszczil. Wozebje siej mésze Blair-Mountain-Park a Snyder cžerpjitej. Blair-Mountain-Park je po sdaczu zyle wupuszczene. Dwé sczi dobrowólnych pomharjow je so k prenjej pomozy hnydom wotpósłało. Liczba mortwych njeje hischcze swésczena. We Snyderu je so 50 khéżow wupuszczilo

Synodala a wuśi wučer Hančko w Porśicach †.

„Mojim lubym Ssokolam moje wutrobne zhożupschcerze k nowej khorhoji, so by so wschitko derje poradziło." Tutón posledni postrow pschinjese wczera knjes farar Handrik wot zmjertneho loża knjesa wyschschiho wučerja Hanczi. Kaž nehdy mrjazy serbski wójwoda s haschazym wóczkom strowjesche znanjenja zwojich wojowników, tak strowjesche wczera nasch drohi umrjazy prenji khorhoj serbskeho zhoka, khorhoj mlodeje, noweje a lepscheje generazije. Nasch drohi njeboczicžki bé krutu wojowar pschecziwo najhórschej, najbóle sahubjajcej khorhosczi naschebo serbskeho ludu, kotraž je dzensa swoju wyschinu pschekrocžila, pschecziwo liwkosczi swojej maczerinej rečzi napschecžo. Runje wczerawsche cžiłko nasches njedzelskeho lopjenka pschinjese jeho pschedposchk w Budeschczach na Frenzlowym zwjedenju. Schtó by nam tehdom prajił, so tónle pschednoschk budze poslednja wola, jeho wotkasanje, jeho testament na tebje, serbski ludu, na tebje, ty Boha a cžesczejsabyczinwy dželo nascheho serbskeho ludu, kotryż tak i nohomaj tekjasch drobne serbiwo swojich serbskich pryedwonikow swoju cžesczą a swoju pobożnosczi. Niech so jeho wotkasanje rosnjese do kożdeho serbskeho doma, sarwje do wutrohy kożdeje serbskeje maczerje, sasdzerpi do rosunta kożdeho serbskeho nana. Zarusi sleji pschi jeho marach zwérny serbski lud.

Pschi jeho marach zaruja dzensa naschi zwérni serbscy wučerjo. Na 30 lét dołho je stat na cžole serbskich evangelskich wučerjow. W nich je wotczahnył dobry wučerski dorost naschim serbskim evangelskim schulam. So smy dzensa hordzi na zyku zwérnych serbskich wučerjow to je jeho wulka a trajna sasłużba. Naschemu wučerskemu dorostej bé z awtoritetu a je jemu był z pschikładom zwérneho dżela w naschich schulach. Kaž Mójasch wuhlada słubjeny kraj, tak tež won widzesche lepschi pschichod za wutublanje serbskich dżeci w naschich schulach. Runje z najwažnischich jednanjow z naschej saskej schulskej wyschnosczu, kotrejež polne dowérjenje mějesche, bu nam wotaty. Kruczje wobstawasche na pschirodnych prawach serbskich dżeci. Jeho schula je tež w tymle nastupanju schulam we Sserbach z pschikładom. Wésche posłanje jemu z naschich serbskich wučerjow jedyn Jońa, so by sapocžanu skutk k dobremu kónczej dowjedł. Wschemu dżéku za spomożenje roswučowanja serbskich dżeci w jich maczerinej rečzi bé je swérnym pomoznikom. Naschi dżéczazy cžakapich „Raj" słubi w nim swojeho spéchowarja a zobudżéwacżerja. Na jeho pohonjowanje jón w poslednim cžasu w naschich serbskich evangelskich schulach rosschérjeja. Nadzachmy so, so lédżeżatk abo dwaj jeho naśhonitosczi, rosbladnjowosczi a wliw nam dowutwari nowosarjadowanje naschebo serbskeho schulstwa w naschej Sakšej, so by było pschikładne za schule w prustich Sserbach w najbliżschim cžasu. Naschi drohi njeboczicžki korjenjesche wésče w nahladach dowójnskich cžasow. Tola so wusłyschesche, so bjes pschekhwatanja pschebadżacz do nahladow a zadanjow powójnskeho cžasa. Njehacżejesche žanemu postupej, ale hladasche, so by z cžichej ruku pschepjate žadanja pschemjedk do mérnischich kolijow. Tón wyschschi wodżeł swérnow a ludow bé w swojej njewuslédżonnej radze hinak wobsamknył. Nasche serbske schulstwo je z drohim njeboczicžkim wjele słubiło.

Knjes wyschschi wučerjow Hanczka bé hluboko wérjazy cžischcžijan. Kischcžijanske pschepisowdżenje pschewéjowasche jeho wuczenje. Tuż tež na polu schule žnjepsche kraśne płody. Runje z jeho schule su wuschli hotowe charaktery tak trébne za nasch cžas. Sserbske wobsady wuswolichu jeho do synody evangelskeje lutherskeje zyrkwje w Sakšej. Tam wustupowasche njebojasnje za prawa Sserbow a serbskich wobsadow. Horzy bé jeho bój w synodze pschecžiwo tajnemu zyrkwinskemu radzicželi Rosenkranzej. Tón bohużel s wuspéchom a se schkodu sa nasche serbske wobsady sadżéwa postajenju serbskeho episkopata.

Loni swjeczesche knjes Hanczka swoje 60. narodniny a swój 40létny wuczerski jubilej. Dléschi cžas cžerpjesche na zlakoscz wutroby. W Kirchonschkich (Riesengebirge) kupjelach hladasche wustrowjenja abo tola pobylnjenja strowosce. Nasikerje bé tamnischi lékar spósnak, so z nim ke konzej khwata. Sobotu póbla jeho z awtom do Porschiz wrócžo. Tuta 200 kilometrow dołha cžara w awtce bé sa tak cžežko khorehu z pschemógazym napinanjom. Njedżelu dopołdnja pyta lékarska wusiojnosczi cžłake żiwjenske mozy znowa sjezjednicz. Woprawdże wokoło pschipołdnja cžujesche so sezjednjeny. Ale na połodnoc sesłabnjenje hladazy pschibérasche. Runje hdyż Ssokolsko swój cžas njadowachu, pschitkadżachu połżednje wokomiki. Jeho haschaze wócžo strowjesche hischcze w duchu sokolsku khorhoj. Mała mrócžałka krjepjesche z nékotrymi łapkami na zjednjenischczu sjednoczene żyły. Tehdom jeho dusza spéjesche k tamnym wyschinam wróżo bo k lina stworiczela. Junnjske mile któnzo wohrjewasche a postuczowasche sajo wjeż, zjednjenischczo a wokolinu. Sémjerne wócžo wérneho serbskeho wótczinza a zwérneho wuczerja bé so sandżelika k wóczenemu wotpocžinku. Jeho duch pak wostanje żiwy w naschim zwérnym serbskim wuczerstwie na wschó cžasy. Ludu serbski, ty pak wjesni k wutrobje semjeteho posledniju wolu, jeho testament, złożuj so po nim, so by był lépschi, sbożownischi.

*

Se żiwjenja drobeho njeboczicžkeho wodany hischcze sczéhowaze drobnosczje: Jan Arnoscht Hanczka narodzi so 11. septembra 1867 w Hucžnje. Wobsédzischo pschecžahnyschtaj jeho starschej do Blutnikez, hdżez bé jeho nan z wullkosahrodnikom. Tu dżensa jeho bratr hospodari. Tam je tež jeho pschirodna macz jako 82létna starschelka hischcze żiwa. S wuczonzom krajnoslawskeho seminara bé wot 1882—1888. W Myschezach bé dwé lécze a na to we Bosczezach pjez schtyrzoze léta z wuczerjom. Wot 1. julija 1891 je był z zwrjewinst'im wuczerjom w Porschizach. Tu wojeni so z dżowku swojeho pschedchadnika w hamcze, se knjeżnu Martu rodz. Rothenbórkez. Wón sawostaji wudowu s dżowku a pschiwsatu dżowku. Dżéławemu sjednoczenstwu mkodych wuczerjow sa połnócze strony Budyschiskeje krajiny bé z wedomostnym nawjedowarjom. Dołhe léta bé z pschedsydu we wubjerku sa wudawanje serbskich schulskich cžitankow, kaž „Kwétk" a „Sahrodki". Tež we wokrjesnym wuczerskim towarstwie bé z dołholetnym pschedsydu a bé z pschedsydu Malescheanskeje wuczerskeje konferenzy. Sserbske towarstwo „Swéra" w Porschizach wuzwoli jeho tež za pschedsydu. We swojej wobsadze a gmejnje do gmejnskeje a zorkwinskeje rady słuschesche. Sa cžestnebo

hobustawa ponjenowa jeho dobrowólna wohnjowa wobora. Nascheje Maczizy Sserbskeje bé z dołholetnym hobustawom. Dołhe léta słuschesche do pschedsydstwa ratarskeho towarstwa a towarstwa za shromadne łépsche.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónżelu 18. smažatka.

Armulfa — Marka a Mawella.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1".

† 1748 Jurij Lejnert (Leonhardi) farar we Łuséu, hdżež béše so 7. haprile 1675 jako syn fararja Jordana Lejnerta narodźił. Hdyż béše so jeho nan do Delnjeho Wujezda přesydlił, bu za fararja do Łuca powołany. — Z jeho bratrom béše Křesćijan Lejnert, kiž je 1. septembra 1782 jako farař we Budyšinku zemrěł. Wobaj bratraj staj so jako nabožnaj serbskaj spisaćelaj wuznamjenjiłoj. Bratr Křesćijan přełožì jara derje na přikazniju Drježdźańskeho historistrija dźěłby Staroho testamenta: Přisłowa, Pódarj Salomona, kěrluš Salomonowy, Jezus Sirnacha a dr. — Jurij Lejnert pak spisa knihu, w kotrejž z krótka křesćijansku wěru a stawizny křesćijanskeje cyrkwje podawaše. Kniha je so w starych časach wjele wužiwała a wězo z wulkim žohnowanjom.

* 1853 Mato Kósyk we Wjerbnje w Błótach, dołholetny serbski basnik.

† 1748 Jurij Lejnert, farař we Łuću.

1922 přebywa 30 ev. čěskich duchownych w Serbskej Domje w Budyšinje.

1773 žałostne krupobiće pola Budyšina.

Kukow.

Kak rad na tebje so, khěžka mała,
dopomnjam, hdźež sym wot maćerje
słódke spěwać wuknył paćerje
a hdźež wowka je mi bajki bała.

K tebi moja hraje khěžka mała,
mysl a k tebi. kwětkna zahroda,
hdźež najrjeńši sóm je přiroda
w hrajkach dźěći radostnych mi hrała.

Hdźež sym błyskotate łójił bruki,
hanjał za mjetłom pisanym
a hdźež hołb mi dypał zorno z ruki.

Duch mje žołmowaty, čicha wjeska,
nosy k twojim třěcham słomjanym,
hdyž hołk swěta wokoł' mje nětk wrjeska.
Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wo dujo thermometer +13, Dżensa rano we 8 hodź. barometer 743, barometer 2, thermometer w nozy +6. Wuhladuje na mało so pschemjenje wjedro. — Wjedrańje mjenja, to khłódne, torkaje a trochu schérjate wjedro dale wobstejowanu. Schtwórtk wschak na rjane wokazuje. Nad wotnadżnej Europu mjenja leži. Ta wschak so po powdźéwach wiedrarnjow rosciahuje. Sa to pak bé wječera rano nowa mjenja nad Jendźelsku. Ale z wječora Franzowskeje a Jendźelskeje finna wschina leži. Tuż mamy tola nadźeju, so so khłódnje nje wjedri. Mile, pschemjacžowazy beschcžik wschak bo rano z dżaknej wutrobu witał. Junsje wutoru khłodża ranje 3,39 hodź. a khowa so 8,23 hodź. Mjezacžk khłodża rano 4,54 hodź. a khowa so wjecžor 10,24 hodź.

— **S njefedźbliwoscžu kolojšonzje** je dżensa rano wokoło 8 hodź. zyle nowy Chevroletski automobil na wuzu Lutherowcje schule psched Sserbskim Domom drasta lataraniu podjał. Dokelž kolojšonza wopak idźesche, bu automobil nuslowany pschez khódnikowu kromu sa pschi cžinu horni dżél plumowcje tarasy wottemi.

Marica a Hanica.

Roman.

52] (Pokračowanje.)

Żónska, franjena, jako by ju hižo sa słostnizu mět, sawoła:

„Nó, wschako so ja znaju."

Efizellenza jo posmiewnyły:

„Za njewóm. Schtož wo druhich ludźi wéruty, pschedcjuwamy jenoż i najpjetnym doślédkom wo naš samych. A schtó by sebje znał?"

Haj, bywachu hlubiny w cžłowjeskej duschi, njebowuślédźomne. Meinhardt pomyšli na cžěmny dypodomdej, jónu na gymnasiju w Meranje, kiž budźesche jeho, hdy by wotsud z nim sé sabral, na wéki sahubiłej mohł: Wón chzysche minutosczi z płaschczom sakrycz. Schto by Mariza wot teho méła, hdy by wo wschém thonika?

Njejapasy so wobaraso pohibny so wón s wotmachom. Jako wona nékto wotucz wyschi słowu połobżny, wobja wón tu je swojmaj rukomaj. Hischcze wschka saspana wona njeswédżesche, schto bé jo stako. Saczu jeho wotkchenje na cžole, lizomaj, erese; k żiwjenju so nawrócžiwschi sttócži tež jemu hubje napschecžo. Tu ju wón wusobnu je stólcžka a donjeże ju do spanłeje jstwy. Hdyż wona zyle wosbożena na jeho schiji wisasche, rjekny wón wróżo so k jeje strachocžiwym myšlenjam:

„Hdy bych dorbjał jómu i tuteje semje woteńcz, mój lubuschko, to bych tebje zobu wsał. K njebju horje bych cže donjeł, hdżež ty słuschesch — a na to najlépsche mésto!"

Wón puschczi ju wobhladniwje na jeje kožo. Potom stupi na Nejsne mésno: wusu jej cžrije, wotpiny jeje korsnar, wocžini jeje wodżéw. Jako ju bo sahkow sawali a sawodże, schpytasche wona, saúdżeneho sbożnje wokeńczy: „Ach, je to kraśnje!"

Meinhardt wokoschi jeje cžoło a wotsali so kradu.

Ale to žamotne sbożo tam horjeka pschibliżowasche so wopraudżże kónzej: żiwjenje żada žiwoje prawo. Wonaj cžinjeschtaj woputy, bórzy běžchaj wschdżodnje mjes ludźimi.

„Mariza, wjeschli schto je mi wječera stara exsellenza Criwelli prajila? Niedybrjal cži to po prawosm wospjetowacž, so by horda njebyła."

Nétko chzysche wona to hakle tak prawje sbonicž, a won bé swowrédka był swólniwy, jej to rjez:

„Tón ménjesche: „Wéricže, schto je na waschej żonje tak rjane? Njejżnym hischcze żenje njepěknebo słowa i jeje erta wo druhich ludźoch rěczecz słyschał!"

W tutym nalénimi cžasu pschibérasche pschezo bóle jeju znajomstwo. Jónu běschtaj w nékajkim podrużnem domje pola lubych, jednorych ludźoch k skromnej wjeczeri, druhi krócz sajo w jenom z wulkich hotelow pschi hosczinje, kiż bé nécžto wuhotował, so by so sa pscheproschowanja, kotrež bécžu so jemu sa cžasy jeho pschebywanja w Meranje dóstawate, dżakował. Hdyż pak nétko wschitko so selenjesche a kżéwasche, mérzowe wétry běchu wocžiche, puczowachu ludźo do cžerstwehu, wot któnzo rosbłuténeho powétra won. Na cžerwjeń zópołte krażnjachu ko mandlowzy. Zyła dolina bé kaž i bérym próschkom podsikana. Kwédżiny wonjachu so kaž roża se schlomow. Pomalku wotstupowasche sima psches khribjet wysokich hór. Cžorne sesdalwachu so skalisła delekrożaze. Jenoż jena sněhowa žłobina bożesche dele mjes wobémaj wjerschkomaj Tschiata.

Nétko njebé hižo žaneho zwobodneho loża sa zusbuika w Meranje, žane siakry njestojachu wjazy na sastawnischczach, wone běchu kupjelanskich hosczi wotwoješe: tam won do Lany, horje k Tólli, wobžoko horje k Tirolskemu hrodej.

A sajo jéždżachu popołdnju w zamjnej hodźinje w dolnim rjedże nimo Obermaierskich willow a sahrodow. Tam to kżéżesche, wonjesche a spéwasche. Na balkonach wibachu słohe, hobrsche bosowe kicje khdżcžinow kikowza, nékotre hižo wobsédnjene wot pschepłynjeje żahły płónza, wokolo nich synczachu, kitaze pschekasanah. Na murjach łožachu wulke kolone lazerty, małe schérobrune jeschczełzy, a mikotachu se sjinji mudrymi wócžkami na płónzo. Hdyż pschikładżachu ludźo nimo, sjédżechu bojaznje pódla murjow, so bychu w nékajkej dżerje sthowake. Worjeschiny wonjachu wósčiske jaworzy běchu so le selenju pokrjke, kaj. hižo poczachu pósdnje, njenvschédnje wulke kopjena na dźiwje brażazych hałsach katalpow roskrywacz. Luki zmélwachu so cžerwjene pocžerjene w błyschczejacej seleni. A hdyż wot błótna pschehrětej cžopłocže juznotirolskeho nałeża, hdżej thermometer hižo wopłako horje słeże, cžerstwy wétřik z wocžerjeneho Passeiera padu, satschepotachu cžełke porty palmow, psches zedry pschenżdże schumjenje, a schepjerki wellingtonjow so hromadu łcžahowachu a wjeschlowachu runja bereżiczam po powétrje.

Potom rosjedże so dołhi rjeżas wosow pschi Romanskim mosče: jeni jédżachu na lčewo do Schenny, k starenu hrodej Meranskich hrabjow, druhi na prawizu horje k Frauhofowenu hrodej. Na tutom dnju pak bé jich spodźiwnje wjele. A tda so, so ludźo so znaja: s jeneho mosa do druheho běchu pschiwołachu, hdżej puczje so sawinuchu a hajili bé potom zyły rjad pschewidżecz, pschikliwachu hebi a sacžołowachu se schantikami, a te płónczkami machachu łebi osfrowjenja.

Pschezo dale horje cžehnjechu so cžrijoby, pschezo wjaby wosow so pschijamkny. Pschi puczu k Nochuzowemu hrodej wotbocži jich najwjazy. Bórzy sastachu we wobschérnem hrodowem dworje jedyn pschi druhim.

Na wulkej żeraży, kotraž z zymbrowej murju wobdata, wustupowasche hacž do nahłeho nakoże słaka hacž k dolinje, stojachu w khódbach winowych khłódnizow na prawo a na lčewo pschihotowane blida: tam běchu cžaj, napoje, nakładżene zatty a płódkosze. Po schérokich puczikach geometrisky złożenego wutkodżowanischcza, wot płotu żinjertneho terczka wobrohdżenehu, pschekhodżowachu so ludźo. Sthe'na cžéłnjeschze bo wokoło sdérokeje pónoje z marmora wobzrjedża, s kotrejež nisiži hu górka wustupowasche.

(Pokročuje.)

mobil bjesche so pischi frajenju w prodku cjeżko wobschkodził. Cżłowjekoju pak njejsu do jutkowy pischischli. Tutón pschijpadk wucżi, so maju so też kolojschini po wobkhadnych pschedpżismach mżeć a fnamjenja automobilistow wobkhowacż.

— *Kursus herdżiskich narodnych rejow* wotmiju so pischichodnu sobotu w sali Sserbskeho Domu. Nasch mistcżer Bjarnat Krawz a tżinjenu Mżeranka Leschawiz jón nawjesnaischeho wohrożenu Sserbstwa buoż kożdemu hnjatu pischijstuschnosc. Trjebamy żiwe Sserbstwo, w mustjach nodżenny so wutżkacż dacż jako tuchu halożku. Tuż jatkowajmy, pschajmy wótzow nascheho wótzowstwa, jo bychmy wobstali!

— **Ferijalna kolonija serbskich dżeći w Čechach.** Knjeża wucżerjo, kotrizż bychu chcyli serbske dżeći wo ferijalnych kolonijach dohladowacż, cheyli so bórzy — nic pola predsydy zjednoczeństwa serbskich wucżerjow, każ w rozprawje cża. 138 Serb. Nowin stejł —, ale *pola zarjadowarja ferijalnych kolonijow*, żupy „Arnošt Smoler“, k rukomaj knjeza żupana Krjeczarja w Serbskim Domje w Budyšinje pżizjewicź. Wżo dalše je wżeo też jenoż tam zhonicź.

S **Budyschinka.** W nozy wot pjatka k sobocze fu we nischej orczinje paduschi pohyli. Wokna zu schkleizu wuzlóżichi fu do forczmarišcze jitwy falschi. Pokradnyci nicżo njenjesu. Sżu drje sa pjenjesami pytali, dokelż fu wżelż fajerczki swucżahali. Pżenjes wschak njejsu żanych nadeschli. Sa paduchami nimaju hischcże stżha.

S **Wischwicz.** Pjatk popoldnu wnoyri tu w swarjenju rowarja a skarja Schmida woheń. W tutym domje hydlżeł też hischcże dżiwżeł Lnak jako podrunżnik. Jako wżelżi wudżiri, njebż nichtó domach. Palicż je fo sapadało, hżeż mżadny Schmidtez fyzao. Na kajke waschnje je woheń naschał, njese fo dżischcże hodżało fwżeżicżel. Domjacy nadobu mżadnu hischcże wutkowacż. Linakejom je fo nżesto nadobu spalilo abo wobschkodżiło. Hażeli bż najprjedy Malescheanska a potom Budyschinska wobora pschijeża. Pol swarjenja je żo wotpalił.

S **Wóspork.** Nemiłostatna żelenina wojnje nżtko je nowognt hrdżbami pschecżiwno njeradżej, tżż na dwórnischczu a na zahrodach rożeże. O tutym fżdżeschu tu pjatka fobotu wofbeże fa to pschiprawjenj czah f trjepjenskej pschitrawu. W nżtkrych hromadnje wschadnych wohndach buwa wo wodże rozpuschczena chemiska maczina, kotraż wschitkim trawni ale tak rjez wali, dotal dyrbjachu żelesnitże dżiwadła wjerzad f mothżku podżopowacż.

S **Komorowa** pola Ratej Sjawny pucż f Ratej do Komorowa je dla nażypowanja na Komorowskich homach wot 18. hacż do 23. junija t. l. zawrjene. Jtżdny wobkhad zdalene fo na Tżupku.

Z **Konjec.** Żadny jubilej swjeczeże zandżenu njebżeli tudomna Kralec (Hankec) swójba. Knjeni Kralowa bże pjeczahowacży kże schtyrjoch kmótra pospżiwi. Wona bże ze wschich kónczinach serbskeje horjenje kwiatki pobrała. Jubilarka so wjeseli, żo je tutu dżeń dożiła, pschecż tutón pad je jara żadny. My pżejemy jubilarcy wutrobne zbożo a żiłu strowotu a zo by so i hischcże dale tuta fcżeż dostała.

Z **Rancże.** (Narodne reje.) Nażina staryma pżjedowżikami bżechu narodne reje nżesto wschadne. Bohużel su so mnohe pozabyle abo doevła z naschenu kulturnchu żiwjenja zhubile. To je z wulkej skodu. Za to su nowe reje też pola nas so zakorjenile a żern so każ lajka wżona khorosć do nasich wsow a żurlow. Pri tym njepżińdże rjez, zo su wschitzne a pristojne. Naża dżensnjsha młodżina dyrbi swójstwo nasich wótcow sebi zaswa nadobyć. Jenoż horstka, a to Budyska wornożka, za wukubłanje narodnych rejow dże w tym schewżeżenju swójsnć a skutkuje pżikladnje na turnu pola. Najwjetże zasłużby wo nje ma wżeo nasch mistcżer Bjarnat Krawc, kiż je najprjedcy wselake zarasterske melodije za tute reje wusłedżił a wurył a natorkł k nich prewjedżenju dał. W tym pak je wusikanu pomoenien w knjeżni Mżeranju Leśawie z Drjeżżan wannahał, kżż je z dżiła swojsnanje wżstym rejam formy dahł abo je zastarskeho prewzała. Su dżin to reje, kotrez móża so pod holym njebjom, w Bożej stwórbje rejować. W nich pokazuje so jadro strowego ludstwa, su żiwjonje, hibanje, wjesela hra, strowe zwuczowanje cżła. Kżżda reja ma swój raz, so złożuje na rhythmiskn hudżbu abo wobsah teksta. Jich hudżby prewed su z wjetża *stare* spżwy, hdyż naši prjedowżicy desahacych hudżinych nastrojow bżche rjez mżeiachu. Reje su wotmeńjace, su wobraz moey a rjanosce. Tu je wże nowcżasne wopicżenje wotstronjene. Hdyż je so schotu prżni pospyt w naszim hosżencu cżinił, dha budże wżsce hischcże wjacy pżiwisowarjow so namakacż. Knjeżna Leśawic bż prikhwatała a rozłożuje nowe reje. Zwucżowacy je bórzy zapżimnychu, zo na prżnim dnju nimalo pjeć rejow nawukunychu. We pschichodze zmójemy wjacy pócowarjow za naše ludowe poklady, złoż narodne reje pola wżsch ludow su. Wucżerjo rejow wuprajamy horcy dżak za wżu prócu. Nadżijcmnje hudżemy ju bórzy zaso w nasich krutach powitacż móc. Po tom budże wohwżelżenje bohatże.

S **Wotereż.** Pruśe ftatne ministerstwo je zmejnikeho pjedsthżerja a konsistorskeho rajneho radżiczela Safinga ja trajneho radżiczela Wojerowskeho wokrjesa pomjenowało.

Polanżeny woschibk cżła do Błotow njedżelu, 24. junija.

Njedżelu 24. junija 1928 pojedże sarjadowanjsk wobsebitu cżah direkt je nemjkostatneje żelesnizy w Drjeżżanach je Zittawy na Wjetżeżin, Wjasonju, Biskopizy, Kamjenz do Borkowow.

Wobsebitu cżah ma 4. zjednowanju a wo 33⅓ procentow lużenu jedinu pżaczinu, ma jenoż mżsta k dżeż aju a po pschichodnu jesbu.

Jesba do Błotow:

Se Zitawy	4,49	hodż.
f Wjeleczina	6,19	„
f Biskopiz	7,00	„
f Kamjenza	8,00	„
do Borkowow	9,57	„

Jesba f Błotow:

S Lubnjowa	19,15	hodż.
do Kamjenza	20,44	„
do Biskopiz	21,53	„
do Wjeleczina	22,33	„
do Zitawy	0,07	„

S Budyschina dojeżbnjenemu wożebitu cżah, hdyż tu je cżahom 644 jedżenj hacż do Biskopiz, kiż f Budyschina 5.39 hodż. wotjedże a 6.11 hodż. do Biskopiz pschijedże. Wróżo mużemy wużicż cżah 651, kiż 22.31 hodż. f Biskopiz wotjedże a 22, 56 hodż. do Budyschina pschijedże.

Jesdna placżizna za wożebitu cżah wuczinja wot Biskopiz hacż do Błotow a wróżo 5,40 hr.

W pschedawarnjach jesdnych liscżikow na fastupjenischich stażjach wożebitego cżaha sżej też potunischena cżokmowa kharta po 2,10 hr. a lżpschinowa kharta za wobjed po 1.50 hr. dostacż.

Wschitko dalsche je shonicż f plakatow, kiż su na dwórnischczu wupowżżnjene.

Jesdne liscżiki pschedawaju so na wschitkich fastupnych stażjach wożebitego cżaha. Konz dopołdnjskhadżowanja je kónc. 22. junija.

Serbscy wucżerjo!

Pżińdżże wschitzy srjedu z dypkom w 2 hodż. do Handrikee hosćenca w Porśeach k malej pruzy, dla serbskeho pohrjebneho spżewanja naschemu lubemu towarschej kantorej a wyssemu wucżerjej Arnoschtej Hanćey

Mato Kósyk
swjeci swoje 75. narodniny.

Dżenża pondżelu 18. junija żiwjeci Serb, kiż ma wo delnjolużiske bażnistwo a wo delnjolużiski rżecż dożyła wulke saschużby, knjes farar Mato Kósyk, swoje 75. narodniny. Wón je dalsko wot swojeje lubowaneje Dolnjeje Lużicy żiwy, pschebywa w Połnóznej Amerizy. Tola jeho wutroba je serbskla wostała a jeho lubosć k luschu swojim krajanam w rjanej delnjej Lużicy. To pokasuja nam jeho pżesnje, kotrychż je wjele f dalokeho kraja do domizny złak a je hischcże dżenża scżele.

Mato Kósyk narodżi fo 18. junija 1853 we Werbnje, hdżeż bżche jeho nan Jurij Kósyk f rataryom. Dokelż bżesche jara wobdarjeny, bu 18 lét stary na Khocżebuski gymnasiji pżipżaty, kotryż je pak thorowatosce dla po pjeczich létach sażo wopuschczeny dyrbjał. Hdyż bżesche sażo wotthorił, żiwjesche fo na wischelakich mżstnach Sakskeje jako żelesnitski sastojnik. Sswoje duchowne dary pak je dale pżestował a je bażnik, trochu nżmski, trochu serbski. Jako bżesche jemu kniha cżżskeho stawitnarja Schafarika tu historiji serbskeho naroda do rukow pschischła, w kotrejż je cżital, schtó Sserbja fu a schto fu wschitko pschecżiwnżi dyrbjeli, dha je swoje nżmske bażnje spałił a jenoż hischcże w serbskej rżeczi pżikał. Po pjeczich létach dyrbjesche fo pak sażo khorowicze dla do Wierbna domoj wróżicż. Tehdom je fararja Kruschwizu, kiż bżche f Hornjeje Lużicy do Delnjeje Lużicy pschicżahnył, w serbskej rżeczi rozwucżował. Pódla je wjele bażnił. W nim pak bżche jiwe żedżenje za duchownym sastojnistwom a dokelż fo jemu tuto wutrobne pożadanje w domiznje dopjelnicż njemożesche, poda fo do Ameriki, hdżeż jowoj ideal dopż a bu f fararjom. Nżtko je Mato Kósyk fe swojej mandżelskej na mżstarsku Okla w Albionskim ftacże na wotpocżinku żiwy. Wón je mżż żyna, ale tón je jemu nasse wunurił.

Njech je też Mato Kósyk hischcże dolhe léta w zuhym kraju żiwy, dha pak żenże njeje sapomnił rjanu Lużicu fe sełenymi Błótami. Żenże tam njeschkodżi serbskeho junka a tola fu jeho kerluschcże a spżewy, kotrychż je pożednje léta wjele do domizny złak, w tak cżżtej serbskżcżinje pżjane, jako by wón stajnje mjes Sserbami pschebywał.

Bóh żpożej pak jemu hischcże mnoho strowych a cżżtych lét a wobradż jemu skórcżnu wjecżor żiwjenja!

Z Łużicy

* S **Mateje Sswódnizy.** Sstarsa w nozy wokolo 1 hodż. pschijżżże motorowy koleśaż po droży wot krajneho wustawa do Lubija. Krótko psched Mateż Sswódnizu dohlada fo na swótko psched fwom na droży, tż mżsecżke najsżerje fe swżzu jemu nawschecżo pschi kżażeho jżdżnego kola. Wón dawasche fignale, żżdżeche wal dale a fajżże do jawjenj, kotraż bżche psched nowonażpranej drożu połażena. S mżsnym trażenjom motorowe kolo hriadu do tżoch truchow rozsecżażi. Motorowy koleśaż wuści żebi nżktore żuby a po też hewak hischcże żrani.

* S **Norweho Gersdorfa.** Na lótż 138 038 kra neje lotterije je do ludomneje Gochżez kollekżije błowne dobyzże wo 40 000 hr. padnyło.

* S **Rybarjez pola Zitawy.** Sswobotu wjecżor po 11 hodż. je 16lżtnu hospodarski pomocnik Waltaż Härtler we pinzy tudomneje korczmy żmjertnje sranżeżoż. Härtler dyrbjesche nżżcżo bżrnow narubżacż a je drje żo w pinzy pschidżawjeneho elektrikha powesda łóżkmy, tż je jeho na mżtinje morił. Bórzy na to je jeho wobżedżeż morwebo namaka.

Spušćom ..y křesćijanski muž

za rozšérjenje nabożneje nowiny při dobrych dokhodach so pyta. Bliže zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“

Čežke njezbože z autobusom.

Schtyri wożoby fu cżżko, dżesacż lożko franjene.

Schtwórtk wjecżor, krótko po 8 hodż je fo w Am w Rudnych horach cżżke njesboże z autobusom stało. Polny wobhadżeny autobuż pósłoweje cżary je Schwarzenberga do Aue żo po nahlej Schwarzenberskej dróże dele wjerhacż pocża. Wsednik zhrbi tżeżnjwo nad cżej fim wosom, kiż f wulkej fpschinjenzu f hory dele cżżrieże a nżtkre dróżowe schtomy fcżeżi, pschi cżimż fo wo tobusowe wotna rozbichu. Na kónzu dróhi fajżże autobuż do Miklawschoweje zyrkwje. Pschi franjenju do zyrkwinele murje soja puczowarjach torżiż bżhu hżom pschischlonej jżżoje że strachom wobjeżi, wulke rożhorjenje Schtwri wożoby buchu cżżko franjene, dżesacż puczowarzych wotenżże f lóżkżmi zobschkodżenemi. Po wuprajenju wjednika je hinadlo japrajilo. Wulki omnibus fo żyle rozbi.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Werrann,.** (Łużc. pżjmawych, schezirkam., tż. mc. żbożo.) Wot stata pschistajenemu lożerjej pżjmawych schezirkow Richardej Schefflerej że Ssmilnoje poradżi fo pżjedziwé starej a żydom młodych pżjmawych schezirkow popadnyć. W léce 1927 je Scheffler dożyła 2022 pżjmawych schezirkow popadnył, mjes kotrymiż bżesche 350 kwrr jeschnych.

* S **Plawna.** (Wulki młyn bo wotpalił.) W nozy na wutoru wudyri we wumeńschowitkim młynje Wilhelme Lotzy pschi Zyrkwinskim pucżu wohenż. Zyle cżi poschkodżene twarjenje, kiż bu hakle psched dwéma létoma jene wanatwarjene, bo wotpalł. Wobżiwona wobora famó jene bydleńske twarjenje a maschinowniu psched wohnjom wukhowacż. Psches twżaz zentnarjom zita a wschitke mlżeńsk maschinu fu pżuniesenja fnicżate. Dotal hischcże njejsu swe scżili, f kajkeje pschicżiny je wohenż nastał.

* S **cżeschce Lipy.** (Cżeżka schkoda na żużach w połnóznych Cżechach.) Nimo druhich wokrjesnow fu njedżelnisch njewjedra też wokżebe hylnje ratarsku krajinu pola Cżeschce Lipy potrjechile. Krupy padachu wulke jako worjechi ab bżahu fo wjetsche a sbichu wschitko do hromady. S meteorologiskim wobkhadżowanjom je fo zmżeżiło, so fu krupy we wokrjesu Cżeschce Lipy 60 procentow pólnyc płodow zniczile. W lżżach a na żadowych schtomach je żyn ny wichor khżeru schkodu nacżinił.

Zatrašny wichor a zliwki w Jendżelskej.

Sandżenj schtwórtk fakhadżesche po zyrkwi Jendżelsk sapuscżażo wichor, kiż na wschitkich mżstnach cżeżku schkodu nacżini. Ssyslne sliwki padachu po zynym kraju, nastachu wulke powodżenja, dokelż bo wiele rżetow swojich rżecżnischczow wulka. Sasko je, każ pschi wobledni żsolnym zjmnikom powodżenju, wżele wżsow wulkeje wod dla wot swonkown. swdła wotsamknjenych. Wulka wod je też we wischelakich mżstnach wjele schkodu nacżinił. Dotal pak hischcże njeje snate, hacż je khdi powodżen też cżłowjeske woppry żadało. W nżtinach, hdżeż je wjetkow, fu wulke stadła fcżoty na pażwischczach kónz wi le. W kanalu mjes Jendżelskej a Franzowskej je orkowjele łódżow do njekhdża wschinjeli. Dotal njeje hischcże pschewidżeż, kak wulka je schkoda doanka.

Listowanje.

N. Kr. So dyrbjało dżżcżo nżtkajkeje cżżnjeje schkody f tutoho chłostanja mżeć, brje sfore f wżrjenju njeschodżeja fo nam, jo mohł nan rżcżażo jadanje hudnisky w Waż ftajeć. Wżo niemożesche żanoho prawa, zuże dżeżo bżeż. Jeśli so psches swżdżow dopokaże, so żeże dżeżo nabił, możeże wżo też chłostanje wocżakowacż. W naschim mżnjenju njebudże pschi fmadnosći wżży tak f wawadnicż. Tuż, njebudżeże w stracże.

B. L. Po § 620 nżmskeho jakonja sastanje służba wotkonu cżasa, każ żtej fo wobsej stronje wuczinjeż. Hdż je Waicka skotra żej mżżnżcżne wupowżdżenje wuczinjeła dha mżże wona prżnjeho fa żinz protżiwneho mżżnc wupowżdżicż. Tuż je mżżnżcżne wupowżdżenje tak dej fa bżżlodawarja. każ też fa służobneho wjasowaze, a *matej* fo wobsej stronje po tym mżż. Khżba, je jara ważnc winny pschedczażne roswinajanje służby żej to żadania.

Do Pruśkeje. Dżiwaja na pjeża żnadż wobsitzaje postajenje dla pschebadżowanja wżżow, kotrejż bo f wschedn nomu żiwjenju trjebaja, radżimy, cżaż pschebadżowanja we prawem cżasu dopredka hamtsfremu pschedsitżerjej we fiewicż. Lżpje hischcże cżinicże, hdyż pschebadżowanje psches żżarnje postajeneho pschebadżowarja abo bżża abo gmejnskeho pschedsitżerja wumjesecż daże.

N. P. Nżany mżż sawożżna fo fwjetscha wjecżor we 10 hodż. Naschajne każenje nżżrycho mżra ma fo na kżżdy pad jako stronoże złobne wobkhadowacż. Pschecżiwo temu mużże policija zarocżicż. Niepschestawanje schczowkanje pha w nozy jżżodż stronoże a tuż Wanradżimy, bo na policiju pobrocżicż. Ta budże sawżscżitutón njedostatk wotstronicż a pjeczżwno wobsebjerjej pha na podlożku § 360, cf. 11 nżmskeje chłostanskeje kniji jakrocżicż. Po § 360, cf. 11 fo f pjenjesami hacż do 150 hr. chłosta abo do jastwa wżinje, schtoż na njewuschne waschnje mżr każaju haru cżżr.

G. B. Hdyż je **podrunżnik** 30 pr. za wobsitzenje żżho da dwaj mżżaraj dołho bżż wjeczowanja placżiż a tutr pschiprawu wuzżiważ, dha je swoju winowatosći k placżenju mjeżżo pschipółnał. Jeżeli fo nżtko wjeczował, swój pschinoschił placżiżż. Tuż je k placżenju winowatu, djes toho, so by k temu nżżażeho pżżnoweho wuczinjenże trżbne bylo. Nżżowacż możeże jeho, hdyż jemu psches żudnistwo poruczenosći k placżenju jadatych pschinoschkow

pschipósćelećelece. Prawisnika k temu njetrjebacze. Dźicke jenoż na ſudnistwo a ſtaicze tam trěbny namjet. Swjećuje ſo podruſnik ſaſakle, dha je najkhmanſcho, ſo jemu wuſiwanje ſkhódneho wobſtejnſtwa jakaſacke a knefl k jeho bydlenju wotſtronicze. Nózne wobſtejnſtwa tkże a ſkhodow njeſmjecke ſanjechacz, dźiwaju na druhich podruſnikow. Wupowědźicz mózece jemu teſohdla, dokelž bydlenje pod bydleńſkim hantom ſteći a tón ma wo nim poſtajecź. Pschiwiacke podruſneho pjenjeſa dla tajkeje maticź koſcze, ſapowědźicz, ſo derje njeſhodźi, dokelž tutón dźeł (njenjuzy tamne 30 yt.) je tak ſnaony napſchećžo podruſnemu pjenjeſej, ſo hódnje ręčeć njeje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutſiſchu wutoru: Wocźopłenje, rjenje, mrócźele ſo pſcheźahuja, tola woſtanje wjedro ſcherjate. W Jendźelſkej cźopliſcho ale ſcherjate.

Wulki woheń w Nowosalzu-Sprembergu.

W Nowosalzu-Sprembergu je njedźelu popołdnju ¾6 hodźin w radnej pinzy woheń wudyrił, kotrýž je ſo ſ wětrom na ſchtyri ſuſodne domy wupiſchesćěł. Dokelž woda njedoſahaſche, njemóžachu wohnjowe wobory woheń ſamjeſowacź. Tak ſo wiſche twarjenja ſ wohnjom ſnicźichu. Dwaj haſcherjej ſtaj ſo ſraniłoj.

*

Wótomnětnu ſchuleńku Margarethu Mehnertez, we Rottwerndorfu pola Pirny pichi ſwojimaj ſtarſchimaj bydlaza, bě ſo wot ſchtwórtka ſhubiła. Dokelž ju ſ pomozu żandarmſkeho ſłědźeńſkeho pſa njemóžachu namakacź, ſo ſobotu ſ Drježdźan ſaſtojnizy mordaŕſtwoweje kommiſije do Pirny a Rottwerndorfa pósłachu. S podpjeranjom Rottwerndorfſkeho wobydleſtwa Rottwerndorfſke a Wulkotottaſke ſtaky pſchepytachu. Mokoło ¼5 hodźin w huſećinje njedaloko jeneje ſtaky cźełko ſkonzowaneho dźeſcźa namakachu. Njeſnaty ſtóſtnik bě jo wuſmorzował a potom ſadajił. Margaretha Mehnertez bě dźeda a womku w Goelu wopytała a bě tam wokoło 5 hodź. wotejchła. Sa něhdje 20 mjeńſchinom budźiſche wona dyrbjała domoj bóncź. Mjeſtno mordaŕſtwa je 30 metrow wot puczja ſdalene, po kotrymž je holcźka dyrbjała hicź.

*

W Stołpnu a wokolnoſcźi je pozlednje dny mały cźorny poſ wokoło běhał a druhe pſy ſkuſał. Też ſchtyri wołoby je wón ſkuſał. W Staromělcźe-Stołpnu ſu pſa ſaraſnyli. Jeehop ſcherntajo ſwěſcźichu, ſo je ſtajeny (ſcźekly) był. Wſchitke pſy, kotrejž ſu je ſtajenym pſom hromadźe bnte, ſu ſo ſatkelile. W Bělej wola Stołpna je 12 pſow dyrbjało żiwjenje wołtajicź. Skuſani ludźo dyrbja ſo pſche ſtajenoſcź ſcheźepicź dacź.

*

Sobotu wjeczor wokoło 10 hodźin w Lipſku w żeleźniſtej dróży cźeſki automobil do cźrjódy ludźi ſajeźe, kotrejž ſ kinomatografa po pſchedſtajenju dźeſcźu. Dwě żónſtej ſo hnydom moriſchtej. Tſecza w khorowni wumrě. Schéſcź wołobow je ſo ſ Bela cźeſko ſraniło.

*

Sozialdemokratoju w němſtim ſjemje ſu namjet na wotſtronjenje ſmjertneho khłoſtanja ſapodali. Namjetnjeny ſakonjowy nacźiſk réka: § 1. Smjertne khłoſtanje je wotſtronjene. § 2. Na mjeſto ſmjertneho khłoſtanja ſtupi khłoſtańſke khłoſtanje na cźaſ żiwjenja. § 3. Sakoń ſ dnjom pſchipowědźenja do mozu ſtupi. Demokratoju toherunja namjet na wotſtronjenje ſmjertneho khłoſtanja ſapodachu.

*

White River je něhdje 16 kilometrow k połodnju wot Newporta w Arkanſaſkim ſtatu w połnóznej Ameriży hacźenja pſchedrěł a daloke ſtrony powodźił. Schtyri mjeſta ſu ſ powodźenjom wohrożene. Wobydleŕſtwo pyta ſu wulkowacź.

Ręčne hodźiny zaſtaraŕnjow a radupodawaŕnjow mjeſta Budyſina.

Saſtaraŕnja cźeſanych dźěcźi:
Póndźelu, wutoru a pjatk wot 15 hacź 16 hodź.

Radupodawaŕnja ſa małe dźěcźi:
Schtwórtk wot 16 hacź 17 hodź.

Radupodawaŕnja ſa ſamodruhe żónſke:
Kóżdy 1. ſchtwórtk w měſacu wot 15 hacź 16 hodź.

Saſtaraŕnja na tuberkuloſu khorych.
Póndźelu wot 16 hacź 17 hodź.,
wutoru wot 16 hacź 17 hodź.
ſchtwórtk wot 15 hacź 16 hodź.

Radupodawaŕnja ſa běduych:
Kóżdy 1. ſchtwórtk w měſacu wot 9 hodź. hacź 10 hodź.

Radupodawaŕnja ſa na alkohol khorych:
Schtwórtk wot 17 hacź 19 hodź.,
pod lékaŕſkim nawjedowanjom kóżdy 3. ſchtwórtk w měſacu wot 18 hacź 19 hodź.

Wſchitke ſaradźenje ſu pſchi Kralowſkim walu 3.

Radupodawaŕnja ſa ſłabomyſlnych, duchakhorych a na padawu khorość cźerpjacych:
Kóżdu 1. ſrjedu w měſacu wot 11 hacź 12 hodź. **w měſchćańſkej khorownі.**

Wukaſowańſke hodźiny ſa ſexualne a mandźelſke radupodawanje:
Dźěławe dny wot ½12 hacź ½13 hodź. **w Ssejmownі na Hrodowſkej haſy 10 II wó ſchtwje 82.**
Nimo teho:

Ręčne hodźiny měſchćańſkeho lékarja:
Dźěławe dny wot ½12 hacź ½13 hodź. **w Ssejmownі na Hrodowſkej haſy 10 II wó ſchtwje 82.**

Ręčne hodźiny měſchćańſkeje aſiſtentſkeje lékarki:
Póndźelu, wutoru, ſchtwórtk a pjatk wot 17 hacź 18 hodź. **w Ssejmownі na Hrodowſkej haſy 10 II wó ſchtwje 81.**

Hamſke wozjewjenje z Budyſina.

Saplacźicź ma ſo

dopołnjacy dźěl pſchemytłowego dawka

ńź je na dawkowym namołwjenju ſa lićeńſke lěto 1927 ſobudźełeny.

W Budyſchinje, 15. junija 1928.

Měſchćańſka rada dawkowy hamt.

Pohrjebjenje ſoſtaraŕſkeho wubjerka
je 26. junija 1928, popołdnju ½3 hodź. w pohrjebjeńſkej ſali hamtſkeho heitmanſtwa w Budyſchinje.
Woſtarſtwy ſaſtaraŕſki ſwojich ſa Budyſhe wjele.

Swóibne powěſće.

Semrěłoj: Arnoſcht Rochor, hrodowſki ſahrodnik we Radworju. — Auguſt Hajna, zigarowy fabrikant w Budyſchinje, 71 lět. —

Towaŕſtwowſki powěſtnik.

Posmjertna pokładnja župy Jan Arnošt Smoleŕ

Naš ſwěrny ſobuſtaw, horliwy wjednik Poršiſkeho ſerb. tow., zaſłužbny wótčine

knjez kantor a wyšši wučeŕ Hančka

je wumrěł. Prosymy wo hnydomne zaplaćenje 1. hr. za tutón ſmjertny pad na Serb. Lud. Banku.

Zarjadniſtwo „P. p.“ župy Smoleć

Budyšin. „Nadźija“ ſpěwa jutře wutoru w Serbſkim Domje wječor ½9 hodźin. Přińdźe wſitcy.

Domowina. Wobſěrny a lokalny wubjerk zlěta **njezeńdźe** ſo přichodnu ſrjedu (dla pokhowanja knjeza wyššeho wučerja Hančki), ale **pjatk 22.** t. m. pop. w 5 hodź. w Rösikec hoſćeńcu. Přińdźe wſitcy.

Za „Domowinu“ Kri.

Domowina. Doniž ſo zaſo porjadne rěčne hodźiny njewozjewja, njech ſo wſě dopiſy, poſyłki a napraſenja ſćelu na: Domowina in Crostwitz, Amtsh. Kamenz. Přinoſki pak njech ſo płaća na naš konto do Serbſkeje banki. — Też wſě přizjewjenja k poſmjertnej a pomocnej pokładni Domowiny njech ſo ſćelu do Khróśće.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmjeje njedźelu 24. jun. pop. w 6 hodź. w Mniſońſkej piwarni ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Kk. dowěrnicy ſo proša, to wſěm ſobuſtawam wozjewić. Wo bohaty wopyt ſo proſy. Hoſćo ſu lubje witani. **Předſyda.**

Kurzus ſerbſkich narodnych rejow wotmjeje ſo ſobotu 23. junija wječor we 8 hodź. w Serbſkim Domje. Bohaty wopyt ſo wočakuje. **Zarjadniſtwo.**

„Lumir“ přichodnu ſrjedu dla pohrjeba naſcheho lubeho towaŕſa kantora Hančki w Poršicach **njeſpěwa.** Za to **ſobotu 23. t. m.** w 5 hodźinach.

Sowrjecy. Jednota Sokoł ma přichodny ſtwórtk wječor z dypkom ½9 hodź. pola hr. Palerja zwučowanje. Nowe ſobuſtawy ſo přijimaja. Načołnik.

Zwjazk ſerbſkich ſpěw. towaŕſtwow zmjeje ſwoje 2. hłowne poſedźenje ſobotu 7. julija popołdnju ¼4 hać 5 hodźin w Serbſkej kofejowni. Dnjowy porjad: 1. Kocorowe naležo. 2. Skowronck. 3. Wſelćiny a namjety. Proſu, přińdźe wſitcy.

Předſydſtwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleć w Budyſinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmar w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězynej. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſinje. —

Tworykupowace towaŕſtwo w Budyšinje
zap. dr. z wobm. ruk.

Pytamy za našu ſo nowozarjadowacu wosebitu rozdźělerju za manufakturne wěcy a wobuća

2 pilnej ſpěšn. rozdźělerjcy

kotrejž też wjednika rozdźělerje zaſtupić zamóžetej. Dźiwamy jenoż na wěcy wuſtojnje wukubłane mocy. — Zamołwjenja maja ſo **pisomnje** najpozdźiſo hač do 15. julija 1928 na horka naſpomnjene druſtwo zapodać.

K zhotowjenju wina
wšě druſiny **droždźow, korkow, ſpundow, bleše a balony k droždźenju, Kork-mašiny** atd. pola
Winter bratraj Miersca naſl.
w Budyſinje na Žitnych wik. 30

Clemens Kahnt
w Kamjencu
Wšě kolonialne twory přeco dobre a tunje!

Gardiny
wot kruchea a hotowe wokna we wulk. wubjerku a jara tunjo
Kurt Erler w Budyſinje na Žitn. wikach 11 znapřeča „Złoteje Hwězdy“.

Najkraſniši dar
za wſě přiležnoſce ſu nowe pyšne zwjazki
H. Zejlerjowych ſpisow
Serbſka knihaŕnja w Budyſinje w Serbſkim Domje

Mużace a żonjace šaty, přešiwaka za łoža, dźěći a klanki
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 9.

Wčera je Bóh Knjez njenadźicy naſcheho dołholětneho wulcy-zaſłužbneho kantora, ſobuſtawa cyrkw. předſtejićerſtwa, ſynodalu

knjeza wyššeho wučerja

Jana Arnošta Hančku

k ſebi do ſwojeho raja zawołał. Přez 37 lět je z wulkej ſwěru a luboſću ſwojej woſadze ſłužił. W kupjelach pytaše za dalše ſkutkowanje poſylnjenje — njeſprócniwy je pršni raz dźěło z dowoleńou přetorhnył. Tola łędy ſo do ſwojich lubych Poršic wróćiwši do wěčneje domizny wuńdże.

W dźakownoſci

za kollaturſtwo E. Jäckel.
cyrkwinſke předſtejićerſtwo K. Handrik, faraŕ.

Wupjerki
jenoż najlěpſche twory

80 cm ſcherokoſe	m	2.20
100 cm „	m	2.75
115 cm „	m	3.00
130 cm „	m	3.50
140 cm „	m	3.70
180 cm „	m	4.25

Sprawne herbſke poſtłużowanje!
A. Kasper naſl.
w Budyſchinje, Burgleh 11

Najl. Elderski tučny twarožk 20%
9 puntow = 6.30 hr. franko
Dampfkäſefabrik Rendsburg

Bóh luby Knjez wotwoła wčera pop. ½3 hodź. njenadźicy našeho lubowaneho předsydu, dołholětneho ſobuſtawa a nawjedowarja

knjeza kantora, wyššeho wučerja

Arnoſta Hančku.

Wobžarujemy jeho přezažne wotſalenje, by nam měł hišće dołho ſłužić.

Bóh zapłać jemu wšu ſwěru!

Serbſke tow. „Swěra“ w Poršicach.

Pawoł Kašpor, městopředsyda.

Po Božej njewyslědźomnej radźe wusny njedźelu popołdnju we wěrje do ſwojeho Zbóžnika naš přewšo lubowany, ſwěrny mandźelſki a nan

wyšši wučeŕ a kantor

Arnošt Hančka

w 61. lěće ſwojeho žiwjenja.

W njewuprajomnej ſrudobje

W Poršicach, 17. junija 1928.

Marta Hančina rodź. Rothenburger
Elſa a Kamila, dźowcy

Pohrjeb budźe ſrjedu popołdnju w 3 hodźinach.

Příloha k číslu 140 **SERBSKE NOWINY** Pondźelu, 18. junija 1928

Poswjećenje prěnjeje sokolskeje khorhoje w Poršicach.

Serbski Sokoł, tuta naša młoda ćełozwučowanska organizacija, směduje wćerawsi dźeń podawk wosebiteho wuznama do swojich stawiznow zapisać. Prěnja sokolska khorhoj dosta swoje křižana. Poršiska sokolska jednota smě khwalbu za sebje mćć, zo je sebi wobstarała prěnju sokolsku khorhoj, za kotrejž chce swěru kročić a ke kotrejž chce swěru so dźeržeć.

Wćerawša njedźela wšak so wězo z rjanym wjedrom njepřibliži, při dopoldnišich dešćowanjach dreje su Poršiscy Sokoljo a wšitcy druzy swěrni narodowy a wěstoty zjednawše we popołdnišim wjedrje, do kotrejž pak so kruta ludźija na połěpšenje mysło, k njebju na popołdnjo so njebjo wuhowaše a we wulkich syłach podachu so Serbjo a Serbowki do lubych Poršic na swój swjedźeń. Sokoljo běchu so hižo zazo zešli a přihotowachu so, zo by so swjedźeń też we wšěch swojich jenotliwosćach derje poradźił. Łužisko-serbski Sokoński Zwjazk wotmě do swjedźenja swoje posedźenje w kotrymž so wo wšelakich zwjazkowych należnosćach, wosobje pak wo wobdźělenju na Wšotowarstwowskim zlěće 8. julija t. l. w Budestecach, jednaše.

Připołdniu běchu wšitke puće a ćežki, kiž do Poršic wjedu, połne ludźi, kiž z wjetša z kolesami na swjedźeń khwatachu. Mnozy přijědźechu też z autobusom. Z pyšnymi ćestnymi wrotami z rjanymi wěnčami a wěnami strowješe swjedźeńska wjes swojich hosći a před Handrikec hoscencom, hdźež so přikładźace bratrowske sokolske jednoty, wiesne towarstwa a susedne serbske towarstwa hromadźachu, je sokolska kapała z hudźbu witaše. Zo bźše mjez našim serbskim ludom žiwy zajim za sokolski swjedźeń, donaskazachu hrjódy ludu, kiž běchu so zešli, zo njebźše skoro k přećišćenju. Na zajźdnym puću do wsy zetkachu so

pyšny swjedźeński ćah

nastupi 1/3 hodźin, zo by přez rjanu wjes na swjedźeńske městno ćahnył. W prědku jěchaštaj Sokołaj z rjanej sokolskej drasće na konjomaj, za nimaj krochachu ćestni hosćo. Sokolskej kapale přizamknychu so ćestne družki ze zawalenej nowej khorhoju a niećehu młódne zelene pletwa wokoło njeje. Jim přizamknychu so khorhojni kmótřa a Sokoljo a Sokołki bratrowskich jednotow. Za nimi kročeše dołhi rjad, kiž wobsteješe z wjesnych towarstwow, kaž wojeńskeho towarstwa z kapału, wohnjowoje wobory z kapału, nimskeho turnarskeho towarstwa, dale ze susodnych serbskich towarstwow: swjedźeński ćah, kiž běše jara dołhi, wobzamkny Poršiska sokolska jednota. Ćah pisaneješe so po wjesnej dróży dele a zaso horje. Wjacore ćestne wrota strowjachu jón. Ze wšelakich twarjenjow zmahowachu so khorhoje. W swjedźeńskim ćahu samym njesechu so štyri khorhoje sobu, tři serbske a jena nimska. Z wobeju stronow dróhi stejachu syły přihladowarjow, ćah wobdźiwajo. Ćah zawiny so skónčnje na łuku knjeza hoscencarja a wrazniskeho mištra Lindnarja, kotruž běše wobsedźer dobroćiwje za swjedźeń khorhojnoswjećenja přewotajił. Łuka je za swjedźeńske městno jara přihódna, dokelž rjenje za ćichim leži a běše to při wćerawšich khłódnych wětřikach wězo jara witane. Při zakhodźe strowješej nimskostatna a serbska khorhoj, z kóždeho boka z brězowymi haložkami wobtykaneho jewišća zmahowaše so khorhoj w serbskich barbach.

Poswjećenje sokolskeje khorhoje.

Swjedźeński porjadow otewri so z hudźbnym poskićenjom, z pochodom „Hoj horje, serbski Sokole!“ Starosta Poršiskeje sokolskeje jednoty, knjez kantor Holan-Budyšinski, witaše w mjenje jednoty a wutrobnymi słowami wšitke bratrowske jednoty, towarstwa a jenotliwcow a wupraji wjesele swjedźeńskeje jednoty nad bohatym wopytom. Wón pokaza na wažny skutk poswjećenja khorhoje sokolskeje jednoty, kotraž hižo dłši ćas wobsteji. Jednota „Sokoł“ we Poršicach je sebi khorhoj přiswojiła, kotraž ma ju přewodźeć při wšitkich wažnych podawkach, njech su wjesele abo zrudne. Jednota je wjele woporow nałožić dyrbjała, ale nětko pak je přišoł hordy dźeń khorhojposwjećenja. Starosta skónči swoju powitansku rěč z wutrobnym serbskim „Wšitcy sće k nam witani!“ Na to wobroći so wón z krótkimi němskimi słowami na přitomnych Němcow a dźakowaše so za bohate wobdźělenje.

Z temperamentnymi słowami a z jasnym derje zrozumliwym wurjekowanjom přednjese sotra Kruparjec prolog „Ty młode Serbstwo dyrbiš twarić“, a dobu sebi wutroby.

Poswjećeńsku rěč měješe wosadny knjez farař Handrik. Pokazujo najprjedy na wutrobne powitanske słowa starosty, witaše też wón hišće wšitkich do lubych Poršic. Knjez farař měješe dale zrudny nadawk, postrowić jednotu Sokoł wot knjeza wyššeho wućerja a kantora Hančki, wot kotrehož smjertneho łoža wón runje přińdże a kiž je před swojej smjerću wutrobne zbožo a Bože žohnowanje za poswjećeński dźeń přeć dał. Při powěści wo zemrěću knjeza kandidata dźěše zatorhnjenje přez swjedźeńsku zhromadźiznu. Potom pokaza knjez farař na dźeń poswjećenja khorhoje, kiž wostanje njezapomnity za Poršisku jednotu, też dokelž je khorhoj přinja sokolska khorhoj. Swoje dalše słowa załoži na bibliske słowo z 2. lista Timt.: Bóh njeje nam dał ducha bojośe, ale ducha mocy, lubosće a strowje mysle. Bojość Sokoł njedomje při wojowanju za prawu wěc, dokelž zastupuje swjatu wěc, herbstwo našich wótcow. Za tuto wón wojuje, zo by sebi je zdźeržał a tohodla so njeboji. Kaž so *člowjek nana a maćerje njeławuje, tak so* też njehańbujemy našich prjedownikow. Tohodla je to prawa wěc a my dyrbimy hromadu dźeržeć, zo bychmy wulka móc byli. Najwjetša móc leži w słowje: Bóh je z nami, wjedźe nas! Prawy Sokoł ma so runać ptakej sokołej, kiž je znamjo mocy. Zo by tuta móc w Sokole knježiła, to jemu swjedźeński ćěrnik wutrobnje přeješe. Z tutej mocu jednoća pak so prawa lubość, kotraž dyrbi jenički być znamjo wšitkich sokolskich jednotow a je hromadźe wjesć. W tutej lubości stej jedyn za wšitkich a wšitcy za jeneho, dokelž je Boži dar. Dale trjeba Sokoł docha stroweje mysle, kiž lubuje prawdość, čistość a póćiwosć; tutón duch ma być wšudźom namakany w domach, w swójbach, towarstwach a gmejnach. A tohodla wostanje nam khorhoj znamjo prawje mocy, lubosće a strowje mysle.

Na to so khorhoj rozwali. Běchu při spočatku swjedźeńskeho porjada hišće někotre dešćikowe kapki překapłe, dha so nětko Bože słónčko wo swojej jasnosći pokaza a swěćeše wot toho wokomika hač do samneho wječora. Njespóznajemy w tym też, zo je Bóh ze serbskim ludom, kiž je dotal kóždemu wulkemu serbskemu swjedźenjej rjane wjedro spožčił? Jako bu khorhoj rozwalena a we swojej rjanosći wot wšitkich wobdźiwana, ręčeše knjez farař dale, zo postrowimy tutu khorhoj. Jeje tři barby namołwjeja nas k dobrym poćinkam. Módra barba napomina nas ke narodnej swěrje, čerwjena chce nas zahorić k prawej lubości k swojemu ludej a běła préduje nam čistość swědomja a žiwjenja. Knjez farař poswjeći na to nje přenju sokolsku khorhoj we Łužicy ze słowom „Bóh je z nami, wjedźo nas!“

Jako běchu zhromadźeni přenju słučku našeje narodneje hymny „Rjana Łužica“ wuspěwali a při tym sebi klobuki sćahnyli, přepoda knjez kantor Holan poswjećenu khorhoj khorhoinikej bratrej Zhubjenomu, kotryž ju přija slubju, zo chce ju kóžły čas ze sokolskej swěru nosyć k ćesći serbskeho sokolstwa a naroda. W mjenje khorhojnych kmótrow přepoda knjez wjesnjanosta Wińša nowej khorhoji hozdźik a bjany dar.

W mjenje Łužisko-serbskeho Sokolskeho Zwjazka pokaza zwjazkowy starosta bratr Šajha na wažnosć dnja za cyle Sokolstwo a přeješe, zo by nowa khorhoj před Sokołami kročiła na wšitkich jich pućach swěry a bróry. Sokoljo dyrbja doprědka, dokelž su za swój čas zamołwići. Přeju zdar Poršiskej jednoće a cyłemu Sokolstwu, přepoda khorhoji rjann seklu.

Za Domowinu, zwjazk wšitkich serbskich towarstwow, poruća druhi předsyda Domowiny, k. Bart a wupraji wutrobne wjesele a radość Domowiny nad poswjećenjom prěnjeje sokolskeje khorhoje we Łužicy. Za njeho wosobinscy, kiž hižo 40 lět w serbskim pročowanju stej, je z wosebitym wjeselom widźeć, kak serbska młodźina dźensa swoje swjedźenje swjeći. Ręčnik dopomina na to, kak su swěrni Serbjo tu wostali na zemi swojich wótcow, njeswěrni pak su so zbudili. Wón wobroći so na lubu serbsku młodźinu a dopomni, zo by pytała swoje ideale w Sokole, zo by so dźeržała nałožiny a swórje k narodej. Jako znamjo wjesela přepoda wón w mjenje Domowiny khorhoji seklu w serbskich barbach.

W mjenje Sokołkow přepoda sotra Kruparjec ze spodobnymi žortnymi słowami we wjazanej ręči rjanu seklu.

Nětko sćěhowachu dalše zbožopřeća, při kotrychž ręčnicy khorhojne hozdźiki jako dary přepodachu. Za žubu „Jan Arnošt Smoler“ wupraji zbožopřeća župan knjez Krjećmar, za Komorowski Sokoł a Rakečansku „Lipu“ knjez Sewčik, za Małošanski Sokoł knjez Bartmł., dalše zbožopřeća wuprajichu Sokoł we Wutkim Ćisku, za Poršiske wojerske towarstwo knjez Bartuš, za Poršisku wohnjowu woboru knjez Wróbl; serbski Sokoł w Delnim Wujezdźe, Radworski Sokoł, serbske tow. „Zerja“ w Hrodźišću; za Hodźijske serbske tow. „Jaroměr Imiš“ knjez Potdrak, za Njeswačidlsku „Jutrnicu“ knjez Wróbl, Klwaćanske serbske towarstwo, za „Zernićku“ w Lichanju knjez Šibak, za Rakodźanski Sokoł knjez Bartuš, za nawješćerny wokrjes Sokołow knjez Kmjeć, „Zahrodku“ w Delnim Wujezdźe, za Bukečansku „Radość“ a Sokoł k. Lubjeński, za „Łužičanku“ w Hornjej Hórcy k. French, serbske tow. „Jěcu“ w Dubrawcy, němscy turnarjo, za Budyski Sokoł knjez Lorenc, za Ralbičanski Sokoł knjez Kućank, za „Swěru“ w Poršicach knjez Kašpor, Kulowski Sokoł, za Hrodźišćanski Sokoł k. Kefk. Hozdźikow dosta přenja sokolska khorhoj 29 a 3 seklo a smě ze spokojacej wutrobu darow bratrowskeje lubosće so wjoselić.

Na to přečita starosta Poršiskeje jednoty hišće někotre zbožopřejace dopisy: wot Maćicy Serbskeje, knjeza Zmeškala, Serbskeho studentstwa, předsydy Domowiny, knjeza prof. dra. Páty atd. a podźakowa so jednotam a towarstwam za bohate wobdarjenje.

Po hudźbnym potpouriju pokazachu naši Sokoljo swoje wumělstwo a předwjedźechu

sokolske zwučowanja.

Najprjedy přičinichu na swjedźeńske městno, kotrež huste syły přihladowacych wobdawachu, swjedźeńska Poršiska jednota, Sokoljo, Sokołki a sokolske dźěći a tworjachu krasne skupiny, kiž so we swojej pisanosći ze zeleneje wokoliny rjenje wujimowachu a běchu z woprawdźitym wokřewjenjom za wótkło.

Sćěhowachu prostne zwučowanja. Pola muzskich zawostaji nimale bjezporočne wobkněženje jenotliwych pohibow dobry zaćišć. Je radość hladać na sylne a pružne stawy našich zróstnych Sokołow. Zwučowace sotry poskićichu ze swojej nahladnej skupinu wobraz, na kotrymž dla wěstych, cunich pohibow wóčko přihladowarja rad wotpočowaše. Rjane je přeco zwučowanje sokolskich dźěći, kak hižo tuči mali Sokoljo wulkotne wěcki dokonjeja, nasa nadźija za přichod! Stož su naši Sokoljo na přeńkušu, bradłach, konju atd. dokonjeli, wobsteji před kóždej kritiku. Kak błyšćachu so woći starych Serbow, hdyž widźachu našu strowu młodźinu ze sylnymi stawami wulkotne wěcy wutrajnje dokonjeć. Stož je dotalne wustupjenja našich Sokołow wospjet wobkedźbował, dyrbi wuznać, zo dże doprědka, zwučowanja nabywaju lěto a hóle na dosnosći. Tak směmy być hordźi na nich, kotřiž su nošerjo narodneje ideje a přihotowarjo lěpšeho přichoda. Dźak a ćesć jim. Lubiło je so wosebje też zwučowanje hólcow z khorhojčkami, pisany wobraz eksaktneho wuwjedźenja přihladowarjow do swojeho kuzła ćahny.

Swjedźeński program skónči so z dźakowymi słowami starosty Poršiskeje jednoty. Na to zestupa so Poršiska sokolska jednota do ćaha, zo by pod zynkami sokolskeje kapały swoju nowu khorhoj domoj donjesła. Z tutym skónči so we wšěch swojich jenotliwych dźělach najlěpje poradźeny sokolski swjedźeń, na kotryž smědźa wšitcy, kiž su jón z njesprócniwej lubošću k swojemu Serbstwu zrjadowali, porjeńšili a wuhotować pomhali, ze spokojnosću a dosćěinjenjom zhladować a sebi być toho wěsći, zo ponjese bohate płody k lěpšemu Poršiskeje jednoty, našemu cyłemu Sokolstwu a serbskeho naroda. Tohodla słuša najwutrobniši dźak a připoraznače wšitkim, kotřiž maju podźěł na krasnym wuspěchu swjedźenja. Prěnja khorhoj Serbskeho Sokoła pak njech wostanje symbol najlěpšich serbskich poćinkow, swěry, lubosće a čistośe a njech wjedźe k nowym wuspěchom. K poswjećenju prěnjeje sokolskeje khorhoje pak njech so přizamknje hórzy druho a třeće! Na zdar!

Wutworjenje zarjadniskeho wubjerka přichodneho Budyskeho dźěłowego hamta.

K tomu wotkazujemy hižo jónu na wozjewjenje přichodneho Budyskeje Sjamweje dźěłoweje zarjadźerje (dźěłoweho hamta) z 8. t. m., z kotrymž so jednoćenjstwa dźěłodawarjow a dźěłobjerjerjow namołwjachu, so bychu hač do 20. t. m. lisćiny z nanjetami sapodate, dokelž maju so na jich zakładze přichodneho dźěłodawarjowe a dźěłobjerjerjow za zarjadnistwi wubjerk přichodneho Budyskeho dźěłoweho hamta postajeć. Zarjadnistwi wubjerk je najwažnischi organ dźěłoweho hamta. Wón wobsteji z 3 zastupjerskich skupinow, dźěłodawarjowu, dźěłobjerjerjow (mjez kotrymiž je znajmjeńscha 1 přichilazeny) a sjawnych spotkow (Körperschaften).

Ličbu sobustawnow kóždeje tuteje skupinowe je zarjadnistwi wubjerk zakleko kraineho hamta za přichodny Budyski dźěłowy hamt na 6 postajił, tak so budźe zarjadnistwi wubjerk 18 sobustawnow wopisowjeć. Přichi tym ma so wobkedźbować, so budźe wokrjesk přichodneho Budyskeho dźěłoweho hamta wo wjele wjetschi hač wokrjesk Budyskeje dźěłoweje zarjadźerje. Tón wopisowjesche jenoj město Budyschin a Budyski hamtskopsudnistwi wokrjesk, někto budźa pak do wokrjesja přichodneho Budyskeho dźěłoweho hamta po postajenju přichodnistwa němskostatneho wuwtawa sa wobstatanje dźěła a sawěsćenje dźěłonjemjezujuch přichilnistwej wokrjesk Budyskeje, Bitkopskeje, Kamjenskeje a Kamjwalskeje dźěłoweje zarjadźerje, nimo teho hišće wsy Bukezy, Koporzy a Nowe Koporzy.

Za přichilnistwowo zarjadnistwo wubjerka móža być jenoj němšiy staćenju powołani, kotřiž su znajmjeńscha 24 lět stari a wobhejdża měšćanjske ćesćne prawa. Wont dyrbja znajmjeńscha tijom sćěhej měšazow we wokrjesu přichodneho Budyskeho dźěłoweho hamta bydlić abo porjadnje dźěłać. Za dźěłodawarskeho přichilnika móže być jenoj powołany, schtož porjadnje znajmjeńscha jenemu dźěłobjerjerjej dźěło dawa abo je sastupjer jeneho dźěłodawarskeho hospodarskeho sjednoćenstwa. Za dźěłobjerjerskeho přichi-

žydaka może być jenoż powołany, schtóż porsadnje jako dźełobjerjer dźěła abo je sasmujer jenoho hospodarskeho sjednoczeństwa dźělobjerjerjow. Sastojnizy, pschistojazcy a dźělaczerjo němskostatneho wusstawa njesmědže być so pschiżydakow powołani.

Sasmujerjow dźělodawarjow a dźělobjerjerjow — so kóždeho ma so nimo teho namětnik postajić — postoja pschedżydu krajneho dźělowego hamta, kiž pak je pschi tym na namjetowe liscziny a na porjad namjetowanych w liscziach swjasany. Pschedležnik wjazy namjetowych liscznow, dha maju so na nje dźělodawarjej pschiżydazy po liczbje swojich dźělaczerjow, dźělobjerjerjej pschiżydazy po liczbje zobustawow, kiž namjetowazym hospodarskim sjednoczeństwam pschiłuschcja, rozdźěliesć, a to we wobdźěłanej pschipadomnej z prawym wobkedźbowanjom schtyka mjeńschinow.

Tehodla maju hospodarske sjednoczeństwa z namjetowej liscznu so sdźělenjom liczby zapodaczi, po kotrychž ma so słožować. Njeschapodabaja-li so jane namjetowe liscziny, dha postaji pschedżydu sakkeho krajneho dźělowego hamta pschiżydakow z rjadow dźělodawarjow a dźělobjerjerjow. Sastupjerjow zjawnych spolkow (Körperschaften) w zarjadnistwie wubjerku postajeja gmejnskodobladowe wyschnosce.

Přiłonk.

*** Zyrkuzowy wós w plomjenjach.** Na dróhi pola Neudenuna w Pomorsku so špeschnu podawanski auto zyrkusa Sarrasani zapali, kiž tuchwilu w Landsbergu nad Wartu pschebywa. S pschiczinu wohnja běschę, so běsche so pschepluntjak zapalił. Wobeh běsche czim straschnischi, dokelž automobil benzin, wolij a pschikrywy wjesesche. Auto paleschę so mjedze 2½ hodźiny dołho a so zyle wupali. Cłowjekojo njeschu do schkody pschischli.

*** Najstarsche pischczele Czeskeje.** W tachantskej farskej zyrkwi w Budejowizy steja najstarsche pischczele zyleje Czeskeje. Tute su nimale pol kčtyhaga stare. Natwarił je je lěta 1498 pischczelnischi mischtr Michał. S podpjerom ministerstwa so pischczele so tuchwilu wobstrnuje porjedzeja.

*** Wjesdźělosej w Jendželskej.** W rosprawnym tydźenju, kiž so je 4. junijom t. l. schonczi, wuczinjesche liczba dźelonjemjazych w Jendželskej 1 660 000; to je pornjo dwoma tydźenjomaj pschedy 58 974 wjazy.

*** Sako so ruska wjes wotpalika.** S Moskwy so powě, so je we wsy Dokuchnu w Nižno-Nowgorodskim wokrjesu wulki woheń 110 burskich twarjenjow do popjela pschewobrocził. Wjele cłowjekow je so zhubiłopalilo.

*** Nowe podjemske storki w Grichiskej.** Nowe zyłne podjemske storki su zamjelowale, so žu so w blischczi Peracebory w Grichiskej wulke knoki skałow swjerczicha hory Geranije wotnawsche. Wobydlerstwo je so do wulkeho stracha podało, dokelž mjeni, so su podjemske storki pschedsmuje so zyłne zemjerjenje.

*** Tornedo w Pomórskej Amerizy.** W trótkowjeczornej Nebraszy a we wjeczornym Kanjasu je tornado wulku schkodu naczinił. W Gosin bu 21 twarjenjow czełko a mnoho lohko zranjenych. Wicher swieci pschez sto twarjenjow dopołnje. Też w wokmaj Ludellu a Ellsworthu su so z wichorom zyłne japuczejenja stale. Telefonske a telegrafiske zwiski su pschetorbnjene.

*** Sbožk w bludnizy.** W bludnizy w Tourin w Francowskej je wutoru zbožk wodwrił. Wón sapocża so z tym, so so jedyn z khorych nocznyschc dacz mjeć z truhłarjom. Mjedze 50 khorych stupi so na stronu swojeho towarischa. Woni hrožo na wothladarjow dźěchu, kotrymž pak direktzija bludnizy porucži, so maju so wrócz sčesczahnyć. Khori roschichu na to wokna a durje a smórowachu so hałe, jako policistoju pschibožechu, kotrychž bósche direktzija na pomoz sawołała.

*** 140 wołobow pod znamjenjami sajdźoiczenja zhubiło.** S Newyorka so powě, so je w Amerizy po wulkej liczbje 140 wołobow pod znamjenjami sajdźoiczenja zhubiło. Sthoreni su zwietcha studencza. Wyschnoscz ja pschiczinu sajdźoiczenja hladaja.

*** Jako zylindar hischcze zjawny pohorschi sbožk.** W Jendželskej wumyschleny „Topper“, žiđzany zylindarski klobuk, kiž so w tanmych człaczach wyłoko czełczesche, hdyž so najcha prawowna na prażdżeda wuda, je na najlepschim puczu, zwětej „Boženje“ prajicz, po tym hacz w zjawnym czasu woprawdźitu zensazju sbožk, hdyž bě zrěbi zón tón abo tamny k prenjemu rasej stajił. Jeho narodowny zwjeczinny 16. januara 1797. S tym zhubi tak derje wo tym powuczeni, dokelž je tutón wopomnjecza hódny dżeń w nastawku jeneje starese jendželskeje nowiny jako dżeń mjenowany, na kotremž so nojschcr hacz dotal njewidźaneho hłowowoho wobżecza Londonskemu wyschschemu mischczanoscze pschedewjedze, kiž jeho „dla sbožkenja zjawneho pohorschka a wohrożenja zjawneho porjada“ czełko potkhotza. Smužity pionier, kiž wosnu wschčch pionerow dźělesche, bósche wčsty John Hetherington, hacz dotal widżany Londonsti zuknowy wobkhodnik, kiž so z czełczu zjawjesche. W protokołu, kiž so wo tutym podawku napisa, je tajki zylindarski klobuk też wobschérnje wopisany. Tak rčka na jenem mjenje: „Zylindar su czorno-zwélte wyłoke krogna, pola kotrychž na so z tym liczi, so so strachczowi ludzo psched nimi naftróża a nadoja, hdyž je wuhladaju.“ Se zlatym snow zylindarja też zhonimy, so su žonske, jón prenjemu rasej wuhladajo, woprawdże do womory padle, dżensi schrczace a pży schczowkale. Zylindar je potajkim zamjene nahonił, kaž nětkrutzkuli nowoczasny nałožk.

Hospodarski rozhlad.

Pónđżelu 18. junija 1928.

Barlinska burza mjesesche sanożenu zbotu jara znadny **wobrot**, efektowe kursy běchu jesłabjene. Wiki i dożynni a rentowymi liczinami běchu jara znadne.

Produktowe wiki sanđżenu zbotu w Barlinje chitachu sasó k jesłabjenju. Wobrot wosta znadny. Pschenża pschihađzi 10 vj. po zentnarju a wowsa 5 vj. Zentnar płaczesche

w Barlinje

pschenży 12,60—12,70 hr., rožli 13,55 hr.
hacz 13,65 hr., nałtnjeho jeczmienja hr.
12,25—13,40, wowsa 12,85—13,10 hr.

w termińowym wikowanju

za julij: pschenży 13,30—13,37½ hr., rožli 13,50 hr., wowsa 12,95 hr.
za september: pschenży 13,20 hr., rožli pak 12,57½ hr., wowsa 11,15 hr.
za oktober: pschenży 13,20 hr., rožli pak 12,60 hr.

Pschisłatajcej pytaju

Dżowka, Klahra w Janczach.
Hoizu do domu, Britza w Budyschinje, Malka dr. 8.
„ **hoseenz „ke kaśanii“** w Jannom.
„ Zimmerka w Budyschinje, Khżorika haża 6.
„ do Hródka, Wojerowska dróha 1.
„ Gelsdorf w Wšei Wodźe, Barschdorfska dróha 1/3.
„ starschu na faru w Schmilnej.
„ Rana w Budyschinje, Wilhelmowa haża 9.
Pohonczja, „Herbika grychta“ w Wětlizach.
„ Peter, drjewowy wilowar we Schlomjenju pola Hródka.
„ 15—17 Khmjelo Nowak we Wuježku pola Bukez.
„ Stola w Kamjenzu.
„ w Kschidole 8.
„ Bergmann w Jitkowje.

Na pschedań.

Krutwa, zylna, wyschokoschuczelna, pooschkna w Nowej Wsy čo. 10 pola Huski.
Kruwe młoda, wyschokoschuczelna w Kschidole 3 a 19.
„ młoda w Zelesnej 13 pola Hródka.
„ młoda w Ronowje 35.
„ młoda, wyschokoschuczelna, w Wuikim Pschesedźnju czišło 7.
„ do czahanja, wyschokoschuczelna, w Nieswaczidole 3.
„ młoda, wyschokoschuczelna, Graf we Wuikowczicach
„ młoda, wyschokoschuczelna w Skanezach 14.
„ młoda, wyschokoju zelna we Wuježku 43 p. Bukez.
„ młoda, wyschokoschuczelna, w Dobroschezach pola Delnjeje Hórki.
„ młoda, z czelczom, w Czelchowje 18.
„ młoda, z czelczom w Wšej Horje 20.
„ młoda, do czahanja w Khelnje 40.
Mježawa, Lochberger kowańnja w Semizach.
Schnježawa, Huste a zyn w Wistopizach.
Paty w Budyschinje, Ufermej 3.
Kolesa 10 a mjedowy zydlak, w Khelnje 46.
Konjej, brjoschkownej w Zukezach 1.
Kóń, zylny, rjany we Wyschoj 17 pola Kamjenza.
Kolo mužaze, Schery we Wóschorku, Dwórnischczowa 9a čišło 45.
„ mužaze, Weiß w Kruschwitz pola Hródka.
„ žonjaze, blido, dżeczaju Klick a elektr. lampa we Budyschinje, Paulinowa haża 32a.
Wós sportowy, Wilhelm w Zubiju, Nowa haża 1.
„ dżeczaju w Hródku, Pforstr. 201 na prawo.
„ dżeczaju w Hródku, Wiedrichowa haża 24.
„ lóhti i wojtonaj w Pschezezach 9.
Sklowa w Chojanach pola Hródka, Sahrudowa haża 3.
„ knježi dwór w Zagežu pola Kubschiz.
Sklonu a pschehadu. Schönfelska jahrodnischwo w Hródku.
Kosa z kóšlom w Khelnje 48 b.
„ bża bies rohow w Budyschinje, Mužakowska dr. 9.
Mandlawa, Schneider v Husju 28.
Wobiel za 15-khneho pachola w Budyschinje, Klinzowa haża 6, sadny dom.

Seudnišu na pschehadowanje

wutoru 19. junija 1928

w **Kamjenzu**, konomy dom machinistich tšibow, dop. we 9 hodź.: wuhotowanje khałanje, kojr, šuchhaufki, wobras, nóznej kamorczaki, czahnik, czajowe blidko a dwójne loko, draschka, wuhotowanje kuchiny, klubowy stol, budobjowy kamor, tewich, zamor, hubkowy stojak, kucza, hnjawa, 90 mtr. tkaninow, taflaty wós, radio, awto.

w **Khrósczizach** w „Herbstej grychcze“ dop. w 10 hodź. kucza.

Słótne wiki

su schtwórtk 21. junija w **Kamjenzu** wótdżelu 25. junija we **Wóschorku**; swinjace wiki w **Hródku** su pjetk, 20. junija 1928.

Skarowe clenete.

Produktowe wiki w Barlinje dnjesa dop. ¾11 hodź.:
Wiki mało wutwite, pschenża skerje tunischa, rožla skruczena.
Dop. ¾12 hodź.: Placziny skerje skruczene.

Placziny na Barlinskich produktowych wikach.
Zito a woljowe symjo po tonach abo 1000 kg, howak 100 kg.
Placziny po złotej hriwnje.

	16. 6.	15. 6.		16. 6.	15. 6.
Pšenica	252-254	254-256	bunv	23-24,00	23-24,00
rožka	271-273	271-273	woka	26-27,0	25-27,00
nal. jeczmjeń	245-268	245- 68	mórdre lupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jeczmjeń			žołte lupiny	16-17,00	16-17,00
wowsa	257-261	258-260	zeradella	—	—
kukurica	239-242	239-242	rapa, wosušk	19,0	19,0
pšenjo muka	32-35,70	32-35,75	lany wosušk	23,60	23,60
rżana muka	36-38,50	36-38,75	pcen melasa	—	—
pš. wotruby	16,75	16,75	bórnj. kruški	26-26,80	27-27,10
rżane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	3,10-3,50	2,10-3,50
lane symjo	—	—	rżana sloma	1,0-1,10	1,0-1,10
rapa	—	—	pšenč. „	0,90-1,05	0,9 -1,05
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,05	0,80-1,05
pjeluški	24-24,50	24-24,50	jeczna „	0,80-1,05	0,80-1,05

Placziny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

16. junija 1928. Placziny po centn. a zl. hriwnach.
Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 341.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	61—64
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	57—60
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	52—55
Mjenje picowane wšěch starobow	45—48

Byki 481.

Polnomjasne, warosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	56—57
Polnomjasne, młódše	53—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	49—51
Spatne	46—48

Jałojcy a kruwy: 1023.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	47—51
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	35—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a spatnje picowane	—

Čelata: 1675.

Najlěpše wukormjene (2. družina)	70—78
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	58—68
Spatne (4.)	45—55

Wowcy: 10062.

Młódše a starše wukormjone (1 družina)	60—63
Starše wukormjene (2.)	53—58
Mjenje wukormjene (Märschafe) (3.)	50—54

Swinje: 9907.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	67
Wukormjene	66—68
Mjasne	66—67
Spatne	64—65
Raney a kundrosy	62—66

Słowotwórstwo.

Kišale mloko jako strowotny žrědk

Mnohi žrěbi myšla, schto też to ma tola kišale mloko je strowotu cżinicz. A tola je kišale mloko jara strowe. Snajemny wschelakich hospodarjow, kotříž binak wutracz njemóża, bjes toho, so njebychu hornczk kišaleho mloka abo žydka wupili. Kak dha poprawnym pschiňdże, so so kmotana na po prawym žadži a mloko wokišnje? Ssmjetana žadži so na to waschnje, so drobne tukowe kapki je spody do swjercha stupaju. Cżim niżsche je nadoba, cżim wjazy žmjetany so nam žadži. So pak mloko wokišnje, su je pschicżinu nakaźliwiny mlokowcho kišanja z zuzym hłowom, bakterium acidi lactici mjenowane. Te so hnydom po dojenju w mloku pschisporjeja a se žrěbje kišalu juschku puschczeju. Ssmuj-li mloko wotwarili, dha nam njewokišnje, dokelž žmy mlokowe nakaźliwiny žrěbu zwarili. Mlokowe nakaźliwiny też wschelakim druhim nakaźliwinam pschistup wobarazju. Tehodla so nam kišale mloko lepje njeskaju. Jene z tutych nakaźliwinow su tež zbuliznowe nakaźliwiny, kotrež su też w žołtku a cżrjewach. Te so wobrěbje w kuczitach cżrjewow zydnu. Tak bórzy hacz pak je kišalym mlokom mlokowe nakaźliwiny wupijeny, nam wone žołtk a cżrjewa wurěcża. S tym wobaraju zbuliznowym nakaźliwinam pschistup do krewje. Wschě khorosće pak nimale pschicżinu w krewji pytaju. Tak žrěbi z kišalym mloko krej rjedżiny. Schtóž njeje na kišale mloko zwučeny, ztorzi wěso i wowrěcża na pschimanje w žiwocze, tola to połhadza z rjedżenja cżrjewow a je strowe, dokelž so jimi prawje wurjedżimy. Ssnadź tši wina w tym so žmy pschejymne kišale mloko pili. Wuživamy-li kóždy dżeń kišale mloko, pytnjemy bórzy, so žmy cżim strowischi a cżilischi. W Bołharskej ludźo nimo měry wjele kišaleho mloka wupija a tak strowi žu. My ani njewěmy, kak je strowotne žrědki manny w hospodarstwje a kupujemy zuslepje hódne a drohe.

Na wotewrjene rany

je dobry hojenišći žrědk jědlowa žiwica. Dżemy-li do lěsa nadeńdżemy často na jědlowych zdonkach wosčehe tam, kumu nětkhe zranjene, zimizowe sorna tak wulke kaž hłowowe pócżti. Te kedźbliwje wobrěsnjemy, tak so bychmy schtoro njesramili. Potom je wobrjedża pschecrnjenu a žiwicu do rany wuttločimy. Swjercha mólemy ranu i pokrjezom abo s schmorzom pomalaci, so by so wlester abo wobwjas na ranu njepschilěpił. Hewak bychmy pschi pschewobkłanju ranu znowa natorhli. Rany na tajke wažne hojenje po někotrych dnjach salija. Wěso bychmy na to hladacz, so njeje žiwica masowa. Hewak bychmy ranu zhórschili. Se wschelakimi domjazym žrědkami zahojimy rany druhdy pricdy hacz i mnohimi zelbami. Pschirodne sela a mały maju wulku hojenišu mocz. Wschě zakhy a lěkarstwa dže so tuich pschihotuja.

Sčrědł pscherziwo urjazym wokam.

Schtóž ma kurjaze woka, njech žrěbi wječor w prawej cżopłej wodze nohi wumyje a wapari. Na to njech žrěbi kurjaze woko i jednorym błidakam klijom pomasa. Rano pak njesmě pschi židki być. Na to połožimy na kurjaze woko plestr abo nic pschewukłu platowu lapku a wobwijemy ju na nóz staru nohawzu, so by so nam tuch njepschilěpił. Tajki plestr wostajimy 2 dnjej na nohi a wječor žrěbi zasó nohu we cżopłej wodze wumyć a wuparmy. Plester wodpadnje sam wot sebe a na to sahjo kurjaze woko i klijom pomasajmy. Najdże je po tsečim pomasanim so tóžde kurjaze

Pschecziwo sajdźoiczenju.

Palenu krczinu (Magnezita) mjerzujemy jako navschelakim lěkarstwu pschi sajdźoiczenju i klijanimi. Pschecziwo lisy (Lauge, Beize) pak zikronowu kišalinu. Pschi ritom draslowym (Kalimangan) mjenemy wotewrjene rany. Wobżebje schwarny pak je, žmy-li po sebi abo sahjali Köpinkowy balsam. Tón Pfizenju wobara. Tutón žrědk dyrbimy pschezo na składze mócz.

Strowotnišiwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na póśe a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaći 10 zł. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihtišćernja, nap. dr. z w. ruk. w Serbskim Pomju w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 slot. pj. Wobdźěłowe so stajace nawěstki a tabolg so wyše wobliczeja. Za reklamowy z a rjadk płaći so 60 slotych pj. Rabat po tarifu. z v

Čisło (Nr.) 141 — **Budyšin — Wutoru, 19. junija 1928 — Bautzen** — **Lětnik. 34**

Oceanscy lětarjo w Bremerhavenje.

Oceanjzy lětarjo Köhl, Fitzmaurice a ſ Hünefeld ſu ſo ſ parnej łódźu „Columbuß“ pónđelu rano we 5 hodźinach do Bremerhavena pſchiwjeſli. Krótko po pſchijeźdźe „Columbußa“ ſo woni ſe ſwojimi ſwójonymi na kommandowanſtim moſcje pokaſachu. Wſchitzy tſjo lětarjo běchu ſebi lětaſtki ćeſtny kſchiž pſchitykmyli, kotrež je jim knjeſerſtwo Sjednoćenych ſtatow ſpoſćiło. Fitzmaurice bě irſku lětaſku uniformu wobleẑeny. Hnydom počachu ſe ludźimi huſto wobkhađźene parne kóđje wokoło „Columbußa“ jeđźićź, kotſiž lětarjam ſe ſaborjenjom pſchiwitachu. Eſſadry lětaſow ſo domotworóćazych poſtrowjachu, kotſiž ſ rubiſchkami machajo ſo đźakowachu.

Krótko po 10 hodźinach ſo we wulkej Columbußowej towarſtwowej ſali prěnje offizialne powitanje ſapoczа. Hdyž lětarjo do ſale ſtupichu, jim žiwje pſchiwitachu. Tajny radźićel **Stömming** lětarjow powitawſchi jim jako dar dopomnjenja na pſchewjeſbu na „Columbußa“ medaillu pſchepoda, kotruž je kóđjniſke towarſtwo „Lloyđ“ bićź dało, đokelž je ſ jich leẑenjem wuſko ſwjaſane. Rěčnik praji, ſo njetrjeba wuſpěchnyć, ſchto ſu lětarjo ſe ſwojim leẑenjom đokonjeli, ale ſo đźakuje ſa idealiſmuſ a ſa jich tak kraſnu wolu k ſkutkej, kotruž je nowy wulki móſt k wulkemu ludej natwarił.

Miniſterſkalny direktor **Brandenburg** ſ nėmſkeho wobkhađneho miniſterſtwa praji, ſo je ſebi nėmſke knjeẑerſtwo pſchało, tych tſjoch lětarjow powitaćź, hđyž na nėmſki kraj ſtupja, pryđy hać ſo offizialne powitanje w Barlinje ſtanje. Tole đźanje wuwjeđźejo, je ſo mutrobnje rađo tu podał a ozeanowych pſchewinjerjow w mjenje nėmſkeho knjeẑerſtwa a w mjenje lětaſkiwa wutrobnje wita. — Stawy radźićel **dr. Duckwitz** poſtrowy mėſta Bremena pſchinjeſe, kotruž ſo horliwje ſa jutſiſche powitanje hotuje.

W mjenje **nėmſkeho nowinarſtwa** pſchedźěwa nėmſkoſtatneho ſwjaſka nėmſkeho nowinarſtwa, Guſtav Richter, **lětarjow ſ dźeſchej narěčzu powita.**

Wólby ſtarſchiſtich ſchuſſich pſchiradow w Barlinje.

Pſchi wólbach do ſtarſchiſtich pſchiradow, kotrež ſu njeđźelu we Wulkobarlinje byle, ſu ſo wunoſchku ſ 242 ſchulow roſtudźowace dobyće fkheſeſćijanſko-njepolitiſkim pſchiniſke. Wuſtwoliło je ſo 1941 zyrkwinſtonjepolitiſkich, 353 ſ liſćiny ſchuſſkeho nattwara, 76 ſ liſćiny proletariſkeho ſchuſſkeho wojotwanja a 55 ſ druhich liſćinow. Wólby ſu powſchitkownje ſmėrom wotbėžałe. Wólbne wobđźelenje je w pſcherėźku 50 **prezentow** wuẑiniło.

Junkers dyrbi motorſke lětađło ſa ſtratoſfäru natwarićź.

S Barlina ſo powė: Mjes tym ſo ſo we raketowe lětađło hiſchće mėnje wađźa, ſo we wſchej ćſchoſćeſći pſchihotuja, wiź ſ raketu, ale ſ **motorſkej** mozu ſo do ſtratoſfäry đobyćź. Kaž ſo ſ zyle dotwérjenja hđźeho ſóźa đźeluje, w tu ſhwilu nėmſke wobkhađne miniſterſtwo ſ Junkerſej đźěłarnjemi w Deſſawje wo tworje wjaſymotorſkeho ſpezialneho lětađła jedna, ſ kotrymź dyrbi ſo po mėnjoſći hiſchće lėtža hać do wyſokoſeje 15 abo 20 kilometrow, po tajkim hluboko do ſtratoſfäry, lėtaćź. Jednanje njeje ſo hać đokal ſtónẑiło.

Brońe we Winje ſebrali.

Kaž Winſti „Pondźelnik“ powė, ſu njeđźelu na roſeđźenym dwórniſchću 200 kaſchćejow, ſtėlbow ſebrali. Brońe běchu jako honſtwinſke ſtėlby woſnamjeniene.

Prěnja žona Antlantiſki ocean přeleća.

Amerikanſke lėtađło „Friendſhip“ ſ kuẑinu Earheartez e pilotom Stullſom je pónđźelu popoldnju 40 mjenſchinowu po 1 hođźinje pola irſkeho mėſta Llanelly 200 hać 300 metrow wot bryha do rėki Longhora pſchiſtajiło. Lėtarjej ſtaj ſo jenoẑ đla njeđoſtahanja benẑina roſtuđźiłoj, ſo na wodu puſchćiłoj.

S tym je ſo prěni króć jenej ẑonje poradźiło, Atlantiſki ozean pſchelećeć. Hđyž bė ſo lėtađło na wodu puſchćiło, ſchtož bė trochu wobcėžnje, ſu rybaẑy lėtarjow k bryhej dowjeſli.

Sšo je ſaſtupjerjom „Evening Standardom“ roſrėčzuło je Stulls rjekł: Sſym lėtađło ſa ćaẑ ẑykeho leẑenja wođźił. Dla mhły a đeſchcza bė wobcėžnje, prawy kurſ đźeržeć. Benẑin budźiſche jenoẑ hiſchće ſa nėkotre hođźiny đoſtahał. Leẑenje njebė pſchijtomne, đokelž ſym lėtađło jenoẑ ſ pomozu ſwojich inſtrumentow wođźił. Na ſwoje njeje ẑadyn ſ nich ſo ſarjekł.

Napjate rusko-turkowske wikowańske poměry.

Rusko-turkowske wikowańske poměry ſu jara njeſpokojaje, đokelž mója turkowſzy pſchekupzy ſwoje twory we Ruſkej jenoẑ ſ wulkimi mokjeẑnoſćemi wotbyćź. Turkowſke nowiny „Aſſcham“ ſu đolhi roſhorjeny naſtawk woſjewiłe, w kotrymź ſo na to ſtorẑi, ſo ſo Ruſka ſrėćzenjowych poſtajenjow njeđźerẑi a ſo ſ turkowſkimi ſtaẑanami na hrube waſchnje ſaſhađźa. Ruſſi wyſchſchi ſud je turkowſkich pſchekupzow bjes prawa ſajał a jich ſkónẑnje ſhorych puſchćił, hđyž bė ſo na nich pjenjeẑne rukowanje đało. Pſchećiwo nim pak ſo njeje ani ſudniſki proẑeſ ſawjeđł, ani ſo jim njeje đowoliło, ſo đo Turkowſſeje twóẑeć. Po đźělenju ſ pribatnych ẑórkow ſo wo nėhđźe dwaẑeći turkowſkich pſchekupzow jedna, kotſiž ſu pytali, po wokoło puẑu ſarunanje ſa ſwoje twory đoſtaćź, đokelž je ſakaſane, ruble đo wukraja wuwjeſeć a khmane wuwoſne twory njebėchu đoſtaćź.

Strajk grichiſkich tobakowych đźěłaćerjow.

Po powėſćach, kotrež ſu ſ Athena do Beograda đoſchłe, đyrbja ſo wobſtejnoſcje w Grichiſkej jako thutne wobhlađowaćź. Swjaſk đźěłaćerſkich hyndikatow je knjeẑerſtwu ultimatum pſchepodał, kotruž ẑada, ſo đyrbja ſo mjđowe ẑadanja tobakowych đźěłaćerjow đopjelnićź. Hroſty ſo, ſo ſo hewak generalny ſtrajk pſchihpowėdźi.

Generalny ſtrajk je ſo hižo pónđźelu ſapoczał. Po pſchedkėżnym wobſtejenjoſći 250 000 đźěłaćerjow ſtrajkuje. Knjeẑerſtwo wojerſke napſchećiwne naprawy ſ wobkhađźenjom elektrizitetnych đźěłarnjow a wodarńjow a wſchelakich ſjawnych twarjenjow ẑini. W Piräu, Kavalli a Dramje je hižo k kraẑenjam ſe ẑandarmerju đoſchło. W poſſledniſchim měſeẑe běchu ſo barrikady natwarike.

*

Poſſlednje powėſeẑe ſ Athena praja, ſo ſu ſo ſtrajkowe njemėry w Grichiſkej ſhórſchiłe. W Piräu ſu ſtrajkowarjo pjeẑa barrikady natwarili a đo polizije ſtėlili. Tehođa je wójſko đyrbjało ſatrėćzeć. W Kavalli je ſobotu k krwawnym nađróſnym wojowanjam đoſchło. Pónđźelu đyrbjeſche ſo generalny ſtrajk wuwołaćź. Mjes Ssolunjom a Athenom ſu ſo żeleſniſke ẑahi pola Trikali ſađźerẑałe. Żeleſniſku ſłużbu đudźa wot nėkich wojaẑy ſaſtarowaćź.

Na kupje Lesbos ſu ſo matroſojo tſjoch wójniſkich łódźow ſtrajkowarjam pſchiſamknyli. Grichiſke knjeẑerſtwo je na to ſchćipaćź „Averow“ ſe ſrjeđźojeńſkeho morja đo Piräa wróćo ſawołako. Po ẑyłej Grichiſkej ſu kommunиſtiſkich agitatorow ſajeli.

Nobile je lětađle widźał, ale lětarjej nic jeho.

Kaž je pomozna łódź „Citta di Milano“ đo Roma 18. junija powėła, ſtaj ſo lėtarjej Riiſer Larſen a Lützow-Holm ſe ſwojeho wobhonjaẑeho lėtanja wróćeliłoj, tola Nobila njeſtaj wuſlėđźiłoj. Na wopak je Nobile „Cittu di Milano“ ſe ſchkrowej telegrafiju ſawołał a đźěłt, ſo je lėtađle wohłađał. Nađrobnje je geografiſke położenje woſnamjenił, na kotrymź ma ſo w tu ſhwilu pytaćź.

Đźěło k wukhowanju Nobila.

Wo tym, ſchto ſo k wukhowanju Nobila a jeho muẑſtwow ſtawa, italiſke knjeẑerſtwo 18. junija woſjewja: „Citta di Milano“ powė, ſo ſtaj nėđźelu wječzor w 6 hođźinach Riiſer Larſen a Lützow-Holm ſe ſwojimaj lėtađłomaj wuleẑałoj. Kaž đźěleſchtaj, je wotmyſlene, kaž đórjy ſtaj ſo wróćeliłoj, pod roſkaſowarſtwom hejtmana alpiſkich honjerjow Sory ſpėſchnje khođźaẑe wotđźělenje wupoſłaćź, kotreż ſ dwėmaj wjeđnikomaj ſ pjeẑimi ẑanjemi pſchewođźa. Jimaj ſo porucźi, ſo byſchtaj k Nobilej đoſpiloj a jemu trėbne wėẑy pſchinjeſłoj. Pódła teho je tale expedizija je trėbnej ẑiwnoſću ſuhotowana, ſo bu đźělbu muẑſtwa, kotreż je ſ ballonom wotleẑałko, ſnowa ſaſtarała, jeli ſo by ju nađeſchła. Pomozna łódź „Braganza“ k ẑanju pojeđźe, jeli ſo nėtẑiſche pſchihodne lođowe pomėry đale taſke pſchihođne woſtanu. Na ẑónẑu woſjewjenja ſo na to pokaſa, ſo ſtej pomozњej łódźi „Hobby“ a „Braganza“ ſwoje roſprawy „Citcźe di Milano“ podawałoj a ſo ta trajnje đirekſinje ſ pomozu ſchkrowoje telegrafije ſ romſkej ſtajiu San Paolom wobkhađźa. Italiſke knjeẑerſtwo tak trajnje po direktnym a najbliẑſchim puẑu powėſeẑe đoſtawa.

Zjednoćenje Chiny a jeho sćěhwki.

Po poraẑenju połnóẑneho wójſka je ſo ẑyła China po ſyđomnaćeſetėnej wójnje ſkónẑnje đo połođniſchim knjeẑerſtwom ſjednoćźiła. Sunjatſenowa ſwobođniſka myſl je je ſwojimi ſađabami nad Pekingſkim knjeẑerſtwom đobyła. Jenoẑ w Mandźurſkej ſo hiſchće pſchećźiwniju Nankingſkeho knjeẑerſtwa đźerẑa. Tola, kaj poſſlednje powėſeẑe wot tam praja, chđźa ſo nėkotre mandźurſke prowincy đobrowólnje Chinje pod Nankingſkim knjeẑerſtwom pſchiſłanknyć. Temule wotpohładej ſo najkerje wulke ſađźěwki napſchećźiwo ſtaja. Japanſka je hižo pryđy hać ſ ſo pokónje wójſko ſbiło, Nankingſkemu knjeẑerſtwu woſjewiło, ſo đobyẑeriſkemu połođniſchemu wójſku njeđa mandźurſke mjeſy pſchekroćźeć. W Mandźurſkej je ſo wjele Japanzow ſaſyđliło, kotſiž tam we wikowanju a induſtriji wažnu rólu hraja. Jich ſajimy đyrbi japanſke knjeẑerſtwo ſchćitaćź. Japanſka Mandźurſku hižo jako ſwoju kolonију wobhłađuje. Do njeje đyrbi đźěł ſwojeho pſchewobhđźeneho kraja pſcheſtyđlićź. Hđy by ſo Mandźurſka Chinje pſchiſłankła, by ſo đalſchemu roſſchėrjenju wliwa Japanſkeje w Mandźurſkej tónẑ cźinilo. Na tym Japanſka njeđźiwźije. Tehođa je ſo roſhuđźiła, ſebi ſwoje ſtejiſchćeẑo w Mandźurſkej, hđy by trjeba było, ſ njeẑom ſaſhowaćź. S tymle wotpohładom je 50 000 muẑi đe Mandźurſkeje pſchewoſeja. Tehođa je njeje woẑakaẑ, ſo Nangkingſke knjeẑerſtwo ſwoju, ſebi też Mandźurſku podeſſkuwjeẑ. Taſki poſtup by ſ wójnje ſ Japanſkej đowjeđźe, w kotrejż by wobłađźena a wokhuđnjena China podležała.

Lóẑe ſtejiſchćeẑo đyẑi napſchećźiwo Japanſkej ſuđje Nankingſke knjeẑerſtwo napſchećźo đruhim wukrajnym mocam, kotreż ſu ẑebi pola pryđawſcheho chineſkeho knjeẑerſtwa w najwažniſchich wikowańſkich měſtach prawo na wobſyłe ẑyđliſchća a ſamſkne ẑudy ſu wuẑiniłe. Tole prawo đyrbi nowe chineſke knjeẑerſtwo woſtrońć. Pſchećźiwo temule wotpohładej budźa ſo wójſko wukrajne mozy ſ đobrym prawom wobaraćź. Wjele lėt ſnađź hiſchće ſaſtaje, pryđy hać budźe porjađ w Chinje tak ſwėẑeny, ſo budźa ſo wukrajne mozy ſwojich prawow na wobſebite ẑyđliſchća a ſamſkne ẑudy ſa ſwojich ſtaẑanow wotrjeẑ móẑ.

Jenſiſchan ſ roſkaſowarjom Pekingſko-Tientſinſkeho kraja.

S Pekinga ſo powė, ſo je general Jenſiſchan ſ wójſkowym roſkaſom woſjewił, ſo je hlowne roſkaſowarſtwo nad Pekingſko-Tientſinſkim kraſom pſchewzał. S nowinarjemi ſo roſrėčzuje je Jenſiſchan rjekł, ſo je ſo ſ japanſkim wyſchſchim kommandom wo porjađźe w Tientſinje đojednał. Po tymle đojednanju je ſo chineſke hlowne roſkaſowarſtwo na to ſwjaſało, ſo wojerſke operazije pſchi Tientſinſko-Murđenſkej żeleſnizju ſaſtaji. Mjes połitźwjum a połođniſkim wójſkom japanſke wójſło ſteji, kotreż njeđa njepſchećźelſkimaj wójſkomaj đo ſo ſraſyć.

Je Čangkaiſolin hiſće ẑywy?

Po powėſćach ſ Chiny, kotreż ſu đo Londona đoſchłe, je ſo Cźanſolinowa ſtrowoſć tak đaloko połepſchiła, ſo ſo ſa krótki cźaẑ woẑakuje, ſo ẑyle wolthori.

Cźangkaiſolinowy ſyn, Cźangchu-Liang je ſo na měſto ſwojeho nana ſa Mukđenſkeho wojerſkeho gouwerneura pomjenował.

Japanſki zjednańſki program.

Japanſke ſwonkowne miniſterſtwo je ſwoje ſtejiſchćeẑo k Nankingſkemu knjeẑerſtwu roſjaſniło. Wono je ſwóſninve, ſ Nangkingſkim knjeẑerſtwom jednaćź, tola ẑađa, ſo bychu ſo najprjėđźy tſi đanja đopjelnile.

1. Samoſtwojenje chineſkeho połođniſcheho wójſka pſched japanſkej khorhoju.

2. Sarunanje ſchkođy japaniſkich ſtaẑanow w Tſinanfuu.

3. Potkđźanje chineſkich offizjerow, kotſiž ſu wojowanje chineſkich wojſakow pſchećźiwo Japanſkej wođźili. Japanſke knjeẑerſtwo woẑakuje, ſo Nankingſke knjeẑerſtwo hnydom đo japanſkich namjetow ſwoli.

Japanſke wójniſke miniſterſtwo je k tymle ẑađanjam hiſchće dwė đalſchej pſchidałoło. Po ninjej đyrbitej **chineſkej měſeẑe Tſingtaw a Tſinanfu wukrajne ſarjađniſtwo đoſtaćź a Schantungſka żeleſniza đyrbi ſo pod japanſke ſarjađniſtwo ſtajiś.** Bjes đwėła Nangkingſke knjeẑerſtwo tejle ẑađani wotpokłaje. S tym by Japanſka nóẑnjeſ k đalſchemu roſſchėrjenju ſwojeho wliwa w Chinje đoſtała.

Po poſſlednich powėſćach, kotreż ſu đo Tokia đoſchłe, je mjes tym japanſke wójſko hiſchće nėkotre měſta Man-

dźiurkseje wobšadźiko. Tež do Charbina a Kirina so japanšcy wojacy wjesu.

*

S pohlednjenje japanskeje ministerskeje rady so powě, so je Kapanska swólniwa, swoje šydliščcza w Sučanje, Amowu, Sangczum a Czunkingu Chinje wróćiła, tola jenož i wunjelnjenom, so so sajsudliščcza w Shanghaim, Haukowje a Tiensinje nahiwnilje Japanskej pschewostaju. Dale [illegible] Mandžuriu słowmi autonomiju, z chinesteje strony sa [illegible]ara 1929 wobsamkujenu, pschipóstnaeš, jeli so by so Japanskej a Chinu nowe zlowne rěčenje wobsamkło. [illegible]a dyše so stónčnje wschěch wobjedbnych prawow we [illegible] wotrjeż a sa wróčenje njerunych rěčenjow hospodarcy.

Ze Serbow.

Dnjowniška.

Wutoru 19. smažnika.

Gervazija — Protazija.

Ze zbérki „Serbow 35 a 1".

1896 w Drježdźanach serbska wustajeńca, wo kotruż ma nimo dra. Muki najwjetše zasłužby Adolf Sommer, měšćanski wučeŕ w Budyšinje. Tutón je so narodźił 25. mal. rózka 1862 w Budyšinje a zemrě na wyšinje swojeho žiwjenja, jenož 47lětny, 3. sept. 1909. Jako serbski hordźina, kruty, njebojazny je po našim kraju khodźił. Je wjele dopisował, přełožował — běše mjez druhim z tołmačerjom ruščiny — a přednošował. Wosebje pak je skutkował wšudźom, hdźež žane narodne dźěło na wukonjenje čakaše. Je hromadźił njewustawajcy za Serbski Dom, je wustajeńcu w Drježdźanach z wótčincom drom. Muku zarjadował, serbske koncerty a dźiwadłowe předstajenja organizował. Kóždu njedźelu běše ducy po evangelskich a katolskich Serbach. Znaješe wšitkich kaž swoje pčoły, kiž po staroserbskim nałožku swěru płahowaše. Na pčołarstwo so wubjernje wustaješe. Słuša do najlěpšich našich pčołarjow. Mjelčo jemu připosłuchachu, hdyž wo pčołach rěčeše. Na Maćičnym 50lětnym jubileju hraješe Miliduchа. Hraješe sebje samcho. Hdy hychmy tajkeho Miliducha zaso měli!

1887 poswječi so cyrkej w Baćonju, wěčny pomnik darniwosće a pobožnosće.

† 1756 w Ochranowje hrabinka Dorta Zinzendorfowa.

Skowrončk.

Hdyž z hór słónco rano młode stupa,
Zběha skowrončk so do wysokosće,
W raňšim blyšću poji so a kupa
A ze šije jemu kórluš rosće.

Hdyž pak naspěwał so we wyšinje
Je a nasrěbał so słónčnej' pruhi,
Khwatnje k zemi dele zas so winje,
Hdyž jolc zboža statok wabi druhi.

Hnězko při mjezy tam w tučnym žiće
Swoje ma, w nim bydli, w nim so hrěje,
K njemu mócne jeho wjeża niće,
Tam najrjeńše jemu zbožo kóčje.

Cišinski.

Přisłowo: Stož we wutrobje je, to přez ert też dże.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 740, hygrometer +2 thermometer wo dnju +18. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740 hygrometer +2, thermometer we nozy +6. Wuhladny na pscheměnjaze wjedro. — Hačrunješ schčežuja nimale na rjane pokasuje, na wiedro tola njewotstupuja, torhoty, wišaty, hri schcrjaty ras. Wyschina z Apolišća kryow je so nimale hač k nam wupschestrjela, na wuchodźi w polnocy nimo čahajuchi nižinow pschinjesu wam [illegible] khwilemi dešcheže a samo kaž mokera, niewiedam. Dołoż so z atlantiskeho oceana nowa nižina bliži, hmětnje so naočekuje, so trochu wocopli. Jutrje khadźa hłónečko 3,39 hodź. a khowa so 8,24 hodź. Nikto mamy najdrótšchu nóz a najdlišchi dźeń. Jutrje je po Protyzu spočatk Lecia. Mjeńšk khadźa rano 6,08 hodź. a khowa so na wječor 11,03 hodź.

— **Kradnyk je něchtó** 19. junija t. l. dopołdnja wokoło 8 hodź. z jeneje wotkhže na Sdukelnisej haży muzaje koło znamki „Seidel u. Naumann", cžišło 1 036 245, modell cžo. 61, kiž měješe cžorne krošna a tehornuja błótowej schkitkaj, horjeschibnjene wodźidło se selenymaj zelluloidowymaj pschimadomaj, žolte swjena s cžornymi šmuškami, šwónčk z napišnjom „Gustav Marschner, Bautzen". Toreposdi šamohěh, cžerwjenej gummiwej wobruczi, taksičku z mjenom na wodźidłowej rolzy. — Dale je něchtó we wokolinje w nogy k wutorje kradnył muzaje jelne koło (polwujeđźowak) znamki „Viko", cžišło 1 M 95 083, s cžornymi krožnami, selenymi šmuškami, žoltymi swjenami, schubkadeleschibnjenym wodźidłom, cžerwjenymaj gummiwymaj wobruczomaj. — Wo wožwene sdźelenje prošy kriminalne wotdźelenje w Budyšchinje.

— **Nahła šmjerć.** Sobotu popołdnju wokoło 5 hodź. na Hrodowšcej haży bydlaceho šlatcheho dźiłacherja na Mjašowym torhoschcežu njemó wobja, so dyrbjachu jeho sawołane bohnstawy dźiłacherjeje samaritiskeje kolony do jeho bydlenja dowjesć. Tam je wobžarjenomny ja krótki cžaš z Božej ruczku sajaty wumrěł.

— **Dźěcžo do automobila jabžalo.** Sobotu popołdnju wokoło 3/11 hodź. sabža 6-lětny hólc pschi pschekročenju Hornjecžerskeje haży runu šmuhu do nimopschijědžaceho wožobowcho automobila. Wón hólca potórhnu, tuton pak so kaž z dźiwom jenoż z lohkim wobdrěnjom na hłowje srani. Wjednica automobila, w Krjebi bydlaca knjeni, kotraž je so pjecža wurčenje z duchapschitomnosću sadžerkała a po pschedbjitnje jěla, dowjese hólca hnydom k Ikarjej. Po wuprajenju Ikarja dźiłacžowe franzoske strašchne njeje.

— **Pschečiwo powodej šylneho pruda pšches Mnišchonsku horu.** Sakšli krajny swjask sa schkit domjiny je so pschečiwo wotnuhlčenemu planej wo natwarjenju powoda šylneho pruda z Rosnwodej do Hnaschcej wobrocził, by-li so powod pšches pod wyšokowje Mnišchonšcej hory cžahnył. Schkit domjiny je akzijowemu towarstwu wosjewił, so by powod na pod wyšokosći Mnišchonšceje hory rjanu krajinu khětrho šwohdźił.

— **Sswjedženski dźeń Mischnjanšteho biskopstwa.** Sandźenu sobotu 16. junija šwjeczesche Mischnjonske biskopstwo šwjedžeń swojeho diózesanskeho patrona, šwjatoho biskopa Bena. Wón běsche, kaž je znate, jedyn z najwusnamnischich a prěnich biskopow Mischnjanšceho biskopstwa, wot kotrehoz so w krajach wokoło Lobja hač daloko do Schlesyskeje kschesćanstwo rosschérjeshe. Hewak pak wo jeho žiwjenju a skutkowanju poměrnje mało wěmy. Wón pschedstejesche Mischnjanšcemu biskopstwu, kiž bu w lěcze 907 sałożene, we letach 1066 hač 1106. W prěnim cžašu jeho knježenja bu prěni Mischnjanski dom dotwarjeny, wulka romska bazilika, kiž je na městnje dźensnischeho doma stała.

— **Sběrka po domach a na dróhach so šnutskowne misijónstwu.** Sakše dźělowe a spomožerstwowe ministerstwo je dowolilo, so krajny swjask za šnutskowne misijónstwo evangelsko-lutherskeje zyrkwje k lěpschenu šnutskowneho misijónstwa w Sakšej sbérku po domach a dróhach w cžasu wot 1. hacž do 8. julija 1928 w jakšim šwobodnym stacže jeśadze. To wokmanjenja napominanje na wschitkich evangelskich kschesćanow, so bychu pomhali a wopory pschinjesli, so by šnutskowne misijónstwo swoje wobschěrne a žohnowanjapolne dźěło we wothladanju khorych, w šastarskim, wocžehnjerskim a šjawnym dźěle mohło dalewjesć a wutwarić. To wosnamjenja też napominanje na wschitkich evangelskich kschesćanow kraja reformacije, so bychu tworili šylnu zyrkwinsku jenotnu frontu napschećo wschitkim pospytam, kiž chcedźa šwobodne skutkowanja ljubcže wutrobcže, dokelž je wědomnje kschesćanjake.

— **Pohrjebnje wotrjeżenoho wutjerla Budyšteho hamtskeho hejtmanstwa** budže pondźelu 25. junija 1928 dop. w 10 hodź. w posledźenskej jali hamtskeho hejtmanstwa w Budyschinje, na Bismarckowej dróhi 21. Sjatowny dźiwow porjad wopschija 23 bypkow.

S **Wjelećina.** Na „hajnowe" pschi Rusichowskej horje je sa kóždeho pčołarja wulka pschiprawa kaho wotewrjena, njeměnjcy pschihuschčenia mattow, kotraž šlusscha pčołarskemu towarstwu „Delni Schprjewiny dol" w Budyschinje.

S **Drkmjenja.** Sobotu pschihołnju so na najwjetšej železninskeje cžarje blisko nasčeje wsy trawa japali. Po stupowazeho kura je dohladawschi, wjesnjenco hnydom k wohnju khwatachu a sawołachu železninskich dźiłacherjow, kotriž njedaloko wobjedowachu. Tuchi z ludowymi wobrónjeni z pomocu nekotrych wjesnjanow pkonjenja podušnychu. Njebychu-li so wohnja tak ruče dohladali, bychu so płomienja lohko na blišši lěs rozwidcherčcz mohli.

S **Holsečhewa.** W nowy z rodźenej wutorje je pola tudomneho kubleja paduch pobył, tak je tam jenož njedobne pjenjesy namakał. Też šwinjazej plezy je dobudźał. Pola rataja Pěschki je wokanu schkleńzu wutłóčił a do twarjenja sakšł, jeho pak je pod wotkhnał. Nóž je leżo wostajił.

S **Pschihwežiz.** Pjatk popołdnju loadyri w domje tudomneho sklarja Augusta Schmidta woheń. Dokelž so wohnja ruče dohladachu a pschečiwo njemu zapschinichu, so jenož tłóha wotpali. Domjezu nadobu mózachu wschitku lukhowacž. Nimo wjesnjeje šykawy běschtej Maleschanska a Budyschinska na pomoz pschikhwatałej. Kak je woheń naštał, njeje znate.

S **Wischkowa.** W naschej wsy su sańdženy tydźeń padnične a pschelkowanske hnězdo wobšadźiły. Hdyž žebi wschelakošcej kradnjenych wózow wobhladamy, pschihladnje nahladej, so su padnischtwa hižom dołho schłe. W swjetli z tudomnym wotkrjekom je policija pola jeneho Wósporskeho wobhdźerja wózy šwěcžiła, kiž maju bo bjes dwěla z kradnjene wobhladowacz a su nekotre sta hriwnow hódne.

S **Kamjenza.** Wokrjesnemu šastarnistwu šwjatej Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa su sa tuto lětso we dobrych, wot Ikarjow nawjedwanych wocžekiwjernjach hischcze nekotre městna pschewostajene. Tu jedna so wo domy w Delnjej Wjasowje, wolberju Doby pschi rańšim morju, Wieck na Rujanje (Rügen) pschi rańšim morju, Mittelschreiberhau w Krkonoschach a Weilminster w Tamnuju. Starschi, kotriž chcedźa swoje dźěći do jeneje z tutuch wocžekiwjernjow pódłać, maja dźěći pschi zymnjeršim hamtske hamtiskne hejtmanstwo pisonnje abo wosobinsky w cžasu wot 8—12 hodź. a — z wuwzaćom soboty — też wot 3—5 hodź. pschijěwicz. Hamt też kóždy cžaš wschu dalsche wobjasni.

Se Slepo Komorowa. Njedźela jahnyhnychtaj so tu dźiłacherjej, kotrejž pschi kjazownym pachanju dźiłachtaj. Wšit so njejapjy wotwali a njesbožowneje sahnya. Jeju drje towarischpoio sa nekotre wjesnjanym wulkrebacže, tola wschitke polmyty, na sahonowškinjenje niemdacym wuspeła.

S **Rósbórka.** Pschi nowej šaltawje w Rikhy běše so 10. t. m. khowanz Barthold s tudomneho wustawa Zgara pschi kupanju satepił. Jeho cžeło su nětko sańdženy pjatk njedaloko brjoha šwjerha puwacz widżeli a wuczahnyli.

S **Rósbórka.** We wokrjesu Rózdółskeho dołowneho hamta je so położenje dźěła w tydźenju wot 7. hacž do 13. junija t. l. šhubjenschkho. Wołoti hamtšcy dźiłacherja s Rósbórskeje wokoliny su nazo šhubili, dokelž su kulturne dźěła stónčene, za kotrejž běchu turći ludźo pschihotowjeni. Mjeńše schkleńzutočerjenje pschečeja hdyž a hdyž jenotliwych schkleńzutočerjow. Wjetšcha schkleńzutočerjenja w Bělej Wodźe je minjeny tydźeń krótki dźěławši cžas šawjedła. Jena wagonowa a rjadowa fabrika je jasno nekotrych błidarjow a cžišlow i dla pusčeczich durbjała, dokelž běše njedostatk na dźěle. W šhubjenych powolanjach k wjesnjenym pschemjenjenjam njedóńdże. Hamt wobstara dźělo dozdła 51 wosobam. Dźěławemu hamtej běše jo 5. próšnjowych mjesnow wojsewiło. Lětsa dźěławptazych wacžinja tukhwilnje 335, dóstawarjow nadwjera 187.

Marica a Hanica.

Roman

531 (Pokračowanje.)

Bela tych, kotriž wědźachu, kak khudobne je hrodowe hrabinjino na wodźe, wubudźowańske wona šwodźerwanje, a Meinhardt powědaše, so je k tomu horjeka w Hajinoju kajoły hromadu nakupował. Tale pschipyrawa njebě cžiczy za wórčko: žolmy šlužachu derje wobliczene šdobom też k powodźenju šlubje deleka leżazych hukow, hacž do dola dele k Nachuńowemu brodej pschištuschażych. Wón pokasa je Washingtonskemu pósłanzej, hrabi Barayjej, swojemu nětchudschemu chejej, kiž je swoje šlubjenje dopjelnił, so jeho za pschichodnu dowolenju wopyta.

Hdyž běchu kokdokola wschitko wobthodźili, pschihdźe pósłanz k baronzu Durazzijej a poča s njej rěčcz̆ecz po swojim wašchinju, kiž měješe pschezo něschto na žebi, jako by starý filosof we ludźoch a jich wokolnosći do cžista pschischoł.

Cžeta Angjolina je poždyn. Wón žyny je snapschecza njeje. Druhe starsche žónje je k nimaj pschidružichu: Kokan, kiž doszka nicžo njerěcžejesche, knjeni dokterowa, Mareith, macj Mizzi Mareitej s jenym šlowom, žyły kruh. A žónje, kotrymž běchu knježa šiólczki pschinjeli, šlehnychu je pohódnje nasad a šłuchachu, schto pózdźanej powěda.

Na lewo, hdyž pucže pod starymi wlóschkimi jaworami wjedżechu, nastawasche tenitowe hrajiščcžo. Tam bě je młodźina hromadu namakała wokoło „schibjenźy", na kotrejž powjasu wiśzasche kula. Pod njej stojachu kehele. Dwě stronje je wutworschtej, kula bu poschěhnjena, leczesche wokoło kolika a prażny do kehelow, kiž voražene błuko we stronu padachu. Mały pachołk, najmłódschi žynk kłužownika, je kóždy ras sajo sejtaja.

Hospodař a hosposa so serkaschtaj. Wón je jej žortujo połkoni j formalnym połkonom: „Najhnadnischa hrabinka."

„Hrabja Aich. . . . ."

Potom dźěschtaj šmjeło wotkał, a jeje profil be widżecz, hdyž je wona wobhladny, hischcze ras sa nim hladajo.

Mariza je prózowańsche, jako njebudźeschte ženje hinak cžinita, zhromadne pschedmjety bježachy mjes ludźi, kotriž je mjes žobu njesnajachu, pschinjesch. Nekotre sakše knjenje a kublerjo se Solnohródska wona sjedna, njemuzo Mnichom, kiž wobaj znajeschtaj. Ministerskeho pschedbydu van der Goelen, kiž jenož šnamki lubowasche a cžerwjeny hromak, wona sahori, powědaja, so ma dwórski rada rycžer s Kreti šnamku „Tajmaniju", kotraž jemu brachowańsche. Tamle wón stoji — tamle leberka. A wschitzy khwalachu žej jeje luboscžiwosć.

Potom poča tołsty major prynz Hohburg s někajkich hulanow, kiž běsche runja Woldijej na wuježdźowanje hjem pschischoł. Niechcz kuchuju wukhwalaju, žónškim wo žywoim kuchinjskim wumeńschwje rospowědaczj.

Hdyž Missi Mareith, pschecza je šwoju wulku hubu do prédka, nad jeho šłowami dwołowacz poča, sepreč wón ruzy w bokaj, poczinjesche žo, jako bychu słoby na njeho pschischke žo tschaho, so słote hulanske bombjelki mjes kneflami na jeho thribjecze tschepotacz poczachu:

„Prajece mi kajkużkuli pojědź — ja ju wam šwarju."

Mizzi Mareith šawoła throkle: „Lukullus".

Major sczahny wuzmješchcžujo j ramjenjomaj:

„To je był skawny towarsch mój, ale žana jědź nisz! Hlejece, wy měnicže šanéšche „Lukullusowu paketku!" Dejte, iuż ledźbujcže, kak ja warju."

Se salubowanymaj wócžkomaj, tu a tam s hubomaj mlaskajo, běšesche wón psched wocžomaj žónšlich, rubaschc, rěsaschc, wotwaječsche, prażeschc, šmażeschc, šludźeschc, warjeschc a pjeczeschc, wotpłowaschc, chłódżeschc, garnérowaschc, pschihotowaschc, noschcesche horje, so tym kodokola wokoło njeho žlimy běžachu, ale też žyły wot šmjeża žo s wocžow łukachu.

Mariza bě spokojena: jeje hoseżo so šabawjachu. Wona słojesche jejady hustnych rjadow, kiž běchu žo wokoło prynzowskeho schtabneho kucharja wutworile. Dwě skupinje nětko hischcze šhowajschtej: tale a tamle te žónje, kiž hedźachu wokoło póšlanza. W stronu pak, nahlelena pšches muraju, bě widżecz w běłej drasje, pružna postawa, wokoło pschekasa kaž pschezo cžaśnikowym rjeczas složeny.

Meinhardt dóidże k njej:

„Haniza!"

Wona sjedże hromadu a žo wobrocži, ale hnydom pscheběhny pośměwk po jeje ważnem wobliczu.

„Njepschidźeschch-li k nam, Haniza?"

Wona dźěcže ša nim ke druhim, ale prjedy hacž khlodnizowu khóbbu wopuschczijichtaj, wosta hischcze ras stojo:

„Kak je cžłowjek tola pschemjenja! Kajku radosć šym tola na wschém prjedy měwaka! — Ja njewém, nětko ho uri šyła niczo wjacy njelubi."

Wón žo wopraschca, schto wona doma dobre dźěła. Wona powědasche ž wulkej ważnosću wo šwojej hudźbje wocžakujo, so budże wón nětchto k tomu rjez. Ale wón pomyšli na Marizyne bracže a pytasche šwoju žonu tam w škupinje j wocžomaj.

Hdyž Mariza na njeho žo dohlada, wón jej šmoj. Wona pschihidże k njemu. Nětko dźěsche wón ž wobémaj dohóbbu wócžo, hdyž cžajowe blida na pok šwotnoschcene žonjachu.

„Mariza, ta holza je nětko tak zyle šama, a to ji šnadź we hlowje khodźi. Mój dyrbjaloj žo trochu bóle wo nju starecz!"

Mariza nakloni žo do prédka k šwojej žotije:

„Ty możesch tola pschezo k nam khodźicz, Haniza!"

Wona šóbny ramjeni.

„To je tak daloko, a ja dyrbju tola wjeczor k wjeczeri šaso doma byez!"

„Potom chzu ći nješchto namjetowacz! W lěcze chzemy rjane puczowanje sejinicz, wšesch-li schto. — —"

(Pokračowanje sejehuje.)

Se Zylowa pola Khočebuša. Saždženy šchtwórtk cžišy so džeňačer Rudolf Lehmann njedaloko ludomneho dwórnischča pšched lokomotiwu jenoho cžaha Wótowskeje železnizy, kotrež jeho hnydom mori. Wo pšchičinje ha-momordarstwa njeje nicžo znate.

Wo wěžu Čornoboha.

Měšchčanska rada, wotdźelenje za lěhnišwo, nam pische: Rosćud měšchčanskich šaštupjerjow i 23. meje 1928, so ma ha wěža Čornoboha powyschicź, njeje ha jenoż wot wobydlerjow města Budyšchina witaŋ, ale też pšchečelowc bližšcheje a dalšcheje wokoliny zwjeselit. Ssmy pak też zhonwili, so někotři powyschenju wěže njepschichtoßuja, a mamy dobodła pschicžinu, pschedewšchem nahladej napschećo stupicź, so je rosćud njepschemyšleny a so ha wotnikujeny samór na druhe waschnje tuńscho dozpěć hodźi. Sapo druhy ha měnjenja, so może ha lěpschi rosćlad i wěže i tym dobyczź, hdyž ha wuhlad šadźerwaze schtomy wottrońja abo šnajnjeschka 6 schćerokich cžarow wurubaju. Lěpschi wuhlad i wotwironjenjom wyschich schtomow dozpěć, je ha wěsto wobmyślilo, je pak ha wupokakało, so ha wobtrejnoscže na taste waschnje jenoż malo polěpscha. Pschi tym bychu ha małeščine schtomy puschczecź dyrbješe a rosćlad i wěže njeby njedźiwajsy spokojecź mohł. Wurubanje nékotrych cžarow ha samo wot so šakaša, dokelž by i tym wulki dźel wjerschka na pschezo próżdnyležał a tam hischcze šlejazy leš wětšikam a wichorej bjes schkita wustajeny byk, bjes toho, so by ha pschi tychem tym rosćlad dozpěł. Po wichorach by horowy wjeršch bórzy dospołnje nahi schał, a je-li žiwka dha jenoż pod najwjetšichimi wobezeżnoscžemi jako z lěsom Požadjecź hodźał. Saměr, wopraudźe wobschérny męcź, może ha jenežšy i powyschenjom wěže dozpěć. Powyschenje njeješchkódži lěhnemu šarjadnišwu na žane waschnje, powyschi pak hódnosćź měšchčanšcžanskeho hoščenza na horje a sčžini Čornobóh jako z tomu, i cžimž je był pyjedy: je knježeščelom nješ horami šakleje Lužizy. Wudawki měšchčanšwu i teho njeršrostu, dokelž ha suma psches šaštupny pjenješ a powyschenje wotnajeńšcheho pjenjesa šadani. Wyschscha wěža pak budże k tomu pschinoschowacź, so Čornobóh wušuam wulkrnischcža šaždobudże, kiž hebi jako naštwischcha hora naschcje domišny šaštuži.

Serbscy wučerjo!

Přińdźe wšitcy **srjedu z dypkom w 2 hodź. do Handrikec hoščenca w Poršleach k małej pruzy**, dla serbskeho pohrjebneho spěwanja našemu lubemu towaršej kantorej a wyššemu wučerjej **Arnoštej Hančey**

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 19. junija 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,179	100 pólsk. złotych	46,775
jendelsku punt	20,401	100 českosł. krónow.	12,387
100 šwajc. frankow	80,579	100 franc. frankow	16,425

Barlinska burša jewjesche wažera znamjenja ješčhaje-nja. Kurjy efektow běchu powyschikowanje šnižene. Sšnadny hi wobrot na rentowych witach.

Produktowe wiki w Barlinje běchu wežera znowa mě-ne. Pschenica pschibładži jako 10 pf., wotwiš hamo 15 pf., po zentnarju. Rožka na dotalnej płacžiznje wobstawasche, dokelž so boja, so we wschelkich krajach jara mačaze wiedro rožzy šwadźi. Wežera płacžeješche zentnar

w Barlinje

pschenizy 12,50—12,60 hr., rožti 13,55 hr. hacž 13,65 hr. jeczmjenja nakłon. 12,25 hacž 13,40 hr., wowša 12,70—13,00 hr.

w Drježdźanach (pjatk)

pschenizy 12,70—12,95 hr. . (12,85—13,10 hrunowy),
rožti 14—14,25 hr. (14,10—14,35 hr.),
jeczmjenja nałmwišeho 11,75 hacž 13,50 hr. (11,75—13,50 hr.),
wowša 12,85—13,10 hr. (12,95—13,10 hr.)

w termińowym wikowanju

ha julii: pschenizy 13,25—13,18¾ hr., rožti 13,52½ hr.
ha september: pschenizy 13,20—13,15 hr. a rožti 12,60—12,57½ hr., wowša pak 12,90 hr.,
ha oktober: pschenizy 13,20—13,12½ hr., rožti pak 12,67½—12,60 hr.

Pschihladnjej pytaty

Holzu do domu, Wobjer, cžišk w Kamjenzu.
„ Wogłowa, Dwórnischčowo haša 15i w Bistopizach.
„ Finsterka we Wojerezach.
„ Kallschnidtowa, w Bitopizach, Drježdźanska dróha cžišło 18.
Kaschinku Chterez konditorinja we Wojerezach, Hrodowska haša 4.
Djowka. Sšnoiterka w Cžerwjenych Nošlizach 20.
„ Kunnelka, młyn we Walkej Nydej.
Šamkaščeho Heinza w Hróšku, Barlinska dr. 8.
Pschetaščeho, Kortez młyn pola Wojerez.
Pschetaščeho wuržubnika. Kral w Mužakowje, Schmelzowa haša 89.
Pohonža. Freenzel w Bistopizach, Wyšoka haša 3.
„ Halfa a žyn w Nitlej.
Wurčžownika pschekupskeho. Knoll w Mužakowje.
Murjerjow. Lodnja w Pšowjach.

Na pschedań.

Wós dźesaza w Niebjelčizach 4.
„ jenopschežny w Błšom Khołmzu 82.
„ dźesaza we Wojerezach, Bismarkowa haša 6 dołka.
Khója w Sšmilnej, se jahrootku a šadowej jahrodu, šlito owórnischča.
Konjej. 11 Ktnai, knježi dwór w Bjelcach.
Kóń 3¼ ktny a Landawski wós. Walter w Kiju pola Mužakowa.
Sšlomu a kurjepowu pschešadu. knježi dwór w Błšom Khołmzu.
Pschešadu Kubaczek w Małej Nydej, wujschicha hajnika-nja we Wojerezach a tam na rólni haša 6.
Krupa i cželeczom a wyšokošnuščelna w Narcžu 28.
„ wyšokošnuščelna a jatojza we Lutach 18.
Jatojza na lubje w Mučkowje.
Pišaništi stroj, Gruhl w Budyšchinje na Mužakowšej dr. cžišło 11.
Loža i matrazu a wobleč w Budyschinje, Hrodowska haša 21 na Lěwo.

Kupuje

Sčasny. Pschischta, rěsnik w Budyschinje, Zitna haša 6.

Ssudnizy na pschekładowanje

srjedu 20. junija 1928

we wosmim Cžišku dop. w 9 hodź. w Nitolajej hoščenzu: **miebje, mužaze kolo, železiw kamor, 3 tischły,**

we Wojerezach w hoščenzu „K złotemu kawej" dop. we 11 hodź.: **miebje. kładže, tjahacz, cžapka, teńak, schpihel, naščenniki kamorcžť, schćery wobleč, barbiže, schćešče a barby,**

w Nitlej w hoščenzu „K hwězdže" dop. ¾11 hodź.: **mužaze a žonjaze kolo, 3 elektr. lampy, gramofon i deikmaj, dubowe pišanške ušido. 4 khabatu, lokowe po-cžešnjenja,**

schtwórtk 21. junija 1928

w Budyschinje na šudnistwje dop. w 9 hodź.: Gratoj, 4 klawšry, Pišanškej jekretarij, klamaške bliba, aramosouaj, klubowy kofa, šlaj pisched pišanške blido a šnamkowy kamor, šnamki 3 šoh, 12 mčchow magnesita, orchestrijon, 6 pišanškich stołow, hudźonu stroj a ležaza schpihel, vertiko, žonjaze kolo, cžohnikaj, tarežata pila, šichidowa maschina, šludźak šmieloun, knihowy kamor, kowańska pschiprawa, klamańka polza, 5 hambankow, 5 klamańkich kamorow, wobrasaj, 5 štijowych wobšekow, 3 cžahniki, klamańkej kamorai, drastowa pa-wjeschak, twórkowy ležaz, lodowy kamor, gramofon, schijaza maschina, bürej, šol, pišanšti stroj, hlowaki, płachty, wschelake kamory a bliba, wschelaka drasta a wobucža, 5 twerdych metrow thšinowych deškow, hlowakowe poczehnjenja.

Šlazowe cłowcy.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Sšnadny wobrot pschi dotalnych płacžiznach.

Dop. ¾12 hodź.: Pschenza troischku seškabjena, rožka na płacžisnje wobstawa.

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacžizny po złotej hriwnje.

	18. 6.	16. 6.		18. 6	16. 6.
Pšeńca	250-259	252-254	bany	23-24,00	23-24,00
rožka	271-273	271-273	woka	25-27,07	25-27,00
nal. jeczmjeń	245-268	245- 68	módre lupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jeczmjeń	—	—	žolte lupiny	16-17,00	16-17,00
wows	257-262	257-262	zeradella	—	—
kukurica	239-243	239-242	raps. wosušk	19,0	19,0
pšeńc muka	32-35,25	32-35,50	lany wosušk	23,60	23,60
rżana muka	26-38,50	26-38,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,-5	16,75	bérnj. kruški	26-26,8	26-26,80
rżane	18,50	18,50	syno, 60 kg	2,10-3,50	2,10-3,50
lane symjo	—	—	rżana sloma	1,0 -1,10	1,00-1,10
raps	—	—	pšeńc „	0,90-1,05	0,9 -1,05
hróch	35-40,00	40,00	wowsna „	0,80-1,05	0,80-1,05
pjeluški	24-24,50	24-24,50	ječna „	0,80-1,05	0,80-1,05

Płacžizny ręcznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.
18. junija.

144 wol., 359 byk., 330 kruw. a jałoje. 851 čelat, 689 wowc., 2875 swini.

Płacžizny za
woły: 1. 58—60, 2. 50—55, 3. 39—46, 4. 35—37;
byki: 1. 56—59, 2. 51—55, 3. 46—50;
kruwy: 1. 52—55, 2. 46—50, 3. 35—42, 4. 28—33;
jałojcy: 1. 56—60, 2. 46—54;
čelata: 1. 76—81, 2. 70—75, 3. 66—68;
wowcy: 1. 62—67, 2. 52—60, 3. 40—50;
swinje: (přez 300 pt.) 67—69 2. (240—300) 67—69, 3. (200—240) 67—68, 4. (160—200) 65—66.
Rancy 57—60.

Drježdźanska burza (18. 6.)

Pšeńca	254-259	bérnjace kruški	28,00-28,50
rožka	280-285	pšeńč. wotruby	15,80-16,20
nałětni ječmjeń	295-310	rżane wotruby	18,00-19,00
nazymsk. ječmjeń	235-270	pšeńčna muka	44,50-46,00
wows	257-262	rżana muka	43,00-44,50
čerwjeny dźećel	170-185	woka	30,00-30,50
raps	340-350	pjeluški	31,00-32,00
kukurica (Mais)	243-245	hróch	32,00-38,00
suche truhańcki	16-16,40	cokrowe truh.	21,50-22,50

Wo čežkim wohnjowym njezbožu w Nowosalcu-Sprembergu.

Kaž hižom w najnowšichi powěšcžach wčerawšcheho cžišła hjelichmy, je njedźelu psched wjeczorom woheń we Nowosalcu-Sprembergu 5 domow šnicžił. Dźenża podamy hischcze wo wulkim wohnju, kiž w nóschci na wohnjach bohatej Hornjej Lužizy šwój wušnam wobtkowa, jcžšchowaze podrobnoscže:

Měšchčenjo běchu ho na rjanym popoldnju won podali, so hydźe ho wukhodźili, wschelazy běchu hebi też na tšělzowšči hjwjedeń do šnžbonoho Schumbacha wuleczili. Nadobo dohladachu ho nimodujo ludźo, so ha pychowoje wěžiczi na tšeščne Radneje pinzy plomjenja hapachu a ha króte wokomiki ho hižom zyła tšecha palešche. Se hylnym wětrom wupschestrě ho woheń na šnžbone tšechi a bórzy stojesche zyły rjad twarjenjow wot Hornjeho torhoščeca hacž na Hórši haču w plomjenjach.

Hašcheje běšche ha njedźelšim wotpoczinkom poczejene. Na wšcho šbojo wtórźi ho měšta wohnjowa wobora runje i tjeležowšcheho hjwjedźenja, ale wokolne fabriki njemóžachu hwišdanjom na pomoz wołacź. Wohnjowe woborty mějachu cžeške dźeło. W plomjenjach stejeche wobschérne twarjenja Radneje pinzy ze šalu a konjeržami, denšk i dwě maj posthodomaj hedlarščeho mišchtra Kunneja, makiom rózkne twarjenje ha tjomi posthodami Oty Meißnera, pódlanške twarjenje hedlarščeho mišchtra Kunneja pschi Hórkej haży a zyła šala Radneje pinzy. Na podnischenje wohnja hebi njemóžachu myšlicź, dokelž wjeczorom wětr plomje i wobschérneje Radneje pinzy na šobu potrjechene twarjenja njeješche. Se ho palazych twarjenjom njemóžachu nimale nicžo wukhowacź. Schtož woheń njeušcži, to wodu šykawow škórzowa.

Woheń hrożeše ho hischcze dale rošschérecź. Twarjenja na rózku torhoščca, w kotrymž je wobtkod firmy Thams i Garfs šamčženjeny, ho też hižom palicź poča. Wšche po hižom telko šykawow pschekhwatało, so mójachu plomjenja kiž běchu hižom tšechi šhrable, šhaschecź, hewak drje by hy zyła Bohata haša a zjad rjanych jiwšlowych twarjenjow pschi Hornim torhoščcu šgalit. Na šboże benzinowy depo pod šaln Radneje pinzy njerošbuchny.

K haschenju tak wobschérneho wohnja nochzyšche wodo dożahacź. Wohnjowi wobornizy mějachu šraščne dźěło dokelž wschudźom šwišle, wuhnje, knchi murjow a wjetši delewižačhu.

Porjechenych wobhdźerjow potriechi wulka šchkoda. Pjecź šwójbow je bydlenje šhubiło. Kak je woheń nasta hischcze njeje šnate.

Z Łužicy

• Se **Sherjelza.** Sherjelšča wokrjesna šynoda l. kotrež běšche ho šaždženy šchtwórtk jeschka, wobroczi ho pschecžiwdźenjschčel jónšhej wótšče. Wona pschija resolucžiju, w kotrejž takle cžitamy: Wotrjesna šynoda cžuje ho nuzene ša šwój warnowazy błóš poščežnje pschecžiwo móžže žórkeje drašty, kotraž ho dale bóle šhórschuje a haubicžiwoš wobrožuje. Wona proży wschitkich starschich a wocžehnjerjow naležnje, ho buchu wschitko cžinili, so by ho cžuze i pózcžiwoscž a pschijatnoscž poknhlo, so by ho mohło pschecžiwo njepocžešnikam módły wustupowacź.

Wusudźenja.

K Saždženy šchtwórtk wotmě ho w Nadšaušchim hoščenzu šudnišče poječenje małeho kawnišchkeho žuda, w kotrymž ho wobhdźerja automobila Emila Hamanna i Budyschina, kiž běšche 24. februara t. l. ze šwojim wosom, w kotrymž pjeczo kurcžow Budyšchkeho hantišchkeho hejtmanšiwa hedźeše, na Lubijskej drúży pschi Wurišchim puczu wot šadu do auta jeneho Kitawškeho mukowego wikowarja šajeł, wuwinowali. Sraženje ša ho tehdla, dokelž běšche ho wiednik Kitawškeho auta na Wurišči puczu šawinył, jako dyžnje Hamann joho pschescžihnyeł, a njeběšche k tomu žaneho šuanjenja dał. Pschi lokalnej termiji wobtruczischu Hamannowi łohujčžaju, so je wón dojeź trubił a je jenoż še 40-kilometrjej hodźinšej pješchoscžu jěł. Też wězywuštojnaj wupraschujaj ho k Hamannowemu lěpschemu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

• S **Oberwiesenthala.** (Dźiwne šfutkowanje błyska.) Pschi njewjedre dyri błyšk do jeneje hródže a poškuješi truhu. Dokelž pak še skorjeczom wiazy lěpje njebu, dachu je dołoj. Tu šo wupokasa, so běšche błyšk truhu šmutkach wopalił.

• S **Hannowra.** (Čežke nješčože f automobilom). Saždženy pjatk mjes Stadthagenom a Neundorfšimi kupjelemi automobil do šapschaha frašu. Wožoże, kiž w aucze žedźeschtej, a wobhdźerjej šapschaha ho na městnje morichu. Teša wožoba, kotraž w automobilu žedźesche, cžeżkoskranjena leže wošta.

Zarjadowizny pjeskuik sydomnače-lic.

Saždženy šchtwórtk ša ho w Bytomiu (Beuthen) **w Hor.** njej Schleschkich krwawna schulerška truchlohra. Dźowka jeneho kapalnego mišchtra měješche lubosćiwše poczahi še pschekupčkim wucžownikom Sdralekom. Dokelž pak mkodźenz žebi też z druhimi hołzami pišaše, wobšamknuy holza jeho moricź. Wona wokštara žebi revolwer a da žebi wot liubeho pschi nóznym wukhodźowanju pokasacź, kat ma je bronju wobkhadźecź. Holza wutšeli najpr. edy nékotre razy do powětra; potom pak šloži bróń na lubeho a šteli jeho do pjanja. Wón cžeżkoskranjeny leže wošta. Holza cžekmy po njeschutku a ju w polu šthowanu a zyle pschemenjenu namakachu. Policija ju šwopróčka wotwiedże, poždźišcho pak ju jeje mtodoscže dla šiarschiftemu šchtitej pschepoda.

Přilopk.

* **Sněh w Bayerskej.** Wokolo Mjemiskeho jězora we Hornjej Bayerskej je ju pschi pozledním spadnjenju temperatury na horach nowu hnuh hacz na 800 metrow dele naschot. W krajinje psched Alpami je chětro symo.

* **Tajnostna chorosć w Pólskej.** We Bialej Podlaskej w rauschich kónczinach Pólskeje je tele dny spodziwna chorosć wudyrila. Njehdże 300 wojakow a mnoho civilnych wobhdlerjow je na nju schorilo. Khorosć jewja ju je spinanjom w żołdku, w sprostnjenju staiwow a bolenju hlowy. Wojeńska komisija s Bresta-Litowska je ju bo Biale podala, so by sa pschiczinu chorosće zhladkila.

* **Jendżelske jutry.** S Londona pschitkadża powěsć, so je delni sejm sanożeny ystk w tyczim czitanju sakoń wo postajenju dnja sa jendżelske jutry dowurodzil. Po tutym sakonju padnje jendżelska jutrownicźka na njedżelu, kotraż sa druhej sobotu w hapreji pschidże.

* **Kak je żo sejźiwjenje podrożiło.** We wulkej „sejźiwjenskej wustajenjy", kiż je w tuchwilu w Berlinje-Witzlebenje sarjadowana, namakamy też sajimawe pschirunanje płacziznow s czasa psched 1914 a dżensa. Tam wupowěstnjena statistika swěrći sejźiwowace: Sa jenu hriwnu możanemy hebi lěta 1913 11,11 jejow kupić, dżensa 6,25, tehdy 14,29 kg bórnow, dżensa jenoż hischcze 7,69, tehdy 2,83 kg. zokora, dżensa 1,67. Morchej płaczi dżensa runje schtyri króć tak wjele każ lěta 1913. Płaczizny pak njejsu żo we wschěm we tajkej měrje powyschile, tak maju żwinjace mjasso a żuschene jerije hischcze jenaku płaczizny. Powschikownje pak su płaczizny postupowale.

Sirowotnistwo.

Bikarbonowa joda.

Tutu jodu mjenuja też dwojowuhlicznatan jodny abo sodu k jedži. We wschěch lěkarnjach abo selenarnjach (Drogerie) ju dóstanjemy. Je to dobry domjazy hrjebk, hdyż naš żaha pali. Dale możemy hebi s njej suby rjedźicz, město wichelakich próschkow abo pastow. Radźimy, hebi wjeczor psched lehnjenjom hicźom, wusta je sodowej rospuschczinu wuwoplokowacz. S tym żo nam w nozy mjes subami mlóczna kiżalina njewori a tak żo nam suby njekaża. Tola też k wschelakemu druhemu możemy ju w domjaznosći trjebacz. Mamy-li twjerdu, wapnowu wodu, trjebamy jenoż nješchto mało bikarbonowoje sody pschidacz a hnydom żo nam lźpje wari, wosebje hrch, cźóczki, bumy abo druhe twjerde jědże. S zyła je kwschemu warjenju bikarbonowa joda wužitna. Njejsanjeńmy pak ju s taikej sodu, kotruż wak k płokanju trjebamy. Taike jědże, do kotrychż żmy pschi warjenju nożowy kónczk jody pschidali, żu wosebje tym na żołdk strowe, kotrychż żołdk cźežko pożiwa. To płoczi wosebje wo luschczińach (Gülsenfrüchte). Też k howjasenju mjasseu możemy tróschku sody pschidacz. To juschcy a polewcy njewadźi. Tuta soda njeje drohi. ¼ punta dołho dożahnje. Dóstanjemy ju skoro we wjelkich materialnych klamach. Tam je też kuńscha, hacz we lěkarnjach.

Kak żu jeja najstrowiche.

Mnohy myśla, so mjehko swarjene a żyre jeja lźpje pósmamy, hacz twjerdże swarjene. To pak je zyle wopaki. Żołdk dyrbi żebi wschu zyrobu, prjedy hacz ju spożiwa, derje pschihotowacz. Taike żyre bólkowiny, kaiżej żu we żyrych abo malo warjenych jejach, żołdkowe kiżaliny żubjenje rospuschcźa a potom je bólk do małych cźmakow hromadu slźpja a żołdk je dozuka njeschkódźiwa. S warjenjom so jejowy bólk żydnje a tak ma żołdk jene dżéło salutowane. Jejowy bólk dyrbimy derje roskuskacz abo lźpje na małe kuski rosdrjeć. Hewak nam we żołdku dołho leżo wostanje, dokelż jón żołdkowa kiżalina rospuschczicz njemóże. Dźiwjom dawajmy jenoż twjerdże swarjene jeja a to drobne roskrane abo na pomaśku abo zaktu pomasane.

Palczywka.

Palczywku (Brennfieber) mjenuja też hapawu. To je hdyż cźoplota naschcho cźała nad 37° stupi. Sstabka palczywka je do 38° a hyzna do 38° C. Nad 39° dyrbimy lunydom po lěkarja pósłacz. Palczywka njeje samostatna chorosć ale ż druhimi khorosćemi pschiwiclzena. Sstabka palczywka je nam k kpschemu, dokelż wschelake nakażliny (Bakterije) we naschim cźele nicźi, kotreż żu j winu khorosće. Někotre nakażliny pschi cźołocze 38° C. njewudżerża a tak sahinu. Khory żo na to wustrowi.

Nózne lampki.

W někotrych żwójbach, hdżeż je nječto khory abo hdżeż żu małe dźeći, żwěcza zyłu nóz żwězu. Żenje pak njeżmemy na żane waschnje petrolejowu lampku żwěcźicz, dokelż żo tajka jara kuri a wudawa jědojte płuny. K żwěcźenju w nozy dożaha mała żwěcźka, kaiżej na bożodźěcźowym schtomje żwěcźimy. Chcemy-li so by jenoż jako małe żwětleschko żwěcźila, nażypamy żwjercha na żwěcźku, hdyż żo żwěcźi, wokoło żłuzoba prifku tuchinskeje żele. Tak żo żwěcźka zyłu nóz żlabje żwěcźi. Sswěcźka żo tak pomałku żwěcźi, so żo jenoż mały tusk za zyłu nóz wużwěcźi. — Tunje nózne żwětleschko mamy też na sejźiwowaje waschnje: wosmjenemy żebi kusk wolmy, balmy abo wokuminy (Watte). Kónczk swjercźimy jako służoh ż répikowym (Rapsół) abo druhim wolijom. Nimamy-li runje tyłu abo tajke małe żudobjo, dożaha hižo pokoja jejoweje schkorpawy. Taike żwětleschko żo zyłu nóz rjenje a měrnje żwěcźi. Też ljednoreje cźornidkoweje schkleńcźki, możemy żebi tunju nózu lampku sbotowicz. Satych (Stöpsel) pschewjercźimy że małym njebożom a tyknjemy psches dźérku blachowu trubicźku, do kotrejež sażo kónczk wolmy tyknjemy. Delni kónczk wolmy njech dożaha hacz na dno schkleńcźki a schkleńcźku nalijemy ż nječajkim wolijom. Też tak mamy tunje żwětleschko sa zyłu nóz. Nětkle dóstanjemy, też błabe elektrijske lampki ż kotrymiż też sa zyłu nóz wjele njewużwěcźimy.

Listowanje.

P. N. Hdyż Wy wopraudże wot haprleje 1922 w domje Wasche a zuje schaty ;hlacze a wotnajeć wo tym wě, dha je wón dale winowaty, to Wam dowolicź. Poderużne wumjenjenje je mjeńcźo powjetschene, so żmjerze każ hacz dotal płokarnju a hornju lubju sa schaty wuzicź. S tym sće żej wěste prawo nadebył. Najlepje je, so dacze żej to żudnišan wobkrućicź, so żmjerze, dźiwajo na dołhotne cźerpjenje, dale tak schaty płokacz. — Je-li Waścha wobjenena dźiwka pola Waż bydli, dha njeżmé żo płokarnja krućicźo wużicź. Trjebanje płokarnje psches Waschu dźiwku njetrjeba wotnajeć dowolicź. Bynjeć wón tak abo hinak to druhim dowolił, mjenowcze że bjese wschcho na to powolacź.

K. J. § 1716 statneho sakonja (B. G. B.) zwiscźuje niemandźelskej maćerzi a wocźakowanemu dźěcźu hižo do jeho poroda trěbne thóły. Tam rěka: „Hižo do poroda dźiscza może żo na namjet maćerze tak dołho postajicz, so ma nan sa prinje 3 měsacy wo dźecźo sta ara ce bórsy po porodze na macź abo sastaracerja (Vormund) płaczicź a trěbne pjenjezy pschihotowu cźaż bo poroda sapołożicź." Tuta starosć nana poczahuje żo na khóstu poroda a trěbne wudawki maćerze w prěnich 6 tydźenjach (§ 1715). Hacź żmjerża żo tute pjenjezy do poroda wudacź, wo tym potajkim w tutym paragrafu niczo njeśteji. —

N. St. Każ żam pschidawacze, njepositicza statny sastaraceński sakoń możnotu, na podłožku pschisłužejazeje renty po sakonju nješaki kapital dozpjeć. Taiki kapital by żo naschim mjenjenju jenoż wo wostarace hodźał, so Waschu rentu żej na jenu banku pschepokłakacz dacze a ji zyłu rentu abo jedyn dźél teje sumeje wo stawicze a psches to požadany kapital dóstanjecze. Wšo statny sastaraceński sakoń nima sa to żanych postajenjow. Tola je po sakonju taike wotstupjenje możno, a to na sakładze § 68. Po nim może dobrocźelski hamt (Fürsorgeamt) abo psches jeho pożrědnistwo taiku pożćonku dóstacz. Tola pak żo prascha, hacź we wyschokosći 10—15 000 hr. Sšnadź pożrědnje wón tu wěz ż nječajkim pjenjezownym wustajwom.

Spušćomy křesćijanski muž

za rozšerjenje nabožneje nowiny při dobrych dokhodach so pyta. Bliže zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin"

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutnischu jrjedu:** Wiżate wjedro, trochu cźopłischo. W Jendżelskej khłódno a macźaste wjedru.

Se sestajenjom nowcho němskeho knjeżerstwa njendże do prědka. Se stronow, ż kotrychż dyrbi nowe knjeżerstwo wobstejeć, kózda pschewulke żadanja cźini.

*

W Torunju njedaloko němskeje mjeży je żo njedżelu sjeżd pólskich offizjerskich swjasłow wotmeł. Po rěcźi rěznika Schnrleja wo „Pólskim Pomorju" żo wschitcźky wobdżelnicźy pschi brjoży Wiżły zwjatoczuje sarocźichu, so budża Pomorje (pólski korridor) za Pólsku sakitacź. Potom żo jako symbol wulki wěnz do żołtnow Wiżły podnóri. Statny president a marschall Piłsudski běschtaj postrowjazaj telegramaj pósłałoj.

*

Kolumbiski kanonisti cźołm „Herkules" je żo na Magdalenskej rězy w połodnischej Amerizy po rosbuchnjenju kótła potepił. Łódźiny kommandant a 50 mużi wobsadki żu żo sthubili. Najsterje żu pschi rosbuchnjenju żmjercz poczerpili. S 22 wukhowanych żu żo mnohy cźeżko sranili.

*

S Kennetta w Missouriskim stacze w połnocnej Ameriży je żo hacżenje St. Franciskeje rěki 100 metrow schěroko schdrěło. Nětdże 100 000 akrow je żo powodźiło. Nětdże 1000 żwójbow je bjes bydła.

*

Njedżelu w nozy je w Oklahamaskim stacze w połnocnej Ameriży satrascheny wichor zalhadżał, pschi kotrymż je wjacy dyżli 100 ludźi żiwjenje sthubiło. Wožebje w měsacu Maiu je żebi wichor wjele waporow żadał. S města staj żo dwaj cźeżitaj wojaj pomaj cźłowjezich cźežkow wotwjesłoj.

*

Po powěsczach ż města Mexika żu żo podsemske storki wospjetowale. S dobom je wichor wjele schkody nacźinił. Někotre khěże żu żo sażypke a ludźi pod rospadankami pohrjebale. — W statu Oaxaca je semjerżenje hischcze hyłnische dyżli w měsacu Meziku było. Nadrobnische powěsćje njejżu znate.

Hamtske wozlewjenje z Budyšina.

Wosjewjenje.

Pola jeneho żwinjesća Jězerja Jakobiza w Tornowje a hosćenzarja Mareźina Friedricha we Wětnizy je żwinjacy mór hamtsky swěsćenu.

W Njedźichowje, 13. junija 1928.

Hamtski zrjadźitejel. Popella.

Nastupa wólbu hamtskeho prjódkitejerja.

Ratař Jan Jäger w Nowej Luzy je sa hamtskeho prjódkitejerja sa Zidźinski hamtski wokrjeż wuliwolenj a wólbu je knjes wyschiski president we Wrótzławju z wosjewjenjom 2. junija 1928 wobkrućił. Hamtski prjódkitejeŕ Jäger w Nowej Luzy je sastojnike dźéło dżensa pschewzał.

We Wojerezach, 15. junija 1928.

Pschedsydstwo wokrjesnjeho wubjerka.
Saling, sarjadnik krajneho radźićelstwa.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóżdu srjedu wjeczor we 8 hodź. w towaršowni na Hornčerskej hasy (Christl. Vereinshaus).

Budyšin. Sokołki zwučuja jutře srjedu wjeczor ½9 hodźin w Serbskim Domje.

Drježdżany. Serbske towarstwo „Cornobóh". Wšitkim sobustawam a znatym přećelam wosebje k wědźenju, zo so příchodnu njedżelu popołdnju ¼4 hodźin w Křižnej cyrkwi naše serbske kemšenje wotmeje (farař Kapleř-Budyski). Wšitcy swěrni Serbjo su wutrobnje přeprošeni. Njech so wšitcy prawje bohaće wobdźěla. **Předsydstwo.**

„Lumir" příchodnu srjedu dla pohrjeba našeho lubeho towařša kantora Hančki w Porsicach njespěwa. Za to sobotu 23. t. m. w 5 hodźinach.

Lichań. „Zernička" spěwa srjedu wjeczor ½9 hodźin pola Rudolfec. **Předsydstwo.**

Pančicy. „Lipa Serbska" (jenož mužcy) ma příchodny pjatk 22. junija wjeczor ½9 hodźin important posedźenje we Wotrowje pola Solčic. Jednać budże so wo zhromadnej jězbje do Budestec, wo nyšpornej połobnosći (½2 hodźin) w Hajnicach a wo wšelakich druhich towarstwowych naležnosćach. Tuž so wo bohate wobdźělenje prosy. Też pasivni so we bohatej liěbje wočakuja. **Předsyda.**

Sowrjecy. Jednota Sokoł ma příchodny stwórtk wjeczor z dypkom ½9 hodź. pola br. Palerja zwučowanje. Nowe sobustawy so přijimaja. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžcach. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

+ Gumijowe twary + za żony a mażow
wopłokowadła, żiwotowe wobwjazki, měsać. wobwjazki a tajke přez wusuipowanja. Wobrocźe so dowěrliwje na
Wagnerowu
w Budyš. před Šulefsk. wrotami 9

Taflowe a blidowe **přikrywy**
Twjelki, trjonja, kup. rubiźa, tkaniny za kožle, kopřiwina
Wulki wubjerk! — jara tunjo!
Kurt Erler w Budyšinje na Zitnych wikach 11 znaj. „Złoty Kwězdy"

Pytam k 1. julijej
hospod. pomocnika
17-20 lětstar. při wys. mzdźi
Maks Sibak w Přišecach

Stupnje za puźowanje tofle za puźowanje stupnje do kupjelow płatowe stupnje
w najwjetšim wubjerku
Heinrich Mohr
w Budyšinje na Zitnych wikach

Zmorščizny, falđy so zhubja. Rozprawa darmo, jenož wróco porto.
Erha-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30

Najl. Elderski tučny twarožk 20%
9 puntow = 6.30 hr. franko
Dampfkäsefabrik Rendsburg

Prošu čisło
2687
jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin".

Tworjukupowace towarstwo w Budyšinje
zap. družstwo z wobm. ruk.
Najlěpše nowe jerje najtuńšo **punt 44 pj.**
Nowe běrny **punt 12 pj.**
Cyle nowe zawjedźene: **banany** **punt 80 pj.**

Wšě wobuća a wuporjedzenja wobućow spěšnje
derje a tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

Fotografije
wo poswjećenju sokolsk. khorhoje w Porsicach su hotowe a móža so w Serbskej knihańi skazać.

Po krótkej khorosći wumrě w 70. lěće mój drohi mandźelski, naš horcolubowany nan, dźěd, wuj a přich. nan, k. měšćanosta
Bjarnat Kocor
njedźelu wjeczor w 11 hodź., dorje wobstarany ze swjatymi sakramentami a budże čwórtk dop. we 8 hodź. w Khrósćecach pokhowany. To wozjewja we wšěmi zrudobje, prošo wo čichi Wótčenaš za zemrětego.
W Swinańi, 18. 6. 28 **Hłubokozrudź. zawostajeni**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiźi Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłuje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobkhodźa. Za reklamowy rjadk płaći so 80 złotych pj. Rabat po tarifje. x x

Číslo (Nr.) 142 — Budyšin — Srjedu, 20. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Sakski sejm.

Sakski sejm je wutoru wo statnych **hojeńnjach a wotkhadańnjach** jednał. Přichi tym je so sozialdemokratiski namjet, so bychu so **wudawki za duchownych wumaśe, wotpokasał.**

Přichi wuradźenju wo dźěle a schtitanju dźěła so sozialdemokratiski namjet na pschistajenje twarskich kontrolleurow wotpokasa.

Kommunistojo běchu namjet sapodali, so bychu so we spomóžerskich domach dwě měśinje za duchownych wumakli. Přichi wotkhłosowanju pak so wjetschina za to wupraji, so bychu taj dale diwaj duchownaj pschistajenaj byłoj.

Pscheměnjenje kołoso wuběrazeho sakonja so po nanejcach praiwneho wubjerka pschija. Po nim śmě hospodarśe ministerstwo po namjecze a fśichschenju ratarśeje komory a pschiśiłuschneho wotkrjeźneho lekarja gmejnu, w kotrychž so błahowańki jatim hewak dosej haji, wot nuceneho wuběranja nakhwiłuje wuśwobodźiś.

Wobčežnosće při wutworjenju nowcho němskeho knježerstwa.

W němšej žejmowni je so sapóstlanz Müller-Frankenśti wutoru wokoło 11 hodźin z jednanśtimi komunistiskimi sozialdemokratiskeje, němśkeje a bayerskeje ludoweje stronu dale rozrěčował.

Rozrěčenje je so 1/41 hodźiny skónčiło. Pschi nim je **so wo praschenjach němškokatneje wobory, amnestije a fśijedźenja** němśkeje wusćawy jednało. **We wschěch tchěch praschenjach so wulke napschećiwnosće pokasowachu.** Jenotliwe frakzije su so tehodła z nimi wutoru popoldniu dokładnje fabrikale. Teje pschićiwny dla je so nowe rozrěčenje hakle na śrjedu popoldniu postajiło.

S dotalnych jednanjow su někotre jenotliwosće błyschcej. Tak so wo powyschenju bjesbankoweje mšdy wadza, kotraž dyrbi po sozialdemokratiskim zadanju město **100 hriwnow pschichodnje 120 hriwnow měsačnje wuczinicj.** Wažne je też w nastupanju sozialneje politiki žadanje zentrumskeje strony, po kotrymž dyrbja so **dźěłacerjo pschi zarjadnistwje a wunoschku wulkich dźěłarnjow wobdźěliś.** Kak cźeło je, jednanje połpschašcej, je z teho widzeć, so je so też dr. Stresemann wjeźera pschi wuradźenju němśkeje ludoweje strony wobdźělił, so pak nieje mohł so trochu papješchicź. Stresemann, kotryž dźiwsche z wopředka wutoru na dewołenju wotjeź, někto hač do schtwórtka w Barlinje wotsanje, dokelž **optimistojo měnja, so budźe so hač do schtwórtka jašnje pschewidźeć mój, hač budźe możno nowe knježerstwo sćitaś, a so ńnadź budźa pak Herrmanna Müllera za němśkostatneho kanzlera pomjenowaś mój.** Tole optimistiske měnjenje so na to spjera, so je po nasłonjenjach dotalneho jednańskeho systema wo to prózniu, rospominanje jenotliwych žadanjow wobźo stajiś. Knježerstwowy program dyrbi so powschitkownych sajdowo dźerźeć, a wuradźenje jenotliwych žadanjow dyrbi so po wutworjenju ministerskeho kabinetta **politiskim stronam** pschewostajiś.

Stahlhelm pscheźiwo wulkej koalizji.

Stahlhelmowe swjatkowe wjednistwo ma wutworjenje němśkeho knježerstwa z wulkeje koalizije za politiski smykł a zyły swój wiwo na to nałoži, so by tónle smykł njeschoł.

Pasivnosć němskeje wikowańskeje bilancy.

Wot lěta 1924 je sebi Němska 10 miliardow hriwnow we wukraju napožčiła. Jenož z pomozu tychle požčonkow je Němska samohła napołožene wójnske wotschkodźenje (reparazije) saplaćiła. Hač pak budźe to też w pschichodnje możno, dyrbja němšej finanzmistojo pruhowaś. Němska njebudźe móc dla trajneje pasiwnosće swojeje wikowańskeje bilanzy wutrajny dołh požčonkow njepschestawajcy powyschowaś, jelit so njeźmě pschi tym němśke hospodarstwo cźicko schkodowaś. Wot lěta 1926 wothladane, je wikowańska bilanza stajnje jara pasiwna była.

Sud so sapowědźi, Ricklina a Rossea i jatby puschcźiś.

Powołański sud w Kolmarje je prósstwu Ricklina, Rossea, Fraßnauera a Schalla, so bychu so nakhwilnje i jatby puschcźili, wotpokasał.

Elsaski sapóstlanz Walter je rjekł, so budźe něšto snowa w deputertšej komorje žadaś, so bychu so sapóstlanzaj Ricklin a Rosse na śwobodu puschcźiłej, kaž dołho komora wuradźuje.

Z nowej Zeppelinskej lětańskej łódźu chcedźa z Europy do Kalifornieskeje leśeś.

„Associated Preß“ z Long Beacha (w Kalifornišej) powě, so je tamnišchi měšćanoſta Gauge pondźelu pschipowědźił, so je wot dra. Eckenera powěsć dostał, so so nowy zeppelin w Friedrichshafenje bórzy dotwari. **W julliu dźe wón z nim z Friedrichshafena we runej mérje do Long Beacha leśeś.** Lětańska łódź do Long Beacha pschiśeśi, hdyž budźe tam wuśtajenja krótkowjeźernych statkow. Wuśtajenjam faktowitje su rjekli, so budźa Washingtonske knježerstwo prošyć, so by pschewoslíwy sakotwješći sćežer z Panamy do Long Beacha dowjesć dało.

Opelec dźěłarnje so při twarje raketowcho lětadła njewobdźěła.

Sśeźenje mjes Raab-Katzenśteinskimi dźěłarnjemi a Opelskimi dźěłarnjemi wo twarje raketowcho lětadła je so rospuschćiło. Raab-Katzensteinez dźěłarnje budźa tuchu raketowe lětadła twariś. Prěnje taśe lětadło je ho hižo při pschi schtyrjoch njedźelemi natwariło a bórzy typtaju z nim lětaś. Snamjenity pyrotechnikuš je so hižo na to swjasał, so budźe rakety dźěłaś. Też konstruktaju druhjeho raketowego lětadła, kotrež dyrbi hodźinsku pschěchnosć z 800 na 1000 kilometrow dospjeś, su w Raab-Katzensteinez dźěłarnjach sapoczeli.

Pólski minister Zaleski wo revisiji Versaillescheho méra.

Swonkowny minister Saleski je so w rosrěčenju se sakupjerjom Warschawskeje „Expki“ wo wschelakich swonkownopolitiskich praschenjach wuprajił. Wo revisiji měrowych sćeženjow je rjekł, so je tón, kotryž měnu revisiju sćeženjow žada, pscheźiwo měrej dźěła, a schtóž ma měr sawěsćizaze cukowanje w cuzu, tomu nieje dowolene, tele sawěsćenja bjeś sarumanja z druhim sarućenjom méra z ruki dać. Holk němśkich nowin, kotryž je po Parizjtej blidowej rěći źiłdiwał, dopokasuje, so w Němskej z tym wolu nimaju, měr sakhowaś.

Schtóž pschichodnje němśke knježerstwo nastupa, Saleski mění, so budźe z muzow wobstejeć, kotrejž su sa sakhowanje méra. Pschejso pak dyrbi pschichodnje němśke knježerstwo wědome być, so žane knježerstwo wěcznje njeźraje a so dyrbja tehodła internazionalne žłubjenja stajnje juristiscy skrućene być.

Žónskim w Jendźelskej je so wólbne prawo dało.

Jendźelski horni sejm je sakonjowy naczisk, po kotrymž so žónskim wot 21. lěta wólbne prawo da, pschijał.

Wójnskej rěći Woldemarasa a Daukantasa.

Póndźelu bě w Kaunaju sjězd litewskich tšělskich swjatkow, na kotrymž staj ministerstki pschedsyda Woldemaras a minister krajneho sakitanja general Daukantas poreczałoj. Woldemaras mjes druhim praji, so budźe so njewotwisnosć Litwy hajiś a so dyrbi so błotwne město Wilno wróćo dobyś. Minister krajneho sakitanja Daukantas praji, so njeje hišcze pschedwidźeł, kak so pólskolitewska należnosć w septembru wuwije. Tola litewski lud budźe hač do poślednjeho wokomika wojowaś, njech dobudźe abo padnje.

Teśe bludnej rěći dopokasujetej, so Woldemaras a jeho pschiwisnjowarjo nimataj wojny, so j Pólskej dorěčeju. Sady Woldemarasa Rusku steji, kotrejž wo to dźe, so by Litwa so swojeho pscheźiwjenja pscheźiwo Pólskej njewotstajiła. Na lubjenja teje wulkonozy so spjerajo, mění Woldemaras, so so njetrjeba Pólskeje bojeś, dyrbjeć Swjasć Ludow we Genfu Litwje radźiś, so by so z dobrym i Pólskej wurunało. Woldemaras nima sa możne, so by Pólska wot Swjatka Ludow poruczniskosć dostała, so by j wojerskej mozu pscheźiwo Litwje sakrozyła.

Inżenieur Seebold w Moskwje.

Němski inżenieur Seebold je póndźelu do Moskwy pschijeł a je so pola wyschschego žuda k poruczniskeji samolwit. Pišomnje je wosjewił, so su Badstieberowe wobskerźby pscheźiwo njemu njewěrne. Seebold najwjetschu wažnosć na to kładze, so by śměł psched žudom w tymle prozesu jako świědk abo wobskorjeny wupraviś.

Dokelž je so Seebold **dobrowólnje** stajił, je statny rěcznik Krylenko prajił, so ma statne rěcznistwo sa dobaze, hdyž so Seebold pišomnje na to swjasa, so Moskwu njewopuscheji.

*

W Donezkim prozesu je statny rěcznik Krylenko póndźelu žudej prajił, so nuwrajenja Kóšlera, Seebolda a dźěłoweje rady Knappeje firmy, pod pschiśišanu psched němśkim žudom cźinjene, po ruskim prawje niczo njeplaca. Sćadnik Saratowskeje wuzmjechujo pschihłosowaschе. Krylenko žudej pschewostaji, němśke dokumenty k žudniskim aktam pschipokaźeć, niz pak dokument dźěłoweje rady we Knappej maschinach, dokelž njeje niczo hódne.

Nobile je znowa Larzenowe lětadło widźał.

Po wosjewjenju italskeho knježerstwa je „Citta di Milano“ powědźiła, so staj norwegiskaj lětarjej tej 18. junija na wobhwmjenje bo sironowy wulcesćiwy, w kotrymž Nobile pschebywa, tola jeho njeistaj wuspjedźiłoj. General pak je jene lětadło na dwaj kilometraj pschibliźiłoj wótaj.

Nowe Nobilowe fljeśiwego je nětkole 80 stopnjow 33 minutow połnóžneje schěrokosće a 27 stopnjow 12 minutow raźiskeje dołhosće. Tole měśinu je nětdźe 5 mil k rownju wot kupy Foyna a nětdźe 8 mil wot pyjedy mjenowaneho měśina sdalene. Larsen je sdźělił, so je wot połnóžneho kapa k kupje Nepsej leśał, mjes tym so je Lütjow-Holms hač k połnóžnemu kónzej kupy Kfforte XII. leśał. Wotsća leśjo je Larsen pschi połnóžnym kapu śłed pyjerich žanjow widźał, kotrež su 13. junija z Waahlenbergfeho sałiwa winjśe a je sa tymle śłedom leśał. Pola kupy Sporresbya je hanje a diwju cźłowjekow wobkładał. Lětarjej staj je swojeho wobkedźbowanja spóznałoj, so je łód, pschez kotrejž tyto nuzoju, wot Nobila je dźěliwschi, cźahnuła, sa khodźenje hodźi.

S **Oslo**, 19. junija. Kaž so z Tromsöa powě, śtej je schwedśke a finśke lětadło, kotrejž běschtej póndźelu popołdnju k Spitzbergenam wuleczałej, dyrbjałej do Tromsöa wróćiś. Franzoniske lětadło i Amundsenom pak dale leśi. Wono najźerje w runej mérje k kapej Smithej poleży. Major Maddalena je póndźelu wječor z Wadsöa do Kingsbaye pschileźał. S nim su póbła schwedskeho kapitana Tornberga schtyrjo schwedskich lětarjo žołw leczeli, kotriž dźěłaju ho pschi pomognych naprawach za Nobila wobdźěliś.

S **Tromsöa**, 19. junija. Italski major Penco je z Ulea do Spitzbergena leczo je swojim Dornierskim lětadłom w pschijśiłi.

Lodolamak „Malygin“ pschi kupje Nadźije.

Po powěsći z Moskwy je rusti lodolamak „Malygin“ k kupje Nadźije pschijeł, tak so budźe so bórzy móz pschi wulkhowanju Nobila wobdźěliś.

Nobile so najhórscheho boji.

Po powěsći z Stockholmskeho „Aftenbladeta“ je Nobile se schkowej depeschu wo hnydomnu pomoz prošył. Nobile powě, so satrachny źrěbowny mjezeł schkrucnu, na kotrejž je swojimi towaršchemi pschebywa, k wjeczorej honi a so so łód hižo na pschelekich měśinach łama; wón je najhórscheho boji. Póbła jeho su běle njedźiwdźeje dźeń a sćeschtuschе, dokelž mužstwo brónjoho ninna.

Knježerstwowa „Agencja Stefani“ je 19. junija schkromu powěsć „Citty di Milano“ wosjewiła, w kotrejž so praji, so je so Riiserej Larsenej a Lützowej-Holmej, hdyž staj so wot wjeczeravschjeho leczenja wróćiłoj, sdźěliło, so je jeju Nobile w dalokosći diweju kilometrow wobkładał. Se wobdźěwanja hódnej horliwosćiu staj wobaj hnydom jnowa wulczełoj, tola tej tón króć njeje jimaj możno bylo, Nobilowy cźerjowjeny stan namakaś.

Major Maddalena je rano 1/46 hodźin z pschewodom jenmanta Cagny a mechanika Rampina nad pomozujej łódźu Braganzu blisko połnóżneho kapa pschelecźał, hdyž so jene worwegjske lětadło wróćeschе. Też Maddalenje njeje so poradźiło, Nobila namakaś. Maddalena je so 1/412

hodźiu sajo do Kingsbaye wróćił. Nobilej je so powěsć dała, so dyrbi pśihi bliźšchim wulećenju lětadu se skhrowej powdeću swoje stejiśchco wosmantjenicj, kaž bórzy lětadło wohlada.

Lećenje francowskeho lětadła.

Franzowske lětadło z Amundsenom njeje do Kingsbaye pśihilećało. Myśla pśebi, so je w runej měrje k Nobilowemu lěhwu na stronu Dolhoraśišeho kraja lećał. Ani we Kingsbayi ani na Mjedwjedźazej kupje nimaju žanjeje powěźe wo Amundsenowym pśihikhadźe, tola njeje žanjeje pśiśiśiny k wobojenju, dokelž je franzowske lětadło penzin sa znajmjeńśicha 3000 kilometrow sobu wsało. Myśla pśebi, so je Amundsen w runej měrje k Nobilej lećał. S Tromsöa, z wotkal je franzowske lětadło wulećało, je k Nobilowemu lěhwu po powětrownej cjarje 1100 kilometrow dalko. Wjedrowańa w Green Harbouru powź, so je wjedro k leśenju pśihikhodne. Amundsen może tež k Braganzy wróćo lećeć, jeli so njemóje do Kingsbaye doleśeć.

Cangtsolinowy syn měr poskića.

Kaž so z Minkena powź, je Cangtsolinowy syn Cantkiosjan sarjadnistwo tśoch rauśišch mandźurskich provinzow pśihewsał. Nanghinskemu knježeństwu měr poskića a praji, so pśebi wobhdeńśku wójnu njepśecheje. Wjacy tśi provinzy hu Cantkiotsjana pśihipósnała. Konsulskemu kerjicj je wojśewił, so je swoje sastojnstwo pśihewsał.

Dopisowaŕ „Petit Parisiena“ powź, so je powěśeć wo Cangtsolinowym wumrjeću potwjerdźika.

Kellog pjecja nowy tekst pśheśiwotwójnskeho tekstła pśihitotuje.

Kaž Londonski „Daily Telegraph“ sdźěluje, statny sekretar Sjednoćenych statow połnócneje Ameriki, kaž nowy tekst powśihitkowneho wójnskeho pakta pśihitotuje. Franzowski je so pśihiwolenje w tym nastupanju cźiniło, so je mjeńśeju jejnych rěcźenjow ś Pólšku a Cźěskohłowakiju a winowatoleje, ś njeju nastawaje, pśihipósnaju.

Ze Serbow.

Bnjowonica.

Srjedu 20. smažnika.

Silverija.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1875 Jakub Nowak, faraŕ w Radworju, jenož 54 lět stary, kiž běše so na burskim kuble we Wotrowje 3. aug. 1821 narodźił. Po swojich studijach w Budyšinje a Prazy skutkowaše najprjedy jako kaplan w Budyšinje a potom wot 1858 sem jako faraŕ w Radworju. Kajki běše wón horliwy Serb, zjewi so w jeho nastawku, kotryž je 1848 do Jutniški pisaŕ „Hłós do Serbow“. Tu praji: „Maćerna (serbska) rěć je lubozna też tomu, kiž ju njerozumi. Ma dobry zynk, kotryž so kóždemu wuchej derje spodoba. A do rjanych hłosow zestajena wubudźa wona našeje rěće najkrasnišo zaćuća. Abo njepozhłubuje so twoja wutroba, hdyž so pśi Božich słužbach abo kajkižkuli pśipadnosćach khwalbne kěrluše spěwaja! Njezhibuja so ći wšitke stawy, hdyž pśi čestnym wjeselu zynki čestnych hódnych pěsničkow k twojimaj wušomaj pśińdu! Sto éuješe ty, hdyž po dołhim času, wótcny kraj zaso nastupiwši pśenje serbske słowo zasłyša! Hlej, to je móc maćerneje rěće, w kotrejž twoja mać tebi pśi kolebcy spěwaše; to je ta rěć, kotrejež słódke słowa pśenje wědomne mysle a začuća w tebi wubudźichu; to je ta rěć, w kotrejž ty pśeni króć tehi wěźnje lube słowa: nano, maći! wupraji; to je ta rěć, w kotrejž ty twój pśeni paćeŕ k Boliu Knjezej sćelešo. Tohodla budźmy Serbja z cyłej wutrobu; budźmy wótcow hódni synojo.“

† 1902 w klóštrje Marijnje Hwězdy kuježna Franciska Madlena Koklic, rodź. z Worklec, zahorita za Hórnikowe ideale.

1919 w Budyšinje započina so sudźenje pśeciwo serbskim wjednikam: dr. Muka, Dobrucki, Dučman, Nawka, Hantuš, Hicka, Rjenč.

† 1875 Jakub Nowak, faraŕ w Radworju.

* 1873 Hendrich Rězo, sprawny Serb, kiž zahe jako faraŕ w Bórkowach zemrě.

Wostań doma!

Hlej, doma jeno kóe éi wysk a strowosć. —
Tak wostań doma! Wopomń: toho misuje,
Kiž nowy do noweje hry so ćisnje,
A namka, hdyž je pytaŕ jasnosć — ćmowosć.

Hdźež wabi wosobow a wašnjow nowosć,
Tam z domom bywć, porst młody khwatnje pisnje.
Ach z płačom bórzy jara radosć skisnje,
Hdyž wojasnika je so w myslach młowosć.

Hdźež wzaŕ sy krew a dźěćo pił sy mloko,
Tam duša wyska, raduje so woko,
Tam doma je, tam jeno budźe z domom.

O njesłeŕ mysl a njeloć za fantomom!
Krew serbska je, tuž serbska też budź duša.
Jow traś a stać a wumrěć so éi słuša.

Ćišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Wježera wjeczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +18. — Dźeńša rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer +6, thermometer w nozy +7. Wjeśiny na cźopliše wjedro znadź dešcheze. — W druhich stronach su mśi bjes dwěla wjazy dešchcza hač pola nas. Nad połonšcej Europu łyńišna wyšchina leži. Teź nad połnócnym morjom bě wježera mjeńśa wyšchina. Tuž źmjeny, łaž wjedrańe mjenja, so krótkeho wuwjedrjenja nadźeŕ. S atlantiskeho oceana pśeńe sajo niźiny pśihikhadźeja. Te nam najśkerje pśeńe sajo wjedro nałaja. Dešchćik je wśchał jara trěbny. Naśi ratarjo łyna łuńša, wśchelazy hakle sajinkuja. Mokoti chodźa hišće ćakaś. Sćyna je létha mało. Trawa je twjerda a so malo poskhnje. Snamjo, so je fraka. Jutśe schtwórt skhadźa płónćko 3.39 hodź. a thowa so 8,24 hodź. Mjeśaćk skhadźa dop. 7.28 hodź. a thowa so do połnoca 11,31 hodź.

— **Stókne khorosće w Hornjej Łužizy.** Po hamtskim wosjewjenju sakskeho kralueho strowotnistwa hanta běchu w sakskej Hornjej Łužizy 15. junija 1928 sćełowoze stókne khorosće śwěśone: 1. Skoninwosć (Milzbrand) we 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa. 2. Skaženosć w 2 gmejnomaj a 3 dworach Žitawskeho hamtskeho hejtmanstwa. 3. Swinjaje mór w 1 gmejnje a 1 dworje Budyšskeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa. 4. Natykowaza khudotrejnosć kopytaczow w 3 gmejnach a 3 dworach Kamjeńskeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa. 5. Sahorjenje rjapowesje moshinypolakoniw 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa. 6. Sahorjenje moshowpolakoniw 1 gmejnje a 1 dworje Budyšskeho a 1 gmejnje a 1 dworje Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa. 7. Pćokazy hnitž w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Budyšskeho, 1 gmejnje a 1 dworje Kamjeńskeho, 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Lubijskeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Žitawskeho hamtskeho hejtmanstwa.

*

Krwawna swójbna struchłohra w Budyšinje.

Kónc: Samomordarstwo mandźelskeho.

Wježera wutoru wjeczor tudomny fabrikski dźěłaćeŕ Korla Jaurich swoju mandźelsku se šekeru krani a na to zhłu nój wokoloshibnjesche a dźeńša rano z Kronprynzowskeho mosta delesłoćiwšchi to saraźy. Pśihiśenu njeśiniła leži w mandźelskej swadźe.

W domje na Sserbskej haju 20 bydleśe fabrikski dźěłaćeŕ a cźešła Korla Jaurich swoju mandźelsku Hanu Helenu Jaurichowej z nowonaj, ś kotrejuž je jedyn 7 a druhi 17 lět stary. Jaurich je so 12. augusta 1885 we Khajowje narodźił, stejeśe potajim w 43. leće žiwjenja. Mjes mandźelskimaj knjeśeśe hižom pśeco swada, a teź wježera wjeczor dóńdźe k wustupjej. Pśihi swadnym wustupje běśe 17letny syn pśihitomny, 17letna njebźe cźuje domach.

W běhu swady sbrabny mandźelski šekeru, kotraž wo jśiwe stejeśe a dyri po wuprajenju mandźelskeje do njeje. Žona so swjese a wosta w krwi leźo. Jako muž to widźeśe, cźakaśe ś domu. Na sthodźe setka swojeho 17letnjeho syna, kiž runje domoj pśihińdźe. Tomu běśe nastawe łe-bjerjenje napadne a tuž thwatasche do bydlenja a namaka tam swoju mać ranjenu leźo. Wón běźeśe hnydom po lekarja dra. Müllera na Sserbskej haju a wojśewi sruhemu podawk policiji. Lekaŕ pśihińdźe a žonu swobala, kotrejež ranjenja na sboze njeśu straśne. Wona je na cźele sadnjej khowje a na ruku ranjena.

Cźakazeho muža młodaj cźłowjekaj pśeśeśeśhaśhtaj, ale wokolo muśeja jeho ś wóczow shubiśhtaj. W nozy wokolo 12 hodź. je jeho mužśi pśihi mosće Sćowjateho Ducha sa widźał, kotremuž je prajił, so dyrbi hišće jónu jeho dźešći postrowieś. S jeho ćkowom potajim wutkadźeśeśe, so žebi mohleśe, so je jeho mandźelska morwa.

Dźeńša rano 3/4 5 hodź. stejeśe Jaurich na Kronprynzowym mosće. Njedaloko je nimo pśihikhaja patrouillja policistow. Tutej kokojśiwy, kotremuž Jaurichowe sadźerjenje na mosće napadźe, łdźeli, śchtož hišće wobtedźował. Njebźeśe pak wjazy mógno, jeho wot swojeho famyśka wotdźerjeś. Jaurich sćoki ś mosta do 30 mtr. hłubiny dele na plestr Rybarskeje haju a wosta se flemjenohmaj nohomaj a pśiniejnym nopom morwy leźo. Jeho cźełko dowjesechu do cźełownje na Tuchořśkim pohrjebniśchcju.

Sa ranjenu mandźelsku njewobsteji pak strach wo žiwjenje. Wona je domach lěkuje.

*

S **Boranez.** W tudomnej stańe Stabna a Krawca je so póndźelu pśihipołdnju cźełe njeboże stało. Jako cźełny automobil ś pśihipowěśeńskom wróćo sajěźdźe, pśihińdźe nadobo 60letny dźěłaćeŕ Jakub Werner wosaj a bu cźełko smjećeny. Wbohego, kiž bźeše so smutkach cźełko franił, dowjesechu ś khorobnym autom Budyšskeje sanitetneje kolony do Budyšskeje [illegible] khoronwje.

S **Błóžan.** Ssobotu rano padny se swojim kolom mandźelska Marta Lowazyna ś nasthejeh wšy, kotraž na swoje dźělo do Lubija łdźeśeśe. Wona stawa hebi a bruchu a nabi hebi hišćeke dalšiche rany. Sujetkowjenu móześe so hišćeke hač k mśtnu swojeho dźěła dowjesć. Wot tam dyrbjeschu ju pak do khoronwnje dowjesć. Pśi-nju pomoz policiji sranjenej łdźe dr. Horn.

S **Njeswačidła.** Njedźelu popołdnju wokolo 3 hodź. sta so blišo tudomneho dwórnišćeja njeśboże, pśihi kotrymž wobdźeleni hišćeze pomérnje derje woteńdźechu. Motorowy kołesaŕ z Njeswačidła padny se swojim motorśim kolom, na kotrymž mjeśeśe sozinka hedźo, dokelž běśeše w sowinjenju pśihepśihnje jeź. Jeho motorśe koło so łynje wobśihkodźi, kołeśarjej pak wobaj ś lohkimi ranjenjemi woteńdźeśhtaj.

S **Kotcz.** Pśihi pśihiłódnym wjedrje wotmě tudomne kokojśidne towaristwo w Hajeśeńcu hoseńcu tśélenje wo

Marica a Hanica.

Roman.

541 (Pokrjaćowanje.)

Wona pśehetorhny w žanjźnem wokomiku. Meinhardt chcyśe so wopraśiwcej, jcho je rjej chwała, tola wona stłóčej jemu rucu. Wón frosumi a mjelcześe. Ale wonaj dyrbjeschtaj so wo swojich hoseći staraś. Po puću k wopuśchcenym kehelam pśihińdźe jimaj stary baron napśeco:

„Meinhardto, nětkole pak sym hněwny na tebje. Sćełak sy mje. Ani śłowcźka njetym ś tobu poreźeś mohł. Nětko pak cźe nihdy njepuśchcu.“

Wón wsa jeho pod pažu a cźehnjeśche jeho prjeć wot wjeśkoleje skupiny. Hdyž běchu so śmjerowali, pśehetoj połeta bě śjedźena. Wšcho mjeśeśe swój łónz, teź puczowanje pólźanza. Žónśe njemóžachu wjazy mjelcześ! Privatne rozmołwy, najprjedy na pol wótśje wjedźene, běchu so k tajkemu schcźebotanju a schwórcźenju rozrośte, so jeho eksćelenza stany a rozmyślujo po bobocźnem puću dele dźěśeśe. Tam śetka barona Durazzija.

Sstónćko stojeśe hižo nakoju. S Passjeera saduwasche miły, wocźerstwowazy powětr. Sćiny schtomiśłow padachu podobnje psches puć a trawnik. Wo Meinhardtu rěcźeśhtaj knjesaj. Stary baron rěcźeśhe ś horliwosću kaž pśhcźo, hdyž pśihińdźe jeho rěcź na jeho młodehu pśheśeźela; pósłanc rjetny:

„Wšitke, baruno Durazzijo, jenicki smykł je wón měł: wón je wěźu na stotu wahu kładł, kotreż dyrbiśch w naśichm powołanju je skónčnej wahu ważieś. Wón mění, so ma we druhim cźłowjeku nješchto namakaś, śchtož mohło być, mojedła też dyrbjałko. ale njeje. To cźini jemu wschi cźełeś, ale cźłowjeczemu žbożu njeje k lépschemu.“

Mjes tym so pomjo śebi po puću kroćeśhtaj, śmjerwaśche so stary baron. Wón njedorosumi filosofowaźeho pósłanca žyle. Hdyž k muri dóńdźeśhtaj, kotraž śchkitasche psched spadom do doliny, wón rjekny:

„Effjellenza, ale schwarny łuby pachoł wón tola je!“

Hrabja Baray spohladny na njeho ś boka: „To sym źebi runje rjeź dowolił!“

W hrodowem dworje saklinkotachu sajo kopyta koni po dłóžje, koleśa ridrowachu jedyn wóś po druhim po wotfali. njeś tym so młodźina po puću k domoj dźěśeśe psches Trautmannsdorff. Khwilku hišćeźe bě widźeś, kak težaki sabhyśkotachu a bźe drasty po błyśćeźachu, potom shubichu po hłowy po tamnej stronje najbliśśeje kućiny.

Mariza a Meinhardt dźěśhtaj po wopuśchcenej sahrodźe. Wjes pohibnjenja wiśasche na źwojim powjasu kula se schibjeńzu, spowalane kehele leźachu w trawnje, tak rosteptanej, so Mariza ju sthili a ś ruku po njej śiśoze, so by ju łrunała. Psches kwétkowu hrjadu wjedźechu cźerstwe śledy, na terasy śiojachu w njeporjadku stółcźki, na blidach, na muri, žamo na trawje běchu schalki a talerje rosestajane, kaj běchu je ś ruki puschćili.

Wón pokasowasche kołdokola a so žmjerjesche:

„Tajkile napohlad ma bitwiśchcźo.“

Potom wopraścha so njepośrědnje:

„Praj, Mariza, prjedy hač na to saponmnu: cźehodła dha njejšy dźyła Hanizu mećź?“

„Ja hy njerada dźyła, so by tśeća wośoba mjes namaj była. A byrnjeź by to teź śotra była, ja dyrbju tebje žyle žamobo mećź. Ja dyrbju najprjedy — wušmjeć so mi jenoź — ja dyrbju najprjedy twoju duśchu tak dobyć, so . . . .“

Wón chzyśche ju pśichetorhnyć, ale wona śpěśchnje pokraćowaśche:

„Ja wěm, ty chześch rjeź, ja ju hižo mam. Nć, ja mětju . . . wobsteźeć, so mohła wschitko rjeź — —“

Potom wustupiśchtaj na łubjojty balkon, kiž na stokpach potkhoda spody spoćiwasche. Wonaj žydźeśhtaj so žyle pornjo śebi a widźeśhtaj, kak poślednje błónćne pruhi tam po rosnohatych horach w dowmměrazej, cźerwjenej žahłocźe horje łśećhu hač do wjeśkow, widźeśhtaj, kak dolina do pśichego hłubśich jeźinow japadowasche, a njerěcźeśhtaj žaneho słowa. Jeju duśchi běśchtej hromadźe.

XVIII

A sajo poćachu kupjele pomałku wotemrěwaś. Tydźeń wot tydźenja woteběrasche ludśtwo na dróhach, wukhodźowanišchcźach, pućišach. Pśihińdźechu deschćowe dny, błyśi łapachu. Cźełe krjepśele pleśkotachu k semi, psches puće poćachu wody so lecź a śchumieć. Mučne khćeźiny sebrawachu so ś hałusow, so bě trawa na sahrodach ś běłymi a žołtymi, bosowymi a módrymi błakami pobyta. Ludźo khowachu so do domow, dróhi běchu marwe a puśte. Wšchitcy wostachu doma: tam w Góllanje Durazzijej, hdyž reka na Rochćikowem hrodźe žbożny młody por.

Meinhardt bě źwojemu pśichodnemu nanej dalokowid darił, a nětko bě najwjetścha radosć ja starcho knjesa, so naprawi jón se źwojeje śtwy na Rochćikowy hród. Ednu so potom tam horjeła nětkaže pśihi wokuje postawa pokasowe. Bě wón źbożowny. Pśihi móznem powjetśenju Zeissowele śchkleńzu móześe wón žamo rozeznawaś, hač je to Terela abo traśch śtwinka, kiž wodźeśa abo pośleśheźa ś wokna wutśhažowasche.

Druhdy pśhibźa wón roshorjeny k cźece Angiolinje:

„Ty, Mariza je śiwaka!“

Hdyž bě jónu cźaś k wobjedu, sawoła wón Hanizu:

„Wśkoku, wśkoku!“

Wona dyrbjeśche pśhes śchtenźu hladaś. Wón stojeśhe pódla, trochu potukleny wśchaf ś lětanu, a ruchi, wjele łuśchich, plazny so wo sejeźno a hladaśhe na źwoju dźowku se schćerkmaj, trochu łmjeźeźenymaj wocźomaj:

„Na, schtó tam stoji?“

„Meinhardt!“

„Wšeo, Meinhardt to je! Schto dha wón cźini?“

„Kurt!“

„A nětko?“

(Pokraćowanje sejźnje.)

pyta a wukulenje kolbasow. Wobdźerjenje běše pak dla wschelakich pschedewsaćow we wokolnych wjach tykrno žłabe. Wjeczor pschijsamkny to pyschna rejka. — We mšažu mesi njemšažnymi tu žanych ząkonjemjących.

S **Němskich Pasliz.** Na knježim dworje w Němskich Pasližach běsche sandźenu zobotu dwójbje ſ Jeząschwitz žadna swjatoczinoſeſ swoſzena. We lěcze 1228, potajkim psched 700 letami, je ſ prěnjenu rasej nosched tuteho mjena we naſej ſiſcinje wjenowany.

S **Kamjenza.** Luſiſke Ludiſke towarſtwo dźe kaž loni ſej Bźża w Kamjenzu wulke Hanje pschiprawjeć. Sa dźeń Hanja je 29. julij postajeny. Towarſtwo ſo hižom pitnje na tutón dźeń pschihotuje. Wobſtaji pozitſenjenu budźe bohatſchi hacź w loniſchim lecze. Mjes druhim ſtocza pječa 3 žanke ſ padanſkej plachtu ſ ſtabla na jemiznu.

Z **Kulowa.** Stwórtk 21. junija swjeći murjeſ Mikławš Młodźeńk ze swojej mandźelskej Hanu rodź. Polakec a sobotu 23. junija ſkleńczeńdźelaſoſ Oskar Schenker ze swojej mandźelskej Marju rodź. Klawkec swjeđźeći ſlěbornehu kwasa.

S **Wochoz.** Tudomny ſ. wutčeł Aſch je ſwoje kantorſke powołowanje wotpołožił a je wot ſnjeſeńſtwa dowolnoſcej dóſtał, we Wochozach kantorſke měſtno pschijeć, kotrejž bě hacź dotal njewobſadźene. Sańdźenu njedźelu 17. junija běſche na Bożich žłužbach na pruhu byrgle hrał. K. dučomny Bahr to wohladźe pschi ſapoczatku kemſchenjow zobuđźił a pschiſpomni, ſo dyrbi ſo tón, kiž na něſchto pschecźakuje, tomu, ſo ſ. Aſch kantorſke měſtno we Wochozach pschewsmje. Jo hacź do 25. junija pola gyrtkowſkeho prjódſtejerſtwa ſamołwiźi.

S **Wochoz.** Njedźelu 10. junija běſche tudomne kołojeđźe towarſtwo ſwoju meju mjetało, kotruž bě tydźeń do ſwjatkow ſtajiło. S kralom meje bě pschipódła Alfred Seeđe, ſ pschimjenom Gipko. Meju běchu potom kuleli a ſiſeli. Wot popołnja 4 hodź. a wjeczor běchu w Kuliž ſurli reje. — Sańdźenu njedźelu 17. junija něſto turnarſke towarſtwo ſwoju meju, kotruž běchu też tydźeń do ſwjatkow ſtajili, mjetaſche. Wona ſtejeſche pched Balkez hoſcenzu hrjeđź wſy. Wo nju tehorunja kulachu a ſtelachu. We Walkez ſurli běchu reje wot 4 hodź. ſem. S kralom meje bě hoſpodarſki pomoznik Jurij Laduſch ſ pschimjenom Mroſko.

S **Mježi.** Sobotu wjeczor nałoło ¼11 hodź. je ſo w pawańi w Delnich Brußach thrable paduſchſtwo ſtało. Schofer Bźła, kiž tu hižom dłſchi cźaſ bźła, běſche ſebi na **motorſke** koło karton ſ orastu pschijmył, połeł chyżeſche do ſwojeje domizny dojeć. Wón ſatuſe na thwiłku do hoſcenzna. We tutym cźaſu jemu nichtó karton ſ kola wotſeżny a hrađny. Kradnjene wězy, 2 wobleſaj, uhr atd., ſu pjeć hodź. 300 hr. hódne. Hačrunjeſ hyndom ſa khrobłym paduchom ſlědźachu, jeho njemóſachu namakaćź.

S **Wětſeje Wodu.** Njedźeło ſ jěſnym koſom ſta ſo njeđźelu pschipołołoniu na Bismarckſej dróſy. Automobil **wobuczoweho wikowarja Kleye Wjeſche pomału na Muzikowſku dróſu, jako jemu tam kołoſiźna, knjeni Palakowa ſ Derbna, napschećzo pschijeđźe. Wona pschijeđźe na lěwej ſtronje a by do automobila ſajeła, njeby-li tón ſ cźaſom ſaſtał. W jiwoſim ſtraſche ſawomni žona zyle na jeđźenje a padże ſ koła a koło nanju. Žona dowjeſechu k Lekarjej, knjeſej drej. Altmannej, kiž ju pschepyta. Po đaſu je ſebi wobſkarjomna kulku ſtamała. Wot Lekarja dowjeſechu knjeſnoſenu ſ wojom do jeje bydlenja w Derbnu.

S **Błotow.** Sajnowe žnź ſu ſo zapoczałe, ale ſu wot jara žnadne. Loiſchoje wulkeje wody bła je mjetka trawka ſhniła. Druha trawa je ſ mſtnami ſajerimła. Dołha ſuchota a ſymne nałožo ſej roścejenu ſadźiwałej. Wjele ludźi budźe dyrbjeć ſkót pschedawaćź. — Boże žita pak wſchudźom rjane ſteja, też bźuny ſu ſo ro ſuneriu ſaſ) ſchrabale.

Spušćomny křesćijanski muž

za rozšěrjenje nabožneje nowiny při dobrych dokhodach so pyta. Bliže zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“

Zjězd sakskich blidarskich mištrow w Lubiju.

Swjatk ſakſkich blidarſkich jenotow, kiž 75 jenotow ſ nětko 4000 ſobuſtawami wopſchija, wotmě ſandźenu zobotu a njeđźelu w „Tželerni“ w Lubiju ſwój 21. ſjěd ſakſkich blidarſkich miſchtrow, na kotrymž ſo nětko 400 ſobuſtawow wobdźěli. Po mnohich powitarſkich rěčach poda wobſtohowy wjednik Lindner-Drježdźanſki ſtinju roſprawu. Po wobſthodnej roſprawje, kotraž bu ſ pschiſkleſkom pschijata, mějeſche wobſtodny wjednik Ebers-Eſſenſki pschedneſchk wo nadawkach powołanſkeje organiſazije blidarſkeho rjemjeſka. Sa měſtno pschichodneho ſhładźowanja wuſwolichu Miſchno.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Hrideńawy.** (Nan a žyn.) W jenym hydlenju na Hkownej dróſy bźińdże k wodźe mjes nanom a jeho dźowku. Nan hołzy njedowoli, ſo jiſone koło do hydlenja pschiwjeſe, dokeđ njeběſche hiſcheje zyle ſaplaſchene. Jako běſche hołza hydlenje wopuſchćiła ſwadźi ſo 19-letny ſyn ſe nanom. Po króſtkim roſrěkowanju wuchapny młody cźłowiek nóż, dźiſche w ſtrjehu; roſhorjenoſći na ſwojeho nana a ſkała jeho ſtraſchnje w njeſowoczu, ſa wuſchomaj a do ruku, ſo dyrbjachu wbohego nana do ſhorownje dowjeſeć. Polizija ſyna ſaja.

* S **Drježdźan.** (Zyrkwinſzy paduſchi.) Hakle njedawno běchu ſo paduſchi do zyrkwje w Leubnizach — Nowej Oſtrje dobyli. A hižom ſaſo je ſo tu takſe ſłóſtniſtwo ſtako. W nozu k njeđźeli 17. junija poły paduch w Knjeninej zyrkwi a w ſynogogy. Do Knjeninoje zyrkwje je ſo ſłóſtnik po ſdaczu ſamknyć dał, mjes tym ſo je do ſynagogi wokruhom ſchiſeńzu wutłóčziwſchi ſaſtał. Tam wotpaczi wón woporne kaſchćiki a je wurubi. We Knjeninej zyrkwi je wón nimoteho cźornokněžanu aktowu mapu, kotraž je ſnutſkach ſ zyrkwinym kłokom wosnamjenjena, kradnył. Po đaczu je wſchitke paduſchſtwa jedyn paduch ſtuczał.

* S **Drježdźan.** (Swotkuſkane pjenjeſy). Skoro k wěrje njepodobny pad łokkowěriwoſće je ſo tu w nowym měſcze zoſał. Podawk běſche ſa kriminalnu policiju ſ naſtorkom, jo na paduſchne a jedaze ſadźerjenje jeneje zyganki pokaſa a pſched njej warnowaſche. Jedarka pſchijđe do jenych klamow a kupi ſa 10 pf. bonbonow. Wona też ſaſumi ſo ſ mějićzełku wobłhoda do rěczow daćź a da ji ſpóſnaćź, ſo może wěſchcźicź a też pſchichod ſ ruki wucźitaćź. W ſwojej łokwěriwoſći ſo mějićzełka wobthoda k zyganku nałađźowaſche, na kotrejž namakowjene też hiſcheje horſchcź ſlěbornych pjenjes ſ pokładne wſa a da je wot zyganki pokhowowaćź, pſchi cźimż jedarka wſchelake hokuſpokuſy cźinjeſche. Jako pak wobthodniza poldźiſcho ſwoju pokładnu pruhowaſche, pobrachowaſche ji bźiwjeći hrivnow kotrejž běſche zyganka ſe ſwojej wuſchiknoſću do ſwojeho dyhſaka ſunyła.

* S **Lipſka.** (50 lět zoologiſka ſahroda.) Lipſczańſke zoologiſke ſahroda ſtojeczeſche ſandźenu zobotu ſwoje 50-letnje wobſtacze. Nimo pſchiſłuſenjow běchu ſo faſtupnje rjo wſchitkoſejow, pſcheczelenych zoologiſkich ſahrodow a wědomoſcze pſchi ſtarej khěži rubježnych ſwěrjatow k jednorennu ſtwjeđźerſkemu aktej ſeſchli. K temu pſchiſamkny ſo pſchekhod pſches nowe pſchiprawy zoologiſkeje ſahrody, kiž buchu we wobłuku wulkotneho, na někotre lěta wodźełeneho wuſtawiſcha plana, dotal natwarjene.

* S **Schreiberhawy.** (Sajo žnź na Krkonoſchach.) W nozu k njeđźeli je ſo po zyłach Krkonoſchach (Rieſengebirge) huſeſiſcho ſyłnje ſnźy ſchoł. Też hiſcheje njeđźeli ſo na wyſokich horach hiſcheje ſ khwilemi ſyłnje ſnźi abo krupiczki đaſchu. K temu ſnižeſche ſchcźikała ſmna kajſuk tam jenoż w ſymſkim pocźaſu ſnaja a kotcaż ſe ſnajmjeńſcha w junniju nicźoho zana žadne. Njeđźelu po połdnju ſo potom wuwjedri a też trochu ſczołi.

* S **Strigawy.** (Se ſtrachom pſched zyganami we žiwjenje pſchiſchoł.) We Grünwaje hrajtaſche ſebi tři letny ſynk Lźnego dźełaćerja Gudera ſ druhimi dźećimi pſchi mlunſkej hrjebi. Jako ſo naoſko cźeſuje zyganow bliżeſche, ſo bźiczi nabožaſchu a cźekmychu. Malego hółcźka pak ſadź ſo wopſtaliſchu. Wbohi ſo pſchi cźaſkanju ſakopny, do mlynſkeje hrjebje padny a ſo je ſtepi.

* S **Hamburga.** (Seniſki ſtum wuſſedźiłi.) S nowym wjerćenjeſtnimi poſputami we wokolinje Hamburga ſu pyſtli, ſo w ſemi wjeſke hromady ſeniſkeho ſtuma leja, ki je podobny ſtunej, kotruž w lěcze 1911 pola Neuengamme wuwjerćichu a kiž je đźenjeſnjiſchi đźeń nimale ſtruczeł.

* S **Karlsruhe.** (Sdyłne dalske ſemjerjenje wobkedowali.) Seiſmografy wobkedźowarſkeje ſemjerjenjeſ pſchirodowědomoſtneho towarſtwa ſo geodätiſkim inſtrumentami wyſokeje ſchule w Karlsruhe ſapiſkachu njeđźeli dopołdnja jara ſyłne dalske ſemjerjenje. Prěnje tſchaſe nje ſta ſo w 4 hodź. 32 mjeniſch. 22 ſek. Aparaty ſo hakle wotko 7 hodź ſmérowachu. Tola bórſy ſeſpołowachu mjeńſche ſemjerjenja. Po dotalnych wobliczenjach je rźenje něhe 9900 kilometrow ſdalene.

Hospodarski rozhlad.

Sſrjedu 20. junija 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,179	100 pólsk. złotych	46,775
100 dźeńſkich punt	20,401	100 čeſkoſł. krónow	12,388
100 ſwa ſ frankow	80.279	100 franc. frankow	16 425

Barlinſka burja woſta wežera ſtabła. Efekty ſapiſchachu powſchitkowne wotdrjehowanje ſwojich kurſow. Sebiwjenje kurſow wupiſchełuje ſo też na wiſi ſ dołhſymi ſ rentowymi liſtſinami.

Produktowe wiki pſchinjeſechu wežera dalſche ſeſtaſenje žitnych płaćiſnow. Pſchenicza a wowſ ſu 10 pf. po zentnarju, rožku wo 5 pf. powiſe pocźiſeli ſe ſwojimi nowachu. Wežera płaćeſche zentnar

w Barlinje

pſchenicy 12.40—12.50 hr., rožki 13,50 hr.
hacź 13,60 hr., jeczmienja nałožnjeho pak 12,25—13,30 hr., wowſa 12,60—13 hr.

w termińowym wikowanju

ja julij: pſchenicza 13,12½—13,15 hr., rožki 13,46¼—13,42½ hr., wowſa 12,80 hr. hacź 12,75 hr.
ja ſeptember: pſchenicza 13,10 hr., rožki pak 12,53¾—12,52½ hr.
ja oktober: pſchenicy 13.07¼ hr., rožki pak 12.56¼—12,55 hr.

Pſchiſtajcź pytaju

Bohuncźa w Hródku, Hórka haſa 10.
Murjerjow do jamy Briata, Müllere we Wodźerach.
Samkarſkeho, Maader w Hródku, Wilhelmowa haſa 13.
Stwiniſk, knjeſi dwór w Delnjej Kinke.
Kantoriſtku, F. A. Richard w Hródku.
Dźełaćerja, mſchćańſkeho zwierjenja w Kulowje
Kramſkeho do Budyſchina, Hołuczańſka haſa 26.
Dźowku, Groſa w Budyſchinje, Mužakowſka dr. 13.
„ hajntkowaju w Miloraju.
Dołzu do domu, Heinrichez pjekarnja w Semjazach.
„ Wótkiſchez hołzeńz w Wjeſtopjazach pſchi torhoſchczu.
„ Zwarcowa w Biſkopizach, na torhoſchczu 6.
„ knjeſi dwór w Minakale.
„ dr. Menſchekowa w Budyſchinje, Bismarckowa ł 8.

Na pſchedań.

Jałoſza wyſokoſnjeżelna, Nuchiań w Kruſchwizy pola Hrjeſkowa.
Koło mužaze w Kamjenzu, Torhoſchczo 4.
Wóz dźeſzany w Wiſtopizach Lipowa haſa 4.
„ dźeſzany w Budyſchinje, Zitna haſa 3ul na prawo.
Kramu wyſokoſnjeżelna, Wrobl w Kamjenzu, Spitalſki Hórbark.
Seſano 10 zentnarjow w Komorowje 7 pola Kluſcha.
Sſomu Barthel w Dobraſchi.
Zimnoſcź. 16 kórzow, pſchi 5000 hr. napłaczenju. Dalſche wukaſuje Raua w Budyſchinje, Hoſpica haſa 32.
Libjata. „Herbſka gryđta“ w Hornim Wujezdźe.

Kupicź pytaja.

Patu w Bźlej Wodźe, Dwórniſchczowa haſa 1.

Trjewjenja

na pchedań:
Luka ¾ jutra, Jurij Brojer (Breyer) w Kulowju.
Bjarnat Hanticha w Kulowje. Wilhelmowe namješto 10;

na pſchejhadźowanje:

Gmejnſka luka w Nowej Wěſy pola Kulowa, njeđźelu 24. junija pop. w 5 hodź.

Soudnizy na pſchejhadźowanje

ſchtwórtk 21. junija 1928
w **Lubiju** dop. w 10 hodź. na ſudniſtwoje: 4 klamarſke kamory, klamarſkej blidaſ, niche, 3 ſofy, ſtoły pjerichcźeń, pißanſk. ſtrojej. klamarſka połkadnja, pjenjezny kamor, mužaze koło, bracźała, motor, hobanka ſ łoczikom, gardiny a zigary,
we ſamom cźaſu pſchi ſmanznym hamcze: hudźbny ſtroj, ſtojazy cźaſnik, kredenz a pißanſki ſtroj,
w **Kamjenzu** w kasarnach, komorny dom maſchinſkich ſtrjelbow dop. w 9 hodź.: 3 połzn. wſchelake łokowe ſchany, wobuczka, 750 zigarow, 2 pißańſke blida, harmonium, wſchelaka zonjaca bratka, 17 koſchiow, rěſał a lampa, ſchauſſi ſtol, koſchowej ſtol ſi, ſtołaj, blido ke myczu, nózny kamorcźk, klamarſka połkadnja, [illegible] ſke blida

Skrowe deneże.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. ¾11 hodź.: Pſchi ſnadnym wobroczu nimale wobſtajne płaczijny.
Dop. ¾12 hodź.: Pſchenicza ſkerje ſtruczena, rožka ſkerje ſeſtkadjena.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.
Žito a wotliſowe ſymjo we tuni abo 1000 kg. hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	19. 6.	18. 6.		19. 6.	18. 6.
Pšeńca	248-250	250-252	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	270-272	271-273	woka	25-28,00	25-27,00
nal. jačmjeń	245-265	245-68	mądre łupiny	14-15,50	14-15,50
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,00	16-17,00
wowſ	252-260	257-263	zerdella	—	—
kukurica	239-242	239-242	raps. wosuſk	19,00	19,00
pšeńč muka	31-35,00	32-35,25	lany wosuſk	23,75	23,60
rżana muka	35-36,25	36-38,50	poca melasa	—	—
pš. wotruby	16,25	16,75	brnj. kruški	—	—
rżane „	13,25	13,50	ſyno, 50 kg	3,20-3,60	3,10-3,50
lane ſymjo	—	—	rżana ſloma	1,00-1,25	1,00-1,10
raps „	—	—	pšeńč. „	0,90-1,00	0,90-1,05
hróch	35-40,00	35-40,00	wowſa „	0,80-1,00	0,80-1,05
pieluški	25-26,00	24-24,50	jačna „	0,80-1,00	0,80-1,05

Woporu połnócnego čopa.

Statiſtika a jeje wuczba.

Sta njebojajnych dyrdomdejnikow a ſlědźerjow ſu je dźenje, najwyſchiſchi połnóżny dypk naſcheje ſemje dozpeć ſe žiwjenjom ſapłaczijcź dyrbjeli, a ſtatiſtiku wo jěſbach ſ. cźopej ſu ſdobom rjad rjekowſkich napinanjow a tragiſkeho kónza.

Pſched něhdźe 20lětami ſpyta amerikanſki ſtatiſnar cźopowego ſlědźenja, Thomas Woodland, ſtatiſtiku we wobſtach ſeſtajeć, kiž pſchi wojowanju we pſchełědźenje polarnych kónczin we žiwjenje pſchińdźechu. Jeho wobličenja ſahajeni jenoż hacź do ſpoczatka ſańdźeneho lětſtotka wrócźo.

Tak nóżeſche we lětach wot 1800 hacź 1830 67 puczowarjow dopokazaćź, kiž běchu pſchi pytanju ſa cźopom we wěcźnem lodze Zelenſkeje ſajimnyli. Wot lěta 1831 hacź 1870 ſtaji ſo liczba tutych woporow hižo na 107, potom pak pſchiběrasche cźeżoba cźopowych nadběhowarjow bóle a bóle, a wona wopſchija wot 1870 hacź 1900 liczbu 312. Wot tehe cźaſa je ſebi cźop hiſcheje nimoho woporow ždał. Najwjetſchi podźěł na tutych ſnjeſołnych mějeſche Amerika ſe 52 prozentami; na druhim měſtnje ſteji Norwejſka ſ 21, potom Danika ſ 14, Franzowſka ſ 9 a Němſka ſe 6 prozentami. Pomérnje žiwnje je potajkim Danika wobdźělena; ſ tuteho kraja dyrbjeſche ſo wotmy wobdźělnik pſchi jeſbje ſ cźopej ſwoje žiwjenje we wěcźnem lodze woſtajicź.

Jena ſ najſtarſchich a ſdobom najſwažliwiſchich jěſbow k połnóżnemu cźopej, kiž Hollandzan Willem Barents 1594/97 wuhotowa, je ſa taſke pſchedewſzacza nimo měry powuczaca. Tutón njebojajny ſlědźeſ, kiž jako prěni nawjeczorny brjóh wot Nowaja Semelja dozpě, pſchińdźe lěta 1596 hacź do Spitzbergena a bu blišo Kap Naſſau wot ledowych murjoto wobdaty, hdźež pod njewuprajcźomnymi cźeżerjejemi prěnju połnóżnu ſymu pſchežiwi. Spytarſchi w ſcźełowaſnym lěcze kraj dospjeć, wumrje Barents, mjes tym ſo ſo někotſi ſ jeho ludźi ſhožownje domoj wrócźichu a wo ſnadnym tradanju połdźachu. Hakle 30 lět poſpóźicho ſu hětu ſaſo namakali. W korezi je Barents tammu ſurowu ſymu pſchetrać dyrbjał.

Najhróſniſcha a najſmaczíſcha kataſtrofa, kiž je ſo we ſtawiſnach puczowanja ſ cźopej podała, je tamna, kiž je Jendźelcźana Franklina potrjechiła. Hižo prěnje puczowanje Franklina w lěcze 1823 ſtónczi ſo ſ tym, ſo ſe

ſ tamnych 23 muži, kiž jeho pſchewodžachu, jenož pjeczo wróczichu; ſtrowazy běchu ſ hłodom wumrěli.

Hiſchcze hroſnuſcha bě druha jěſba, na kotruž ſo Franklin léta 1845 ſ 138 wozobami naſtaji, wužiwſchi k tomu wupruhowanej łódži „Crebus“ a „Terror“. Wón njeje ſo žanje wjazy wrócził. Tutón ſtruchły wozud Franklina je ſnadź pſchebłędzenje czoka wo wjele wjaz ſpěchował hacž wſchě druhe podawki, pſchetož wſchelakore pomogne ekſpedizije pſchinjeſechu dnje jenož ſnadne powěſcze wo wozudže Franklina, wuſtłędźichu pak mnoho ważneho. Sda ſo, ſo je ſo Franklin ſe ſwojimi léta dołho w lodowej puſczinje wołko budźił. Muſztwo drje bě na pjecz lět ſ wježiwadłami ſoſtarane, pytny pak bórzy, ſo bě wulki dźěl ſtażeny. Hłód pſchiběrajſche dźeń wote dnja, dźěl muſztwa mózeſche ſo jenož ſ tym wukhowacz, ſo czěła mortwych k ſebi wjeſcz ſwużł.

Sćerowy běſche wozud hławneho błędźerja Hudſona. W dałokim morju ſpjeczowaſche ſo muſztwo dale jěcz a nuſowaſche jeho ſ pjecz ſwěrnymi matroſami a jeho ſynom do cżołnika, kiž na to do morja wuſadźi. S tym běſche wětſej ſahubje wuſtajeny.

Jako potom pſched wjaz hacz 30 létami létakſe wumělſtwo do błędźerſkeje ſłużby ſtupi, poſkaſczi ſo nowa możnoſcz, kiž je potom też ſtónczniſe k wuſpěchej bowjedła. Tola też tutón poſpyt je žebi hižo p ſ ch e d Nobilom martrarjow żadak. Najſnaczſiſchi mjes pſchedchodnikami ſłéta k czopej bě ſchwedſki inżener Andree, kiž ſo léta 1897 ſwaži, ſ balonom wot Spitzbergena, pſchelecżarſchi połnózny czoh, Alaſka dozpěcz. Andree drje bě wucżeny, ale niz naſhonity, jeho pſchedewſzaſcze bě ſ tehdyſchimi ſrědkami tak ſantaſtiſke, ſo jemu hižo do czaża wěſti ſahubu wěſchczachu. Lět, kiž chżyſche pſchewjeſcz, wupſchejtrě ſo na wjaz hacz 3000 kilometrow, mjes tym ſo bě ſo hacz do toho czaża najdale 300 kilometrow ſ balonom leczało; nimo toho bě dospołnje pſchipadej pſchewotſtajeny, dokelž ſo balon ani njehodżeſche. Tak ſo też Andree żenje wjaz wrócził njeje, a wſchelake wukhowańſke ekſpedizije mózachu jenož ſnadne wo ſhubjenych namakacz.

* * *

Hiſchcze njewěmy, hacz Nobila a jeho muſztwo wukhowaju. Wobſtadka „Italije“ je dźělena. We wichorach a ſněhowych mjeczelach je wukhowanje muſztwa nimale njemóżne.

Nobilowe pſchedewſzaſcze bě wot wſcheho ſpoczatka ſwaſliwe. Po roſtudże wězywuſlojnych leczeſche wón a muſztwo ſmjerzeſi napſchecżo. „Italija“ njeběſche ſa lět k czopej kmana, a pſchedewſzaſcze hrożeſche hižo pſchi ſtkcze pſches Němſku roſpadnyez. Pod wobczežnoſczenji pſchiſtajì ſo Nobile ſ hižo wobſchkodżenej pawětrowej łódżu w Stokpje w Pomórſkej ſ jemi. Njedźiwajcy toho wunuſowachu jebi Italczenjo pſchelecżeńcze czopa. Pſchi tym potrjechi jich ſrudny wozud.

Přilopk.

* **Njewjedro w Italiſej.** Njedźelu w nozy pſchicżahny pſches město Piazenzu a pſovinzu ſamżneho njena ſylny wichor, kotrenuż cżeſče njewjedro ſ krupobiczom ſczěhowaſche. Krupy tak huſte padachu, ſo w jenotlíwych tónczinach hacz do 20 zentlnetrow wyſoko leżachu. Wichor ſeſtama ſchtomy a ſwotrky wjele tſechow. Po njewjedrje je ſylnje wokhłódło.

* **Żeleſniſke njeſhoże w Schpaniſej.** Po powěſczi je Madrida ſtaj na czaże mjes Getafu a Madridom wozobowy a tworowy cżah bo ſo ſajeſkej. Pſchi ſrażenju je ſo 16 wozobow ſranjko. S winu njeſhoża běſche wopaczne ſtawkłódło.

Listowanje.

R. W. Wy dżeeże ſo ſe ſwojej żonu do Budyſchina pſcheſtudźicz a prajſcheze ſo, hacz Wy jako dóſtawar bjezdźěłowieje podpjery też tu podpjeru dale dóſtawaeże. Żyle wěſte to njeje, dokelž je w Budyſchinje doſcz bjezdźěłowych. Ale dajſcze ſo wot doſalneje dźěłowieje wupokazanje do Budyſchina pſchepiſacz. W tudomnej wuplaczerni ſo potom wo Waż roſhudźi.

K. Sp. Mkaiſe pohódnoſczenje dowójnſkich tyſazynowarjow je wuſamknjene. W tym ſmyſłu je nimſke ſudniſtwo w Lipſku — Reichsgericht — hižo roſhudźiło a to je płaczite. Tuž ſo njebajcze narſczecz, ſo hdyż tu kajkemu pohódnoſczenju dóſtadże.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcz wo wjedrje ſa jutiſchi ſchtwórk:** Mróczele ſo pſcheczahuja, tu a tam ſo hiſchcze poproſchi. W Jendźelſkej rjenje, ale ſdobom tu a tam ſcherjate.

Njedaleko Halle běchu ſo ſchtyri krócz wozy ſ poſtſkimi paketami żeleſniſkich wozow wobkradle. Tehdała ſo ſaſtojniżh żeleſnizu ſtrażowazeje ſłużby w jenym wozu ſkhowachu. Pola Schkeudiz paducha ſaſlapichu. Rubjeznik ſ poſtſkeho woſa, ſ kotrehoż bě hižo nekotre pakety wuczińył, czeſnyez ſpyta, tola ſo ſ tuſelom k ſemi porasy. Wón je wěſty Spież ſ Delitſcha, kotrehoż nekotre ſtatne rěcznſtwa dla nutſdobywanja pytaju.

*

W Mnichowje ſu paduſchi w nozy ſ juwelerſkich klamow ſa 40 000 hrimnow cżaſnikow, brillantow, pjerſchczenjow atd. kradnyli. Schpundowanje ſtwy w hornim poſtłodże pſchelamawſchi běchu ſo do klamow dele puſchczili.

*

Wuſtoru wjeczor ſu w ſtronach ſrjedźineho Rheina żylne ſmjerzenje ſaczuli. Pręni ſtork 20 ſekundow trajeſche, ſa kotrymż dwě mjenſchinje poſdźicho krótſchi ſtork ſłedowaſche.

*

W Merkanje nad Rheinom je 18 wożobow, kotrež ſu rubane mjaſo a cżerſtwu kolbaſu jědle, na ſnamjenja ſaſjedżenja ſkoriło.

*

Cżeſkoſłowakſki wukrajny miniſter dr. Beneſch je ſe ſwojej mandźelſkej a ſ pſchewodom južnoſłowjanſkeho póſłanza w Prahi Branka Lafarewicza a cżeſkoſłowakſkich nowinarjow wutoru do Bukareſta pſchijeł. Na dwórniſchczu, kotrež bě wobwěnzowane a ſ khorhojemi wupyſchene, jeho rumuńſki ſwonkowny miniſter Titulescu a wyſoczi ſaſtojniży powitachu.

*

Dla wopaczneho ſtajenja kolijow je wożobowy cżah njedaleko Madrida do tworoweho cżaha ſahadżił. Schężnacze wożobow je ſo cżeſko ſranilo.

*

Japanſke kuježerſtwo je żebi wot Nankingſkeho kuježerſtwa ſarunanje ſa ſchkodu żadało, kotrež ſu Japanzy we Schantungſkej provinzy pſchi poſtupanju połodniſcheho wójſka poſzerpili. Mjeſto ſo by japanſke żadanje pſchipóſnało, je Nankingſke kuježerſtwo japanſkemu dźělilo, ſo ſu japanſzy wojazy w Tſinanfu 4200 wożobow moſili a 8000 ſranili. China je wo 41 miliżonow dollarow ſchkodowacz. Nangkingſke kuježerſtwo Japanſku ſa tole ſchkodowanje ſamolwitu cżini a woſſchkodżenje żada.

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Nałupa wólby do ſtarſchiſtkeje rady.

Pſchi wólbach ſtarſchiſtich radow 10. junija 1928 buchu wolenſ:

W Peſtalozziſkej ſchuli:

ſa 1. wólbny namjeſt (Powſchitkowne ſchulſke towaſtwo):
1. Wilhelm Kirchner na Fabrikſkej dróży 40 a,
2. Richard Wieſner na Lazaretſkej dróży 4III,
3. Arnoſcht Fritſcha na Morzowej dróży 10,
4. Adelheid Joſchowa na Wulkej Bratrowſkej haży 1;

ſa 2. wólbny namjeſt (Swjaſt kſcheſcżijanſkich ſtarſchich):
1. Oſkar Mammitzſch na Hanſenſkej dróży 40,
2. Reinhold Tempel na Wſeleczańſkej dróży 32,
3. Martha Herrmannowa na Flinzowej dróży 19,
4. Dr. Erich Thoſt na Stieberſkej dróży 54,
5. Charlotta ſwud. Pippingowa na Nowoſalzkej dróży 9.
6. Franz Peinelt na Arnoldowej dróży 5,
7. Richard Meſſer na Korlowej dróży 6,
8. Auguſt Sſymank we Wojerſkim ſ. 15
9. Ota Stein na Sieberſkej haży 7.

W Lutherowej ſchuli:

ſa 1. wólbny namjeſt (Powſchitkowne ſchulſke towaſtwo):
1. Fritz Gruhl na Rybarſkej haży 13,
2. Korla Schneider na Rybarſkej haży 18;

ſa 2. wólbny namjeſt (Swjaſt kſcheſcżijanſkich ſtarſchich):
1. Sancho Herold na Molkowej dróży 6,
2. Helena Höpfnerowa na Sahradnej dróży 6,
3. Ota Dornig na Schäfferſkej dróży 19.
4. Gertruda ſ Carlowitz na Ota-Weigangowej dróży 10,
5. Alfred Pahlitzſch na Krottenſchmidtſkej dróży 15,
6. Arnoſcht Jančka na Rožowej haży 16,
7. Chriſtoph Steffen na Hornjeſkej haży 19.

W Leſſingowej ſchuli:

ſa 1. wólbny namjeſt (Powſchitkowne ſchulſke towaſtwo):
1. Gertruda Nowakowa we Wojerſkim ſtudźicżu 25,
2. Marczin Jänka na Rožowej haży 19.

ſa 2. wólbny namjeſt (Swjaſt kſcheſcżijanſkich ſtarſchich):
1. Dr. Karl Henczel na Renatuſowej dróży 1,
2. Pawoł Schwarze na Mjaſnych wikach 8,
3. Willy Klauke na Mużakowſkej dróży 29,
4. Frieda Raſchigowa na Flinzowej dróży 15,
5. Emil Liebſch pſchi Mjaſowych jětkach 5,
6. Jan Weigelt na Renatuſowej dróży 4.

W Fichtowej ſchuli:

ſa 1. wólbny namjeſt (Powſchitkowne ſchulſke towaſtwo):
1. Jan Seifried na Zibowje cżo. 259 C,
2. Mar Lehmann na Zibowje cżo. 89 b.

ſa 2. wólbny namjeſt (Swjaſt kſcheſcżijanſkich ſtarſchich):
1. Oſkar Zimmermann na Wjeſkowſkej dróży 165 b.

W Budyſchinje, 19. junija 1928.

Wólbny pſchedſtyda.

Towaſtwowski powěſtnik.

Domowina. Wobſěrny a lokalny wubjerk złeta njezeńże ſo dżenſa ſrjedu (dla pokhowanja knjeza wyſſeho wučerja Hančki), ale **pjatk 22. t. m.** pop. w 5 hodź. w Rösikee hoſcżeńcu. Přińdźe wſitcy.

Za „Domowinu“ Krj.

Drježdżany. Serbſke towaſtwo „Cornobóh“. Wſitkim ſobuſtawam a znatym pſcżelam wosebje k wědżenju, zo ſo přichodnu njedźelu popołdnju ¼4 hodźin w Křižnej cyrkwi naše ſerbſke kemšenje wotměje (faraſ Kapler-Budyſki). Wſitcy ſwěrni Serbjo ſu wutrobnje přeproſeni. Njech ſo wſitcy prawje bohaće wobdźěla.

Předſydſtwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje njedźelu 24. jun. pop. w 6 hodź. w Mniſońſkej piwarni ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Kk. dowěrnicy ſo proſa, to wſém ſobuſtawam wozjewić. Wo bohaty wopyt ſo proſy. Hoſco ſu lubje witani.

Předſyda.

Njebjelčicy. Jednota „Sokol“ ma tutón tydźeń pjatk wjeczor wot 8 hač do 10 hodźin zwučowanje.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ (jenož mužcy) ma přichodny pjatk 22. junija wjeczor ½9 hodźin ważne poſedźenje we Wotrowje pola Sołčic. Jednaż budźe ſo wo zhromadnej jězbje do Budeſtec, wo nyſpornej pohožnoſci (½2 hodźin) w Hajnicach a wo wſelakich druhich towaſtwowych naležnoſcżach. Tuž ſo wo hohate wobdźělenje proſy. Też paſivni ſo we bohatej liczbje wočakuja.

Předſyda.

Sokolſki Zwjazk. Při ſkładnoſci wuleta Budyſkeje jednoty do Bronja pola Radworja njech ſo tam zeńdu načolnicy wſitkich wokrjeſow, najpozdźiſo w 2 hodź. Jedna ſo wo wokrjesne zwučowanje w Budeſtecach.

Zwjazkowy načolnik.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Wubjerk Zwjazka ma njedźelu 24. junija dop. ½11 hodźin w Serbſkim Domje w Budyſinje jara ważne poſedźenje. Wſitke ſobuſtawy wubjerka dyrbja wěſce přitomne być.

Předſyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyſinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnoſt Bart w Brězowje. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſinje.

Běły tydźeń

jenož hišće

2 dnjej 2

Njeskomdźece tuto přijomne poskićenje jenož we

kupn. domje Max Herde

w Budyſinje na Kamjenjnej hasy 12

Serbske poſłużowanje!

Pytam k 1. julijej

hospod. pomocnika

17-20 lět ſtar. při wys. mzdźi

Maks Šibak w Přiſecach

Clemens Kahnt

w Kamjencu

Wſě kolonialne twory přeco dobre a tunje!

Trjebane

żonjace koło

je jara tunjo na předań na **Nordſtr. čo. 7**, dołka

Mużace a żonjace ſaty, přeſiwaki za łoża, dźěći a klanki

W. Köhler w Budyſinje

na Hłownem torhoſcu čo. 9.

Vogtl. gardiny

kupujeże jara tunjo pola firmy

K. Erler w Budyſinje, jenož na Zitnych wikach 11 znapřeča hoſcżenca „Hwězdy“.

Młodſcheho kowarſkeho

pyta hnydom abo pozdźiſo kowarſki miſtr

Jan Měť w Drječinje.

Visitne khartki

zhotuje ſpěſnje a tunjo

Smolerjec knihićišćerńja w Budyſinje.

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopatka, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuſpyty

na Jägerskej drózy 5

3 mjeſiny wot dwórniſča

Rěcże hodźiny: ſtwórk. pjatk a ſobota.

Spěſne mužace żonjace dźěcżace | **koła** Elta, CWR, Aegir

Wšě naruncnki

Emaljowanje, niklowanje a wšě wuporjedżenje nowe šijace mašiny centrifugi a butrobasy

P. Richter w Kamjencu

Anger čo. 26

Nošče „Panther“-ſtupnje

na wobłuknſite/pyſne formy wuwjedżenje z čiſtej kože připózn. tunjo

Předawarnja za Budyſin

Fahle Schuhwarenhaus Bautzen Lauenstr. 5

Jurij Hänſel w Budyſinje

na Sukelnſkej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sucka z Lipska w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje

Skład ratarſk. mašinow a Gratu wšěch druzin

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

25. M.e płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čłóń Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2537.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 30 słot. pj. Wobdźěłuje so stajace nawěšćki a tabele po wyšše wobličeja. Za reklamowy u. z rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n. u

Čisło (Nr.) 143 — Budyšin — Štwórtk, 21. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 81

Sakski krajny wučbny plan.

Ev.-lutherske **krajne schulske towarstwo** sa Sakska je swoje stejišćo k nowemu wučbnemu planej na fśedowaze wašnje wospomjeniło:

S nowym krajnym wučbnym planom a ś jeho jasnymi pravidłami žo na swójeźelaze wašnje wobsteja wólnosć wustroni. Pśichódnjawamy teź, so wučbny plan se sabosahujedźenjom biblije a spěwarśich jako wucźidło, ś rozmnožonjom ličby hodźin sa spěwańsku wuczbu, se sakhowanjom cytanki, ś kładźenjom dorasa na němsku narodnosć polépšenje ponjo nacźišej pśicinjeźe.

Spitarcel krajneho wučbneho plana pśeweŕośny wutaś ś 2. dezembra 1918 a pśechodny schulski zakoń za prawny zakład bjerje. S tehole stejišćowa žo jeho nazjeły ześumliwe. Tola statej prawo zapowědujemy, so bjes **dorěcenja ś zyrkwju wopśicinjece nabožeńskeje wučby** sam **postaji** a nam katechismus jako wuczbnu knihu bjerje. (Staw 149 němśkeje wustawy.)

Hač runje we wobhadnu wobstejazych zakonjow žiwi schulski ideal njemóžemy dospiś, žmy tola swólniwi, na nabožeńskim wocźehrjenju žiwotnych dźěśi w schuli dobu dźaśaś. Pśicin tym žo krucze dźěśamy žadanja za fśichesćijanskej wusnamanjanskej schulu ś bibliju, katechismom a spěwarśichami a njepśichestanjemy, kaž hač dotal se wšěmi zakonskimi fśedkami sa dospicze tehole samóra wustupowaś.

Sakska požćonka 60 miljonow hriwnow žada.

Sakśe knjeźerstwo je žejmej zakonjowy nacźisć wo požćonzy pśichepodaku, po kótrejž žo finanznemu ministerstwu **polnomóc da**, **nekotre** požćonki hač do fummy 60 miljonow hriwnow pśicinjeś, ś kótrymiž dyrbja žo wurjadne statne potrjebnosće spokojiś. Požćonki dyrbja žo najpóźijšo wot léta 1933 wótkazowaś. Ministerstwu je žo hižo pśedy dowolnosć k wudaću požćonki we wušoce 100 miljonow hriwnow dała. Pódla teho je žo se fśejmowej dowolnosću požćonka 10 770 000 hriwnow k zarunanju schkodow wulkeje wody wudała. S noweje 60 miljonskeje požćonki dyrbi žo 13 700 000 hriwnow k wurunanju schkodow wulkeje wody, 10 300 000 hriwnow sa pśichodne wudawki, 20 miljonow sa pótrjebnosće wurjadneho hospodarskeho plana a 7 miljonow sa twar wobydlenjow nałožiś.

Powitanje oceanskich létarjow w Barlinje.

S njewopśitnej sahorjenosću žu Barlinjenjo tśi pśichewinjerjow ozeana, pionerow wulkeho powětrowego mosta do Ameriki, powitali. Wulki wulkeho Kitanišćiśa we Tempelhofu a na wótdenaj stronomaj wjele kilometrow dołheje fśejdźeńskeje dróhi Barlinjenjo ś hustymi cźerjódami stejachu.

Hižo pśed pśichilhadom ozeanskich létarjow Ktadła nad létaniśćejom sletowachu. W dwěmaj hodźinomaj wutśele sahrimachu a herzy sapiśachu. Cźerjóda sletadłow žo sajźo létanišćeju bliježe a ś jich fśejdźiny žo wulke létadło wotdźeli a žo ruce na semju puśeźi, skoku po létanišćeju sem, tola žo ruce sawrośi a njedaloko cźejnje tribuny sajta. Mjes tym so žo pomału k tribunje kuleśe, tśeleńa sukłow pśichiład ozeanskich létarjow pśichipowědźi. Hdyž be létadło ledma sastako, Hermann Köhl, major Fitzmaurice w jendźelśej uniformje a baron Hünefeld ś létadła stupichu a žo na podium, je schmrěcźinu wudebjeny, podachu. Městoknzler Hergt létarjow w mjenje nemśkeho knjeźerstwa a w mjenje pruskeho, bayerskeho a wirttemberskeho knjeźerstwa powita. Minister jim swójapśicerca a postrowy zyłeho nemśkeho ludu wuprajì. Cźim hłubje je němski lud ś wozuzdom potrjechemy cźim bóle so toutroby horja, hdyž khrobli pioněrojo nemzowstwa pśed swětom dopokazuja, so Němz njepoituleni w napśechemowojowanju ludow žu wobdźeleja.

Hólcowa naležnosć pred wobhnadźeńskim wubjerkom.

Hodźinu pśed spočatkom blížśeho pótrjebjenja nemśkeho pjenca žo wobhnadźeński wubjerk nemśkeho pjema sejdźe. Wubjerk je žo w lécje 1922 jako radu dawaja instanca sa němśkeho presidenta pśed wobhnadźenju ludźi sakoźił, kótaž běchu žo dla njemérow po stónzowanju dr. Rathenana sabudźili. W pśechodźejazym wubjerkowym pótrjebjenju sozialdemokratiśki němśkožerski sapósłanc dr. Moses rosprawu wo dotalnej wubjerkowej dźěławosći a wo hišćece njewotbytych padach poda. Wubjerkej je žo hnydom 97 padow pśichipokasało, w kótrychž žu ludy wśicy hromadźe 550 lět thkotśenje a 30 lět jastwa wuprajźe. Sa krótśi cźas je žo wjazy dyźi 70 padow ś wobhnadźenjom wolbyło, **tak so žo teź najwjeśiśi dźeł thkotśanjow ześa njeje wukonjało.** Jenož 11 sajźudźenych nětkole hišćece sadu thkotańśich murjow pśichebywa, mjes nimi pjeć žobustawow tak mjenowaneje „Plettnerjeje skupiny", kótaž je se fśejdźenémśkeho sobźa znata. Teź tychle pjerej je žo hižo sa 1. julija k wobhnadźenju poručiło. Hišćece śehowazych pjerej padow cźe wubjerk nětko hišćece wotbyć. Mjeś nimi je teź **Gölzowa naležnosć**, wo kótrejž žo wobhnadźeński wubjerk njewotwinźny wot móžneho wobnowjenja proześa wuprajì.

Pawoła Radića w skupšćinje zakrśili.

Rosharjaca wadźenja mjes knjeźerśtwowymi stronami a opposiziju w jugosłowjanskim parlamentu dla potwjerdźenja italiko-jugosłowjanskeho śrjećenja je śrjedu najwušcśi sthodźeńk ś krwawnej tśeleńu dopśa. Cźornohórśti sapósłanc Raćicź je ś revolbrom sapósłanca Radića, wuja wjednika ratarśkeje strony Schcźepana Radića, sastśelił, a sapósłanzow Schcźepana Radića a Basariczeka cźeźło sranił. Basariczek je mjes tym wumrjeł, kulka be jemu schźinu hronowu žiłu pśedrěła. Pódla teho staj žo hišćece dwaj druhaj sapósłanzaj ś wutśelemi ranikoj. Po knjeźerśtwowej rosprawje jur Radića operowali. Popotdnju staj dwaj univerśitnaj profesoraj ś Sahrjeba do Beograda pśichiećałoj, so byśchtaj Radića pśehepytałoj. Hač runje sronjenje njeje žmjerć straśchne, je tola Radićowe žiwjenje w straśche, dokelž na zokrowu thorośćej cźerpi. Kral je jeho pśichi jeho khorotoju wopytał a žo ś nim dołho rośnolnił. Sapósłanz Raćicź je žo k tśeleńu storhnyeś dał, dokelž bě Radićź na knjeźerśtwowu stronu śśichiwdźaje twdma nawołał.

Knjeźerśtwowa strona je wobsamkła, khorwatśkej ratarśkej stronje žobuźelne pśiśno pśehepodacź, ratarśka strona pak je jo wotpokasała.

W Khorwatśkej žu Beograđe podawši najwjetśe rosharjenje śludźiśe. Sagrebśke nowiny nětkole wobźebite fopjena twdachu, kótrejž lud nowinśkim pśehedawarjam ś rukow storha. Jako znamjo zarowanja žo wšěch klamy a korcźuny zamknychu. Wšěch śiarne fwjeźelenja a pśehedstajenja žo wotpowědźichu. W żeleźniśkich dźěłarnjach žo thwilu strajkowaśche.

Tśeća Rakića zajeli.

Sapósłanz Raćicź, kótryž bě po tśeleńu ś automobilom, pśeh ztubśtintonvnju cźakazym, wotśek, žo brzedu wjeczor pola znutśkowneho ministra znmolowicź da. Minister žo sapowědźi, jeho pśichijeź a jeho sajeź da.

Pśichi pśenim pśehepytśechnju je Raćicź rjekł, so je žo sapyrinfśi revolver wucźahnył, hdyž ju jemu paduch rékali. Revolver wón hižo wot léta 1913 jako talisman pśichi śebi nošu; pśehetoż tónle revolver je jemu ras źiwjenje pśeh Turkami zakhował. Mordak je 44létny Cźornohórz, kótryž je we wojowanju pśecerśiwe opposizeji stajnje kedźbliwosć na śebje wobrocźił.

Kaž žo w parlamentowych kruhach powéda, pod zacźatk śśichiwdźaje tśeleńu demokratiśki ministrojo wrócźo stupja. Radićowa strona je śrjedu wjeczor pobjedenje méła, w kótrymž je wo tym wuradowało, kak ma žo dale sadźerźeć. Powéda žo, so knjeźerśtwo na zylu Jugosłowjanstu wobstejnjeńśi stow połoži.

Ministerska rada w Beogradze.

Ministerska rada je žo po khwatnym podawku w stupśtinje thromadźiła a poručiła, so ma žo hnydom žudnitke pśehepytanje sawjeśeć. Woporaj tśeleńu žo na statne pjenjezy pohrjebataj. Runje tak stat wudawki sa lékowanje ranjenych sapósłanzow sapłaćiło. Ministerstwo je pśehedźydźiwu khorwatśkeje ratarśkeje strony a źiwójbnym morjenju a ranjenju sapósłanzow swoju žobuželnosć wuprajiło.

Po ministerśiej radźe je žo w knjeźerśtwowej rospravje wopóram tśeleńu a jich źiwójbnym knjeźerśtwowa žobuželnosć wuprajiła. Ministerski prešident je Radićowej stronje wobzarowanje wobśmědźił. Knjeźerstwo nowiny napomina, so njebychu śludny skutk jenotliwoza politisyy wuwuźili.

Rozrěčenje z kralom Alexandrom

Dopśiwaś Parizśkeho „Matina", kótryž w tu thwilu w Jugosłowjanśej pśebywa, je rozrěčenje ś kralom Alexandrom měł. Kral mjes druhim praji: Nasch jugosłowjanski stat je dźenża derje organisowany. Wšchźednje pokracźujemy ś wulkim donděrjenjom do pśichoda hladajo. **Wam žu wěsće prajili, so je naše kralestwo se wschelakich razow fejtajene, kótrejž dothi cźaj potrjebaju, so bychu žo na žo stwcźiłe a so sjednoczile.** To je wopaczne ménjenje. Móžeśe Jugosłowjanjku do wšěch stron pśehepurcźowacź, a budźeśe widźecź, so žu tu, kaž w druhich krajach nabožeńśe rozdźěśe: jeni žu pravowótkawni (grichiśkokatolicy), druhi romfkokatolicy abo muhomedanjo. Wobydlerjo maju teź wschelake pisma. Jene pischu ś lacźanskimi pismikami, druhi ś zyrillskimi. Jenotlive pśiłahi žu pod wschelakimi knjeźiwami bydliśe, tola jugosłowjanska raśa je wschudze jenaka. Nécź je jenotna a na jenoź nekotre rośkśele w narécźach, kaž je to w druhich krajach mjes wschelakimi narécźemi runje tak. Wšchitcy wobydlerjo žu Jugosłowjenjo, kótrež maju hłuboke sacźucze ša to, so wschitcy je šamtneho slowjanskeho korjenja wutkhadźeja a žu wědomi winowatośće, so dyrbja tónle korjeń w cźitkosći a njewotwitnosći sakhowacź. Mjeńśchiny mało prozentow wucźinjeja a njeju ša naš je žanym praschenjom."

Kral potom na politiśe swadny w Jugosłowjanskej pśeheńdze, kótrejž žo po jeho ménjenju na wschelakosći nałožomnych methodow pocźahuja, tola na žane waschnje sjednomadnenu idealej wšěch worschtow njeśchkodźa. **„Hdy by znadź žebi nechtó myślił"**, kral pschipowni, **„so žmy njedospolny stat, kótryž moża rośćerpcźejcź, a so žmy, kaž so w diplomatiśkej rěcźi praji, źrjedźiśćego žnadniśćego pśecźiwnitstwa, by žo tónle nechtó cźesto myślił.**

Niedźiwajcy teho žmy rosdźělseni pśecźelśo mérа. Mamy dosć ś tym cźinicź, so žiwi kraj na wuježkosći nowoczaśneje zibilisazje sesbehamy. Njeźadamy nicźo dale, hač so žo bjes sadźerźenja mérnemu dźěłu wěnujemy, a wémy, so žmy w tymle nastupanju ze źiwojej wulkej swjasłarku Franzowskej sjena. Njemóźeśe žebi myślicź, schto Franzowska sa naš wosmamjenja. Jej mamy žo sa wšcho dźakowacź. Franzowska je nam nij jenoź dowolika, nasch *gracźicy cześ casa dočcź, ale jej ma žo pschipcźacź, so wocźakamy* žo hač ś mjesam źiwojeje narodnoscźe wupśeharcź. Franzowsku po ześowje jako źiwoju druhu domowinu wobhladujemy. Jeje wjeśela a jeje bolośće žu teź nasche. We poślednimaj létomaj dokonjane dźiwne wobnowjenje Franzowskeje žiwm krocźel po krocźeli ś wobdźiwanjom a sahorjenjom wobkedźbowak.

Strajk grichiskich tobakowych dźěłaćerjow.

Wot nékotrecho cźasa tobakowi dźěłaćerjo w Grichiskej strajkuja. Straik je žo rucze na druhe pschemysłka rosscherił. K generalnemu straiku, ś kótrymž žo hrožeśe, pak hišćece njeje doschło. Mjes tym je žo dźěł macedonskich dźěłaćerjow sajo k dźěłu wrócźił. Pschezo pak hischcźi wulki dźeł grichiskeho hospodarskeho źiwjenja pod straikowym khabanjom cźerpi. Knjeźerśtwo je źiwoje stejišćo k dospolnje rosjasnjło: budże ś tobakowymi dźěłaćerjemi jednacź, kótrychž hospodarśke wobstejnosće je pśi porjedżenju potrébne. Knjeźerśtwo pak je k jednanju jenoź ś wumnenjom hotowe, so žo tobakowi dźěłaćerjo najprjedy k dźělu wrócźa. Kaž je knjeźerśtwo wospjelilo, zo kommunistojo wjednistwu straikowemu khabanja na žo storhnyli. We Ssolunju maja źylne stejišćo a źiwoje pschikasy ś Moskowskeje komunistiśkeje internazionale dostawaju. Wustupowanje komunistow pschi straiku tobakowych dźěłaćerjow je ś pschicźinu było, so je grichiśki ljejm psched nékotrymi dnjemi wobsamknył, hišćece njepotwjerdzene grichiśko-ruśke wikowańśke śrěcźenje sacźinjeć. Rukka wikowańska **delegazija budże tehodła nuiowana, Grichiśku wupuśćicź.** We nékotrych grichiśkich městach žu wobstejnosće hischcze pschezo kritiśe. We Ssolunju pjekarjo a dźěłaćerjo wodarnje straj-

Kosy ze slěbrowórcla

w znatej najlěpšej kajkosći a připrawy za kosyklepanje, kosyšća, drjewj. hrabje poručuje tunjo

Walter Voigt, wikow. ze žlezom

Telefon čo. 2320 **w Budyšinje** na Jerjow. hasy 3

luja. Dźěl statnych sastojnikow je knježeństwu ultimatum pschepodało, w kotrymž hroža, so žo strajkej pschijamknu, jeli so knježeństwo dźěłanje wumělenjenja sastojnikow po jich pschećiwych wjacorych. Knježeństwo pschećiwa statnych sastojnikow njepschećiwjelšyh napschećiwo njeje a je ſ nimi počało jednać.

Nobile w posledním wokomiku wukhowali?

Kaž je Oſlowſki „Morgenbladet“ ſrjedu posdźe wjeczor ſhonił, je Amundſen franzowſke létadło pódla Nobila hładko pschistajił, jsty Oſlo ho raduje. S druheje strony ho tale powěſć hišće njeje potwjerdźiła.

Tſjoch mužow „Italije“ namakali?

Po powěſći, kotraž pak ho hischće njeje ſe žaneje strony potwjerdźiła, jsej létadło tón dźeń muſſitwa „Italije“ wukhěſćiło, kotrejž je. Hdyž je ho cyklonik wotthorhnył, je wim ſrjedźał. Pschi nim, kaž je znate, Nobile njeje. Drafta, žiwnoſć a bronje ſu ho dele cžiſće, na cžoſ ſtej ho létadle ſan ho k powonej łódźi „Hobby“ wrócžiłej. Łódź „Braganza“ je expedizija, kotraž je ſ pjenzinami ſaujemi po puczu, sdźělila, hdže ſujeſłowjeni pschebywaju.

Nobila namakali.

Italſke póſtlanſtwo w Oſlu je ſ „Citty di Milano“ powěſć doſtało, ſo je ho italſkemu létarjej Maddalenje poradźiło, prezwant a brónje do Nobilowego łěhwa cžiſtnyć.

Maddalena bě ſrjedu rano w 6 hodźinach ſ Kingsbaye wuleczał, ſo by Nobila doſcžehnył, ſ nim nowy ſyſtem chriſtſowanſkich ſnamjenjow wotrěczawſchi, ſ kotrymž dyrbjeſche ho létadło wjeſcž.

Wokoło 9 hodźin bě tež meteorologiſka ſtaczija w Tromſöu nowe ſchkrowe powěſće wot Nobila doſtała, kotrež běchu ja Maddalena poſłanjene.

S Roma ho 20. junija powě, ſo je ho ſrjedu Maddalenje poradźiło, 300 kilogramow žiwnoſće a material nad Nobilowym łěhwom wotcžiſnyć. Maddalena je ho 1½ hodźinu do Kingsbaya wrócžił.

Amundſen nukowany pschiſtajicž.

Po powěſći ſ Kopenhagena je franzowſke létadło je Amundſenom pschi kromje polarneho morja nukowane było, ho na łód puſcžeć. Amundſen naležuje wo hnydomnu pomoc proſu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórt 21. smažnika.

Albana — Alojzija.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1780 Měrćin Nuk, biskop a tachant w Šeračhowje, zajaty wot Božejo ruċki. Běše so 16. okt. 1720 w Kulowje narodźił a bu 31. meje 1744 za měšnika wuswjećeny. Wot 1745 sem skutkowaše w Kulowje jako kaplan a farař. 1770 wuzwoli so za kanonika a 1774 za tachanta. Pozběhny so do zemjanstwa ze zemjanskim mjenom „z Lichtenhof“. Nuk běše dobry Serb. Nutrne přećelstwo zwjazowaše jeho z Prokopom Haněku w klóſtrje Marijneje Hwězdy. Je z nim dźěłał na jeho rěčnicy a ſłowniskich zběrkach a je ſo prócował čiſć jeho łačansko-serbskeje rěčnicy zmóžnić. W lěće 1771 wěnowaše ſwojemu přećelej Prokopej Haněcy k jeho mjeninam rjany serbſki ſnéw, w kotrymž jeho takle poswjeći:

Hdyž ſo też ſłónco zaſo wot nas wróća,
Naše pak ſóinje ſo nětk dlěže kroča,
Njech ſo też dlěže ſobu lětow mjerzi
serbſkeho knjeza.

Tajkeho Tebjo naši ludźo znaja,
Tohodla woni to też prawje praja:
Serbſki zo Gottſched był tu njeje žonje
Ty ſy tón prěni.

Tutón spěw ma Haněku česćić; česći pak nic mjenje serbſkeho biſkopa Měrćina Nuka.

1621 wotprawi ſo posledni rektor češkeje university Jan Jeſenius.

† 1614 w Zhorjelcu ſławny hwězdař Bartroń Skultetu.

1840 założi ſo Spytečanſka evangelſka prědarſka konferenca. Wobſteji hišće?

† 1780 Měrćin Nuk w Šeračhowje.

Přiſłowa: Hdy by kóčka křidła měła, bychu wróble žadne były. — Hdźež dźěćo wukhwaluja ſtari, tam rejwe wonjca na hori. — Zło zelo ma twjerde žiwjenje.

*

Lěco ſo započnje.

Dźenſa ſchtwórtk popołdnju w 5 hodź. ſapoczńje ho protiwne lěco. To nam ſ domom praji, ſo mamy dźenſa najdłſchi dźeń a najkrótſchu nóc zalého lěta. Sčaſnje to ſtupi najwyſche, ſo by ho wot nětka ſaſo k połodnju wobroczńło. Dotal wſchak njeſmy hiſchće pſchewjele wo lěcu a rjanych cžołnych lěcžnych dnjach pyrkli. Dyrbjachmy ho ſwjetiſcha ſ khłódnym wjedrom ſpokojicž. Lěcžo pak traje hiſchće tři měſaje hacž do druheje połojzy ſeptembra. Tak ſbywa nam po khłódnym, mjenje ſwjeſelazym nalěcu tola nadźija na rjany cžołny cžaſ. Kóždemu ſmjerjej wjedra je znate, ſo měſaz, w kotrymž ſłónczko najwyſche ſtupi, njeje najſwětliſchi; mы ſwjetiſcha ſłaj to julij a auguſt. Najbóle ho wjowje dny ſa najkrótſchi cžaſ wobhladuja. W tutym; měſaz-omaj je hakle ſemja prawje pſchehrjata, ſo móha ſłónczne wuhi ſ wjetſchim wujběchom na nju ſkutkowacž a ſ teho wujaſnji ho horzy cžaſ wſchi hižom ſaſo wotcžerwjenych dnjach. W lěcže ſerawja na naſchich polach luſe ſnž a wuplarza prózu. Eto dołheho pilneho dźěła. Natał wſchak pſchi cžołnych dnjach rad wjele potu ſnjeſe, ſo jemu Bóh rjenje a hoſpodarjo narodźene Boże dary derje domojſtchowacž da. Njech ſu naſche žně lětſa ſwarnowane pſched krupami a druhej ſchkodu a njepſchećiwnymi nadźiju, ſo tež lětſa ſmědy wužiwacž rjany cžołny cžaſ.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7. hodź. barometer 739, hygrometer —1, thermometer wo dnjo +20. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer —3, thermometer w nozy +7. Wuhladу na malo ſo pſchemjenjaze wjedro. — Dźenſa je lěcža ſapoczatk a ſuma kaž wokoło Michala. Wjedro je ſwój ſcherjaty a torhaty ras ſakhowało. Jutſje ſnano ſo wuwjedri, hacž na połdo, prajicž njemóžemy. Mikina, w połnozy nimo cžahnywſchi, pſchinjeſe nam dźenſa rano ſe ſwojim wubžłom ſnowa deſchcžik. Runje nad naſchimi ſkronami ſetkuja ſo cžołe wětry ſ połonja ſe ſymnymi ſ połnozy a jawimja doſcž ſchérjate wjedro. Schkleńża jara malo pſchemjenjenja poſkaſuje. Steji pſchezo mjez njewobſtajnym a rjanym wjedrom. Dźenſa rano dźaſche ſtarje na rjanc. Jutſje piatk ſchhodża ſtónczko 3.39 hodź. a ſkowa ſo 8,24 hodź. Mjeſacžk ſthadża dop. 10.04 hodź. a ſkowa ſo w połnozy.

— **Krajny biſkop** D. **Ihmels** 70 **lět ſtary.** Krajny biſkop ſakſiſkeje evangelſko-lutherſkeje trajneje zyrkwje D. Ludwig Ihmels, kiž je ſo tež hižom pſchi wſchelakich ſkładnoſcžach ſ nami Serbami ſeſnał, tak pſchi generalnej viſitaziji Budyſkeho zyrkwinſkeho wokſuja ſaſdźenu naſnymu a pſchi Frenzłowym ſwjedźenju Boże ſtyčże w Budeſtaſu, ſwjetſi na dnju Wětra a Pawła, 29. junija 1928, ſwoje 70. narodniny. Se ſwojej wuſnamnej wołoſbu ſkutkuje D. Ihmels daloko wſches nješy Zakſiſe, haj ſkamo Němſkeje. Wón nje je ſnuj jako Lehawnerjan, jako muž zyrkwje, jako předař a duſchepaſtyr daloko ſnaty, ale też jako wjednik ſuſchowa w ſakſe. Jeho kolebka ſteſcže w Naraniſchej Friſiſej, dźež je wón tež jako młody duchowny ſkutkował. Jako ſudźiwy biſkop arrodźiſkeho ſeminara Lorcamſkeho Pětrſkeje ſapoſa ſwój wſdomoſtny bžh, kiž jeho najprjedy do Sakſa, potom w lěcže 1902 na Lipſczańſku univerſitu poſćele, hdyž běſche wón ſ profeſorom ſyſtematiſkeje teologije, dóniž jeho ſakſa evangelſko-lutherſka cyrkwja na lěcže 1922 ſa prěnjeho krajneho biſkopa evangelſkeje trajneje zyrkwje wuzwoli. Sydlenſtwo ſwoje wſdomoſtne ſpjaty a cžiſtnjeſe prědowanja.

— **Samjerajne pjowy w Lubiſkim wokrjeſu.** Pola pjeſ knihiwjazaſkeho miſchtra Maxa Leniſchela w Lubiju ſu ſkaſenoſcž ſpoſnali. Tehodla maju ho pjeſ hacž do 13. ſeptembra 1928 ſamjerjacž w Lubiju, Starym Lubiju, Bjerjezach, Wólezach, Biſkowizach, Wujſyzje, Korlowej Studni, Dolhacžizach, Dürrhennersdorfje, Hažrachcžizach pola Lubija, Njeſmarowach, Korjezach, Hluſchinje, Dažinje, Wjelkej Sſwódnizy, Pórkezach, Kettlizach, Dažinku, Maſach Radmérizach, Malej Sſwódnizy, Kótmarjezach, Krapowje, Luboju, Luchowje, Luwoczizach, Dwatkże, Lejnje, Njechanju, Delnich Kundraczizach, Nožaczizach, Hornich Kundraczizach, Woleſchnizy, Wopalni, Wottſkanju, Błózanych a Nóžanach, Schumbachu, Sſ pikołach, Wujeſnu, Sſerbiſich Kundraczizach, Sſerbiſich Pawlezach, Walowach, Sſoboſſku a Cžornjowje.

S **Djéchorjez.** Budyſko-Wjaſoviſſa dróha je dla naſpjowanja na Djéchorjanſkich honach wot 22. hacž do 27. junija ſawrjena. Jſedny wobkhad pokaſuje ho na Hrubjelcžizy abo Hornju Borſchcž.

S **Huſki.** Wot ſpoczatka tuteho lěta je naſcha ſara ſe nimſkim ſararjom wobſkadžena. Hacž dotal pak na wſu Sſerbow njeſu ſapomnjene. Njedźelu Crandi mješche knjes ſarat Voigt ſ Hodźiza ſerbſku ſpowědź a ſerbſke kemſchenje. Prěni dźeń ſwjateho prědowanſkeje nam knjes kandidat Nößler ſerbſki. Wſche to hižom cžeſći króć. Tutón knjes je po Sſerbach hižom derje doſcž ſnaty, wo čehe pak pola naſ w Huſzy. Sańdźenu njedźelu mješche ſpowědź a prědowanje knjes ſarat Schwär ſ Woleſchnizy (Oſkniſz) w Rudnych horach. Wón wukhe hakle jenoż diwaj měſaza ſerbſki a je ja tutón krótki cžaſ tak derje nawukhył, ſo móžeſche dołpołnu ſerbſku Božu ſłužbu wukonjecž. K temu pak ma ſo dodacž, je knjes ſarat Schwär hižom nježdże 10 lět w Pólſkej ſkutkował a pólſku rěcž nawukhył. Dźeń a wowka tuteho muža běſchtaj Sſerbaj a bydleſchtaj w Worſchezi pola Hodźiz. Hakle w poſlednim cžaſu je njeſkeſkeho łopjena „Pomhaj Bóh“ bu ſajſo pokaſane na njedoſtatk na herbſtich duchownych. Pſches to, ſo ſo ſo tulaj knjeſej chżetaj do ſłužby Sſerbow ſtajicž, je ſajſo mała kwcžatka k nowej nadźiji ſa naſ Sſerbow ſo ſtała.

S **Wulkeje Dubrawy.** W póndźelniſchim cžiſle „Sſerbſich Nowin“ cžitachmy, ſo je ſu knjeni Kralowa ſ Konjez 25-krócžny jubilej jako kwótra ſwjeczika. To je ſaſwjeſe wulka cžeſć. Tola tudy pola naſ we Wulkej Dubrawje je manſdźelſka J. Hanti w minjenym měſazu mjeſ hižom 37. króć jako kwótra pſchi ſwjatej ſchcžeſenizy ſtała, prěni króć, hdyž je Palmarum ſchcžeſeniſki ſłub wobnowiła, je tuſamu njedźelu hižom kwótra pſchi dwjoch ſtała. Nětko je 55 lět ſtara. Dwěmy ji pſcheli, ſo by też 40 króć dopjelnika.

Marica a Hanica.

Roman.

55] (Pokračowanje.)

Wona prajeſche, ſo je woteſchła. Stary knjes njechaſche to měcž za prawdu a wjeſcžeſche ſwoju ſchkleńzu wokoło. Wón bě po ſwojim měnjenju jenički, kiž wuſloſeſche ſo na wótre ſaſtajenje ſchkleńzy. Potom ſajwoła: „Nětko pohladaj, ja ſym ſwjertnył — na ſeraſu!“

Wón ſo ſaſo ſhili: „Schto pak nětko widźiſch?“

„Marizu. A nětko pſchikhadża Meinhardt!“

„Na, a ?“

„Wonaj ſtojitaj hromadźe!“

„Na, a —“

Haniza wotwobroczi ſwojej wocži wot okulara:

„Ale papa, wobjed nam wuſtudnje.“

Tón hiſcheze ras pohladny:

„Hubiczka! Saperlot, ta pak ſkodźeſche!“

Wón mlaſknu pſched ſobu, kiwny, mjes tym ſo wócžko wot ſchkleńzy njepuſcheži, a tu a tam ſo poklonk: „Profit! Profit!“

Potom dźeſchtaj k wobjedu. Po wobjedźe lehny ſo ſtary knjes trochu na ſofa. Wón bě ſo bóle k domu pſchiwucził. Mjes tym ſahra Haniza na klawěrje. Wona bě ſo we ſwojim repertoirje pſchemjenika. Prěnje hłuboke ſazpěcže ſapoczeſi ſa tóhodu lohku hudźbu bě ſo pominyła. Knjeni Leitnerowa měnjeſche, cžłowjek njetrjeba tola pſchezo tkutwy byež, nimo wulkeho wumělſtwa dže je też małe. Tak bě pſchiſchło, ſo ſtary knjes, wotucžiwſchi wot dřemanczka, nětko druhdy pſchi ſwojej dźowzy ſydaſche a ſebi dawaſche wjeſoke pěſnicžki ſahracž. Pſchi tom ſebi pſchebewja, ſo budźe pſchichodnu ſymu cžaſejſchu do operety khodźicž, k czemuż njebě poſlednje lěta njenjes mél. Cžeta Angiolina je jenoż poſmějwaſche. Wona hižo wjazy nje njecwjaſche, a nětko wſchak wona to też njetrjebaſche, dźiwaje na Meinhardtowu wulkomužnoſcž.

Hdyž na wyſchinach hižo druha trawa roſcžeſche, wino počža ſo módricž, pſchihódźechu cži ſ Rochuſkowego hrodu ſo roſkhnowacž. Woni chżychu male puczowanje naſtupicž. Woſtachu hnydom pſches nóz, pſchetož naſajtra jědžeſche cžoh hižo rano we ſcheſcžich. To bychu dyrbjeli w Rochuſkowem hrodźe na poł ſchtyrjoch ſtawacž. W Göllanje pak mózachu hacž do pjecžich ſpacž.

Hdyž ſmjerkli padachu, jědžachu na ſtokpowej khódźe pſched durjemi. Stary knjes kurjeſche, we ſwojej lenoſchcžu pohódźe ſo wuſhydnywſchi, khłowak pod hłowu, ſwoju cigaretu a bjeſadźowaſche ſe ſwojim pſchichodnym ſynom. Haniza wuſchiwaſche. Rěczachu wo lětnim puczowanju, kiž dyrbychu cžiniczj. Tón króć na ſewjeſer. Na jenej ſ Brennerſkich ſaſtanſchczow ſnadź w Goſſenſaſe, cžychu něſchto dnjow woſtacž.

Meinhardt měnjeſche:

„Ja bych chżył Mariży rad Innsbruck pokaſacž. Tam ſym ſtudował a ſłużił! Potom pojědźemoj do Mnichowa. Tola mż ſe żeleſnizu, ale pſches Zirl, potom ſ wſoni do Mittenwalda. Partenkirchen dyrbi widżecž, traſch wobhladamoj ſebi kralowſke hrody.“

Haniza dyrbjeſche ſ papjerowu pižańſkeho blida po Bädeker hicž. Meinhardt ſajwoła: „Njech tola ja ſa knihu doběhnu!“

Wón dźěſche ſa njej, a wonaj běžeſchtaj po ſtkhodźe horje. Haniży bě jemu żel, tohodła wón prajeſche:

„Tebje też ras ſobu wosmu!“

Wona ſinjeſche wulkej wocži. Wón położi ſwoje porſty na ruku ſwakoweje a wonaj woſtaſchtaj horjeka na ſtkhodach ſtojo:

„Hlej, wjchako pſchezo ſana njewoſtanjeſch!“

Nimale hórko wona ſnapſcheczíwi:

„To ſo wě, ſo pſchezo!“

Wón ju ſmějkotajo majtkaſche:

„Mariża a ja, mój ſymoj cżaſto wo twojim pſchichodźe rěczałoj. Ssmoj cži dobraj, Haniża! Hdy bychmoj jenoż někoho wódźałoj, kiž ho nam lubi a, ſchtoż je khowna wěc, kiž ho tebi lubi. Wěſo, by wón dyrbjał tebje hódny byež.“

Tu ſatorhny ho jeje huba ſe ſazpěcžom.

„Ja wſchak wěm, ſchto ty měniſch, ale ja woſtanu radſcho ſana, pſchezo ſana, ja ſym tak wjele ſpožwuniſcha.“

S dobrocžiwoſcžu nadobo pohnuty wón ſpěſchnje měnjeſche:

„Wſch-li ſchto? Ty pojědźeſch ſobu do Mnichowa. Hačrunjeż ſtej naſchej jědnej kartzy hižo ſtajanej, ja wſchak jenu ſa tebje hiſchće dóſtanu.“

Kaž ho na jeje ſłokta pohiblivem wobleczu pſchezo wſchitko wotražowaſche, ſchtoż w jeje duſchi wojowaſche, běſche ſ njeho wuczitacž radoſcž, potom dréł a bój. Skónczenje popuſchczi ruzy:

„Wjedam ſtarſchejm ſaneju wołtajicž.“

Jenu pſchiſłuſche próſtwa ſwojeje żony na muſle, wonaj dźiwaſchtaj hiſcheze ſamaj wotacž, dźiwna próſtwa, kotrejž njebě nranje rozumił, kiž pak bě jeho zwjeſelika, wſchako běſche dže wuraſ jeje lubjoſcže. Tuż njeſe njeſpokojny ſ wotpokazom jeho pſchekłmowaneho pſcheproſchenja.

„Meinhardto!“ ſaklinża deleka Mariżyny hłoſ.

„Haj, moj dźemoj!“

Wonaj dźeſchtaj po ſtkhodach dele.

Mariża je wopraſchała: „Kdże dha ſtaj tak dołho byłoj?“

Nětko porěczachu wo puczowanju, ale wo pſcheproſchenju Haniży ho niczo njenaſpomnił.

Krocžeſe we wuniży dachu ho ſłyſchecſ a pjecž hłowow poſběhnu ho hladajo, ſchtoż pſchikhadża. Telegramaj pichnjeſe telegram baronej Durazzinu. To bě wobſtarał njewoſchadne, ſo cżeta Angiolina weſ[illegible]. Ale ſtary knjes wěrzeſche jmérom dale wo pu[illegible], ſdyž bě pótowy ho wotſkalił, dżerżo telegram w[illegible] ſo by jón wotewrił. Cżeta Angiolina ſm[illegible] ſem; njemóżeſche wjazy wudżerżecž. Wó[illegible] putny, mikotajeſe na Meinhardta, ſtukito[illegible] někto dołhu hiſtoriju ſe ſwojeho jeutnamſkeh[illegible] dacž. (Pokračowanje ſnje.)

Swjatočny pohrjeb njeboh kantora Hančki.

Rjany wuraz čescownosće a dźakownosće.

Porschizy, 20. rožownika 1928.

„Schtóž ludowej žnje, ludowej žnje.“ Jeli je hdy tuto słowo hłubšeho zmysła a płaciwšeje mjeńo, dha na onju, hdyž najsebo lubeho pschećela a towarischa, wucerja a wjesnjana, knjeza wyšeh. wucerja a kantora

Jana Arnoschta Hančku

k poslednjemu wotpočitnej pschewodźachmy. Hruba šmjerć wja nam jeho wosrjedź dźěławosće ja šwójbu, schulu a wješ, ja lud a wótčiznu. Hdyž je cžłowjeschim rozsudźe hischće dołho skutkowacź by mohł, hdyž jeho rjane duchowne dary hischće mnoho dobreho wošeje ja šwój lubowany narod wuwjesć mohł, tu staji Boža pschedwidliwosć nadobo mjesu a samota swojeho słužownika k sebi, kiž je šwérny był hacź do kónza a tohodla dźensche jeho wysche stajicź. „Jeho mjesno je próżne“, tak wujna žałosćiwje jedyn z naschich truhow pschi łaschenju hdyž so mnohy w mjenje towarštwow a swjatow zhromadźichmy w zyrkwi. Tajta powaha, kotrehož dźěsche wobmjesowane na schulstu žiwu ale dołoko šaše do truhow, hdyž jeho pomoz a naschonitosć trjebachu. Hižo wjesne a dalsche towarštwa, kotrychž je zyłu załožił, abo pschi jich kolebzu stał a je šobustawom swudźejachu wo tym, kak běchu jeho duchowne mozy

Naš šwjatoczniczka bě jeho pohrjebny dźeń. Zyła wješ rowasche z hłuboko rudźenymi sawotstajenymi. Po stach pschiwatachu z blišca a z dałoka, wošebje jeho nějbuši sobudźěłacerjo na schulskim polu. Na wyše sto wucerjow dachu jemu poslednju cześć a spěwachu pozjimerine bożemje herbšći a němšći. Hdyž bě na 37 lět skutkował w tamnych schtyrjoch murjach, tłóčeše so jeho zwěr, kotrejž je na marach a złóčitkimy jemu k poslednjemu poćrowej symnu ruku, a hdyž mjeseše knjes farar Handrika rožohnowanišu rěcź. Pod synkami hudźby a swonow njeżnemu schulišu pschedstejiceržo swojeho lubeho kantora do zyrkwje, hdyž bě piches jene cžłowječke žiwjenje swój hamt njedźelu, žnjaty a wschědny dźeń k Božej cześći wukonjał a tak mnohich natwarjował. Njeliczomne sołzy luda pjelnjachu Boži dom hacź do poslednjeho kuciška. Po wuspěwanju němskeho kerluscha mjeseše wosadny knjes farar pohrjebnu rěcź na sakkaše 2łowom 71. psalma wot 5. hacź 12. rjadki. Rozsowasche cžile žiwjenjobeh njeboczičkeho. Psched naschim duchownym wóčkom połběhny so hischće ras jeho postawa, kajkuž šmy ju w žiwjenju znali a lětdźesatki z nim skutkowali. Mjesche dobreho mjena, tak rěrzesche šwjedźerski predar. Bě nam wjednik, hdyžto swojeho luda, znajesche jeho dušu. Bješe wosebity wuczeł za dźěcźi herbskeho jazyka. Wulkeho zwonicže jeho sakkužby sa mšchane schule a jeho sežiłiwe k wérje a nabožiwje. Je jemu poddate dźěcźi w šamužnym duchu wukubłał. Jeho pschikładowna šwéra a šwědomitosć wotbłyschowasche na druhich. Bě fózdemu k woli, jenotliwzam a towarštwam. Wošebje jeho wusnamjenjesche lubosć k domisnje. Wěsche najradscho we herbšćim kraju, we swojich lubych Porschizach. Hdyž wotjedze na daloki dowol, bě so najprjedy ze swojim Bohom w zyrkwi rozsahnował. A hdyž hižo smjertny ko wróćći, mjenjesche: „Nětko hym jako doma.“ We wótrnej semi je požadaneho wotpočinka namakał.

Po němskim pacžerju poreča knjes farar hischće herbšći. Pschedstajeshe wošebje Porschičzanam a wošasdze, schto su se swojim kantorom schubili. Haj, zyłej Lužicy je słužił je swojim wótrym duchom, so by herbskemu ludej sałužował zbił a wěru. Wulkehnu nadrobnišchu schże je jemu krł. Sssslobschtski wuděł wuna, tak kaj so la króći cžaš zhromadneje dźěławosće spschećelikoi, tak dołey poriad je wschudże nadeschoł, hdyž semšćy skutkowasche, w schuli, zyrkwi a gmejnje a šłubi, so chodźa we jeho duchu dale dźěłacz a spěwacź.

A nětko zcžełechu herbšći wuczerjo njeboczičkemu posłednje harmoniske bożemje do wěcžnosće a to po jenej sławowej melodiji, ke kotrejž bě knjes kantor Lodny-Nowoczańšći nichtódny tekst schpichwarwił. Knjes hudźeny direktor B. Krawz-Drježdźańšći chór nawjedowasche.

Na to je scžehowachu ertne posłrowy a dźakne słowa mnohich sastupjerjow. Tak wotewri porjad knjes wyschi schulšći dohładowar K r a l ź Budyschina w mjenje wokrjeżneho schulskeho hamta a wuczeńskeho towarštwa a wulkeho wuboiskeje jeho skutkowanje w schuli, k. kubleŕ Jan Pječ ź Nowych Porschiz rěcžeše jako pschedhydża sa schulšći wubjerk, k. wucžeŕ Schumann ź Worzyna sa Malerschanšku konferenzu, k. wucžeŕ Krawz ża młodych wucžerjow, jena schuleńka sa schulske dźěcźi, k. wucžeŕ Lehmann ź Porschiz ża wjesne wucžerstwo, k. Langa ź Konjez sa prjedawšćich schulerjow, k. studijny rada Milda ź Kamjenza sa seminarišti ćiłnik, kotrěž hromadźe šłudowachu na krajnoštawšim seminaru woł lěta 1882—88 (šu bischcze 11 žiwi, mjes nimi pschikthowatachu schesčo hano daloka, so bychu žwojemu nětkuschemu towarschej podźelnju cześći wopokałali), synodala k. wyschschi šłud. direktor Eisenschmidt ź Budyschina sa synodu, měschćańsku superintendenturu (sastupjeŕ khorosče dla pschitomny był njemóżesche) a krajnu zyrkej, k. farar Mječwa ź Bukeź (herbšći) sa evangelšćich buchownych a měschanych wosadow, wulkehowasche wošebje jeho sakkužby wo pschecželne poměry mjes zyrkwju a schulu a połožł trajny wěnz w herbšćich barbach k jeho maram, k. kantor Polak ź Budyschina sa towarštwo zyrkwje. wucžerjow w Sakšći, k. oekonomišći rada Mittag nad Krakezami sa Porschičzanske zyrkwinske pschedsteježerstwo, k. měschćanosta Wünscha sa wjesnu gmejnu, k. ryčerskubleŕ Eulitz ź Budyschinka sa wjesne dobrocželstwo, k. kantor Holan (herbšći) za towarštwo „Swéru“ a jednotu „Ssokoł“, kotrehož nowopowjeżenca chorhoj šej prěni ras do šławnosće wuńdże a to hyndom ke thutnemu skutkej we wjes, k. wyschschi wucžeŕ Wilhelm ź Budyschina sa hornjołużiske historiske towarštwo, k. wyschschi wucžeŕ Kral se Sarěca (herbšći) sa Sjednoczeńšćwo herbšćich wucžerjow a Maczéju Sserbšću, k. wojnaŕ Kiz sa wjesne (němske) spěwne towarštwo. Tutym dźaknym posłrowam pschišamknu so khór měschćańskich wucžerjow pod nawjedowanjom k. Bauera, kiž jedyn thutny spěw wot Corneliusa pschednjese. Tute towarštwo spěwasche hischće ras na khórowje a to Bachowy khoral „Hdyž nětkuj wotšał pońdu“.

Po zhromadnym khórlušchu wopuschćichu pobožni zarowazy zyrkej a podachu so na pschimjesłowazy khórchow, hdyž so dalscha pohrjebna šwjatoczniosć wotmětwasche. Pódla k. fararja poreča hischće tu k. major Klemm sa wojeńšći swjaśt Budyšćeho wokrjeża a sa Budyšće towarštwo grenaděrow, tohorunja jedyn sastupjeŕ wjesneho wojeńskeho towarštwa, kotrehož běchu tež hischće se Hrodźiščcža, Khuksch a Budyschinta pschitwatałe. Schulše dźěcźi spěwachu pohrjebne božemje šwojemu lubemu wucžerjej do wotewrjeneho rowa a njeliczomne sołzy zarowazych rožohnowachu so. Horšiu twórkow wot swojeho nětdyschneho kolegu, wucžerja, towarischa, wjesnjana a pschećela. Nětko wotpočuje w hilskocži prjedawšćeho dotholkineho fararja Krügera pod schtomom Zjiwjenja, pod zarowzom, hilsko zyrkwje, a cžaka tam na sbóžne horjestacže. Njech zu tute mnohe cžesčownosće, kotrež šu so lubemu semrětemu stale, hłubokorudźenym pschiwuhnym hojazy balsam sa je srudobu pschepjate wutroby. Też my, jeho nětdyschi šobudźěłacžerjo, sacžuwamy hłuboko, schto je herbšće wucžerstwo schto su měschane schule j nim sbudźe. Njerad parowachmy jeho na naschich wucžerskich schromadźiznach. Mérnje a jednorje, wézownje a tajnje kaž jeho zyła powaha bě namaka prawe słowo na prawym mérnje. Jeho zortna zyła srosumjesche drudnu napschećiwnje měnjeaja wurunacź a wujednacź. Jeho wobšérna dźěławosć na mnohich polach pschinjdże tak prawje halle na jeho pschednym daju na sjawje, hdyž 20 a wjacy sastupjerjow słowa dźaka sa nju wuprajachu. A se šwědźiwaniom so prascham: Kak móješe to wšcho wukonjeci pódla swojeje schulisteje a zyrkwinskeje słužby, kotrejž wobej šwérnje sastarałe. Jeho nadobne duchowne dary jemu to šmóžnichu, wscho lohzy sapschitmny a wuwjedże pschi tak rjanym idealnym smyslenju. Jeho cžłowječke je wotšał schło, ale jeho duch budże hischće dale skutkowacź w zmejnje, wobzadże we Lužizy. Budź jemu herbška semja lohka

S **Wulkeje Dubrawy.** Na naschim nowym łydlischżu šo pilnje twari. Je tu hižom 10 nowych domow natwarjenych, wschitke ź dwěmaj wosschkowmaj. Mnohy šu hižom loni twaricź zapoczeli, dokeż wot njenješ njedostatu, kiž šu šodne, dyrbja hischće cžakacź.

S **Barta.** Pschi twarjenju twarjenja na tudomnym knježim dworze šta šo wczera popołdnju 1/5 hodź. cžežke njeszoże. Powozuik klampaŕskeho mischtra Domschki-Budyšćeho padny pschi šwojim dźěle pódze 4 metry wyschoko ź twaŕskich roschtow dele a šo na hłowje cžežko skani.

S **Barta.** Sawdźenu njedźelu popołdnju wotkeži Bartske šjune towarštwo (męschany khór) pod nawjedowanjom knjeża kantora Bémarja-Barteńkeho koncert je schżehowanymi dźiwadłowymi pschedwjedźenjemi w Müllerez hoscženzu. Wjsche ko mnoho wschitkich wobsedźerjow sesełko. S zastrowom sp'wanjow „Bóh postrow cže“ bu koncert sapoczat. Postreži so zhły rjad rjanych sp'wow w chórach, duettach a solach, kiž namakachu powschitkowne wschipschnacze. Sesełowoje žortne dźiwadło „Kopejowe towarstwo“, kotrež pschedstajeržo wuženjenje hraiachu, rozwjeseli wschitkomnych, kiž je se zyłym pschikłeskom mytowachu. Na to pschedstaji so bałuncžkowa hra je spěwom a rejemi „Pod kuślajskim schtomom“ wot Hermanna. Wona wotwi charakterski wobraz skutkowa buna, kiž je swojej zapoczu a brutalnym waschnjom swojim błížschim w hnuje a fuśodanm zjiwenje do hele pschewobroczeschże, a bu pak pschez swoju słužobnu, swojeho wotrocžka a jenej hubota ź pomozu duchow a paczołkow k wobroczenju dowjedźeny. Jenotliwe róże pschedstajachu so jara derje wošebje róża buna, ko mjesche zyły truch dobry wuspěch a bu ź wulkim pschikłeskom mytowany. Wjeczor sabawjachu so wopytowarjo pschi wjesełej rejzy.

S **Wujeda.** Sssobotu rano w schtwórtej hodźinje str. dźiny wotrocžk, kiž je Schżelnjsteje polkadróżke a hali nětoru dny pola tudomneho łukowego mejstra. Njech tera dźiłasche, motorsże kolo swojeho knjeża, cžo. I 5456 fabrikata šnamka Klotz, Stuttgart, dale kżamu jaku ź kistownju, njschto vjenjes, wodjeżesche wopytnje, schekowu knižku a wschelake druhe wažne papjery. Też aktowu toschu padnch hobukałasche. Wotrocžk, kiż je ź traduwanym motorsżim kolom na stroan k Lubiwej wojšy, je koł swopredka je wjdy 300 metrow hacź pod żelesniški nad. cżišchcżał a tam hakle motor sapoczał. Schtóż nježchtu wo paduchu šhoni, njech je hnydom bliżschej poliży, wojżemi.

S **Pozdec.** W nocy na pjatk su jenemu tudomnemu kublerjej z pola při Kamjenskej drózy přejeździowanski płuh znamki Senior (Jubiläum) kradnyli. Płuh běše 60 hr. hódny. Běše zeleny wobarbjeny a wobsteješe z rolkoweho żeleza. Wšě wěcowne zdźělenja, kiž k mjenowanju paducha a k wróćenju płuha dowjedu njech so za wysoke myto na žandarma w Bjelnju za podadża.

S **Kamjenza.** Pónđjelu 25. junija t. l. dopołdnja we 8 hodź. sesdże so wokrjesny wubjerk Kamjenskeho hamta kżeho hejtmanstwa k zjawnemu pożedżerstwu pożedżerstwe fali na tudomnym hamtiskim hejtmanstwie. Dnjowy porjad je wupołožženjeny na hamtiskim hejtmanstwie a we gmejnach, kiż maju płuch 1000 wobhdźerjow.

S **Laza.** Sjawny puć w rózku dróhi pola Korla Vespere do Radšći a Tjjoch Żón hacź k mějtnu, hdyž so do pućow do Radšći a Tjjoch Żón rozšcżeji, je dla nałypowanje hacź na dalsche sa wschitkón wobkhad sawjeny. Jědnm wobkhad pokazuje so do Tjjoch Żón na Radšku a Bětt Kholmz.

S **Delnjeho Wujeda.** Dróha ź Delnjeho Wujeda ź zlownej kżeži wot km. 0,720 hacź 2,0 (dwocžak wokrjesneje dróhi ź ranja Schpriewiskeho mosta hacź k Rydzwald skemu puczej) we Wojerowskim wokrjesu je wot 25. junija hacź do 12. julija 1928 nałypowanja dla sawjenja.

S **Trjebina** pola Sklepeho. Wczera frjedu dopołdnja je so pola tudomneho schewskeho mischtra Jana Paula khróste paduczstwo stało. Paduch salěe pschez wokno do bydlenja, pschery wschitke tkanory a kaschćiti a wša rěcžcze pjenjes żobu. Jako běchu wobbydlerje paduczstwa so dohladali, słakachu hnydom telefonizu Luježitši schkleńcžerjam w Běleje Wodje kluchczażeho policajskeho pha „Alla vom Prinzenweg“, kiż je wětšmu słužbu do jeneho statoka běżeże. Policija należnosć dole pschepytuje.

S **Běleje Wody.** Pónđjelu je wozy je so tu pschi Quaschowym puću połna brożeń tudomneho ratarja Mučtschа wotwalita. Wschitkón skład pjay a wschitke ratarske maschiny so hobu spalichu. Wo spałarkliwo je pjeża nje edna. Hakle hantjny wjeczor běchu w brożni nowy motor stajeli. Tuj je też mózno, so tu schkrjeżi nastałe. a woheń sawinowałe. Je pak też klschcże mózno, so je so piza spałała. Brożeń je nikto sawěsczena.

Za našim drohim wótčinom

Sy, ludo serbski, zaso zhubił muża droboh',
Kiž dźělał, staral so za tebje je tak mnoho,
Kiž wustupował stajnje wšudźom raznje
Za „Serbstwo tyšene“ je khroble, njebojaznje.

Wón hladał njeje ženje dobytka a stawy,
A běše rjek a bódźeŕ serbski, prawy.
A haněował so dźělać za lud zacpiwany njeje,
A był je Serb a wostał do kośe a krewje.

Wón jako „Synodal“ po cyłych Serbach znaty
běše
A jeho smjertna powjesć bolostnje nam přez wutroby dźěše.
Zo cyły serbski lud tu steji nastróżany
A přez smjeŕe jeho jara wurudżeny.

O Knježe Bože, smil so ty nad nami,
A njepřidaj, zo wjele z nas nam naš „row“ ryja sami.
O daj, zo z luda našoh' małoh', zacpiwanoh'
Zas wuńdu množejo, kiž njestróża so nadběhnja žanoh'.

Daj twojom' słóncu na nas z nowa swěčić jasnje,
Zo přichod naš by so nam błyšćił w lutej pyše krasnje.
A „Serbstwo naše“ do wěcžnosće by nam trało
A Tebi, Bože, za to dźak a khwalbu dało.

Jurij Sewčik.

Při rowje přećela.

(E. Hančcy w Poršicach.)

Wichorowy stork će zlemi
Luby, sprawny přećelo.
Twoje čéło damy zemi,
Duši Bóh daj wjeselo!

Přezahe je dokłapała
Twoja swérna wutroba,
Zbóžnosć tebi je so stała,
Nam pak wosta zrudoba.

Horcy dźak měj za wšu lubosć,
Přikład twójch nas powjedże.
Wodaj njedźak nam a hrubosć,
Kajemy so přepozdże!

Wotpočuj so tebi derje
W zemi wótcow łužiskej!
Bóh, kiž dawa a zas bjerje,
Twojich lubych pokojej!

Z tobu so zas wohladamy,
Hdyž twój dźeń nam zaswita.
Božemje ći zawdawamy:
Have, pia animal!

MN.

Z Łužicy

S **Korjenja.** W nozy we njedźele na pónđjelu dobładachu so pschichódnjerjo na statnej dróhy mjes Roswodezami a Korjenjom, so bě nětdże 25 hacź 30 pschetrowańskich kamjenjow prěti pschez dróhu nakładżene. Wone drje dyrbjachu kolesarjowo a motorowych kolesarjow do schkody pschinjesć. Na šoże pak so tuteho njeschkita słóžnišćich ludźi ź cżłapom dobładachu a strach wottronichu.

* Sc **Schumbarta** pola Kunnwalda. Połtzajske wschinosće pytaja tukhwilnje hižom khłostaneho skatarja Alwina Thonitga, kiż je napodźedk w Peiserez skale dźěstat a je pjeża pjenjesy pschechowawk. Każ so sda, je jenn wobkhodny wjednik pschewjele dowěrił, ginadź so by młodeho cżłowjeka połěpschił a jemu łaho k cżesći a nahladnosći dopomhał. Thonig pak je tuto dowěrjenje njezwinił.

* **S Kunnwalda.** Sdyhny wichor, kiż so njezapzy słyhny, roslanna žoboty popoldnju wokoło 5 hodź. mjes Wabnizez a Rycžerjez leżownosćomaj strowu lipu, kotraż bo wot horcžka hacź dele roschcżepi. Dźěl lipy wjerhny wichor wjele metrow daloko na tźchu thěże wobhdźerja Hempla, njeszczini pak na šoże žaneje wjetschepe schkody.

* S **Holbina.** (Taubenheim.) S woporom swojeho powołanja bu tudomny ranžerowanšći dźělacęć Hermann Harig, kiž je, kaž w swojim czasu pišachmy, na Sohlandskim dwórnišćeju śnjeshożił. Póndźelu rano je po cźežkim cźerpjenju w privatnej klinizy dra. Wanki w Habračęćizach wudhchał.

* S **Nowosalza-Spremberga.** Cźežke rosbuchnjenje sta żo póndźelu na wjeczor na deknim torhoschću w dźěłarni šamfarkskeho mišchtra Mudlaka. S dotal njeznateje pschicźiny rosbuchny żudobje ſ karbidowym plunom na aparacje sa autogenitke kowanje. Plonjo wutapany a wucźobnika a pomocznika na rukomaj, w mjeshowoczu a schiji cźežko wopali. Druhi wucźobnik je żnadnischim wopalenjom woteńdże.

* S **Habračhcźizy.** W nozy na póndźelu wokolo 4/4 hodź. je żo w żonjazym wustawku tudomneho dwórnischcźa 31ćitnja njeżenena schwalcźa Erna Stollik ſ Nowcho Gersdorfa wobwěsła. Wona běshe w klinizy knjeza dra. Wanki w Habračhcźizach k lekowanju pschebywała. Tam je żo njedźelu mjelcźo woiſahila ſ wotwohladom, so cźe żiwa żiwjenje wjacź.

* S **Cibawy.** (Njeschkitany żelesniſki pschekhod.) Pschi njeschkitanym żelesniſkim pschekhodże na Nowo-Cibawskej dróhy sta żo w nozy na póndźelu cźežke wobkhadne njeshoże. Tam sajędże pucźowazy Erich Wilhelm se Seiffhennersdorfa ſe swojim wohobowym automobilom w nozy krótko po 1 hodź. do tworowcho cźaka, kiž ſ Leutersdorfa pschijędże. Automobil żo pschecźišmy a wosta cźežkowobschkodźeny ſ boka dróhi pschi żelesniſkim nażypje leżo. Wilhelm bu pschi srażenju ſ wosa cźišmjeny. Wón ſischaše żebi mosny a nabi żebi żylnje krwawjaze rany do hłowy. Też ſmutkach je żo ſkaniк. Holza se Seiffhennersdorfa kotraż ſ nim żobujędżeshe, każ pšches dźiw bjes ſranjenja woteńdże.

* Se **Žitawy.** W jenej tudomnej zyrkwi budże nětko żónſka kluzbu organiſta wukonjecź. Dźowka sararja ſe Paušitzy pola Trebſena, Hildegard Lehmannej, kotraż je konſerwatorij w Lipſku ſa zyrkwinſku hudźbu wopytała, je ſa organiſtku pschi Knjeninej zyrkwi w Žitawje wuſmołena.

Listowanje.

O. Sch. Wěſta mjesa w płacźenju podpjery ſa dźěcźo njeje liczbnje postajena. Dokelż ſcźe nětko wożenjeny żu pódła trěbneho żeźiwjenja ſa Waż a pschisłałaze ſaſtarantje Waſcheje żmórby wěſte dohody trěbne. Ssudniſtwo postaji po tym wyšokoſej pschinoſchka ſa dźěcźo. Pschebywanje dźěſcźa ma nam postajecź, je-li żo njeje jemu tuto prawo wożbiće wotenſało.

B. T. Praſchenje, hacź maja banki nalutowańki nahódnoſcźicź, żo wospjet ſtaja. Po § 66 nahódnoſtneho ſakonja żo k lepſchemu bankow te nalutowanki, kotrež njeżżu na kontokorrent, ale na wożebite konto pschewſate, njenahoſtna. Pod tutu pschikaſnju padnu wſchě pola banki tak mjenowane krucże ſapokożene pjenjezy, kotrež běchu ji na dłeſchi cźaż bjes wupowědźenja pschepokaſane. Haj, na to nječhtóżkuli ſkorżi, ale pomhacź żo njehodźi.

A. K. Pschi 12 hriwnach měżaczneho domójnſkeho podružneho pjenjeſa macże někto, dokelż żo wodowy dawk wożebicże ſběra, měżacznje 14,70 hr. płacźicź. Wo tym je dawk ſa kanaliſowanje żobu wobſchijatu, tuż żo njeżmě wożebicże ſběracź. — Ke kupjenju nětkajkoho wobkhoda żo żadyn wotnamakaży kapital ſa rentu njewuplacźa, jenož ke kupjenju leżownoſcźow, hdźež może żo kapital hypothekarizy ſwěſcźicź.

K. N. Dokelż żo dań ſwjetſcha, po wotbjerjenym cźaſu płacźi, dha mějeſche żo 1. januara 1928 płacźomna dań ſa naſpjetny cźaż po nahódnoſtnym ſakonju hiſchcźe ſ 3 procentami płacźicź, dokelż wot 1. januara 1928 hakle 5 proz. wucźini.

Najwiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutſiſchi pjatk: Swjetſcha rjenje. Deſchcźe popſchestawaja, wot wjeczora k ranju pokročowaze wutwjerdjenje. W Jendźelſkej miliſcho, ale mutno a ſcherjato.**

Němſki president ſ Hindenburg je ſrjedu ſ pſchewodom wyſchſcheho presidenta Rolki do Hildesheima pschijěł. We jcho pschitomnoſci je żo Hildesheim ſe ſpuſchcźadom k ſrjedźokrajnemu kanalej pschiſamknył.

*

Wulke manevry němſkoſtatneje wobory smeja żo w ſeptembrze w Lubiſſkim a Žitawſkim wokrjeżu a dale w ſtronach njes Shorjelżom—Lubanjom a Hirſchbergom. Na kónżu budże najſkerje wójſkowa parada psched němſkim presidentom Hindenburgom.

*

Saſtupjerjo Małeje ententy żu żo ſrjedu w Bukareſtu ſeſchli. Na jich konferenzu budże żo wo madżarſkej propagandże ſa reviſiju měrowych ſrěcźenjow, wo italſkej balkanſkej politizy a wo juhoſłowjanſko-grichiſkim jednanju wuradżecź.

*

W Livornje w Italſkej pondźelu nadwódne lětadło ſ wóſom Němcami wuleca, ſo by żo apparat ſa ſchtrowu telegrafiju wupruhował. Dla wobſchkodźenja motora dyrbjeſche żo lětadło na morjo puſchcźicź. Italſki ſaniczak torpedowych cźołmow żo na morju pluwajeſo lětadło dohlada. Saniczak wóżom Němcow pschija a jich do Livorna dowjeſe.

*

We Wukrajinje a Běłej Ruſkej żu żo pschi żylnym wichorje města Poltawa, Minſk a Kijew powodźile. Naſtata ſchkoda wjazy dyżi diwaj milijonaj hriwnow wucźinja.

*

Pšches Schpaniſku horza żolma dże. Dla pschewulkeje horzoty je minister roswucźenja porucźił, ſo na popoldniſcha wucźba we wſchěch ſchulach hacź do 15. ſeptembra wupadnyeź. W nětkotrych wſach poczinaju dla wulkeje horzoty ſtudnje ſaprahnyeź.

*

Hoover je pschecźiwo woli Newyorkſkich wulkobankow ſa presidentſtwoweho kandidata republikaniſkeje ſtrony pomjenowany. Wulkobanki żu pschecźiwo njemu, dokelż żo wón rewiliji wójniſkeho dołha a pschiſtwolenje pożczonkow pschecźiwja. Hoover jako kwäker a pschecźel měra ſtajnje pruhuje, hacź pschiſtwolenje w tymaſe praſchenjomaj militariſmus njeſyłni, měſto ſo by hoſpodarſke ſhrabanje podpjeralo.

Swójbne powěſće.

Sczmrěi: Karla Richard Scholta, pjowowy ſkładnik w Njeſwačidle. — Hermana Bjedrich Löhnert, żiwnoſcźeř w Hrubjeſcźicach. — Karla Bohuměr Schober w Roswodezach 72 Lt. — Erika Luiſa Mendźiż we Budyſchinje, 15 Lt. — Jan Ryčtař w Pančizach.

Hamtske wozjewjenje z Kulowa

Kedźbu! **Kedźbu!**

Wulke skótne wiki
w Kulowje
dnja 25. junija 1928

Wulke ſtadła płahowanskeho skotu prěnjeje rjadownje so přičerja

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Přichodnu njedźelu wuleći sebi Budyska jednota „Sokoł“ na wopyt k Radwořskej jednoće do Bronja—Radworja a zarjaduje tam popołdnju sokolske wubědźowanja (6-bój). Potom je přiležnosć ke kupanju a po tym zhromadna hoſćina. Wječor je wjesoła zabawa z rejemi w Radworju. Přeprošujemy wšitkich bratrow a bratrowske jednoty. Wšitko darmo! Započatk z dypkom w 1 hodź.
Zarjadnistwo.

Domowina. Wobšěrny a lokalny wubjerk zeńdźe so jutře pjatk pop. w 5 hodź. w Rösikec hoſćencu. Jednanja ważne — přińdźće tuž wšitcy.
Za „Domowinu“ Krj.

Drježdźany. Serbske towarſtwo „Cornobóh“. Wšitkim sobustawam a znatym přećelam wosebje k wědźenju, zo so přichodnu njedźelu popołdnju 1/24 hodźin w Křižnej cyrkwi naše serbske kemšenje wotměje (farař Kapler-Budyski). Wšitcy swěrni Serbjo su wutrobnje přeprošeni. Njech so wšitcy prawje bohače wobdźěla.
Předsydstwo.

Jasenica. Kat. Bjesada pojěđže njedźelu 8. julija z autom do Budestec. Štóž chce wot sobustawow sobu jěć, prosy so, zo by to hač do 29. 6. pola knjeza Jana Ryńca-Khróšćanskeho abo pola zapisowarja w Jasenicy wozjewił. Wo bohate wobdźělenje prosy
předsydstwo.

Njebjelčicy. Jednota „Sokoł“ ma tutón tydźeń pjatk wječor wot 8 hač do 10 hodźin zwučowanje.

Sokołski Zwjazk. Při składnosći wuměta Budyskeje jednoty do Bronja pola Radworja njech so tam zeńdu nałolnicy wšitkich wokrjesow, najpozdźišo w 2 hodź. Jedna so wo wokrjesne zwučowanje w Budestecach.
Zwjazkowy nałolnik.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofojowni w „Serb. Domje“ (w małem stwi).

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Wubjerk Zwjazka ma njedźelu 24. junija dop. 1/11 hodźin w Serbskim Domje w Budyšinje jara ważne posedźenje. Wšitke sobustawy wubjerka dyrbja wěſće přitomne być.
Předsyda.

Za Prażskich wobdźělnikow. Znamjeńska (darmo) a pohladnicy su skónčnje dójšle, za 20 pj. w Smolerjec knihařni. Wulke wobrazy, fotografowane w čěſkim ſrdce, maja so tu skazać. Po wěſtej ličbje, snadź 80 hač 100, su poměrnje potuńšene. Hewak płaći jedyn 2 hriwnje.
Zarjadowař.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžyncy — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje. —

Łožowy damast
(Stangenleinen) rubišća, smuhate počehnjenja, wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znap. „Zlot. Hwězdy“

Dźěćacy wóz
je na předań w **Budyšinje, na Cyrkwinskim naměſtnje 1a.**

Pata z kurjatkami
je na předań w **Čornowje čo. 8** nola Pomore.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńa
w Budyšinje

Tworykupowace tow. w Budyšinje zap. družſt. z wob. ruk.

Hospodarskich přičinow dla so w nowym hospodarskim lěće našeho družstwa wot
1. julija 1928
rólowe znamki we wšěch rozdźělerńjach wotstronja. Za to płaća přichodnje wot rozdźělerńje wudate pokładnjowe šeki z dnjowym kołkom. Prosymy wšěch sobustawow, zo bychu tute pokładnjowe šeki derje wobkhowali a po času, hdyž su so 20 hr. (dwaceći hriwnow) nazběrałe, w rozdźělerni ze zapiskom, na kotryž ma sobustaw jenotliwe liczby zapisać, wotedali.
Rólowe znamki maja so ze znamkowymi khartami, na kotrychž su wróćozarunanske znamki nalěpjene, ze zdyłknymi znamkami najpozdźišo hač do 15. julija 1928 wše wotedać. Po 15. juliju 1928 wotedate znamkowe zdyłki zhubja swoju płatiwosć.

Gumijowe twory za žony a muže
woplokowadła, żiwotowe wobwjazki, měsać. wobwjazki a tajke přez wustupowanje. Wobroćće so dowěriwie na
Wagnerowu
w Budyš. před Šulerſk. wrotami 6

Handrij Strumpa
w Budyšinje
na Rózowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Sym Serb!

Běła dójna koza
bjez rohow, z kózlatom k přiwjazanju je na předań Lolk w Hermanecach nola Lava.

Wot pjatka mam nowy transport młodych, sylnych, wysokoſkelnych, originalnych, raňo-pruſkich hollandskich

kruwowa jałojcow
kaž też 3 **připuščomne byki** wot Königsbergskeho tow. ſtadł. zapiska (Herdbuchverein Königsberg) z najlěpšim dopokazom zamóžnoſće w mojich hródźach **w hotelu „Kurwjeſch“** w Budyš. na Drjew. wikach jara tunjo na předań

Emil Gräfe, skótna wikowarńja
Telefon: 2063 a 2418 Rězniski skót so sobu zamění

Domjacy srědk
přećiwo čerpjenju čuwow a njesparnoſći je
Baldrianowe wino
Vinoval
Schloss Apotheke Bautzen.

Přimérjene płačizny, najlěpša kajkoſć
wobućow
pola firmy
Marf. Jähne w Budyšinje
na Sulerſkej hasy 9 Telefon čisło 2705

Wuporjedźenja awtow
kóždeje družiny spěšnje, tunjo, wuwjeduje hišće
Carl Gast w Budyšinje na Drjewowych wikach 27

Najwutrobniši dźak
za wše česćace a lubozne słowa při marach, za wše wěncy a za wše druhe dopokazy wutrobneho dźělbraća, kotrež su so nam wopokazałe při domojhiću mojeho lubeho mandźelskeho, našeho swěrneho nana, wyšš. wučerja a kantora **Hančki w Poršicach**, wuprajamy wšěm jenož z tutym.
Martha Hančcyna a dźowcy
W Poršicach, 20. junija 1928.

K wotedawanju wina
wše družiny **droždżow, korkow, špundow, bleše a balony k drożdżenju, Kork-mašiny** atd. pola
Winter bratraj Miersca nasl.
w Budyšinje na Žitnych wik. 30

Příloha k číslu 143

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 21. junija 1928

Wohnjoworbny rozhlad.

Zhromadźenje słotnikow, njedźelu, 17. junija 1928 w Róžeńcu hósćencu w Budyšćinje.

Tutón wopołdnju ½4 hodź. jako swjatkowy pschedsydźa pożehnowane słotnikow a póstrowjazmi zhromadźenje, wobsehe witasche sapuspjerjow Budyšćanskeje gmejny. Pschedy hač so dalschi wobchad pokaza, wěnowasche pschedsydźa serdzenemu pschedsydźe krajnych swjatkow, kusejež wopalnemu direktorej Reinholde-Meeranskemu, słowa dźaka. Reinhold je dyl w poslenim zmužite słowa dobrocželi a spechowar wohnjowego wobornistwa, kiž pyta swojeho runjeza. Zehodla poczesczischi jeho zhromadźeni z postanjenjom. Zwjenzki sapuspjerjer knjes Klempt powzia na to pschikomnych w mjenje Budyšćanskeje gmejny. Dźjakowny porjad be wobschérny. W statistiku je sapisanych 63 194 muži w 1180 woborach. S tutych pschinđu na horka napomnjenej swjatk 2418 muži w dwanacze woborach Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa a w jedyn a dwaczeji woborach Budyšskeho hamtskeho hejtmanstwa. Lětuschi swjatkowy dźeń wotmeje so 30. junija a 1. julija pschi skladnosczi 25lětneho wobstacza swjatka w Nowosalzu-Sprembergu, hdyž so psched 25lětami tohorunja wotmě. Na zamjnjenaj dnjonaj ma też Lubijski swjatk swój swjatkowy dźeń w Lubiju. Swjatkowe wobory budże swjatk w pschichodze sam se schlawcham sastarać, dokelž su wobory pschi kupowanju swjetscha njelube nasponjenja cźinile. Knjes wopalny direktor Hohlfeld rosprawjesche wo pożehnju krajneho wuběrka w komorje wopalneje sawěsczerne w Drježdźanach. Nowowustwolenej zhobustawaj krajneho wuběrka staj knjes wopalny mischtr Werner Fischer-Zitawskeho swjatk a wopalny mischtr Geißler-Drježdźanski za krajnu skupinu dyrbjenjesche wohnjowoje wobory sa Sakksku. Na czesnjnych wusnamjenjenjach spožeji so we poslednim lecze 1060 diplomow sa 20 lětny słužbny czas, 885 jubilarnych wusnamjenjenjow sa 25lětnu pschisłužbnoscz, 270 czestnych znamjenschkow sa 40lětne a 69 sa 50lětne zhobustawstwo z 3100 hr. jako czestny dar. W Halschtromskich kupjelach pschebywachu 34 zhobustawow 885 dnjow k wocżerstwjenju sa hromadze 4 649 hr. Czełkohrot potrěbni tomarschskeho podpjerachu so z 1505 hr. Rosprawa we pokładni, kiž knjes wopalny direktor Müller-Scheibenbergski poda, njebě wjele swjeżejaza, dokelž z 4438,70 hr. wotbyta słónczi. Swjatk je psches inflaziju wschě swoje pjenjezy w symożerstwo pokładnjach zhubił. So pak bychu so tute dźerżale a nastatu wotbyłk so wurunał, wobjamknu so dźerka, do kotrejež ma tóżdu zhobustawy hač do 31. meje 1929 ... hriwnu pschinoschowacz. Pschinoschki sa krajny swjatk ... smužne kaž w tutym lecze (20 pj. sa wobžbu a 8 hr. wo-...leżownostneho dawka). Wobsebita składżowanka wobor-...ych woborow Sakskeje, hnadź hrjedź septembra, zo ...mina. Swjatkowe pschedsydźiwa maju so z wubjerk... a swjatkanti mjes hobu dla taseje składżowanki rěź... , a zwoje stejischczo w běhu jeneho měsaca hłownemu ...jatkej dźelicz. Krajny wubjerk to potom rozdźěli. Pschedhładża wokrejnych swjatkow so k zapodaczu nam...ow za wólby wokrejnych zastupjerjow namołwjeju. Amerikanski namjetuje, so by so pschichodny zakki wohnjowoborny ...ěst tam wotměł. Krajny swjatk zakkich wohnjowych wo...orow z. d. ma prawo, 15 zastupjerjow na wohnjowoborny ...ěst Němskeje do Wrótzlawja wotpósłacz. K zónkrózneje... dawkej 1 hr. za kóżdu wobsobu, namjetowasche pschedsydźa, zo z gmejnu do teho dźelicz, schtož so też pschija. Do birmy wotpósłeju so 12 a to: kk. wopalni direktorojo Hünich, Hohlfeld, Knoblock, Ruchtat, Krjeczmar, Hölzel, Haupt, Neuman, komandant Engemann a zast. fotnik Halka, ninto so pschi kk. Müller, Ruchtat a Löffler. Pruhowacz maju so w lěcze 1929 pschi wobora w Budyšćanach, Nowosalzu, Jedwarsku, Hornjej Wjasowicy a Rynarni. We pruhowanjach sestaja so wone plan, po kotrymž maju so wobory wobdźe schtwórte léto pruhowacz. Sa Pirnu žada so wobezny czas. Kapały maju so na tutym dnju sjenoczicz a swojeju swjatka kroczicz. Pschedsydźa namjetuje, so bychu so w pschichodze wjazy wobory wobsteja, pschi wuhotowanju swjatkowego dnja sjenoczile, dokelž małe wobory hewak pschekrótko pschindu, schtož wschitzy witachu. Pschichodny swjatkowy dźeń budże w Schumbarku. Na němskim wobornym dnju wot 6.—13. julija we Wrótzlawju wobdźěla kk. wopalni direktor Hohlfeld-Beserowitz, komandant Engemann-Budyšćanski a swjatkowy adjutant Kriegel-Nowosalzski. Sos dźakujo sa fylne wobdźelenje, kótrejž pschedsydźa pożehnje z namołwjenjom, so chcyli so towarschjo na swjatkowem dnju w Nowosalzu wobjacze wobdźelicz.

* * *

2. wohnjoworbny wokrjeż w Budyšćinje

w swjatku Budyšćeho hamtsko-hejtmanstwowskeho wokrjeża.

Stwjeczownje wokrjeżnych signalistow je na pschichodnu sobotu popołdnju w 6 hodźinach na Tšelnitzu w Budyšćinje postajene. Nawjedowacz budże wyschschi signalist knjes trompetar Mats Ulbrich z Budyšćeje wohnjowoborneje kapały. Dla wulkeho swjatkowego spurczowanja, dnja 26. augusta w Budyšćinje, maju wschitke 2. wokrjeżej pschisamknjene wobory jeneho signalista wotpósłacz. Sčo to wobory: 1. Boschezy, 2. Budyšćin, 3. Weigangez w Budyšćinje, 4. Buschowa w Budyšćinje, 5. Dobrusa, 6. Drožđji, 7. Belschezy, 8. Hnaschezy, 9. Hudźi, 10. Wulke Dębrjo, 11. Zicżez a Zicżerl, 12. Budeschezy a Porakowa wobora, 13. Hrubjelczicy, 14. wobora firmy Grützner a Faltis w Hajnizach, 15. Mała Borschicz, 16. Klubschicy, 17. Njesdasischezy, 18. Delnja Kina, 19. Hornja Hórka, 20. Hornja Kina, 21. Splósk, 22. Rachlow, 23. Raschow, 24. Schérachowo a Wünschez hjeńdźiczejsko, 25. Cźorne Nóžicy, 26. Seuchow, 27. Dźěžnikezy, 28. Sčižezy a Natarjezy.

Wusud w Nowej Strelicy.

W mordaskim jednanju pschećiwo Brauerej a Krygarjej ho wczera sczehowazy wuzjud wosljewi:

„Wobstorjeny Brauer ho dla wotpohladaneho a pschemyslenego mordarstwa k zmjerczi sazudźi, dla czejkeho jednanja nimo toho k tsjom létam khłostarnje; czejine prawa jo jemu na czaj ziwjenja wotrjekny. Wobstorjeny Krygar ho dla pschipomoza k pjeć létam khłostarnje a dla jednanstwa k dwěmaj léomaj jastwa sazudźi, schtož pak ho hromadze do schćicz let khłostarnje pschewobrocźi, nimo toho wotrjekny ho jemu czejine prawa na czaj schćicz lět."

Pschedhdża dohokała sakładanje wjes wuzjuna na rěchtarjowaze: „Sud je wo winje Brauera pschezwedżeny. Kak je wón wohonj sawěsczał, dawa k wobmyslenju. Nadpadne a sdobum podźiadne je, kak je w zjawnym czełu swoju czetu sawěscził. Nimo toho je sadźerżenje wobstorjeneho do njeskutka jasne, tohorunja je dopokazane, hdyž je samkny dźeń po njeskutku pschebywał. Wobstorjeny Krygar stej w źiedźiczerstwje zyłe nalekrosče. Wón bźesche w pjenjezney nusy, a je sawěsczenja Rhodu mózesche jenoj potom wuzjitka méc, hdyž Rhoda po możnosczi bórzy wumrě. Krygar je potajkim wo mordarstwje na Rhodu wědźał a dyrbjesche ho tehodla khłostacz."

Sakitowarjej wobstorjenesju chcetaj pschećiwo wuzjudej prahowanje sapokožicz.

Wulki wichor na Narańšim morju.

W Sczeczinje howrjesche zobołu wulki wichor, kiž na mnohich městnach wulku schkodu naczini. Nad wotrjekjom Greifenhagenom rosrahy ho cźežke njewjedro. We wjoy Gardenje bu zenjerzarka z dźiwkom zarażena. Wjele schkodow naczini njewjedro wobsebje w Pschedpomorišez. We wosrjesku Deminišku, hdyž sakhadżesche zurowy wichor z krupobicźom, nastachu wulke sapuschenja.

Wobsebje cźełko potrjechene buchu wjsy Schwichtenberg, Meesiger, Cażlin, Hohenbollenthin a Borentin, hdyž zita na polach haž dwalcowane leża. Dźěłacżerki, kiž na polach rěpu cźahachu, buchu z wulkimi krupami ranjene, tak so rany krwawjachu. Schóžejowe schtomy wichor zwotlama a zmjeta je do zitnych polow. Domy buchu wschudże wobschkodżene. Też nad wokolinu Labesa rospuschczi so cźežke njewjedro. Tu potrjechi ho wobsebje wjeż Rienow, hdyž je 500 jutrow rożi sniczi.

Kak sicja sywy w Ruskej.

Ruski statistiski hłowny hamt w Moskwje wosjewja wo stawje zywow w sowjetskej Ruskej zyłokrajne rosprawy. Po tuthych rosprawach stejachu wschitke druzyny zita nad normalnym stawom. Hłowny hamt wobsebje wusoschnje, so nałetnje zywy tak derje hdy, so samożna schkodu narunacz, kotruż stej syma a nałožnja kuchorta rasnymschim zywam naczinjesej.

Tola njedźiwajcy tutych dobrych powołkow pschima sowjetske knjeżerstwo hizom nitko za hrěbkami, so by wulka Ruska bliżschu symu derje pschitrała. dyrbjake-li zo pschećiwo wschemu wocżakowanju hubjene wupadnucz. Tohodla knjeżerstwo mukowe wobstatki rozdźěluje. S tym-bom je knaj derje dojcź sastaranj z wumjetscham bźesho khłoba, kiž tam nikke dosyta nicje dostacź.

Lud a wěra w sowjetskej Ruskej.

Swjatk bjezbóžnikow (Sojus Bezbożnikow) je wot haprele 1926 pschipóznata organizacja pschećiwo-khścześanskaj propagandu w Ruskej. Wón wobsydluje wjace 250 000 hobustawow. Wjaz hač 10 000 agitatorow wukubłaju so za tuto dźeło lětnje. Centralna rada nakładuje tři nowiny w hromadze 20 384 000 eksemplarach; nimo toho rozschérjujetej so 2 milijonaj lětakow a knihi. Jako wunjerschny krědt poruczuje so župam, spómnożne pschedewsdacja sarjadowacj a pschewjesecj, czełowjene kwaty, czełowjene pobrjeby a czełowjene swjedźenje (swjedźeń hwězdy město hodow). Ludowy kontigariat njewotmětwa żadyn kurjuš, so njeby pschi tej składnosci praschenja pschećiwo-khścześanskeje propagandy rosrihowak. Wukrajne wotdźělenje swjatka bjezbóžnikow je nusynarodnemu proletariskemu zjednoczeństwu zwobodnowwerikowy pschisłuschnje. Na zutrownem dniu běchu na wschěch hałach wótzerczaki pschipraujene, so bychu lud wo pschiwérje powuczili. Njedźiwajcy toho běchu w Moskwje wschě zyrkwje derje wopytane.

Spušćomny křesćijanski muž

za rozšěrjenje nabožneje nowiny při dobrych dokhodach so pyta. Bliže zhonič we wudawarni „Serbskich Nowin"

Přilopk.

* S Barlina. (Bjez mała jako żeleznisle njeslože.) Spěschny czah D 111, kiž z Hoek van Holland do Barlina jědźi a ma po jědźenym planje popołdnju 5,32 hodź. na Schlesyskim dwórnischczu w Barlinje pschijcź, pónja dźelu w Kathenowje sesełaži. Lokomotiwa běsche ho dźelu w Kathenowje sesełaži. Lokomotiwa běsche ho dźelu w Kathenowje sesełaži. Lokomotiwa běsche ho jadże z narunanjej lokomotiwu z Lodźinskim japołożenjom do Barlina.

* Wichory a njewjedra w Mecklenburgskej. S południschich stron Mecklenburgskeje pschikhadżeja powjesce wo wulkich powodźenjach. W Grabowje a wokolinje wjerzachu wichor twarjenja z wotkry a tżichi hwotnosc. Wjele hylnych schtomow je wichor jako japakli slamał. Po wjele dróhach njebźeche dla zwalenych schtomow mózna jěsdźicź. Wobsebje sy potrjechene tu hadowe sahrodu.

* Cźłowjekaj satepiaj ho dla jenoho pja. Roshorjaza strudkobra wotmě ho pschi mórskim brjohu w Boulogne-sur-Mer w Franzowskej. Poš młodeho mechanika plunowaschke pschedaloko do morja, jeho knjes ho za nim puschcźi. W hylnych żołmach pak ho njemózesche nad wodu sdźerżecź. Młoda Jendźelczanka posluta podnórjazeho wukhowacz, pschiňdże pak bórzy sama do najwetschego nusy. Jendźelczan, kotrjž sa nohrożenym. Jsma pak ho njeprahu je-ju wukhowacz, wón mózesche ho jenoż z cźežkimi rananmi a zyle wobtżalenym k brjohej wukhowacz. Tak žadasche sebi njeporadżene wulkhowanje pja źinjertnaj woporaj.

* Wutrajnosne reje w Chikagu. Pschi wutrajnostnym rejwanju w Chikagu dostaschtaj nědźuschi namórnistli offizěr Robert Johns a jeho rejwarka Berna Bergandi prěnje myto wo 3 500 dollarow (pschez 14 000 hrivnow po naschich pjerjesach). Wonaj běschtaj dospła 259 hodźin 44 minutschinow rejwałoj. — Kolivrótnosc, nizwóeno?

Rostlinski škitanc.

Rostlinski schchitanz je kżesjaza w znjeżiłym czasu (wot junija hacz do augusta) Arnica montana, arnikowe sele, też runaze abo njendre sele, zwjatojanske sele, zorike, mudre kwéti njemczanowe (nimski: Wohlverleih, Engelskraut, Fallkraut, Tabak = Johannisblume, Luzianskraut etc.) Mnohe njesena hižo pschcherdża, so je roschlina ludej nětschto hódna. Wopraudże ważaznu zhebi je starodawna tole sele a też dźenża je hischcze jara pożadane. S korjenjow, liscjow a kwětkow pschihotuje so znata arnikowa tinktura, kiž pschi hacżenju krwe, dźerżu, wjeżi a bolokcach w khribjece k natrémowanju słuži. Wożidnjenu tinkturu khwala zhebi pschi bolocżach w nadzrku. S kwětkow a korjenjow pschihotowane sele pomha nerwowy a zilkowy system rosbudżowacz, spěchuje wobtok krwe, mocżenje a pocżenje. S korjenjow pschipraujeja porschadło. S tym pak njeje nihdy hischcze hódnoscz sele dowocżerpana. Na kóżdy pad njeje pschicżany, nasche Hórske lěży pijanje pychi arnikowych kwěcżin wurubicź, sa nětschto pjenjezkow nożemy zhebi pola dreggisty lětnu potrjebu nakupicź a możemy pschepiwedżeni bycź, so tu kwětki w prawem czasu byte schcżipane, pschetoż sela w njeprawem czasu nimaja-dospła jeneho hódnoty a móża wjacy schkodżacz hacz pomhacz. Hdyž arnikowe sele rosce, rosce w cżędodach a rosmina zwoju słom pychu. S tym pak, so na nětkrych městach we wulkej mnohosczi je nawabjene, njejsmy so nichtó zawjesez dacź, wotlimy torhacz a sele schcżipacź. Mona słusche, każ je hižo prajene, k rostlinskim schchitanzam, kiž zu wobsebitemu schkitez publika poruczene.

Kopšiwy w domjacnosći.

Kopschiwy mamy pola nas pschemało kedżbu. Czasto so na nje snehwanły. Skoro njechamy wěricź, so je w nětkotrych krajinach jako hospodarsku rostlinu plahuja. My mamy pola nas jenoż nałeto kopschiwy kedżbu, mamy-li hnjata. Kopschiwy zu hujatam zara strowe a hjes nich hychwuj z cżejka strowe hujata sdźerżeli. W kopschiwach je wjele schemiczitele tikalitny, kotraż pomha w żołdku pizu pschegrowacz. Hujata tak pizu lepje pożiwaju a zu strowe a cżerstwe a derje rostu. Niz jenoż hujatam ale też dorosjenym huśom a žanu kaczanu a kurom kopschiwy howja.

Dale je kopschiwa i dobrej pizu za howjasly ſtót. Schwejdsko a Danojo zyle sahony kopschiwowym plahuja, dokelž maju hubjenu pódu a kopschiwy zu i kózdej pódu spokojom. S kopschiwami maju sahe nałeto dobru a sahnu pizu, dyhž hischcze druheje pizy njeje. Dokelž pak ſtoi nałeto rady za selenej pizu hłodźi, sdźerżi ho bórzy na nje a je rad żerje.

Kopschiwje howoi wsicka póda, jeno hdyž ma 4—5 cm pjerschcże wokolo żebje a trochu ſtónza, njetrjeba žanehu hladanja ani hnoja.

Kruwy po kopschiwach wubjernje deja. Ssmjetana nje-je jenoż huscżischa ale też butra je po nich zokżischa a lepschcha hacż po druhej pizy. W Franzowskej je zara so Prevelejschej butru prascheja, dokelž w tamnej wokolinje kopschiwy kruwom dawaju. Skotej je kopschiwy nimo mery strowe. Stót ho po nich kormi a je cżisty. Schwejdsko praja, so tajke kruwy nihdy zanym khorościam w lecze njepodlesa, kotrymž żmy nałeto kopschiwy dawali. Kopschiwy kci rjedża a wobaraju k satykanju.

Też kurom zu kopschiwy schwarne a strowe. Dawamy-li kurom w symje kopschiwowe zymjo do pizy, to nam tkmańsko njeju. Kopschiwy zu žnadnje pschisporjeju a to se zymjom a korjenjemi.

Kopschiwy zu dale z bobrym lekarschtwom w domjacnosći. Na symu możemy je w khłódu wuzuschcź. Kopschiwowy cżaj rospuschczi na pjnzach wschelake schlingowy po sajmnjenju a wuhoji na wutrobnu bolenje. Dale możemy wodnizu (Wasserjucht) pschi sapoczatku derje z kopschiwowym cżajom sahnacz. Młode kopschiwe możemy jako żołotej pschihotowacz. Sku jara strowe. Swarimy-li wuzunz, do kotrehoż nječhto kopschiwowego symja smječkamy, mamy dobry krědt pschećiwo dristanje. Schwikanje z kopschiwami je strowe pschećiwo nerwosnosći a wtoży (Rheumatismus).

Też we ſtónym lekarſtwje maju kopschiwy wulke prawo. Tehodla njechamy snajmjenscha nihdże njetrjebawschi kopschiwy njecźicź. Nětkotrežkuliž maju dosez městna, hdyž hewak niczo dale njerosese. A je-li k niczomu druhemu, dha je nasymu k najmjenschemu kurom wuzuschmy.

Listowanje.

L. Jr. K wotnajazenum wodwdźenju šlusćka teš pokakrja a ljubja, hdyž mózeše šej schaty wuzuschicj. Wotnajeć ma ljubju w dobrym porjadku dźeržeć. Hdyž Wy pokaćće, na tutym dnju dyrbi šo Wam teš ljubja k šuschenju schatow pschiwostajicć. Sapowědźi Wam wotnajeć kluč, dha dyrbi po naschim mjenjenju šo wšěch chóšty stacj, kotrež Wam nastanu, hdyž schaty nědźe druhdźe šuschiće.

K. P. Wasch nahlad by prawy był, był-li domjazy porjad abo podružne wumjenjenje tajku winowatosć k rjedźenju podružnikam wotbezpiece napokožiła. Tak dołho hač to njezwobsteji, dha njejšu po naschim mjenjenju po powschitkownym a nomělnym waschnym podružnišk winowacći, hornim ludźi, kaž teš dwoł a chěźu rjedźeć. To dźe pschi-šteji hospodarcy abo wobhdźerjej (wotnajerjej). S podružnym pjenjezom šaplacća ćeći tute dźěło šodu.

Do Pirnitze. Njezwobsteji žane postajenje, šo możeše šej wot Waschcho šusoda katasterike wumjerjenje žadacj. Teš niz w padźe, šo je wulkosć ležownosće šmopydła wopaczaje wumjerjena. Tu njemóže šo wo § 919 němšteho šakonja (B. G. B.) nakožowacj. Tam šo wo postajenju krutych namjezhych šamjenjow (potajkim miejnikow) jedna. Dokładne wumjerjenje dyrbiše na kóždy pad šam šaplacjeć. Wažne ša wulkosć ležownosće je, kak je w katastru šapisana, kiž je psches wumjerjenje postajena. Wumjerjena wulkosć do ležownosćnych lisćiš (Grundbuch) šapisana njeslaći po rozsudźe němšteho šudna (Reichsgericht). Schérokosć muza njeje po krajnych pschedpisach wěsće postajena. Sa wóhne pueje je shór jeneho woła pschepisana, potajšim na 1½ metra. Po § 907 němšteho šakonja (B. G. B.) może šej wobhdźerć ležownosće žadacj, šo wot šusodneje ležownosće gravoćiwe šmjerdu do jeho šo njedobudža, je-li šo hodźi temu na druhe waschnje wotpomhacj. Je-li chcejše hnójnizu, kiž zyle blisko pschi Waschich statkach je, wotstronjenu měcj, dyrbiće na kóždy pad šlorźicj, je-li šo w dobrym njezo njewnejšini. Wotstronjenie murje, kiž wot šusodneje ležownosće na 1,50 metra do šjawneho puća šahn. może wot policajskeje wyschnosće šej žadacj. Jako privatny muž nieśmješe pschećiwo tomu šakrocicj, je-li Waschе wobhdźeńšiwo ś tym njeschkodźiše. Wobroćće šo na hamtšteho pschedstejicjerja.

Swójbne powěšće.

Smrći: Martha Teichez w Žiežnju, 19 lět. — Božidar Kurt Scheibenbauer w Budyšchinje. — Gertruda Scholežina rodź. Litterez na Židowje. — Korla Louis Löffler, wyschšich lagarettowy inspektor na wotp. we Kamjenzu, 66 lět. — Wilhelm Nowak, wučer na wotp. w Hródku, 86 lět.

Hamtske wozjewjenje z Kudyšina.

Młynšti wobhdźeć Gläser w Čjeńwjenych Noßlizach je *wo dowolnosć* prošył, šo *šmě*:

1. powyschicj dwołenu wyschkosć napjeća wody pola swojeje šaštawy w Čjeńwjenych Noßlizach wot 0,66 mtr. na 0,18 mtr;

2. *ponowicj nědźe 40 m wyšche* młyna ležaneje pschestajomnieje šaštawy pjche wulku wodu;

3. pschiprawicj drjewjanu šo *cjahazu* šaštawu na prawym brjohu młynšteje hornjeje hrjehje šo šo pschiamkowacym *wotběžnišim pschěrowom nědźe 40 m wyšche* młyna;

4. pschiprawicj šawjeraišku šaštawu pjche wulku wodu we wulmje do młynšteje hrjehje pschi špinaišej pschiprawje;

5. šaměnicj wódne kolo młynšteho młyna.

Tutón namjet šo po § 33 wodowcho šakonja a § 17 pschemyšlowcho porjada wojewi ś namołwjenjom, šo šo pschipadne pschećiwjenja pschećiwo požadanemu wuzuwanju wody w běhu 2 tydźenjow wot dnja wudaća tuteho wojewjenja šem na podpišane hamšte hejtmanštwo, hdyž šu teš plany k nutšpohladanju wupołožene, šapodadźa.

Wobdźělenci, kotříž šo w tutym *postajenym* cžašu nješamołwja, šhubja prawo pschećiwjenja pschećiwo postajenju wyschnosće.

W Budyšchinje, 14. junija 1928.

Hamtske hejtmanštwo.

Do wikowańšteho regišra je šo dźenża šapisało:

1. Na kopjeno 26 nastupajo kommanditiška towaršwo **E. M. Monse w Budyšchinje:** 2 kommanditištaj staj wustupiłoj. Firma mjenuje šo pschihodnje: **E. M. Monse & R. Rasch,** kommanditiške towaršwo.

2. Na kopjeno 1012 nastupajo **Schatowa fabriku, towaršwo ś wobmj. ruk. w Budyšchinje:** Artur Martin je jako wotchodny wjednik wustupił. Sa wobchodneho wjednika *je postajeny pschekupz Louis Böhmer w Drježdźanach* — Běłym Jelenju.

W Budyšchinje, 19. junija 1928.

Hamtske šudnistwo.

Do regišra kubłowcho prawa je šo dźenża šapisało, šo po mandźelskim rjeńenju ś 20. junija 1928 wikowaŕ Korla Curt Semmer w Budyšchinje ninu prawo šarjadowacj a wužiwacj šamožnje šwojeje mandźelšteje Marje Marihy rodź. Lapštichez.

Hamtske šudnistwo w Budyšchinje, 20. 6. 1928.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Do regišra kubłowcho prawa je šo dźenża šapisało, šo Michał Delan we Wotrowje po mandźelskim rjeńenju ś 4. junija 1928 ninu prawa, šarjadowacj a wužiwacj šamožnje šwojeje mandźelšteje, kubłerki Hany Delanowcje rodź. Nowakej we Wotrowje.

W Kamjenzu, 18. junija 1928.

Hamtske šudnistwo.

Hospodarski rozhlad.

Schwórtk 21. junija 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1795	100 pólsk. złotych	46,875
Jendźelski punt	20,324	100 čěšk. krónow	12,388
100 šwajc. frankow	80,58	100 franc. frankow	16.425

Na Barlinskej burzy šo kurzy efektow teš wčera powschitkownje šchłabjowachu. Kunje tak hłabe kurzy šapisachu na wikach ś dołžnymi a rentowymi lisćinami.

Na **produktowych wikach** wčera w Barlinje bźchu płaćiwe pschenicy trochu štručene, bjež toho, šo bychu ju porno wotori dróšcho pschedawali. Płaćiwny rožk bźchu mjenje štručene. Wowš šo 5 pj. po zentnarju pschihadźi. Wčera *płaćeiche zentnć*

w Barlinje

pschenicy 12,40—12,25 hr., rožki 13,50 hr.
hacj 13,60 hr., jećmjenja nałtšicho hr. 12,25—12,30, wowša 12,55—13 hr.

w termińowym wikowanju

ša julij: pschenicy 13,25—13,27½ hr., rožki 13,38¾—13,35 hr., towaršwe 12,60 hacj 12,70 hr.,

ša ićwiember: pschenicy 12,20—13,17½ hr. a rožki 12,52½ hr., wowša 11,20 hr.,

ša oktober: pschenicy 13,20 hr., rožki pał 12,52½ hr.

Šwinjaze wiki wčera hrjedu w Barlinje.

Na nje bźchu pschihnali 488 bźhakow a 782 prošatow. Te *płaćachu*

bźhali:

wulke	64—73 hr.
hrjenje	49—64 hr.
małe	31—49 hr.

prošatow:

wulke	22—31 hr.
hrjenje	16—22 hr.

Wiki bźchu schpatne, płaćiwny spadowachu.

Wčerawšche płaćiwny ś Drježdźanšticj wikow (Markthallen)

Sarjana pjerjina: Kury štare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., hušy młode 1,50—1,60 hr., łažki 1,60 hacj 2 hr., *holbje 50—130 pj., libjata 3,50—6,50 hr. a* łórki 35—60 pj. ,bunty jelenje 1—1,20 hr., bjerny zemjak 4,50—5,50 hr , hromnik 60—100 pj., jšajna łabota 12—15 pj., holanej łećžk 5—8 pj., łišały łak 30 pj., měd 1,40—4 hr., butra 2—2,20 hr., twaroh 30—32 pj. muka 27—34 pj., jeja 11—13 pj., tjewjeń 10—12 p., rati 10—70 pj., šchćawki 10—1,20 hr.

Šwinjaze wiki wčera w Hródku.

Na šwinjaze wiki wčera w Hródku bźchu pschihwjeli 556 prošatow a 12 bźhakow. Prošata płaćachu 12 hr. hacj 21 hr., bźhaki 35—75 hr. Wiki klaganchu. Prošata njerosprschedachu.

Pschistajicj pytaju

Wučžobnika rěmišteho, Krótšichmar w Hródku, Dołha haša 10.

Pohonca. Balko, hoščenjar we Wochojach, knježi dwór we Łučju.

Stwinsku Amšelka w Lubiju, Janowa haša 16.

Murjerjow do Błeje Wody, F. H. Modler w Nitkej.

Pschedawarku Selbmann we Wojerezach, Komorowska dróha 22.

Pšeńčišneho, Horni młyn we Wajšidźe pola Lubija.

Dołžu do domu, Zimmermanka, Hawarka w Čjornym Chołmcu.

„ Žuderez hoščenja w Kšinom.

„ Köhlerez konditorina w Bišlapizach.

Na pschedań.

Žiwnosć w Nowej Wěsy čo. 5 pola Nieswačidła.

Kwža čo. 22 je jadrodu a 2 ćrjowaj pola we Špytezach. Dalše wukaje E. Kranz w Hornim Wujezdźe. Wobhladać je możno ležownosć hobołu pop. wot 4 hodź. šem.

Krowa wyschokoušcelna, Winzer we Łojowje p. Hródka.

„ młoda w Bišci 20 pola Kamjenza.

Sšomu, knježi dwór w Klóšchniku.

Wóz dźěłazy w Budyšchinje, Hornječešta haša 15, jadnu dom 1.

Zentrifuga, želesne jahrodźowe burćka, ručnej wołaj, Stuka, mlokarnja w Bišej Wodze, Korlowa haša 3.

Koš w Kromlowje čo. 2 pola Mjažakowa.

Kolo motorske, Nitšcha w Syrjojach.

Pata ś kurjatkom w Kamjenzu, Połčniška haša 12.

Prošata, Kieślingi we Wotešchinje 7.

Kóń ša 350 hr. w Błóžanach 19.

Běrny ślótnc, knježi dwór we Wujezdu.

Pschěhada we Wojerezach, Goethowa haša 15

Kupicj pytaju.

Sšmo, Mader w Budyšchinje, Sšukelnička haša 1a, telefon 2107.

Na pschenajec:

Rěmišstwo ś ležownosću w Semicach čišło 22.

Pschekładowanja.

Trawjenje na Dźiwinšticj knježich łukach póndźelu 25. junija rano we 8 hodź.,

Trawjenje w Junkez łučnym hacje we Wojerezach šobotu 23. junija wječor w 6 hodź.

Trawjenje 4 jutry łuki, pola Nowoho Chołmca w šaštupje čo. 313a.

Trawjenje 32 jutrow łukow pola Horow w šaštupach 176a, 177a, 256a, pjatk 22. junija wječor w 6 hodź. na wyschšej hajakowni we Wojerezach.

Trawjenje, łuka pschi Wojerezach, Elsterstr. 2.

Wišchnje gnjejnše w Rědźach, njedźela 24. 6. 28 pop. w 3 hodź. w „Herbšcej gruchcje".

Soudnišny na pschekładowanje

pjatk 22. junija 1928

w **Brěžnje** pola Kamjenza dop. w 9 hodź. w hoščenju „K železnju": vertiko, pišanše błido,

w **Njebjelečanach** łupy šeńdu šo dop. w 10 hodź. we „Herbšcej gruchcje": cžešiny a hospodarški wóz a kuža,

w **Delnim Wujezdźe** w hoščenju „K woriolci" pschip. ze 1 hodź.: šofa a błikač,

w **Manjowje** pschi puću do wšěch pop. w 2 hodź. hobanzy, w **Bišlapizach** na šudnišwje dop. w 9 hodź. meble, pišańšti stroj, kuhi a pišańska papjera,

póndźelu 25. junija 1928

w **Nitkej** pschipołdnju w 12 hodź. w hoščenju „K hród-ku" kuči.

Soudnišne pschekładowanje ležownosćow.

Kuža, błuschaza fabrikkemu dźěłaćerjej Heinrichej J. G. Petschaju w Budyšchinje na Zyhelšticej haši čo. 4. *Ležownosć je 1,6 arow wulka. Jeje hódnotu šu na* 9544,16 hr. pošajili, do napalnje połahnje je je *14 600 hr.* šapisana. W 15ći hodźe 6 źwónow. Pod njej šu pinzu. Na pschekładowanje pschihodźe šrjedu 8. augusta dop. w 10 hodź. na šudnišwje w Budyschinje, jstwa 141.

Ležownosć pola Semolizy čo. 396 šahoršticj kuchowc Židow. Wulka je 2½ rózn a błuscha mokerišemu mišterej Hermanej Schusterej w Budyšchinje, na Wjeleczańšej dróšy čo. 16. Jeju *hódnotu šu na* 1446 ... šapisali. *Na pschekładowanje pschihodźe* šchtwórtk 9. *augusta* 1928 dop. w 10 hodź. na šudnišwje w Budyschinje, jstwa 141.

Konkurs.

W konkursu nad šamožnjom wobwarja ś platowymi a balmjanymi twarami Bruna Nyčšterja w Njeswačidle čo. 23 je šud ślónčežu *terminu* na šrjedu 18. julija dop. ¾12 hodź. na šudnišwje do Budyschina, jstwa 141 swołał.

Soudnišwo je pschimło

konkurs nad šamožnjom firmy Schlesiches Holzkontor Lohse u. Co., komanditne towaršwo w Njeswačidle, dokelž žanych hódnotow, wudawki konkursa šarunowacych, njeje.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Płaćiwny šu štručene.

Dop. ¾12 hodź.: Skručenje žitnych płaćiwnow teš ša poštajšiše termije postupuje.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	20. 6.	19. 6.		20. 6.	19. 6.
Pšenica	248-250	248-250	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	270-272	270-272	woka	25-28,00	25-28,00
nal. jećmjeń	245-266	245-267	*módre* łupiny	15-15,50	14-15,50
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,00	16-17,00
wows	251-260	252-260	zeradella	—	—
kukuricа	239-242	239-242	raps. wosušk	19,00	19,00
pšeńć muka	31-35,00	31-35,00	lany wosušk	23,70	23,70
ržana muka	35-36,25	35-36,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,25	16,25	bérnj. kruški	26-26,00	26-26,80
ržane „	18,25	18,25	syno, 50 kg	3,20-3,60	2,10-3,50
lane symjo	—	—	ržana słoma	1,01-1,25	1,00-1,10
raps	—	—	pšeńć. „	0,90-1,00	0,90-1,05
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,05
pjeluški	26-26,00	26-26,00	jećna „	0,80-1,00	0,80-1,05

Płaćizny rězneho skota na Barlinskich skótnych wikach.

20. junija 1928. Płaćizny po centn. a zl. hriwnach.
Skóčne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 199.

Połnomjane, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět	63—68
Młode mjane, njewukormjene, starše wukormjene	58—61
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	53—56
Mjenje picowane wšěch starobow	46—49

Byki 367.

Połnomjane, wurosćene, najwjetše rězneje hódnosće	57—59
Połnomjane, młódše	54—56
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	50—53
Špatne	47—49

Jałojcy a krowy: 686.

Połnomjane, wukormjene krowy najwjetšeje rězneje hódnosće	48—51
Połnomjane, wukormjene *jałojcy najwjetšeje rězneje* hódnosće hač do 7 lět	36—44
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše krowy a jałojcy	27—35
Derje picowane krowy a mjenje picowane jałojcy	21—23
Mjenje a špatnje picowane	—

Čelata: 2550.

Najlepše wukormjene (2. druh.)	70—73
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	58—69
Špatne (4.)	46—55

Wowcy: 7670.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	60—63
Starše wukormjene (2.)	50—58
Mjenje wukormjene (*Märzschafe*) (3.)	50—54

Swinje: 12043.

Połnomjane, *wosebitych rasow a* jich křiženjow, hač do 1½ lět stare	71
Wukormjene	71—73
Mjsane	70—72
Špatne	68—70
Rancy a kundrocy	64—66

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na póće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinju. Telefon 2687.

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźełnje so zlajace nawóstki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 144 **Budyšin — Pjatk, 22. junija 1928 — Bautzen** **Lětnik 87**

Wo zestajenju nowcho němskcho knježerstwa so hišće přeco jedna.

W němskim žejmje žu žo schtwórtk myšle wo wutworjenju němskeho knježerstwa wjazy krócź pscheměnitke. Pschipodinju dsasche žo, so žo sbližnje wo najwažnischich žadanjach politiskich stronow njehodźi dospicź. Wocakowaschke žo, so Müller-Frankenski němskemu presidentej spoželi, so je žo wulka koalizija rosbika a so tohodla spyta, knježerstwo Weimarskeje koalizije sestajeć, kotrejž by tež bayerska ludowa strona pschistupiła.

Ale pryedy hač jednanje ſ wulkej koaliziju stónczi, Müller-Frankenski hischcze tas pjeczoch wjednikow frakzijow, Welsa se sozialdemokratow, Kocha ſ demokratow, Guerarda ſ zentrumskeje strony, dr. Leichta ſ bayerskeje ludoweje strony a dr. Scholza ſ němskeje ludoweje strony k žebi pscheprošu. W tymle małym kruhu žo posledni króć spyta, k dorosumjenju dóńcź.

Namjety na wuprajenje njedowěrjenja pschećiwo wirttembergskemu knježerstwu.

W poždźenju württembergskeho žejma žu schtwórtk sozialdemokratoje a kommunistoje namjety na wupraſenje njedowěrjenja pschećiwo knježerstwu sapodali. Wobaj namjetaj staj žo je 40 pschećiwo 34 hłosam zacziſłej.

Oceanscy lětarjo pola Hindenburga.

Dźeanźay lětarjo Köhl, Fitzmaurice a baron Hünefeld žu schtwórtk popoldnja ſ hoſcjemi němskeho presidenta ſ Hindenburga byli. Němſki wobchadny minister lětarjow němskemu presidentej pschedstaji. Pschi pschijeczu žo też diplomatiſti ſastupjeć jendźelskeho pósłanźitwa wobdźeli, dźiwajo na to, so je Fitzmaurice jendźelſki ſtaczan. Němſki president bě žebi pschał, so by lětarjam wosobinſay žwoje ſkožopschecza wuprajił a žebi pschi tejle ſkładnoſczi wo jich nawédźenjach rosprawicź dał. K wopomnjenju na tónle wopyt žo tijom lětarjam wobras němskeho presidenta ſ jeho ſamoručnym podpiſmom pschepoda. Popoldnju bě pola němskeho presidenta diplomatiſko-politiſti cźaj, ke kotremuž běchu lětarjo tohoruja pscheproſcheni. Na puczu mjes hotelom „Khežorowy dwór“ a hrodom němskeho presidenta bě žo ſažo wurjadnje wulka ludowa cźrjoda nahromadźiła.

W žrjedźiſchczu schtwórtkownych offizielnych cźeſczanjow ſwjedźeſch w Barliſkej radnizy ſtejesche. Barliſki wyſchſchi mějeſczanoſta lětarjow pschipoldnju we 1 hodźinje pschi radnizynych ſwonkownych ſkhodach powita.

Za rozwićc pólskeho wikowanja Gdyński přistaw njedosaha.

Ssobuſtawy žejmoweho wubjerka ſa pólſke mórſke ſchodźiſtwo žu wutoru do Gdańſka (Danziga) pschijeſe ſ žebi najprjedy pschiſtaw wobhladaſe. Podźajsko žo pola pólſkeho diplomatiſkeho ſaſtupjerja w Gdańſku, miniſtra Straßburgera, ſhromadźichu, kotryž ſapóſłanzam Gdańſke poměry rosłoži. Straßburger ſ doraſom na to pokaſa, so žo pólſka politika wo to próſuje, so bychu žo pólſko-Gdańſke ſtyki ſtrucźiłe. Roswicze Gdańſkeho pschiſtawa a twar Gdyńſkeho pschiſtawa jasnu rěcź rěcźitej. Sobrſke roswicze w Gdańſkim pschiſtawje w powójnſkim cźaſu dopokaſuje, so Pólika pódła Gdyńſkeho pschiſtawa też Gdańſki pschiſtaw trjeba, **dokelž žebi to žyłne rosmicze pólſkeho hospodarſkeho žiwjenja žada.**

Namětnu pschedźenje žejmoweho wubjerka, ſapóſłanz Roſyndańſki, praji, so **Pólika niz jenoż dwě, ale tři, haj ſamo ſchtyri mórſke pschiſtawy trjeba.** Sapóſłanz Saſeſti pschiſpomni, so žo Pólſka njeſmě wot tohole puczża ſe žanymi wuſadanjemi wottrałschicź dacź. Wubjerſke ſobuſtawy žu, kaž pólſka telegrafowa powěſczerńja nowź, ſa krótki cźaſ ſwojeho wopyta też Gdańſki žejm a jeho presidenta, ſozialdemokrata Spilla, wopytałe.

W Gdańsku ſjawne wuſtupowanje cźerwjenych frontiſkich wojowarjow ſakaſane.

Dokelž w Gdańsku ſe ſhromadźiſnami cźerwjenych frontiſkich wojowarjow pod hołym njebjom a jich wokolocźahanjom po dróhach ſjawnemu porjadej a měrej ſtrach hrozy, je polizajſki president taſke ſhromadźiſny a cźahanje po dróhach ſakaſak. So bychu pschećiwo tejle ſakaſni protestowali, ſchtyrjo kommunistiſay ſapóſłanzy do poſedźerńje Gdańſkeho žejma uniformu cźerwjenych frontiſkich wojowarjow wobleczeni pschińdźechu a tam pschećiwo ſakaſni rěczachu.

Konferenca Małeje enteny.

Na nětcźiſchej konferency Małeje enteny w Bukareſcie žo połna pschesjenoſcź Cźeſkoſłowakſkeje, Rumunſkeje a Jugoſłowjanſkeje pschećiwo Madźarſkej a Italſkej pokaſuje. Tej na to dźełatej, so by žo Madźarſkej ſaſo wulki dźeł kraja wrócźił, kotryž je wona po ſwětowej wójnje dyrbjała Jugoſłowjanſkej, Cźeſkoſłowakſkej a Rumunſkej wotſtupicź. Maka enteta žo pschećiwo pschiſłamkanjeniu Awſtriſkeje k Němſkej ſtaja. So dy žo tomu ſadźěwało, dyrbja wſchě tři ſtaty Awſtriſkej wulke hoſpodarſke łěpſchiny poſtrócźicź. W politiſkych ſenoktiwnych wulkomozach dyrbi žo kóždemu ſtatej Małeje enteny ſwobodna ruka wotſtajeć.

Położenje w Grichiskej.

W Grichiſkej hischcze pschezo njebdže 250 000 muži ſtrajkuje. Pjekarſky pomocnizy w Athenje chjychu ſchtwórtk dźeko ſtołicź. Knježerſtwo je pschihotowy cźiniło, ſo by žo wobydlerſtwo ſ khlěbom ſaſtarało, hdy by k ſtrajkej pjekarſkich doſchło. Mjes knježerſtwom a ſwjaſtom tobakowych dźełacźerjow žo wo ſkónczenju ſtrajka jedna. Jeli ſo by toke rosprajenje wuſpjeło mjeſo, by też ſtrach generalneho ſtrajka wotſtronjeny był. W Athenje žu 15 dźełacźerjow ſajeli. W Sołunu žu dźełacźerjo ſrotwa demonſtracije wotměli, polizija pak je jich bjez nażylnoſcźow rosjehała. Porjad njeje žo nihdże kaſył.

Po poſledniej powěſczi ſ Athena je dźełacźerſki ſwjaſk ſwoju ſolidarnoſcź ſe ſtrajkowazymi tobakowymi dźełacźerjemi wuprajił. Schtwórtk abo pjatk rano dyrbi žo generalny ſtrajk wuwołacź. Wójſko je w alarmiſtej hotowoſczi. W-nětkrótych kaſarnach ſu kommunistiſki agitatorow ſajeli, kotříž lětali mjes wojakami rosdźělachu.

Krwawny wustup w skupšćinje.

W žrjedźinym poſedźenju ſtupſchtiny je k ſtšelenju dóſchło, pschi kotrejž bukhtuj wuj Schcźěpana Radicza, Pawoł Radicź, a khorwatſki ſapóſłanz Baſaricźek morjenaj. Schcźěpan Radicź a tſjo druſy ſapóſłanzy pak ſo ſranichu. Njeſłyſchany podawk ſo ſtał w dźiwkowej ſpěſchnoſcźu ſta, mjes tym ſo ſe knježerſkowej ſtronje ſłuſchazy ſapóſłanz Raczicź rěcźeſche. Khorwatſka opposizija Raczicza njepjechestawajuca pschetorhowaſche a hanjeſche. Raczicź ſo ſkónczinje roſhori a ſo ſ khorwatſkim ſapóſłanzom Pernarom do wurěcźowanja da, kotrež hrożeſche k pukam pschećź. Hdyž ſapóſłanzaj na ſo dźěſchtaj, Khorwat Baſaricźek ſpyta, jeju dźělicź. Do ſaka pschimnywſchi Raczicź na tutoho ſawoła: „Cźi mi ſ pucza abo tebje ſtónjaju!“ Powſchitkowna hara naſta; wſchitcy ſapóſłanzy je ſtołow ſkocźichu a president ſwonjo wojſewi, ſo je poſedźenje wotſtorcźene. Revolwer ſe ſaka wucźahnywſchi mjes tym Raczicź tſelecź poca. **Prěnja kulka Baſaricźeka trjechi,** kotryž hnydom morwy do prědka padźe. Druha kulka **Pernera ſrani,** kotryž ſadny Baſaricźka ſtrjeſche, potom Raczicźowi pschećeźeło mjeſy ſtuwichu **a** ſpytachu jeho pschimnycź. Na bok ſkocźiwſchi pak ſo Raczicź ſ revolwrom do **Schcźěpana Radicza,** ſnaſeho wjednika Khorwatow, ſameri. S nowa žu ſaſukny, a do brjucha terjechny **Radicź padźe.** Jeho wuj **Pawoł Radicź** a druſy ſapóſłanzy do prědka cźerjachu, ſo bychu Radicza ſchitali; Raczicź pak dale tłełejo **Pawoła Radicza do wutroby tłeli.** Potom hischcze dwójzy tłeli, toſa nikoho njetrjechi. Haczrunje wulki zpchon naſta, žebi nichtó na to njepomyſli, Raczicza ſadźerjeć. Sso wotſalliwschi tón ſ automobilom wotſeđże. Sranjenych hnydom do blizſcheje khorownje dowjeſechu, Pawoł Radicź pak hischcze po puczu do njeje wumrje. Wo ſakoſnnym podawku ſaſtyſchawſchi kral Alexander hnydom ſ pschewodom ſwojeho cźeſkeho lětraja do khorownje khwataſche a ſwojeho lětarja namołwi, ſo by hnydom nuſnu operaziju na Schcźěpanje Radiczu wukonjał, kotraž žo też ſtožownje wuwjedźe.

Wo krwawnym činu w skupšćinje.

Mordaŕ khorwatſkich ſapóſłanzow, ſajaty ſapóſłanz Raczicź, je pschepytowazemu ſudnikej rjekł, ſo po tſelenju njeje žo ſe ſtupſchtiny wotſalił, ſo by cźeknył, ale ſo by ſwoje priwatne naležnoſcze ſrjadował. Nodźaje ho wuſnuda ſminycź. Njeje mohł dźeje pschihładowacź, ſo je žo wſcho, ſchtož je ſerbiſke, ſ błótom pomjetałko. Wědomje je žo jemu minyło, krej je jemu do hłowy ſtupiła. Někotre liſty napiſawſchi je žo wyſchnoſcźi ſtajił. Někto je hotowy, ſo by žo też bjez wuſnuda ſatſělicź dał.

Rana ſranjeneho Schcźěpana žo njeje pschemeniła. Dokelž Radicź na zokrowu khoroſcź cźerpi, žo boja, ſo žo rana do jětſjenja da. Druhy ſranjeni ſu pomérnje hubjeni njeczuja. Cźeſke ſatſeleneju ſtej žo hižo rjedźu do Sagrjeba dowjeſej, hdźež žo w poſedźerni khorwatſkeje ratarſkeje ſtrony na mary pokoźitej. Ssobotu popoldnju budźetej žo khowacź.

Kaž je w politiſtich kruhach žiwicherź, maja, haczrunje knježerſtwo ſa krwawne podawki njeje ſamołwite, jeno ſtejiſchczo ſa ſtſchaženе. Weno budże dyrbjecź wrócźo ſtupicź.

Klub demokratiſtich ſapóſłanzow je telegramm žobuželnoſcze miniſterſkeho pschedſydy wotpokaſał, prajizy, ſo je jenicźay knježerſtwo ſa njeſtutk ſamołwite.

Nadróżne wojowanje w Beogradze.

Schtwórtk je w nóſnych hodźinach w Beogradze k cźeſkim ſrażenjam mjes policiju a demonſtantami dóſchło. Demonſtrantojo, ſe ſtudentow a kommunistow wobſtejazy, hiſchcze w nozy demonſtrowaſi cźah ſrjadowachu, pschi cźimž žo wudma pschećiwo knježerſtwu wołachu. Zandarmojo a polizaſtojo pytachu demonſtrantow rosehnacź. Cźi na wſchelakich rózach dróhow barrikady natwarichu a do polizije kamjenje mjetachu. Polizija ſkónczinje tſeleſche. Schtyri wožoby žu padźe, dwanaće je žo ſranjo. W poknozu žo zandarmam a polizaſtam poradźi, njemery potłóczicź. 70 demonſtrantow žu ſajeli. Studentow po jich legitimaziji ſažo puſchczichu, kommunistow w jatbje wobthowachu.

Kak su Nobila wusłědźili.

Italſki lětaŕ Maddalena a jeho ſchtyrjo ſrjedu popoldnja ½10 hodźin ſ lětadła Nobilowy mały cźerwjeny wobarbjeny ſtan wohladachu, ſ kotrehož i ſtupjateho grota pižane rubiſchcza a małe khorhojźcki ſmahowachu. Pjeczo muſoju žiwe kiwachu. Tola lětadło ſ hodźinſkej ſpěſchnoſcźu 120 kilometrow lecźeſche, tak ſo bo wobraſ ſa nětorе mjeniſchiny ſhubi. Potom ſapoczachu ſ lětadła ſa cźerwjenym ſtanom pytacź. Lětadło žo hacź na 30 metrow nad łód dele puſchcźi a bě ſ thwilomi w ſtraſche, ſo bo wyſoko natopjenych lodowych ſchkrutow ſawadźi. Kóždy kut žo pschepyta, tola najprjedy zo podarmo. Nobilowy radioapparat lětadłowe lecźenje ſtajnje porjedźowaſche.

Skónczinje po 67 mjeniſchinach, 30 mjeniſchinow po 10 hodźinach, ko cźerwjeny ſtan ſažo pokaſa. Pjeczo muſojo běchu pſched nim widźecź. Schesty, ſranjeny monteur Cecciwni, bě hiſchcze nutſka we wotewrjenym ſtanje, ſ wotkel mójeſche lětadło tohorunja widźecź. Ludźo pſched ſtanom ſwoje njewopiſowne wjeſele ſpóſnacź dachu. Nobile žo wobwjertliwje hibaſche, ſ cźehož móżeſchy žo ſudźicź, ſo je jeho rana dóſpołnje ſahojena. Toſtny cźeſti profeſor Behounet mějeſche benzinowu thanu na hłowje. po ſdaržu tohodła, ſoł yhu ſoż wětłowe pruhi wo thanu ſamałe.

Lětadłowa wobſkadka na to poca, material ſ padazej płachtu dele mjetacź. Radioakkumulatory, bróńe a lěkarſtwa ſo dele puſchczachu, kotreż łahodnje na łód padźechu. Potom ſ pſchikrywami žiwnoſcź na łód podawachu. Ludźo zyle roſwjeſeleni delka běhachu, ſo bychu rosmjetane wěży ſejberali.

Lětadłowa wobſkadka njemóżeſche w blikſkoſczi ani wodu ani dóſcź wulku lodowu tuninu wuſtłeđźicź, kotraž by lětadłu dowolika pſchiſtajicź. Dwě hodźinje poldźiſcho Maddalenowe lětadło ſažo do Kingsbaya pſchileczeła, hdźež jo ſe ſahorjenjom powitachu.

*

Wožebity dopiſkowaſ „Barl. Nowin“ na łódſi „Citta di Milano“ powě, ſo je žo italſkemu majorej Maddalenje ſ pomozu ſobuwſtawa radioapparata poradźiło, njeſpěſtaw. jwjaſanje mjes lětadłom a Nobilom ſtworicź a to wot wokomika, w kotrymž lětadło wokoło połnóżneho kapa lecźeſche hacź k cźaſej, hdźež lětaŕ ſ padazej płachtu 300 filogramow žiwnoſcźe a wuhotowanſkich wězow nad Nobilowym łěhwom wotcźiſny. Mjes tymile wěſami běchu tři ſkładźite cźołmy, jene pławjadło a kachle.

Kdže je Amundsen?

Schwedſke lětadło „Upland“ a italſke lětadło „Mariano I“ ſtej w nozy ſ wutory k ſrjedźe 22 mjeniſchinow

po 12 hodźinach do Kingsbaya pschijěše. Wjednik schwedskeje pomozneje eSpedizije je rjekł, so po króttkim pschebywanju na Amsterdamskich kupach dale poleci.

Powěsć jendźelskeje łódźe, so je wulke franzowske lětadło z Amundsenom a jeho pschewodźerjemi k Nobilej pschistajiło, njeje so hač dotal potwierdźiła. Franzowske lětadło měsche benzin za nětdźe 30 hodźin dosahaje pschi žebi. Sbudźuje trošchu bojosće, so Nobile, kotrehož schkrowe powěsće sy hižedu pschinjesli, Amundsowym pschiležencjenu niczo njespomni. To na to hudźicz dawa, so franzowske lětadło njeje pola Nobile, ale pschi połnocnym kapu abo na Amsterdamskich kupach pschistajiło. W tukhwilu so wo Amundsenowy dóst pschejara njeboja, dokelž su znuzheni, so hakle potom někchto wo žebi sčitschecź dawa, hdyž je swój saměr dozpił abo swój nadawk dopjelnił.

Franzowske wójnske łódze sa Amundsenom sledźa.

Amundsenowy wozud je hischcze zyle njewěsty. Hač *dotal wjeste ani norwoske skazije, ani franzowske wójnske* ministerstwo, ani łódze pola Spitzbergenow leżaze, powěsć wot Amundsena dostake. Norwoske wójnske ministerstwo je schtwórk wo pomocnej expedizii wuradźowało, kotraž darbi Amundsena pytacź. Dyrbi so bohužel rjez, so franzowske lětadło, z kotrymž je Amundsen muzijtwam „Italije“ na pomoz wujěł, so malo sa lětanje nad polarnym morjom hodźi. Wono bě z wopredka sa słužbu w Afriizy postajene a je so jenoź k nuzy sa leczenje do Spitzbergenow wujěłej a wot tam sa Amundsenom sledźiłej.

Rusko-chineski připad.

Kaž so z Moskwy powě, je chineska polizija twarjenja, ruskemu konsultaej w Tientsinje pschiskuchaze, pschepytacź dała. Pytachu sa Borodinom a druhimi zobustawami kommunistiskeje internazionale, kotříž su do Tientsin pschišli, so bychu kommunistiske hibanje wodźili.

Podawk w Tientsinje może k swadze mjes Nangkingskim knježerstwom dowjesć. Bolschewiske knježerstwo chze pa hakle krocźele cźinicź, hdyž je nadrobnu rosprawu swojeho konsula z Tientsina dostało.

Ze Serbow.

Dujownica.

Pjatk 22. smažnika.

Acharija — Taulina.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“

† 1902 Korla Arnošt Pjekař, kantor při Michalskej cyrkwi w Budyšinje, wuley zaslužbny knjez, kiž je bohužel jenoź malo znaty. Je wuhotował we swojej cyrkwi 28. 6. 1863 prěni serbski koncert, při kotrymž so Kocorowy oratorij „Izraelowa zrudoba a trošt“ spěwaše. Sam pak je tež rjenje pěsnił a komponował. Za serbske šule je wudał jara rjane spěwanske zešiwki, do kotrychž je tež swoje kompozicije sobu podał. Kajki běše sam Serb a kak serbscy cuješe, je wuprajił w lěče 1858 w tutych bróncźkach:

Serb sym a Serb tež wostanu,
Tak dołho, hač ja njewumru!
Džak tebi, Božo, dawam ja,
Zo serbska mać mje tujała,
Zo też při mojej kolebcy
Sa serbske zynki klinčaše.
Zo mam na lucy zelenej
Napasć a wodźić k Zbóžnikej
Te serbske młode jehnjatka,
To wutrobu mi pozběha.
Ach, dyrbjał dać nam zawutlić
A z cuzej', mutnej' rěki pić? — —

1857 dosta rektor Tschirner Khoćebuzskeho gymnazija dowolnosć, serbsku rěc podawać a też při wotsalnym pruhowanju w njej pruhowanje wotměwać.
1863 kral Jan wopyta Różant a přejědźo cyły serbski kraj.
1523 załoži so Budyske Tuchorske pohrjebnišćo.
† 1893 Jurij Mikławš, kubleŕ a horliwy serbski wótčino w Křidle pola Kamjenca.
† 1902 Korla Arnošt Pjekař.
Přisłowa: Płatany horne dźeje dźerži hač nowy. — Požčowany grat płakajcy domoj přindźe. — Stoź sej pjany nadrjebiš, to maš strózby wujěsć.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +20. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer —1, thermometer w nozy +7. Wuslady na malo so pscheměnjaze wjedro. — Nasche wjedro je so stajiło. Ale z dnjemi so, so jenoź na krótki czaś. Wobchina z Azorskich kupow je so hač k nam wupschestrjela. Schkleniza pokazuje wysoko na rjane, haj na wosstajne wjedro. Nad Jendźelskej pak hižo jaso nižina leži. Jeje pschibliženje nam nasche wjedro wsicze jaso nakaže. — Jutře so hodźina schodźo 3,39 hodź. a chowa so 8,24 hodź. Mužacź schodźa 10,04 hodź. a chowa so w połnocy.

— **Swobodne mjasowe jětti (Freibank) w Budyschinje.** Ssobotu 23. junija dopołdnja wot 7 hacź do 9 hodź. wotedawa so žyre howjase mjaso, punt po 40 pj., žyre swinjace mjaso, punt po 50 pj., a žyre cźelace mjaso, punt po 50 pj.

— **Městno wokrjesneho skótneho lěkarja** sa Budyski veterinarny wokrjeź, kotrehož měsičel so 1. julija 1928 na wotpočink poda, je so wot tutoho dnja tatarskemu veterinarnemu lěkarjej drej. Janej Kernej w Drježdźanach-A. pschepodało.

— **Sserbska Boja słužba w Drježdźanach.** Kaž z hóźdołětnje, wotměje so tež blížschu njedźelu 24. junija sa Drježdźanskich Sserbow w Kschižnej zyrkwi kemschenje a Boje wotkasanje w macźernej rěcźi. Předowanje je knjes farař Kapler-Budyski pschewsak.

— **Domowinski slět w Budestezach** Kaž z dobreho žórła zhonimy, pschihotuje zelezn. sarjadnischwo wožebitny czah z Wojerez pisches Budyschin do Budestez. W Budestezach budźe pschipołdnju wokoło 12 hodźinach a wotźehuje wjeczor wokoło 8 hodźin. Posastanje so we nawschěch stazijach. Nasche towarstwa a jednotu chanje pschi swojich pschihotach na tutu pschileżnosć dźiwacź.

S **Boranez.** W měschczańskej khorowni w Budyschinje je tudomny skałaŕ Jakub Wjerab mumrěł, kiž běsche, kaž zmy to hižo pisali, w Stahnez a Schneiderez skale do cźežkeho niesboja pschischoł.

S **Brěžynki** pola Delnjeje Hórki. Wječera poby na wopnjeze pola swojej staruschkeje macźerki a swojeje zotry knjeżna Lejna Frenzlez. Pisches 25 lět je hižo we połnocnej Ameriźy. Lědma bě schulu wukhodźiła, wusčahny z towarschku do Ameriki. Tam sastawasche wichelaku słužbu. Lěta dołho bě w słužbie znateho amerikanskeho bohacźa James Morgana. Druhdy pschijědźe domoj na měsacź dołhi wopyt. Nětko je z pschijatjenej na amerikanskej łódźi. Ta tukhwilu na nětkore dny w Jendźelskej sawosta. Tule składnosć knježna Frenzlez wuzi, so by swoju ródnu wjesku, swoju macźerku a pschiwuznych wo króttke hodźinki wopytała. S Jendźelskeje dojdźe z łódźu hacź do Belgiskeje. Wot Antwerpena hacź do Lipska w lětadle leczesche. Potom dojdźe syrjedu wječor se swěchimom do Budyschina. Ssamotny wječor

½10 hodźin pschesłapi swojich lubych se swojim wopytom. Dźensa pjatk dopołdnja ½10 hodźin leczi runu zmuhu do Jendźelskeje, so by w prawym czasu swoju łódź dozpiła. Knježna Frenzlez je dźiwka zwěrneje serbskeje zwójby. Swoju serbsku macźerku rěcź runje tak rjenje rěcźi, kaž by pschezo we swojich Sserbach pschebywała.

S **Wjeleczina.** Cźežke njesboje na dróze je so syrjedu w nozy wokoło 2 hodźin stało. Po nasich dróhy do Kerjymja dele jedźesche kolojesdny pschi lěwej stronje dróhi a sajědźe do koleźarja, kiž zwoje koło cźišcźesche. S hory jědźazu kolesaŕ z mjenom Erwin Reitich tak strašnje padny, so i cźežkej ranu na hłowje leżo wosta. Lěkaŕ dr. Kaiser z Wjeleczina poskicźi snjeseboženemu prěnju pomoz. Na to je jeho z autom Budyskeje dobrowólneje sanitetneje kolony do Budyskeje měschczańskeje khorownje dowjesechu.

S **Lomska** pola Njeswacźidła. Wósnik Jakub Jauer z Dobrošicźa wjesesche je swojej buldoggu a dwěmaj pschipowěschachomaj kamjenje na Njeswacźidłske dwórnischcźo. Jako wjeczor w 9. hodźinje psches Lomsk pschijědźe, skocźichu někotre hołcy nicźo na jednu pschipowěschak. Pschi tym pak je słužobna hołca kubleŕa Krawza-Lomscźanskeho wobšmuna a pod koła z nětdźe 100 zentnarjemi kamjenjow nakładźeneho wosa pschinjde, kotrejž wobzarujomnej psches nosy dźěchu a jej zakońnje smjecźachu. Prěnju pomoz poskicźi snjeseboženej knjes dr. Stöckel z Njeswacźidła.

S **Wósporka.** Jedyn privatny pschedewjacźel cźez 1. julija autowu cźaru z Wósnorka do Nikseje wotewrieźi. Auta dyrbja po tutej nowej cźarje dwójny tam a sem jeździcź. Wschitkosć je pschedewjacźelej hižo swoju dowolnosć spodcźiła.

S **Kamjenza.** Knjes němskostatny dźěłowy minister je dowolił, so smě so tež w tutym lěcze pschedwjacźenje na pschinoschowu rentu (Zusatzrente) we wyskokosći měsacznje pschinoschowe renty spodcźeć, so bychu so dostawarje pschinoschowe renty sa blížschu symu z tewidlami, hrnami abo symskej drastu sastarace móhli. Wróćowy wo pschedwjacźenje maju so na wokrjesny saltarański swjask Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa, wotdźelenje sa wojerske saltaranja, hnydom pisomnje sapodacź.

S **Mužakowa.** Njewschědne njesboje z automobilom sta so njedawno psched naschim městom, kaž so Zarowskich textilowy powokanski swjask „Industrie“ z wulkim do Mužakowa wróći. Wot jeneho turnarskeho swjedźenja tam hischcze wijaze pletwy pschenjesło psches dróhu wiśacu. Jako cźežitu automobil pod nim pschejědže, storźny jene pletwo tsjoch młodych luźi z wosa a cźežny jich na dróhu. Jedyn lěkaŕ swjeseł, so běchu žebi wschitcy mohły pschinjesli. Dweju franjenoju dyrbjachu do Mužakowskeje khorownje dowjesecź.

S **Barschcza.** Ssydomlětnja dźowcźiczka jeneho muterjerja w Griesanje nasć so sandźene dny njefrakich kokmaczkow. Hnydom na to poda holcźka na bolenje w żołdku skorźicź a symiza ju napadže. Ssobotu rano dyrbjachu khore dźěcźo do Barschcźanskeje khorownje dowjesecź. Tu so lěkarjo hnydom sa operaziju rosbudźichu. Tola wschitkim jich prózowanjam so njeporadźi dźěcźo psched smjercźu wukhowacź. Dźěcźo njedźelu popołdnju pod zakońnymi bolesćenji wumrě.

S **Rogowa** pola Lubnjowa w Delnjej Łužy. Njesboje z cźežkimi sczěhwkami sta so póndźelu popołdnju na lesowosći hamtskeho pschedsitzerjeza Br. w Rogowje. Tam tschikrvjerjo dźěłachu. Nadobo w zwjacźinskej pschestawy wuheń padže a trjechi runje na schulitskeho Hólza Lorenza, kiž tam ninu dźěsche, a pohrjeba jeho pod zyhelowymi kruchami. Wbohemu hólsej běsche so nimo cźežkich ranjenjow na hłowje noha złamała.

Z Łužicy

* S **Bjarnaczicy.** Póndźelu so w jenym domje na Budyskej dróhy drasta słužobneje holzy zapali. Po zdacźu je

Marica a Hanica.

Roman.

561 (Pokračowanje.)

Stary baron powědasche dale, pschezo hischcze njewozcźinjeny telegram w rukomaj; wón z nim machotasche. Hdyž to bjes kónza trajesche, zamoła cźeta Angiolina stónczinje:

„Leopoldo, wocźiń tola nětko stónczinje! Dźeje njemóžu pschihladowacź!“ Wón hladasche na papjeru: „Na to budźech skoro sabył!“

A nětko szěhowasche wulke pschedstajenje, na pok wjertawosći starosty, napot wotpohlad, wcźipmu towarschsku žiwjenja „trószchu sterkowacź.“ Wón mjenjesche, so bjes nawocźow cźitacź njemóže, pytasche je we wschěch kapkach, pschemyhlowasche, hdże mohte trasch bycź, a naposlednu dyrbjesche Hanica po nje dóńcź. Potom stajł žebi žiwj tłoczak na nóš, a mjes tym je stary knjes najprjedy dołho sam sa žebje cźitasche, hladasche cźeta Angiolina sadwěkrjacy wot jeneho na druheho.

Hdyž jeje muż nětko pocza, psched žonu so symjcź njastatacź, je wo szěhowu bicź, wona skoro rosum słubi. Wón tukny wyschce žwojeje tschiwoje sastajenje schterkny k njej, pschimny pak naposlednu tola jeje ruku, kotruž wona jemu jenoź njewólnje wostaji.

„Potajkim, nětko cźi to pschecźitam. Kedźbuj! To njeby cźłowjek wěrił! To njeda so sapschijecź! Spodźiwne to je —!“

Wona sareji: Tuž tola rěcź!“

Wón wopraudźe sapocza:

„Pschipowědźimoj wam pschikhad zyle makeje Jindrischki. Pjecź kilo waźi. Njeje tschicźała. Hnydom so sabnjała. Prožymoj, telegrafujcźe sa Meinhardrom, kiž drje je hižo wotpuczował, dokelž adrezu njesnajenoj. Rudi, Jindrischka.“

To bě někto wulke wjeselo. Stary baron licźesche po poritach, potom rjekny sunětkotajo a mikotajo:

„Promptne wobstaranje!“

Hdyž běchu žebi stónczinje dobru nóz pscheli, a mlodyj por bě we swojej istwi, w kotrejž bě jómu Jindrischka hydsila, ješcze Meinhardt žiwoju młodu żonu k žebi:

„Hdy by tola też namaj spožcźeno było!“

Mariza pschikstupi nězuje k ujemu, wobja krucźe jeho ruzy a rjekny nimale wótrje: „Sšnadź je tak derje!

„Cźehodła?“

„Dokelž moja lubosć njeje dźelena. Tak złuscham zyle tebi! A ty!?“

W pódlanskej jstwi pak pschidźerżowaschе Haniza, še khłosom rěcźajesin pschiwabjena, wucho krucźe k samkunjemu durjam, a złuchajsche hischcze dołho, dóniž nutśka wscho njewotmjelkny.

XIX.

Dny dołho pschebywaschtaj Meinhardt a Mariza hižo w Innsbrucku. W dwórschej zyrkwi stojeschtaj psched Pětra Wischera kralom Artorom a psched pomnikom Jadrija Hofera, potom pokaza wón jej horu Isel, hdźeż běchu Tirolscy w lěcze 1809 sa swoju swobodu wojowali, abo wonaj dundaschtaj po Halli wokoło. Naposlednu sajhori so młoda żona sa hrób Ambras. Sa Philippina Welzerowu mějesche wožebitu lubosć. Nihdy njemóžesche so dosć wposłuchacź, kajka dobra żona bě patrizijka dźiwka swojemu arzywójwodźe bywała, a kak běsche wón ju sa to na rukomaj nożuk.

Wonaj běschtaj na druhich ludźi pojabłoj. Wón bě jenoź sa swoju żonu żiwy, wón myślesche jenoź na nju. Wón darowasche Marizu wobrazy bajerskich kralowskich hrodow, kotrychž krasnosć wona wobdźiwasche a hdyž do Mnichowa pschiudźeschtaj, prózowasche ju wón lódźe jeje pschecźe jej po wocźomaj słodba.

Wón pokasowasche jej sbérki, wonaj wopytowaschtaj Wagnerowe hry w Prynz-regentowem dźiwadle a zuktuli Mojartowy. Hdyž a hdyž, kaž bo sda, bu to pschewjele za nju, potom wón to pytny, a wonaj pschecźinjeschtaj cźiche popołdnja z automobilowej jězbu. Kak bě wona złożowna, lydyj w aucźe žedźeschtaj! Ale wona so domyschli, so ma wón, kiž na muzkej płoninje sedźacy Rochuszoweho hrodu „Gaslingow“ płachowasche, po prawom koni radscho, a proschesche:

„A tola, Meinhardio, sdźerż žebi konje, niekup žebi konje! Kak bě tola jónsta zyle ho jeho stała! Hdyž dyrbjesche rosjudźenja, rosważowacź, kaj sarjadnikej pisacźe, bedźesche wona smérom pódla a njerozdźesche sabanu! Hdyž pak potom wschě wězy w stromu złoji, so rosmjeseleli a tehdy też jeje cźornej, mérnej wócźzy, hewak khutnej, pocźeschtej ho smějwacź a ho radowacź.

Po jězbach wo dnjo, hischcze posbudźenaj wot toho, schtož běschtaj widźałoj, rosmowkwjeschtaj ho cźažko wjele hodźin wo tom tak so ho jimaj nasajtra tak sche ſ pjerja njechasche, kaž běschtaj žebi wotmyslikoj. Jeju duschi so pschezo bóle sdźiwjischtej, tola cźim bohatschо wón jej wot swojeje nutrnosće darawasche, cźim cźasczišcźo hywachu wokomiki, hdźeż pschikhadźeschе na nju trudobrizża, storo jenoź hłódki stykk. Jej bě, jako by dyrbjała jemu ſ jenakim ho wotrunacź. Też wotewri też wona swoju wutrobu a pocza jemu ſ dźěcźatstwa powědacź.

Wón sthili hłowu zyle k njej.

„Schtoź tola wscho we wócźu leźi. Do hłubiny twojeje ja widźu! Hdy bych w nim cźitacź njemohł. Se wschěch bědnych mam najwjetschu zmilnosć ſe sljepymi.“

Ale njedźiwajcy krasneho, kiž w Mnichowje wuzywaschtaj, wusnawschtaj ſ jenym wodychom, so ho jimaj po pramu je domišlu stykk. Wotjědźeschtaj. Tola hdyž běschtaj psches Brenner pschekrocźiłoj a ho k Bosenej blížeschtaj, zwonka nasthtaj pschi pschi połdnischej horzoce khłódnuch wieczorow Mnichowa, a nadobo ho rosmyślinschi wón namjetowasche, hischcze nětcźo pschi Karerschim jezorje pschecźinicź.

Nětko jědźeschtaj psches wschu krasnosć najbole zamastistich Dolomitowych kwórkow, a pschezo mona projesche:

„Schto mózu tola wschitko ſ tobu wobhładacź! Ja žebi to nihdy saßłużiła njeżbym.“ Prěni krócź w żiwojim mandźelstwje ho wón rosmjerscha:

„Mariza, budź tak dobra a njerěcź pschezo tak!“

(Pokračowanje sćěhuje.)

ho holzyna ſpódnja drasta ſapalka, jako je holza pſchi wohnischczu dżekała. Wótre wo pomoży wotanja holzy ſaſchczicza polizajſti wyſchſchi ſtrażnischſchtr Born, kiż w ſamſnym wokomiku ninno twarjenja pſchindże. Ruczę ſo roſtudżuwſchi fkodżi ſtrażnischſtr ſ wotewjenym wokna do pſchiſeniſkeho hydżenja, pſchiktrywſ ſ diwana a cżiſaw jón na holzu a pionienja ſpeſchnje poduży. Holza może hiſchcze wo ſhoju rećżerj, dokeż je ho jenoż na nohonaj wopalika. Lekar, kotrehoż bżchu ruczę ſowokali, poſtrieſi holzy dalſchu pomoz.

* Se Zittawy. Wuſtajenżu pſchecżiwo alkoholiſmej, kotruż w Zittawje wot 10. hacż do 17. junija pſchi ſkładowanja krajneho ſpomożerſtwa ſpomożerſkaj hamtaj ſe Zittawu a ſa Zittawſku wokolinu a Saſka krajna hlowna meſtnoſcz pſchecżiwo alkoholiſmej ſarjadowachu, je bżyła 3965 wożobow wopytało. Wożebje ſmjeſelace hiſche, ſo wuſtajenżu ſażo hornje rjadowne wychitkich ſchulſkich druſinow porjadnje we wobłuku ſchulſkeje wuczby wopytachu. Nimo teho rjadowachu ſo mnohe wodżerja pſches wuſtajenżu a ſi pſchednoſchki. Rećżachu E. ſwobodna knjeżna ſ Hauſen wo themje: „Alkoholne praſchenje je wež żony!", knjeni Gerdruda Weidnerowa wo „Nowocżaſnych waſchinach wutrjebarja mloka a żadu." Skónczne rećżeſche generalny ſekretar Arthur Uhlemann wo „Swójbnej muſy — ludowej muſy!"

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 22. junija 1928.

Wczerawſe kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1795	100 pólsk. złotych	46,80
100 jendżelski punt	20,332	100 czeſkoſl. krónow	12,389
100 ſwajc. frankow	80,56	100 franc. frankow	16,43

Barlinſka burſa pſchinjeſe efektam drje wichelake kurſy, powſchitkowuje bżchu ſtruczene. Jara cżiche a ſtat. bżchu wiki ſ dożynmi a rentowymi liſtinami.

Produktowe wiki ſapiſchachu wożera w Barlinje trochu ſtruczene płacżiſny. Wſchelżu a wowſ pornio hrodżi wo 5 pj. po zentnarju drożſche pſchedawachu. Wożera płacżiſche zentnar

w Barlinje

pſchenży 12,45—12,55 hr., rożi 13,50 hr. hacż 13,60 hr., jecżmjenja nalitniſcho pat 12,25—13,25 hr., wowſa 12,60—13,05 hriwnow,

w Lubiju:

pſchenży 12,90—13,20 hr., rożi 13,50 hr. hacż 14,10 hr., wowſa 12,30—12,85 hr.

ſchtwórtk w Kamjenzu

pſchenży 12,50—12,75 hr., rożi 13,75—14 hriwnow, wowſa 12—13,25 hr.

bżrny 4,50—5 hriwnow,

proſata 18—26 hr., libjata 1,50—2,50 hr.

wulke libjata 6—7 hriwnow,

w termińowym witowanju

ſa julij: pſchenży 13,25—13,32½ hr., rożi 13,40—13,42½ hr., wowſa 12,90—12,85 hriwnow,

ſa ſeptember: pſchenży 13,22½—13,15 hr. a rożi 12,55—12,57½ hr., wowſa pat 12,90—11,20 hr.,

ſa oktober: pſchenży 13,21½—13,20 hr., rożi 12,56½ hr.

Swińjaze wiki wożera ſchtwórtk w Khoczebuſu.

Na nje bżchu pſchihnjeli 1054 proſatow a 110 bżhakow. Wone płacżachu

proſatow:

małe	9—14 hr.
hrożnje	14—18 hr.
wulke	18—22 hr.

bżhakow:

małe	32—40 hr.
hrożnje	40—65 hr.
wulke	70—90 hr

Wiki ſchtwórtk w Kamjenzu.

Khrjeń 1,20 hr., kotrehż 15 pj., hydrożty kał 30—60 pj., ſpżyna kobola 25 pj., morcheſ 30 pj., zybła 20 pj., rjepiſeń 10 pj., bżrny 6—7 pj., ſpłotej 6—10 pj.

Wiki ſchtwórtk w Lubiju.

Butra 0,90—1,05 hr., jeja 11—12 pj., rjenjeń 10 pj., lany wołij kał 60 hr., tuſterja 10 pj., ſpżyna 20 pj., ſpłotej ſerjeſt 5—10 pj., rjeſkej 10—20 pj., mżb 1,40—1,60 hr., ſwińjaze mjaſo 0,90—1,10 hr., howjaze mjaſo 0,90 hr. hacż 1,10 hr., howjaſe mjaſo 1—1,30 hr., cżelaze 1,20 hacż 1,30 hr., libjata 3—3,50 hr., wiczinje 40—50 pj.

Wiki ſchtwórtk w Khoczebuju.

Butra 1,70—1,90 hr., twaroh 30 pj., jeja 11—12 pj., lany wołij 1,40 hr., howjaze mjaſo 1—1,40 hr., cżelaze mjaſo 0,80—1,30 hr., ſtopjaze mjaſo 1,20—1,40 hr., ſwińjaze 0,80—1,20 hr., lany 2,50—4 hr., hołſe 0,70—1,10 hr., tapony 2—2,50 hr., morcheſ 25 pj., lobola ſpżyna 25 pj. ſpżydrożty kał 80—100 pj., zybła 25 pj., bżrny zentnaſ 6,50 hr., ſpłotej ſerjeſt 7½ pj., rjeſkej 10 pj., liny 1,30—1,50 hr., ſchćuki 1,20—1,30 hr.

Wiki wożera w Sharjezu.

Butra 90—100 pj., jeja 9—11 pj., bżrny nowe 10 hacż 25 pj. a ſpżyna kobola 10 pj., morcheſ 20 pj., zybła hacż 25 pj. a ſpżyna kobola 10 pj., hydrożty kał 40 pj. a 15 pj., ſpłotej ſerjeſt 5—10 pj., ſpżydrożty kał 40 pj. a radiſki 10 pj., ſchćuki 1,20—1,40 hr., karpy 1,20 hr., pjerſki 40—70 pj., liny 1,60 hr., wubżany mżb 1,40 hr. hacż 1,60 hr., w płaſach mżb 2,80 hr., ſtopjaze mjaſo 1,20 hr., cżelaze 1,10—1,20 hr., howjaze 1,20—1,30 hr., ſwińjaze 0,80 hr. hacż 1 hr., ſchmalz 1,70 hr., kożmaczki 55 pj.

Wiki ſaſadżenu hriedu w Halſchtrowje.

Pſchenża 12—12,75 hr., rożka 13,50—14 hr., wowſ 13—13,25 hr., bżrny 4—4,7[illegible] hr., ſyno 3—4 hr., ſłoma 2—2,50 hr., wokrjeje 3—4 hr., butra 1 hr., maſchinſka 2—2,50 hr., wżkaſe 50—60 hr., jeja 10—11 pj., proſata 20—25 hr., libjata 50—60 hr., jeja 10—11 pj., proſata 20—25 hr., libjata 50—60 hr., jeja 10—11 pj., proſata 20—25 hr., libjata 2—3 hr., hołbje 1 hr., ſpłotej 5—10 pj., pſchiſlibjata 2—3 hr., hołbje 1 hr., ſpłotej 5—10 pj., pſchiſlibjata 2—3 hr., hołbje 1 hr., ſpłotej ſerjeſt 5—10 pj., pſchiſlibjata 2—3 hr., hołbje 1 hr., kulerjeſa 50 pj., ſpłotej 40 pj. po ſpłotej 40 pj. po ſpłotej 40 pj. po

Wumrěła: Christina zwud. Jenčowa, rodź. Kubjencec, wumjeńkarka w Mjošicach, 84 lět a 20 dnjow stara.

Z Čělnoho.

3. njedź. po swj. Trojicy dop. w 9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boža služba.

Z Hodźija.

3. njedź. po swj. Trojicy změje farař Wjezař rano w 7 hodź. serbsku spowědź, stud. theol Rösler we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje. Zběrka za zwěsćenje nabožneho rozwučowanja młodźiny w zmysle evang.-lutherskeho wěruwuznaća. W 11 hodź je kemšenje za dźěći.

Z Hrodźišća.

3. njedź. po swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbski hamt, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža služba, ¾11 hodź. dźěćikemšenje

Z Hućiny.

3. njedź. po swj. Trojicy rano we 8 hodź. serbska Boža služba.

Z Khawćic.

3. njedźelu po swj. Trojicy rano we 8 hodź. serbske a ½10 hodźin němske kemšenje. Zběrka za křesćijanske wukubłanje po evang.-luth. wěrywuznaću. Popołdnju ½2 hodźin mały wulět z konfirměrowanej młodźinu; budźe-li wjedro njepřihódne, cyrkwinske rozrěčowanje z njej.

Z Klukša.

3. njedź. po swj. Trojicy : rano w 7 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje, ¾11 hodź. dźěćikemšenje. Zběrka za wukubłanje młodźiny w mysli ev.-luth. wěrywuznaća. Pop. w 1 hodź. serbske kemšenje ze spowědźu w Komorowskej šuli.

Zemrěł: Handrij Bohuwěr Šimank, rentadostawar w Jatřobju, 73 lět a 4 měsacy stary.

Z Kotec.

3. njedźelu po swj. Trojicy změje rano we 8 hodź. pućowacy předar Křižan němske předowanje.

Z Łupoje.

3. njedź. po swj. Trojicy rano we 8 hodź. němske předowanje so čita.

Z Malešec.

3. njedź. po swj. Trojicy : rano we 8 hodź. serbske kemšenje z čitanjom.

Zemrěł: August Pink, krawski mištr we Delnjej Hórcy, 73 lět, 7 m. a 15 dnjow.

Z Minakala.

3. njedź. po swj. Trojicy : rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža služba, potom dźěćikemšenje. — Zběrka za wukubłanje našeje młodźiny w ev.-luth. wěrywuznaću. Pop. w 2 hodź. rozrěčowanje ze konfirm. młodźinu.

Z Njeswačidła.

3. njedź. po swj. Trojicy : rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža služba. Pop. w 2 hodź. nješpor za konfirmirowanu młodźinu.

Zemrěli: Kurt Heinc Jatzka, synk fabrikskeho dźěłaćerja, 1 lěto stary. — Arnošt, Pawol, Alfred Schneider, synk žiwnosćerja w Khasowje, 26 dnjow stary. — Khorla Richard Scholta, předawar piwa w Njeswačidle, 42 lět 9 m. a 19 dnjow stary.

Z Nosaćic.

3. njedź. po swj. Trojicy : rano we 8 hodź. němska Boža služba. Zběrka za Gustav-Adolfske towarstwo. Serbska spowědź po 2. serbskej Božej službje budźe hakle 8. julija, dokalž farař w Kotecach zastupuje. Pop. ½3 hodź. rozrěčowanje ze konfirměrowanej młodźinu, pop. w 3 hodź. towarstwo młodych holcow a wječor ½8 h. towarstwo młodych hólcow.

Z Poršic.

3. njedź. po swj. Trojicy budźe rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska Boža služba, kollekta za rozwučowanje w ev.-luth. wěrywuznaću, dop. ½10 hodź. rozwučowanje z młodźinu. Dźěćikemšenje w Poršicach dop. ½10 hodź. za młódše, ½11 hodź. za starše dźěći; wječor ½8 h. wosadne towarstwo młodych muzskich, ½9 hodź. (jako na swjedźenju swj. Jana) swjatočnosć na pohrjebnišću (serbska).

Wutoru wječor bibl. hodźina w Kumšicach (k. wothladaŕ Křižan).

Zemrěli: Marja Cardina zwud. Urbanowa rodźena Döringec, wobydlerka w Lětonju, 81 l. 9 m. 7 dn. stara. — Synodala Jan Arnošt Hančka, wyši wučeŕ a kantor w Poršicach, 60 l. 9 m. 11 dn.

Z Rakec.

Swjedźeń swj. Jana křćenika (3. njedź. po swj. Trojicy) rano we 8 hodź. serbska spowědź a dop. w 9 hodź. serbska, ¼11 hodź. němska swjedźeńska Boža služba. Pop. w 2 hodź. serbski nješpor. — Póndźelu ¾7 hodź. piskanje na wěži a raňša nutrnosć.

Z Rychwałda.

3. njedź. po swj. Trojicy je dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. serbske kemšenje.

Z Wósporka.

3. njedźelu po swj. Trojicy so rano we 8 hodź. předowanje čita (wosadny kantor). — Wutoru wječor we 8 hodź. zeńdźe so žónske towarstwo na farje.

Z Wóslinka.

3. njedźelu po swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a ½10 hodźin němske kemšenje. Zběrka. Popołdnju ½4 hodźin młode holcy na farje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Přetorhnjenje pruda!

Dla wuwjedźenja ważnych dźěłow dyrbi so **njedźelu 24. junija 1928** wot 10 hač do wokoło 13 hodź. w cyłem zastarańskim wokrjesu prud zastajić.

Direkcija měšćanskeje milinarnje.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Dźensa pjatk je spěwanje w Serbsk. Domje za załožeński swjedźeń „Jednoty", tow. kat. Serbow, njedźelu wječor we 8 hodźinach.

Budyšin. Přichodnu njedźelu 24. junija wuleći sebi Budyska jednota „Sokoł" na wopyt k Radwořskej jednoće do Bronja—Radworja a zarjaduje tam popołdnju sokolske wubědźowanja (6-bój). Potom je přileżnosć ke kupanju a po tym zhromadna hošćina. Wječor je wjesela zabawa z rejemi w Radworju. Přeprošujemy wšitkich bratrow a bratrowske jednoty. Wšitko darmo! Započatk z dypkom w 1 hodź.

Zarjadnistwo.

Budyšin. Budyska „Jednota", tow. kat. Serbow, wobdźěli so 2. julija na swjedźenju w Rózheńce z khorhoju. Zo bychu też starši Jednoćenjo so wobdźělić móhli, namjetuje předsydstwo wulki auto najimać. Wšitko dalše zhoniš jutře njedźelu na załožeńskim swjedźenju wječor we 8 hodź. w kat. towaršwonu.

Bukecy. Jednota „Sokoł" zwučuje sobotu, Póndźelu starši wotrjad.

Domowinski zlět w Budestecach. Kaž z dobreho žórła zhonimy, přihotuje železniske zarjadnistwo wosebity ćah z Wojerec přez Budyšin do Budestec. We Budestecach budźe připołdnju wokoło 12 hodź. a wotjědźe wječor wokoło 8 hodźin. Pozastanje wězo na wšěch stacijach. Naše towarstwa a jednoty chcyle při swojich přihotach na tutu přileżnosć dźiwać.

Drježdźany. Serbske towarstwo „Cornobóh". Wšitkim sobustawam a znatym přećelam wosebje k wědźenju, zo so příchodnu njedźelu popołdnju ½4 hodźin w Křižnej cyrkwi naše serbske kemšenje wotměje (farař Kapleŕ-Budyski). Wšitcy swěrni Serbjo su wutrobnje přeprošeni. Njech so wšitcy prawje bohaće wobdźěla.

Předsydstwo.

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa" přeprošuje wšě lube sobustawy na swójbny a zabawny wječor njedźelu 1. julija wječor we 8 hodź. w „Kačej korčmje". Wšelake poskićenja, mjez druhim předstaji so: „Kandidat němskeho sejma". Dale kofej a pampuchi. Šalku přinjesće sobu. Wosebje so wšě čłonjo hrajerki a hrajerjo, spěwarki a spěwarjo wutrobnje přeprošuja. Zastaty přinošk ma być zapłaćeny.

Předsydstwo.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Wubjerk Zwjazka ma njedźelu 24. junija dop. ½11 hodźin w Serbskim Domje w Budyšinje jara ważne posedźenje. Wšitke sobustawy wubjerka dyrbja wěsće přitomne być.

Předsyda.

Za Prażskich wobdźělnikow. Znamješko (darmo) a pohladnicy su skónčnje dojšłe, za 20 pj. w Smolerjec kniharni a też pola mje. Wulke wobrazy, fotografowane w čěskim srdce, maja so tu skazać. Po wěstej ličbje, snadź 80 hač 100, su poměrnje potuńšene. Hewak płaći jedyn 2 hriwnje.

Słodeńk, zarjadowaŕ.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěznecy — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

„Jednota", tow. kat. Serbow Budyskeje wosady

ma **njedźelu 24. junija** wječor we 8 hodź. swój

załoženski swjedźeń

w katolskej towaršwoni

Wšitkich lubych přećelow a sobustawow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošujemy. **Předsydstwo.**

Dźělbu mužacych a žonjacych kołow trjebanych a z dźěła też nowych ma jara tunjo na předań

Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Nošće „Panther"-stupnje

na wobluk šite/pyšne formy wuwjedźenje z čistej koże přípózn. tunjo

Předawarnja za Budyšin

Hobrski wuběrk

Nětnje 400 wobruču za koła. Nětnje 300 šlawchow, jenož najlěpše znamki. Hobrske nakupowanje zmóžni jara nizke płaćizny.

Jan Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4 / Najwjetša kolesarnja w měsće. Zane klamy! Spomjatkujće sebi tohodla **čo. 4**

Kupny dom

E. Wels w Kulowje

Wjedu wobkhod mojeho zemrěteho muža na samsnu ruku dale a prošu, zo bychu česćeni wobeběrarjo hač dotal spožčenu dowěru też na moje předewzaće přenjesli Přilubju zdobom sprawne a tunje posłużenje.

Truda Welsowa.

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**80—1.10** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
ćopłe kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Naši čitarjo

móža sebi we wudawarni

mapy z ważnymi tabelcami

darmo wotewzać.

Hygieniske wecy

za žony a za mužow

žiwotowe wobwjazki a tajke pře wustupowanje, bjedr. formarje, stańčiki, podłožki, pjeluchowe kholowčki

Wagnerowa

w Budyš. před Šuleńsk. wrotami 9

Zwjerśne gardiny

story, vitrage, zapowěšaki k čahanju, **kromki,** wšě připrawy za nutřkownu dekoraciju

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zt. Hwězda". Ręču serbski

Ćućiwe nohi

nošа

Chasalla-stupnje

z wutyk. podušemi a załožkami

HeinrichMohr

w Budyšinje

při Žitnych wikach rózk Kěžorskeje dróhi

Starša hospoza

so hnydom pyta. Dalše je zhonić w S. N.

Po dležej khorosći zemrě wčera připołdnju ½1 hodź. naša lubowana dźowčička

Toni Marija

w nježnej starobje nic cyłych tšoch měsacow a budźe přichodnu **njedźelu** ⅛8 hodź. na Khrósańskim kěrchowje pokhowana. To zdźělujetaj přećelam a znatym we wulkej žrudobje

Pawoł Rjelka a mandź.

We Worklecach, 22. VI. 1928

1923 pak bu tuta khorosćej też na jomu koju pśichenśeńena, schoż ju frédka stanje.

Khorosć jaminuje jaźo kaž pola skaženosće wésta nakažliwina abo cyrakojza (Bazill). Na měśtnach, hdyž ju cyrakojza žydnje, nastanu małe žuzki. S tutych žuzkow nastanu poźdźišo brudy. Cyrakojzy pśichenjeju ju wobjebje s jétšejsom tutych brodow. Cśomjek dyrbi ju pśiched taźim konjom wobjebje na kedźbu bracj, dokelž móże ju jara lóhko nakažeć. Taźe pśichipady drje ju bohudźak jara frédka stawaju, tola taźemu njeśwažonnemu hnoju potom wésta gmjerć.

Pśenje gnamjenja khorosće ju wśichelake. Pśichi wleczenej khorosći, to réka, hdyž ju khorosć pomału wlecze, doniž ju dojpólnje wuwije, móże kóń tydźenje dołho thory być, haj gamo měźaju a léta dołho, bjez toho, so bychmy śichto pyśli wo wóśhrowinje.

Rozeznawamy dwě hłownej družinje tuteje khorosće a to wóśhrowinu nožowu, pśichi kótrejž ju też druhe dychadła natuknjene a wóśhrowinu łožinu, kótruž ludźo często cjerwja kože mjenuja.

K gnamjenjam nožoweje wóśhrowiny głuśicha, so ju nje-jej stajnje s noża wóśhor cjerje. Też ju nožowe dźěry zyle pśichemjenja. Wóśhor dźi s noża na wobźěmaj stronomaj abo jenoj na jenej. Wóśhor je je sapoczatka běły abo śćery, poźdźišo žołty, židśichi abo seleny cjasto też krtwawy. Na nožowej kóży ju małe puchjetki wutworja, kótrej poźdźišo na rojetśe jédma rozpadnu. Tute brjody wobjeja cjasto s zelych wulkich trupow. Jenotliwe brjody drje ju sahoja ale potom sroźtamu na nožowej kóži hwézdoźte dkuny. Druhdy konjej też trjeb s noża cjecze. Trajeli khorosć dołho, dha kóń thěro dele wojśnje a na wasy śhubi. Ma też schećherjate hrube kožmy.

Pśichi kóžinej wóśhrowinje wutworja ju małe puchjetki a brjody na śwjećhu koże, cjasto też pod kožu we wulkosći worjecha a druhdy rojetśe. S tutych brjodow cjecze huśte, cjasto krtwawe jétšejnje. Też kromy tutych brjodow ju wopuke a jako wukuzane. Najbórśiche je, so brjody njechaja śjeć. Brjody ju śwjetśa na nohach a też na wutrobnju a na brjuśe. Wśche brjody ju tak rjez hromadu dźerża.

Khorosć ju sapoczinje s wulkej śmigu a potom konjej stajnje wóśhor s noża cjecze. Wóśhor je s wopréduka žołty, poźdźišo krasny a śhnity a hrozinje gmjerdźi. Dale kóń thěro wobśije dycha. Pśichi akutnej ((pśešnej) wóśhrowinje kóń sa 5—14 dnjow sahinje.

Tak bórśy hacj pytnjemy, so ma nasch kóń wóśhrowinu, dyrbimy to hnydom wośchnosći wośjerwicj. Khore stocjo ma ju hnydom wot druhich strowych wotdźělicj a ma ju pilnje kedźbowacj, so ju se žanym druhim strowym konjom njedótka, so by ju khorosć dale njerozśěrjała. Je-li nam stocjo sahinuło, njeźmémy ani kožu s njeju cégahnyć. Taźeho konja njeźmémy ani dorěźacj, bjez toho so bychmy wěź pśedy njewośjewili. Tón, kiž konja hłada, njeźmé śdowom s druhimi konjemi dźěłacj, ani wo konjenju spacj. Hewak by pśichipadnje druhe konje a gam gedże też zobu nakažył. Najbóle pak njech ju tajźi cśomjek na kedźbu bjerje, kótryž je sranjeny abo ma bolazej ruzy. Nakaźe-li ju cśomjek, hrozy jemu wésta gmjerć. Tak bórśy hacj ju kuśt wóśhra s taźeho konja na nóž abo hudy cśomjeka pśchenjeże, móże ju hnydom natuknyć. Khorosć pokaża ju w tym, so taźe měrno hižo sa 3 dny głnje sacjeka. Tehodła głuśicha k wothładanju taźich koni wulka kedźbliwosć. Tak bórśy hacj je ju cśomjek nakaźył, ma ju hnydom k lékarjej podacj.

Kak ważne je walcowanje sywow.

Dźenźnišći dźeń mamy wśchelake waźy k walcowanju žywow w hospodarśtwje. Sa kóždej žywjenu głuśicha pśchedewśchém walca a to najtunu a nalkto.

W pśedawśich cjasach naśchi hospodarjo rady selene žywy walcowachu, wożebje bó-li žuchu, so bychu hrusle rozsukli. Žadyn druhi wužitk we walcowanju žywow njepytachu. Nasynu jaźo mnohy pśched śwérom walcowachu, wożebje, bó-li wulke hrusle.

Sa žywjenu jich malo hospodarjow žywy walcowachu, a runje to je najwažnjiche. Wożyte žywnjo ju lépje do pódy jatłócj, póda gama ju stolcje, tak so może trébna włoha hacj k gamemu sornjatku stupacj a tak nam žywnjo bórśy a hušu sesthadźa.

Naléto pak dyrbimy wożebje se symśej włohu latworacj. Tu dyrbimy ju sa to postaracj, so by ju nam póda njetrjebawśchi njerowparika a tak žmy pódu na taźe waśchnje no bléśchi cźaj s rótóžnotu sastarali.

K tomu samérej wożebje walca najlépje głuźi. Wéśe njeźmémy wożyte polo taźe śwalcowane wostajacj, ale dyrbimy je potom hišcheje jónu pśchenłóżecj a to s łóbkimi brónami.

Wowsej śpyta hordi, je-li póda bóle stłóczena. Tak ju nam lépje radźi. To móżemy wożebje na wurudźach rozbedźowacj, hdyž ju cjasto sarotowamy a s tym polo thěro sateptamy. Tam je wowsź najtenśichi.

Někotri drje ménja, so je žito wśchudże na wurudźach najthmańśche, dokelž je tam najlépścha naplahowana póda. To damy prawje mécj. Tola cjemy-li ju pśchebrodźecj, móżemy dźe jónu polo wożrejdża prawje sateptacj. S zyła tam hdyž ju na polu rośele sarotowamy a wyrcśimy mamy najrjeńśi wowsź. Tola też poźdźišo ju nam walcowanje derje sapłacźi. Cjasto mamy naléto wulke śliwki a na to parjate błónzo. Tak wutwori ju žylna stora a žywy nam njemóża sesthadźeć. Tu nam niczo bruhe njepomha hacj walca, kótruž storu rosttłóczi a tak nam žywy derje sesthadźeju.

Tola też najmu je walcowanje dosć wužitne. Swalcowane žita na kóžde waśchnje lépje sekthadźeja, wożebje mamy-li ćuche nasymjo. Wobkedźujemy-li taźe žywy, hdyž njeśmy walcowali, widźimy, so je žito tam najbujeśche, hdyž ju koła žywjenu jéle, dokelž je tam póda stłóczena. Wożebje nadpadne je to, pola podźe wożytych žitow, hdyž bé hižo póda thěro włóżna a njemóżachmy sorno dosć hłuboko sadźěłacj. Tehodła mamy najmu też wśchitke žywy walcowacj, ale potom hišcheje jónu stołóciec. Jenož swalcowane je pśches symu leżo wostajacj njeźmémy. Je-li žywjo pśchejara śwjećha, dha nam śmjerśt to žywje rośele mśodych rostlinkow śmućaha. Tak pak njemóże telko wadźicj, je-li žito pśredy śwalcowane.

Dale móżemy też podworti naśymu śwalcowacj. S tym ju póda lépje śleži, njerozdj pśedy sesthadźa a tajźi podwort ju potom rjenje twora. Też bérnj, gmy-li je swalcowali, móżemy śwalcowacj, pśedy hacj je rótocjmy.

S krótka, walca je zobu i hłownym gratom na polu, bjez kótrejž njemóżemy hospodaricj.

Prašenja a wotmołwjenja.

Praschenje: Schto mam s mojimi rangami sapocjecj, kótrejž mi roścho, sahnoj je w thlérje drjewjane, sožeru. Jich prožata stajnje sa 4 tydźenje sahinu.

Wotmołwa: Darowajće waśchim gwinjom pizne wapno do pizy a hońcje je po móžnosći na pastwu abo do wudébowanja.

Praschenje: Mam 7létnu krawu, kótraž je hižo 3 léta jałowa a ju stajnje kócźi. Schto mam cźiniecj?

Wotmołwa: Waścha krawa ma pośledkowy katarh. Dokelž pak to hižo 3 léta dołho traje, radźimy wam, so njebyśchcje krawu dozyła rojazy pśchipuśchcźili. Wukorńcje a pśchebajcje ju.

Praschenje: Kak bych mohł s rumjenja mojeje krawy mjehke brjodawki wotstronicj?

Wotmołwa: Wjeśtche brjodawki mózecje jenož s wurénjenjom wotstronicj. S tym pak ju zami njeparajśe, ale samohajcje śtotneho lékarja k tomu. Mjeńśche brjodawki namasajcje i zyažnikowej tinkturu. Wone wuśchnu a zame wot rumjenja wotpadnu. Dale natožujża naśche hospodu s dobrym wuśpěchom krawnik. Tón wśchudżom dźiwi tośce.

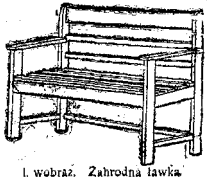
Časopis za serbskich ratarjow

Číslo 25 Budyšin, 22. junija 1928 Lětnik 35

Jednora nadoba do zahrodki.

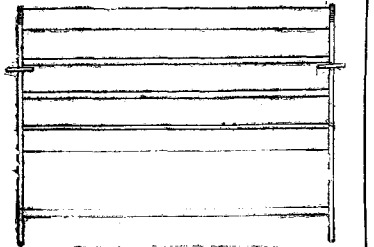
(S 11 wobrazami).

W śwojej zahrodźe abo zahrodźe ju khódku kerzinty a schtomow po śmjatoku abo na njedźelach rady porowtpocźujesch. Możejsch zebi stoły a blido se jitrom snožyć, so by ju na nje pożydnył. Taźe pśchenoschowanje je twóźeźne a nadobu njepotrjebja. Lépje je, hdyž zebi do zahrodźe trébnu nadobu wobstaramy. Tu możemy zebi s pśchihodnych destow a drjewa zami śliepacź.

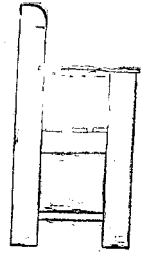
1. wobraz. Zahrodna ławka.

Se śejehowazymi wobrazami a rospśimanjom chcemy nastawk dacj, tak je mózno, je śhotowicj, bjez toho, so by rośele grata trjebał abo ju hewak na blidarśtwe abo cźeśliśe dźěło wutśejał.

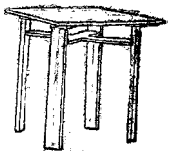

2. wobraz. Zahrodna ławka wot prédka.

Schtož ławku do zahrodźe nastupa, pokazuje nam naśch pśenj wobraz tajźu wot prédka. Na druhim wobrazu głabujesch na nju wot horka. Tśeśi wobraz pokazuje nam jeje twar wot boka.

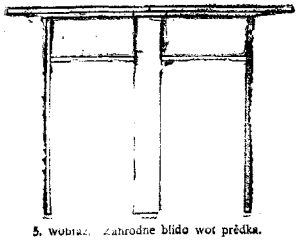

3. wobraz. Zahrodna ławka wot boka.

4. wobraz. Zahrodne blido.

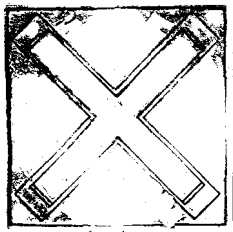
S jednorych khójnowych, schmrěkowych abo jédlowych destow a latkow wschelakeje schérokosće najpredy pichtśejaj. Slowne prětnuśche a wożebje te ja gedżenje do drjewow zapuśchcź. Potom je je zahrubami pśchitwjerdź. So by ju wschemu lépje rozumiło, chcemy tu méry po dołhosći, schérokosći a tołstosći podacj. Prětnuśche po dołhosći mérja

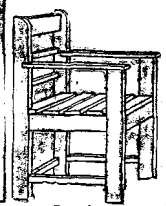
5. wobraz. Zahrodne blido wot prédka.

bjez cźopow 117 cm abo zu dléźśche naschego starego jakśtego kóźcźa. Te ja gedżenje dyrbjał na 120 cm dołhosć pśchitśejacź. Pobočne latki, a te, na kótrej ju prětnuśche pśchi-

hrubuja žu 8 cm wyšoke. Wšyčke drjewa, kaiki a prěkuſche wše 1½ cm tolſte być. Lawka njech je wot ſemje 45 cm. Khribjetne ſepjeradło je 45 cm. wyſche, te poboczneju ſepjeradłom pak 22 cm. Schěroka njech je lawka 45 cm. Zyła wyſokoſcej lawki by žo na 90 cm ſtajiła. Sadnja noha rjeńcho wupada, hdyž je horka rjenje kuſojta wobrěſana, kaž w naſchim tſeċim wobrazu derje ſpóſnawamy. Pobocżne ſepjerałko kaj też prěkuſchom k ſedżenju wuſkładuj je pěſkowej abo ſchklenżowej papjeru. Hromadże ſtajeċ ſapoċżi lawku je jadnim dżělom abo khribjetnym ſepjeradłom. Wiſche dżale ſeſtajej prawo nuheloto (winkelrecht). Potom pſchiſchrubuj pobocżne ſtolpiki abo nohi. Napożledk pſchiklepaj abo pſchiſchrubuj prěkuſche k ſedżenju.

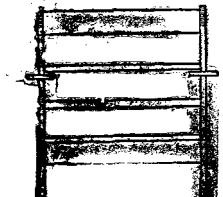

6. wobraz.
Zahrodne blido wot spody.

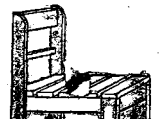

7. wobraz.
Zahrodny stoł z ručnym zepjeradłom.

W 4. wobrazu widżimy blido. To je ſchtyrirožkaty a měri kožda kroma 75 cm, pod blidom je tichiż. Tutón njeſwjaſuje jenož blidowu deſku, do njeho žu też ſchtyri nohi ſapuſchċene. Něſchto niże pod deſku je druhi tichiż. Tutón nohi ſwjaſuje, ſo kruċżiſchcu ſedża. Pjaty wobraz pſchedſtaja nam blido wot boka, ſchejſty pak wot ſpody. Na poſlednim wobrazu jaſne ſpóſnawamy, ſo tichiż njepoſrědnje (direkt) pod blidowej deſku je wjetſchi toho nohi ſwjaſowaċeho. Prěni žaha pſches nohi, dokelž žu do njeho ſaſadżene. Poſledni ſwjaſuje nohi mjes ſobu. Tutón poſledni tſchiż móże nohi też delka, něſchto mało wot ſemje ſwjaſowaċ. Potom móża ſa blidom ſedżaċ na njón žwoje nohi ſtajiċ, ſchtož je noham ſ witanym wotpoċżinkom. Hdyž tſchiż něſchto wot ſemje pſchiċżiniſch, je radno jón ċżémne wobaribiċ. Kěpje hiſchċże je, ſo jón ſ moſaſnymi blachami abo ſchlebjerdkami wobijeſch. Potom žo tak lóhży njewobkopa.

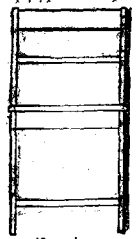
5. wobraz.
Zahrodny stoł z ručnym zepjeradłom wot prědka.

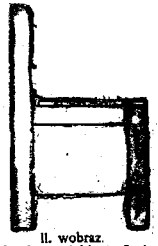
9. wobraz.
Zahrodny stoł bjez ručneho zepjeradła.

Sedmy wobraz pokazuje nam jahrodkowy stoł ſ ruċżnymaj ſepjeradłomaj. We wyſchëm je kaj lawka ſtożeny, ſo je jenoż 60 cm ſchěroki. Naſch wożmy wobraz nam tutón [illegible]

na naſchim tſeċim wobrazu. Schtož žnmy wo pſchihotowanju lawki prajili, naložuj też pſchi tworjenju ſtoła ſ ruċżnymaj ſepjeradłomaj.

10. wobraz.
Zahrodny stoł bjez ručneho zepjeradła wot prědka,

11. wobraz.
Zahrodny stoł bjez ručneho zepjeradła wot boka.

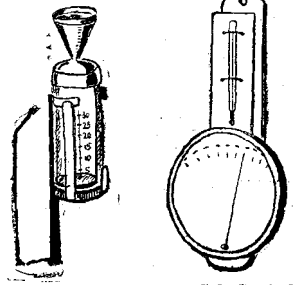
Jednory ſtoł pokaſuje nam naſch 9. wobraz. Wyſoki ſa žedżenje je ſako 45 cm. S khribjetnym ſepjeradłom je 80 cm wyſoki. Prěkuſche po bokomaj žu ſlabſche, pornjo ſtokej ſ ruċżnymaj ſepjeradłomaj. Khribjetne ſepjeradło ma tu město dwojich jenož jenicżki prěkuſch pod hornim ſchěrokim. S naſcheju wobrazoma 10. a 11. je móżno nadrobnoſcże derje doſnaċ.

Radno je wſchu nadobu ſkónċżnje wobaribiċ. Najlěpje žo ſa nju běły emailowy lak hodži.

Měrjak dešča a wložnoty.

(S wobrazom.)

Dżenżniſche ratarjenje a hoſpodarjenje je ſ dobym wědomoſcej a technika. Roſomny ratak njepſchijima wſchitko, ſchtož wědomoſcż wudawa ſa czíſty evangelij. Wuſkładti wědomoſcże pſchi natožowanju wuprubowane ſamoża naſchemu nowoczażnemu ratarjenju howiċ. Do pſchiptarowo ſa wobkedżbowanje Bożeje ſtworby žiuſchatej bjes dróla měrjak deſchcża a měrjak wložnoty. Mamy něſtotryżkuliż deſchcżiſt ſa pſchemaczowazy ale bórſy ſpóſnawamy, ſo je jenoż ſwjeſchnu ſtoru trochu pomaczak. Měrjak deſchcża nam praji, ſo móżemy wo pſchemaczenju bróſdy hakle rěcżeŕ, hdyž je žo 10—15 milimetrow deſchcża naſchko. Měrjak deſchcża je ſchklenża ſ nadrobnej měru po milimettach.

Deſchcżiſt do njeho pada ſ ſikom. Teho hornja kroma ma wěſtu wědomoſtnje poſtajenu měru we wěſtym a nadrobnje poſtajenym pomĕru k wulkoſcżi ſchklenża. Tajki měrjak nam ſ potrjebnej wěſtoſcżu praji, kelko deſchcża je žo naſchko.

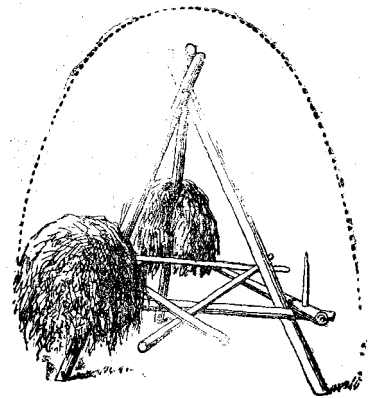
Pódla deſchcża je ſo roſt rožlinow a wultwarjenje žu [illegible]

wjenje w žuchim cżażu. Roża je ważna ſa wotſtronjenje wſchelakeje njerodże. Na wohnniſchcżo a podobnu njerodż możeſch dróbnu kalijowu ſol a wapnowy dužnk mjeſaċ, tak dołho hacż roża leži. Tehdom ſól a dužnk wohniſchcżo tak ſpalitej, ſo jaridże. Roża pada jenož tehdom ſchcżebrìwje, hdyž je powětr wložny. Wložny powětr pſchetwori žo do deſchcża, hdyž ſymne wětry do njeho ſraža. Wložnoſcż powětra możeſch ſ wožebitej pſchiprawu, tak mjen. měrjakom wložnoty abo hygrometrom měriċ. Tuta pſchiprawa je jara jednora. S žonjazeje wlóſki žu tuk muċżahnyli. Sa nju wży jeſla. Tuta pokaſuje po wětſch ſtopjenkach, kak jara powětr wložny je. Pſchi žuchim powětſje žo wloża ſtupi, pſchi wložnym žo roſcżahuje. Nowożażny a dopołkaſti ratak dyrbjak wobej pſchipramje žwěru wobkedżbowaċ.

Wšelake připrawy za sušenje dźećela a trawy.

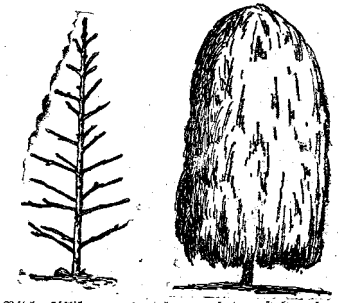
(S wobrazom.)

W krajinach, hdżež žo njenadżiży do deſchcżowanja da, abo hdżež maja jara ſcherjate a torhate wjedro, tam trawu a dżećżel na wſchelakich pſchipratach žuſcha. Sčyno a dżećżel, hdżež žo dla žuſchenja dołho na ſemi wala a cżaſto ſmotnje, ſhubi bjes dwěla na kakoſcżi. Najważniſche wutki žo ſ njeho ſwopłokaja.

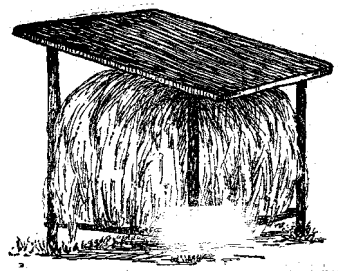

W Alpach a Schwedſkej maja ſwjeſcha njewobſtajne wjedro. Kurże roſpuſchcża žo njewjedra. Tehodla žo tamni ratarjo a ſtotarjo k tomu pſchiſchli, žyno a dżećżel na wožebitych pſchipratach žuſchiċ. Sčyny w naſchim topjeńku hižo loni a tamne lěto na tute pſchipratach ſpomnjeli. Dokelž też pola naž žo druhdy ſ nimi ſetkujemy, hżemy ſ nowa kedżbliwoſcż naſchich cżitarjow jim pſchiwobroċżiċ. Tajkich pſchipratow je wjele a žu wſchelakeho cżaſu.

Pola naž wohladamy najbóle na naſchim wobrazu pſchedwjedżene tſikolikate kóſliki. Kóſliki žu nĕhdże ruku tolſte. Horka na łónżu ſwjaſuje je żeleſny wĕnz abo pjerſchcżeń, abo dżerżi je żeleſna jehła. Nĕhdże pok kóhża abo 30 żentimetrow wot ſemje žu 3 prěkuſche. Na nje dalſche ſi prěkuſche na łóżu poloża. Na nich žuſcha woſebje dżećżel. Tutón nimale žyry na kóſlik kładu. Dżećżel je cżeſki, tak dyrbi tajka pſchiprawa pſchesp 15 żentnarjow wudżerżeċ. Trawu kładu na kóſlik poſuſchenu. Ta je, žo wě, lóhſcha. Na nim žo dżećżel a trawa doſuſchitaj, dokelž [illegible] hdyž na kóſliku wiſataj, wětrił ſtajnje pſchedwuma a žuſchi. Kedżbuj pak na to, ſo dżećżel a trawa hacż na ſemju njewiſataj, hewak jej wětr tak derje njepſchedżewa.

Póbla kóſlikow maja też rune ſtejaże ſtołpy, ſ prěkuſchami pſchetrykane. Na nje ſpowěſcheja trawu abo dżećżel. Jednoriſcho je hiſchċże ſchmrěkowe abo jedłowe wjeſchki trjebaċ. Hdyž je jehlina ſwodpadała, hałoſy na trěbnu dołhoſcż pſchitrubaja. Delni konc kónczojty pſchitrubaja a potom do ſemje ſabija. Dale žuſcha ſelene też na tſeſchkatych pſchipratach. Do ſemje ſabija koliki tak, ſo žu kaž kóła tſěchi ſłożene. W město kalkow poczahnu je ſe żylniſchim grotom. Na tutón ſpowěſcheja ſelene, ſo by wuſkło. W Schwedſkej ſažo powěſcheja ſelene na płoty abo wobhrodżenja, ſapodobne wobhrodżenjam naſchich jažkow. Tute ſtaju niż napſchecżo wětrej ale po wětrje. Napſchecżo wětrej ſtejo by žo wětr do nich ſapjerał a je ſpowałał.

We wſchelakich jara deſchcżowatych krajinach žuſcha ſelene pod tſěchu. Schtyri koliki do ſemje ſabite, noſcha jenoż tróſchku pſchecżirno wětrej nakhilenu tſěchu. Nĕhdże 30 żentimetrow wot ſemje nakładu na prěkuſche żerdki. Na tute worſchtuja ſelene. Druhdy tſěchu tak pſchipratowja, ſo žo hodži pak dele puſchcżeċ pak poſběhowaċ, ſa tym hacż je hromada žuſcheneho pod njej wyſoka.

W jara deſchcżowatych létach a krajinach žo tute pſchipratowy derje wuplacża. Selene ruczo ſeſuſchene je bjes dwěla wjazy hódne hacż žuche, kotrejž je ſo tydżenje dołho w deſchczu na ſemi walało a ſ kotrehoż žu najważniſche wutki ſwopłokane.

Strowotnistwo skotu.

Wóſhrowina (Rotzkrankheit.)

Wóſhrowina je khoroſcż, kotraž žo trĕba hdy mjes naſchimi konjemi pokaſuje. Tuta khoroſcż dołho traje, je woſtuda a ſtraſchna, dokelž móże žo też na ludži pſchenjeſeċ. Je to ſpeżifiſka (ſamotna) khotoſcż jednokopytnikow. Lĕta

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,50 zł. pr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 60. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłuje se stajnje nawěsćki a tabele so wyše wobliźeja. W reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n n

Čisło (Nr.) 145 — Budyšin — Sobotu, 23. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Wulka koalicija so rozbiła.

Rozrěčenje wjednikow politiskich stronow wo wutworjenju knjeježstwa wulkeje koalizije, kotrejž bě Müller-Frankenski k zebi pscheproßył, njeje wunoschka mělo. Sasnjujer němskeje ludoweje strony, dr. Scholz, sapósłanjej Müllerej zdźěli, so němska ludowa strona w někotrych sawodnych praschenjach, pschede wschěm w nastupanju wobdźělenja němskeje ludoweje strony pschi pruskim knjeježstwje, nazionalneho zwjedźenja a panzerowanych schižałow na zwjotich dotalnych wobstejnkujenjach wostawa. Na to Hermann Müller praji, so maju so rozprajenja wo wulkej koaliziji jako rozbite wobhladać. Sastupjerjow zentrumskeje, demokratiskeje a bayerskeje ludoweje strony so woprascha, hač bychu so pschi knjeježstwje Weimarskeje koalizije wobdźělili. Tele tři strony dyrbnu wo tymle praschenju pjatk popołdnju wuradźeć. Wobcźežnosće pschede wschěm w tym leža, so je so tež bayerska ludowa strona pschećiwo 11. augustej jako nazionalnemu zwjatemu dnjej wupraji. Kaž je znate, je bayerski lud z wulkeho dźela monarchistiski smyslony. Jemu je tehodla Weimarska wustawa z poboršckom, dokelž je so z njej republikanska statna forma sa Němsku postajiła.

Wunošk Barlinskich wólbow staršiskich radow.

Shromadny wunoschk Wulkobarlinskich wólbow staršiskich radow pokazuje, so je wschudźe ličheščijansko-njepolitiska strona dobyła. Pschi evangelskich schulach je ličheščijansko-njepolitiska 3671 žydłow (3320 loni), ščipiska liščina „Schulsteho natwara" 798 (1145), komunistiska liščina „Proletariske schulske wojowanje" 209 (355), shromadna liščina 218 (10) žydłow dostała. K tymle wólbam maju so pschiličeć, žydła pschi 37 katolskich schulach a pschi 50 statnych schulach, kotrejž móža so jenoż po poważnju z 570 ličheščijanskimi a 50 zwěrnymi žydłami njemjenować. Wunoschk 98 wyschschich schulow je ličhdowazny: 556 ličheščijansko-njepolitiskich, 92 zwěrnych, 348 jenotneje liščiny.

Po tym sa Wulko-Barlin źledowaze shromadne ličby za tři hłowne liščiny wuczinjeja: 4797 ličheščijansko-njepolitiskich, 886 schulskeho natwara, 713 žydłow proletariskeho schulskeho wojowanja.

Rozcězaza ličba snjesbožencow pola němskeje železniže.

Kaž je je statistiki wo snjesbožencach pschi wobkhadze němskeje železniže spóznać, je w lěcze 1927 447 železničarjow w službje zmjertnje do njeźboża pschischło a 1300 so franiło. W lěcze 1913 bě 380 mortwych a 1100 franjenych. Po taktim je ličba snjesbožencow pschibyła.

Poincaré wo skrućenjenju frankowcho kurza.

Franzowska deputěrtska komora so w tu chwilu se skrućenjom frankowcho kurza zabera. Ministerski pschedsyda Poincare je w swojej pozdźejšej rěči na to pokazał, so je so spekulacija na wowschjenje frankowcho kurza wobděl krytych bankowkow powjetschił. Tole powjetschenje wobběha bankowkow pak hrozy, płacišny žiwnosće podrožeć. Bjez skrućenja frankowcho kurza budże Franzowska banka z ezeźa nóz spekulaciju zamjesować. Poincare potom praji, so je z wopředla zebi pschał, so by so frankowy kurz dale powyšił, tola z tym bychu so hospodarske wobstejnosće Franzowskeje do njemera dale. Podła teho bychu so dołhowy krajneje pokładnje smjerišchile, z čimž bychu so ecje powjetschile. Hdy by so frankowy kurz dale wyšeršił, bychu so dyrbjale mjdy sastojnikow a płacjomne pensije snižić. Wšěcki tychle pschičinow dla je so knjeježstwo rozsudźiło, nětkožišći frankowy kurz skrućeć.

Po pschetorhnjenju pozedźenja Poincare w druhim dźelu swojeje rěcze praschenje wobkhadza dołha rozpomnišche, kotrejž ma Franzowska Jendźelskej a wobeźe Sjednoćenym statam połnócneje Ameriki saplaćeć. S pschihłosowanjom wschitkich sapósłankow z prawicy hač do najlěwkowschiše ležiwy praji, so žaneje rěcze njemoże we tym być, so by franzowšti parlament bjes wumjenjenow do žadanjow Sjednoćenych statow a Jendźelskeje njedo žadanjow Sjednoćenych statow a Jendźelskeje njedo wolił. Franzowska je so hač dotal wschěcy terminow dźeržała a nadźijomnje budże to tež móz w pschichodźe cźinić. Hdy bychu zebi wotmyślili, internazionalny dołh shromadnje wupraviš, bychmy rad tole praschenje dołkadnje pruhowali z wumjenjenom, so sajimy Franzowskeje njeschkoduja.

Poincare potom roskładže, kak budże skrućenje frankowcho kurza na njekrytu stainy dołh skutkować. Praji, so je njekrytu dołh we wukraju dospołnje wurunany a so je so smutkowny njekrytu dołh z 94 na 75 miljardow snišił.

Elektrisowanje franzowskich železnizow sa wójnske wotschkodźenje.

Mjes towaršstwom franzowskeje połodnischeje železniže a ministerstwom sjawnych dźełow je so dojednanje podpisało, po kotrymž so elektrisowanje połodnischeje železniže z dźela němskej industriji na sličbowanje wójnskeho wotschkodźenja pschepoda. Elektrisazija ma so za 5 lět pschewjesć a budże 500 miljonow frankow płacźić. Za 190 miljonow frankow z tejele sumy so němšk material kupi. Elektrisowacz ma so 1100 kilometrow. 850 kilometrow połodnischeje železniže je so hižo sa elektrisi wobkhad pschipraviło.

Kritiske połoženje jendźelskeje wuhloweje industrije.

W jendźelskim delnim hjemje je dźełaczerski sapósłanz Hall wo kritiskim połoženju wuhloweje industrije rěčał. Wot 1925 je so dźěło w 1112 jamach sastajiło. W někotrych stronach je 68 prozentow hórnikow dźěło zhubiło. Sapłaćenje wójnskeho wotschkodźenja z wuhlom je strony Němskeje je wjele tyhazam jendźelskich hórnikow sašłužbu wsało.

Konferenca Małeje ententy w Bukarestu.

Sastupjerjo Małeje ententy su so na konferenzy we Bukareshu najprjedy ze stejischćom Italskeje k měrownym rěčezjenam saběrałe. So by zebi pschećelstwo Madźarow zakhował, je Mussolini njedawno pschipowědźił, so je cźaj, so bychu so měrowne rěčezenja porjedźiłe. Madźarskej dyrbja so sašo te kraje wróćić, kotrejž je wona po wójnje dyrbjała Juhosłowjanjej, Rumunskej a Czěskotšokowalskej wotstupić. Schtož Italiju nastupa, dyrbi wšo wschо pschi nětčišchim porjedźe wostacź, to rěka, so dyrbja Němzy a Juhosłowjenjo, kotřiž su po wójnje pod italske knjeježstwo pschišchli, dale italskemu połóčerjej wudaći być. Sastupjerjo statow Małeje ententy su so rasnje pschećiwo italskej politiziy w nastawanju porjedźenja měrowich rěčezenjow wupraili. Staty Małeje ententy su so rozsudźiłe, so njebudźa cźerpieć, so bychu so nětčišche krajne mjesy, z měrownymi rěčezenjemi postajene, pscheměniłe. Wot sahowanja tychle krajnych mjesow měr Europy wotwisnje. Staty Małeje ententy budźa měr, kotryž je so dźesać lět dołho po wójnje sdźerżał, pschi wschěch wobsejnosćach pschećeliwo wschitkim njepschećelstwim wotmyślenjom schkitacź.

Mandźelstwo prynca Carola so dźělilo.

Bukareshti appellazijski sud je schitwórtk wušud we stórżbje dla dźělenja mandźelstwa prynzeje Heleny pschećiwo prjedawschemu prynzej Carolej wuprajił. Po krótkim muradźenju je sud do prynzejskeje stórżby dla dźělenja swolił a mandźelstwo dla sawinowanja nětkuschoho kronprynza dźělił.

Rozhorjenje w Juhosłowjanskej.

Po tśeleniju w stupichtinje a po njeměrnej nozy w Beogradze w zhlej Juznoslowjanskej měr knjeježe. Tež we Sagrjebje, hdźež bě powěsć wo krwawnym podatku wohdlerstwo wustrózło a po nałuhla žmjerca dweju Chorwatskeju „Korso" pschiczeże. Dokelž tu herzy pikkachu a so rejowachu, so studentiske młodźiny hněw a roshorjenje smozowa. Studentoju so do khojsotnje walichu, wuhnachu hoješi, roshłochu wokowe schkleniju, a stoły, błida a kładźr na dróhu wunjesechu a z nich barikadu natwarichu. Policija tomu njemóżeše sadźewać. Połožnjenje dostawschi wona barrikadu nadobhowaschе. Tři nadobhi so wot rasprachu, posdźišcho też nadobhi jśdnoeje policije. Na to policajska wotrjada so powětra woteda a stoła barrikadu nadobhnu. Studentojo do połdrasich dróhow zogachu a kamjenje do policije mjetachu. Pschi wojowanju wo barrikady su pjeza schtyrjo studentojo padnyli a někotři so franili. Też w druhich dźělach města so ludźo sbožachu. Demonstrantojo policistow nadpadowachu, kotřiž so wobarajo dwě wobožbje zastrělichu. Nadrobnische powěsće wo tym njejsu dóschłe. Wyschnosć njeje žaneje rospravy podała. Sewak so po sdaću nihdźe w Juhosłowjanskej njeje měr kazył.

Khłódne přijeće italskich wójnskich łódźow w Grichiskej.

Grichiska sjawnosć je italske wójnske łódźe, kotrejž su krjedu do Faleronskeho pschistawa pschijěle, powschitkowne khłódne pschijała. Nowiny su nastawki pschinjesłe, w kotrychž so praji, so by grichiśko-italske pschećelstwo jenoż potom smjsła mělo, hdy by Italska kupy z grichiskim wobydlerstwom w Egeiskim morju, kotrejž je so po stónczenju zwětowej wójny smozowała, Grichiskej pschewostajiła. Město teho italske knjeježerstwo na tychle kupach grichisku rěcź potłóčeze a wobydlerjam italsku rěcź nanuzowacź pyta. Dale so na to dopomina, so je so podobna demonstrazija italskich wójnskich łódźow wotmeła, hdyž je Italska žadała, so by jej Grichiska 50 miljonow lirow wróćiła.

Strajkowe hibanje w Grichiskej.

Po powěsćach z Athena a Beograda je strajkowe hibanje we Ssolunju wjele žywnische, hač je so z wupředka wočakało. Wono je so pjeza z komunistiskim wjedźenjom na zuku Grichisku rosšěrilo. Knjeježerstwo je rasnje naprawy cźiniło, so by hibanje potłóčiło. We wschěch městach so policija a wojacy prówaja porjad zachowacź, tola z wjele městow ko hižo powě, so ju strajkowacy dźełaczerjo do zandarmow strašyli. W Ssolunju, Piräu a Dramje je žamo k wojowanju na dróhach doschło. W Athenje wojerske patrouille po dróhach cźahaju, so bychu pschi komunistiskich njemérach hnydom zakrocźile. Też wschě železniske zastankowcza a zjawne twarjenja su z wojakami wobhadźene. Knjeježerstwo je naprawy pschećiwo wobdźělenju pschistajenjow železnizow, dróhowych železnizow a elektrizitetnych dźełaćerjow pschi strajku cźiniło.

*

Ssrjedu dźiwohu strajkowacy dźełaczerjo w Ssolunju demonstrazisku shromadźišnu wotmeźe. Wojacy pak z nahim mjeczom shromadźeny lud rozehnachu. Wjele dźełaczerjow bu franili a dźesać wozbowow zajeli. Wobydlerstwo so do hrozby da. Wschě klamy ko hnydom zamknychu. Wyschnosć je tajny wokolnik dźełaczerskeho zwjazka konfiskowała, z kotrymž so dźełaczerjo namolwjeja, so bychu so k 24hodźinskemu generalnemu strajkej pschihotowali. We měsće Wolu je policija tehorunja wschě demonstrazije strajkowacych tobakowych dźełaczerjow z brónjemi potłóczyła.

Nobile wobswěděo, zo je pomhadła dostał.

Wo wuspěchu Maddalenoweho leczenja, kotremuż je so prěnjenemu poradźiło, Nobilowej cźrjódźi žiwnosć a trěbne wězy podaeź, so z italskeje strony powě: Nobile je z njedźelu „Citeje di Milano" zdźělił, z kajkej napjatosću a hnutnosću su won a jeho towaršschoju leczenje Maddalenoweho łětadła wobledźowali. Někotre tworowe pakety, kotrejž su so je łětadła wotcźišłe, su so wobschkodźiłe. Jedna ko wosebje wo pakety, kotrejž akkumulatory, sa schkrićzkowaršku telegrafiju trěbne, wopschijachu. Nobile tehodła prošu, so bychu so jemu druhe akkumulatory a wyschelake trěbne wězy pósłałe. Namjetnje, so bychu so wschě k leczenju hotowe italiske łětadła k njemu pósłałe, po możnosći też łětadło se tlakami, kotrejž samóże k lodej pschistajiłoć. Tole łětadło dyrbi potom tójdy sas jedyn zobustaw Nobilowoje cźrjódźi zobu wsać. Wón lubi, so budże, kaž bórzy snjeże jeho akkumulatorowa batterija swoju normalnu zmysłnosć, wobschérne wukasanje dawacź, po kajkim waschnju ma so za cźrjódźu jeho towaršschow sledźićź, kotřiž su so z łětadłowym ballonom wotpołdli. Telegrafisti wobkhad z Nobilom je so potom na dobo pschetorhnyli, dokelž so mjłowe mrócźele na Kingsbaru lehnychu.

Amundsen pjeza na kupach Franza Josefa.

Kaž so z Parisa powě, je franzowski łětar Guilbaud se Amundsenom musowany był, łětadło na kupach Franza Josefa pschistajiłoć. S druheje strony so take powěsć hischeze njeje potwjerdźiła.

Francowskej wójnskej łódźi šo k Amundsenej pósćeletej

Francowski minister wójnskeho łódźiwa Leygues je swobamknył, hyndom dwě wójnskej łódźi, fšchižak „Straßburg“ a awijsnu łódź „Quentin Roosevelt“ do Spitzbergenow pósłacź, so buschtej sa Amundsenowym letadłom šćehdźeli. Kschižak „Straßburg“ je Cherbourga w runej mérje do Tromsa a wot tam do Spitzbergenow pojedźe. Druha łódź nětkole w Oslu śteji a šo najprjódy do Bergena poda, šo by šo tam s tworami sastarała.

Němska pomoc za Nobila.

Němske Rohrbachske nadwódne letadło pondźelu s Travemünde wuleći, šo by wuzńiwam „Italije“ pomoz pschinjesło. W letadłowej wulkej pałaźerskej mětnosći šo benzinowe šrudoba samélcza. Wone telko benzina wopschijeja, šo może šo letadło 18 hodźin dołho w powětšie dźerźeć.

Nanking, nowe chinesko hłowne město.

Nankingske knjezerstwo je wobsamkło, so dyrbi šo Nanking nowe chinesko hłowne město jezińcź. Pekingej dyrbi šo mjeno Peiping narjeknyć, schtož „Dobyte město połnocy“ rěka, mjes tym so dyrbi Czilifa provinza, w kotrejž Peking leži, mjeno Hopeh „K połnocy Zołtcje rěki“ dostacź.

Ze Serbow.

Bnjownica.

Sobotu 23. smažnika.

Bazilija — Edeltrudy.

* 1838 we Wuricach pola Budyšina Jan Bohuwěr Korla Pjech, kiž jako knihikupc w Lipsku 28. jan. 1913 zemrě. Studowaše najprjedy lěkarstwo w Lipsku, hdyž běše Budyski gymnazij přešoł. Khorosće dla wzda so swojeho studowanja a bu knihikupc. Hromadźe z wótcom Arnoštom Smolerjom załoži w Budyšinje serbsko-słowjanske knihikupstwo, zo by přede wšěm Smolerjowy němski časopis za słowjansku literaturu, wumělstwo a wědu mjez wučen. swětom rozšěrjał. Dokelž Budyšin tehdy za tajke předewzaće tola derje přihódne městno njeběše, přepołoži jo do Lipska. Też tam swoju mysl derje dosć přewjesć njemóžeše, dokelž k tomu dosć trěbnych srědkow njeměješe a w słowjanskim swěće žaneho zrozumjenja njenadeńdże. Tuž wón zas wojim nakładom so zjednoći ze swětoslawnej wulkej Brockhausec firmu a zastupi z dobom jako korespondent do jeje służby. Wobknježe wšitko, słowjanske rěče wubjernje a je wjele wo słowjanskej literaturje do němskich wotrjadnych časopisow podał. Stawiznu serbskeje literatury, kotruž běše ruski wučeny Pypin spisał, je do němskeje rěče přełožił a z dobom wudospołnił. Jeho najwjetše serbske dźěło je přełoz Shakespeareowje strohlohory Julius Caesar. Też druhe mjeńše dźěło je ze Shakespeara, ketrehož wosebje lubowaše, přełožił. Wjele nastawkow we wulkim Brockhausec nawučnym słowniku, kiž Słowjanstwo nastupa, je z jeho pjera. Běše to přeco dźěławy a pokorny serbski knjez w Lipsku.

† 1712 Budyski tachant Matej Jozef Ignac Vicky, rodźeny wot serbskeju staršeju w Kulowje. mać běše ze znateje serbskeje swójby Lokec. Vicky spisa *stawizny Budyskeho tachantstwa.*

* 1838 Jan Korla Bohuwěr Pjech.

Wčera hišće w połnym kčeaju
Łuki wy so krasnješe,
Běšće w połnym zwjeselenju —
Dźensa wěnc wam wzaty je.

Skórźbu wjedu łuki nahe,
Smjertny jandźel přez nje dźe,
Ach, kak ruče, ach, kak zahe
Smjerć też nas tu posyče!

H. Zejleŕ.

Přisłowo: Bože słónco też khóžkarjej rano do swislow hlada.

*

Njedźelu 24. smažnika.

3. njedź. po swj. Trojicy. — 4. njedź. po swjatkach.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

1770 Bohuměr Lipak, farař w Drjenowje pola Łukowa w Delnjej Łužicy běše nimale hluchi. Tutón zostarjeny pobožny a sprawny knjez měješe na swjedźenju Jana Křćenika wo tym předowak, kak šćěžiwy woněmjeny Zacharias zaso swoju rěč dostanje. Tu jemu připadnje, też Boha prawje nutrnje wo to prosyć, zo by swoje słyšenje zasod ostał, kaž Zacharias rěčenje. Ale nutrnje přistaji „jenož hdyž so tebi spodoba, hdyž nic, chcu to pokornje njesć“. Sto so stanje? Hdyž farař Lipak z klětki dele stupi, móže nadobo zaso słyšeć. Na tym njeje dwělowak, zo je sprawny knjez wěrnosć prajił.

1701 swjeći Michał Frenel, 73lětny, 50lětny jubilej swojeho zastojnstwa w Budestecach.

1849 załoži so Njeswačidlske ev.-luth. towarstwo. Ze předsydu je Mijan z Jitka.

1221 biskop Beno Mišnjanski załoži Budyske tachantstwo.

* 1683 Bartrom Ziegenbalg w Polčnicy, prěni misionar w Indiskej pola Tamulow.

1888 swjeći so w Serbinje w Texasu wot cyłeje serbskeje wosady złoty kwas Jana Handrika z Wichowow pola Wósporka.

Z dychom swjatoh' Jana
Kčěje lubozna
Polna róža rjana,
Różow kralowa.
Aj ty róża najrjeńša,
Kaž ta moja holička!

Makojca so ščri
Polna z hordosću,
Słabje pak so měri
K twojom' runjeću.

Nalika so puka
Z hłójčku šěrokej,
Podarmo pak kuka,
Hač ći runa njej'.

H. Zejleŕ.

Přisłowo: Swjaty Jan z wodychom hoji.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer + 3, najwyšschcha cyeplota 19 stoy. po C. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer + 7, najnišcha temperatura w nozy 13 stop. — Nišmy s wječora w połnozu nimo cžahaja a pschinoschuja k tomu, so schkleńza šaho pomałku spaduje. S tym wschitkim Aqorisch kupow naschu nadźiju na wutwjerdzenje dopiełnika njeje. S atlantiskeho oceana pschezo šaho nowe nižiny pschikhadźeja. Haj paho nižinow dołhahuje wot Ameriki, pschez atlantiski ocean, połnoźnu Europu, Rusku hač do Sibirskeje. Wjedrańje měnja, so je tajke rospołożenje jara trajne. Tohodla stajeja nam torhate, schcrjate, wižiate a chłódne lěto. Tuž nam hroža wobuzne žně. Budźemy žebi Boże dary s łukom a polow kradnuc dyrbjeć. Pola naš pschi tom mokro njeje. Mamy jenož kažate wjedro. Naši wjedrawuršnjny so nadźija, so budże julij khmaršchi. *Sa nowy tydźeń ma ześěhowace wjedro to mózne: Njedźelu* dešchczowanje, pondźelu šo wumjedri, wutoru rjenje, šrjedu pochmurje k njewjedram a dešchczowanje, schtwórtk pochmurje k njewjedram, piatk kitiški dźeń, sobotu šo wu-

cžahuje. Jutsje je 3. njedźela po šwjatej Trojizy a šwjedźeń šwjatejeho Jana. Słónczko schkadźa rano 3,40 hodź. a šo wjeczor 8,29 hodź. khowa. Měšacźk stupa do prěnjeho běrtlika. Pschedźenak nadźija šo nětkotrych rjanych a cžopłych dnjow. Měšacźk schadźa dop. 11,18 hodź. a šo w połnozy 12,08 hodź. khowa.

— **Dźenšnjše wiki** dźchu trochu hłabicho wobnjesć. Na šwinjazych wikach šo prošnata saho łžje kupowachu. Butra běše tunischa, płacžeše jenoš 0,90—1 hr., jaja šwjetscha 11 pj., twaroh 25 pj. Hrěby s prěnim pjerjom płacžachu 6—8 hr., šibjata šwjetscha 2,50 hr. Na selenowych wikach płacžeše unt. rybe 20 pj., rjewjaz 15 pj., nowe morchwje 25 pj., kčerjé šalotwje 8 pj. a waleck radišsow 10 pj., róža hyrjoteho kalu 0,40—1 hr., punt hromaka 0,80—1,40 hr., kdźeje toboły 20 pj. a kotrabija 20—25 pj., truskalow 1 hr., wischnow 45 pj. hač 60 pj., korkow 40 pj., 3 punty nowych hrušow 45 pjenježkow, litr laneho wošija 1,60 hr.

— **Stawna dźiwowa** faradźerwa sa Budyšinu a wokolinu. W prěnjej połojcy junija so dźiwowe połoženje dale pomału k šiwojemu *Spěchanie* šćerčí. Licžba pospěrancych dźiwonjemějacych je šo wo 117, ale też licžba nuzowych dźiwacźerjow je šo wo 34 we wotkrjesu šnišła. Dnja 15. junija budźewasche w měšcu Budyšinje 747 (494 muzkich a 253 žónskich) a na wsach 375 (294 muzkich a 81 žónskich) dozbyła 1122 dźiwonjemějacych podpjeru. Ninu toho dźiwasche 193 dźiwonjemějacych na nazowych dźiwach.

— **Dobrowólna wohnjowa wobstaraca w Budyschinje** bě šo schtwórtk wječor we 8 hodź. s 3 kompanijemi k 6. zyliwemu šwuczowanju na Žitnych wikach sešupała a wuczahowała na to pod wjednistwom knjeza wopalneho inspektora Krumholza s pschewodom hudźby na Tšelnik. Pschihladowarjow bě šo šaho mnoho šeschło. Na Tšelniku měšachu wjednizu šrěčenje, w kotrymž komandant wjednikow wošebje na šwjastowu pošmjertnu pokkadnju pokaza, do kotrejež ma šo w šmjertnem padźe hač do tónz měšaza po 1 hriwnje pschinoschowacź. Kóždy nowy towarsch, kiž je w tutom lěce woborje pschišłuchał a šo do pošmjertneje pokkadnje samotwit, ma 1 hriwnu šaplacźiecź. Wschitcy, kiž běchu hižo za cžaš šakoženja pošmjertneje pokkadnje se hobustawoni wobory, potajkim w šaldźenem lěce, maju 2 hr. płacźicź. Prawo na hobustawstwo pošmjertneje pokkadnje šłubi tón kiž do pjeć lětneho šłužbneho cžaša se wobory wustupi, chibaši so do pokkadnje bobrowólneje dale pschinoschuje. Po šwuczowanju wrócźi šo wobora wjeczor wotsko 10 hodź. po šwuczenem puću na Žitne wiki, so by šo psched škładownju sa grat rospuschczíła. Dla Budyšeho tšelenja šastupi w šwuczowanjach 3 njedźelska pschestawka. Hakle pondźelu, 16. julija budźe šo šaho k prěnjemu rasej šwuczowacź, a to bjes kóždeho grata. Pěšcha šłuža k tutemu šwuczowanju budźe w Hušarskich kasarnach. Po tom budźe towarschna šabawa a reje w Albertowej šahrodźe, na kotruž so hišo dźenša wschě žony pscheproschuja.

— **Sónadny woheń w pinzy,** kiž na ponoz šawołana wohnjowa wobora dóšły šahascha, nasta wječera wjeczor krótko do 8 hodźin w khěži na Khježorskej dróšy cžo. 20. Tam běchu w pinzy s jeneje wobschkodźeneje rolny tepidła šchrickli létale a blišo leżaju wotpołożenu papjeru šapalike. Nastata schkoda je zyle šnadna.

— **Drježdźanško-Shorjelška šelna dróha** je mjes Bikopizami a Budyschinom wot 24. t. m. šaho sa wschitkón wobšhad šwobodna. Na dźěłach, kdźež šo dróha hišcze twari, ma šo jenož pomałku a s wošebitej kedźbnošću jědźicź.

— **Spadnjene nałutowanki šo nahódnoscźeja.** We dźenšnischim cžišle wošlewia Łužiske nałutowarstwo, so pschišlušnja pschišlewnja po 14. junija 1922 wuplacźenu nałutowanšku. To rěka, so maja šo tajke nałutowanki, kotrež šu łutowarjo po 14. junija 1922 s nałutowanjom *wobkhowali, šaho na nałutowanju pschiwuhódźeja*, dokelž maju šu tute wuplacźene pjenjesy nětko też nahódnoscźicź. Wobkedźbujuce tohodla derje nawschitch w dźenšnischim cžišle.

Marica a Hanica.

Roman.

57] (Pokračowanje.)

„Ale hdyž tomu tak je!“

Won šo bóle roshori:

„Njeje tomu tak! Ja njecham, so by šo pschezo šama ponižowała.“

Wona cžitjesche šo trochu ranjena s hněwnym hłosom, i kotrymž won rěcžeše, a dyžsche šnapschecźiwicź. Potom bu jej šašo cžopło pschi myšlicźu na njewupraxjne šwožo, kiž bě pola tutoho muža namakała, a mózność, s hłupym hłowom wschitko šniscźicź, wša jeje throbłosć. Schtož bě runje nimale na jwjerch pschischło, poschubi šo šašo w cžemnych hłubinach dusche. Jeje wola žadasche sa šwožom, a šdźerźeć to, schtož bě dobyła.

Tola tas prajesche wona strachocźiwje: „Meinhardto, ty pschezo měnisch, so na šwécze wschitko šandże. Budźeschli mi też dobry šwoštawacź? Pschezo?“

„Ale, Mariza, je dha cži šatrach, so mohł šo wot tebje wotwobroćicź?“ Wona schepny:

„To bych njesnjesła. Potom by cžłowjek dyrbjał nad zylym šwětom šadwělowacź! Ty tola njemóžeš być kaž . . . . wschitcy. Nć, ty, to ja wěm, ty hinašchi!“

Won šo dźiwasche. Běšche něschto tajke w njej? A won myšlesche, so ju někto tola tak derje šnaje! S hłubiny jeho dusche šo něschto wumiri, schto be jemu zyle njeznate.

Wona psched šo wudźerasche, jako bu ju njesapschiwjena myšlicźka pschezo hischcze traschiła, potom šłębže na jene dobo horje:

„Hdy by cžłowjek žebi myšlicź měł, so niczo na šwécze njewoštawa, wschitko by było jenoš sa wokomik, njeby to dyrbjał šadwělowacź nad šwětom a ludźimi?“

„Mariza, ty tak trachocźiwje na mnje hladasch? Ty šnadź šy nješchtožkuli widźała a naschnika . . . ja nochcu dźowzy hischiwdu nacźinicź . . . Ty mje hižo rozumisch. Ale hlej, runje tohodla to praju: njemóže pschezo warzeńka horzota być, też lubosć njewoštawa na jenakim stopnju! Ja cži hischcze ras praju: wscho šo pschemjenja, wscho šo wobnowja, tak też poczahi mjes cžłowjekami, a hyrnješ bychu bóle wnjsche bywake. Cžłowjeca wutroba šo pschemjenja, a też ja šymy šo hinašchi stał. Niz, to bychmoj šo pischcźikoj, a tohodla šo rozeschkoj. Nć to dźe niz, jenoš tempo šo šmjeruje. Ja wobžu we wschém wěcžne pschemjenjenje, ale też wěcžne nawročenje. Njebudź šła, hdyž jónu trochu rhutnischo porěcu“

Wona mjenješche šohka ranjena

„To mje tola cžeščitje . . .“

Wón rěcžeše dale:

„Haj, Mariza, niczo njeje wobstajne, wschitko šo pschemjenja. Też pschichroda. To njeje jenoš pschemjenjenje cžaša lěta, kiž my, jeli mnoho. we šwojim žiwjenju něschto dużentow raš dożiwimy. Nć, šyła šmórba šo pschemjenja, hyrnješ też to dźěše trako dyšli pola naš wobchich małych cžłowjekow. Schtož my sa ižizeči, sa schtyrzeči, sa schčeščdźešacź lět šobuczinimy, k tomu trjeba wona telko milijardow lět. Tele hory tule raš šyłe njejšu, a hory šo też jašo pominu. Dešchcź a šněh, któnzo a šyma na nimi šwoje dźěło dokonjeja, wotnjejm jo do doła, wschě duny, wschě hodźiny, w kóždej šekundže. Wobličze naschcheje semje bychmy šnadź sa milijardy lět wjazy njepóšnali! Wschо šo pschemjenja, a też my. My šo šestarimy, lědma to pytnjemy. Žadyn moment naschcheho bycza njewróźa šo runje tak; tuž njemóže też cžucze luboscze, kiž mam sa tebje, ta,ke być, kaž běšche na prěnim dnju, a to też tajke njeje, njeje jenake woštako.“

Wona hladasche mjenje šastrózana na njeho. Tola won pošmějewasche šo šmérom a špokojnjo:

„Haj, lubosć je měnliwa, a też naju lubosć je šo pschemjenita. Kaž šo naschе cžełko pschetrjeba, nasche žily šwapnja, młodosiny woheń w starobje šo dopaluje, so by napołjedku wuhaźnył, je-li jenu něšajki podawk do cžaša pschešajmy tónz nješčini, tak je to ſ luboscźu dweju cžłowjekow. Tak bě to pola mje. Najprjedy šradźu nastawaze žedźenje, potom wěstoscź, měr a połoj. Ja šymy bęhi myšlił: ja mam khwile, to tola ke mni pschiłudźesch. Ja šymy šo cže praschał, a ty šy ně prajita. Sadwělowanje — wschemu tónz. Ale cžaš pokračowaschе dale, a hdyž šymy šašo k tebi pschischchoł, to šy haj prajita. A potom ſtej šo naju duschi wotkrywej, namakałej, hyrnješ by to też dobho trało.

A ſ horzeje žahły špocžatka je šo dyrbjało stacź a je šo stało pschecźelstwo! Pschecźelstwo pak — wěš ni, Mariza — budże naju dźeń wote dnja ſ žebi wjasacź. Potom šmějemoj něschto shromadneho: minuſoscź, spominanje. Hdyž nwmowatoscźe dnja k nam pschikšupa a njesboże pschindźe, cźeje, wschelakore małe a wulke horjo, kiž nježelutuje šo n'tomu, to budże naju pschemjerjeć. Kóždy podawk, hač wješkoli abo šrudny, šawoštajі we naš błušnu, wotewja nam něschto wot naschcheje žiwjenšcźe mozy, dowjedźe naš dale a dowjedźe naš tola njeſmilnje konzej wschěch wzgonu napschecžo Pschemjenja naš. Błaſeh tón, kiž žebi myšlí, so mohł jenicźki wokomik jenoš wostacź abo to napołjedku wospjetowacź. Mariza, to by być najžałoscźniſchi dar, kiž mohł Bóh nam daricź. Myšlimy-li, so něschto woštawa, to bo myslimy, pschetoż to jenicźke šwoštawaze je roswicze. To jenie njepschestajnje. Ale ma-li naš wot šo dźěłicź? Nć, Mariza, pschezo ſ žebi šbližowacź naš dyrbi. Pschezo lěpje budże iedyn druheho rozumicź. A w tajkim pschemjenjenju, Mariza, nihdy šastacza njebudże. Jenże nimasch khwile, wopraudźe wrócźo hladacź na puć, kiž by hižo schoł, jenże njeby mje — wothladajo wot toho, schtoż šmoj hižo hromadże pschecźiwiłoj — minuſoscź rozbudźiła, jenże njemohł šo ſa njej praschecź, pschetoż —“

(Pokračowanje šcźěhuje.)

— **Kradnyli su w bliskosczi w nozy k** 16. 6. 28 so nutsdobywajo: Brunokožanu autowu jatu s kožanymi kneseemi, czornokožanu listownju, hontwjeszku kartu a leto 1928, pichipuschczomne wopismo a dawkowu kartu sa wosebowy automobil I 8209, wschē wustajene na mjeno Gustav Lindner w Porschczach. Wo wjazowne sobuskutkowanje proshy kriminalna policija w Budyschinje.

— **Budyske haptyki** su wschēdne dny hacz do 7 hodź. wjecžor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nōzmu służbu a njedźelu wotewrjene ma jenoż jena haptyka s mjenowanym wotmēnjenjom. W juniju je to Mēschczanska haptyka na Klowanym torhoschczu.

S **Hrubjelczig.** Sjarowy puch je so Schijez do Hrubjelczig je dla nazuppowanja na Hrubjelczanskich honach wot 23. hacz do 30. junija 1928 sawrjeny. Jēdny wobchad popasuje žo na Pschischczu.

Se **Ssowrjez.** Julije njedźelu sa tydźeń, 1. julija, huhotujer žebi naischa mkoda žokolska jednota swōj prēni žokolski žwjedżeń. Wschitzy Serbjo s blisteje a dalscheje wokolinY, wosebje luba młodźina, žu wutrobnje pscheproschcni. Młoda jednota w Ssowrjezach sažtuži žebi pschi spocžatku žwojeho skutkowanja wosebje podpjeru wschitkich. Tohodla pōndźemy njedźelu 1. julija wschitzu na žokolski žwjedżeń do Ssowrjez, kotrehož posada Handrija Bartuscha służaży pohonc Richardt Wauer psched pjecimi lētami po 10 lētnjej žwērnej służbje cjesne wopismo dostał, hu wōn žandżenu žrjedu na ratarskej shromadźiznje we Luwoczizach k druhemu rafej mytowany. Wōn dosta po nētko 50lētnjej žwērnej służbje žlēbornu medajlu, kotruž jemu knjes ratarski rada rycžerkubler Rychtař s wutrobnje rjanej rēcžu na žwjatoczne waschnje pschepoda. Njech tuto wuznamjenjenje leż druhich k žamžnej žwērje pohnuwa.

S **Malych Radmēriz.** Wo drohotnu krunwu je tudomny rycžerkubler knjes Günther schkodował. Pschi kontrollowanju stoku pytnychu, so krunwa pobrachuje. Dokelž su so krunwy na luzy paschc, kotraž s Lubijskej wodu mjesuje, leżesche mēnjenje blisko, so žnadź je krunwa, hdyž je picž schła, žo do rēki žunyła. Jako rēku pschepytachu, namakachu podhlad tež wobkruczeny. Stocžo je najsterje hižom nēkotre dny w rēzu leżało, dokelž so hižom kožmy kože puschczachu. Krunwu su do Jenežanskeje hnójidkowoje fabriki wotwjesli.

S **Hornjeho Hbjelska.** Sa wólby do starschinskeje rady je jenaj jedyn wólbny namjet spodaty. Tohodla placža ješčowaze knjeża sa wolenych: ja Horni Hbjelsk August Schēża, ja Borschkitu Richard Ulbrich, ja Subomiżu Ota Martin, ja Delni Hbjelsk Pawoł Pātzold a ja Jērchezy Hermann Dominik.

Z **Radworja.** Kaž powēstnik hižo wozjewješe, je jutre njedźelu 24. junija wjecžor 1/28 hodżin wjesela sokolska zahawa z rejemi pola Brylec. Budyska jednota „Sokol“ přińdże k nam za wopyt, a z njej chcemy so zhromadnje zawjeselić, też wjele druhich bratrow z našich sokolskich jednotow tu budże. K tomu přeprošujemy našu wjesnu a susodnu młodźinu we wulkich syłach. Budże so wam tu lubić, to wēsče, hdźež su Sokoljo, tam je stajnje rjenje. Zortne podskāczki budża was rozwjeselić. Zastup nizki, reje dawno! Přińdźe wšitcy!

Z **Khrósćic.** Nawjeczorny wokrjes sokolskich jednotow bē sebi předewzał, 1. julija w Pančicach swjedżeń wuhotować. Wšē přihoty, wosebje štož zwučowanje dorosta a dźāći nastupa, so wukonjachu. Ale bohužel nastachu nadobo zadżēwki. Klóstrske knjeżstwo njemóżeše so dla njedostatka na synu rozsudźić, w tym času přibódnu łuku w Lipje přewostajić, dokelž by so z tym wunoški nazymneje wotawy khētro pomjeńšił, eventuelnje zničił. Je pak při njedosahacych łukach na wotawu jara pokazane. Z tuteje winy je tež dżēlačerskemu towarstwu so zapowēdżiło, jemu łuku w Kukowje za swój towarstwowy swjedżeń dać. Też druhdże nadeńdżemy podobne přečiwjenja. hdyž móże so wšudżom na njedostatku na synje ličić. K tomu přidruži so druha wobcēžnosć. Na nasporanjenym dnju njemóżeše Malešanska kapała k nam přińć, bē hižo wjele tydżenjow do časa druhdże skazana a přilubjena. Dyrbješe dżēn tu koncertować a prostne zwučowanja přewodźić. Tuž su so jednoty rozsudźile, tutón swjedżeń hač na dalše wotstorać, eventuelnje hač do spočatka późnjeńca (2. abo 9.). Potom so nam požadana łuka přewostaji a swjedżeń móże so też na postajenym městnje wotmēć. Tohodla pak so jednoty naležnje namołwjeja, pilnje dale dżēłać a zwučować a tak swjedżeń prawje derje přihotować. Też trēbnym wšo druhe spēchować, štož z nim zwisuje. W trēbnym času so swjedżeński wubjerk wospjet zeńdże a wo přihotach wuradżuje. To so w prawym času wozjewi.

Z **Kukowa.** Zańdżenu srjedu swjedżeštaj sotře Marja a Hana Ryćeric zhromadny kwas. To runje nēšto wšēdne njeje a tuž na to zdobnje spominamy. Stej dżowcy khēžkarja a dżēłačerja Jana Ryćerje. Jeju ródny domček stej na wukóncu wsy, w zelenym hajku pod Hrodźišćom blizko „Koprowoh' młyna“, hdźež klóstrska woda wjesele pluskoce a skače a młynske koło cēri. Woprawdźe rajski bleńk, wjesny idylk. Snadź je tu městno, wo kotrymž nam pēsnjer w rjanej basni wo njeswērnym wojaku a zalubowanym holiču powēda. Tu knjeżeše we wobēmaj statokomaj wjesele jiwjenje, dokelž ródny domček njemóżeše mnohich kwasarjow wopřijeć, kotrychž lība daloko do druhcho sta sahaše. Njewjesce služeštej wobej dlēši čas klóstrskemu knjeżstwu. Tak też jedyn z nawoženjow, mjenujcy Michał Hermann z Kukowa jako knjeżski pobonč. Swoje zastojnstwo budżo dale wukonjeć. Jcho młoda žona Marja buchu nēštko z hospozu w statoku, kiž je po swojimaj starśimaj zdżēdźił. Miklawš Budař, druhi młody muž, rodżeny z Troch khēžow pola Worklec, budże we starśiskeho doma w Knkowje na swoje dotalne dżēło jēzdźić. Dwanaće serbskich holičow jim družachu, štyri słónki a swatojo swēdźachu a dachu wšemu ródnebo raza. Krasny to wobraz, hdźež wótcow wašnja so tak česća a wo hišće živym Serbstwu swēdpraji. Z wjetša z ertow młoduškich. Wosebitu radosć wubudźi žortna pēsenj małeho hólčka z rjanej kwētku. Mjenje do cylka hodża so pēsnje w cuzej rēči, přednjesene wot serbskich holcow w narodnej drasće. Za tajke a podobne příležnosće mamy dżēn rjanu zbērku, hdźož móże sej kóždy pēsnje po potrēbnosći přemēnić. Kwasny čah poda so potom na reje do Pančičanskeho hoscenca, hdźež kwasna zabawa so dale plečoše. Serbska kwasy wuwabja rad wēlpnosć cuzych. Tak bēchu jich tu nadosć tajkich přihladowarjow, samo dwaj z dalokejecuzby. Naše krótke rozpominanje chcemy ze słowami pēsnjerja skónčić:

„Sće rucy sebi zawdali
A na wēčne so zwjazali.
Bóh chcył te sluby žohnować
A časne, wēčne zbožo dać.“

S **Delnjeho Wujesda.** Kuńše njedźelu macj naschcho žwērneho robustawa serbskeho towarstwa „Sahrodki“ tydżatnja a murjerja Mērczina žwoje 88lētne narodninY žiwjecži. Jeje wnuczkaj staj też žwērnaj Serbaj a nanjedowarjej tudomneho Sdoloka. Tuž jej na tutom mēstnje najwjesčscho ezjeżej a žkawa žo wuprajl. Wona je też najstarscha wobydlerka naischeje wošady a je žo žtajnje Bożemu žlowu dżerżała, jako žprawna kchcsčżżanka Serbotoka.

Sudniske jednanje přeciwo Zapalerjam.

Kaž žo nam pišche, přichiżdże přchedwidomnje hižo přichodny tydżeń wjelcži 18 zapalerjow, kiž su so w ltach 1924—1927 w Barcie a wokolinje stuczile, dokelž přched shromadny sawnišći sud w Budyschinje, dokelž přched přichisnjany sud k wotpowēdżenju. S tutymi jēdanjemi pak naležnoscź njeje hišće wotpista, jednacz budże žo wjele nož wo padach, kiž su přchepytowane; wschelake pady žo hischcze přchepytuja.

K 8. zjēzdu kolejnikow Łužicy.

Kulow w zeleni swjatočnej a pyše khorhojow — na městnych swjedżenjach, njeje žadny wobraz w běhu lēta. Tónkróć pak płaci to wurjadnemu wuhotowanju, kiž chce z tym hišo zwonkownje wutrobnje powitać lubych přikhadżacych hosći. Pilnje so přihotuja, 1. julija připrawić dżeń Knjeza polny začišća, na kotrymž ma so swj. wopor pod módrym njebjoschklonom swjećić a wērjace wutroby ze žolnowanjom zahorjenjom napjelnić. Imposantny swjedżeński čah, kotremuž zamóże jenož krasna serbska swjedżeńska drasta wosebitu swjećeńsku pyšnosć spożičć, njech dawa wuraz njekbahłowacej swērje we wērje a nabożnym přeswēdżenju. Z přizamknjenjom k tomu chcemy lubym, dobrym słowam, kotrymž je kajkažkuli hida cuza, připosłuchać a je z dobrym płodom sobu do wšēdneho žiwjenja wzać jako hesło našeho skutkowanja. Tutomu zamērej njech služi wuzynk 8. zjēzda katolikow, kiž zawēsće njewužity so njepominje k wokrasnjenju Najwyššcho a k našemu spomożenju.

Swjedżeński program w nawēščkowym dżēle wšitko podrobniše rozpowēda.

Zahrodniska wustajeńca w Zlym Komorowie.

Sobotu 23. junija 1928 wotewri zjeżtny přchedbżeda wustajeńcznoho wubjerka, mēschčanoša Seedorf, wulka zahrodniska wustajeńca w Slym Komorowje, kotraż je ža mēsto a wokolinu z wulkim podawkom tuteho lēta. Nježdżelu 24. junija wotmēje so wulki kwētkowy korža. Zahrodniska wustajeńca budże wotewrjena hacz do oktobra. Dny 11., 12. a 13. augusta budże přeńża wulka wosebita rózowa wustajeńca, kotrejż 1., 2. a 3. septembra wustajeńca jedyn ježeżnje. Na wobēmaj tutymaj wosebitymaj wustajeńcomaj wobžčża so kujnanne firmy. Na dniach 15., 16. a 17. septembra budże wustajeńca ža wosebite kwētkowe kumēšćiwo a rostliny w hornjach. Tu pokaża žo nowe wošchnja porjerščenje mēšnioczow, nowoczażnebo kwētkoweho kumēšćiwa a wubjerk najcežšich horizontowych rostlinow najnowischeho plahowanja. 29. a 30. septembra a 1. oktobra budże wustajeńca žadu, seleniny a natynskich kwētkow. Přchczo budże žo wopytowarjam najnowischc, najlēpschc a najcežšche posticzcz. To budże wčšo jara pomnożeże ža žahrodnikow po powołanju, lubowarjow rostlinow a tež lajkow. Ale tež wopyt žtajnje wustajeńcy, na kotrejż mulkim rošmērje tyżaży nażabdżanych kwētkow leżi je a krażne pišane wobrazy mukuttuje.

Najnowiše z cyeho swēta.

— **Schērowa powēsć wo wjedrje za jutrischu njedźelu:** Mrócżele ho přchczahuja, žwjetschа rjenje, cżohło, žuchо a wjeczorne wētry. W Jendżelschej cżopke a macżate wjedro.

*

Pjatk žu žabławza sajeć, kotryż je matu Mehnertez holejčin z Rottwerndorfa skónczował. Wōn je žo mordarstwa winał. Sdżany je swój štónżowanje a to 19lētny ślakarśki hżēlarjer Arno Brōner.

*

W Lotyschiskej žu žo po niepjechetlawazych deschczach dalokе žtrouy powodżile. Bērny a jerża žu žtnilе. Pasżtwy žu ž błótom zanjechene. Stōt dyrbi žo dla njedożahazeje pizy ruczje pschedacz.

*

W polnoznej Schwedżiskej je blisko Bollnäja pomozna lokomotiwa do spēschneho cżaha žawadżiła. Tři prēnje wozy spēschneho cżaha žo rozraschychu a žo do žebje žeštorachu. 20 wožobow je žo morilo a 25 jo cżežko ranilo.

*

Pjatk žu cżēle zaiżēleneju zapożłanzow Pawoła Radicża a Bafariczka do Sagrjeba pschijwjeżli. Pożłanzy khorwatskeje ratarśteje ztrony jej pschewodżachu. Na dwórnischczo bē žo hobrita cżrjodża ludżi žeżchła, žo by morwwnaj pożkedżnju cżežej wopokażała. Kaschczej žo do hroda donjeżechtai, hdżej bē ža njeju katafalk pschihotowany. Mēżtpschedożdżowa ratarśkeje ztrony mēżeżke pschcd hrodom rēcż, w kotrejż cżežej a khwalbu żapożłanzomaż-marttarjomaj dawaschc. Naukolwi lud, żo by mēr żakhowak a żo rożeżchol. Mēr żo ujeże łahżt.

*

K khorożoju Schczępana Radicża žu Winśkeho profesora Singera żawołali, kotryż je avżtriskeho żwjatkowcho kanzlera Seipela hojił, hdyż bē żo na njeho mordarśki nadpad żcżinił. Singer je wo Radiczowym żtrowotnym żtawje wożżewił, żo njeje njebożołajay. Haczkuuje je krótki cżaż po operazji żaschol. Radicz hižo jēżż żadż. Wōn tu khwilu njeje ztracha, żo by żo dla operazije pobrinżchinja żakazika. Pitkoi wutroby je troiczku poczeżeny, tola wutroba żewak na żkożoiaze waschnje dżēła.

*

W Kapożżwaru w Madżarskej je żo wokom wożżebow i hridami jażcdożcżło. Pjecż wożżebow i nich je hižo wumrjelo.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wobstejacy powołanśko-schulśki żwjazk za Hucżinu, Strōżu a Malešczan je žo wot 1. hapreje t. l. na hōżowe je Malešczanśteje gunejnh wupżchetrM.

Swjazk mjenuje žo n'ko Powołanśko-schulśki żwjazk za Hucżinu—Strōżu—Malešczan.

Sydło powołanśko-schulśkeho żwjazka wostanje w Hucżinje.

Sżo na to poczahowazy dodawk k porjadej żwjazkowcho schulśkeho je dowołeny.

W Budyschinje, 19. junija 1928.

Wotrjadny schulśki hamt.

Nowe syno

kupuje kóżdu dżēlbu

Wojerski zastarański hamt w Budyšinje Telefon 3020

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smolerz w Budyšinje. — Za lokalny dżēl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dżēl: Arnošt Bart w Brēżnej. — Za nawēšće: G. Janak w Budyšinje. —

Do Budyšina přiseżdżi zetkujemy so ztajnje

W Lehmancc kofejownI

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ſſ konditorske twory / najlēpże napoje

kofejowe pjeczwa / jēdny lód

štomowe tykancy / šokoladu

Wosebitosć: Torty

z kóżdym lubym napiskom k wšēm składnościam so hodżacy dar

Najkedżbliwišo zawałamy dla rozesłanja

We přeczelnych rumnościach kofejownje wšēdnje popołdnju a wjecor **koncert**

Hdyž chceće

woprawdże dobry wobraz mēć, dha dżišo do fotografiskeho atelieja

Richard Hutha

mējićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóżdu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź wotewrjene

Dżēłanske khołowy . .	po 4.00—7.00 hr.
mōdre bluzy	„ 3.00—4.00 „
ložace khornarje	0.75 „
židżane samowjazaki . . .	1.50—2.00 „
prima pótne nohajcy . . .	0.80 „
prima pisane nohajcy . . .	0.90 „

poručuja **Pawoł Bjenadaw Kukowje**

Tunje wupjerki

zaso dóšle

80 100 115 130 140 160 cm šēroke

210 260 290 230 360 410 pjenježk.

prawobarbne pjer'o niepřepuščace

Hilger w Budyšinje

jenoż Seminarska hasa 2

Swjacarska

Lactina

znamka „Anker“

kižom wot lēta 1882 najlēpše narunanje mloka k picowanju čelatow a prosatow.

5 kg	4.—	hr. daju	80	Liter Lactina-mloko	
10 „	7.50	„	160	„	„
25 „	17.50	„	400	„	„
50 „	35.—	„	800	„	„

poručuje

Žitny dom w Kamjencu

Tworykupow. tow. w Budyšinje

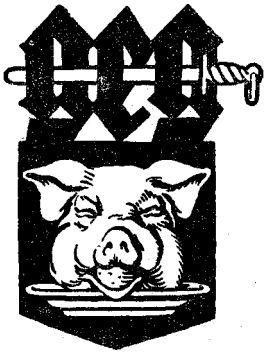
zap. družstwo z wobm. ruk.

Poskićamy swojim sobustawam wudźěłki samsnych dźěłarnjow cyle wosebje:

Trajna kolbasa

najlěpšeje kajkosće

Cerwelat-kolbasa I 1.80
Holst. Blodk-kolb. I 1.80
Salami-kolbasa I 1.80
Najl. šunka 2.20

Najl. tafiowa butra
½ punta **1.15** hr.

Najl. šwajcarski twarožk
punt **2.20** hr.

Najl. běłe wino
¾ litr. bleša **1.40**

Najl. čerwj. wino
¾ litr. bleša **1.40**

Aprikozy	½ kg tyza	**0.55** hr.
Krušwy, cyle	½ kg	**1.70** hr.
	½ kg	**0.95** hr.
Holanske jahody	½ kg	**0.80** hr.
Wulke słowki, zelen.	½ kg	**1.95** hr.
	½ kg	**0.95** hr.
Młody hrodł	½ kg	**1.80** hr.
	½ kg	**0.95** hr.
Rožowy kał	½ kg	**0.75** hr.
Mérnikowe šajby	½ kg	**0.70** hr.

Sobustawy kupujće wšitko we Wašim wobkhodźe

Dobru a wokřeća polnu šalku bunjaceho kofeja z našeho přeco čerstw. a samopaleneho

GEG-kofeja

Najl. měšenje

¼ punta **95** pj.

Kakao, bruny ¼punt. pakčik **35** pj.
Kakao, módry „ **45** pj.
Kakao, złoty „ **50** pj.
Kakao, wuwaženy **40** pj.

Syno

wokoło 10 ctr. kupuje
Zieschang
w Budyšinje
na Žitnych wikach 22

Jědźne běrny
su na předań
w Lemišowje čo. 5

Wysokosućelna podsobna ćehn.
kruwa
je na předań
we Łuću čo. 6
pola Doln. Wujezda

Rjana žimnosć
12 jutrow wulka je na předań
w Rudeji čo. 10
pola Doln. Wujezda

Clemens Kahnt
w Kamjencu
Wšě kolonialne twory přeco dobre a tunje!

„Jednota", tow. kat. Serbow Budyskeje wosady
ma **njedźelu 24. junija** wječor we 8 hodź. swój

załoženski swjedźeń

w katolskej towaršownji

Witacich lubych přećelow a sobustawow z blizka a z daloka wutrobnje přeprošujemy. Předsydstwo.

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje
derje a tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

Hosćenc w Haslowje
Njedźelu

pyšne reje!

Přeć. přeprošuje **J. Měrćink a mandź.**

Kulturwehr

njeoh sebi kóždy w „Serb. kniharni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnjo a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Telefon 3411 **Drogownja** **na Bohatej hasy 10**

Johannes Teich w Budyšinje

Drogi, chemikalije
zeźiwjeńske a zesylnjace srědki
wobalki na rany
gumijowe wěcy, mineralske wody
přiběrki ke kupanju

Fotografiske aparaty a štož je k tomu třebne
wonjadła, mydła, hubicy
srědki k pěsćenju zubow a włosow

Barby, laki, seršćowcy
krepki a žałby při skótne khorosće,
srědki k zničenju muchow,
kuntworow atd., techniske wolije
a tuki, potrjeba do domjacnosće

Wšě družiny hnojidłow
ma stajnje na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpadły po 3 pj.
lapy, błeše běłeho wina
błeše čerwjeneho wina
sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na Hornjećerk. hasy 18 telefon 3427.

Syru wołmu kupuje
po najwyšších płaćiznach abo wumění na česan. tkaniny
Otto Osswald
dźěłarnja nohajcow w Budyšinje

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Přiloha k číslu 145 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 23. junija 1928

Wšotowarstwowski zlět je blizko.

Jenoš hišćeze krótkej dwě njedźeli naš wot njeho dźělichi. Wšitke serbske towarstwa so hižom pilnje na njón pśihotuja a mnohi jenotliwźi so dawno na njón wjeselźa. Sserbske Budestezy chodźa lubych Sserbow a Sserbowki ſ zyłeje Łužicy a jeje namjeknych kónćinow witacy niedźelu 8. julija t. l. Wšichiłko za źiwjedźeń je hižom dojsćadowane a zyłe farjadniſtwo je w najlěpšich rukach. Wšitcy hišće derje dowomnicy na ſaśdźene wschotowarſtwowśe Nasnonicny, ſkaſ so ſerbśki lud pśeco bóle na nje ſwuczi, so pśeco hłubje za nje ſajimuje a so we pśeco wjetšich ſtołach na nich wobdźěli. To dowokasaja nam jadnuje poſledniej ſtaj. Pśeco 2 ſtłomaj w Bukezach wobdźěli so na ſtśeźe na 3000 wośobow a ſoni w Radworju ſtahuśe cźrjódła wopytowarjow ſtamo hłuboko do ſchtwórtcho tydźaja.

A Łuźa ſu wuſwolene ſtare ſerbśke ſtawne Budeśezy ſa měſtno Wschotowarſtwowſcho, wschoſſerbſcho ſtěta. Maja tam kšaſnje ležanu ſwjedźeńſku łuku, na kótrejž ſměje 10 000 wopytowarjow derje měſtna. Rjana wieſ ſe ſwojim ſławnym Božim domom je rjenje ſ cźamnoſeleny ſahonami a cźamnomódrymi horami wobdata. S ranja ſtrowi ſławny Lubin, a kótrymž ſydom ſerbſtich kraſow na Łužicy pſchiſoeb Sserbowſtwa cźaka. A ſe króſcheho wjeczora poſlěźnje ſo rjana Mniſchonſka hora ſe ſwojimi cźamnymi Łužami.

Sſwjedźeńſki porjad Wschotowarſtwowſcheho ſtěta budźe też Łětſa ſaſo bohaty. Po rjanej wěſy ſe ſwojimi cźamnymi drachami poczełnje ſo pśipany ſwjedźeńſki cźah, kótaž ſměje wjele pſchekwapjazeho na ſtśeh, na ſwjedźeńſku łuku. Tam wotmije ſo wulkotny ſwjedźeńſki porjad, w kótrejž ſtśedźiſnje ſteji ſwjedźeńſka rěcź naſcheho ſławneho hudźbowego miſchtra Bjarnata Krawza, Pśicheſtaja ſo kšaſnje ſwjedźeńſke ſzena ſ nědźe 100 wośobow ſyntym rěcźanym chórom. Sserbſki ſpěwny ſwjaſt wuſtupi pod nawjedowanjom knjeſa wyſchſcheho wuczerja Slódeńka ſe kšaſnymi ſerbſkimi ſpěwami. Budźe jich na 100 ſpěwarjow. Wobźo kóždeho wobdźělnika chodźa ſwjeſelicź pſchedwjedźenja ſterbſtich narodnych rejow. Swuczowanſke pſchedwjedźenja naſcheho Sserbſcheho Sſokoła pak chodźa k wſchym ſe ſtutkom rěcźecź. we tom, ſchtož ſakhowa nam móz a pſchichod ſuda. A hišćeze mnoho druhich rjanoſczkow a ſajimawoſczow ſo pſchi ſwjedźeńſkim worjeſe wotkaži. Sſwjedźeńſke namjeſchka ſu hižom někto w Sserbſtej knihárni w Budyſchinje, w Khróſćiſach pola knjeſa wuczerja Petaſcha a w Bancźicach pola knjeſa wyſchſcheho wuczerja Slódeńka, w Budeſtezach pola knjeſa ſoſczenzarja Róſika, w Bukezach pola knjeſa tyſchećeńſkeho miſchtra Budjeńſcheho a w Hornjej Hórzy pola knjeſa Frenzla tam wótſacz. Do cźaſa kupjene płacźa 40 pf., na ſwjedźeńſkim dnju ſnamym potom 50 ſjenjeźkow.

Do Budeſtez ſebi dojźeź njebudźe dozyła cźeſko, ja Wojerowſtich Sserbow a wſchitkich, kótrejž dźedźa ſ wotnozy Budyſchina ſ cźahom pſchijěź. Cźaſ jeleniſke farjadniſtwo ſ Wojerez do Budeſtez woſebity cźah ſapołožicź, kótaž nědźe dwe. w 10 hodź. ſ Wojerez wotjědźe a je w ½12 hodź. w Budyſchinje a ¾12 hodź. w Budeſtezach. Woſebita cźah wróći ſo wjecźor wokoło ½10 hodź. ſ Budeſtez, je ¾10 hodź. w Budyſchinje a wokoło ¼12 hodź. we Wojerezach. To je jara pſchihódny ſwoſk, kótruž naſchi lubi Bełanjcy Sserbja wšěcze rad wužija. Dotalanſke cźahy tuteho woſebitcho cźaha poſoſajicźo hiſćeze woſjewimy. Nimo toho wobſtejі dobre ſwjaſanje ſ Budeſtezami ſ autobušami a druhimi cźahami. Drohi a wuczo ſu dobre a tak drje ſo mnoſy teź ſ iſtdnym kolom na ſtśeh podadźa.

Tak budźe tuton Wschoſerbſti wschotowarſtwowſti ſtět ſaſo wulkotna manifeſtazija ſerbſkeho luda, pſchi kótrejž žadyn Sserb pobrachowacź njedyrbi. Kóždy ma być ſe ſwójskom wustupjenja ſwojeho naroda pſched ſławnoſczu. Tohodla budź njedźelu 8. julija zyłeho ſerbſkeho luda heſło: Do Budeſtez!

Wumělska wustajeńca

w Budyskim měšćanskim muzeju.

Budyſke wumělſtwowſke towarſtwo wuhotuje w ſali Měšćańſkeho muzeja a w jeje pódłanſkich měſtnoſczach wot 24. junija hač do 15. julija t. l. wulku wumělſku wuſtajeńcu. Wuſtajene maju tam ſhromadnje Kamjeniczańſki wumělſki (Künſtlergruppe Chemnitz) molerſtwo, plaſtiku a grafiku. Nimo toho ſu wobſebje wuſtajene wumělſke dźěła knjeſa profeſora Otty Dilla ſ Minichowa ſ wołjowymi wobrazami, akwarcelowymi wobrazami a rěcźnymi wobwankami.

Wuſtajeńca wumělſtwowſkich wězow je ſama na ſebi jara bohata. Saſtupjenſcho do ſale muzeja widźimy ſ pravizy dźěł woſebiteje wuſtajeńcy knjeſa prof. Otty Dilla. Jeho dźěła ſwědcza wo hłubokim wumělſtwje. Mjez jeho wuſtajenymi wězami knjeża wobrazy ſtarſtajerow, dźiwich ſtarſtajerow a teź naſchich domjazych, tu woſebźe koni. Lubuje ſe pſchetorhnje rjad wobrazow, hdyž a hdyž wobraz ſe žiwjenja w Tripoliſu. Knjes prof. Dill pak je teź w rybowanju pſchirody wulkotny wumělc, kaž to jeho drohotny wobraz we rózowej ſahrodźe dopokaſuje. Nětotre rybowanje pokaſuja nam jeho teź jako miſchtra na tutym polu.

S kěwizy ſakhoda a w dołhej pobocźnej rumnoſczi ſu wuſtajene wobrazy Kamjeniczańſkeje ſtupiny wumělcow. S wobrazami wſchelakich pſchedmjetow ſu tam ſaſtupjeni Jurij Gelbke, pola kótrehož ſo pſchiroda a rjane krajiny do pśedka ſtajeja, dale Guſtav Schaffer, fiš. bóle na cźłowjeſkow a na podawki w cźłowjeſkim žiwjenju dźiwa a je ſ wobſebje wjele jenotliwymi dźełami ſaſtupjeny, a Martha Schragez, kótraž tehorunja cźłowjeka we wſchelakich położenjach w rjanych originalnych wurěſtach a litha-grafijach pſchedſtaja. Helena Merzez je ſaſtupjena ſe wołjowymi, akwarellnymi wobrazami a raděrowanjemi a pokaſuje wjetſchu lubjoſć ſa ptaczki a ſwěrjata. Bruno Ziegler ma wuſtajene jónſke bronzowe poſtawy, Alfred Kunza je frojumił, rjane europiſke mětła w kšaſnych akwarelnych barbach rybowacź, pſchedſtajeźaze ſu Marijne kupjele a rjana Italſka. Heinrich Brenner je ſ nětkotrymi bronzowymi poſtawami ſaſtupjeny. Stónćnje Bjarnat P. Mehnert poſtaja wobrazy wſchelakich pſchedmjetow.

Zyła wuſtajeńca je hižom ſwonkownje rjane wotſchewjenje ſa wačzo. Ale pſchećeſel wumělſtwa namaka ſe ſwojim hłubſchim ſrofumjenjom halle prawe wjeſele nad wuſtajenymi wobrazami. Teź naſchim cźitarjam mózemy wopyt wumělſkeje wuſtajeńcy poruczeź, kótraž ſamuje cźłowjeka powuczicź a poſbožnyjeź. Kaž hižom napomnichmy, je tuta wumělſka wuſtajeńca, kótraž dotyla nimale 150 wobrazow wopſchija, wot njedźele 24. junija hač do njedźele 15. julija t. l. wotewrjena.

Rano zahe.

(Wobras ſe wěſy.)

Sdyž ſu ſo ludźo nadoſeź wudreli a zyliczki dźeń wubrachowali, hdyž ſu ſtawy a cźuwy, pſchepjate, dha Bóh(by) knjes, ludy njebjeſći wótzą zyle cźiſche ſwjatok ſwoni a kónćiſ ſ dźenźniſchim druhom. Niz tak ruce, niz tak nahle, wuſtaje dźeń. Takle pomału wośmje ſón prece, po nětčim, tak prawje wo mérje wupſcheſtrěwa ſwój cźorny płaſchcź na muezźnu ſemju, kaž ſo ſama najceſeźſchi dźeń hiſchcze poſoſtajny wuklinczi.

Runuje tak lubośnje, nětčnje a ſwjatoczńje pſchiniesze nam pſchichodny dźeń. Na wjeczornych a ranſchich ſmerkach, runuje w najzunitſchich hodźinach, hdźež ſwoji wotmjelknje a ſaſtu wośmoja, tehdom wośeſch Bożi wodych ſaſtuſchecź, tak cźeſko, a pſchi tym luboſcźiwy a dobrocźiwy.

Hoj, połnoź je dawno ninu. Bjes teho, ſo by ſpjaza ſemja ſchto pyta. Runje wośrjedź nozy pod cźornym płaſchcźom je ſtary dźeń ſ nowym wumělił. Mětka réka, płaſchcź prawje mérnje wotewſtaczź a mlodemu hólzej na nohi dopomhacź. Nětk réka, jemu prawje kłóbku hubku dacź, ſo by ſwoje łukolaſke wocźinił a ſo poſmjał. So by ſaſparmu ſemju k ranſchemu kčźuſchej namotwjał, ke kšaſnemu ranju, kiž ſ jandźelſkej ruku do nowcho dźenika pałiſuje, ſo mója ludźe, hdyž ſu wotucźili a ſeſtawali, dale piſaczź.

Wſchitko ſpi w ſwjatym mérje, hdyž ſo prenje ſwětle paſmo na naranſchim njebju pokaſuje. Njeſchy hiſchcze zyle mudry, hač ſo hižom nowe ranje ſapoczina abo hač je jenoź ſwětła nóz. Nć, na tym njedwěkluju, ſo poczina nowe prawidło ſchércź. Wjeſoła młodźina cźechnje rejo a ſpěwaje ſ Janſkeje kermuſche a kaſy nózny mér a ludſom trěbny ſpar Graweczźnwy to wobraz w ſwjatej cźiſchinje. Buchu-li tola pſchiſtojniſcho a mérniſcho domoj ſchli a na druhich dźiwali. Pryjedy hač ſo nózny ſtrožnik po wſy hacź ſ twojemu domczźej wutſchnjata, ſaſpěwa ſej prěni ſchkowrouczź w polu ſwój raniſchi kčźuſch. Khóts thort, to ſu wjeſne honacze teź ſaſtuſchałe a ruce ſareja ſwoje tikerki. Tajte nětčho ſo hiſchcze ſtako njeje. Sću dha ſej dźenſka ſabźěcźe? Nózna hara je jich pſchesahe wudubita a potom ſu ſej naj-ſterje hiſchcze raz drémnyłe. Hewak ſu tola pſchezo prěni a njechaja ſo wukakacź dacź. Hižo, hač do ſutkodnje wjeſti móże ſtśeſliſti ſtrožnik widźeć. Steji pſched ſwojej budku a wjeſeli ſo, ſo ſu najhórſche nózne hodźiny ninu. Wośo ſu hiſchcze ſchtyri hodźiny hač do ſcheſćich, ale wſcha wuczłota je precź. Budźe ſwoje druhe pomaſki jeſcź a latarnczku haſnyncź. Widźi hižo zyle derje.

Wſchitke ptaczki ſu ſo cźaſu wotucźiłe a njemóża ſej doſeź cźiniecź, w radoſczi a wjeſelu. Pſchezo ſwélſkiſche bóle paſmo na ranſchim njebju, pſchezo bóle ſyboła ſo rjoſta w miljónach frjepkow na kopjeſchkach a ſwjetzach. Wjeſeſcho ſkače wodźiela w rěcźy a tamle pſchi łężnej kromje paſze ſo cźrjódka ſornow. Kuſk dale ſedźi hižom hajnik na kakańcu. S prenja ſu jemu hiſchcze pſchedałoko a ſ druha, byrnjej tróſchku bliže pſchiſchłe, njenaſtaja ko k ſtelenju. Bóh wé, ſchto ſ nim dźenſka je. Hlada a hlada, ſoni a ſoni a nicźo dale njecźini. Nocźze ſmjertny wuſteſ ſo mérnje paſazym ſmérjaſkom na koju praſnyncź. Nocźze roſpraſnyncź ſtarſchi cźiſchim. Kaž by w Pożim tempłu ſedźał. Dźe po łkwilay domoj ſ wołożenej wutrobu. Hłuboko we łężu, wośrjedź ſpěwow płaczatkow, kładze na wóſ. Je to Pollankeż Handrij. Je jej ſahe wujeſt, dokelž je rano najrjeńſcho w łężu. Wodnjo potom cźeſczki kakaja a ſtót tracja. Szyła ſe ſchtrynnu a ſcheku potom ſanych ſorſow njeje. Njehodźitej ſo dodźerźecź, hdyž ſtyſchiſiez wokoło ſo cźeſczki bórcźecź. Hałe potom, hdyž ſo jedyn na khribet ſydnje. Najradſcho wóſ rosbijeſej a poſtronli roſtorhałej.

Tſi bije na wěſi a cźahańkow hłoſ klinczi do ſwjatoeje ranſcheje cźiſchiny. Spěſchne laſtojczki miknu ſo ſ wotewrjenych hrodźinych wotkrjełow mis a won. Mižka je ho nozy wokoło budźiła a cźaka nětko pſched durjemi a kchołuje, hacź nětčtó duze wotewri. Jí ſo tak dże, kaž Piſkorez je, hacź nětčtó duze wotewri. Jí ſo tak dże, kaž Piſkorez je, hacź nětčtó duze wotewri. Jí ſo tak dże, kaž Handrijez, kotrehož żona nuts njepuſchcźi, hdyž khétro wotunkanu poſołe domoj pſchińdże. Wódźeſche ſej pomhacź. Dźeſche do bróżnje na ſtomu. Tamle ſteji kólnja powocźi-njena, hižo pſched pol hodźinu bě Herman ſej po kožu powył a chże haczenja dożyż. Nětčho kroczeł dale cźaka ruczi-ja hródźnych duri, hdyž Madlena pizowacź pſchińdże a wumoluje ſej, kaf ſpodźiwnje budźe wocźinjenje duri, dokelž ma Madlena hižo wjaży dniowy wobwěſenje na palzu a je ſej na njón kožany porſt tykła, ſo žo njeby wſchudże do njeho ſtorcźiła.

Na pol ſchtyri wotbi žo ſ wěze a njeho ſlocźi ſo hižom dałeko a ſchéroko k ranju. Niemóżeſi hinak rjez, je ſtoto. Wulka poſtocźana kula ſdeha ſo nad wobſorom, ſtyły metr w pſchercźku, kaž by ſe ſemje wulkła. A ſemja njeje žana wſchędna ſemja wjazy. Wobkluſkaju wobras, pſchekrażnjeny krich paradiża w błyſchcźazych ranſchich barbach. S tyhaz ſchijow ſo ſpěwa a juika, cźicźori a fiſoli, kaž na zyłym dnitr nij k druhemu raſej. Nětko je najwjetſchi cźaſ, kidy ſe ſpanju budźicź. Satwěſchi ſu ſ mnohimi rukami wotſtorkuja, durje ſo wotewrieja. S wuhenjem ſo počźina kuricź, plumpy wrjeſchcźo, we wulkich ſchwindach noſcha ſelenu pizu ſ trawnika do hródźow. Jedyn murjeł w běłych khołowach, w nich tcźazy ſchmigu a cźerwjenu tuſku, naruka hiſchcze khéts kuſk drjewa, pſchedy hacź na dźelo jedźe. Stara Scherakez Guſtla dże ſ korbawku a ſ beſkomaj po ſo-njogu hnój na puczе. Spěſchnje dojźdże ſo po fóru dźeſeła. Nětko je hiſchcze cźeſtiwy a wodnjo potom wjazy cźaſa nje-je. Otw jej, cźeſki dźeń to ſaſy budźe ſa naſch wjeſny lud, pola jenoho łaſ druheho. Ale tajke kšaſne ranje dawa nowu móz a ſiłuoſcź, to ſy tak cźerſtwy a cźiły, tak wjeſołeje muſłeje, ſo moſi zyły ſwět wobjimacź.

Haj wſchak, dny ſu cźeſte, ale ſ tajkim poſtocźanym ranjom a mérnym wjeczorom wobrubuje ſón Bóhlby knjes, ſo ſ nowym łóſchtom do dnja dźeſch a ſ wjeſołym wſchudom na njón ſhladujeſch, hdyž je ſo do morja wéczneſcze po-minył.

Serbske dźiło w Lipsku.

Wutoru 19. ſmjatnika ſeidźechu ſo Sserbja ſ Lipſka a wokolinų k wurjadnemu ſchadźowanju w Durinſkim Dworje. ¾9 hodź. wotewri k. wyſchſchi wuczeł Bjedrich ſchadźowanje a witaſche wſchitkich, bźehmy 18, nanajmu-trobniſcho, wośebje pak k. kapłana Handrichu, kiž bě ſ Gery k nam pſchińdźwał. Po powitańſkich ſłowach ſpěli k. Bjedrich ſhromadźenym ſtruchu powěſć ſ Łužicy ſobu. Hižo ſaſo je Sserbſtwo ſhubiło jenoho ſe ſwojich najlěp-ſchich ſynow a to k. wyſchſchcheho wuczerja Hanczka w Por-ſchjach. K cźeſczi ſemrěteho wótcźinja ſhromadźeni poſta-nychu. Dale pokaſa k. Bjedrich na ſawodne naſtawki we Kat. Pośole a wośebje na naſtawk w wośebjoſlednim cźiſłez Sserbow hinjenje. Kaſka horza, płomjenita luboſcź ſa ſerbſtſi lud rěcźi tola ſ tutych naſtawkow. A dokelž teź we Sserbach wſcho ſtoto njeje, tak ſo móżemy wopraſwdże wo hinjenju rěcźecź, dyrbi nam to wyſoł nowy pohon k herliwe-nnu dźełu ſa naſch drohi narod. Stónćnje pſchedźita po-ſtrow, kiž bě nam k. M. Semoleſ, redaktor „Sserbſtich Nowin“ pſchipołtał. Seźeſhowaſche ſpěw: Rjana Łužica. Hdyž bě poſlednija ſchtrezła, kotruž ſtejo ſpěwachmy, wu-klinczała, pſchepoda k. Bjedrich k. ſtud. phil. Wirtej ſłowo k pſchednoſchſej wo temacźe: Jakub Bart-Cźiſchinſki. We ſawodnych ſłowach bowjeđże naſ rěcźał do narodnoje wšy ſławneho pěſnjerja. Kaž tóżde druhe dźeſco pſcheźiwi tu maly Bartej Jakub ſwoje dźeſcaze łéta. Widźachmy jeho ródnu wjeſku wopuſcheźeć, ſo by ſo najprjedy do Budy-ſchina a poſtajſcho do Prahi podał. W Prahi poca ſo jewicź jeho ſerbſka ſmyſłnoſcź, w ſłowjanſkej Prahy na-ſtachu prenje poetiſke mupłody, jeho ducha. Hdyž bu l. 1883 na mésſnika wuſwjeczeny, wróći ſo do domtſiny, hdźež bě w Kalbizach ſ kapłanom. Léto poſdźiſcho bu do Radworja pſcheſadźeny. Ale hižo po nekotrych łétach dyr-bjeſche ſe Sserbow a ſtónćnje ſ Łužicy, do Drježdzan, Ka-mjenicy, Radeberka. Hakle wjeczor ſwojeho žiwjenja mó-ješeſe ſaſo w Sserbach w ſwojej ródnej wſy pſchežiwieź. Łéta 1909 wuſyny ſerbſtcho luda cźiſchi geniuſ. So byſmy ſami ſpóſnali, kajſi duch je Cźiſchinſkeho pěſni wěſe, pſchedeźita nam rěcźnik ſ wſchěch ſtěrkow nekotre cźiſła. Kaž kóżdemu druhemu wulkemu duchej, tak dźiſche ſo teź Cźiſchinſkemu. Teź won njenamaka ſa cźaſ ſwojeho ſi-wjenja w Sserbach pſchipóſnacźe. — Po ſłowach dźaka, kiž k. Bjedrich k. Wirtej wuprají, ſaſpěwachmy ſebi: Serja ſo ſchéroja. . . . .

Dokelž je k. Bjedrich ſe ſaſtojnſtim dźełom jara poczeże-ny, proſcheſche won ſhromadźſtnu, ſo by jemu dweju pomoz-nikow, jenoho ſ prawizu a druheho ſ łéwizu ſtajiła, ſchtož ho teź ſta. Ale karakter Sserbſtcho bliła woſtanje dale njepſchemeńjeny. Je ſwobodne ſchadźowanje ſ wjednikom, kiž ho ſtarſchi njemuje a to ſaſtojnſtwo woſtanje w tuk-nuj knjesa Bjedricha. Sa poſtarſchcheho wuſwoſi ho knjes architekt Bjeſch, ſa dopiſowarja ſtud. phil. Rachel, pokład-nizu ſaſtara knjes ſrażmiczkar Piwarz.

Pſchichodne wurjadne ſchadźowanje budźe wutoru, 10. julija 1928 ſaſo w Durinkſtim Dworje (Würzburgerzim-mer). Pſchednoſchowacź budźe knjes cand. theol. Rökler.

K ſawodnej wjeſołeſcho dźeła cźitaſche knjes ſtarſchi powk-danczźo: „Pſched kwaſom“, ſchtoż tej ſwój ſamér dozpě. Wjeſele ſpěwajo a ſortnjo woſtachmy hacź do poknozy hro-madźe. Ra.

Tworyłupowace ſow. w Budyšinje poswjeći nowu pjekarnju.

Budyſke Tworyłupowaze towarſtwo ho ſtajnje a wě-ſcze roſwiła. Hałe pſched nětkotrymi łétami poſwjeći ſwoje nowe ſarjadniſtwowe twarjenja na fabrikſkej dróſy w Budyſchinje, ale wot toho cźaſa wſednitſwo a ſa-rjadniſtwo towarſtwa njeje wotpoczowało. Nowe roſ-dźełenje ho wotewrichu a wobthod ho ſtajnje powjet-ſchenje. W poſłednim cźaſu ſpóſnachu bóle a bóle, ſo je nužne natwaricź nowu pjekarnju, dokelž dotalna ſ tſiom pjezami nochzyłe wjazy doſahacź.

Dnja 12. septembra 1927 sapoczachu ſ prěnim tyčom ſa nowotwar pjekarnje. Wulkotny twar, kiž ńěko hotowy pſched nami ſteji a je ſwojim impoſantnym napohladom najlěpſchi ſaczińſchcź na tóždeho cźini, wuwjedźeſchtaj knjes twariſi miſchtr Hauſer-Budyſki a knjes architekt Richter-Lipſczanſki. Twarjenje je jara rumne a hygieniſy pſchikładomne. Horkach na ſuchim mukowym ſkładje je ſatwarjena mukowa a měſchećiſka naprawa ſ automatiſkej wahu, kotruž je firma Kaſper a Reinholdt w Lipſku podała.

W nowej pjekarni nadeńdźemy dale 6 dwójnych wuczahowanſich pjecow ſa chlěb, elektriſku pěc ſa konditaſke pjeczywa, automatiſku cźeſtodźełazu maſchinu ſa chlěb ſ pſchiprawu ſa wuſypowanje a nóznym automatom, kiž ſmožni, ſo maſchina ſama wot ſo w poſtajenym cźaſu cźeſto dźěła. Tutu naprawu je podała firma Werner a Pfleiderer w Cannſtacźe p. Stuttgarta. Sajimawa běſche cźeſtodźełanſka maſchina ſa zalty, podata wot Bertramej firmy w Halli. Na wjerchu ſu wutwarjene ſchmarki, ſ kotrymiž ſo kur ſ pjekarnje hnydom ſhubi. Pjekarnja je wutepjena ſ cźopłej wodu. Sa to je Albrechtej firma w Budyſchinje pſchiprawu podała. Bjelarſke, klampnarſke, ſtejchikrypjerſke, ſamkarſke, ſchtlenczejerſke a moleriſke dźěła ſu Budyſke firmy podale. Sčeńſke taflicźki, kiž zynemu twarjenju rjany cźiſty napohlad poſtiźeja, je Piehlerej firma w Shorjelu pſchiprawiła, wulku Zollingerſku tjechu mjes ſtarej a nowej pjekarnju Haberkornej firma w Zitawje. Elektriſke cźaſniki a telefon je pſchiprawiło towarſtwo normalnych cźaſnikow w Drježdźanach.

Dźěło w nowej pjekarni ſapocźa ſo 9. junija. S najnowiſchimi techniſkimi pſchiprawami a maſchinami je možno, ſ wobſtejazymi 6 dwójnymi wuczahowanſtimi pjecami wſchědnje we dwěmaj 8-hodźinſkimaj dźěłanſkimaj wobdźelenjomaj 4500 pokrutow chlěba po 4 puntach ſhotowicź; w elektriſkej pjecy ſo jenoj konditaſke twory a tykanz pjeku. Najnowiſchej automatiſkej cźeſtodźełanſkej maſchinje ſa zalty podawatej ſa hodźinu 12 000 zaltow. Schtyri mukowe ſita wopiſchijeja nětko 100 zentnarjow muki. Tu ma ſo woſobje na hygieniſke pſchiprawy pokazać.

Myjne a kupanſke pſchiprawy, jaſna měſtnoſcź ja drafiu, kaž tež wulka ſwaczińſka měſtnoſcź a druhe ſtrowotniſke pſchiprawy wudoſpołnja pſchiprawu we wſchitkich poſchodach. Druſtwo tworykupowazeho towarſtwa ſo ſtajnje poſbožuje. W lěcze 1919 wuſtupi druſtwo ſ powſchitkowneho ſwjaſka a bu 16. julija 1919 ſobuſtaw jaſkeho ſwjaſka a 1. oktobra 1920 ſobuſtaw wulkotnowanſkeho towarſtwa němſkich konſumſkich towarſtwow.

W lěcze 1923 wobſtejeſche towarſtwo 2723 ſobuſtawow a 5 rozdźelerjow. Njeđźiwajo cźeſkeho powójneho cźaſa, njeđźiwajo wotholnoſcźenja pjenjes w inflaziji je było možno dalſche rozdźelerjow pſchiprawicź. W lěcze 1924 natwari ſo nowe ſarjadniſtwowe twarjenje ſ rozdźelerju a 5 wobydlenjemi. Dźeńſa wopiſchija towarſtwo 6590 ſobuſtawow, 19 rozdźelerjow ſ nětko 2½ miljona lětneho wobrota.

Wječera pjatk popołdnju ſhromadźichu ſo dohladowarſtwo, pſchedźyſtwo, ſaſtupjerjo Tworykupowazeho towarſtwa, nowinarjo atd. w nowej pjekarni, ſo bychu ſebi rjane nowe twarjenje wobhladali. Saſtupjene běſche dale wokrjeſne heitmanſtwo, měſto Budyſchin, měſchćanſke ſaſtupjerſtwo. Na to ſhromadźichu ſo wſchitcy w „Bělym konju“ k małej ſwjatocźnoſcźi.

Tu poſtrowi pſchedźyda dohladowarſtwa k. Böttcher ſhromadźenych w mjenje Tworykupowazeho towarſtwa a witaſche hoſći a ſobuſtawy a mjenowaſche towarſtwo wuſtaw, kiž je ſebi dźěławy lud ſam wutworił. Też wčerawſchi dźeń je měſnił w druſtwowym wuwiću. Pſched 15 lětami bu tu prěnja pječ natwarjena pod cźeſkimi wobſtejnoſcźemi. Po wójnje je ſo towarſtwo ſpěſchnje poſběhnyło. W poſledninm cźaſu ſu wſchitku prózu nakoſili, ſo bychu twar natwarili, kiž je poměram dźenſniſcheho cźaſa pſchiměrjeny. To je ſ wulkej ważnoſcźu, dokelž Budyſchin wokrjeđź hoſpodarſkeje wokoliny leži a tak ma towarſtwo možnoſcź k roſwiwanju.

Na to jimaſche ſo knjes Klepzig ſ Drježdźan, ſwjaſkowy direktor, ſłowa a rěčeſche w nadawku a jako ſaſtupjeř ſakſkich konſumſkich towarſtwow a wupraji wutrobny poſtrow a pſchecźa, dokelž je tež wobhladanje noweje pjekarnje dopokaſało, ſo je twar poradźeny ſtuk. Wón thwaleſche rjanu ſwonkownu architekturu nowotwara. Też ſnutkach je twarjenje tak pſchiprawjene, ſo je radoſcź w nim dźěłacź. Wuſpěchi Budyſkeho konſumſkeho towarſtwa wotpoczuja też na dobrym ſhromadnym dźěle wjedniſtwa a pſchiſtajenych.

Knjes wyſchſchi knježerſtwowy rada dr. Walter dźakowaſche ſo w mjenje wokrjeſneho heitmanſtwa ſa pſcheproſchenje a pſcheječeſche konſumjſtemu towarſtwu dale dobre tyče. Knjes Wicklein, ſaſtupjeř wulkonakupowanſkeho towarſtwa němſkich konſumſkich towarſtwow w Hamburgu, wupraji też najwutrobniſche ſbožopſchecźa a pſchepoda rjany dar. Knjes Schotta ſ Hamburga, ſaſtupjeř zentralneho ſwjaſka němſkich konſumſkich towarſtwow, pſcheječeſche tohorunja wjele ſboża. Knjes architekt Richter ſ Lipſka rěčeſche w mjenje twarſkich wjednikow a dźěłacźerjow a khwaleſche nowy dom ſ kamjenja a żeleza natwarjeny a ſ najnowiſchimi wunamakanjemi techniki wuhotowany jako pſchikładny twar w kóždym naſtupanju. W mjenje měſta Budyſchina porěča knjes měſchćanſki rada Schuſter. Sa powſchitkowny němſki dźěłacźerſtwo ſwjaſk porěča knjes Domſchka, ſa Alaſwjaſk knjes Minzel, ſa konſumjſke towarſtwo w Shorjelu knjes direktor Oswald.

K tomu pſchiſamknychu ſo někotre ſpěwy, pſchi kotrychž knježnje Dechtmeyrej ſ Drježdźan a Schabelej ſ Budyſchina je ſwojim rjanym a ſylnym hłoſom pſchipoſłuchazych ſwjeſelichchu; knježna Königej jeju wuſtojnje na klawěrje pſchewodźeſche.

Na tónzu ſwjatocźnoſcźe podźakowa ſo knjes wobſtojny wjednik Hirſchmann ſa wſchitke wopokaſma pſchecźelnoſcźe, ſbožopſchecźa a dary w mjenje Tworykupowazeho tow. ſ najwutrobniſchim dźakprajenjom.

Sčońcźnje podachu ſo wobdźelnicy do Hauerej hoſcźenza a ſabawjachu ſo pſchi ſchalźy koſeja a tykanzu.

Cyrkwinske powěſće.

Z Budyšina.

3. njedźelu po swj. Trojicy, 24. junija 1928

(Jana křćenika).

W Michałskej cyrkwi změjo rano ⅛8 hodźin farař Tišer serbsku spowědź, ⅛9 hodźin farař Kapłoł serbske kemšonje a w 10 hodź. farař Tišer kemšenje za dźěći.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano ⅛8 hodź. farař Schneider prědowanje (Cyrkw. hudźba). Piśešelo: Jan Božiměr Walter (1684—1748) khoralne variacije „Jezusa ja njepuśću“. (skrótšene); dop. ¼12 hodź. ma farař Schneider kemšenje za dźěći.

W Marijnej a Marćinej cyrkwi ma rano we 8 hodź. farař Berg spowědź a swj. wotkazanje; dop. we 9 hodź. farař Große prědowanje a w 11 hodź. kemšenje za dźěći.

W Tuchořskej cyrkwi wupadnje wječorna nutrnosć dla Janskeho swjedźenja na pohrjebnišću.

Zběrka za nabožne rozwučowanje a woćehnjenje młodźiny w evang.-luth. wuznaću.

Wječor ⅛8 hodź. je w Cesnym haju Tuchořskeho pohrjebnišća Janska swjatočnosć. Rěč změje farař Paul. Dale poskića so spěwy ze sobuskutkowanjom dujerskeho kwarteta. Zastup je darmo. Při njepřihódnym wjedrje je swjatočnosć wječor we 8 hodź. wo Pětrowskej cyrkwi.

Wutoru pop. ⅓3 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi modlerska hodźina za njedźelniće.

Wutoru wječor we 8 hodź. ma farař Berg w evang. towaršowni biblisku hodźinu.

Bibliski wječor srjedu w Tuchořskej cyrkwi wupadnje.

Štwórtk wječor we 8 hodź. je w ev. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6 zhromadźizna Módreho kříża: Farař Paul.

Pjatk wječor we 8 hodź. ma w evang. towaršowni farař Paul biblisku hodźinu.

Tydźeńske zastojnstwo ma w Pětrowskej cyrkwi farař Berg, w Marijnej a Marćinej cyrkwi farař Schneider.

Krajnocyrkwinske zjednoćenstwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ½11 hodź. je njedźelska šula, popołdnju w 3 hodź. lětni swjedźeń zjednoćenstwa. Swjedźeński rěčnik: k. prědar Kruša ze Rathena nad Łobjom a Kruzy. Dujerski khór a spěwny khór zjednoćenstwa budźetaj soboskutkować. Wječor we 8 hodź. evangelizacija. Kóždy je wutrobnje witany.

Štwórtk wječor we 8 hodź. je bibliska hodźina.

Pjatk wječor we 8 hodź. je wuknadowanje biblije za mužow.

Zjednoćenſtwowy wothladaŕ Zimmermann změje biblisku hodźinu wutoru we Wjazońcy I, dale štwórtk a pjatk w Budyšinje. Na Zidowje čo. 146 budźe srjedu wječor we 8 hodź. bibliska hodźina.

Zwjazk młodźiny za rozsudź, křesćanstwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6.

Wutoru wječor we 8 hodź. je zhromadźizna za młodźencow a srjedu tehorunja za młode holcy.

Krajnocyrkwinske zjednoćenstwo w Bělej Horje.

Njedźelu pop. ½2 hodź. je njedźelska šula a *w 3 hodź. bibliska hodźina. — Zjednoćenstwowy* wothladaŕ Křižan změje njedźelu rano we 8 hodź. kemšenje w Kotecach, dale biblisku hodźinu njedźelu wječor w Hbjelsku, póndźelu w Kumwałdźe, wutoru w Kumšicach, srjedu w Trjebjencach, dale štwórtk w Hornjej Hórcy a pjatk w Tućicach.

Z Nosaćic.

3. njedźelu po swj. Trojicy rano we 8 hodź. němska Boża słužba, ½10 hodźin serbska Boża słužba, po tutej serbska spowědź. Zběrka za Gustav-Adolfske towarſtwo. Popołdnju ¼3 hodźin rozrěčowanje z konfirměrowanej młodźinu. W 3 hodź. towarſtwo młodych holcow, ⅛8 hodźin towarſtwo młodych hólcow.

Sokołstwo, sport a hry.

Wulke Diamantowe myto Łužicy.

Wutrajna jězba z kolesom přez 182,9 kilometrow za rjadownju kajezow A a B.

njedźelu 1. julija 1928.

Zarjaduje skupina 36 w Budyšinje, B. D. R.

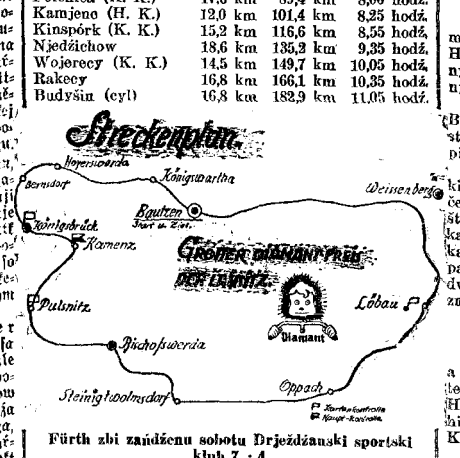
Wuwjedźe: Kołojězdne towarſtwo Diamant w Budyšinje. Jězba wuwjedźe so při kóždym wjedrje.

Cas wotjědźenja a cyl: hosćenc „Lusatia“ w Budyšinje.

Skupina B 5 hodź. rano. — Skupina A 5,15 hodź. rano.

Přehlad:

	0 km	0 km	w	5,00 hodź.
Budyšin (cas wotjědź).				
Wóspork	17,1 km	17,1 km	w	5,30 hodź.
Lubij (K. K.)	13,2 km	30,3 km	w	5,55 hodź.
Wopaka	13,4 km	43,7 km	w	6,30 hodź.
Wotbramcy	11,6 km	55,3 km	w	6,50 hodź.
Biskopicy	12,6 km	71,8 km	w	7,25 hodź.
Połčnica (K. K.)	17,6 km	89,4 km	w	8,00 hodź.
Kamjenc (H. K.)	12,0 km	101,4 km	w	8,25 hodź.
Kinspórk (K. K.)	15,2 km	116,6 km	w	8,55 hodź.
Njedźichow	18,6 km	135,2 km	w	9,35 hodź.
Wojerecy (K. K.)	14,5 km	149,7 km	w	10,05 hodź.
Rakecy	16,8 km	166,1 km	w	10,35 hodź.
Budyšin (cyl)	16,8 km	182,9 km	w	11,05 hodź.

Fürth zbi zańdźenu sobotu Drježdźanski sportski klub 7 : 4.

Budyšin dobu nad Khočebuzkim sportskim tow. z 2 : 1.

Admira z Wienskim kopańskim mištrom. Wienske kopańske mištrstwo profesionalneje ligi je skónčene. Mištrstwo mózeš sebi před Rapidom a Wackerom Admira zwěścić. Do druheje rjadownje stej Simmering a Hakoah zasudźenaj. Posledniše muſtwo budźe so po powěścach jako muſtwo po powołanju rozwjazać.

Němski hokeyowy zwjazk budźe so w bliſchich dnjach w Drježdźanach skhadźować

250 000 přihladowarjow na kopańcowym turněru.

Olympiski kopańcowy turnič w Amſterdamje, kiž je 17 hrow wopřijał, je sobi po wobličenju hollandskeho olympiskeho wubjerka 249 677 wosobow wobhladało. Dochody z kopańcowych wubědźowanjow wobliča so na nětko 800 000 hollandskich sěsnakow.

Kak ma Uruguayska swoje kopańske muſtwo zańć.

Po cyłem kraju uruguayskeje republiki kjeſeše, kaž so z Montevidea powě, wulke zahorjenje nad dobyćom narodneho muſtwa při olympiskim kopańcowem turněru w Amſterdamje. Zo je Montevideske měſćanske zarjadniſtwo na pokiw ſportskich zwjazkow a po přeču wobydlerſtwa wobzamkło, na měſtne hłowneho měſta jako dopomnjenſke naměſtno na druhe olympiske dobyće w kopańcy pomjenować, mózemy derje zrozumić, nic pak, zo je ſo knježerſtwo rozſudźiło, ſobuſtawam olympiskeho kopańskeho muſtwa 20 000 pesatow k rozdźelenju wupłaćić. To ſteji přećiwo myſli olympiskich hrow a ſporta docyła.

Chileske olympiske kopańske muſtwo

móžeše Hamburgske ſportske towarſtwo 4 : 3 zbić. Hra bě jara derje wopytana a přikładomna. Generalny konſulat přepoda hoſćom po dokónčenej hrě krasny pokal.

Hertha-BSC,

Barlinski mištr pak móžeše nad Chileskim muſtwom w Barlinje z 4 : 1 dobyć. Přihladowarjow bě přez 15 000.

Meksikanske kopańske muſtwo,

kiž je tohorunja na olympijadźe w Amſterdamje ze česću wobſtało, dyrbješe ſo wječorno-němſkemu mištrej w Kölnje-Sülzu 07 z 7 : 0 klonić. Porazka meksikanskeho muſtwa je njewočakowanje wyſoka, dopokaže pak znowa kajkoſć němſkeho nawjeċorneho kopańskeho muſtwa. Nad porazku Meksika je bjez dwóla też deśećoje wjedro winа, kiž muſtwo njezajeſe.

Tenisowa krajohra Němskeje přećiwo Českej.

Wotpohladana tenisowa krajohra mjez Němskej a Českej budźe, kaž so powě, turněr wo mjezynarodne tenisowe muſtwa Němskeje (5. hač 12. auguſta we Hamburgu) wotewrić. Českoſłowakske muſtwo njeje hišće kruće postajene, cyle wěſće pak budźe znaty Koželuh sobu hrać.

Nowy němski mištr čežkeje wahi Ludwig Hayman budźe so 12. julija w Londonje z jendźelskim mištrom Phil Scotom pjaśować.

Dempsey, pokładnjowy magnat.

Jeho wubědźowanja wunjesechu 3 miljony dawka.

Zwjazkowy dawkowy hamt we Washingtonje poda runje ſtatiſtiku wo dawkowych dokhodach, z kotrejež wukhadźa, zo je pjeć wubědźowanjow wo mištrſtwo w pjaśowanju, kiž je Jack Dempsey w poſlednich lětach wuwjedł, 782 000 dollarow na dawkach wunjeſło. Jenotliwe wubědźowanja podadźa ſćěhowace liče:

Dempsey-Carpentier 2. 6. 1921	doll. 158 995
Dempsey-Firps 14. 9. 1923	doll. 106 047
Dempsey-Tunney 23. 9. 1926	doll. 175 192
Dempsey-Sharkey 21. 7. 1927	doll. 98 502
Dempsey-Tunney 22. 9. 1927	doll. 242 065

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónđźelu **w Serb. kofejowni.**

Budyšin. Jutře njedźelu 24. junija wuleći sobi Budyska jednota „Sokoł“ na wopyt k Radwořskej jednoće do Bronja—Radworja a zarjaduje tam popołdnju sokolske wubědźowanja (6-bój). Potom je přiležnosć ke kupanju a po tym zhromadna kosćina. Wječor je wjesoła zabawa z rejemi w Radworju. Přeprošujemy wšitkich bratrow a bratrowske jednoty. Wšitko darmo! Započatk z dypkom w 1 hodź.

Zarjadnistwo.

Budyšin. Budyska „Jednota“, tow. kat. Serbow, wobdźěli so 2. julija na swjedźenju w Różeńcu z khorhoju. Zo bychu tež starši Jednoćenjo so wobdźělić móhli, namjetuje předsydstwo wulki auto najimać. Wšitko dalše zhoniš jutře njedźelu na załožeńskim swjedźenju wječor we 8 hodź. w kat. towaršowni.

Bukecy. Jednota „Sokoł“ kóždu prěnju pónđźelu we měsacu zwučuje starši wotrjad, młodši pak kóždu sobotu.

„Domizna“ w Kliclnje změje swoju přichodnu zhromadźiznu na dnju Pětra a Pawoła, pjatk 29. 6., wječor we 8 hodź. w Mjenjec hosćeńcu. Wšitcy Serbjo z Khelna a wokoliny, kiž hišće w towarstwje njejsu, njech bjez wuwzaća na tutu ważnu zhromadźiznu přińdu.

Předsyda.

Hrodźišćo. Towarstwo „Zorja“. Srjedu 27. junija wječor we 8 hodź. spěwanje pola Jurakec w Hrodźišću. Wšitcy přińdźe.

Dirigent.

Jasećca. Kat. Bjesada pojědźe njedźelu 8. julija z autom do Budestec. Štóž chce wot sobustawow sobu jěć, prosy so, zo by to hač do 29. 6. pola knjeza Jana Rynča-Khrósćanskeho abo pola zapisowarja w Jasećcy wozjewił. Wo bohate wobdźělenje prosy

předsydstwo.

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa“ přeprošuje wšě lubo sobustawy na swójbny a zabawny wječor njedźelu 1. julija wječor we 8 hodź. w „Kačej korčmje“. Wšelake poskićenja, mjez druhim předstaji so: „Kandidat němskeho sejma“. Dale kofej a pampuchi. Šalku přinjesće sobu. Wosebje so wšě česćene hrajerki a hrajerjo, spěwarki a spěwarjo wutrobnje přeprošuja. Zastaty přinošk ma być zapłaćeny.

Předsydstwo.

Sowrjecy. *Jednota „Sokoł“* ma přichodny tydźeń **wutoru a štwórtk** wječor ½9 hodźin zwučowanje.

Serbske towarstwo w Khwaćicach ma jutře njedźelu w 5 hodź. zhromadźiznu. Jednać budže so dla Wšotowarstwoweho zlěta. Połnoličny wopyt wočakuje

předsydstwo.

Sokoiski Zwjazk. Při składnosći wuléta Budyskeje jednoty do Bronja pola Radworja njech so tam zeńdu načolnicy wšitkich wokrjesow, najpozdźišo w 2 hodź. Jedna so wo wokrjesne zwučowanje w Budestecach. Zwjazkowy načolnik.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna **zabawa** sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **pónđźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej stwi).

Wšotowarstwowski zlět. Swjedźeńske znamješka za Wšotowarstwowski zlět w Budestecach su wot pónđźele sem do časa dostać w Serbskej kniharni we Budyšinje, pola kk. wučerja Pjetaša w Khróšćecach, wyššeho wučerja Słodeńka w Pančicach, wučerja Nawki w Radworju, Lubjeńskeho w Bukecach, Frencla w Hornjej Hórcy, Rósika w Budestecach. Štóž sobi znamješko do časa kupi, ma je tuńšo.

Za Prażskich wobdźělnikow. Znamješko (darmo) a pohladnicy su skónčnje dojšle, za 20 pf. w Smolerjec kniharni a też pola mje. Wulke wobrazy, fotografowane w ćěskim srdce, maja so tu skazać. Po wěstej liěbje, snadź 80 hač 100, su poměrnje potuńšene. Hewak płaći jedyn 2 hriwnje.

Słodeńk, zarjadowar.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Wubjerk Zwjazka ma njedźelu 24. junija dop. ½11 hodźin w Serbskim Domje w Budyšinje jara ważne posedźenje. Wšitke sobustawy wubjerka dyrbja wěsće přitomne być.

Předsyda.

Župa „Michał Hórnik“. *Na dnju domapytanja swj.* Marje, 2. julija, wotměwa so w Różeńcu zjězd kat. Serbow. Dop. w 9 hodź. swjatočna Boža słužba na swjedźeńskej lucy. ½2 hodźin swjedźeński čah a we 2 hodź. zjězd, wobstejacy z prologa, spěwow, dwěmaj přednoškomaj, narěčemi atd. ⅓5 hodźin skónčaca swjatočnosć w hnadownej cyrkwi. Wutrobnje přeprošuje župa „Michał Hórnik“.

Předsydstwo a swjedźeński wubjerk.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 23. junija 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar . .	4,180	100 pólsk. złotych .	46,80
jendźelski punt .	20,367	100 čěskost. krónow .	12,39
100 šwajc. frankow	80,585	100 franc. frankow .	16,48

Barlinska burša bě wječera powschitkownje zešłabjena. Halle pichi tónzu bo efektowe kurty trochu hrabachu. Na wikach i dołžnjenj a rentowymi liśćinami jewjachu so znamjenja skrućenja.

Produktowe wiki běchu wječera znowa skrućene. Wobźěle pšenicu znowa wo 10 pf. po zentnarju drožicho wothedowachu. Wosebje pšenica wo 12 pf. po zentnarju drožicho wothedowachu. Druhe bruńiny žita mějachu swojich dotalnych płaćiznach zawostatku. Zentnar wuńešeše wječera

w Barlinje

pšenicy 12,55—12,35 hr., rožki 13,50 hr. hač 13,60 hr., ječmjenja 12,25—13,25 hriwnow, wowsa 12,65—13,15 hr.

w Shorjelcu

pšenicy 12,80—13,40 hr., rožki 13,80 hač 14,30 hr., ječmjenja 13—14 hr., wowsa 12—12,70 hr., běrny 2,90 hr.

w Drježdźanach (jandźenu pónđźelu):

pšenicy 12,80—13,05 hr. (12,70—12,95 hriwnow),

rožki 14—14,25 hr. (tež tak),

ječmjenja nałtnjeho 14,75—15,50 hriwnow (tež tak),

ječmjenja nasomjeho 11,75—12,50 hriwnow (tež tak),

wowsa 12,95—13,20 hr. (11,85—13,10 hriwnow),

w termijowym wikowanju

za julij: pšenicy 13,40—13,43¾ hr. a rožki 13,40 hr., wowsa 12,95—12,97½ hriwnow,

za september: pšenicy 13,22½ hr., rožki 12,55 hr.

za oktober: pšenicy 13,25 hr., rožki pak 12,55¼ hr.

Wiki wuzitkowego klotu wječera pjatk w Barlinje. Na nje běchu přichwalili 488 młodych dójkow, huźelnych krumow a jałowow, 16 prósnikow a 134 cjelatow, 8 bykow a 1 wola.

Młode dójčki a huźelne krawy płaćachu 280—550 hr.

Sćelene jałowy 250—460 hr.

Byki, prósniki, jšót k wjacanju a ke kormjenju 44—47 hr.

Wubrany rjany jšót dožwě hišćeze wyššiše płaćizny.

Wiki běchu mérne.

Pšichodźejcy pytaju.

Samkarja, Strehlič **skała pola Sśmilnej.**

Holza do domu, Cyner w Wjelej Wodźe, Hlowna dr. 15.

„ „Herbśka grychta“ w Palowje.

Stenotypistku, Kraftwerk Lauta we Lutach.

Hospodarska pomoznica, knježi **wór we Schćežeńy.**

Krawiskeho, Vogt w Hródku, Kwětkowa haja 6, Georgenbergsiedelung.

Bichelkupiskeho, Preiser w Budyšćinje, Žitne wikt.

Bichelkupiskeho wuczonika, Bratraj Voltinez we Wojerezach.

Murjerjow, Bielka w Hródku.

Molerskeho, Starik w Hródku a Smarały w Budyšćinje na Matekowej haju 13.

Džowku w Lubinje 1.

Dźěłaćerku, Melcher we Sśmolizach.

Na pšichodań.

Kóń a kosa, młoda dójka, Kleeder w Dubrawje.

„ 6-létny w Khróšće 8.

Konjej w Budyšćinje, Lubijska dróha 6.

Bony, 5-létny, w Dobroschezach 96 pola Pluńnikez.

Krowa młoda, blisko k cjelenju, we Schćežeńy čo. 31 pola Lasa.

Krowa młoda, wyšokožuńcelna, Klauž we Wulkim Bukowje pola Hródka.

Krowa młoda dójka a wyšokožuńcelna we Wojerezach na Nobańkej haju 1 a Reck w Strói 13 p. Huźiny.

Mandlawa a hołanka w Kóśjanach, Khočebuska dr. 5.

Kolo motorśe we Sślonjeńu, Schulberick 2a.

„ motorśe we Sśulichezach 3 p. Budyšćina.

„ motorśe, Hultsch w Budyšćinje, Schulerśa h. 6.

Zbytke tśešne, stare, w Sślonjeńu p. Hródka, Pohrjebnišćowa haja 11.

Wóz hospodarśi w Budyšćinje, Nowo-Sazeska dr. 17.

„ dźěławy w Budyšćinje, Seminarska haja 10, dom w Wowšu hajdźe; Paulijowa haja 291.

Wowaj hospodarśkaj, nowaj kowaś Kublej w Bjunju.

Wichezada, Kobala we Wojerezach, Bahnhofstr. 32.

Kolo žonjace a schijaca maschina, Wrobl we Wojerezach Różowej haju 21.

Kupiś pytaja.

Sśmo, Scheffler a Jüttner w Hródku.

Konjeś, Bielka, twarz w Hródku.

Bichezadźowanja.

Wischnje w Spuzicach, wobsteznja haj do sajtowórtka 3. julija na lubjerja Pinkarja (Prüner) w Spytezach.

Trawjenja w Kulowje njedźelu 24. 6. dop. w 11 hodź. Pěr Dittich a wječor w 6 hodź. hwjzd. Pohłowa.

w Nowej Wěžy pola Kulowa, gmejnska luka, njedźelu 24. 6. pop. w 5 hodź.

Se zwołowdnieje ruki na pšichezajerje

w Kulowje luka, Emil Zomak na Budyšćej dróhy,

w Kulowje, 2 jutraj luki a wšćipto zeljinowego hłanja, Adolf Heidušćka,

we **Wojerezach luka** a jahroda, Bětnjanska dr. 37, we hosćeńcu „K železnizy“.

Wojsejenje.

Twarz Strich we Wojerezach Bětnjanska dróha čo. 31 pichchowa twarśe a blidarśe wuhotowanja, grafy a pichipravy tunjo, dokelž tamarśtwo a blidarśtwo hnischći. —

Soudnizy na pšichezadźowanje

pónđźelu 25. junija 1928

w Kulowje w hosćeńcu „K 3 krónam“ dop. w 11 hodź. pišanišći stroj,

na **Horach** pola Wojerez rano we 8 hodź. w hosćeńcu 2 krawi (schazy),

w **Ptačezach** pichip. w 12 hodź. w Schenkrichez hosćeńcu pišanišće blido a hoja,

w **Budeśezach** wutoru 26. 6. dop. w 11 hodź. radio a drastnu kamor, khanišći hrr. kamaršće blido, schkleńczany kamor, 5 regulatorow. Kupzy śeńdu ho na gmejnskim kamjeńe.

Dobrowólne pšichezadźowanje:

30 łošow hłanja ke kopaniu pola Sałowišeje zyhelńicy, njedźelu 24. 6. pop. w 4 hodź.

w **Lubińcu** pola Hanja Bethera pónđźelu 25. 6. dop. ½10 hodź. šulny 3-létny mjaśi, nikotre howjadła, mjez nimi bykaj a nikotre prósniki, šwinje, kury, rataršće maschiny wšćich družin, graty, hospodarśe wozy a syno.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.:

Wiki mérne, hdyž małe pšichemjenjenja porucjo pjatkej.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pšiched hodźinu.

Drježdźańska burza (22. 6.)

Pšeńca	256-261	běrnjace kruški	28,00-28,50
rožka	280-285	pšeńč. wotruby	15,40-15,80
nałśtni ječmjeń	295-310	ržane wotruby	17,80-19,00
nazymsk. ječmjeń	235-270	pšeńčna muka	44,50-46,00
wows	259-264	ržana muka	43,00-44,50
čeřwjeny dźěćel	170-185	woka	30,00-30,50
raps	340-350	pjeluški	31,00-32,00
kukurica (Mais)	241-243	hróch	32,00-38,00
suche trubańcki	16-16,40	cokrowe truh.	21,50-22,50

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woliwowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	22. 6.	21. 6.		22. 6.	21. 6.
Pšeńca	251-253	249-251	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	270-272	270-272	woka	25-28,00	25-28,00
nał. ječmjeń	245-265	245-265	módre łupiny	14-15,50	14-15,50
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,00	16-17,00
wows	253-263	252-262	zeradella	—	—
kukurica	240-242	240-242	raps. wosańk	19,00	19,00
pšeńč muka	31-35,50	34-35,25	lany wosańk	23,70	23,70
ržana muka	35-35,25	35-35,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,00	16,00	běrnj. kruški	26-26,00	26-26,00
ržane „	18,25	18,25	syno, 50 kg	3,30-3,60	3,30-3,60
łane symjo	—	—	šmo, z mał. mlóč.	1,00-1,25	1,00-1,25
raps	—	—	pšeńč. „	0,80-1,00	0,80-1,00
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsa „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	25-26,50	25-26,50	ječa „	0,80-1,00	0,80-1,00

Wiśne płaćizny w Budyšinje.

23. junija 1928.

Wšě płaćizny su po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa	50 kilo	12,75	13,00
Rožka, nowa	50 „	13,50	14,20
Ječmjeń,	50 „	14,00	15,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	12,50	13,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźěl.)	50 „	3,00	4,00
Butra	1 „	3,60	4,00
Syno, nowe	50 „	3,50	4,00
Šmo, z maš. mlóč., pras.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,70	2,00
„ z cypami mlóčena	50 „	2,70	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,50	22,25
Ržana muka, 60%	50 „	21,50	22,50
Pšeńčne wotruby	50 „	9,50	9,75
Ržane wotruby	50 „	9,75	10,00
Jeja	1 šik.	0,10	0,11
Prosata 857 šuk	1 šik.	11.00	25,00

Na wikach so prosata derje kupowachu.

Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

23. junija 1928 po hamtskim postanju.

Wšě płaćizny su po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najniš. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi . 1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,60
Skopjace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso . . . . . 1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy šmałc . 1 „	2,00	2,30
Pšeńčna muka . . . . . 1 „	0,52	0,60
Ržana muka . . . . . 1 „	0,54	0,56
Khlěb . . . . . 1 „	0,40	0,45
Jědźne běrny . . . . . 1 „	0,10	0,12
Rajs . . . . . 1 „	0,48	1,20
Hróch . . . . . 1 „	0,70	1,00
Soki . . . . . 1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc . 1 „	—	1,80
Sušeny połč . . . . . 1 „	2,00	2,40
Dobre mloko . . . . . 1 lt.	—	0,28
Jědźna butra . . . . . 1 kg	3,60	4,40
„ „ wukrajna . . 1 „	—	—
Jeja . . . . . štuka	0,10	0,12
Jědźne buny . . . . . 1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny . . . . . 1 „	0,60	0,64
Petrolej . . . . . 1 „	—	0,40
Kamjeńśne wuhło (domj. tepj.) 1 ctr.	—	2,10
Brunicowe briketty . . . . 1 „	—	1,30

Młode psy
(Němske doggi) kotrež so pozdźišo přihlac hodźa su na předań
w Přiwćicach čo. 27
Rjemjesłnik a ratař pyta k 1. 7. do domjaceho bjez žony młódźenc
hospozu
Poskićenja pod **E 19** we wud. „Serbskich Nowin"

Zwubrany byk
(gekört) je na předań
na Horje čo. 22
pola Ni. wančidła

Linoleum
najpřiměrniše nakładowanje na špundowanja
linoleum běhače
linoleum tepichi
linoleum na blida
we **wutłźim** wubjerku
Otto König w Budyšinje před Mjerkowymi jětkami Tel. 3108

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5–8½ procentami
po wučinjenju

Šćkowe konto z 4 % bjez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypothcki a hódnostne papiery kaž wšě druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy tež pola jilialkow we Wojerecach a w Khočebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Vogtl. gardiny
kupujeće jara tunjo pola firmy **K. Erler** w Budyšinje, jenoż na Žitnych wikach 11 znapřeča hoscenca „Hwězdy".

Zmorščizny,
fałdy so zhubja. Rozprawa darmo, jenoż wróćo porto.
Erha-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30

Najkrasniši dar
za wšě přiležnosće su nowe pyšne zwjazki
H. Zejlerjowych spisow
Serbska knihańnja w Budyšinje w Serbskim Domje

Přikrywy na sofa na blido na d'can
we wulk. wuběrku a jara tunjo
W. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znapřeča a hoscenca „Hwězdy"

Domowina
wuhotuje swój
Ležuši wšoserbski zlět
8. julija w Budestecach
na kotryž wšitke serbske tow. a wšěch Serbow wobeju Łužicow wutrobnje přeprošuje.

PORJAD

½11–¾1	hodź.	Witanje přikhadźacych towarstwow a hosći.
12–¾1	„	Zhromadźizna předsydstwow serbskich towarstwow.
1	„	Położenje wěnca na Budarjowy row.
½2	„	Nyšpor w Hajnicach za katolskich wobdźělnikow.
½2	„	Pobožnosć z předowanjom w Budešćanskej cyrkwi.
¼3–¾3	„	Zestupa so swjedźeński čah.
3–4	„	Swjedźeński čah po wsy na łuku.
4–¼7	„	Swjedźeńska zhromadźizna.

Wot wječor 7 hodź. **REJE** we wjesnej žurli a w Rašowje.
Za starších knjezow a njerejwarjow tow. zabawa pola Rösikee.

Swjedźeńske znamješko płaći 50 pj. / Při dešćikojtym wjedrje by so swjedźeńska zhromadźizna we wjesnej žurli, w Kernichec hoscencu, po samsnym rjedźe wotmětła.

Žadyn Serb a žana Serbowka njesmě tónle swjedźeń serbskeho ludu zakomdźić! **Předsydstwo Domowiny.**

Hotel „Winowa kić"
Přijomne přebywanje za swójby. Njedźelu wot ½12–½2 hodź.
snědański koncert
Wosebje wuběrne jědźe. — Truskalcowa bowla
Přećelne spańske jstwy. — Zabawna bara
Wšědnje dobra hudźba sławneje domjaceje kapały
Dźensa wječor: Wosebita wječeř. Naselena swinjaca noha (Eisbein) z Vogtlandskimi kulkami

Wósmy zjězd Łužiskich katolikow
budźe njedźelu, 1. julija t. l. we starem wikowańskim měsće
Kulowje.

W 10 hodź. swjedźeńske předowanje a pontifikalna Boža mša na torhošću, wot 11 hač do 1 hodź. tam koncert. W 14 hodź. swjedźeński čah we serbskich narodnych drastach, potom swjatočna zhromadźizna z wuznamnymi rěčnikami, w 19,30 hodź. koncert a film. / Wšo podrobniše, wosebje tež wo wosebitych čahach, hladaj wozjewjenja při cyrkwjach. / Wšěch katolikow Łužice přeprošuje k prawje bohatemu wobdźělenju **Swjedźeński wuběrk**

Zjawne namołwjenje
k přizjewjenju žadanjow spadnjenych nalutowańskich knižkow.

Po § 4 třećeho postajenja k přewjedźenju nahódnosćenja nalutowańkow z 30. julija 1927 nimaja so pjenjezy, kotrež su podpisane nalutowańnje po 14. junija 1922 na nalutowańske knižki wupłaćiłe, wjacy po papjerjanych hriwnach ale jenož po złotej hódnosći na dnju wupłaćenja wobłićiś.

Z tym so mnoho nalutowańskich kontow nahódnosći, z kotrychž je so po 14. junija 1922 wšo wotzběhnyło a kotrež so tohodla po dotalnych předpismach jako spadnjene konta nahódnosćić njetrjebachu.

Dopominamy mějićelow tajkich spadnjenych nalutowańskich kontow na jich nahódnosćeńske prawo a namołwjamy jich po § 6 tutoho postajenja, zo bychu w běhu jeneho lěta, wot 1. julija 1928 sem ličeneho, potajkim najpozdźišo hač do 30. junija 1929 podpisanym nalutowańnjam pisomnje abo ertnje dopokaz swojeho prawa na přijimanje nalutowańkow přinjesli, potajkim dopokazali, zo jim nahódnosćena nalutowanka přisteji.

K wobeńdźenju njedorozumjenja so doraznje na to pokazuje, zo maja jenož ći wěrićeljo dopokaz swojeho prawa přednjesć, kotrychž žadanja su pod něhdušimi předpismami spadłe, ale po § 4 třećeho postajenja wo přewjedźenje nahódnosćenja nalutowańkow z 30. julija 1927 zaso wožiwja (spadnjene konto). Na wšitkich druhich nahódnosćenskich wěrićelow so tuto namołwjenje njepočahuje.

W Budyšinje, 22. junija 1928.

Nalutowańnje
w Budyšinje, Biskopicach, Zemicach-Tumicach, Wulkej Harławje, Korzymju, Rakecach, Lubiju, Wjazońcy, Sěrachowje, Zalomju (Sohland), Wjednarjecach, Wjelećinje a Žitawje.

Puć so wupłaći
Wagnerec mydłowy
wobkhod
w Budyšinje, na Seminarskej hasy 4
poskićuje:

6 kg najl. čiste žołtozornjatkowe **mazanske mydło** jenož **5,30** (w rjanych, krutych emaljowanych bowach)

12½ kg najl. čiste žołtozornjatk. **mazanske mydło** jenož **10,50** (w rjanych, krutych emaljowanych bowach)

a **5 %** rabata

Puć so wupłaći

„Lanz"-

najl. kajkosće a z rukowanjom
Napłaćenje **10 hr.** — Tydźeńsko wotpłaćowanje po **3 hr.**
Joh. Klemm
na Serbskej hasy 1
Wuporjedźenja najtuńšo!

Šaty k plotowaniu so přijimaja
E. Pjetanowa w Kulowje
wjesnej hasy

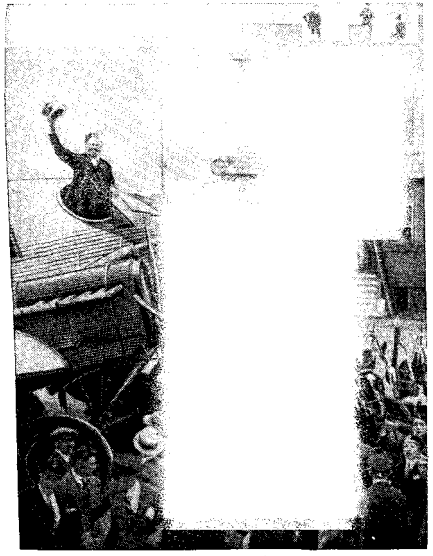
Njedźelu 24. junija
Wulki lěćny swjedźeń
mlodźin. tow. „Jednota" za Khasow a wokolinu
Wot 2 hodź.: powitanje towarstwow.
W 3 hodź.: swjedźeński čah.
Wot 4 hodź.: **bal.**
Na swjedź. měsće wot 2 hodź. koncert, reje, tšělenje wo myto a druhe ludowe zawjeselenja.
Wo bohaty wopyt prosy
hoscencaf **towarstwo**

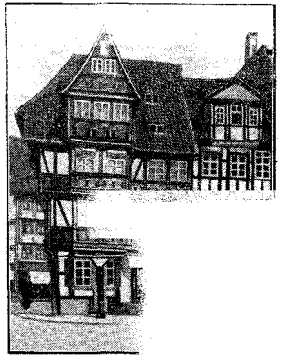

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, ščparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Wutrobny dźak
při składnosći naju złoteho kwasa wuprajamej knj. fararjej Rjenčej we Łupoji za jeho wobstaranja, knjezej fararjej Rioće w Rakecach za jeho rěč a knjezej kantorej Krónje za spěwy z dźěćimi a wšěm kotřiž su nas z darami a zbožopřećom zwjeselili.
Jakub Běrka a mandź.
w Drobach

Naležnosće zapiska ležownosćow
[redacted] naležnosće zawostajeństwa
Wotnajenske a kupne zrěčenja
[redacted] wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch prostwow
Prawizniski büro Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2

KELLING
płoka a naćahuje
při kedźbliwym wobkhadźenju
spěšnje a tunjo
gardiny
přikrywy na blido
pyšeńske a sačkowane přikrywy
wšěch družin.
Najlěpša forma a aprefura.
Samsne přijimarnje:
w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 6 na Přiležanskej drózy 16 telef. 3628
w Khočebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej drózy čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy čo. 26

Wutwark kněže na w Halberstadtu widźeć. Kněža je stara a zajimawa we swojej zwonkownosći. Nětko ju nutřka přetwarjuja.

N a l ě w o m:

Železny Gustav leći.

Barlinskeho drožkoweho pohonča Gustava Hartmanna, tak mjenowaneho železneho Gustava, w Parizu jara česća. Ze swojim konikom bě z Barlina do Pariza přijěł. Na wobrazu widźimy, kak z lětadła ludźi strowi.

Znjezbožene lětadło.

Njedaloko Liebawy při češkich mjezach je pónđželu 5. junija lětadło na zemju padnywši so rozrazyło. Wono nošeše póstske posyłki mjez Parizom—Prahu—Waršawu. Wjednik lětadła bu ćežko zranjeny, joho přewodnik pak morjeny. Lětadło na zemi ležo je jenož hromadka rozpadankow. Na wulke zboże so zapaliło njeje, hewak by so zranjeny wjednik žiwy spalił.

Kak rjenje so za čas prózdninow w Alpach puću je: ale hdźeha je młoda knježna, kotraž skót wothladuje?

Wupytanje wobraza w tydźeńšim čisle: Stajiće-li wobraz na prawu stronu, wuhladaće w rybařskej syći muža.

Hódańčko.

Ja ći dom a cyrkej twarju,
Pječeń pjeku, mjaso warju,
Njepřećelow zakałam,
Konjam nohi wobkruću,
Woram, kopam, drjewo rubam,
Pomham z jastwa bólnym zubam.
Rodźeny sym ze zemje,
Błysk mje jara lubuje.

Wuhódanje hódańčka w tydźeńšim čisle: Žane njeńdźe, nutř sypać so dyrbja.

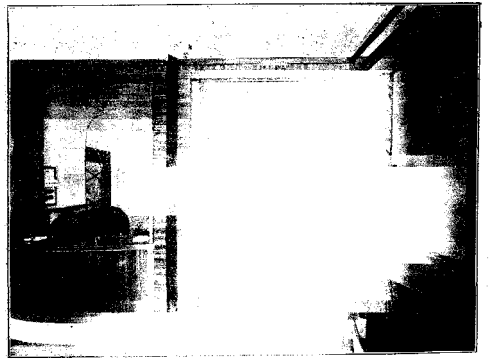

Čo. 25 W Budyšinje, 23. junija 1928 4. lětnik

Nowotwar Serbskeje Ludoweje Banki w Khoćebuzu.

Njedawno je wotnožka našeje Serbskeje Ludoweje Banki w Khoćebuzu so do swojeho nowcho doma přesydliła. Na město stareje khalupki je sebi też zwonknje krasny nowy dom natwariła. Steji při naměšće Serbskeje cyrkwje w zawinjenju Žandowskeje wulicy (hasy), sobu najbóle woživjeneje w Khoćebuzu. Nowy dom je za swoju wokolinu z woprawnej debjeńku. Naše delnjołužiske Serbstwo ma z nim hižo zwonknje hódneho representantu. Z khěžnymi durjemi mały dwórčk překročiwši zastupimy do noweho sydła dolnjołužiskeje Maćicy Serbskeje. Přizemske jstwy je banka jej přewostajiła a k tomu hišće hódnje wuhotowała. Njech nowy dom delnjołužiske Serbstwo spomoži.

W nutřka we Serbskej Ludowej Bancy w Khoćebuzu.

Z našim pódlastcjacym wobrazom zastupimy do Serbskeje Banki. Smy we městnosći za wotewrjeny wobkhod postajenej. Sem přikhadźeja, zo bychu pak swoje pjenjezy na dań dawali, pak sebi je wupłaćić dali, pak wujednowali swoje wobkhody z banku. Naš wobraz nam hižo praji, kak wosebnje a nadobnje je wuhotowana. Sćěny su wobstajane z drohotnym drjewom, wuhładkowane su, zo so kaž špihel błyšća. Dźensa je dom Serbskeje Ludoweje Banki ze wšěch bankow w Khoćebuzu znutřka a zwonka najrjeńši, najdostojniši. Serbjo a Němcy jón ze zajimom wobdźiwaja.

Mato Kosyk

najsławniši delnjołužiski pěsnjeŕ swjećeše tónle tydźeń swoje 75. narodniny. Wjele lět je hižo w Americy žiwy. Podtłóčawanju serbskeje rěče w Pruskej njemóžeše dłeje přihladować a wućahny radšo do Ameriki.

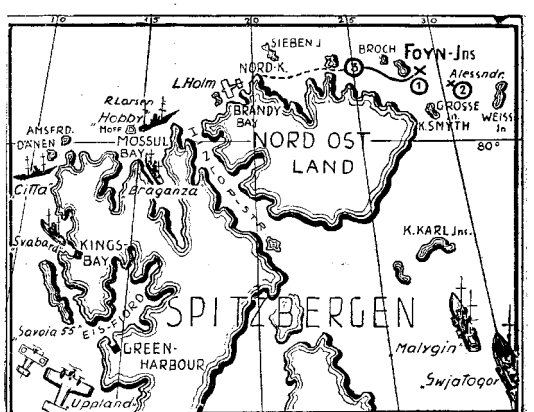

Synodala a wyšši wučeŕ Arnošt Hančka.

Zańdźenu srjedu su njeličomne syły Serbow a něhdźe sto wučerjow jeho k wěčnemu wotpočinkej přewodźele. Hač do poslednjeho zdychnjenja je swojemu serbskemu ludej ze wšej swěru służił. Serbske wosady je dołhe lěta w sakskej evangelskej lutherskej synodze zastupował. Wšudźom je so jako Serb wuznawał a za serbske prawa wustupował. Joho šula je z přikładom, kak maja so serbske dźěći też w swojej serbskej maćernej rěči a narodnosći rozwučować.

Italskemu generalej Nobile a jeho mužstwam na pomoc.

Njedaloko kraja z dołheho ranja (na našej pódlastejacej khartcy rěka „Nordostland") nadeńdu so zhubjeni z Italskeho wodźliweho powětrona „Italija". Při znjezboženju su so do 3 skupinow rozbili. Jenož wo jenej z generalom Nobilom wjedźa, hdźe je. Ta ma připrawu za rozesłanje bjezgrotnych powěsćow. Na našej khartcy pod čo. 1 je woznamjenjene, hdźe so nadeńdźe. Tuta skupina je na wulkej lodowej škruče. Druha pod čo. 2 je 7 muži sylna a toborunja na škruče pluwa. Třeća je jenož 3 muži sylna. Tuta po lodźe pěši pućuje, so nadźejo, zo nihdźe wukhowanje nadeńdźe. Prěnju skupinu su lětarjo wuslědźili a ji něhdźe 6 centnarjow jědźe, třělby z municiju dele zmjetali. Wulke nadźije stajeju wšitcy na ruske lodołamaŕske łódźe.

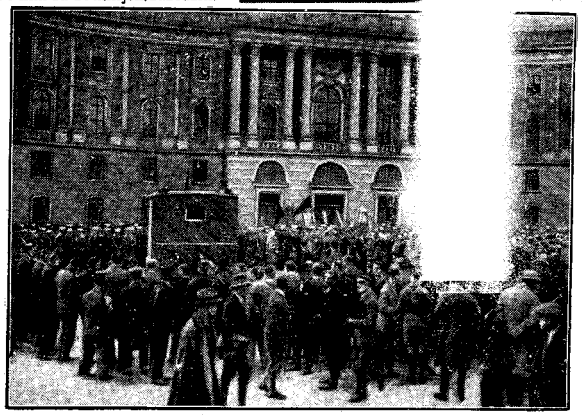

Technišku wysoku šulu w Drježdźanach woswjeći wot 4. — 6. t. m. stoletny jubilej swojeho wobstaća. Jeje nowy dom z połodnja Drježdźan.

zbožowni dźědźiwcy (herbjo).

W městačku Königsbergu w Braniborskej je wóznik ze mjenom Jahrmarkt žiwy. Na našim wobrazu widźimy swójbu z dźědom Jahrmarktom (cyle sprawicy) najmłodšeho wnučka na klinje dźeržo. Najbóle na lěwo je jeho žona, mjez nimaj dźěći a wnučki. Mjeno Jahrmarkt je bjez dwěla naše serbske Jaroměr. Pruska mudrosć je mjeno takle žadławje skepsało. Jich mjezwoča nam praja, zo su potomnicy starych Serbow, přetož wšitcy wobydlerjo Braniborskeje su Serbjo, dźensa so wě dawno hižo přeněmčeni. Tuta Jaroměrec swójba měješe w Americy bohateho dalokeho wuja. Njedawno je wumrěł. Po nim su 16 milijon. zdźědźili.

Studentska škerjedźenca w Barlinje.

Póndźelu 5. junija 1928 we Barlinje kommunistiscy a nacionalistiscy studenći do so zrazychu. W universiće wotměwaja so wólby. Wobej stronje běštej so z wólbnym napominanjom na studentow wobroćiłej. Napominani běštej najskerje trochu selenej a šćipatej. Tohodla nasta škerjedźeńca. Universitna wyšnosć policiju na pomoc zawoła. Tuta wadźacych bratrow zaso změrowa. Na našim wobrazu widźimy rozhorjene syły studentow před universitu. We awće maja wótřerčak. To je připrawa, kotraž kóžde rěčane słowo abo zynk jara wótře dale njese.

Železny Gustav ćehnje do Pariza.

Štó je železny Gustav? To je Barlinski drožkowy pohonč z mjenom Gustav Hartmann. Hač runjež 68 lět stary bě so ze swojim konikom, do drožki zapřehnjenym, před dwěmaj měsacomaj na puć do Pariza nastajił. Pónđźelu 4. junija bě zbožownje do Pariza dojěł. Přez cyłu Francowsku su jeho přećelnje witali a pohosćeli, hdyž je hnědźe do městačka abo wjeski přijěł. Syły luda jeho přewodźachu. Runje tak wutrobnje a přećelnje jeho do Pariza witachu. Na našim podła stejacym wobrazu smy swědkojo a přihladowarjo tutoho witanja. Też tu jeho syły luda přewodźeja. Wobkhod so haći. Gustav na kozliku swojeje drožki sedźo wjesele swój kłobuk zejmuje. Z hobrskim wěncom su jeho drožku wunyšili.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaći měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiličišćarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźelaja so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a w rjedk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 146 — Budyšin — Pónjedźelu, 25. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 37

Přichodne wuživanje sakskich statnych kublow.

Sakske statne kubła dyrbja zykemu sakskemu ratarjowi z přichilkadom hospodarić. Kak wone tónle nadawk dokonjeja, je z teho widźeć, so je žo na nich 2½ milijona hriwnow dołha napraškało. Tajkemu přichilkadnemu hospodarjenju dyrbi žo tónz cźinić. Ludowy hospodarći wubjerk sakskeho žemna teho dla namjetuje, so bychu žo kubła w Raundörfchenu, Dallowicach, Debriczenje, Hornich Kamjenicach, Delnich Hewjerzach, Hornim Sohlandźe, Adelsdorfu a Mühlbachu, 1762 hektarow hromadźe wopschijaze, pschenajate. Praktikarjo ratarjo žo pschikładnemu ratarjenju wuczenych profesorow pschi statnych kublach zmeja.

Nowy wuisyčh tschesčijanskich starschich w Drježdźanach.

Pschi wólbach starschiskich radow w Drježdźanach je žo liczba žydkow tschesčijanskich starschich wo 25 powjeschicka. S wjetschinu 249 starschiskich radow wose do noweho dźeła w ludowych schulach du.

Raketowy wós rozbuchnył.

Druha jězba z raketowym wosom je žo žoboru na železnizy mjes Klein-Burgwedelom a Cellu spytał. Przedy jězby Fritz z Opel hischcze ras na strach kedźbliwy cźini. Poliźija na to ludowu cźrjódu wróćo honjesche, kotraž pschez móznischo pschihbywasche. Fritz z Opel žo na móst poda, so by wotjeź wobkedźbował. 25 mjeńchinow po 4 hodźinach žo prěni warnowaty wutśel, bórzy po tym wutśel sa wotjeźo woteda.

Satrasčny wrjeść. Wós je žo nětdźe 250 metrow psched městnom wotjeźda zwróćił a žo k nazpjej wjerchu. Hnydom po prěnim sapalenju raketow žo prut pjelnych kurownch pruhow do wschěch stron do powětra cźisny. To bě spinaza raketa, kotraž dyrbjeschе hakle po 2000 metrach wubuchnyć. Najšćerje je žo wopak sazyła. Sbytne rakety pschi nazpjeje wubuchachu. Hdyž bě žo pólnerowy kur rozcźahnył, widźachu rosbitk we trawje pschi železnikim nazpjeje leżo.

Hacź Fritz z Opel po tejle snjeschoženej jězbje hischcze sześcu jězbu lynta, žo prasicha. Tehorunja je njewěste, hacź jemu krajny radźicźel, kotryž je sa błeschtrach pschiładowarjow samolwity, nowy experiment dowoli. Wschitkim ładowarjo žo pschi katastrofje do hrozy dachu. Wschitcy, schtož mózachu, z blischcźe městnosče rosbuchnjenja cźekachu. Ludźo njeježu pschi njeschožu do schkody pschischli.

Čerwjeny dźeń w Prazy so zakazał.

Policajska direkcija w Prazy je kommunistam zakazała, 6. julija „cźerwjeny dźeń“ z wokolokcźahanjom a zhromadźenjami wotmjeć.

Falšitistiska gmejna je policijeji pschipowědźała, so chce tehorunja 6. julija psched staromjeschćańskej radnizu pschi Husowym pomniku zjawnu ludowu zhromadźiznu wotmjeć. Też tale zhromadźizna njeje žo dowolita.

Frankowy kurs so stabilisował.

Deputěrtska komora je knježerstwowy nacźisć wo sfruczenju frankoweho kurza je z 450 pschecźiwo 22 hłosami pschijała. Frank smeje wot nětka placźiznu, kotruž je hižo léto měł. Mějicźelam franzowskich statnych papjerow je žo nadźija wzała, so kurž žo hischcze dale nahodnosći. Po nětcźischim polěpschenym stawje franzowskich statnych finanzow by žo to mohło lohko stacź. Franzowske knježerstwo pak je temu je sfruczenym satonjow nadźiwało, dokelž bychu žo z dalschim nahodnosćenjom franka wschě placźizny podrožiłe. Wumos wudźełkow franzowskeje industrije by z tym schtodowak, industrija by snadź nujowana była, dźełacźerjow z dźěła puschcźicź. Wotpadu žo hjeschće dale, kotruž nětkle w Franzowskej wuživaju. Sdobom bychu žo też placźiznu za žiwnosć powischite, a drohota by nastała. Tutemu strachej je so wotcio franzowske hospodarstwo wobróło.

Němski inženieur Mayer so před Moskowskim sudom wobara.

Psched Moskowskim sudom žu poslednje dny němskeho Donezskim prozeßu wobskorženeho inženieura Mayera pschesłyschachu. Mayer praji, so je z hrosu psched pschepytowańskim sudnikom wschelake wězy podpisał, kotrež njeježu wěrne. Wot dawnych lět je kommunist a je tjom kommunistiskim organisacijam pschisłuschał. Pschejo je pschecźel bolschewikskeje Rusleje był. Jeho žu prožyli, so by turbinu we Mlaźowzy hacź k zwjedźenjej revolucije wuporjedźił. Na to je wo dnjo a w nozy dźełał a je poslednji dźeń dźeło dokonjał. Hdyž je Baschkin něschto druhe wuprajił, je hlał. „Pschepytowazy sudnik“, Mayer praji, „je mi wschě możne pozle powlakował.“ Statny rěcznik sawoła: „Sće pak je podpisali“, na cźož Mayer wotmolwi: „To je pschepytowazy sudnik wjsho ham napisał. Běch tak rosharjeny, so sam nicźo wjazy njewědźach.“ Po Mayerowym wuprajenju njemóže wo tom žaneje rěcze być, so bu žo dyrbjake maschiny wobschkodźić. Kaž daloko je widźał, žu žo jenož njewedome pschehladanja stake, a hdyž je žo mischtr na to kedźbliwy cźinił, je smyknł wuporjedźił. Na to Baschkina pschesłyschachu, kotryž wo wotmyślenym wobschkodźenju rěcźeschе. Mayer jeho pschetorhny: „Kajki je to njerozumny! Baschkin je dźe ham w nozy a wodnjo na wuporjedźenju a sawěrjenju powodom dźěła!“ na cźož Baschkin žo samulitwschi praji, so je chył jenoż po nječim schkodu naczinić, so njeby nahwadko. Mayer snapyscheźiwi: „Baschkin je dobroćiwy pachoł, jeho žu po wschém špacźu sawjedli, tak wuprajicź.“ Krylenko sawoła: „Wotmołwjce za žebje!“, na cźož Baschkin žiwoje schantko psched wobliczo dźerži a wótsje saplaluje.

Wopyt jendźelskeju křižakow w Gdansku.

Do Gdanskeho (Danzigskeho) pschistawa štej jendźelskaj tschižakaj „Cambrian“ a „Canterbury“ pschijěłoj. Město Gdansk je k cźešći jeju offizěrow hościnu wuhotowało. President Sahm na stare čtyki spominasche, kotrež hanjaske město Gdansk wot wjele lětstotkow z Jendźelskej swjasuje.

Konsolidacija Pólskeje.

Parlamentowe pohadanje we Warschawje je žo słónczika. Namětny ministerski pschedsydźa Bartel je we rosrěcźenju z nowinarjemi baltiskich statow rjekł, so je Pólska po puczu k parlamentarizmej. Po žmojich starych tradizijach je Pólska parlamentariski stat. Pólska wustawa bě wobstejnosće wutworiła, z kotrymiž bě runowaha mjes sakonjedawasej mozu a knježerstwom wohrożena. S pscheměnjenjom nětkotrych wustawnych stawow w lěcze 1926 je žo perioda sawjedła, kotraž je runowahu po nječim wobnowiła. Nětcźischa perioda Pólskeje k wudokonjenju parlamentariskeho systema dowjedźe.

We hejmowym ſkónczanym pohadźenju štej žo dwě resoluziji wozbeźiteho sajima wobsamkłej. Prěnje knježerstwo napomina, so by parlamentej **nacźisć wo sakonjenju wutrajinskeje university pschedpołožiło.** Pschecźiwo tejle resoluziji žu jenoż narodni demokratojo a kschesčijanjan demokratojo hłosowali. Knježerstwo je pjecź zwólniwe, makorusku universitu w **Stanisławje** sakónčić. Wukrajinzy pak pschi tym wostawaju, so by žo tale universita w **Lwowje** sakónčiła. Pschesjenjosći w tymle praschenju njeje žo hischcze dozpiła.

We druhej resoluziji žo knježerstwo namolwja, so by minister rozwucźenja wukas wudał, z kotrymž bychu žo wucźerjo wot wobdźělenja pschi zyrkwinskich słužbje wuzwobodźili.

W Južnosłowjanskej je zmĕrom.

Po krwawnej demonstraziji w Sagrjebje je žo wobydlerstwo tam smĕrowało. Poliźija winu na njemĕrach kommunistam pschipisuje, z kotrychž žu mnohich sajeli. Městnoscže dźełacźerskeho syndikata žu žo zawrjele. Poliźija je dale poručiła, so dyrbja žo wschě korczmy w 7 hodźinach wjecźor zamkacź, a so sa tón cźas njeježe nichtó na drohy pschehnjwacź. Po drohach wjecźor žyne poliźajske wotdźelenja cźahachu, kotrež žo sa wschě możnosće hotowe dźerżachu. Jenoż ludźo, kotřiž mějachu wozbeźitu dowolnosć, smědźachu we wjecźornych hodźinach po drohach khodźicź. Poitzajski president je wosjewił, so je poliźija pschi poslednim njemĕrje 17 studentow, 20 wucźobnikow a njedorosćenych, 18 metallowych dźełacźerjow, 17 frišérow, 17 schewzow, 12 pschekupskich pomocznikow a privatnych pschistajeńzow a 4 kamośtatnych pschekupzow sajała.

Khowanje Pawoła Radiča a dr. Bazarička.

Pschi khowanju stónzowaneju sapósłanzow Pawoła Radicza a dr. Basaricźa je žo sobotu nĕdźe 300 000 wožobow wobdźělilo. Hižo w rańschich hodźinach bĕchu žo w Sagrjebje njeliczomne cźrjódy nahromadźile. Wobźebje bě mjes nimi wjele ratarjow a ratařiskich žonow w narodnej brasce. Prjedy hacź žo pohrjebny cźah wotźali, 14 rěcźnizow rěcźeschе. Potom Pribičewicź, wjednik zamostatnych demokratow žo z žłowu samolwi a mjes druhim rjekny, so žu wutśele w słupschinje pschecźiwo zyłemu wjednistwu ratařsk. strony samĕrjene byłe. Pribičzowicź list cźitasche, kotryž bě Radicź na thoroži:oju diktował. W nim praji, so je njeskutk, kotryž je žo w słupschinje stał, wulke žło sa stat a ludu. Do Beogradźeje słupschinje žo njerad wróćimy. My Khorwatojo žimy illirske, khorwatske a ratařske znowanarodźenje dochatali. Dyrbimy też dale wschě praschenja spěschnje a wuschcheho stejischcza rosrisacź. Dowĕrjam žo ludej, kaž lud žo nam dowĕrja. Wĕrju do krala, kotryž ma nětkle jara cźeżki nadawk dopjelnicź. Ssym pschehwĕdcźeny, so budźe kral móz z naschimi tśjomi ludami hromadźe žimy być. Dźěkajmy sa to, so by žo tónle ideal dozpił.

Jako kralowi sastupjerjo bĕchu wschitcy schtyrjo generalojo wójska, w Sagrjebje strejazeho, pschischli. Schtyrjo podobstajerjo kralowy wĕnz njesechu. Zarowańska żwjatocźnosć zyle smĕrom wotbĕża.

Pribičowić pola krała.

Audienza wjednika zamostatnych demokratow, Pribičewicźa, kotrehož dwaj wusłannaj sapósłanzaj ratařiskeje strony pschewodźeschtaj, je w politiskich kruhach wulku kedźbliwosć sbudźiła. Po audienzy, kotraž dwě hodźinje trajesche, Pribičzewicź praji, so žu wón a jeho pschewodnikaj, z krałom wschě praschenja rosprajili. kotrež z poslednimi podawkami a z pokazjom swižuja. Wón je spokojeny, so je wola krała dowĕrjenje widźał, so žo wscho tak rosrisa, kaž žebi ludowe a statowe zajimy žadaju.

*

Bukarešćti dopisowaŕ Parižskeho „Matina“ je z dobreho diplomatiskeho žórła zhonił, so juhosłowjanske knježerstwo hnydom wróćo stupi, kaž bórzy žo swonkowny minister Marinkowicź z Bukaresta do Begrada wróći. Marinkowicź najšćerje nowe ministerstwo sestaja.

Strajkowe hibanje w Grichiskej popuščuje.

Strajkowe hibanje w Grichiskej dale njepschibĕrc. Generalny strajk njeje žo hischcze pschipowědźił, dokelž je sjawne, so žo njeby poradźił. Subjeny sacźišćej je žo cźiniło, so žu žo městna strajkowazych twarišich dźełacźerjow, pjekarjow a młynskich dźełacźerjow z njeorganisowanymi dźełacźerjemi wobkadźiłe. Jenoż mjes tobakowymi dźełacźerjemi dospołna solidarnosć knježi. Wschě tobakowe fabriki w cźełym kraju žu samknjene, dokelž žo njeje žadyn strajkowy łamak samolwił.

Železničarjo žu wola wobkhadneho ministra žwoje žadanja pschipowědźili. Wone žu žo wschě wotpołasałe. Knježerstwo žo na to powoluje, so bychu žo wobydlerstwu dyrbjałe njesnjesne tarifowe powschenja napołožecź, hdy bychu žo wone dopjelnile. Železničarjam je žo hrožiło, so bychu jich hnydom se słužby puschcźili, hdy bychu strajkowali. Jeli so žo nowe, njedowidźane momenty njepokasałoj, je žo generalny strajk powschitkownje wotbył. Jenoż w Ssolunju je knježerstwo žwojemu generalnemu gouverneurej poručiło, so by **sastupjerjow** dźełacźerjow a dźěłodawarjow pschepročył, so by žo hromadźe z generalnym gouverneurom w nětcźischich žadanjach jednako a so by žo bórzy rosrisanje dopiło. Powschitkownje po zyłej Grichiskej nětkle měr knježi. Jenoż w jenej wulkej restawraziji w Athenje je k nałožnosćam doschło, hdyž pinczniszy, kotrychž bĕchu je słužby puschcźili, woknowe schlenży rosbichu.

143 lět jastwa.

Wurjadny žud w Romje je jednanja pschecźiwo wjednikam italiskeje kommunistiskeje strony słónczik. Wscho hromadźe je žo wobitožerjow z nětcźischich žadanjach jednako a so by žo bórzy rosrisanje dopiło. Powschitkownje po zyłej Grichiskej nětkle měr knježi. Jenoż w jenej wulkej restawraziji w Athenje je k nałožnosćam doschło, hdyž pinczniszy, kotrychž bĕchu je słužby puschcźili, woknowe schlenży rosbichu.

Nobila wukhowali.

Schwedske sakitańske ministerstwo je śledowazy telegramm wot wodzerjow Spitzbergensteje expedizije dostało: „General je wukhowany. Wukhowańske błêło so dale wjedże". Podpisał je telegramm „Torneberg".

Nobile je snowa wo pomoz wolał a powêł, so lód, na kotrymž je lêtwo, pochina k połnozy pluwazi. Sdobom pochina so wjercejcy a mlêcy. Nobile a jeho ludzo se sadwêlowanjom pischerskiwo lodej wojuja, kotrąž so žylnje hibasche. Wjele slow zentnarjow cężełke schkrutu so kaž hrajtańske bule tam a sem mjetachu. Nobilej je jena schkruta nohu złamała, teho dla su jeho prênjeho na lódź „Quest" dowjesli. Schwedske lêtadło „Upland" so na hibazy lud puschczi, to bê mischterski kusk wumêłskeho sêtanja, kotremuz najwjetschi strach hrozesche, dokelż so mêstno pschihtajenja stajnje hibasche. Po wuleczenju „Upłanda" do Nobileweho lêwa su schwedska pomozna łódź „Quest" dale k ranju wotjêła a so w Hinlopinskej mórskej drôsy sakótwiła, hdżež su Nobila lêkarjo do hojenja wsali. Jeho strowotny staw je kritiski.

Sslêdżenje sa Nobilowymi towarischemi.

„Citta de Milano" je sajdżenu nôz Kingsbayu wopuschczała, so by so do mórskeho saliwa podała, kotrąž bliże stronam leży, w kotrychž so sa hischcze njenamakanymi muzliwami „Italije" slêdżi. Nowe slêdżerske wulêty, kotrez budża hromadże se Schwedami a Finami cżinicz, so na dalsche strony wupischestrêja.

Lodołamak „Malygin" njemôże nêtkole dale jêcz, dokelż je blisko kupy Hope z lodom wobsamknjeny. Prôzuje so pyches łód k krajej Franza Josefa pichedobyez. Schkrowe telegrammy, kotrez je popadnył, maju sa Amundsenowe powêscze. Lodołamakej je so sdżelilo, so Amundsen na wali 800 schkrizkuje.

Amundsen znamjenja dawa.

S Kingsbaya so powê: Ruski lodołamak Malygin telegrafuje, so je złabe signale pytnył, kotrez su po sdacju **wot Amundsena wuschle**. Lodołamak je w tuchwilu 20 mórskich mil k wjerzejej kupow nadżije sdaleny. Dokelż je Amundsenowy wupôzłak schkrowych powêsczow jara złaby, myśla żebi, so dale dyści 100 kilometrow njepschehnywa.

S Łodże „Biogansy" so powê, so je so lêtaz Lützow-Helm po pjeczihodźinskim leczenju wrâcził. Wón powê, so je njemôzno, z pżnczimi sjanjemi dale pschinicz, dokelż je so lód do żylnoho hibanja dał. Tehodła je njemôzne, so bychu pżnczе sjanje Nobila wukhowałe. Lêtadło njem"że w jeho bliskosczi pischistajicz.

Expedizija, kotraż je so wupôzłała, tjoch mużow wuklêdżicz, kotrêż su so wot Nobila dżelitе, je so wrâcziła. Njese žanecho śledu mohła wo nich namakacz. Tola je na wschelakich mêtnach żiwnosez sawostajiła, a je z khorhojemi wosnamjenika.

Ze Serbow.

Dnjownika.

Pôndżelu 25. smažnika.

Prospera.

Ze zbêrki „Serbow 365 a 1".

† 1706 Michał Frencl, farař w Budestecach, jedyn z najzasłużbnischich Serbow. Je serbsku rêč, kotraż bêše jako rêč robotniskeho luda zacpiwana, k pismowskej rêczi pozbêhnył. Do jeho časa pisaše so w kôżdej wosadze trochu hinak, Wón je serbsku rêč wokoło Budyšina nałożował a k pismowej rêczi scżinił. Na 36 lêt je pilnje pisał a cyły rjad serbskich Knihow wudał. W lêce 1670 přełożk Mateja a Marka, 1688 prêdowanje Budestecańska dupa, 1693 listaj na Romskich a Galatiskich a skónczje do swojeje smjerce cyły Nowy Zakoń. Tež pri přełożowanju psalmow je so wobdźêlił. Z połnym prawom zasłuži sebi swoje cêsne mjeno „Tych Serbow wêry přisporjeł". Bêše spręcêsleny z dwórskim prêdarjom Spenerom. Jako 78 lêt stary zemrê, zawostaji 5 synow, 5 dźowkow a 62 wnuckow, a bêše wôtc wulkeje swójby, kotraż je w Serbach z najwjetšim żohnowanjom skutkowała. Čujośe so cyle jako Serb a Słowjan, a je snano prêni był, kiż bêše sebi toho wêdomy, zo my Serbja słušamy do wulkeje słowjanskeje ludnosże. Jara rjenje je wo nim pêsnił jeho wulki potomnik Michał Hórnik.

1679 poswjeći so Nosačanska cyrkej.

† 1706 Michał Frencl, „tych Serbow wêry přisporjeł".

Frencłej.

Dołho bêchu starocêmne časy,
Zasłużby, kiż małko znajachu;
Nêtko wocuċeni Serbja zasy
Swojoh' wótca hakle pomnjachu.

Wostajił sy naměrk dźêławosċe,
Wótcinco, ty wjelewuċeny,
Staraše Če prawo narodnosċe,
Luda zbožo, jeho potrjeby.

Widżeše już dawno do přichoda
Słowjanow wšêch krute přećelstwo,
Prôc'waše so w rêči swojoh' roda,
Zo by sporił dobre znajomstwo.

Starco, najhódnišu česċ Či dajmy,
Přikład Twój njech wšitcy sċêhujmy,
K dobrom' skutkej mocy napinajmy,
Jako bratřa nêtk so zjednocmy!

Michał Hórnik.

Stare prajidmo: Budesteccy serbskoh' Frencła njezabudu.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wo dnjo thermometer +24. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer —5, thermometer we sydom +12. Wětřik na chłodne a żuche wjedro. — Nasch starš. šwórny „Pschedżenat" je se swojim wjedrom sasso wutrjechił, hdyż nam nêkto na pczni bêrtił nêkotre rjane cżopże dny sajca. Wjedro je so žasilo. Ssmy wschak na šamej mjeju mies połnôcznej inżinu a połońskej wyschinu. Schkleńża łuna na rjanc, tuż šnano wjedro swój rjany a šuchi ras nêkotre dny sachowa. To by synnowym žnam dexje howiło. Dołhego wobstacża šnano njebudże. Wesżewiny we sezżhowazym wuhladu na wjedro w juliju po sykwsnje njebocżiczêsko profesora Lamprechta. Po tutym šukmje pokasuża niske liczbniki rjane wjedro, wysoke pak krsine. Po tym nam prênje dny julija, jeli jeho dopôrdkaprajenje trjechi, wjele deschcża pschinjeßu.

1. 17	8. 5	15. 5	22. 16	29. 2
2. 28	9. 13	16. 12	23. 8	30. 1
3. 21	10. 10	17. 8	24. 7	31. 0
4. 15	11. 9	18. 4	25. 9	1. 8. 10
5. 3	12. 3	19. 19	26. 4	2. 10
6. 13	13. 9	20. 13	27. 6	3. 10
7. 12	14. 9	21. 9	28. 12	4. 4

Jutrje wutoru šhadża šlónczko 2,40 hodź. a khowa so 8,24 hodź. Mêsaczk šhadża po pschipołdnju 1,36 hodź. a khowa so w połnozy 12,37 hodź.

— **Kradnjene bu** 23. 6. 28 wjezor we 9. hodżinje se Zyhelnjeje haży mużaze kolo šnanika „Meister", cżorne krośna, cżorne blachi, żołte šwjena i cżornej šmuhu, bjes špinadła, pschetrjebane brune łożank fiedło, dele šhibnjenu wobšidło i cżornymaj pschimadźenaj, rotalisowy hamoschód, prêdku cżełwjene, jadny dżêro gumije, horni prekusch je pschi widlizowej šejerje šlomany. — Wo wšowne sdżelenje prošu kriminalne wotdżelenje w Budyšinje.

— **Nutsodobywarjo.** S jenej wapjerjoweje pschischerżańskim puczu kradnu, so wobjez i nutsdobytnjom i wotewrjenym wohnom wjelich dżêl njeswêsa. Njeje je so kriminalnej policiji poradżiło, sabudu w jenym dny tam dżêlazym šamkańskim wuczahowanju wusłodżicz.

S **Ratarjez.** Sšobotu rano wetsko 7 hodź. je so tu na Drjezdżańskej drôsy wobkhadne njesboże stało. Motorowy kolesar Lischka i Huski chyzesche k Budyšinu pschijêdżo so na Sczijeczańskim dróhu šawinjez a da i lêwej ruku šnomje. Njedżiwajcy teho pak jemu kolejêdny Wenel je Ssemicho wa do koła sajêdże, so je wobej kolesarjej cżêżnyschtaj. Wobej kolešy, wobsebje jêdne koło, so thêrco wobškodżischtej. Kolesarjej wotendżeschtaj i lożnim transjenom.

S **Cżichonja.** Na Cżichońskej drôży pschidże sajdżenu schtwórtk wjecżor nôzny brzaknj zyżelskich i Lubochowy firmy Moriza Wohlta-Buoyjeho, se swojim kolom do njesboża. Wón je sesche na lêsarni hdże a na nahem puczu bê so kolo nimale do sydża dało. Hólcez, kiż njedżiwajcy swonjenja i bulom dale trajesche, na warnowanje njekedżbuje, sabêża so jemu do koła. Kolojêdnu cżêżko padny a šlama sebi kolenowe jabłuko a wobodrê sej kożu. Hólcez pak wosta njestrjenjeny. Hnydom sawołachu khorobne anto šwobodneje sanitetowje kolony Cżerwjenych cżischża, kiż je ta krótki cżas na mêstnje njebożu, a wotwesche franciesko do šudownieje khorownje.

S **Lêsez.** W naschej cyrkwi bê sajdżenu njedżelu 17. junija popoldnju w 4 hodź. **žwjatecżna hodżina** pschi ekkadnosczi klasanki cyrkwinskich khorow Lubijskeho inokrjeża. Tutu žwjatecżnosez bê w mjenje wulkeho i wulkej prôzu a wobhladnjowsczu knjes kantor Arnoscht Lodni sarjadował. Jara dosczinu a sajimazu program posczi dwôjzy (w spórzatku a na kónzu) pósnanowym khór, pod wjednistwom knjesa wuczerza Fjelta, jara pêknje wuwjedżeny, mjez nimi bê tež jedyn žerbšti, mjenujcy **legenda** „Madlenine ličby" wot Bjarnata Krawza. Pischczele hrajesche i wulkej wusché knjesez šnany wuczeż **Bauer** i Budyšina; wosebje so špodobasche nimo jeneje Bachoweje šlêdby **Rheinbergowa** Fantazie-Sonate w A-dur. Tež jako wubêrny pschewodżer hudżownych pschednoschkow wašnamjesche so tutôn organista. **Zyrkwinski chór** wustupi dwôjzy. Spêwasche w spórzatku nêmšte špêwy wot Mozarta a Bacha a potom wschelake khory i K. A. Kozorowe**ho** „Bodźêrja"; tu bêchu tež **solistojo** derje wuskutknje pomhali, knjezna **Wicżasez** (alt) a knjes kantor Krawz i Hornjeho Wujêsda (baryton). Wobaj je sympathiskim hłosam wêsy rjenje pobłużowaschtaj. Khór spêwasche cżiste i jasnym wurjekowanjom, i dobrej dynamiku a rytmiku a schtož je wosebje špodobaische — je wutrobu. Jeho wjednik kantor Lodni bê wschu nasłêpje sjadował a bê šwojim špêwarjam wêsy a wobrotny wodżeř. W herskich zyrkwjach wschudże tak bohaty khor njemamakasch! Tež dwaj kruchaj ja hrošle šlyschachmy, wêsy šarehho drje rosu ale šlajnje rjane: Arija wot J. S. Bacha a Adagijo wot Corcti wuczerja Mattheswa hra na hušlach mêšecże we wotmênjazym porjedże posczêżenjom nêschto wosżebiteho na žebi. Jako žoprantiska i jasnowêżatym, wusokim hłosom, kiż je we wschêch pokhadach derje wurunany, špêwasche knjezna Josefina **Wunderlichez** i Drjezdżan Bachowy wjesoły šwjatkowny špêw: „Moja wêrjaza wutroba". Bê to wulke wošchenjenje sa wschêch pschitomnych. Posłuchanjom žerbskich a nêmškich bê so rjana liczba šesdka ale zurkej mużesche pokniczka bycz, dokelż bê tola wšcho darmo. Nakożenu prôzu šwojeho kantora Lôdnija dyrbjesche wotzeda po prawom bôle mytowacz pischs to, so by so bohatsche na tutej rjanej zyrkwinej

Marica a Hanica.

Roman.

58] (Pokrazowanje.)

Wón puschczi jeje ruku a hibasche ruzy na wobê stronje, jako by jemju wokoło njeje pkasowak:

„Tu deleka na cżłowjek telko dżêlacz, telko myślicz, so prôzowacz mój dyrbimoj wobaj tak do so frosez a pschezo nowcho se šobu nawêdżicz, a byrnjez by to było jenoż sestarjenje šmjercz, so k wrôcżohladanju cżasa njesbywa. Diwaj daraj je nam šiworiczel do kolebki położił, hdyż je nam žiwjenje dał: najprjedy jón, so dyrbimy so wobstajnje rosmiwacz hacz do kónza, potom pak: to mudre, hnadne wot njeho, so žadyn, schtóżkuli by to też był, wêdżecz njemôże, hdy tutón kónz pschinidże! Niedyrbjało hewak wschitko pschestacz: šozo a prôzowanje a dżêło? Njebydu hewak błasniwi ludźo mêniłi, so dyrbja žebi škoku, prjedy hischcze hacz maju wumrêcz, po wôlbrne, šmêschne šozo dostacz? A potom šmjercz, Mariza! Je ta wopraudże sastacze, kóż? Njeidże też tu wobstajne pschemênjenje dale? Njepschetkadża materija, ż kotrejej my wobstojimy, do druheje? Budże-li hdy lêkaŕ tjez móz: nêtko, hdyż je šmjercz sastupiła, je wopraudże wokomik sastacza? Też šmjercz je jenoż pschewortjenje mjasa a muskulow a kościow i tkaczow do prócha!

A njesakżêwa-li i procha sazo nowe žiwjenje? Njeschażimy-li ż rosttatymi cżêkami jemju k nowemu šthadżenju? Mariza, pschemênjenje bywa, ale kónza njebywa. Każ rêka: „Luboscz n'ždy njepschestanje, tajke je žiwjenje."

Wón bê so šahorił, jako bê so trochu do myślow rospjerchnył, kiż bê žebi roskładł w lêtach šamoty. Wona hladasche špodżiwajo na njeho. A hdyż wón wokomik mjelczesche, go wona wopraschа:

„Ty šy jenoż wo cżêle rêczał, ale duschа?"

Wón wokomik rosmyślowasche. Hacżrunjez też žadanja zyrkwje dopjelnjesche, njebê tola teje šwêdomitege wêry każ jeho žona. Wón drje bêše pschezo i njej le wischi thodził, dżerżesche so też toho, so so šwj. potajnstwo cżesczi a duchowni so tohorunja cżesczuja, ale jeho myślе druhdy dale cżełnychu:

„Ja šym šwojo mêł i paterom Cyprianom, kiż je naš wukubłał. Tón njebê mêšchnik wukseje wutroby, ale muż i wutrobu, i dalokim rozhladom, kiż mêżesche sa wschu trosumjenje. Tón je cżasto wo šwowdżi šwóte šłowa rêczał. Wón pak njebê na stronje tych, kotrêż widża w šwowdżi, każ je Biedrich Theodor Wischer tas prajił, „lehku ale šwjerschnu manêru šwoju winu wotbycz." Pater Cyprian je jenoż wotmjasował pod wumênjenjom, kiż dże je duchownemu pschedpisane, kotrehoż pak so won jara šrodomnicze a krucże dżerżesche: se šobu namym so sjednacz. Jenoż tomu, kiż je šam žebje trochu pschewinył, nij ż tym, so prošte do šowêdneho stola sastupi a rjekny, so je jenu žel, teho je wotwjasał. A njeje prawje mêł? Dyrbimy-li wêżnje pschę njêchto thoricz? W sastadże, so dyrbimy žiwjenje žiwi bycz a so minimoscz njemôże wêżnje naš tłoczicz każ khodoita, w šwójnaczu, kiż je też pobanej a bjesbożnikej šamowne, wjerchnje po prawom te, schtož je pater Cyprian prajił!"

Meinhardt šhlubola dych kojesche a rêczesche ż trochu hinaschim hłosom dale:

„Ale to klinczi, jako bychmy wulzy šlóhnizy byli. Hlej, Mariza, to je też pschemênjenje: psched pół letom, haj psched schtwórcz lêtom budżech tebi hubku dał, ale tajke nêschto prajił njebych. A njeje to cżi lubicho, jo nêtko tajke nêschto praju? Sšy-li jo nêtko špokojena, Mariza, hdyż cżi praju, so jo też lubosez pschemênja?"

Wona wosta wobzriedz pucza šłoiu, a njedżiwajo na ludżaze wocżi a wuschi, wobja jeho wokoło schije. Potom krocżesche bliże k hotelej i jenakim šlupom.

A nêchto dujom pobdżischo, hdyż jeju wás sazo k starcemu, lubemu Rochuschowemu hrodej horje wjesesche, bê Mariza, jako by do nowcho domu pschischła, pschetoż wschę cżêmnieje minyknosze bêchu, każ jo šła, zapadże.

XX.

Każ kôżde lêto bê liczba znjhych po nêczim hacz do jutrow hischcze pschibêrała, so by runje tak šłoku sazo wotebêrała. Stareho barona Durazzicho, kiż bê bewak i baromethom a thermometrom Merana, njebê nêtko tu a tam na wuthodżowanischczach. S toho cżasa, so won mjenje pschecżiwjeuja šaczu, a cżeła Angiolina jemu każ wulkemu dżêżu cżinicz da, schtož chżyschze, njemôżeschе won wjazy tajku potrêbnosez, z domu cżêkacz. Wón šajimasche so nadobo sa Göllan. Dokelż bula šwojeho pschecżela Meinhardta wschitko tak cżiste a porjadne widżesche, bê jemu myślicza wschischla, tež w šwojej sahrodży porjad sawjesez. Tuż widżachu jeho każ w pocże šwojeho wobliczа njerodź i puczikow pléwa.

Cżeła Angiolina šodżesche potom ze šwojim wobstajnym uczinym dżêłom pschi tom na stôlczu, kiż bê šłużownik dele pschiniešk, ale wona nješmidżesche wjazy na trawnik thodżicz. Nad tym staru baron žarliwje šrazowaschе. Wot Meinhardta bê knihu we sahrodże darjenu dostał, tu won nêtko nimale tak horliwje cżitaloche każ Gotha: jendżelske pêsczenje trawnika chżysche žebi šawjesez. Wona teraja Rochuschowcho hrodu, pżipanjesche bo psched jeho wocżomaj a bludna wupjêcza. wuthodżowanischcza geometrizny wuprawicz. Tuż bêhasche i wulkimi šahrodnischimi nożjemi wokoło a prôzowasche bo se wschêch wôcznje šelonych rostlinow pyramidy, kehele, kule, kôtki pschitišhowacz. Cżeła Angiolina dyrbjesche tomu šnoži rosnad wuprajicz. Hdyż bê šulowatu kerczinu na pół nażej šwêzy wotšihał, potom dże wona wuštrôżana šawola: „Leopoldo, kónz je tola šchinwy!"

Won pruhowasche se wschêch širon, pschinjesze wołojanku, kiż bêchu mulerjo psched lêtami w Torggelu ležo wotłeżili, poża wunnerowacz a tšihasche tak dołho wokoło kónza, dôniż wôżische njeswożo jenoż hischcze s tym šabnacz, so by resthydł, ż toho wschcho kulu cżinicz. Każ dżêżo w njedobrem mjelczenjin na šwojich hrajkach tak dołho dżêła, dôniż mjeju zyle šlónczowane, njebê nêtko cżasto wo šarem kniesu nicżo wjazy šłyschecz a widżecz, dôniż napołožedku so dżowku špróżny njejewi a pschi šmażinje mandżelšku a dżowku pschepróżny, jeli nowe dżêło wobhladacz. Cżeła Angiolina šiłny cżuży pod šłynym žiwotom, tšihasche so i hłowu a poštmêwasche so trudżena.

(Pokrazowanje icżêhuje.)

swjatoczności wodzělila. Po zyrkwinskim programuje pschijamiuny so poležbženje swjatka w Stangez hosčenzu. Rjana jala bě hinak wobgadžena. Po wschelakich rosmyslenjach towarišstwowcho a swjatkowcho wobpschijerza, bě pschednoschi wo „Sserbskej hymnologiji". Nětčnik bě k. hudž. dir. B. Krawz ſ Drježđan. Wón nawočnjże a ludowje sapocžatki naschich zyrkw. spěwow ryhowaschze, puda wobraz karakteristiſkich wošebnoschzow naschich hymnow, kajke tej hižo w Sswnolerjowych pěsnizkach namakamy. Nasche krašne legendy, narodne hodowne a jutrowne spěwy, nabožne kolebawki a skadnoſne spěwy roswažliwje wuspěchny. Narodny nabožny spěw je rjane žórko k kwetcžeſſtu ſa naſche hudžbne zyrkw. žiwjenje. Teſ na wuſich wuplodach njeſžmy tak khudži, kaž so ſda. Naſchi ſtoje Jan Cyžgar, Jan Kilian, Holan, K. ozor (jeho chorale) a nětkoſi młodſchi hudžonjzy dali nam dary, kotrychž so haiwobwacz njetrjebamy. na Wunderlichez spěwaſche ſ kražnym hłoſom zajaze pſchikłady ſ naſcheho narodneho a wunešſeho a, husto ſ pſchikleſtom mytowana. Najbóle luho so ſdaſza je ſe pſchednoſtu „Modlitwa": „Serja so a" a „Njebožcze ſo!" Pſchewod na pjanje bě w urežnika. Wobžeže Němzy ſpótnachu rjanoſcz a bohanaſcheje hymnologije po ſłowje a po hudžože jazuze ſa poſtiženja džakowni.

S **Noweje Wěſy** pola Guſti. Sſrjedu wjeczor ſpyta žebi judowny Tšěſtwo ſozialny rentnar R. žiwjenje wlacz. Wón ſpyta ſebi kk pſcherčžnjeez. Lěkarſka pomoz njeſamó ſtarcho wjazy pſched ſmjerczu wuthowacz. Jako jeho do Budyſcze thorownje wjeſchu, wón na puczu wumrě. R. žiwjom nětkotre lěta cžežko na wutrobu cžerpjeſche a njemóžeſche nihdže žaneje pomozy namakacz. Tuž w ſadmělowanju ſwojeho žiwjenja lóng ſežini. Jeho žiwóſtu wſchitzy wobžarowachu.

S **Hlinz.** Sandženu wutoru na puczu wot Klinkanſcho wětrnika na Hnežinzanſke dwórniſcho ſapiſchaſ ſnjeſhoži. Na woſu ſedžeſchtaj knjes Nječ a knjeni Glaſerowa. Wonaj ſbježeſchtaj ſ zyrkwje do wotkonych wožow. Zyła cžeža wotwoczowaſche na zrudnym dźlu woſa, tehodla ſo wóſ natkili a ſajžže do pſchěrowa. Wóſ padny a muſtoſedžazej woſnoje buſchtej ſ njeho cžiſnjenej a tworty, mjes kotrymiž bóſche khana woczja, ſo roſſypwachu a roſlachu. Knjeſ Nječ ſo na ruky cžežko ſrani, knjeni Glaſerowa pak ſe ſtróželemi woteníže. Schkoda, kotraž je pſchi ſnjeſboženju naſtała, wuczinja nihže 60—70 hriwnow. Jako běſchtaj po cžeſtiwe twory domoj dojeloj, mózeſchtaj na wikowanje ſcz.

S **Lubija.** Po liczenju 15. junija je ſo liczba džełonjezmužow w Lubiſſkim hamiſkim hejtmanſtwje w běhu 4 njedžel jenoż pola muſſkich džełonjezmužow ſ 1105 na 932 ponižiła. Pola ſónſkich džełonjezmužow pak je ſo liczba powyſchiła, mjes tym, je je ſo liczba nuſownych džełacžerjow ſ 267 na 223 znižiła. W kriſowem ſaſtaraniu běchu ſtrjedž junija 78 (75) muſſkich a 16 (25) ſónſkich wohobow ſ 97 (90) pſchirožkowymi doſtawarjemi a 9 (12) nuſowymi džełacžerjemi. Liczba ſónſkich džełonjezmužow je ho nimale we wſcheſ ſhudom džełoczaradžerjach powyſchila a to w Lubiju na 257 (185). Ochranowje 11 (12), Cibawje 126 (91), Habrachežicach 100 (89), Nowem Gersdorfje 230 (179), Renſalza-Sprembergu 194 (168) a Kumwaldze 65 (12).

S **Krapowa.** (Porjechženka.) W ſobotnischim cžiſle pſchinjeſechmy powyſcz, ſo je pohonez Richard Wauer pola tudomneho kubleraja Handrija Bartuſka ſžěbornu medaju dóſtał. Na ſchestej rjadzy tutoje powyſcze je ho cžiſchcžerſki ſmykł ſkał; tam wěſo njeſmě rěkacz: ho nětko 50-letnjej ſłužbje, ale po 15-letnjej ſłužbje.

S **Delnjeho Wujeſda.** Na dróhowym khižienju pola hajnkownje, hdjež je pucz lěža da cžejko pſchewidžecz, Sborjeſſki motorowy koleſaſ a automobil Sborjeſſeho wobkhodnika do ſo ſraſhnychu. Motorowy koleſaſ bu cžejko rańeny a jeho motorſke kolo roſbite. Wobžarnjomneho dyrbjachu je ſanitetnym autom do Sborjeſſeje khorownje dowjeſcz. Automobilej pak je ſtróželemi woteníže. Jeho auto běſche ſo jenoż lohko woſchkodžiło.

S **Klitmeho.** K prěnjemu juliſej pónídže naſch dolholetny knjes ſarat Malink na wumjenk. Po prawom je ho chcył hiło ſpocžatk lěta na wuſłužbu pobacz, ale, dokelž je mułki njedoſtatk ſararjow- wotježe ſherbſki rěcžazych, dyrbjeſche na dalſche we ſłužbje woſtacz. Kaž je ſłyſchcz, njeje ho hacž dotal žadyn theologa wo ſwobodne měſtno ſamolowjał.

Se **Sklepeho.** Sandženy ſchtwórtk wjeczor w 6 hodž. wotmě ſo po ſwjatoku murjerjow a dźełacžerjow na tudomnym nowotwarje ſchule połoženje kamjenja. K towu běchu ſo gmejniſzy faſtupjerjo, faſtupjerjo Sklepjanſkeho ſchulſkeho ſwjatka, tuczerjo ſ wokolnych wjeſow a teſ ſchwarna liczba wjeſnych wobydlerjow ſeſchka. Dale běſchtaj pſchijeſoj ſchulſki rada a teſ knjeni radžicelſ. Po wuſpěwanju ſchulſkich dźeži, „Khwal teho Knjeſa mózneho kralа na ſemi", pod nawjedowanjom k. kantora Jahna, mějeſche wyſchſchi hajnik Schwaba jako faſtupjeſ ſchulſkeho ſwjatka narěcz. Dale rěcžachu k. ſchulſki rada, k. kantor Jahn jako hłowny wuczeſ kuhownych ſſoch wuczerjow, k. murjerſki a twaſſki mſchtr Thormann ſ Běleje Wody. Hdyž tón ſakładny kamjeń połoži a ſ tym wopiſhow w ſaſtajeſowanej ſchkleňaju zamurjowa, mějeſche dreje troſchtu ſmělſchny napohlad jako w dołhej ſtuſki a zhlinderu murjerſki grat do rukow wſa. S wjeſnowanych knjeſow na ło ſtódy ſi kroć ſ hamorom na ſakładny kamjeń dyri. S némſtonarodnym ſpěwom ho offizielna ſwjatoczność ſkónczi. Kiž potom we ſwobodnej rosmołwje a ſabawje ſwoje pokrjačowanje nětkotre hodžinki, haj ſe jenoż ſa tajkich, kiž maju dobre dołhody a wjazy pjenjez w kapy, hacž ty, buriko, kiž maſch jenoż poſtłacz a ſe cžakom twoje dawki wotwjeſcz. Hiſchcze ſłowcko ſ zyłej wežu k wobžarowanju, ſo ho njeje ſwjatoczność łekje wuſpjelila, kaž druhe podawki, tak je ho też pſharjej tuttoho naſtawſcha ſeſchło, kiž ſwo wožyn nicžo njeſłyſchi, ale mózeſche jenoż pſches dopraſchowanje pſharjeż. Njeje ho tam žaneho ſłowcžka ſherbſki rěcžało. Je ho dyrbjało tam takle praiteż, „tu njeje jenoż ſtrony, kiž ſu napſcheciwne a ſa tuton nowotwar, ale tu ſtej też dwě narodnoſcži". Potajkim zyle wo Sſlepom na Sserbſtwo hiſchcze ſapomniłi njejſmy.

S **Kija.** Wobžaromne njeſłoſe ſta ſo pjatk w żelezańi. Dźełacžer Hänſich pſchiſłuże, praiſcz ruku do ſapadowych durí a dyrbjeſche wo łžkſiju pomoz proſyczż.

S **Hródża.** Nowy „landrat" Hróſkowſkeho wokrjeſa, dotalny ſarjadowar Gelſenkirchenſkeho ſaſtaraníſkeho hamta, knjeſcžiſki rada Sachſe, je 18. junija ſwoju pſchiſtaw a zaſadowanje hamta a wjazow wokolnego wubjerka pſchewjał.

Sudniske jednanja wo zapalerſtwach w Barće a wokolnje so započinaju.

Djenja dopołdnja jednaſche ſhromadny kahmiſki ſud w Budyſchinje pſcheczinowo twarikemu dźełacžerjej Kurtej Augustej Lorenzej ſ Barta, kwarſſkemu Arnoſchtej Janej Wałkerej a Arnoſchtej Janej Sedlitzkej ſ Barta. Lorenza a Wałkera winuja, ſo ſtaj w měrzu 1924 Miſkanez hrožeń w Barće ſhromadnje ſapaliłoj.

(Pſchi ſkónczenju redakcže jednanje dale traje, tehodla podamy jutſje wobſchěrnu roſprawu.)

Hospodarski rozhlad.

Póndjelu 25. junija 1928.

Barlinſka burſa wołta ſandženu hrotu jara měrna. Kurſy efektow ſo wotdrjebjowachu. Sa to hěchu wiki je dožinowni a rentowniſ liſcžinami trochu žiwiſcze a kurſy ſtrježene.

Produktowe wiki ſandženu hrotu ſanoho pſcheměnjenja njeuſchinjeſchu. Pſchenża a rožka pſchetej nimale žadnej a na ſwojej dotalnej ſtacžiſnje wobſtawaſchtej. Sandženu hrotu placžeſche zentral:

w Barlinje

pſchenżu 12,55—12,65 hr., rožli 13,50 hr.
hacž 13,60 hr. jenżmenja naſtinjeho hr. 12,25—13,25 hr., wołwża 12,65—13,15 hrivnow,

w termiſowym wikowanju

ſa julij: pſchenżu 12 42½ hr., rožli 13,45 hacž 13,42½ hr., wołwża 12,90 hr.
ſa ſeptember: pſchenżu 13,17½ hr., rožli 12,55—12,43¾ hr.,
ſa oktober: pſchenżu 13,17½ hr., rožli pak 12,57½ hr.

Pſchiſtajicj pytaju

Murjerjow, ſtatzſchner w Wiſkopizach, Wiſkopiſke h. 131.
Pohonża w Wiſkopizach, Wyſoka haſa 3.
„ knježi dwór w Wollczach.
„ Schönfelder w Dolhaczigach.
Hospodarſkeho pomocznika w Pelowje 24 a knježi dwór we Lojojn pola Hródka.
Krawjazeho, knježi dwór w Bagenzu.

Na pſchedań.

Wóz dżežazy w Budyſchinje, Kotoſſka haſa 20 II na 1.
„ dżežazy w Budyſchinje, Juriſowa haſa 3 III.
„ ſportiſi w Budyſchinje, Lužiſka dr. 10 III na 1.
Sełona wołowſna, 20—25 zent., w Radworju 36.
Koń młody w Kortnizy 12.
„ prěnjołětny w Hnaſchezach 44.
„ we Wulkim Pſchesdrježe 6.
„ młodej, ſwórnej, Weickert w Wiſkezach.
Dyk 10 zent. w Khrózicach 6.
Broſzata. „Derbſka grucžka" w Semzach a knježi dwór we Seminzowje.
Bibjata, hodžeſi ſtare 20, w Počzawlizach 8.
Bibjata 8 a pata ſ 14 kurjatkami w Brězowje 5.
Bata ſ kurjatami w Wiſkowjach, Stare Torhoſchczo 20.
Bykele tšěſkne, trjebane, Petzold w Wiſkopizach, Stiſſmiſchſtr. 1.
Koło motorſke, Weber w Budyſchinje, Schliebenowa haſa cžiſło 16 II.
Nałe prjołow w Maleſchezach 99.
Symowobrožak, Rjebiſch w Haſłowje.
Kury 6 w Budyſchinje, Wjeſcžanſka dróha 2 w klamach.
Krawa wyſokoſuczelna w Pſchiwicžanach 31.
„ wyſokoſuczelna w Bežnyc 15 pola Hucžiny.
„ młoda wyſokoſuczelna w Bukezach 12.
„ młoda ſyſka w Stawczach pola Poldrakez.
„ młoda, blikło k cžeſenju, w Delnjej Hórzy 43.
„ młoda, blikło k cžeſenju, w Delnjej Hórzy 43.
„ wyſokoſuczelna w Khrózicach 3 a 10.
„ młoda, wyſokoſuczelna, w Nowej Wěſy 4.

Sondnizy na pſchezahadowanje

wutoru 26. junija 1928

w Halſchtrowje w knjeżim domje dop. w 10 hodž. 6 ſcžołow,
we Swinakni w hoſcženzu wſchip. w 12 hodž. motorſki ſtrjpk,

Skrowe denește.

Protukaowy wiki w Barlinje dženża dop. ¾11 hodž.: Hiſchcze malo wuwite wiki.

Dop. ¾12 hodž.: Kaž pſched hodžinu pſchi malo wuwitych wikach.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wołiowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hrivnje.

	23. 6.	22. 6.		23. 6.	22. 6.
Pšenca	251-253	251-253	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	270-272	270-272	woka	25-26,00	25-26,00
nal. jeſmjeń	245-265	245-265	módra łupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jeſmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,00	16-17,00
wowſ	253-263	253-263	zeradella	—	—
kukurica	241-243	240-242	raps, wosmk	19,00	19,00
pšeńč muka	31-35,50	31-35,25	lany wosmk	23,70	23,70
rżnaa muka	35-38,25	35-36,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,00	16,00	brnj. kruſki	26-26,00	26-26,00
rżane „	18,25	18,25	ſyno, 50 kg	3,30-3,60	2,30-3,65
lane ſymjo	—	—	rżna ſloma	1,00-1,25	1,00-1,20
raps	—	—	pješč. „	0,93-1,00	0,95-1,00
hrošk	35-40,00	35-40,00	wowſna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluſki	25-26,50	25-26,50	jeſna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Płaczizny rżeznego ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

23. junija 1928. Płaczizny po centu a zł. hrivnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 455.

Polnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rżneje hódnoſce hač do 6 lět.	62—65
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	58—61
Mjenje wukormjene młode, derje piceowane ſtarſe	53—56
Mjenje piceowane wóſch ſtarobow	46—49

Ryki 709.

Polnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rżneje hódnoſce	57—59
Polnomjaſne, młódſe	54—56
Mjenje wukormjene młódſe a derje piceowane ſtarſe	50—53
Špatne	47—49

Jałojcy a kruwy: 1271.

Polnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rżnoje hódnoſce	47—50
Polnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rżneje hódnoſce hač do 7 lět	35—43
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	26—32
Derje piceowane kruwy a mjenje piceowane jałojcy	20—22
Mjenje a špatnje piceowane	—

Čelata: 1600.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	70—78
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	66—70
Špatne (4.)	48—58

Wowcy: 10125.

Młódſe a ſtarše wukormjene (1 družina)	58—62
Starše wukormjene (2.)	50—57
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	48—54

Swinje: 12144.

Polnomjaſne, wosebitych raſow a jich kżiżenjow, had do 1½ lět ſtare	68
Wukormjene	68—69
Mjaſne	67—68
Špatne	66—67
Kancy a kundroſy	65—66

Załožeński ſwjedżeń „Jednoty" w Budyſinje.

Wjeżera wjeczor ſwjeżeſche „Jednota", towarſtwo katoliſkich Sserbow w Budyſchinje, ſwój 26. załožeński ſwjeżeń, kiž hěſche doſcz derje wopytany. Sſwjatoczny wječor wotewri měſchany chor ſ narodnym ſpěwom: "Naſche Sserbſtwo ſ prowda ſtawa". Na to powita towarſtwowy pſchedſyda, knez kantor Schołta, ſwjedżeńſiſku ſhromadźiznu, wuſpěchowſchi wuſnam jednoty pſchi ſchcžeſcžanſkim prożowanju ſa naſch cžaſ dospła a ſa towarſtwowo Sserbow wobſchże. Wobſtajcze towarſtwa „Jednoty", kiž je było pſched 26 lětami w krjeſchcžańſkich Sserbow założene, ma ſa wulku wažne, dżiwaju wobżeże na ſerbſki dorost tu w Budyſchinje wudżiwaju a ſhydżaju. „Jednota" ma być ſ wobſtajcžom ſa katolſke ſerbſke ſwójby, kotrež ſu do założenja towarſtwa zyłe woſtajnocžene ſtate w towarſtchnym žiwjenju. Djenſniſchi dżeń, hdyż wicheležy proſtotło po ſwěcże cžahaju a też po naſchim Budyſchinje, je wažne, ſo krucże hromadże ſtejimy na dobrym ſchcžeſcžańſkim a narodnem ſtojniſchczu.

Po poſtrowjajnych ſłowach wuprajі ſhożpoſchcžeża wiſchtom ſchitonunym Janam, kotrymż je ſwjatku Jan Khcžeſenik ſ mjenjapatronom, a wſchitzy wuſpěchowachu ſhromadnje Seſſerjowy ſpěw na rożu „Sdychom ſwjatoh Jana". Dalſchi porjad bě bohacże wobſtajeny ſ zyłej ſyłu hudżbnych poſſiczenjow. Naſche krażne narodne pěſnje pſchednjeſe nahładny měſchany thór, wobſtejacy ſ młodych a ſtarych Sserbow, ſmuſkebo dżła też ſobuſtawow „Nadžije", kotrychż bě knjes kantor Schołta pilnje a inſtrinje wunuczował a nětko horliwje a ſ mułkim wuſpěchom nawjedowaſche. S pſchewodom pjana ſahraſchtaj młodoſtnaj budyſchkaj, knjeſaj ſtudiſaj Lebl a Winaŕ, prawje virtuoſnje wichelake rjane kuchi na huſłach, kotrymż wſchitzy pěſnje a napjecże pſchiſpožuchachu. Napoſledku poſliczichu też nětkotre zobuſtawy Budyſkeje Sſeſtoſtiſeje jednoty w efektnym wuſnurje pokaſſi ſwojeho proſtcho cžaſkowżiwanja. Bohaty a wotměnjazy porjad bo wiczhem hoſczom wuſay ſpodobaſche, ſchtož bě ſ mózneho pſchiſtłeſka wjdżecz a ſłyſchecz.

W ſrjedżiſchczu tohole ſajimawego programa bě pſchednoſchi wjeledoſtojneho knjeża arzymeſchnika Schołty, ſararja w Lubiju, kotryż bě ſo hakle nedawno ſe ſwojeho wuczowanja do Jeruſalema wrócził. S horżej wutrobu roſpowieda ſwojim pſchiſpožłuchacżarjam dalokł puczʃ ſ wórżinu hacż do ſwjatego kraja, kotryż bě ſhromadnje ſ nětkże 22 měſchinami wot Mnichowa pſches Benatki Athen, Konſtantinopel hacż do Beiruta ſe ſtupił a wottam potom ſ automobilom po Paleſtinie wokolo jěżdżił. S woſobitnym ſahorjenjom poſrowjeſche wo ſwjatych měſtnach, hdżeż je naſch Wótſi Sbóżnik żiwy był, dżiwał wucził, cžerpjeł, wumrěł, a ſ mortwych ſtanył — każ wo Betlehemzie Nazarecże, Jeruſalemzie, Genezareſſkim jeżorje, Kapharnaumje atd. Wyżowańſke żiwy wobroz wſchěch tych a wichelakich druſich měſtnow, kajſiż je jich dżenſniſchi napohlad, a kak tam tſchešcženju wichelakich wěrnywuznaczow webthadżuja a ſwoje bohoſłużby wotměwaju. Ale k mnohim měſtnam nimaju tſchešcženju dożyła pſchiſtupa, dokelž ſu w mocy muhamedanow. Tohodła ſmy we domu wjeſe ſhożpowniſchi, ſo mózemy ſwobodnje do ſwojich żyrkwjow khodżicz a ſo modlicz. —

Pschednoschk cžinjesche hluboki sarjischcź a knj. pschedhyda ßo duchownemu knesej pschednoschowarjej ſ wutrobnymi ßlowami podjakowa.

S ljubostnym spěwom „O milý ßwjaty wječorje“ stónči ßo ßwjedeßniki porjad. Bermichowa kapala ſ Hajßlowa dź hišo Skokotam ßahraka pochod a potom pschepydlinoschi ßo na jewischczo hudźesche wjeßele dale, wuskoczowachu nóßkam do takta a ßtarym a mlodym reßwarjam k wjeßelu a k „ßokolowanju.“ Tak minu ßo rjany ßwjedźeń w pschesjednoßći a ljubosći.

Potajnosće konkurrency.

W Elberfeldźe, 21. junija.

Hamtiski ßud w Elberfeldźe jednasche w tutych dnjach pschecźiwo hłownemu direktarej Pawołej Friesy a direktarej Wolfej ſ firmu Pawoł Frieje a Co. w Korßymje. Pschecźiwna ßtórźba wobßta w tom, ßo ßtaj wobßtorżenaj w jenym Elberfeldßkim hotelu dźełacźerjow firmy J. P. Bemberg akt. dr. pschijaloj a pschi tej ßkladnoßći praßchenja na dźełacźerjow ßtajaloj, kiž ßo na to mjerjachu, ßo bychtaj nješchto wo wobkhódnym potajnßtwach ßhonilo.

SStatny wječnik namjetowesche tchodła 1000 hriwnow pjenjeżnego chłoßtanja ßa kóżdego wobßtorżeneho. SSudniſtwo pak dźeßche hißchcze dale a ßaßudźi wobeju po namjecze pschißtorżownika J. P. Bembergeź akt. dr. ke 1.500 hriwnam pjenjeżnego chłoßtanja ßa kóżdego.

Z Łužicy

* S **Holbina.** SStrjedu na ranje wokoło 1/3 hodź. wohnjowy alarm tudomnych wobhdlerjow ſe ßpanja wubudźi. W ßutkownym Nowym Fingawje ja cźeßkini mjeßami ßo palesche. Donßke na jenym ßchoßu wobhdeßerja Richtera ßtejesche w płomjenjach. SSßwójba běsche jenoź ſ najwjetßchej nußu nahe žiwjenje wukhowacź mohła, dokelž ßo drjewjane twarjenje ßpěchnje palesche. Kak je woheń naßtał, njeje hißchcze ßnate.

* S **Rychbacha.** Pjecźětny ßynk tudomneho moleßkeho mißchtra Beublera běsche maly kuß bananowoje bělißny ßjedł a na to cźeżko jkhorił. Wbohe dźěcźo by dyrbjało wumrěcź, njebyli jemu macź w ßwojim ßtrßche wo dźeßcźowe žiwjenje hnydom mloko dała. Po wuprajenju lěkarja běsche mloko dźeßcźowe wumnożenje. Pschetoż na bananowych bělißnach jedźa ßwjetßka małe ßmadne hribaki, kiž ßu jedowte. Tónle ßtrßchny pschipad pokaßuje ßaßo, kak wobhladnivi mamy być pschi wuživanju płodow ſ cźopłych krajow.

* Se **Shorjelza.** SSaudźeny ßchiwórtk je ßo pschi kupanju ßtudent Karlheinz Augußtin ſe Shorjelza, kiž natkwikuje w Rostocku pschebywacźe, bjeß ßkoda ßhubił. Mańa, ßo je pschi wichorjotym wjedrje w ßalmach ßmjercź namótkał. Jeho cźěło dotal hißchcze njeßu namakali.

Ze Sakskeje a dalßich krajow.

* S **Pożcźnicy.** Wyßoki ßtarobu dożpě tudomny najßtarßchi wobhdleŕ, knjes Korla Fiſcher. Wón wumrě ßudźeny ßchiwórtk w 95. lěcźe ßwojeho žiwjenja. Se cźaßa ßwojeho ßwojeho žiwjenja běsche Fiſcher ßo kruteje ßtrowoßcze wjeßelił a je tak wyßoku ßtarobu dożpěł. Hacź do ßwojich pożlednich dnjow ßpyta hißchcze wuźitny na ßwójcze być. Pomhaßche na dworje wolwcźernje pschi lohkim dźěle, paßeßche huży atd.

* S **Pillnicy.** (Rosbuchnjenje). W Delnich Pohrizach w leżownoßći na Pillnißkej dróży 59 rosbuchny pjatk dopołdnja wokoło 11 hodź. kłóbdźernja tamniſcheho Klimmereź rěßnißtwa. Dźeł rěßarnje ßo ßaßypny a runaße ßo hromadźe roßpadankow. Wjeßna wohnjowa wobora hnydom na pomoź pschikhwata a ſ płunowymi maßkami wobrónjena ßwoje dźěło ßapoża, dokelž běchu ammoniakowe wobßtatki roßbuchłe. Cźłowjekojo pak na ßboże njeßu ßnjeßbożili.

* S **Kamjenicy.** (Smjertny ßlok ſ 3. poßthoda.) 51-lětnja žona, kotraž na Amalinej dróży bydleßche, ßtocźi ſe ßwojeho bydlenja w 3. poßthodźe do dwora dele. Wona ßo tak cźeżko ßrani, ßo hnydom wumrě. S pschicźinu ßamomordarßtwa je pjecźa cźłowjeka cźerpjenje.

* Se **Zschopawy.** (Smjercź na dróży.) 16 lětny dźełacźer Fiſcher dyßche na nowej Marienbergßkej dróży, kotraž je wuporjedźenja dla khětro ßwužena, ße ßwojim jěźdnym kolom dróßowej lokomotiwje wujěcź, pschińdże pak pod koła cźejźiteho automobila, pod kotrymž ßmjercź namaka.

* S **Plawna.** (Sćěžkowki ßmjerßta w junuju.) S horneje Vogtlandßkeje ßo powě, ßo ßu tam pod pożlednimi ßmjerßkami lěßne jahody jara cźerpite. Holanße jahody ßu tak derje kaž zyle ßniczene. Też brußnizy jenoź jara žrědko kcźeja. Njepschikłuli bórzy cźopłe dny, dha może ßo tu lědma ſ trochu wuſpěchom liczicź. Też wo hribach pschi nětcźißchim ßymnym wjedrje hißchcze wjele widźecź njeje. Jenoź malemy rjane ßteja.

* S **Döbelna.** (Sćěhł ßamkarßkich mißchtrow). SSßobotu 23., njedźelu 24. a póndźelu 25. junija wotmě ßo we Dobelnje 7. ßjězd ßakßißch ßamkarjow a maßchinyßtow. Döbelnßka jenota wuhotowa ſ tuteje pschicźiny wulku mußtajenju w maßßiwnej ßwjedźeńßkej hali. SSßobotu wječor wotmě ßo komers na Tišlerni.

* S **Arnsdorfa.** (SSßwjecźißna ßotrow.) Njedźelu popołdnju wudźěli rektor ßotrowßkeho domu, knjes ßarar Wehrmann w ßwjatocžnym kenißchenju w zyrkwi krajneho wuſtawa 47 ßotram powołańßku ßwjecźißnu. SSßwoju hłuboku narěcź załoži předar na ßtowo SSßwjateho pißma: „Moje dźěcźatka, njelubujcze je ßłowami ani ſ jaßykom, ale ße ßtutkom a woprawdźe.“ — SSßwjatocźinoſcź, kotraž hłuboki ßacźißch ßawoßtaji, běsche hißchcze ſ wożbitymi hudźbnymi a ßpěwnymi poßtkeżenjemi porjeßchena.

* S **Jawory** w SSchleßyßkej. (Rubjeżny napad na dróży.) Na dróży mjeß Jaworu a Lěhnizu namakachu ßobotu dopołdnja wokoło 9 hodź. 25lětnjeho kowarja Alferda Krjeczmarja ſ rozrěßnjenym kłom w płcźerowje leżo. Po ßdaržu jedna ßo tu wo rubjeżne mordarßtwo, dokelž 30 hriwnow pobrachowaße, kiž běßche nadpadnjeny pschi ßebi měł.

Dahlemske rozbudnjenje před ßudom.

Pßched ławnißkim ßudom w Barlinje-SSrjedźißczu wotmě ßo ßaßudźeny ßrjedu proßeź pschecźiwo generalnemu konßulej Weingärtnerej, wobßedźerjej ville na Parkowej dróży 42 w Barlinje-Dahlemje, kotraž běßche w januaru t. l. do powětra ßlecźała. Weingärtner běßche wobßtorżeny dla cźěłneho ranjenja a pschewdźenja pschecźiwo ßakonjej wo rosbuchadłach.

Rosbuchnjenje, pschi kotrymž cźłowjekaj wo žiwjenje pschińdźeßchtaj a wulke ßapußcźenje naßta, mějeßche žiwoju pschicźinu w tom, ßo ße we billinej pinzy rosbuchnaße buſchkwizy a podobne chemißke prapparaty tajnje a bjeß wědźenja twarßkeje polizije dźěłachu. Kaž dyrbjeße wobßtorżeny ßam pschidałacź, ße twarßka polizija fabrikaziju takich wężow na tamniſchim měßtnje njeby dowolika.

Po dźewjecźhodźinßkim jednanju wojßewi ßud ßcźěhowacź wutłud: Wobßtorżeny Weingärtner je dla njerodneho kłónzowanja a ßdobom dla njerodneho cźěłneho ranjenja, kotrejež je wobej ßłuſił ſ njewobkedźbowanjom ßwojich powołańßkich winowatoßcźow, a dla njerodneho ßapußcźenja bydleńßkeho twarjenja, dla pschewdźenja pschecźiwo § 9 ßakonja wo rosbuchadłach k 2 lětomaj jatwa ßaßudźeny. Wot tuteho chłoßtanja ma ßo jedyn měßacź pschepytowarßkeje jatby jako wotpokuczeny wobhładowacź. SSßudniſke chłóßty ma wobßtorżeny njeßcź.

Zliwk, kiž 38 hodźin traje.

W Rumunßkej ßu ßo ßaßudźeny pjatk ßylne deßchcze lake a ßu khětru ßchkodu nacźinike. SSliwkojty deßchcź, kiž ßo 38 hodźin dołho ſ fróßkimi pschestawkami dźeßche, też na dróhach hłowneho měßta Bukarešta wßchitkón wobthad ßaßtaji. Dwě hodźinje dołho njebeßcze žadyn wobthad móżny. We pschedměßtach bě mnoho willowy powodźenych. Wóhnjowa wobora mějeßche zyłu nóz dźěłacź, ßo by wodu ſ pinzow atd. ßwuklumpała.

Podobne cźeßke ßliwki ße žylnymi hrimanjemi ßu po zyłej Rumunßkej ßakhodźałe. Naiwórje ßakhadźachu njewjedra w Jßmailßkim wokrjeżu w Beßßarabißkej, hdjež ßu khyłki na wjele měßtnach ßopalike. W nědźe 12 wjhach ßu ßo ße Bożim njewjedrom twarjenja wotpalike. Nimo teho je khyłk 10 wożobow ßarasył.

Najwiše z cyłeho ßwěta.

— **SSchkowa powěßcź wo wjedrje ßa jutſchu wutoru:** Cźopłiſcho, ßuchо a rjenje. W Jendźelßkej cźopłiſcho a rjenje.

W Brügge w Belgiſkej je w ßkładze żeleßa woheń wudyrił. Hdyž ßkładowy mějicźel a jeho ßwak ſpytaßchtaj woheń haßchcź, ßo rosbuchnjenje ßta, kotrež muſtow a materialije daloko wjerchu. Wißoke żuhodne khěże ße wobßcźedźichu. Wożom wożobow ßo mori, ßchtyrzeczi ßo ßrani, mjes nimi někotři cźeżko. Njeßboże je ßo ſ wubuchom granatu cźeżkeho kalibra ßawinowało, kotraž w ßtarym żeleßu leżeßche.

Po ßkrucźenju franzowßkeho franka Franzowßka banka ßa 3 miljardy pjecź-frankowßkich a dźeßacź-frankowßkich metallowych pjenjes nabije.

*

We Woli Jankowßkej pola Warßchawy na kuble tatarja Nowaka w połnoży woheń wudyri, hdyž wobhdlerjo twjerdźe ßpachu. Żyła ßwójba je ßmjercź w płomjenjach namakała.

*

Ślět juhoßłowjanßkeho SSsokołßtwa w SSkoplji je ßo do ßeptembra wotßtorcźił.

*

W Lodźi w Pólßkej je ßo khripa ßylnje roßßchěrila. We khorobnej łażu je ßo 5000 khorych ßamolwiło. Khripiny kharakter je cźeżki.

*

Pßchi artilleriſkim ßwuczowanju w Uhulanzy pola Wilna je ßchrapnel rosbuchnywßchi dweju artilleriſtow cźeżko ßranił.

*

Město Damaßkus je bo ſ wulkim wohnjom ßapußcźił. Mjes druhimi twarjenjemi je ßo ßławna Sedjahdarßka moścheja ſ wohnjom wupußcźiła. Franzowßky wojazy ßu ſ dynamom nětßtore thěże roßtřeleli, bo by ßo roßchěrjenje wohnja ßamjeßowało. 300 domow a 70 ßtamow je ßo ßniczyło. Naßtała ßchkoda 10 miliſonow hriwnow wuczinja.

*

Kaž ßo ſ Mexika powě, je ßo ſ móßtej nawalnej żołtej pschißtaw Chatuhua dożyła wupußcźił. Wot żoholy ßu tam 108 podjeńßkich ßtorkow ßacźuli.

Swóibne powěßće.

SSemrěłoj: Hana Marja Friedrichowa rodź. Oderej w Rakezach, 63 lět. — Pomhałbóh Pětßch w Hornich Pózkowach, 68 lět. —

Hamtßke wozlewjenje z Budyßina.

Dopominamy na dyrdźne ſapłaczenje pschemyßlowego dawka pśinjeje termije 1928 (ßchtwórtk dźěl lětnjeho dawka, kiž je na dawkowym namołwjenju ſa cźeßke lěto 1927 dźělenj). Napominanja, kiž maju ßo ſoplaczicź, wupośjeju ßo bliżße dny.

W Budyßchinje, 23. junija 1928.

Měrćkańßka rada dawkowy hamt.

Towarßtwowßki powěßtnik.

Budyßin. „Bjeßada“ ßkhadźuje ßo kóżdu póndźelu w SSerb. kofejowni.

Budyßin. „Nadźija“ ßo jutře wutoru njezeńdźe ale hakle za tydźeń k měßacnej zhromadźiznje. Předs.

Budyßin. SSokołki zwučuja ßrjedu wječor 1/2 9 hodź. w ßali SSerbßkeho Domu. Dla ßwjedźenja w Budeßtecach njech wßitcy přińdu.

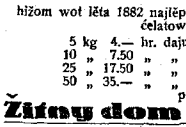
Hrodźißco. Towarßtwo „Zerja“. SSrjedu 27. junija wječor we 8 hodź. ßpěwanje pola Jurakec w Hrodźißcu. Wßitcy přińdźe. Dirigent.

Sowrjecy. Jednota „SSokoł“ ma tutón tydźeń wutoru a ßtwórtk wječor 1/2 9 hodź. zwučowanje.

SSokoł — Nawječorny wokrjes ma přich. ßtwórtk we 8 hodź. w Pančicach zwučowanje dla ßwjedźenja w Budeßtecach. Wokrjesny nałolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko SSmoler w Budyßinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyßinje. — Za hospodarßki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy — Za nawěßtki: G. Janak w Budyßinje. —

Tworjkupowace towarßtwo
w Budyßinje z. dr. z w. ruk.
Za expedicioju našeho hłowneho ßkłada pytamy
pilnu młódšu překupsku móc
z dobrym pismom a najlěpš. wuswědčenjemi.
Zamołwjenja maja ßo najpozdźišo hač do 10. julija t. l. pisomnje w bürowje našeho družßtwa wotedać.

SSwajcarßka

Lactina
znamika „Anker“
hižom wot lěta 1882 najlěpše narunanje mloka k picowanju ćelatow a proßatow.

5 kg	4.—	hr. daju	80 Liter	Lactina-mloko	
10 „	7.50	„ „	160 „	„	„
25 „	17.50	„ „	400 „	„	„
50 „	35.—	„ „	800 „	„	„

poručuje
Žitny dom w Kamjencu
Kulturwehr
njech ßebi kóżdy w „Serb. knihařni“ w Budyßinje skaza. Wukhadża měßacnje a płaci ßtwórćětnje 2,50 hr.

Clemens Kahnt
w Kamjencu
Wßě kolonialne twory přeco dobre a tunje!

Kheža
je w Radworju číßło 60 na předań
Dalße zhonić w Kamjenej 5b

Gardiny
wot krucha a hotowe wokna we wulk. wubjerku a jara tunjo
Kurt Erler w Budyßinje na Žitn. wikach 11
znapřeća „Zloteje Hwězdy“.

Najkrasniši dar
za wßě přileżnoßće su nowe pyßne zwjazki
H. Zejlerjowych ßpißow
SSerbßka knihařnja w Budyßinje w Serbßkim Domje

Přepodaće wobkhoda!
Česćenym woteběrarjam z tutym wozjewjam, ßo ßym swój **žitowy-, picowy-, lnojiwowy a wuhlowy wobkhod** knjezej
překupcej E. Hiersemannej
přenajał. Jenoź njerady dźěłu ßo wot swojich woteběrarjow, z kotrymiž ßym ßo w běhu lět ßpřeźelił a wot swojeho wobkhoda, kiž ßym ßebi ßam zawjedł. SSym ßo pak tohodła za to rozßudźił, zo bych ßo přichodnje mohł jenoź jenemu wobkhodnemu wotdźělenju, mjenujcy wikowanju po wagonach, ze wßej mocu wěnować.

Dźakuju ßo wßěm česćenym woteběrarjam za ßpožčenu dowěru a proßu, zo byßće też z mojim najeńkom, knjezom Hiersemanom, w žiwym wobkhodnym zwizku wostali.

Skład při Žičanskim dwórniśću.
Pawoł Kotte w Biskopicach.

So počahujo na horka wuprajene wozjewju z tutym, zo ßym wobkhod knjeza
Pawoła Kotte w Biskopicach
w Žičenje přewzał.

Dokelž ßym wěcywustojnje wobhonjeny, mózu wßě přeća swojich česćenych woteběrarjow dopjelnić a proßu, zo byßće knjezej Kotte ßpožčenu dowěru też na mnje přenjeßli.

E. Hiersemann w Žitnju.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pł. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobdźěłanje we stajnce nawěškow a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w w rjadk płaci so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. w w

Čisło (Nr.) 147 — Budyšin — Wutoru, 26. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 37

Rozpuščenje statneje policije w Sakskej.

Statna policija w Sakskej so 30. septembra rozpuščeja. S tym dyrbi so policajske sarjadnistwo sjednorić. Wjacy hromadźe so letnje 156 000 hriwnow sałutuje. Dźěl wudawkow sarjadnistwa statneje policije so snutskownemu ministerstwu pśipokoje, kotrež dyrbi też dźěl sastojnikow pśiwześaś.

Też wuhlady na knježerstwo Weimarskeje koalicije njejsu dobre.

Hakle dźenja su počeli snowa wo sestajenju nowego němskeho knježerstwa jednaś. Wutworjenje Weimarskeje koalicije so hižo wulke sadźiwki napśeśiwo sebi jeja. Teho dla so wočakuje, so sapośtanz Müller-Frankenski ministerski kabinett sestaja, kotremuž budźa wošobinu sozialdemokratije, zentrumskeje a demokratiskeje stronu pśiwześaś. Móžno je, so Stresemann a Gröner so njesapowědźitaj, do takeho knježerstwa sastupiś. Jenotliwe kabinettowe groźiny pak so mogłe i dowolnosću swojeje frakzije pśichi knježerstwje wobdźeliś.

Zarowańska zwjatočnosć za Rathenaua.

Njedźelu bu so sćerść lět minuło, so bźehu ministra Waltera Rathenaua sastrělili. Braniborska župa swjesa němskotatneje chorhoje k wopominanju Rathenaua zarowańsku zwjatočnosć na městnje mordarstwa w Oberschönwaldskim lěsnym pohrjebnišćeju wotmě.

Milijon wobydlenjow pśemało.

Němskotatny swjask němskich wyschnoscow sa dojednanje wobydlenjow je we Meimarje pod pśedsydstwom direktora Rüdigera ketuschi sjeźd wolewrik. Se wjacich dźělow Němskeje su nježdże 200 wotpósłankow wyschnoscow sa dojednanje wobydlenjow a to pśedsydźo a pśisydźodo podruznikow a pśechenajerjow pśiseli, so bychu wo ważnym praschenju njedośahajcych městnoscow wuradźeli. Němskotatne a krajne knježerstwa běchu wjele sastupjerjow wotpósłale. Ministerialny radźićel dr. Ebel z němskeho dźěłoweho ministerstwa zhromadźiznu zdobom w mjenje druhich wyschnoscow powita a měnjenje wupraji, so je po wunoschu němskotatneho ličenja wobydlenjow **milijen wobydlenjow pśichmało w Němskej.** Tehodła je nuzne, so bu schitanje podružnikow, pśechedewschim sa małe wobydlenja, hischće wjele lět sakhowa. Radźićel měschćanskeho prawa wo najważnischich praschenjach nuzneho prawa na wobydlenje rosprawjeschе. Radźićel komorneho fuda dr. Günther wo praschenju pśichśiskuschnosće mjes wyschnoscu sa dojednanje wobydlenjow a porjadnym fudom rěkješe.

Pjekarski strajk w Barlinje.

Póndźelu rano su pjekarśy pomoznizy wulkich pjekarńow w Barlinje dźěłacy pśestali. We wjećich mjeńšich pjekarńach pak so dale dźěła. Strajkowarjo su spytali, też pjekarśkich pomoznikow małych pjekarńow do strajka lośaśnyć. Njedostatk khlěba so najśerje njebudźe pśichejara šaćuwaś. Mjeńšche pjekarnje budźa so prózowaś, wjazy khlěba napjeć, a na druhej stronje budźa wulke iz strajkom potrjechene pjekarnje hischće někotre dny khlěb podawaś, dokelž su strajkowarjo wobsamknyli, so hižo pśichitowane cźěsto hischće pśechedźeju. Pjekarśy pomoznizy runje kaž dźěłodawarjo i móžnosću licza, so budźe strajk dłšichi cźas trać.

Lloyd George pśeciwo wójnskemu zahorjenju kśesćijanskich cyrkwjow.

Lloyd George je njedźelu w zhromadźiznje w Londonje zyrkwje winował, so njejsu nicźo cźinile, so by so wójnske sadźiwało. Hdy budźićelu so wjele kśesćijanske zyrkwje w krutišćim wokomiku pśechežiwo mordowanju wobrocźile, budźićelu ministrojo a monarchojo dyrbjeli na to dźiwaś. Najhórśe pak je, so so też někotre ludźi na to dźiwaju. Najhórśe je, so so też někotre młodźi muzojo we wumělstwje mordowanja wuwuczuju, a so kśesćijanske zyrkwje k temu mjelcźa.

Lloyd George je rjekł, so swoju nowinarsku dźěławosć sastaji, so by wjele swoje mozy na wólbne wojowanje a wobnowjenje liberalneje stronu nałožił. Lloyd George, najlěpje sapłaćeny žurnalist swěta, je posledne lěta nježdże 125 000 puntow (2½ miljona hriwnow) i pśijanjom nastawkow sasłužił. Wulki dźěł tychle pjenjes je na wutworjenje swojeho kubła swudawał, na kotrymž kóždy próšny dźeń pśichodowa.

Rozprawjenje wo Trianonskim zrěčenju w jendźelskim hornim sejmje.

Lord Newton je so w hornim sejmje knježerstwowego sastupjerja woprašchał, hacž Swjatł Ludow měni, so je jeho nadawk w praschenju madźarsko-rumunskeje swady wotbyty. Lord Thomson je na to wotmołwił, so je Rumunita na pśichwjedźenje ratakskeje reformy bjes dwěla hižo prjedy wójny pokšana była. Krajna reforma, kotraž je so po wójnje pśichwjedła, je so też dyrbjała na madźarske stronu, Rumunskej wottitupjenje, wupśeśestrěź. Lordej Newtonej w tym pśichiłkuje, so dyrbi so praschenje wo pśichśiskuschnosći měšchanemu rosrisaźemu ludej Haagskeho rosrišaźeho fuda pśichipokasaś.

Lord Charmsword praji, so by so madźarski lud jara mylił, hdy by wěrił, so by powalenje Trianonskeho mérowego zrěčenja, kotrež je nowe mjezy Madźarskeje postajił, pśichłoženje Jendźelskeje namakało.

Wukhowanje Nobilowych łowarśow njeje so poradźiło.

Mjes tym, so je schwedska pomozna kódź „Quest" powěła, so je so schwedskemu Junkerskemu létadłu „Upplandej" poradźiło, Nobila a jeneho i jeho pśechowdźerjow wukhowaś, rosprawa italskeho pósłanstwa we Oslu powě, so je so schwedskemu Fokkerskemu letarjej Lundborgej wukhowańśi stukk poradźił. Junkerske létadło je sa pśichitanje na lodowu schkrutu pśechcejeźe było. Lundborg je se swojim małym létadłom drje najprjedy Nobila wukhował a njedźelu druheho sranjeneho i lodoweje schkrutu wotnjeśł. Kaž so je Spitzbergenow powě, Nobile cźežko sranjeny na schwedskej pomoznej łódźi „Quest" pśichebywa. Schwedskjej letarjo pódźelu po jeho towarśichow polecźa. Schwedskemu kapitanej Tronbergej njeje so poradźiło, létadło w lodowej schkrucźe Nobilowych towarśichow pśichitajucź. Létadło je so pśechcejśo, létaŕ pak je njesranjeny wostał. Tornberg chcyše po nježkim Nobilowych towarśichow na kraj dowjesć. Pśichcźiny, kotrež su rosšudźale, generala Nobila jako prěnjeho wotwjesć, njejsu hischće rosjašnjene.

Powěsć, so je rušti lodolamak „Malygin" Amundsenowe schkrućkowańśe znamjenja popadnył, njeje so jasno wěrna potwjerdźiła.

Minister franzowskeho wójnskeho łódźstwa je expedizijej łódźi „Pour quoi pas?" poručiło, so by wjele pśichitoh cźinika, so mohła so hnydom na morjo puschcźiś a so pśichi śledźenju za Guilbaudom a Amundsenom wobdźeliś. Kschijaŕ „Strasburg" hižo k Norwegskej jědźe.

S Moskwy 24. junija. Po poslednich powěsćach lodolamak „Malygin" na stronje k 78. stopnjej połnocnjeje ščerki jědźe. Mot tam by śnadź létaŕ Babuschkin na wobhonjenje létacy mohł. Hacź dotal je Babuschkin jedyn króć na stronu ke kupje Khorla XII. na wobhonjenje wulećaŕ, hdyž je swěśił, so je kruta lodowa racźina we wokolnosći 25 mil k połnocy wot kupy Nadźije. Wobej kupje ke krótkemu ranju wot Spitzenbergenow leźitej.

Lodolamakowe dźěło je i huśej mhlu počźežene. Lodolamak „Krajźin", kotrejž je i Bergena wujeł, je pichłas dostaŕ, so by i najwjetšchim śpěchom do Spitzbergenom jěł a so by po puczu po możnosći sa Guilbaudom a Amundsenom śledźił.

S Barlina, 24. junija. S Kopenhagena a Londona su powěsće doschle, so su w Quebeku a Kanadze schkrowu powěsć popadli, kotraž praji, so je so dźěł muštwa „Italije", i balonom wotnjeseneho, na kóždy pśichiłało, kotrejež mjeno njeje hacź dotal hischće znate. Na wěrnosći tejele powěsće pak so dweluje.

S Roma, 24. junija. „Citta di Milano" powě: Major Penso je je swojim nadwodnym létadłom wczera krajinu, k ranju wot Spitzbergenow pśechśeźiźaŕ a sa franzowskim létadłom „Lathanom pytał. Major Penso je hacź 50 kilometrow k połodnju w Połodnjeho kopa je hacź 50 kilometrow k połodnju w Połodnjeho kopa je hacź 50 kilometrow k połodnju w Połodnjeho kopa

pakta zapoczatk činiecz, a druhe dyrbja so pschisamknyczy. Myßla zhebi, so budże nowa amerikanska nota zwonkonapolitiske rozsporninanja blizschich njedzel wobknjeczecz. Na nemßkej stronje, runje kaz przedawschej nocze, tez netczißchej pschihlozuja.

Mexiko za mandżelstwo na čas.

W kongresu mexikanskeje republiki budża w blizschim czasu wo mandżelskim zakonju jednacz, kotrez je so w swjasowym parlamencze stata San Louis de Potuti hizo pschijako. Po tym budżetej pschichodnje dwe wschelakej formje mandżelstwa pornjo zhebi wobstejecz. Jene mandżelstwo na njewobmjesowany czaß wobsamknjene wobhladuje a rospuschczenje mandżelstwa jenoz j dżelenjom dowola. Druha forma wobsamknjenja mandżelstwa mandżelske pomery po zadanju na dwe, tsi a nekotre lkta placzaze postaja. Hdyż je so sreczany czaß minuł, dyrbitej mandżelskaj psched stawnikom namjetnecz, so by so mandżelstwo podleschiko. Hdyż so w tymle wadze njenamjetuje, so by so mandżelstwo podleschiko, so mandżelstwo wot hamehu rospuschczi a muż a żona sebi polnu zwobodu dostanjetaj.

Ze Serbow.

Dajowmica.

Wutoru 26. smažnika.

Jana a Pawola.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1".

* 1872 w Khrósćecach Jurij Winer, kiż 27. II. 1918 w Pomorecach cyle nahle zemrě jako katolski farar Lubjski, jenoż 46 lět stary. „Zana róża w cyłym serbskim kraju njeběše dosć čerwjena, zo mohła dospołnje dowuznamjenić wohnja, kiż so wodnjo a we nocy haješe w twojej wutrobje za Boha, za duše, za serbski lud a kraj. Ani lilija njeje dosć běła, zo mohła so cyle napodobnić našemu wótcu, kak čista bě twoja přeco jenak ratolostna wutroba, kak čiste, njeskóncne běchu wšě twoje zamysły a wotpohlady. Ani dobytka ani slawy njejsy pytał, jenoż časne a wěčne zbožo swojich sobuščłowjekow. Twoje mysle, zdrasćene do zlatych słowow maćerščiny, błyšca so a budża so wěčnje jasniše dyžli snědh w serbskich niźinach a horach, hdyž so błyskotaju w pruhach skhadźaceho słónca." Najwuznamniše dźěła Jurja Wingera su „Hronow", naš prěni stawizniski roman, kiż je wušoł w Kat. Pósle a běše tak zajimawy, zo so čisła Kat. Pósla tež najez evangelskimi Serbami z ruki do ruki dawachu. — powědańćko „Poslednja primica na Tuchorju", a „Nekrolog wo Miklawšu Andrickim". Swój row je po swojim přeću dostał w serbskej zemi, w Khrósćecach. Na rowje steji jednory drjewjany křiž ze serbskim napismom. Tu njech so pomodli, štóž swoje Serbstwo lubuje!

1884 rěši wětčine Ed. Wjelan na duchownej synodze w Nizkej jasnje a swětle wo wulkej nuzy serbskich wosadow w pruskej hornjej Łužicy. Pomhało wšak to ničo njeje. Wobsteješe přeco hišće zakaz serbskeje paćerskeje wučby.

1866 bitwa pola Kraloweje Hradce

Ze spěwa wo bitwje pola Kraloweje Hradce.

So žita zybolachu
Na zemi na čěskej
A ludźo w měrje spachu
Na zemi słowjanskej:
Dha sotobik tón drobny
Tak zrudnje zanjesy
A skórźbne hłosy swoje
Wón k nebju pozběhny.
A na Morawje kosak
Jom zrudnje wotmołwi,
Zo w krótkim času tesak
Tu wšitko wupuści.
A nócny strażnik sobu
Wón wěści hrozny čas,
O Knježe wumóżniko,
Wot ujeho wumož nas!

Přisłowo: Po swjatym Janje njetrjeba nichtó wjacy wo Boži deščik prosyć. Tehdy wón sam přińdże.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer —3, thermometer wo dnjo +23. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer +7 a termometer w nozy +16. Wuhlady na deschczik, hrimanje. Dźensa dopołdnja krótke njewjedro Budyšina kraju pschecżahny. W Budyšchinje so jenoż pschekapny. Nasche wjedro je sazo njewobstajnischi cząs pschiwsało. Wječera psched Jendželskej leżaza niźina je so ruckle k nam hnuła, wyschinu nad Srjedźnej Europje wutłóczywschi. Spočatk we spadowaza schkleniza zeje pschikhadżenje pschipowdache. Wjedrarnje njewěrja, so nam pschewjeze deschcza pschinjese. — Jutsje hriedu jłhadża błóncžko 3,41 hodź. a khowaju so 8,24 hodź. Mšacżk jłhadża pop. 2,45 hodź. a khowa so w połnozy 12,50 hodź.

Sedmjo spancy.

Jutje 27. junija je dżeń sedmjoch spanzow. Ratař na tutym dnju wobsebje na wjedro kedźbuje. Je-li rjenje, smějemy sydom njedźel dołho rjane wjedro, dże-li so deschczik, budże wjedro sydom njedźel dołho deschczowate. W Franzowskej maju so ratarjo w tutym nastupanju lepje. Tam mjenujzy wjedro Ssedmjoch spanzow jenoż schtyri njedźele dołho ptacżi. Wschelazy ludźo wschak też hischcże do toho wěrja, so mohło wjedro jeneho dnja wliw měrcz na wjedro zyłeho měsaza, abo hischcże dlejze. W tutym nastupanju jara njewěrjazy wjedrawuskojni su pak wospjet dopokazacz mohli, so je wjedro po deschczowatych Ssedmich spanzach w schčehowazych tydźenjach wobsebje rjane było. A dożyła dźeń Ssedmjoch spanzow na jenym a hamžnym dnju njeswjeca. Grichiska zyrkej swjeczi jón w augusče a w starych krónikach wo zwjatych je dożyła 27. julij jako dżeń 7 spanzow mjenowany a nic 27. junij. Potajkim móża so zydom deschczowate tydźenje pak w junju, juliju abo auguscze sapoczecz. Tola dźiwajo na tych, kotrejż so woprawdże na dnju 7 spanzow deschczicże boja, zhejmy so nadżecz, so smějemy prawje rjanu dżeń, dokelż so ludźom dotalne njestajne wjedro hižom dawno njelubi.

*

— **Krajny swjatk schleswjitkich schewikich jenotow** swjedże so sandżenju njedźelu w Shorjelzu k swojej 19. swjatkowej skhadżowanzy. Rěčnizy rosporninachu wobsebje ważne pralschenja schewiteho rjemješka. Też w Schlesyskej so w jenotach pilnje dźěła, kiż ma za samer, podawacz hódnotne dźěło w schewstwje po měrje. Na orthopädiske schewzowstwo so pschezo bóle dźiwa.

— **Powětrowy ballon** wječera pschipołdnju wokoło ½2 hodź. Budyšchin pschelecża. Wón pschileczeża z wječora a leczeische k ranju dale. Leczeische jara wunjsko, so z njewobrónjenym wóczkom njemóżachmy zwóraczi, kajke napjatsne ballon mjeische, kiż so w rjónczinym świetle se swojej żołtej barbu rjenje wot módreho njebja wotschkowasche. Nad Budyšchinom mózachmy wobkedźbowacz, kak z ballona pěść pypachu, so wón hischcże wyscheje leczeiche. Wón běsche tak wunjsko, so samo nad wrjeskelemi leczeische.

— **Domišnjski film zakseje Hornjeje Łužicy** je hotowy. Wón pschedwjedże so k prénjenu rasej ptatk 29. junija 1928 popołdnju w 4 hodź. w Zentralnym dźiwadle w Budyšchinje. K tutemu prénjotnemu pschedwjedźenju maju jenoż pischeprošchene wobsoby pischitny.

— **Czejstwe płody jako poschtki w pakczikach.** W nětšichim poczażu podawaju ludźo na póšty poszyłki płodow a t. d. we wulkej mnohosczi jako pakcziki. Tute płody so pschi tlanju swjetscha skaża, wubeża a druhe poszyłki womasaja a wobschkodża. Dopominamy tohodla, so w czohżym poczażu njeje dowolene wjez, kiż so rucże skaja a macżeja, każ płody, jahodki, butra, tuk ald., w pakczikach rosesłacz, je-li po poschtpjenej czohżeze strach, so so skaja abo macżeja. Taste wjezy rosesłacz je jenoż potom dowolne, je-li je zwalka dosć krute, wobsebje snutskowna, so njemże schkoda nastacz.

S **Bukez.** Njedźelu popołdnju w 3 hodź. thowaschtoj so na tudomnym pohrjebnitschczu pozsełniczy w naschej wokolinje wschitkim derje znatcju Mitaschez mandżelskeju. Do teho běsche rěcz a pożohnowanje w Bożim domje. Wdowesti nasche Mikaich a jeho mandżelske běschtaj z wobsedżerjom zywnosce, kotrejż nětko kujeej Hóżnje skuscha, a pschebywaschtaj na stare dny w Drjedżdżanach. Wšesce je jeju poßlednje żadanje każ też zadanje jeju żywa bydo, so wotpockjutaj w żerbskej zemi. Też my, kotśij běchmy z nimaj bratsja, pschiwotamy jimaj: Waju dźeło je so stako, nětk so žabat sapocznje.

S **Litecza.** Pschichodny schtwórtk wobdżelnju so 5 hodź. budże pola Bartkez sazo żerbska nutrnosć je powobdżu.

S **Kamjenza.** Wječera pondżela je tudomny rjadowny mischtr Ota Wobjer wurhadnje rjaneho kormjeneho wola Djarsjat, kiż psches 20 centnarjow wažesche. Ssamo pola rěsnikow tuto skoco, kiż hižom nahladuje wulkosce a rjenje twarjene, wobdżiwarje sdadźi. Woł běsche na smježim dwore w Nowoßlizach pola Kmoßorka wotrosti.

S **Rósboŕka.** W tydźenju wot 14. hacż do 20. junija t. l. je we wokrjesku Rósbórskeho dżekowneho hamta dżekowe położenje shubjenischko. Schkleńzutoczerenje maju dale jenoż snadnje dżełacz. W poßledninu czasu je sazo jena schkleńzutoczerńja w Brunojach ja 23 schkleńzutoczerjow krótki dżekanski czaß sawjedża. Jena schpitelowa toczerńja je dżełaczerjow puschczika. Puschczene dżekaczerki su j dżela hnydom sako w kartonazowej fabriju dżeko namakate. W twarjenje maju derje dżełacz. Na murjerjach je hižom njedostatk, tola nekotre czerjoho njenamalachu dżeła. W druhich powołanjach so njeje wjele pschemeniło. Dżekowy hamt wobsłara dżeło 50 wosobam. Dżekowemu hamtej dżeło so 51 prózdnych městnow wosiewiło. Liczba dżekapytanych wuczinjesche w najpomnjenym tydźenju 344, liczba dostawarjow potrjebny 197.

Marica a Manica.

Roman.

89] (Pokračowanje)

Jenoż Hanija wuaji so swojemu nanej napischeżo smjerć, pschełoż cżinjesche so takrjez samotnik, dokelż starasche so wětšo sama wo dom a dwór. S Meinhardiom rěżeschtaj we rataršinje a zahrodże. Też j pschijmjesnymi žuhodami slużesche często hodżinu dołho pschi njesnikowym nadżypje a dawasche so wo radu a winopłahowanju powuczecz. Wobmjesowasche-li so jeje nan se swojim trochu dwěsomnym próżerjanjom na połepschenje Göllana jenoż na pucże k kerli, to prózowaschtaj so wona samuricz so do zyłeho sarjadowanja. Dóńdże k tomu rosłudżenju, truch starsje wipiży, kotrejż budżeschtaj wjele thóżkow naczinika, dokelż bě dołho sanjerodżena była, hdy wschu chżyli nowe winowe pseiki nahładżecz a khódży twaricz, murodżicz a tam, njedżiwajcy wscheho pschimuzenscheho pschecżiwjenja starseho Seppa każ też młódschehe czeladnika, płahowanje czopaka (druzjiny jabłukow) sapocżecz.

Hanija běsche pola nana pschetrócżika a stary baron bě wotrasczkowaj z wupowědżenjom hrozył, hdy bychtaj nowy porjadk nochżyłoż sobuczinicz. Młódschi wupreja so pschesjedne z tym, so wostanje. Sepp pak drapasche hebi scherschesche: wón nima „bożyła żaneho cżaża" k nowosarjadowanju wjezow, wuras, kiż w jeho erzże trochu thróble klinczesche. Tuż swjasa swoje brjenjeschko. Rosłożowaschtaj so dżerżeschche starsemu knjesej dołhu rěcz. Wón dże je telko lět tu bywał a pschezo spokojom był, ale hdyż zónstse knjeżicz poczinu. . . . . Teje zónstseje dla, schtož so wěsto na Hanizu měrjesche, baronej Durazzimu so nadobo hłowa zaczerwjeni. Stary pak wječzesche měrnje dale: pscherżiwo knjeni baronzy wschak wón zyła niczo nima — wo Hanizy ani słowczka njepikny — ale hdyż tu nětko wschitko sabinje, to wón znajmjerschtwa njecha pschi tom bycz, pschetoż je so we służbje swojeho knjesa „kaputt" nadżěkał a nabraczował wot ranja hacż do wjeczora. Wón je cżesimy cżłowjek, thudy każ zyrkwinska myscha je pschischedschi, wothadża też thudy każ zyrkwinska myscha. Ssamo na stary dżeń njeje zhebi mohł niczo nalutowacz.

Hižo poczża so staremu baronej wutroba smjehczecz, jako Ssepp bě tak njewobhladniwy, so swarjeschche na zusnych. Woni zu pschi tom, bura j jeho žaunjneje domišny wuczerkcz, a jich wliw je sawěsce też tu „żónitku" sajedocżił a k tajfim kowrótnym nowotarstwam sahwedł.

Nadpad na Hanizu, wobsebje pak na zuzych, jeho hłowne rospjerschenje, bě staremu psche wschu měru, a hdyż bě stary baron runje hakle so nimale smjehcził, nahle zo rospyri a rosłołobi. Wón wupschestrě ruku, a zitka wustupi jemu na żpanju, mjes tym so woczi, kotrejż hłuboko we wórzniznowaj tczjerschtej, nadobo zwoju staru wótrosć sazo dostaschtej, sareji wón na Seppa: „Won!"

Tón wuczahny zwoju dymku j liweje nahrudżneje kapy, woczini wórzko, sapali sapałku a zażehli tobak. Potom cżiżny palazu sapałku na schpundowanje, a pomałku, zwój burści thribjet, wot dotkeho, maznebo dżeła schilem, zyle stulibschi dżerżeche teptajo se zwojimi cżejkim j zwokam wobstymi cżrijemi k durjam.

Stary baron běsche hižo tak a tak cżasto sakasował se sapałkami wokoło mjetacz. Nětko sareji se słobami:

„Ty hrje chżesch mi dom sapalicz, Seppo? Sběhni hnydom sapałku!" Sepp wosta steja, dymku w hubje a wobhladny so je zwojim wosczerzerawym mjeschczonom:

„Ja njejżym hižo w służbje,"

„Sběhni!"

„Njejżym hižo we służbje!"

Ani so by zwój tempo też jenoż wo tyżaczi dżeł sekundy pospěchił, dżeżche won.

Stary knjes widżeżche zehlazu so hischcże sapałku na semi leżo, chżyżche wusunjecz, ale sakhablowa a padże do słótża pschech blidom, na kotrejż pschezo hischcże papjery dżiwje wokoło so walachu.

Hanija bě haru sabłyschała a pschibżża sloku nuts. Wuhlada papu, wopraschża so, schto je so stało, ale nadobo so won wrócżo zwjeże, j módrem mjeschczom, tołsto zaczerkanymi żiłkami na cżole. Hanija bě runje hischcże w prawem cżasu dobżdżnika, so padaze cżeko so j hłowu wo semju njedyri. Wona łaschkiny wo pomoz. Sstužobnik pschindże. Poßadżischtaj stareho barona runje. Ton mjejesche woczi sandżelenej. Powałku zhubi so barba j wobliczo, a won na żnjerej wobkedny. Haniza a służobnik so prózowaschtaj, jeho na stólz poßadżecz — podarmo.

Mjes tym bě cżeta Angjolina zatmpika. Hdyż po zdaczu wotemrětsche wuhlada, jej mjaknu a wona dyrbjesche so poßydnyez. Też hołza bě pschischcża dokelż durje wocżinjene wostaji, bě wołanje po zukem donje słyschecz. Kuchatka tykny zwój nóż nuts, łaschcżicża a sażo wuhża. Rěto pschindżeschtaj też dżomka a młódschi cżeladnik. Zyle napoßledku sastupi żanno Sepp do zluwy. Dymku w hubnem kuczżku dżeżche pomałku k zwojemu nebżdżschemu knjesej. Hdyż widżeżche jeho tak kwipschesnrěteho, won zasałka:

„Ja njejżym nicżo cżinicz chżył. Wo sapałku ku ludźo njewadża." Ale sapschimny hołu, a młódschi cżeladnik każ też służobnik j Hanizu njeżechu starsehu knjesa po słhodach horje. W jeho zitwi położichu jeho na łożo. Cżeta Angjolina pat wosta w zwojim stole żedżo. Kolenje jej tschepotaschtej. Wona stonasche: „Ja njemóżu bycz, ja njemóżu hicz!"

Tola nadobo sestoczi a cżerjesche wo słhodże horje. We mandżelskeho zitwi zwoje so sażo do stoła. Sepp rjeku dobromyślnje:

„Ja pójdu do Lany, ja pschijwjedu doktora!"

Tola Haniza so na to nieżpuschczi, ale póżła służobnika po elektrikej tam. Po nekotrych metrach bě won Seppa hižo pschesejczinył, kiż pomałku, kaschczik a brjenjeschko se pschewjasanym rubischkom w ruzu po pucżu krocżeschche.

Haniza bě, jako by so jeje namowy łeiwy bol zyle symny cżuł, ale żónitke njewótdachu, zebi rady. Hołza radżeschche, so ma so khorenmu horzy zyhel pod stopu kasczi, dżomka bě sa łóbkładżenje na nutrobnu, a kuchatka běżeschche po Bonifazinutbnu protyku a pschewobroczischche kopjena njemóże wot prédka do sadu a wot sady do prédka, njemamaka o pschihódneho pomhadła.

(Pokračowanje ześchnje.)

Pyche wscho lubujemy nascho Delnju Lužizu! Kelko kraßnych šiwjedženskich draskow khowa we šebi. Wjerše budža šchewiecj nasche wožko wobrasy, kasčej je putasche Serbow wulki pschercej, moseč Ludwig Kuba z Prahi, na cknninu, so by barbotjosej šchewila tyšazy sajimzow!

Pěkny wobras we wulkim šwjedženskim cžasu šu z nastanu šiwjedženske woty. Njech tej Lužica jewja wobrasy Živjenja šerbskeho ludu, ſ natarstwa a njemjeßta, se wolhoda a twornje!

Serbja! Pschinoschujmy ke rjanoßeji dnja 5. wschonskeho ščita, so by byl naikraßnischi, kiž kdy šwjezachu. Budeßezy so hotuja, pyscha wseh nanasrješčho a ch luby Knjes nam wšesče rjane wjedro wobradži! -r.

Duššiwa w Drježdžanskej rězarni.

W Drježdžanskej rßarni šu hižom dlšchi czaš kradzi ami so bychu ſlžda za nadbarni namakasi. S chlowjenjom rßnischich mischkrow šhubichu so hurko zyle birtle howjadow, polozy „winjerzow a druhe tam itkdene mjaso. W poßednim czašu tute padnuschiwa tak pschibrachu, so so wschitzy rßnizy do najwjetschepo njemska podachu. Jedyn druhemu wjazy njewotrjesche. Jedyn tukasche na druhich. Wjelo pak „m ßdnežnje padnicha lepich. Jeneho rßnischeho pomocnika, wotschlyschenkeho synna jeneho rßnischeho mischtra, jako paducha sajachu. Kriminalna polizija padnuschiwa dokładnje pschepytuje, so by jich wobsah swježčila a wujaßnila, cžo wschitko na padnicznym towaze tuteho rßnischeho pomocnika pschinidže.

Tro occanscy lětarjo přindu do Khocebuza.

Město Khocžebus je lětarjow, kotřiž šu jako prěni Atlantiski ozean ſ ranja k wjeczoru pschelecželi, jako hoseji pschepročyło. Köhl, ſ Hünefeld a Fritzmaurice pschiindu dzensa wutoru do Khocžebuja. Wokoło 11 hodź. pschilecža hoseo ſ Kradkom a pschistaja na Istanliescžu. Tam jich zastupjerjo města Khocžebuja ſ mutrobnymi žiwanmi powitaja. Po powitanju šu lětarjo pschitomni pschi poswjeczenju pomnika za ozeanskim lětarjow Chamberlina a Levina pola Klinki. Hodźi staj tutaj amerikanskaj lětarjej loni žiwjatki pschistajichaj. Za hoseji šu wšo we Khocžebuju wschelake pocžesczenja wotmyslene.

Přilopk.

* **Djeczowy jandžel.** We Wětoschowje w Delnjej Lužizy padze litletny žynk thachlestajerskeho mischtra kr. na Dwórnischczowej dróhy sandženy schtwórik ſ thětro wyßokeho wotna do dwora dele. Djeczo, kiž bešche jenoż kschatku wobleczene, bešche žebi wotno žame wotewrito a je žo won slehnyło a pschi tym pschewahu dostało. Se Božim swarnowanjom njemejesche straschne padnjenje žanych slych sczěhowan. Djeczo zyle njesranjene na dworje leżo wotna a žo wot žiwotich strožełow bórzy sazo shraba.

* **„Jeremias" Gustav w Saarbrückenie.** Barlinski dróhi Gustav Hartmann je žyhotu wjeczor w 7 hodź. na žiwalim domoji puczu ſ Parisa to Saarbrückena dojsł.

* **Hišcze jedyn wobor Siegeldorfskeje železnischeje katastrofy.** S Augsburga je pawš, so je so šrjedu rano 46letni wojenjeny generalny direktor Hoppez papiernika pola Kemptena w Allgänskich Alpach Korla Matthies zastrelił. Won bešche w žiwotim czašu w Siegeldorfe pola Nürnberga se stroželemi wotetschoł. Naschonjenje tuteho czežkeho njeßoza dowjedze pola njeho psched nekotrymi dnjemi k dospołnemu sapraženju cžiwow. W tajschich wobcžinjesczach pytasche generalny direktor Matthies, kiž bešche jedyn se wjednikow Allgänskeje industrije, dobrowólnu finjerez.

* **Wobej nohy ſ trawužnjezakom wotrěsnjenej.** We Kreuzenoduju pschindže, jatu na polu ſ trawužnjezakom djeczel žyczechu, do maschiny, kotraž wbohemu djeczu wobej nohy wotrězny.

* **Czežke njeßoze na dróhowej železnizy.** Blišo Limogesa w Franzowskej zjej w sawinnenju wuja dróhowe železnizy do žo trajnoh. Pschi sranjenja do Vo wagonow srani, mjes nimi sydom czežko.

* **Czežke rosbuchnjenje.** We Brüßelu, we hkownem mjesče Belgiskeje, bešche žo pjatk wjeczor sskad stareho želesa sapelik. Wschi haschenju rosbuchny granata, kotraž wošom wožebow mori a 40 srani. Nekotre twarzenja nu ſu so tak czežko wobschkodzyče, so w nich ludzo wjazy hndžes njemóža. Wohenj je salatu.

* **Khrtya w Lodzu.** W pólsim mjesče Lodzu je sanženy tydzeń thrihna wudyrka a žo ſ wulkej špěchnosczu po zyłym mjesče rosschérila, dokelž bechu sirowotnike pschibrawy njedosthatcze. Sandženy tydzeń nalicžichu w Lodzu 12 000 na thrihnu skhorjenych wobhdlerjow.

* **Powodžeńska katastrofa w Lotzkischej pschibéra.** Powodženje w Lotzkischej w žwojich rosmérach pschibéra. Deschczowacj so njepschestanje a wulka woda w rękach bywa dżeń a wjetscha. Pschedhydna ratastreje kommišije w Knjeżestwje na sa mózne, so je nędżbe polożja žnjow sniczena. Schkoda, kotruż je ratastrowe dotal pocżepżło, wosliczeja ſ 250 miliżonami złotych frankow.

* **Sydom wožebow žo spaliło.** Po powěsczi ſ Cjenstochowa w Y-blicej je žo we wójwodstwje Wole Zan'owskim hróżne njeßoze stało. Tam w žimnosczi wšeteho. Do sie

Njedźiwajcy wyšokeho zła, kiž Sjednoćene Staty na dowos tutych wězow kładu, kupuja je amerikzy bohaćkojo ſ wobzebitej luboscu w Europje, a tu sajo najradscho we Parizu. Wulki juwelerkojo na Rue de la Raix zu ſtoro jenoż wot tuteho amerikanſkeho wotebéracſtwa žiwi. Amerikanka jako tajka je nětko junu wo tom pſchesſmědźena, ſo Parizſki a Wienſki kravz lepje, ſpodobniſcho a ſe žiwiſchej wobrasnoſcu dźěła, hacź amerikanſki, a lubuje, pjecźſtowdollarſke wobleczenje w Europje kupowacź a na nje w New-Yorkſkim pſchiſtawje nimale ſtantžny pjenjes ſa ſko ſapłaceź. Twory podawazy pſchekupzy nimaju wjetſcheho pſchecza, hacź ſo bychu Amerikanjo tak zbytnjeni wotſtali.

Sadujcź pak njechamy, ſo tuczi wuprajeni amerikſy bohaćkojo jenoż mały dźeł wſchěch pnczowazych wurcźinja. Tcź **amerikanſki ſtrěni ſtaw**, ludźo, kiž dyrbja ſtebi wſchědny ſkleb ſtami ſakſtužiceź, wopytuja Europu léto wot léta ſtyſnjſcho. Amerikanſke łódźne towarſtwa ſu tunje komorki we wulkej mnohoſeji pſchipraſnile, kiž teź khudemu pnczowazemu jěſdu pſches ozean ſmóžnja.

Dyrbimy pſchezo ſaño na to pokaſaceź, ſo njeje kóždy Amerikjan ſ miliſjonarom, kiž do Europy pſchijźe. Pſchedewſchém maju ſtebi wobkhodniſch wědomi byceź, ſo **pſchedrožene puczowazych Amerikjanow njeje jenoż hrěch, ale teź njeſwuprajomna blaſnoſcź.** To njeſeſchkodźi jenoż naſchemu hoſpodarſtwu, ale naſchemu nahladej we wukraju dozyła. Spóſnaje-li ſo to, potom budźe to ſa naſ jara ſpomóžne.

Póſtowy auto znjezdożił.

Jedyn morwy, dwanaceje ſranjeni.

Na nahłej dróſy mjes Hohnſteinom a Porſchdorfom w Saſſkej Schwizy je pondźelu popoldnju wulki póſtowy autobuź ſ pſchipowěſchakom dróhowe wobkrožeње pſchekamajo po bruſy delepadnył. Wjednik autobuża ſo mori, dwanaceje woſobow ſo cźežko abo lohko ſrani.

Krótko do ſnjeſbożenja běſche 70 wokobow autobuż a pſchipowěſchak wopuſcźiło, hewak by kataſtrofa hiſchcźe hórſcha była. Snjeſbożených ſwobalachu a dowjeſechu do Schandawſkeje měſchczańſkeje khorownje. W ſnjeſbożenymaj woſomaj wulcźeju ſtebi wobdźěłniży ſchewſkeho ſtejda w Shorjelzu. Woni běchu ſ autobużomaj ſe Shorjelza do Saſkeje Schwizy dojeli. W Hohnſteinje běſche wjetſchina wobdźělnikow wuſtupiła, ſo by pěſchi ſchła.

Wo pſchicźinjne ſnjeſbożenja ſo powe, ſo je w ſtatnym hajniſkim rewěrje ſapſchaty autobuſej napſchecźo pſchijźeł. Kóń ſo ſpłaſchi a ſkocźi do hyſedź dróhi. Wjednik prénjeho woſa krucze ſaſpina; pſches to wjednik druheho autobuża do pſchipowěſchaka prénjeho auta ſajźdże a ſe tajkim wotmachom do njeho ſtorcźi, ſo wobkrožeње pſchekama a po 8 metrow wyſokim bruſy delepadny. Samój pſchipowěſchak ſtorhny ſoho dele. Też pſchipowěſchak prédnjeho auta wón ſobuſtorhny, tón pak na ſboże ſa wobkrožeње wikajo woſta.

Zaso ſpěſny čah z kolijow wujěł.

Pjatnacźe wozobow je ſo ſranilo.

Direkcija nimſkoſtatneje żeleſnizy w Stuttgarcźe ſpodźiewja: Spěſchny czah D 113 ſ Friedrichshafena do Stuttgarta je ſobotu popoldnju pſchi pſchejźdżenju dwórniſchcza w Ummendorfie ſ hiſchcźe njeſtateje pſchicźiny ſ kolijow wujěł. Lokomotiva je ſo powrócźiła. Wſchitke wozy ſu je kolijow wujěłe a na żeleſnińkim nałuzyje ſtejo woſtałe. Morjeny njebu nichtó. Nyńdźe 15 puczowazych je ſo **lohko ſranilo**, tehorunja wjednik lokomotivy. Tepjeł je ſtraſchniſcho ſranjeny. Preſident direkcije nimſkoſtatneje żeleſnizy dr. Sigel je ſo po powěſći wo ſnjeſbożenju hnydom ſ domom ſ mſtnu njeſboża podał.

Po ſnjeſbożenju czaha bźſchcźej hnydom wobej koliji ſaraczenej. Pomocnej czahaj ſ Aulendorfa a Ulma hórſy pſchikhwatachtaj. Tehorunja pſchikhwatachu ruczе wobnjowa wohora ſ Ummendorfa a ſanitetniaj ſ Biberacha. Hiſchcźe wjecźor dóńdźechu pionirzo nimſkoſtatneje wobory ſ Ulma. W nozy na njedźelu ſu pſchi ſnjeſbożenju ſtónzowane kolije ponowili. Wot njedźele popoldnja we 10 hodź. móżachu czahi po cźaſu ſajo pſchejźdźeć, dotal běchu puczowazy pſchestupowacź otrbjeli. Ménja, jo je czah pſchejźdźenje jěł, ſ czimż je pſchi pſchejźdźenju wuhibała ſ kolijow wujěł.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— Schkrowa powěſć wo wjedźe ſa ſtudiſchu ſrjedu: Po njetwjedrach wobtkłodnjenje a ſherjate. W Jendźelſkej ſo ſtowa wuwjedri, tola woſtanje tkłodno.

Dr. Stresemann njeje ſwólniny, do knježeſtwa Weimarſkeje koalizije ſaſtupiceź, dokelž by jemu pokhoſt ſa cźłakaze wulke ſwonkowupolitiſke praſchenja pſchewuſti był, toſrjeź móże jenoż knježeſtwo ſylneje autority rosrjeźeź. Won ma ſa nuze, ſo ſozialdemokratoje, demokratoje, zentrum a nimſka ludowa ſtrona knježeſtwo tworja.

*

Pſchi parołódźniſkim towarſtwje „Swězdy“ ſu we Pótsdamje pſchekſchiwjenje wo 50 000 hriwnow wotkryli. Dźewjecź pſchiſtajenjow ſu ſajeli, kotrjž ſu pſchi pſchedawanju jěſdnych billetow jebali.

*

Njedźelu rano wokoło 3 hodźin ſu paduſchi 32létneho policajſkeho wuſchiſchego wachtmiſchtra Deckera ſe Braunſchweiga ſaſtrělili, hdyž jich w pohrjebniſchczowym ſarjadniſtim domje pſchekhwata.

*

W februaru běchu ſo w Alpach w Schwajzarſkej tſjo ſněhakarjo ſ Lipika ſ lawinu ſaſypli. Nětko ſu cźełu jenoſu ſ nich, 22létneho pijmiſtajerja Reichi ſ Lipika, namakali.

Hdyž Winſki ſpěſchny cźah do Radkusburgſkeho zwórnitſchcza ſajźdże, wuhibaſ ſo dohlada, ſo bě wuhibadło wopak ſtajene. W połednim wokomiku ſtebi ſwěri, wuhibadło pſchestajicź. Njemóżeſche pak wjazy na bok ſtocźicź a ſo ſ cźahom pſchejźdźe.

*

Jendźelſcy wojazy ſu ſtrategiſke měſtna w Tangſchanje wobſadźili a jendźelſke wobſchedźenſtwo ſchkita.

*

Strowotny ſtaw Schcźěpana Radicźa, kotrehoż bě we ſkupſchinje ſapołanz Naczicź do brjucha tſělił, ſo hladajcy połepſchuje. Jeho rana je tak daloko ſažiła, ſo może dłeſchi cźaſ ſwonka łoża pſchebywaceź. Lětarjow, kotriž jeho lěkuja, ſe ſwojimi žortnymi pſchikſpomnjenjemi ſabawja.

*

Roskaſowaſ chineſkeho połnóżneho wójſka w Tangſchanje wicho ſtoło a ſtłěbro tamniſchemu wobydlerſtwu wudrěź pyta. Haczrunje ju jemu wuſchnoſcze a měſchczenjo w Tangſchanje ſa 400 000 hriwnow ſtota wuſtrělili, žebi ſada, ſo by ſo jemu hiſchcźe 100 000 mexikanſkich dollarow wudało. Jeho wojazy ju tamniſche najwažniſche podkopki wobſadźili. Hrožy, ſo je pócźerjeć da, jeli ſo jemu 100 000 dollarow njeſpſchinjeſu.

*

Zona w Ismaliji w Egiptowſkej je tele dny ſchěſcź-nitkow, ſchtyri hołzy a dweju hólzow, porodźiła. Wſchitcy ju cźiłe a cźerſtwe.

Fotografije

wo poswjećenju ſokołſk. khorhoje w Poršicach su hotowe a móża ſo w Serbſkej knihafni ſkazać.

Rěčne hodźiny zaſtaraſnjow a radupodawaſnjow města Budyšina.

Saſtaraſnja cźěſchnych dźěcźi:

Pondźelu, wutoru a pjatk wot 15 hacź 16 hodź.

Radupodawaſnja ſa małe dźěcźi:

Schtwórtk wot 16 hacź 17 hodź.

Radupodawaſnja ſa ſamodruhe žónſke:

Kóždy 1. ſchtwórtk w měſaſu wot 15 hacź 16 hodź.

Saſtaraſnja na tuberkuloſu khorych.

Pondźelu wot 16 hacź 17 hodź.,
wutoru wot 16 hacź 17 hodź.
ſchtwórtk wot 15 hacź 16 hodź.

Radupodawaſnja ſa bednych:

Kóždy 1. ſchtwórtk w měſaſu wot 9 hodź. hacź 10 hodź.

Radupodawaſnja ſa na alkohol khorych:

Schtwórtk wot 17 hacź 19 hodź.,
pod lěkaſkim nałodźenjom kóždy 3. ſchtwórtk w měſaſu wot 18 hacź 19 hodź.

Wſchitke ſaradźeńſke ſu pſchi Kralowſkim walu 3.

Radupodawaſnja ſa ſłabomyſlnych, duchakhorych a na padawu khoroſcź cźerpjazych:

Kóždu 1. ſrjedu w měſaſu wot 11 hacź 12 hodź. **w měſchczańſkej khorownji.**

Wukaſowańſke hodźiny ſa ſexualne a mandźelſke radupodawanje:

Dźeławe dny wot ½12 hacź ½13 hodź. w **Sſejmownji na Hrodowſkej haſy 10 II wó ſtwje 82.**

Mimo teho:

Rěčne hodźiny měſchczańſkeho lěkarja:

Dźełowe dny wot ½12 hacź ½13 hodź. **w Sſejmownji na Hrodowſkej haſy 10 II wó ſtwje 82.**

Rěčne hodźiny měſchczańſkeje aſſiſtentſkeje lěkarki:

Pondźelu, wutoru, ſchtwórtk a pjatk wot 17 hacź 18 hodź. **w Sſejmownji na Hrodowſkej haſy 10 II wó ſtwje 81.**

Listowanje.

B. S. Kóżda podružna ſtrona ſe ſamoſtatnym hoſpodarſtwom ma pravo na podružny ſchkit. Sčo ſamo roſnſumi, ſo je potom też k rjedźenju khěže winowata, ſyła ma domjacy porjad we wſchěch dypkach wobkedźbowacź, kiž ſa podružnikow płaci, potajkim też ſa ſamoſtatnych podružnikow.

F. G. W naſtupanju žadanja podpjery njeſmaje ſakoń žane ſalětnjenje (Verjährung). Macźe kóždy cźaſ pravo, na podkožu § 1578 ſtatneho ſakonja ſej wudźerżenje žadacź, hdyž je muż ſamožny. Je-li dobrowólnje nochcź wobroczeńe ſo na ſtudniſtwo. Tam wěſcźe k ſwojemu pravu pſchińdźeźe.

A. L. Wobroczeńe ſo na wujednjanſki hant. Tón budźe wěſcźe poſtajeć, ſo ſo kachle na khłóſtu wobkedźerja wuporjedźa. Płunowy warjak ſ tutej wězu niczo cźiniceź nima.

Swójbne powěſće.

Semrěli: Arnoſcht Müller, wyſchſchi ſtražmiſchtr na wotp. w Budyſchinje, 67 lět. — Madlena ſwud. Bjeſlodowa rodź. Lehmannez, kubłerka w Tſelanach. — Korla Bjarnat Winkler, hońcźenjaŕ w Kamjenzu. — Korla Auguſt Hulcź, wumeńkaŕ w Delnich Pózkowach, 80 lět. — Jan Handrij Wawrik, wumeńkaŕ w Wujeſdźe, 64 lět. — Marja ſ Wedelowa w Ruholzu, 84 lět. —

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ ſo dźenſa wutoru njezeńźe ale hakle za tydźeń k měſacnej zhromadźiznje. Předſ.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma ſwoje zwučowanja kóždu ſrjedu wječor we 8 hodź. w towarſowni na Hornčeſkej haſy (Chriſtl. Vereinshaus).

Budyšin. Sokołki zwučuja ſrjedu wječor ½9 hodź. w ſali Serbſkeho Domu. Dla ſwjedźenja w Budeſtecach njech wſchitcy přińdu.

Hłowna ſkhadźowanka! — Łětuſa hł. ſkhadźowanka ſo wotmóje 11., 12. a 13. žnjeńca (augusta) w Radworju. Prosymy ſerbſke towarſtwa, zo bychu na to dźiwale a tu njedźeli ſwjedźenjow njewuhotowale!

„Zwjazk łuž.-ſerbſkeho ſtudentſtwa“.

Hrodźišćo. Towarſtwo „Zerja“. Srjedu 27. junija wječor we 8 hodź. ſpěwanje pola Jurakec w Hrodźišću. Wſitcy přińdźe.

Dirigent.

Sokołki. Přich. ſtwórtk wječor je w Budyšinje zwučowanje načolnicow Budyſkeje, Poršiſkeje a Maleſanſkeje jednoty. Dla khorosće přitomna być njemóžu, tehodla dyrbja načolnicy mjenowanych jednotow zwučowanje ſame přewjeſć. Ht. načolnica.

Sowrjecy. Jednota „Sokoł“ ma tutón tydźeń wutoru a ſtwórtk wječor ½9 hodź. zwučowanje.

Sokoł. — **Nawječorny wokrjes** ma přich. ſtwórtk we 8 hodź. w Pančicach zwučowanje dla ſwjedźenja w Budeſtecach. Wokrjesny načolnik.

Do Kamjenca!

Přewzaće wobkhoda!

Z tuſym wozjewjam, zo ſym wikowańju z drogami, barbami, kolonialnymi ſworami a fotografiſk. připrawami firmy Fritz Goldberg w Kamjencu na Budyſkej dróży 52 wotnajał a ju dźenſa wotewrju. / Dokelž ſym dołhe léta w prěnjorjadnych wobkhodach dźełał a akademiju za drogiſtow w Brunſwiku wopytał, mózu ſwojich česćenych wotběrarjow ſtajnje wěcywuſtojnje poſkužować. Prošu wo dobroćiwu podpjeru mojeho młodeho předewzaća.

Z počesćowanjom

Rudolf Hilſcher w Kamjencu

Stupnje za pućowanje
tofle za pućowanje
ſtupnje do kupjelow
płatowe ſtupnje
w najwjetšim wuběrku
Heinrich Mohr
w Budyšinje
na Zitnych wikach

Gumijowe ſwory
za žony a mužow
wopłećowadła, žiwotowe wobwjazki, měſaſ. wobwjazki a ſajke přez. wuſtupowanje. Wobroćće ſo dowěrliwje na
Wagnerowu
w Budyš. před Šulerſk. wrotami 9

Wot 27. junija — l. julija ſćěhowace jězby z wulkim omnibusom zarjaduju:

Srjedu 27. junija pop. w 2 hodź. do **Stołpenja** (Stolpen). Wróćojězba wječor *wokoło* 7 hodź. Płaći 3,10 hr. tam a ſem.

Štwórtk 28. junija pop. w 2 hodź. do **Deln. Wjazońcy** (Nieder-Neukirch Georgenbad). Wróćojězba wječor *wokoło* 7 hodź. Płaći 1,80 hr. tam a ſem.

Sobotu 30. junija pop. ½3 hodź. do **Janskich kupjelow w Smječkecach.** Wróćojězba wječor wok. 7 hodź. Płaći 2.— hr. tam a ſem.

Njedźelu 1. julija rano w 5 hodź. **do Błótow** (Börkowy). Wróćojězba wječor wokoło 8 hodź. Płaći 10,50 hr. tam a ſem.

Po dźěłnych kartkach 9% potuńšenja!

Prošu ſo z cźaſom zamołwić!

Pawoł Mosich w Budyšinje
na Hansenſkej dróży 40 **Telefon 2484**

Taflowe a bildowe **přikrywy** Twjelki, trjenja, kup. rubiśća, tkaniny za koſće, kopřiwina Wulki wubjerk! — jara tunjo!
Kurt Erler w Budyšinje na Zitnych wikach 11 zuap. „Zlot. Wjeźdy“

Zmorščizny,
ſałdy ſo zhubja. Rozprawa darmo, jenoż wróćo porto.
Erha-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30

Visitne khartki
zhotuje ſpěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

2 ſerbſkej pilnej holcy namakatej we ſamſnej ſwójbje w Drježdźanach jara dobru, derje płaćenu

ſłužbu!

Předſtajenje w Janſkich kupjelach w Smječkecach přich. ſrjedu abo ſtwórtk wot 1—4 hodź.

Sydom lět ſtary ſrěnjoſyny
walach (liſak)
1- abo 2-přežny jo na předań
we Worklecach 24
pola Kamjenca

Wyſokoſusełna podſobna **ćoh.**
kruwa
je na předań
we Łuću ćo 6
pola Delń. Wujezda

Dr. Starck
je ſo z pućowanja wróćił

Příloha k číslu 147

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 26. junija 1928

Posedźenje wokrjesnscho wubjerka Budyskscho hamtskscho hejtmanstwa.

Pórdźelu, 25. junija 1928.

Wčera pórdźelu sedźe so wokrjesny wubjerk Budyskscho hamtskscho hejtmanstwa k posedźenjej sali hamtskscho hejtmanstwa k zwjesnemu posedźenju, kotrejž knjes hamtski hejtman dr. Jungmann nawsedowasche. Sosobstawny direktor Zuckerriedel samoknjeny pobrachowasche. Přisedy wjesnych wokrjesnych wubjerkow bě so dwě wjeršcheje blisce posedźenje na pórdźelu 16. julija t. l. pohnuły, zo by hebi tamniscku kamjenjołomu industriju wobsedł.

Za přenim dypku dnjoweho porjada stejesche ličenje wobdata na dróhach w lěcze 1928/29. Wubjerk měrješe na wojerowscheńu potrjatiej, schtó ma twudawki za ličenje na nowaźnišich pschelkohodnych dróhach pschewzjacz. To su tak mjenowane podróżki, kotrejž su na sarjadnistwowstej dźerze jako čornjołotke dróhi wosnamjenjene. Jedna so wo sedźehowaze dróhi: z Budyschina do Kulowa, z Kamjenza do Wjelećina, se Suborntzkeje do Barta a Njechornja, se Budyschina do Minakała, z Bistopiz do Schumborna, dróha w Kunowatzkim dole a stónčenje dróha z Njechorńza do Rodeja a Bukez a je Schěrachowa do Khrósława a Wurbika. Ličenje wobkhada na tutych dróhach budże něhdże 200 hr. płaćiecz. Wubjerk wobsamtny, so tute twudawki swojim gmejnam njenapołoži, ale je tam ponjese.

Němski powětrowótdźiwy swjask w Barlinje je so na wokrjesu z prošbu wo pschinoschk k letańskowemu darej wobrócił. Wokrjesej pak jeho finanzneho połoženja dla njeje możno, pschi Khasčkim darst so wobdźělić.

Na pschedewsaću Ssamokhodowsko wobkhadneho towarstwa za fasički žiwobudny stat (Kraftwerkbr Freistaat Sachsen) je wokrjesej tež wobdźělenu. Towarstwo so po swojej lětnjej rosprawje na swjeselaze waschnje derje wuwiwa a tehodła tež ličba 70 proz. dividendow rosdźěli.

Wunoschk pomoznehu tydźenja za wumrěcow, pschi kotrymž so tež we wokrjesu swérka sa nuzu cžerpjazych wumělzow wotnje, je w Budyskim hamtskim hejtmanstwje swjeselazu był, wokrjesej je modł 1225 hr. wotedacz a zjeli z tutym pjenjezom na nahladnym městnje.

Tu sajmny so rosprawa knjeza hamtskeho hejtmana dr. Jungmanna a wo natwarjenju rjemjeslniskeho doma za bědnych, w kotrymž móża so bědni we wschelakich powołanjach wuwucžicz. We tutej wězy je wubjerk hižom w januaru ras jednał, ale je pschinoschk wotpokasał. Nětko pak knjes hamtski hejtman nazjił sercženja pschedpokłoł, po kotrymž so natwarjenje a wudźerženje tuteho doma, kiž ma so w Drježdźanach natwarzicz, po pschinoschkach takle rozdźěli: Statny fšuk pschinošanje 50 procentow, krajna sa wobsercženja 25 procentow a wokrjesne šatarańske jwjaski a wobsedźerjo 25 procentow w kóždym rěcze. Budyski wokrjesk měrješe tónn lětnje 600 hr. pschinoschowacz. Tu wumělske rosmołwa, pschi kotrejž knjes sejmski zapósłanc Kala na wusławu za bědnych w Liberym pokasa, hdyž so tehdy bědnehu wob dźeń jenoż 1.80 hr. płacźi. S Budyskeho wokrjesa sčelu pak so dotal bědni do wustawow we Wotpe a w Rósbórku. Po dźěšchim jednanju wobsamtnych rěcznikow z wjetšchim hłosom, so 600 hr. njepschiłiwoli, dokelž je prawiza pschecžiwo tomu, kotrejž chce po swojim rosjasnjanju tute pjenjezy radšcho w jenotlíwych padach trjebać.

Wšichi płatym dypku dnjoweho porjada rosprawjesche wokrjesny knjeźerstwowy rada dr. Bater wo žadanju Schrjesnjeje gmejny, so by so tam darmotne khowanje morskich zwěrjatow stwórbnyło. Wubjerk to dowoli.

Korjunska gmejna wěsche sapodała dodawk k swojej wokrjesnej wustawje, kiž wo połajenju najwyschšchejeje ličby wobydlerjow pschi wólbach jedna. Wubjerk pschecžiwo dowolej ničo njeměješe.

Wjeźny sakoń Hornjo-Hórcžanskeje gmejny wo sarunanje gmejnskich organow pschi zlužbnych pucžowanjach wudowoli.

Wobsamtny dypk wopschijeschе wobcžežowanje pschecžiwo rozłožowanju wjesnjanow we Wbohowje pola Budeštez. Je tam nastało prašenje, hacž maju nowych gmejnskich wjerjow wotcžez abo nic. K prénjenju běchu twudawali, je měšchczanoscha pschi rozdźělbe wjesnjanow po podpisach sarjekł. Pschi złuschenju měšchczanoscha je pak so tole twudawanje jako njewěrne wopokasało. K druhemu běchu wobalki za złožowanje papjerki pschiskerjeli, dokelž běchu móżno, je pschecžiwo źiwotku dźerżo pschewidżecz a špótnacz, kak je wotedawał złožowar. Tśeće prašenje běschе, hacz je dowolene, so by so sapodaczu wólbnych liscžinow tute pschiskeje pschemeńenja. Wšchitke tute ty prašenja maju wulke wažnosć za nasche gmejny. Schtož podpišmo pod rosudk wjesnjanow nastupa, je měšchczanoscha prawje jednał, kaž wokrjesny wubjerk to jwérzi. Wolicz z pschewidźiwymi wobalkami so njehodźi a ma so zakasacz. Schtož pak je wobalkami so njehodźi a ma so zakasacz. Schtož pak je wobalkami so njehodźi a ma so zakasacz. Schtož pak je

Knjeni Mikanowa wobtrucźi, so je brózeń stara była a so jej tchodła nowa dźěłka tworić. Wopaka pokładuja je jim nětkle 130 hriwnow wuplocźiła.

Statny ręčnik wopraša so kwědka Peschela, zak je mohł tamnu lisćinu pichitomnych hischcze podpisać, hdyž tola dozna wjac pichitomny był njeje, jako je woheń wudyrił. Jemu je sadźerjenje kwěda dwelomne.

Dalschi kwědź bě kommisar Bayer. Wón je wot léta 1909 hacź do 1. 6. 1926 w Barcze pichsitajeny był. Hižo krótko po wójnje su jemu někotre wobnje podhladne byle. Jako su jeho wobnje w cźasu po inflazyji bóle a bóle pchisporjałe, je spóznał, so ko wobnje po rjemjeslnisku salożuja. Wosebje nadpadło je jemu, so běchu wonkowne wobnjowe wobory tak tkrśe pschi wobnju. Runje na tamnym wjeczoru, hdyž je so Mikanowa brózeń wotpalila, je pacźinanje wobnjaweje wobory spóznał. Bajer je so hatle nětkle 3/11 hodźin domoj wrócźił. Na puczu po wźyn jemu nicźo nadpadło njeje. Hdyž je domoj pschischoł, je so sesćěkał. Wichipadnje hischcze jónu psches wolno pohladawschi, je widźał rjećho kwěda we Mikanowej brózni, kaž hnydom w bliskosći stej. Na to je so hnydom sako shotował, a pryedy hacź je był hotowy, je wobnjowa wobora hižo hschała. Tchodźa je kwědt hižo tamny wjeczor k někotrym i wobnjaweje wobory prajił, so je jemu wěs jara podhladna.

Po krótkej pschestawzu wojjewi sud, so wot pschihahi kwědkow Peschela a Mikanoweje wothladuje.

Wobschorjeny Walker njeje zyle strowy na wutrobu a kaž praji, hu jeho hdys a hdys widlischcza sajale. Dr. med. Kral jako wćelnuwstojny we kwojej rosprawie wuběrny, so je Walker sa kwój njeskutk dospolnje samokwity, hdyž so wěz wot strowotnistcho stojnischcza wohladuje.

Statny ręčnik w kwojej ręči praji, so je jednanje dospolnje jasny wobras podało. Pola wschěch tjoch je wobkedźbował, so njehasbuja so tchodła, dokelž su jim winu dopokazali, ale wjele bóle, dokelž su woprawdźe winowacji. Hesło wobnjowe wobory: „Jedyn sa wschěch, wschitzy sa jeneho!“, je so w Barcze a tamnischcze wokolinje jara spodźiwnje wulożowało. Też lud nje powschitkownje sa njeskutk měł, hdyž tón abo tamny někaku dobjerźanu brózeń sapali. Tajki nahlad je wopaczny, japaleństwo je sapaleństwo a ma so rjećho tholstacź. Wobschorjeni su pod wlimom alkohola jednali a su so njeskutka powschitkownje wuźiwali. Za dla kwědźa so jim wołožaze wobsteżnosće pschi. Njeskutk pak je a wostanje njekniczomny a ma so wje tholstacź. Sadźerjenje wobschorjenych Seed... zmje tak niethmane, kaž njeskutk Lorenza a ... Soedlik je hischcze do druhich padow sapleczan... ko podobnje wuzko powtołowarjo, kaž Lorenz a ... kotrejuj 1½ léta jastwa namjetuje.

Sakmjeć wobschorjenca Lorenza, dr. Schu... Budyschina, mjenowasche wećerawschi pad nai... schi mjes podawkami, z kotrymiž budźe so kwě... dnohnych 14 dnjach sadźerjeć. Lorenz je so dał ... cźasej a wobkoruje kwój njeskutk. Cźi duchowne ... wumóźi sedźa su na wobschorjenej lawie, mjes ... tu Hlowni nejdźiwjerio nicźo a nałkoje ... pschilubu.

Referendar Ssikert, sastupjeć Walkera, proschesć kwěd tchorunja, so by wobschorjenemu Walkerej wołožaze wobsteżnosće pschiswolił.

Dr. Weißflog, kiž wobschorjenego Ssedlitze sastupowasche, njebě žebi je statnym ręčnikom pschejene, kiž žebi je Ssedlika kamjenje tkłolstanje žada, kaž je tamnoju wobschorjenoju. Ssedlit njeje hinak jednacź mohł. Wón proša tchodła, so by jeho kwěd wuwinował.

Wuńud

Shromadny kawnišći kwěd saňudźi Lorenza k 1 léta a 3 měšazam jastwa, Walkera k 1 léta a 6 měšazam jastwa a Ssedlika k 8 měšazam jastwa. Lorenzej a Walkerej wotrjeknu so nima tcho cźesne prawa na cźas kiž tholstanja wotkći.

Hospodarski rozhlad.

Wutory 26 junija 1928.

Wěcerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,180	100 pólsk złotych	46,80
jendźelski punt	20,388	100 čěskosł. krónow	12,39
100 šwajc. frankow	80,69	100 franc. frankow	16 43

Barlinska burśa sašupi wećero do noweho tydźenja z jara mérnym wobrotom. Kursy efektow běchu jesłabjene, dokelž su pjenjezy jara žadne. Sełabe běchu wiki i dołžnymi a rentowymi lisćinami.

Produktowe wiki wotkachu wjeczora cźiche. Zanjeje pschicźiny njepschedźejesche, sy mokle so shrabacź. Płaćiny wostachu dotalne. Jenož wowoš 5 pf. drjašscho pichedawachu. Wećera płaćesche zentnar

w Barlinje

pschenicy 12,55—12,65 hr., rožki 12,50 hr.
hacź 13,60 hr., jećmjenja nalkt. 12,25
hacź 13,20 hr., wowša 12,70—13,20 hr.
w Drježdźanach (wjak)
pschenicy 12,80—13,05 hr. (tuž tak),
rožki 14—14,25 hr. (jeź tak),
jećmjenja najmjenjscha 11,75—13,50 hr.,
(11,75—13,50 hr.),
wowša 12,95—13,20 hr. (tcź tak),

w termińowym wikowanju

sa julij: pschenicy 13,37½ hr., rožki pat 13,35—13,41¼ hr.,
sa september: pschenicy 13,17½—13,15 hr. a rožki 12,50—12,51¼ hr.,
sa oktober: pschenicy 13,15—13,17½ hr. a rožki 12,52½ hr.

Pschisłojacy pytanje

Kuchinjku, hoseńcź „K błónacy“ w Hródku, Wendischer dwór w Lubiju.
Dźěłarjerja, Karla Müller, šuknjaja w Hródku.
Pohonca, w Hródku, Hórska haša 10.
Samkarja, Grollmitz w Hródku.
Dołgu do domu, Schlosserka w Hródku, Drježdźanska dr. cźišło 39.
Dźowku, Gerbat, korcźmat w Kišlizy.

Kupicź pyta

Wós deskowany, twaršti mischtr Müller w Lubiju.

Na pschedań.

Zyhrle tišchne, Bjedrich-Eberlowa haša 90 w Hródku.
a Heinzez brogowinja we Lubiju.
Połzu klamaršku a billard w Hródku, Bjedrich-Eberlowa haša cźo. 90.
Pišanišće blido we Hródku, Zyrkwinska haša 4 delka.
Sofa w Budyschinje, Hornjećerska haša 361.
Wokna 100×160 cm., Buder w Lubiju, Jankta haša.
Kruwa zhyla wysokoluckelna w Pschiwoźiacych 31.
„ młoda wysokoluckelna we Wulkej Nydej 12.
Wós dźěłacy w Lubiju, Carolina haša 6 III.
„ dźěłacy a sportowy, kuchinske wuhotowanje, lo... s matrazu a koich w Budyschinje, Krottenschmidtowa haša 41.
„ dźěłacy a sportny we Wojerezach. Dwórnischcźowa haša 44 II.
Prohata, knježi dwór w Tumizach.
Wobjet brunty w Wjetej Wodźe, Hlowna dróha 51.
Konjej na knježim dworje w Barcze,
Kóń, młódschi, w Budyschinje, Nowa haša 2.
Konja, 11 lětnjeho, Langnickel we Wojerezach, Komorska dróha 15.

Dobrowólne pschedawdźowanje:

we Wojerezach w dworje syedźiaca Schustera dop. w 11 hodź.: meble, schijaca maschina, regulator.

Ssudnišcy na pschedawdźowanje

hrjedu 27. junija 1928

we Wojerezach w hosćencu „K złotemu lawej“ dop. we 11 hodź.: meble, klawěr, hudźbny stroj, schijaca maschina, koleby, pišańšti stroj, „gramofon“, klamaršej połzy a klamarške blido, schkleńcźanej schćežkaj, dezimalnej wahy, desowany a cźežki hospodarski wós,

we Wulkich Sdźarach w Strembłej hosćencu dop. w 10 hodź.: mužace kolo a 10 košow,

we Schrjenju w hosćencu pschip. w 12 hodź. wertiko,

w Rišći na Budyšinskim dop. w 10 hodź. motorske kolo.

schtwórtk 28 junija 1928

w Budyschinje na Budyšinskim dop. w 9 hodź.: Dezimalowa waha, sofje, 4 miechle kloty, kwitkowej sćelkaj, 4 pišańske blida, klokaj psched pišańske blido, chińowe brónto a toiletnu schpihel, nózrei šamarske, wobrazy dźěćacych, muzaja a žonjaca, krasta a schafa, radio, 10 rulowm, 77 mtr. płata, tepicze, ... 3 pišańske kroje, aktowy komorćk, ... maschina a klawěr, lóń, tocźnik, rěznišći ... klamaršći šamor, 6 porow sportnich ... 53 šadźi, wozla, cźažnitaj, bjerźel, jedlowa ... wunkladnego wotna, hudźbny stroj, ... nowa, fenjetanowy ... garnitura losćowych ... we Luhu, łupay ... dop. w 10 hodź. na ... hamcźe: cźorna ...

Ssudnišce pschedawdźowanje ... nje

Kněžkatska ... ju z wjsće 2½ ... wjesnosće, ... ja z ... Rudolfej Barthej we Zymplu. Na pschedawdźowanje pschidźe pondźelu 17. septembra 1928 dop. w 10 hodź. na Budyšinskim we Rišći, jsiwa cźo. 7.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: **Pschi mérnych wikach płaćizny sesłabjene.**

3/12hodź.: **Wobrot je jara knadny, płaćizny so wer... drjebnjeja.**

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płaćizny po złotej hriwnje

	25. 6.	23. 6.		25. 6.	23. 6.
Pšenica	253-255	255-257	bony	23-24,50	23-24,50
rožka	270-272	270-272	woka	26-28,00	26-28,00
nal. jećmjeń	245-264	245-264	módre łupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,00	16-17,00
wowe	254-264	253-263	zeradella	—	—
kukurica	241-243	241-243	raps. wosušk	19,0	19,0
pšenž muka	31-35,50	31-35,50	lany wosušk	23,71	23,70
rżana muka	35-38,25	35-38,25	poen melasa	—	—
pš. wotruby	16,00	16,00	bórnj. kruški	26,00	26-26,00
rżane „	18,25	18,25	syno, 50 kg	3,20-3,60	3,20-3,65
lane symjo	—	—	rżana sloma	0,90-1,00	0,90-1,00
rapc	—	—	pšenž. „	0,80-1,00	0,80-1,00
hróch	35-40,00	35-40,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluski	25-26,50	25-26,50	jena „	0,80-1,00	0,80-1,00

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

25. junija.

87 wol., 349 byk., 298 kruw. a jałoc., 822 ćelat, 598 wowc., 3593 swini.

Płaćizny za
woły: 1. 58—61, 2. 50—56, 3. 40—46, 4. 35—38;
byki: 1. 56—60, 2. 51—55, 3. 46—50;
kruwy: 1. 52—55, 2. 46—50, 3. 35—42, 4. 28—33;
jałojcy: 1. 57—61, 2. 46—54;
ćelata: 1. 76—80, 2. 67—72, 3. 58—64;
wowcy: 1. 62—67, 2. 52—60, 3. 40—50;
swinje: (přez 300 pt.) 64—65, 2. (240—300) 66—67, 3. (200—240) 64—66, 4. (160—200) 62—64. Rancy 56—60.

Drježdźańska burza (25. 6.)

Pšenica	256-261	bérnjace kružki	28,00-28,50
rožka	280-285	pšenž. wotruby	15,40-15,80
nalětni jećmjeń	295-310	rżane wotruby	17,80-19,00
nazymsk. jećmjeń	235-270	pšenična muka	44,50-46,00
wows	259-264	rżana muka	43,00-44,50
čefwjeny dźećel	170-185	woka	30,00-30,50
raps	340-350	pjeluski	31,00-32,00
kukurica (Mais)	241-243	hróch	32,00-38,00
suche truhańcki	16-16,40	cokrowe truh.	21,50-22,50

Bźělawosć swonowérstwowcho a zastaranskeho hamta města Budyšina w měsacu meji 1928.

23 manželow mějachu pschedstajiś so w radnjadowarni k marjenje a sastaranji cźěłnych dźěći na 10 popołdnjo. 243 cźěłnych dźěći, mjes tymi so bu w radnjadowarni 5 małe dźěći na 4 popołdnjach 111 dźěći pschepytanych.

Rednjadowarnja so z hamodruhe žonje wopha 6 hodź. Na zyrobje wotedu so darmo abo potnišćerne ... pamjenje wohłokohadanych Żydkow.

S darmowanym wudawkom 45 schtuk dźěćacych schatow a drastwow hodźesche so spomóžnje zapschimnyć.

Dale wuńdźechu so pschez sastaranje cźěłnych dźěći: 22 dźěćacych ... ow, 11 sportiskich wobuzkow, 12 dźěćacych ... 16 ... a 1 łypowko.

Sastarane ... wobrjeknu wopha w měsacu meji we 11 radnjadowarnich hodźinach 55 wosobow, z kotrychž bu 21 k ... pschepytanych. Njesamožitym pluzarjam ... z ... 196 puntow zyrobu wotedu.

Wudate ... wobrjeknu wjeźbowoze wózy, ... 14 pschikrywow, 10 thermometrow, 63 hlawaschowskich ... 1 powćerowy wěnz, 8 łehańskich stołow 1 gummiwuzko podłoha.

S ... 4 ... swonowérstwoweho hamta bu 11 porow ... 23 kruchow schalow na schulske dźěći wotedatych ... mjesche so we 4 ... 20 dźěćacym drasta podawacź.

... radnjadowańskej hodźinje sa khórych bu 7 wosobow ... pschepytanych a jim rada podata. 4 i ... rajej, tamnym w pokracźowańskim sajacu.

Radnjadowańske hodźiny sastaraneje alkoholnje ... wopychu 4 wosobow. Sastarańka je 89 króć ... 4 nowych alkoholnje chorych do wothładowańa.

Sastarański hamt wotedu ze rospratowym měsanjom ... abo darmo 566 pokutow chlěba, 1703 kubikowe ... 32 ... 151 litrow ... abo ... 1 ... 1 ... 1

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., za pówše a pola dowérnikow 3,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z o. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 2057.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a se rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 148 — Budyšin — Srjedu, 27. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 67

Sakski sejm.

W sakskim sejmje je so **jakoń wo nowej statnej pożeczonzy,** so kotrymž smě knježerstwo 60 miljonow hriwnow nowjeho pożečz, hospodarskemu wubjerkej A k dalšchemu wuradżenju pschipokasa.

Finanzny minister **Weber** praji, so so porjadne hospodarstwo sa 1927 pschedwidźomnje bjes njedostatka skónczi.

Pschedloha wo **kupjenju dołowoju sawjerow w Klingenbergu a Malteru** so hospodarskemu wubjerkej B pschipokasa.

Knježerstwo žada 100 000 hriwnow k wožebitym pomocnym naprawam sa powschitschenje ratarskeho wunoschka a 200 000 hriwnow jako pschibérk sa ratarsku komoru dźiwajo na dźelo ratarskich wuczerjow pschi radu dawanju we hospodarstwje. Dale dyrbi so 100 000 hriwnow k pschiwolenju potuschenych pożczonkow ratarjow k załoženju trajnych pastwow a k nakupjenju dejanych masćiznow k porucznosći dacz. Skónczenje dyrbi so knježerstwu polnomóz dacz, so by so pschi sakskich kreditnych wustawach jako dowérnistwo wobdźěliło.

Pschedloha so hospodarskemu wubjerkej A pschipokasa.

Pschedloha wo pschichodnym hospodarstwje na statnych lukach, kotrejž dyrbja so z dźela pschenajcz, so hospodarskemu wubjerkej B. pschipokasa.

Rospuschczenje fideikommissow.

Sakski sejm je pódźelu sokoń wo rospuschczenju fideikommissow po namjetach wubjerkow pschijał.

Wólby do starschiskeje rady w Drježdźanach.

Pschi wólbach do starschiskeje rady w Drježdźanach je so za khschescijansku ljudowu stronu 20 979 a za žwětnu ljudowu stronu 16 939 hłosow wotedało. Khschescijanska stronja 677, **žwětnej stronje** 482 mandatow pschipadnje. Khschescijanska strona je 16 mandatow dobyła, žwětna 8 mandatow jimbila.

Nowe němske knježerstwo so twori.

Po radze swonkowneho ministra dr. Stresemanna je Müller-Frankenski wotpohlad spuschcził, jenicznje je stronowy Weimarskeje koalizije nowe knježerstwo sestajecz. Wjeschina, na kotruž mohło so tajke knježerstwo sejeracz, by pschentaka była a knježerstwo njeby wuhlad na twjerde a dłóhe wobłiacze mělo. Dr. Stresemann je Müllerej nasmjetył, knježerstwo s frakzijow wulkeje koalizije sestajicz, kotrejž pak so njeby frakzijam s wěstymi žłubjenjemi swjazacz dało. Müller-Frankenski je so po tejle radze sfogił. Pódźelu je ministra němskotatniege wobory Gröneza, němskeho póstskeho ministra Schätzla a němskeho hospodarskeho ministra Curtia pschijmał a je jim jich dotalne městno w nowym kabinettu poslicził, kotrejž ma s politiskich wobłasnowu bjesstronjeske pschdźěłkuschnosće wobstejecz.

Zentrumska a demokratiska strona stej mjes tym sobustawy swojeje strony postajiłej, kotrejž bychu měte do nowjeho knježerstwa zastupicz. Demokratiska strona zapowłaza Dietricha-Badenskeho za sjezniwjerske ministerstwo nanjetnje. S zentrumskeje strony by so měło dźełowe ministerstwo z dr. Braunsom, wobkhadne ministerstwo ze Guerardom, ministerstwo za wobšadženy kraj z dr. Wirthom wobšadzicz. Se sozialdemokratiskim pschewoźnym Müller-Frankenski němske kanzlerstwo, dr. Hilferding finanzy, Severing smutskowne ministerstwo.

Wutoru je so źlědowacy ministerska lisćina mjenowała:

Němske kanzlerstwo **dr. Stresemann** (ućinska lud. strona), němske hospodarske ministerstwo **dr. Curtius** (němski lud. str.) němske justizne ministerstwo **Sänger** (soz.), němske khschescijanske ministerstwo **Dietrich-Badenski** (demokr.) němske finanzny minister **dr. Hilferding** (soz.), němske smutskowne ministerstwo **Severing** (soz.), němske kanzlerstwo **Müller-Frankenski** (soz.) němski dźełowy minister **dr. Brauns** (zentr.), němski wobšadny minister **Guerard** (zentr.), němski minister za wobšadzene strony a namjetne kanzlerstwo **dr. Wirthom** (zentr.), němski woborny minister **Gröner** (bjes strowy), němski póstski minister **dr. Schätzel** (bayersk. lud. str.)

Kaž „Vorwärts" pische, je so pódźelu w němskim kabinetu wutoru dowunowri. Srjedu hychu so potom němscy kanzler a druhi ministrojo pontjenowali. Nowy kabinett so potom poślednje dny tydźenja w powschitkownym politiskim programje dorěkł. Na to, so by so němscy kanzler, je cżim njenje myślicz, dokelž je žiwjedźeł žiwjateho Pětra a Pawoła, katolski žiwjaty dźeń. Pschichodnu pódźelu so potajkim nowe knježerstwo němskemu kanzlerje pschedstajiło, kotrejž po niż pschedołżim pożydanju do lěcznych próżdninow pódźe.

Minister Höpker-Aschoff wo wutworjenju knježerstwa.

Pruski finanzny minister Höpker-Aschoff je w Düsseldorfu wo politiskim połoženju rěcżał, kotrejž je wostanjenje i dźěwaj praschenjomaj: Wutworjenje knježerstwow w Němskej a Pruskej a z praschenjom pomérow mjes demokratiskej a němskej ludowej stronu. Nosrižanje prénjeho praschenja je so po jeho ménjenju wopak sapoczało. Müller-Frankenski budźiske dyrbjał z najskhpschich hłowow stronow Wulkeje koalizije ministerstwo sestajecz. Tajke ministerstwo njeby so Żenje powalikło. Po nětczischim puću by so z cżeżka k wotthknjenemu kónzej doschło. Sjednoczenje demokratiskeje strony z němskej ludowej stronu njeje hischcze na żane waschnje k rosdźělenju stałe. S jena stejwobej stronje w praschenju jenotneho stata a sarjadnistwowje reformy, też w naliwanju konkordata a schule. Wobcżežnische bywa hižo praschenje pschi stejischczu z hospodarskemu prawom **k wutworjenju kartellow, z kotrymiž mali a dreni pschedewjacżelo žiwoju njewotwisnjosć słužba.** Też njejischczo dalokich kruhow ludoweje stronu z barbom nětcżeje republiki a z prawizynym organizajcjam žanych momentow k spěchowanju sjednoczenstwa njedawa.

Wólby 20. meje su stronam, po powołanjach organizowanym, pschecżiwo stronam žwětownych nahladow dobyczj dale. To je w cżasu wulkeje hospodarskeje nusy srozumicz. Wopak pak by było, z teho kónz stronow žwětownych nahladow wotwodźicz. Te dyrbja wjele bóle žiwoju organizaziju wutwarjcz a njewustawajcy dale dźełacz, hacz pschihodnische cżasy dóńdu, pschetrj na dleschi cżaj njemóże po politika wulkeho luda je sajimanu pjenjeżneje móschnje dźełacz.

Njewjedrowe zapuszczenje w Rózporskim wokrjesu.

W pruskim krajnym žejmje staj sapósłanzej Eberle a Simon (soz.) śledowoze make naprascheńcje sapodałoj:

S njewjedrami je žo w Rósborskim wokrjeżu nimo měry wulke sapuszczenje naczinito. Njewjedro, tak sa traschne, kajżej wot wjele lět w tychle stronach njepomnja, je so njedźeli 10. junija popołdnju nad wżanni Neuforge, Lodenau, Steinbach, Sániz a Lipoj rospuschczilo. S pschewodom njewjedra kruty, i dźela wulke każ kurjaze jeja, padachu a **njepschetwidżnu schkodu naczinichu.** Tješchne zyhele wjele twarjenjow runje każ woknowe schkleńcży je rosrasdychu. Zita, sahrodne a pólne wupłody so rosbichu. Se žyhnym wětrom je zyle tśechi wotkrychu. Wulka woda, kotraż i lijazym deschczom nasta, pinzy pócżrje, we kotrychż woda sforo 1 meter wyżoko stejesche. **Schkoda je cżim wjetscha, dokelž mali ratarjo nimaju sawjeżene.**

Je statne ministerstwo swólniwe, też Rósborski wokrjeż do stronow pschińcz, kotrejž maju žo dla schkody, je wulkej wodu porżerpjeneje, je statnymi pjenjesami podpjeracz?

Żadanja demokratiskeje strony w Jahoslowjanskej.

Sa cżaj Radiczoweje khorosće je Pribiczewicz wjedniwo demokratiskeje strony pschewsał. Pribiczewicz je we sjawnosći rjekł, so so 1. demokratiska ratarska strona do nětczischeje skupschtiny njewrócży; 2. so dyrbi Wuliczewiczowe knježerstwo wrócżo stupicz; 3. so nowe knježerstwo dyrbi parlament rospuschczicz, pschewjesecz nowe wólby a wusiawu pscheměnicz, wobżehe dezentralizaziju statneho jarjadnistwa. S dobym Pribiczewicz praji, so tśi smutskowne politiske połoženje hischcze pschimóżi, jeli so žo tele żadanja njedopjelnja. Demokratiska ratarska koalizija nětko wot tróny wocżakuje, so wuwicze podawkow do prawje kolije pschewjedże.

W knježerstwowych stronach so pschecżiwo tomu praji, so je stejischczo ratarskeje demokratiskeje koalizije pschepjate. Mjenischina njeżmě wobżarowanja hódne podawki w stupischtinje k tomu wuzicz, so by wjetschinje žiwoju wolu wschitkownje wołowała.

Demonstrazije w Dammerkirchu a Altkirchu sa wuswobodzenja Ricklina.

Wschitkowżarjo dr. Ricklina, kotrehoż je pschibażny žud w Kolmarje w prozesu pschecżiwo elsaskim autonomistam z jastwu sażudźił, žu demonstrazije w Dammerkirchenje a Altkirchenje wotmělí. W cżasu so plakaty njeżechu z napismom: „Sa wuswobodzenje wopornik komplottowskeho prozesa!" Ludowu njembrosć dwaj mużej sacjusichtaj, kotrajż Kolmarski wusud sakitaschtaj. Jeneho napluwachu a do njeho kamjenje mjetachu. Druheho muża, kotryż je hotela plakat: „Sklawa pschibażnym w Kolmarje!" wupowżeżny, psches zyły dom pschejeżdżachu, hacż jeho hospodżenzar, so by jeho schkitał, do jiwoy samknu.

Italska aktiwnosć pri Adriatiskim morju.

Italika je so podarmo nadżijała, so budże pschi swadże politiskich stronow w Jugoslowjanskej žiwoje plany na Balkanje pschewjesej moż. Po privatnych powjeścjach je pośledni tydżeń nadpadnje wjele italskich offizirow a fascistiskich milizow do Albanskeje pschicżahli. Hromada italskich wójniskich łodžow njedalako dalmazinskeho brjoha pluwa a je so psch kupje Lagosty fakótwiko. Hdy bychu Italzjy z njejednotu Jugoslowjanow liczili, bychu so zylnje salicżili. Każ jedyn muż by zyły jugoslowjanski lud pschecżiwo italskim nawalnikam postanył. Franzowska sjawnosć je so z italskimi wojerstwimi naprawami pschi jugoslowjanskej mjezy do njemera dała.

Nobilowa prénja rozprawa.

Schkrowa powjeść kommandanta „Citty di Milano", kotraż wutoru rano w 1 hodźinje do Roma dóńdże, sledowaze nadrobnosće wo wukhowanju Nobila a wo jeho strowotnym stawje podawa: Hdyż Lundborg préni króć ležadło k naschemu lehwu pschijstaji, njemóżesche technika Ceciona žobu wjacz, dokelž je tón pschecżeżeł. Tehodla je Lundborg pschi žiwoju druhim pschicżeżeniu žiwojeho mechanika wrócżo wostajił. Hdyż bě so Nobile žobu wjak, namórżeli leutnant Viglieri roskasowarstwo nad wurócżowstajenymi pschewsa.

„Citta di Milano" je śledowazu łdżeleniku wo Nobilowym strowotnym stawje wojsewika: Njedospołne złamanje hwiżdżele praweje nohi z njewulkim pschežmunjenjom kocżojowych dźełow, złamanje pak hižo żije. Swinjenje praweje nohi z rostorhnjenjom žuchich žiłow. K sażiżu budże najskerje 40 dnjow trjeba.

W 2 hodźinomaj rano rosprawa Nobila zamcho se śledowazym wopschiwjecżom dóńdże: Hdyż leutnant Lundborg pschi naschim stanje pschiskaji, jemu prajich, so by najprjedy Ceciona žobu wjal, potom sa žobu Behounka, Troiana a mje, a słónczinje Vigliera a Binga. Lundborg je tomu sapowědżi. Jemu bě žo pschikakało, so dyrbi najprjedy mje žobu wjacz, so bych mohł wukakacz, kak ma so sa druhimi pytacz. Wón a moji towaršchojo na tym wobstachu, so dyrbjach najprjódży wotleczecz. Prajachu, so by jich to smérowało. Njerad do teho swolich. Prjedy hacż wotleczach, leutnantej Viglierej kommando pschepodach. Moji towaršchojo žu bobreje myśle. Nadżijam žo, so budu jich móz bórzy wobjimacz a so mi Boża pschedwidźiwosć dowoli, so budu móz tež mojich druhich žobudźłacżerjow sażo wohladacz.

Belu Kuna a towaršchow sażudźili.

W prozesu pschecżiwo nětkhanschemu prezidentej komunistiskeho stata w Madżarskej, Běli Kunej, je **Winiti** pschibażny žud Kuna dla tajneho swjazkowarja w dwěmaj padomaj a dla sakasaneho nadróża a falschneho pschipowědżenja k arrestej na 3 měżaży, dale k wotstorczenju z awstriskeje republiki, dale Ilonu Breuerej dla podmóweny pschi tajnym swjazkowanju k arrestej na 1 měżaz sażudźił. Pschecżiwpołożańka jatba je so wotliczała, tak so je khłostanje Ilony Breuerej wotpokuczene. Mayerhoferа žu **wuwinowali.**

Sapałkowy monopol žo w Madżarskej sawjedże.

Parlament je jakoń wo sapałkowym monopolu **wobsamknył.** Monopol žo schwedsko-amerikanskemu trusej pschenaja.

Knježerstwowa kriza w Egiptowskej

S kralowskim wukasom je so ministerstwo Nahaża pasche rospuschcziło. Egiptowske nowiny pischu, so žu ko

Nahad pascha, dale jemowy pschedźyda a jedyn japóšłanz Waschkeje strony w prozeku, kotryż maš pryniza Jachmeda pschezźiwo giwojennu zynej wjedźe, je 117 000 puntami pokupieć dali. Kral Jsnailej paschi porucźi, so by nowe knjeżerstwo sestajal.

Nowe położenje w Chinje.

Shanghaiske nowiny su zdźelenku wukrajneho ministra Naukingskeho nazionalistiskeho knjeżerstwa wo rozkrjeżenjach wocźiscźasle, kotrejž je se sastupjerjemi někotrych mózno-ścjow mel. Generalny konsul Sjednoczenych statow je ministrej rjekł, so budże so we Washingtonje we najbliskim czasu wo pschipósłancu nazionalistiskeho knjeżerstwa a wo revisiji njernunych sreczenjow jednacź. Franzowski generalny konsul je rjekł, so budże Franzowska dale pschezelene stuki z Chinu wudźerżowacź a so w franzowskej politiziy bo zane nahle pschemenjenje njestanje, kotrejž mohło tonu pschezelestwu se schkodu bycź. Japanski generalny konsul je ministrej pódźił, jo je wot giwojeho knjeżerstwa instrukziju dostał, so by podawki w Cźinafu wuznał.

Demonstracija před ruskim póslanczestwom w Tokiu.

Póndźelu psched ruske póslanczestwo w Tokiu wotdźelenja japanskich nazionalnych swjatkow pschicźeżechu. Chzychu s póslanzom Trojanowskim porocźeżeć. Trojanowski bo sapowědźi, swjatki pschijeć a jim da prajicź, so może jenoż pisma pschijeć. Na to jenu pisma pschepodachu, w kotrymż żadachu, so by bo propaganda w Japanskej a Korejskej sastajiła, a so by bo Japanzam bowokko, na rězy Amurje rybu łojicź.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 27. smažnika.

Sedmspancow — Władisława.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

* 1812 Jan Jenko w Dźeżach wot serbskeju burskeju *staršeju*, slawny *němski filantropa*, *założeŕ* wustawa za hłuchoněmych w Drježdźanach. Jeho staršej dźeržeštaj so k ochranowskej bratrowskej wosadźo a daštaj swojeho syna na seminar w Delnim Wujezdźe a pozdźišo na Fletscherski seminar w Drježdźanach, hdźež měješe Jan Jenko zaso Handrija Sušku za wuseraja, kiž běše jeho hižo w Delnim Wujezdźe rozwucźował. Jeho staršej měještaj hłuchoněmu dźowku, kotraž běše sobuzełenoš *młodeho Jenka zbudźiła*. Prócowaše so, ju rěcźeć nawucźić. W blizkosći Drježdźanskeho seminara bydleše hłuchoněmy hólc, z kotrymž sowdenko z wulkej luboscu zaběraše. Poradźi *so jemu, zo přez tajku prácu hólc* pisać a rěcźeć nawukny. Hišce lětdźesatki pozdźišo pokazowachu jabłučina, pod kotrejž běše hłuchoněmy hólc prěni króć słowo „Stom" wuprajił. Młody Jenko pak wohladny w *tajkim* wuspěchu porst Boži a słubi sebi „Ja chcu wučeć za hłuchoněmych być". W lěće 1833 założi swój wustaw, w kotrymž je so wjele wbohich człowjekow wukubłało.

1866 Zrusojo wobsadźa Budyšin.

1389 bitwa na Kosowym polu, w kotrejž bu stare serbske kralestwo wot Turkow zničene.

† 1847 Jan Božidar Frencel, 88lětny, cłonik w Žitawje, prawnuk Abr. Frencla.

* 1812 Jan Fr. Jenko.

1559 Filip Melanchton,w ulki humanista, přebywa we Budyšinje a ma w gymnaziju přednošk wo swjatym Janje sćeniku.

Synowe žně.

Sto so hiba z měrnych dworow,
Štó won z ćichej' wjeski dźe?
Hišće słónco zady horow
Khowa pruhi purpurske.

Kajko su to na ramjenju
Mjeło swětło šćroke?
Dźe-li k wójnje, k wutupjenju,
Hdźeha khorhoj, bubon jek?

Swjaty Jan pué nastupuje,
Jeho stup je kosow zynk,
Tuž njech dźensa zastupuje
Na luku so syckow rynk!

H. Zejleŕ.

Přisłowo: Pohonč, kiž njeje wjele zwróćił, njeje wjele jězdźił.

*

— **Wo wjedrje.** Nižiny a wyšiny wětko jara spěšnje cźahaja. Njewjedro wćera dopołdnja pschinješe stronam pschi prawej hranizy bylny deschćik. Cźežke njewjedro fu pondźelu wokolo Pasowy w krótkorauschej Bayerskej mći. Naistarschi ludźo tak cźežkeho a truduceho njewjedra njepomnja. S nascheje wćerawscheje radiojowje powsdźe wutkadża, so je so w Jendźelskej jako wuwjedrilo. Schćenza powalku sajo na rjane stupa. — Jutrje schtwórtk khodźa słónczko 3,41 hodź. a khowa so 8,24 hodź. Mzjnjeźk khadźa pop. 3,54 hodź. a khowa so po połnozy 1,06 hodź. — Wćera wjeczor we 7 hodź. barometer 740, *hygrometer* +4, *thermometer* we dnjo +28. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer —3, thermometer we nozy +17. Wuhlady na nakhwilisce fruche wjedro.

— **Wobkjarnjonne njesboże** sta bo póndźelu popoldnju wokolo 4 hodź. na tudomnym dwórnischcźu. Pschi hromadu powěschenju dweju tworoweju wosow pschińdże na hischcze njesnate waschnje 55lětni żelesnischi dźěłaćeŕ Gustaw Stiebitz s nascheho města mjeł storkaćej, kotraž jemu prawu ruku rosmjerzeschtaj. Żelesnižny samaritojo pschinjeżechu wbohemu prěnju pomoz. Se sanitetnym autom Cźerwjenscho khźiża dowjezechu snjesbożenego do měschczanskeje khorownje. Stiebitz płaci sa nasponiteho dźěłaćerja.

— *3. rjadowny 193. Sakiske krajnje lotterije pocźehnje so 9., 10. a 11. julija 1928.*

— **Blizše pšikanje na weži Pětrowskeje zyrkwje** budże sobotu 30. junija, wjeczor we 7 hodź. jako sapoczatk pschiwabjenskeho tydzenja sa Smutskowne mišijonstwo.

— **Budyšzy tšelzy** so pondźelu wjeczor w „Měschczanskej fahrodże" na pruhu swuczowachu, dokelž je Wulke měschczanske tśelenje blisko. Saporcźnje bo hižom njedźelu 8. julija.

— **Sjezd sakiskich měschczanostow.** Sjezd sakiskich měschczanostow pschi kotrymž bo nkhdże 100 měschczanostow sakskich krjedźnych městow wobdźeli, wotmě so lětsa w Budyschinje. Schtwórtk wjeczor bě powitanje w górli kelcelekulcnje. Khowna khromadźizna wotměwsche so pjatk dopołdnja we wulkej měschczanskej górli. Tu wuprajł so mjes hosćimi minister dr. Apelt, so města też w pschihodze giwoje samosarjadowanje wobkhowaju. Najkhowniscka nalezność je pschitomnje wojowanje wo finanzne wurunanje *mjes statom, krajemi a gmejnami, pschi cźimž fu wohebje gmejny w njepschihódnem położenju.* Bohužel njedźela fo też w gmejnach swjetscha wjazy wězownje, ale politika fo dźela. Statny dohlad njewotpowěduje idealej samosarjadowanja. Też diktatorske rozhłudźenje gmejnskeje komory nima fo pschezo sa idealnu wěz. Wusitrowanje móże jenoż wot deleka pschińcź. Minister pschejesche, so by jśedł k tutomu wusitrowanju fobu pschinoschowak. Na to pschednoschowasche měschczanosta dr. Löffler s Ehrenfriedersdorfa wo sarjadnischej reformje je stopnischcza krjedźnych městow. Rěcźnik sastupi fo we wobłuku sarjadnischeje reformy sa rosiwjasanje wokrjeżnych hejtmanstwow, żadasche pak se sarjadnischej sdobni też finanznu reformu. Wo samtnej należnosći rěcźeschе jako druhi rěcźnik Radebergski prěni měschczanosta minister na wuzk. Ubłig. Ministerstwa fu dźenżnischi dźeń sarjadniske birowy a fu wohrożene, so budu to hischcze bóle, je-li so wotstronjenje wokrjeżnych a hamtiskich hejtmanstwow na to waschnje wusitukuje, so pschihodnu ministerstwam hischcze dalsche nadawki. We resoluziji fo wupraji, so sakska sarjadnischa reforma njezmeła roswiesce jednotneho stata saracźowacź. Żada fo sjednoczenje wokrjeżnych a hamtiskich hejtmanstwow jako dohladowazych wyschnoscźow. Na to rěcźeschе Glatzhawski

1. měschczanoski dr. Schimmel wo wyschschim schulstwje Sakskeje se stopnischcza krjedźnych městow. Rěcźnik pschejesche sebi pschedewschém sumy, w statnem hospodarstwje postajene, prawje powyschcź, so by fo tomu sadźewało, so *gmejnowe wyschsche schulstwo wrócźo dźe.* Po shromadnej tasi rosprawjeschze Reichenbachski wyschschi měschczanosta dr. Kühn wo wuprawjenju wurunanskich pjenjez pschi twarjenju (Wohnungsbauausgleichsstock). Pschi tom won żadasche, so bychu fo sańadź, po kotrychž fo wurunanski sakład tu fhwilu sarjaduje, po pschecźu gmejnowe pschemenike a so by fo sarjadowanje wurunanskich sakładnych pjenjez wobsebnje juristiskej wobosje sjawneho prawa pschepodako. Na cźole tuteje organisazije ma stacź statny sastojnik le sarjadniskej radu, kotraž wobstoji po runych dźelach je žejmiskich sapółłanzow a sastupjerjow sjedna sakskich gmejnow. Posledni pschednoschi měsjesche dr. Theissig-Drježdźanski wo gmejnowem sastaranju s plunom a milimu. Wón sastupowasche jako hłownu wěz, so ma fo komunalne wobhdźeństwo we wotebéranju pluna a milinoweho pruda wobkhowacź, a wotpokasa fódpeżu wotkommunalisowanje a kaikżkuli statny monopol. — Rošsudźenja k wschitkim pschednoschkam fo jenohłósnje pschiwschachu. Sjedź skónczi fo fobotu i wotbywzem wobkhodnego bźela.

S **Hornjeje Kiny.** Bliźkju fobotu wotmeje fo pola naš akarmowe sjwuczowanje, na kotrymž fo też wobory se fuźodnych wuzow wobdźela. To fo wosjewja, so fo wobydlerstwo njeby do stracha stajiło.

S **Nowych Wobkasicz.** Sobotu wjeczor wokolo 6 hodź. w naschej wuzy automobil, kiž wot Hodźija pschijedze, sajeschoźi. Pola jeneho kola fo wobruczej puknu, so fo wós wokolo wjerchny a wo schtom wrjeżny. Wós fo pschi tym khżto wobschkodźi. Khłódźak a zyły prędni twar běsche fo straschnje smjekt. Po njeshożu fo też wjednik automobila khżto srani, so dyrbjachu jeho do Budyšteje thorownje dowjesć. Wós dyrbjachu tehorunja wotwjesć.

S **Budyschinka.** Tudomny kowaźski mišchtr Jan Kowaŕ fwjeczeschce wćera 26. *junija fwoje* 70. *narodniny.* Knjes Kowaŕ hižom dolhe lźta „Sserbske Nowiny" a njedźelske lopjeno „Pomhaj Bóh" na 25 lźt dołho exita. Wón je też se fwórnym fobustawom serbskeho towaŕstwa „Swětr" w Norschizach. K wutrobnym zbożopschecźa-ńam pschisamknjenym fo też my, so by Bóh Knjes naschemu fiwórneho krajana hischcze wjele lźt strowehu a cźilehu dźerżaŕ.

S **Durzinu.** Pschi niewjedrje, kiż wćera popołdnja naschu krajinu pschecźahny, zarazy błyk w fubodnej Bźepnjenu s najrjeńischi krutwow knjesa ryczeŕkubleńskeho nasełka Krjeczmaria. Stót błyče na posliwje. Schkoda za wobsedźerja je cźim cźuczijwischa, dokelž je hakle njedawno ryczeŕkublo pschewzał.

S **Barta.** Sańóżenu njedźelu wjeczor 1:8 hodź. wotmeło na tudomnym starym pohrjebnischcźu Janska fwjatoczność, kotraž hłuboki sacźischcź sawostaji. S wosbadu bźche fo wjele wobdźělnikow sejschło. Se shromadnym fpewom „Najrjeńischi Jesu", kiż běsche wot pósamnoweho khora pschewodźany, fo fwjatoczność sapocźa. W narěci, kotraž k wutrobje dźesche, fwominasche knjes faraŕ Mrósak, so fo Jansti dźeń hižom 1500 lźt dołho fwjeczi. W starym cźasu mjesesche wón wulku wažnosć jako dopomnjenjeń dźeń na Jana Khcźenika a lźt jako fwjedźeń wobroczenja błónza, pschetož też w starym cźasu k pschadu płomjenja fwjedźenja wobroczenja błónza k njebju. W nowischim cźasu bywa Janski fwjedźeń też dopomnjenje fwjatoczności sa nowtrowych w Lećnym cźasu. Naš wobdawaze pomniki a rowy pokazuja nam, so je cźłowjek stamhnemu wosbudej pschirodny podcźišnjeny. Tak tucźe hnecź je wyschinu żiwjenja dozył, wón sajo tajnje wotebéra, dokaż jeho żiwjenju njeje mjesa stajeny. Schtož pak na wyschinje żiwjenja wotebéra, dyrbjeja pak snutskowje pschibéracź we wérje a luboscźi. Na to wuprowa zyrkwinski chór: „Nad hwězdami." Jako běsche posawnischi chór motetu „Kuješe k tebi [illegible]ńkaź" pschednjeł, wupjewachu pschitomni j[illegible]dom spew „Kak jmeńom wotbocźuja." Se fw[illegible]eschom słónczi bo pojo-howaza fwjatoczno[illegible]ńcke we wutrobach pschipositu-chaznych njesano[illegible]nje.

Marica a Hanica.

Roman.

90] (Pokračowanje.)

Lěkaŕ bě pschipadnje doma był, a fluzobnik pschiwjedże jeho hnydom fobu. Haniza staraschе fo pschi pschepytowanju bycź pschezo k ruzy. Cźeta Angiolina wuspěwa pacźeŕ. Stary baron wotewri wocźi. Wón wo niczim niczo wjazy njewědźeschе, njeskorzeschе też, ale pospyt fo we fozu wobroczicź, fo njeporadźi, a nětko lěkaŕ fwěrcźi, so bě jeho lěwy bok Boża ruczka sajała. Lěwa wokeńcźka wiseschе dele. Też lěwy hubny kucźiŕ wosta njepohibliwy, mjes tym so fo prawy sa to cźim bóle cźiwilowasche rěcźeŕ.

Ssotru chzychu sawolacź, ale Haniza wupraji fo, so pschewojmje *žana* wothladanje. Cźeta Angiolina żadasche žebi ju najprjedy sa žebje, potom pak měnjesche, so fu jej strózele do stawow tak sajźe, so dyrbi fo najprjedy sbracź. Potom khabłowasche fo tolsta żona do giwojeje jstwy a tam żałoscźesche dołho, każ bě ftyschcź.

Haniza bě lěkarja do jstwy dele pschewodźała. Wona rjekny: „Ja móju wěrnosć snjesć. Potajkim schto je?" Hdyż fo hnydom njewupraji, pocza fo wona rosbojrjeć a rěcźeschе tak wótsje, so doktor horje pokasa. Wona śmeni giwój hłós:

„Prajsce mi prawdu. Wostanje-li won żiwy?"

„To fo tola wé! Boża ruczka je jeho sajała. Dokelž je to pschetrał, mózemy fo nadźeć, so to wrócźopóndźe. —"

Wona wótrje na njeho spohladny:

„W papinej starobje?"

„Sawěrcźe, bywa jara wjele pschipadow . . hdźež . . ."

„Ale to fo wojpjetuje?"

„To njeje dozyła trjeba!"

„Ale wěryhódno?"

Wobhladniwy cźłowjek, kiż jenoż giwoju lěkarsku winowatosć dopjelni, fo wobarasche:

„To njehodźi fo rjez."

Wona pohladnje tak wótrje na njeho, so won wocźi wotwobroci:

„Baronka, njewostajicźe jeho nětkole tak samotneho. A pschesce jenu radu: so by knjeni mama jenoż tak njeźakofcźiła a njepłakała, hewak to jeho roshorja."

Cźeńcźe Angiolinje bě fo zyle sezło. Hdyż Mariza je Meinhardtom fo jewi, padże jimaj wokolo schije a pocza sajo żałoscźicź. Hrabja Aich dowjedźe ju do fpanskeje jstwy. Na starych paźenjach seńenow wiśachu někotre pijane fwjecźata: Marźeŕ Boża je fydmi mjeczenni we wutrobje, fwój. Schcźěpana kamjenjowanje a fwój. Vita we wolitju fo fmalazeho. Na nóznem błidku stojescźe małe fwjezcźo madony, pschedne hornjeczerske fudobja, a rózowz wiśasche psches wudkhadża, so fu fo dyrbi fo najprjedy sbracź. Potom khabłowasche fo tolsta żona do giwojeje jstwy a tam żałoscźeschе

S **Kotcz.** Kaž nasčha wjesna wyschnosć wosjewja, dosahnjemy tu 28. a 29. junija t. l. wojakow do twarstwow. Do nasčhe wsy ma so eskadra pruskich jězdnych z 1 zastarami, 16 podoficjerami, 45 muzemi a 55 konjemi wobložeja.

S **Wósporka.** Hačrunjež pschi njedawno započatym sfrowanju dalschego dźěla tudomneje Dwórnischczowje ówi nekotrě dźěłoniemčazy dźěło dosahu, powschi pak njedźiwajcy teho w šantyrym mězu meje tičža dźěłoniemčazych wo někotre wozory. W haprelu běchu 23 wozy a 1 žoušla bjes dźěła, w rozprawnym měsazu mezy šowachu pak 26 muzičich, 2 žonški a 52 dostawarjow pschirazta podpjeru.

S **Wósporka.** Wot 7. hač do 9. julija žiwjesči nasche město žiwjeschel swojeho 700-lětnjeho wobstaca, kiž budže sjednorjeny z dominiskim a schulskim žiwjeschenjom. Sčiwjadočnosče zapocznu so žobotu 7. julija se žiwjeschelskim komeršom, pschi kotrymž so dominiska žiwjeschelska hra „Wukunjenje Wósporka", kotruž je wyschicki wučerjo Prosyn-Lubijski napisał, pschedwjedźe. Njedźelu budže częsčenje we wójnje padnjenych a wulki žiwjeschelski cah.

S **Lubija.** Na njepschewidnym městnje, na rózu Swatojowneje Budyšker dróhi a Nowego torhoschcza dóstanje žobotu popołdnju k njesboru. S dwómaj kniesomaj wobhonjene motorske kolo je Shorjelza srały do jawrjeneho Phänomenskeho podawanskeho automobila. Pschi padnjenju češi sozins motorskeho kola kwawjaze rany do hłowy rabi.

S **Lubija.** Jišby, kiž su so wot statnych omnibusow na póslednich njedźelach wot Lukiskeho dwórnischcza do Wuježta wuwjedle, pschestanu, dokelž so malo wužiwasa. — Tehorunja budže z 1. julijom hač na dalsche sahnata automobilna cjara Nowy Gerschorf — Delnje Kundraczizy — Lubij, dokelž wobydlerstwo Detrich Kundraczizy a Wulkeje Skłodnizy jišbu i póstowym autom malo wužiwa.

S **Kulowa.** W Kulowje žiwjeschelske so žobotu a njedźelu swjatkowy žiwjedeń wokrjesnych woborow Wojerowskeho wokrjesneho swjatka žobory z 30lětnym jubilejom dobrowólneje wobory. Sesbotu bě sjězd wopalnych mischtrow a sołuchjerjow w hotelu „Němski kěrc", hdźež buchu wot měschczanosty wutrobnje powitani. Hdyž běchu so polnomocny pschijate, sapočachu so wuradźowanja. Knjes wokrjesny wopalny direktor Winkler pschednjeseše letnu rozprawu. Wokrjesny swjatk wobstoji z 33 woborow z 1378 žobustawami. We wokrjesnju stej 2 motorowej žrykawje a 23 stuparskich wožow. 25 woborow ma sanitetarjow. Sajimawe běchu wulažowanja wo wobrjadach a drubich wěcach. Po rozprawje wo pokladni pokaza so wusyhk. Wubywaze žobustawy pschedhydłowa ga snowa wuswolichu. Dwaj namjetaj so pschedpołožischtaj, prošttwu wokrjesneho sjězda wo pschiswolenje žrědkow k sarjadowanju sanitetnych kursow a složenje referentneho měsna wo praschenjach wobeńhaschcerstwa. Wo namjetach so dowjedźechu. Po wuprajenju pokladnika sa powyschenje pschinoschkow tonu pschihłosowachu. Nowy pschinoschk wučini 1 hr. na lěto. Na město pschikhodneho swjatkowego žiwježenja postaji Frika. Pschichodny sjězd wjednikow budže toborunja w Krizy. Za někotrych kuwjedženjach wokrjesneho woneho direktora Winklera Wojerowskeho a po rosnikowje wojowanju pschecžiwo lěkrynu wohnjam, wo pschedsjenju wožow wobornikow, wodnischczow we wjach, jese uniformy atd. sčonżi ga derje wobyhtowy sjězd. Tonu pschsiamkny ga hłowna shrohnadźisna poßmjertna podpjeranske pokladnje. Pokładnik Petzlik ga saso wosoli a jemu wuprajli ga dźak za jeho žwérnu službu.

Powschitkownje pschipósna ga spomožne stutkowanje posmjertneje podpjeranskeje pokładnje. Wječor bě czas ga šmołnizami, kiž wjedźesche spožkanzow woborow po žwjatočnje rosswětlenym měsce.

Z **Kulowa.** Z 1. haprleja t. l. běše knjez póstowy sekretar na wotp. Jäckel zastojnstwo rendanta cyrkwineje pokładnje złožil. Na jeho městno wuzwolichu w njedźelskim posedźenju cyrkwinskeho prjódkstejerstwa knjeza šewskeho mištra Michała Möllera za rendanta cyrkwineje pokładnje. Wón zastojnske dźěła hižom z 1. julijom přewozmje.

S **Wojerez.** Stawój 25lětny žłužobny jubilej jako lokomotywny wjednik mózesche knjes Oskar Popel žiwjeścz.

S **Běleje Wody.** Wječera dop. wokoło 9 hodź. wuhnjewtwarz Korla Klitich nězdże 10 metrow wyšoko z rościhow delepadny. Mjarjej dr. Wóhm a Thiebein posčiežischtaj sinjesbožnemu prěnju pomoc a dajschtaj jeho do jeho bydlenja dowjesć. Jeho stranjenja pjeca wjesnu straschne.

S **Nóschóra.** Knježeiskiwowy president je měschczanosče Stelzenbergej kommissarisce sarjadnistwo tudomneje měschczanostoweje městnosče pschewzał.

S **Hródka.** Pówdźelu popołdnju wokoło 3/4 hodź. rusachu w nasčim měsce wohnjowe firemy. Nad pokodnischim bjelom města sdóhasche so tolsty czorny kur. W jenej městnosči tudomneje fabriki wokmowego a bawmitneho procha Richarda Fäckela na Sahrodnischcze dróhy běchu so shytki batrowy sapalike. Woheń je z tajkej spěschnosczu rošschérł, so dyrbjachu so tam dźěłace wobzoły z najmjetschej spěschnosczu wutkowacz. Sa někhdże hodźinu běrche z pomozu wohnjowych woßorow wschitkon dalschi strach wotwobroczeny.

S **Hródka.** Pówdźelu rano w 3 hodź. sawołachu wojnowu woboru na Karlowu dróhu 9, hdźež běsche wopalneho direktora Haasy maly woheń wé sitwé naskał. Njedźelu z elektrisseje plosty prud wotskajiti. Dokelž so wohnja z czasom doh'adachu, wjetschich schkoda njenasta.

Pawoł Klimka z Barta před sudom.

Wječera měsjeche so wojnaŕ Pawoł Klimka z Barta, 26. augusta 1896 narodženy, psched schromadnym sawnischim sudom w Budyschinje dla schtyrjoch sapaleršwow, kiž je w běhu lěta 1926 stučił, samolwicz. Klimka je ženjeny a hižo jónu dla sapaleršwa a spytaneho sapalerstwa k 3 létam, a w dwuhim padze k 2 létomaj jastwa sasudženy. Wobstorženy je w Krapowje pola Lubija we starschiskim domje wotrostł. Muchodźiwischi wjesnu ludowu schulu je wukunył wojnaršwo. Hatle lěta 1919 je so z wójny wrócził a je potom w Ketlizach jako wojnarski pomocnik dźěłał. Přeco hač je so žanił, sajmdli so lečze 1921 w Barče jako samostarny wojnaŕ. Wobstorženy je hižo wot lěta 1921 je stobustawom Bartskeje wohnjowoje woboty.

Lěta 1924 sešna so wobstorženy Klimka z wěstym Jäkelom, kiž tuhwilu w pschepytowanstej jatbje pschebywa. S Jäkelom je wobstorženy huscžischo tutkał. Wo Jäkelu je so hižo powschitkownje rěčało, so je wschelake wohnje sałožował. To je Jäkel tej wědźał a wobstorženemu tehodła rjekł, so by wón, Klimka, tola jónu sam nětkhdże woheń sałožił. To pak dyrbi so jenoż w tym czasu stacz, hdyž je Jäkel doma. Wobstorženy prajł, so je so Jäkel z tym chcył wupokasacz, so njeje wón tón sapaler, kaž powschitkownje rěka, ale so nětko druhi hischcze wohnje sałožuje. 24. februara 1926 je wječor we wsy tyło kchelekelenje. Nimo wobstorženeho je tež wjetschina stobustawow wohnjowoje woboty pschiłomna była. Pschi tom je so wjele kłótkowina pilo. Jäkel je so w swojej pjanosči dla swojich sapaleršwow wukhwalował. Po kchelekelenju je wjetschi dźeł hischcze k Schusterjezom na piwo schoł. Tam je litynowcer Pšarr pjeca rjekł: „Ja prawom by so sałe jónu nětkhdże palicz mohło, njeżimy dołho wjazu wohnja měli". Hižo we swojim czasu je Jäkel wobstorženemu prajił: „Wižazkowoje brózeń by so też jónu wotpalicz mohła". Wobstorženy praji, so je w tutych myślach, hižo tkěrro pjany, Schusterez korczinu wopuschcziwschi k brózni Wižazkowoje dobéżał, so by ju sapalił. Njeje žanych pschihotow cżinił, ale woheń zyle jehnorze je sapałku sałożił. To njeje było cżežke, bésche brózeń tola se žłomu kryta. Na to je so hnydom sałe do korcziny wrócził. Klimka praji, so su pschihtomni widżeli, sčito je so stało. Potom je so też hnydom palikło a wón, wobstorženy, je pomhał haschecz. Jäkel je też pschichcał a k njemu pschikrupiwschi prajił: „To by derje cżinił, ja hnym runje hnt doma". Pschi dalschim pschestyńschnowanju poczeżowasche wobstorženy wjesneho pschedstejczerja Schkodu, kiž je po shromadźinje wohnjowoje woboty, kotraż je dźeń po wohnju pola Wižazkowoje była, pjeca rjekł: „Ja wém, schtó je Wižazkowoje brózeń sapalił, też sapalerjo w Brézezach žu Bartšzu byli. Ja pak budu mjelczecz. Ludźo a štót maju ho schitacz, wo stare budy wschak wopraudże schkoda njeje".

Swědk Pfarr móże ho dopomnicz, so je tamny wjecżor, jako je so pola Wižazkoweje brózeń wotpalika, w Schusterez korczinje był. So pak je so wo sapaleršwach rěczało, njeje jemu wědome.

Swědk Michalk njemóżesche ho dožiła wjaz z wěstosczu dopomnicz, hacž je po kchelekelenju hischcze jónu pola Schusterez był.

Jako pschichodna pschesłyschowasche ho wudowa Wiazkowa, kotrejež brózeń bé ho 24. februara 1926 wotpalika. Brózeń njeje hischcze dodżerżana była a wona je pyches woheń schtodu měła. Jenoż nětkhdże 600 hriwnow je jej wopalne pokładnje wuplaczika.

Hłowny kriminalny strażnischtr Täschner z Budyschina je tamnische sapaleršwa pschepytował. Wón je był pschehwědczeny, so je wohnje w Nakoždach a Barcze sałożuja. Klimka a Jäkel staj jemu wot spočatka była pohładnał, dopokasacz pak jimaj niczo njemóżesche, cżim mjenje, jako spóšna, so tamnischi wobydlerja sapaleršwa snaja, jich pak f wobpohładom samjelcża. W tutom nastupanju je měł jara cżežke dźěło. Też wot měschczanstwa je měł saczischcz, jako bychu tuczi nětko tajneho měli. Nékajki woheń je swjetscha po shromadźinje wohnjoweje woboty wudrěsk. W padże Wižazkoweje je pschehwědczeny, so je wona njewinowata. Wona je jenoż nikto sawěscjene měła. Swědk Sebi myšli, so su so sapaleršwa po shromadźinach a sthadźowankach wohnjowoje woboty wuradźowałe. Na tajke waschnje su też Klimku narcżeli, so dyrbi brózeń Wižazkoweje sapalicz. So su sebi runje tutu wuswolili, swižuje snadź i tym, so je była najblischa.

Nětko pschesłyschowasche ho wjesny pschedstejczerjez Schkoda, kotrehož le wobstorženy Klimka tak poczżował. Wón njeje stobustaw wohnjoweje woboty. Swědk je po wohnju pola Wižazkoweje jara rosdorjeny był a swarił, dokelž je sebi i městosczu myślił, so je woheń tež sałożeny. So je swědk naspomnjenu rosmołwu je stobustawami wohnjoweje woboty měł, kotrejež jeho wobstorženy winuje, rasnje wotpołasa. Swědk snaje Klimku hewak jako khmaneho, dobrocżiweho a spuschczomneho riemješlnika. Jenoż pił je pschehuto a potom tež hischcze pschewjele. W swojej pjanosči je do wschoho łowił. Wobstorženy a Jäkel staj swědkej wospjet podhladnaj byłoj, dopokasacz pak jimaj niczo njemóżesche.

Jako je swědk jónu k Jäkeli prajił, so ma jeho a Klimku je sapalerjow, je jeho Jäkel płitował. Swědk pak Jäkelu njeje wobstorził, dokelž by so hewak strachej wustajił, so jemu prjedy abo posdyżicho thežu spała.

Po wohnju pola Wižazkoweje su Jäkelu sajeli, dokelž měsaczu jeho sapaleria. Na to su wobstorženeho z wjazu stron namołwjeli, so by sako „něchto sapalił". Na tajke waschnje chcżeku sajateho Jäkelu wuswobodźicz. Pschisłajeną žitneho domu w Barcze je wobstorżenemu pokasał, kak je Jäkela wohenje f wuspěchom sałożował. Po wohnju pola Wižazkoweje je Klimka jeneho dnja Nakoždanskeho Gudu trjechił, kotruž je so jeho prašchał, hacž je wón woheń sałożił. Guda je so dźiwał, so je to se sapałku schło. Potom je pjeca prajił:

„Pola Ssymankez a Pschekez móże ho też jónu palicz. Nakoždanika wohnjowa wobora bu žebi też jónu rady prěnju premiju saskużika".

Mjes tym so je Jäkelu dla njedożahacych dopokasow sako f pschepytowanskeje jatby puschczili, nabždżowachu nětkli Klimku, so dyrbi Ssymankowu brózeń hicż łapalicz. 10. haprleje 1926 su wschelazy w Schusterez korczinje z nim billard hrali a jeho sako k sapalenju namołwjeli. Wón je so tehodła rosnuhił a je wóczinje ke Ssymankez brózni schoł, so by sako f pomozu sapałki stomjanu ischu sapalił. Tola pryedy hacż je so sako z bliskim Schusterezom wrócził, je jemu wohnjowa wobora hižo napschecżo pschihtwatała. Wobstorżeny je žebi też po wohnjowobornikli nahłownik dobéżał, a potom je haschecz pomhał. Spodźiwnie je, so Ssymankowy poß njeje schczowkał, hačrunjež je był wotwisany, cżim bóle, hdyž je wobstorżeny pyches dwór schoł.

Sapalez Klimka prajł, so jemu też tón najnjeknjczomischi poß niczo njeczini.

Ssymankowy poß drje je na njeho słatał, schczowkał pak njeje.

Hospodarski rozhlad.

Sčerjedu 27. julija 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1785	100 pólsk. złotych	46,80
jendželski punt	20,386	100 čěskosł. krónow	12,39
100 swajc. frankow	80,585	100 franc. frankow	16,43

Barlinska bursa je wczera widomnje shraba. Wobchad drje bź měrny, ale efektowe kurzy běchu skruczene. Wiki f dołżinami a rentowymi sličżinami mérne wostachu.

Produktowe wiki běchu wczera saso jara mérne a hłabe. Pschenicżny a rožku wo 10 pf. po zentnarju tunischo pschedawachu. Wczera płaczeżche zentnar

w Barlinje

pschenicży 12,45—12,50 hr., rožki 13,40 hr.
hacż 13,70 hr., jecżmjenja nałtnjeho 12,25—13,40 hr., wowoża 12,70—13,20 hriwnow,

w termińowym wikowanju

za julij: pschenicży 13,20—13,21¼ hr., rožki 13,41¼—13,40 hr., wowża 12,92½ hr.
za september: pschenicży 13,15 hr., rožki pak 12,47½—12,46¾ r.
za oktober: pschenicży 13,17½ hr., rožki pak 12,50—12,48¾ hr

Pschisłajecz pytaju

Hołzu do domu, Griepowa w Hródku, Sahrodnischa hasa cżo. 10.
Hołzu do domu, Langez pjekarnja we Semjazach.
Hołzu do domu, Tiniez hołczanc w Kr'inom.
Kwalifikowany, knjezi dwór w Radwjsa pola Hródka.

Na pschedań.

Mjasaj dobrowanaj w Lubiju. Pósłowy haha 7.
Wóz dźěcżazy w Budyschinje, Seminarska haha 10, sadni dom.
Krowa wyschokostuczelna w Bukezach 42.
Sam z kóslatomaj, Hartmann w Budyschinje, Tišlarska hasa 26III na prawo.
Dwa plischowy, w Hródku. Kosmarska drózha 2.

Soudnišzy na pschesadżowanje

schtwórtk 28. junija 1928

w Kamjenzu dop. w 9 hodź. w kasarnach, komorny dom maschinistich tišlowu: 3 dubowe bróżje, wobras, klamarški kamor, blido, klawŕ, drastowy powschchak do pschedstwy, wišanske blido se stołom, elektr. wiśata lampa, pišanski sekretar, sofa, cżasnik, Lischnski stoł f pschikrywom,
w Khróšczizach dop. w 10 hodź. w „Herbišej gzychcze" hospodarski wós, schtlekańcżany kamor,
w Brěžynje pola Kamjenza w hoscżenu „K wieżeżnemu tubleju" elektr. skript,
w Lubiju na sudnischtwje dop. w 10 hodź. knihowy kamor, mjechka garnitura, khakischowy kamorcżk, pjerischczenj, rjeczas, braschla, motor, hobanka, Sykawa, toczink.
w Semjazach w Henczeże piwowom kuzżiku pop. w 2 hodź. 5 žonjazych toschkow.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dżenja dop. 3/11 hodź.: Na termińowych wikach su płaczżiny swjetscha njepschemenjene, wobrot je snadny.

Dop. 3/12 hodź.: Pschi njepschemenjenych płaczżinach su wiki tkěrro měrne, wobrot je dale snadny.

Płaczżiny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczżiny po złotej hriwnje.

	26. 6.	25. 6.		26. 6.	25. 6.
Pšenica	249-260	251-253	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	268-270	270-272	woka	25-26,00	25-26,00
nal. jecżmjeń	254-264	245-264	małe lupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jecżmjeń wowa	—	—	žołte lupiny	16-17,00	16-17,00
kukurica	254-264	254-264	zeradella	—	—
pšanc muka	241-243	241-243	raps, wosušk	19,00	19,00
rżana muka	31-35,25	31-35,50	lany wosušk	23,70	23,70
pš. wotruby	35-38,00	35-38,25	pocn. melasa	—	—
rżane „	16,00	16,00	bźrnj. kruški	25-25,80	26-26,00
lane symjo	18,00	18,25	syno, 50 kg	3,60-4,20	3,20-3,60
hróch	—	—	rżana słoma	1,00-1,25	1,00-1,25
raps	35-40,00	35-40,00	pšenź. „	0,90-1,00	0,90-1,00
pjeluški	25-26,50	25-26,50	wowsa „	0,80-1,00	0,80-1,00
			jenc „	0,80-1,00	0,80-1,00

Sswědk Ssymank, kotremuž je wobſtorjeny brózeń ſapalik, praji, ſo je tuta hiſchcze derje ſdźerżana była, hačrunjež je ſe ſkomu kryta bya. Wón je ſ wohnjom ſchkodowany.

19. meje 1926 je ſo potom pola korczmarja Grośy palilo. Wobſtorjeny praji k temu ſcźěhowaze: „Ssym ſkyſchak, ſo dże Groſa kólnju, kiž je k maſtyvnej brózi pſchitwarjena bya, ſwottorhacź a ſa to brózeń powjetſchicź“. Hdyž je wobſtorjeny Grośu jónu pſchi nětkajkej ſkładnoſczi w naſpomnjene ólni byk, je tutón pjecza rzekł: „Ño prawom bych byl mudrišchi, hdy bych ſkomu precź wſak, hewak hiſchcze mi ſ njej klétku ſapala. Skkodźaka wſchak ſtónczńje wjele njeby!“ Klimka praji, ſo je Groſa wědźak, ke komu to praji. Bórſy po tym je pola Schulſtereja ſaſo ſhromadźizna wohnjowoje wobory bya. Tam ſu jeho nětkotſi ſaſo nabběhowali, ſo dyrbi Grośowu kólnju ſapalicź. Jákelu, kotrehoż ſu po Ssymankowym wohnju ſaſo do pſchepytowanſkeje jatby tykli, wobžarowachu wſchelazy jako „wboheho rawża“. Lorenz je wobſtorjenemu pjecza rzekł: **„Dźi 'noż hnydom nětkle ſapalicź, ja pódu mjes tym pſcheźo k wohnjej trubicź!“** Klimka praji, ſo tehdy wjele pjany byk a tehodła ſo teź wobrěczecź njeje dak. 18. meje je ſ Michalkom a hiſchcze druhimi na kehelekulenju byk. Tam je ſo ſaſo wjele piło. Pod pſchewodom Michalka a ſtražmiſchtra drje je wobſtorjeny dompucź naſtupił, njeje pak domoj dóſchoł, ale wot ſady je ke Grośiz kólni běžał, ſo by ju ſapalił. Potom hakle je domoj doběžał a ſo wohnjowoborniſku draſtu woblekł. Hdyž je ſo ke palazej kólni wróćził, je tam wohnjowa wobora hižo była. **Wohnjowa wobora pak njeje woheń haſchała, ale je ſchlawchi do ſuſodoweho dwora ſkadła, hdźež niczo wohrożene njebě.** Korczmar Groſa drje je ſo prózował, woheń ſamjeſowacź, njeje pak mohł wody ſam dolecź, a tak je ſo pſchitwarjena brózeń teź wotpaliła.

Dźěłacźer Lorenz ſaſo praji, ſo Klimku njeje ke ſapaleſtwu Groſiz brózńje namokwjak, ſtérje je jemu wot teho wotradźowak.

Se Ssedlikowych wuprajenjow chzemy jenož wuſpěhnyecź, ſo je jemu nadpadło, kak ſpěchnje je ſo woheń w brózni roſcźěrił. Krótko do žnjow ſu brózńje tola ſwjetſcha próſdne. Sswědk praji, ſo kur njeje byk běły ale cźorny.

Pſchi pſcheſtyſchowanju Jákele dóńdźe k roshorjazym wuſtupam mjes wobſtorjenym a ſwědkom. Wobſtorjeny Klimka praji, ſo je jemu Jákela, kiž je jeho huſcźiſcho pſchi dźele wopytował, je ſekeru hroſył, je-li nješto pſcheradźi. Teź kałacź je ſwědk ſtajnje pſchi ſrebi noſył. Jákela mjenowaſche wudawanja ſwědka njewěrne a nadawa Klimzu pſchi tutej ſkładnoſczi wſchěch możnych wudmow. Pſchi prěnjej łépſchej ſkładnoſczi pichiłubi wobſtorjenemu wjecźbu.

Korczmař Groſa wopiſkowaſche potom ſwoju brózeń, kiž je ſo 19. 5. 26 wotpaliła. Brózeń je była doſpołne maſtwna. Pſchi wohnju je ſo nětkże 150 zentnarjow ſkomy ſobu ſpaliło, teź nješto běrnow a wſchelake ratarſke maſchiny. So wohnjowa wobora njeje ſpkała, je ſwědk wobkedźował, njeje pak měł thwiłu, ſo wo to ſtaracź. Sswědk Groſa cźuje ſo ſ wohnjom ſchkodowany.

S dźeſacź pſcheprośenych ſwědkow ſmědźiſche jenož mjeńſchi dźěł pſchijěchu ſłożicź, dokelž bě ſud pſcheſwědcźeny, ſo wſchelazy ſwědzy njeſłu cźiłu wěrnoſcź rečzeli.

Klimka je hiſchcze ſchtwórty woheń ſałożił. 22. junija 1926 je ſo Rakoldźanſtich Bartuſchez brózeń wotpaliła. Wobſtorjeny je hižo pſchipołdnju pjany byk a tohodła ſo ani dopomnicź njemóže, kak je do Rakołd pſchiſchoł.

Klimka wuſna ſo wſchěch ſchtyrjoch ſapaleſtwow, praji pak, ſo je wohnje ſtajnje jenož w pjanoſczi ſałożował.

Po lékarſkim dobroidaczu, kiž dr. med. Kral poda, jimaſche ſo ſtatny rěcznik Henker ſkowa. Wulki dźěł ſapaleſtwow, kiž ſu ſo w Barcźe a wokolinje ſkucźiłe, ma wobſtorjeny Klimka na ſwědomju. Schtyri ſ nich maju ſo dźeńſa wotkubźicź. Wobſtorjeny je ſebi wědomy byk, ſo w pjanoſczi błupe wězy wora, a tola njeje ſo alkoholа woſtajił. Klimka je njeſamołwicźe jednak a ma ſo tehodła cźežko khkoſtacź.

Sajtupjeć wobſtorjeneho, rěcznik dr. Schuſter ſe Budyſchina, proſchesche ſud wo wołóżaze wobſtejnoſcźe ſa Klimku, dokelž je ſo tutón w kóždym padźe wot druhich narěczecź dał. Khłoſta-li ſud Klimku hižo dźeńſa ſ khłoſtacźnju, kak nimo měry wyſoke dyrbi hakle potom doſtónczne thłoſtanje byczź, ma ſo wobſtorjeny Klimka tola hiſchcze pjecź krócź pſched pſchiſkažnym ſudom ſamołwicź.

Wuſud.

Klimka ſaſudźi ſo k 5 létam thłoſtarnje, cźeſtne prawa ſo jemu tehorunja na cźaſ 5 lět wotrjeknu.

Błysk dyri do cyrkwje.

Dwě wozobje morjenej — 60 ſranjenych.

Saůdźenu njedźelu je finniſku wjeſku Parkano cźežke njeſboże potrjechiło. Pſchi Bożej ſłużbje, ke kotrejž ſo konfirmazija pſchiſamkny, dyri błyſk do zyrkwje a ſapali ju. Mjes 800 lemſcherjemi naſta hróſbna wokańza a ſtichcźenza. Mschitzy ſo k wukhodam cźiſchcźachu. Pſchi tym wjele wozobow podtorhnychu a podteptachu. Jedyn muž ſo doipołnje ſpali, druhi pak ſo tak cźežko wopali, ſo na ſwoje rany bórſy wumrě. Dale ſo nětkże 60 wozobow ſrani, mjes nimi 10 jara cźežko.

Konfirmandoſo běchu runje Boże wotkaſanje wuſiwali, jako njewjedro ſakhadźecź poča. S njeſmjernej mozu dyri błyſk do zyrkwineje ſtěchi, roſtorha tólſty, ſo hrjady na lemſcherjow dele padachu. Sdobom ſo na nětkotrych měſtnach drjewjane dźěle zyrkwje ſapalichu. Tola ſtylny ſlowk kiž ſo ſ njewjedrom roſpuſchcźi, woheń powuhu, ſo ſo zyrkej njewotpali a kataſtrofa wjetſcha njeſtu.

Ćežke njewjedra pola Pasawy.

Wohnje a ſlowki.

We wokolinje Paßawy, na mjeſach Bayerſkeje a Awſtriſkeje je pónđzelu tak hróſbne njewjedro ſakhadźało, ſo je ſo zyle wobydleſtwo do najwjetſcheho njemóra podało. We wſchelakich wſach dyri błyſk do ſtatokow, kotrež hnydom po zyłym w płomjenjach ſtejachu. Teź ſkót w hródźach błyſti ſarasnychu. Kak wulka ſchkoda dożyła je, njeje hiſchcze ſnate. Popołdnju ſo ſnowa ſlowkojte deſchcze nad krajinu roſpuſchcźichu, kanale wuſtupichu je ſwojich rěcźnišchcźow, a powodźichu ſwoju wokolinu. Pólne płody ſu pod cźežkim njewjedrom jara cźerpiłe.

Swjedźeńſke znamjeſka za 5. wſeſtowarſtwowski zlět.

njedźelu 8. julija t. l. w Budeſtecach ſa potuńſchenu płacźiznu ſu doprědka dóſtacź:

w Sserbſkej knihárni w Budyſchinje,
pola knjeza wucźerja Pjetaſcha w Khróſcźizach,
pola knjeza wyſchſch. wucź. Sſtodeńka w Pancźizach,
pola knjeza wucźerja Nawki w Radworju,
pola knjeza blid. mſchitra Lubjeńſkeho w Bukezach,
pola knjeza Frenzela w Hornjej Hórzy a
pola knjeza Rößika w Budeſtezach.

Njech tóždy tutu łépſchinu wuźije a njech ſo ſ cźaſom je ſwjedźeńſkim ſnamjeſchkom ſaſtara. Teź towarſtwowſi pſchedbydźo njech ſo na mjenowane pſchedpſchedawanſke měſtna wobroczą, dokelž ſo ſnamjeſchka towarſtwam wobjebje njeroſeſcźelu.

Żelezniske njezboże w Americy.

60 puczowaczych ſranjenych.

Njedaloko měſtaczka Durando, 25 kilometrow ſe wjeczora měſta Jole w Kanſaſu w Sjednoczenych ſtatach, pónđzelu tſi woſy wohoboweho cźaha Miſſeuri-Pazifiſkeje żelezniży ſ kolijow wuſkoczichu. Pſchi njeſbożu ſo 60 wożobow ſrani, mjes nimi 15 jara cźežko. Tſi woſy, mjes nimi Pullmanſkej wojaj, ſo powróćichu a ſo ſ dźěła rodźichu. Wſchitzy lékarjo a ſanitetnizy, kiž mózachu wotewrěcź, khwatachu k měſtnu njeſboża. Njeſboże je ſo po ſdacźu dla puknjenja kolije ſtało.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutſiſchi ſchtwórtk:** Po zyłej Němſkej thłodne wjedro, mróźcźele ſo pſchecźahuja, ſ měſtnami ſo ſkabje podeſchcźuje. W Jendźelſkej ſo tehorunja hdyž a hdyž podeſchcźuje, pomału ſo ſcźipli.

W Plawuje w V. je ſo ſchtyrilétny żynk ſ cźežkim automobilom ſajeł. Hólz, kotrehoż jednacźelétna ſotra ſa ruku wjedźeſche, ſo wutorhny, ſo by k ſwojej macźeri běžał, kotraž na druhej ſtronje dróhi dźěſche. Pſchi tym hólz pod automobilowe kola pſchińdźe.

*

Awſtriſki juſtizny minister dr. Dinghofer, kotryž wulkoněmſkej ſtronje pſchiſłuſchca, je ſo wulkoněmſkim ſapótkanzam ſapowědźił, ſa wudacźe Bela Kuna madźarſkemu knjeſtwu hłoſowacź. Dla roſtorhy ſ wulkoněmſkej ſtronu dr. Dinghofer miniſterſte ſaſtojnſtwo ſłoży. — Pſched ſudom ſo ſatkuje je Bela Kun rzekł, ſo je do Wina pſchiſchoł, ſo by w najwjetſchej bliſkoſczi Madźarſkeje pſchećiwnje kommuniſtow pſchećiwo pſchihotam Madźarſkeje k nowej wójnje organiſował.

*

W Antwerpenje pſchiſtawni dźěłacźerjo ſtrajkuja. Kſchesſcźijanſky a liberalni dźěłacźerjo ſu knježeſtwowy pożrědniſti namjet wotpokaſali. Dokelž je ſe ſtrajkom pſchiwoſ muki pocźeżeny, pjekarjam muka k pjecźenju khlěba njedoſtaja.

*

W Helſingforſu w Finſkej ſtej ſo pſchi manewrach artilerije dwě kanonje ſ pſchećiſnym roſbuchnjenjom granatow roſpuſtkej. Schtyrjo wojazy ſu ſo morili, jedyn wojak ſo ſranił.

*

61létny cźeladnik Bernđi w Bełenzu w Cźechach młodeju konjow na paſtwu wjedźeſche. Hróđżiny rjeczeſe bě ſebi wokoło ruki ſwił. Na dobo ſo konjej ſplóſchiſchtaj a cźekaſchtaj. Bernđt njemóžeſche rjeczeſe wotliſchaſej, wón padźe, a konjej jeho ſobu wlecźeſchtej. Wjacy krócź ſo wo płoty wobraſy a ſo wo mězniki wjerchny. S zyle wobrażenym cźełom ſo konjej k hróđżi wrócźiſchtaj.

Hawſtske wopiſowanje z Budyſina.

Nowe syno ◂◂

kupuje kóždu dźělbu

Wojerſki zaſtaraŕski hamt w Budyšinje

(prjedawši proviantny hamt) Telefon 3020

Towarſtwowſki powěſtnik.

„Domizna“ w Khelnje změje ſwoju pſchichodnu zhromadźiznu na dnju Pětra a Pawoła, pjatk 29. 6., wječor we 8 hodź. w Mjenjec hoſćeńcu. Wſitzy Serbja z Khelna a wokoliny, kiž hiſće we towarſtwje nje ſu, njech bjez wuwzaća na tutu ważnu zhromadźiznu pſchińdu. Pſchedſyda.

Licha ń. „Zernička“ ma ſrjedu wječor ½9 hodźin ſpěwnu pruhu za ſwjedźeń. Tuž dyrbi po możnoſci kóždy z dypkom pſchińć.

Licha ń. „Zernička“ dowoła ſebi z tutym wěſ ſuſodne towarſtwa a wſěch druhich lubowanych Serbow na ſwój wulki ſerbſki wječor njedź. 1. julija we Schusterec hoſćencu w Komorowje ſo wotměwacy. wutrobnje pſchoſyſy. Zapóčatk w 7 hodź.

Niebjelčicy. Jednota „Sokoł“ ma tutón tydźeń pjatk wječor wot 8 hač do 10 hodźin zwučowanje.

Pančicy. Towarſtwo ſerb. kat. młodźencow w Różeńcze pſchedſtaja posledni raz nowu hru: **„Namakanjo hnadowneje poſtawy w Różeńcze“** na dnju ſwj. Pětra a Pawoła w Pančicach, k lépſomu ponowenja Różeńcanſkeje hnadowneje cyrkwje. Hładaj nawěſtk!

Pančicy. Młody ratarſki zwjazk za kłóſtrsku wokolinu ma pſchichodnu njedźelu 1. julija wulćt. Chcemy ſebi našu rjanu Łužicu bliże wobhladać (też Knježe kubło w Barće). Wſitke ſobuſtawy, też ſcźeſcene knježny maja ſo wobdźěli, też tajke, kiž hiſće ſobuſtawy njejſu, ſu z tutym preproſeni. W Radworju pónđzelu zhromadnje ke mſi. Zhromadźujemy ſo rano w 6 hodź. pola hoſćenca w Pančicach. Pſchedſydſtwo.

Rakecy. Serbſke tow. „Lipa“ preproſuje wſě lube ſobuſtawy na ſwójbny a zabawny wječor. A to na njedźelu 1. julija wječor we 8 hodź. do Kačeje korčmy. Wſelake poſkićenja. Mjez druhim předſtaji ſo kandidat němſkeho ſejma. Po tym pampuchi (ſalku ſobu přinjeſ). Wosebje wſě lube hrajerki, hrajerjo, ſpěwarki a ſpěwarjo ſo wutrobnje preproſuja. Zaſtaty přinoſk dyrbi ſo zapłaćić.

Radwoŕ. „Serbſki Ratarſki Dorost“ ma přichodny 29. VI. 1928 wječor w 7 hodź. pola Kralec hiſće jenu ważnu zhromadźiznu. Jedna ſo wo wſotowarſtwowſkim zlěće! Tuž wſitkich wěſće wočakuje Předſyda.

Sokoł — Nawječorny wokrjes ma jutře ſtwórtk we 8 hodź. w Pančicach zwučowanje dla ſwjedźenja w Budeſtecach. Wokrjesny načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje. —

Našemu česćenemu woteběrſtwu w Budyšinje a wokolinje z tutym wozjewjamoj, zo po skóńcźenym přetwarjenju předawanje

sukarſkich worow

ſtwórtk 28. junija 1928 w našich nowowutwarjenych klamach zaſo wotewrjamoj. Dźakujemoj ſo za dowěru, našimaj njeboh ſtarſimaj hižo 50 lět kaž tehorunja namaj ſpožčenu a prosymoj, zo byšće ju też dale wobkhowali.

Z počeſćowanjom

Hana a Trudа Grofec w Budyšinje

na Hornčerſkej hasy 4 na Horańcerſkej hasy 4

Clemens Kahnt

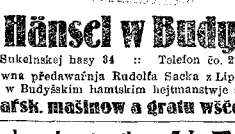
w Kamjencu

Wšě kolonialne twory přeco dobre a tunje!

Vogtl. gardiny

kupuješe jara tunjo pola firmy

K. Erler w Budyšinje, jenož na Zitnych wikach 11 znapřeća hoſćenca „Hwězdy“.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnſkej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarńja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšinskim hamtskim hejtmanſtwje

Skład ratarſk. maſchinow a gratu wšěch drazin

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopatka, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5

3 mjeńšiny wot dwórniſća

Rěčne hodźiny: ſtwórtk, pjatk a ſobotu.

Fotografije

wo poswjećenju ſokołſk. khorhoje w Poršicach su hotowe a móża ſo w Serbſkej knihárni ſkazać.

Namakanje hnadown. poſtawy w Różeńcze

nowa hra, předſtaja ſo posledni króć na dnju ſwj. Pětra a Pawoła w Pančicach we 8 hodź. Hra je wulke připóznaće namakała, tak zo sebi mnozy přeja, ju hišće junu wohladać. Budźa měſtna přenjeje a druheje rjadownje, wſitke pak su k sedźenju. Wudobyte je za ponowenje Różeńcanſkeje hnadowneje cyrkwje. Dźiwajo na nadobny wotpohlad přińdźće wſitcy. Wubjerk.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.« płaći mjasačnje we wudawarni 90 sł. pj., na pósće a pola dowóźnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a diści Smolerjeso knihiśišćerńja, nap. dr. r. w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawóźki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za maty rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so zwjace nawóźki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po taryfje. z u

Čisło (Nr.) 149 | **Budyšin — Štwórtk, 28. junija 1928 — Bautzen** | **Lětnik 57**

Namjetaj w sakskim sejmje.

Němškonzionalny sapódłanz Schreiber je śledowaze naprašenje w sakšim šejmje sapodał:

S pódnim nóznym mjerśenjom 13. meje, 1. a 2. junija tuteho lěta je w Sakśej wjele seleninu, śadowego a winowego kčenja smjerśało. S tym je so niz jenoź wjele hospodarskich hódnośow a wjele wažneje zwroby śniczało, ale wjele hospodarśtwow je teź w śwojej eksistency śkodowało.

Je knježerstwo śwólniwe, śkodowanym se statnej pomoc a dalšo śahajuc napšeśo pśihódźenjom w nasłupanju dawkow smóžnicź, so bychu śwojeho hospodarśtwa zachowali?

*

Němśka ludowa strona je śledowazy namjet sapodała:

Sejm wzyk wobsamknjeć:

a) knježerstwo namolwicź, so by šejmej po możnosći bórzy **pśicheměnjenje hońtwinskeho zakonja** ſ 1. julija 1925 pśichedpołožiło, kótrež

1. hońtwinske prawo stare hońtwinske prawo mějazych, ſ paragrafami 8—11 hońtwinskeho zakonja bjez zarunanja wušwjerjenja, zaśo wobnowi, a so by, hdyž tole wobnowjenje starych hońtwinskich prawow bjes śkodowanja powšitkownych hońtwinskich zajimow njeje możne, pśihłuśerjene zarunanje za to postaji;

2. nuzene wšchedpiśmo § 35 wo zapowědźenju wustajenja hońtwinskeje khorty do możneho pśichedpiśma pśihemeni.

b) knježerstwo namolwicź, so by ſ Bayerskej, Pruskej a Durinskej dorozumjenje wo hajeńskim cźasu dozpołko, a so by, hdy njeby dojźdnanje wo tym możne było, bayerske postajenja wo hajeńskim cźasu za dźiwinu na zakki hońtwinski zakoń pśihemsałko.

Němske knježerstwo njeje so hišće wutworiło.

Wczera bě so liśćina noweho němskeho ministerskeho kabineta wozjewiła, pśiedy hač bźehu jej wšitke strony wulkeje koalizije pśihłoławale. Dźenźa ſ Barlina powěsć pśihinźe, so tale liśćina zyle wěrnosći njewotpowěduje a so wobeje zentrumska strona ſ městnami, kótrež su śo jej pśihdźělile, njeje spokojena. Wěrno njeje, so je so dr. Wirth za naměstnego kanzlera postajił. Dr. Wirth je drje žełbi naměstne kanzlerstwo žadał, tola Müller-Frankenki je jo jemu sapowědźił. Teź žadanje zentrumskeje strony za ministerstwom śmutskownych naležnosćow je so wotpokasało. Sozialdemokratoju na tym wobstachu, so je prjedawšchi pruski śmutskowny minister Severing wobkhowa. Pśichi tychle wobstejnosćach so zentrumska strona sarjekła, so pśichi nowym knježerstwje wobdźělić. Wona so w nim wrócźo stajene widźesche, dokelž bźehu so wšitke wažne ministerstwa do rukow sozialdemokratow a němskeje ludoweje strony dale a so tři mjenje ważne zentrumskej stronje pśichewostajiše.

Dr. Stresemann do Prahi pśijźe.

Kaž so ſ Prahi powě, ſwonkowny minister dr. Stresemann pśijeza, kaž dołho budźe w Karlowych Warach na dolosleńzu k wobchódnjenju pśichebowacź, ſwonkownemu ministrej dr. Beneschej jeho Barliński wopyt w Prasy wotpłaći.

Pśeciwo jědojtym płunam.

Sapódłana němskeho šejma dr. Lüdersowa je ſ podpjeru demokratiske frakźije śledowazy namjet sapodała: Němski šejm cźyst wobsamknjeć, němske knježerstwo namolwicź, so by śwój wliw na to nakoźiło, so bychu Swjasnej Ludowi pśichiłuśichaje staty wopowědź, pśheceźivo nałożenju jědojtych płunow w lěce 1925 pśichjatu, hnydom powjerdźiłe.

Danskeho hejtmana jako spiona zajeli.

Danśke nowiny pišchu, so je němska policija offiźera danskeje garnizony w Tondernje, hejtmana Lembourna, dla podhlada śpionaže sajała, hdyž je njedźelu offiźerske towarśtwo Tondernskeje garnizony na kupu Sylt wuleteźało. Hejtmana su na namjeśtnym sastankcźu Südercźało. Hejtmana su na namjeśtnym sastankcźu Südercźało. Hejtmana su na namjeśtnym sastankcźu Süderc

Mužstwo „Italije“ so hromadze z ballonom spalilo.

Italije knjeršstwo je hacz dotal polnu wěrnosć wo knjesbožnju powětroweje kódze samjelezało. Mjes ludom je žo ſ tym nadžija hajila, so knjadź budże hišcze možno, wjetšich dźěł muzstwa „Italije“ wutkowacź. Na dźěsći cźaſ pak žo wěrnosć njeda potajicź. S Nobilowoje rosprawy wo ſnicźenju „Italije“ je žo někto wjazy nadrobnoſcźow zhonilo. Po jeho wopisanju je najprjódy sadni motorſki cźołnik, w kotrymž motorſki wjednik Pomella žedźeſche, do leda ſwahk. Pomella, kotrež žo pſchi tym ſe cźołnika wjerhnu, hdyž mohły tak cźežko ſtſchaſe, so na to wumrje. Jeho cźelo blizko městna namakachu, na kotrymž je žo komandantowa kabina rozbita. Tam je też wobſadka „Italije“ cźelo ſwjatocźnje khowała. K manewrowanju njeſhmany ballon je žo ſ dźełom muzstwa dale wotcźahnuł. Hdyž bě nětdźe 10 kilometrow daloko leczał, Nobile a jeho towarſchowje na dobo mózne plomjo wuſzapnucź a wulku mrócźel kura wuhladachu. S teho žo hodź ſnadźicź, ſo ſu palidlowe a wotſtowe tanki powětroweje łódźe rozbuchle a ſo je žo ſ plunom pjelnjeny ballon hromadze ſ muzſtwom dospolnje ſnicźił. Nadźija, ſo žo ballonowe muzſtwo, wo kotrymž žo pišasche, ſo je ſchwedſka tajcźiſka łódź jo wutkowaka, hischcze žive namaka, dyrbi žo po teile Nobilowej rosprawje zyle ſpuſchcźicź.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 28. smažnika.

Leona II., bamža.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1898 Jakub Kućank, monsignoro senior kapitla swj. Pětra w Budyšinje, česnty sobustaw Maćicy Serbskeje. Běše so 26. julija 1818 w Nuknicy na kuble narodźił. Jeho wuj běše tachant Matej Kućank. Jakub Kućank je też we wysokim cyrkwinym zastojnstwje so swěru wuznał k swojemu ludej. Z wulkim žołnowanjom je to za naš lud, hdyž so wysocyſtejacy Serbja wo jeho zbožo staraja. Husto je naš narod w deputacijach zastupował, kiž so nětdy na kralowski dwór pósłachu. Tam jeho radźi widźachu přikhadźeć a na njeho radźi posłuchachu, hdyž we mjenjo swojeho ludu rěčeše. Wjele je za Serbstwo dźěłał. Na 35 lět běše z předsydu towarſtwa Cyrilla a Methoda, běše z prěnim zapisowarjom Maćicy Serbskeje, kotruž běše sobu załožił. Je spisał mjez druhim jara luboznu knižku „Jutrowne jejka“, drje přełožk slawneje němſkeje knižki, ale dospołnje we duchu serbskeje rěče. Wosebje je so też starał z Hórnikom wo wupyšenje Bačońskeje cyrkwje. Wón wotpočuje na slawnem Mikławſku w Budyšinje we rowje swojeho wuja. Jeho pohrjeb běše serbski. Nutrnje spřećeleny běše Kućank z wótcom Hendrichom Imiškom, z kotrymž hromadze Serbowstwo zastupowaše. Mješe wubjerny rěčniski dar. A w młodych létach je husto z wulkim zapalom rěčał na serbskich ludowych *zhromadźiznach*. W *Drježdźanach* je *zarjadował* za katolskich Serbów serbske kemše. Jakub Kućank běše jedyn z najnadobniších Serbow.

1863 popołdnju w Michalskej cyrkwi w Budyšinje pod kantorom Pjekarjom prěni serbski cyrkwiny koncert.

1919 Němcy podpisuja předmjer.

† 1763 Tobias Cuderly, farař we Łazu nabožny spisowaćel.

† 1859 Jan Seemann (Siman), justicny *radźićel* w Budyšinje, rodźeny Serb.

† 1898 Jakub Kućank.

Ha maš-li hišće maćefku,
So džakuj Bohu a budź sradny,
Bóh wšěm we zemſkim přebytku
Njej' z tajkim wulkim zbožom linadny.
Hdyž wjeseliš so maćefki.
Ju twoja lubosć hladaj swěru
Zo spróchnu hlowu we smjerći
Tu mohła junu złožić k měru.

Wot prěnjeho dnja ze tebje
Bě wona ze staroscu žiwa.
Je kładła wječor k měru će
A rano z košom wubudźiła.
Će hladaše, bě khory ty,
Wot njeje bólnje porodźeny.
A hdyž wša nadźeja hižo zhy,
Za swoju mać bě njezbudźeny.

Korla Fiedler.

Přisłowo: Nuza nuzu leluje.

*

— **Wo wjedrje.** Nižina je žo ſ połodnjoſchcźe Jendźelſkeje do połodnjoſchcźe Skandinawiſkeje ſcźahnyła, kaž běchu to wjedrowuſtrojni wocźakowali. Sa njej wupſchestrěna žo ſ krótkeho wjecźora myſchina do ſrjedźnjeje Europy. Dokelž wjezera na njej mjes nižinu a wyſchſchinu leżachu, mjźachmy wodnjo khětro ſyriły wětr. Wyſchina nabywa pak na mozy a tohodla ſmělmy ſo rjaneho wjedra nadźeć. Wěſo wostanje pak pſchez hiſchcźe trochu khłódno a ſamrócźeno, dokelž wětry ſaſo ſ dołheho wjecźora duja a wuwiežu wyſchiny trochu ſadźěwaja. Jutſje, ſwjedźeń Pětra a Pawła, ſtdadža ſtóncźko 3,42 hodź. a ſo 8,24 hodź. khowa. Mšačzk khadža jutſje pſched wjecźorom 5.03 hodź, a ſo na ranje 1,23 hodź. khowa. — Wjezera wjecźor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer — 3, najwyſchſcha dnjowa cźopłota 21 ſtop. po C. Dſensa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer — 9, najniſcha temperatura w nozy 11 ſtop. po C.

— **Nowy wožebity wobkhod ſa cźerjeńſke rjemjenje atd.** Kaž je ſ nawěſchcźka w dſensnjiſchim cźiſle dowidźecź, wotewri ſobotu 30. junija firma Rudolf Rose a Otto Fetſchke w Budyſchinje na Kamjenitnej haſy 19 pódla „Stoteho Lawa“ wožebity wobkhod ſa cźerjeńſke rjemjenje wiſcheje družiny, walije a tuki, techniſke twory ſ gumija a aſbeſta, kaž też autowy pſchiſłuſchſk.

— **Wuſnamjenje.** Na wuſtajenżu Saſſkeho ſchewſkeho rjemjeſtwa wot 23. hacz 25. junija w Oſchatzu doſta firma Martin Fähnew Budyſchinje na Schulcźitej haſy 9 ſa orthopädiſke wobuwcźa, kiž běſche wuſtajiła, ſ lěbowu medaillu. Shladuju na tutón wuſpěch, kiž je tſeće pſchiſłuſchnje w poſlednich létach, pokazuje firma na to, kak wažne je ſa kóždeho individuelne ſhotowjenje wobuwcźow. Swojej nohi njeſmě žeby jenoż khory hladacź, też ſtrowy tyrbi wobmyſlicź, kak by žeby derjetwarjenu a ſtrowu nohu ſ pſchihódnym wobuwcźom ſakhował. Firma, kotraž ma nimo wulkeje dźěłarnje ſa ſhotowjenje po měrje a wuwjedźenja hiſchcźe wulki ſkład hotowych wobuwcźow najlepſcheje kaſoſcźe, poruca ſo w dſenżniſchim nawěſchcźiku ſ powſchitkownym wobkhodźowanju.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sjowny puć ſ Wulkeje Dubrawy do Khróſta je dla nóſypowanja na Wulko-Dubrawſkich honach wot 29 junija hacz do 8. julija t. l. ſawrjeny. Jſdny wobkhod pokazuje ſo na Budyſko-Myſłakowſki ſtaniu dróhu.

S **Khaſowa.** Wutoru dopołdnja wokoło 9 hodź. dyri błyſk to twarjenja tudonneho ſymnoſcźerja Mikławſka Kubaſcha. Na ſwoje pak njeſapali, ale twarjenje jenoż lohko wobſchkodźi. Schkodu naczini też na elektriſkim powodźe, ſ kotrehoż někotre ſwěcźenja wuraſy.

S **Komorowa pola Klukſcha.** Wſchitchodnu njedźelu 1. julija pſchińdźe ſ nam Lichańſke ſerbſke twaiſtwo „Scherniczka“, ſo by w Schulſterez hoſcźenzu rjany ſerbſki wjecźor wuhotowało. Dźěławſcej towarſtwa bu w poſledniim cźaſu njeluboe podźiwjaſana, dokelž dyrbjeſche bohužel wjeſelſkuſłużbny dirigent knjes wucźeř Waklař Cźěſła ſe ſtrowotnych pſchicźinow dirigentſke nakhwilnje ſłojicź. Towarſtwo pak njedźiwajcy wſcheje próſzy a wſchěch próſtwow we wobſadze njeměſche khmanoho ſaſtupjerja dóſtacź. Tónle wopor ſa Serbſtwo pſchinjeſecź, běſche kóždemu pſchiſtupnemu žadanje, dokelž je trěbne wjele próſzy a ſcźěhowanjow, kiž bu dóſcź žo ſe ſtrony njepſchećelſkow Serbſtwa, ſ kotrychž pula naš też bu, ſadźěwki cźinja, ſo po dźěſchim pſchećelowanju kóždy bojaſnje wotpraji. Cźim bóle ſwjeſelacź je to towarſtwo a lubowarjow ſerbſkeho ſpěwa někto běſche, ſ kotrychž muzeř Nawka-Nadwórſki próſtwu towarſtwa ſ domom wuſłyſcha a hacźrunjeź njeje wjazy młody a je ſ tym dóſcź wobjeźeny, wuzeł wón někto towarſtwow ſ kotrej ſaſoritoſcźu porjadnje kóždu ſrjedu rjane lubozne ſpěwy. Dźiwadłowy wotrjad towarſtwa tohorunja pilnje ſtuduje rjanu lubozcźiniſku hru ſe ſerbſkeho žiwjenja, tak ſo njedźeľu kóždy wopytowaſ ſnjeſdźenja wjeſe ſwoje pſchińdźe a ſo ſpokojeny a wokſchewjeny dowalej cźi. Sapoczatk programa budże w 9 hodź. Wot 7 h ſem a po programje ſyla ſtokolika kapała k pſchijeſ ſahadźi. Saſtup budże ſnjeſkuje niſti, ſo by też najniſchim mózno było, ſobuwobſtawacź rjane hodźinki. Duž nicht nicźto domach njewostanje, ſo by njeby potom ſakomdźenych rjanoſcźow kał.

S Noweje Wjsy pola Sorkſiny. Mišt fij pſchez ſo biju tudomneje Skleratheſ fabrik wjedźe, je hacź na dalſche ſaworjenk, dokelž je ſakhorjeźany.

S Lubija. Wot wjeſerawſchcźeho dnja je ſo na tudomnym dwórniſchcźu ważne pſchemjenjenje ſtało. So bychu kolije ſa Kamenzkim železniżu na dwórniſchcźu dołhſcź mohli, dyrbja Zitowſke a Labrachcźanſke cźahi wot nětka po druhich kolijach jěźdźicź. Labrachcźanſki cźah fija nětko *na kolijach Zitawſkeho cźahła a Zitawſki* cźah pſchi nowym żeleſniſkim naſtupje. Tuto pſchemjenjenje je ſnjeſelacze njamjo, ſo bubje twar Lubſko-Kamenzkeje żeleſnicźy bórſy dokónczeny. Po ſotolnym mjenjenju ma ſo nowa cźara 1. oktobra t. l. wotewricź.

S **Wałkowow** pola Lubija. K cźeſkenu njeſłožu ſ motorſkim kołom dóſtadže tu ſaſdźenu wutoru, jako dyſchcźe knjes Missig ſe ſwojej mandźelſkej ſ motorſkim kołom ſe wožu muſerć. S njeſnateje pſchicźiny padny motorowy kolešaſ ſ kołom a ſebi ſtroſchnje nop puku. Knjes dr. Decker poſtſcźi ſnjeſłożenemu prěnju pomoz a da jeho ſe ſanitetnym autom do Lubjijeje khorownje dowjeźcź. Też Missijowa mandźelſka běſche ſo ſranika, ale lóſcźo. Wobžarujomny je hakle w dezembru na dróſy do Bjarnacźiz ſe motorſkim kołom ſtrajchne padnyk a je na to dołho w khorowni leżecź dyrbjak.

Z Bronja. Njedźelu 24. 6. wulećí sebi Budyska jednota Sokoł do naſeje cźicheje wjeſki. Na tutón walét, z kotrymž běše wubědźowanje w daloko- a wysoko ſkakanju, mjetanju bóla, wjerhanju kule, w běhu přez sto metrow z prostnym zwučowanjom zwjazane, běše też druhich bratrow ze zwjazka přeprosyła. Na zwjeſelace wažnje *tući temu séčhowachu*, tak zo běchu tam na wšě 50—60 bratrow zhromadźeni ze wšěch kónčin serbskeho kraja. Bórzy po 1 hodź. zestupa so młoda čŕjódka a čehnješe z bubnowanjom a hwizdanjom won na městno, hdźež měješe so wubědźowanje wotmšé, *séčhowana* wot „zapřaha“, kotryž k tomu trěbne wěcy njeseše. Na městnje, rjenje při haće pod khłódkom starych dubow leżacym, powita načolnik Budyskeje jednoty bratr Meškank, kiž běše ideju *tutého wuſta do skutka stajił, přikhwatanych bratrow* a bórzy wuwi so tam wjesołe žiwjenje. 36 bratrow tam w měrnym wojowanju swoje mocy a swoju wušikność měrjachu. Stajnje to rjane wobraz. Wčinnym Bronjanam, kiž běchu, stari a młodźi přišli hladacź, što „naši hóleу“ dźěłaja, je so to wšěm też lubiło. Też towarſtwo „Wlada“ Sokołstwo ze swojim wopytom počeści. Za wšitko běše starane. Komuž bě čoplo, tón móžeše zwurzlinu lizać abo do hata zalezć, komuž běše zyma, *tón móžeše* so we *słónčku* leżo *wohrěwać*. Tak so minychu přeruče hodźinki a z wjeſelej mysla wróćichu so wšitcy spěwarjo do Bronja. Tam br. Janak wšitkich „fotografowaše“, při čimž měješe nuzu, cyły čŕjódu na wobraz zjednoćicź. Zahlódne a lačne žołdki a šije běchu Meškankee a Handrikee „hospo-

Marica a Hanica.

Roman.

61] (Pokračowanje.)

Cźety Angoliuine ſwjaſti ſ njebjom wjaſachu ſo ſaſo wuſzcho. Wona počza ſaſo prawidłownje rano a popołdnju do ſyrkwje khodźicź. Někotružkuli ſpowěcźu wopraſchowaſche. Pſched ſwjatymi ſtarymi knihami: ſa Eggerowymi ſtawiſnami Tirolſkeje, Brandſtowym cźeſtnym wěnczom. Hdyž ſo jenu hiſchcźe lěpje wjedźeſche, žadaſche wón ſam raz ſa duchownym. Faraŕ Niederwieſer też hnydom pſchińdźe. S tajkim wjeſołym wobličzom wón ſaſtupi, ſo njeběchu mušłe na doma wobſtaranje. Stary baron paſ mikotaſche na njeho wjeſelepraſajo a rjekni ſ hižo wjele jaſnišchej rěcźu, hyrnjeź też hubny kucźik ſpjaty wołaſ:

„Mi ſo zyle derje wjedźe!“

„To mje ſwjeſeli, knjes baron.“

„Mje też, knjes ſarak, ja wam to rad pokažu!“

Duchowny knjes powědaſche wo ſuchich létach, kak je ſam jako paſtyŕſki hólcźeſ cźitacź a pišacź nawuknył, kak je potom w Brixenje ſtudował, ſo ſ hłodom pſchebędźił a potom „ſtrowy kwaſ ſwjeceźił.“ Stary baron hladaſche ſkoro ſaſtróſany na njeho.

Tu ſaſmja ſo měſchnik a ſplazny ſ prawej ruku wo kuloſte ſcźehnjo:

„Haj, pſchi prinizy, ſym ſwój kwaſ ſ njebjom ſwjeceźił!“

A wjeſeleſche ſo dźěſcźowſzy nad tutym ſortom.

Jako khoroſcź, kiž je wutrajna, hižo niz zyle tajke dźělbracze njeſada kaž w ſapoczatku, hdyž je nahle ſo jewiła, a dokelž też *nuſnoty* duja ſo na Nuchuſoweju hrodowczanow nawalichu, pſchikhadźeſchtaj wonaj bórzy porědźcho na wopyt.

Hdyž bu nětko měrniſcho wokoło ſtareho barona, to wón pſchezo cźaſeſcźiſcho ſa ſtarym ſararjom ſadaſche. Tón jeho naſtrěwje ſabawjeſche, a wonaj rad hromadźe bjeſadowaſchtaj a ſo ſmějeſchtaj.

Hdyž krótka fyma do hrodowſkeho hrabiniſtwa ſaczahnu, ſydaſche khory hižo w lenoſchyu, hdźež jeho donjeſechu, pſchetož poſpyty w khodźenju njemóžachu ſo ſ nim hiſchcźe cźiniecź.

Cźeta Angiolina drje ſo ſwěru jewjeſche, ale njepſchiſłuſeše žaneho pokojenja, pſchetož ſkorjeſche a ſakoſcźeſche na ſtajnoſcźi: k wjeſeloſcźi njeſamó ſo wjazy pſchedobyć. K wutrobje bě jej cźežko, ſo bě młode léta ſwojeho žiwjenja w njepſchećejednoſcźi ſ mandźelſkim pſcheživiła a roſkace *něſto po prawom pſchepoſdje* pſchińdże.

Khmanoſcź pohibowanja pola khoreho pſchiběraſche. Na hubje bě pſchi rěcźenju ſdźiwa ſchto widźecź. Jenoż hdyž ſo ſtary knjes ſmějeſche, měſeſche wobličzo něſchto podobne kaž njepohibliwe mračku. Někto ſapoczа ſo też ſtary leſ žiwjenja. Cźeta Angiolina pſcheproſyła ſaſo k prěnjemu raſej ſwojich ſnatych na cźaj.

Stary baron proſchejeſche ſo někto cźaſcźiſcho ſa Jindrišku. Wón dyžſchze jere ſmjeſe ſłyſchecź, pſchetož Hanija ſo njeſmějeſche. Wona wukonjeſche ſhutnje ſwoju winowatoſcź ſa nana a w domje. Mejnhardt tohodla ſwojej ſotſje napiſa. Baron Durazzi bě wſchóm ſbožowny, hdyž to ſaſtłyſcha.

To jewiſchtaj ſo jeneho dnja Rudi a Jindrišcha Berrburgez.

Holzn mějeſchtaj ſobu a *tolsn* maſzotnu wožobu ſe cźornym wikatym naſłowjazym rubiſchkom, kotraž žeby ſe ſwojimaj módernyma wožomaj Meran wobſhladowaſche. Wona wjeſeleſche ſo nad njebjom, nad horami a najbóle nad małej Jindrišchku. Ta mějeſche woprawdźe dołcźi, ſe kotrychž běſche wulka Jindrišcha pſcheła, a ſmějeſche ſo woprawdźe wobſtajnje, jako we woju mjes ſtarſchimaj žeđźeſche, ſmějeſche ſo do ſwěta, na ſłónczko, na ludźi — runje to ſamžne ſłubjo kaž macź.

Ta bě na ſyłnoſcźi a ſdźerokoſcźi pſchiběrała. Rudi pak bě wuſki a ſchwižny kaž hdy pſredy, a ſ jara pyſchnej krawatu.

(Pokračowanje ſcźehuje.)

ze" kofej a kołacki přiłožowałe a hospoďowachu wšěch na šćedriwe a njesebične wašnje. Kóždy móše so do wole nasyćić. Wutrobny dźak a zapłać jim za to. Po tutej hošćinje so do ćaha zestawši wopuščichmy hospodliwu wjes, w kotrejž smy doma čuli a kročachmy z hudźbu na ćole ćaha do blizkeho Radworja, hdźež wjetši dźěl hišće při njej hromadźe zwosta. Dźak wuprajm tež tu wšěm, kiž su nam njesebičnje rjane hodźinki wobradźili. Njech dźowy rjanemu přikładej sćěhuja. Na dal. Wusłałki 6. boja so při składnosći Budestećanskeho zlěta wozjewja.

Z Panće. Najnowiša serbska hra „Namakanje hrodowneje postawy w Rózeńće", kiž je telko připóznała w Sernjanach (3 króć hrała) a Kulowje pred nascanimi připosłucharjemi namakała, budźe so skónčnje tež w našej wsy a to pjatk na dnju ss. Pětra a Pawła we wjesnym hosćencu předstajeć, na kož so hižo nětko wšude wjeselimy. Wjernjeć tež kłoštr Panšina Wjerdża swój wulki podźěł temu dał, dha wjele móžno, zo wjes ze swojeje mocy to wukonja. Hra so na wšitkich, kotřiž tam pod skit maćerje Božeje žno da dalho wučekaju, moralnje winowaći, tež po swoich mocach přinošowć. Na přenim měsće słuša drje wjerej Jeež, zo je tajki kruch spisał. Ale też Rózeńskemu towarstwu młodźencow, kiž su so na wuwjedźenje tajkeje hry zmuźili. Njeje lohka, trjeba je wjele mocy a to ma towarstwo w swojich kruhach. Tuž je dołre přewidźenje zwoščene. Tak, lubi Serbja, přikładajće so stach na tute žadne předstajenje. Nichtó njebudźe so wopyta kać, štož móža tysacy z dobrym swědomjom wobswědčić.

S **Kamjenza.** Wulku ješkodu poćerpi kubeć we blišim Wjelowje. Jako běše sobotu rano lohki sapjch na dwórnišćo pólčał, ko tu na Kašarnišćej dróhi nadobo jedun z konjow morwy zwjese.

S **Wujerez.** Na sobotnišćich žwinjarskich wikach su 814 prošatow na přichodu. Wone płaćachu wot 13,—23 hriwnow. Přichi tutych płaćisnach njenamaka so wjetšinu, so tuž jenož połoza přichwjelenych prošatow přichodata.

S **Wulkeho Ćinka.** Sandźenu sobotu so přichi tudomnym żelesniskim přichodnje dźěłacźeć z Werminghoffa je swojim ćežkim konjom ćichim. Wón běše tak swjedźonje padnył, so dyrbjachu jeho i wosom do chłowanje donjesć.

S **Rósserka.** Dźenja schwórtk 28. junija swjeci tudomny Schleichi dom sa bednych swoje 25ětnje wobstacje. Tutón jubilej ma so dostojne a swjatoczne swjeći, tehodła su wšitcy přichećelźo wustawa přeprošeni. Popołdnja w 10 hodź. wotmiješe so konfirmacija we měšćańskej zuzkwi, při kotrejž smieje knjez duchowny D. Ulbrich z Magdeburga rěčnuski wyšnišći sprawć we Rósserka a hodusłužbu wustawa, swjedźenske předowanje. K tomu přisłušnemu so rěcź generalneho superintendenta D. Schjano-Wrótšławskeho. Popołdnju sedu so wobdźělnicy k zhromadnemu kofeju a zhromadźiznje we wustawje. Sewšitkej sabawu, při kotrejž khowanišy rjane wjesy přichodowjedu, so dźeń wobsamknje.

S **Hródka.** Na dróhi do Khrósebuzi sa so sobotu popołdnju ćežke njeńoze, při kotrejmž bjes maka ći wobsahowy wo žiwienje přichińdźechu. Poła ćežkeho wobsahowego automobila slemi so prózne kolo. Wóz, kiž i połnej ładownosći po dróhy jědźeše, so pomalem a wosa, kotrejž horje trkazo, w dróhownym přichwowje leżo. Wobsahowy wosa, jeho mandźelska a schoře přichińdźechu pod auto. Nastałe wulki strach, so so spala, dokeż běše benzinowe hubobjo rozbuchnyło a wóz hižo so zapalił. Nimohu ludźo přichińdźechu śniehobźenym na pomoz a jim so po wulkim prózowanju poradźi, wobarowanych wšěch śmjerćeći wutorhnyć. Wobsłužeć automobila a schoře běchtaj krafchnje śmjećenaj, jein dyrbjachu do Hródkowskeje měšćańskeje khowanuje dowjesć. Wóz je so zyle spalił.

Z Łužicy

* S **Wjajeniy.** We nozy na póndźelu je pola tudomneho kamarja Thumlera khrobły paduch pobył. Wón je wokowu schkleńu wutłóčił a do korcźmańskeje jimy šatěł a tam łognak, druhi palenz a kurjeńše twory hubukafał, a so ji wźmi i procha měł.

* Se **Sakonja** (Sohland an der Spree.) Tyšuš nocha so i nałchoje wjsy šhubić. Sedźo tu dyrbjeli dweju khowanju je śrjedźnoje wsy do Budyšskeje měšćańskeje khownuje dowjesć. Mies nimi je teš 10ětnemu hólc.

* S **Bejerez.** Sandźenu sobotu namaka i dźěła so wobrocźaju dźěłacźoŕ w lěsu tudomneho zementowoho fabrikanta Adlera při swojim motorkim kole satkłeneho leżo. Wón běšche sebi kulku do śranja tkłił. Adler běše i mjezycasom wobkhoda, kiž dotal derje dźěšeše. Přichicźina śantomordarstwa leli na kferje w pjenjezźnych wobcźežnosćach.

* S **Mulkeje Sernidźy.** Pónđźelu pop. wokoło 4/5 hodź. je so wyšche tudomneho dwórnišćeja na stronu k Lźwaldej powětrowy ballon k jemi puśćećił. Ballon běšche z Wittersełda přichlećeł a běšche měł k leśenju rjane wjedro. Wón bjes zdobuj k jemi přichiłaji. Jako běchu powětrowi pućowarjo plan pupuśćeli, zawalichu płachtu a dowjesćeju ju ne tak wone dwórnišćeja.

* S **Ruppersdorfa.** Tudomny fabrikki tkalj Hermann Engelmann padże do kožu a śrěża so hrozbnje do schtirjoch porstow praweje ruki. Jako běšche nuśnje swobalenu, dyrbjachu jeho do Zitawskeje khorownoje dowjesć.

* S **Rychbacha.** We nozy wot njedźele na pónđźelu 1. hodź. měšćańska śirena wobeł wojsewšeho. Dobrowólnu wohnjowu woboru, kotraž běšche hnydom při hotelowana, zawolachu do Mengelźitich pólnych khěžow, hdźež domske invalidneho rentnarja Gustawa Lehmanna w plomjenjach steješe. Wohnjowe wobory njemóžachu pak wjele wuśiniś, dokeż žaneje wody njeměžachu. Domske dyrbješe so tehodła hač na murje wotpalić. S domajazeje nadoby njemóžachu śoro dołoża niżo wutkhowaś a tak je khěžba swoje zyle wobkedźeńśiwo śhubika.

* S **Hornjeho Seifersdorfa.** Wobeł śmjeli hrožne kubleria Reinhołda Rengera. W njej śejaze maśchiny so zyle śpalichu.

Čežke krupobicje w Ślesiskej.

90 prozentow žnjow je śniczenych.

Sandźenu wutoru, hdyž popołdnja też žylne njewjedro ſ połnoch Budyšchina nimo cźehnjeńśe, je popołdnju we Schlesyńśi, wošebje w Hornim Peilawje a Sćrjedźnim Peilawje hrózne krupobicje śakhadźało. Njewjedro pśhicźahnu i Niederhalbendorfa a cźehnjeńśe dale pśhes Rybarśku horu. W śchérokoſći we nębdże 3 kilometrow

krupy wśchitko rosbichu a běchu jako kurjaze jeja wulke.

Śta wolnowych śchkleńcow wone rosbichu, pola jeneho hośćenzarja žiamo 57, pola jeneho kubleria 32. Na ſtronje twarjenjow, kiž je najbóle wjedru wustajena, rosbichu krupy žiamo dwójne wokna.

Žně na pólach su hač do 90 prozentow śniczene.

Wośebje cźežko potrjecheni su mali žwnoścźerjo, kotśiž pśhicźeżiwu krupobicju samoźeżene nimaju. Dróhi a pucźe běchu ſ wotbitym liśćom a halosami tośto pśhikrytje. Śadowe śchtomy su tak cźežko ſ krupobiźom cźerpiłe, so drje wobkedźerjo žadyn źadł śchcźipacź njetrjebaju. Se dźěła buchu telefonowe groty rostorhane. Jeneho knjeźa dźěłacźerja, kiž bo ſ cźahom wutkhowacź njemóžeśe, krupy tak cźežko na hłowje śranichu, so dyrbjachu wobeho do khorownje dowjesć. Krupobicje śakhadźeśe nębdże śchtwórcź hodźiny.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Fiichlacha** pola Arnsdorfa. (Mjeńoże ſ motorſkim kolom.) Sobotu rano ſta so w ſtraśchnym sawinjenju Drjezdźańsko-Budyškeje dróhi pśhi pśhekhodźe Arnsdorfsko-Dittersbachśkeje żelesniży śasto cźežke njeńoże ſ motorśkim kolom. Motorowy kubeſaŕ, pśhekupcź ſ Wrótkławja, jaśbóle w mjenowanym sawinjenju śe swojim motorśkim kolom do telegrafowego śćežora a cźekśkoranjeny leżo wośta. Też motorśke kolo so cźežko wobśchkodźi. Wón je najźerje pśhesp śchnje sawinjenje pśhejeźł a je w druhim sawinjenju, kotreż so hnydom pśhińśamknje, knjeźowe nad kolom śhubił. Śmjeśbożeneho dowjesechu do Radeberśkeje khorownje.

* S **Pirny.** (Sśo mordarśtwa wuśnał.) 19ětny śkatał Bräuer, kiž je w jenej cźkale pola Rottwerndorfa wobſtonłetnju Margaretu Mehnertej śtorcźowok, je ſo wuśnał, so je mordarśtwo ſ pśhemyślenjom śtućił. Dnja 14. junija dopołdnja je po jimowim wuśtaśu śebi pśhedewsał, so chce ho na dźěścu pśheśeć a je pomoc zawdaŕeź. Pśhećiwo Bräuerej hudźe ſo tehodła wobśtorźba dla mordarśtwa postajeć.

* S **Drjezdźan.** (Tragiśke njeśboże na dnju lećatśeho ſporta.) Drjezdźańśki dźeń lećatśeho ſporta je śebi cźłowieśke žiwjenje ſa wopor žadał. Niż ſo ho njedyhu lećatśe pśhedewjedźenja porađźiłe. Te ſo wśchitke najlepje bjes tośžeho njeśboża wuwjedźechu. Mjes pśhichładowariemi lećeśe pak leź autobusowy njedmik, kiž chžuśke śebi lećatśe pohśicźenja ſ śćehi dwórnišćeja dróhowoje żelesniży wobhładaco. Nadobo pak ho wón pśhes śchkleńcźanu śćehu pśhekłama a do 12 metrow hłubokeje kólnje padże a ho śaraży.

* S **Drjezdźan.** (Ozeanśkej lećarjej pśhińdźetaj też do Drjezdźan.) Němśkaj ozeanśkej lećarjej Köhl a Hünefeld pśhińdźetaj 20 julija do Drjezdźan a budźetaj wo ſwojim leżenju pśhes Atlantiśki ozean pśhedwobśchowacź.

* S **Hrideenawy.** (We Łoźu ryby mrźa.) Sandźenu ſchtwórtk mózachu tyśacy mowćich rybow wobkedźowarjow, kiž po Łožu dese pływachu. „Rybćhe njeje śnate, śhto je nadobo mrźeźe rybom sawinowało. Wunoźht hamtśeźo pśhecźehwatnja ma ho pśhśchese wozcźakacź.

* S **Kamjenzy.** (Cźežke njeśboże ſ automobilom.) Wutoru wjeczor je ho na dróhy mjes Mittelbachom a Oberlungwizami cźežke njeśboże ſ automobilom śtało. S Kamjenzy do Oberlungwizy jedźazy maly automobil śajedże ſ hišćhe njeśnateje pśhicźiny do śchtoma. Wjednik automobila, 27ětny pśhekupcź ſ Kamjenzy, ho lohko śranj. Jenej pśhujedźazej žónśkej pak ho ſ truchom śchkitańśkeje śchkleńcy śchźmy hibik pśhereźmy, so wona hnydom na to wumrje.

* S **Nerchawy.** (Sabłudźena kulka.) Na tśelnišćim swjedźenskeju śrani sabłudźena kulka 10ětnemu Hellmuta Kunatha ſ Trebśena na hornjej nohi a pśheraży jemu hibik. Hólc wumrje, jako jeho do Wurzenskeje khorownje wjesechu.

* S **Wilkawy** w Rudnych horach. (Ssamomordarśtwo ſtarca.) Sandźenu piatk cźiśnu ho 80-ětny invalid Maria Reinhard ſ śwojeho bydźenja w druhim poſtkodze do dwora dźe. Wón ſlama śebi ſaw a wośta morwy leżo.

* S **Pockawy** w Vogtlandśkej. (Śmylna śekta). Kakli njeźmérny pśhicźiwik śekty pśheco hišćheźe maju, dopokaśuje wupśchesśtrénje tak mjenowanych Loren ziankiśch (śjednoćeństwo w Khrystuśu), kotśiž ſu śebi w Martelbüśchu w połslednim cźaśu śtaniznu zyrkej nazwarili, kotśiž „Eliaśowy hród" mjenuja. K połwjeczernju zbrkuje běšche do Lengefelda 2000 cźłowjekow pśhicźichło a śwjedźeńśki cźah nójeśneche nębdże 1500 wobdźělnikow. Zyrkej, kotreż je 42 metrow dołhe twarjenje a nębdże 1500 kenśicźerjom wopśhińśa, śu śobuśtawy jenoż je ſwojimi wopśarami nazwarili. Licźba śobuśtawow tuteje śekty wnéźnja wokoło 5000.

* S **Plawna.** (Cźežka śrażka). W nozy na njedźelu śajedże na hlownej dróhy ſ Adorfa do Brambachśkich kupjelow w nahłym śawinjenju ſ dwéwaj wobjedbontaj wobhładjene motorśke koło ſ połnej śpśićhnoścźu do jedźazeju automobila. Motorśke koło wośta dospołnje zośbite leżo, automobil bu wo ſtronu wjerhnjenź. Wobaj kolegarjej ho śaraśyśchtaj a mjeśchtaj wobaj ſwójbu.

* S **Rossena.** (Dźśeśi ho wopariłej.) W śnjedonym Pinnewizach śtadźi žona śwojej dźśeśi, kotrymaj běšche śhyma, na płokańśki kotoł, kiž běšche polny horzeje wody. Dźśeśi ho hibaśchtej a krywadło kotła wotśtorcźiłoj a ho do kotła śunuśchtej, so ho cźekśko wopariśchtej. Starśche dźśeśo, bólejez, je pod wulkimi bosoćeźemi wumrjeło.

* S **Lipśka.** (Wulki woheń pola Lipśka.) Sobotu dopołdnja wokoło 10 hodź. ho na żelesniśkej wupurjedźerni w Engelsdorfie wośijowe khačke śovalichu. Wo pśhicźinje śapalenja nieje hišćheźe nicźo wóśte wuśłidźene. Najśtarśe je na materiału nékajśi brach był. Woheń ho ruce wupśchesśtrés a śhrabny tśelbu. Dźśelaŕśka wohnjowa wobora hnydom śapśchinuła a śamo woheń śwopośka na twarjenje śamjeśowaŕ. Jako notam mjeśchtanśka powalaŕka wohnjowa wobora pśhikłuka, śamóžu woheń bośpołnje śhaśchećś. Naśtała śchloda wuczinja nébdże 100 000 hriwnow.

* S **Lubnjowa.** (Dźeśco ho wopariło.) Zalośtnjeje śmjerće wumrje dźśeśo dźśećaśerja Mertyj w Siebendorfie, kiž w njewobkedźowanem wokomiku horcy warjaśeje wody ſ pśhi kachlach śiejaśeje kawli dele śtorkny. Horza woda wulimy ho na cźeło dźśeśa, kiž ho śtrašnje wopari. Njedźśeśaśa śtaśkeho pśhegonjeśaśa je dźśeśo twarcźeśe.

* Se Stuttgarta. (Błyśk śapalił.) W nozy na njedźelu pśhicźahnyu pśhes Stuttgart cźežke njewjedro. Błyśk do jeneho mješćańśkeho twarjenja dyrj, w kotrymž 18 ſwójbow bydźeśche. Woheń ho tak ruce rośchéri, so nuźadu dźśeśi tam bybłazych ſwójbow jenoż ſ najwiśchi napinanjom wulkowach. S swodu ſylnowow ſu wśchitke bydlenja tak cźerpiłe, so zobydlerjo njemóža dźśeśi cźaſ w nich bydliś.

* Se Stuttgarta. (Cźežity auto pśhejeźdże śchtyri žónśke). Pśhi śpśeśnej jźdźe śpyta na Hkownej dróży w Stuttgarcźe cźežity auto wośabowany auto pśheśeźehnyć a śajedże pśhi tym na kkdnik. Tam bźeśche cźrjódka žonow nimo. Do tuchu auto śajedże a śrani śchtyri ſ nich cźežko. Wjednik cźežkieho auta wóś hnydom wokoło śtorhny. Pśhi tom śajedże pak bo wośabowoheho auta, kiž tam na dróży śtejeśche. Wobaj wośaj buśchtaj khétro wobśchkodźenaj.

Bartscy zapalcrjo pred přisažnym sudom.

Dźenja dopołdnja jednaśche pśhićaženy ſud w Budyśchinje pśhećerjowo ſapalcerjomaj Pawołej Klimzy a Richardej Jäkelej. Wobźu wimija, so ſtaj 24. januara 1926 Nyśchanej kólnju a bróžeń we Bześcźaśch ſhromadnje ſapaliłoj. Pśhći tom je ho domśke śubu wotpaliło.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrova powěść wo wjedrje za jutśiśći pjatk: We połdnišćach a kroćkorańśkej Nemśkej budźe rjane, druhdźe pak śajko pśheměnjaśe, cźaśnišće wjedro ſ pohłubjenym k dešćowam. W Sewdośćinje budźe njewobśtajne ſ wjele dešćepemi.

W Błótach (dolnjej Łužy) ſu ſ wunoścźom žyna mało śpokojom. Na njiło leżazych łukach je drje hišćheźe po poślednich dešćezach trawa narośtła, na wyśche leżazych łukach pak ho dźěło žnjeźa ledma śaplaćeji. Mnohy raźarjo budźa ledma tśeźinu domoj khowaćź. S mjerśnjenjom naśtata śchkoda je hakle nětko widźeć.

*

W lěśu pola Alt-Geringswalde njedaloko Kamjenicy je ſhoniwał 27. junija njeśnate źónśke cźeło namakaŕ. Wono bě ſ mochom a śchmrěcźinu pśhikryte, źyle nahe a hižo ſylne ſkaśeńe. Mjeno morwoje njeźmu njeśmi śwěźeźcź. Kriminalna wyśchność 1000 hriwnow wuśta tomu ludźi, kotryž może wědomoſej dacź, kotraž ſ wuśłidźenju morderja domoje może

*

W Rudelsdorfu bě jedyn ratar dźeźeł na wóś nakladł. Jeho žynk bě śtradźu na wóś śaléśł a ho do dźeźeła śarhł. Hdyž ratar pśhedy ha ſ wotjedźe, koźu do dźeźeła śarubny, ſwojeho žynka pśheśeło. Hólc bě hnydom morwy. Nana móžachu ledma wot ſamomordarśtwa wotdźerżeć.

*

W Bramśeldźe pola Hamburga ſtejedu rano tśjo muźeju do pokładnje Wjeczornohołśteinśkeje pokładnje ſaſtupcźa a śebi wśchě w banzy leźaze pjenjezy źadachu. Hdyž ho banzyny pśhećiśnjeźer Biesenwald jich źadanju ſapśchiwdźi, jeho rubjeźnicy śatśélichu. Hacź dotal njeźmu rubjeźnikow mohli ſaſtajcź.

*

Demokratiśka ſtrańźa w nemśkim ſtejmje je namjet ſapodała, so by nemśke knjeźeśtwo ſakonjowy nacźiſk k pśheměnjenju ſakonja wo dźělenju mandźelśtwa pśhedpołożiło.

*

Mjes Južnoſłowjanſkej a Turkowſkej ſo wo wobſamknjenju bjeśtrachowjeho śrěźenja jedna. S dobym je Južnoſłowjanśka ſwoje jednanje ſ Grichiśkej wo ſwobodnym pśhiſtajenje w Sśolunju wobnowiła. Benzelos tomule jednanju pócźuje. Jeli ſo ho balkanśke ludy a Turkowśka njeś boho dorě ža, potem ſo wśchś Muſſolinowe plany na italiśke nadobjeźtwo na Balkanje a w ranśchim Sśrjedźoźemiśkim morju ſypnu.

*

Na żelesniśkim pśhekhodźe pola Cźaślawa w Cźechach automobil żelesniśku ſawjeru pśhećehdźe. Jo ho kolizach pśhećeźiłoj a ho ſ cźahom khrabny. Automobilowy mjećaŕ a jeho žona ho morićhtaj, dwě druhej wośobje ho cźežko śranjśchej.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyśinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyśinje. — Za hospodarśki dźěl: Arnošt Bärtw Bržyncy. — Za nawěśtki: G. Janak w Budyśinje. —

Pjatk 29. junija, sobotu 30. junija, póndźelu 2. julija, wutoru 3. julija

štyri tunje drastowe dny

mantle * kostumy * wobleki * bluzy * suknje * rańše wobleki

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na hłownym torhošću, rózk Zitneje hasy — **Pola nas so serbscy rěči!**

Spodźiwanje zbudźace potuńšenje tworow!

Jenotne płaćizny

Jenož we

kupnym domje Max Herde

Kamjentna hasa 12

Prošu należnje, wobkedźbujće moje wukładźenja z płaćiznami

Za	tajki	tuni	pjenjez	móžeće	kupić:
0.25 hr.	0.50 hr.	0.75 hr.	0.95 hr.	1.95 hr.	2.95 hr.

2 m pych. banta	0.25
2 kuskaj tolicłow. mydła	0.25
1 por nohajc. paskow za žony	0.25
1 por dźeržakow nohajcow za žony	0.25
1 por nohajčkow	0.25
2 rolcy mašinsk. cwjerna 400 m	0.25
1 hadrjeśćo	0.25
10 m wobšića za šaty (składnosć)	0.25
6 m běłeho banta	0.25
1 kupańske kholowy	0.25
5 knikow zašiw. cwjerna	0.25
3 dncenty płatow. knellow	0.25
5 porow šnórowanjow	0.25
1 por dźeržak. nohajcow	0.50
1 por dźěćac. šlupirow (we wšěch wulkosćach)	0.50
1 židźana cympława	0.50
1 matrosowa garnitura	0.75
1 eleg. kromka za košlu	0.75
1 tobakowa trubka	0.75
3 trjenja	0.75
2000 metrow cwjerna (k přišiwanju)	0.75
1 sweaterske kholowy	0.75
2 poraj dźěć. nohajčkow	0.75
1 por žonjacych šlupirow	0.75
1 šlě	0.75
2 poraj mužac. nohajcow	0.75
1 por žonjacych nohajcow (1+1 štrykowane)	0.75
4 hadrjeśća	0.95
2 kg płókańskeho mydła	0.95
1 nakupowański měšk	0.95
1 sokolska košla	0.95
1 štalčik	0.95
1 pas za dźerž. nohajcow	0.95
1 předkrjeslenje za wušiw.	0.95
1 škitak ścěny, wóskowany płat	0.95
1 frotěrowanska twjelka	0.95
1 damastowa twjelka	0.95
1 bjedrowy formar, brun.gummi	0.95
1 dźěćacy sweater, we wšěch wulk.	0.95
1 kupańska čapka	0.95
1 por eleg. žonj. rukajcow	0.95
3 wušiwane dźerž. košlow	0.95
2 m košlowcho płatu, 80 cm šěrokeho	0.95
2 m kopriny za košle	0.95
2 m sportskeho flanella	0.95
12 m židźaneho banta	0.95
2 m čišćenja	0.95
3 twjelki	0.95
6 batistowych šantkow	0.95
1 muž. bardchentowa košla	1.95
1 „ trikotowa košla	1.95
1 mužace makowe spódnje kholowy	1.95
1 mužace trikotowe spódnje kholowy	1.95
1 muž. košla ze zasadkom	1.95
1 muž. slomjany klobuk	1.95
1 por žonj. běl. stupnjow	1.95
1 por reformsk. kholowow	1.95
1 kupański wobłok	1.95
1 blidowy přikryw z wóskowaneho płatu	1.95
1 wienski šórcuch	1.95
1 mužaca sportska čapka	1.95
3 m běłeho bardchenta	1.95
6 wušiwanych šantkow	1.95
1 por sportsk. nohajcow ze stopu	1.95
2 holćacej šórcuchaj	1.95
1 wumět. přikryw na blido	2.95
6 m smuh. košlow. płatu	2.95

Dobry

kofej, kakao

a wšě kolonialne twory

Kurio

na Zwonk. Lawskej hasy 24
Telefon 3192.

Štož so wo knjezu M. Socy w Rakecach čo. 156 powěda, njeje wěrno.

P. Eisold Bóšicach.

12 automobilow

wšelake sylnosće, trjebanych ale z rukowanjom hnydom k jězdźenju hotowych a ze wšěmi nowosćemi wuhotowanych ma wot 700.— hač do 2000.— hr. na předań

Carl Gast na Drjewowych wikach

Prosata su na předań w Lemišowle 5

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihafni" w Budyšinje skaza. Wukładźa měsačnje a płaći štwórćělnje 2,60 hr.

Kožane ćěridne pasy

wolij za mašiny, motory a centrifugi
Staufferski tuk, tuk za wozy a za kožu
kupujeće derje a tunjo pola firmy

Rud. Rose a O. Feischke

w Budyšinje, na Kamjentnej hasy 19
podla „Złoteho Lawa".

Maće-li khore nohi?

Dajće sebi wot wěcywustojneho radźić!

Woseb. wobuća po měrje

wołóža abo wotstronja Waše bolosće.

Z mojeje dźěłarnje

dostanjeće najlěpše dźěło po měrje za jednore a najhórše pady.

Dale mam wulki skład derje sedźacych

kajkostnych wobućow

hdźež kóždy namaka, štož pyta.

Martin Jähne w Budyšinje

Šulefska hasa 9 — **Telefon 2705**

Duchownje a čělnje dźěłacy

dyrbja čuwy a čěło kubłać. Naturski a wěsty srědk je

Haemovin Lecithinom

Schloss Apotheke Bautzen.

Wosebite poskićenje

Jenož pjatk a sobotu

Cokor 29

punt 29 pj.

Thams & Garfs

w Budyšinje

Derje dźeržace

stejace
ležace
wumělske **pliseje**

we wulkim přikładnym wuběrku

podawa ruče a płaćizny hódno

W. Kelling

barbjerja a chemiska čisćerja

Wot dźensa mam nowy transport młodych, rańšo-pruskich

kruwow

wysokosućelnych a z čelatami, kaž też dźělbu

čelatow a čělčkow

2—6 centn. čežkich a najl. splaha tunjo na předań abo k zamjenjenju.

E. Matick we Wětrnicy.

Přiloha k číslu 149

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 28. junija 1928

Oceansky lětarjo w Khójcebuzu.

Wuniwa běšče za město Khójcebus žwjedženźi dźeń. Wjeźi lětarjo Köhl, Hünefeld a Fitzmaurice jo na pśichźenje měśeśańskeje rady se śwójim wopytom pórjadnje. Na Khójcebuzkim lětanišćeju běchu jo njezmérnje wjele ludźi, kótarjo stojachu wót wjele hodźinow na napjatosći wótpalowachu. Město kamo běšče jo na śwjedźenźu pyšne wobleko. Wšitkudźom śmahowachu jo khórje, wšitkudźom śirowachu kólene pletwy, wšudźom kwachu napśimo z witańskimi słowami.

Pśichwilnje 3/41 hodź. oceanjźy lětarjo, kótaž su jo wót wjele nětko dleńe hač dwanaj měśazomaj z lětadłom „Bremen“ na śćit pśiches Atlantiski oźean do Ameriki puśćiśli a bjezwótnje bórzy nowego śwěta dosahli, z lětadłom „Europa“ do Khójcebuza pśiśleśeźichu. Cźim bliźe k lětanišćeju pśiśleśeźachu, cźim wjetšeji běšche jich a wjyk bóle. Jako běšche jo lětadło k zemi pśiśtajiło, njesnajeśeše wóse jo njiśowo a nochcyše pśiśeśiś.

Wysóki měśeśanosta Kreutz dowjedźe lětarjow ke pśiwóze na kótarejž běchu jo měśeśańske zastupjerjo, zastupjer póstankiwa Sjednoćenych Statow powjedy atlantiśkeje amerikańskeje póstankiwa major Reinhardt, zastupjerjo knjeźerstwa, industrije a wótkowaŕstwa, nadalnje a dalšy cźełni hoźo jo shromadźili a lětarjow zakowachu.

Wopyt lětarjow w Khójcebuzu měješe wóseźity wuznam, dokelž jo na kamjenjum dnju runje škodźejśe zakładowanjeźa cźełny pomnik amerikańskeju lětarjow Chamberlina a Levina, kótaraž běšćiše, kaž je znate, nětkuźe pśiśed jich tehórunja hoźo jo měśta Khójcebuza.

Raćišć pomnika za amerikańskeju lětarjow Chamberlina a Levina, kótaryž je prof. Gerśtel w Barlinje śkótowił, pśedstajaja jemjeźtuk, na kótaréjž jenej stronje je Europa, na drugej pak Amerika wudypana. Pódla śtejitej žónškej postawje a nad morjom worjołaj, kótaraj dwóbitaj śtét z wjeźcom k ranju a z ranja k wjeźcom pśiśed śtajaśej.

Zamórkowne misijonstwo w Sakskej.

Krajne towaŕstwo za Smutkowne misijonstwo evangelskich cyrkwjow w Sakśej, kótaž z dowólnosćju sakśkego knježerstwa a spomóžeśiwowego ministerstwa w cźasu wót 6. haž do 8. julija po cyłym kraju sobu za domach a cyrkwjach sajdanje, je jo w lěcze 1867 jako hnjedźišćejo za wjele druge stukli a pódpěrowanja śmutkowneho misijonstwa w kraju założiło. Wono wudžerźuje śćehowaze kamjene institucije: Lětowańšću za khudowótkowych w Augustusbadu kupjelach, wustawu za epileptiśkich w Małej Wachawje pódla Radeberga, dom za žórśe „Tobiašowy mlyn“ pódla Radeberga, wocźehnjeŕski dom za hólcy w Berthelsdorfje pódla Ochranowa, dom za starych ludźi wustawu Wilhelma we Weinbóślje a seminar za nanjedowaŕśi dźěćazych fararatow a ześkitakńjow we Klótzschenbrodźe.

Se wšelakich wozjebitych wojaškow strowotnišćeho, hospodaŕśkeho a wocźehnjeŕskeho sajtarańja a se wjelich krajnych swjazkow, kótaréž žórśe, mjedźiśke a sozialne dźěła a druge wobsebje śjednoćuja, wuwoźi so w lěcze 1922 shromadny swjazk śmutkowneho misijonstwa. Kótaž je sebi za nadawk stajił: Sjednoćiś wšitke mnoze Smutkowneho misijonstwa, njes dobutkowani tuteje shromadnosćeje hnjezdźi z wěry narodźenu lubosć a zamólnosć, jich dźěło pśichowaś, wjes Smutkowneho misijonstwa do pśichódnych zastupowaś, z podobnymi pśizwukowaś we Sakśej a zwonka tuteje swójeje cyrkwje a wudžeŕowaś.

Wubjerk shromadneho swjazka za Smutkowne misijonstwo je krajna spomožeŕśa słužba Smutkowneho misijonstwa, kótaž wobstaranje pśichodnego pśichowanja spomožeŕskich słužbow Smutkowneho misijonstwa, kótaž we wšelakich wokrejsnych sajtarańskich swjazkach w kraju wobsejźa, a zastupnje evangelske studkowanje lubosće pśicźeśiwo statnemu a kommunalnemu spomožeŕstwu, kaž też pśicźeśiwo druhim organizacijam śwobodnego spomožeŕstwa.

Smutkowne misijonstwo Sakśkeje wobjedźi nětkuźe 15000 měśtnow w 260 wustawach.

W narańšnej Sakśkej ma jo ś wustawow Smutkowneho misijonstwa wobsejźe njenowacu wocźehnjeŕsku wustawu Friedenshöhe w Radebergu, Zgar we Moritzburgu, žórśki dom Tobiašowy mlyn pola Radeberga. Wocźerkwjańśe domy nadeńdźenuju w Eichgrabenje pola Žitawy a Oppelsdorfje, take za dźěći w Delnjej Wjasoźy, Eichgrabenje pola Ochranowa a Wojerowu. W Hornich Khudraćigach je znowa pśichrajowjeny dom za khudych puśowanczych, mjeź tym je móže jako jenjeźi wustaw swójeje druźiny w Němśkej lěkowańšću za nutrownje khorych, wosebje za dźěći, w Augustusowych kupjelach pola Radeberga jo mjenowaś. W Lejśej pola Kamjenca nadeńdźenu dźěłacjeŕsku koloniju, kótaraž jako ratarstwo dźěła a je kótrejž wošśerne haty śluśicheja.

Wulka licźba domizniśkich hospodow, dźěćazych domow a dźěćazych sakkowańnjow je po cyłym kraju rozpšóśkena. Na najwažnjejšich dworniśćejach dźěła dwórnišćejowe misijonstwo.

Lětarski nadpad na strowosć.

Pśiśe dr. med. Curt Kayser w Barlinje-Wilmersdorfje.

Njedźiwajo na pśiśepišpma a wucźinjenja swjatła fiziologa budu naš też w tutem lěcźu jako wulke wójo lětarjow a pśiśecźeśelskim wetpohladom nadpadowaś a naśu strowosć z rosnoschowanjom śaplódkow wšelkich nětkuźich khorosćow wobroźeś. Dwójkchidlakojo žyle jpodźiwnebo tiwanje, kaśkuli w kjnje ležy jeneho wuhladamy, ale je cyłym naléźom pśichódnjch w rójach, so bychu naš we lěcy po njeliczomnych milijonach a milijardach wobdewale. Wjesmarodne pazno to je, žadyn kraj, žadyn lud jenu njeźe śwójaj. Tohodla dopomnjeźe jo a pomjajśe pśichi wobaranju pśicźeśiwo — — mucham. —!

Schtó njeje hischcze wobledźiwał, kak muchu wjeźiśi mógny njerjad pya, kiž je stronjeśi cźełowjeka śchódnu, jo wot błaknjenych śwérjatkow a śwérjatow, wot wotpadow a podobneho žiwi, so by jo hnydom po tym na naśich talerjoch, na butrowe pomazku, na kosćjanu hornčk, śchalku atd. hydnyła. Njeličomne su jo śaplódki thorosćow, kiž na nohach a kóśmach muchi wiśaju wóstanu, so bydu jo tak na naśe jśdźe pśicźeśiwjeźe a z nimi pśijźerale! Ale też pśiches žamłnu njerjad muchow, kiž wone na naśej jśdźi a guaze zawostaja, może cźełowjeka strowosći cźeśiś. Je ho tola hižo pola wśelakich cźełowjeskich thorosćow kaž pola cyfusa, paratyfusa, bejźeju a podobneho wupokazało, so su muchi na pśicźeśiwjeźenju thorosće wina. Na jamtnje wośchnje pśicźeśiwjeźenja a rozścźerjeja pak wone też śudoćejom cźinm. A njepśicźinjeźe-li nam mucha też pśicźo cźeźke khorosće, dźa tubi nam, a pśicźeowjeśćeni muchim dźěćom, je khwilemi muły śpar a ś tym schłodźi naśhej strowosći tehorunja. Też hospodaŕśa śchkoda móże nam pśiches muchu cźełe ćrjoś pśiches to, so muchi naśi domjazi śtoł w pokoju njewośtaja a ś tym na pśichć. nikolenwy mnohich krutnow śnjaz atd.

Dźiwajo na tutón śtrach, kiž strowosći cźowjeka a źwjerjo ś mózným pśichśporjenjom muchow broźo, je wuśpěśnje a śystematiśke wobaranje nuśne. Krajny wobjerk ja strowotnišće ludowe powuczenje je to zanjźenem lěcze tehodła na kraju pśicźeśiwo muchom wobśchérnu wójnu strowotu dla pśicźejśedź. Wuśpěch će wulki, ale wo[illegible] jenoź potom trajazy bocj, hdyž ho kóždolětnje pśi[illegible] na wutnjenje muchow dźiwa. Jako najwažnjiśi[illegible] pśi tom jo śchowaze wobkedźowaczi: Staraje so, [illegible] aśche wotśtupy a śuchowe jamy dołojśe zawrjeś, [illegible] śakujśe śuchowe jamy a hnojowe hromady błiśe[illegible] wodlenjach. Śmiśeje muchowe cźerwje pśiches pakowanje [illegible]. Dźerźeje wśchu zyrobu pod śchlenjom abo wókom. Sachujśe wotna, kiž na błonach leja a wunjwajśe wotna ś grocźanej pletwu. Wocźinjeje wjeśor wotna, so by jśtwu pśicźahnyła. Nakpapjaśe w bródach a śtwarch khmany pśicźiwo muchom, jtojeźe je ś pomozu lića a pódobnych pśedźowo abo plazoje muchi.

Muchi rośmnożuja jo njewuprajomnje śpěśnje. Dwě muchi śpódźitej lóžde 14 dujowo 200 jejkow. S dwójch muchow w lapjeźi dośtanjemy potajkim 20 milijardow w augusće! **Tehodła śtonjcujcje w śmnje a pśicheńśchém we nalěcźu lóžow muchi.**

Strach je wulki, a to njechamy śiebi jenoź njeś śobu rozśmaś, ale ś lětadłom pśicźo saś na njebjo pśiśaś:

„Kónźujmuchi. Hewak śtonjcuja tebje!“

Roman ze Žiwjenja.

Rośprawa we wośudźe mlodeje hólzy ś Cśonskeje pod śtuchu jo jako roman:

Sprawna wudowa w Cśenśkej měješe njamu dźowku, Jan P., kiž bě jo pśiched dźěśćimi cźasom ś wśelkim dźěła-

cejerjom Arnoldom K. šlubiła. K. běšche jara lóhki cłowjek. Wón sahnuješe malo a pijeńche jara wjele. A hačrunjež měješe Ida młodeho muzikeho radu, rozwjasa šlubła takeho njepřichilsteineho sadźerżenja tola sabo. To Arnolda jara samjerja, wón rozsudźi so na to, do Awstralskeje wuprócowaca, kaž bě to dawno hižo chcył. Bjez toho, so by swojej bywšej njewjesce boženje prajił, šlubi so jeneho dnja.

Mjerle, po něhdże 1½ lěcze, dosta holza zyle njewočakowany list wot Arnolda, w kotrymž wo swojej wulkej lubosći k njej pisaše, a ju prošesche, so by sa nim do Melbourna pśišła. Po prawom njeběšche wo pśicheprošenju jara zahorjena, da pak so wot maczerje wobwěrcześe, liž jej pjenjezy k dalokej jězbje da. W Melbourne hižo budże so potom Arnold wo holzu starać.

Jako Ida, liž ninje eštowski, jenož hišćeze něšak němšći rozumješe, do Sidney pśichijeńe, njeběše tam žadyn Arnold, liž by ju powitał. Ničžo dobreho so njenadźeju, pytajuce za jeho bydlenjom, tola też tam žanuzo Arnolda njenamaka.

Tam jeho dozjola nichtó njeznajesche. Fabriki, w kotrejž pjeza dźełasche, ani njebě. Němo bě njeswóżonnej holzy jasne, so je to wsche štuft wjeczny pśedawšcheho nawożenje. Po dołhim wokolo bludźenju pożydny so holza placo na nějakim kowku w parku. W tutom sadwětowanju trjechi ju bohaty fabrikant maschinow Davis z Melbourna. Dokelž němšći rozumjesche, skorjesche jemu swoha holza wulku nuzu. Davis měješe z njej zrownjelnjacy a pśichilubi jej, dźeło ju swojej fabriki. Jako bě ju dźěšchi cząš sesnacz wukhyk, wuzuna so jej, so je zebi ju za žonu wusmołił. Ponižna holza pak nochcyše do tak njewočakowaneho swojo wěrcez, haj, měješe so sa njehódnu, hdyž z mandźelskej bohateho fabrikanta. Jako pak ju Davis pśeco knuu wótku slaji, dyrbješe dale z dźełaczełku abo hacź dże so na njeho wudacz, wusłyšeli Ida pożdźejšnje.

Ida Davisowa je w kóždem nastupanju swojo mela, jeje muž je dobreje powahi, je strowy a wjesoły a dopjelni jej wschě pśeco, bjez kajšiž žana žónska njeje.

Němskeho hospodarskeho ministra wobkradnuli.

Němšći hospodarski minister dr. Curtius bu wutoru popoldnju z wosporom throbleho a njehańbićiwego padnischiwa. Jako běšche wjecor wokolo 6 hodź. je swojim bliskim autom pśeched žejmowniu pschijěł a do žejmownje jastupi, wotkali so tej jeho schofer, so by trochu pojedł. Tuzin khwilku wuzi paduch a kradny z automobila ministrowy płaschcz a aktowu toschu. W toschi běchu ministrowe wožobinske pizonne a schefowej knizy. Politiskich papjerow a aktow njeběschče w toschi. Kradnjenj je ninto teho puczowanskeho paß ministra Zobuwfak. Polizija hnydom za paduchom śledźeschče.

Wulki woheń w Drježdźanach.

Wczera zjedu popoldnja w 10 hodź. wudyri w jenej dźełarni tśěchčicznje papy w pschedměśe Kadźazych wulki woheń. Wón bě mohł lohko k rozbuchnjenju z najbórschimi feżehwatami dowjesej, njebyli Drježdźanska wohnjowa wobora tak rucze pschitkwatała. Dokelž so cjerstwje terowana tśěchschna papa palesche a stajnje hudy je żelesowym łakom, pyrym wolijom a kolmasu rozbuchowachu, běsche strach wulki, so by woheń też na napschećiwnym terowym fabriku a na pschimjesowaje bydlenjse swarjenje rozscheri. Ssylny wětr běsche pschi rozscherjenju wohnja jara pomozny. S wodu mějachu pak woborniy truchu wobżežnosće, tak na 400 metrow schlatkowym klasć dyrbjeli. Se dźełaćuje zapachu płomjenja hacź do 10 metrow wyskokosće. Bliży wobydlerjo, kotrjž hnydom wulki strach sa swoje bydlenje spósnachu, pomhachu mnoho hudow z fabriki switkulcz.

Snjeschožik pschi wohnju nichtó njeje. Wohnjowa wobora měješe hacź do póspjnjeho popoldnja dźełacz.

Listowanje.

W. R. Schtóž wuhotowanje jitwy (z meblami) pschenaja, dyrbi na pożadanje wobsedźerjej wo podrunjiu wujaśenjenje dacz. Tón smě eventuelnje bydlenje zakazacz. Schtóž we wuhotowanej jitwi bydli, njeje nuczenemu bydlenjskemu hospodarstwu podźěłnjeny.

Towarstwowski powěstnik.

Budestecy. Serbske tow. „Lubin" ma pśichodnu njedźelu 1. julija wjecor w 6 hodź. pola Rósikec zhromadźiznu. Jednać budże so wo serbskim swjedźenju. Wo hohaty wopyt prosy předsydstwo.

„Domizna" w Khelnje změje swoju pśichodnu zhromadźiznu na dnju Pětra a Pawoła, pjatk 29. 6., wjecor we 8 hodź. w Mjenjec hosćeńcu. Wšitcy Serbjo z Khelna a wokoliny, kiž hišće w towarstwje njejsu, njech bjez wuwzaća na tutu wažnu zhromadźiznu pśińdu. Předsyda.

Drježdźany. „Hromadnik" ma štwórtk 5. julija swoje měsačne posedźenje pola Zmija, Christianstr. 23. Poslednja pred próznodnimi. B. Kr.

Hłowna skhadźowanka! — Łětuša hł. skhadźowanka so wotmeje 11., 12. a 13. žnjeńca (augusta) w Radworju. Prosymy serbske towarstwa, zo bychu na to dźiwale a tu njedźelu swjedźenjow njewuhotowale!

„Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa".

Lichań. „Zernička" dowoła sebi z tutym wšě susodne towarstwa a wšěch druhich lubowanych Serbow na swój wulki serbski wjecor njedź. 1. julija we Schusterec hosćencu w Komorowje so wotměwacy, wutrobnje pśeprosyć. Započatk we 7 hodź.

„Lumir" spěwa sobotu 30. t. m. w 5 hodź. w Serbskim Domje. Přińdźe wšitcy, prošu. Wjecor serbske reje pod nawjedowanjom knježny M. Lešawic ze Drježdźan. Nowy spěw: „Łastoječka, ty drobna!" H. Zerja čo. 7. B. Kr.

Niebjelčicy. Jednota „Sokol" ma tutón tydźeń pjatk wjecor wot 8 hač do 10 hodźin zwučowanje.

Pančicy. Młody ratarski zwjazk za kłóštrsku wokolnu ma pśichodnu njedźelu 1. julija wulět. Chcemy sebi našu rjanu Łužicu bliže wobhladać (też Knježe kublo w Barće). Wšitke sobustawy, też čłešene knježny maja so wobdźěli, też tajke, kiž hišće sobustawy njejsu, su z tutym pśeprošeni. W Radworja póndźemy zhromadnje ke mši. Zhromadźujemy so rano w 6 hodź. pola hosćenca w Pančicach. Předsydstwo.

Pančicy. Towarstwo serb. kat. młodźencow w Róžeńcu předstaja posledni raz nowu hru: „Namakanje hnadowneje postawy w Róžeńcu" na dnju swj. Pětra a Pawoła w Pančicach, k lěpšomu ponowjenja Róžeńcanskeje hnadowneje cyrkwje. Hladaj nawěšk!

Radwoŕ. „Serbski Ratarski Dorost" ma pśichodny 29. VI. 1928 wjecor w 7 hodź. pola Kralec hišće jenu ważnu zhromadźiznu. Jedna so wo wótowarstwowskim złeće! Tuž wšitkich wšěch wočakuje Předsyda.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa" pśeprošuje wšě lube sobustawy na swójbny a zabawny wjecor. A to na njedźelu 1. julija wjecor we 8 hodź. do Kaŕoje korčmy. Wšelake poskićenja. Mjes druhim předstaji so kandidat němskeho rěcza. Po tym pampuchi (šalku sobu přinjes). Wosebje wšě lube hrajerki, hrajerjo, spěwarki a spěwarjo so wutrobnje pśeprošuja. Zastaty přinošk dyrbi so zapłaćić.

Sokolki. Pśich. štwórtk wjecor je w Budyšinje zwučowanje načolnicow Budyskeje, Poršiskeje a Malešanskeje jednoty. Dla khorosće pśitomna być njemóžu, tehodla dyrbja načolnicy mjenowanych jednotow zwučowanje same pśewjesć. Też wšitke Budyske sokolki njech pśińdu. Hł. načolnica.

Swobodne Zjednoćenstwo katolskich wučerjow serbskeje Łužicy změje pśichodnu srjedu, 4. 7. popołdnju ½4 hodź. we Wotrowje pola Mrózkec porjadnu zhromadźiznu z přednoškom. Předsyda.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawjecor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (v małej stwi).

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 28. junija 1928.

Wěcerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1795	100 pólsk. złotych	46,80
jendźelski punt	20,332	100 češkosł. krónow	12,388
100 šwajc. frankow	80,615	100 franc. frankow	16,435

Na Barlinskej burzy kurzy wostejce spezialnych hódnoćenjow postupowachu, hewak pak běsche wikowanje jara mérne. Tendenza wosta hacź do konca kruta. Na wikach z rentowymi a dołžnymi lisćikami njeschpitachu wobsebite pschemjenjenja.

Na Barlinskich produktowych wikach też wczera k žanym prawym wobrotam njeběšće. Wina leži z hłownego dźěła w błahym mukowym wobkhodźe. Pschenza w płaćišnje trochu popuschći, sa to pak žo rožkowe płaćišny šnaduje powyschichu. Wczera płaćeschče zemi.

w Barlinje

pschenzy 12,45—12,50 hr., rožli 13,40 hacź 13,50 hr., jećmjenja nałtajcho 12,25 hr. hacź 13,20 hr., wowsa 12,70—13,20 hr. 12,50—12,48¾ hr.

w termijnowym wikowanju

za julij: pschenzy 13,15—13,22½ hr., rožli 13,47½—13,50 hr., wowsa 12,95 hr.,
za september: pschenzy 13,15 hr., rožli 12,50—12,55 hr.,
za oktober: pschenzy 13,17½ hr., rožli 12,50—12,52½ hr.

Swinjaze witi wczera žrjedu w Barlinje.

Na nje běchu pschihnali 340 khłakow a 553 prošatow. Te płaćachu:

bźhatle	
wulke	60—70 hr.
hrjenje	46—60 hr.
małe	30—46 hr.
prošatow:	
wulke	21—30 hr.
hrjenje	15—21 hr.

Witi běchu mérne, płaćišny spadowachu.

Wczerawše płaćišny z Drježdźanskich witow (Markthallen)

Sarźana pjerjina: Kury stare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—2,00 hr., hušy młode 1,40—1,50 hr., tacki 1,60 hacź 1,20 hr., holbje 50—1,20 pj., libjata 3,50—6,50 hr., kórki 40—50 pj., bunty scelene 1—110 hr., bórny zemjenc 4,50—6,50 hr., hromak 70—1,20 hr., jadźna loboda 15—20 pj., holotej kećzk 5—8 pj., kihały kał 30 pj., mjeń 1,40—1,60 hr., butra 2—2,20 hr., waroh 32—35 pj., muka 27—34 pj., jeja 11—13 pj., zjerjeń 10—12 pj., rafi 10—90 pj., šparzki 1,10—1,20 hr.

Schitlajsej pytaju

Murjerjow, E. Rauschendorf w Kubschicach.
Holzu, mandźelska Liddy Cujowa w Budyschinje na Wjeleczańskej dróży 6.
Holzu, mandźelska jušneho pśarja Scholty w Hródku na Drježdźańskej dróży 2.
Holzu se wšy, hajnik Mnich, hajnkownja w Koblizach pola Werminghoffa.
Motorskeho, W. Hempel w Lubiju na Swonkowej Budyšej dróży 29.
Hospodarskeho pomocnika abo rólneho pohonca, Hugo Lange w Bitkopizach na Dwórnischćowej dróży.
Samkarjow, żelesowa dźełarnja w Njedźichowje.

Na pschedań.

Jidźne bźrny na Židowje čo. 142.
Dźerżazy wóz w Kamjenzu na Budyšskej dróży 26.
Sčełujej lonjej, Jeremias w Lubiju.
Prošata w Porchowje čo. 183.
Klawer, mjeńchańska banka we Wulkich Rědarjecach.
Krowa młoda wysokoskuczerna w Dobrogach čo. 3.
Lohke motorske kolo, Kramer w Bělej Wodźe na Mužakowskej dróży 1.
Kóń hnjedohlyny, do dźěła, Pawlik w Dubrawje pola Hródka.

Kupicj pytaju.

Sčyno, Hugo Wolf, fabrika mineralnje wody w Kamjenzu.
Sčyno, Ernst Lehmann, piwowa wikowańja w Lubiju.
Sčyno stare, Jan Hanša, wšat w Sernizach.
Sčyno, Schessler a Zillner w Hródku z E. A. Heintze w Hródku.

Pschešadźowanja.

W Sólmi w lećowowjeli rowaršskeho mischtra Schmanka sobotu 30. junija bop. 1/10 hodź. dźełańskej wojaj, łopłotnj wojaj, hlibowy wóz, štokowjej rěźaj a, bźrnyhrjebak a parjak, nětstre schatowanjske mjeny, zentrifuga a butrowe maschiny, motorjej kše, bjezcązse, sportske a rólinkowe wozy, 20—30 trjebanych žonjazych, mužazych a dźěćazych jězbnych kokow, wjace 30 nowych žonjazych a mužazych kołow a druhe wěcy.

Ssudnizy na pschešadźowanje

pjatk 29. junija 1928.

W Bitkopizach na hudnišnje bop. w 9 hodź. wjertaŕ, drjewjany krym sa cježiły auto, tocźeńska maschina, pschepłunjak, hamowak, pišańska maschina, pišańske kolo, sofa, khańki stoł, ledowy khamor, kryštalowe wězy, knihi a noty.

W Liboji bop. w 9 hodź. (kupaŕ ssudu so pola wjeśańa noźi) młócźawa, benzolowy motor, zyhankjerstwo, hospodarski wós, benzolowy hud;

W Delnim Wujezdźe pop. w 1 hodź. (kupaŕ ssudu so we hosćeńcu „K worjolej"), dźěłba wupjelkow, zyhcowa a nohajowa, pišańska maschina, łucza, klawěr;

W Ptačzej pschip w 12 hodź. (kupaŕ ssudu so we Schlentkrichcej hosćeńcu), dźěłba domjazeje nadoby.

Skrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźensa bop. ¾11 hodź.: W termijnowym wikowanju płaćišny pschenzy a rožli trochu popuschćeju. Wobkhad i efektiwnej tworu je jara žnadny pschi njepschemjenjenych płaćišnach.

Bop. ¾12 hodź.: Butrajne płaćišny pschenzy a rožli su mjene, butrajneho žita njepschemjenjene.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wobjowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	27. 6.	26. 6.		27. 6.	26. 6.
Pšenica	249-250	249-25	buwy	23-24,00	23-24,00
rožka	268-270	268-270	wuka	25-28,00	25-28,00
nal. jećmjeń	254-264	245-264	módre łupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,00	16-17,00
wowsa	254-264	254-264	zerudella	—	—
kukurica	243-245	241-243	rapa. wosušk	19,00	19,00
pšeńc muka	31-35,25	31-35,50	tany wosušk	23,70	23,70
rżana muka	35-38,00	35-38,0.	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,00	16,00	bźrnj. kruški	25-25,6	25-25,80
rżane „	18,00	18,00	syno, 50 kg	3,60-4,20	3,60-4,20
lane symje	—	—	rżana słoma	1,0-1,25	1,0-1,25
bróch	—	—	pšeńc. „	0,90-1,0	0,9 -1,00
raps	—	35-40,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	25-26,50	25-26,50	ječa „	0,80-1,00	8,00-1,00

Płaćizny rěžneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

27. junija 1928. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.
Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 269.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěžneje hódnosće hač do 6 lět	58—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—56
Mjenje wukormjene młode, derje pjecowane starše	46—49
Mjenje pjecowane wšěch starobow	—

Byki 445.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěžneje hódnosće	56—57
Połnomjasne, młódše	53—54
Mjenje wukormjene młódše a derje pjecowane starše	49—52
Spatne	46—48

Jałojcy a kruwy: 869.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěžneje hódnosće	46—49
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěžneje hódnosće hač do 7 lět	34—41
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—30
Derje pjecowane kruwy a mjenje pjecowane jałojcy	20—22
Mjenje a spatnje pjecowane	—

Cełata: 2825.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	68—76
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—70
Spatne (4.)	47—58

Wowcy: 6717.

Młódše a starše wukormjene (1. druźina)	59—62
Starše wukormjene (2.)	50—56
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	47—54

Swinje: 13230.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	66—68
Wukormjene	66—67
Mjasne	66—68
Spatne	64—66
Rezey a kundrocy	60—62

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wudawarske: 30 zł. pł., na pósće a pola dowérnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a čišći Maćerjan knihtišćernja, nap. dr. s r. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2627.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobšérnje so staji nawěstki a tabele so wyše wobkedźa. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. n u

Čisło (Nr.) 150 — Budyšin — Pjatk, 29. junija 1928 — Bautzen — Lětnik 61

Nowe němske knjeżerstwo.

Po dołhim jednanju je žo stónčnje nowe němske knjeżerstwo na čole z kanclerom Müllerom-Frankenskim, wjednikom němskeje sozialdemokratije, sestajało. Němski president z Hindenburg je sapisej nowych ministrow, kotrejž Hermann Müller namjetowasche, pschihłosował. Po nim je žo pomjenował Hermann Müller-Frankenski za němskeho kanclera, dr. Stresemann za ministra zwonkownych naležnosćow, dr. Curtius (němska lud. str.) za hospodarskeho ministra, dr. Gröner (bjez strony) za wobornego ministra, Severing (soz.) za ministra znutskownych naležnosćow, dr. Hilferding (soz.) za finanzneho ministra, Wissel (soz.) za dźěłowego ministra, Dietrich-Badenski (demokrata) za sežiwjeńskeho a katarskeho ministra. Koch-Weser (demokrata) za justizneho ministra a z Guerard (centrum) za wobkhadneho ministra. Guerard ma sobom dźěło ministra za wobžadźene strony sastawać.

Nowe knjeżerstwo ma po dojednanju z centrumskej stronu jenož hač do nazymu w zastojnstwje wostaś. Jako pósrědnik mjes centrumskej stronu a nowym knjeżerstwom je zapósłanc z Guerard wobkładne ministerstwo pschewzał. Kaž žo sda, žo centrum nadźija, so budźe nazymu žiwoje žadanje za jenym politiskim ministrom pschecźiwo pschecźiwcej móz. Wirth, kotremuž je žo naměstne kanclerstwo zapowědźiło, je žo zapowědźił, nowemu knjeżerstwu pschihłosowaś. Pschecźiwo Wirthowemu žadanju za naměstnym kanclerstwom su žo sozialdemokratojo a bóle hišćeze němska ludowa strona pschecźiwili. Dr. Stresemann je němskemu prezidentej pschicźinu na pschesłedźenje wschnje rozkład, kotryž dla žnjeł žo centrumskej stronje po możnosći malo wliwa w knjeżerstwje daś. Němski president je na to po namjecje Hermanna Müllera nowych ministrow pomjenował.

Kdy zakoń za małych rentnarjow přindźe?

Demokratojo su w němskim sejmje namjet sapodali, z kotrymž žo němske knjeżerstwo namołwja, so by haydom zakoń wo zastaranju małych rentnarjow pschedpołožił.

Druhe namjety demokratiskeje kratšije žadaju, so by žo zakoń wo pschihłuschenju k němskemu statej wudał a so by žo mjesa nuzneneho zawěsćenja za pschistajenjow na 8400 hriwnow powyšiło. Sarjadnistwo němskeje żelesnizy dyrbjało žo pohnuś, so bychu jo dźěłaćerske tydźenske tharty też pschistajenjam pschiwolile, kotrjž zawěsćenju pschistajenjow pschihłuscheja.

Před nowym ćežkim mzdowym jednanjom.

Hač do 25. junija je žo w Němskej wscho hromadźe 72 tarifowych rěcźenjow k 1. oktobrej wupowědźało. Też żelesnizarske zwjazki žadaju, so by žo mzda po powschitkownej drohoće złožiła.

Danskeho heftmana Lembourna jako spiona zajeli.

Sdźelenka z pschihłuschneho městna w Libyšu praji, so je danski hejtman Lembourn do prozeła dla krajneho pschecźiwa maschinkej pisarjow Stegemannej w Barlinje wjedźe. Maschinska pisarka bě žo z posłanczynym Jendźelczanom sejnała, kotryž bě ju narěčał, so by jemu powěźe wo němskostatnej woboroje podawała. Po namołwjenju wyschseho němskostatneho rěcznika je pschepytowazy sudnik za posłanczynym Jendźelczanom fłědźiće dał. S tym je žo zwěsćiło, so je žo sajaty hejtman Lembourn pisarjo jako Jendźelczan wudawał.

Kaž Barlinske nowiny piša, je žo Lembourn powschitkownje wusnał. Na podłožu wuprajenjow pisarki Stegemannej su w Barlinje hišćeze dweju druheju pomocnikow, jeneho wutrajana a jeneho Němca, zajeli. K tomu je pisze: Kriminalna policija je psched někotrymi dnjemi w Barlinje młodeho cźorjowjeka dla podozrjenja špionaže sajała. Sajaty je žo z **wojakami a zastojnikami ministerstwa němskostatneje woboty pschecźelił**, so by z nich **wažne złužbne naležnosće wusłuschował.** Wobydlenje sajateho pschepytaju su pisma a zapiski namakali, z kotrychž je jadnje widźeć, so je žo sajaty na wuschitne waschnje je špionaži sabrał. Wobsebje je z danskim hejtmanom Lembournom w Tondernje wusti wobkhad měł. Temu dyrbješe rosprawy wo podawkach we wojeńskim podawacź. Sajaty, kotrehož mjeno pschiłuschne městno w sajimje dalšeho pschepytanja zamjelcźeja, je žo němskostatnemu žudej pschepodał.

Strajk pschistawnych dźěłaćerjow w Antwerpenje žo pschiwótšił.

Strajk w Antwerpenje njeje žo žrjedu stónčił, kaž bě žo wocźakało. Na wopak, strajkowarjo wšěch stron žu ministrowy namjet, so bychu žo k dźěłu wrócźili a potom jednali, wotpokazali. S tym je žo strajk zhóršćił. Wón žo pjerća też na druhe pschistawy wupschestrje. 1. julija dyrbjeja jón w Rotterdamje wuwokać. We Finstej a Rouenje (w Franzowskej) žo hižo strajk pschihotuje.

Awstriska k Małej entenće njeskłuša.

Na rěcź sozialdemokratiskeho sapósłanca Banera we parlamenće je awstriski zwjazkowy kanzler dr. Seipel mjes druhim wotmołwił: Rěcźi zwonkornoju ministrow Małeje ententy pschecźiwo pschisamknjenju Awstriskeje k Němskej pokazujetej, so hišćeze njeje cźaj na to liczeć, so by muzł pschisamknjenja dopjelni, a so žo tale muzł bóle, hač je trjeba, w sjawnosći rozpominu; pschetož wotmołwiły by žo ně. Nihdźe pak žo njeje słyšało, naš pohnuć, so bychmy sami muzł na pschisamknjenje spuschćili. Swjazkowy kanzler potom rozrěcźenje z juhosłowjanskim zwonkownym ministrom dr. Marinkowiczom w Bukarešću cźitajsche a pschispomni, so je prěni króć, so je zwonkowny minister jeneho žuhodneho stata wusnał, so je žo możnosć existency a rozwića Awstriskeje samjesowała. Mała ententa pschisnawa, so je Awstriska wot Němskeje wotwisjasana. So Awstriska hospodarskemu systemej, z Małeje ententy wukhadźazemu, pschiłuschca, žo w tu khwilu jenož z jeneje strony pschipowěda.

Dr. Seipel dale praji, so je pschezo zwonkownu politiku zastupował, kotraž je Awstriju wot politiskeho swjasanja wobeteho waschnja zwobodnu wostajiła, a so je tehodla loni bliže stykł z Małej entenće wotpokazał. **Marinkowiczowe rěcźowa, so Awstriska nježdmě do politiskeje Małeje ententy zastupiła, so pak hospodarskim systemej pschiłuscha, kotrejž z politiki Małeje ententy wukhadźa,** dostojnosći a nahladnosći Awstriskeje njewotpowěda. Dźenża žo njehodźi rjec, hač budźe wjetsche abo mjenjsche rozrěcźenje praschenja mózno. Ale ženje žo žrjedźoeuropiske praschenje njeda bjez Němskeje rozrěcź.

Położenje w Jnhosłowjanskej.

Hižo wožera je žo wocźakało, so Wukicźewiczowe ministerstwo wróćo stupi. Dokelž pak je kral hižo schtwórk z žwjedźenjej pschi Żerstich horach wotjeł, je žo knjeżerstwowe wróćozstupjenje do kraloweho nawróća wotstorčiło. Knjeżerstwowa wjetschina kaž opposizija měnitej, so dyrbi žo knjeżerstwowa kriša po możnosći borzy stónčeć. Wschě możnosće za wutworjenje noweho knjeżerstwa rospominawschi žu dojednali, so dyrbi žo general Cźwikowicź na cźoło noweho knjeżerstwa stajiś. Pódła Cźwikowicza njeje bě žadyn druhi general knjeżerstwu pschiłuschecy. Nowe knjeżerstwo dyrbi Nethunske dojednanje parlamentarizm wobkhowaś, mordarja Raćicźa žudej pschepodaćź a hišćeze někotre nusne naležnosće pschewjeść. Wosłoba generala Cźwikowicza sa to rukuje, so žo wólby njestrowiłyh pschewjedu. To je z jenych hłownych wumjenjenjow, kotrejž katarsko-demokratiska kaliźija sastupuje. Sdźělowasi Pribicźewicź je prajił, so katarsko-demokratiska kaliźija revizija wustawy jako złowne wumjenjenje za žwoje wobdźělenje pschi knjeżerstwje njewobhladuje, wona jenož rospuschćenje nětcźiskeho parlamenta žada. Nowy parlament by měł potom pschihoty za revizija wustawy cźiniłej.

Amanullah so do Afghanistana wróći.

Po žydowmešćaznym pucźowanju po wukraju je žo kral Amanullah z kralowej Turaju do domizny wrócźił. Krala su pschi mjesu je saborjenjom powitali. Kral, kotryž bě na pucźowanju pobjedni cźas automobil sam wodźił, su persilnje femi. Z njeho stupi a mjesu pěški pschekroczi. Po fronce wojerskich wotpóšłanzstwow, kotrejž běchu žo k jeho powitanju sestupałe, krocźo kral offizerow a muzłwa wobzimajsche a kóschesche, posłdźicźo też sastojnikow a muzow z wobydlerstwa, z kotrychž žo mnohi psched nim na semju cźišnychu. Na postrowjenje rěcźe słyša kral wotmołwiwcź, kola z hnutrnjej płaczo mócźesche jenož rjec, so je žebi po zhybnym pucźowanju jenož pschał, so by žo strowy domoj wrócźił. Sšo z persiskim cźežnym pschewodom rozšohnowawschi je kral dale do Herata pucźował, hdźež žu jeho tyšnjy jeho poddanow je sahorjenjom witali. Jeho jěsba po Afghanistanje je triumfnemu cźahej runa.

Amundsen je hišće žiwy.

Kaž je žo hižo sdźěłało, žu z łódże ruskich lojerjow cźikljenjom Amundsenowe łětadło z krótkemu ranju wot Spitzbergenow na schkruće widźeli. Nětko žu norwegiske nowiny „Morgenbladet" w Oslu z Tromsöa powěsć dostałe, so žu też z jeneho rybaskeho cźołna Ajnundenowe łětadło 18. junija popołdnju w 7 hodźinach k połodnju Mjedwjedźazeje kupy widźeli. Łětadło je žo njewyšoko nad wodu dźerżało.

Wodźej geofyzikskeho wustawa w Tromsöu je schkriźkowarskemu personalej na Mjedwjedźazej kupje porucźił, na śnehakach za łětadłom fłědźiś, kotrejž je, kaž žebi muzła, k Mjedwjedźazej kupje dolećało. Direktor norwegiskeje dźełarnje wojerskich łětadłow, Gullixen, je „Dagebladetej" rjekł, so žo nadźija za Amundsena a jeho towarschow njetrjeba spuschćeć, dokelž je jeho łětadło tak naiwarjene, so je jemu nóžno, ko dotho nad wodu dźerżeć.

Sbérka pjenjez k finanzowanju norwegiskeje ponuzneje expedizije za Amundsena a Guillauda, kotrejž su Oslowske nowiny wotewrile, je žo žrjedu stónčiła, dokelž su žo trébne sumny hižo podpisałe. Expediziju major Tryzga Gran powjedźe. Major Gran je nowinarjam rjekł, so by nowyzja, jo Amundsena wuhlědźi, a to cźim bóle, dokelž poslednje powěsće łdacje słuchaju, so je žo Amundsenowemu łětadłu poradźiło, pak k Mjedwjedźazej kupje pak k mórskemu łodej dolećeć a tam łětadło pschistajiś.

Na praschenje sa wožudom łžuhsjeneje skupiny muzłwa „Italije" Gran praji, so drje žu ludźo, kotrejž žu žo se ballonom „Italije" woschnali, najsterje mowy, pschetož mrócźel kura, kotruž je Nobile wobładał, na mózne rozbuchnjenje pokasuje, z kotrymž itej so wešće powětrowe łódź a jejne muzłwo śmjerśi. S tšoch muži wobstejaja skupina, kotraž je žo wot Nobila dźěła, ma jenož jara mało wuhladow, jeli so je Nobilowa dźělenka wěrna, so je žo tale skupina bjes brónjow na puć najtajiła. Jako dźiw by bo dyrbjał wobhladowaś, hdy by so tale skupina hišćeze wuzkowała.

Wosud Malmgrenoweje skupiny.

Po rosprawje italskeho knjeżerstwa Nobile měni, so žu žo ludźo, kotrejž žu pschi baliomi wostali, dalako k wjerjeroj wotewnali. Wo wotdźělenju, kotrejž je žo pod wjednistwom Malmgrena na puć najtajiło, je by k Spitzbergenam dospało, njeje hišćeze pschesno žanych powěsćow doschło. Wotdźělenje bě žo je žiwnosću na 40 dujow sastarało, pódła teho mjezjeske symtku drasta a radiopeiler pschi sebi, kola njemjeńskeje ani stana ani brónjow. Malmgren mjenjesche, so budźe je swojim wotdźělenjom **wschědnje mój 10 kilometrow pośupowaś,** tola kaž je Nobile prénje duhy swjesćił, je Malmgrenowa skupina wschědnje **jenoź 5 kilometrow da prédka pschischła.** Nobile měni, so by žo za tutej skupinu dyrbjało z jeho łéhwa po pruhach fłědźiś.

Po powěsći Sslowskich „Morgenposten" z Kingsbaye žu nowinarjo na „Citeje di Milano" **schésći hodźin podarmo na rozrěcźenje z Nobilom cźakali.** Jeho sin, hdyž bě žo z łětadłom leunanta Lundborga pschinjesł, huhdonu do jeho kabiny famtnyli. Wón je žo pschi wotleczenju łětadła njeczjo cźežko sranił. Dla njerunoczesće loda je wotleczenje jara žwažliwe było. Lodowa schkruta je žo staśnje do wschelakich stronow wjerzała, a łětadło je žo **hakle** sśěhnuło, hdyž bě blisko k schkruczinemu kónzej dobožało.

Lundborgowe łětadło so wuporjedźiło.

„Citta di Milano" je žrjedu je schwedskim leutnantom Lundborgom z schkrowej telegrafiju rěcźała, kotryž je **na** lodowej schkruce dyrbjał wostaś, dokelž bě žo jeho łětadło wobschkodźiło, hdyž bě dyzyk z nim wulecźeć. Lundborg je pjecza rjekł, so dyze znowa łyrtaś, je schkruty wulecźeć. Jemu je žo poradźiło, wobschkodźene łětadło wuporjedźeć. Pschi krótkowjeczornym wětrje je žo łód w bliźkim fudobstwje stanał. Na schkruce je dosć wodnych hrjebjow, k kotrymž **może** nadwodne łětadło pschistajiś.

Jeneho Rakuschana na Krimje sajeli.

W Falcze na Krimje (w Ruskej) su awstritskeho staczana Schanera po pschekrocżenju ruskeje mjezy dla spiona̍że a dla falschowanja lisczinow sajeli.

Demokratiski sjesd gouvernera Smitha sa presidentskowoho kandidata namjetnyli.

Sjesd demokratiskeje strony w Houstonje je s pschewažnym wyskanjom namjetnej Franklina Roosevelta pschihłosował, so by so gouwernur Smith jako demokratiski presidentskowy kandidat podstajił. S khorhojemi machajo a hara wołajo na to Smithowi pschiwiseli pschiwiskowarjo po kongresowej sali cżahachu.

Pschi nastajenju wólbneho programa alkoholske prašenje hischcze ujembre wojowanje zbudži, hdyž synjaju pschiwiskowarjow sakasanja alkoholskich napitkow sa dowolenje wuskowanja alkohola dobyczi. Sdrjedu so dwaj senatoraj dla alkoholoweho praschenja tak roscżerczischtaj, so so pschi hamym do pukow daschtaj. Jedyn z njeju bě pschiwiskowarja sakasanja alkohola, Cantenskeho biskopa, jebaka njenował.

Serbske prašenje w Cžeskosłowakskim sejmje.

Němskonarodny sapołłanz Knirsch rěczesche schiwórtk podjenja w Prožskim statnym sejmje. Mustwopowasche za (teritorialnu) samostatnosczi Němzow w cżeskosłowakskim staczu. Połła dołkuw so tež położenja naš Luzitiskich Serbow, najscherje na pokaw wotscherich wschoněmskich knihow we nowszej republizy. Naschu liczbu, wobsehje tež w měrnomaj kundskipa a Khocżebuza, podawasche po němskej homjelej sastajnjy. Kak malo nasche powěry znaje, wuskładasche z tehe, so so na sakski schulski sakoń powola. Wudawasche zyle wopak, so po tymle sakonju my Serbjo mamy prawo na cżistoserbske ludowe schule (w kotrychż by serbska rěcz rozmnożowanska rěcz ja wjsche pschedmjety była). Sakski pschedstojny schulski sakoń rěczi wo schulach w Serbach jako wo nowych, nowódzbanych a tajkich z nimale jenoż serbskimi dżećimi. Pe tym nasche sakske schulske knjezerjowe, — pschidawamy polnje leyalnje, — so prózuje, roswnczowarje serbskich dżeci w jich macżernej rěczi rjadowacz. Rěcz bě tež wo nastawku wěsteho franzowskeho Belgiczana z mjenom Sevaux. Tutón je bjes dwěla na najecze z wěsteje němskeje strony nasche Serby w Sakskej w autonomiu pschepnczował. Se wschelakimi wołobami, kaž na pschikład z knjesom fararjom Jurom w Ralbiczach, je so jenoż zyle krótki czas wo serbskim praschenju rosmołwjał. Jeho tež w swojim nastawku (w franzowskej katolskej nowinje „La Croix“ wojsewjernym) wołoebje khwali, dokelż bě so tutón naskerje w smyśle tych wuprajił, kotrjż běchu samejneho Sevaux z tajkim studijam najeli a naskerje tež hódnje placżili. Schtóż chzył nasche serbske praschenje wołuje zrymnicz, dyrdiał łeta dołho mjes Serbami zżiwy być a je zyle niezrunitych pschepytowacz.

Cżehodła Sevaux a tež sapołłanz Knirsch njerěczitaj wo skandalosnych pomerach w pruskich Serbach. Tam hydlitej hižcże dżensa dwě tżeczinje wschech Serbow. Zada-li sapołłanz Knirsch za swojich Němzow w Cżeskosłowakskej tutón raj, potom njech jeho Němzy gratuluja. Wulobženjenmj je skandalosnych praktikow pruskeho germanizatorskeho systema dżensa jenerikaj pschikkadaj: We Borschezi pola Mikowa niedaloko Misteje khodżachu wuczerje po wjeczorach k serbskim domam pod wokna. Tam klopotachu bacz dżeci je swojimi starschimi serbsjy rěcza. Hdyž dżeci serbsjy rěczachu, je na druhi dżeń w schuli pschebrjchu. Bukas pruskeho schulskeho ministra żada „mit allen disziplinarischen Mitteln die Förderung der Kenntnis der deutschen Sprache“. Tak wjele, kaž wěmy, tutón wuras bjskoe dżensa płaczi. Na sjawnej ludowej shromadżiznje w nje 1918 bu knjez wurjed Brück we Wochsbach hižcże prajene, so je dżeci bóh, hdyž jim swonka schule mjes sobu serbsjy rěczeli.

Zada žebi sapołłanz Knirsch sa swojich Němzow we Cżeskosłowakskej tule swobodu, by drje najdżeje s jich sapołłanzom w Prażskim sjednje był.

Hdyž nadobni mużoje, kaž Maßaryk, za wottronjenje tajkeho systema sjawnje wustupuja, jim wschón kulturny zwót, kotryż, dżakowano Bohu, poměry lepje hacż sapołłanz Knirsch znaje, polnje spschihołuje.

„Kamjenski Dżenik“ wustupjenje sapołłanza Knirscha w tucżnym pismje pschinjese, so heska djerżo: „Swój k swojemu!“

Dźiwamy so jenoż, so żadyn s cżeskich sapołłanzow njeje Knirschej hódnje wotmołwił. Mjes nimi bu wěsce tajzy, kotrjż srudne serbske poměry derje znaja.

Ze Serbow.

Budyšownica.

Pjatk 29. smažnika.

Pětra a Pawoła.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

* 1790 Pětr Brězan w Dolnich Sulšecach, kiž 25. měrca 1862 jako dołholětny farař w Ralbicach zemrě. Wot 1832 běšo tam z fararjom, hdyž běše prjedy we Radworju, Khrósćicach a Ralbicach kaplanił. Wón běše swérny Serb a je wšitke serbske pródcowanja šćedriwje podpjeral. Jako farař běše woprawdże přikładny, kaž so to při jeho pohrjebje z wulkim česćowanjom wuzběhowaše. Mjez nim a jeho wosadu knježe za cyły čas jeho zastojnstwa lubosć a přezjenosć. Do swojeje smjerće je Pětr Brězan sebi městno za swój row wuzwolił a cyle swoje zamoženje swojej Ralbičanskej cyrkwi a khudym we swojej wosadze wotkazał. Na njeho hišće dźensa z česćowanosću a dźakom spominaja a wjele lět je zašło po jeho zbóžnej smjerći 25. měrca 1865.

1921 braje na Kopšinjanskim hrodźišću Khrósćićanska młodžina Čišinskeho dramat: „Na Hrodźišću“. 1898 połoži so zakładny kamjeń za Khwaćićansku nown cyrkej.

Poddaće.

Budź strošny a njes sćerpliwje,
Štož tebje tyši wjele,
Wjedź, wyšša ruka wodźi će:
Bóh jasnoć, mroki sćele.

Tuž ćiše bjeł, štož wotsudźi
Ći miła rada Boża,
Bóh jen, na ramjeni ći,
Štož znjeseš, napołoża. Korla Fiedler.

Přisłowo: Na Pěra-Pawoła do synow khwataja.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer —8, temperatura wo dnjo +21. — Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —4, temperatura w nozy +11. — Wuhlady na mało pschemenjace wjedro. — Pola naš mamy nětko krasne znnowe wjedro. Ssyno budże borsy po šuche. Wschitko pokaluje na to, so hacż do połneho měsacżka hamy tas wjedra wobkhowamy, hacżrunjez z atlantiskeho ocana nowe nižiny pschikhadżeja. Tola cżahaja w połnozy nimo. Druhdy wschak naš je swojimi wudżełami tworiu sescherja. — Julije žobotu žitónczko rano w 3,42 hodź. shhadża a we 8,24 hodź. žo khowa. — Měsacżk shhadża wjeczor w 6,12 hodź. a žo po połnozy w 1,44 hodź. khowa.

— **Njesboże.** Wječera wjeczor wokoło 7 hodź. na Swonkownej Lawsiej haży motorowy kolesaŕ pschi pschesczihnjenju sapschaha do měschczanskeho omnibuka saiéże. Motorsće kolo so jemu thětro wobschkodźi. Cżłowjekoso njepschiúbżeshi do schkody.

— **Każerjej nóznebo měra.** 28lětny hospodaŕsti pomoznik wot wonkach wječera wjeczor wokoło 11 hodź. na Drjewownych wikach spěwajo a hewrjekajo thětro nózny měr każesche. Satrocżazemu polizistej wón swopředka njepożłuchaische, so dyrbjesche jeho tutón stónczinje, dokelż so žylnje pschecżiwjesche, s pomozu nekotrych sawokanych policajskich sastojnikow na straju dowjesej abo donjesej. Towaršch měrkażerja, 30lětny wikowar wot wonkach, sczini so pschi tym hischcze spytaneho wuswobodżenja jateho winowatoh, dokelż spytasche sajateho policajskim sastojnikam wutorhnyeż. Přeširschi, kiž so tež posdżischo hischcze wurjadne rabiatnje sadżerża, hu stónczinje do jathy tyknjeny. Sadżerjenje wobeju pschinidże psched sud.

— **Wobsehowy cżah** 782—783, kiž dżeławe dny s Budyschina 4,54 hodź. do Wjelecżina a wróco jedźi, posdże tež njedżelu 1. julija hacż do Wjelecżina, hdżež ma pschijsamtinjenje do Zitawy a Wjasońzy. S pschicżinu, so cżah njedżelu jedże, je raršchi konzert na Mišschońskej horje.

— **Podpjera sa małych rentnarjow** sa měsaz julij wupłacżuje so pondżelu 2. julija 1928 dopołdnja wot 9 hacż do 12 hodź. w Ssejmownj na Hrodowskej haży 10 po 1 schadże wo sčinje 41.

— **Krisowa podpjera podawa so dale.** W sjawnosći je nastało nénjenje, so krisowa podpjera sa dżełonjemjerjow 1. julija 1928 pschestanje. Tuto ménjenje pak je wopaczne. Po płaczinym wotsjewjenju němskeho dżełowego ministra s 23. měrza 1928 wostanje krisowa podpjera we dotalnym wobsahu, kaž je sawjedżena, dale. Sswoju płaczliwosć zbudża jenoż postajenja, kotrež po sakonju sa wobstaranje dżełka a sawżicżenje dżełonjemjezych sa tajke wobsahy płaczа, kotrjż ju hižom podpjeru sa dżełonjemjezych abo krisowu podpjeru dostawali, tak tutón sakoń do mozy stupi.

— **Stare słote pjenjesy — sakońske płaczidło.** Po něhdyschich sakonjach bite, po hriwnach mjenowane słote pjenjezy (dowójnjte 10- a 20hriwnarje) su po §§ 4 a 5 pjenjezerskeho sakonja s 30. augusta 1924 tež nětko hischcze sakońske płaczidła a kóždy dyrbi je pschi płaczenju pschijmać. Jena tajka słota hriwna runa so w najwjazy hódnosczi nětczischej němskostatnej hriwnje (Reichsmark). Němskostatna banka pak tute star. słote pjenjezy na žadanje tež do nětczischich pjenjez šamenja.

— **Sswobodne mjasowe jětki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu 30. junija dopołdnja wot 7 hacż do 8 hodź. wotedawa so žyrne howjase mjaso, punt po 40 pj., žyrne šwinjase mjaso, punt po 50 pj. a žyrne cżelace mjaso, punt po 50 pj.

— **2. leczni wudawk 1928 němskostatneje kursoweje knihi.** Druhi leczni wudawk němskostatneje kursoweje knihi je runje wuschoł. Wón wopschisa nimo mnohich pschemenjenjow, kotrež su so wot wudacża 1. leczniseho wudawka w jesdnych planach Němskostatnych żelesnizow po stale, najwotwischze jesdne plany żelesnizow w Belgiskej, Franzowskej, Jendżelskej, Ruskej, Grichiskej, Mesopotanskej, Palestinje, Syriskej, Egiptowskej a Turkowskej. Płaczistna wuczinja kaž dotal 6.50 hr. Skasanki pschijimaja wschitke pósty, dwórnischcża němskostatneje żelesnizy, kaž tež kniharnje a puczowanske biurowy. Njech žebi kóždy sajimz knihu bórzy skasa, dokelż hewak pschi šnadnym nakładze je dostaczom licżicz njemóże.

S **Lahowa.** Pschichodnu njedżelu 1. julija smjejemy na tudomnym hrodźischczu wjesely pschidżeń. Po nekotrych pschetorhowańskich poseżenjach je dżełanski wubjerk nětko hotowy program sa swjedżenski dżeń postajił. Po tym porjedże sapoczinje so swjedżeń na hrodźischczu dopołdnja, we 10 hodź. se swjedżenskim kemschenjom, pschi kotrymż smeje knjez farař Kapler-Njeswacżidelski swjedżenske prehowanje. Pschipołdnju we 1 hodź. sestupaju so schulske dżeci pschi Sarečanskej schuli do swjedżenskeho cżahu, kiž na to psches Sarecz a Lahow na hrodźischczo pocżehnje. Tam wotmeje so powitańska swjatocznosć, pschi kotrejż knjes wyschchi wucżer Kral we wusnamje tudomneho hrodźischcza porczi. Po tutej swjatocznosći ma so wuwicz wjesele zżiwenje. Sa dżeci a sa dorosczenych budże pschileżnosć k wschelakemu sabawjenju a zortowanju. Do wjesela saklincza rjane spěwy mużskeho spěwneho towarstwa z Budyschina pod nowjedowanjom knjesa wucżerja Freiberga. Knjezna Klippelez chze pschitommych

Marica a Hanica.

Roman

621 (Pokračowanje.)

Marica bě póbla, hdyž nahlutki myjachu a do toža położichu, a wona wutrhowżowasche so j njej a j pětiróżcu, njes tym to Jindrischka a Rudi žebi do Göllana dojedżeschtaj.

Hdyž tam pschiwjedżeschtaj, spasche stary knjes. Dyrbjeschtaj cżakacz a cżakacz, ale bu tak posdże, so šda bo bjez hižo na cżahu so na Rochuskowy hródź wrócżiła. Stónczje nje dżesche Hanica pohladacz. A hlej, stary baron wotewri woczi. Won so wobarasche:

„Nětkole nic!“ Hanica widżesche w jeho jednorakosći spodżiwanje to pschemenjenje, kiž běschtaj staroba a thorosć wusłutkowałej.

Nasajtra pak žedżesche Jindrischka pola wuja a powědaschе jemu stawiznicżki z Winn, so so druhdy j hłosom sajmja s trochu dyhawym starzowskim smjezom, pschi cżimż so sajate se Božej ruczku wško sawrě, a to druhe wšczko wuras dżiwnje sprostnjeneho pschiwsa.

Wo „Benatkach we Winje“ wšo njebě wjazy rěcze, tež nitj wo jedżenju w ludowej fahrodze, pschetož nětko jedżeschtaj doma. Cżim wjazy powědaschtaj wo małej Jindrischczy. Baron Turazzi drje khwaschе, ale won njebě dżesco wložał, a najšterscho bo tež, kaž bo šda, sa nje wożebje njesajimasche. Stary knjes łaudżeli sprózne woczi. A hdyž Jindrischka z radosću pschicżo a z macżerskej hordosću nětcho rosprawjesche, schtož bě male stworjenicżko wukonjało, sczawowaschе won bolostnje wobliczo a sadżerżowaschе žebi wucho z ruki.

Tu da Hanica wopytej pokiw a nkoda macż woteńdże. Hanica pschewodżeschе Jindrischku a Rudija po šarem lubem puczu psches winizu hacż k wrotam, hdżež Aichez twoja na njeju czakasche: „Kajki sda bo cżi tola papa bycż, Jindrischka?“

„Ja bym po prawom — Hanica, ja bym bo wustrożała!“

„Sda bo cżi won tajki hubjeny bycż?“

Wjeselý cżłowjek bu zyle khutny a rjekny:

„Ja bych jeho njepósnała.“

XXI.

Jindrischczyne šmjecże a wjeśake waschnicżko, kiž běsche jónu šareho barona Durazzího rosmjeseliło, wuwabi nětko lehma pozmjerkowa na jeho hubje. Won storżesche, so je jemu pschewótije. K tomu bě njesbožo mela. Hdyž bě w žiwjej młodej macżerskej hordosći malu Jindrischku hobupischinjeła, bě hewak wěcżnje so šmjezaje stworjenjeżko spodżiwnje njepékne było. Hdyž šarza w stólzu žedżo wuhlada, njesapocża se žiwojim„ da, da,“ ale jshowa so k swojej macżeri a njedżiwajo na žane pschicżerczowanje njemółżachu ju pohnucz, so by so žiwojemu wulkowujej blizko. Stary baron bu njerstaly a žadasche, so bychu dżeco wotšalili. Potom šwarjesche na wulku Jindrischku, kotraż so woo njeho njestara a nicżo druhe na myślach nima, hacż tule hłupu wacżku.

Won njenosowaschе wbohu malu Jindrischku, kiž bě ležy běhacż nawutka, a jenoż mało žłowczkow rěczesche, njewocżehnjeneho pschemeńka. A wulka Jindrischka wospuschczi Göllan hluboko pschihnżena, se žylsami we woczomaj.

Dokelż jeje bědowanje sjyła njepschesta, rjekny jej Rudi žiwoje ménjenje. Wona poražena wotmjelkny a hladaschе khwilu trachocżiwje na njeho, ale Rudi, kaž bo šda, njebě wopraschowe žholowy pschedał.

Na pożlednim dnju psched Bernburgez wotjěsdom jedżeschе Marica pola maleje, hdyž Meinhardt zastupi. Wona położi porst na hubu a pokasa j na pol cżekomnyślnym, se napol sbożownym pożmjenkom na rózoite wobliczko dżesa, kiž pinkasche žiwoje popołnische dremancżko. Wot žwetkych kudżerkow bě słohka saczerwjenjene wobliczko wobrubjene, hubje běschtej powotewrjenej kaž sjwjetscha nanowej. Khwilu wobhladowaschtaj mandżelskaj k žebi stulenaj dżećatko, potom dżesche Meinhardt mjelczo won. Mariza sa nim:

„Ja wěm, cżehodła ty niczo njeprajisch, a ja bo cżi sa to dżakuju. Ty by stajnje tajki khežbliwy.“

Won so wobaraschе. Tola wona wujaśni, so derje rosjumi jeho nežne saczuce, hdyž dże je so lékaŕ wuprajił, so potomstwa njesmjetejaj. Prózuju bo wo te, so by na druhe myśle pschijschła, won rjekny:

„Mariza, sawěsce by rjenje było, hdy bychmoj šyna měli. Hlej stary hród! Cżłowjek by tola rady wodżecz chzył, so je to žywoja kreń, kiž tu ras wostarje. Ale mój mamoj tež lépschiny j toho. Njepschemeńja-li dha bo cżłowjek j dżećimi? Hladaj na moju sotru: kajka bě wona najprzedy se žiwojim mużom, bywasche jenoż jeho, a dżensa hižo šuwa bo mała Jindrischka, tak drobnuschka hacż je, se žiwojim šmjewazym ertom mjes starscheju. Mój pak, ty a ja, šluschamoj jenoż žebi! To je wurunnaga spratwnosć.“

Wona wotpowědżi jenoż tole:

„Ja chzu cżi to też wotrumacż.“

Kosry stojachu sapakowane tu. Mjes tym so mlodej žónsiej hromadże na terašy žedżeschtej, Mariza sczicha, Jindrischka rosharjene powědżo wo swojej Winskej krasnosći, pschehodżowaschtaj bo Meinhardt a Rudi we parku. We rosžohnotwanskim duchu namaka młodu mdowu blaseń skowa, kajkeż njebudżesche nichtó jemu pschizpěwak. Niz sentimentalne, ale pschikhadżaze wot wutrohy. Tu je won žiwoju žonu namakał, tu wjele sbożownych dnjow dożiwił, jemu bywa kóždy krócz cżežko, i jeneho městna wotthadżeć, kiž je lubo měł, nitj mjenje też wot ludzi, kiž ma rad. Won wusna bo tak rjez Meinhardtej we lubosći: „Pschimuslnstwo je s pschimuslnstwom, žiwóžba — se žiwóžbu! A ja bych rad chzył, so bychmy hromadże dżerzeli!“

(Pokračowanje ssćehuje.)

hych ſ někotrymi ſopranowymi ſolospěwami ſwjeſeliješ. Schuliſte dźěrži pak nam pěknje ſerbſke ſpěwy ſaſpěwaja. Hnydom pſchi hrodźiſchczu budźe ſa kóždeho hłódnehu a lacźneho pſchileźnoſcz k ſpokojenju cźěłoweho prawa. Wjeczor ſtónči ſo ſwjedźeń ſ rjanym cźahom ſ lampionami do wſy. Nadźijomnje je nam rjane wjedro ſpodźene.

Z **Wotrowa.** Do Serbow je ſo njerjane wašnje zaſtorjeniło, zo na njewjeſtnych wjeczorach („Polterabenden") wšě ſtare črjopy, ſkleńcy a blachowe bilksy bromadze noša a na wjeczornych hodźinach njewjeſze pod wokna abo do dwora namjetaja. W jenej wsy jěcźeše we ſwojim čaſu hnydom ćeźity auto z tajkim ćaſorom do ſuſodneje, hdźež njewjeſta bydleše a wotmjetachu jón pſched ſtatkom, zo mějachu domjacy nazajtra — potajkim na kwaſnym dnju — hodźiny dołho dźěła, prjedy hač ſo njerjad wotnoſy. Na tajkich wjeczorach ſo wšě młodoſtne rozwólnoſce rozpuſća. W našim padźe płaceše tuta „ćeſa" mídemu nawoženju. Wjeſna młodźina wučeri pſi tym ſwoje pryzle a pjerjeſe hornčerſke a ſkleńčane powoſtanki z klekotom rózno, zo bychu drobne črjopy „prawje wjele zbožа" prinjeſle. Pſi rozbiwanju zleća kusk ſkleńcy jenej ſłužownej tak njezbožownje do wóčka, zo dyrbjeſe ſo nazajtra hnydom k **wočnemu** lěkarjej podać, hdźež ſo wěſka praſa, hač na **nim** widźenje wobkhowa. Hdyž je tuto wólbrne rozbiwanje črjopow na njewjeſelnych wjeczorach zasudźowacy njepočink, dha ſtara bóle, hdyž ſo tajke njezbožo ſtanje. Potrjechena budźe żelniwje čas žiwjenja na tutón kwas myſlić, jeli wo wóčko a widźenje pſiňdźe. Wostajmy ſo tola tajkeho cuzeho wopiċenja.. K ničomu dobremu tajki nałožk tola njewjedźe.

S **Němſkich Pazlicz.** Radupodawanje ſa maćerje we Němſkich Pazlicach budźe póndźelu 2. julija 1928 popołdnju ½3 hodź. na ſchuli. Lěkař budźe pſchitomny.

S **Jěžowa.** Dla nahłowanja Kamjenſko-Kulowſkeje dróhi na Jěžowſkich honach je tuta dróha wot pjatka 29. junija hač do 15. julija 1928 ſa wſchitkón jěſdnu wobkhad zawrjena. Jěſdny wobkhad pokaſuje ſo na Bambruch.

S **Kamjenza.** Kamjenſkeho wokrjeſneho lěkarja ſaſtupuje wot 5. julija hač do 10. auguſta t. l. wokrjeſny lěkař w Budyſchinje (Telefon 2347).

Se **Semji.** Pſchi wottorhnjenju elektriſkeho powoda padźe pjerjedu rano pola Kunathejc firmy dźěłaſcy elektrik Neumann ſ Miedźwjedźa ſe ſchćežora a ſo ſmrtnje cźežko ſrani. Snieżbożeneho hnydom ſ cźahom do Budyſchina a tam do thorownje ſaſjedzechu.

S **Rěcźa.** Niedźelu wjeczor mokało 8 hodź. ſtaj we ſmužnym **Nowym Hamorje motorowaj** koleſarjej do ſo trainłoj. Tudomny ſchofer Běła, kiž ſ Noweho Hamora pſchijědże a w ſtowym ſawinienju ſwontach njeſpožo, ſamnyli ſ tym młonjeho najeſka Dietricha ſ Dubza, kiž jemu ſ motoriſkim ſokom naſpiſcheżo vſchijědże a chžyſche ruċze na ſtewo ſajeċ. Dokeľ pak Běła w ſamfnym wokomiku ſwoje koło na prawy bok ſtorhny, ſajeċſchtaj koleſarjej do ſo: **Tudomny** lěkař dr. Krawz, **poſkiżi** ſranjenymaj prěnju pomoz. Wón je ju **na brodze** ſranił. Jeho ſozius Müller a Dietrich **wotenđeſchtaj** ſe ſłójſchimi **wobſchkodźenjemi** na nohomaj. Běłowe motoriſke koło je khětro **wobſchkodźene.**

S **Khoćebuża.** **Tudomny** 35letny **wobydleŕ** Tetzer je ſe ſwojim motoriſkim kokom do ſmjerſneho njeſboża pſchiſchoł. W nozy wot ſrjedy na ſchtwórtk mokało 12 hodź. ſajeċe wón na Barliniſkej dróhy mjes Dubom a Mětołſchowom do ſapichaha, kiž jemu napiſcheżo pſchiſłeże. Wón padże ſe ſwojim motoriſkim kokom a ſrani ſo tak ćežko, to hišom ſa nětkotre mjeniſchina wumrě. Wo ſmjertnje ſnieżbożeneho ſarjuſetej mandźelſka a wóſmorodźina dźowka.

Z Łužicy

* Se **Žitawy.** Wodźeſ jatrowy wot wonkach, kiž dyrbjeſche jenoho tudomneho khłoſtarja ſe żeleſniznu dale pſchewodźeċ, je ku do wulkeho cźěſchina pſchiſchoł. Haczyrjeż běſche jatu ſ jenoſe ſtrony wuputany, dyrſi ſe ſwojej ſwobodnej ruku ſwojeho wodźerja hiſchće ſ tańkej mozu, ſo ſo tón na jemju wali. Zaty bjeſche jeho na to ſ pjaſcu do żiwota. Hakle jako druſi muż, kiž běżeše pobatok ſ wokom wobkhodźowaċ, napadnyjenemu wodźerjej na pomoz pſchiſpěwaċ, ko porodźi. ſpohnowarja pſchemóg a jeho ſaſwjeżeċ.

* Se **Žitawy.** Ssobotu popołdnju pſcheběża na Nowoſaſkej dróhy 2½ letne dźěcźo, kiž je ſwojej maćerju dźěłe pſcheb ſamym autom pſches dróhu. Wóſ ſhrabny dźěcźo a cźežko ſranjene darbjeſche ſo do **měſchczańſkeje** khorownje pſchewjeſeċ dać.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Schmiedefelda.** (Smjertne njeſboże.) Na Kazalnej horje pſchejěżdże ſrjedu popołdnju automobil mandźelſku tudomneho żeleſniſkeho ſaſtojnika Richtera. Knjes lěkař dr. Kühn je Stokpnja poſtrieſi cźežko ſranjenej prěnju pomoz. Tola hižom popołdnju je wobjarnjenka na ſwoje rany wumrěła.

* S **Drježdżan.** (Paduch ſa płotom). Jako chyżeſche jena hoſeżenzarka w Běłej (Bühlau) póndźelu w nozy ſwój hoſeżenj ſankthnej, wuſtupiſcha w ſahrodze nětkaſe podhładne ſchudrowanje. Jeje poſ wucżujichli njeſmałeho mużſkeho, kiž ſa płotom na ſemi leżeſche. Sawołana policija muża ſaja, kotremuż mójeſche zyły rjad mitſdobytkowanjow do hoſeżenzow a druhich twarjenjow dopokaſaċ. Namakaneho paducha ſu hakle njedawno ſ ſłobodnin puſchcżili.

* S **Koſſebaudy.** (Sdmjerċ na kolijach.) Ssobotu pſchipołdnju cźiſany ſo pola firmy Dyckerhoff & Widman dźěłaty dźěłaċeſ Fiſcher mjes poſtedujej wojaj nakładneho cźaha, kiž jemu hłowu wot cźěła wotdźěje. Z'wjeſna ſtuty, kiž bě wożenemu a jako pilny a pſchiliżny cźłowjek znaty, je ſamomowdarſiwo najſerſcho w cźežkich muſkach ſkuſił.

* S **Hainichena.** (Drohi żort.) Niedźelu ſczini ſebi jedyn tudomny dźěłaċeſ żort. Wón da ſo ſ Barlina ſe automobilom do Hainichena w Sakſkej domoj dowjeſeċ. Jako w Hainichenje auto wopuſchczi, rjekny k ſchoferej, ſo njemóże jěſdu ſapłaciċ. Tónle żort budże wobi dźěłaċeſ dyrbjeċ drohu ſapłaciċ, dokeľ je ſebi policija jeho mjeno napiſała. Naležnoſcz ſo hnydom ſudniſtwu pſchepoda.

* S **Kamjenizy.** (Sakſudźena dźěſcżowa mordačka). Pſchiſtażny ſud ſaſudźi 24letnju tu bydlazu fabriſku dźěłaċerku Scherżez dla njerodneho ſtónżowanja ſ tſjom nježażam jaſtwa a pſchitwoli ſi tiſtetny wuprubowaniſti cźaſ. Wobſtorżena běſche 20. oktobra 1927 ſwojemu njemandźelſkemu dźěſcżu hnydom po porodże do wujuapa fabriki padnyċ dała, w kotrejż dźěłaſche.

* S **Lipſka.** (Sſeſd ſakſkich fotografow). Swjatk ſakſkich fotografow (jenoczinu ſwjatk) wotmě we Lipſku ſwój 8. ſwjatkowy ſjeſd. Swjatk ſmědźeſche ſdobom ſwoje 30letne wobſtarſce wohwjeżeċi.

* S **Mnichowa.** (Ozeanſky lětarjo w Mnichowje). Bite poczeſcżowanje ozeanſkich lětarjow wotmě ſo w Mnichowje. Na ſwojim lěcże běchu w Koburgu ſ jeni pſchiſtajili. Popołdnju dołeczichu do Mnichowa. Jako wożebite poczeſcżowanjt ozeanſkich lětarjow wotmě ſo w Mnichowje ſkuċkowy korſo, na kotrymż ſo wſchitke Mnichowſke automobilne ſwjatſki wobdźěłichu. Korſo ſtónżeſi ſo we wuſtajeńcy „Dom a řemjeſnika", kotrejż hudbu lětarjo wutrobnje powitani. Wjeczor pſchedniſoſchowſke hejtman Köhl wo ſwojich naſhonjenjach pſchi pſcheleżenju Atlantiſkeho ozeana.

* S **Hamburga.** (Banditojo ſatſka bankowſkeho pſchedſtejiżerja). Sdrjedu dobuchu ſo tſjo mużojo do poſkadnje Nawjeżorno-holſteiniſkeje banki w Bramfelde. Woni jadachu ſebi revolwer pſcheb wocżi dżerżo wot pſchedſtejiżerja pjenjeſy. Jako ſo jim tón ſapowě, tſelichu jenu kulku pſches ſtiju. Na to wałichu ſo do poſkadnje, ſo bychu ſaſtojnikow ſ někotrymi wutżelemi ſatraſchili. Trjechemu pſchedſtejiżeċeſ khablaſche ſo mrěżo ke khěżnym durjam a ſawoła: „Sdyn nadpadnyjeny a natżelený". Po někotrych krocżelach ſo morwy ſwiſe. Nadpadnizy na to cżekachu a pſchi cżekanizy do ſwojich pſchecżeżharjow tżelachu, njetrjechichu pak nikoho. Pjenjeſy njeſbu żane kradnyċ mohli.

Swjedźeńſke znamjeſka za 5. Wšołowarſtwowski zlět.

njedźelu 8. julija t. l. w Budeſtecach ſa potuńſchenu placżiżnu ſu dopołdka dostaċ:

w Sćerbſtej ſnihańi w Budyſchinje,
pola knjeſa wucżerja Pjetſcha w Khróſcżicach,
pola knjeſa wyſchſch. wuczj. Stódeſka w Panczicach,
pola knjeſa wucżerja Nawki w Radworju,
pola knjeſa blid. miſchtra Lubjeńſkeho w Bukezach,
pola knjeſa Frenzela w Hornjej Górzy a
pola knjeſa Nóſika w Budeſtecach.

Njech kóżdy tutu lěpſchinu wużije a njech ſo ſ cżahom je ſwjedźeńſkim ſnamjeſkom ſaſtara. Też towarſtwowi pſchedbudoju njech ſo na njenowane pſchedpſchedawańſke měſtna wobrocża, dokeľ ſo ſnamjeſchka towarſtwam wobjedže njeroſeſcżelu.

Cyrkwinske powěſce.

Z Budyšina.

Krajnocyrkwinske zjednoċeńſtwo w Budyšinje při **Pólnym hrodźiku 6.** Njedźelu dop. ½11 hodźin je njedźelſka ſula; wjeċor we 8 hodź. evangelizacija. — Wutoru pop. w 4 hodź. wukładowanje biblije za żony. — Stwórtk wjeċor we 8 hodź. je bibliska hodźina. — Njedźelu 8. julija pop. w 3 hodź. je kżeſcżanſki lěcny ſwjedźeń na Něcżinſkim hrodźiżku pola Pomore.

Zwjazk młodźiny za rozsudź. kżeſcżanſtwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6. Njedźelu je naraňošoſka **konferenca młodźiny** w Nowym **Gersdorfje.** — Wutoru wjeċor we 8 hodź. ſwjeċeńſka hodźina je **nož** za **ſkutkowne** a **pſeċelne** ſobuſtawy. — Srjedu wjeċor we 8 hodź. zjawna zhromadźizna młodźiny. Thema: „Wojowaca a dobywaca młodźina w rěcy noweho cźaſa." Rěcnik knjez ſwjazkowy ſekretaŕ Kamphauſen z Barlina. — Stwórtk wjeċor we 8 hodź. zjawna zhromadźizna młodźiny na Židowje čo. 173 w Hlibjeneċe hoſeċeńcu. Thema: „Wołanje za radoſcu a wotmołwa na njo." Samſny rěcnik. K tutymaj prědnoſkomaj je młodźina Budyſina a Židowa wutrobnje pſeroſena. Zaſtup je darmo.

Krajnocyrkwinske zjednoċeńſtwo w Bělej Horje. Njedźelu popołdnju ½2 hodźin je njedźelſka ſula a w 3 odź. bibliska hodźina. — Zjednoċeńſtwowy wothladaŕ Křižan změjże bibliſku hodźinu njedźelu wjeċor w Porſiecach, wutoru w Rodecach, ſrjedu w Korzymju, ſtwórtk we Wjeleċinie a pjatk w Kotecach.

Z Baŕa.

4. njedźelu po ſwj. Trojicy rano we 8 hodź. ſerbſka, ¾10 hodź. němſka Boża ſłużba (w kapaley).

Z Bukec.

4. njedź. po ſwj. Trojicy: rano ½7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ¼10 hodź. němſka Boża ſłużba. Pop. w 2 hodź. dźěćikemſenje. — Wutoru wjeċor ½8 hodź. žónſke towarſtwo pola Stangec. — Wumrěła: Anna Maria rodź. Michałk'ec, mandź Pawoła Horm. Měrſa, murjerja w Rodecach, 22 l. 2 m. a 18 dnjow ſtara.

Z Budeſtec.

4. njedź. po ſwj. Trojicy ſmje ſarar Bóje rano w 7 hodź němſku ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ¼10 hodź ſerbſke předowanje. — Póndźelu wjeċor we 8 hodź je pozawniſka ſoł. — Stwórtk a pjatk wjeċor ½8 hodź zhromadźizna towarſtwa młodych holcow

Z Budyšinka.

4. njedź. po ſwj. Trojicy budże dop. ½10 hodź ſerbſka Boża ſłużba (ſarař Handrik-Poršiski).

Z Hodźija.

4. njedź. po ſwj. Trojicy ma ſarař Voigt rano w 7 hodź. němſku ſpowědź, ſarař Wjeċař we 8 hodź. němſke a dop. ¼10 hodź. ſerbſke kemſenje. W 11 hodź. kemſenje za dźěći.

Z Hrodźiſća.

4. njedź. po ſwj. Trojicy: rano we 7 hodź. ſerbſki hamt, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ¼10 hodź. němſka Boża ſłużba. — Pokhowany: Jan Krawza, rentnaŕ w Droždźiju, 79 lět 2 m. a 28 dnjow ſtary.

Z Hućiny.

4. njedź. po ſwj. Trojicy: rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ¼10 hodź. němſka Boża ſłużba (ſarař Rěda-Budyſinski).

Z Khwaćic.

4. njedźelu po ſwjatej Trojicy rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a ½10 hodźin ſerbſke kemſenje, w 11 hodź. dźěćikemſenje.

Z Kluſka.

4. njedź. po ſwj. Trojicy: rano w 7 hodź. němſka ſpowědź z Božim wotkazanjom, we 8 hodź němſke a dop. ¼10 hodź. ſerbſke kemſenje. Pop. w 2 hodź. cyrkwinſke rozrěċowanje z młodźinu. Zběrka po domach w cyłej wſadźe za znutrkowne *misijónſtwo*.

Z Łupoje.

4. njedź. po ſwj. Trojicy: rano we 8 hodź. němſka a dop. ¼10 hodź. ſerbſka Boża ſłużba, ½11 hodź. dźěćikemſenje.

Z Malešec.

4. njedź. po ſwj. Trojicy: rano w 7 hodź. ſerbſke, a dop. ¼10 hodź. němſke kemſenje. Kollekta za cyrkwinſke rozwučowanje młodźiny w ev.-luth. wuznaću. W 11 hodź. dźěćikemſenje, 2 cyrkwinſke rozrěċowanje z młodźinu. Po tym zjenoċenje młodych holcow na farſu.

Z Minakala.

4. njedź. po ſwj. Trojicy: dop. ½9 hodź. ſerbſke předowanje ſo čita.

Z Njeswačidła.

4. njedź. po ſwj. Trojicy: rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſka Boża ſłużba, dop. w 10 hodź. Boża ſłużba na Łnjowſkim hrodźiſću. Pop. w 2 hodź. dźěćikemſenje.

Z Nosaċic.

4. njedź. po ſwj. Trojicy: rano we 8 hodź ſerbſka a dop. ¼10 hodź. němſka Boża ſłużba, dop. ¾11 hodź. Boża ſłużba za dźěći. Dożerka za Gustav-Adolfowe towarſtwo. Pop. ½3 hodź. towarſtwo młodźenców. — Křćena: Marja Madlena, dź. dźěłaċerja Gustava Müllera w Spikalach.

Z Porſic.

4. njedź. po ſwj. Trojicy budże rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka Boża ſłużba z dźěćikemſenje w Porſicach pop. ½2 hodź. za młodše, ½3 hodź. za ſtarše dźěći, ½3 hodź. towarſtwo młodych holcow pola wosadnjeje ſotry, ½3 hodź. ſerbſka Bożża ſłużba ze ſpowědźu w Boščańſkej ſuli, w 3 hodź. žónſke towarſtwo pola Dietrichec w Kubſicach, wjeċor bibliska hodź pola knjeza wyššeho wučerja Hanuša w Porſicach (knjez wothladaŕ Křižań). — Wutoru wjeċor rozwučowanje pozawniſtow.

Z Rakec.

4. njedź. po ſwj. Trojicy (ſwjedźeń domapytanja ſwj. Marije): dop. ½9 hodź. němſka ſpowědź, w 9 hodź. němſke kemſenje (khór ſpěwa), ¼11 hodź. ſerbſka Boża ſłużba, potom Boża ſłużba za ſerbſke dźěći, pop. w 2 hodź. němſki něſpor, w 4 hodź. ſerbſke kemſenje ze ſpowědźu a Boża ſłużba za dźěći w Šćeńčanſkej ſuli. — Póndźelu rano z hodź. piſkanje na wěži a traſka nutrnoſć.

Z Rychwałda.

4. njedź. po ſwj. Trojicy je dop. w 9 hodź. ſerbſke a ¼11 hodź. němſke kemſenje.

Ze Slepeho.

4. njedźelu po ſwj. Trojicy rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź a Bože wotkazanje, w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłużba a ½11 hodź. němſka.

Z **Khróšcic.** Radupodawanje za maćerje w Khróšćicach je ſrjedu 4. julija, popołdnju w 2 hodź. w hoſeńcu. Lěkař budże pſchitomny.

Z Wóſlinka.

4. njedź. po ſwj. Trojicy: rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. ¼10 hodź. ſerbſke kemſenje. Kollekta. Dop. w 11 hodź. kemſenje za dźěći.

Z Wochoz.

4. njedź. po ſwj. Trojicy: dop. w 9 hodź. němſka a w 11 hodź. ſerbſka Boża ſłużba.

Listowanje.

R. B. Płokarnja je wěſo jenoj ſa podružnikow. A tu njetrjeba wobjedżeċ cżerjejeċ, ſo n epodružnizy ju wužiwaja a fotoł a ſachle wužiwaja. Dokeľ je ſo Wam płokanje ſa druhich dobroċżiwje dowołiło, dha tola hoſpoſu proſyċeſe jo to też w pſchichodże cżiniċ hmjeċe. To drje je Wam wona mjeſcżizy dowolita. Tuj jenoj dale płokajże.

B. R. Poriadny cżaſ ſaſtenjenja (Verjährungsfriſt) wuczini po § 195 ſtat. ſak. ſnihi ſtjeżi lět. Tutemu poſtajenju podleża też poježonki. Saſtenjenje ſo najſkerdnjiſcho pſchi torhnje, hdyż ſo dożinkej po cżahach ſudniſke namłowjenje ſ płaczenju pſchipóſcżele.

E. S. 1. Po naschim mĕnjenju mózeże tej wot dźĕłnjuzow (herbow) nahódnoscźenje Wascheho w njehódnych pjenjesach wupłaczenemu namrĕwstwa żadacź. Njemóżeże žo z nimi wujednacź, dha dyrbiże skorźicź. 2. Bĕ nahódnoscźena hypotheka hižo wuschmórnjena, dha mózeże tej daś po pschemĕnjenym sakonju wot 9. 7. 27 wot 1. 4. 26 żadacź, njebĕ pak hischcże wuschmórnjena, dha žo sadanjenje po § 28 wotrĕźł 1 nahódnostneho sakonja wot 1. januara 1925 sapożnja.

L. E. Radźinny, so žo dla mĕr każaseje hary potrjechemi wotnajerjo a podružnizy na policajski hamt wobroczźa a žo tam hórscha. Njeby-li tutón sakroczźił, potom njeby wa schkodowanym wobžedźerjam niczo druhe, hacź zivilny prozeß dla saujedsanje po § 906 nĕmskich sakonskich kutshow sapodacź.

Wulke myschе. Je jara cźežko, podružnikam dopokasacź, so žu woni wina na sahnĕdźenju wulkich myschi. Tuž ma žo wobžedźer two to postaracź, so tutych woštudnych rynsakow wotstroni. Wudawki kryja žo z podružnych pjenjes. Tute žu w nich wupschihate.

F. S. Wožebite zarunanje za wobschkodźenje njeżnicźe żej pódla podružneho pjenjesa żadacź. Myślimy žej, so podružnik sakonsky postajeny pjenjes płacźi. Je-li je žo w domskim abo w bydlenju podružnika w cźaju, hacź scźe Wy wobžedźer, porjedźako abo na druhe wascheje žo nĕschto pschemĕnicź, dha mózeże pola podružneho namjetowacź, so žo podružny pjenjes swoma postaji. Pschi tym mózeże naspomnicź, so tutón skhody jara wotrjebuje. Potom móże žo pschi postajenju podružnych pjenjes na to dźiwacź.

Směški.

** **Jednora wotmołwa.** Nan: „Na Janko, kak dha bĕ dźenża w schuli?“ Jank: „Dosć hubjenje nano! knjes wuczeŕ je mje chĕtro pschemócźił.“ Nan: „A cźehodla dha?“ Jank: „Nó, jako žo mje praschesche kelko ma cźłowjek šubow, wotmołwich, potom hubu.

** **Kaž wosmjesch.** Pinczńik w hoscźencu: Mje ł. doktor horje pótcźele, so byschcże tak wótsje njerĕcźał. Wón njemóże cźitacź.“ Hósćeź: Prajcże jemu, so je hłupak. Ja mózach hižo še 7 létami cźitacź.“

** **W pschestyschowanju:** „Ludźo sblĕdnja, hdyž do womory padnu, njewĕrno?“ praschesche žo prawisnik jeneho žiwdka, kotremuž wuprajenju tak prawje njewĕrjesche. „Nź, niž pschezo.“ „Scźe hižo žaneho we womorje widźał, kiž njebĕ sblĕdnył?“ „Haj?“ „Hdy to?“ „Psched létom.“ „Schtó to bĕ?“ „Jedyn cźornuch.“

Spušćomny křesćijanski muž

za rozšĕrjenje nabožneje nowiny při dobrych dokhodach so pyta. Bliže zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“

Najnowiše z cyłeho swĕta.

— **Schkrowa powĕcź wo wjedrje sa jutšišu žobotu:** Mróčzele žo pschećzahnja, rjenje, swjetšca žucha. W Jendźelskej njewobstajnje.

Do khorownje do Lauchhammera jědźo je žona sc **Ortranda, kotraž chcyschе swoje khore dźĕcźo wopytacź, žo psched wocźomaj swojeho muża z motorskim kokom pschećzéła a morila.** Snamjo sašłyschawschi je žona, mĕšto so by na bok sjeła, z kola skočźiła na drohu padła.

*

W Hamburgu žu žo wolijowe składy firmy Albrecht & Co. wotpalile. Nastała schkoda nĕkotre miljony hriwnow wuczinja. Pschiczina wohnja njeje žo hischcże swĕcźiła. Mózno je, so je z parneje kódje schkra do wolijowych składow sleczała.

*

Franzowski wumĕž w létanju Froreval je na létanischcźu we Villars Coublay pola Parisa na njewschědne waschnje žmjertnje do njesboża pschischok. Hdyž žo Froval se žwojim létadłom po polu kulesche, druhe létadło wulecźo žo swórcźi a na Fronvalowe létadło padze, kotreż žo hnydom sapali. Fronval je žo žiwy spalił.

*

Franzowska deputértska komora je snowa a to se 450 hłosami pschećziwo 150 hłosam wobjamtka, so by žo debatta wo Walterowym namjetu wotstorcźiła, po kotrymž dyrbjeschtaj žo sajudźenaj cłsastaj, sapósłanaj Nicklin a Rosse z jatby pusćicźeju.

*

„Corriere della Sera“ powĕ, so je je žo južnoslowjenska mjesa z Libawskej wot póndźele sawrjeła.

*

W Putbusu na kupje Rujanje žu paduschi lĕkarja dr. Brandenburga w jeho billi z dwĕmaj kulkomaj do brjucha zastrelili.

*

W Lidu poła Benediga, žu so hobrske drjewjane kupjele pschi morju, kotreż 600 kabinow sa mużskich, 400 kabinow sa žónske, wulku terrasu a restawraziju wopschihajachu, wotpaliłe. Woheń žo tak ruchże rozschĕri, so žo kupazy hosczi do Venediga podachu.

*

Pola Darlingtona w Jendźelskej staj dwaj wožobowaj cźahaj do žo srazyłoj. Jena lokomotiwa žo swórcźi a dwaj wosaj z pucźowarjemi do žo storcźischtaj. W tymaje wosomaj je žo 23 wožobow morilo. 79 wožobow je žo zranilo.

*

Po cźitatych deschcźach je we wjecźornej Japanskej wulke powodźenje nastało. Wjazy dyžli 7000 domow je žo powodźiło. Nĕhdże 100 000 ludźi je bjes bydła. W Omacje je žo z wotwalenjem lemje 26 muży wulkowanskeho mužstwa morilo, kotreż dyrbjeschtaj žiwoju z rozpadankow khĕže wulkhowacź. Wobkhad po zelesninju je žo zastajił, dokelž je wulka woda wschĕ mosty swottorhała.

Protyka za dawkowe termije

za mĕsaz julij 1928.

Na finanzny hamt ma žo saplaczeź:

5. julija: **Dawkowy wotcźah wot dźĕłaczełskeje mzdy,** kiž je žo w cźasu wot 16. hacź do 30. junija 1928 wuplacźowała.

10. julija: **Buriowy wobrotowy dawk.**.

10. julija: **Dopjerdne saplaczenje dotchodneho dawka** za wschitkich dawkarjow — z wuwzacźom rataršwa a hajnistwa — za 2. protjecźne schtwórcźĕtko 1928 we wyschoschi schtwórcźeho dźĕła dawkowego dołha, kiž je w dawkowym namołwjenju za protjecźne pto 1927 postajeny.

10. julija: **Spolkowski dawk** (Körperschaftssteuer), kaž pola dochodneho dawka.

10. julija: **Dopjerdne saplaczenje wobrotowego dawka** za 2. protjecźne schtwórcźĕtko.

16. julija: **Swjedźeński dołh** (Aufbringungsschuld) po swjedźeńskim sakonju, 2. termija 1928.

20. julija: **Dawkowy wotcźah wot dźĕłaczełskeje mzdy** za mzdy, kiž žu žo w cźasu wot 1. hacź do 15. julija 1928 wuplacźile.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźĕl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźĕl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawĕšćki: G. Janak w Budyšinje. —

Za šu'ske swjećenje bjele a pisane wobleki za dźĕći

Lĕcne wobleki

kaž tež žonjace mantle

namakaće we wulkim wubjerku a kupujeće najtuńšo pola

w Budyšinje W. Häcker Žitna hasa 7

Při Mjasow. jětkach 5 | Při Mjasow. jětkach 5 | Při Mjasow. jětkach 5 | Při Mjasow. jětkach 5

10% **10%**

Přiwabjace dny

Wot **soboty 30. junija** hač do **pjatka 6. julija** dawamy na naše z dźĕla jara zniżene płaćizny hišće

10% pokładnjowcho rabata

Wobhladajće sebi naše wukładne wokna a přirunajće naše płaćizny.

Drastowy dom w Budyšinje

Leo Häufler Při Mjasowych jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5 | Při Mjasow. jětkach 5 | Při Mjasow. jětkach 5 | Při Mjasow. jětkach 5

Kedźbu! **Kedźbu!**

Wulki serbski wječor

njedźelu 1. julija w Komorowje p. Klukša

Spěwy a dźiwadło / Wot 7 hodź. sem a po programje **REJE** / Wulkotna hudźba

Wo bohaty wopyt prosy

hosć. O. Schuster **Liehańske serb. tow. „Zernička“**

+ Hygieniske wecy +

za žony a za mužow žiwotowe wobwjazki a tajke pře wustupowanje, bjedr. formarje, statčiki, podložki, pjeluchowe knołowki.

Wagnerowa w Budyš. před Šulošk. wrotami 9

Hotel „Bĕły Kóń“

mĕjićel: Curt Lange

telefon čc. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšĕrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumĕlski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Nawĕšćki přinjesu wužitk!

3 tunje dny

žonjaceje, mužac. a dźĕćaceje drasty

wot 30. junija hač do 2. julija

Karl König

4 na Žitnej hasy 4

Zwjerśne gardiny

story, vitrage, zapowĕšaki k čahanju, **kromki**, wšĕ připrawy za nutřkownu dekoraciju

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zł. Hwĕzda“. Ręču serbski

Łožowy damast

(Stangenleinen) rubišća, smuhate počehnjenja, wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znap. „Złot. Hwězdy“

Mužace koło

„Presto“, rjane a nimale nowe, je tunjo na předań w Budyšinje, Hohengasse 2

Čućiwe nohi nošа

Chasalla-stupnje

z wutyk. pódsašemi a załožkami

Heinrich Mohr w Budyšinje

při Žitnych wikach rótk Kĕžorskeje dróhi

K zhotowjenju wina

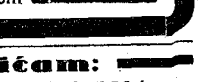
wšĕ družiny **droždźow, korkow, špundow, bleše a balony k drožđženju, Kork-mašiny** atd. pola

Winter bratraj Miersch nasl. w Budyšinje na Žitnych wik. 30

Nošće „Panther“-stupnje

na wobłuk šite/pyšne formy wuwjedźenje z čistej koże připózn. tunjo

Předawarnja za Budyšin

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**80—1.10** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
čopte kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rĕzniski mištr, na Šulošskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Příloha k čisłu 150

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 29. junija 1928

Klinka a Jäkel před přisažnym sudom.

Rychanez brózeń, kiž je žo na konanje zapadłka.

Wječera steješćiłaj wojnaŕ K l i n k a ſ [illegible] narodźe-
ny 23. augusta 1896, a dźěłaćeŕ Richard J ä k e l ſ Barta,
narodźeny 4. meje 1900, dla zhromadneho
ze pśichiłažnym sudom w Budyšinu
nat a hižo wospjet dla zapadkerstwa
minuła, so ſtaj w nozy k 24. jun
ſchanez w Brěžźanach zhromadźiłoj.

Wobkorjeny Klinka wopśizwaśe
je wječor 23. januara 1926 pola
Rakojdanku był. Jäkel je ko Klinkoju
poručnjoseći zakoźił. Pola Kśiźanez
jene twarjenje śeźo wostako, kotrež by
wom žoło wotpalić. Mjes tym so
nej był zahaśchany, je žo typtako, pśiśe
zahowane Kśiźanez druge twarjenje
palićej. Dokeľ pak žo to njeje zdaśiło
pośiśe hišće jónu typtaku, wobeŕ
praji, so je Bartiśe wobrjowa wobo
Kśiźanez do cźasa wobhonjenja Joez
ŕeńuja pśichi wobinje. Była a źebi
źiła. Po wobinju je pola Rakojdanki
pjwo hydało. Tam je žo potom pjecaj
ke ma žo hišće śeźenje Kśiźanez
To pak dyrbjeśe žo hišće žamłuju
da je po wuprajenju Klinki Bartiśa
jara mjne měła, ſo by domoj pśichiła,
ſaśo pśeńuju premiju dobrjeź. K temu pak dyrbjeśe
do wubyŕenja wobinja wopuśćeńem mjeź
ŕej je nješćto na pśeźi pśichiłoho, tohdyła
ejedł. Po pjiwje ſtaj ſo Jäkel a Klinka
pucź nakaźiłoj. Jäkel je nawjeźował, ſo
jeju hicź. Po puću je Jäkel Klinku wobźěłał:

„Schboda, ſo njeje žo pola Kśiźanez wšitko wotpa-
lił!" Klinka je mjeź začuwje, jako by Jäkel nekaźi po-
mjeł, ſo ma žo ſo wo Brěžźanach palićej.

Zapalenje Kśiźanez brózeńe je [illegible] Zapalerśi
tuŕ Klinki. Dohodu je Jäkel z [illegible] praji:
ohoń hicź [illegible] zapaliś dyrbjała [illegible] pola Ry-
nez je wšitko je ſtomu kŕuh [illegible] praji, ſo
jenoź kubła a brěžźi zapaliś, [illegible] śebi
ze wuśiśiś, ſo mjeź žo [illegible] idalene
ſe ſ hrodła [illegible] zapaliś [illegible] Klinki
wobeŕ [illegible] pśiźiś, [illegible] hižo
ſ dale. [illegible] [illegible] Wobeŕ je
ſwinkej [illegible] [illegible] pśiźe-
ńe. Tuśonź [illegible] Jäkel
jomuŕ:

„To pak bźe [illegible] wobeŕ!"

Dołho też [illegible] njeje, dha je Barbśa [illegible] hižo pśichi-
ła. Klinka je žo potom pśichi [illegible] dźěcaŕ
wodźelił. Hižo pśichi Kśiźanez je [illegible] ſtami
ſe

Ja je žo tola někajke ſmjenje ſtało. [illegible] njeje žo tola
njeźmudźiło wotpaliś, ale Rowaŕ [illegible] maja
ſawěśenje."

Po wobinju ſu wobwinjeni dobrje [illegible] ſi, dokeľ
ſu śebi pśeźa premiju ſaſłużili.

Wobſtorjeny J ä k e l praji, ſo njeje [illegible] wotpalił
[illegible] do dompucźu nekajke ſajma ſapeli [illegible] njeſe pak
[illegible] je wuhladał. Nyſchanez brózeń je [illegible] jedy wot
[illegible] pśech ſtron wobhladał, hdyž by ſo [illegible] ſpomnił-
[illegible] ſałozieć hodźał. Wón pśichiła, ſo dej [illegible] ſapa-
[illegible] potom pak ſaſo pśeź cźinył. Klinka [illegible] ſo ſpjeſo-
[illegible] cźinił, ſo mohło blišće domje teź [illegible] pśichiś,
[illegible] dźiwajcy toho pak njeje wotkŕiknyły był, ſo by brózeń
[illegible] ſali.

Wobſtorjeny Klinka wobkrućił hišće jónu, ſo ſtaj
[illegible] ſi ſkromadnje ſałoźiłoj a praji, ſo je Jäkel k temu
[illegible] andował: jedyn, dwaj, tśi!

Dokeľ ſu po Nyſchanez wobeźe jemu zaſo dźowka ſe
[illegible] winowaśi a teź ſajeli, kiž je była pobhładna, ſo je
[illegible] ſebi ſałoźiła, je Klinka k Jäkelej praji: „Ty, rźekła
[illegible] budu jemu **n j e w i n o w a t k u** do ócźy tykŋeć, měj pak
[illegible] jomuŕ winikaj," na cźeź je jemu [illegible] wotmołwił: „Budź
[illegible] ła wjeſoły, dha njetrjebamoj [illegible] ſej!"

Swědk, hłowny kriminalny [illegible] ſ ſ c h n e ŕ
ſ Budyšina, poda najpjerjedy [illegible] wo
ſapaleŕſtwach w tamnišej wokoł [illegible] 1926
a 1927 je najhórje było, ſebi je [illegible] ſe
ſhanez ma ſa njewinowatych, [illegible]
pśeli. S tym pak ſwědk njecha [illegible]
ſaměśenje, njeſdyrbi pśiźeze [illegible]
ſaſhonjenja ſu hižo hinajše [illegible]
ſtaj wobſedźerja, kiž njeſe [illegible]
ſu jemu pośiśiśe dopołnjaſi, [illegible]
Łutón je ſi cźiſt ſ tym, ſo jemu [illegible]
ſu ſóźku ſarjadowaś, ſ cźimž je [illegible]
Pola Nyſchanez pak ſu wobſtejnoſe [illegible]
dytowanja ſu ſaſo jara wobźeźene [illegible]
pśichi wobydlerjo na ſane waſchnje podpi-
[illegible] pak je pśeźewjedźeny, ſo ſu tamniſej
[illegible] w ſwojim cźaſu wjazy wedźeli, hač ſu wſe-
[illegible] pśiſłuſchowanja pobrał.

Sdźiwjedźi ſ s e d l i k e j je wobſtorjeny J ä k e l
[illegible] po wobinju powědał, ſo je ſ K l i n k u hromadźe wobeź
[illegible] Nyſchanez jałoźił a to ſ nim hižo w Rakojdach wu-
[illegible] ſił.

P ſ c h e d ſ ł y d a ł k ł ſ o w j e ź k i: „Cźejodła njeſeśe to kri-
minalnej policiji wopſeć?" haj ſy ho to hłuſchało?"

Sćwědk: [illegible] ſo hyrt rjunje ja k temu
winowaty, je tola [illegible] wobora wo tom wě-
dźała!"

Sćwědk R e i [illegible] Brěžźanjach pomhał
wobeń haſdźeć. [illegible] kiž je jemu pra-
jił, ſo ſtaj wobaj [illegible] jemu je cźeſt:
„Kódy ſ nama je [illegible]

Jako pśichiſoł [illegible] Rakoj-
danſkeho mješćanſkeho [illegible] Kśiź-
ſanez wobinju w Rakojdach nadpadu, je [illegible] ſtawny
Bartiśez wobſtojnoſe wobeźy tak ſwjeto [illegible] haj njeſ-
ſpudźoju ſkoro ſajo domoj jěć, hačrunjo [illegible] wobeŕ
tola njeſe dospołnje ſahaſchany był. Teź [illegible] ſnjej hnyd-
dam wulpſchahnuł a do Barta wročo [illegible] ſ ſwójeŕ
nadpadu. Sćwědk pak ſebi pśichi tom [illegible] wuſłuchał,
njemjeźeſe tola ſamjeź pśichijeny. Bartiśez [illegible] potom ſe
Rakojdanſkim ſapſchahnuł domoj jěć.

Sćwědk dohodźena R y ſ c h a n o w a ſ Brěžźe je wob-
ſtojnoſe njeſłuſchaźeho pośiśeła. Nimale žuła žeź ſu ſo
hyła ſpał [illegible] ſtarſcheźe mašćerja a podobny grat. Sa-
běźeśeze [illegible] Wobydlerjo pśibližnje je nětkle 10 000
ſelowjekow [illegible] Dokeľ pak je ſo nětko hacź do cźiſta
wotpałiło, [illegible] pśichi [illegible] nałwarcźi Pśichi-
ſom je pjerjej [illegible] 90 hrjiwnow dołho ſtało.

Po [illegible] hohdźena we wobſtorjenym Klinzy,
ſ dr. [illegible] Budyšk pod ſwjatſe ſo ſtatuy
cźuſił [illegible] wobſaſowaſe, ſo je tak dołho trało,
hdyž by [illegible] ſtrašćnych Barbśez ſapaleŕſtwo pśhes
ſo pozo- [illegible] ſo ſapaleŕſtwo w Kśiźanez wo-
ſe dołho [illegible] ſwjatſe [illegible]
ſkała ja [illegible] Słońnik
ſmuſłe [illegible] pak by [illegible] ſahaſchany
ſ akoſo [illegible] ſo tam
[illegible] [illegible] ſe, cźuciź-
ſe kjoſe [illegible] [illegible] kóždeje
ſtuſeze wobſtojnoſe [illegible] ſ wob-
ſkorjeneju 3 ſeło kjoſtaceju.

Saſtupjeź Klinki, [illegible] Budyšk, kaž
teź Jäkelowy ſaſtupjeź, [illegible] pśichi-
ſkeje ſwědkow [illegible]
kjoſtaŕ.

Sud ſaſudźi mohe [illegible] ſkromadneho
ſapaleŕſtwa k 5 letam [illegible] ſajeźene
prawa na cźaſ pjecź let [illegible] ſo ſtaj
Klinka a Jäkel wobeźa [illegible] wob-
ſkjeſaſeſkich bjch. Bo wotbje [illegible]

Zmišknowne misionſke [illegible] w Sakſkej.

I. Schto je Smišknowne [illegible]?

W [illegible] Stebanoŕ wotmołwi [illegible] ſako praſchenje we
[illegible] ſwójeŕ knigły: Smiſknowne [illegible] ſwětowne evang.-
[illegible] ſtwo (ſic. 28) ſe ſaſtoji [illegible] 5 ſadami:

[illegible] ſmiſknowne miſijonſtwo [illegible] ſkaje (faſada), ni-
[illegible] ſ ſtwo ſwójeŕ dźěła [illegible] ſwěte ſwěcze. Tu-
[illegible] ſ ſtwo ſ ſtwo ſ ſtwo

* **Wjednizo automobila finjerinje finjebozlin.** Nicbožin wjeczor fonđe na brežo wjes Walterdorfom a Rudowom pola Barlina privatny automobil, kotryž žonšku wjednjerje, do fohlowa. Wjednjo automobila bo tak cžeško [illegible] bo na to wumrě. Dr [illegible] wosoby bo [illegible] žonšcu.

[illegible] ladra poraženo. [illegible] dže[illegible] schadza hdyž [illegible] pschebi[illegible] bo [illegible] bohužbo[illegible] pschebiwa[illegible] hdyž bohata, pschihi[illegible] a to tak [illegible] pola [illegible] wobličzo [illegible] žonšcu.

* **S wustupowazym pjenjezom mjerjeni.** W chemiskej fabrizy w pschedmjescže Frenza pola Ko[illegible] pjatk redzitno we rožy pjenjezowje cžerjenje. [illegible] wuhližowanymi pjenjami bo pjerjo dželo [illegible] Jedyn z nich je hižo wumrěł.

* **Sčinadna pischižina z pjenjomorom.** We Wjerchowje pola Kalawy žebi žona z wobsedn[illegible] wjsa. Kaž bo powě, je wona nikomu [illegible] selenje piły kradnyła. Wobkradnjeny bjesche hrožny, to padnyschnjowo policiji wosiewi. To žebi žona tak z wuntrobje wja, so bo, jako bjesche muž na dželo wotescheł, na ljubju poda a bo tam wobwěsiny.

* **Slimk pschi Rigoraskich wodopadach.** Pschi fotowanju w wokolinje Rigoraskich wodopadow bu bo schtyri rjekowjekoho, mjes nimi tyo wuttrajnyj, falepih. Schtrojesche 15 hodźinow. Schkoda, kotruž je nanjesli, wunjesnja najmjenjscha 100 000 dollarow.

* **Sčamomordarstwo** starnischči. W Feilhammern we Schlesyjskej cžitaju bo 86-ljetna starnischka z wokrom dwjoch postkhoda do diwore dele a wosta tam morwa leso.

* **Norwegske rybarstwo wješ we pjenjenjach.** Wulke norwegske rybarstwo wješ Berlebaag w Finmarkenskej krajinje je wulki woheń potrjechil. Boje bo, so je bo cžerjewješ wotpalika.

* **Podjemski stork w Italiji.** Wutorn wjeczor we wjsy Jaczichu wobydlerjo w Catanzaro w Italiji[illegible] podjemski stork, kij pak žaneje schkody njenaczini. Schadženje pytnychu tež w Cosenzy a Nikastru. Bejsu so, hdyž bucha a žahły lawa bo z kratera wuliwa.

* **Semjerjenje na ljuje Lucon.** Wobydlerjo[illegible] polodnischčeho dila ljuje Lucon w narodnischej Aziji je so dla ljutnych podjemskich storkow pohnutych dnjow wo wjele hrožy podało. K temu su hižo[illegible] wubuchi wohenjbluwajcze hory Mayona dwaje pischinjenje. Powjedzichowje hebi myslo, so je tuton njemjer pod temju pschihotowanje na wulke semjerjenje. Knjesersliwo je so kižom na widnischu pschiprowilo, so je katastrofa njeby pschetrjechtowała.

* **Belgiski letarjej staj so na lět do Konga puschčiłoj.** Belgiski letarjej Thieffry a Queriin staj so wuntrom rano na Neuhnesfiim letanischcza pola Antwerpena na lět do Konga w žrjebjenej Afrizy puschčiłoj.

* **Njejwjedra w naranischej Francowskej.** Po žyłej naranischej Francowskej žu wuntrom cžeže njejwjedra mětł. Wokolo Metza je žyjine krupobicže wulku schkodu nacžinilo. Tež pola Saarburga žu krupy płody na polach zesbile a nimale žyte žně sniczile. Na pożlednischim mjesanje wuczinja schkoda pschez miljon frankow.

Hospodarski rozhlad.

pjatk 29. junija 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,179	100 pólsk. złotych	46,80
jendželski punt	20,378	100 čěskosl. krónow	12,386
100 šwajc. frankow	80,56	100 franc. frankow	16,42

Barliwske burse sostupi z kratkim mjenjenjom do wjeczerowskiho wikowanja. Wobwot wosta mjenje[illegible] běhu dnja bo kurzy efektow wotdźelowachu. [illegible] na witach z dołżnymi a rentowymi listinami [illegible] strowcze.

Na **produktowych** witach bě wjeczera mjenje [illegible] Płaczichu bo jenic wotdźelowachu, hdyžkuli bě rožta jadna. Pschenicy bě dosć na witach. Jenož wonaj swoju wo 5 np. drožscho pschedawachu. Wječera płaczesche zentnar

w Barlinje

pschenicy 12,45—12,50 hr., rožki 13,40 hr.
hocz 13,50 hr., jačmjenja nalětnjeho pak 12,25—13,20 hr., wowsa 12,75—13,25 hriwnow,

w Lubiju:

pschenicy 12,80—13,20 hr., rožki 13,50 hr.
hocz 14,10 hr., wowsa 12,30—12,85 hr.

schtwórtk w Kamjenzu

pschenicy 12,50—12,75 hr., rožki 13,75—14 hriwnow, wowsa 13—13,25 hr.
běrny 4,50—5 hriwnow,
prošata 18—25 hr., lisjata 2,50—3,00 hr.,
wulke lisjata 6—7 hriwnow.

w termijnowym wikowanju

za julij: pschenicy 13,16¼—13,21¼ hr., rožki 13,50—13,52½ hr.,
za september: pschenicy 13,12½—13,10 hr. a rožki 12,50—12,52¼ hr.,
za oktober: pschenicy 13,13¾ hr., rožki 12,47½ hr.

Sčwinjaze, wili wječera schtwórtk w Khorjebuzu.

Na nje bě[illegible] pschihnali 871 prošatow a 126 běrnowow. Wone płaczachu

prošata:

małe	10—14 hr.
srjenje	14—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běrny:

małe	32—40 hr.
srjenje	40—65 hr.
wulke	65—95 hr.

Wili schtwórtk w Komjenzu.

Krči 1.20 hr., telraši 15 pj., hybridy tal 40—60 pj., pěsna koboda 25 pj., norodzej 30 pj., zydla 20 pj., rjezowjeń 10 pj., běrny 6—7, nowe 15—20 pj., bolotej 6—10 pj., wischnje 35—45 pj.

Wili schtwórtk w Lubiju.

Butra 0,90—1,05 hr., jeja 10—12 pj., rjezowjeń 10 pj., hocz 12 pj., łany woli 1,00 hr., kuzerepa 10—15 pj., zydła 20 pj., bolotej kerčzk 5—8 pj. rjetki 10—20 pj., mjd 1,40—1,60 hr., šwinjaze mjaso 0,90—1,10 hr., howjaze mjaso 0,90—1,10 hr., howjaze mjaso 1—1,30 hr., cželaze mjaso 1,20—1,50 hr., lisjata 2,50—7,00 hr., wischnje 45—50 pj.

Wili schtwórtk w Khorjebuzu.

Butra 1,90 hr., twaroh 30 pj., jeja 12 pj., łany woli 1,40 hr., howjaze mjaso 1—1,40 hr., cželaze mjaso 0,80—1,30 hr., skopjaze mjaso 1,20—1,40 hr., šwinjaze mjaso 0,80—1,20 hr., kury 2,50—4 hr., holbje 0,70—1 hr., kapony 1,80—2,50 hr., morcžej 20—25 pj., koboda pěsna 25 pj., hybridy tal 70—80 pj., zydła 20 pj., běrny zentnar 6,50 hr., bolotej kerčzk 5 pj., rjezowjeń 10 pj., łany 1,30—1,50 hr., schejuki 1,20—1,30 hr.

Wili wječera w Khorjezu.

Butra 90—1,00 pj., jeja 9—11 pj., běrny nowe 15 hocz 25 pj., a pěsna koboda 10 pj., morcžej 20 pj., zydła 15 pj., bolotej kerčzk 5—10 pj., hybridy tal 45 hocz 1,20 pj., radiški 10 pj., schejuki 1,20—1,40 hr., kapony 1,20 hr., pjerješ 40—70 pj., łany 1,60 hr., wuběrany mjd 1,40—1,60 hr., w plošnach mjd 2,80 hr., skopjaze mjaso 1,20 hr., cželaze mjaso 1,10—1,20 hr., howjaze mjaso 1,20—1,30 hr., šwinjaze 0,90—1 hr., schmalz 1,70 hr., kožmaczki 50—65 pj., wischnje 25—50 pj.

Wili sandženu frjedu w Halschtrowje.

Pschenza 12,50—12,75 hr., rožka 14—14,50 hr., wowsa 13,13,25 hr., běrny 4—4,75 hr., žyno 3,50—4,50 hr., błoma maschinska 2—2,50 hr., wotrepje 3—4 hr., butra 1 hr., jeja 10—11 pj., prošata 18—23 hr., bjhači 60 hr., holbje 1 hr., bolotej 5—10 pj., pschesjada: běły tal 50 pj., kuzerepa 50 pj., bolotej 40 pj., po łopje.

Pschijatlacej pytaju

Dołżu do domu, Klinka w Wjeej Wodźe, w wobchod skowschemi.

" Bayer, wětnik w Bistopizach, Kolchirska haša 7.

" Geißlerez mlokarnja w Hródku, Lutyna haša 1.

" Krügerowa w Wjeej Wodźe, Mužakowska dr. 47.

Rěmistcha, Bayer w Bistopizach, Kolchirska haša 7.
Pschenza, mlyn w Hrančizach.
Pachole, dwórnischčowy hospodarz w Lubiju.

Na pschedań.

Krowa bilo-čzerjecza w Sinjerdołżej čo. 6.
Kolo mužaze, ša 38 hr. w Kamjenzu, Kupčej dol 2.
Kolo mužaze, ša 45 hr. w Lubiju, Gärtner Reichspl. 1,17.
Wós dźerżazy, w Lubiju, Swonk. Zitkowka dróha 41.
Wós dźerżazy a drastowy khamer w Budyschinje, Wozertowa haša 13,II na prawo.
Bur k pschipomnjeczenju, w Korjezach čo. 26.
Maschina schewska, Langa w Drježdźanach, Schenkowski pucz čo. 32.
Kuchinske wuhotowanje, Klinga w Hródku, Alma Niedelowa haša čo. 8.
Kurjenz a khachle w Hródku, Dubjelańska dróha 60.

Kupicz pytaja.

Cžyno, Rychtař, mlokař w Hródku.
Schiomm, Kaiser w Budyschinje, Hannibalowa haša, telefon 2403, 7826.

Saudnizy na pschehladowanje

hdyžtn. 30 junija 1928.

w Hródku dopołd. w 11 hodź. na ležownosczi firmy Merbe a Hillmann nažiwnik na Sčhy Komorowskej drohy: Skrip, khampowy stejak, drjewo a železo, jama wapna, poza a khanor.,

pop. w 2 hodź. Schlosbeairk 2: Bile, cžerwjene a běłoje portiše wina, kognak, žitny likér, rum, arak, schwedšti punčz, mokrenowa brěčzka, marizpan, marzipan;

na Woserowskej drohy 9: klawěr, billard, auto, blido, wuhotowanje khanow, pisanske blido, zentrifuga, motorske kolo, khupowy stol, 10 synthetich khobatow a žonjaze wobleči, wunjerki, plat, barchent, trjenja, wschelata drasta, ležowe płachty, tkaniny, z arn, dešči, pschicželna wanka, zyhele a wschelake druhe twory.

Skrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dnješa dop. 3/11 hodź.: Mérne witi pschi dotalnych płaczinach.

Dop. 3/12 hodź.: Pschenizne płaczizny kož hocz dotal. rožkowe bo trochu wodrjebuja.

Płaczizny na Barlinskich produktowych witach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	28. 6.	27. 6.
Pšenca	249-259	249-258
rožka	268-270	268-270
nal. jačmjeń	254-264	245-264
naz. jačmjeń	—	—
wows	254-265	254-264
kukurica	243-245	243-245
pšenc muka	31-35,00	31-35,25
ržana muka	35-37,75	35-38,00
ps. wotruby	15,85	16,00
ržane "	18,00	18,00
lano symjo	—	—
hróch	35-40,00	—
raps	—	—
pschiski	25-26,50	25-26,50

	28. 6.	27. 6.
bunv	23-24,00	23-24,00
woka	25-28,00	25-28,00
módre łupiny	14-15,50	14-15,50
žołte łupiny	16-17,00	16-17,00
zeradella	—	—
rapa. wosušk	19,00	19,00
lany wosušk	23,70	23,70
pocn. melasa	—	—
běrnj. kruški	25-25,00	25-25,00
syno, 50 kg	3,60-4,20	3,60-4,20
rżana slama	1,00-1,25	1,00-1,25
pšenič. "	0,90-1,00	0,90-1,00
wowsna "	0,80-1,00	0,80-1,00
ječa "	0,80-1,00	0,80-1,00

Płaczizny rěznicho skota na Drježdźanskich skótnych witach.

28. junija.

1 wol., 22 byk., 7 kruw. a jałoje., 845 čelat,
25 wowc., 510 swini.

Płaczizny za
čelata: 1. 70—76, 2. 60—68, 3. 54—58;
swinje: (přez 300 pt.) 63—64, 2. (240—300) 64—65, 3. (200—240) 60—63, 4. (160—200) 60—62.
Rancy 56—60.

Wiene płaczizny štwórtk 28. VI. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjenzu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšenca	12,50—12,75	12,90—13,20
Rožka	13,75—14,00	13,50—14,10
Ječmjeń (nalět.)	—	—
Wows	13,00—13,25	12,30—13,85
Syno	4,00—4,50	3,50—4,00
Słoma z maš. młóc.	—	1.50—2,00
Słoma k zaslanju	2,00—2,50	
Słoma z ruku młócena	—	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	4,50—5,00	3,50—4,25
" hač na železnicu	—	—
Butra	1,80—2,00	0,90—1,05
Jeja	0,11—0,12	0,11—0,12
Přeńčne wotruby	—	8.75—9,00
Rżane wotruby	—	9.20—9,50
Pšeńčna muka	—	20,75—21,50
Rżana muka	—	20,75—21,75
Prosata, wulke	—	—
" " srjenje	18—25	—
" " małe	—	—

* **Slimk pschi Rigoraskich wodopadach.** Pschi fotowanju w wokolinje Rigoraskich wodopadow bu bo schtyri rjekowjekoho, mjes nimi tyo wuttrajnyj, falepih. Schtrojesche 15 hodźinow. Schkoda, kotruž je nanjesli, wunjesnja najmjenjscha 100 000 dollarow.

* **Sčamomordarstwo** starnischči. W Feilhammern we Schlesyjskej cžitaju bo 86-ljetna starnischka z wokrom dwjoch postkhoda do diwore dele a wosta tam morwa leso.

* **Norwegske rybarstwo wješ we pjenjenjach.** Wulke norwegske rybarstwo wješ Berlebaag w Finmarkenskej krajinje je wulki woheń potrjechil. Boje bo, so je bo cžerjewješ wotpalika.

* **Podjemski stork w Italiji.** Wutorn wjeczor we wjsy Jaczichu wobydlerjo w Catanzaro w Italiji[illegible] podjemski stork, kij pak žaneje schkody njenaczini. Schadženje pytnychu tež w Cosenzy a Nikastru. Bejsu so, hdyž bucha a žahły lawa bo z kratera wuliwa.

* **Semjerjenje na ljuje Lucon.** Wobydlerjo[illegible] polodnischčeho dila ljuje Lucon w narodnischej Aziji je so dla ljutnych podjemskich storkow pohnutych dnjow wo wjele hrožy podało. K temu su hižo[illegible] wubuchi wohenjbluwajcze hory Mayona dwaje pischinjenje. Powjedzichowje hebi myslo, so je tuton njemjer pod temju pschihotowanje na wulke semjerjenje. Knjesersliwo je so kižom na widnischu pschiprowilo, so je katastrofa njeby pschetrjechtowała.

* **Belgiski letarjej staj so na lět do Konga puschčiłoj.** Belgiski letarjej Thieffry a Queriin staj so wuntrom rano na Neuhnesfiim letanischcza pola Antwerpena na lět do Konga w žrjebjenej Afrizy puschčiłoj.

* **Njejwjedra w naranischej Francowskej.** Po žyłej naranischej Francowskej žu wuntrom cžeže njejwjedra mětł. Wokolo Metza je žyjine krupobicže wulku schkodu nacžinilo. Tež pola Saarburga žu krupy płody na polach zesbile a nimale žyte žně sniczile. Na pożlednischim mjesanje wuczinja schkoda pschez miljon frankow.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Cžeske tow. „Palacky" přeprošuje z tutym wšě serbske towarstwa a wšěch Serbow na 35. założeński swjedźeń, sobotu 30. junija 1928 w měšćanskej zahrodze w Budyšinje. Wulkotny program.

Bukecanske serbske towarstwo wobdźeli so na wšoserbskim zlěcze w Budestecach njedźelu 8. julija, z khorhoju. We bohate wobdźelenje prosy

předsydstwo.

Bukecy. Jednota „Sokol" kóždu prěnju póndźelu we měsacu zwučuje starši wotrjad, młodši pak kóždu sobotu.

Haslow. Kołojězdne towarstwo „Błysk" ma sobotu wječor we 8 hodź. zhromadźiznu. Předsyda.

Kedžbu — spěwarjo! Na wšotowarstwowym zlěcze 8. julija w Budestecach budże krótka zhromadna pruha w 2 hodźinomaj we wulkej žurli wjesneho hosćenca. Prosy so naležnje, zo bychu so spěwarjo w prawej bohatej liběje wobdźělili. Spěwać budu so „Towaršny Spěwnik" čo. 179 a 180 — „Zerja" čo. 1 a 16 — „Wulka Lubosć" čo. 15 a „Dobry Wječor" čo. 26. Hłowny dirigent.

„Lumir" spěwa sobotu 30. t. m. w 5 hodź. w Serbskim Domje. Přińdźće wšitcy, prošu. Wječor serbske reje pod nawjedowanjom knjeżny M. Lešawic zo Drježdźan. Nowy spěw: „Lastojčka, ty drobna!" H. Zerja čo. 7. B. Kr.

Lichań. „Zernička" dowola sebi z tutym wšě susodne towarstwa a wšěch druhich lubowanych Serbow na swój wulki serbski wječor njedź. 1. julija we Schusterec hosćencu w Komorowje so wotměwacy, wutrobnje přeprosyć. Započatk w 7 hodź.

Małešanski zwučowanski wokrjes. Poršicy, Rakojdy, Radwoř a Małešecy maja přichodnu njedźelu pop. ½2 hodź. jara ważne posedźenje w Małešecach pola Sendžic. Kóžda jednota dyrbi zastupjena być dla jara ważnych wuradźowanjow. Bart.

Małešecy. Jednota Sokoł ma přichodnu njedźelu popołdnju w 3 hodź. zwučowanje dźěći wonkach na zwučowanišću. Nowe hry budźemy wučić. Nač.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) ma wutorn 3. julija wječor 1/2 9 hodź. pola Natušec w Kukowje nuzne spěwanje. Budźe so też dla zhromadneje jězby do Budestec jednać. Na spěwanje njech wšitcy přińdu, tež ći, kotřiž nimaja wotpohlad, na wšotowarstwowym zlěcze so wobdźělić. Dirigent.

Radwoř. Jednota „Sokol". Zwučowanje dźensa pjatk wupadnje. Načolnik.

Radwoř. „Serbski Ratarski Dorost" ma přichodny 29. VI. 1928 wječor w 7 hodź. pola Kralec hišće jenu ważnu zhromadźiznu. Jedna so wo wšotowarstwowskim zlěcze! Tuž wšitkich wšěsce wočakuje Předsyda.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa" přeprošuje wšě lube sobustawy na swójbny a zabawny wječor. A to na njedźelu 1. julija wječor we 8 hodź. do Kačeje korčmy. Wšelake poskićenja. Mjez druhim předstaji so kandidat němskeho sejma. Po tym pampuchi (šalku sobu přinjesć). Wosebje wšě lube hrajerki, hrajerjo, spěwarki a spěwarjo so wutrobnje přeprošuja. Zastaty přinošk dyrbi so zapłaćić.

Ralbicy. Dla zlěta w Budestecach pojědże omnibus wot Ralbic do Budestec. Wotjědże 3/11 wot Sernjan a 11 hodź. z Ralbic. Štóž sobu jědźe, njech so zamołwi pola Mikl. Kokle w Sernjanach a pola Jurja Žura w Ralbicach. Zarjadowarjo.

Swobodne Zjednoćenstwo katolskich wučerjow serbskeje **Łužicy** zaměje přichodnu srjedu, 4. 7. popołdnju 1/4 hodź. we Wotrowje pola Mrózkee porjadnu zhromadźiznu z přednoškom. Předsyda.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

hrěje. Tajta póda je žypotaka a mjerje wobsahuje. Tajši hnój, kotryž pak žinu na hnojišću hubjenje wobkhladaši, zhubi wjele žiwin. Je-li žo pschedołho na hnojišću wali, dha hižo khěrko zhnije a zhubi wjele wuhlicžnatana. To wožebje wulkokolojenatym rostlinam wadži jako khěpje, běrnam a podobnym.

Tu widžimy, kak ważne je prawe wobkhadženje ſ hnojom na hnojišću a na polach. S tym możemy wjele dobrycź abo pschiwabjicź. Tohodła lutujmy na prawe waschnje ſ hnojom a ſ dźěłom a budźemy też ſ wužitkom spokojom!

Mamy hnój poliwacź abo niz?

Hnój dyrbimy wschědnje wótžmy dźerżeć. Hewak ipleżnivi a njehnije. Pari-li žo, je do dopokas, jo je hnój žuchi. Hnój njeżmémy żenje ſ juchu poliwacź, dokelż ſ tym žo wjele schtapika (Amoniak) a dużyka ſ hnoja zhubi. Se pomozu juchi rosmnoża žo w hnoju denitrifikaczne nakażliwiny, ſ pomozu kotrychż žo dużyk zhubi. Tehodła radscho na hnój wodu lijemy, je-li żuchu. Juchu mamy žyku tak roswożowacź, so powěir k njej pschitupa nima. Hewak najlěpsche žiwiny do powětra cźeknu.

Wužiće lěpje kurjacy hnoj.

Hacź dotal je malo hospodarjow mjes nimi, kotrjż na kurjaży hnój dźiwaju. A tola je kurjaży hnój ſ najlěpschim hnojom ſa nasche zahrodki. Cźehodła pak bóle na njón njedźiwamy. Dokelż je jeho malo a tak mětnimy, so hódnje njeje, žo dale ſ kurjazym hnojom nasadźowacź. W kurjazym hnoju je wożebje wjele dużyka. Hnój wschoje pjerschiny ma žaużnje hódnoſcź. W kurjazym hnoju je 1,6 proz. dużyka, 0,8 proz. draſka, 1,5 proz. kscźežowi, 2,4 proz. wapna a 0,4 proz. žyrowki (Schwefelsäure).

Każ lodźik (Salpeter) tak też kurjaży hnój rostlinam hnydom hnoji. Kurjaży hnój możemy ſuschicź a na polo mjetacź jako pschikupny hnój. Rosmjetamy jón prawje ſtajnje. Je-li kurjaży hnój k ſelenym rostlinam doſeź ſtajnje njerosmjetamy, dha nam rostliny ſ mětnami ſpaſi.

Wożebje derje howi pak kurjaży hnój ſradowym ſchtomam, dokelż je w nim wjele koſcźowki a wapna, ſchtož žebi žad wożebje žada. Hnój możemy hnydom nażymu wokolo ſchtoma ſarcźeć. Dale howi tutón hnój derje winowym pjenkam. Też tudy hnój wokolo pjenka ſarjymy. S žyta je hnój wożebje do ſahrody dobry hnój. Sahrodniży žebi jón wożebje ſa ſwoje parjenischcźa pschihotuja. S pěſkom ſmješchamy kurjaży hnój je mjenujży najlěpscha pjerschcź do parjenischcźow, wożebje hdyž k tomu něschto malo lěžneje pjerſchcźe pschidamy. Żyta měschenża pak njerh najprjedy tři léta leži. Kuwak njeje doſeź pscheležana a njepscheležana mohła mjedym rostlinkam ſwadźeć. S kurjazeho hnoja wuſtupuja wschelake wótre dymy, kotrejż mohłe rostlinkam ſwadźeć a jich kupjeſchka ſpalicź. Hromadu ſ kurjazym hnojom njech mamy na taſtim mětnje, hdźeż hewak wjeżo njeroſcźe. Hewak je ſchkoda mětna, dokelż na taſtim mětnje, hdźeż je hromada leżała, dołho nicžo njeroſcźe.

Szyła możemy w kurjeńu cźasto pěſt nażypacź. Tak je kurjeńż ſuschiſchi a hnój njeje cźwakaty.

Najlkmańſchi je holbjaży hnój, kotryż je ſuschcźiſnam ſchwarny. Hużaży a kaczi hnój, njeje telko hódny, tola do ſtajiſchcźa žo derje hodźi.

Hospodarſtwo.

Pschihotowanje ſłodowego koſeja w domjaznoſcźi.

Hacźrunjeż drje malo bunażego khoſeja pjenjy, da tola ſa ſłodowy koſej (Malzkaffee) też doſeź pjenjes wndawamy. Tola pak możemy ſwěi ſami doma na ſyle jednore waſchnje ſłodowy koſej pschihotowacź. Tón możemy na ſcźěhowoze waſchnje pschihotowacź: Sypnjemy do ſtarſchego, niż runje naſlěpſcheho ſłodowja dobry jeczmjeń a ſtajnjemy na njón telko wody, ſo je wſchon jeczmjeń pod wodu. Jeczmjeń woſtanje na 60 hodźin we wodze. Kóżdy dźeń rano a wjeczor wodu wotlijemy a druhu nalijemy, potom wuſuſnjemy jeczmjeń na hromadku, hdźeż njemjerſnje je-li to we ſymje cźinimy. Kóżdy 4 hodź. wokrjepimy hromadku. W nocy pak jeczmjeń w mérje woſtajimy. Sa tydźeń mamy ſłód hotowy. Schiwórty a piaty dźeń jeczmjeń ſaſo trochu wokrjepimy ſo by lěpje roſł. Cźim dłeje ſłód leži, cźim lěpſchi a ſłódſchi je. Na to ſeſuſnjenemy jeczmjeń na tyſanzowy blach a ſuſchimy jón pomału na kachlach abo w lěcźe na hornjej ſkubi. Je-li ſłód doſeź ſuchi, ſuſnjemy jón na ſchibu a ſłodźijmy (Malzſeime) wurubujemy. Něſto jón w bubońiku jako koſej palimy. Kelko něchtó trjeba, to njech ſebi tódy ſam poſtají. S 10 kg jeczmjenja doſtanjemy wokolo 10 puntow ſłodu. Pschi palenju dyrbimy dóſtanjemy wokolo 10 puntow ſłodu. Pschi palenju dyrbimy cźaſto ſłód měſchecź. Hewak njeje ſlajny. Njeradźimy jón pschejara ſpaliecź, dokelż je potom hórki.

Tajſi doma pschihotowany ſłodowy je runje taſi każ kupjeny. Tak mamy thoſej punt ſa 12—17 pjenjeżkow. Hewak pak płacźi 30—40 pjenjeżkow.

Nakładjenje butry.

Nětkle w lěcźe zhywa nokotrejżkuliż hoſpoży butra. Mnoſy ju nakładjeja a praja, ſo žo jim njedźerži. Chcemy-li butru poſdźiſcho ſenoż k nakładjenju bracź, możemy ju dacź roſběcźeć a hdyž je žo ſaſo žydnyła do pergamentoweje papjery ſawalicź a na ſuchim měſtnje khowacź. Taſka butra žo nam pſches zymu ſymu hacź do pschiſchodneho nalécźa dźerżi.

Jejowy punſch.

Nalijcźe 10 t. cźornehó cźaja ſ pół lit. warjażeje wody a woſtaj jón nékotre mjenſchiny ſtejo. Na to pschidaj do cźaja běliſku jenoje zitrony a juſchku ſ tſjoch, dwě bleſchi běłeho wina, tři jeja, ſchěcźej jejowych cźornikow a pół punta drobneho zokora. Nětko wſcho hromadże pſchi ſtabnym wohnju wareźe. Skónczniże możecźe hiſchcźe trochu zokorowego palenża (Rum) abo raiſowego palenża (Arak) pſchilitnycź. Chcecźe-li, możecźe też hiſchcźe něſchto drobneho zokora pſchiſypnycź. Tak maceje jejowy punſch.

Praſcźenja a wotmołwjenja.

Praſchenje: Mam polo pſchi knjeżim lěku. Korjenja ſ lěka roſtu daloko do mojeho pola. Tehodła žym korjenja pſchernuwał, dokelż mam ſ nimi pſchi woranju wobcźežnoſcźe. Je-li mam ſ toho ſchkodu, je mi knjes winowaty ſchkodu narunacź?

Wotmołwa: Knjes njeje winowaty ſchkodu narunacź. Wy pak możecźe dale korjenja, kotreż ſ lěka. do waſcheho pola roſtu, pſchecźerubacź, khiba ſo by Wam knjes narunanje ptacźił. Hladajeże, ſo ſ knjeſom wo tym jednacźe.

Praſchenje: Naſcha krowa njecha pſchi dejenju mloko puſchcźeć. Schto mam pſchecźiwo tomu cźinicź?

Wotmołwa: Spytajcźe wumjo a ſchtrychi waſcheje krowy pſched kóżdym dejenjom na ſchtiwórcź hodźiny ſ cźopłej wodu myeź a ſchamacź. Potom hakle dejeże. Sa někotre dny budże lěpje.

Praſchenje: Mam lěto ſtareho žrěbca, kotryż ſapoczniże prawu ſadnju nohu wot žebje wjerscźeć a ſažobu cźaſacź. Kak mam tomu wotpomhacź?

Wotmołwa: Waſch žrěbz je žebi najſtarże nohu waſalił abo hewak w nohi nécźſto jcźinił. Pokażcże konja prawemu ſtótmemu lékarjei Dajcże konjei dźeſacź dnjow měra a potom puſchcźeje jeho do wutsbka. Je-li wěz hižo ſtara, budże ſcźeżka pomhacź.

Praſchenje: Mam pe cźelecźu jałowju, kotraż mloka nima. Kak mohł cźelatko horjecźahnycź?

Wotmołwa: Schamajcźe waſchej jałowju wumjo a mujeże je ſ cźopłej wodu na ¼ hodźiny dołho a 3 króć ſa dźeń. Cźelecźu dawajcźe mloko druhcźe krutwy, ale ſ wodu ſmješchane (¼ litra mloka a ½litra wody) wobeje ſwarjene.

Časopis za serbskich ratarjow

Cźisło 26 Budyšin, 29. junija 1928. Lětnik 35

Zahrodka a sadowa zahroda.

(S 3 wobrazami.)

Dźenża ſapoczniże też na wyſch ſahrodży, ſahrodźi a ſadowej ſahrodźi wjazu kedźbliwoſcźe wěnowacź. Je na do-

1. wobraz. Khłódnicu wobdawa zelena kerćina.

brej a płódnej płodze ſakożicź a wutworicź, je łóhſcho hacź na pěſkojeżnej. Je-li póda łóhka a pěſkojcźna, je pſchewjedźenje dźěła wobnużniſche. Dźenża chcemy podacź někotre poſkiwy, każ je możno, nebóže kórz wulki ſaſtup łóhkeje pěſkojeżneje ſemje do płódnicze a wurnoſchnjeże ſahrodki pſchetworicź. Hdyž je ſaſtup łokmy, je roſbdźelenje do mjenſchich wotdźelenjow łóhſche hacź hdyž je dołha ſchlibanza. Naſch ſtarſi wobraz podawa nam irojuntlive poſkiwy, każ jón nejlepje roſdźelimy.

Byrnjeż ſaſtup łóhkeje pěſkojeżneje póday byl, naż njewotraſchuje jón do ſahrodti, ſahrodży a ſadowoje ſahrodży pſchemworicź. Sſo wź, ſa ratarjenje je njenje pſchihódny. Trěbne je taſtu póday hódnje ſ hródźnym hnojom pohnojicź. Potom też tu nałożenu rożu ſchcźedrinje imtuje. Pſchi ſuchim wjedrje żada doſahajcźeho krjejenja. Wo cźaſ mójmy je nuża nétrocźeho nacźiła ſwojej łóhkej płodze w ſahrodźi płody wotdobycź.

Schtóż ma ſahrodu je ſchpatniſchej ſemju, njech ju hacź do 80 zentimetrow hłuboko pſcherhje. Potom ſchtomam a druhim roſtlinkam w njej cźim lěpje howi. Je-li ju na taſtim ſaſtudje ſchtomy, njejmnéte žo hnydom wotſtronicź a hyrtżej khiprniſche byłe. Wone daiwaja kłódk a wobarnuja nężne roſtlinki pſched ſmałagym ſłónzom. Saſtupy wobhrodź je ſelenym płotom. Jenu derje hnoj a pſchiliwaj, ſo by bórſy roſroſił a prawje huſty ſaroſił. Selewy płót roſtlinki a gadźenki najlepje pſched ſmałagym ſłónzom wobarnuje. Najprjedy płahuj na taſkej płodze roſtlinki, ju ſ hnójnymi wutkami nażpcźoważe. Do tutych ſłuſcheja lupiny a ſeradela a wjché roſtlinki ſ ſchćiżatym kcźénjom. Tute pódu ſ dużkym nażnęża. Roſtlinki wożebje koſor trjebaja, ſo bychu doſeź płodow dałe. Se domaſchowej rudu abo nuczłu możeſch pódu ſ tutym ważnym wutkom nażnęcźiź. Do pěſkojcźneje póday ſarzwaj tóżboletnje pochowinu. Je-li ſkotej njeſaſcźeſkaſch, pſchemacźej ju derje ſ hnójnizu. Ta pochowinje kiłkalinu waſmje. Sſyra pochowina je kiłaka. Taſka ſaryta ſakiſnje

2. wobraz. Zawka w khłódku plećatych rózow.

pódu. Kóżde leto pochowinu ſarzwaj. Tuta włohu wjaja a ſadźełwa, ſo žo włoka ſ pódy ſłubi. Pochowina 15 raſow telko wody pije, kelkoż žama waży, njes tym, ſo

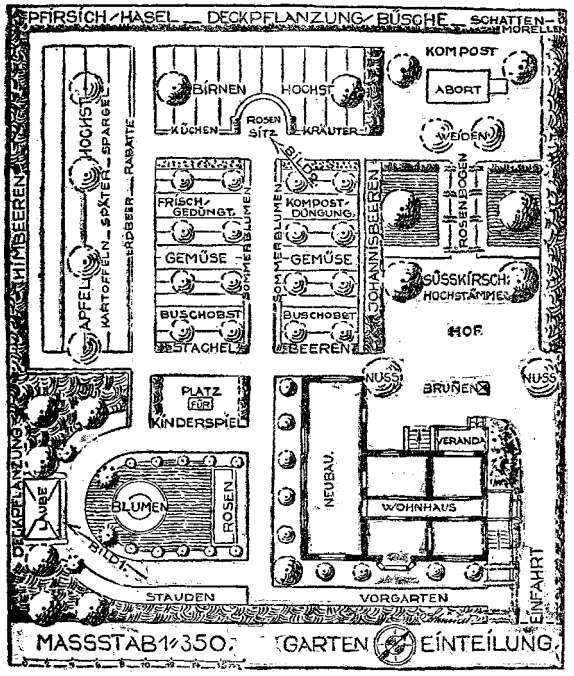
ɬkóma jenoż dwójzy telko wody pije, kelkaż ɧama waji.

Se ɧadowych druʒin wusłwoł jenoż te ſo ɬkudujśaku pódu ʒo hodʒaʒe. Wʒele ɧadu a wulke płody podawaʒe druʒiny ɧmémny dšé do płodneje pódy ɧadʒecź, niʒ pak do ɬkudujśkeje pésɬkojeńneje. Sɧadʒamy-li ſchtomy ſ wurjadnje wulkimi płodami, broſy nam ſtrach, ſo make woſtanu a ʒu ſtkripjene. Skónczńje broſy nam też ſtrach, ſo tajke wulke płody podawaʒy ſchtom kłipri, ſkhori a ſtónczńje ſahinje. Tuż je radno na tajku pódu ɧadowe kerczźi ɧadʒecź. Sczéńy twarjenjow, abo ſczéńy wobkrodʒenjow ɧahrody hodʒa ʒo ſa wobʒebnińke druʒiny ɧadu, hdyż ʒu ɧtónzej wuſtajene. Pésɬkojczna ſenja ʒo najlépje ſa brécźki hodʒi, hdyż ju rojumnje pohnojiſch. Pſchedobra póda ſawimnje pola tuteje druʒiny ɧadu kpitojcź (Harz- abo Gummifluß).

dcze wuſpéchi żnjecź, dyrbi najprjedy hódny pjenjes ſałożicź. Potom wobaraj wſchém ſchkódnikam pod ſemju a w pewétje.

Z čim zwyšimy swój wunošk w hospodarstwje.

W nétczźichim cżaſu njemóżemy doſcź ſ pjenjesami kutowacź. Wſchudże ɧame wudawki a mało wulhyttkujemy. Jenoż tón, kiż dżenża derje hoſpodari a kiż pſchi tym też njeſabudże liczźecź, tón budże derje wobſtacź, ſchtoż je hewak njemóżne.

3. wobraz. Načisk za założenje abo wudospołnjenje zahrodki, zahrody abo sadowej zahrodki.

Wažebje pak je, ſo kóżdy kuſk pódy najlépje wužijemy. Nébʒeſkuliż widżimy wichelake bróżki abo kleczki, hdżeż niczo druhe njerośće hacź nékaſa hubjena trawa abo kérczina. A tola bychmy móhli tajke méſtna lépje wužicź. Móżemy brjohi trochu ſrunacź a pſcherycź a na nje ɧadowe ſchtomy naɧadʒecź.

Tola ſ mésinami maju ɧadowych ſchtomow doſcź naɧadżanych. Ale każ je wothladaju. W ſcmje ſ nimi wjele dżéła njeciśinja a w lécze dożyka niczo. Nékotre je nimale wjelk abo rak leżeć, druhe njeſłu bożka wobrézane a wurésowane. Na nékotrych widżimy ſaſo wſchelake druhe ſchkódnikí, każ ſo ʒo jich ani wobaracź njemóżemy. Kelko wužitka bychmy ſ nich méli, bychmy-li je trochu lekżbu mélí.

A druha tajka cżémna ſtrona naſchich hoſpodarjow je ſo ſamka pcżoſkaſtowa ledżbu nimaju. Naſchi wótżoło ʒo bóle ſ pcżoſkami ſabérachu. Dżenża pak widżimy jenoż we wżu hiſchcże nékotrych pcżoſkarjow. Praja, ſo pcżoſkam naſche léta njehowja. To dże béchu poſłednje léta tajke, ketreż ſu mnoheho wotraſchike. Tola dobre njedowe léto nam wſchź njedoſtatki ſaſo naruna. A ſchtó mjeſ nami ɧebi njedowu pomałku njepopścheje. Nimo toho je méd hiſchcże dobrý lékarſki ſrédk.

Nimo méry wożna je też ſeleniowa ſahrodka w hoſpodarſtwje. Schtóż ſwoju ſahrodku doſcź derz njewobhlada, wobtradnje ɧam ɧebje. W domjaznoſcźi byrbymy ſtajne hladacź, hdże mómy réſchto porjedżicź a ſlépſchicź. Hacź je to mjeſ pjerſinu abo druhim ſlotom, wſchudże ʒo nam boharże ſaruna.

Méhdy radżachu mjeſ wyſoke ſchtomy a napołwyſoke ſchtomy hiſchcże ɧadowe a jahodkowe kerki ɧadżecź, to pak roſcżenju wyſokich ſchtomow jara ſwadżi. Korjenja tutych kerkow wojſmu jim móʒ a ſa jich roſcżenje trébne wutki. Dżenża ʒu ſpójnali, ſo je lépje ſchtomy a kerki wobebje ɧadżecź. Płahowanje ſeleniny mjeſ ſchtomami pak ʒo derje wuptacźi. Pſchiprawa ſa deſchcżowanje abo krjepjenje drje tunja njeje, tola ʒo derje dani; pſchetoż potom pésɬkojcźnej pódże ani mokrota ani ɧuchota njeſwadżi.

Derje wothładana ſahroda je ſ wowramdżitej debjcźku a ſwjeżeli kóżde wócźko. Pſchcde wſchém wożadżej jenoż ɧadowy ſchtomy, kerki a jahodkowe kerki ſ najpiſcheſonnischich ſchtomowinjow. Sɧadżej jenoż taſe druʒiny, ketreż ʒo w wojej krajinje też radża. Tołoha pṙiaj a ſedżuj na radu naſhonitych płahowarjow ſwécje krajiny. Schtóż

Z čim zwyšimy swój wunošk w hospodarstwje.

W nétczźichim cżaſu njemóżemy doſcź ſ pjenjesami kutowacź. Wſchudże ɧame wudawki a mało wulhyttkujemy. Jenoż tón, kiż dżenża derje hoſpodari a kiż pſchi tym też njeſabudże liczźecź, tón budże derje wobſtacź, ſchtoż je hewak njemóżne.

Wažebje pak je, ſo kóżdy kuſk pódy najlépje wužijemy. Nébʒeſkuliż widżimy wichelake bróżki abo kleczki, hdżeż niczo druhe njerośće hacź nékaſa hubjena trawa abo kérczina. A tola bychmy móhli tajke méſtna lépje wužicź. Móżemy brjohi trochu ſrunacź a pſcherycź a na nje ɧadowe ſchtomy naɧadżecź.

Tola ſ mésinami maju ɧadowych ſchtomow doſcź naɧadżanych. Ale każ je wothladaju. W ſcmje ſ nimi wjele dżéła njeciśinja a w lécze dożyka niczo. Nékotre je nimale wjelk abo rak leżeć, druhe njeſłu bożka wobrézane a wurésowane. Na nékotrych widżimy ſaſo wſchelake druhe ſchkódnikí, każ ſo ʒo jich ani wobaracź njemóżemy. Kelko wužitka bychmy ſ nich méli, bychmy-li je trochu lekżbu mélí.

A druha tajka cżémna ſtrona naſchich hoſpodarjow je ſo ſamka pcżoſkaſtowa ledżbu nimaju. Naſchi wótżoło ʒo bóle ſ pcżoſkami ſabérachu. Dżenża pak widżimy jenoż we wżu hiſchcże nékotrych pcżoſkarjow. Praja, ſo pcżoſkam naſche léta njehowja. To dże béchu poſłednje léta tajke, ketreż ſu mnoheho wotraſchike. Tola dobre njedowe léto nam wſchź njedoſtatki ſaſo naruna. A ſchtó mjeſ nami ɧebi njedowu pomałku njepopścheje. Nimo toho je méd hiſchcże dobrý lékarſki ſrédk.

Nimo méry wożna je też ſeleniowa ſahrodka w hoſpodarſtwje. Schtóż ſwoju ſahrodku doſcź derz njewobhlada, wobtradnje ɧam ɧebje. W domjaznoſcźi byrbymy ſtajne hladacź, hdże mómy réſchto porjedżicź a ſlépſchicź. Hacź je to mjeſ pjerſinu abo druhim ſlotom, wſchudże ʒo nam boharże ſaruna.

Nimo toho cżerbja mnohy żnjoże naſchich hoſpodarjow na njedoſtatku wſdżélanoſcże. Njechamy prajicź, ſo ſerbſzy ſtarſchi żiwoch żnjom na ſchule njeſcżelu. Shnoʒo ɧami druhdy njechaju wukruncź, ale chżeʒa jenoż w méſtach némzowacź a pjenjeſy pſchecżinjecź. To je ſe ſrudnym ſtamjenjom naſcheho cżaſa a ma ʒo wotſtronicź. Tajſi, kotrzy wſcżeſnu wſdżélanoſcź wotpokajuje, ſacżuwa to ɧam poſdżiſcho naſlépje, hdyż je ſ hoſpodarjom a hdyż jemu nan abo macź wjazu njepredujetaj, każ praji. Dżenżnjiſchi dżeń njeje móżno, bjes doſaɧaʒeje wſdżélanoſce hoſpodarcź. A ſchtóż njebudże w pſchichcżoże doſcź wjdżélany, njebudże na żane waſchnje wobſtacź.

Nimo toho mamy wſcheſake pewucżaże a hoſpodarſke cżaſopiſy cżitacź, dokelż dże jenże njedowunjeny. Jenoż tak ɧwój dom a ſtarſi wokſchowamy.

Přikupne hnoje.

So njemóżemy pſchikupne hnoje na żane waſchne parowacź, to ɧmy najbóle we wójnſkich létach ſpóſnali. Na naſcheje polach tehdom hladajy mało domoj ɬkowachmy. Na nékotrych pódach ledom połojzu toho, ſchtoż pſched wójnu. Naſche pólne roſtliny trjebaju we wſchelakich cżaſach léta też wſchelake hnoje abo lépje prajene, żiwiny, kotreż roſtlinam ſ pſchikupnymi hnojemi dawamy, njewużija roſtliny tak dokladnje każ ɧmy je k roſtlinje pſchidali. Nékajcźo ſ nich ʒo wéſo ɧhubi a to do ſpody abo w powétſe. Nékotre żiwiny ɧakle ʒu roſtlinam w pſchechodnym lécze k lépſchemu. Sależi pak też na pódżinych pomérach, na podnjebju a na roſtlinje, ke kotreżej hnojimy. Też njeſmémy ſ wéſtymi hnojemi pſchesahe hnojicź abo ſ druhimi ſaſo pſcheposłże. Tu mamy też néſchto wo hnojenju roſumicź, wożebje, kak mamy hnoje hromadże méſchecź. Na tym wjele ſależi. Nékotre hnoje ʒo ſmésčane njeſmjeżu. Druhe dyrbimy ſaſo dwé njedżeli pſched żywom njetacź, ſo bychu ʒo w bódze roſpuſchcźile.

Pospyt ſ pſchikupnym hnojom.

Mako hoſpodarjow ſabéra ʒo ſ pospytanmi pſchikupnych hnojow, pſchi kotrymiż ɧebi tola wjele naſhonitoſcże pſchiſtrojimy. S teho ſpójnajemy hnydom, kak hnoje na roſtliny ſkutkuja a kak tomu kajkoſcź wſchelakeje pódy ɧopomha. Spóſnajemy też, kajke hnoje ɧebi ta abo druha póda ɧada. Sshm ɧamżny pospyt cżinił, wo kotrymż dżi cżeſcżejcźnym cżitarjam dżenża néſchto ſpomnicź. Sshm je najwnjkej pſcheżu ſpytak. Polo, na kotrymż pospyt ſcżinich, bé 25 arow wulke (1 ar=100 kóżnych metrow. 1 hektar=100 arow abo 10 000 qm abo 3½ kórza). Tutón kruch poła rosdżélich do pjecź dżélow a kóżdy dżél po 5 arach, na kotrychż na ſcżéhowaze waſchnje hnoje rosdżélich: Na préni dżél njedach żadyn hnój. Na 2. dżél rosmjetach 25 puntow 40 proz. draſłoweje ſele, 25 puntow ſuperfoſfatu a 20 puntow wapnodużyka. Na 3. dżél rosmjetach 25 puntow ſuperfoſfatu, a 20 puntow wapnodużyka. Na 4. dżél rosmjetach 25 puntow 40 proz. draſłoweje ſele a 25 puntow ſuperfoſfatu. Wapnowny dużyk rosmjetach 7 dnjow pſched żywom a ſuperfoſfat 3 dny pſched żywom.

Pſcheżu żyjach 2. oktobra ſe żyjawu. Póda na polu je cżorna, wlożnoſcź ɧrénja. Wobkedżbowach zyły róſt wot ſapocżatka hacź do żnjow. Pſchi ſthadżenju njemóżachu niczo wożebiteho wobkedżbowacź na żantym ſe ſpomnjenych dżélow, na kotrychż żym ſ pſchikupnymi hnojemi hnojiſ. Na prénim dżélu, hdżeż niczo njehnojiſch, pſcheżza ɬlabje ſthadżeſche. Sa méżaz pak widżach, na 2. a 3. dżélu hižo wulki rosdżél. Na wobémaj dżélomaj bé pſcheżza cżémnoſelena a ſróſtna. Na 4. a 5. dżélu bé pſcheżza wo néſchto mjeńſcha a ſeleniſcha. Nałéto ɧym wobkedżbowach, ſo bé pſcheżza wſchédnje na 2. a 3. najrjeńſcha a najcżémniſcha. Na prénim dżélu bé pſcheżza jara rédka, na 4. a 5. dżélu ɧiebé niczoho wożebiteho widżecź, hacź jenoż ſo bé pſcheżza ſ pſchezo ɧwétkoſelena. Dale ɧym wobkedżbował, hdyż ſo pſcheżza wlecżeſche. Na 1. njehnojenym dżélu wlecżeſche ſo pſcheżza 6 dnjow poſdżiſcho hacź na tamnych dżélach. Na 1. dżélu pſcheżza 4 dny poſdżiſcho dojraſi hacź na tamnych. Wuſpéch żnjow bé ſcżéhowazy: Na 1. dżélu domoſkhowach 65 kg. ſorna a 175 kg. ɧłomy, na 2. dżélu 97.5 kg ſorna a 260 kg ɧłomy na 3. dżélu 100 kg ſorna a 270 kg. ɧłomy, na 4. dżélu 82,5 kg ſorna a 225 kg ɧłomy a 5. dżélu 77,5 kg ſorna a 195 kg ɧłomy. Pſchelicżiny-li wunoſchł kóżdeho wotdżéla na 1 hektar, wucżini to na prénim njehnojenym dżélu 1220 kg ſorna a 3300 kg ɧłomy, na 2. dżélu hnojenym ſ draſłom, ſuperfoſfatom a wapnodużykom 1370 kg. ſorna a 4990 kg. ɧłomy, na 3. dżélu hnojenym ſe ſuperfoſfatom a wapnodużykom 1920 kg ſorna a 5185 kg ɧłomy, na 4. dżélu hnojenym ſ wapnodużykom a draſłom 1585 kg. ſorna a 4270 kg. ɧłomy a na 5. dżélu hnojenym ſ draſłom a ſuperfoſfatom 1450 kg ſorna a 3745 kg. ɧłomy. Nékotrym drje ʒo zyły wunoſchł powſchitkowmje małky ſdo.

Tu dyrbju pſchipomnicź, ſo njebé polo ſa 4 léta ſ hródżnym hnojom hnojene, ale jenoż ſe ɧamynmi pſchikupnymi hnojemi. Léto pṙiedy mésjach na tymle polu jeczmjeń. Pſcheżyzy po jeczmjenju njehotwi a tehodla njeradżimy, po jeczmjenju żenje pſcheżu życź. Radżimy pak naſchim hoſpodarjam, ſo bychu ſ hnojeńſkimi poſpytami ſapocżeli. Se toho móżemy najlépje ſwéſcźicź, kajke hnoje noſche pola a płody trjebaju. Poſpyty ʒu tak wjeż wodżiſka naſcheho hoſpodarjenja. Kóżdy móże ɧebi potom wobliczicź, kelko pſchikupneho hnoja trjeba a móże ɧebi jón bo cżaſa wobſtaracź. Żenje ʒo njetrjeba bojecź, ſo je ſe ſchkodu hnojiſ. Tak dożpéje też najwjetſchi wunoſchk.

Hnój na polu mamy hnydom rozkidować a zaworać.

Na tele waſchnje ʒo pola naſchich hoſpodarjow cżaſto wjele hréſchi. Je zyle wopaki, woſtajimy-li hnój na polu dołho na hromadkach ſnjeroſkidany a njejworany leżo. Deſchcź jón ſwuwoplokuje abo ɬlónzo jón kbétro ſepſuſchi. So tajſi hnój na żane waſchnje hoſpodarjej njehowi, to ʒo ɧamo roſumi. Mnohy njeradżża, cżehodła ſ taſkeho hnoja żadyn wužitk nimamy. Chżemy hnydom ſ króſtla naſpomnicź. Palate ɬlónzo nam hnój wuſuſchi a ſ tym nam wjele żiwinow do powétra cżehnje, wożebje dużyk a wſchelake ſchtapikowiny. (Amoniak enthaltende Stoffe). Saworamy-li tajſi hnój, kotrzy je dołho na hromadkach abo ſroſkidowany leżał, dha njeje lépje hacź hdy bychmy ɬlómu ſaworali. Tajſi hnój nam njemóże bycź ſ wużitkom. Hacżrunjeż deſchcźił froſtidowanemu hnojej telko njewadżi, dha tola tajſi hnój ɧbétro ſwuwoplokuje a wjele dużyka a drobeho ſchtapika nam bo powétra cżehnje. Schkoda pak njeje tudy tak wulka, dokelż je deſchcź hižo pſchewjele żiwin bo pódy ſwuwoplokował, wożebje ɧmy-li hnój doſcź ſtajnje froſtidowali. Derje pſcheleżany hnój nam deſchcź tak njewoplokuje jako cżerſtwy. Wéſo njemóżemy w kóżdym cżaſu ſaworacź, dokelż nam to wjedro njedowoli. Tehodła tehdom wożebje prawje ſtajnje hnój ſroſkidamy a hładajmy, ſo wulke cżmaki leżo njeworſtanu. Hewak bychmy poſdżiſcho blakate żito méli. Cżim prjedy hnój ſaworamy, cżim njeje dużyka a ſchtapika nam bo powétra cżehnje. Njemóżemy-li hnak, dha ſaworamy jón jenoż nikło a potom poſdżiſcho hiſchcże jónu pſchewoframy. Tak bórſy hacź je hnój ſaworany, ſapocżnje ʒo parcź a hnije a żiwiny ʒo roſpuſchcźa. Roſtliny móża je potom też cżim prjedy pſchijimacź. Tajſa póda je potom nałéto ſajſcho ſrała, cżoplíſcha a ʒo lépje ſadrożdżi. To pſchichodnym roſtlinam wożebje ɧori. Żyke polo ɧebi ſ tym ſlépſchimy. Tehodła njech tón, ſchtoż nékaſ móże tak bórſy hacź możno hnój ſawora, jo by prjedy ſnajmjeńſcha ſ dżéła ſimi, prjedy hacź néſchto ɧhjenmy abo ɧadżamy. Wéſo to wſchudżom njemóżemy. Druhdy nimamy hnój a druhdy nimamy ɬkwile abo njeje cżaſ ſa tym. To pak bérmy ɧebi na wédomja, ſo mamy ſ ɧamami bórſy hnój ſaworacź, wożebje tajſi, kajſiż ɧmy na polo iwoſyli. Wſjeſchi njeſmyſłł pak njeje hacź hnój dołho na hromadkach na polu leżo woſtajicź. W pésɬkojcźnych krajinach wſchelaczy ratarjo hnój naſtumu na polach froſtidaju a tak pſches ſymu leżo woſtaja. Praja, ſo je tajka póda nałéto ɬhmaiſcha. To pak njeje wérno. A bycźeſ ſa to mé-li, dha pak je tola wéſte, ſo nam to nihdy ſhubjene żiwiny njenaruna, kotreż ſu nam w ſymje ſ hnoja do powétra cżéſe. Hnój froſtidowacź móżemy ſtónczńje naſymu na łóſku, pésɬkojcźnu pódu, njedowoli nam wjedro jón we prawym cżaſu ſaworacź, tola pak to njeſmémy żenje na cżéſtku a hłinjanych pódach. Na mokrych pódach njeſmémy ɧebi to na żane waſchnje dowolicź. Tehodła wosymy radżicho naſymu abo w ſymje hnój, njemóżemy-li jón ſaworacź na njeéſche abo wjeſche hromady a potom jón ſe pjerſchcźa pomjecźemy. Je-li hnój tak pſches ſymu dżerżamy, dha najmjenje na ſwojej hódnocże ſhubi. Dobrý hnój kotryż njeje wuſuſchemy a ſ deſchcżom ſwuwoplokowany, je ſa kóżdu pódu ſ najlépſchim hnojom, dokelż ju ſtajnje ſa-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 st. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 4o. płaci 10 st. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaci so za raty rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy tekst rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 151 | Budyšin — sobotu, 30. junija 1928 — Bautzen | Lětnik 87

Müller-Frankenski je centrumskej stronje naměstne kanclerstwo poskićił.

W **Berlinje**, 28. junija. W kujeżeństwowej sydźenizy we wjeŕzarwjacym kujeżeństwowym jednanju so wuraz. so „dyhi němšći prezident wotpokazaŕ“, so jemu jena frakcija we wukonjenju jeho wustawnych prawow sa sestajenje němskeho kabinetta wjasaze pśichedpisma cźini, a so sapóśćanza Müllera-Frankenskeho namolwja, so by to centrumskej stronje sdźelił.

Centrumska frakcija je k tejle sdźeleńcy śledowaze rozsajźenje wosrjeźiła:

„Kujeżeństwowe rozprawy dawaju na to ſundźicy, so so kusej němskemu prezidentej wo sakładnych wopraw-dźitych pódeńdźenjach pśichi wutworjenju kujeżeńskeho wótrna rozprawa podata. **Ani zentrumska frakcija ani jedyn z jeje ſobustawow njejsej ſebi ſenje na to pomyślili, kusej němskemu prezidentej nekajše pśichedpisma wo wukonjenju prawow, jemu z němskej wustawu dawych, pśichedpisma cźinicź.** Sapóśćanz Müller-Frankenski, kótrenuž je so porucźiło, kabinett sestajeć, je **pśichedpołožo zentrumskeje stronu naměstne kanclerstwo dobrowólnje posticźił.** S tym su zentrumska frakcija a jejni sastupjerjo prawo dostali, wo naměstnym kanclerstwje jednaś. Pśichi tym njejsu wotmyślenja mełi, do wustawnych prawow němskeho prezidenta sapśichinnyeź.“

*

Zentrumska *nowinaŕska* słužba pod titulom „Hoke poroki“ pisze:

Schtoż praschenje naměstneho kanclera nastupa, dyź **bimy wuraźnje na to pokazaŕ**, so je Müller-Frankenski tole praschenje ſam zentrumskej stronje pśichedpołožaŕ a jej naměstne kanclerstwo poskićił, ſdyż so hišće na podłožku wulkeje ſwjasanjeje koalizije jednaśe. Tehdy zentrum njeje wožebitu ważnosć na naměstne kanclerstwo kładł. Hdyż pak k kabinettej wobzobinow dóńdźechu, **praschenje naměstneho kanclerstwa za zentrum zyle druhi wośnam dosta.** Hdyż ſozialdemokratija niż jenoż w Pruskej, ale też w němskim ſejmje najważaśe politiske ſastupnistwa ſajimuje a hdyż ju druhe ministerſtwa politikeje hódnośće do rukow **němskeje ludoweje stronu** pśicheſicze, dyrbjeśe ſebi zentrum, kótremuż dźiwjeru ſamo najwjetſchu cźeſu z dźełowym ministerſtwom napołožiś, wěſo też ſtejiśiſchcźo w němskim kabinettu ſaŕwěźeś, ſ kótrehoż so politiske hibanje wjedźe.

So ſu zentrumſku stronu ſe wſchěch wiliw mějazych ministerſtwow wusamknyli a jej wožebje naměstne kanclerſtwo ſapowědźili, ma so wožebje němſkej ludowej stronje pśichipśeś. Kaž so cźaſ kulturneho wojowanja je němſka ludowa ſtrona hišćeże dźeńa ſ najwjetſchej pśicheźiwnoſu zentrumſkeje ſtrony.

Centrumska strona je skórźbu dla njezakon. při wólbje do sakskeho sejma wróco wzała.

S dowěrjenja hódneho źórła so powe, so je zentrumska ſtrona ſtórźbu, pola němſkeho ſtatneho ſudu pśicheſiwo njeſakonoſći wſchelakich postajenjow ſakſkeho wólbneho prawa ſapodaru, wróćo wſała. Skórźba ſo wožebje pśicheſiwo postajenju měrjeńcze, po kótrymż ma ſo kaſuja ſapłaćiś, hdyż ſo wólbne nanujety pśichepodaźa. Kajkich pśichicźinow dla je ſo ſtórźba wróćo wſała, njeje knjeżeńſtwu pśeca ſnate.

W tej ſamej naležnoſći je też njewotwiźna ſozialdemokratiſka ſtrona ſtórźbu pola ſtatneho ſuda ſapodała. Ssamo hdy by ſo ſtórźba pśicheſiwo ſakſkemu ſtatej roſſudźiła, njebychu ſo ſ tym hišćeże pośledńe ſejniſke wólby ſ njeſpłaćiwe zwuraźite. Wo tym ma jeniczjy ſejm ſam roſſudźiś. Hdy by ſo ſtórźba pśicheſiwo ſakſkemu ſtatej roſſudźiła, by ſejm dyrbjał pśicheſpytaś, hač je porokowane pśichedpiſmo wo kaužiſi dźiwajo na maku licźbu hłoſow, kótruż je njewotwiźna ſozialdemokratiſka ſtrona w Sakſkej dostała, na wunoſchi ſejniſkeje wólby wliw mełło.

Wuswobodźenje kommunistiskeho jatcha w Moabitu.

Schtwórtk dopołdnja je powjetſchenty ławniſći ſud we Berlinje kommunistiſkeho rědnika Khorlu Pśilippa a dźełaceſerja Artura Seifferta ſudźił, kótrejż bźěchaj wobſtorjenoj, ſo ſtaj 11. haprleje hromadźe ſ pjeczimi druhimi kommunistami a ſ podpjeru Olgi Bonariz ſajateho ſpiżaceſela Otu Brauna ſ pśicheſpytowaniſkeho jaſtwa w Moabitu wuſwobodźiłoj. Olga Bonariz, kótraż je ſ Otu Braunom ſlubjena, bě proſyła, ſo by ſo 11. haprleje ſmějła ſ nim rozrěcźeć, ſchtož ſo jej dowoli. Hišćeże pśedy hač pśicheſpytowaŋy ſudnik pśichińdźe, w kótrejož pśichitomnoſći dyrbjeśe wona ſ Braunom porěcźeć, ſo někotſi kommunistojo do jaſtwa, w kótrejž Braun a Ola Bonariz we pśichitomnoſći diweju juſtizneju ſaſtojnikow pśicheḥwaſchtaj, dobuchu a ſaſtojnikomaj ſ revolwrom hrožo Otu Brauna wotwjedźechu. Pśicheſpytanje zyłeje naležnoſeje poda, ſo ſtaj ſo wobſtorjenaj Philipp a Seiffert pśichi cźinu wobdźěliłoj. Seiffert, kótryż je na pluga khory, dyrbjeśe ſo do łazareta pśicheſpytowaniſkeho jaſtwa dowjeźeć. K ichtwórtkowneńu jednanju bě ſo wurjadnje ſylne wotdźělenje polizistow do kriminalneho ſudniſtwa ſtałało. Wſche wulkody kriminalneho ſudniſtwa, też ſonjazeho jaſtwa, běchu ſ polizistami ſylnje wobſtaźene, a pśichikhad a wukhod ſo trajuje wótro kontrollowaſche. Pobłuchariow bě ſo wurjadnje wjele naſchło.

Wobſtorjenaj Philipp a Seiffert ſtaj hišćeże młodaj cźłowjekaj, ſtaj ſo 1904 narodźiłoj. Seiffert je cźežko tuberkulozny. Pśichedźyła Philippa namolwi, ſo by powedał, kak je ſo wuſwobodźenje ſtało. Philipp wěz jara źiwje wopśijewaſche. Se ſwojimi towaŕſchemi je ſo pśicheḥ ſtaŕym kriminalnym ſudniſtwom ſetkał a rěcźał. Potom ſu do pśicheſpytowaniſkeho jaſtwa ſchli. Na khodźe ſu jemu revolwer pśichepodali. Na to ſu do jitwy pśichiſchli, hdyž dyrbjeſchtaj ſo Olga Bonariz a Braun roſrěcźeć. Tu je juſtizny ſtrażnikſchtr ſa blidom ſedźał. Jemu je rjekł, ſo dyrbi ſ nim w jenej naležnoſeji porěcźeć. Potom hišćeże druhi juſtizny ſaſtojnik pśichińdźe, kótryż ſo jeho woprašcha, ſchto chże. Philipp wotmołwi: To budźe hnydom widźeć. Potom je revolwer wucźahnył a ſaſtojnika namołwił, ſo by ruży ſdźěłnył, ſchtož je ſo też ſtało. Na to je Braun pśiches ſawjeru ſkočił. Saſtojnikaj ſtaj na to wo pomoc wołałoj. Jeneho ſ njeju je wot ſadu ſhrabnył a jemu hubu ſadźerżał. Na to ſu jeho towaŕſchoju cźekнуli.

Jenu njeje niczo druheho wuſyłko, hač ſo poddaŕ, jeli ſo nechcyſche ſo ſtrachej wuſtajiś, ſo jeho ſatśela.

Pśichedźyła: „Potom ſeje po tajkim wuſwobodźeńku cźrjódku nawjedowali?“

Wobſtorjeny: „Ne.“

Pśichedźyła: „Schtó je Wam wukaſał, ſchto mějeſcheże cźiniś? Nochceże nam tola naréźeć, ſo ſeże to ſe ſamſtneho pohona cźiniłi.“

Wobſtorjeny to ſnowa wobtrucźi. Na dalſche pśichedźyłowe praſchenje pak pśiſchiwa, ſo je revolwer a pſchikas, ſo dyrbi pśiched kriminalne ſudniſtwo pſchiniéś, twjr njeſnateho boſtaŕ, kótryż je też **ſójdemu** rjekł, ſchto ma cźiniś. Někotre njedźele pśedy je ſo mjenuju pśichi ſhromaždźenje w kralowſkej dróży wobdźěłił, w kótrejž je ſo praſiło, ſo je ſo amneſtija ſ winu ſozialdemokratow woipoſkaſka. Tuni je ſo też **rjekło**, ſo **dyrbja ſatſchi wěſko ſ na**ſyłnoſcźu wuſwobodźiś. Raſ wjeczor je ſo ſ njeſnatym ſcźkaŕ a wěz je ſo pśeźała.

Pśichedźyła: „Běchu Wam ſcźěhwki ſnate?“

Wobſtorjeny: „Tośpołnje. Wědźach, ſo móża mje dołho w jatbje dźeŕżeć a mje ſnadź ſatſelicź.“

Pśicheźiſchenje wobſtorjeneho Seifferta niczo noweho njeſpoda. Seifferta winuja, ſo je ſo pśichi cźinje wobdźěłił, dokelž je tamne ranje wobſtorjeneho Philippa ſe ſpanja wubłudźił. Wobſtorjenaj praſejchtaj, ſo je ſo to zyle pśichipadnje ſtało. Seiffert ſo njeje pśichi wězy wobdźěłił.

Wobſtorjeneho Philippa dla wotmyślenyeho wuſwobodźenja jatych k jaſtwu na ſchěſć mězazow ſ wotlicźenjom dweju mězazow a dweju njedźelow pśicheḥpytowaniſkeje jatby ſajudźichu. Sa ſbuk khłoſtanja ſo jemu pruſkowaŕſki cźaſ lubjeſche. Seifferta wuwinowachu.

Wukaz wo wupowěšcenju khorhojow w Pruskej so potwjerdźił.

Wjaſtawny wubjerk pruſkeho ſejma je ſo wcźera ſ kujeżeńſtwowym wukajom ſ 8. auguſta 1927 wo wupowěſcheńju khorhojoto ſ gmejniſtich ſłužbnych twarjenjow a ſchulſich twarjenjow ſaběrał. Pśicheźiwo khłoſam oppoźiſije ſo kujeżeńſtwowy wukas potwjerdźi.

Wubjerk potom wo nanjeſce kujeżeńſtwowych ſtrotow wuraźi, ſo kótrymż ſo wupowěſcheńje khorhojow na ſjawnych a gmejniſtich twarjenjach, na ſjawnych dróhach a měſtnach jako naležnoſć powſchitkowneho krajneho ſarjadniſtwa poſtaji. Też wupowěſchenje khorhojow ſe ſtrony ſjednoczeńſtwow dyrbi ſo poſtajenjam ſtatneho miniſterſtwa podſtajiś. Nabożeńſke towaŕſtwa (ſpyrkwje) njetrjebaju khorhoje wupowěſchećź. Jim pak ſo prawo woſtaji, poſtajiś, hač a hdy maju ſo ſwoje ſamſtne zwrkwine abo druhe khorhoje pokaſaś, kótreż je kujeżeńſtwo dowoliło. Namjet ſo ſ khłoſami kujeżeńſtwowych ſtronow pſchija.

Lembourna preſłyšeli.

Danſkeho hejtmana Lembourna, kótrehoż ſu tele dny pśichi němſko-danſkej mjeży dla podbłada ſpiwnaje ſajeli, ſu w Berlinje wjazy hodźin pśicheḥpytowali. Pśichi tym ſu ſo pśicheźiwny jeho ſpionaje roſſaſnike. Měnjenje, ſo ma Lembourn ſtuki ſ franzowſkej ſpionaju, ſo po ſdaźu njeje potwjerdźiło. Lembourn je pśiched nětkotrymi njedźelemi dla privatnych naležnoſćow do Němſkeje puśeſkował. Pśedy hač bě ſo na puśowanje nałtajił, je jeho jedyn pśicheźerjelerny danſki wyſchſchi leutnant proſył, ſo by jeho pytał, w Němſkej agenta ſa danſku ſpionažu namakaŕ. Lembourn chžyſche tule wróćowu dojeźenicź. W kinomatografu ſo ſ jenej maſchinſkej pišaŕku ſeſnatyſchi, wón je namołwił, ſo by ja wojeſtimi potajnoſćemi śledźiła. Maſchinſka pišaŕka chžyſche jemu k weli być a jeneho ſtatneho proſcheſche, ſo by jej wojeſće potajnoſće ſaradźił. Tutón ſnaty w tunej měrje do ministerſtwa němſkoſtatneje nowborjy dźeſche. Na to pišaŕku a podźišćo też Lembourna ſajachu.

W Donieckim procesu ſtatny rěčnik 20 ſmjertnych wusudow namjetnył.

W prozeſu pśicheźiwo ſajatym ſpeźialiſtam ſe Schachtow w Donieźkim kraju je ſtatny rěčnik Krylenko rěcźeźiwo 20 wobſtorjenym, mjeſ nimi pśicheźiwo Bajoſkinej, Bratanowſkemu, Kaſarinowej, Gorſeſkinu, Kaſanowej, Julianej Koſludupej, Worjanſchinowej a Kirjuju ſjinjertne khłoſtanje, pśicheźiwo Němzej Oźe jaſtwo hač do jeneho lěta a pśicheźiwo Badſiſieberej ſajudźenje ſ wupruheſtwalſim cźaſom namjetnył.

Cicerin skhorił.

Strowotny ſtaw ruſkeho ludoweho kommiſara ſa ſwonkowne naležnoſće je ſo tak **ſhórſchił**, ſo wón njeje mohł **němſkeho pósłanza w Moſkwje pśichiječ.** Cźiczerin ſónź julija němſke ſtrowotne kupjele wopyta.

Trocki we wuhnanſtwje woſtanje.

Po powěſćach ſ Moſkwy ninja centralna kontrollowaza kommiſija woli, Trozkemu, Sſapnowſkemu a Rakowſkemu ſo ſ wuhnanſtwa wróćiś dać. Woni ſo njeſtu ſwojim oppoźiſkim myſlam wotrjekнуli. Sich wuhnanſtwo *ſtawi Moſkwu ma hač do lońſa tuteho lěta wać.* Trozki je wſchě pośtkcźenja nětcźiſkeho kujeżeńſtwa wotpokaſał.

Pod kij lězli.

S Moſkwy ſo 29. junija powě: Wcźera je ſo wobſamknjenje zentralneje kontrollowazeje kommiſije kommuniſtiſkeje ſtrony woſjewiło, ſo ſu ſo Sinowjew, Kamenjew a 30 druhich ſnatych nėhdźiſchich pśicheźiwjerjow oppoźicije do kommuniſtiſkeje ſtrony ſaſo pśiſchli, dokelž ſu ſpóſnali, ſo ſu ſo myliłi a ſo tehdoła oppoźicija Trozkeho wotrjekнуła.

Grichiske kujeżeńſtwo wróco ſtupiło

Miniſterſki pśichedźyła Zaimis je ſtatnemu preſidentej Konduriotej, kótryż w Sydnje pśicheźywa, telegrafiſcy woſjewił, ſo ſyły miniſterſki kabinett wróćo ſtupi. Powſchitkowne ſo mėni, ſo ſo Venizelos na cźelo kujeżeńſtwa ſtajiś. Venizelowi pśicheźiwjerjo mėnja, ſo ſtatny preſident parlament roſpuſćeſći a ſo Venizelej poruczi, ſo by nowe kujeżeńſtwo ſeſtajał.

Lećenje z Europy do Ameriki.

Jendźelſki lėtaŕ, hejtman Courtney, je ſo na lećenje ſ Europy do połnocneje Ameriki puſćeźił. Schtwórtk je ſ Liſſabona wulećał a je popołdnju w 5 hodźinach do mėſta Horty na Azorſkich kupach pśiſleźał. Tyżaſ ludźi ſu lėtadło, kótreż je ſo ſe ſylnymi napſcheźiwymi wėtrami byrbjało dźeſći, ſklawa wokaſo powitałe. Nahrom madu benźina wudołpołnjuſchi je lėtaŕ dale k Nowofundlandej leźał.

Smith so jako presidentstwowy kandidat demokratiskeje strony w Zjednoćenych statach wuwołał.

Sjesd demokratiskeje strony w Houstonje je pjatk wo połnozy Newyorkskeho guvernerura Smitha z 849 hłosami z 1100 hłosow za presidentstwowsko kandidata pomjenował. Rozsudźane hłoży na 10 wschodnich kandidatow padźechu, z kotrychž pak žadyn ani wokomika njeje žanych wuhladow měł. Hdyž bě so ležma wunoschł wotbłosowanja wosjewił, w shromadźisnje njewobsjanne wjeselnje nasta. Herzy snate Newyorkske ludowe pěsnje pisachu a radowanja njebě žaneho konca.

Sjesd je bjes debatty politiski program pschijał. Wón wuttrononjenje sakonja wo zakazanju alkoholskich napitkow njesada. S tym so Smith njetrjeba sa dowolenje wuzwiwanja alkoholskich napitkow wuprajić. Farmarjam je so hižo, so dyrbja so nimale wschě jich žadanja dopjelnić. Natarišzy wjednizy běchu jara spokojeni.

Kaž so to sa opposizišku stronu ramo wot so rozumi, so we wólbnym programje republikanskej stronje najwobrjsche poreći cźinja. Knjezejstwo winuja, so je pschećiwo polekowało. W swonkownej politizy njeje žadyn kuzy potasowało. Demokratozy positiwnu swonkownu politiku žadaju. Kellogowemu měrowemu paktej pschihłosuja. Sjednoćene staty dyrbja so wschěch swjatskow z wukrajnymi knjezejstwami a wschěch zuzych schmatanjow zdalowarć. Program so pschećiwo imperialistnej nětčišchemu knjezerstwa we Washingtonje wobroća a so pschećiwo kóždemu zakrocźenju w Mexiku, Nikaragui a w druhich łatyńskich amerikanskich statach wupraja, a sdobom žada, so by so Monroiowa doktrina sahowała, to rěka, so by njeamerikanske staty njesmědźe do należnosćow amerikanskich statow tykać. Na druhej stronje je nutne, so Sjednoćene staty swoje wjednistwo po puću k swětowemu měrowemu wobmjenja a so po próstuju, so by so interesowane wotbrońenje pschewjedło. Republikanske knjezerstwo je na Washingtonskej konferency wo wotbronjenju wschěch łódźow hrubim rělu krało. Demokratiska strona wjele wuspěch lubi. Na Swojsk Ludowi so je žanym fiaskerom njezdarmi. W Ameriju jeho wjazy kedźbu nimaja.

Ze Serbow.

Kalendarowa.

Sobotu 30. smažnika.

Pawola wopomnjeće

Ze zwěrki „Serbow 365 a 1".

† 1871 Mathilda Fiedlerjowa rodźena Staugee z Corneho Khainca, mandźelska wótčinca Korle Fiederja, jenoskeje 16 lětnaria, dokž běše jeho dźowčičku porodźiła. Z tym skónči so najnutrnišo mandźelske zbože. Mathilda běše najstarša serbska spěwarka, kotraž je prěni króć we wulkim spěwanskim swjedźenju lěta 1860 jako sopranistka ze swojim krasnym cuzim hłosom a z dobom ze swojim znamjenitym poniznym wustupjenjom wšitkich připosłuchajow njesměrnje zahorjła. Tehdy započa so lubosć mjez Mathildu a Fiedlerjom, kiž bu za wobeju z rozsudnym wosudom. Dźesać lět dołho je Fiedlerja za njej khodźił. Swoju lubosć je wuznał w najcuniších lubosćinskich pěsnjach, kiž słuša do parlow naseje literatury. Mathilda je wjez druhim sobu spěwała w Kocorowym „Naléću", w „Znjach" a w oratoriju „Israelowa zrudoba a trošt". Jejny najlubši spěw, kiž z njewurjeklitej emjelosću spowašo, běše: „Hdy bych ja była różička". Fiedler ju njeje nihdy zabył. Jako we wysokej starobje zemrě 1917, běchu jeho poslednje mysle pola njeje. Jeho lubosćinske pěsnje pak budźa jejne mjeno stajnje wokrasnjeć. Kak by so žiwjenje našeho wótčinca cyle hinak poradźiło, hdy by so jemu zakhowała — nadobna, wobdarjena, swěrna Serbowka Mathilda.

1913 započina so wójna mjez Bołharskej a Južnoserbskej.

1907 předstaji so prěni króć w Radworju wulka dźiwadłowa hra „Gero" wot Jiraska, kotruž je M. Andricki přełožił.

1858 swjeći Jan Mjerwa, horliwy serbski farař we Sprejcy, swój 25lětny zastojnski jubilej.

Zbožo lubosće.

Kajkuž radosć swět tež dawa
Tudy člowskej wutrobje,
Rjeńša so jej njedostawa
Dyžli zbožo lubosće.

Wěrna lubosć duši wróći
Młodno-krasne nalěco,
Lubosć zeńska dny jej słódši,
Z radosću je wěncujo.

Žórło, w pěsku zaprahnjene,
To je člowske žiwjenje,
Njeje-li tu wobłečene
Różowy šat lubosće.

Lubosć, o ty škrička Boża,
Kak ty hrěješ wutroby.
Ty sy miła dźowka zboża
Kiž nam njebjo wotamkny!

Korla Fiedler 1905.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer 0, thermometer wo dujo +26. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer +1, thermometer w nozy +16. Wuhladny na malo so pscheměnjasy wjedro. — Wyschina z Nordiskich łupow je so hač na hrjedźnu Europu wupschestrěła. Tak mamy najkrajnische hynowe wjedro. W połnozy nižiny nivo cźahaja. Wjedrarine mjenja, so nam dźensa a pak jutrje se šwojimi wuhladkami njewjedra pschinjesu. Raźich wjedrowuslojny na sa pschichodny tydźeń sćěbowaje wjedro sa mjezne: Njedźelu rjenje, pjeńdźelu samrěčeny, wutoru pschemjenjowace, potom rjenje, hrjedu a schtwórk nakhilenje k njewjedram, pjatk wětrojto, hobota rjenje. Jutrje, 4. njedźelu po hw. Trojizy stłada hłónčko 2,43 hodź. a khowa so 8,24 hodź. Mšacźk stłada wječor 7,19 hodź. a khowa so rano 2,12 hodź. Nasch wjedrowustojny staja horzy julij i wjele njewjedrami.

— **Dźiwnjusche wiši.** Wjele wjesnich ludźi bźěše dźensa zlakhi. Kóždy domoschtwarjacy, dokelž je rjane hynowe wjedro. Na šwinjazych witach běchu derje kupowali, dokelž běchu witi wotkoł 11 hodź. nimale prózdne. Butra płaceschе wot ranja 1 hr., wospjerscho pak jenoż 90 pjenjezkow. Mšacźenjow dźensa hišće njekupowachu. Reja płacźachu 21 pj., twaroh 25 pj. Šuny z pršnim pjerjom běchu sa 7 a 8 hr. dostacź. Cźibata po 2,50—3 hr. Na jeseninowych witach płaceschе punt rjerwjenza 15 pj. a kěcźek kołotwoje 5—7 pj., punt zwble 20 pj., tomatow 45 pj., kolrabija 15 pj., mrěnje 20 pj., trufkałow 70 hacź 80 pj., wischnjow 50—60 pj., kórkow 40—50 pj., walcźk radiskow 10 pj., punt špinata 20 pj., wotcźk pětrschylli 5 pj., punt trukow 50—60 pj., hydrojteho ku 30—60 pj., 3 punty nowych bźerow 45 pj., litr mlecźa wolsija 1,60 hr.

— **Hindenburgske spomožerske listowe znamki.** Po skónčenjosnu měšaja junija pschestanu póšty Hindenburgske spomožerske listowe znamki pschedawacź. Snadź smědźa pak so hischcźe hacź do 31. julija k trankowanju pošnjelkow mušicź. Rozeschanje za hromadźerske znamki smědźa hischcźe hacź do tonja julija znamki pschedawacź.

— **Radnyzedźowanska hodźina.** Wšitcy do darmotna radu podawanjsta hodźina za skabownyschich, na padawu khorosej cźerpjazych a duchabornych wobydlerjow mšta Budyschina budźe hrjedu 4. julija wot 11 hacź do 12 hodź. we měšcźanskej khorownji.

— **Budyske haptyki** su wschědne dny hacź do 7 hodź. wjecźor wotewrjene, njedźelu pak zastmknjene. Nazmu šmitku a njedźelu wotewrjene na jenoż jena haptyka z měšcźanym wotměnjenjom. W juliju je to Dwórnistcźowa haptyka na Wismarskej dróhy.

— **Při wčerawšej pontifikalnej Božej mši** w Pětrowskej cyrkwi wudźěli knjez biskop hołoslowcam biskopskeho seminara w Smochćicach, mjez kotrymiž běše tež Sch. Młynk ze Serbskich Pazlic, diakonsku swjećizmu.

— **Towarstwo pomocy za studowacych Serbow.** W přichodnym tydźenju chce předsydstwo lětuše podpjery wudźělić. K temu su wězo dosahace srědki trěbne. Liča prósstwarjow stajnje rosće, a nuza je wulka. Dokelž pak je towarstwo přez inflaciju skoro cyle zamoženje zhubiło, móže předsydstwo jenoż to wudźělić, štož so přez přinoski a dary nazběra. Jara nuzne tehodla je, zo kóždy sobustaw swój lětny přinošk w prawym času póscele. Štóž jón hišće zapłaćił njeje, njech to nětko hnydom čini. Prósstwarjam dyrbimy po możnosći pomhać.

— **Budyše wulke měšcźanske ćišenje,** kiž kóžde lěto wušaty wopytowarjow nahladnje, wotmje so ćišo wot 8. hacź do 15. julija.

— **Minuli auto do měšcźanskeho omnibusa traji.** Wčera pjatk popołdnju wokoło 5 hodź. storcźi rězniti automobil pschi wujedźenju z jenoho leżownoho pschez Schulerskimi wrotami do měšcźanskeho omnibusa. Na wobłmaj wosomaj nastachu z ćišenjom njewažne wobschkodźenja. Luišo na šwoje do schkody njepschiźiwschego. Schtó je na ćišenju wina, njeje hischcźe wujasnjene.

— **Kursuš herbskich narodnych rejow** wotmje so dźensa sobotu wječor we 8 hodź. w sali Serbskeho Domu. Seserbja, wutrnje swoje kšaćne reje, bohatstwo domownych waschnjow Łužicy. Sanjadnistwo wočakuje bohaty wopyt.

— **Budyske měšcźanske a wokrjesne towarstwo za Smutkowne mišijonstwo** swjeći jutrje njedźelu 1. julija swój 61ny hłownjeń w Schrachowje. Wobschěrny porjad je postajeny. Wočakuje so bohaty wopyt.

S **Cźělneho.** **Lětha so w naschej hosanskej wsy wujadnje pilnje twarć. Twarja so dźesaći nowotwarby,** mjez nimi je ramo 6 hydlenskich twarjenjow. **Schtyri nowotwary** rosdźěla so na hospodarske twarjenja. Hoscźenjcać Kulisch też swój hoscźenz pschetwarjuje. Hdyž stara korcźma stejescźe, je nowa rumna sala naštała. Twar pschinje postupuje a bórzy budźe mózy mkedźina se Cźělneho a wokolinu na parkowe rejwacź. Sala so po wschěm wsdacźu hrjedź julija pokazi.

S **Lubija.** S 1. julijom so knjes hamtskožudnistki rada za Sperling jako krajnožudnistki rada na krajne žudnistwo w Płatowje pschestadźi. Na jeho městno stupi knjes žudnistki assessor Porik, kiž dotal na krajnym žudnistwje we Drježdźanach dźěłasche. Dotalny hamtski rěcznik knjes referendaŕ dr. Reichelt je do Drježdźan pschestadźeny. Na

Marica a Hanica.

Roman.

65] (Pokraczowanje.)

„Ty wschak też my chcemy! Pschijědźće `noż cźasto k nam!"

Rudi dźiwische so za hospodyniwosć sadźo wotrunacź:

„A hdyž smy raz wonka na kraju, to pschijědźtaj wój k nam. Wšěch, we Winje nimamy měšta, a to też njeje tak, kaž na wsy."

A Meinhardt wuswja swoju wutrobu po swojim waschnju. Wón cźe tak rady hospodarić, dźěłacź, a so prózewacź.

Meinhardt wobhladowaschе jeho dwěluju Rudijowe łakowe cźežje. Tola tón rěcźeschе dale a rozłožowaschе swoje myślicźki: Jeho dozyła njesnaja. Na kraju wonka je wón dozyła hinajschi cźłowjek. Ssamo so rozumi, wschitko dyrbjesche prawje „feschne" bycź — trěbne drobne pjenjezy wschak tu su — ale wón chze wschitko sam wobstarać, sam hospodarić, dźěłacź:

Hlej Meinhardto, njeje to njedostojne, tak cźakanje na někoho, kiž dyrbi wumrěć? Hdyž žym chcył do wojeńskeje šlužby hicź, je wuj měnił, to tola trjeba njeje, — wón mi kubło pschepoda. Hdyž žym chcył do statneje šlužby sastupicź, je wón sašo měnił, to nima žaneho smyła, wschako mi wón knjezźiwo pschepoda. A ja tu dźensa hischcźe žedźu kaž hlaseń a dyrbju cźakacź a sawěsćeje jemu tola žmjerc njepschecźu. Ale tu stanjesch so kaž wopiza: něschto dyrbi tola cźłowjek sapocźeć. To je wopraudźe žałostne žiwjenje!"

Krocźele dachu so słyschacź na schcźerkojtym puću. Sslužobnik pschinješe list. Tón je wulcy spěšny. Meinhardt wobroći so k žiwojenu hwatej:

„Dowolischli?"

Meinhardt wuhlada žónsku ruku. Wón měnjesche, so ju snaje. We přenim wokomiku jemu bě, jako bychu to Marizyna ruka napisała, tola potom wědźesche, so bě so mylił. Wón wotewri. — Hdyž bě něschto rjadkow pschecźital, pohlada sastrožany na Rudija:

„Wuj Durazzi je wumrěł."

„To tola možno njeje!"

Meinhardtej bu nadobno mjehko a cźežko list pschedcźitacź. Wón sakschchlowa:

„Luby Meinhardto! Proschu sdźeł Mariizy wobhladniwje, so nascheho lubeho nana hižo njeje. Lěkař bźěše wczera dowolił, so žmě raz z kijom połkhodźicź. My běchmy jeho do sahrody dowjesli, tam dźe wón rad łydźesche a cźitasche. Hacź je wón stanył, to njewěm. Leżeschе na puću. Na žym jeho nadeschła. Hnydom žym wedźała. Lěkař bě runje tu. Snowa bě jeho Boża ruczka sajała. Wutrobu, abo ja njewěm, schto je prajił. Mamje wjedźe so hubjenje. Dołha njemóż. So dyrbi tole wschitko nadobo pschiricź! Luby dobry papa! Pschijědźće hnydom! Papa so njeje pschemělnił, leži zyke smérom na žiwotim łožu. Je tajki rjany. Proschu, pschijědź, Meinhardto! Sšym dźe žyle žama. Papa bě hischcźe wjeseły, njeje so dozyła mjerzał. Za nicźo wjazy njerozumju. Knjes farař tu poby. Mě, pschijědź, to tola wschitko nicźo njepomtha, pschijědź, proschu, pschijědź! Mój papa je morwy! Cźehodla jenoż ja to njesžnm? Schtó ma wjeselo na nim? Wodaj tutón njesmyłł. Schto dha dyrbju pisacź. Proschu, njewostaj mje samotnu. Hanica."

Rudi so woprascha:

„Sšněmy hischcźe pola waš wostacź?"

„To so tola žamo we!"

A wobaj hwakaj dźěschtaj je kłonjenymaj cźołomaj pschipóbla žedźe. Meinhardt spuschcźi šrudnje ruzy:

„Tak nahle! Tak nahle! Moja wboha Mariza! Nětko dyrbiu cźi to rjez."

Wón wuhlada ju tam na terašy z Jindrischku žedźo, kotrejež wjeselu žměch k njemu jašnje klinczeschе, a Meinhardt sawoła, prózujo so pohnucze we žiwojim hłosu se hrubym šmukom pschewinyćź:

„Mariza! Mariza! Proschu cźe, wokomik! Ja mam cźi něschto rjez!"

Spodźiwajo wona pschińdźe. Jindrischka dźiwische za njej sćěhowacź, ale Rudi sawoła jomu w stronu.

„My dyrbimy hnydom do Göllana wotjěcź. Papje žo derje njewjedźe."

Podarmo nucźeschе so Meinhardt, žiwoj hłóž wobkujejicź. Wokomik jenoż hladasche Mariza na njeho, potom rjekny směrom: „Wón je morwy!"

Wón poda jej mjelcźiwy Hanizyny list. Wona pschecźita z khwatkom rjadki, — potom spuschcźi list.

Swoje pohnucze wobkujejuco, wjedźeschе ju k konz pucźa dele:

„Mariza, tajki je běh žiwjenja. Mariza, my dyrbimy wschitzy jomu žiwojich lubich žhubicź, Mariza, ty tu žy a — wěsch hischcźe, kak je nicźo nan wumrěł, Mariza, ty tu žy a — Mariza, hdy budźeschе ju cźiwilowak . . . ale, Mariza, njeje dha tak lěpje?"

Wón położi žiwoju ruku wokolo jeje ramjena a majkaschе ju kahodnje. Jeje wócźaj njesastupitschej žo je žylsami, ale też ani złomcźka wupraji njemóżeschе. Jenoż hdyž Jindrischku a Rudija z daloka pschi khadźecź widźeschе, pospěschi nadobo žiwoje kroczele, a sawoła, papjeru w ruzy sažiwajo:

„Ja njecham nikoho widźecź, skoku, skoku, mój chzemoj pryđy mujecź."

Mjes tym so žo wona hotowaschе, rjekny Meinhardt k žiwojej žonje a Rudijej: „Mój pschecźo pojedźemoj. Do druheho wosa žo sa waju pschaha. To budźe hischcźe khwilu tracź. Njewěrna, wój wodataj?"

Wón njeschladaschе na žiwoju žotru, ale nadobo žo sawróći a cźerjeschе, schtož mójcźeschе, wotžal. Potom jědźeschе z Marizu prjecź. Wón sě dał sakhrucź, so bychu wzjipne wocźi jeju njewidźałe. Wona hedźeschе do kucźika wosa stłoczena, wón wosta w druhim rózku směrom žedźo, ale jeho wocźi běschtej na njeho stojenej. Wón cźakasche, dónlž wona, hižo swonka Merana, na jene dobo žiwoju ruku sa nim wupschestrě. Wón cźuješe, kak jeje nězne porsty tschepotachu. Wuhlicźki pschelecźcźachu jemu mošny: wschě pożbelnje hłowa žiwojeho pschichodneho nana a lubeho, stareho pschecźela za jemu pschipomnicźu. Widźeschе jeho sašo psched žobu, kak wón, po puću psches wisnizu dele krocźe, steiersći klobuk wjerecźeschе a spěwasche: „Mei Bluat geht so lufti" . . . . a pschi wschem horju stupi połmjenk zunjoschrudnieho dopomnjeća na Meinhardtowej ligu.

(Pokraczowanje sležnje.)

Z Kulowa. Tudomny hosćeńcaŕ Franc Franka, wobsedźaŕ hosćenca „Město Hamburg“ swjeći jutře njedźelu 1. julija swój 25lětny hosćeńcaŕski jubilej.

Z Jětnja. Sandźenu fararju swjejesche tudomny wučitaŕ tóńka Schubert swoje 80letne narodniny. Wón je jedna z najstaršich wjesnjanow a je hišće strowy a čiły.

Předstajenje hry „Namakanje hnadowneje postawy w Rožeńce“ w Pančicach.

Wulkotny moralny a materielny wuspěch

Pančicy, 29. smažnika 1928.

Krajina mjez Wotrowom a Kulowom a hišće dale steji w historiskim zwisku z namakanjom postawy zwjatoje Marije, kotrehož wuskutk je skónčnje naše hnadowne městno Rózant. Njepřećelske wójska jenoho Hendricha Ptačnika, sobu najsurowišeho njepřećela Serbow, přećahowachu serbski kraj a krjudowachu lud, dokelž nocheše hnydom robośe a wěru přiwzać, kotruž tuši „křesćanscy pósłoju“ z mječom a z wohnjom rozšěrjachu. W naturskej nabožinje wočelnjeni Serbja njemóžachu napřećiwnosć mjez křesćanskimi stowami a skutkami zaprimnyć a tehodla zapadowachu wospjet do swojeho pohanstwa, kiž po jich ménjenju na samym skhodźenku moralneje hódnosće steješo kaž křesćanstwo. A tak widźimy tu před tysac a wjacy létami tutej dwě mocy wojować, doniž skónčnje křesćanstwo so předoby a wobkruči.

Temu je wosebje přinošowało tamny spodźiwny zjew na Wotrowskich honach, kiž skónčnje so na jenej linje před Rózantom zaměśi a tam trajace sydło namaka — mjenujcy postawa hnadowneje knježny Marije. Tutón historiski podawk dźěn je nětko k. P. Romuald Domaška do dźiwadłoweho kabata zdraščił a Rožeńcanske towarstwo młodźencow a jich žónscy pomocnicy su jón k pjatemu razej w tudomnym hosćenc před přepołnjenej žurlu přewjedli. Wuzběrnjemy to wosebje, dokelž běchu tu mocy při dźěle, kotrež chcychu wuspěch serbskeho předstajenja ponjeršić, samo zujenožić. Tehodla so serbske plakaty wot mazanych rukow wotfortachu a w młodestnym towarstwje so přećiwo předstajenju šćuwaše. Tuž drje běchu tući a wšelacy z nim w zwisku stejacy wjesni njemjeslniey wuwostali a dźerżachu so drje njeměło wudateje parole. Hižo z toho móže so sudźić, w kajkim Serbam njepřećelskim duchu so tudomna mužska młodźina wočehuje. Němske plakaty wisadja tu tydźenje dołho njezranjene. Z tym dopokazuja Serbja, kak přistojni su. Tak też susodni a dalši Serbja spóznaja, kajki duch tu wěje a kak so přećiwo Serbstwu šćuwa. Ale naši dobri Serbja so njejsu zamylić dali. Přikhwatachu po stach, zo runnaj žurla [illegible] njemóžeše. Tuchi dźakanych připosłuchariow witaše duchowny nawjednik, k. P. Romuald. Pokaza na zajim, kotryž maja Serbja na swójim hnadownym městnje. Na tysac lět žno tu khodźa, su mnohe wusłyšenja namakali a swój dźak za to wuprajili. Naši wótcowje běchu swěrni češćowarjo najzbóžnišeje knježny a hrá, kiž ma so tu předstajić, wjedźe nas do tamnych časow, hdźež pohanstwo a křesćanstwo mjez sobu wojowaštej. Dyrbimy maćeri Božej z prawej wěru a swěru služić. Njemjenuja so Serbja podarmo „Marijny lud“. Njech so lubosć napřeču ni mjez nami přisporja. Potom woziewi, zo je so krasna němska a serbska kniha wo hnadownym mésće wudała, tehorunja tež wobrazy wo Rožeńce a cyrkwi, zo by z toho też mała šerpatka wuskečila za wudawki k wobnowjenju hnadowneho městna. Hordźić so runje z nim njemóžachuły. Serbja dawaja husto a wjele za druhe swjatnicy zwonka serbskeho kraja. Druhim smy pomhali, dopomimy so skónčnje samí na so. W dalšim přeješe bohatemu připosłuchaństwu hnadowne natwarjenje a duchowne wokřewjenje.

Po tutych słowach zběrny so hnydom zawěsk a spočatk hry přeswěri připosłuchaŕjow na tysac lět wróćo, hdźež Serbja po wjelerych porażkach dyrbjachu nětko cuzym knjezyłam robośe. Hórje haš tak čežne wuwinjazanje je duchowne wotnoćstwo, do kotrehož su Serbja w našim času zapadli, a štož mnozy runje tu najbóle začuwaja. Kruch je psychologisce derje předźěłany a skutkowace wosoby wubjernje karakterizowane. Čini hłuboki zaćišć na připosłuchaństwo, wosebje tamna scena, hdźež Swětlik na smjertnym ložu leži, pódla njeho jeho sława dźowčička Marka do wječornych pačerjow zanurjena a nadobo so zjewi swjata Marija z jandźelemi, wobmaj přinowé wunóženje wot smjertneho strocha a slepośe, hdyž so z wodźičku z jeje studnički so myjetaj. Wězo na wobmjezowanym jewišću njehodźi so wšo dospołnje přewjesć kaž we wotewrjenej Božej stwórbje. Hižo pohanske woporniśco, lipa ze swjatej postawu, přeběh tamneje žónskeje z kralowskeho splaha prez domjace hona a druhe. Tuta hra je wunznanmje za wotewrjene jewišćo spisana a wobkruhuje kóždeho. Je sceniscy jara wotmėnjaca a njeje wostudła samo při dołhich mono- a dialogach. Wězo dyrbi so kóždy do swojeje róle dospołnje zažiwić, nic ju jenož mechaniscy přednošować, ale wosobu tak předstajeć, kaž by w tajkich padach woprawdźe so zadźerżała. Smy w swójim času, hdyž so w Sernjanach na idealnym a historiskim městnje hra wubjerneje k prěnjemu razej předwjedźe, na někotre róle wosebišće spominali. Dźensa chcemy na wokřewjace zastarske melodije pokazać, kotrež jenotliwcy (spěwar a Marja) abo cyły khór (lud při woporniśeu) derje přednjesechu. Powšitkownje móžeše so wšo wo něšto wyše spěwać. To leži wohłdźelnikam lépje. Wšitcy su so prócowali, zo by předstajenje so derje poradźiło. Tak mózachu připosłucharjo a hrajerjo spokojeni so domoj wróćić, bóle hač w Kulowje, hdźež bě wopyt poměrnje słaby. Khutne bry skutkuja a zawostaja na připosłuchaństwo hłuboki zaćišć. Tak wosebje tuta hra, kotruž dyrbjał sej kóždy Serb wobhladać.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Lipska.** (Cježte njeboże ſ motorſkim kokom). Wutoru wjeczor je ſo blisko Lipska pſchi Raſchowizkej hajnkowni jara cježte njeſboże ſ motorſkimaj kokomaj ſtało. Motorſkej kole, na kotrejuj wſchudyſom dwě woſoboje ſjedźeſchtej, bo ſo ſraſnyſchtej. Wſchitke ſchtyri woſoby dyrbjachu cježkoſranjene do khorownje dowjeſć. Pola jeneje woſoby ju ſranjenja woſeboje ſtraſchne.

* S **Barlina.** (Parnik na Schprjewi ſnjeſbožit.) Schtwórtk dopoldnja ſo tu ſchulſki wulki njeſboženje ſtóncži. Jena Neukólniſka ſchulſka ſjadowniza běſche ſjebi ſ parnikom „Eintracht“ wuleczała. Pſchi pſcheječſdje Landwehrſkeho kanala ſnapſchecza Narańſcheho pſchiſtawa dyrbjeſche polnje wobhadźeny parnik nimo Schprjewineho cżołma jaſieć. Se ſyłnym ſrěbanjom wody ſa parnikom bu wodźiſka ſerdź Schprjewineho cżołma wokołoſtorbnjena a dyrł do dźeſi, kiž prędku na parniku ſedźachu. Dźewjecz woſoboju bu ſranjenych. Mjes dźeſimi naſta wulke roſhorjenje.

* S **Barlina.** (Spytane ſamomordarſtwo w kinowje.) W kinowje pſchi Weddingu ſpyta ſo ſrjedu wjeczor 23lětny dźěłaczeŕ Waltaŕ Dremel ſ njeſmatych pſchičinow ſamſelić. Wón ſjeli ſjebi kulku do praweho ſpanja. Cżežkoſranjeneho dowjeſchu jeho do Virchowſkeje khorownje, hdźež ſ nim ſtraſchnje ſtejі.

5. wšoserbski zlět w Budestecach.

Wosebity ćah při 5. wšotowarstwowskim zlěće.

Ze železniskej direkcije wjedu so jednanja dla wosebiteho ćaha z Wojerec do Budestec a wr'co. Dotal je hižom znate, zo wosebity ćah niedźelu 8. julija we Wojerecach dopoldnja nětdźe w 11 hodź. wotjědźe a wokoło ¾1 hodź. do Budestec přijědźe. Za wróćokjězu wotmysleny wosebity ćah pojědźe z Budestec wječor nětdźe ¾10 hodź. a přijědźe ½12 hodź. do Wojerec. Dospolniši plan bliže duy wozjewimy.

Cyrkwinske powěsće.

Z Budyšina

W Michałskej cyrkwi ma 4. njedźelu po swj. Trojicy farar Kapleŕ rano ½8 hodź. němsku spowědź, ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje.

Z Wósporka.

4. njedźelu po swj. Trojicy ma rano we 8 hodź. farar Kanig z Ketlic předowanje.

Z Kotec.

4. njedźelu po swj. Trojicy ma dop. w 10 hodź. farar Kanig z Ketlic němske kemšenje, kć kotremuž so němska spowědź přizamknje.

jeho městno pſchińdźe knjeż referendaŕ Stahl ſ hamtſkeho ſudniſtwa w Drježdźanach.

Moja luba Serbska Nowina!

Schtoż Ty pſchiſoſy k cżiſłu 138 pišałſche, jako: „Spodźiwanje ſoudźaju podawu“, ſo mi na ſane waſchiſe lubjeſ njemóže. Ja ho dźiwam, ſo ſy naſtawk bjeſe wſcheho pſchiſpomnjenja podała. Duż ſo to tak poſtuchu, jako by też Ty wot tutcże wěcy ako njewěry natuknjena była a tuttym bladam pſchihłoſowała. Tutón naſtawk je dobry ako też hubjeny doſcż, tajſich, kiż twjerdje k bibliji njedźerża, ſamyliż. So ſo Buddhiſtmuſ, tuto bóhanſtwo, też w Němſkej ſo ſchěroki cżini, je mi znate. Sšym jedyn pſchednoſchk cżitał: „Deutſchlands neue Götter“, tam běſche Buddha prědku. A hdyż chże franzowſki wyſchi Rochaŕ pſches medije dopokaſaſ, ſo je ſo wotcuerčła duſcha ſaſo w druhim cżěle narodźiła, dha móju Cżi ludźi mjenowaſ, kiż móju Cżi pſches ſpiritiſtiſki medijum, to napiſchcżne pokaſaſ. A pomyſł ſebi, hdy by Samuel we jenym druhim ſtworjenju ſaſo narodźeny był, dha ſo njeby mohł Saulej ſjewiſ. Też hdy by hiſchcże wjazy taſtich powěſcżow i Kalkuty pſchiſchło, dha bychu ſo tola jako njewěrne wupokaſałe, hdy bychmy je mózhli na tamnym městnje ſami pruthowaſ. Kruteho pſchepſchedcżeneho buddhiſty też nieje, łaż też pſchepſchedcżenje Bohapróżerja njeje było, pſchetoż żadyn wot tych hacż dotal nieje dopokaſaſ móhł, ſo Bóh njeje. W żiwjenju je wſchaſ ſo nětkrotny wulzy cżiniſ, tola hdyż běſche jim ſmjerſcż na jaſyku a hdyż bě ſo jich faſtepjenoſcż do wopraudźitoſcże pſchepadała. „Haj potom pſchińdźeche wuſmacja, dżu jenoż jene mjenowaſ, „Rětko widźu, ſchtoż żenje njeſżym wěriſ.“ Knjeż Jeſuſ je nam powědźił, hdże je pobożna duſcha Lazara a bohe duſcha bjesbóżneho bohateho muża po ſmjerſi cżahnyła, a ſo ſ tutoho městna njewinděże. Jenu mamy wěriſ, dokelż je wón ta wěrnoſcż. Tym pak, kiż nochzeja jemu wěriſ, pósżele wón ludy, ſo buchu tym wěriłi a njemóhłi ſbóżnje byſ. My pak mamy mózniſche profetiſke ſłowo, tehodła buddhiſtiſkich bladom njetrjebamy.

S pſchieczelnym poſtrowjenjom

twój ſtary cżitaŕ.

*

Pſchiſp. redakcije: Luby ſwěrny cżitarjo! Wocżiſchcżachmy Twój liſt, dokelż je ſaj mamy a dobry. Porokniješ pak nam, ſo ſmy naſtawk bjeſ kóżdeho pſchiſpomnjenja woczińſchcżeli a ſo ſmadź tohodła buddhiſtiſkim bladkam pſchihłoſujemy. So powěſcż pſchinjeſechmy, cżiſchachmy ju w nowaceli, pſchetoż nowinka ſ Kalkuty, njech je wěrna abo njewěrna każ nětkrotžkuli druha też, je ſtedźbiwoſcż ſchěrſcheho ſwěta troſchu na ſo ſtojiła. Sšy-li pak ſebi naſtawcżił kedźbliwje pſchecżitaſ, potom njeſmóżeſch tola rjeſ, ſo buddhiſtiſkim nahladam pſchihłoſujemy. Taſ namakaſch na 11. ſtadyu ſcżěhowaju ſadu: Pſchetoż to, ſchtoż my hewaſ „tammy ſiwi“ njemjenujemy, pyta buddhiſta na tutej ſemi. Nadźijamy ſo, ſo Cże to někto dospołnje ſpokoji. So ſo buddhiſtmuſ ſ khriſcżijanſtwom ani pſchirunacż njehodźi, njeſmóżebamy pſchi tutej ſkładnoſcżi blize roſpomnjeć. Khriſcżijanſtwo je wěra duſche a lubośe, mjes tym ſo je buddhiſmuſ daloke wot toho ſdaleny.

Směški.

* S **Kamjenizy.** (Wobſthodne njeſboża.) Sandźenu ſobotu a njedźelu je ſo w Kamjenizy a Rudnych horach 14 njeſbożow ſ automobilemi, motorſkimi kolami a jězdnymi kolami ſtało, pſchi kotrychż ſtej ſo 2 woſoboje morjeloj a 23 je ſo ſranilo, ſdźěła też cżežko. 18 woſyhłowſ je ſo woſchkodźiło.

** Sam **nježkota ſtare.** „Że w twojej nowinje też pſchiłoha wo najnowiſchich módach?“ praſchejeſche ho ſwoju ſiwojeho muża, kiż runje nowinu cżitaſche. — „Sšo wſ, moja luba, ſnapſchecżiwi praſchamy, ale nima ſa tehe ſaneje mózhnoſcże, nowina je wot wczeraſnſcheho.“

Swójbne poěwšće.

Semrěčoj: Arnoſcht Nyčka, wojnarſki miſchtr w Kanezach pola Semiz. — Marja Hodźina rodź. Paſoriz we Wojereźach, 75 lět. —

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wubjerk ludowych ſchulow

Poſtejenje je wutoru 3. julija 1928, w 17 hodź. nizy po 2 ſchodomaj.

Dnjowy porjad.

1. Pſchečcżitanje dóſadźenych liſtow.
2. Schulſke wothładanje ſubow.
3. Pſchedawanje mloka w ludowych ſchulach.
4. Roſprajenje wo blížſchej wólbje wuczerjow.

W Budyſchinje, 28. junija 1928.

Pſchedſtejeŕ.

Lékarſke radupodawańſke hodźiny ſa khakownyſkelnych, na padawju khorošcż cżerpjazych a duchathornych wobydlerjow města Budyſchina.

wotmėwaju ſo tóždu 1. ſrjedu w měſaźu w měſchczańſkej khorownji na Fliſnjowej dróſy 1.

Wšitcha radupodawańſka hodźina je ſrjedu, 4. julija **wot 11 hacż do 12 hodź.** Rada podawa ſo darmo.

W Budyſchinje, 29. junija 1928.

Měſchczańſka rada, ſpomożeriſi hamt.

Skólne wikі w Njeswačidle

ſrjedu, 4. julija 1928. Gmejńſka rada

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſcż na wjedrje ſa jutſchiſchu njedźelu:** Mérócżele ſo pſchecżahnja, trochu khłódniſcho, hewaſ rjenje a ſuchо. W Jendźelſkej rjenje a ſuchо.

*

Němſki ſjezm chże wo namjetach, amneſtiju ſadaſzych, hiſchcże do próſdninow wobſamknyć.

*

W cżeſtich njewjedrach w Schleſiſkej ſtaj ſo w Briegſkim wokrjeſu dwaj cżłowjeka ſ błyſkom moriłoj. Dżeſacżerjo na polach ſu ſo ſ trupami ſtaniſli, kotrež we wulkiczi ſrjeżnych jejow padachu.

*

W měſeje Braniboru bě kóń jeneho rězníka ſo ſplóſchiwſchi pſches żeleſny płót do ſahrody ſkocził. Hdyż chżyſche wróćo ſkoczić, ſo do płotowych konżow ſaſchtaſi. Cżeſtokranjene ſtoczo ſ jeho jakożnego położenja wuſtwobodźichu. Konja ſu dyrbjeli doklóčć.

*

We Wulkim Lipinje je błyſk iſt kruwu na paſtwje ſaraſył.

*

Nürnbergſki pſchiſażny ſud je prjedawſcheho wobſtodneho ſarjadnika kommuniſtiſkeje „Nordbayeriſche Zeitung“, Bjarnata Schmidta, kotryż je podawki w Konnersreuthu jebanſtwo mjenowaſ a powoſtanki ſwjatych wohanił, k jaſtwu na tedyn mężaz ſaſudźił.

*

Awſtriſki ſwjatowny kanzler dr. Seipel njeje ſadanju ſa wróćoſtupjenjom juſtiznemu miniſtra dr. Dinghofera pſchihłoſował. Chże ſo ſ nim wo tym dorěčeć.

*

Franzowſke tuježeſtwo je k jaſtwu ſaſudzeneho Zorna ſ Bulacha wobhnadźiło.

*

Cżiptolowſki nowopomjenowany miniſterſki pſchedſyda Mahmund paſcha je kralej piſmo pósłał, w kotrymż praji, ſo buduje ſo wo dospołnu njewotwiſnoſcż Cżiptowſkeje prózowacż. Sšejmowe wuradżenja ſu ſo wo mężaz wotſtorżiłe. Sšejmowa wjetſchina je pſchećiwo nowemu tuježeſtwu. Kralej Fuadej porokuja, ſo je wopaczne wobſtorżby pſchećiwo prjedawſchemu miniſterſtwu pſchedſtejdże Nahaſej paſchi roſtcżeriał, ſo by mohł jeho wotſtorniċ. Kral je ſ tym Jendźelježanam k woli był, dokelż je Nahaſ paſcha jich pſchećiwnik.

*

Turkowo-grichiſke jednanje wo wobſamknjenju pſchećeſtſkeho pakta ſu ſo roſtrałe, dokelż grichiſke tuježeſtwo njeje ſlubjenja grichiſkeho pósłanza w Angorje pohwjerdźiło.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Clemens Kahnt
w Kamjencu
Wšě kolonialne twory
přeco dobre a tunje!

Gardiny
tkaniny za gardiny
etamines
vitraže / polstores
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje
při Mjasowych jětkach 3.

Telefon 3411 **Drogownja** na Bohatej hasy 10
Johannes Teich w Budyšinje

Drogi, chemikalije
zežiwjenske a zesylnjace srědki
wobalki na rany
gumijowe wěcy, mineralske wody
přiběrki ke kupanju

Fotografiske aparaty a štož je
k tomu třebne
wonjadła, mydła, lubicy
srědki k pěsćenju zubow a włosow

Barby, laki, serščowcy
krepki a žałby pře skótne khorosće,
srědki k zničenju muchow,
kuntworow atd., techniske wolije
a tuki, potrjeba do domjacnosće

Přikrywy na sofa na dlido na divan
we wulk. wubjerku a jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znapřeča hosćenca „Hwězdy"

Najl. Elderski
tučny twarožk 20%
9 puntow = 6.30 hr. franko
Dampfkäsefabrik Rendsburg

Khěža
je w Radworju číslo 60
na předań
Dalše zhonić w Kamjencu 5b

Domowina
wuhotuje swój
lětuši wšoserbski zlět
8. julija w Budešecach
na kotryž wšitke serbske tow. a wšěch Serbow wobeju Łužicow wutrobnje přeprošuje.

PORJAD

1/2 11—1/2 1	hodź.	Witanje přikhadzacych towarštwow a hosći.
12—3/4 1	„	Zhromadźizna předsydstwow serbskich towarštwow.
1	„	Położenje wěnca na Budarjowy row.
1/2 2	„	Nyšpor w Hajnicach za katolskich wobdźělnikow.
1/2 2	„	Pobožnosć z předowanjom w Budešćanskej cyrkwi.
1/4 3—3/4 3	„	Zestupa so swjedźeński čah.
3—4	„	Swjedźeński čah po wsy na łuku.
4—1/4 7	„	Swjedźeńska zhromadźizna.

Wot wječor 7 hodź. **REJE** we wjesnej žurli a w Rašowje.
Za starših knjezow a njerejwarjow tow. zabawa pola Rösikec.

Swjedźeńske znamješko płaći 50 pj. / Při dešćikojtym wjedrje by so swjedźeńska zhromadźizna we wjesnej žurli, w Kernichec hosćencu, po samsnym rjedźe wotměła.

Žadyn Serb a žana Serbowka njesmě tónle swjedźeń serbskeho luda zakomdźić!

Předsydstwo Domowiny.

Wulke Budyske tŕčenje 1928.

Swjedźeński porjad:

Njedźelu 8. julija: Rano **budźenje.** Pop. w 3 hodź. **paradny wućah** zjednoćenstwa tŕělcow a tŕělskich přećelow.

Wutoru 10. julija: Pop. wot 4—7 hodź. wulki **zahrodny koncert** na swjedźeńskim **městnje,** wuwjedźeny wot Budyskeho koncertneho a dźiwadłoweho orchestra pod nawjedowanjom kapałskeho mištra Bendera.

Srjedu 11. julija: Pop. w 5 hodź. **paradny wućah.** Wječor **brilantny wohnjostroj we** wosebitym wuwjedźenju, při tom wot 1/2 9 hodź. **hudźba na swjedźeńskim městnje,** wuwjedźena wot kapały tŕělcow pod nawjedowanjom knjeza hudźbneho wjednika Böhmy.

Pjatk 13. julija: Wječor wot 8 hodź. **wječorny koncert,** wuwjedźeny wot Budyskeho koncertn. a dźiwadłoweho orchestra pod nawjedowanjom kapałskeho mištra Bendera. Při začmiwanju **powšitkowna iluminacija swjedźeńskeho městna a stanow.**

Njedźelu 15. julija: Rano **budźenje.** Pop. w 3 hodź. **paradny wućah** wot radnicy k tomu přizamknje so **paradny čah** za nowych dostojnikow na swjedźeńskim městnje, na to rozdźělenje tŕělnych premijow w swjedźeńskej sali tŕělernje. Wotewrjenje korčmarskich, jězdnych a pokazowanskich stanow hižo **sobotu 7. julija** popołdnju w 5 hodź.

Tŕělny porjad:

Póndźelu 9. a wutoru 10. julija: Wot 9—12 hodź. a wot 1—4 hodź. **tŕělenje za prěnjej kralowskej tarču** (podprěta, lohka buškwica).

Srjedu 11. julija: Wot 9—1 hodź. kaž tež

Štwórtk 12. julija: Wot 9—12 hodź. a wot 1—4 hodź. **tŕělenje za druhej kralowskej tarču** (podprěta, lohka buškwica).

Pjatk 13. julija: Wot 9—12 a wot 1—5 hodź. **tŕělenje za 3. kral. tarču** (njepodprěta).

Sobotu 14. julija: Wot 9—12 hodź. a 1—4 hodź. **sadźenske tŕělenje** (lohka buškwica, podprěta), kaž tež **tŕělenje za tŕikralowskej załožnej tarču.**
Na tŕělenju móže so kóždy wobdźělić. Porjad tŕělenja wuleži wo jstwi tŕělenskeho předsydstwa.

W Budyšinje, w juniju 1928. **Tŕěl. předsydstwo**

Krajnostawska banka
nĕhdušcho Sakskeho Markhrjabstwa Hornjeje Łužicy
hłowne město: **W Budyšinje** Wotnožka:
na Bismarckskej drózy 9 na Žitnych wikach 4

Při składnosći nowowupisanja poručujemy jako dobre a wěste założenje kapitala naše

Łužisko złotozastawne listy
(Lausitzer Goldpfandbriefe)
k 5, 6 a 8%
kiž su syrotam wěsty (mündelsicher)
po kóždokhwilnej burzowej płaćiźnje

— tute złotozastawne listy su kryte z požčonkami na 1. hypotheki na čisto złotym podłožku na sakskich ležownosćach —

a naše

składnosće lutowanja

Puć so wupłaći Puć so wupłaći

Wagnerec mydłowy
wobkhod
w Budyšinje, na Seminarskej hasy 4
poskićuje:

6 kg najl. čiste žołtozornjatkowe **mazanske mydło** jenož **5,30** (w rjanych, krutych emaljowanych bowach)

12 1/2 kg najl. čiste žołtozornjatk. **mazanske mydło** jenož **10,50** (w rjanych, krutych emaljowanych bowach)

a 5% rabata

Wudowc
pyta znajomstwo z wudowu abo staršej knjeżnu, kotraž ma wobydlenje. Poskić. pod „E. 20" na wudawarju „Serb. Nowin".

Sym swoje **bydlenje a lěkarstwo** wot Lubijskeje dróhi 2 na
Tuchorsku hasu čo. 19
(rožk Bjedr. Aug. naměstna) přepołožił.
Rĕčne **hodźiny** přichodnje wšědne dny 8—9, 2—4 1/2 hodź.
Dr. med. Keerl

Dr. Rězak
zapućował

Hosćenc w Pěskecach
Njedźelu wot pop. 4 hodź.
REJE

Wšě družiny
hnojidłow
ma stajnje na składzo
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běleho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe bleše, wšě druhe bleše
po powyššenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale**
jenož na wupokaz wyšnosće.
Popp na Hornjerskr. hasy 18 telefon 3427.

Syru wołmu kupuje
po najwyšších płaćiznach abo wumĕni na česan. tkaniny
Otto Osswald
dźěłarnja nohajcow w Budyšinje

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5—8 1/2 procentami
po wučinjenju
Šckowe konto z 4 % bjez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypothcki a hódnostne papjery kaž wšě druhe bankowske dźěła
Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe
Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Cunje wupjerki
zaso dóšłe
80 100 115 130 šěroke
210 260 290 330 pjenj.
140 160 šěr.
360 410 pj.
pjerjo njepřepuščace
prawobarbne
HILGER
w Budyšinje
jenož Seminarska hasa 2

Wysokosćelna
kruwa
je na předań w Holešowje č. 4.

Priloha k číslu 151 SERI DWINY Sobotu, 30. junija 1928

Zapozdčeny wohenˇ Kowarkec statoka před přisažnym sudom.

Wčera mjeńšhe je hižo znaty Barišti jatolec Pawoł Klimka wobjeł přeď přichižadnym sudom w Budyšinje samelwicy. Jeho winowatcha, što je w nozy k 24. junijej 1926 w Brěžcach woheń założił, přichi čimuž je bu Kowarkez statok a Měrešinez brozen i kolesa wotpalił.

Wobškorženy Klimka praji, so je 23. julija wječor k Müllerez korczmy na zdźiwanje pjwa schoł. Tam tej wuarišli přichebowjacej Hänsel a Barta a jeho bratr, kaž je runje na wotpuzcu byl, přichiłchoł. Přichi pjwje je so mjez druhim też Barište djelnište prašcheńe nazdał, mjenujcy zapalerstwo w tamnišhej wokolinje. Za to trošchu wobzwěrliše. Přichi tom je Hänselowy bratr k wobškorženemu praji: „Schto to tola jenitšhy we wašhej wokolinje wuhonja, što je so tak hižto pałił?“ Na to je wuarišli přchebowjacel Hänsel pječa wosmołwił: „Njech je tola pał, dha mamy znajmjeńšcha njeschto to dźěło!“ Wěsty Schwilzinger z Radyšhina, kiž je pola Barta wischnje wotnajate měł a tuta ha hižom bydom jědźał, je Klimku nanołwjał, hacz njecha z nami zbu do Barta jěcź. Wobškorženy je do toho zwolił. Dokelž pak žanchu kolesa zbu měł njeje, je so na Hänselowe hydnuł, kiž je wonka přched korczmu stało. Won praji, so je kolesa za swoje měł. Tak staj je Schwilzingerom hromadźe do Rakołd jěłoj. Dokelž pak je pola Sendez hižo cyma dyło, je so wobškorženy woł přchebowdarja dźělił. Potom je přches Brěžcy dyhaj domoj jěcź. Na dompuczu je žo jako na rozmołwu w Müllerez korczmje dopomnił, cyma dóle, dokelž je jeho też hižo zyły rožb do toho G., Z. a druhi namołwjeli, so byrbi klończinje Brěžcanskich Kowarkez statok „łoſmudźcz“, kiž dyrbjesche so po prawom hižo w januarm město Rjschanez wotpaliez. Tak je so rozsudźił, so pola Kowarkez hyšchcze zamłkmu nóz wobeń założi. Dokelž je hnydom přchi puczu sterjoze twarjenje nište a k temu je zlomu kryte dyło, je wobeń je zapołku założi.

P š c h e d ź y d a: „Wobškorženy, njesłyšcze žedi to žanemu zwědomja cźiniť, so mohło bo Kowarkez domišle zobu wotpaliez, kiž je tola zyle blizke přchi wohnju stało?“

W o b š k o r ž e n y: G. ſ Rakołd je praji, so dyrbja wschě hudy precź.“

Po założenju wohnja je wobškorženy do Barta wotjeł a so doma uniforma wohnjowcje wobeny wobleki, je mohł pomhacź haschcź.

Wobškorženy praji dale, so ju jeho Mětko, Kschižan Seédlik a Guda najskerje też tchodła namołwjeli wobeń założiez, dokelž je Jákel jaźo jónu w přchepytowanišez jadbje dył. Kaž ha, bjeli, je mohł njeschto wuplopotaez, tchodła mjeńšcha je wumołwiez.

Hłowny strażnišchtr F ä h r m a n n-Barišti praji, so je hakle krótki czaſ do Kowarkez wohnja w tamnišhej wokolinje skutkował a tchodła cźeźe dźěło měł, hdyž je dyhaj njeschto wo zapalerjach słyšnicź. Wot wobydlerstwa njeje ani zsewjeźe wo zapalerjach słyšnił, hačrunjcz je so posdźišcho wukopało, so je Klimka jako tajeli hižo tehdy powyšchitkownje znaty był. Na zapalerstwje na źiedź Kowarkez za njewinowatych.

Brěžcanski K o w a r k praji, so je so jemu wšcho do cźiste spałiło, brónje, tólnja, hródźe, domšle a wumětk. Jako je so źiedź w tamnej njesbudżowanej nozy wubudźił, je sčecha hižo dopołnje w płomjenju stała. Wobeń je so dyrbjał nebdże we wumětku założiez, kiž bohudźałowano njeje wobydlenу był. Hačrunjcz je wopalnu pokładnju źiedźej nebdże 16 000 hr. wuplaczała, je źedi tola hišchcze wokoło 9000 hrimwow k nowotwarej pożcźej dyrbjał. Wobeń je Kowarkez połapłim je schłodu był.

Swědčk M ě r c ź i n je Kowarkowy žuſod. Też jemu je so tehdy brózcź a kónja zobu wotpalita, dokelž je je Kowarkowym statołokom mjeſowała. Też źiedź drje je měł zawěſcźenje, tola nastała schkoda je była wjetšcha, hacz wuplaczeny pjenjez wopalneje a zawěſcźenſkeje połładnje.

P š c h e d ź y d a k źiedźi: „Je źnadź Wam bóle neschto znate, so dyrbjesche bo Kowarkez statok wotpaliez?“

S w ě d ź i: „Nó haj, hdyž je je w swojim cźahu pola Njschanez (žuſzeda) palito, dha dže je powschitkownje rěkało, so je je zapałeł někat zamyślcź dyrbjał a wopomoz statok lepił. Won njedyrbjeschе mjenujcz pola Njschanez wobeń założiez, ale pola Kowarkez. Tehodła žym źiedź też přchezo myślił, so przedy abo posdźišcho pola Kowarkez wobeń wuhdże. Dokelž žym je přched tym bojał, žym słonje přchi wotewrjenym wokne spał.“

Dwarišti přchedewjacjel H ä n s e l-Barišti njewóje bo na někajźi rozmołwu dopomnicź, kiž je pječa ſ wobškorženym Klimku w Müllerez korczmje měł. Hačž je jeho bratr nješcho wo zapalerſtwach rěcźał, to dźensa wjac njewě.

S t a t n y r ě c ź n i k praji, so bo přcheze bóle położnje, na kajle waschnje źiej Barišta a Rakołdźanſka wohnjowa wobora na wohnjach zajimanej byłoj. Sa Klimku namjeſowałhe zaſo 3 léta khłostańcze, dokelž je jebi přchi założenju wohnja ſodowny był, ſo ſ tym cźiewjeźe źiwjenja do źiracha přcźinješe.

Sund zaſuđzi wobškorženeho Klimku na to k 5 létam khłostańcze a wotrzekny jemu cźeſne prawa na cźaſ přecź lét.

Lodowy mjedwjedź.

W poſledniem cźaſu žmy wjele wo zwjeſbożenym muzju „Italije“ cźitali. Sómy přchi tom zhonili, so njeje zenoj hyma, woda a lód ſ njepřchecźelom wo wunoženje zwjeſbożnych, ale ſo je źnadź jich najſtrašchnischi njepřchecźel lodowy mjedwjedź. Won je ſ přchecźelstwa brunehe bara, kotrehoż wschitzky znajemy. Lodowy mjedwjedź doſpeje dołhosez 2,7 metr. a może na wyšhe 20 zentnarjow wažicź. Jeho cźelo je nacźerne, schija dołha, hłowa podołhowata a pomérnje wuska. Klanu może złoźo nimo měry schérokе rosbojicź. Nadpadnje wótre ſu ſtuby lodoweho mjedwjedźa. Nohi ma dyhte a mózne, ſyhnе pazowe złoźcźi ſwjatnje hacź do połozja plywna koża. Na tónju łożdeho pazoweho złoźcźa ma ſrěnjedołhu, ſyhnu a ſhibnicźnu pazoru. Wopnisch je jenoź krótka a waſſedłhnje ſo lehdy wot dołhokosmateho, ſchescherjateho běłeho kožuhe. Lodowy mjedwjedź wobydli połnócne lodowe morje ſchérokо wokoło połnócneho cźoka. Won źiwi ſo wot rybow a cźuleńjow (Sechunde), je pak to mały, potom nadpadnje też nałkanе ſwěrjatka. Lodowy mjedwjedź je najſtrašchnischе a nojdźiwiſchе zubjezne ſwěrje połnócneho kraja. Jeho wubyły ſu hamo na źebi njeleze, tola wón pława ſ wulkej ſpěchnoſcźu a wutrajnoſcźu wjele mil dałoko, pomni ſo ſpěchnje a nadpadnje cźłowjekow na kraju, też ſ wo cźełmach a na łódjach. Sćeźerjeja, kiž ſu wokoło połnócneho cźoka puczowali, podawaju wo krutnych wojowanjach ſe tutymi ſwěrjatami, kiž podwon abo ſ cźełodnymi přchihadajcźi a ſo honja. Lodowy mjedwjedź dojźcźahuje na łódje ſodze druhe ſwěrjo, jeho jampſty ſu mimo měry wótre, a na mozy je wo wjele cźłowjekow hacź wjele druhe mjedwjedźe. Wjeſchina lodowych mjedwjedźow na ſpacźu žanehu ſymſkeho ſpara njesnaje, přchetrywa pak ſa cźaſ ſymy hnadnuju dla ſwjatcźa na pławzych lodowych ſchérinach. Jenoź zyle młode lodowe mjedwjedźe daju ſo ſtłukcźicź a nékaſ worcźahnycź. Mjałko je ſ jedźi, jatra pak je ſchterne. Tuk ſłuźi jako pożiwadło, hodźi pak ſo też jako palidło. Se ſuchich zilew djelaju ſurowy zwjern a bórnizn. Kożuchi lodowych mjedwjedźow kładuć ſebi bohaći ludźo do ſtiwow. W ſymnych krajinach ſłuźi ležiſch jako pſchikhezo.

Ze zwěrjmi maćerki Luźicy.

(Wobras je wlhy).

„Potajkim luby pſcherzelo“, powjeda maćerka Luźiza tamnemu muzej, kotremuż běſche hižom jnnu ſwoje domaje rjanoſcźe pokaſała a někto jeho wobſyci pod ſchtyrjomi wocźemi ma a ſ porſtom jemu hrožy: „Sčym ſtajne wulke kruchi na tebje dźerżała. Hdyž pak tak cźinišch, łaſ njeby cźi nicźo na tym ſałczało, dha bnhu drje dyhjecź moje pſcherzeſtwo cźi wupowědźicź.“

„Nó, no“ — roſhori ſo dźiwnje, „ſchtoha ſym tebi tola cźinił? Njemóże ſo dopomnicź. To drje je mje ſoky rekaſił dobry pſcheczel pola tebje cźornehe ſcźinił, kaž je ſnito w ſwjeze ſtawa, ſo ani niſka na mni wjazy dobra njeje — do wocźow pſcherzelnu a ſa khribjetom. . . . . Wěſch tola, ſo mam cźe rad.“

„Njedawno běſche w mejeze we wulkim zyrkuſu. Njewěrno? Hižo podwołdnja ſy tam dojſchoł a ſej ſwěrjata wobhladał. Moje jara wojeſeli, ſo ſhy ja zuſe wutrajne ſwěrjata wſchěch druzich ſo takle ſajimował. Wopraudże, to mje raduje. Ale — někto pſchindże — ſchtoha ſym twojemu ſurowemu rjeki, łaſ pódła tebje ſtojeſche, hej? Njecźi hižo jenoź tak njewinowaty. Sčym to ſhyſchał. To je mje gravocźuje roſhněwało. To ſo na mnje pocźahowaſche, mje ſy ſchkhodźił, łaſ by w ſuſych krajach wjele a wſchelakich ſwěrjatow było a nałche domjaze njeſhu nicźo hódne. A łaſ je ſwěrjatami, tak je też ſ druhimi wězami. Wonka w ſwěrjeze je wjazy ſajima ſa wſchcho hacź w naſchej Luźicy, w naſchim kraju. Hoj, to ſy rjekł.“

„Sčym dha nécźto wopoczne rjekł. Tuch pak ſwěrjatkow, kotreż maćeh, njeje hódnje rěcźe. Na porſtach mójcźh ſej je wuliczicź.“

To rěka, nékto pola maćerki Luźizy poczina ſo waricź. Dyhłaſe ſo ſ tutym muſjkom dołho hadrowacź łaſ to ſony doma cźinja je ſwojim a nicźo ſ teho njewuſtaci, je-li ma wón wjetſchu hubu a ſpěchnischi jatyk hacź wona, ſchtož je ſrědka ſtawa. Nó, pſchepokajacź jeho dyze. Wołmje ſtarcho tuntku ſa wuho, połkoni ſo ſchitwonje pſched nim, łaſ to ſerbiſe holicźo po némſkim waſchnju cźinja, a praji jara ſdźełanje: „Proſchu, mój dominjcy pſcherzelko, ſmém trajch cźi raſ do bohatoſcźe mojeje ſwěriny pohladacź dacź?“

„Njecźin ja ſpněchna ſ twojimi ſwěrjatkami. To dyze ſo mi hnydom ſmjeſcź.“

Hižo ma kſchad w harcźiſci a ſapraſnje ſyhnje. Smydom ſ cźrjodami ſo dodźěwa — konje, woły, kruwy a cźelata, hamo jehyn wozoł a pani, kóſy, wowcy, ſwinje, pſy a łoczki. Na wſchem ſo nich kuntka dźiwaſche. Najbole na tym, ſo maćerka Luźiza ſ łóczku a ſ kruwu ſerbſti rěcźeſche. Potajkim njeje nicźa rěcź, — tak jej pſchi tebi mysłeſche — hacź na pſa pſchiſchło. S tym ſerdza nemſki rěcźa. Huſy, kury, łaczki, hołbje, tej jehyn kolp a kawdron. Ach, ty mój bożcźe, wot łóſdeje ſkupiny hnydom wſchelake druźiny a rasy. Sajacy, kornikle, też dźiwje, jelenjy, ſorny, dźiwje ſwinje, liſchki, ſchowizy, ſkóry, kuny a zuzli.

S dwojtom ſahwóſda a hižo ſo ſ powětra w cźrjodach dele puſchcźicźhu. Najprjedy běchu ſu wrobliti. Te dźě ſu wſchitkje najdrěſcźe. Borſty běchu ju wjazy. Łaſtojcźki, ſchtorzy, ſchkowronczki, ſchćere pliſchki (cźumporki), cźerwjene wopuſchki, kožy, ſjorkoſki a ſyby, dale ſchcźehliczy, rocźi, małe kraliki, drózdy, zigiti, popuſte, ſylobołi, ſchćerocźki, kokcźe, hupaki — wſchitke běchu ſaſtupjene. Zolmy we wſchěch druzinach, ſchćeſkalwy, kauki, zolte ſtudże, ſowy a nécźto ſchkrahołzow a ſokołow. Dźiwje kacźki, rólne kotoły a turony, kuruwoty. Jedyn njetopor pſchilecźa hamo pſchi ſwětowym dnju a kóſula mjałkoſcźe w powětrje. Zurzawy a bacźony, liwity a wróny. Mjetele we wſchěch barbach, pěżoły, kamuwoty, mnchi, cźerjeſi, woży, tołſte cźmjewoy a złoźci.

Maſzi poczа ſe być, ale maćerka Luźiza ſo njeda ſamylicź. Proſmy por raſow ſ rukomaj a keſkija dźěſche doke.

Spěſchne jeſchcźerjeſy, łohlizy a njewjerzcźi. Jěże, kuny, wulke a małe myſche. Wjerzcźerjeſy, ſmijazy, ſchlinki, ſabły a po wſhzaznh haſzanjzy, łaki a cźerwje, pawki, brancźi a mrowiczki, ſchcźuki, karpy a Bóh wě, kelko druhjnowo druhich rybow. Wſchelake wshi, ſchcźowy, ſchkabry a mole, pijcźe a kſchcźece.

„[illegible], ſaſtań“, — ſy khłyſchała — ſaſtań jenoź wo[illegible] hižo jene pſchemo druhe. Ale maćerka Luźiza [illegible] ſpoji wſe dale. To — mnſchi, wódne druhi, [illegible] Karzyne konikі a wſcho możne hiſchcźe jenne, [illegible]

[illegible] ſe jenoź dopołoźacź, ſo mam zuje telko ſwěrjatow [illegible] Prajach dźěli, ſo ſymy ſo radowali [illegible] ſwěrjatach takle hyſeſelił. Tajke [illegible] njecźiwidźich. Ale to njejſy ſměł cźinicź, ſo [illegible] danja zniſch takle njedźakowniye wo domy [illegible] niehdy domiſna niczo měła. Pſchidam, [illegible] ſebiſe eſemplkary na ſwěrinje. Ale to je [illegible] Dobhladaj ſej tajſeho ſrójſneho zelena je [illegible] rohami, aby pihanu ſolmu abo nežu mi koſ. Abo nékajſh pawczinu, wjewjerczih. Sčitchaj prowje na ſpew ſchkowronczka, na patu, hdyž ſwoje kuſjatka wota, obo na pka, hdyž proſcho wo wuſzwobodźenje ſ ſjezała žada. Wobhledźuj roſ pzołku, hdyž ſej do kwěti ſaſſe abo kruła, hdyž po kſtrjanzu leſe. Nič junu abo por raſow widźiſch tute ſwěrjatka, wſchědnje wajch je wokoło ſo. Wobſrjedź ſwěrinje ſahrodu jſcſiſch. Ty njewěriſch, kaſle bohatſtwo tuuje w ſwěrinje mam. Wěſo dyrbiſch wocźi woczinjecź a wuiſchi nahjaeź. Niż ſlepy a hłuchi po domiſnje kročźiſ. Dyrbiſch wſcho tež wſchelake njedoſtatki in na druhich polach widźecź, łaſ naſche dźěci ſej ſwojih maczerſkich zmało wažu. Jn ſ nohomaj tepiſa a nakwiſi wotzwaſte.

„Nó, łaſ dha nétko wo mni myſlíſch? Budźeſch hiſchcze tas nécźto raſe rjecź? Budźeſch twoje źiwjenje połépſchicź, ſtoro waſa ty? Haj wſchak. Nó, to dyzhy też wědźecź, hewak bychmój najdźele pſchecźelaj dyłoj. To możu cźi njekźo rjecź.“

Přilopk

* **Ssornik nadpadnje kotzejſnechо.** Pola Wernigerody w Sémtónſkych horach (Harz) nadpadaje ſymny ſornik dźěłaczerja a cźiſaru jeho ſ kola. Rozſtłobene ſtocźo ſrami dźěłaczerja, kiž na ſemi leżeſche, cźekło w ſpanju, ſo dyrbjadcha jeho do wotrjeſnycze ſhorownje dowjeſcź. Ssornika namałachu tehorunja cźekłokrajnjeczho w lěſu. Kruchi roſbodźeneho zelenho kola wibachu ſornikej rilicze njeſ rohami.

* **Němſka je kraj najwjazy telefonow.** Po niedawno wozjewjenym wobliczenju je na ſwěcźe 29 274 000 telefonow, to je nékaſe 2 milijonaj wjazy hač lecź priedy. W Europje ma Němſka najwjazy telefonow, mjenujcy 2 688 495, mjes tym ſo w Aſiſki Japanſka je 636 727 telefonami na prěnim mějnje ſteji.

* **Stód w narańczej Galizſiſtej.** We wſchelakich wjach narańczeje Galizſiſcze ſ mjes barſtim wobydlerſtwom ſtód wudyrił. Won je ſo hižom tak ſtrajchnje roſwił, ſo ſo też ſtodowa ſmiłga roſcźerjecź poczina. Jena galizſiſka nowina żada ſebi energiſte ſapſchimnjenje połiſcheho ſmjeſerſtwa.

* **Hrózne ſamomordarſtwo.** Na hrózne waſchnje je ſebi w Barlinje knitorn wjeczor Sülétnja mandželſka Hana Langowa ſ wjeznje wſata. Jena, kotraż na cźuwy cźerpjeſche, pała ſo ſe ſpiritnuſom a ſapali ſwoju drajku. To płomjenjom ſawalena bježeſche wona ke wokmu a wołaſche wo pomoz. Tam pak ſo bjes wědomja ſhyſeſe. Jako wohnjowi wobornicy pſchińdźechu, namałachu njeſbožownu pſchi zyłym cźełe cźeżko wopalenu w kuchni leżo. Wona jenoź hiſchcze ſłabje dyhaſche a bórſy na to wumrě.

* **S zyrkuſnieje wěże dele ſkocził a ſo ſaraził.** We Dembrowiye ſkorzi dźěłaczeſ Urbainſki ſ Bromolowa w pianoſczi 20 metrow wyſoko ſ zyrkuſnieje wěże dele. Won bjes wědomja leżo woſta a ſa krótki cźaſ w thorownі wumrě.

* **Nowe zyline podſemſke ſtorki w Bolharſtej.** Podſemſke ſtorki, kiž ſo hižom dwaj mězaraj w krajinje ſemjerzenja wotpſchetuja, bywachu w poſledniem cźaſu pſchezo zyłniſcze. Wobydlerzo ſo jnowa do wulkeje hrozy podachu.

* **Njejměrna horzota w Rumunſkej.** Saſdźenu wſtoru knježeſche w Rumunſkej njeſnjeſbożna horzota. We Hłownym měſcze Bukareſcźe pokazowaſche thermometer 45 ſtopnjow po Celſiju, w khłodku 32 ſtopnjow. Pſchi połonju na dróhach ſtoro widźitkow wobthad wſchetka.

* **S błyſkom ſaraženy.** S Hielawy w Schtyrſej ſo powě, ſo ſu na Tamiſchbachſkej wóji ſchtyri błyſki pſchi cźeſtim njewjedrje do cźerjodki turiſtow błyſte. Jedyn dźěłaczeſ bu ſranjeny, tſoch dalſich błyſk cźeſko wopali.

* **Swaźiwe pſtowe rubježniſtwo w Amerizy.** Saſdźenu njedźelu ſaſe młody muſſi zyze ſam do pſtowerho woſa Detroitſko-Tolebkoſkeho ſpſchnecho cźaſa a rubi ſmjemnicha 50 000 dolarow. Jako cźah do Briſwilleſkeho dwórniſchcza pſchijědże, cźiſny won pſtowesko ſaſtojniſa wuwjeſanecho a wuputanecho na żeleſniſki naſtup a tuuji naſtałe roſhorjenje ſ kradzu ſ wotenđźenjm ſ dwórniſcha, pſched kotrymż bo do awta hyny a njeſpóſnaty wotjědźe.

* **Pjecźo morjeni pſchi roſbuchnjenju.** Pſchi roſbuchnjenju w dźěłarni wohnjoſtroja w Thampſonville bu pjecź wołobow morjenych a mnoho dalſich ſranjenych.

* **18 wołobow w ſo palazym templu pohrjebanych.** Po powjeſci ſ Mukdena je pſchi modlitelſkej ſhromadźiſnje w chineſiſkim templu w Antungu woheń wudyrił a po ruczje roſcźerił. Pod roſpadatkami ſo palazeho inwarjenja na moka 18 wołobow ſwoju ſmjerz.

*** Kelko wobydlerjow ma Italska?** Po wofsiewjetym zentralnem wustawa za statistiske wobliczenja wuczinjesche wobydlerstwo Italskeje 31. dezembra 1924 40 796 000 wosobow, to je pornjo lětu pyjedy 390 000 wosobowo tujagy.

*** Khěža s piwowych bleschow.** W Rio Bifta (w Nevadze) je žeby jedyn tamnischi wobydleř s 10 000 prózdnych bleschow domeźk **sa fwjatok tydzenja** natwaril. Khěža je tři metry wyssoka a **runje tak** fchiroka. Blesche fu tak feśiajane, fo fchiki horje pokasuja. Schmarki fu s zementom wulkpjene.

*** Wulke fwjatoczuotrje sa Amana Ullah w Kabulu.** Afghanifki kral Aman Ullah je žo do fwojeho kraja wrócził a žobom do Herata fafzahnył. Wot Herata, dyż wón s letadłom hacź do ftołnoweho města Kabula dolećeŕcz. Dźeń jeho pschikhada je žo powfchitkownje za fwjatły dźeń wuwołkat. We ftołnym měśeze fiamym pak fu tři fwjate dny postajene.

*** Tři fmjerśne wopory rosbuchnjenja.** Po powěsći s Ria de Janeira fu žo pschi rosbuchnjenju w pólworowej dźěłarni w Nowej Wolbofi tśi dźěłacjerjo morili a nźkofi dalfchi franili.

* **Żeleznifke njeśeze w Mexiku.** Jedyn wosobowy cząh s Loreda do Mexika je pondźelu njedaloko Vworrilefa s kolijow wujeł. Lokomotiwnik a tepjer dwóch fasoberjow mortwi, nźkofi puczowazo franjeni. Wjele fo bebi, fo je nadpad rebellow s pschiczinu fmjerśbożenja.

*** Wosaj dróhowoje żeleznizy do žo fraspłoj.** W poledniſch'm dźeń Londona wosaj dróhowoje żeleznizy, do žo fraspłohtaj. Pschi fraženiu žo 19 wosobow frani. Sranjeni fu fwjetiſcha dźěłacjerjo.

*** Cźežke żeleznifke njeśeze w Jendźelſtej.** Blisko Darlingtonſkeho dwórnifcheja w Jendźelſtej je žo fridu cźežke żeleznifke njeśeze ſtałe, pschi kotrymž je 22 wozbowo wo żiwjenje pschifchło a 30 fo franilo. Njeśeze ſta žo, jako cźah, kiž je Scarboroughu pschijeźe a žo Darlingtonſkemu połodnifchemu dwórnifchcju bliżeſche, do twórnoweho cźaha fraſy. Lokomotiwa jeneho cźaha wuſkoczi ſ kolijow.

Domizniski film wo Hornjej Łužicy.

Hižom loni je žo wo filmje wo ſakſkej Hornjej Łužizy pišało. Tehdy běſche pak wón hiſchcźe w żwojich ſpočzatkach. Po wuttrajnym prózowanju wokrjesneho hejtmanſtwa w Budyſchinje je filmowe towarſtwo „Ufa“ w Barlinje rjany ſtuttujomny film wo naſchej domiſnje ſhotowiła. Wczera pjatk popoldnju w 4 hodź. pſchedwjedźe žo film k prénjemu raſej pſched pſcheproſchenymi wyſchnoſcźowymi a druhimi ſaſtupjerjemi kaž też ſaſtupjerjemi nowinarſtwa w Jentralnym dźiwadle w Budyſchinje.

Pſchitomnych witaſche wutrobnje knjes wokrjesny hejtman Richter a dźakowaſche žo jim ſa ſajim, kiž ſu ſa tutón domiſniſki film wopokaſali, kiž je na naſtork a ſ nawjedowanjom wokrjesneho hejtmanſtwa naſtał. Wokrjesne hejtmanſtwo je było pſcheſwědčene, ło móże jenaſorg filmu wo naſchej domiſnje jenoż pſchi jenotnym nawjedowanju žo pſchinjeſe. Najwjetſchu ſaſtupnoſć wo ſhotowjenju tutoho filma ma knjes wyſchſchi inżeńerſki wowiſny rada dr. Walther na wokrjesnym hejtmanſtwje, kiž je ſe ſajimom a ſ trěbnej energiju film k żwojemu fkónčnemu ſamérej dowjedł. Knjes wokrjesny hejtman dźakowaſche žo tež wſchitkim, kiž ſu dźeło pjenježnje podpjerali, wſchitkim wokrjesnym ſwjaſam, měſtam, gmejnam, knjeżerſtwu, wobſtadnym pſchedewjaćam, industrialnym a pſchedewjaćam a industrijam. Wón wupraji nadźiju, ło by ſo film prawje wjele ludźom pokaſował. Shotowjenje filma je žeby wurjadnje wjele próz żadało, dokelž dyrbjeſchu operaterjo ja tóždy wobraſ wobſeże ſ Barlina pſchińcź, dokelž mózuchu jenoż pſchi rjanym wjedrje dźěłacź. Film je ſ hłowna poſtajeny, niż ſo hyſchmy žeby jón jenoż my we Łužizy wobſtadowali, ale ſo bychu rjanoſcź naſcheje domiſny wobſeże druhdże ſeſnali. Film ma ſa wobſtbad wabicź. Wón njedyrbi nam jenoż wjeſele, ale też hoſpodarſke łžpſchiny pſchinjeſcź. Stónčnje dźakowaſche žo knjes wokrjesny hejtman też Saſkemu towarſtwu ſa ſchfit domiſny, kiž je ſa film někotre dźěła dobrocźiwje pſchewſtajiło.

Po wokrjesnym hejtmanu porcźa hiſchcźe knjes wyſchſchi knjeżerſtwowy rada dr. Walther a rozjaſni jenotliwe dźěle Hornjołužiſkeho domiſniſkeho filma, kiž ma ſo wſchudżom w Němſkej a wukraju, hdźež Němcy bydła, pſchedwjeſcź. Tehdła je wokrjesne hejtmanſtwo film towarſtwu „Ufa“ pſchepodało, ſo by jón wono roſchěrjało. Tu je też najwjazo wuhladow na wuſpěch, dokelž tuto filmowe towarſtwo 90 procentow wſchitkich filmow wupoczinje. Němſka wuſchnoſcź je tutón film naſcheje domiſny ſa kulturny film poſtajiła, tehdła je na njón njetrjeba kurſowny daŕk płaczeć. Hižom ſ tuteje pſchicziny jón wěſcże wſchudżom rad pſchedwjedu.

Mjetko ſcźehowaſche pſchedwidźenje domiſniſkeho filma ſakſkeje Hornjeje Łužizy. Wón je žo jara derje poradźił a dźe rjanoſcź naſcheje Hornjeje Łužizy w daſchich końcźinach pſchipowědaćz a ludźi nawabiłz, ło bychu raś Łužizo wopytali. Film je nźhdże 2000 metrow dołhi a je do 4 aktow rozdźělenu.

W prénim akcźe pſchedſtajeja žo nam łužiſke měſta a wjeſ. K ſapoczatku pokaſuje žo wſchelakimi trikſowymi wobraſami, w kotrym kuże Němſkeje naſcha Łužiza leži ſe ſwojim hłownym měſtom Budyſchinom. Sceźhuja jenotliwe wobraſy měſtow. Prěni je Budyſchin a je ſe wſchěch łužiſkich měſtow ſ najwjazy wobraſami wobdźělenu, dokelž je najrjeſchi. Nimo fnatnych wobraſow Budyſchi hiſtoriſkich kwarjenjow a kucźikow widźimy tu hłowt ſtobutniſkich wikow na Mjaſownym torhoſchcźu, na Butrowych wikach a wożeſe ſortnje na proſazych wikach, hdźež je ſtobi runje ſerbſki hut por małych korcźakow kupił, kiž ſtebi da rjenje do měcha tyknyć a hdźež wikowaŕ njeſapomni, jimaj horſtku ſtowy ſobu do měcha dacź, ſo žo pſchedatymaj proſtałkomaj njeby ſtykało. Na jara kraſne waſchnje ſu ſroſnjenoj Ortenburſki hród a měſcźanſki muſej do filma kwjerzjeli. Sa Budyſchinom

Swjedźenske znamjeſka za 5. wſotowarſtwowski zlět.

njedźelu 8. julija t. l. w Budeſtezach ſa potuniſchenu płaczišnu ſu doprědka doſtaſ:

w Sſerbſkej kniharni w Budyſchinje,
pola knjeſa wuczerja Pjetaſcha w Khrośćizach,
pola knjeſa wyſchſch. wnucź. Sſtodeńka w Pančicach,
pola knjeſa wuczerja Nawki w Radworju,
pola knjeſa blid. mjichtra Lubjeńſkeho w Budeſtezach,
pola knjeſa Frenzela w Hornjej Hórzy a
pola knjeſa Rózźla w Budeſtezach.

Njech kóždy tutu lepſchinu wuźije a njech ſo ſ cźaſom ſe ſwjedźeńſkim znamjeſchkom ſaſtara. Też towarſtwowi pſchedbudżo njech ſo na mjenowane pſchedpſchedawarſke měſtna wobroczja, dokelž ho ſnamjeſchka towarſtwam wożeże njeroſeſcźelu.

pſchińdu najrjeſcźeſche wobraſy Žitawy, Lubija, Kamjenza, hdźež ſo hiſtoriſki borſchczowy ſwjedźeń wulkotnje pſchedſtaja, a Połcźnica ſe ſwojimi popraſnikami. Jara ſpodobaćz mója ſo też wobraſy 700lětneho jubileja města Biſkopiz. Ke mjetkowym wobraſam pſchijimkom ſo kraſne panoramy rad wopytanych wjeſcźſkich kopow a měſtaćzkow, kaž Kinsbórk, Wulki Schmanow, Wóſtrowiz, Sohland a. Schpri., Lućkendorf, Obbin, Rondorf.

Druhi dźeł pſchedſtaja wſchelakoroſcźej kraja naſcheje domiſny. S cźicheje hole ſ jeje ſwoźitymi ſatami, w kotrychž faſinowe płaczki žydła a ſu njemylene żiwe, wjeſeje naſ film do Njeſwačidła ſe ſwojim ſtarym a nowym hrodom, ſwojej ſyrkwju a faſinowym baćzonazym hnejdom. Pſched wozi wobkedźowarja ſaſpi dale hórkata krajina, ſerbſke Butezy ſe ſwojej ſchwinjeſ ſyrkwitej wěſu a Krawawej haſku naſ ſtrowja. S Kotmarja wotewori ſo rjany łuhład po łužiſkim kraju. Stónčnje ſmy we wyſokich Žitawſkich horach ſe ſwojimi kraſnoſcźemi.

W ſtwjećim dźelu je na jara ſkutkowaje waſchnje hoſpodarſtwo Hornjeje Łužizy rysowane. Widźimy tu wobraſy dweju hłownyeju industrijow, tekſtiloweje industrije a industrije kamjenjow a ſemjow. Pſchi ſpočzatku ſtwjećeho akta ſmy pſheſtaždeni do ſtareho łužiſkeho ſtaſkeho domu, hdźež pilny ſkalſ ſprócźniwje ſ rukomaj ſkaje. Sónčnemu ſeſ pohladnjeź do ſaſaltoweje ſkały, w kotrejž ſo ſ rukomaj kamjenje kamaja. Potom pak naſ film ſtaji do nowoczaſneje dźěłarnje tekſtiloweje industrije w Žitawje. Industrija kamjenjom a ſemjow dźeli ſo do granitowych ſkałow (Kunaŕbez firma w Semizach) a do (Wóſtrowſkich) bafaltowych ſkałow, do kaolinitowych a jilowych (ton) ſkładow. Widźimy tu porzelinowu fabriku w Margarecźinej Hóźe a iſolatorowu fabriku we Wulkej Dubrawje, ſtónčnje ſtatnu bruniżowniu a wulkodźełarniu mózy w Hirſchfeldże. Też rataŕſtwo njeje ſapomnjene. Wono je ſaſtupjene ſe wobraſami ſe ſpytarnje w Pomorzach, hdźež ſo ſkare a nowe hoſpodarjenje na ſajimowe waſchnje pſchińuna. Rozdźěł ſtareho a nowoczaſneho hoſpodarjenja je we wobraſu doſeź jaſnje ſpóſnać. Stónčnje też njepokrabnje rybłokjenje w Lěſcźanſkich hatach, łužiſke hataŕſtwo ſwojoraſnje ryſuje.

Schiwórty akt je dźeſ najſajmawiſchi. Pſchedſtaja łužiſkich wobydlerjow. So ſu hižo ſole faſtarſki ludźo we Łužizy żiwi byli, dopokaſuja mnohe wurywanki. W filmje widźimy wotkrycźe faſtarſkich rowow ſ popjelnizami, kotrejž buchu pola Kruſłowa wuryte. Někotre autobuſy pokaſuja na żiwy wobkhad w naſchej domiſnje. Sajtmawe ſu wobraſy wo pławarſkim a turnarſkim ſporcźe. Mnohe wuſtawy ſwědcźa wo ſaſtatnej pomozy w kraju. Sſwérnje dźerſi ſo Łužiſcźanjo ſwojeje wěry a nałožkow ſwojich wótzow. W měrje ſu ſu Sſerbjo a Němzy njeſ ſobu żiwi. Sa wobraſami Ochranowſteje bratrowſkeje wohſady ſtrowitaj naſ jeničkaj faſkaj klóſcheraj Marijiny Dot a Marijna Hwjeźda. Rjenje poradźeny je wobraſ wo Budyſchim jeſikałkulenju kóždu jutrownicźku na Hrodźiſchcźu.

Na naſ Sſerbowe w filmje wo Hornjej Łužizy też njeſ ſapomniłi. Wulke dźěle ſwjedźeńſkeho cźaha łoiſcheho wſchotowarſtwowſkeho ſtela w Radworju ſu do filma pſchijate. Mnohe ſtate wobliczo tam nadeidźeſch. Wubjerenje je žo też poradźło jutrownje jěchanje we Khrośćizach. Dale ſtrowja naſ Njeſwačidźiſke konfirmandki ſe ſwojimi běłymi khapami. Wobraſy ſe Sſerbow ſkónčza žo ſ rjanej hru někotrych ſerbſkich hołcźkow w rjanej narodnej draſce.

Saćźiſchcź filma je twórkowy. Wſchelake měſtna mohłe ſnadź jo pſchiſtrótſchicź, jo pſchihładowaŕ njeby woſprózniłi. Powſchitkownje pak mózе wokrjesne hejtmanſtwo doſpołnje ſpokojene być ſ kulturnym filmom wo naſchej rjanej Łužizy. Pſchedwjedźenje filma, kiž ſo hjes wjeſelſkich pſchſetawkow ſta, trajeſche nźhdże 1¼ hodźiny. Sa film poła wopytowarjow polne pſchihłoſnaſce namaka, dopokaſa jich mózny pſchiſtlelk na kórcźu pſchedwjedźerja.

Njech je filmej wo Hornjej Łužizy na jeho puczowanju po krajach ſpočzetny najlepſchi wuſpech ſ lepſchenu naſcheje domiſny, ſ lepſchenu naſcheho hoſpodarſkeho žiwjenja. Film ma też ſa naſ Sſerbow nźchto ſwjeſelazeho na ſebi, wón wěſcże wſchudżom ſwudźi ſajim ſa naſch mały lud a tak kobupſchinoſchuje ſ ſdźerżenje też naſchich ſerbſkich kulturnych kubkow.

*

Dźenja rano je wokrjesne hejtmanſtwo film do Barlina pósłało, hdźež ma ſo hiſchcźe pſchepruhowaćz a ſo jenemu knjeżerſtwowemu wuſtawej pſchedwjeſeſ. Na to budźe pr'wjotne ſjawne pſchedſtajenje w Budyſchinje ſa nźhdże 10—14 dnjow.

Hans Depla a Mots Tonka.

Mots Tunka: Hdźe dha sy hižo tak zaho pokhodźił?

Hans Depla: Je dorje, zo Tebje zasy jona zetkam. Tebi mózu znajmjeńſa wutrobu wusypaś a rozumne ſłowčko prajiś.

Mots Tunka: Nó, nó, to wěſce z nikim druhim njemóżeš? Sto dha Će tłóči?

Hans Depla: Pobych runje na pohrjebniſću na Hrodźiſću. Tam ſo bjez mała ſurowe njezbożo ſta.

Mots Tunka: Žiwjenja ſyty Tebi wěſco pistoliju pokaza?

Hans Depla: To nic. Čitach tam ſorbſki pomnik. Tu dźěſe zady nje człowjek nimo a zawrjeſkota: Dos koneh ne lasn; dos mechtmer verhengen, dos sticht doch kolosił in da Owgn.

Mots Tunka: Wón mějeſe drje hižo łapu ſobu?

Hans Depla: Nź, ale mysli ſebi, kiż by tónle pomnik człowjekej woči wukałał?

Mots Tunka: Nó, wſak tola baj!

Hans Depla: Tebi ſo rěči; ale każ tón muż ſebi woči trjeſeſe a pluwaſe! To żort njebe.

Mots Tunka: Mamy w mjeſce tola wjac ſerbſkich napiſmow. Żenje nichtóń ſkorźił njeje, zo by tajke někoho kałało.

Hans Depla: Serbſke napiſma? Tu w Budyſchinje?

Mots Tunka: Smój hnydom přez nóſt, tuś Tebi prénje pokazam. Hladaj, ſto tamle ſteji!

Hans Depla: „Serbſka Banka“, — „Serbſka Ludowa Banka“ — „Zaſtup“.

Mots Tunka: Tuž maſ! Je tole hdy někoho, do wočow kałało! Wšędnje wjele tysac ludźi tudy nimo khodźi a mnozy też zaſtupja.

Hans Depla: Njech tomu je kaž chce, na kóždy pad by lepje było, bychu-li tele piſma ze žideanym rubiſkom zakryli.

Mots Tunka: Potom dyrbjał ſebi kóždy człowjek zawěſk wotwodźeć, ſtóż by chcył čitaś!

Hans Depla: Haj wězo, dyrbjała tam pódła żerdka ſtaś, pak dyrbjał kóždy ze żerdku wokoło běhaź, ło by ſebi rubiſko wuzběhnyć mohł.

Mots Tunka: Pójmoj khěžku dale. Tu čitaj.

Hans Depla: „Serbſki Hospodaŕ“.

Mots Tunka: Nó, njeje to ſerbſke piſmo?

Hans Depla: Dušanecy, tole żenje tak wobkedźbowaŕ ajejſym.

Mots Tunka: Dyrbjale ſo tole wšo zapowěśeć, to by-ehu ſebi ludźo myſlili, zo ſo tu łapy ſuſa.

Hans Depla: Zo ſo żenje nichtóń na to hórſit njejeł

Mots Tunka: Hłuposć! To je wosebitoſć naſcheho Budyſina. Z tym móżemy ſo ſkerje hordźić.

Hans Depla: Tak njewóm, ſto tamnemu człowjekej do mozhow zajšło, zo před ſerbſkimi piſmikami łajku hacu zaćeri.

Mots Tunka: Přec pój dale! Sto widźiš tudy na wokonje napiſane?

Hans Depla: „Kofejowanja, piwo, wino.....“

Mots Tunka: Tajke napiſma tola zapowěśeć nje śmjeny.

Hans Depla: Tu drje ſyda jenoż kofej za Serbow!

Mots Tunka: Njemój ſtrachu! Hornčk dobreho kofeja němſka knjeni runje tak rad wupije kaž naſa maſ.

Hans Depla: Sto dha tamle widźu? „Serbſke Nowiny“.

Mots Tunka: Skónčnje budźeſ woči wočinjeć! Stup bliże k woknu, leži polne ſerbſkich knihi a wobrazow. Wšo ſebi Němcy runje tak rad wobhladaja, kaž Serbja.

Hans Depla: Luby přećelo, dźakuje ſo Ći za tajke powučenje.

Mots Tunka: Poprawom wſak hiſće měł Tebi maoho druhich ſerbſkich napiſmow pokazaś.

Hans Depla: Wěš ſto bych ja ſčinił, bych-li překupe byłł —

Mots Tunka: Ty boječko by wězo woſcjedź Serbow wulko němſke piſmo nad khěžine durje ſtajił.

Hans Depla: Nó, kmótřičko, bych założił najwjetše klamy w Budyſinje a wulke ſerbſke piſmo bych ſtajił pornjo němſkemu.

Mots Tunka: To ſo poſłucha. Tuž zaſtupmoj pola knjeza Hajacy a wupimoj jedyn!

Wuſtajeńca „ześiwjenja“.

Wot 5. meje hacź do 12. auguſta 1928 wotměwa ſo w Barlinje wuſtajeńca ſa ſtrowotu a pſchihódne ſeſiwjenje. Na njej ma ſo pokaſaś, kak wotwiſnje jenotliwy człowjek, žiły lud a hoſpodarſke Żiwjenje wot żyrowy, a pocźahi żyrobły ſ měſtam a wſam, ſ ludowej ſtrowoſće a ludowemu ſamožnju. S wuſtajeńcu je wožebita ſluſajeńca Němſkeho hygieniſkeho muſeja „Cźłowjek a jeho ſeźiwjenje“ ſjednoczena. Nimo teho je natwarjena wožebita wuſtajeńca „Moko“, kotraž dowjeźe do pósnaća do ſykeho mlokowego praſchenja, wožebje do wobſtaranja wobydlerſtwa ſ bjeſpórnocnym mlokom a wyſhokoprozentowſtimi mlokowymi wobdźełkami. Sakſki krajny mlokowy wubjerk wožebje namolwja, ło by kóždy wopytowaŕ wuſtajeńcu też tutón mlokowy wotdźeł wopytał.

Swójbne poěwśe.

Sſmjerśi: 13. 6. Bjedrich August Hajna, zigarowy fabrikant, tu, 71¾ lět. — 19. 6. Bjedrich Pomhajbóh Pitſch, maotwentuaŕ ſ Hornich Pózkowow, 69¼ lět. († tu, pſchewjeſenj do Hornich Pózkowow), — 20. 6. Korla Jaurich, dźełacźeŕ tu, 42¾ lět. — Marja Gerdruta Helida Kettnerowa rodź. Friedebachez, mandźelſka ſedarja tu, 52½ lět. — 21. 6. Welmut Waŕtaŕ, ſyn ſamkarja Kurta Maza Waŕtarja, tu, 1½ ſěta. — 22. 6. Morwonarodźeny hołc. — Rojina ſwud. Schröterowa rodź. Titzez, dźełacźeſka twadowa, tu, 90 lět. — 23. 6. Hana Marja Mjerſchowa rodź. Michalkez, mandźelſka murjerja ſ Rodez, 22¾ lět. († tu, pſchewjeſenjeta do Rodez). — Jan Pawoł Bartuſch ſchewſki mſcher ſ Nalez, 44½ lět. — Arnoſcht Hendrich Müller, hłowny ſtražnikſchtr na wolp. tu, 67 lět. — 24. 6. Karolina Sofija Hertſchowa rodź. Plachnez, pſchekupſka twadowa tu, 72½ lět. — 25. 6. Hermann Kurt Hajna, wójſki invalid tu, 39 lět.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšina.

4. njedźelu po swj. Trojicy, 1. julija 1928.

W Pětrowskej cyrkwi ma rano ½6 hodź. farar Paul swjedźenske kemšanje, ½6 hodź. předowanje (Zyrkw. Hudźba: „Sbóžni su, kiž Boże słowo słyšcha a jo wobarnuja“, moteta wot Köhlera-Wimbacha); pśichipołdnju we 12 hodź. je śwjatorzna hodźina za domśich jśdźerjow se Dźěžina a Podmotkow: farar Grołe.

W Marijinej a Marcźinej cyrkwi ma dop. we 9 hodź. farar Schneider předowanje (Zyrkw. hudźba: „Sbóžni su, kiž Boże słowo słyšcha a jo wobarnuja“ moteta wot Köhlera-Wimbacha).

W Tuchorśkej cyrkwi ma wjeczor we 6 hodź. farar Paul mišijónsku nutrnosć.

Sbérka za śmutkowne mišijónstwo.

Lětny **zwjedźeń** měšćańskeho a wokrjeźneho towarstwa za Śmutkowne mišijónstwo we Schérachowje. Kemšenje je ½4 hodź. f předowanjom knjeza domskeho fararja f Kirchbacha, potom chromadźizna w Herbśkej gryšcze f pśichednoschkom knjeza fararja Scriba.

Póndźelu pop. ½4 hodź. śeźdźe ga we Naturśtim domje na Delnjo-Kinzarśkej drogy wobadne źórnje towarstwo.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w draśtowi Pětrowskeje cyrkwje modleńska hodźina za njedźelnicu.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma w evang. towarschowni farar Paul biblišku hodźinu.

Sćrjedu wjeczor we 8 hodź. je w Tuchorśkej cyrkwi wjeczor posawniśkich spěwow „Kšod psches dźeń“. Spěwarśke maju ga kobnjschinjeć. Porjadź spěwow ga po 20 Fj. dostaś, móža ga pśichi šafkodźe wotewjeraś, nukowany pak nichtó njeje.

Pjatk pop. w 4 hodź. śeźdźe ga we Sozletat Gustaw-Adolfiske žónske towarstwo.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. je w evang. towarschowni ławtkowobrazowy wjeczor. Wobraz ś dźěła Smutkowneho mišijónstwa w Safśet. Sćełup je darmo.

Tydźeńska słužba ma we wobmaj cyrkwjomaj farar Paul.

Listowanje.

Do Pruskeje. Njemandźelske dźěco wjedźe gwóśne mjeno mackerje. Ma pak macź ga wobzjenju hinašcheje mjeno, dha dóstanje dźěco te gwóśne mjeno, kiž je macź do źiwjeńskeje zeńtwy nicka. To je sakopiśe pśichepódpismo (§ 1706 nimšk. jak. knihow). Gdyž ga wy ś nanom dźěśa zwobzjeśe, dóstanje dźěco po mandźelskim swójskim prawje mandźelskeho dźěśa a wjeźe gwóśne mjeno nana (§ 1719 nimšk. jak. k.). Wobzjeńśe-li ga ś dźěśeźowym nanom, móžeźe, pśichódpokazkowski mandźelske wopśimo kšiwnistwa, pola šafśaraźeśiskeho hamta abo pola pśichślaženeje šafśaraźeńe sawostajenych nanjet na wupłaśenje wotrunaźeje sumy za wobzjenjenych śtajcź. Potom bysće **ze tśi krótśi Knu wudowowu rentu** dóstaka. Mandźelske dźěśi padnjeneho nana dóstanu rentu dale. Njewobzenjeńe ga ś dźěśeźowym nanom a dyrbi dźěśo mjeno swójskeho mandźelskeho dóstaś, dha móžeźe pola pśichślaženeho hamtiskeho šudnišnja na podložu śkonja wótmapjo pśichemźenjenje gmójźontskich njewow wot 3. 11. 1919 pruskeje šakonskeje wórki cźo. 49 str. 177 namjet na pśichemźenjenje mjena śtajcź. K tomu je trjebne, ga Waśći najbliźši pśichiwuśni — šćarśchi, bratśa a śotry — swóju dowolnosć badaś. Bacź kuźe šudnistwo Waśchemu namjetej pśihłosowaś, je jara dwólomne, dotelć tu Žaneje dožahajeźe winy njepśichdeleźi. S dobom je tajke pśichemźenjenje mjena ś twdawkami śwjerźeńe.

Fr. S. Wódy w Ameriźy na wotpowěźnku gwój wótowy šaftojnik gwóje nimske šćarśaństwo wobtrowa a źebi to wot tamnišcheho nimškeho konsula wobtrowźeś da, dha móże śej žadaś, ga ga jemu penśija ś Nimšeje direktinje pśches póšt pósełeźe.

W. S. Bankowe potajnstwo wobśeji. Wutoźaśe cźini w tym naśkupanju finangny hamt. Tutón ma prawo, ga wo samoźeńu dawkarja, je-li ga ś nim w dawkowych praśenćach twjerźowaś njemóźe, pola banki wobhonjeć. Tuta ma jemu wo nim rozkazum podaś.

O. R. Je-li chźeźe hypotheku k Lipšcemu Waścheje śwótry na Waśchu leźowność šapśijaś darś, dha ma ga to ś pomozu notara staś. Mjeź bratram a śotram móže ga hypoteka teź na dołžny list abo pśisonne pśichpóznaźe tuteho bołha twjerźowaś. K temu njeźe ani wótara, ani šudnistwa trjebno.

Do Pruskeje. (Wurěźowanje.) Sapóšćanźe w pruskim ześnuje maja na wšćech źelezniśkich cźarach Němšcheje darmotnu jěźbu, dokelž pruskeje źeleźnicy wjacy njeje. Mamy jenož němškostatnu źeleźnicu. — Sakopski podrunźny dawk twaźini w mašach 120 proz., ź tomu měšćańskeju pśichrajź, wšcho hromadźe 125 proz. W tutom pjenjezu pśichcźe šobu wobdowy dawk. Je-li ga tón wobešcipe śpora, móža ga 3 proz. podrunźnych pjenjez wocźahnjeć. Je-li trašch podrunźnik cźanotne twuporiśodźenja (Schuhheitsrepraturen) tam pśichewrośe, móža hišćeźe ga 4 proz. wocźahnjeć, potajkim trjebaja ga jenož 118 proz. płaćiźeś. To maźe ś wobsędźerjom pjenjez hyš wuźinjiś. Je-li ga šjednacź njemóžetaj, wobroćeźe ga na bibdenšti hamt.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 30. julija 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,188	100 pólsk. złotych	46,975
jendźelski punt	20,395	100 češkosł. krónow	12,39
100 šwajc. frankow	80,61	100 franc. frankow	16.41½

Barlinska bursa sapiša wežera balšche **wotdrjejojowanje** efektowych kursow. Mócne bźchu wiki ś dołžnymi a rentowymi ličźinami.

Produktowe wiki wostachu mócne. Płaćiźny ga we žanym naśinpanju njepśichemźeńiche. Po wukrajnych witach ga płaćiźny śerje šeśtabjene. Centwer płaćeźe

w Barlinje

pšeńcźny 12,45—12,50 hr., rožź 13,40 hr. hač 13,50 hr., jeźmjenja 12,25—13,20 hriwnow, wowsa 12,75—13,25 hr.

w Chorlezu

pšeńcźny 12,57—13,25 hr., rožź 13,80 hač 14,30 hr., jeźmjenja 13—14 hr., wowsa 12—12,70 hr., bórne 2,90 hr.

w Drježdźanach (šašćenu pándźelu):

pšeńcźny 12,80—13,05 hr. (12,80—13,05 hriwnow),
rožź 14—14,25 hr. (14—14,25 hr.),
jeźmjenja nałcinjeho 14,75—15,50 hriwnow (14,75—15,50 hr.),
jeźmjenja nałmjeńšeho 11,75—13,50 hriwnow (11,75—13,50 hr.),
wowsa 13,00—13,25 hr. (12,95—13,20 hriwnow),
ža julij: pšeńcźny 13,15—13,16½ hr. a rožź 13,52½—13,50 hr., wowsa 12,91½ hač 12,95 hr.,
ža septembr: pšeńcźny 13,05 hr., rožź 12,45 hr.
ža oktober: pšeńcźny 13,08½ hr., rožź pak 12,42½ hr.

Wiki wuźitkowego flotu wežera pjatk w Barlinje.

Na nje bźchu pśichwatali 491 mlodych dójkow, šuczelnych trumow a jatojzow, 30 próśinkow a 129 cźelatow, 6 bykow.

Mlode dójźi a šuczelne krowy płaćachu 280—550 hr.
Šuczelne jatojzy 250—460 hr.
Byki, próśiniki, ſtót k wjaźanju a ke kórnjenju 44—47 hr.

Wubrany rjany ſtót dospe hišćeźe wušchšne płaćiźny. Wiki bźchu mócne. Śće wjelke wosta.

Pśichtajacej pytaju.

Bohuwźa, Becker w Pumpje pola Hródka.
Dźěłaćerki, Griep w Hródku, Šahrodnika haša 10.
Wuczobnika pjekałšcheho, Uhlig w Kulowje.
Hołcu do domu, Schwarm w Rišej, Budyška dr. 17.
„ Neumann w Lubiju, w Brúckneeej willi.
„ hajntowźja w Kobłužach pola Wojerez.
Murjerjow, Raufendorf w Kuśkecźach.

Pśichwatajeźa.

Tretlowanje, Pohl w Nowej Wśy pola Bórkowskowo.
Pastwiśchezi, polo a łuku pśichi łólni lokomotiwow pśichwataja ź 1. 10. 28 Leścha, pjekar we Wojerezach.
Heirzeńa a wobydlenja w radnizy we Wojerezach pśichwataja na dalśche 6 lět. Pśisonne poźicźenja hač do 31. julija 1928 na magistrat we Wojerezach sapóšćaś.

Na pśichodnu.

Zentrijuna a žonjaze **koło**, Behrendt w Hródku, Schützen Straße 8.
Wobłek ża 14—16 Elneho pachola w Hródku, Kriegerśeselung 27 delka.
Kóń, Schmidt w Chojanach, khcźeźbuśka droha 18 wóża Hródka.
„ 6-lětny walach w Šmjerźeźanach 5.
Bertiko, šćipiśel, 4 **koły**, wuczahowańske **blido**, Jiłow w Hródku. Wojerowska dr. 11.
Blido, kamor, šofa, njeźeśi stołaj, wiśała lampa we Rišej, Budyška dr. 21 I.
Projata, v. Heynitz, we Waldhofje pola Borśćeje, njedaloko Rišej.
Gitara, Pokrok w Cholmje.
Kolo motorśe, 1½ PS. w Lubiju, Sporźelska dr. 9
„ dźěźaze w Budyšchinje, Butrowe wili 11 n. pr.
Wjertunja (Schraubstock) Gruhl w Bźlej Wodźe, Młynska haša.
Wóz dźěźazy w Budyšchinje, Kotolśe haša 20 n. l.
„ sportśik w Budyšchinje, na Taschbarte 2.

Sosudnisa na pśichezadźowanje

póndźelu 2. julija 1928

w **Njebjelćicach**, kupjej šeźdu ga dop. we 9 hodź. we „Herbśkej gryšcze“: hospodarśki a cźešiśu wóz, bórny wobłopowaja maśchina.
w **Nowej Wśy** pola Kamjenca w hośeźenju pśipr. we 12 hodź. žonjaze kolo,
we **Świnakni** dop. we 10 hodź. w hośeźenju: blido, kowla, wóz, śwaćiśka buda, wšchełaki płataśśi grat,
w **Kamjencu** w hośeźenju „Ke kupowanju“ dop. we 9 hodź. kamjenśelamak ś 20 PS motorom,
w **Protejach** w hośeźenju pop. we 3 hodź. pśisaśśe blido,
w **Cjornem Chołmu** dop. we 9 hodź. w hośeźenju: kamaśśe blido, pułt a cźišćeźeśka pśichiprawa.
we **Wojerezach** dop. we 11 hodź. w hośeźenju „Ke słotenu ławej“: kontjej, hubźony ſtroj,
we **Cšulichezach** pola Kulowa w hośeźenju pśipr. we 12 hodź. zentrifuga,
w **Kulowje** dop. we 4 hodź. we hośeźenju „K 3 krónam“: Gramofon, žonjaze **koło**, pśipiśrawa ża dźěłanje pjenjaze twoby, bilard, cźorny wobłek, mebse, wóz a 900 cźigarow, ſtótny wóz,

wutoru 3. julija 1928

w **Jenkezach**, kupjej šeźdu ga dop. we 10 hodź. na gmejnskim hamcźe: nimale nowa ślamowa praśa.

Sosudnisźe pśicheźadźowanje leźownosćow.

Khźěźatśka leźownosć wozeńa **wobśaha Gustawa** Reinholda Hermana we Makych Debźezach. Leźownosć je 1,1 ar wulka. Gmejnska wuźitkowosć posaja hódnotu na 1275 hr., do wopalneje pokładnje je sapśijona ź 1620 hriwnow. Donjźe na pinzu a khlěw ża pśichiwark. Na pśicheźadźowanje pśichźźe šchwórtk 16. augusta dop. we 10 hodź. na šudnišnjo we Budyšchinje, šiwa 141.

Khźěźatśka leźownosć wikowarja še Gyrišnami Heermana Gustawa Grüttnera we Budyšchinje na Hrodźišćeńu cźo. 4. Leźownosć je 8,8 ar wulka. Wóśeźańske hamtu pśi hódnotu na 9380 hr. sapśijana. Dwarjenja śtaj domjśeź. Sadnje domjśe na płokańnju, kšaju a šwinjazu khlěw. Na pśicheźadźowanje pśichźźe hród 22. aug. 1928 dop. we 10 hodź. na šudnišnjo we Budyšchinje, šiwa 141.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki we Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: **Žane pśichemźenjenje na źinjšnich wikach, śerje šeśtabjenje. Dop.** ¾12 hodź.: **Kaž pśicheš hodźiny.**

Drježdźańska burza (29. 6.)

Pšeńca	256-261	**běrnjace kruški**	27,00-27,50
rožka	280-285	**pšeńš. wotruby**	15,40-15,80
nałětni jeźmjeń	-	**ržane wotruby**	17,80-19,00
nazymsk. jeźmjeń	235-270	**pšeńčna muka**	44,50-46,00
wows	260-265	**ržana muka**	43,00-44,50
ćešwjony dźeśeł	-	**woka**	30,00-30,50
raps	-	**pjeluški**	31,00-32,00
kukurica (Mais)	244-246	**hróch**	32,00-38,00
suche truhańcki	-	**sokrowe truh.**	-

Płaćizny na Barliuskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe syrjujo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	29. 6.	28. 6.		29. 6.	28. 6.
Pšeńca	249-260	249-260	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	268-270	268-270	woka	25-28,00	25-28,00
nal. jeźmjeń	245-261	254-264	nadra lupiny	14-15,50	14-15,50
naz. jeźmjeń	—	—	šolte lupiny	16-17,00	16-17,00
wows	255-265	254-265	seradella	—	—
kukurica	243-245	243-245	raps. wosušk	18,80-19	19,00
pšeńč muka	31-34,75	31-35,00	lany wosušk	23-23,50	23,70
ržana muka	35-37,75	35-37,75	poca. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	15,85	běrnj. kruški	24-24,50	25-25,00
ržane „	18,00	18,03	syno, 50 kg	2,80-4,20	3,00-4,20
lane syrjujo	—	—	ržana słoma	1,00-1,25	1,00-1,25
hróch	—	35-40,00	pšeńš. „	0,90-1,00	0,90-1,00
raps	—	—	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	25-26,50	25-26,50	jeźna „	0,00-1,00	0,80-1,07

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

30. junija 1928 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniš. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kośćemi	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,40	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,00	2,30
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Ržana muka	1 „	0,54	0,56
Khlěb	1 „	0,40	0,42
Jěźne běrny	1 „	0,10	0,12
Raja	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,60	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Americ. swinjacy šmałc	1 „	—	1,80
Sušeny połć	1 „	—	2,40
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jěźna butra	1 kg	3,60	4,00
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,12
Jěźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamejśtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Wiśne płaćizny w Budyšinje.

30. junija 1928.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12,50	13,00
Rožka, nowa	50 „	13,50	14,25
Jećmjeń,	50 „	14,00	15,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	12,50	13,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	3,00	4,00
Butra	1 „	3,60	4,00
Syno, nowe	50 „	3,50	4,50
Słoma, z maš. mlóć., pras.	50 „	1,30	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,70	2,00
„ z cypami mlóćena	50 „	2,70	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,50	22,25
Ržana muka, 60%	50 „	21,50	22,50
Pšeńčne wotruby	50 „	9,50	9,75
Ržane wotruby	50 „	9,75	10,00
Jeja	1 štk.	0,10	0,11
Prosata 735 štuk	1 štk.	10.00	23,00

Na wikach so prosata hubjenje kupowachu.

Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pónděłu w Serb. kofejowni.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so watoru 3. julija wječor ½8 hodź. k měsačnej zhromadźiznje.

Bukecanske serbske towarstwo wobdźěli so na wěsoserbskim zlěće w Budestecach njedźelu 8. julija, z khorhoja. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Domowina. Wobšěrny a lokalny zlětowy wuběrk zeńdźe so srjedu 4. julija popołdnju w 5 hodź. pola Rösikec k doskónčnemu zarjadowanskemu poscdźenju. Kóždy do wuběrkow wuzwoleny, ma přitomny być. Krj.

Drježdźany. „Hromadnik" ma štwórtk 5. julija swoje měsačne posedźenje pola Zmija, Christianstr. 23. Posiednja před prózdninami. B. Kr.

Hłowna skhadźowanka! — Lětuša hł. skhadźowanka so wotmětje 11., 12. a 13. žnjeńca (augusta) w Radworju. Prosymy serbske towarstwa, zo bychu na to dźiwale a tu njedźelu swjedźenjow njewuhotowale! „Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa".

Kedźbu — spěwarjo! Na wšotowarstwowym zlěće 8. julija w Budestecach budźe krótka zhromadna pruha w 2 hodźinomaj we wulkej žurli wjesneho hosćenca. Prosy so naležnje, zo bychu so spěwarjo w prawej bohatej ličbje wobdźělili. Spěwać budu so „Towaršny Spěwnik" čo. 179 a 180 — „Zerja" čo. 1 a 16 — „Wulka Lubosć" čo. 15 a „Dołny Wječor" čo. 26. Hłowny dirigent.

Łuž.-serbski Sokolski Zwjazk. Njedźelu 8. julija zhromadźa so Sokolja připodnju w 11 hodź. w Rašowu (we wjesnym hosćencu). Wot tam počahnu zhromadnje do Budestec. — Drasta po možnosći swjedźeńsku abo zwučowańsku. — W zlětowej keneliji budźe zwjazkowy jednaćel br. Janak k rěčam. Njeeh so kóždy z kajkimkuli přećom na njeho wobroći. Předsydstwo.

Małešanski zwučowanski wobrjez. Poršicy, Rakojdy, Radwoŕ a Małešecy maju přichodnu zhromadźiznu popołdnju w 3 hodź. jara ważne posedźenje w Małešecach pola Sendźic. Kóžda jednota dyrbi zastupjeny być dla jara ważnych wuradźowanjow. Nakt.

Małešecy. Jednota Sokol ma přichodnu zhromadźiznu popołdnju w 3 hodź. zwučowanje dźěći a nanowa na zwučowańšću. Nowe hry budźemy wuknć. Nač.

Pančicy. „Lipa Serbska" (mišany khor) ma watoru 3. julija wječor ½9 hodź. pola Natušcc w Kukowje nuzne spěwanje. Budźe so tež dla zhromadneje jězby do Budestec jednać. Na spěwanje njech wšitcy přindu, tež ći, kotřiž nimaja wotpołdnjad na wšotowarstwowym zlěće so wobdźělić. Dirigent.

Poršicy. Serbske towarstwo „Swěra" wobdźěli so na 5. wšotowarstwowskim zlěće w Budestecach. Čłonowe sobustawy so prosa, zo bychu so hač do watoru pola Kašporec w Poršicach abo Šnberta w Krakecach zamołwili. Předsyda.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa" přeprošuje wšě lube sobustawy na swójbny a zabawny wječor. A to na njedźelu 1. julija wječor we 8 hodź. do Kačeje korčmy. Wšelake poskićenja. Mjez druhim předstaji so kandidat němskeho sejma. Po tym pampuchi (šalka sobu přinjesć). Wosebje wšě lube hrajerki, hrajerjo, spěwaŕki a spěwarjo so wutrobnje přeprošuje. Zastaty přinošk dyrbi so zapłaćić.

Ralbicy. Dla zběta w Budestecach pojědźe omnibus wot Ralbic do Budestec. Wotjědže ¾11 wot Seynjan a 11 hodź. z Ralbic. Stóž sobu jědźe, njech so zamołwi pola Mikl. Kolde w Seynjanach a pola Jurja Žura w Ralbicach. Zarjadowaŕ.

Swobodne Zjednoćenstwo katolskich wučerjow serbskeje Łužicy zmjeje přichodnu srjedu, 4. 7. popołdnju ¼4 hodź. we Wotrowje pola Mrózkec porjadnu zhromadźiznu z přednoškom. Předsyda.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **pónděłu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Zwjazk serbskich spěw. towarstwow zmjeje swoje 2. hłowne posedźenje sobotu 7. julija popołdnju ¼4 hač 5 hodźin w Serbskej kofejowni. Dnjowy porjad: 1. Koncertowe naležo. 2. Skowronck. 3. Wšelčiny a nanajety. Prošu, přińdźće wšitcy. Předsydstwo.

Klinkerwerk
Paul Arnold
Dreistern bei Bautzen
Terrassenplatten
Zaunsteinen
aus erstklassigem Quarzsand
Werkstücke-
Kunststeinarbeiten
Fernruf: Bautzen 3911

Fotowe projekcijowe powjetšenske dom. kinowe aparaty
a wšě wěcy za amatérske fotografowanje. ◆ Fotowy dom
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotdahi wěcywustojnje a najspěšniso.

Do Budyšina přišedši zelkujemy so stajnje
w Lehmancc kofejowni
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ﬂ konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykancy / šokoladu
Wosebitosć: Torty
z kóždym łubym napismom k wšěm składnosćam
so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja
We přećelnych rumnosćach kofejownje wšědnje popołdnju a wječor koncert

Hosćenc w Haslowje
Jutře
pyšne reje!
Přeć. přeprošujetaj J. Měrćink a mandź.

Parny vulkanisěrowanski wustaw
M. A. Fuhrman w Budyšinje
při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.
Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźefnja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž też za šlawchi.
Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.
Žane čakanje! Žane čakanje!

Woscbity wobkhod
za
nawočnicy, šciparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Naši čitarjo
móża sebi we wudawarni
mapy z ważnymi tabelemi
darmo wotewzać.

Naležnosće zapiska ležownosćow
naležnosće zawostajeństwa
Wotnajeńske a kupne zrěčenja
wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch prostwow
Prawizniski büro Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815.

Fotografije
wo poswjećenju sokolsk. khorhoje
w Poršicach su hotowe a móża so
w Serbskej knihaŕni skazać.

Konje k rězu
kupuje kóždy čas po najwyšših płaćizn
Kurt Kaiser w Budyšinje,
na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Najkrasniši dar
za wšě přileżnosće su nowe pyšne zwjazki
H. Zejlerjowych spisow
Serbska knihaŕnja w Budyšinje / Serbski dom

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje
derje a tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

Za čućiwe a sylne nohi
wosebje přihódne a derje wudźěłane formy
Wosebitosć:
stupn e znohajczepjeru orthonädiske stuonje
Fähle
Schuhwarenhaus
Gustavs Aussere Lauenstr.

Šěre włosy
dostanjeja zaso naturisku barbu a młodnosć bjez barbjenja. Wotkotuje wupruhow. Bliže darmo Wróćo-porto připołožić.
Erika-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30

3—4 lět stary, bruny **kóń**
jeno- a dwojopřěžny so kupić pyta. Poskićenja z płaćizmu do **Worklec č. 10.** p. Kamjenca.

Vogtl. gardiny
kupujće jara tunjo pola firmy
K. Erler w Budyšinje, jenož na Zitnych wikach 11
znapřeća hosćenca „Hwězdy".

Sydom lět stary sprěnjosmy
walach (1 łžak)
1- abo 2-přežny je na předaŕ
we Worklecach 24
pola Kamjenca

Derjezdźerżany
kruwiacy wóz
je na předaŕ w Khelnje č. 48.

Wysokosnóšna podsobna ćeľa,
kruwa
je na předaŕ
we Łuću čo 6
pola Doln. Wujezda

Handrij Strympa
w Budyšinje
na Różowej hasy 15
poruća
meble
a polstrowane twory
Sym Serb!

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

KELLING

Za čas pućowanja

wobleki
suknje
mantle
a wšě druhe wobleńenja
spěšnje, derje a tunjo.
Najlěpše zhotowenje přez nazhonitych
wěcywustojnych.
Samsne přiwmarnje:
w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 6 telef. 3638
na Přišćeńskej drózy 16
w Khójcebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej drózy čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy čo. 26

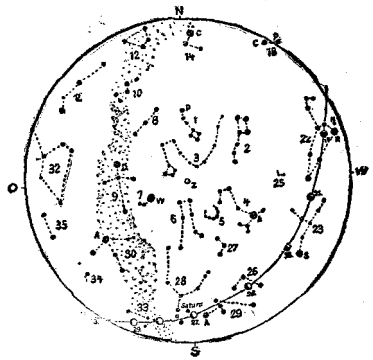

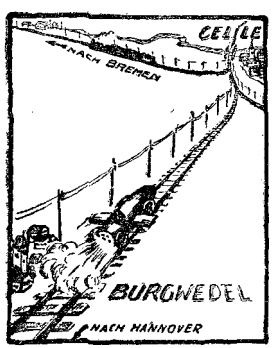
Powodźenje w Šleskej.

Swjatkownu sobotu su sylne zliwki w Šleskej wosebje pak we Krkonošach (Riesengebirge) byłe. Naš wobraz wjedže nas do Rychbacha w Krkonošach. Dróha runa so rěcy. Z wobydlenjow su sebi wobydlerjo ławki, na kamjenjach ležace, natwarili. Woda we wobydlenjach něhdže poł metra wysoko steji.

1. Mały mjedwjedź (Bär)
P = polarna abo połnócna hwězda
2. Wulki mjedwjedź
3. Zmij
4. Čołmaj
A = Arktur
5. Króna
6. Herkules
7. Waryto
W = Wega
8. Cepheus
9. Kołp
D = Deneb
10. Cassiopeja
11. Andromeda
12. Perseus 14. Wóznik
C = Capella
18. Dwójnikaj
C = Castor
P = Pollux
22. Law
R = Regulus
23. Kuježna
S = Sirius
25. Berenicyne włosy
26. Waha
27. Had
28. Nošer hadow
29. Skorpion
A = Antares
30. Worjoł
A = Atair
32. Pegasus
33. Třělc
34. Kozoł
35. Ryby
Z = Zenit

Planety abo khodźace hwězdy: Saturn = S a Neptun = S. Měsačk je widomny wot 1.-3. a 19.-29. junija.

Jězba noweho Opeloweho raketoweho auta na železniskej čarje w Hannoverskej zańdźenu njedźelu 23. junija. Při tym pak rozbuchny, bjez toho, zo by štó do njezboża přišoł.

Hdže je wothladar zwěrjećeje zahrody?

Wupytanje wobraza w tydźeńšim čisle: Stajće wobraz na hłowu. Holcynu hłowu namakaće mjez štomowymi zdonkami a jeje postawa čehnje so do hór.

Hódanćka.

Wón rad so huza po črjewkach,
Hdyž ćeńke su kaž nić,
Na kwasach, piwach, kermušach
Džě bjez njoh' njecha hić.
Wón z Drjewic je a Wosankec,
Ma k jědźi žiwicu.

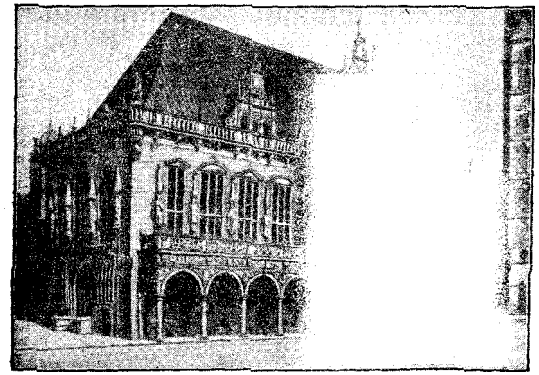
Wuhódanje hódanćka w tydźeńšim čisle: Železo.

Čo. 26 W Budyšinje, 30. junija 1928 **4. lětnik**

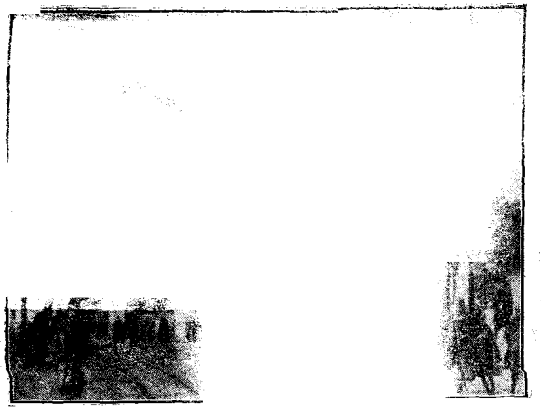
Universita w Zagrjebje.

Zagrjeb je hłowne město Khorwatskeje. Krasny dom university na našim pódlanskim wobrazu nam praji, zo Khorwatojo derje rozumja, swoju kulturu a swoju zdźěławosć pěstować. Njedawno so tamniši studenća strašnje rozhorichu. Wjednika Khorwatskich burow, Pawoła Radiča, a hišće jenoho jeho přećelow bě čornohórski zapósłanca Rakič z rozhorjenosću zatřělił. Tónle podawk je studentow tak jara *rozhorił. Džensa je Khorwatska* dźěl Južnosłowakskeje. Posledni je młody a młódny stat. Tuž wšelake napjatosće hišće wuhładkowane njejsu. Wosebje we Starej Serbiji stoja wjednicy na čole stronow, zwučeni na turkowske poměry. Młody lud w *dozynk na dokładne* wujednanje z Khorwatami, Słowincami haj ze ... ...ła nas, stara generacija nima zrozumjenja za žadanje noweho časa.

Radnica w Bremenu.

Bremen je znate město we połnócnej Němskej. Wot tam dźe za mórske wikowanje do wšěch krajow swěta. Njedaloko města wuliwa so rěka Wesera do morja. Přjedy hač bě dróhow a železnicow, sćelechu po rěkach twory na łódźach do znutřkowneho kraja. *Město z tajkim wobsěrnym* wikowanjom zbohatny. Bohatosć připowědaja krasne do... překupcow, wjele zajimawych cyrkwjow a zjawnych *twarjenjow. Do poslednišich* słuša tež radnica. Ju natwarichu wot 1404—1410 w gotiskim stylu. W 17. stołšću ju přetwariwši natłóčichu jej zdobom styl wysokeje renaissancy.

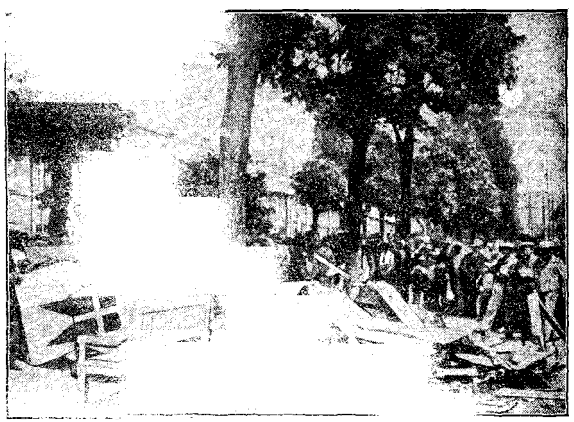

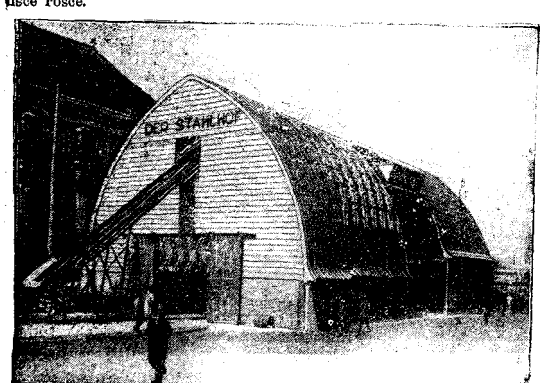
Branibor nad Haholu.

Naš pódla stejacy wobraz wjedźe nas do stareho serbskeho města Branibora nad Habolu (Brandenburg a. d. Havel). We časach, jako naš Zbóžnik na zemi khodźeše, sydlachu tu serbske splahi. Branibor bě jich hłowne město. Kołowokoło wobdawachu je bahna a jězory. W lětnym času njebě móžno tuto město dobyć. Tohodla čakachu Němcy, hač město wobdawace wody njezamjerznychu. Po surowym wojowanju so Němcam poradźi město Serbam wudrěć. To sta so w zymje 927/28. Tohodla město lětsa 1000 lětne wopomnjeće swjeći, zo bu nam Serbam wudrjene. Khěža na našim wobrazu je kurwjerchownja z lěta 1540.

Wojeńske lětadło k zemi padło.

Kopenhagen je hłowne město Danskeje. Nad předměstom tutoho města z mjenom Vesterbro znjezboži njedawno danske wojeńske lětadło. W nim sedźachu tři wojacy. Ći spytachu so z padadłami (Fallschirm) wukhować. Te pak so njerozpřestrjechu. Tuž padnychu njezbožowni na zemju a so zarazychu. Lětadło same padnywši po zdaću do parka so dospołnje rozbi. Na našim wobrazu widźimy, kak syły wěipnych wokoło hromadki rozpadankow steja. Dźensniši dźeń čitamy skoro wšědnje wo znjezbożenjach lětadłow a automobilow. To nochce prajić, zo su same zaso strašne wozydła, wjele bóle je wobkhad znimi přiběrał a wšědnje hišće rosće.

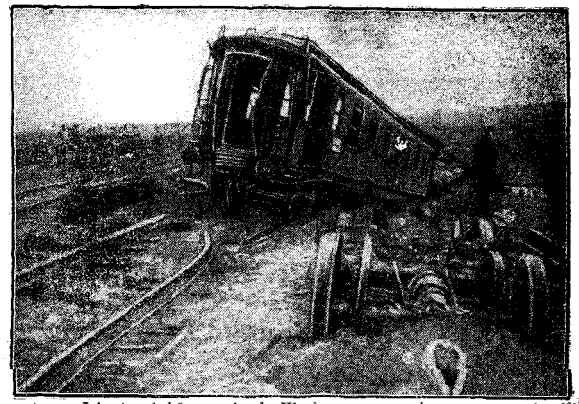

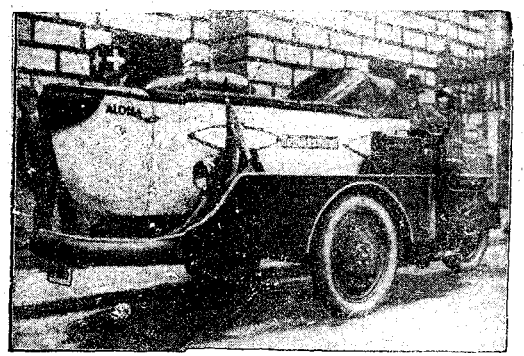
Brózh z worcla.

Póndźelu 5. junija su w Lipsku ratařsku wustajeńcu wotewrili. Tam su pódla skotu a ratařskich mašinow też wšelake za ratarjow zajimawe předmjety. Do tutych słuša wěsće bróžeń, kajkuž ju na našim wobrazu wobdźiwamy. Tuta je z worcla, kotryž njezerzawi. Znutřka je tak twarjena, zo je jenička prózdnjeńca. Nihdźe hač horje do sameje třechi žane hrjady a kózła njehaća. Z lěwa widźimy připrawu. Tuta nosy snopy a syno ze swislemi, nimale we samom ponožku do bróžnje. Za wotkładźenje z wozow a worštowanje w bróžni je mało mocow třěbnych. W bróžni dalša připrawa snopy abo syno přez cyłu dołhosć bróžnje wozy. Za ratařstwo dźěłaca industrija je na to złožena z mašinami čłowjeske dźěło narunać.

Železnične njezbože pola Siegelsdorfa.

Hižo tydźenja smy wobrazy přinjesli wo žałostnym njezbožu njedźelu rano 10. junija na železnicy pola Siegelsdorfa we Bayerskej. Knježerstwo slědźi, kajka přičina je njesbožę zawinowała. Hač dotal njejsu hišće ničo wuslědźili. Naš pódla stejacy wobraz pokazuje nam žałostny wotmach wuskočenja z kolijow. Sylne worclowe kolije su kaž prudło zezhibowane. Wšitko sta so w běhu někotrych wokomikow. Horni dźěl lokomotivy z čežkim kótłom wottorhny so ze prědnich kołow. Při tom so horni dźěl lokomotivy wokoło so wobroći. Potom wali so po nahłym 10 metrow wysokim nasypje dele. Železnične wozy z rostorhanych kolijow wuskočiwši padnychu na lokomotivu. Jeje kotoł bě so puknył. Warjaca para z neje stupaca mori wjele pućowacych. Prědni dźěl lokomotivy z kołami zary so hłuboko do zemje. Woprawna wina njezboża wostanje dźe wěčne potajnstwo.

Spodźiwny wumožeński wóz.

„Mjeznarodna wumožeńska służba" je w Barlinje spodźiwny wóz do trjebanja dała. Kruty čołm leži na třikolesatym autu. Hdyž je někhtó do wody padnył abo so wo znjezboženjach na rěkach a jězorach jedna, z tutym čołmom na pomoc přikhwataja. Čołm ruče z auta wozmu, do wody pušća a z nim znjezboženeho wuchahnu. W čołmje je hišće nosydło, zo móža, je-li trjeba, wuchěhujeneho hnydom do khorownje donjesć. Też tu rěka, zo je najspěšniša pomoc najlěpša.

Sćěpan Radič (na lěwo), znamjenity khorwatski wjednik burow, bu we posedźenju 20. junija w Beogradskim sejmje čežko zranjeny. Džakowano Bohu džak je nětko na puću wustrowjenja. Joho wuj Pawoł Radič bu při třělenicy zatřěleny. Wšitcy wěrni Južnosłowjenjo tónle podawk jara wobžaruja. Zatřěleny Pawoł Radič bě jara rozumny politikar a dźěłaše ze wšej wocu, zo bychu so Khorwatojo ze Serbami połnje wujednali. Kral Alexander je jim přikhilený a wujednanje mócnje spěchuje.